Digitized by Google

Sphæria Col.o Romano

ET PLVS VL TRA

RERVM MEDICARVM
NOVÆ HISPANIÆ
THESAVRVS
SEV
PLANTARVM ANIMALIVM
MINERALIVM MEXICANORVM
HISTORIA
EX FRANCISCI HERNANDEZ
Noui Orbis Medici Primarij relationibus
in ipsa MEXICANA Vrbe conscriptis
A NARDO ANTONIO RECCHO
Monte Coruinate Cath. Maiest. Medico
Et Neap. Regni Archiatro Generali
Iussu PHILIPPI II. HISP. IND. etc. REGIS
Collecta ac in ordinem digesta
A IOANNE TERRENTIO LYNCEO
Constantiense Germ.o Phõ ac Medico
Notis Illustrata
Nunc primũ in Naturalium rer. Studiosor. gratiã
lucubrationibus Lynceorũ pũblici iuris facta.
Quibus Iam excussis accessere demum alia
quor. omnium Synopsis sequenti pagina ponitur
Opus duobus voluminibus diuisum
PHILIPPO IIII. REGI CATHOLICO MAGNO
Hispaniar. Vtriusq. Siciliæ et Indiarũ de Monarche
dicatum.

Cum Priuilegijs. ROMÆ Superiorũ permissu. Ex Typographeio Vitalis Mascardi. M.DC.XXXXXI.

Digitized by Google

Digitized by Google

Imprimatur ſi videbitur Reueuerendiſs. Patri Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici.

A. Riualdus Viceſg.

Approbatio P. Balthaſſaris de Laguniʃla è Societate Ieſu qualificatoris Concilij Inquiſitionis Hiſpaniæ, & à confeſſionibus Excellentiſſimæ D. D. Duciſſæ del Infantado Oratricis, &c.

LIbrum inſcriptum. *Rerum Medicarum nouæ Hiſpaniæ Theſaurus, ſeu Plantarum, Animalium, Mineralium Mexicanorum Hiſtoria, ex Franciſci Hernandez noui Orbis Medici Primarij relationibus in ipſa Mexicana Vrbe conſcriptis; à Nardo Antonio Recchо Monte Coruinate Catholicæ Maieſtatis Medico, & Neapolitani Regni Archiatro generali, iuſſu Philippi II. Hiſpaniarum, & Indiarum, &c. Regis collecta ac in ordinem digeſta, à Ioanne Terrentio Lynceo Conſtantienſe, Germ. Phil. ac Medico notis illuſtrata.* De mandato Reuerendiſs. Patris Fr. Vincentij Candidi Sacri. Palatij Apoſtolici Magiſt. legi attenta conſideratione, magnaque voluptate perfuſus, miror equidem laborem improbum totius operis in tam diffuſa rerum varietate veſtiganda, & eruenda illarum natura, & proprietate, quod mira, & nunquam ſatis laudanda eruditione conſequitur ab Auctore, collectore, & illuſtratore. Opus ſanè vtile nouo, & veteri orbi, cui multa in eo contenta cum magna vtilitate communicata videmus, & docet experientia, eaque inuenio conſona his, quæ in alijs eiuſdem argumenti Auctoribus curiosè obſeruaui, & vidi ſtudiosè per ferè viginti, & ſeptem annos in Regno Peruano, in Inſulis, & Prouincijs Mexicano Imperio vicinis. Si Panegiriſtam agerem, & non cenſorem in excellentiſſimi operis laudes diffunderem calamum; ſed ne metas tranſeam officij commiſſi, illud iudicio vtile iocundum, & verum tam in rebus enarratis, quam in naturali ſophia. Eſt certè theſaurus, qui profert noua Europeis, & vetera Americanis pleraque ignorantibus, donec repertus ab Auctore apertus, & communicatus eſt ipſis. Poterit igitur opus præclarum Typis mandari, quandoquidem nec bonis moribus, nec Catholicæ fidei eſt contrarium. Romæ poſtridie Kaledas Auguſtas, Anni Dominici 1651.

Balthaſſar de Laguniʃla.

Imprimatur,

Fr. Vincentius Fanus Mag. & Socius Reuerendiſſimi P. Fr. Vincentij Candidi Sac. Pal. Apoſt. Mag. Ord. Præd.

To-

Digitized by Google

Totius Hiſtorię, de Plantis, Animalibus, cęteriſq. medicis rebus, quę in noua Hiſpania inuentę vtroq. hoc volumine deſcribuntur compendioſa ſynopſis.

LIBER PRIMVS.

Prolegomena præmittit. fol. 1

LIB. SECVNDVS.

Aromata promit. 27

LIB. TERTIVS.

Arbores deſcribit. 44

LIB. QVARTVS.

Frutices, atq. ſuffrutices exponit. 101

LIB. QVINTVS.

Acres herbas habet. 131

LIB. SEXTVS.

Amaras herbas continet. 181

LIB. SEPTIMVS.

Salſas, & dulces herbas profert, 220

LIB. OCTAVVS.

Acerbas, & acidas herbas prodit. 259

LIB. NONVS.

Animalia exhibet. 313

LIB. DECIMVS.

Mineralia explanat. 134

SEQVVNTVR.

Aliorum nouæ Hiſpaniæ Plantarum Nardi Antonij Recchi imagines, & nomina, cum Ioannis Terrentij Lyncei annotationibus. 395

Aliorum nouæ Hiſpaniæ Animalium Nardi Antonij Recchi imagines, & nomina, cum Ioannis Fabri Lyncei Bambergenſis expoſitione. 460

Fabij Columnæ Liyncei in Nardi Antonij Recchi Montecoruinatis Medici Regij Rerum Medicarum nouæ Hiſpaniæ volumen annotationes, & additiones. 841

PARS PRIMA.

Phytoſophicarum Tabularum ex frontiſpicijs Naturalis Theatri Principis Federici Cæſij Lyncei S. Angeli, & S. Poli Princ. I. March. Montis Cælij H. &c. Baroni Romani deſumpta, In ſtirpium ſcientiæ, ac ſtudiorum inſtitutionem, totiuſq. Herbarię Syntaxis proſpectum, nunc primum à Lynceis edita. 901

Hiſtoriæ Animalium, & Mineralium nouæ Hiſpaniæ liber vnicus, in ſex tractatus diuiſus Franciſco Fernandez Philippi II. primario Medico Authore. 1

IN-

Digitized by Google

INDEX MEDICAMENTORVM NOVAE HISPANIAE

Secundum Corporis partes, & morbos: à Franciſco Stelluto Lynceo Fabrianen: in ordinem, redactus.

Primus numerus Librum, ſecundus Caput, tertius Folium indicant: niſi vbi ſub eodem libro plura aſſignantur Capita, aut folia: tunc enim Libri non repetitur numerus. Sed primus numerus Caput; ſecundus Folium indicat. Quando autem numeri aſterico notantur, Solùm morborum generi, & non Speciei in textu correſpondent: Sed quia ab Auctore ipſo ità medicamenta deſignantur, nec mutari, nec omitti debuerunt.

CAPITIS.

Ad Capitis dolores.

Libro. 2. Capite. 3. Folio. 30: & c. 17. f. 39. l 3. 29. 66: & 34. 68: l. 4. 16. 113.: l. 5. 7. 140: & 34. 160: l. 6. 26. 197: l. 8. 50. 296.*

Ex frigida Cauſa.

Lib. 2. c. 3 f 30.: & 17. 39: l. 3. 1. 45: & 18. 56: l. 5. 21. 149: & 34. 160: & 36. 163: l. 6. 57. 214.*

Ex calida Cauſa.

Lib. 3 c. 51. f. 99: l. 4. 12. 108: & 16. 113: l. 6. 12. 189: & 57. 214: l. 8. 26. 277: l. 9. 12. 322.

Ad corroborandum Cerebrum.

L. 2. c. 8 f 33: et 15. 38: et 24. 42. et 25. 43: l. 3. 5. 48: & 9. 50: et 11. 52: et 16. 55: et 40. 72: et 42. 76: et 45. 79: et 67. 93: l. 4. 36. 125: l. 5. 51. 174.

Ad diuturnos capitis dolores.

L. 3. c. 34. f. 68: l. 5. 7. 163: et 36. 163: & 51. 174.. l. 7. 46. 250:*

Ad purgandum caput.

Lib. 2. c. 3 f. 30.. l 3. 34. 68: et 68. 94: et 69. 94: l. 6. 26. 197: l. 8. 67. 305:*

Ad Sumnum conciliandum.

Lib. 3. c. 18. f. 56: & 59. 89: l. 4. 32. 123: l. 5. 51. 174: l. 6. 57. 214: l 8: 28. 278: & 59. 303: et 80. 312: l. 9. 14. 326:

Ad comitiales morbos, ſeu Epilepſiam.

Lib. 3. 40. 74: l. 4 37. 127: l. 6. 51. 210: l. 9. 11. 322: & 14. 326:

Ad hemicraniam.

Lib. 5. 34. 160: l. 6. 2. 183: & 60. 216: l. 7. 57. 257:

Ad melanconiam, ſeu inſaniam ex morbo.

Lib. 3. 7. 48: l. 5 34. 160: l. 6. 3 2. 200: et 7. 6. 224: l. 8, 3. 263: l. 9. 10. 320: & 29. 331:

Ad Capitis fluxiones.

Lib. 3. 16. 55: & 40. 72: l 5. 51. 174: l. 6. 20. 193: l. 7. 49. 252:

Ad capitis Vlcera & ſcabiem.

Lib. 2. 18. 40: l. 3. 34. 68.: & 44. 78.* l. 5. 51. 174: l. 7. 36. 240*. l. 8. 50. 296:*

Ad Ophiaſim, ſeu fluxum Capillorum.

L. 5. 8. 141: l. 7. 42. 247: l 8. 46. 292: l. 10. 26. 344:

NERVORVM.

Ad conuulſiones.

L. 3. c. 40. f. 72: l. 4. c. 27 f. 120: & 37. 127: l. 5. 15. 146: & 17. 147: & 19. 148: & 29. 154*: & 30. 157*: l. 6. 47. 28: & 58. 214: l. 8. 12. 271: & 17. 274: & 42. 28: l. 9. 5. 317:*

Ad ſtuporem.

L. 4. c. 27. f. 120: l. 5. 30. 157. l. 6. 23. 196: l. 8. 17. 274: & 22. 275. & 42. 289. & 58. 302:*

Ad paralyſim.

L. 3. 11. 52: & 16. 55: & 40. f. 72. & 74: l. 4. 7. 105: & 27. 120: & 37. 126: l. 5. 10. 142: & 15. 146: & 30. 157*: l. 6. 2. 183*: & 5. 185: & 23. 196*: & 38. 203*: l. 8. 17. 274*: & 22. 275*: & 42. 289*: & 53. 298*: & 58. 32*:*

Ad ægritudines, & dolores neruorum.

Lib 2 1. 28: l 3 18. 56: & 19 57: l. 4 6. 105: & 18. 114*: & 37. 126*: l. 5. 35 162*: l. 6. 13. 109*: & 31. 199:*

Ad Contractiones neruorum.

Lib, 3. c. 40. f. 73: & 66. 93: l. 4. 37. 126: l. 5. 15. 146: & 56. 179: l. 6. 58. 214:

OCVLORVM.

Ad inflammationes oculorum.

Lib. 2. 22. 42: l. 3 23. 59. & 26. 60. & 36. 69: & 64 91: & 71. 95: l. 4. 5. 104: & 22. 117. & 25. 119: et 32. 123: et 39. 128. et 44. 129. l. 6. 12. 189: & 22. 195: & 53. 211: & 57. 213: & 60. 215. l. 7. 228. 235: & 32 237. & 46. 250: & 51. 253: & 60. 258: l. 8. 6. 265. & 26 278: & 48. 294: & 68. 306*

Ad argemata, ſeu albugines oculorum.

L. 2. 21. 41: l. 3. 10. 50: & 7. 95: l. 4. 3. 103: & 5. 104: l. 5. 2. 134. & 31. 158: l. 8. 35. 284. l. 10. 13. 339. & 14. 340:

Ad Encanthidem, ſeu excreſcentem carnem in oculis.

L. 3. 40 73: l. [redacted] 5. 119 l 6. 26. 197: & 60. 216: l 7. 17. 229: l. 8. 6. 265: & 35. 284: l 10. 13. 339.*

Ad oculorum fluxiones.

L. 3. 24. 60: l. 4 17. 113: l. 5. 14. 145*: & 40. 166: l. 6. 35. 201.*

Ad ſanguinolentos oculos.

Lib. 6. 57. 213:

Ad luſcios os, ſeu ad clarificandum Viſum.

Lib. 6. 20. 193: & 41. 205: l. 10. 13: 339. & 14. 340.

Ad prurigines oculorum.

Lib. 6. 28. 198:

Ad oculorum morbos in genere.

L. 3. 24. 60: et 40. 73: l. 4. 3. 103. & 5. 104. & 31. 123: l. 5. 2. 134: & 14. 145. & 38. 165: & 40. 166: & 41. 167: l. 6. 20. 193: & 26. 197: l. 7. 24. 233: & 28. 235. & 51. 253: l. 8. 50. 296:

AVRIVM.

Ad aurium dolores.

Lib. 3. 39. 71: & 53. 86: l. 4. 16. 113. l. 5. 6: & 7. f. 140: l. 7. 57. 257: l. 8. 50. 296.

Ad Parotidas.

Lib. 4. 16. 113: l. 8. 50. 296:*

Ad purulentas aures.

Lib. 5. 6. 140:

Digitized by Google

INDEX.

Ad surditatem.
Lib. 3. *c.* 51. *f* 84: & 61. 90: *l.* 5. 6. 140: *l.* 6. 20. 193: *l.* 8 28. 278:

NARIVM.

Ad sanguinis profluuium.
Lib. 3. *c.* 81. *f.* 99: *l.* 4. 17. 113: *l.* 5. 34. 160: *l.* 6. 37 202. *l.* 7. 58. 257: *l.* 8. 8. 267: & 268: *l.* 10. *c.* 5. *et* 6. 337:

Ad sternutamenta ciendа, & pituitam educendam.
Lib. 3. 34. 68: *l.* 5. 12. 144. *et* 55. 179.

ORIS, ET LINGVAE.

Ad fœtorem oris.
Lib. 3. *c.* 42 *f* 76: *l* 4 36 125: *l* 5 13 144. & 34 160: & 4. 167: *l.* 8 70. 307:

Ad oris Vlcera.
Lib. 3. *c.* 15 *f.* 54: & 35. 68: *l.* 4. 31. 123: *l.* 6. *c.* 55. 201*: *et* 58. 213. *l.* 7. 36. 240: & 60 258: *l.* 8. 15. 272: & 46. 292: *et* 48. 294: & 70. 307:

Ad Oris halitum commendandum.
Lib. 3 *c* 42. *f.* 76: *l.* 4. 36. 125: *l* 5. 13. 44: *et* 34. 160: *l.* 8. *c.* 70 307.

Ad humectandam, seu leniendam linguam.
Lib. 3. *c.* 47. *f* 82: & 71. 95: *l.* 8. 1. 261: & 74. 309: *et* 78. 311.

Ad labiorum Vlcera.
Lib. 3. *c.* 47. *f* 82:

DENTIVM, ET GINGIVARVM.

Ad extergendos dentes.
Lib. 2. *c.* 25. *f.* 43: *l* 3 *c.* 12. *f.* 53: & 45. 79: *l.* 5. 7. 140: *l* 8. 75. 310: *l.* 10 2. 336:

Ad dolores dentium.
Lib. 2. *c.* 17. *f.* 39: *l.* 3. 16. 55. *et* 27. 61. & 37. 69: *et* 41. 75: & 53. 86: & 66. 93: *l.* 4. 36. 125: *l.* 5. 5. 139: & 7. 140: & 35. 161: *et* 51. 174: *l.* 6. 6. 185. & 10. 188: & 57. 215: *l* 8. 40. 287. & 46. 292: *l* 9. 9. 300.

Ad firmandos dentes, et gingiuarum dolores.
L. 3. *c.* 15 *f.* 54: *et* 22. 59: *et* 26. 60: *et* 42. 76: & *c.* 76. 97: *l.* 4. 36. 125: *et* 42. 129: *l.* 6. 31. 199: *et* 55. 212: *l* 8. 48. 294: *et* 70. 307: *l.* 10. 24. 342:

Ad sinuitas gingiuas.
Lib, 3. *c.* 22 *f.* 59*: *l.* 6. 31. 199: & 57. 214: *l.* 8. 48. 294: & 75. 310:

GVTTVRIS, ET GVLAE.

Ad anginam.
Lib. 4 *c* 37 *f.* 127: *l.* 7. 53. 255: *l* 9. 17. 330:

Ad inflammationes.
L 7 *c.* 53 *f.* 255: *l.* 8. 50. 296: *l* 9. 17. 330:

Ad strumas.
L. 5. *c.* 27 *f.* 153: *et c.* 51. 175.

Ad Gulæ distillationes.
L. 3. *c.* 40. *f.* 72: *l* 6. 45. 207:

PECTORIS, ET PVLMONIS.

Ad expuitionem sanguinis.
Lib. 3. *c.* 64. *f.* 91: *l* 6. 11. 188: *l.* 8. 35. 284:

Ad Phtisim.
Lib. 3. *c.* 23: *f.* 72:

Ad suspiriosos, et respirationem iuuandam.
L. 3. *c.* 11. 52: & 40. 42:

Ad tussim.
L. 2. *c.* 23. *f* 42: *l.* 3. 68. 94: *et* 78. 98: *l* 5. 34. 160: & 35. 161: & 36. 163: *et* 41. 167: *et* 43. 168: & 55. 179: *l.* 6. *c* 15 *f.* 191: & 19. 193: *et* 21. 194: & 28 198: 41. 205: *et* 45. 207: *et* 52. 210: *l.* 7. 22. 232: *et* 35. 240: *et* 51. 253 *l* 8. 6. 265: & 31. 281: *et* 48. 294. *l* 10 19. 341*: *et* 22. 342:

Ad pectoris asperitates, seu emolliendum pectus.
L. 3. *c.* 37. *f* 69*: *et* 68. 94: *l.* 4. 5. 165: *l* 6. 3 183: *et* 15. 191: *l* 7. 15. 228: *et* 27. 235: *et* 40. 244: *l.* 10. 22. 342:

Ad pectoris dolores.
L. 2. *c.* 8. *f.* 33: *et* 24 42: *l.* 3. 29. 63. & 40. 73*. & 47 82: & 70. 94 *l.* 4. *c.* 1. & 2. *f.* 102: & 45. 130: *l* 5. 12. 144: & 19. & 20: *f.* 148. & 32. 159: & 34. 160: *et* 40. 166: *l.* 6. 7. 186. *et c.* 13. & 14. *f.* 190: *et* 34. 201: & 48. 208: & 64 218: & 66. 219: *l* 7. 16. 229: *et* 53. 255: *l.* 8. 23. 276 *et* 28. 278: *et* 31. 281: *et* 77. 310.

Ad asthmaticos.
L. 3. 11. 51: *et* 40. 73: *l* 5. 2. 133: *et* 32. 159: & 36. 163: *et* 44. 168: & 51. 170: *l* 6. 41. 205: *l.* 8. 8. 267: *et* 13. 271: *et* 80. 312:

Ad omnia pectoris incommoda.
Lib. 3. *c.* 37. *f.* 65: *l.* 8. 23. 276: *et* 31. 281:

Ad pectoris distillationes.
L. 2. 23. 42*: *l.* 3. 40. 72*: *l.* 6. 18. 192: *et* 45. 207:

Ad corroborandum stomachum, et tabescentes restaurandos.
L 5. *c.* 12 *f.* 144: *l.* 6. 4. 185: *et* 34. 201:

Ad singultum.
Lib. 6. *c.* 58 *f.* 214:

Ad renitentes excreationes.
Lib. 5. *c.* 51. *f.* 174:

Ad Pleuritim.
L 4 *c.* 4. *f.* 103: *l.* 5. 24 151: *l.* 6. 12. 189: *et* 20. 193: *et* 52. *f.* 210: *l.* 7. 23. 232: *l* 8. 9. *f.* 268. *et* 12. 270; *et* 23. 276:

CORDIS.

Ad deliquium animi.
L 3. *c.* 30 *f.* 66: *l.* 6 *c.* 25 & 26. 197: *l.* 8. 31. 263. & 73. 309: *l.* 9. 14. 326:

Ad Cardiacam.
L. 2. *c.* 23. *et* 24 *f.* 42: *l.* 6. 26. 197: *l.* 7. 36. 240: *l* 8 73. 307: *l.* 9 14. 326: *l* 10 4. 337:

Ad Cordis dolores.
Lib 8. *c.* 77. *f.* 310: *l* 10. 4. 337:

Ad corroborandum cor, seu tremorem, & pulsum cordis.
Lib. 2. *c.* 3. *et* 4 *f* 30: & 5. 31: *et* 8. 33: *et* 13. 37: & 17 39: & 20 40: *et c.* 23. *et* 24. 42: *l.* 3. 5. 48: *et* 17. 56: & 45. 79: *et* 65. 91: *l.* 5. 13. 144: & 48. 171: *l.* 6. 26. 197: *et* 57. 214: *l* 7. 36. 240: & 53. 254: *l.* 8. 3. 263: *l.* 9. 14. 326: *l.* 10. 4. 337:

Ad syncopem, et vanos timores.
L. 3. *c.* 30. *f* 66: *et* 43. 76: *et* 73. 96: *l.* 5. 51. 172: *l.* 6 *c.* 25 *et* 26 *f* 197: *l.* 8. 3. 263: *et* 18. 274. *et* 77. 310: *l.* 9 14. 226: *l.* 10: 4. 337.

Ad mœrorem cordis.
L. 7 *c.* 30. *f.* 236: *et* 40. 246: *l.* 8. 73. 309 *et* 77. 310.

Ad tabescentes ex iracundia.
Lib. 8. *c.* 64. *f.* 304:

Ad cordis affectus ex calore.
Lib. 8. *c.* 73. *f.* 307:

IECINORIS.

Ad obstructiones Iecoris.
L. 3. *c* 27. *f.* 61*: *et* 29. 63: *l.* 5. 36. 163: *l.* 6. 12. 189: *et* 19. 193: *et* 23. 196*:

Ad refrigerandum Iecur.
L. 3. *c.* 46 *f.* 80. *l.* 6. 12. 189: *et* 21. 194: *l.* 8. *c.* 1. *f.* 261:

Ad Iecoris scyrrhum.
L. 5. *c.* 51. *f.* 174:

Ad Cachexiam.
Lib 3. *c.* 44. *f.* 77: *et* 66. 93: *l.* 5. 2. 133: & 29. 154 *l.* 6. 12. 189*: *et* 21 194*: & 23. 196*:

Ad Hydropem.
Lib. 2. *c.* 3. *f.* 30: *et* 16. 38 & 22. 42: *l.* 3. 33. 67: *l* 4 11. 108: & 37. 127: *l.* 5. 2. 133: *et* 19 148: *et* 22 150: *et* 29: 154 *et* 39. 166: *l.* 6. 7. 186: *et* 23. 196: *et* 26. 197: & 34. 201: *et* 55. 212: *l.* 7. 29. 237: *et* 61. 258: *l.* 8. 29. 280:* *et* 42. 289:

FEL-

Digitized by Google

INDEX.

FELLIS.

Ad morbum Regium, & Ictericos, & arquatos.

Lib. 4. *c.* 15. *f.* 112: *l.* 5. 53. 178: *l.* 7. 17. 229: & 38. 241: *l.* 8. 11. 269.

LIENIS.

Ad induratos lienes.

Lib. 3. *c.* 29. *f.* 63: *l.* 5. 6. 140: *et* 51. 174: *l.* 8. 58. 302:

Ad lienis obstructiones.

L. 3. *c.* 28. *f.* 62: *l.* 5. 51. 174: *et* 53. 178. *l.* 8. 58. 302:

Ad refrigeratos lienes.

L. 2. *c.* 16. *f.* 38: *l.* 3. 28. 62: & 29. 63: *et* 40. 71: *et* 83. 100: *l.* 5. 6. 140: & 51. 172: *et* 51. 174. *et* 53. 178: *l.* 6. 23. 196*: *l.* 7. 27. 235: *et* 44. 248: & 58. 257: *l.* 8. 58. 302: *et* 66. 305:

MAMMARVM.

Ad inflammationes.

Lib. 6. *c.* 51. *f.* 210:

Ad Emundandum lac.

L. 6. *c.* 9. *f.* 187: *et* 51. 210:

Ad augenaum lac.

L. 3. *c.* 41. *f.* 75: *l.* 5. 34. 160: *l.* 9. 18. 330: *l.* 10. 11. 339:

Ad supprinendum lac.

L. 6. *c.* 39. *f.* 203:

VENTRICVLI.

Ad vomitiones & nauseam.

L. 3. *c.* 42. *f.* 76: *l.* 4. 31. 123: *l.* 5. 34. 160: *l.* 6. 11. 188: *et* 34. 201: *et* 36. 202: *l.* 8. 35. 284:

Ad prouocandum vomitum.

L. 2. *c.* 19. *f.* 40: *l.* 5. 29. 154: *et* 49. 171: *l.* 6. 4. 184: *et* 21. 194: *l.* 7. 33. 238:

Ad ventriculi dolores, et corroborandum eumdem.

Lib. 2. *c.* 3. *f.* 30: *et* 5. 31: *et* 6. 32. *et* 9. 34: *et* 14. 37: *et* 15. 38. *et* 19. *et* 20. 40: *et c.* 22. & 23. *et* 24. *f.* 42: *et* 25. 43: *l.* 3. 4. 48: *et* 11. 52: *et* 13. 53: *et* 15. 54: *et* 16. 55 *et* 17. 56: *et* 18. 57: *et* 40. 72: *et* 41. *et* 42. 75. *et* 45. 79: *et* 51. 85. *et* 67. 93. *l.* 4. 36. 125: *l.* 5. 1. 133: *et* 3. 135: *et* 11. 143: *et* 13. 144: *et* 16. 146: *et* 22. 150: *et* 35. 161: *et* 41. 167: & 47. *et* 48. 171: *l.* 6. 12. 189: *et* 14. 190. *et* 17. 192: *et* 21. 194: *et* 28. 198: *et* 33. 200*: *et* 40. 204: & 55. 212: *et* 59. 215: *l.* 7. 3. 222: *et* 7. 224: *et* 13. 227: *et* 22. 232: *et* 34 239: *et* 38. 241: *et* 40. 245. *et* 46. 250: *l.* 8. 41. 288: & 45. 291. *et* 50. 296:

Ad ventriculi ardores, seu erosiones.

L. 6. *c.* 59. *f.* 215: *l.* 8. 7. 266: *et* 50. 296:

Ad acidos ructus.

L. 2. *c.* 24. *f.* 42: *l.* 3. 16. 55: *et* 17. 56: *l.* 5. 11. 143: *et* 29. 154: *et* 45. 169: *l.* 6. 9. 187: *et* 17. 192: *et* 28. 198:

Ad Tormina ex flatu, & causa frigida.

L. 5. 10. 142: *et* 29. 154. *l.* 6. 40: 204: *et* 47. 208:

Ad frigidas affectiones ventriculi.

L. 4. *c.* 37. *f.* 127: *l.* 5. 41. 167: & 45. 169. *l.* 6. 14 19:

Ad inflationes ventriculi, & satietatem.

Lib. 2. *c* 16. *f.* 38: *et* 19. 40*: *l.* 3. 18. 57*: *et* 40. 72*: *l.* 4. 5. 105. *et* 16. 113: *l.* 5. 45. 169*: & 47. 171*: *et* 51. 174: *l.* 6. 12. 189: *et* 16. 191: *et c.* 17. *et* 18. *f.* 192. *et* 19. 193: *et* 28. 198: *et* 39. 203: *et* 48. 209: *et* 52. 210. *et* 66. 219: *l.* 7. 3. 222: *et* 22. 232: *l.* 8. 48. 294:

Ad eiendum appetitum.

Lib. 2. *c.* 28. *f.* 39: *l.* 4. 27. 121: *et* 39. 128: *l.* 5. 3. 135. *et* 10. 142: & 11. 143: *et* 49 171: *et* 57. 179: *l.* 6. 16. 191. *et* 23. 196: *et* 28. 198: *et* 36. 202: *l.* 7. 27 235. *et* 35. 240: *et* 53 255: *l.* 8. 58 302: *et* 78. 311:

Ad consoctionem iuuandam.

Lib. 2. *c.* 9. *f.* 34: *et c.* 13. *et* 14 37: *et* 15. 38: *l.* 3. 18. 57: *et* 27. 61. & 37. 69: *et* 40. 72: *et* 43. 76: *l.* 4. 4. 105: *et* 19. 115: *et* 41. 128: *l.* 5. 3. 135: *et* 10 142: & 34. 160*: *et* 51. 172: *et* 51. 174: *l.* 6. 28. 198: *et* 55. 212: *et* 54 214: *l.* 7. 40. 245: *l.* 8. 41. 288:

Ad restinguendam sitim.

L. 3. *c.* 10. *f.* 51. *et* 40. 73: & 41. 75: *et* 44. 77: *l.* 4. 21. 116*: *l.* 6. 23. 196: *l.* 7. 40. 145: *l.* 8 1. 261: *et* 59. 303. & 78 311.

INTESTINORVM.

Ad colicos dolores, et iliacos.

Lib. 2. *c.* 1. *f.* 28*: & 4. 30: & 5. 31: & *c.* 6 & 7. *f.* 32. & 12. 36: & 13. 36: & 16. 38: *l.* 3. 10. 51: & 13. 53: & 27. 61: & 40. 74: & 70. 94: *l.* 4 1. 102: *l.* 5. 1. 133: & 4. 138: & 8. 141: & 11. 143: & 13. 145: & 16. 146*: & 19. 148: & 45. 169*: & 48. 171: *et* 51. 174: *l.* 6. 6. 185: & *c.* 19. *et* 20. *f.* 193: & 28. 198:* & 33. 200: & 40. 204: & *c.* 47. & 48. *f.* 208: & 57. 214: & 65. 219: *l.* 8. 50. 297: *et* 58. 302: *et* 61. 303: *l.* 9. 5. 317: & 18. 330: *l.* 10. 8. 338:

Ad Intestinorum, seu ventris dolores.

Lib. 2. *c.* 7. *f* 32: & *c.* 18. & 19. 40: *l.* 3. 13. 53: & 5 .84: & 82. 99: *l.* 4. 1. 101: & 8. 106: & 45. 130: *l.* 5. 8. 141. & 11. 143 *et* 16. 146: *et* 21. 149 & 23. 151: & 25. 153 *et* 3. 150: *et* 39. 166: *et* 48. 171: *et* 55 179: *l.* 6. 3 183: & 5 184: & 19. 187: & 17. 192: & 30. 199: *et* 39. 203. & 57. 114: *l.* 7. 13. 127: *et* 16 229: *et* 22. 232: *et* 46. 250: *l.* 8. 58. 302: & 66. 305:

Ad dysentericos, et Tormina.

Lib. 2. *c* 1. *f.* 28: & 8. 33: & 12. 36: & 23. 42*: & 26. 43: *l.* 3. 10. 50: & 19: 57: & 20. 58: & 34. 68: & 41. 74: & 43. 76: & 46. 81: & 48. 82: & 58. 89: & 60. 94: & 71. 95: *l.* 4. *c.* 5. & 6. *f* 105: & 8 106: & 17. 113: & *c.* 19. & 20 *f.* 115. & 27. 121: & 29. 122: & 32. 123: & 38. 127: *l.* 5. 5. 139. & 8. 141: & 12. 144: & 31. 158: & *c.* 32. & 33 *f.* 159. *l.* 6. 5. 184: & 11. 188 *et* 12. 189: & 15. 191: & 27. 197: & 31. 199: *et* 42. 205: & 47. 208: *et* 49. 209: & 54 211. & 58. 214: & 59. 215: *l.* 7. 8. 225 & *c.* 10. 11. 12. *f.* 226: *et* 19. 230: *et* 26. 234: *et* 38. 241: & 52. 254: *et* 58. 257: *et* 60. 258: *l.* 8. *c.* 3. *f.* 263. *et c.* 5. 264 *et* 6. 265: *et* 8 267: *et* 9 268: *et* 11. 269: *et* 33. 283: *et* 35. 284: *et* 36. 285: *et c.* 37. *et* 38. *f.* 286. *et c.* 45. 291: *et* 47. 293: *et* 48. 294: *et* 50. 297: *l.* 10. *c.* 6. *f.* 337:

Ad cohibendum aluum, et dyarrheas.

Lib. 2. *c.* 23. *et* 24. *f.* 42: *l.* 3. *c.* 3. *et* 4 *f.* 47: *et* 4 48: *et* 19. 57. *et* 22. 59: *et* 36. 68*: *et* 26. 69: *et* 40. 72: *et* 41. 74: *et* 43. 76: *et* 48. 82: *et* 59. 89: *et* 60. 90. *et c.* 78. *et* 79. *f.* 98: *et* 81. 99: *l.* 4. *c.* 5. *f.* 105: *et* 19. 115: *et* 22. 117: *et* 27. 121*: *et* 29. 122*: *et* 32. 123: *l.* 5. 1. 133: *et* 34. 160*: *et* 43. 168: *et* 47. 171: *l.* 6. 20. 193: *et* 21. 194: *et* 42. 205. *et* 45. 207. *et* 58. 214. *et* 64. 218: *l.* 7. 7. 224: *et c.* 8. *et* 9. *f.* 225: *et* 14. 227: *et* 26. 234. *et* 33. 238: *et* 48. 252: *et* 51. 253. *l.* 8. *c.* 5. *f.* 264: *et c.* 6. 265*: *et* 25.

Digitized by Google

& 25.277: et 30.281: et 33.283: & c. 34. & 35. f 284: et 36.285: & 37. 386: & 45. 291: & 47. 293: & 48. 294:

Ad Lyenteriam.

L. 2. c. 23. f. 42: l 3. 34. 68: & 36. 69: & 40. 72: & 46. 81: l. 5. 36. 160: l. 7. 8. 225.

Ad fluxiones alui.

L. 2. c. 5. f. 31: & 20. 40: & 23. 42: l. 3. 15. 54: & 19. 57: & 34. 68: & 41. 75: & 44. 77: & 62. 91: et 66. 93: & 76. 97: & 77 98: l. 4. 5. 105: & 22. 117: & 27. 121: & 32. 123: l. 5. 34. 160: & 41. 167: l. 6. 5. 184: & 39. 203: & 58. 214: & 59. 215: & 63. 217: l. 7. 14. 227: & 28. 235: & 33. 238: l. 8. 6 265: & 25. 277: & 30. 281: & 34. 283: & 45. 291:

Ad Ciendam, seu Emolliendam aluum.

L. 3. c. 30. f. 66: & 39. 71: & 40. 73: & 50. 84: l. 4. 23. 118: & 41. 129: l. 5. 3. 135: & 55 179: l. 6. c. 5. & 6. 184: & 9. 187: & 22. 195: & 23. 196: & 42. 205: & 51. 210: & 61. 216: l. 7. 40. 244: l. 8. 11. 269: et 12. 270: et 23. 276: & 49. 295. & 54. 299: & 61. 303: & 71. 308: l 9. 18. 330:

Ad purganda inteſtina.

L. 3 c. 81. f. 99: l. 4. 4. 103. & 47. 130: l. 6. 9. 193: & 22. 195: & 61. 216: & 65. 219: l. 8. 51. 297: & 54. 299:

Ad diſcutiendos Inteſtinorum flatus.

L. 2. c 4 f. 30 & 5 31: & c. 6. & 7. 32: & 12. 36: l. 3. 11. 52: & 15. 54: & 16. 55: & 27. 61: & 66. 93: l 4. 1. 102: & 4. 103: & 10. 167. & 37. 127: & 46. 130: l. 5. 1. 133: & 4. 138: & 11. 143: & 16. 146: & 17. 147: et 29. 153: et 31. 158: et 33. 159: et 36. 163: et 39. 166: et 48. 171: et 56 179: l. 6. 5. 184: et 9. 187: et 17. 192: et 19. 193: et 21 194. et 23. 196: et 28. 198: et 33. 200: et 34. 201: et 39. 203. et c. 47. et 48. f. 208: et 55. 212: et 57. 214: et 66. 219: l. 7. 16 229: et 22. 232: et 27. 235: l. 8. 51. 297:

Ad lumbricos, et tineas, ſeu vermes inteſtinorum.

L. 3. c. 39 f 70: et 40 f. 72. et 73. l. 5. 25. 152: et 32. 159: et 51. 175. l. 6. 5. 184: et 34. 201: et 66. 219. l. 7. 38. 241: l. 8. 62. 304: et 70. 307:

Ad hemorrhoidas.

L. 3. c. 72. f. 96: l. 5. 19. 148: l. 6. 64. 218: l. 8. 69. 306: l. 10. c. 5. et 6. f. 337.

Ad Tenaſmum.

Lib. 8. c. 35. f. 284:

RENUM.

Ad Renum dolores.

Lib. 5. c. 28. f. 153: l. 6. 31. 199: l. 7. 28. 235: et 53. 255: l. 8. 38. 186: l. 9. 17. 330: l. 10. 12. 339:

Ad lumborum dolores.

Lib. 8. c. 38 f. 286: l. 9. 5. 317: et 17. 330:

Ad laterum dolores.

L. 5. c. 7. f. 140: l. 7. 28 235.

Ad renum ardores.

Lib. 7. c. 53. f. 255: l. 10. 12. 339:

Ad renum partes laxas.

Lib. 6. c 7. f. 32:

Ad renum obſtructiones.

Lib 2. c 7. f. 32: et 9. 34: et 11. 52: 13. 37 et 16. 38: et et 27. 61: et 35. 68: et 40. 72. et 44. 77. l. 4. 25. 119: l. 5. 34. 160: et 41. 167: l. 6. 27 197. et 64. 118: l. 7. 5. 223: et 25. 233: et 34. 239; et 40. 245. et 48. 252 l. 8. 12. 278: et 41. 288: l. 9. 13. 324.

Ad renum Vlcera.

L. 7. c. 48. 252: l 10. 12. 339.

Ad renum calculos.

L. 2. c 13. et 14 f 37: l. 3. 40 72: l. 5. 34. 160: et 36. 163: l. 6 27. 197: et 46. 250: l 8. 12. 270: l. 9. 3. 316: et 14. 326: et 18. 330.

VESSICAE.

Ad ciendum remorantem vrinam.

L. 2. c. 1 f 28: et 3. 30: et 5. 31: et c. 6. et 7. 32: et 14. 37: et c. 15. et 16. f. 38: et c. 22. et 23: f 42: l 3. 10. 50: et 11. 52: et 15. 54: et 27. 61: et 31. 66: et 35. 68: et 40. 72: et 41. 75: et 51. 85: et 63. 91: et 66. 93: l 4. 1. 102: et 15. 112: et 22. 117: et 23. 118: et 24. 119: l. 5. 3. 135: et 8. 141: et 10. 142: et 11. 143: et 12. 144. et 13. 145: et 16. 146: et 17. 147: et 19. 148 et 23. 151: et 28. 153: et 29. 154: et 33. 159: et 34. 160: et 38. 165: et 39. et 40. f. 166: et 48. 171. c. 55: et 56. f. 179. l. 6. 1. 182: et 3 183: et 7. 186: et 9. 187. et 12. 189. et 21. 194: et 22. 195: et 27. 197. et 33. 200: et 34. 201: et 39. 203: et 58. 214: l. 7. c. 5. f. 223: et 7. 224: et 17. 229: et 18. 230. et c. 24. et 25. f. 233: et c. 27. et 28: f. 235: et 31. 237: et 34. 237: et 37. 241: et 40. 244: et 40. 245: et 41. 246: et 46. 250. et 57. 257: l. 8. 12. 270: et 13. 271: et 27. 278: et 34. 284: et 41. 288 et 48. 294 et 58. 302: l. 9. 3. 316: et 13. 324 et 18. 330: l. 10. 7. 337.

Ad Vrinæ anguſtias.

L. 3. c. 11. f. 52: et 15. 54: et 27. 61: et 34. 68: l. 4. 22. 117. l. 5. 41. 167: l. 7. 5. 223: et 42 247: et 46. 250: et 53. 255: l. 8. 48. 294: et 49. 295. l. 9. 12. 322: et 18. 330: l. 10 7. 337:

Ad Vrinæ Ardorem, ſeu acrimoniam.

L. 4. c. 25. 119: l. 7. 45. 247: et 46. 250: et 53. 255: l 10. 12. 339:

Ad Vrinæ diſtillationem.

L. 9. c. 14. f 326.

Ad Veſſicæ Calculos frangendos, et educendos.

L. 3. c. 35. f. 68. et 52 85: l. 4. 23. 118: l. 5. 34. 160: et 36. 163: et 41. 167. l 7. 37. 241: et 46 250: et 57. 257: l. 8. 50 297: l. 9. 3. 316: et 12. 322: et 14. 326: et 18. 330: l. 10. 7. 337:

Ad Veſſicæ Vlcera.

L. 4. c. 23. f. 118: et 8. 24. 177:

VIRILIVM, AC pudendorum.

Ad Excitandam Venerem.

L. 2. c. 5. f 31: et 7. 32: l. 3. 32: & 10 51: et 40. 72; et 46. 81: et 58. 89: l. 5. 3. 135: et 11. 143: et 14. 145: et 29. 154: l. 6. 57. 214: l. 7. 9 225: et 15. 228: et 33. 238: et 40. 244: et 40. 245: 41. 246: et 50. 253. l. 8. 10. 268: l. 9. 2. 315. et 4. 316: et 12. 322: et 14. 326: et 18. 330:

Ad augendam genituram.

L. 3 c. 58 f 89: l 6 57. 214:

Ad recuperandas Vires ad Venerem.

L. 6. c 57. f. 214: l. 7. 40. 246: l. 9. 14. 326:

Ad ejiciendum ſemen retentum.

L. 4. c. 24. f 119: l 6. 5. 185: et 22. 195: l. 7. 24. 233: et 34. 239: l. 8. 58 302.

Ad ſterilitatem ex frigore obortam.

L. 2. c. 9 f 34: et 20 41: l. 3. 10. 50: et 11. 52: l. 4. 1. 102.

Ad eos qui mingunt ſanguinem, vel ſaniem.

L. 6. c. 62. f. 217: l. 8. 24. 277:

Ad Pudendorum Vlcera.

L. 4. c 31. f. 123: l. 5. 19 148. et 22. 150: et 56. 179: l. 6. 21. 194: et 43. 206: et 57: 214: et 64. 218: l. 7. 45. 249: l 8. 75. 310: l. 10. 10. 339: et 21. 341:

Ad Genitalium Phagedænas.

L. 7. c. 45. f. 249:

Ad

Digitized by Google

INDEX:

Ad Berniam.

Lib 6. c. 31 f. 199: l. 7. 20. 231: l. 9. 18. 330:

VTERI.

Ad Vteri strangulatus.

Lib. 2. c. 17. f. 39 & 23. 42: l. 3. 1. 45. & 5. 48: & 10. 50: & 16. 55: & 17. 56: & 18. 57: et c. 30. & 31. f 66: l 5 48. 171: & 51. 174 l. 6. 8. 187: & 21. 194: l. 7. 36. 240: l. 8. 50. 297.

Ad menses educendos.

Lib. 2. c. 3. f. 30. & 5. 31: & 7. 32: & c. 13. & 14. f. 37: & 25. 38: l. 3. 10. 50: l. 4. 37. 127: & 46. 130: l. 5. 3. 135: & 10. 142: et 11. 143: & 13. 145: & 19. 148: & 29. 154 et 34 160: & 36. 163: & 36. 179: l. 6 5. 185: & 7. 186: & 8. 187: & 16. 191. & 21. 194: & 23. 196: & 34. 201: & 47 208: l. 7. 70. 246: l. 8. 12. 270: l. 9. 18. 330:

Ad sistendos menses.

Lib. 3. c. 16. f. 55: et 24. 60: l. 7. 14. 227: et c. 57. & 58. f. 257: l. 8. 50. 296: l. 10. c. 5. & 6. f. 337:

Ad secundas Pellendas.

Lib. 2. c. 15. f. 38: l. 3. 11. 52: l. 5. 13. 145: l. 6. 21. 194: l. 7. 18. 230.

Ad expellendum mortuum fœtum, seu partum iuuandum.

Lib. 2. c. 15 f. 38: l. 3. 11. 52: l. 5. 13. 145: & 34. 160: & 36. 163: l. 6. 7. 186. et 21. 194: l. 9. 14. 326: et 18. 330:

Ad puerperas iuuandas, et alleuiationem partus.

Lib. 3. c 11. f 52: l. 5. 13. 145: et 36. 163: et 57. 179: l. 6. 7. 186: et 21. 194: et 47. 208: et 54. 211: et 59. 215: et l. 7. 52. 254: l. 8. 6. 265: et 13. 271. et 31. 281: et 34. 284: l. 9. 14. 326: & 18. 330.

Ad probibendum abortum.

L. 3. c. 43. f. 76. et 69. 94: l 8. 4. 264: et 35. 284: et 68. 306.

Ad Conceptionem iuuandam, seu fœcundi atem.

L 8. c. 4. f. 264: et 23. 276: et 48. 294 l. 9. 14. 326:

Ad Vterinos affectus.

Lib. 2. c. 3. f. 30. et 6. 32: et 8. 33: et 17. 39. et 23. 42: l. 3. c. 1. f. 45: et 16. 55: et 17. 66: et 31. 66: l. 4. 20. 115: l. 5. 34. 160: & 48. 171: l. 6. 8. 187: et 21. 194: l. 7. 36. 240: l. 8. 50. 297:*

Ad exulcerata loca.

Lib. 6. c. 43 f. 42:

Ad procidentem vterum.

Lib. 2. c. 22. f. 42: l. 3. 5. 48: et 31. 66:

EXTREMORVM MEMBRORVM.

Ad podagram.

Lib. 5. c. 51. f. 175: l. 6. 57. 214: l. 8. 50. 297. et 70. 307. l. 9. 20. 332:

Ad Coxendicos affectus.

Lib. 5. c. 3. f 135: et 51. 175: l. 6. 57. 214:*

Ad articulorum dolores etiam diuturnos.

Lib. 2 c. 2. f. 29 et 25. 43: l. 3. 11. 52: & 29. 63: & 40. 73: et 79. 98: l. 4. 1. 102 6. 105: 17. 113: et 29. 122: l. 5 5 139: & 6 140. & 30. 157: & 49. 171: & 51. 175: l. 6. 57. 214: l. 7. 2. 222: l. 8. 41. 228: & 41. 289: & 57. 301: & 70. 307: & 79. 312: l. 9. 5. 317: & 20. 332.*

Ad articulorum dolores ex frigida causa.

Lib. 3. c. 16. 15: & 66. 93: l. 4. 4. 103: & 7. 105: l. 5. 11. 143: l. 6. 38. 203: l. 7. 22. 232. & 61. 258:

Ad genuum dolores.

L. 6. c. 31. f. 199: l. 8. 41. 288: et 42. 289.*

Ad Articulorum topos.

L. 7. c. 22. f. 232:

Ad pedum tumores.

Lib. 3. c. 51. f. 84: & 66. 93: l. 4. 37. 127: l. 6. 48. 209: l 7. 10. 226: et 58. 257: l 8 42. 289:

Ad inguinum inflammationes.

L. 7. c. 57. f. 257:

Ad Enterocelas.

L. 3. c. 44. f. 77: l 9. 5. 317.

Ad Corroboranda membra.

Lib. 3. c 15. f. 54: l. 6. 48. 208: l. 8. 35. 285.

Ad laxas dorsi Vertebras.

Lib. 4. c. 42. f. 129:

Ad Erisipelas, et sacros ignes.

Lib. 3. c. 44. f 77 et 50 84: l. 7. 47. 251: l. 8 c. 34 f. 284: et 50. 296: l. 9. 35. 317:

Ad sciaticam.

Lib. 5. c. 3. f. 135: l 8. 50. 297:

AD MORBOS IN SPECIE, ET PRIMO AD FEBRES.

Ad Tertianas.

L. 4. c. 32. f. 123: l. 5. 50. 172: l. 6. 2. 183: l. 7. 16. 229.

Ad quartanas.

Lib. 2. c. 1 f. 28: & 2. 29: & 3. 30: et 14. 37: & 22. 42: l 4. 2. 102: l. 5. 50. 272: & 51. 175: l. 6. 20. 193: l 7. 10. & 11. f 226. & 16. 229: l. 8. 28. 278:

Ad Continuas.

Lib. 2. c. 16. f. 38: l. 3. 34. 68: & 36. 69: & 39. 71: & 40. 73: & 46. 81: & 48. 81: & 80: 99: l. 4. 11. 108. & 21. 116: & 25. 119: & 26. 120: & 34. 125: l. 5. 29. 153: & 38. 165: & 40. 166: l. 6. 5. 184: & 9. 187: & 12. 189: 42. 205: & c. 51. & 52. f 210. & c. 57. & 58. f. 214: l. 7. c. 2. 222: & 26. 234: & c 31. & 32. 237: & 34 239: & 35. 240: & 44. 248: & 46. 250: & 47. 251: & c. 48. & 49. 252: & 51. 253: & 59. 258: l. 8. 3. 263. & 8. 267: & c. 9. & 10. 268; & c 19. f. 274: & 23. 276: et 25. 277: & c. 27. et 28. f. 278: & 30. 281: et 34. 284. et 36. 285. & 40. 287: et 45 291. et 46. 292: et 48. 294: et 51. 297: et 74. 309: et 77. 310: et 78. 311. et 79 312: l 9. 3. 316: et 17. 330: l. 10. c. 15. et 16. f. 340.

Ad febrium ardores.

Lib. 3. c. 40. f. 73: et 41. 74: et 44. 77: et 46 80: l. 4. 28. 121: l. 6. 58. 214: l. 7. 26. 234: et 40. 244. et 51. 253. et 53. 254: l. 8. 23. 276: et 30. 281: et 39. 287: & 45. 291: & 48. 294: et 51. 297: et 58. 302.

Ad algores, seu frigora febrium.

Lib: 2. c. 1. f. 28. et 2. 29: et 3 30: et 9. 34: et c. 13. et 14. f. 37. et 24. 42: l 3. 5. 48: et 11. 52: et 80. 99: l. 4. 16: 113. et 19. 115: l. 5. 17. 147: et 29. 154: l. 6. 9. 187: et 42. 205. et 47. 208: l 7. 7. 224:

Ad febrium circuitus, seu acceſſiones.

L. 3. c. 81. f. 99: l. 4. 3. 103: l. 6. 60. 216.

Ad interpolatas febres.

L. 3. c. 33. f 68: l 7. 6. 224:

Ad pestilentes febres.

L. 3. c. 44. f. 77: l. 6. 57. 214: l. 7. 14. 226*:*

Ad hecticam.

L. 3. c. 46 81: l 5. 3. 135:

Ad tabidos.

L. 3. c. 26. f. 60: l. 6. 59. 215:

Digitized by Google

INDEX.

TVMORVM PRAETER NATVRAM.

Ad exentemata, & morbillos.

Lib. 5. *c.* 49. *f.* 171: *l.* 7. 23. 232: & 27. 235: *et* 32. 237: *l.* 8. 11. 269:

Ad inflammationes.

Lib. 8. *c.* 6. *f.* 277: *et* 34. & 35. *f.* 284: *et* 46. 292*:

Ad furunculos, et Bubones.

Lib. 3. *c.* 30. *f.* 66: *l.* 5. 19. 147: *l.* 6. 12. 189: & 19. 193: *l.* 7. 46. 250: *et* 57. 257: *l.* 8. 53. 298:

Ad Gangrenas.

Lib. 4 *c.* 1 *f.* 102: *l* 8. 70. 307:

Ad Panos.

L. 5. 18. 147: *l* 8. 11. 269:

Ad Scatemata, et melliceridas.

Lib. 5. *c.* 57. *f.* 153*: *l.* 8. 68 306*:

Ad discutiendos tumores praeter naturam, et œdemata.

Lib. 2. *c.* 6. *f.* 32. *et* 14. 37: & 16. 38: & 18. 39: & 24. 42: *l.* 3. 11. 52: & 15. 54: & 18. 56: *et* 19. 57: *et c.* 30. *et* 31. *f.* 66: *et* 41. 74: & 66. 93: *et* 68. 94 & 75. 97: *et* 75. 98: *l.* 4 *c.* 9. *et* 10. *f.* 106: *et c.* 16. & 17. *f.* 113: *et* 27. 121: *et* 42. 129: *l.* 5. *c.* 5. 139: *et* 14. 145: & 18. 147: *et* 27. 153: *et* 34. 160: *l.* 6. *c.* 6. 185: & 12. 189. & 20. 193: & 21. 194: *et* 30. 199: & 35. 201: & 40. 204: & 53. 211: *l.* 7. *c.* 7. 224: *et* 33. 238: & 50. 253: & *c.* 57. & 58. 257: & 59. 258: *l.* 8. *c.* 24. & 25. *f.* 277: & 32. 282: & 39. 287: & 42. 289: & 48. 294: & 68. 306: *l.* 9. *c.* 15. *f.* 317: & 17. 330:

Ad tumores ex ictu.

L. 8. *c.* 24. *f.* 277: *et* 44. 291: *l.* 9. 5: 317:

VVLNERVM.

Ad Vulnera recentia conglutinanda.

Lib. 3. *c.* 11. *f.* 52: & *c.* 13. *et* 14. *f.* 63: *et* 36. 69: *et* 40. 73: & 45. 79: *l.* 4. 35. 125: *l.* 5. 6. 140: *et* 39. 166: *l.* 7. 37. 241: *l.* 8. 12. 271: & 68. 306: *l.* 9. 19. 331:

Ad sistendum sanguinem ex Vulneribus erumpentem.

Lib. 3. *c* 13 *f* 53. *et* 40. 73: *l.* 6. 12. 185: *et* 53 211:

Ad sanguinis grumos.

Lib. 4. *c.* 24. *f.* 119:

Ad Inueterata Vulnera:

Lib. 3. *c.* 11. *f.* 52: *l.* 4. 38. 127: *l.* 5. 31. 158: *et* 51. 172: *l.* 6. 46. 208: & 55. 212: *l.* 7. 20. 231: & 31. 237: *l.* 8. 68. 306.

Ad Vulnera telis venenatis inflicta.

L. 4. *c.* 37. *f.* 127: *l.* 5. 7. 140: & 45. 169. & 91. 174:

Ad Vulnera carnere-plenda.

Lib. 6. *c.* 57. *f.* 214:

Ad infixa Vulneribus extrahenda.

Lib 2. *c.* 16. *f.* 38: *l.* 9. 15. 327: *et* 18. 330:

Ad Carnis excrescentias.

Lib. 6. 57. 214: *l.* 8. 70. 307: *l.* 10. 24. 342:

Ad Vulnera cicatrice obducenda.

L. 5. *c.* 51. *f.* 174: *l.* 8. 68. 306*:

Ad Vulnera interna.

Lib. 7. *c.* 48. *f.* 252:

Ad Venenata Vulnera.

Lib. 4. *c.* 37. *f.* 226:

Ad Tumores Vulnerum.

L 3. *c* 66. *f.* 93: *l.* 8. 44. 291:

VLCERVM.

Ad Vlcera de pascentia, et diuturna.

L. 3. *c.* 11. *f.* 52: *et c.* 30 & 31. *f.* 66. *et* 38. 70: *et* 41. 75: & 44. 78: *et* 66. 93: & 68. 94: & 79. 98: *l.* 4. 12. 108: & 16. 113: *l.* 5. 34. 160: *l.* 6. 5. 185: *l.* 7. 17. 229: & 20 231: *et* 31. 237: & 33. 238: & 48 252: & 51. 253: & 52. 254: *et* 58. 257: *et* 60. 258: *l.* 8. 11. 269: & 42. 289: *et* 46. 292. *et* 48. 294: & 72. 308. & 79. 312: *l.* 10. 10. 339:

Ad inueterata, et inflammata Vlcera.

Lib. 5. *c.* 27 *f.* 153: *et* 35. 162: *l.* 6. 30. 199: *et* 33. 200: *et* 35. 201: *et* 46. 208: *l.* 7. 52. 254. *l.* 8. 42. 289: *et* 70. 307: *l.* 10. 10. 339:

Ad malefica, & putrida Vlcera.

Lib. 4. *c.* 37 *f.* 127: *et* 42. 129: *l.* 5. 5. 139: *et* 51. 174: *l.* 6. 19. 193: & 59. 215: *l.* 8. 37. 286: *et* 42: 289: *et* 68 306: *et* 70. 307: *l.* 9. 8 319*:

Ad Vermes interiorum Vlcerum.

Lib. 3. *c.* 69. *f.* 94: *l.* 4. 33. 124: *l.* 6. 6. 185: *l.* 8. 70. 307:

Ad sinus, et fistulas.

L. 3. *c.* 51. *f.* 84: *et* 66. 93: *l.* 4. 17. 113: *l.* 8 50. 296:

Ad Vlcera ab Rodentibus facta.

L. 7. *c.* 36 *f.* 240*: *l.* 8. 50. 296:

Ad sordida Vlcera.

Lib. 6. *c.* 19. *f.* 193*: *et c.* 32. & 33 *f.* 200: & 35. 201: *l.* 8. 72. 308:

Ad leniendum dolorem Vlcerum.

Lib. 4. *c.* 39 *f.* 128.

Ad absterg enda Vlcera.

Lib. 8. *c.* 11. *f* 269:

Ad desiccanda Vlcera.

Lib. 10. *c.* 24. *f* 342:

Ad Ambusta Vlcera.

Lib. 3. *c.* 31. *f* 66. *et* 66. 93: *l.* 5. 49. 171: *l.* 7. 48. 252:

LVXATIONVM, ET FRACTVRARVM.

Ad artuum luxationes.

Lib. 4. *c.* 18 *f.* 113: *l.* 5. 14. 145: *l.* 6. 20. 193: *l.* 8. 24. 277: *et* 36. 285: *et* 44. 291:

Ad ossa fracta.

L. 2. *c.* 1. *f.* 28: *l.* 4 *c.* 18. 113: *l.* 5. 14. 145: *l.* 6 20 193: *l.* 8. 24. 277: *et* 34. 284. *et* 94 291:

Ad eos, qui ab alto cadunt.

Lib. 8. *c.* 77 *f.* 310:

VENENORVM TAM MORSVVM, QVAM ICTVVM.

L. 2. *c.* 13. *f.* 37: & 15. 38: *et* 29. 43: *l.* 3. 40. 74: *et* 53. 86: *l.* 4. 37. 127: *l.* 5. 7. 140: *et* 13. 145 *et* 32. 159: *et* 34. 160. *et* 51. 174: *l.* 6. 57. 214: *l.* 7. 53. 254: *et* 57. 257: *l.* 8. 1. 261: *et* 41. 288: & 56. 300 *et* 58. 302: *l.* 9. 14. 326: *l* 10. 17. 340:

Ad Viperarum, et Serpentium ictus.

L. 3. *c.* 23. *f.* 86: *l.* 5. 11. 143: *l.* 6. 32. 200: *l.* 7. 39. 242: *et* 54. 254: *l* 8. *c.* 55. & 56: *f.* 300: & 58. 302: *et* 72. 308:

Ad venenatorum morsus.

L. 4. *c.* 33. *f.* 124: *l.* 5. 11. 143: *l.* 7. 39. 242: *et* 53. 255. *et* 57. 257: *l.* 8. 72. 308: *l.* 9. 2. 315: *et* 14. 326 *et* 17. 330:

Ad opium, et fungos malos.

L. 2. *c.* 15 *f.* 38.

Ad ictus Scorpionum.

Lib. 2. *c.* 14. *f.* 37: *et* 15. 38: *l.* 5. 53. 254: *l.* 8. 72. 308: *l.* 9. 2. 315:

Ad plagas venenatas.

L. 5. *c.* 45 *f.* 169: *et* 51. 174:

Contra Cacodaemones, et fascinationes.

Lib. 3. 17. 56. *l.* 8. 58. 302: *l* 10. 17. 340:

Conta

Google

INDEX.

Tonta veneficia coitum impedientia.

Lib.4.c.7.f.127 l.8.58.302:

Fulmine ictos iuuentis.

L.5.c.34.f.160:l.7.48.252:

AD LVEM VENEREAM.

Lib.2.c.13.f.37:l.3.27 61. et 28.62: et 29.63: & c.32. & 33.f.67: l.5.14.145: et 18. 147: et 36.163: & 52:177: l. 6.26.197: & 32.200. et 55. 212: l.7.13.227: et 23.238: et 61.258: l. 8.26. 278: et 41. 288: et 51.301. et 68.306: l. 9.1.314: et 8.319: et 10.320: & 16.328: et 19.331: & 20. 332:*

Ad Sedandos dolores e lue veneris ortos,

Lib. 2 c. 1.f.28:l.3.62, 90: & 81.99:l.4. 1.102: et 18: 114: & 27. 120: et 37.127: l.5. 6. 140: et 51.174: l.6. 5: 185: et 44. 201: l. 8. 12. 271: et 13. 289: et 53.298: et 68. 306: l.9. 16. 328:

Ad pustulas, et eruptiones, e lue veneris manantes.

l.2. c. 17. 39: et 28.62: l. 4. 30.122: l.5. 20.148: l 6.12. 189: et c. 32. et 33. f 200. et 57.214: l 7.13. 227: et 21.231: l.8.40. 287.

AD IMPETIGINES, ET SCABIEM.

Lib. 2.c.3.f. 30: et 16. 78: et 18. 40: l. 5. 18.56: et 30. 66: et 33. 68: et 41. 75: 51.84: et 58 89: et 74 96: et 79 98: et 82. 99: l 4. 16 113: et 27. 120: et 30 122: et 39. 128: et 43. 129: l.5. 5. 139: et 18. 147: et c. 19. et 20. f. 148: et 34. 160: et 51. 175: et 59. 180: l. 6.21.194: et 30. 199: et 60. 216: et 62. 217: l 7. 38 241: et 40.245: et 49. 252: l 8. 3 263: et 45.292: et 66. 305:*

Ad lichenas.

L.2.c.3.f.30: l.5.27. 153: et 31. 158: et 34 160:*

Ad Lepram.

L.3 c.30.f.66: et 33. 68*: et 49. 83: l.4.16.113: et 30. 122: l. 5. 59. 180:*

Ad Pruritum.

L. 6.c. 16.f. 191:

DECORIS TOTIVS CORPORIS.

Ad Aloperiam.

L 3.c.33. 68: l.7.42. 247*: l. 10. 26.344*:*

Ad pilos retardandos, aut leuandos.

L.9. c. 19.f. 331:

Ad procurandam copiam capillorum.

L.3.c.58.f.89:l 7.61.258:

Ad tingendam, et augendam cæsariem.

L.3 c.39.f.71 l.4 12.109:

Ad maculas cutis tollendas.

Lib. 2.c. 16.f. 38: l. 10. c. 26. et 40 f. 341:

Ad Verrucas, et callos.

L. 5 c.5.f.139:et 31. 158:

Ad colorem conciliandum, et vigorem iuuenilem.

Lib.3.c.11. f.52: et 26.60: l.5 36. 163:et 41.167: l.6.23 196:

Ad extinguendos varos.

L. 5.c. 49 f. 171:

Ad emendandas. facies maculas.

Lib.2.c. 16 f. 38: l.3.68. 94: l. 4. 30. 122:

Ad furandam faciem.

L. 10. c. 80. f. 341:

Ad maciem fugandam.

L. 3.c.46. f 81: l.4.27.121: l.6.59. 215: l.7.40 244.

Ad intumescentem faciem.

L.4. c. 17.f. 113: l 8. 67. 305:

Ad membra ambusta.

L. 3.c. 31. f 66: et 66. 93: l.5. 49. 171: l.7.48.252:

Contra pediculos, lendes, et cimices.

Lib. 2. c:18.f 40: l.5 1.133. et 12. 144: et 34. 160: l.6.13. 190: l.7. 52.254: l.8.68.306. et 70.307:

Contra Pulices.

L. 5.c. 51.f. 175:

Ad Muscas, et mures necandos.

L.5.c 12 f.144: l 8.70.307.

Ad gratiam, seu amicitiam conciliandam.

Lib.3 c 77.f.97 l.4.32.123: l.8.10. 278: l.10.17 340:

Ad odium procurandum.

Lib.7.c.45.f.249:

Ad occidendos Leones, Canes, et cætera animalia.

L. 3.c. 10.f. 51: l.5.c.5.f.139: l.8. 70.307:

Ad occidendos pisces.

Lib. 8. c. 70.f. 307:

Ad viscum faciendum.

Lib. 6.c. 15.f. 191:

Ad glutem piscorum.

Lib. 6.c. 33.f. 283:

Ad compingendum pigmentum.

Libr 4.c 12. et 13 f. 109:

Ad tingendas lanas.

Lib. 7. c. 36.f. 240:

Ad fila paranda ad multos usus.

L.8.c.12.f.270 et 20. 275:

Ad cæritatem viatoribus procurandam, et fastidium leuandi.

Lib.5.c.51.f 175: l.6.23. 196: l.7. 40. 245:

Ad lassitudines ex itinere, aut alio labore.

L.6.31.f.199 et 54. 211: l 7. 17. 229: et 48. 252 et 52. 254: l 8. 31.281: et 34.284: et 38. 286: et 48.294: et 59. 303. et 80. 312:

Ad conualescentes ex morbis.

L.4.c.27.120 l.6.57 214 l.7.3.222: et 46. 244: l.9.14 326:

Salutem aut mortem indicantia.

Lib. 5.c. 12.f 144:

Ad sedandam famem.

L.7.c.10 f.243: l.8.59.303.

Ad fabricandos scipiones.

Lib 6 c.57.f. 213.

Ad corrigendum ingratum odorem in adibus.

Lib. 5 c. 41.f. 167:

AD CORRIGENDAS QVALITATES IN CORPORE PECCANTES.

Ad corrigendum frigus prædominans uterius.

L.2 c.1.f.28.et 3.30: et 7.32: et 12. 36: et 13.37: et 18. 40. l.3. 1.45: et 16. 55: et 17. 56: et 57. 89: et 66. 93: l.4. 7. 105: et 17. 113: et 21.116. et 37 126. et 37. 127: l.5.7. 141: et 9. 142: et 11: 143. et 14. 145: et 16.146 et 20.148: et 29.153: et 36. 163: et 40. 166: et 48. 171: et 57. 179: l.6. 13. 190: et 20. 193: et 24. 196: l.6. 40.245: et 40.246:

Ad scissuras pedum ex frigore ortas.

Lib 10.c.26.f.344:

Ad corrigendum calorem, et refrigerandum.

L 3 c.35 f.69: et 41 75: et 46. 81: et 47. 82: et 50. 84 l. 4.21. 116: et 28 121. et 39.128: et 41. 229: l.7. 40. 244: l 8. 26. 278: et 29. 280. et 74.309:

Ad humiditates corporum contemperandas.

L.3.c.15.f.54: l.3 35.125:

Aduersantia frigori: et calori.

L.6.c.57 f 214: l.8.59 297:

Ad omnes dolores, et diuturnos morbos.

L.8.c.22.f.275: et 41.288:

AD PVRGANDOS HVMORES.

Ad Bilem.

Lib. 2. c. 19.f. 40: l. 3. 26. 60. et 39. 70: et 44. 77: et 47. 82. et 50. 84: et 55. 87. et 57. 88. et 60. 90:

Digitized by Google

60.90: *l.*5.2.133: *et* 38.165: *l.*6. 12.189: *et* 18.192: *et c* 25. *et* 26. *f.* 197: *et* 29.198. *et c.* 36. *et* 37. 202: *et* 40.204: *et* 63. 217: *l.*7. 221: *et* 38.241: *et* 56.256: *l.*8.48. 294: *et* 54.299: *et* 65. 305:

Ad Pituitam.

Lib. 2. *c.* 3. *et* 4. *f.* 30: *et* 19. 40: *l.* 3.48 *et* 26.60: *et* 33.67: *et* 39. 70: *et* 47. 82: *et* 50. 84: *et c.* 54. *et* 55. *f.* 87: *et* 57. 88: *et* 60. 90: *l.*4.9.106: *l.*5.2.133: *et* 6.140: *et* 2.144: *et* 23.151: *et* 38.164: *et* 51.172: *et* 1. 182: *l.* 6. 18. 192: *&* 24.196: *et* 26.197: *et* 29.198: *&* 35.201: *et* 36.202: *et* 40.204: *et* 65. 219: *l.*7.1.221: *et* 38.241: *et* 56.256: *et* 61. 258: *l.* 8. 26. 278: *et* 48.294: *et c.* 65. *et* 66. *et* 67. *f.* 305: *et* 80. 312:

Ad atram Bilem.

*L.*3. *c.*40. *f.*73: *l.*4.37. 126: *l.*5. 53. 178: *l.*6.24.196: *et* 55.212: *l.*7. 40. 246:

Ad melancoliam.

Lib. 3. *c.*40. *f.* 73: *l.* 6. 32.200: *l.*9. 19. 331:

Ad lentos, et crassos humores incidendos, coquendos, et educendos.

Lib. 2. *c.*5. *f.* 31: *et* 7. 32: *et* 13. 37: *l.*3.16.55: *et* 18.56: *et* 38. 70: *et* 50. 84: *et c.* 56. *et* 57. *f.* 88: *l.* 4. 29.106: *et* 11.108: *et* 37.126: *l.*5. *c.* 9. *et* 10. *f.* 142: *et* 13. 144: *et* 17. 147: *et* 38.164: *et* 44.168: *et* 48. 171: *et* 52. 177: *et* 54. 178: *l.*6.1.182: *et* 4.184: *et* 13. 190: *et* 22.195. *et* 23.196: *et c.*34. *et* 35. 201: *l.*7.4.223: *et* 54.255. *et* 55. 256: *l.*8.13.271. *et* 42.289: *et* 60. 303. *et* 62. 304: *et* 67. 305: *et* 68. 306:

Ad purgandum sanguinem.

Lib. 2. *c.* 25. *f.* 43: *l.* 7. 40. 245: *et* 41. 246.

Ad sanguinis redundantiam.

Lib. 7. *c.*50. *f.* 253:

Ad sistendum sanguinem.

Lib. 3. *c.*13. *f.* 53: *et* 20. 58: *l.* 5. 34. 160: *l.*6.11.188.

Ad coagulatum sanguinem.

L. 4. *c.* 24. *f.* 337:

Ad venas ruptas.

Lib. 5. *c.* 34. *f.* 160.

Ad sudorem eliciendum.

Lib. 2. *c.*3. *f.* 30: *et c.*6. *et* 7. *f.* 32: *et* 12. 36: *et* 16. 38: *l.* 3. 30.66: *et* 34.68: *l.* 4.4.103: *et* 7. 105. *et* 37. 127: *l.*5.16. 146: *et* 20. 148: *et* 29. 154: *et* 42. 167: *l.* 6. 12. 189: *et* 23. 196: *et* 34. 201. *et* 38. 203. *et* 42. 205: *et* 52.210: *et* 55.212: *et* 62.217: *l.* 7.7. 224: *et* 22.232: *l.*8.41.288: *et* 42. 289.

Ad obstructiones tollendas.

*L.*2. *c.*3. *f.* 30. *et c.* 6. *&* 7. *f.* 32. *et* 13. 37: *l.*8.11.52: *l.*5.19.148: *et* 29.153: *et* 33. 159: *et* 36.163: *l.* 6.12.189: *et* 19.193. *et* 21. 194: *et* 23. 196: *et* 48.209: *et* 66.219: *l.*8.50.297.

PVRGANTIA VNIVERSIM, SEV EVACVANTIA.

*L.*3. *c.*67 *f.*93: *l.*4. 11. 108: *l.* 5. 2. 133: *et* 4. 138: *et* 5. 139: *et* 9. 142: *et* 26.152: *et* 44. 168: *et* 52. 177: *et* 54. 178: *l.*6.1. 182: *et* 4. 184: *et* 21.194: *et* 22.195: *et* 58. 198: *et* 50.209: *et* 60.215: *et* 64. 218: *l.*7.4.225: *l.*8.49.295: *et* 52. 298: *et* 60 303. *et* 63.304. *et* 67. 305. *et* 68. 306:

ASTRINGENTIA MEDICAMENTA.

*L.*2. *c.*17. *f.*39. *l.*3.1. 45: *et* 3 47: *&* 22. 59: *&* 24. 60: *&* 36. 69. *et* 44. 77. *et* 45. 79: *&* 48. 82: *et* 49.83: *et* 51.84: *et* 64.91: *et* 71. 95. *et* 77. 97: *l.* 4. 5. 104: *et* 27. 120: *l.* 5.22.150: *l.*7.28.230: *et* 50.235: *l* 8.5.264: *et* 36.285: *&* 39. 286:, & omnia ferè libri octaui: *l.*10 *c.*23. *f.*342.

HVMECTANTIA.

*L.*3. *c.*44. *f.*77: *et* 47.82: *l.*7. 4 244: *et* 48. 251: *l.*8.7.266:

ALEXIPHARMACA.

*L.*5. *c.*4. *f.*138. *et* 5.139: *et* 38.168: *l.*7.40.244: *et c.* 53. *et* 54.255: *et* 55. 256: *et* 61.258: *l.* 8.41. 288: *et* 71. 308: *et* 80. 312: *l.*9. 5. 317. *et* 10. 320:

NOCIVA MEDICAMENTA OBSTRVCTIONES FACIENTIA.

*L.*3. *c.*46. *f.* 81: *l.* 5. 3. 135:

Insaniam facientia.

Lib. 8. *c.* 8. *f.*278.

Dolorem capitis excitantia:

L. 7. *c.* 15, *f.* 228:

Bilem generantia.

L. 7. *c.* 40. *f.* 244:

Pruritum, et exantemata facientia.

Lib. 8. *c.* 40. *f.* 287:

F I N I S.

Digitized by Google

PHILIPPO IV.
HISPANIARVM INDIARVMQVE REGI
MAXIMO.

BIBLIOTECA

ALPHONSVS TVRRIANVS VEMIVS, SALVTEM ET VICTORIAS.

QVOS ex America tua auri, gemmarumque thesauros, immensas planè opes, hostium fremente inuidia, Oceanoque gemente singulis annis referunt naues, Potentissime Rex, eos non tanti esse putauit sapientissimus Auus Tuus, vt satis illis beari posset Europa. Intelligebat enim alia multo præstantiora naturæ munera esse, quibus æquus rerum arbiter, ac naturæ parens Deus, regiones ampliſſimas, & orbi reliquo pares, & ornauit ad pompam, & ad vtilitatem arcanis suæ prouidentiæ legibus instruxit. Horum cum pleraque peregrinationem non ferant, reliquum illud erat vnum, ne diutius tam ingenti naturalis scientiæ parte, maximo suo damno careret genus humanum, vt ab eruditis hominibus explorata diligenter, & litteris fideliter consignata luci mortalium exhiberentur. Ea gratia Sapientissimus Rex, Ferdinandum Archiatrum suum laborioſissimæ industriæ virum alioſque Mexicum ire iussit, quorum summa contentione factum est, vt cum plantarum saluberrimarum incredibilem vim expictam, accuratèque descriptam, tum volucrum, serpentium, ferarum, pecudumque inuisas, inauditasque nostris hominibus formas in illorum commentarijs haberemus. Hi dum, Romam delati, ab eruditissimis Lynceis, qui tum maximè florebant, expenduntur, expoliuntur, ac multiplici commentatione, Principibus viris etiam adlaborantibus, maturitatem quandam assequuntur, nescio quo facto propemodum interiere. Quod cum eruditis om-

Digitized by

nibus doleret, tum mihi indignum factu videbatur, si sapientissimi Regis Prouidentia, tot magnorum ingeniorum monumenta, tam arcanus naturæ thesaurus fortunæ iniuria nobis periret. Ergo, cùm opportunè in Vrbe agitarem Hispanensium negotiorum, Neapolis, Siciliæ, ac Mediolani Actor, nec laboribus, nec sumptibus mihi parcendum duxi; vt hæc naturæ arcana tandem aliquando euulgata bonorum votis faueretent satis. Quod, vt augustius fieret, in tui nominis luce prodire debuere, vt quæ Aui tui designatione publico mortalium qono debebantur ea Te auspice rederentur, eademque opera illius in Te sapientiam respiceremus, & amplexaremur humanitatem. Diù vale Regum Maxime. Romæ Kal. Octob. 1650.

Digitized by Google

IACOBVS MASCARDVS TYPOGRAPHVS LECTORIS.

ET summatim nunc quidem ego qui inter Pictorum,& Sculptorum moras,& Commentatorum obseruationes, scriptionesq. multis annis circa huiusVoluminis Typos versor, tibi indicauero,vt exantlati huius in thesaurum laboris ,cognitionem præsumere queas.

FRANCISCVS HERNANDVS in Mexicana noui Orbis Regia Primarius Medicus, Regis iussu perquam sedulò,& diligenti multorum annorum ob seruatione, perquisitione, atq. experimentis MEDICAM *ex toto illo Regno, necnon* PHYSICAM *omnem* MATERIAM *pluribus libris congessit ac misit.*

Eam NARDVS ANTONIVS RECCHVS in Hispania, eodem iubente Rege DECEM LIBRIS *distributam in compendium contraxit, quod Medico, & Philosopho non minus contemplanti; quam in humanæ sanitatis vsum reducenti, satis esse possit, & Methodo quidem tam ipsi disciplinæ, quam vsui perutili,& apprimè accomodatâ.*

Vtriusq. labores multis annis fuso per studiosorum ora nomine, famaq. rediuiui, & peregrini, imò Mexicani Dioscoridis increbescente sui desiderium præmiserunt Iosephus Acosta Societate IESV *de natura Noui Orbis, ita etiam excitauit in suis Americanis lib. 4. c. 29.*

„ De Plantis, liquoribus, & alijs rebus medicis Regis iussu præclarum Opus Do-
„ ctor Franciscus Hernandus condidit in quo vniuersæ Plantæ ad viuum expressæ
„ describuntur numero 1200. comprehensæ. In hoc opus aiunt 60000. ducatos
„ impensos fuisse, cuius compendium Doctor Nardus Antonius Medicus Italicus
„ magna diligentia concinnauit, quo eos, qui de Plantis indicis plura scire desiderant, missos volumus. *Lege& in Tomis Americæ & Nauigat. in India Occidentalem. Edita hæc indicia ante triginta annos, & quidem pluries.*

Cuiusmodi insignis VTILITATIS *& admirabilis* NOVITATIS OPVS *annum iam ferè quinquagesimum delitescens, Academici Lyncei iuxta proprium institutum F. Cæsij Principis ope,& auspicijs,edendum, illustrandum,& augendum suscepère, ipsiusmet Recchi pictis exemplaribus, apud eius Nepotem doctissimum, omnisque iuris peritissimum Virum M. Antonium Stilium asseruatis, adstipulantibus, am intissimè exhibitis.*

Et primo IOANNES TERRENTIVS LYNCEVS decem Plantarum, Animalium, Mineralium Nouæ Hispaniæ libris NOTAS *adscripsit Physico, Medico, Chymico succo haud carentes, obseruationibus minimè vulgaribus respersas.*

Plantarum quoque ALIIS IMAGINIBVS *plurimis idem Terrentius perutiles etiam* NOTATIONES *adposuit, quibus præsertim genuini colores partium innotescerent.*

IOANNES FABER LYNCEVS BAMBVRGENSIS Summi Pontificis ab Herbarijs studijs Medicus, in Romano Athenæo Professor, luculentissima ALIIS *Animalium* ICONIBVS DESCRIPTIONES *adiecit, &* SCHOLIA, *quibus præter confertas de eisdem omnibusque ferè congeneribus obseruationes, & eruditiones, Physica, Medica, Anatomica, plura noua habes, quæ impensè simul prosint ac delectent.*

FABIVS COLVMNA LYNCEVS operi vniuerso ANNOTATIONES, *&* ADDITIONES *adiunxit, in quibus,& Doctrina multiplex,& insignis illa in obseruationibus diligentia, rerum ac vocum acre & perpolitum examen, nouaq. non pauca: suum hunc Auctorem de Botanicis omnibus, pluribus quidem,& præclaris Voluminibus optimè meritum, perbellè referunt.*

Ex Principis FEDERICI CAESII LYNCEI, S. Angeli Principis NATVRALIS THEATRI Frontispicijs Coronis primo Tomo constituta, PHYTOSOPHICIS *scilicet ipsiusmet*

Prin-

Digitized by Google

Principis amplioribus TABVLIS *in Botanici ſtudij ac vniuerſæ Plantaris Scientiæ inſtitutionem adpoſitis, biſce priora præſtabunt* SYNTAXIS *illius, qua ad numerum, methodum, pleniſſimum conſpectum, certamque diſciplinam, & Medicis, & Philoſophis omnibus, ea non ſolum vniuerſa perducuntur, quæ à Phyſiologis quibuſq. de ſtirpibus hactenus tradita ſunt; ſed noua plurima, ab ipſo primum adinuenta, exponuntur, ſimulq. cum veteribus ac Mexicanis Recchi, genuinis omniparentis Naturæ vinculis, veniunt in connexum Icones Plantarum & Animalium circiter octingentæ paginis circ. mille exhibentur.*

Si Herbariæ, ſi naturali Hiſtoriæ addictus: ſi Medicus, ſi Philologus, ſi denique Phytoſophus; ſi Florilegus Principum, aut Heroinarum blandiris delicijs: vel ſi nouis è fructibus, aut Pharmacis Mercator, Inſtitor, Pharmacopola, Odoratius, ſanitatem, oblectamenta quæris, aut lucrum, nouas hìc certe habes Rerum, Imaginum, Vocabidorum Myriades, quæ & oculos, & mentem, & deſiderium omni ex parte explere poſſint. Vale.

Im-

Digitized by Google

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI

Liber Primus.

PROLEGOMENA PRAEMITTIT.

Quid in hoc opere contineatur, scribendi occasio, eiusq. vtilitas. Cap. I.

QVANQVAM priscorum pleriq. prçsertim Aristoteles, Theophrastus, Plinius, Dioscorides, & Galenus, ac recentiorum non pauci, de Medica materia verba fecerint; vna tamen omnes nondum ad medium, ne dicam ad calcem, fastigiumq. rem perduxere. Quippe adeò speciebus, ac viribus abundans, & ampla est materia hæc, vt meritissimo iure ea, quæ dignoscitur, pars illius quæ ignoratur, minima dici possit, Quod certè quotidie experimur: non enim tantùm vnaquæq. dies patefactis olim rebus lucem affert splendidiorem; verùm etiam varias materię huius speciesac differentias, in nouo præcipuè Orbe detegit. Intellexerant enim Catholici atque potentissimi Hispaniarum Reges, cum primum in eorum potestatem noui Orbis nonnullæ regiones, diuino consilio & munere sunt redactæ, ex litteris ad eos missis ab his terrarum plagis, & à viris fide dignis acceperant, imò mille rebus ignotis ad eos hinc delatis, re ipsa cognouerant, quot nouus ille Orbis abundaret miraculis: quas nulli priorum visas Medicinas, nec auditas ferret, quæq. possent cum orientalibus merito conferri, forsitan etiam ijsdem præferri: quot odores emitteret, quibus Arabię felicitas cederet: quàm varias mirabilesq. animalium species educaret: quot metallorum fossiliumq. differentias atque thesauros in penitissimis visceribus per tot secula abditos contineret. Cumq. expugnatis plurimis regionibus & in Hispanorum imperium redactis, ob restitutas Christo errantes oues atque

Eccleſiæ Romanæ caulæ incluſas, mirum in modum gauderent; proxima cura erat in id incumbere, vt tantarum rerum hiſtoria tam in gratiã eorum, qui tunc temporis verſabantur inter viuos,quàm illorum qui poſt eſſent naſcituri,æternitati conſecraretur; tum etiam vt cunctis præclariſſima illa, omniq. admiratione digna Dei Optimi Maximi opera paterent,& fragili mortalium corpori ſaluberrimis medicamentis repertis, conſuleretur. Opus ſanè Diuinum: Philippo II. Hiſpaniarum Regi eiusq. Maioribus ſolùm permiſſum. Et licet rei huiuſce magnum negotium pluries fuerit motum, in eo tamen, quòd is, qui verè vtiliter & iactis principijs cõſentaneè ſcriberet,deſiderabatur, necquidquã promotum fuit, quouſquè tandem Philippus potentiſſimus Rex D.Franciſco Hernando, Medico ſuo Indiarum primario prouinciam hanc exequendam mandauit. Is igitur huius noui Orbis rerum hiſtoriam in vigintiquatuor libros,plantarum verò icones in decem tomos,animaliũ autem in vnum cõgeſſit. Inſpiciens verò Rex ad Rempublicam iuuandam, hæc nullius ferè eſſe vſus (quod tamen præter ipſius mentem erat,) tum ob plurimas ibi contentas res medico vſui non inſeruientes, tum ob alias indiſtinctè,incompletè & inordinatè traditas:tandem mihi vni ex ſuis Medicis rem hanc inſpiciendam, ac in medicum vſum redigendam demandauit. Qui licet hoc onus meis humeris longè impar, nonnullis ex cauſſis futurum dignoſcam, vt tamen tanti Regis, cuius, quantus ſum illius ſum, mandatis obtemperem, Diuino confiſus auxilio Opus hoc, in quo de Medica noui Orbis materia agetur, magno & ægrotantium & medentium, tum noui cùm veteris Orbis commodo medicæq. materiæ ditãdæ,ac antiquorum iuniorumq. nonnullis dubijs diſſoluendis, ne dicam erroribus confutandis perutile; paucis prius ad dilucidationem rerum, quæ in opere continentur prælibatis, aggredior.

Medica materia à quibus ſumatur, quaq; in Plantarum Hiſtoria conſideranda veniant, & de Auctoribus imitandis. Cap. II.

Lib.de arte non longe à prin. MAgnus ille Hippocrates omnium Medicorum, ac Philoſophorum primus Medicinam eſſe,eamq. veram ac neceſſariam, aduerſus artem negantes ac ſanitatem fortunę adſcribentes,hoc potiſsimum medio,nempe Materię medicæ viribus ac vſu comprobarè nititur:eamq. artis huius eſſentiale principium, baſim ac fundamentum ſtatuit,hoc modo aſſerens. Omne quod fit,propter quid fieri comperitur,atque etiam in ſingulis adeo propter quid fieri videtur,vt plantas, animalia,& mineralia, è quibus materia ſumitur medica,ad hominum valetudinem tuendam,morboſq. pellendos facta,cenſendum ſit. Quare Galenus medica-

6. Simp. Med. facult. c.1. menta omnia, partim eſſe partes animalium, aut plantarum, aut fructuum, aut eorum liquorum (quos Græci ὀπὸς vocant aut ſuccos) partim verò ex metallis ſumi litteris mandauit. Theophraſtus verò,medicamẽta ex varijs plantarum par-

6. De hiſt. plant.c.8. tibus, (vt ſunt fructus,ſucci, folia,radices, & alia) ſumi ſcriptum reliquit. Nam plantarum tantum hiſtoriã ac cauſas, omiſsis animalibus ac mineralibus, conſiderauit ac tractauit. In quorum medicamentorum hiſtoria duo conſideranda ſunt: Vnum,vt eorum differentias,reliquamq. naturã ex partibus,affectionibus, generationibus,vitaq. petamus,partes externas,totamq. figuram,ac etiã internas ita ſpectando,vt id,quod cuiq. proprium ſit,quodq. cõmune,dignoſcamus: Alterum verò,ſi id,quod alicui peculiare videtur, poſsit quandoq; ob aliquod nõ eſſe.

Nam

Nam contingit aliquando plantarũ proprietates,ac figuras ita mutari,vt a nonnullis aliæ exiſtimentur. Primum optimè explicauit in plantis Theophraſtus dicens: Partium differentiæ (vt formula rem complectar) tribus ferè in rebus conſiſtunt, aut in eo, quod quædam habent, aut non habent, vt folia, fructus, & cætera: aut quod non ſimilia, neque paria habent; aut tertio, quod non ſimiliter habent. Horum diſſimilitudo, figura, colore, ſpiſſitate, raritate, aſperitate, lenitate, reliquiſq. affectionibus innoteſcit. ad hæc, omnibus ſaporum differentijs diſparitas, aut in exceſſu, atque defectu magnitudinis, multitudinisue: non ſimiliter verò habent, quæ poſitione ac ordine differunt. Quò verò ad generationem, quaſdam ſponte, alias ſemine, alias radice, alias auulſione, ramo nonnullas, aut ſurculo, alias trunco, lignouè minutatim conciſo, prouenire aſſerit. Quò ad vitam, conſiderando quibus locis gaudeat hæc magis, vel illa, quantumuè proprijs in locis vnaquæq. viuere poſſit. Mutationes autem ſparſim,quaſi obiter tetigit. Dioſcorides etiam duo illa conſiderat; aliter tamen. nam vires, & facultates medicamentorum vſui medico deſeruientes docere intendens, idq. fieri non poſſe, niſi medicamentis prius cognitis,non ab re delineamentis quibuſdam ea deſcribens, differentias, partes, generationes, vitas conſiderat; mutationes, vti rarò euenientes, parum attingens. & ſi ambo vtrumque inſpexerint; diuerſo tamen modo tractarunt, differentes in ſcopo, & ordine. Nam Theophraſtus Philoſophis, Medicis, Agricolis, & alijs plantarum cognitionem profitentibus, ſcribit; Dioſcorides tantum Medicis. Ille naturam,partes, differentias,ac vires, ad legentium admirationem proponit; hic cuncta eadem, vt facile a poſteris dignoſcantur,& medico vſui tutò adaptentur. vterque ordinem, ille naturæ, hic doctrinæ,inſectatur. Sparſim ille ac varijs in locis plantarum deſcriptiones,naturas,ac vires diſſeminat; hic vniuerſam earum formam in vnum colligit, mox vires annectit. Theophraſtus ita plantas ſolas examinandas ſumpſit, & de eis conſiderauit præ cæteris extremam manum illis impoſuit. Dioſcorides verò intra medicinæ limites continetur,& non ſolum plantas,ſed quidquid a metallis, cæteriſq. foſſilium generibus, nec non animalibus ars medica ſumit, in vnum opuſculum coegit. Quare Galenus cæteriq. omnes circa medicaminum examen Dioſcoridi primas deferunt: quod quantum ad rem medicam ſpectat clarius, & exactius omnibus ſcripſerit. At quia opus hoc in medicorum præſertim gratiam editur, in omnibus ferè Dioſcoridem imitabimur. exceptis paucis, quæ a Theophraſto ſumpſimus, quæue in medicamentorum facultatibus dignoſcendis, a Galeno mutuauimus.

t. de hiſto. plant. c. 1.

lib. 1. de hiſt. plan. c. 1.

Quem ordinem in ſuo de materia Medica Dioſcorides ſeruauerit, quiq. in hoc opere ſit obſeruandus. Cap. III.

MAteriam medicam tractans Dioſcorides ſumma diligentia laborauit,vt non tantum vera,vtilia,& ſtatis principijs conſentanea ſcriberet, ſed & vt ordinatè cuncta diſponeret. huncq. ordinem, & in librorũ,& capitum connexionibus, & in vnoquoque capite,differenti tamen modo ab alijs tradito, ſeruare conatus eſt, damnans Iuniores, quòd materiam medicã vernaculam,cognitamq. vulgo dignam ce..ſuerunt,medicamentorumq. vires,probationeſq. curſim complexi nullo experi-

in procem. non longe à prin.

mento eorum effectus colligentes, inani verò reddendarum cauſarum ſtudio verba fundentes, alia pro alijs ſcriptitando, rem in aceruum, congeriemq. controuerſiarum extulerunt; ac nonnulla, reclamante euidentia, prorſusq. veritati refragantia, non certa fide, ſed narratione potius ab alijs accepta, cumularunt. In ordine ijdem ipſi aberrantes, partim eorum aliqui diſcrepantes, nullaq. cognatione coniunctas vires colligentes, partim per elementa litterarum ſcripta in ordinem digerentes, genera & eorum effectus a ſua cognatione diſiunxerunt. Dioſcorides verò libros, & capita connectens, medicamentorum genera, & effectus virium cognatione coniuncta conſiderat. In primo libro nimirum de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, naſcentibusq. ex eis ſuccis, lacrymis, ac ſeminibus materias, ac materiarum capita virium cognatione coniuncta connectens, pertractat. Sic & in ſecundo libro. in quo de animalibus, melle, lacte, adipe, frugibus, atque oleribus, ſubnexis herbaceis, quæ acri prædita ſunt facultate. idq. ideo, ne coniunctorum vires diſiunxiſſe videretur. In tertio radices, ſuccos, ſemina, herbas, & quæ vernacula, & inter ſe cognata cenſentur, ac ea, quæ pluribus ſcatent remedijs proſequitur. In quarto de radicibus, & eis, quæ reſtant herbis. In quinto de vinis, & metallis. In ſexto & vltimo, facultates medicamentorum, quæ nobis prodeſſe, aut obeſſe, poſſunt, recenſet. In ſingulis autem capitibus primò medicamenti nomenclaturas proponit, deinde ſpecies, ſeu genera recenſet, ſi plura reperiri contingat; mox eiuſdem delineationes, ac notas deſcribit, vt illud cognoſcere valeamus; poſtremo facultates, operationeſq. nos docet. ita vt vnumquodq. caput in tres diuidendum ſit partes, quarum prima nomenclaturam, & genera; altera deſcriptionem; tertia vires, & vſus contineat. Cũq. medicamenta omnia, quæ in hoc opere continentur, vel ſint partes animalium, aut plantarum, aut fructuum, aut horum liquorum, quos Græci ὀπὸς vocant, aut ſucci; partim verò ex mineralibus ſumantur, melius mihi viſum eſt, cum Galeno de plantis ante omnia agere; tum quia numeroſiſſimum illarum eſt genus, tum quia virium robore præcellentiſſimum; inde de animalium partibus tractare, vt poſt plantarum icones animalium ſucceſſiuè ſequerentur, hinc ad mineralia tandem deuenire. Itaque vniuerſum opus hoc, tribus præcipuis partibus conſtabit, illas tamen in decem libros diuiſum, abſolutiſſimè compræhendet. Hiſce enim Prolegomenis in Primo propoſitis, in ſequentibus ſeptem, de Plantis; non eo quidem ordine, qui in elementis viſitur; (hoc enim eſſet genera, & eorum effectus à propria cognatione diſiungere,) ſed eo, qui in Plantis genere coniunctis, & qualitatum familiaritate, ac præcipuè cognatione ſaporum connexis conſiſtit; Dioſcoridis potiſſimum inſtituto, quandoq; & ordine, ſeruato perſcribetur. Quare in Secundo de aromatibus; in Tertio de Arboribus, & naſcentibus ex eis, ſuccis, lacrymis, ac ſeminibus; in Quarto de Fruticibus, ac Suffruticibus; in Quinto de herbis acri ſapore præditis; in Sexto de ijs quæ amaro; in Septimo de his quæ ſalſo, dulciq.; in Octauo de his quæ ſaporibus reliquis cognatione quadam coniunctis, nempe acerbo, auſtero, acido, nec non & de inſipidis agetur. Si verò inter eas reperiri ſit aliquas pluribus, interimuè oppoſitis, præditas ſaporibus, has etiam collocabimus inter illas, quæ cum præcellenti cognationem habent: in Nono tandem de Animalibus; in Decimo de Mineralibus proſequemur.

lib. 1. de ſimp. med. facul. c. 1.

De Rerum,

De Rerum, ac Medicamentorum Plantarumq. in genere nominibus, ac eorundem multiplicitate, & recta impositione. Cap. IV.

SVperiori capite diximus Dioscoridem, non tantum in librorum, capitumq. connexionibus,sed in vnoquoque capite ordinẽ seruasse,ita vt quoduis caput in tres dissecari partes posit.prima nomenclaturam,& genera;secunda descriptionem; tertia vires, & vsus contineat. sic & huius capita operis, in tres diuidi partes poterunt. in prima nomenclatura, & genera; in secunda delineatio, ac loca in quibus plantę nascuntur,geographicè ac chorographicè ponuntur;in tertia vires habentur, ac vsus. Cumq. id quod primo occurrit,sit plantarum nomen, ideo de nominibus plantarum huius operis agere operæprętium duxi; quibusdam prælibatis prius de rerum, ac plantarum nomenclaturis in genere. Etsi natura ne an impositione sint nomina non eodem modo antiqui sensere. Nam Hippocrates, nomina lege quadam naturæ indita esse asserit, species verò rerum non lege sancitas, sed naturæ esse germina. Plato verò natura esse asserit, Aristoteles positione, & ad placitum, conceptus & res denotantia nomina esse statuit. ab eo tamen non dissentit Plato dicens, nomina naturaliter significare, quia a perito artifice imponente, talia imponuntur nomina rebus, qualia illarum naturis conueniunt,vt ex præallegatis Hippocratis verbis rectè intellectis colligi potest. eoq. magis quia solemus artificialia,quæ maximè naturam imitantur, naturalia per exaggerationem vocare. Quorsum & illud est Geneseos, omne quod vocauit Adam ipsum est nomen eius: sed de hoc hactenus quod alterius est indaginis. At quia de Plantarum nominibus, rectaq. eorum impositione ad inuestigandas plantarum noui Orbis nomenclaturas, hìc agere intendimus, meritò omissis alijs, dicimus: Plantarum nomina nonnunquam suis assignari inuentoribus:interdum regionibus, vel quia in his primum inuentę sint, vel copiosius, aut viribus præstantiores proueniant: Quædam ab effectus excellentia appellationem traxerunt: aliæ ab euentu rei: nonnullæ ex aduerso sua ducunt nomina. Quædam a fabulosis veterum narrationibus sunt: nonnullæ,quæ ab aliarum rerum similitudine nomen mutuentur; quæ omnia etymon aliquod habent, ac nomen earum, vim quandam, & rationem naturæ exprimit. Cæterarum verò etymo diù ignoto, euenit vt posteriores, naturis plantarum, facultatibus, locis, alijsuè longo satis vsu cognitis, alia illis nomina, horum aliquid in illis indicantia indiderint. quibus a posteris receptis,deletis ac ab vsu reiectis primis nominibus,alia secundo imposita remãsere. Itaque nominum aliquid denotantium nimius creuit numerus, paucis vix relictis nullam sui nominis rationem manifestam habentibus. Quare cum varia hominibus imponendorum nominum se offerat causa, tam illis quæ antiquum nomen seruant, quàm etiam in quibus primum nomen deperditum est, diuersa sunt nomina indita,& sic in vnico medicamento,duo & aliquando plura nomina reperiuntur. Antiquitus plantarum cognitioni magna diligentia in veteri hoc Orbe vacabatur, veluti & nunc, & in veteri & in nouo insudatur, ita vt in diuersis regionibus diuersæ essent nomenclaturæ. atque ab his facultas, ab illis sapor, ab alijs color, vel similitudo cum alijs plantis, vel cum animalibus ab alijs aliquid eiusmodi notabatur. Etsi autem hæc nominum varietas confusionem quandam in professorum

Lib. de arte non longè à prine.

Cap. 2

animis generare poteſt, non tamen eſt etiam abſque maxima vtilitate eorum cognitio. Primò, quia peregrinantes, Galeni more, ob exactam ſimplicium medicamentorum in varias regiones cognitionem, optimum eſt vt & eius regionis ad quam perueniunt, & nomen illorum quæ quæritant medicamentorum ſciant, quia ſic facilior eorum notitia reddetur. Secundo, quia ex nominum varietate ſæpius in cognitionem ſimplicis medicamenti venimus. Nam quod vnicum nomen non explicat; quandoque explicatur ab altero. Quorum nominum varietas quandoque a Dioſcoride in quibuſdam medicamentis adamuſſim explicatur; in alijs ex eorum deſcriptione colligitur, in quibuſdam verò neutrum fit, ſed ſola nominum varietas ponitur, cur autem ita nominentur, non ſolum non enodatur, ſed neque in delineatione includitur. At ſumma adhibita diligentia, nominum proprietatibus, atque etymo inueſtigatis, dubio procul multa nobis ſimplicia innoteſcunt, quæ alioqui non innoteſcerent. Nominis namque proprietas nunc medicamenti formam, nunc facultatem, nunc odorem, & aliquid eiuſmodi denotabit, ita vt aliqua nota effatu digna medicamento addatur, quæ faciliorem eius cognitionem reddet.

De Plantarum huius operis nominibus earundemq. multiplici nomenclatura. Cap. V.

IN plantis noui Orbis hoc in opere contentis, plura obſeruantur nomina etymon aliquod habentia, ac vim quandam, & rationem naturæ exprimentia, ac nonnulla etiam etymon nullum referentia offeruntur. Plantarum namque quarum nomina etymon habent, quædam a præcipua facultate, effectuſue excellentia appellationem traxerunt, vt eſt herba *Phabuane*, dicta ſic a facultate, qua puerperas iuuandi prædita eſt, a Dioſcoride Ariſtolochia nuncupata. ſic etiam *Tlabuelilocaquabuitl*, arbor inſaniæ dicta, quia dæmones pellendo, & faſcinum inhibendo eos curat, qui horum prauitate inſaniunt. *Ciuipatli* medicina fęminarum dicta, quia muliebres morbos, præcipue hyſtericos affectus curat. *Tetlatia* vrens medicina nuncupata, quia quarto ordine calida eſt, & vrentis naturę. *Coaziuitzpatli* medicina doloris dicta, quia dolores lenit. *Qualancapatli* irati hominis medicina dicta, quia hilaritatem inducit, & iram mulcet. *Tlaelpatli* dyſentericorum medicina nuncupata, quia dyſentericos ſanat affectus. Aliæ a quadam peculiari proprietate, vt *Pinahuihuitzli*, ideſt herba verecunda, ſic dicta quia hominis tactum fugit, & eius flatu tabeſcit. Quędam a ſuis inuentoribus nomen duxere, vt *Teuquililtic* herba Principis dicta ab inuentore, qui erat illius regionis Princeps. *Cimatl* quam Hiſpani incolæ herbam Ioannis infantis, illius primi inuentoris, dicunt. A locis aliæ, vt *Chichimecapatli* quia *Chichimicæ* gentis eſt medicina. *Texcalxihuitl*, ſeu herba ſaxorum, quia in ſaxis oritur. *Atcuapatli*, ſeu medicina iuxta riuos proueniens, quia in fluentibus aquis oritur. A ſapore, vt *Cocoxihuitl*, ideſt herba acris, a ſapore acri, quo pollet nomen ſumens. *Tlacochichic*, hoc eſt virga amara, *Cacochichit*, ſeu herba amara ab amaritudinis ſapore nuncupatæ. A colore, vt *Tlilxochitl*, id eſt flos niger, nomen a nigro ſiliquarũ colore, nam huius plantæ flores mutari videntur in ſiliquas. *Cocozxochipatli*, hoc eſt medicina lutei floris, a florum colore ſic dicta. A ſimilitudine cum multis rebus facta, vt cum animalibus. quod ſcilicet vna plantę pars, vel quod ipſa vniuerſa

alicui

alicui animali ſimilis ſit, vt *Theoquilin*, id eſt ſaxei vermes, ſic dicta a radicibus capillaribus, vermium figuram referentibus. *Zazacilin*, ſic dicta, quia eius ſemen eſt ſimile Cochleis. a ſimilitudine cum alijs medicamentis, vel quod vniuerſa, vel quod eius pars ęmuletur illa, vel vniuerſa, vel illorum partem, vt *Tlalahoehotl*, ideſt infima abies. *Tlacopolin*, hoc eſt cerafus humilis. a ſimilitudine quam habent cum vniuerſa planta. *Ahuapatli*, hoc eſt querna medicina, a ſimilitudine foliorũ, quam habet cum folijs quercus. *Zozoyatic*, ſeu plãta palmæ ſimilis, a ſimilitudine foliorum, quam habet cum folijs humilis palmæ. *Yauhtli*, id eſt nubiloſa medicina, ob flores comantes, qui nubila imitari quadantenus ſolent, dicta. A medicamenti, ſeu eius partis figura, vt *Cempalxochitl* a numeroſa foliorum multitudine ſic dicta. *Tlalquequetzal*, ideſt penna terræ, ſic dicta a folijs pennas auium imitantibus. a noſtris Millefolium dicitur. *Nauiytepuz*, id eſt quatuor dorſis, dicta ſic quia caules hæc herba producit foliaceis quibuſdam appendicibus, ſecundum eorum longitudinem e partibus quaternis diſcurrentibus pennatos. *Tezopatli*, ſic dicta a radice, duritie & colore in rubeum vergente, imitante lapidem *Tezontli* dictum. *Tetzonxochitl*, id eſt flos barbatus, ſic dictus a floribus comantibus capillis longis & coccineis, qui ſimul barbæ inſtar iuncti ſunt. *Tzontlabuaqui*, ideſt capilli rubei: ſumpſit hæc planta nomen a tenuitate, colore, & forma comantium in ſummis virgis florum rubeos capillos referentium. Ab accidente quopiam, vt *Copalquahuitl*, id eſt arbor gummifera. & licet hoc nomen cunctis arboribus gummiferis commune ſit, per antonomaſiã tamen huic arbori inditum eſt. *Hoitziloxitl*, ſeu affluens reſina, eodẽ modo per antonomaſiam a copioſa reſina quam producit, ſumpſit nomen. *Xioquahuitl*, ſic dicitur, quia ſtipes lepra infectus videatur. Quandoque a duobus ſimul iunctis vnum fit nomen, vt *Axixcozahuizpatli*, hoc eſt medicina vrinæ lutea. a folijs infernè luteis lutea dicta, & a facultate euocandi vrinam medicina vrinæ nuncupata, fit nomen compoſitum a facultate & filiorum colore. *Tztactexcaltilacotl*, id eſt virga candida ſaxorum dicta, nomen compoſitum ex colore, & loco in quo oritur. Contingit quandoque vnam & eandem plantam plures ſortitam fuiſſe nomenclaturas, eaſq. diuerſas. vel quia in vna regione fuerit cognita vna præcipua facultas, a qua apud illas gentes nomen vim illam exprimens fuerit impoſitum, in alia verò regione facultate altera, ab hac diuerſa, cognita alterum nomen fuit inditum, & ſic in diuerſis regionibus, diuerſis cognitis facultatibus tanquam præcipuis vni & eidem plantæ inſitis, plures fuerint accommodatæ nomenclaturæ vt eſt *Texaxapotla*, id eſt lapidũ perforatrix. nam confricato ea madente lapide, vel quinque vncias craſſo, admotiſq. auerſa parte naribus, ita perciperet quis odorem, ac ſi naribus herbulam admouiſſet, penetrante vapore ſaxũ durum. Alij eandem plantam *Tzonpolihuizpatli*, ſeu ſternutamentũ mouentem vocant, quia naribus admota ſternutamentum excitat. vt eſt etiam *Tzompilihuizpatli*, ideſt medicina ciens ſternutamentum, a facultate excitandi ſternutamentum, qua pollet, ſic dicta. eadem ab alijs nuncupata *Tzontecompatli*, ideſt medicina caput expurgans. Obſeruatur quandoque nomenclaturarum pluralitas non tantum a varietate facultatum, quæ vni plantæ inſunt, ſed quia vna erit ſumpta a facultate, alia a colore, alia ab odore, alia a ſimilitudine, pro varietate earum qualitatum præpollentium, quæ diuerſis impoſitoribus innotuerunt. vt eſt planta illa, quam ab odoris prauitate *Cohayellim*,

ideſt

ideſt anguem fœtentem appellant. alij eandem plantam *Tlilpoton*, ſeu nigrã, & fœtentem plantam, a nigro colore, & fœtido odore nominant. eandemq. *Chichic*, ſeu herbam amaram, & ſerratorum foliorum, a ſapore & figura nuncupant. Alia planta *Olliubiqui*, a ſeminis coriandro ſimilis rotunditate. eadem *Coaxihuitl*, ideſt ſerpentis herba nuncupatur. tribuunt ſerpentibus ſapientiam & prudentiam, quare ſapientum planta appellatur. Sacrifici enim Indi, cum videri volebant verſari cum ſuperis, & reſponſa accepiſſe ab eis, ea veſcebantur planta, vt deſiperent milleq. phantaſmata, & dæmonum obuerſantium effigies circumſpectarent. tribuit enim id Solano maniaco Dioſcorides. quare ſatius fuiſſet, herbam deſipientium, & maniacorum, & non ſapientium nuncupare. Tot ergo diuerſis nominibus vnam plantam appellari non penitus abſonum duxi, immo non parum commodi, tum ad facilitandam plantæ cognitionem, tum ad eiuſdem virium & facultatum indagationem, futurum putaui. Namque opus hoc in lucem editum per varias noui Orbis regiones circumferri poſſet, & incolis illarum, ex peculiari regionis plantarum nomenclatura facilius innoteſcerent. aut ſi quis, ob harum plantarum certam notitiam, in varias ſe regiones conferat, ac plantam peculiari illius regionis nomine petierit, dubio procul planta ab incolis oſtenderetur, & erit voti compos. tum etiam ex nominum varietate plantarum facultates & vires (vt diximus) innoteſcerent. vnum enim nomen, vnam, aliud verò aliam explicabit facultatem. Et ſi plantarum huius operis nonnulla nomina etymo carere, vel ſi quod habent ignorari videatur, in poſterum etiam aut innoteſcere, aut alia nomina, vim quandam & naturæ rationem, exprimentia, aut aliquid prædictorum denotantia, imponenda eſſe ſperandum eſt. ob hoc cuncta harum plantarum nomina ad vnguem adnotare optimum fore exiſtimaui.

Generum Plantarum nomenclaturæ, differentiæ, conuenientiæ, & degenerationes..... Cap. VI.

ETenim dictum eſt, vnumquodque huius operis caput in tres diſſecari partes poſſe, quarum prima nomenclaturas, & genera, ſecunda deſcriptionem, & locos, tertia vires & vſus contineat. Cumq. duobus præcedentibus capitibus de plantarum nomenclaturis, rectaq. eorum impoſitione diſſertum ſit, in præſenti capite de nomenclaturis generum plantarum, eorumq. degenerationibus, conuenientijs, ac differentijs tractabitur, ne per ignota, tum in ordine tum in deſcriptione procedatur. Doctrina enim euidentius tradi ſolet, cum per genera, ſpecieſuè diuidimus. Quare rectè hunc in modum agetur, vbicunque fieri poſſit. Genera itaque plantarum prima ac maxima, a quibus omnia penè, aut plurima continentur,

1. de Hiſt. plant. c. 1. vt Theophraſtus inquit, quatuor ſunt, nempe δένδρον arbor, θάμνος frutex, ὑπόφυτον ſuffrutex, ab alijs cremium dictus, ποία herba. Arbor eſt id Theophraſto quod ab radice caudice ſimplici ramoſum, nodoſum, ſurculoſum, haud facilè diſſolubile aſſurgit, ceu Olea, Ficus, *Tecomahaca*, *Tlahuelloca quahuitl*, *Xochiocotzo quahuitl*, *Copaltic*, *Tamarindus*, *Huaconex*, *Heitzil oxitl*, *Mizquitl*, *Saſafras*, *Hoxucam*, & aliæ ſimiles. Frutex, quod ab radice caudice multiplici, ramoſumq. ſe extollit, vt Rubus, Paliurus, *Tlepatli*, *Hoitzitzilxilxochitl*, *Tlatlacotic*, *Acuiotl*, *Ecapatli*, *Huitzitzqua*, *Nacazcul*, *Tzticpatli*, *Atlaczopillin*. Suffrutex, quod ab radice multis exiguis caudicibus, caulículiſuè

culiſuè exit,ramoſumq. eſt,& in altum aſſurgens,mediamq. naturam inter herbam ac fruticem habens,vt Roſmarinus coronarius,Lauendula,Hedera, Spartum,*Coatli*, *Xalquahuitl*, *Xiopatli*.ſunt qui dicant,ſuffruticẽ vno conſtare ſcapo lignoſo,ſurculoſo, humili minutiſq. ornato folijs,vt Abrotanum,Sampſuchum,Serpillum, *Tzontecpatli*, *Tlacoxochitl*, *Tlacoxiloxochitl*. Herba, quod ab radice foliatum,ſine caudice prouenit, ſemenq.caule fert,vt fruměta,& olera. Sunt qui addant,quandoq;caule carere,ſępius verò caules ferre, aut culmos minimè lignoſos,ſed molles,vt Borrago,Beta,Sonchus, Chondrilla,Meliſſa, *Acxoiatic*, *Chilmemecatl*,*Cococxihuitl*, *Zozoyatic*, *Epazotl*, *Tauheli*, *Tacuache*, ac quamplures aliæ. Plantæ omnes quæ ex ſemine ortum ducunt, conueniunt in hoc, quod ſato ſemine,ex eo radix primo oritur, mox duo foliola. Differunt verò, ſola namque herba ſtatim fundit ab radice folia, præter ea bina foliola prima, quæ cunctis generibus communia illico è ſeminis pulpa prodeuntia, ſunt affinia radici. Arbor, frutex, & ſuffrutex,continuo ab ijs foliolis edunt ſtipitem, herba omnis alia inſuper folia. procedente verò tempore, quædam etiam ſtipitem mittit, quædam nullum vnquam, quod de Cynogloſſo ſcribit Dioſcor. In nonnullis prouenit, vt in Beta. atque harum vna differentia pro tempore. ſunt enim quæ cito, vt Borrago,ſunt quæ ita ſerò,ita rarò caulẽ mittant,vt aliquibus ſine caule natura ſua ſint æſtimatæ,qualis Tuſsilago. Altera differentia è Cauliũ numero vel frequenti vel ſingulari,ex eorundẽ magnitudine,ac perennitate.in alijs tribus generibus egreditur ſcapus,ſtipeſuè vel vnus,vel plures.Si vnus,aut magnus,& eſt arbor,aut paruus,& eſt ſuffrutex. ſi plures,eſt frutex. Horũ verò affectus proprij ſunt,Arboris,vt ne intereat, aut denuò ſubnaſcatur; fruticis, & ſuffruticis, vt aliqui tales ſint,aliqui intermoriantur, id,quod cum herbis commune habent. Omnis ergo ſuffrutex differt ab Arbore magnitudine; aliquis etiam annuo interitu. Agrimonia namque interit, & alia multa vnicaulia. in eo autem conueniunt,quod vtrique truncus eſt ſingularis. Differt ab arbore frutex paruitate, in qua ei cum ſuffrutice conuenit; ab vtroque verò ſtipitum frequentia. nec neceſſe eſt ei perennare, ſicut neque ſuffrutici,ſeu cremio. nam & Myrtus perennat, & Pæonia non perennat. Herba conuenit cum ſuffrutice ſtipitis vnitate aliquando, vt Braſſica. nonnunquam cum frutice ſtipitum multitudine, vt Fœniculum. alias cum eorum neutro ſtipitis carentia. Differt omnis ab omnibus alio proprio diſcrimine, nempe foliatione,modo ſupra explicato. Contingit quandoque degenerare hæc genera plantarum,vel culturæ mangonio,vel negligentia,& incuria colentium,vel aliàs ſuapte natura, & ſponte, ac alia in alia abire, ſicut & ſpecies. nã Siſimbrij ſpecies in Mentam,Triticum in Lolium,& Hordeum in Auenam,ſic & genera. Corylus ſi non colatur frutex eſt, item Punica, ſi auellantur ſoboles, arboreſcunt. Malua quandoque in altum ſe attollens, atque in arborem tranſiens. quippe ita fit, neque tempore longo,ſed ſenis ſepteniſuè menſibus, ita vt longitudine,craſſitudineq. inſtar haſtæ poſſit grandeſcere. Quapropter commodè ad vſum baculi venit. tempore verò longiore exacto pro ratione magis quoque incrementa capeſsit. ſimili modo, & Beta. nam ea quoque ampliorem magnitudinem capit,ſed longè magis Amerina, Paliurus, Hedera,vt procul dubio arbores efficiantur, quamquam frutices ſint auctore Theophraſto. Arbores è contra ni purgentur, earumq. cultura omittatur, in frutices degenerant, idque fruticare arbores appellant. Huius Idææ proportio quædam eſt in nonnullis alijs herbis, vt in

t. de hiſt. plan. c. 5.

Lactuca,

lactuca, cuius ſtipitem ad hortorum poſtes quæſitum prodijt Theophraſtus. ſic in Saluia, Androſemo, Polygonato, Hyoſcyamo, Rhododendro, & pleriſque alijs, vt Dioſcorides inquit, fruticare, & ſuffruticare contingit.

De Plantarum Partibus. Cap. VII.

NOmenclaturas generum plantarum, differentias, ac conuenientias, degenerationeſq. ſuperiori capite oſtendimus. Nunc explicationem partium plantarum proſequi conuenit. Cumq. planta res varia ſit (vt Theophraſtus inquit) atque multiplex, ob hoc partes in vniuerſum de ea referre difficile eſt. ſignum huius, quod nihil penitus eſt quod commune accipi poſsit cunctis plantis conueniens, vt animalibus os, venter, & alia proportione eadem, alia quodam alio modo. Neque enim radicem, neque caulem, neque ramum, neque germen, neque folium, neque florem, neque fructum, plantæ omnes habere videntur. Cortex rurſus, aut medulla, aut neruus, aut vena minimè omnibus ineſt, vt in fungorum, & tuberum genere patet. Quibus rebus, hiſq. ſimilibus natura vtique plantarum conſiſtit. Sunt equidem arboribus, & fruticibus partes plurimæ, ſuffruticibus pauciores, quibuſdam herbis pauciſsimæ. quarum quædam primæ maximeq. communes plurimorum ſunt, vt radix, caulis, ramus, ſurculus, ex Theophraſto. quædam perpetuò ſuis adſunt ſtipitibus. aliæ non ſemper adhærent, ſed pereunt, ac decidunt. quas idcirco nonnulli partes eſſe negant, alij annuas appellant. Perpetuæ partes ſunt radices, caudices, rami, cortices, ligni materies, matrix, medulla, & aliæ. annuæ verò, & non perpetuò præſentes, flores, calyces, iuli, fructus, ſemina, capitula, ſiliquæ, valuulæ, vmbellæ, pappi, & multis folia etiam, ſed non omnibus tamen. Radix igitur eſt, quo terræ planta inſeritur, atque cohæret, & alimentum allicit. cunctis plantis hæc ineſt, paucas ſi excipias, quæ ſine radicibus viuunt, & augentur, vt Viſcum, Stelis, & Hyphear, arborumq. Fungi. Caulis, id, quod ab radice ſimplex ſupra terram aſſurgit, & in quod alimentum defertur, ſcapuſq. latinis nominari conſueuit. ac in arboribus quidem, & fruticibus caudex, in herbis vero caulis dicitur. Soboles illa coliculorum, inutiliſq. è radicibus fruticatio, Stolones appellantur. qui iuxta arborum, ac fruticum caudices erumpunt, quiq. euulſi, atque plantati viuunt, & adoleſcunt. Truncus inferior caudicis pars, quæ radici vicinior eſt, aliàs quæ truncatis ſupereſt ramis. Rami ſunt, qui in caudice, aut caule fiſsi multiplices ſparguntur, & veluti brachia quædam ſe expandunt, quos nonnulli nodos appellant. Surculus, id quod ex ramis ſimplex, ac indiuiduum oritur, quale potiſsimum germen annotinum apparet. At quia prædictæ partes cortice, ligno, & medullâ, quæ & matrix dicitur, conſtant, meritò de his dicendum. Eſt ergo cortex pars vltima, ac extrema a ſubiecto corpore ſeparabilis, veluti cruſta quædam ad tegendum data. quæ ſi velut ambiens membrana cingat, tunica a tuendo corpore dicta eſt, pars tamen corticis interior, quæ ligno præſsius adhæret, propriè liber erit. is quibus ſcribimus libris nomen dedit. Corium a doctis non tam facies ſumma, quàm ſtatumen quoddam craſsius, cui & aliud ſubeſſe poteſt, nominatur. Sunt verò, & partes quædam, quæ per ſe nomine carent, ſimilitudine autem ex animalium partibus appellationem ſibi mutuantur. Quare appellant neruum id, quod

1. de hiſt. plan. c. 2.

Ioco præallegato.

Radix quid.

Caulis.

Stolones.

Truncus.

Rami.

Surculus.

Cortex.

Liber.

Corium.

Neruus.

conti-

continuum, fiſsile, prælongumque ſpectatur, ſed inſociabile ac germine deſtitutum & venas habens. Venæ ipſę cætera neruo ſimiles, ſed maiores craſſioresq. ſunt, & ramulos & humorem habentes. In Ligno item exiſtunt multa: interior pars cortice circundata, fiſsilis & dura, ac veluti corpus arborum, & fruticum; cuius exterior & cortici vicinior pars mollior, ac albidior Alburnum à quibuſdam dicitur, quæ facilè putreſcit & teredinibus obnoxia eſt, Caro eſt id, quod omnibus dimenſionibus diuidi poteſt, quomodo terra, quęque ex terra conſtant: Vnde fit, vt inter neruum & venam ipſa media interçedat, ex Theophraſto. Matrix eſt id, quod in medio ligno reſidet, & tertium à cortice continetur, velut medulla in oſſibus, quod nonnulli cor, alij medullam appellare malunt. Medulla etiam eſt id, quod in medio ligni fungoſum continetur, veluti Sambuci medulla, Salicis, Virgæ ſanguineæ, Rubi. Sciẽdumq. etiam, quòd herbarum Caules ſi exigui ſunt, cauliculi, aut coliculi dicuntur, quandoque & ſcapi, aut culmi, vt Fabarum ſcapus, frumentorum & paruarum Arundinum culmi. Folium eſt propriè quod ex carne cortice & neruis conſtat, plantaſq. veſtit atque exornat, quo cum ſpoliantur plantæ nudæ apparent. Flos gaudium eſt arborum, herbarumqùe: concipiunt enim plantæ varijs diebus, & pro ſua quæq. natura grauidæ partus gerunt, quod germinatio ideo vocatur. Pariunt, cum florent; floſq. ruptis conſtat vtriculis vbi futuri fructus ſpes eſt. Sunt etiam quædam alia peculiaria parturientis arboris indicia, quę neque fructum, neque florem proprie dixeris, Κάχρυας Græci vocant, ſuntq. ſublonga pannicularum modo nucamenta, quæ ſquamatim compacta prodeunt è ramis, vt videre eſt in Larice, Picea, Platano, Iuglande, Tilia, Abiete & alijs permultis. Verum quod in Auellana, Nuce, Coryloq. compactili callo racematim cohæret, & veluti prælongus vermis ſingulari pediculo penſile nititur, Iulum tam Græci, quàm Latini vocant. Flores etiam ſuas partes habent, nempe calycem, ſtamina, apices, & vngues. Calyx eſt, quo flos primùm continetur, deinde fœtus clauditur. Stamina, quę veluti filamenta è calyce erumpunt ab intimo floris ſinu. Apices ſunt craſſiuſcula quædam dependentia, in ſtaminum ſummo inhærentia. Vngues in Roſis cæteriſq. foliatis floribus veteres intellexerunt imas foliorum partes, quibus calyci cohærent, decolores magna ex parte & ideo Medicinæ damnatæ. Fructus, quod carne & ſemine compactum eſt; frequenter tamen pro eo, quod inuolucro perinde quaſi carne & ſemine componitur, accipi ſolet: non rarò pro ipſo ſemine, vbi nudum & nulli alteri incluſum naſcitur. Sunt etiam herbarum permultæ partes, quæ ab humanarum ſimilitudine nomen traxerunt, vt coma, caput, alæ, ſinus, genicula, latera, capillamenta, fibræ, vertex, cacumẽ & aliæ. Coma quidquid hilari venuſtate, crinium modo, ſummũ ramorum vel coliculorum exornat, vt frondes: cùm foliatum eſt cacumen, ſæpe corymbi & flores comati dicuntur. Id, quod in globum extuberat, aut in orbem glomeratur, Caput dici conſueuit: ſi magnitudine ceſſerit, Capitulum, à quo multa herbarum capitulata viſuntur faſtigia, vt Papaueris, Nympheæ &c. Cauus inter caulem & ramulos anfractus, vnde ſinuatim noua proles egreditur, Alæ dicuntur, facta ab humanis alis translatione; velut in vtrorumq. complexu angulus, in quem coierunt, Sinus nuncupatur: ſic alarum cauas ſinuſq. idem ſibi velle fatebitur, qui rectè inſpexerit. Atqui partes, quæ in quoſdam nodos intumeſcunt, tam Articuli,

Venæ.
Lignum.
Alburnum.
Caro.
Lib. 1. de hiſt. plan. c. 4.
Matrix.
Medulla.
Caulis.
Culiculus.
Scapus.
Culmus.
Folium.
Flos.
Cachryas.
Iulus.
Calyx.
Stamina.
Apices.
Vngues.
Fructus.
Coma.
Caput.
Alæ.
Sinus.
Articuli.

quam

Geniculum. quâm Genicula nominantur,à quibus perſæpe & geniculatim & articulatim ramuli prodire dicuntur. Quod inter artus & genicula medium intercedit,Internodium dici conſueuit.Geniculatæ quoque radices nuncupantur,quæ nodis quibuſdam interſtinctæ protuberant,rotundæ & leuiter capitulatæ.Partes craſſiores nodis conglobatæ,in quas internodiorum extrema coeunt,Vertebæ nominantur. Lateribus etiam prædítæ ſunt herbæ,quibus laterales funduntur rami, aut vtrinque in ordinem digreſsi prodeunt.Ad hæc,particulæ teretes & oblongæ in capilli modum extenuatæ,Capillamenta dici conſueuerunt, qui ſi contorta criſpentur, Cirri mutuantur appellationem. Differunt Cirri ab Acetabulis:illi enim tota polyporum flagella ſunt;hæc in flagellis cirriſq.rotundæ cauitates ſunt.Capillamentis germanæ ſunt fibræ,quæ plantarum minutiores ſunt radiculæ, in quas veluti extremas craſſiores effuſæ ſparguntur; ſic radices multæ fibris capillatæ, necnon etiam capillamentis fibratæ pinguntur, quæ veluti crinibus quibuſdam cirratæ comantur. Vertex,Faſtigium, Cacumen id eſſe conſtabit, quòd longiſsimo à radice diſtat interuallo, vt crus,quod proximum ſit pedi.Oculus dicitur,quòd perſæpe in huiuſmodi alarum ſinu videantur oculi;is inoculationi nomen fecit.Ceruix pars illa eſt,quæ à capitis radicibus prodiens, prælonga, teres,in colli ſpeciem figuratur, vt in Cæpis & Porris, & id genus ſimilibus. Vmbella eſt,quæ in plantis ſummatim inſidet;eſtq.floris ſeminiſuè pedamentum, in plures digeſtum longiores pediculos, qui ſimul ex faſtigio eodem orti in latius continuò radiantur, ſinguliq. florem vel ſemen ſuſtinent in orbem circumactum,vt in Sambuco,Fœniculo,Aniſo ac Dauco, & nonnullis alijs. In orbem quoque radiatas herbarum comas cacuminaq. in faſces coacta, Latini Muſcaria vocitarunt à flabri ſimilitudine, cuius ventilatu muſcæ è conuiuijs abiguntur. Cymæ ſunt ſcaporum delicatiores teneriores q.coliculi,quas à prima pullulatione præſtant.Pappus,lanoſus villus eſt,qui defloreſcentibus aliquot herbis remanet & poſtea in auras euaneſcit, vt in Carduis, Senecione,Soncho,& pleriſq. alijs fit. Herbæ quædam & arbores quadam lanugine pubent,quæ eſt lanata quædam hirſuties, quia ſtirpium aliquot folia, coliculi, termiteſuè caneſcunt. Aculei ſunt, quæcunqne duriuſcula in cuſpidem turbinata punctionem infligunt ſpiculorum modo. Echinus eſt, quidquid numeroſa congerie aculeorum ſtipatur ſiue tegmen, ſiue caput,ſiue cacumen: ſic dictus, quòd globoſo ſpinarum agmine maris Herinaceum mentiatur, vt in Caſtaneis. Dipſaco & Spina alba apparet. Semina multis varijſq. conceptaculis recipiuntur; nempe ſiliquis, valuulis, folliculis, loculis, vaſculis. Folliculus eſt theca cuiuſlibet rei, quæ granum vel ſemen continet inuolutum. Siliqua tegumentum eſt, quo vel grana leguminum, vel herbarum ſemina concluduntur nam non legumina modo,ſed quamplures quoque herbæ & frutices ſiliquantur: Valuuli cùm cæterorum leguminum folliculi, tum præſertim Fabarum appellati ſunt, quia vallo quaſi valuuoli grana excutiantur. Vaſcula reliqua ſeminum inuolucra, quæ ſi veluti paruæ capſulæ ea recludant, Loculamenta dicuntur; ſi pecuniarij facculi follicularem formam referunt, Vulgæ ſibi nomen aſciſcunt. Circinatus florum vel foliorũ ambitus, qui coliculos, aut ramulos herbarũ coronat, Verticillũ eſt,ab inſtrumẽti muliebris ſimilitudine dictũ, quod fuſi vertẽdi gratia ſolitũ eſt adhiberi. Omiſsis verò partibus Frumẽto & Viti dicatis, vti noſtro

Internodium.
Vertebræ.
Latera.
Capillamentum.
Cirrus.
Acetabuli.
Fibra.
Vertex.
Faſtigium.
Cacumen.
Crus.
Oculus.
Ceruix.
Vmbella.
Muſcarium.
Cyma.
Pappus.
Lanugo.
Aculei.
Echinus.
Folliculus.
Siliqua.
Valuulæ.
Vaſculum.
Loculamentum.
Vulga.
Verticillum.

ſtro inſtituto minimè oportunis, alijſq. ad figuram pertinentibus, breuitati ſtudens, huic capiti finem impono.

Saporum in Plantis repertorum differentiæ inueſtigantur. Cap. VIII.

QVippe cum in ordine ſeruando, in tractandis plantis hoc in opere contentis, connexionem cognatione ſaporum eſſe ſeruandam operę pretium fore duxerim; ad clariorem ideò notitiam de ſaporum differentijs, quantum noſtro inſtituto conuenit, nunc agere intendo. Etſi hæc inquiſitio pertinet in ſumma ad ſecundum de anima, in ſpecie ad librum de ſenſu, & ſenſilibus, primarim verò ad librum de ſaporibus; attamen quia tripliciter ſapores conſiderari poſſunt, primo in ordine ad guſtum, cuius ſunt obiecta, ſecundo ſecundum propriam naturam, tertio ſecundum ſubiectum, cui inſunt; primus, & ſecundus modus ad Philoſophos pertinent, quare de his Ariſtoteles in præallegatis locis diſſeruit, tertius ad medicos; atque ita Galenus conſiderans mixta, vt ad ſanitatẽ conferunt, ſapores, ad ipſorum temperies dignoſcendas, ordinauit. & ſic per ſubiecta diſtinguit. Et quamuis nulla qualitate, earũ quę ſecundæ appellantur, firmum ſatis indicium ad mixti temperamentum dignoſcendum, ſumi poſſit (ſola enim experientia id aſſequimur, cui vnicè fidendum) ex ſaporibus tamen non parũ iuuamur, cum ad id conſequendũ, tum ad plantas ipſas dignoſcendas. Sciendum ergo, quod de ſaporũ differentijs, ac numero, priſci non pariter ſenſiſſe videntur. Plato namque in Timæo, vt refert Galenus, quodãmodo octo poſuit, Acerbum, Auſterum, Acidum, Salſum, Nitroſum, Amarum, Acrem, & Dulcem; alio modo quinque. primos duos Acerbum, & Auſterum, eiuſdem ferè ſpeciei eſſe aſſerens, ſolum autem in ratione maioris, & minoris differentes. ſic ſalſum, nitroſum, & amarum. amarus namque ex nitroſi prouenit intenſione: ſalſus verò aut nitroſo imbecillior aut adſtrictionis quoque aſſumens aliquid, ex adſtrictione ſpecificam differentiam adſciſcere videtur. Alij addunt alium, quem Adſtringentem vocant. huncq. Plato eundem cum auſtero eſſe intellexit. nihil enim aliud eſt, quàm auſterus remiſſus; qui in malo Cydonio, & Medico reperitur. Theophraſtus addit Vnctuoſum, ſeu oleoſum, ſeu pinguem, qui potius in numero ſuccorum à Platone ponitur. Vnctuoſum enim eſſe non ad ſaporem, ſed ad modum ſubſtantię ſucci pertinet. Alijs nouem dicuntur, acer, acidus, pinguis, ſalſus, auſterus, dulcis, amarus, acerbus, inſipidus. tres primi è tenui materia prodeunt, medij è mediocri, poſtremi è craſſa, atque terrena. Nos octo tantũ veluti noſtro propoſito oportunos explicabimus, acrem, amarum, ſalſum, dulcem, inſipidum, acidum, auſterum, & acerbum. Acris ſapor eſt, qui linguam, & os acrimonia ferit, cõpungitq. ac fauces mordet, ſimulq. calefacit, & interdum quaſi exurit. is maximè conſpicuus eſt in Pipere, Pyrethro, Euphorbio, Naſturtio, Allio, & Cœpa, *Ahuapatli, Chilli, Chilpanſlazolli, Chilmecatl, Tazpatli, Anchoa*, & id genus alijs. Fit autem ex tenui, ſicca, calidaq. materia. quare omne id, quod guſtui acre, mordenſiuè ſe prębet, igneæ naturæ particeps eſt. idem ſapor reperitur in edulijs quibuſdam, quibus vtimur pro obſonio, multis verò vt condimentis tantum, cum etiam in ſimpliciter medicamentis, tum in deleterijs. qui ſi nondum vehemens eſt, ſed infra tertium calefaciendi ordinem

1. ſimpl. med. cap. 35. & 36.

ſubſiſtit, vim, atque facultatem habet, intro ſumptus, penetrandi, meatus aperiendi, craſſoſq. humores attenuandi. extrinſecus corpori adhærens, cutem rarefacit, humoreſq. elicit, ac rarefacit. Quod verò iam acrius eſt, tertiumq. caloris gradum exuperat, præterque guſtus acrimoniam, caput tenui vapore ferit, ſi craſſioris ſit eſſentiæ cauſticum eſt, & aut veſicas excitat, aut cruſtas molitur. Sin tota ſubſtantia animanti aduerſatur, ſepticũ, ideſt putrefaciens, & deleterium eſt. Amarus ſapor inſuauis eſt, ac triſtis. guſtum diuellit, & linguã corrodit. eo inſignis eſt Aloe, Abſynthium, Gentiana, Centaurium minus, Colocynthis, *Ciuipatli*, *Zenanam*, *Tepatli*, *Ztomptonic*, *Tezompatli*, & eiuſmodi alia. Craſſa eius eſt materia atque terrena, quam exuperans calor preſſauit, & exiccauit. quare omne amarum calidũ, & ſiccum eſt. etſi aliter Auerroes ſentiat, negans ſaporem amarum ex calore fieri ſemper, ſed ex calore, aut frigore fieri poſſe, modo calor, aut frigus cũ deſiccatione coniungantur, idq. multis exemplis monſtrare nititur, vt eſt apud eum videre. cui ſe ſubſcribit Valleriola. quorum rationibus ſatis optimè doctiſſimus Valleſius reſpondet. Hinc ſanè præcipua vis detergendi, & meatus expurgandi amaris ineſt, introq. ſumptis infarctus expediendi, & admotis ſordida vlcera detergendi, & expurgandi. at quia exiccando, ſuperuacaneos humores abſorbent, aut detergunt, & dulcedini, quæ putredinis parẽs eſt, prorſus aduerſantur, putredinem inhibent, & corpora diù integra tuentur. Salſus ſapor eſt, qui linguam exactè ſiccando corrodit, non tamen admodum calefacit. in mediocri materia conſiſtit cum calore, & ſiccitate. aqueæ enim materiæ (quæ non exquiſitè ſimplex eſt) partes quaſdam terrenas permixtas calor externus tandem præaſſans, & vrens, atque ſiccans, ſalſum ſaporem inducit. fitq. à terreno ſicco, quod in aqueo humido caloris vi præaſſatum, attenuatumq. eſt. neque igitur prorſus terrenus, vt Galenus inquit hic totus manet, ſed permixtus obtunditur; ſiccitas verò maior conquiritur, & perſiſtit. Itaque quod ſalſum eſt, poros contrahit, incidit, detergit, digerit, ſeu ſua ſiccitate potius humores abſorbet, ſine manifeſto caloris ſenſu. quo fit, vt à putredine vindicet. a ſale nomen accepit. quare hoc genere ſalis ſpecies omnes continentur, aqua marina, *Yztatl*, *Tequixquitl*, & his ſimilia. Dulcis ſapor ſuauis, ac iucundus eſt, nullaq. qualitatis exuperantia moleſtus. nam materiæ, & temperamenti mediocritatem obtinet. Hac de re exaſperata lenit, maturat, concoquit, & anodynus eſt, ac alimentorum omnium communis. omnium namque nutrientium cõmunis dulcedo eſt. quidquid enim nutrit, aut plus, aut minus eſt dulce, ex Galeno. Conſpicuus eſt hic ſapor in ſaccharo, melle, Glycyrrhiza, *Tzompelicxichuitl*, *Tatacanalti*, *Cuizcapazollin*, *Coltotl*, & huiuſmodi alijs. Inſipidus ſapor impropriè dicitur, vt qui ſaporum potius priuatio ſit, nullaq. qualitate afficit, nulloq. guſtu ſaporum percipitur. Huius materia tametſi quodammodo craſſa eſt, non tamen prorſus terrena, ſicca, & adſtringens, ſed humore quodam perfuſa. qui etiam non exquiſitè permiſcetur vi caloris. & quia eius materia emplaſtica eſt, meatus omnes infarcit, & obſtruit, exaſperata lenit, & ſolura conglutinat. Quamuis autem ſapor hic dulci ſit affinis, diſtat tamen, quod paulò craſſiore, & crudiore conſtat materia. Id ſaporis genus in aqua excellit maximè, inde in Cucurbita, Peponibus, *Omimextli*, *Quodamolli*, *Thapatl*, & huius generis. Acidus ſapor eſt, qui guſtum penetrat, & tenuitate ferit, citra tamen vllum ſenſum caloris. in te-

9. Collig. cap. 27. 9. lib. cõtr.

4. ſimp. med. cap. 14.

nui

nui ineſt materia, frigidæ, ſiccantiſque eſt naturæ, ſuaque tenuitate ad penetrandum, & incidendum nihilo ferè infirmior eſt acri ſapore. quare incidit, attenuat, mordicat, detergit, obſtructa liberat, repellit, & ſiccat. frigoris enim altè ſubeuntis beneficio fluxiones omnes repellit, ſiccitateq. quę planè valida eſt, ſanguinis eruptiones ſiſtit,ac cohibet. Eius vis in aceto maximè depræhenditur,in ſucco limonũ,mali citri,& in Oxalide *Tomatl*,*Tlatlauhcapatli*. Auſterus ſapor eſt,qui moderatè os,& linguam coſtringit,& quadam aſperitate coarctat, ac quadantenus refrigerat, & exiccat. Conſiſtit in materia mediocri, quæ terrenæ, & aqueæ particeps eſt, in qua non calor, ſed frigiditas dominatur,& exuperat. luculenter refrigerat, extinguit,cogit, atque contrahit. fluxiones moderatè ſiſtit, atque repellit. proprieq. crudus humor appellatur. eſtq. immaturis fructibus peculiaris, vt in Meſpilis, Cornis, Pomis, & Pyris ſilueſtribus, Vuaq. acerba, *Gacapolton* fructu immaturo; *Tcxotl* fructu incompleto; *Copalxochotl* etiam fructu immaturo. Acerbus ſapor auſtero finitimus eſt, eo tamen grauior, moleſtiorq. ac magis linguam, guſtumq. omnem conſtringit,& exaſperat.ac proinde magis tum ſiccat, tum refrigerat. eius materia planè terrena eſt, & ſicca, nec aquæ, nec humoris manifeſtè particeps. in qua non calor, ſed frigus exactè dominatur cum ſiccitate. Itaque vt frigidus fluxiones repellit, vt adſtringens humorum impetum ſiſtit, ac cohibet; vt ſiccans coarctat, atque denſat, vulnera cicatrice obducit; vt terrenus humores incraſſat. Sapor hic in malicorio,Galla, Rhoe, & Cupreſſi nucibus,*Exquahuitl*,& *Mizquitl*,& huiuſmodi alijs cõſpicitur. Cumq. corpus acerbum terreum ſit, ac frigidum, tripliciter neceſſariò exoluitur, vt Galen. ait, aut incaleſcens, aut humeſcens, aut vtrumque ſimul perpetiens. Itaque ſi caleſcat dumtaxat, nec humidius fiat, neque mollius, ſed durum manens, ſolam acquirit dulcedinem,velut roburneæ glandes,ac potiſſimum quæ vocantur Caſtaneæ. ſi tantum humeſcat,ſiquidem ea craſſarũ ſit partium, & aquea humiditas,auſterum euadet.cuiuſque enim ſaporis vires aquea retundit,atque hebetat humiditas:ſi verò tenuium partium, & aërea ſit,aceſcet.oſtenſum nãque eſt, frigidum ſubtile, acidam efficere qualitatem: at ſi pariter humeſcat, & caleſiat, humiditate quidem aquea in dulcedinem,aërea verò tranſibit in pinguedinem.

4. Simp. med. c.8.

De Plantarum noui Orbis, ab indigenis veteris huius diuerſitate; earundemq. multitudine. & cur de paucis hoc in opere tractetur. Cap. IX.

HVius nonnullas veteris Orbis indigenas plantas in nouo Orbe ortum ducere, fama eſt; quamplurimas vero noui illius eſſe proprias,quarum penè nullã in hoc antiquo viſitur. Hanc Indiæ plantarum diuerſitatem ad aures Theophraſti peruenifſe eius verba, quæ ſcripta reliquit 4. de Hiſtor. plant. cap. 5. teſtantur. vbi loquens de Indica ficu, alijſq. Indiæ arboribus, & herbis,ac abſoluto ſermone de ficu, & alijs duabus congeneribus plantis, ſubdit. Sunt etiam alia plura ab ijs diuerſa, quæ Græcia gignit, ſed nomine carent. nec mirum quidpiam ex eorum proprietate putandum; nam, vt quidam referunt, nulla omnino arbor, nullus frutex, nulla herba ſimilis ijs comperitur, quæ in Græcia prouẽniunt, paucis exceptis. idq. etiam ex Iconibus, figuriſq. plantarum regijs in libris contentarum a quouis optimè ſatis percipi poteſt. Tanta namque arte, & peri-

tia depictæ ſunt, vt tum in illarum partibus, totaq. figura delineandis, tum coloribus punctim applicandis,gens illa nec Apelli, nec cuipiam antiquorum cedere videatur. Imagines, & ſimilitudines plantarum, & animalium ita ad viuum viſuntur, vt res ipſæ, ſeu accidentia in rebus ipſis inhærentia appareant, vt ex nonnullis plantis, & animalibus ad nos delatis coniectari poteſt. Non ab re itaque omnes naturæ præſtantiam in plantis admirantur, non tam quod infinitum earum numerum procreauerit, quam quod omnes ſic variauerit, vt non ſit reperire plantæ ſpeciem, quæ alijs ex toto ſimilis ſit. Hanc plantarum ſpecificam diuerſitatem cœli, & ſoli proprietate, ac ratione fieri ſcriptum reliquit Theophraſtus, vbi loquens de generatione plantarum ſpontanea, a principio ſtatim inquit. Sponte autem alia exeunt (vt ſimplicius loquar) quæ minora conſiſtunt, & maximè quæ annua, herbaceaq. natura ſunt. Cæterum euenit, vt etiam maiora interdum ita gignantur, cum aut imbres frequentauere, aut proprietas aliqua in cœlo,& terra conſiſtit. in fine autem capitis concludens, inquit. Itaque quantum in vniuerſum exprimi liceat, generationes huiuſmodi fieri neceſſe eſt, terra ſubferuefacta, coactoq. humore admixto, commutatoq. ex ſolis ardore,quemadmodum & animalia progenerari videmus. Quæ Theophraſti verba, æquo ſi recipiantur animo, plantarum materiam eſſe quatuor elementa, inferre videntur. Nam per terram ſubferuefactam duo ſicca elementa, nempe terram, & ignem intelligit; per humorem duo humida, nempe aquam, & aërem, quæ ſimul cum ſiccis admixta, & coacta, plantarum materia euadunt. Cauſſam verò agentem ſolis ſtatuit calorem operantem in elementa illa, vniendo, mutando, ac diſponendo ad plantæ formam introducendam, virtutemq. formæ plantæ productiuam infundendo. Elementorum namque virtutes cuiuſq. formæ mixti productionem attingere non poſſunt, niſi ſit ſuperior alia virtus. & hęc eſt à cœlo. Motus itaque cœlorum cauſſa vniuerſalis eſt mutationum inferiorum, vt putà elementorum mixtorum, inanimatorum, plantarum, & animalium. non quia motus per ſe producat quicquam, ſed quia eſt vniuerſalis quædam conditio cauſſæ. nam ſol & aſtra applicata, & lata per motum in ſitus diuerſos, rerum diuerſitates operantur, ex Ariſtotele. & hæc de plantis ſpontè naſcentibus. Plantis autem ex ſemine, vel ex analogo ortum ducentibus (corpora enim cœleſtia non eodem modo operantur in hæc inferiora) motus cœlorum non totam imprimit virtutem, ſed coadiuuat aliam virtutem. Coadiuuat enim virtutem, & calorem naturalem ſeminis, vel analogi, qui eſt eiuſdem rationis cum cœleſti. & ſic cœlum omnium cauſſa eſt, non ſolum productiua, ſed conſeruatiua. non enim conſiſterent multum inferiora hæc, præſertim plantæ, & alia viuentia, motu hoc, & influxu cœlorum ceſſante. A ſyderibus quam magna vis oriatur in plantis, ſcriptum reliquit Theophraſtus. Sed de his hactenus, alterius eſt operis. Etſi autem infinitus ferè ſit numerus ſpecierum plantarum; noui indigenarum Orbis, de paucis tamen agere in hoc opere viſum fuit. nam tantum in his tria illa, quæ Galenus in medicis præceptis, ac cunctis alijs obſeruãda ſtatuit, reperiri contingit. quorum id erat in primis, quod ea, quæ tractantur, debent eſſe vera; ſecũdo vtilia; tertio iactis principijs conuenientia. Cum ergo inter tot mille plantarũ differentias hæc ſolæ reperiantur pluribus, ac notatu dignis præditæ facultatibus, ac

1. de cauſſ. plant. c. 5.

2. de gener. tex. 55.

e. vlt. lib. 2. de cauſ. plant.

vſui

vſui medico vtilibus (in commodum namque artis medicæ profeſſorum præcipuè præſens editur opus,quibus plurimum,vt debeo,præ cæteris proficere,animus mihi ſemper fuit) iactiſq. principijs conſentaneis, ac antiquorum, præſertim Galeni, methodo non repugnatibus, non immeritò harum tantum hiſtorias, Icones, & Imagines diſtinctas prælo tradendas, operę pretium duxi.

Dubia eorum, qui aſſerunt, Inartificioſum, & Inutile eſſe tractare de plantis propanuntur, & breuiter cauſſe, deceptiones in plantis efficientes, narrantur. Cap. X.

PLantarum deſcriptiones fallaces eſſe, earumq. virtutes inefficaces, atque euanidas pleriq. medicorum quæruntur, multaq. paſſim obuia apud veteres, quæ parum apte, ſi noſtris conferantur, ſuo nomini, ac deſcriptioni reſpondere, eoq. diuerſas eſſe herbas contendunt, licet noſtro æuo idem nomen obtineant. ſic Iberidem, Centaurium minus, Smyrnium, Hippogloſſum, Phyllitim, Pentaphillum, Phu, & nonnulla alia diuerſa eſſe exiſtimant, quia veterum deſcriptionibus non per omnia congruant. ac perinde de plantis noui Orbis opponunt, in illarum deſcriptionibus deceptiones quamplurimas contingere potuiſſe. tum etiam experimento ſatis conſtare,nonnullas plantas illius Orbis indigenas in veteris huius tranſlatas regiones obijſſe; quaſdam inefficaces, atque euanidas euaſiſſe; alias mutationes magnas perpeſſas fuiſſe. quare ob difficilem plantarum inueſtigationem,deſcriptiones fallaces,magnaſq. mutationes, tractare de plantis eſſe inartificioſum, & inutile opinantur. His vt ſatisfiat, ſcire licet, deceptiones multifariam in dignoſcendis plantis, ob earum mutationes contingere poſſe. Variantur namque plantæ quadrupliciter. primo ratione nomenclaturæ,ſecundo ratione numeri,tertio ratione delineationis, vltimo ratione facultatum. In nominibus enim proprietas eorum,& ſimplicitas conſideratur,quæ tum in plantarum generibus,tum ſpeciebus eſt. hiſq. vel vniuerſis,vel eorũ partibus. nempe hæc omnia ſuis,& non alienis,atque improprijs,nuncupantur nominibus, vt quod arbor eſt,arbor vocetur. ſic de fruticibus,ſuffruticibus,& herbis. pariter & circa ſpecies. in quibus non ſolum proprietas eſt conſideranda,vt ſcilicet appoſitis ſibi nominibus appellemus,ſed etiam vniuocatio; nempe, vt perpetuò vnum nomen,ſi fieri poteſt,vni,& non pluribus imponamus. Idem in plantarũ partibus obſeruandum eſt, vt quod radix eſt, radix nuncupetur,cauliſq. caulis nomine appelletur. ſic de caudice,ramo,cortice,folio,flore, fructu,ac ſemine. Hæc in nominibus obſeruanda ſunt. In ſpeciebus autem numerus potiſſimum ſpectandus. qui eſt, vel determinatus, cum dicimus, alicuius plantæ duas eſſe ſpecies, vel tres,vel quatuor:vel indefinitus,vt ſi plura eſſe alicuius plantæ genera dicamus. At verò in deſcriptionibus longè plura conſideranda ſunt. delineantur namque plantæ per ſubſtantiam, per quantitatem, tum continuam tum diſcretam; per qualitatem,quæ eſt viſibilis, odorabilis, guſtabilis, & tactilis,quæ etiam vel definitæ, vel indefinitæ ſunt; per figuram, ac per ſimilitudinem, quę etiam ad qualitatem referuntur; per ſitum, per ordinem, qui quandoque confuſus ponitur, nonnunquam explicatur; per tempus,quod aliquando determinatur,quandoque indeter-

minatum ponitur; per locum prȩterea,& regionem. quȩ omnia mutari poſſunt, ac præter naturam reddi : & ſic plantas variari , & deceptiones contingere . Facultatum denique ratione , triplici ex cauſſa in plantis error contingere poteſt . primo ratione plantarum , ſcilicet cum planta non induxerit effectum , quem promittit ; ſecundo ratione corporis ſubiecti ; tertio ratione affectuum prȩter naturam , quibus plantȩ deſtinantur . At quia ex dictis quiſq. facilè deceptiones , quæ in dignoſcendis plantis ex mutatione, ratione nomenclaturȩ , & ratione numeri contingere poſſunt percipiet, meritò, ijs omiſſis,ad mutationes ratione delineationis in plantis contingentes deuenimus .

Modi mutationum in Plantis delineationis ratione euenientium explicantur. Cap. XI.

BIfariam mutationes in plantis delineationis ratione euenirnt . nempe vel quia plantæ non accommodantur deſcriptionibus , vel contra , quod deſcriptiones non accommodantur plantis . Plantæ quidem auctorum deſcriptionibus repugnare videntur ob mutatam faciem . idq. pluribus modis euenire poteſt; primo ſui ipſius ratione, ſecundo ratione Cœli, tertio ratione ſoli, quarto ratione cultus . Sui ipſius ratione dupliciter eſt. nam vel ratione ſubſtantiæ,quæ in cunctis plantarum partibus conſideratur,vt ſi aliquam quandoque in planta partem deficere, vel ſuperaddi contingit, ſiue pars illa ſit naturalis, ſiue præter naturam . naturalis quidem , vt capillamenta , quæ Tribuli aquatici caulibus adnaſcuntur, quæ nec folia , nec caules Theophraſto auctore eſſe videntur , ſed Cauli adnaſcentia . ſic & Viſcum, & Stelis , & Hyphear , quæ non niſi in aliena arbore naſcuntur . ita & Ledon Ciſti ſpecies, in cuius folijs pingue quoddam verno tempore contrahitur . Ad ſubſtantiam etiam, gummi, lacrymæ, lac, ſucci, & id genus alia , referri poſſunt , quæ quandoque ſunt , aliquando , cum eſſe deberent, deficiunt , vt Maſtices , iuxta Chamæleonis albi radices ; ſic & quæ deficiunt,vt Chondryllæ . Alterum genus quod folia fert circumroſa;vt & Othonna, & Chamæleonis nigri radix, quæ interdum exeſa eſt. Quæ præter naturam ſunt, huiuſmodi eſſe ſolent,vt cum Ficui ſcabies naſcitur,ærugo Oliuis,atque eadem in frugibus, ex ſerenitatibus , flatibuſq. auſtrinis, aqua, & rore in ſpicis inſidente , quibus ex ſole feruefactis ærugo creatur . ſic & cum præter naturam aliqua deficiunt, vt in Myrto, quæ iuxta balneum ſine nucleis exijt . Secundo modo planta ſui ipſius ratione faciem mutat ex ætate , quæ in eius pueritia , adoleſcentia, & ſenectute conſiſtit . etſi aliqui ſenectutem diuidentes in marcorem , & ſenectutem , conſiderent ſenectutem in planta dupliciter,primo modo antequam planta à terra euellatur,ſecundo poſtquam lecta eſt; nos tamen hac ſubdiuiſione omiſſa, dicimus,plantas ætatis ratione mutare faciem. quia non eodem modo in pueritia adoleſcentia, & ſenectute erit,vt in Tuſſilagine apparet . quæ luteum florem prima germinatione vere emittit , quo vna cum caule confeſtim exuitur . inde nonnulli his carere exiſtimauerunt ex Dioſcoride ac ex hiſce auctoribus ſuam de Tuſſilagine hiſtoriam ſumpſiſſe Plinium credendum eſt , qui neque florem , neque caulem , neque ſemen proferre hanc plantam tradidit . ſic &

lib. 3 cap. propio.

in alijs

in alijs quibuſdam herbis idem Dioſcorides in ſui operis præfatione his verbis confirmat;quæ cauſſa etiã nonnullis ſcriptoribus impoſuit,qui herbas quaſdam,verbi gratia Gramen,quinquefoliũ, & Tuſſilaginem amittere florem,fructum,& Caulem negant. & hoc non ob aliud, niſi quia non omni ætate herbas inſpexerunt; ac propterea Dioſcorides loco præallegato hæc verba prius ſcripta reliquit. Quare cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, neceſſe eſt,cum prima germinatione ſolo emergentibus, adultis, & feneſcentibus adeſſe. nam qui pullulanti herbæ duntaxat adſtiterit, adultam cognoſcere non poteſt, neque qui adultam tantum inſpexerit, nuper erumpentem noſcet. Quo fit, vt propter mutatam foliorum faciem Caulium proceritates,florum, ſeminiſq. magnitudinem, & id genus alias peculiares notas, nonnulli, qui olim has rerum varietates non proſpexerunt, magno in errore verſentur. & paulò poſt ſubdebat: Ergo, qui ſæpius ad viſendas herbas, & earum natales ſe contulerit, earum cognitionem maximè conſequetur. At ſi mutatio cœli ratione contigerit, hæc ob annorum varias conſtitutiones erit. prout enim cœlum varias reddit anni conſtitutiones, annus clementior quandoque aut horridior fit, & ita plantas variat. aeris namque inæqualitatem maximè ſpectandam eſſe, Theophraſtus docet. Alijs enim imbres conueniunt, quibuſdam repugnant: ita & flatus, & frigora, & calor. ex quo fit, vt ſi his adſint, illis deſint,non paucæ varietates efficiantur. vel enim figuram mutant, vel minores ſolito, maioreſq. redduntur, non ſolum vniuerſæ plantæ,flores, frondes, radices, aliæq. illarum partes,vel tempeſtiuius, vel tardius proueniunt, vel etiam omnino marceſcunt.vnde rectè in prouerbio eſt,vt Theophr.inquit,Annus fructificat, & non tellus. Soli ratione plantas variare quandoque contingit. ac perinde vt locus varias temperaturas in primis qualitatibus ſortitur, ita multas diuerſitates in plantis procreare poteſt. At quia dupliciter locus intelligi poteſt, vel pro vniuerſa regione, vel particulari alicuius regionis loco; ſi primo ſumatur modo, quamplurimas in plantis mutationes efficere ſolet, ita vt & ſtirpium indagatoribus, & Medicis, ac Philoſophis in earum cauſſis inueſtigandis maximum ſuccesſerit negocium. Quantum enim naturæ ob regiones varientur ex Hippocratis de aere, aquis, & locis, libris, ac Galeni opuſculo,cui titulus eſt, Quod animi mores temperaturam corporis ſequantur, percipi facilè poteſt. Ex regione homines timidiores, vel audaciores petulantioreſq. effici videmus. in vna magnanimi, ac ad viriliter agendum, ac labores quoſcunque perferendos aptiſſimi fiunt; in alia debiles, inertes,infirmique in hac manſueti,& mites,& in illa feri,& immanes naſcuntur. Sunt & regionum omnium venti peculiares, & aquæ. ſol etiam ſicut vel rectè reſpicit,vel oblique,vel medio modo:ſic etiam maiorem,aut minorem,aut mediocrem moram contrahit,& ob hoc hominum natura,mores, colores, & corporis habitus diuerſiſſimi euadunt. ſic & cæteris animalibus,multoq. magis plantis contingere poſſe,rationi conſonum eſt, cum hæ leui quauis ex cauſa præillis mutationẽ ſuſcipere aptæ exiſtant.Magnæ igitur ac plurimæ,regionum ratione,diuerſitates in plantis eſſe poſſunt. amant enim plantæ has, vel illas regiones,ita vt quædam quorundam locorum vernaculæ ſint,aliæ in quibuſdam naſci nullo modo poſſint Theophraſto teſte,qui Thus,Myrrham,Laſer,Cinamomum, & Caſsiam plagis ad exortum, meridiemq. vergentibus veluti peculiaria, minimè

3.de cauſ. cap.vlt.

4.de hiſt. c.6.

minatum ponitur, per locum pręterea,& regionem. quę omnia mutari poſſunt, ac præter naturam reddi : & ſic plantas variari , & deceptiones contingere . Facultatum denique ratione , triplici ex cauſſa in plantis error contingere poteſt . primo ratione plantarum , ſcilicet cum planta non induxerit effectum , quem promittit ; ſecundo ratione corporis ſubiecti ; tertio ratione affectuum pręter naturam , quibus plantę deſtinantur . At quia ex dictis quiſq. facilè deceptiones , quæ in dignoſcendis plantis ex mutatione, ratione nomenclaturę , & ratione numeri contingere poſſunt percipiet, meritò, ijs omiſſis,ad mutationes ratione delineationis in plantis contingentes deuenimus .

Modi mutationum in Plantis delineationis ratione euenientium explicantur. Cap. X I.

BIfariam mutationes in plantis delineationis ratione euenirnt . nempe vel quia plantæ non accommodantur deſcriptionibus , vel contra , quod deſcriptiones non accommodantur plantis . Plantæ quidem auctorum deſcriptionibus repugnare videntur ob mutatam faciem . idq. pluribus modis euenire poteſt; primo ſui ipſius ratione, ſecundo ratione Cœli, tertio ratione ſoli, quarto ratione cultus . Sui ipſius ratione dupliciter eſt. nam vel ratione ſubſtantiæ,quæ in cunctis plantarum partibus conſideratur,vt ſi aliquam quandoque in planta partem deficere, vel ſuperaddi contingit, ſiue pars illa ſit naturalis, ſiue præter naturam . naturalis quidem , vt capillamenta , quæ Tribuli aquatici caulibus adnaſcuntur, quæ nec folia , nec caules Theophraſto auctore eſſe videntur , ſed Cauli adnaſcentia . ſic & Viſcum, & Stelis , & Hyphear , quæ non niſi in aliena arbore naſcuntur . ita & Ledon Ciſti ſpecies, in cuius folijs pingue quoddam verno tempore contrahitur . Ad ſubſtantiam etiam, gummi, lacrymæ, lac, ſucci, & id genus alia , referri poſſunt , quæ quandoque ſunt , aliquando , cum eſſe deberent, deficiunt , vt Maſtices , iuxta Chamæleonis albi radices ; ſic & quæ deficiunt,vt Chondryllæ . Alterum genus quod folia fert circumroſa;vt & Othonna, & Chamæleonis nigri radix, quæ interdum exeſa eſt. Quæ præter naturam ſunt, huiuſmodi eſſe ſolent,vt cum Ficui ſcabies naſcitur,ærugo Oliuis,atque eadem in frugibus, ex ſerenitatibus , flatibuſq. auſtrinis, aqua, & rore in ſpicis inſidente , quibus ex ſole feruefactis ærugo creatur . ſic & cum præter naturam aliqua deficiunt, vt in Myrto, quæ iuxta balneum ſine nucleis exijt . Secundo modo planta ſui ipſius ratione faciem mutat ex ætate , quæ in eius pueritia , adoleſcentia, & ſenectute conſiſtit . etſi aliqui ſenectutem diuidentes in marcorem , & ſenectutem , conſiderent ſenectutem in planta dupliciter, primo modo antequam planta à terra euellatur,ſecundo poſtquam lecta eſt; nos tamen hac ſubdiuiſione omiſſa, dicimus,plantas ætatis ratione mutare faciem. quia non eodem modo in pueritia adoleſcentia, & ſenectute erit,vt in Tuſſilagine apparet . quæ luteum florem prima germinatione vere emittit , quo vna cum caule confeſtim exuitur . inde nonnulli his carere exiſtimauerunt ex Dioſcoride ac ex hiſce auctoribus lib.3 cap. propio. ſuam de Tuſſilagine hiſtoriam ſumpſiſſe Plinium credendum eſt , qui neque florem , neque caulem , neque ſemen proferre hanc plantam tradidit . ſic &

in alijs

Digitized by Google

in alijs quibuſdam herbis idem Dioſcorides in ſui operis præfatione his verbis confirmat;quæ cauſſa etiã nonnullis ſcriptoribus impoſuit,qui herbas quaſdam,verbi gratia Gramen,quinquefoliũ, & Tuſſilaginem amittere florem,fructum,& Caulem negant. & hoc non ob aliud, niſi quia non omni ætate herbas inſpexerunt; ac propterea Dioſcorides loco præallegato hæc verba prius ſcripta reliquit. Quare cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, neceſſe eſt,cum prima germinatione ſolo emergentibus, adultis, & feneſcentibus adeſſe. nam qui pullulanti herbæ duntaxat adſtiterit, adultam cognoſcere non poteſt, neque qui adultam tantum inſpexerit, nuper erumpentem noſcet. Quo fit, vt propter mutatam foliorum faciem Caulium proceritates,florum, ſeminiſq. magnitudinem, & id genus alias peculiares notas, nonnulli, qui olim has rerum varietates non proſpexerunt, magno in errore verſentur. & paulò poſt ſubdebat: Ergo, qui ſæpius ad viſendas herbas, & earum natales ſe contulerit, earum cognitionem maximè conſequetur. At ſi mutatio cœli ratione contigerit, hæc ob annorum varias conſtitutiones erit. prout enim cœlum varias reddit anni conſtitutiones, annus clementior quandoque aut horridior fit, & ita plantas variat. aeris namque inæqualitatem maximè ſpectandam eſſe, Theophraſtus docet. Alijs enim imbres conueniunt, quibuſdam repugnant, ita & flatus, & frigora, & calor. ex quo fit, vt ſi his adſint, illis deſint,non paucæ varietates efficiantur. vel enim figuram mutant, vel minores ſolito, maioreſq. redduntur, non ſolum vniuerſæ plantæ,flores, frondes, radices, aliæq. illarum partes,vel tempeſtiuius, vel tardius proueniunt, vel etiam omnino marceſcunt.vnde rectè in prouerbio eſt,vt Theophr.inquit,Annus fructificat, & non tellus. Soli ratione plantas variare quandoque contingit. ac perinde vt locus varias temperaturas in primis qualitatibus ſortitur, ita multas diuerſitates in plantis procreare poteſt. At quia dupliciter locus intelligi poteſt, vel pro vniuerſa regione, vel particulari alicuius regionis loco; ſi primo ſumatur modo, quamplurimas in plantis mutationes efficere ſolet, ita vt & ſtirpium indagatoribus, & Medicis, ac Philoſophis in earum cauſſis inueſtigandis maximum faceſſerit negocium. Quantum enim naturæ ob regiones varientur ex Hippocratis de aere, aquis, & locis, libris, ac Galeni opuſculo,cui titulus eſt, Quod animi mores temperaturam corporis ſequantur, percipi facilè poteſt. Ex regione homines timidiores, vel audaciores petulantioreſq. effici videmus. in vna magnanimi, ac ad viriliter agendum, ac labores quoſcunque perferendos aptiſſimi fiunt, in alia debiles, inertes,infirmique in hac manſueti, & mites,& in illa feri, & immanes naſcuntur. Sunt & regionum omnium venti peculiares, & aquæ. ſol etiam ſicut vel rectè reſpicit,vel oblique,vel medio modo:ſic etiam maiorem,aut minorem,aut mediocrem moram contrahit,& ob hoc hominum natura,mores, colores, & corporis habitus diuerſiſſimi euadunt. ſic & cæteris animalibus,multoq. magis plantis contingere poſſe,rationi conſonum eſt, cum hæ leui quauis ex cauſa præ illis mutationẽ ſuſcipere aptæ exiſtant.Magnæ igitur ac plurimæ,regionum ratione,diuerſitates in plantis eſſe poſſunt. amant enim plantæ has, vel illas regiones,ita vt quædam quorundam locorum vernaculæ ſint,aliæ in quibuſdam naſci nullo modo poſſint Theophraſto teſte,qui Thus,Myrrham,Laſer,Ginamomum, & Caſsiam plagis ad exortum, meridiemq. vergentibus veluti peculiaria, minimè

3.de cauſ. cap.vlt.

4.de hiſt. c.6.

Google

minimè verò ſeptentrionem verſus prouenire recenſet. quaſdam frigida loca amare, vt Pinus, Robur, Abies, Taxus, Caſtanea, Tilia & reliquæ ſimiles. & ex plátis humilibus nonnullas algentia loca quærere, vt Febrifuga, Abſinthium. item quæ radice, ſuccouè medentur, vt Veratrum agitatorium, Scámonium, & cunctæ ferè, quarum radix expetitur. propterea ſubſtantiæ varietatem ex regione ſpectantes, inueniemus multas plantas, omnes partes non poſſe perficere. Plinius loci vitio quædam fieri infructuoſa trádidit, ſicut cædua quæ in Paro ſylua nihil fert. Perſicæ arbores in Rhodo florent tantum. Galenus in regionibus non admodum calidis, Palmas non perfectè maturare, aſſerit. Theophraſtus verò inquit, ſi quis Palmam noſtratem in Babilones erat, loci illius domeſtici ſimilem reddi fructiferam. Quin & vitia, morbiq. regionis ratione plantis euenire ſolent: nam apud Tarentum, vt Theophraſtus refert, Oleæ cum florent, quandoque penuria ſtatus æruginc infeſtantur, nonnunquam ſitu quodam ex mari caliginoſo, craſſoq. cum floribus reſidente odorem amittunt. Quare etſi arbores maximæ, & pulcherrimæ illic ſunt, fructum tamen minimum reddunt. idque etiam apparet in Ari ſpecie illa, quam eruditiores Ægyptium Arum appellant, quamuè quamplures medicæ materiæ profeſſores Colocaſiam eſſe autumant. quæ quamuis in Ægypto, necnon in Sicilia omnes ſui partes compleat, in Italia tamen, & Hiſpania neque ſemen, neque florem, neque caulem, vnguemq. vel certè rarò proferre viſa eſt. Idem etiam in Dictamno Cretenſi apparet, quod vt Dioſcor. ait, neque florem, neque ſemen proferre deberet, in Italia florem, in Creta ſemen proferre compertum eſt. at id mendoſi codicis ratione euenisſe, vt inferius dicemus, potius cenſendum eſt. Qui autem mira circa varietatem in ſubſtantia ex regionum natura ſcire cupit, legat quartum librum de hiſtor. Plant. Theophraſti plerisque in locis, ac præſertim cap. 5. & 9. Naſcendi tempus etiam a regione variatur, cuius rei multa leguntur exempla apud Theophraſtum. inter quæ mirabile illud ſanè videtur, quod in medio contingere in frumentorum ortu aſſerit. Cæterum quod magnitudinem variare poſſit regio, facile ſciet is, qui fructus ex India ad nos allatos inſpexerit. ſunt enim noſtratibus decuplo maiores. quod cum animaduertiſſet Plinius, inquit, in India arbores tantæ proceritatis traduntur, vt ſagittis ſuperari nequeant. ſubdit deinde, Hæc facit vbertas ſoli, temperies cœli, & aquarũ abundantia. Theophraſtus aſſerit, quodam in loco Aſiæ vltra Bactra frumentum adeo grande fieri, vt oliuæ nucleos æquet. & alibi, Arbores in Corſica magnitudine ampliſſima, magnoq. diſcrimine cæteris ſuperare refert. & circa Memphim, Arborem tantæ magnitudinis eſſe, vt tres homines eius nequeant amplecti caudicem. idem Theophraſtus aſſeuerat, qualitates etiam variari ex regione ſæpe contingere, vt odorem, colorem, ſaporem, & omnes alias differentias ad tactum pertinentes, vt duritiem, leuitatem, lentorem, atque his contraria, mollitiem, hirſutiem, & ariditatem, vt in Ægypto, vbi flores odorati, ob cauſſam a Theophraſto narratam. Saporem in plantis variari ex regione colligi poteſt, ex Dioſcor. lib. 2. vbi de Braſſica aſſerit, quod in Ægypto propter amaritudinem non eſtur, in Hiſpania, ac Italia, aliiſq. regionibus ſuauiſſimi eſt ſaporis. De Aro loquens Galenus inquit, Ari radicem, ad Cyrenem minimè eſſe medicamentoſam, & acrem, vt Rapis etiam ſit vtilior & eodem, quo Rapa, modo mandatur.

lib. 16. c. 26.

2. de Alim. facul. cap. 26.

3. de Hiſtor. plant.

4. de cauſ. plant. 16. & 2. cap. 9.

lib. 3. de mat. med. cap. proprio.

8. de Hiſtor. plant. c. 3.

lib. 7. c. 2.

8. de Hiſt. cap. 4.

9. eiuſdē. c. 9.

4. de Hiſt. plan. c. 3.

4. de cauſ. cap. 23.

cap. 63. 2. de Alim. facul.

In

In Asia magna ex parte esse acrius, & in quibusdam regionibus ita acre esse, vt ad Dracontij radicem accedat. sic de Cappari, de Lupino, de minori Chelidonio, & de Batrachio sæpè obseruatur. Color quandoque ex regione variatur. Taxus enim in Achaia nascens folio nigro, aut puniceo constat, ex Theophrasto, in Ida flauo, & cedro simili. Quod ad tangendi qualitates attinet, alterationes in plantis fieri, vno ore omnes affirmant. & Theophrastus in Pisiotis dictis, frumentum adeo firmum nasci tradidit, vt siquis plus comederit, disrumpatur necesse sit, & plerosque Macedonum ita interisse. cuius caussam reddens, agri proprietatem esse asserit, nam si aliò transferebatur, commutabile fiebat. At si locus secundo modo sumatur, nempe pro particulari alicuius regionis parte, duplicem adhuc habet considerationem. nam vel ita est, vt eius ratione figuræ variatio, vel magnitudinis, vel saporis, aut consimilium contingat; vel quod alijs locis oriri plantæ inueniantur ab illis, quas Dioscorides vel alij auctores recensent, nihil immutata facie. vtroque enim modo deceptiones contingere possunt. Quædam namque loca sunt pinguia, quædam macra, quædam arida, quædam vliginosa, quædam sabulosa, quædam glutinosa, quædam fertilia, quædam sterilia. suntq. montes, & valles, plana, promontoria, lacus, flumina, loca maritima, prærupta, culta. sunt & harum partium particulæ, vt semita, limites, sepes, segetes, & id genus alia. Auctores ergo quandoque in his, aliquando in illis locis herbas oriri tradunt, ac quosdam locos quibusdam plantis peculiares esse. id verò non perpetuò verum esse sciendum est, sed magna ex parte. cumq. in loco eis minus proprio, vt sæpè contingit, planta aliqua reperiatur, faciem adeo mutare solet, vt circa eius cognitionem dubium non contemnendum relinquatur. Singulis itaque locis suam esse in producendis plantis proprietatem, scriptum reliquit Theophr. Idemque alibi inquit. Mutationes verò, vt supra diximus, in sapore, odore, & magnitudine tam ipsarum plantarum, quam fructuum, foliorumq. fieri solent; folia enim angustiora, latioraq. redduntur, & ad summam plantæ ipsæ ad hunc modum diuersæ efficiuntur. Quapropter locum vnumquodq. sibi conuenientem quæritat. Conuenit autem is, quo vigere maximè valeat. quamobrem non omnibus solum idem aptissimum est, sed aliæ gracile, macrumq. amant, aliæ arenaceum, quædam etiam sabulosum, vt Brassica. ea enim, quæ sicca sunt, siccum quæritant agrum, quę humida, humidum, & sic alimentum pro suę naturę ratione quęq. attrahunt. Mutationes autem ex cultu contingentes dupliciter fieri possunt, vt puta cum cui debetur, cultus non adhibetur, vel è contra. vterque modus magnam in plantis varietatem efficit, ex quibus fit, quo minus cognoscantur. nam variant magnitudinem, tactilem, qualitatem, colorem, saporem, odorem, formam. atque hanc non solum quia ex cultura diuersę formę in fructus, folia, plantas integras imprimuntur; sed etiam, quia quandoque vna species in aliam mutatur. nonnunquam & substantiam ipsam variant, addendo vel diminuendo in planta, vt cum ex fructiferis infructiferę fiunt, & è contra. Cumq. in delineandis plantis duplex mutationum genus contingere possit, vnum, quod ex ipsis plantis ortum ducit, cum hę ob mutatam faciem cum descriptionibus non conueniunt; alterum, cum descriptiones plantis auctorum culpa non accommodantur; propterea habito sermone de primo, restat de altero verba facere.

3. de hist. cap. 10.
8. de hist. cap 4.
4. de caus. cap. 10.
3. de hist. cap. 3.
2. de caus. cap. 22.

Descri-

Deſcriptiones namque non accommodantur plantis, vel ob ineptam comparationem, & ſimilitudinem, vel ob multorum ſignorum defectum, vel nulla appoſita plantarum nota, vel ob mendoſum codicem. nam inter alias difficultates, quæ auctores omnes de materia medica ſcribentes ſummopere fatigarunt, maxima ferè eſt, plantæ delineatio. vnde cum alicuius plantæ notas, vt poſteris cognoſcendam relinquerent, deſcribere vellent, nulla meliori via id aſſequi potuerunt, quam plantas plantis comparando. quod ſi ex plantis aſſequi non poſſunt, ad animalia ſæpius, interimuè ad alia multa confugiunt. Quare ſi Dioſcorides Iberidem deſcribens, eius folia Lilij folijs ſimilia dixiſſet, mala eſſet comparatio, & erroris cauſſam præbuiſſet. ſic ſi Acori folia, Narciſſi folijs ſimilia feciſset, & Mei Athamantici folia Ferulæ comparaſset folijs. Pariter ſiquis *Ahuapatlim* deſcribens, eius folia Lauri folijs ſimilia fecerit, aut ſi *Ayotectlis* folia Perſonatæ folijs comparauerit; vel ſi *Coapatlis* folia, Mali medicæ folijs ſimilia dixerit, deceptionis cauſsam præberet. & ſic in alijs comparationibus, quas breuitatis cauſsa omittimus. Contingit quandoque ob multorum ſignorum defectum deceptio, vt in Acacalide, Ariſaro, Ammi, Paliuro, nonnullisq. alijs, in quarum deſcriptione paucas notas Dioſcorides poſuit, & multas omiſit. Ob id deceptiones in his dignoſcendis multæ contingere poſsũt. niſi quis diceret, Dioſcoridẽ poſuiſſe perpaucas notas, ita tamen pręcipuas, vt rectè intuenti, non ſit admodum difficile prędicta dignoſcere ſimplicia. ſic *Tlilxochitl*, ſeu flore nigro deſcribendo, ſi notæ ex ſiliquis deſumptæ omitterentur, deceptio contingeret. pariter in *Cozolmecatl*, ſeu Cunarum fune, ſi notę ex fructu ſumptæ non ponerentur. ſunt enim nonnullæ plantæ his ſimiles, ſed hiſce notis, viribuſq. ſatis differunt. ita etiam in *Hoitziloxitl*, ſeu arbore Balſami Indici, ſigna ex floribus ſumpta ſi in deſcriptione omitterentur, errandi occaſio præberetur. Interdum in plantarum deſcriptionibus nulla à ſcriptoribus ponitur nota, vt Dioſcorides in Bulbo eſculento, Struthio, Siligine, Scandice, Crocodilio, Spina Arabica, Pulegio, Caro, Stoebe, Lagopo, Epipactide, Chamæleuce, Empetro, & alijs fecit, quas tanquam ſuo tempore vulgo notas, ſuis ſignis deſcribere omiſit. temporis poſtea diuturnitate, & medicæ profeſsorum materiæ incuria harum rerum memoria perijt, & hinc erroris & controuerſiarum poſteris occaſio orta eſt. Ob mendoſum codicem errores quamplurimi quandoque contingunt, multæq. reperiuntur in Dioſcoride mendæ, quæ plantarum cognitioni ſunt impedimento; quod librarijs, aut verſoribus potius, quàm auctoribus adſcribendum eſt, vt in Dictamni Cretenſis deſcriptione tradita, in qua neque florem, neque ſemen proferri Dioſcorides aſserit, quod penitus falſum eſt; contrarium namque ab omnibus obſeruatur. quem locum perbellè Bartholomæus Maranta, ſua de dignoſcendis ſimplicibus Methodo reſtituit, à quo nonnulla eorum, quæ diximus, mutuauimus. ſic in Braſſicæ Marinæ, tum etiam in Lithoſpermami, Nymphææ, ac Semperuiui tertij foliis à Dioſcoride deſcriptis apparet. eodemq. modo in Agallochi deſcriptione textus deprauatio in ſuſpicionem venit, dum Dioſcor. maculatum eſse, inquit. qui textus à Matthiolo ex Oribaſio, à quo nulla fit macularum mentio, emendatur.

Errores

Errores in Plantis facultatum ratione contingentes inueſtigantur. Cap. XII.

POſtremo errores in plantis facultatum ratione contingentes conſiderare oportet, quos triplici ex cauſſa euenire poſſe diximus, nempe ratione plantarum, ſecundo ratione corporis ſubiecti, vltimo ratione affectuum præter naturam, quibus plantæ deſtinantur. omiſſisq. poſtremis, tanquam noſtro propoſito minus oportunis, de deceptione eueniente ratione facultatum plantæ tantum verba faciemus. quæ erit eum planta, quem pollicetur effectum, non præſtiterit, quod pluribus ex cauſſis euenire poteſt. Primo, ſi debita plantæ quantitas non ponatur, ſed amplior, aut paucior debito; vel ſi conueniens fuerit quantitas, non autem perſeueranter adhibita, vt ſi per multos dies eſſet propinanda, aut diutius loco adhibenda, ſemel tantum fuerit accepta, vel per modicum ſpatium loco hæſerit. Secundo, ſi planta ſola exhibeatur, quam cum alijs admiſceri oportebat, quæ eius vim vel retunderent, vel augerent, vel id, quod erat impedimento, vt facultas ad actum exiret, remoueretur. Tertio, ſi debitam non habeat præparationem, quæ eſt in ablutione, torrefactione, vſtione, trituratione, maceratione, alijsq. permultis. Quarto, ob malum delectum, videlicet, cum Planta, ſeu eius pars eſt incompleta, & immatura, aut nimia maturitate exoleta, vel quia non ex ea regione, in qua viribus pollet, ſit accepta; aut ex conuenienti loco, aut oportuno tempore lecta, vel ſi illa plantæ parte, quę vſui medico non deſeruit, quiſque vtatur, vt ſi vis ſit in folijs, & radix, vel flos, aut ſemen ſumatur. Quinto, cum non debita ratione exhibetur, vt ſi quid exterius eſt ad mouendum, intrò ſumatur, nempe ſi deuoretur quod per ſedem, aliaſuè corporis partes eſt immittendũ, & è conuerſo. Derelictiſq. breuitatis cauſſa alijs cauſſarum modis, quibus plantarum ratione deceptio in illarum cognitione contingere poteſt, de quarto modo tantum, qui eſt ob malum delectum, breuiter tractabitur. Plantarum itaque delectus duplex eſt, vnus qui fit per vniuerſales regulas, quæ cunctis plantis accommodari poſſunt; alter qui fit per particulares, quæq. quibuſdam tantum conueniunt. vtrumque Dioſcorides nos docuit, nam regulas in vnaquaque planta ſeruandas ijs plantarum capitibus, in quibus opus fuit, adnotauit; vniuerſales verò regulas, veluti ſeparatam tractationem expoſtulantes, in ſui libri præfatione quambreuiſſimè perſtrinxit. Plantarum namque delectus, vel eſt ratione temporis colligendi, vel ratione regionis, lociuè, vel ratione particularium locorum, in quibus colliguntur. Tempus ad tria referri poteſt, nempe ad aeris conſtitutionem, ad ætatem plantæ dum colligitur, & ad eiuſdem vetuſtatem poſtquam lecta eſt. Aeris conſtitutionem obſeruandam his verbis ſuadet Dioſcorides. Serena igitur cœli conſtitutione demetenda ſunt: magni ſiquidem refert inter colligendum, ſi vel ſquallores, vel imbres infeſti ſunt. Ætatem verò plantarum conſiderari oportere idem his verbis oſtendit. Verum in primis curam impendere oportet, vt ſuis temporibus ſingula demetantur, & recondantur. certè quod horum ratione medicamenta aut valent viribus, aut euanida ſunt, nulloq. munere funguntur. At paulò poſt, inquit. Plerumque degenerant, ac minus viribus valent. multoq. magis, ſi non ſuo tempore, nec oportunè colligantur, aut ſi per imbecil-

In præfatione circa med.

litatem

litatem tabuerint. & prope præfationis finem, subdit. Quæ verò fruticosa sunt, Stoechas, Trissago, Polium, Abrotanum, Scriphium, Absinthium, Hyssopum, & alia id genus, semine prægnantia demetantur. flores quoque antequam sponte sua decidant. fructus autem, vt maturi decerpantur, necesse est, & semina vbi siccari cęperint, priusquã defluant. Herbarum succus, & foliorum elici debet germinantibus tum primum cauliculis. lac, & lacrymę excipiantur inciso per summum adolescentiæ vigorem caule. Radices, & liquamenta, corticesq. vt recondantur, eximere conuenit, cum herbæ suis foliis exuuntur. hæc Dioscorides, qui de tempore, vt ad simplicium vetustatem refertur, post eorum lectionem inquit. scire etiamnum conuenit, sola ex herbaceis medicaminibus Veratri genera, nigrum inquam, & candidum, multis durare annis, reliqua verò in trimatu inutilia, etsi in hoc vereantur aliqui. A loco, & regione simplicium delectum sumi his verbis exprimit. Magni siquidem refert, si loca, in quibus prodeunt, cliuosa, & ventis exposita sunt, & perflata, frigidaq. & aquis carentia. in his enim locis vires validiores intelliguntur. e contra, quæ in campestribus, riguis, & opacis, cæteriscq. locis à vento silentibus nascuntur, plerumque degenerant, & viribus minus valent. De locis particularibus pro plantarum delectu, ac de varietate, quæ horum ratione contingere potest, satis supra dictum est. Quantum simplicium medicamentorum delectus pro deceptione euitanda conferat, quisque apud Galenum inspicere potest. 1. de Antidotis cap. 20. & c. 12. & lib. de Theriaca ad Pison. ei adscripto cap. 12. & 1. de medicamentis simp. loc. cap. 2. & 7. de med. per genera cap. 4. & 3. eiusdem cap. 2.

Refellitur opinio dicentium, Inutile, & Inartificiosum esse tractare de Plantis. eorumq. dubia soluuntur. Cap. XIII.

His igitur ea, qua potui breuitate discussis, obiectionibus respondetur. & quo ad primam, in qua dicunt, descriptiones esse fallaces; quamplures namque plantæ à priscis descriptæ, nostris si conferantur, esse dissimiles, nostrasq. plantas priscorum delineationibus non accommodari, etsi ex dictis satis responsum sit, dicimus vlterius, quod in dignoscendis plantis ex Auctorum descriptionibus, oportet fieri Chorum omnium notarum, quas Dioscorides cæteriuè auctores plantis assignant, verum hac lege, vt siquæ non adsint, vel si adsint, mutationem tamen aliquam susceperint, diligentius consideremus, sit ne hoc perpetuò in plantis, an ex accidente aliquo. cumq. sciamus, locum, aliasq. prænarratas causas posse plantæ faciem immutare, num si harum ratione quicquam à naturali forma recedat, vel deficiat, vel superaddatur; vt si sapor, vel odor, asperitas, lenitas, quantitas, maior vel minor, aut flos, vel caulis, vel id genus aliquod, non existat in planta aliqua, cui adesse deberet, cætera tamen signa ad vnum conueniant, nihil nos mouere debet, quin ipsam esse pronunciemus. Dicebant secundo, nostrarum plantarum facultates esse inefficaces, atque euanidas, & vsum, quem ex antiquorum descriptionibus promittunt, non præstare; at quia nihil æquè perfectè, ac certò veras plantas nobis demonstrat, quam earum effectus, facultatesq. quare nostras plantas diuersas esse ab his, quas prisci descripsere, concludunt. huic

obiectioni

obiectioni ſic ſatisfacimus. Etſi plantarum notæ potiſſimum à viribus, ac vſu ſumuntur, attamen quia hæc multifariam, vt dictum eſt, variari poſſunt, diligenter propterea num per ſe, & ex propria natura, an per accidens id contingat, perſcrutari opus erit. nam ſi ex aliqua prænarratarum cauſſarum plantæ facultates mutentur, hoc erit per accidens, & aliæ notæ non repugnabunt, & plantæ diuerſitas re vera non erit: at ſi ob nullam harum cauſſarum plantæ facultas mutabitur, cæteræ notæ aduerſabuntur, & plantæ penitus diuerſæ erunt. Quare non temerè in plantarum facultatibus inueſtigandis examen eſt faciendum, vt perbelle nos docet Galenus ſub his verbis. Accedit huc quod ipſa ſimplicia medicamenta non paruo variant diſcrimine. at ego cum in præſtantiſſimis virtutem pro vnaquaque ſpecie, ac genere oſtenderim, ſiquis in deterrimo per experientiam examinationem moliatur, examinabit quidem falsò, non autem facultatis eorum ordinem diſtinxerit. idq. latius alibi admonet. facto ergo diligenti examine in Iberide, Centaurio minori, Smyrnio, & alijs prænarratis herbis, ſiqua reperiatur mutatio delineationi repugnans, ea eſt ex accidente quopiam ex aliqua prænarratarum cauſſarum genito. pariterq. de illarum facultatibus aſſerendum. Obiectionibus verò, quas de plantis noui Orbis afferunt, ſic reſpondetur. Etſi plantarum delineatio difficilis ſit, (plantarum namque aptas ſimilitudines inuenire adeo laboriosum eſt, vt ſemper aliquid in cunctis delineationibus deſideretur) nos tamen venandarum delineationum regulis inhærendo, Dioſcoridem inſequentes pro viribus plantas, aliaq. ſimplicia in hoc opere contenta delineare, ac deſcribere conati ſumus. Ei autem, quod obſeruatum eſt, nempe nonnullas plantas noui Orbis indigenas, in Hiſpanicas has regiones tranſlatas, obijſſe, paulumq. temporis permanſiſſe, dicimus, id euenisse delectus culpa, vel cultus. Delectus, quia elegerunt plantas, ſeu earum ſemina ortum ducentia in regionibus, & particularibus illius regionis locis nullam conformitatem cum hiſce regionibus, & locis Hiſpanicis habentibus, & forſan penitus diſſentientibus. Cultus verò culpa, quia, etſi poſſent eligi regiones, & particularia loca illis congruentia, id neglexerunt, ac illa aduerſantibus regionibus, ac locis ſeruerunt, plantaueruntq. Quantum enim quidam loci quibuſdam plantis peculiares ſint, quantumuè plantæ ex regionum, & particularium locorum repugnantia variari poſſint, ſatis ſupra explicatum eſt. Ad illud verò quod opponitur, ob plantarum facultatum magnam mutationem, viriumq. inefficaciam obſeruatam in plantis è nouo Orbe in Hiſpanicas has regiones tranſlatis; reſponderi poteſt, inter cæteras cauſſas plantarum vires mutantes ſupra narratas, id euenire potuiſſe ratione mali delectus. quia plantis, vel incompletis, vel nimia maturitate exoletis quis vſus fuerit, vel quia vnam plantæ partem pro alia ſumpſerit, vel quia plantas in non debita regione, eiuſue particulari conuenienti loco ſatas expertus ſit. Et ſi quis inſtaret vlterius dicens, ſupra nos Hippocratis, & Galeni auctoritatibus innixos aſſeruiſſe, regionis, ac loci ratione in plantis, quamplurimas adeoque magnas fieri mutationes, vt & ſtirpium indagatoribus, ac Medicis, Philoſophiſq. maximum fecerit negotium, eoq. magis, quia in plantis, veluti & in quamplurimis alijs, duplicem reperiri naturam, vnam ſpecificam, & innatam, alteram aduentitiam, & ex conſuetudine contractam ſcriptum reliquit Theophraſtus ſub his verbis, Thracium Triticum etiam in me-

7. de cõp. med. per gen. c. 4.

3. de cõp. med. per gen. c. 2.

4. de cauſ. plan. c. 12.

minatum ponitur; per locum prȩterea,& regionem. quȩ omnia mutari poſſunt, ac præter naturam reddi : & ſic plantas variari , & deceptiones contingere . Facultatum denique ratione , triplici ex cauſſa in plantis error contingere poteſt . primo ratione plantarum , ſcilicet cum planta non induxerit effectum , quem promittit ; ſecundo ratione corporis ſubiecti ; tertio ratione affectuum prȩter naturam , quibus plantȩ deſtinantur . At quia ex dictis quiſq. facilè deceptiones , quæ in dignoſcendis plantis ex mutatione, ratione nomenclaturȩ , & ratione numeri contingere poſſunt percipiet, meritò, ijs omiſſis,ad mutationes ratione delineationis in plantis contingentes deuenimus .

Modi mutationum in Plantis delineationis ratione euenientium explicantur. Cap. X I.

BIfariam mutationes in plantis delineationis ratione euenirnt . nempe vel quia plantæ non accommodantur deſcriptionibus , vel contra , quod deſcriptiones non accommodantur plantis . Plantæ quidem auctorum deſcriptionibus repugnare videntur ob mutatam faciem . idq. pluribus modis euenire poteſt; primo ſui ipſius ratione, ſecundo ratione Cœli, tertio ratione ſoli, quarto ratione cultus . Sui ipſius ratione dupliciter eſt. nam vel ratione ſubſtantiæ,quæ in cunctis plantarum partibus conſideratur,vt ſi aliquam quandoque in planta partem deficere, vel ſuperaddi contingit, ſiue pars illa ſit naturalis, ſiue præter naturam . naturalis quidem , vt capillamenta , quæ Tribuli aquatici caulibus adnaſcuntur, quæ nec folia , nec caules Theophraſto auctore eſſe videntur , ſed Cauli adnaſcentia . ſic & Viſcum, & Stelis , & Hyphear , quæ non niſi in aliena arbore naſcuntur . ita & Ledon Ciſti ſpecies, in cuius folijs pingue quoddam verno tempore contrahitur . Ad ſubſtantiam etiam, gummi, lacrymæ, lac, ſucci, & id genus alia , referri poſſunt , quæ quandoque ſunt , aliquando , cum eſſe deberent, deficiunt , vt Maſtices , iuxta Chamæleonis albi radices ; ſic & quæ deficiunt,vt Chondryllæ . Alterum genus quod folia fert circumroſa;vt & Othonna, & Chamæleonis nigri radix, quæ interdum exeſa eſt. Quæ præter naturam ſunt, huiuſmodi eſſe ſolent,vt cum Ficui ſcabies naſcitur,ærugo Oliuis,atque eadem in frugibus, ex ſerenitatibus , flatibuſq. auſtrinis, aqua, & rore in ſpicis inſidente , quibus ex ſole feruefactis ærugo creatur . ſic & cum præter naturam aliqua deficiunt, vt in Myrto, quæ iuxta balneum ſine nucleis exijt . Secundo modo planta ſui ipſius ratione faciem mutat ex ætate , quæ in eius pueritia , adoleſcentia, & ſenectute conſiſtit . etſi aliqui ſenectutem diuidentes in marcorem , & ſenectutem , conſiderent ſenectutem in planta dupliciter,primo modo antequam planta à terra euellatur,ſecundo poſtquam lecta eſt; nos tamen hac ſubdiuiſione omiſſa, dicimus,plantas ætatis ratione mutare faciem. quia non eodem modo in pueritia adoleſcentia, & ſenectute erit,vt in Tuſſilagine apparet . quæ luteum florem prima germinatione vere emittit , quo vna cum caule confeſtim exuitur . inde nonnulli his carere exiſtimauerunt ex Dioſcoride ac ex hiſce auctoribus ſuam de Tuſſilagine hiſtoriam ſumpſiſſe Plinium credendum eſt , qui neque florem , neque caulem , neque ſemen proferre hanc plantam tradidit . ſic &

lib. 3 cap. proprio.

in alijs

in alijs quibuſdam herbis idem Dioſcorides in ſui operis præfatione his verbis confirmat; quæ cauſſa etiá nonnullis ſcriptoribus impoſuit, qui herbas quaſdam, verbi gratia Gramen, quinquefoliũ, & Tuſſilaginem amittere florem, fructum, & Caulem negant. & hoc non ob aliud, niſi quia non omni ætate herbas inſpexerunt; ac propterea Dioſcorides loco præallegato hæc verba prius ſcripta reliquit. Quare cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, neceſſe eſt, cum prima germinatione ſolo emergentibus, adultis, & feneſcentibus adeſſe. nam qui pullulanti herbæ duntaxat adſtiterit, adultam cognoſcere non poteſt, neque qui adultam tantum inſpexerit, nuper erumpentem noſcet. Quo fit, vt propter mutatam foliorum faciem Caulium proceritates, florum, ſeminiſq. magnitudinem, & id genus alias peculiares notas, nonnulli, qui olim has rerum varietates non proſpexerunt, magno in errore verſentur. & paulò poſt ſubdebat: Ergo, qui ſæpius ad viſendas herbas, & earum natales ſe contulerit, earum cognitionem maximè conſequetur. At ſi mutatio cœli ratione contigerit, hæc ob annorum varias conſtitutiones erit. prout enim cœlum varias reddit anni conſtitutiones, annus clementior quandoque aut horridior fit, & ita plantas variat. aeris namque inæqualitatem maximè ſpectandam eſſe, Theophraſtus docet. Alijs enim imbres conueniunt, quibuſdam repugnant. ita & flatus, & frigora, & calor. ex quo fit, vt ſi his adſint, illis deſint, non paucæ varietates efficiantur. vel enim figuram mutant, vel minores ſolito, maioreſq. redduntur, non ſolum vniuerſæ plantæ, flores, frondes, radices, aliæq. illarum partes, vel tempeſtiuius, vel tardius proueniunt, vel etiam omnino marceſcunt. vnde rectè in prouerbio eſt, vt Theophr. inquit, Annus fructificat, & non tellus. Soli ratione plantas variare quandoque contingit. ac perinde vt locus varias temperaturas in primis qualitatibus ſortitur, ita multas diuerſitates in plantis procreare poteſt. At quia dupliciter locus intelligi poteſt, vel pro vniuerſa regione, vel particulari alicuius regionis loco; ſi primo ſumatur modo, quamplurimas in plantis mutationes efficere ſolet, ita vt & ſtirpium indagatoribus, & Medicis, ac Philoſophis in earum cauſſis inueſtigandis maximum ſit negocium. Quantum enim naturæ ob regiones varientur ex Hippocratis de aere, aquis, & locis, libris, ac Galeni opuſculo, cui titulus eſt, Quod animi mores temperaturam corporis ſequantur, percipi facilè poteſt. Ex regione homines timidiores, vel audaciores petulantioreſq. effici videmus. in vna magnanimi, ac ad viriliter agendum, ac labores quoſcunque perferendos aptiſſimi fiunt; in alia debiles, inertes, infirmique in hac manſueti, & mites, & in illa feri, & immanes naſcuntur. Sunt & regionum omnium veriti peculiares, & aquæ. ſol etiam ſicut vel rectè reſpicit, vel oblique, vel medio modo: ſic etiam maiorem, aut minorem, aut mediocrem morem contrahit, & ob hoc hominum natura, mores, colores, & corporis habitus diuerſiſſimi euadunt. ſic & cæteris animalibus, multoq. magis plantis contingere poſſe, rationi conſonum eſt, cum hæ leui quauis ex cauſa præ illis mutationẽ ſuſcipere aptæ exiſtant. Magnæ igitur ac plurimæ, regionum ratione, diuerſitates in plantis eſſe poſſunt. amant enim plantæ has, vel illas regiones, ita vt quædam quorundam locorum vernaculæ ſint, aliæ in quibuſdam naſci nullo modo poſſint Theophraſto teſte, qui Thus, Myrrham, Laſer, Cinamomum, & Caſſiam plagis ad exortum, meridiemq. vergentibus veluti peculiaria, minimè

3. de cauſ. cap. vlt.

4. de hiſt. c. 6.

minimè verò ſeptentrionem verſus prouenire recenſet. quaſdam frigida loca amare, vt Pinus, Robur, Abies, Taxus, Caſtanea, Tilia & reliquæ ſimiles. & ex plá-tis humilibus nonnullas algentia loca quærere, vt Febrifuga, Abſinthium. item quæ radice, ſuccouè medentur, vt Veratrum agitatorium, Scámonium, & cunctæ ferè, quarum radix expetitur. propterea ſubſtantiæ varietatem ex regione ſpectantes, inueniemus multas plantas, omnes partes non poſſe perficere. Plinius lib. 16. c. 26. loci vitio quædam fieri infructuoſa trádidit, ſicut cædua quæ in Paro ſylua nihil 2. de Alim. facul. cap. 26. fert. Perſicæ arbores in Rhodo florent tantum. Galenus in regionibus non admodum calidis, Palmas non perfectè maturare, aſſerit. Theophraſtus verò inquit, 3. de Hiſtor. plant. ſi quis Palmam noſtratem in Babilones erat, loci illius domeſtici ſimilem reddi fructiferam. Quin & vitia, morbiq. regionis ratione plantis euenire ſolent: 4. de cauſ. plant. 16. & 3. cap. 9. nam apud Tarentum, vt Theophraſtus refert, Oleæ cum florent, quandoque penuria ſanus ærugine infeſtantur, nonnunquam ſitu quodam ex mari caliginoſo, craſſoq. cum floribus reſidente odorem amittunt. Quare etſi arbores maximæ, & pulcherrimæ illic ſunt, fructum tamen minimum reddunt. idque etiam apparet in Ari ſpecie illa, quam eruditiores Ægyptium Arum appellant, quamuè quamplures medicæ materiæ profeſſores Colocaſiam eſſe autumant. quæ quamuis in Ægypto, necnon in Sicilia omnes ſui partes compleat, in Italia tamen, & Hiſpania neque ſemen, neque florem, neque caulem, vnguemq. vel certè rarò lib. 3. de mat. med. cap. proprio. proferre viſa eſt. Idem etiam in Dictamno Cretenſi apparet, quod vt Dioſcor. ait, neque florem, neque ſemen proferre deberet, in Italia florem, in Creta ſemen proferre compertum eſt. at id mendoſi codicis ratione eueniſſe, vt inferius dicemus, potius cenſendum eſt. Qui autem mira circa varietatem in ſubſtantia ex regionum natura ſcire cupit, legat quartum librum de hiſtor. Plant. Theophraſti plerisque in locis, ac præſertim cap. 5. & 9, Naſcendi tempus etiam a regione va-8. de. Hiſtor. plant. c. 3. riatur, cuius rei multa leguntur exempla apud Theophraſtum. inter quæ mirabile illud ſanè videtur, quod in medio contingere in frumentorum ortu aſſerit. Cæterum quod magnitudinem variare poſſit regio, facile ſciet is, qui fructus ex India ad nos allatos inſpexerit. ſunt enim noſtratibus decuplo maiores. quod cum lib. 7. c. 3. animaduertiſſet Plinius, inquit, in India arbores tantæ proceritatis traduntur, vt ſagittis ſuperari nequeant. ſubdit deinde, Hæc facit vbertas ſoli, temperies cœli, & 8. de Hiſt. cap. 4. aquarũ abundantia. Theophraſtus aſſerit, quodam in loco Aſiæ vltra Bactra fru-7. eiuſd. c. 9. mentum adeo grande fieri, vt oliuæ nucleos æquet. & alibi, Arbores in Corſica magnitudine ampliſſima, magnoq. diſcrimine cæteris ſuperare refert. & circa Memphim, Arborem tantæ magnitudinis eſſe, vt tres homines eius nequeant 4. de Hiſt. plan. c. 3. amplecti caudicem. idem Theophraſtus aſſeuerat, qualitates etiam variari ex regione ſæpe contingere, vt odorem, colorem, ſaporem, & omnes alias differentias ad tactum pertinentes, vt duritiem, leuitatem, lentorem, atque his contrarias, mollitiem, hirſutiem, & ariditatem, vt in Ægypto, vbi flores odorati, ob cauſſam 6. de cauſ. cap. 23. a Theophraſto narratam. Saporem in plantis variari ex regione colligi poteſt, ex Dioſcor. lib. 2. vbi de Braſſica aſſerit, quod in Ægypto propter amaritudinem cap. 61. 2. de Alim. facul. non eſtur, in Hiſpania, ac Italia, aliisq. regionibus ſuauiſſimi eſt ſaporis. De Aro loquens Galenus inquit, Ari radicem, ad Cyrenem minimè eſſe medicamentoſam, & acrem, vt Rapis etiam ſit vtilior & eodem, quo Rapa, modo mandatur.

In

In Asia magna ex parte esse acrius, & in quibusdam regionibus ita acre esse, vt ad Dracontij radicem accedat. sic de Cappari, de Lupino, de minori Chelidonio, & de Batrachio sæpè obseruatur. Color quandoque ex regione variatur. Taxus enim in Achaia nascens folio nigro, aut puniceo constat, ex Theophrasto, in Ida flauo, & cédro simili. Quod ad tangendi qualitates attinet, alterationes in plantis fieri, vno ore omnes affirmant. & Theophrastus in Pisiotis dictis, frumentum adeo firmum nasci tradidit, vt siquis plus comederit, disrumpatur necesse sit, & plerosque Macedonum ita interisse. cuius caussam reddens, agri proprietatem esse asserit, nam si aliò transferebatur, commutabile fiebat. At si locus secundo modo sumatur, nempe pro particulari alicuius regionis parte, duplicem adhuc habet considerationem. nam vel ita est, vt eius ratione figuræ variatio, vel magnitudinis, vel saporis, aut consimilium contingat; vel quod alijs locis oriri plantæ inueniantur ab illis, quas Dioscorides vel alij auctores recensent, nihil immutata facie. vtroque enim modo deceptiones contingere possunt. Quædam namque loca sunt pinguia, quædam macra, quædam arida, quædam vliginosa, quædam sabulosa, quædam glutinosa, quædam fertilia, quædam sterilia. suntq. montes, & valles, plana, promontoria, lacus, flumina, loca maritima, prærupta, culta. sunt & harum partium particulæ, vt semita, limites, sepes, segetes, & id genus alia. Auctores ergo quandoque in his, aliquando in illis locis herbas oriri tradunt, ac quosdam locos quibusdam plantis peculiares esse. id verò non perpetuò verum esse sciendum est, sed magna ex parte. cumq. in loco eis minus proprio, vt sæpè contingit, planta aliqua reperiatur, faciem adeo mutare solet, vt circa eius cognitionem dubium non contemnendum relinquatur. Singulis itaque locis suam esse in producendis plantis proprietatem, scriptum reliquit Theophr. Idemque alibi inquit. Mutationes verò, vt supra diximus, in sapore, odore, & magnitudine tam ipsarum plantarum, quam fructuum, foliorumq. fieri solent; folia enim angustiora, latioraq. redduntur, & ad summam plantæ ipsæ ad hunc modum diuersæ efficiuntur. Quapropter locum vnumquodq. sibi conuenientem quæritat. Conuenit autem is, quo vigere maximè valeat. quamobrem non omnibus solum idem aptissimum est, sed aliæ gracile, macrumq. amant, aliæ arenaceum, quædam etiam sabulosum, vt Brassica. ea enim, quæ sicca sunt, siccum quæritant agrum, quę humida, humidum, & sic alimentum pro suę naturę ratione queq. attrahunt. Mutationes autem ex cultu contingentes dupliciter fieri possunt, vt puta cum cui debetur, cultus non adhibetur, vel e contra. vterque modus magnam in plantis varietatem efficit, ex quibus fit, quo minus cognoscantur. nam variant magnitudinem, tactilem, qualitatem, colorem, saporem, odorem, formam. atque hanc non solum quia ex cultura diuersę formę in fructus, folia, plantas integras imprimuntur; sed etiam, quia quandoque vna species in aliam mutatur. nonnunquam & substantiam ipsam variant, addendo vel diminuendo in planta, vt cum ex fructiferis infructiferę fiunt, & è contra. Cumq. in delineandis plantis duplex mutationum genus contingere possit, vnum, quod ex ipsis plantis ortum ducit, cum hę ob mutatam faciem cum descriptionibus non conueniunt; alterum, cum descriptiones plantis auctorum culpa non accommodantur; propterea habito sermone de primo, restat de altero verba facere.

3. de hist. cap. 10. 8. de hist. cap. 4. 4. de caus. cap. 10.

3. de hist. cap. 3. 2. de caus. cap. 22.

Descri-

Deſcriptiones namque non accommodantur plantis, vel ob ineptam comparationem, & ſimilitudinem, vel ob multorum ſignorum defectum, vel nulla appoſita plantarum nota, vel ob mendoſum codicem. nam inter alias difficultates, quæ auctores omnes de materia medica ſcribentes ſummopere fatigarunt, maxima ferè eſt, plantæ delineatio. vnde cum alicuius plantæ notas, vt poſteris cognoſcendam relinquerent, deſcribere vellent, nulla meliori via id aſſequi potuerunt, quam plantas plantis comparando. quod ſi ex plantis aſſequi non poſſunt, ad animalia ſæpius, interimuè ad alia multa confugiunt. Quare ſi Dioſcorides Iberidem deſcribens, eius folia Lilij folijs ſimilia dixiſſet, mala eſſet comparatio, & erroris cauſſam præbuiſſet. ſic ſi Acori folia, Narciſſi folijs ſimilia feciſſet, & Mei Athamantici folia Ferulæ comparaſſet folijs. Pariter ſiquis *Ahuapatlim* deſcribens, eius folia Lauri folijs ſimilia fecerit, aut ſi *Ayotectlis* folia Perſonatæ folijs comparauerit, vel ſi *Coapatlis* folia, Mali medicæ folijs ſimilia dixerit, deceptionis cauſsam præberet. & ſic in alijs comparationibus, quas breuitatis cauſsa omittimus. Contingit quandoque ob multorum ſignorum defectum deceptio, vt in Acacalide, Ariſaro, Ammi, Paliuro, nonnullisq. alijs, in quarum deſcriptione paucas notas Dioſcorides poſuit, & multas omiſit. Ob id deceptiones in his dignoſcendis multæ contingere poſſũt. niſi quis diceret, Dioſcoridẽ poſuiſſe perpaucas notas, ita tamen præcipuas, vt rectè intuenti, non ſit admodum difficile prædicta dignoſcere ſimplicia. ſic *Tlalxochile*, ſeu flore nigro deſcribendo, ſi notæ ex ſiliquis deſumptæ omitterentur, deceptio contingeret. pariter in *Cozolmecatl*, ſeu Cunarum fune, ſi notæ ex fructu ſumptæ non ponerentur. ſunt enim nonnullæ plantæ his ſimiles, ſed hiſce notis, viribuſq. ſatis differunt. ita etiam in *Hoitziloxitl*, ſeu arbore Balſami Indici, ſigna ex floribus ſumpta ſi in deſcriptione omitterentur, errandi occaſio præberetur. Interdum in plantarum deſcriptionibus nulla à ſcriptoribus ponitur nota, vt Dioſcorides in Bulbo eſculento, Struthio, Siligine, Scandice, Crocodilio, Spina Arabica, Pulegio, Caro, Stoebe, Lagopo, Epipactide, Chamæleuce, Empetro, & alijs fecit, quas tanquam ſuo tempore vulgo notas, ſuis ſignis deſcribere omiſit. temporis poſtea diuturnitate, & medicæ profeſsorum materiæ incuria, harum rerum memoria perijt, & hinc erroris & controuerſiarum poſteris occaſio orta eſt. Ob mendoſum codicem errores quamplurimi quandoque contingunt, multæq. reperiuntur in Dioſcoride mendæ, quæ plantarum cognitioni ſunt impedimento; quod librarijs, aut verſoribus potius, quàm auctoribus adſcribendum eſt, vt in Dictamni Cretenſis deſcriptione tradita, in qua neque florem, neque ſemen proferri Dioſcorides aſſerit, quod penitus falſum eſt; contrarium namque ab omnibus obſeruatur. quem locum perbellè Bartholomæus Maranta, ſua de dignoſcendis ſimplicibus Methodo reſtituit, à quo nonnulla eorum, quæ diximus, mutuauimus. ſic in Braſſicæ Marinæ, tum etiam in Lithoſpermami, Nymphææ, ac Semperuiui tertij foliis à Dioſcoride deſcriptis apparet. eodemq. modo in Agallochi deſcriptione textus deprauatio in ſuſpicionem venit, dum Dioſcor. maculatum eſſe, inquit. qui textus à Matthiolo ex Oribaſio, à quo nulla fit macularum mentio, emendatur.

Errores

Errores in Plantis facultatum ratione contingentes inueſtigantur. Cap. XII.

POſtremo errores in plantis facultatum ratione contingentes conſiderare oportet, quos triplici ex cauſſa euenire poſſe diximus, nempe ratione plantarum, ſecundo ratione corporis ſubiecti, vltimo ratione affectuum præter naturam, quibus plantæ deſtinantur. omiſſisq. poſtremis, tanquam noſtro propoſito minus oportunis, de deceptione eueniente ratione facultatum plantæ tantum verba faciemus. quæ erit cum planta, quem pollicetur effectum, non præſtiterit, quod pluribus ex cauſſis euenire poteſt. Primo, ſi debita plantæ quantitas non ponatur, ſed amplior, aut paucior debito; vel ſi conueniens fuerit quantitas, non autem perſeueranter adhibita, vt ſi per multos dies eſſet propinanda, aut diutius loco adhibenda, ſemel tantum fuerit accepta, vel per modicum ſpatium loco hæſerit. Secundo, ſi planta ſola exhibeatur, quam cum alijs admiſceri oportebat, quæ eius vim vel retunderent, vel augerent, vel id, quod erat impedimento, vt facultas ad actum exiret, remoueretur. Tertio, ſi debitam non habeat pręparationem, quæ eſt in ablutione, torrefactione, vſtione, trituratione, maceratione, alijsq. permultis. Quarto, ob malum delectum, videlicet, cum Planta, ſeu eius pars eſt incompleta, & immatura, aut nimia maturitate exoleta, vel quia non ex ea regione, in qua viribus pollet, ſit accepta; aut ex conuenienti loco, aut oportuno tempore lecta, vel ſi illa plantæ parte, quę vſui medico non deſeruit, quiſque vtatur, vt ſi vis ſit in folijs, & radix, vel flos, aut ſemen ſumatur. Quinto, cum non debita ratione exhibetur, vt ſi quid exterius eſt ad mouendum, intrò ſumatur, nempe ſi deuoretur quod per ſedem, aliaſuè corporis partes eſt immittendũ, & è conuerſo. Derelictiſq. breuitatis cauſſa alijs cauſſarum modis, quibus plantarum ratione deceptio in illarum cognitione contingere poteſt, de quarto modo tantum, qui eſt ob malum delectum, breuiter tractabitur. Plantarum itaque delectus duplex eſt, vnus qui fit per vniuerſales regulas, quæ cunctis plantis accommodari poſſunt; alter qui fit per particulares, quæq. quibuſdam tantum conueniunt. vtrumque Dioſcorides nos docuit, nam regulas in vnaquaque planta ſeruandas ijs plantarum capitibus, in quibus opus fuit, adnotauit; vniuerſales verò regulas, veluti ſeparatam tractationem expoſtulantes, in ſui libri præfatione quambreuiſſimè perſtrinxit. Plantarum namque delectus, vel eſt ratione temporis colligendi, vel ratione regionis, lociuè, vel ratione particularium locorum, in quibus colliguntur. Tempus ad tria referri poteſt, nempe ad aeris conſtitutionem, ad ætatem plantæ dum colligitur, & ad eiuſdem vetuſtatem poſtquam lecta eſt. Aeris conſtitutionem obſeruandam his verbis ſuadet Dioſcorides. Serena igitur cœli conſtitutione demetenda ſunt: magni ſiquidem refert inter colligendum, ſi vel ſquallores, vel imbres infeſti ſunt. Ætatem verò plantarum conſiderari oportere idem his verbis oſtendit. Verum in primis curam impendere oportet, vt ſuis temporibus ſingula demetantur, & recondantur. certè quod horum ratione medicamenta aut valent viribus, aut euanida ſunt, nulloq. munere funguntur. At paulò poſt, inquit. Plerumque degenerant, ac minus viribus valent. multoq. magis, ſi non ſuo tempore, nec oportunè colligantur, aut ſi per imbecillitatem

In præfatione circa med.

litatem tabuerint. & prope præfationis finem, ſubdit. Quæ verò fruticoſa ſunt, Stoechas, Triſſago, Polium, Abrotanum, Scriphium, Abſinthium, Hyſſopum, & alia id genus, ſemine prægnantia demetantur. flores quoque antequam ſponte ſua decidant. fructus autem, vt maturi decerpantur, neceſſe eſt, & ſemina vbi ſiccari cęperint, priuſquã defluant. Herbarum ſuccus, & foliorum elici debet germinantibus tum primum cauliculis. hæc, & lacrymę excipiantur inciſo per ſummum adoleſcentiæ vigorem caule. Radices, & liquamenta, corticeſq. vt recondantur, eximere conuenit, cum herbæ ſuis folijs exuuntur. hæc Dioſcorides, qui de tempore, vt ad ſimplicium vetuſtatem refertur, poſt eorum lectionem inquit. ſcire etiamnum conuenit, ſola ex herbaceis medicaminibus Veratri genera, nigrum inquam, & candidum, multis durare annis, reliqua verò in trimatu inutilia, etſi in hoc vereantur aliqui. A loco, & regione ſimplicium delectum ſumi his verbis exprimit. Magni ſiquidem refert, ſi loca, in quibus prodeunt, cliuoſa, & ventis expoſita ſunt, & perflata, frigidaq. & aquis carentia. in his enim locis vires validiores intelliguntur. e contra, quæ in campeſtribus, riguis, & opacis, cæteriſq. locis à vento ſilentibus naſcuntur, plerumque degenerant, & viribus minus valent. De locis particularibus pro plantarum delectu, ac de varietate, quæ horum ratione contingere poteſt, ſatis ſupra dictum eſt. Quantum ſimplicium medicamentorum delectus pro deceptione euitanda conferat, quiſque apud Galenum inſpicere poteſt. 1. de Antidotis cap. 20. & c. 12. & lib. de Theriaca ad Piſon. ei adſcripto cap. 12. & 1. de medicamentis ſimp. loc. cap. 2. & 7. de med. per genera cap. 4. & 3. eiuſdem cap. 2.

Refellitur opinio dicentium, Inutile, & Inartificioſum eſſe tractare de Plantis. eorumq. dubia ſoluuntur. Cap. XIII.

HIs igitur ea, qua potui breuitate diſcurſis, obiectionibus reſpondetur. & quo ad primam, in qua dicunt, deſcriptiones eſſe fallaces; quamplures namque plantæ à priſcis deſcriptæ, noſtris ſi conferantur, eſſe diſſimiles, noſtrasq. plantas priſcorum delineationibus non accommodari, etſi ex dictis ſatis reſponſum ſit, dicimus vlterius, quod in dignoſcendis plantis ex Auctorum deſcriptionibus, oportet fieri Chorum omnium notarum, quas Dioſcorides cæteriuè auctores plantis aſſignant, verum hac lege, vt ſiquæ non adſint, vel ſi adſint, mutationem tamen aliquam ſuſceperint, diligentius conſideremus, ſit ne hoc perpetuò in plantis, an ex accidente aliquo. cumq. ſciamus, locum, aliaſq. prænarratas cauſſas poſſe plantæ faciem immutare, num ſi harum ratione quicquam à naturali forma recedat, vel deficiat, vel ſuperaddatur; vt ſi ſapor, vel odor, aſperitas, lenitas, quantitas, maior vel minor, aut flos, vel caulis, vel id genus aliquod, non exiſtat in planta aliqua, cui adeſſe deberet, cætera tamen ſigna ad vnum conueniant, nihil nos mouere debet, quin ipſam eſſe pronunciemus. Dicebant ſecundo, noſtrarum plantarum facultates eſſe inefficaces, atque euanidas, & vſum, quem ex antiquorum deſcriptionibus promittunt, non præſtare; at quia nihil æquè perfectè, ac certò veras plantas nobis demonſtrat, quam earum effectus, facultateſq. quare noſtras plantas diuerſas eſſe ab his, quas priſci deſcripſere, concludunt. huic

obiectioni

obiectioni sic satisfacimus. Etsi plantarum notæ potissimum à viribus, ac vsu sumuntur, attamen quia hæc multifariam, vt dictum est, variari possunt, diligenter propterea num per se, & ex propria natura, an per accidens id contingat, perscrutari opus erit. nam si ex aliqua prænarratarum causarum plantæ facultates mutentur, hoc erit per accidens, & aliæ notæ non repugnabunt, & plantæ diuersitas re vera non erit: at si ob nullam harum causarum plantæ facultas mutabitur, cæteræ notæ aduersabuntur, & plantæ penitus diuersæ erunt. Quare non temerè in plantarum facultatibus inuestigandis examen est faciendum, vt perbelle nos docet Galenus sub his verbis. Accedit huc quod ipsa simplicia medicamenta non paruo variant discrimine. at ego cum in præstantissimis virtutem pro vnaquaque specie, ac genere ostenderim, si quis in deterrimo per experientiam examinationem moliatur, examinabit quidem falsò, non autem facultatis eorum ordinem distinxerit. idq. latius alibi admonet. facto ergo diligenti examine in Iberide, Centaurio minori, Smyrnio, & alijs prænarratis herbis, si qua reperiatur mutatio delineationi repugnans, ea est ex accidente quopiam ex aliqua prænarratarum causarum genito. pariterq. de illarum facultatibus asserendum. Obiectionibus verò, quas de plantis noui Orbis afferunt, sic respondetur. Etsi plantarum delineatio difficilis sit, (plantarum namque aptas similitudines inuenire adeo laboriosum est, vt semper aliquid in cunctis delineationibus desideretur) nos tamen venandarum delineationum regulis inhærendo, Dioscoridem insequentes pro viribus plantas, aliaq. simplicia in hoc opere contenta delineare, ac describere conati sumus. Ei autem, quod obseruatum est, nempe nonnullas plantas noui Orbis indigenas, in Hispanicas has regiones translatas, obijsse, paulumq. temporis permansisse, dicimus, id euenisse delectus culpa, vel cultus. Delectus, quia elegerunt plantas, seu earum semina ortum ducentia in regionibus, & particularibus illius regionis locis nullam conformitatem cum hisce regionibus, & locis Hispanicis habentibus, & forsan penitus dissentientibus. Cultus verò culpa, quia, etsi possent eligi regiones, & particularia loca illis congruentia, id neglexerunt, ac illa aduersantibus regionibus, ac locis seruerunt, plantaueruntq. Quantum enim quidam loci quibusdam plantis peculiares sint, quantumuis plantæ ex regionum, & particularium locorum repugnantia variari possint, satis supra explicatum est. Ad illud verò quod opponitur, ob plantarum facultatum magnam mutationem, viriumq. inefficaciam obseruatam in plantis è nouo Orbe in Hispanicas has regiones translatis, responderi potest, inter cæteras causas plantarum vires mutantes supra narratas, id euenire potuisse ratione mali delectus. quia plantis, vel incompletis, vel nimia maturitate exoletis quis vsus fuerit, vel quia vnam plantæ partem pro alia sumpserit, vel quia plantas in non debita regione, eiusue particulari conuenienti loco satas expertus sit. Et si quis instaret vlterius dicens, supra nos Hippocratis, & Galeni auctoritatibus innixos asseruisse, regionis, ac loci ratione in plantis, quamplurimas adeoque magnas fieri mutationes, vt & stirpium indagatoribus, ac Medicis, Philosophisq. maximum fecerit negotium, eoq. magis, quia in plantis, veluti & in quamplurimis alijs, duplicem reperiri naturam, vnam specificam, & innatam, alteram aduentitiam, & ex consuetudine contractam. scriptum reliquit Theophrastus sub his verbis, Thracium Triticum etiam in me-

7. de cõp. med. per gen. c. 4.

3. de cõp. med. per gen. c. 2.

4. de caus. plan. c. 12.

liora tranſlatum, nihilò maturius germinare, propterea quod è natalibus aduen-
8. de cauſ. cap. 7. titiam naturam adiunxerit ſpeciei. Idem alibi confirmat Androſtenis auctoritate; vbi ait in Tylo, Inſula Rubri Maris, aquas ſalſas fluentes, plus quam cœleſtes iuuare tam arbores, quàm omne genus plantarum: & hinc agricolas loci illius ſtatim poſt imbres riuis huiuſmodi abluere ſata ſolere, conſuetudinem eſſe cauſſam dixerim. hæc enim veluti natura facta in illis eſt. hęc Theophraſtus. Quantũ enim
Cap. 2. conſuetudo poſſit, ſcriptum reliquit Galenus latius libro de conſuetudine dicens, conſuetudinem eſſe ſignum, & cauſſam naturalis familiaritatis, ob cauſſas ibi traditas latius. Ex quibus concludi poteſt, plantas noui Orbis in regionibus, & particularibus regionum locis, vltra ſpecificam, innatamuè, naturam aduentitiam aliam, ex natalium conſuetudine contraxiſſe. hancq. Hiſpanicas has regiones, & loca, tanquam aduerſarias reſpuere cenſendum eſt. Huic obiectioni vt ſatisfiat, ſcire licet, etſi ex natalium mutatione quamplures, ac magnæ in plantis varietates fiant, rarò tamen contingit fieri in ſpecifica, & innata natura, ac plantas in alias diuerſas degenerare, niſi feminis vitio. idq. erit vel eius vetuſtate (teſte Varrone aſſerente ex veteri Braſſicæ ſemine ſato, Rapas naſci, & è contra) vel eius imperfectione ſubſtantiæ, vt putà ſi ſemen fuerit rugoſum, imperfectum, aut ſemiputridum. veluti de Tritici, Hordeiuè granis, alijſq. multis ex patris obſeruatione nar-
3. de Alim. facul. cap. vlt. rat Galenus, vel ob alias cauſſas à Theophraſto traditas. Quò verò ad aduentitiam naturam ex natalium conſuetudine contractam, dicimus quod inter cæte-
4. de cauſ. cap. 6. ras cauſſas, quibus coactus fui inter tot mille plantas noui Orbis indigenas, has tantum in hoc opere contentas eligere, hæc fuit præcipua, nempe delectus plantarum in regionibus, & locis noui Orbis ortum ducentium, conuenientiam habentibus cum nonnullis regionibus, & locis Europæ, præſertim Hiſpaniæ. Quapropter in cunctarum plantarum deſcriptione, regionem, & particularem regionis locum adnotare curauimus. dubioq. procul, ſi erit ſeminum delectus, vt decet, ac regionibus, locisq. conuenientibus tempeſtiuè ſerantur, & decens cultus adhibeatur, erit plantarum habentium cuncta in deſcriptione contenta, ac viribus, & vſu pollentium, optimus prouentus. Cumq. dicunt, inueſtigationem plantarum eſſe difficilem, fateor; deſcriptiones verò eſſe fallaces, renuo. nam ſi plantæ experimento, & ratione inueſtigentur, & deſcriptiones methodo tractentur deceptiones euitabuntur, & deſcriptiones nequaquam fallent. at ſi caſu, & fortuna plantarum cognitio inquiratur; ſic non res ipſæ, ſed rerum vmbræ acquirentur, iuxta illud Platonis in Timæo dicentis: Sicut mechanici perpendiculo quodam vtuntur ad dirigendos parietes; ita & nos methodo quadam vti debemus ad quemuis actum neceſſarium conſtituendum. ſubdit. ſiquis enim ſcientis nomine inſignitur, & methodo caret, omnia caſu, & fortuna operatur, neque res ipſas, ſed rerum vmbras proſequitur. Plantarum igitur inueſtigatio magna diligentia, valido labore, & ſumnio ſtudio eſt tractanda. & ita nulla continget deceptio, ſed perfecta earum acquiretur cognitio, qua nihil in arte medica exercenda vtilius,

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI Liber Secundus.

AROMATA PROMIT.

IOANNIS TERENTII LYNCEI PRÆFATIO.

MAGNA inter Botanicos, de plantarum Speciebus conſtituendis ſemper fuit opinionum varietas, omnes tamen in eo conueniunt, eam diuiſionem quæ ſpecies congeneres non ſeiungit, eſſe omnium optimam. Hinc enim non tantum facile cognoſcuntur, ſed & vires quæ plerumque ſunt ſimiles, facilius deprehenduntur. Vnde videmus Neotericos pleroſq. hunc ordinem affectaſſe, quem fere & Author noſter in hoc opere ſuo ſuſcepit. Totum nempe de plantis opus in tres præcipuè partes diuidendo, quius prima pars de arboribus, ſecunda de fruticibus, & cremijs, tertia de ipſis herbis tractaret. Atque hæc quidem prima plantarum diuiſio, ab omnibus tanquam optima ſemper fuit habita, quamuis ſuas etiam patiatur difficultates. Nam, vt multa alia omittam argumenta, hæc etiam diuiſio ſæpe plantas congeneres ſeiungit, vt patet in Ebulo, qui herba tantum eſt, & Sambuco, quæ frutex & arbor, & dicitur, & dici debet, cum ambæ plantæ adeo ſibi ſint ſimiles, vt nec omnino ouo ſimilius dici queat. Sic etiam contingit quandoque vt vnum & verum genus phyſicum in hiſce tribus ſpeciebus reperiatur. ſic legumen ſub ſe continet non tantùm herbas, ſed & frutices, vt Geniſtam, & Anagyrim, & arbores vt eſt Acacia Siliqua, Caſſia, Tamarindus. Sic ex ſola locorum varietate, alimenti vbertate, ſolis calore, videmus eaſdem plantas hic herbas, ibi frutices, hic frutices, ibi arbores eſſe. Vnde patere puto hanc diuiſionem nequaquam ita perfectam, vt Philoſophis omni ex parte ſatisfacere queat, ſed cum hactenus nulla melior à quoquam ſit inuenta, hac vtamur. His tamen omnibus præmittit Author Aromata, de quorum genere conſtituendo non leuior Medicis ac Philoſophis controuerſia eſſe poſſit, cum non tam arbores quam herbas ac frutices in his reperiantur. Quoniam tamen Dioſcoridem imitari voluit, qui ab Aromatibus exordium fecit, & hactenus in Medicorum Scholis Aromatum genus receptum fuit, Authori noſtro ab eodem inchoare placuit. nec ſuis ambo rationibus deſtituuntur. Si enim ſenſum conſulas, quid magis guſtum titillat cum ſuaui iucunditate, aut magis nares demulcet cum iucunda ſuauitate quam ipſa Aromata? Hinc videas illam prærogatiuam in Culina & Medicorum Officina eadem nacta eſſe, vt ſine his cibus palato quaſi nullus ſapiat, ſine his vix vllum medicamentum cordi, cerebro aut ſtomacho ra-

Digitized by Google

tum ac vtile iudicetur. Vnde horum miſcelam pre reliquis aliis quaſi ſemper adiunctam vehunt purgantia medicamenta, vt videre eſt apud Galenum, & præſertim apud Meſuen in Canonibus Vniuerſalibus. qui tantum aromatibus tribuit, vt exiſtimauerit non tantum medicamentorum malignitatem his corrigi, principes corporis noſtri partes corroborari, ſed & purgantium faculates per aromata ad ſingulas partes deduci, per Nucem Myriſticam ad caput, per crocum ad thoracem, per ſpicam Nardi ad hepar, per Acorum ad ſplenem, per Zinziber demum ad iuncturas. quæ tamen non ſunt huius loci examinare. ſatis eſt nos cauſam reddidiſſe, cur Author Aromatibus in libris ſuis concedere primatum voluerit.

De COAPATLI, quam etiam TLAMACAZQVIPAN vocant. Caput Primum.

COAPATLIS, ab alijs *Tlamacazquipan* nuncupata, herba eſt, folia mali Perſicę ſimilia ferens, ſed aliquantò ampliora; primo ſtatim exortu, hinc inde cauli adhærentia antiça, poſtica verò parte nudum dimittentia caules, teretes, & rotũdos. flores comantes paruos in ſummo, e luteo candicantes. Radix fibrata eſt, muſcum redolens, amara, & glutinoſa, acrimoniæq. particeps, calidaq. & ſicca quarto ferè ordine conſtat natura. Naſcitur *Tyauhtepeci*, quare febrium frigora tollit, flatum diſcutit, oſſa conſolidat, vrinam euocat, craſſos, & lentos humores attenuat, & dolores quoſuis à frigore originem ducentes placat. ius decocti dicitur euacuando curare dyſenterias; cortex verò radicis typos quartanas. idem ſemiunciæ pondere deuoratus per nouem dies continuos, dolores è luę Indica ortos, curare fertur, præcipuè ſi totidem diebus duplum ponderis infundatur. primanamque die aiunt euacuare omnes humores, reliquis non adeo; plurimumq. corroborare, atque ita mederi exquiſitiſſimè morbo.

NOTÆ IOANNIS TERENTII LYNCEI.

Herba hæc in corymbifero genere continetur. id enim non ſolum coma lutea demonſtrat, ſed & odor aromaticus, & ſapor excellens euincunt. ad hæc, folia ita cauli adhærent in omnibus comoſis, vt latitudine ſua plerumque ſine pediculo, vel ſaltem foliato dimidium ferè caulem amplectantur. Exemplo ſunt Ageratum, Coſtus hortorum, Calendula, Gnaphalium Americanum.

De

De COAPATLI TEOITZTLÆ. Cap. II.

ÇOAPATLIS TEOITZTLÆ.
Coapatlis II.

COAPATLIS DETEPEQVAQVILCO
Coapatlis III.

COAPATLIS TEOITZTLÆ, quam alij *Yztac Coapatlin* vocãt, herba est, Limonicæ mali folium habens: cuius caulis, teres, & fuscus, squalensq. est; flos verò luteus; radix fibrata. *Teoiztle* prouenit, vnde cognomen est impositum. Cortex radicis trium drachmarum pondere deuoratus, quartanarum horrores tollit, & aliarum febrium frigora, & horrores. Ius verò decocti eius infusum, lenit membrorum dolorem: sapit, oletq. muscum. acris est, calidæq. & siccæ temperiei ordine ferè quarto, & subtilium partium. vrit enim, ac guttur lancinat.

Congener videtur hæc planta priori. nam ex quauis ala folij cuiusuis, exit pediculus florem deferens. vt etiam in Absinthio & similibus videre licet.

Huc affinitate nominis pertinet Coapatlis de Tepequaquilco, Herba est quæ radice crassa, pulli coloris, constat, inde tres caules oriuntur ternis foliis (folij latitudo vnius, longitudo trium digitorum) ad summum vsque vertici, instar Lysimachiæ, luteæ. in summo flos albus totus, papposus, lineis tamen quibusdam luteis comparentibus.

De TEXAXAPOTLA, seu Piarmica Indica. Cap. III.

TEXAXAPOTLA, seu lapidum perforatrix, quam alij *Tzimpalihuiz patlin*, seu sternutamentum mouentem vocant, herba est, folia Lini exilia ferens, caules tenues serpentes per terram, purpureos; & flores multos, pallentes, radicemq. tenuem. oletq. tota planta mala Medica mirum in modum, sapitq. acris est. Nascitur calidis in regionibus Quauhnacensibus Tlaquiltenacensibus, &

Digitized by Google

in agro Hoaxtepecenſi, adhærens ſaxis. calida, & ſicca ordine ferè quarto, ſubtiliumq. partium. quare admota naribus, inſpiratoq. eius vapore, medetur grauedini, & capitis dolori, citato ſternutamento, & euocata pituita per os, oculos, atque nares. Mirum eſt in hac herba, quod nos ſumus ſæpius experti, confricato ea madente lapide, vel quinque vncias craſſo, admotiſq. aduerſæ parti naribus, ita percipi odorem, ac ſi naribus ipſis herbulam admouiſſes. tanta enim eſt naturæ vis, vt exiles herbulæ duriſsima, craſſaq. ſaxa, ac ferè mollia, & nulla penetrent. Eadem tuſa, illitaq. ante quartanæ febris accèſsionem, eam curat. vtero confert, menſtrua euocat, vrinam ciet, reſerat obſtructa, infrigidata calefacit, ſudores elicit, dolores mitigat, ventriculum, cor, & caput, deuorata, vel applicata firmat, hydropen curat, medeturq. impetigini, & ſcabiei, nec tineæ parcit confricata.

De XOCHINACAZTLI, ſeu Flore auricule. Cap. IV.

XOCHINACAZTLIS, ſeu flos Auriculæ, arbor longis, & anguſtis folijs virore exaturato tinctis, & e pediculo veluti marcido, propendentibus in inferiora. flores in folia diuiſos, interna parte purpureſcentia, externa herbacea, auricularum penè forma, iucundo odore. Naſcitur in calidis regionibus, nec quicquam eſt frequentius in Indorum emporijs inuenire, aut maiori habitum in pretio, quam flos: celeberrimæ potioni gratiam ſummam concilians, ſuauemq. odorem, & ſaporem, & ſalubrem quandam naturam, potioni *Cacaotl* addens. Calidę ordine quarto incipiente eſt temperiei; ſiccæ ferè tertio. ex aqua namque deuoratus, flatum dicitur diſcutere, pituitam extenuare, ventriculumq. frigentem, aut debilem, atque etiam cor, calefacere, & ſtabilire.

Fructus huius arboris eſt ſiliqua, longitudine ſex vnciarum, craſſitie vero vnius digiti. ſemina intus ex mutua compreſſione fiunt angulosa, ſuntq. coloris ſanguinei.

De XOCOXOCHITL, ſeu Pipere Tauaſci. Cap. V.

XOCOXOCHITL, ſeu flos acidus vocata, arbor eſt magna, mali Medicæ folijs, floribus coccineis, mali Punicæ forma, ſed odore florum mali Medicæ, atque adeo iucundiori, quod etiam folia ipſa vincunt. fructu orbiculari, acinoſo, racematim dependente, primò viridi, mox fuluo, ac tandem in-

nigrum

nigrum colorem inclinante, acri, odoratoq. & ordine tertio ſicco, atque calido. Piperis vicem ſupplere poteſt, & pro Carpobalſamo, aut Carpeſio ſubſtitui. Roborat cor, ventriculumq., vtero confert, flatum diſſipat, obſtructiones aperit, vrinam & menſes cuocat, frigus pellit, cholicis, & iliacis opitulatur, venerem excitat, craſſos, & lentos humores incidit, & concoquit. quin additis *Colopatli*, *Coapatli*, *Tzitzicaztli*, & *Ololiubqui*, & applicata dorſo, ex reſina, fluxiones alui coercet, appetentiam excitat, iliacis confert, frigoriq. & aneuriſmatim edetur. Naſcitur apud Copiſanenſes.

DE ACOCOTLI QVAVHNAHVACENSI, & TEPOZTLANENSI. Cap. VI.

ACOCOTLIS

ACOCOTLIS alia Icon.

PLANTA, quam *Acocotli* Quauhnahuacenſes vocant, & *Cochipatli*, Tepoztlanenſes, herba eſt, folia ferens Nardi montani foliis ſimilia, inquina tamen diuiſa foliola, quorum aliqua ſunt ſinuoſa. in extremis verò caulibus, qui dodrantales, tenues, ac teretes ſunt, ſtellatos flores è pallido rubeſcentes, radices binas glandibus pares in totidem fibras deſinentes, fuſcas extra, intrinſecus verò candidas. hæc ad ſpeciem Liguſtici videtur ſpectare. Naſcitur in montibus Quauhnacenſibus. Radix guſtu odorata, amara, & acris eſt. calefacit & exiccat ordine tertio. eadem vnciæ vnius pondere deuorata,

alui

in agro Hoaxtepecenſi, adhærens ſaxis. calida, & ſicca ordine ferè quarto, ſubtiliumq. partium. quare admota naribus, inſpiratoq. eius vapore, medetur grauedini, & capitis dolori, citato ſternutamento, & euocata pituita per os, oculos, atque nares. Mirum eſt in hac herba, quod nos ſumus ſæpius experti, confricato ea madente lapide, vel quinque vncias craſſo, admotiſq. aduerſæ parti naribus, ita percipi odorem, ac ſi naribus ipſis herbulam admouiſſes. tanta enim eſt naturæ vis, vt exiles herbulæ duriſsima, craſſaq. ſaxa, ac ferè mollia, & nulla penetrent. Eadem tuſa, illitaq. ante quartanæ febris acceſsionem, eam curat. vtero confert, menſtrua euocat, vrinam ciet, reſerat obſtructa, infrigidata calefacit, ſudores elicit, dolores mitigat, ventriculum, cor, & caput, deuorata, vel applicata firmat, hydropen curat, medeturq. impetigini, & ſcabiei, nec tineæ parcit confricata.

De XOCHINACAZTLI, ſeu Flore auriculæ. Cap. IV.

XOCHINACAZTLIS, ſeu flos Auriculæ, arbor longis, & anguſtis folijs virore exaturato tinctis, & e pediculo veluti marcido, propendentibus in inferiora. flores in folia diuiſos, interna parte purpureſcentia, externa herbacea, auricularum penè formæ, iucundo odore. Naſcitur in calidis regionibus, nec quicquam eſt frequentius in Indorum emporijs inuenire, aut maiori habitum in pretio, quam flos: celeberrimæ potioni gratiam ſummam concilians, ſuauemq. odorem, & ſaporem, & ſalubrem quandam naturam, potioni *Cacaotl* addens. Calidę ordine quarto incipiente eſt temperiei; ſiccæ ferè tertio. ex aqua namque deuoratus, flatum dicitur diſcutere, pituitam extenuare, ventriculumq. frigentem, aut debilem, atque etiam cor, calefacere, & ſtabilire.

Fructus huius arboris eſt ſiliqua, longitudine ſex vnciarum, craſſitie vero vnius digiti. ſemina intus ex mutua compreſſione fiunt angulosa, ſuntq. coloris ſanguinei.

De XOCOXOCHITL, ſeu Pipere Tauhſci. Cap. V.

XOCOXOCHITL, ſeu flos acidus vocata, arbor eſt magna, mali Medicæ folijs, floribus coccineis, mali Punicæ forma, ſed odore florum mali Medicæ, atque adeo iucundiori, quod etiam folia ipſa vincunt. fructu orbiculari, acinoſo, racematim dependente, primò viridi, mox fuluo, ac tandem in-

nigrum

nigrum colorem inclinante, acri, odoratoq. & ordine tertio ſicco, atque calido. Piperis vicem ſupplere poteſt, & pro Carpobalſamo, aut Carpeſio ſubſtitui. Roborat cor, ventriculumq., vtero confert, flatum diſſipat, obſtructiones aperit, vrinam & menſes euocat, frigus pellit, cholicis, & iliacis opitulatur, venerem excitat, craſſos, & lentos humores incidit, & concoquit. quin additis *Colopatli*, *Coapatli*, *Tzitzicaztli*, & *Ololiuhqui*, & applicata dorſo, ex reſina, fluxiones alui coercet, apperentiam excitat, iliacis confert, frigoriq. & aneuriſmatim edetur. Naſcitur apud Copitlanenſes.

De ACOCOTLI QVAVHNAHVACENSI, & TEPOZTLANENSI. Cap. VI.

ACOCOTLIS

ACOCOTLIS alia Icon.

PLANTA, quam *Acocotli* Quauhnahuacenſes vocant, & *Chichipatli*, Tepoztlanenſes, herba eſt, folia ferens Nardi montani foliis ſimilia, inquina tamen diuiſa foliola, quorum aliqua ſunt ſinuoſa. in extremis verò caulibus, qui dodrantales, tenues, ac teretes ſunt, ſtellatos flores è pallido rubeſcentes, radices binas glandibus pares in totidem fibras deſinentes, fuſcas extra, intrinſecus verò candidas. hæc ad ſpeciem Liguſtici videtur ſpectare. Naſcitur in montibus Quauhnacenſibus. Radix guſtu odorata, amara, & acris eſt. calefacit & exiccat ordine tertio. eadem vnciæ vnius pondere deuorata

alui

ACOCOTLIS
Liguſtici facie.

alui dolorem ſubleuat, flatum diſcutit, vrinam euocat, ſudorem ciet, frigus pellit, ventriculum ob frigus imbecillem confirmat, cholicæ aduerſatur, obſtructa referat, & tumores admota diſſipat.

Reſte quidem auctor ait, hanc plantam ſimilem eſſe Nardo; quo ad radicem, caulem, & folia. flos tamen nullo modo reſpondet. Nardus enim, vt & Valeriana, vmbellam habet, in qua ſingulis ſeminibus flos inſidet, pappoſus. In hac autem planta, flos eſt Chryſanthemi, vel Bellidis.

Alia tamen figura eiuſdem nominis ſatis congruit Liguſtico, vel Podagrariæ dictæ. folia enim eodem modo habet inciſa. vnde non incommode huc referri poterit, licet florem non appinxerit.

De ACVEYO, *ſeu* OCIXOCHITL, *ſeu* OMIQVILITL
Cap. VII.

ACVEYO, quam *Ocixochitl*, ſeu *Omiquilitl* appellant, herba eſt, folia Arí, mollia, minoraq. producens, caules verò feniculaceos, quatuor cubitos magna ex parte longos, virore interdum diluto, interdum verò exaturatione tinctos, pollice craſſos, ac per interualla geniculis interceptos; ac fibratam radicem. caules condiuntur, ac in nonnullos vſus ſeruantur. crudi quoque edules ſunt, gratoq. odore, ac ſapore conſtant. Prouenit calidis regionibus iuxta aquarum riuulos, qualis eſt Quauhtepecenſis. Calida, & ſicca ordine ferè tertio prædita eſt natura, eſtq. tenuium partium. quare ius decocti foliorum infuſum, aut epotum, flatum, aut ab eo creatos dolores lenit. pellit frigus, obſtructiones reſerat, viſcera infrigiditata calefacit, euocat vrinam, renes ac veſicam emundat, expurgat vterum, venerem excitat, ac trahit menſes, lentos crudoſq. humores attenuat, ac concoquit, ſudorem elicit, corpuſq. vniuerſum perſpirabile reddit.

De

De APOYOMATLI, seu PHATZISIRANDA Cypero Americano. Cap. VIII.

APOYOMATLIS, quem alij vocant *Phatzisiranda*, folia fert porrecta, longiora tamen & exiliora, Cyperi, Schoenanthiuè similia: ad quorum speciem videtur pertinere. caules Iunci instar, medulla refertos, geniculatos, sesquiulnam longos. Florem paruum, & angustum. Radicem longam, & tenuẽ, tuberculis rotundis per interualla nodatam, capillatamq. Huius radices vocant aliqui Diuæ Helenæ precarios globulos. odorata est hæc planta, & acris. calida, & sicca ordine tertio, & quartum circiter attingens, non sine quadam adstringentia, & resinati sapore. Prouenit *Tacambari*, & *Tepecuaculci* iuxta riuos, & aquosa. Pectoris dolorem, tussa, ac deuorata sedat. imposita, verò dysenteriam compescit, & ventriculum. cerebrumq. & cor roborat, & vtero confert.

Nicolaus Monardes hunc Cyperum vocat radicem S. Helenæ, quod ex portu eius nominis, in Florida sito deferatur. sed in eo differt ab Authore nostro, quod radicem in secundo gradu calidam asserat, cum in tertium, vel quartum gradum vsque hic euehatur. nisi forte in sicca temperamentum mutetur, vel loci varietas eam adferat differentiam. Carolus etiam Clusius lib. 4. cap. 10. eandem admodum similem describit, Drakenæ radicis nomine, cuius tamen odor euanuit vna cum sapore.

De ATEPOCAPATLI. Cap. IX.

ATEPOCAPATLIS herba folia producit Amygdali foliis similia, aspera; caules duas spithamas longos; tenues, teretes, ac purpureos; flores pallidos promiscuè, coccineosq.; radicem transuersam, è qua aliæ multæ prodeunt, Asphodeli, Rapunculiuè similes. quæ gustatæ resinam sapiunt, & glutinosę non sine quadam amaritudine sentiuntur, pręterquam odore, & suaues. temperatis exultat regionibus, montosis, aut campestribus locis nasci gaudet. Septembri floret. radices verò, quarum est vsus in medicina, veluntur a Nouembri vsque ad Ianuarium, & in vniuersum annum reconduntlur. Calidæ & siccæ ordine ferè tertio sunt temperiei. atque ita sex obolorum mensura, ex aqua

voratæ

voratæ, ventriculum,reneſq. frigida intemperie laborantes reſtituunt, atque confirmant. medenturq. ſterilitati ab eadem cauſſa ortę. ſunt ex Indis medicis, qui aſſerant, decoctæ radicis ius, aquæ fontanæ,aut fluuialis loco bibitum, extinguere febres. quod non videtur rationi conſentaneum, ni febrium intermittentium frigora, rigoreſq. ita finiri vélint,aut alicunde vacuata cauſſa febres ceſſare. etſi negare non poſſim, frigidas etiam partes in planta latere,quarum ope id poſſit,aliquando euenire.

Et hæc herba è Buphthalmico, vt ita dicam, ſiue Corymbifero,eſt genere. vnde vi ſua aromatica omnia, quæ in humano corpore latitant, humorum vitia expurgat. & ſic ſterilitatem auſert, febreſq. extinguit q.. ablata enim cauſa febrium, prauis nempe humoribus,qui tanquam carbones in corpore deliteſcentes,ipſum accendunt, ſuiſq. exhalationibus in paroxiſmum agunt,neceſſe & ipſam febrem deſinere. vnde videmus aquam frigidam copioſiſſime hauſtam non ſuo frigore prodeſſe,idem enim præſtat aqua calida,vel vinum,vel quiuis alius liquor, ſed ſit expurgatione,vel per vomitum,vel per ſudorem,vel vtroque modo.

De CARYOPHYLLO. Cap. X.

ARBOR eſt ramoſa,Caryophyllus,Lauro, forma, magnitudine, folijſq. perſimilis, ſed anguſtioribus, & copioſis. floribus oblongis, & clauorum inſtar, ſed capitulis trifidis, primo candidis, mox viridibus,deinde rufeſcentibus, ac tandem in nigrum inclinantibus colorem, & in Caryophyllos ipſos euadentibus. Naſcitur Maluccis,vbi fructum fert, cum reliquis in locis ſterilis ſit. Vires cunctis notæ ſunt, formam tantum exprimendam curabimus non adeo perſpectam omnibus, ex ramo ornato floribus ad nos ex Maluccis allato. etſi non deſint, qui dicant Caryophyllum nihil aliud eſſe, quam rudimentum fructus, queadmodum in Malis, ac Pyris videre eſt, floremq. producere quaternis folijs conſtantem, & fructum huic rudimento inſidere multis fibris plenum, veluti Myrti flos.

Eadem

Eadem ferè apud Garciam ab Horto leguntur, & apud Cluſium lib. 1. cap. 16. qui ſimiliter indicat ipſum Caryophillum, eſſe rudimentum fructus, in Notis ad Garciam.

DE CASSIA, LIGNEA, CINNAMOMO, ſeu Cannella. Cap. XI.

MEDIOCRIS arbor eſt Caſſia lignea. Folijs Lauri Citriuè formam referentibus, frequentibuſq. ac ternis nerueis diſcurſibus ſecundum longitudinem procedentibus. Fructu nigro, & albenti flore. folia, corticis ipſius ſaporem referunt, ſed minus acrem, & celerius elangueſcentem. ternis quibuſque menſibus arborem delibrant, corraſa prius cuticula, quæ amara eſt. Cortex ipſe recens adeo lubricus ſentitur, atque glutinoſus, vt manſus dentibus adhæreat, addituſq. ferculis eadem in ſaliuoſam quandam conuertat naturam; poſtea verò qua cernitur ſubſtantia conſtat, de qua in tanta luce nihil addendum putaui, præterquam experimento eſſe iamnotum Caſſiã, Cinnamomum, & Cannellam ex eadem perpetuò arbore, non ex diuerſis, (quicquid antiquiores herbarij tradiderint) eſſe propagata, & varijs nominibus nuncupari. Ob ingens namque precium, maioremq. hominum lucri cupiditatẽ adulterabantur aromata, & ob hoc (tametſi plerumque eiuſdem eſſent generis) diuerſa illis indebantur nomina. In Mindanai, inſula Philippica, vnde ramum magnum accepi, & alijs Indiæ orientalis partibus copiosè prouenit.

Hiſtoria Cinnamomi admodum elegantèr deſcripta eſt à Garcia & ab Herbario Lugdunenſi, in Appendicis capitulo primo. ex quorum deſcriptione, manifeſtum eſt illud eſſe Laurum quandam orientalem.

DE COAPATLI QVAVHNACENSI. Cap. XII.

COAPATLIS QVAVHNACENSIS.
Coapatlis IIII.

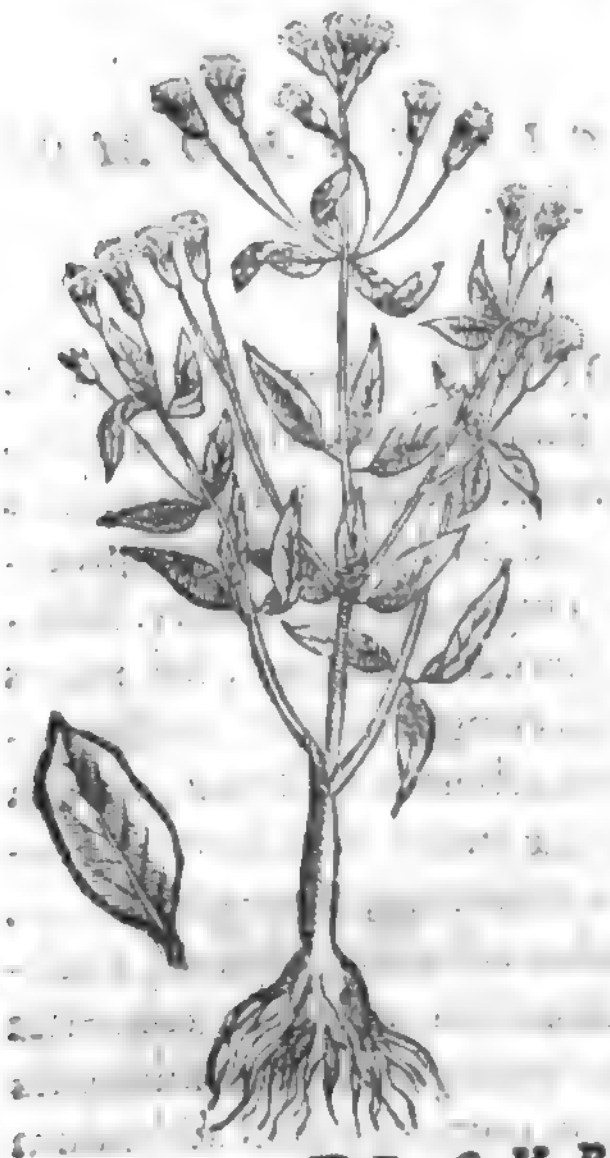

COAPATLIS herba eſt Folia ferens oblonga, aſpera, & firma; Caules leues teretes, & purpureos, ac ſex ſpithamas longos; Flores in ſummis caulibus albos, piloſos, & orbiculares. Radix fibrata eſt. naſcitur in calidis. Radix eſt acris, amara, & impensè odora; calidaq. & ſicca ordine tertio, & ſubtilium partium. Eadem ſemiunciæ ferè pondere deuorata ex aqua, flatus diſcutit, tormina ſedat, perfrigerationi medetur, ſudores euocat, & vrinam. medetur egregiè colicis.

Flos huius herbæ depingitur luteus, ſed in albedinem tendens, ſimilitudinem habens Comæ aureæ. Calyx autem ſquamoſus eſt aliquo modo ſicut in Senecione. folia tamen aliter ſe habent. nam tria ſemper ipſum caulem ambiunt, quod admodum rarum eſt in genere Corymbifero. ſic Eupatorium bina ex aduerſo habet folia, vt & congeneres.

DE CVRVTZETI. Cap. XIII.

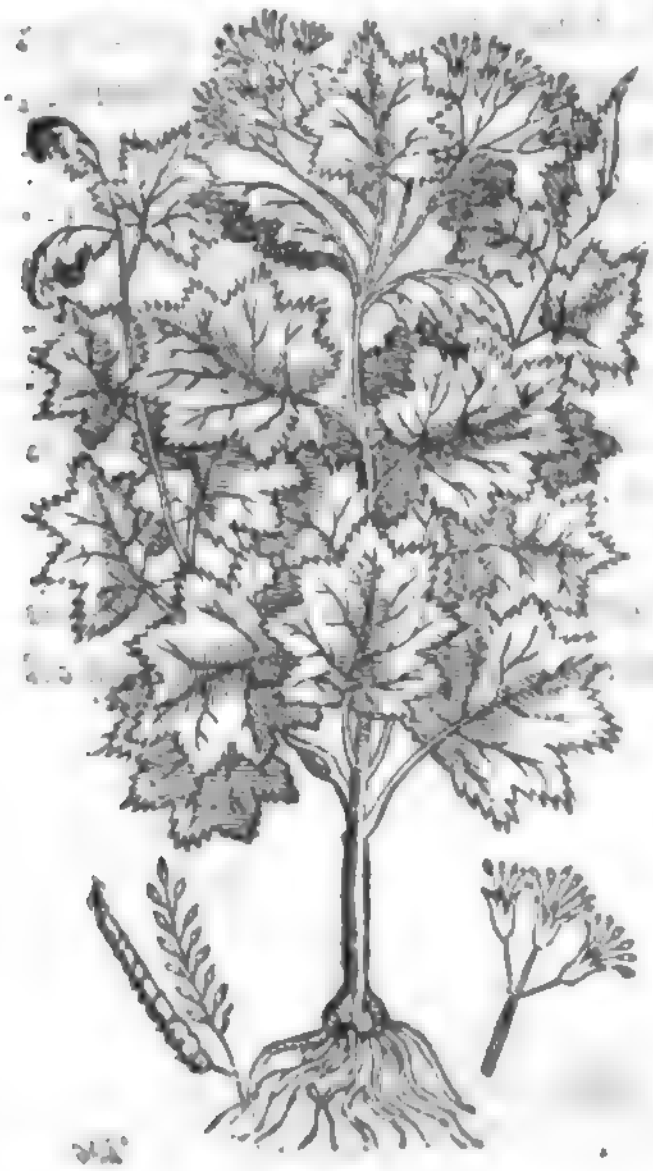

CVRVTZETI vocata planta à Michuacanenſibus, ab alijs *Aphatzipumtzumati*, aut *Aphatzeſirangua*, nos verò Aſarum Michuacanicum dicimus, ſeu hædorum oculum, ob foliorum figuram, & prolixarum radicum impenſe ſuauem odorem. herba eſt, Folia ferens tenuia, mediocria, & vitigineis proxima, ſinuoſa, ſerrataq., ſupernè virentia, ac ſqualentia infernè. Caules cubitales, leues, lentos, teretes, ac graciles. Flores luteos, exiles, & comantes, vnde generatur ſemen fuſcum, & quamminimum. Radices multas, tenueſq. & fibris ſimiles. Ellebori albi inſtar. Naſcitur in frigidis, ac montuoſis prouinciæ Michuacanenſis. Radix ſola in medicamenta venit, quæ acri conſtat ſapore, & ſuauiſſimo Muſci odore. Calida eſt, & ſicca in tertio ordine, & partium tenuium. puluis eius ex aqua, vino, Bugloſſiuè, aut Meliſſophylli ſucco, aut ſtillatitia

aqua

aqua deuoratus ſex obolorum pondere iliacos dolores ſanat, cor roborat, ventriculum calefacit, ac frigore imbecillem confirmat, coctionem procurat, viſcerum temperiem frigidam tollit, ſatietati medetur, obſtructiones aperit, & quicquid renum, veſicæq. obſtruit meatus, emundat. menſtrua, vrinamq. prouocat, vtero confert, venenatis potionibus aduerſatur, flatum diſcutit, ac vires reſtaurat. Ius decocti, ſuccuſuè idem præſtat. nec non puluis addito melle, aut ſaccharo in confectiones, quas Electuaria vocant, conformatur. Quin radix huius herbæ adiuncta Cacanacæ æquis póderibus drachmę vnius, humores craſſos & lentos euacuat, flatum generantes, & Gallicam luem efficientes. Digniſſima hæc planta eſt, ob iucundiſſimum radicum odorem, quem cum primum naribus admouentur ſpirant, vt transferatur ad Hiſpanos & ad reliquas orbis plagas paulò gelidiores. Aiunt indigenæ febribus magnoperè aduerſari. quod euenire poterit, aut rigoribus ſedatis, aut pulſis aliqua parte humoribus. ſunt qui *Tziphatſiti*, & *Tzipeſi* vocent.

Quamuis author hanc plantam velit Aſarum vocari ob odoris præſtantiam magnamq. eius ſimilitudinẽ; tamen quo ad genus in Corymbifero reponenda eſt. flos admodum ſimilis eſt flori Cacaliæ, è rubro in album tendens, calyx ſimiliter ſquamoſus è luteo rubet.

De HOITZILOXITL *Anethina, ſeu arbore reſinam manante. Cap. XIV.*

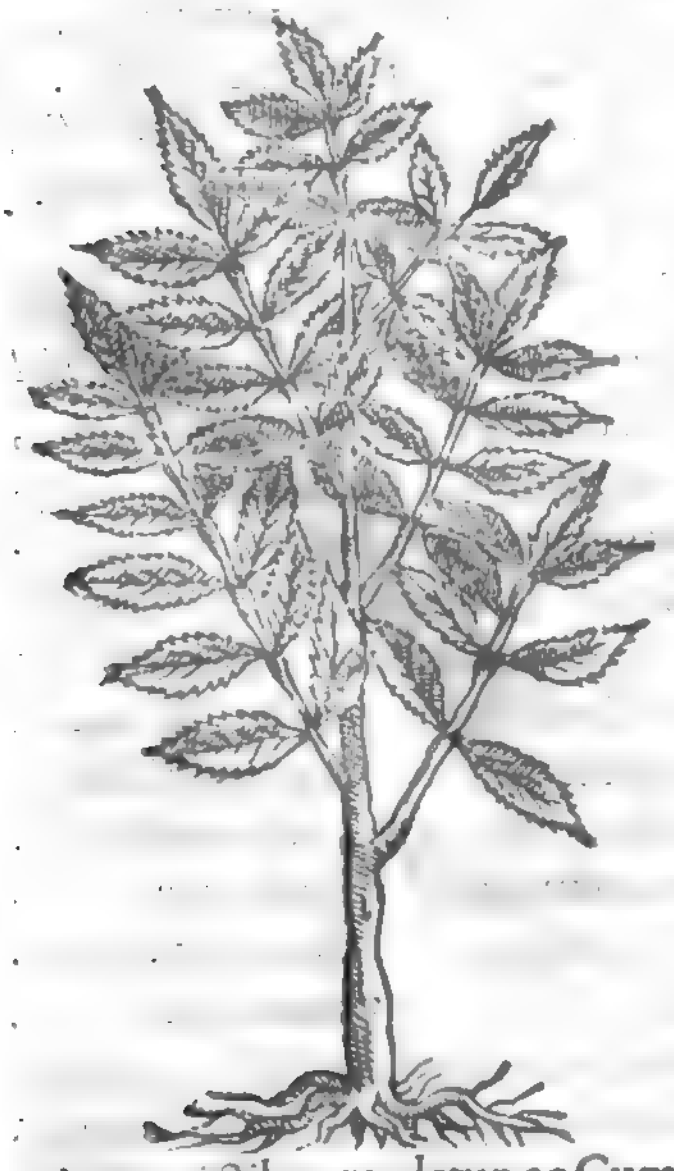

ARBOR eſt *Hoitziloxitl* mediocris, Liquidambaris plantę par, ſtipitem edit leuem, rectũ, extra exſaturato virore tinctum, intra verò candicantẽ, folia ſerrata, acuminata, oblonga, & Ocyminis quadantenus ſimilia; flores pallidos, ex candido in luteum colorem vergentes. guſtu arbor hæc, atque etiam odore, quauis ſui parte, mirè refert Anethum, eiusq. effectus præſtat, verùm efficaciores, non ſine quadam adſtringentia. Naſcitur in calidis regionibus Quauhnacenſibus. & vbicunq; ligni fruſtrum infodiatur, radices ſtatim agit; calida enim, & ſicca prope ordinem tertiũ videtur natura. folia tuſa illitaq., frigora febrium arcent. ius decocti corticũ vrinam, & ſudorem euocat, obſtructa aperit, quartanam curat, trahit menſes, cor roborat, tumores præter naturam diſcutit, medetur ſatietati, firmat ventriculum, & vapor decocti Scorpionum ictibus medetur, ac Gummi odoratum fundit. Diuerſa eſt autem hæc arbor ab ea, quæ Fœniculum reſipit. apudq. Floridam naſcitur regionem, & iam apud Hiſpanos ſub nomine *Saſſafras* circumfertur. quam, tametſi adhuc reperire apud nouos Hiſpanos non potuerim, audiamq. apud Michuacanenſes prouenire, ex ramo tamen ad nos à Floridis allato, & deſcripſimus, & curauimus depingendam, vt latius habetur ſuo capite inter arbores inferius poſito.

De TLILXOCHITL *seu flore nigro* Araco Aromatico. *Cap. XV.*

VOLVBILIS herba est *Tlilxochitl*, foliis Plantaginis prędita, sed pinguioribus, & longioribus, viroreq. infectis saturato, singulis ex vtraque parte caulis alternatim exorientibus; ac siliquis longis, angustis, & penè teretibus, olentibus muscum, aut Balsamum indigenum, nigrisq. vnde nomen. Calidis regionibus prouenit, humẽtibusq. Arbores amplectitur, & prædictas siliquas verno tempore profert. Calidæ hæ, sunt ordine tertio, addiq. solitæ *Cacaoatl*, & *Mecaxochitl*. siliquæ binæ ex aqua resolutæ, & potatæ vrinam cient, menstrua euocant. cum *Mecaxochitl* partum accelerant, ac secundas, mortuumq. fœtum trahunt, ventriculum calefaciunt, & roborant, flatum discutiunt, humores crudos concoquunt, atque attenuant, cerebro vim addunt; & vtero auxiliantur. Aduersus venena frigida, gelidosq. venenatorum ictus, eædem siliquæ dicuntur esse remedio.

Folium longum est vncias vndecim, latum sex, siliqua vero longa vncias sex, crassa digitum vnum.

De AXIXTLACOTL, *seu Virga Diuretica. Cap. XVI.*

AXIXTLACOTL, quam alij *Quapopolizin*, alij verò *Ytzacxihuitl* vocant, folia Anchusæ similia fert, minora tamen, serrata, mollia, exilia, hirsuta, & interuenijs secundum longitudinem procedentibus insignita. Caules tenues, teretes, & purpureos, è radice fibrata Elleboro albo proxima, mittit. flores per vniuersos ferè ramos exiles ex albo pallescentes, & veluti coacertuatos, odoros, acrisq. saporis. Radix, cuius est præcipuus vsus, gustu est odora, tenuium partium, calidæq. & siccæ secundo ordine temperiei. Prouenit apud Mexicenses montosis, saxosisq. locis. Radices tusæ & applicatæ infixa extrahunt, potæ verò trium drachmarum pondere vrinam mirè euocant, eiusq. extergunt meatus, cholico affectu laborantibus succurrunt, faciei maculas emendant, scabiem capitum puerorum, & vniuersi quoque corporis curant, febres euocato sudore finiunt, minuunt splenem, dolores sedant, flatum cum *Coltotl*, & *Chichit xihuitl* discutiunt, satietati medentur, hydropiq., ac dissipant præter naturam tumores. Et quamquam ita se hæc habeant, ab euocanda vrina solum nomen imposuere, aut quia ea est præcipua, aut præcellentior eius dos, aut quia quidam ex Indis medicis, qui vnam tantum, aut alteram facultatem singularum herbarum sibi cognitarum norunt, aut eam per manus traditam, veluti hæreditario iure a maioribus, adeoque a parentibus ipsis etiam medicis acceperunt, vrinæ solummodo ciendæ ferebant auxiliari, quod & nomine ipso expressere. quæ omnia de reliquis etiam plantis simul dicta esse volo.

De

DE HOITZXOCHITL Arbore Lonchifolia. Cap. XVII.

ARBVSCVLA est *Hoitzxochitl*, comata, folia ferens Myrti longè maiora, sed rigidos, nocuosq. mucrones præseferentia: florem Coccineum, orbicularem, & modicum, quem Indi filo transfossum in suis emporijs globulorum precariorum more venditare solent. Huius est præcipuus vsus tum in medicamentis, tũ in condimento. Prouenit verò *Cuixci*, & *Tototepeci* calidis quibusq. locis, apud quos cortex ligni curat a Gallica lue ortas eruptiones leuigatus, & insperſus. Nuclei fructus resoluti ex aqua, & naribus instillati, dolorem capitis leuant, & dentibus applicati eorum quoque leniunt dolorem. Flos enim calidus est, & siccus ordine secundo, cum insigni quadam adstringentia, initio dulcedinem quandã præseferens, & tandem ostendens amaritudinem. Vterinis subuenit affectibus, cor roborat, & Croci in cõdimentis parandis, dapibusq. præstat vicem. Exhiberi autem solet prædictorum vsuum gratia ius decocti florum, bibendum, aut infundendum. Sunt qui *Xochipaltic*, alij *Neuhxchitl*, & quidam *Hoatzinxochitl* vocant.

Folia longitudinem habent quinque vnciarum, latitudinem vero duarum. fructus pomo similis, colore Amygdalæ cui florem insedisse videtur.

DE CHICHICPATLI. Cap. XIIX.

HERBA est *Chichicpatlis* ab alijs *Tẽchichic* vocata, folia Chamædryos ferens, aspera; & luteos flores circa postremos caules coaceruatos, & caliculis oblongis contectos. Caules quaternas ferè longos spithamas, & radicem surculosam. Folia odora sunt, & amari saporis. Radix amaritudinis ferè expers, odora, & acris, calida siccaq. natura, & tenuium partium. Prouenit *Tzoluca* inter sata. Egregium est medicamentum, ab indigenis habitum maximi, nam appetentiam deiectam radices excitant. folia tusa pugilli mensura, atque ex aqua deuorata, tumores discutiunt,

maturantuè. dolorem alui leniunt, frigori obsistunt, flatus discutiunt, scabiem capitis curant, & pediculos necant.

Quercula species hæc esse videtur.

DE HVCVVIRO Saluifolia. Cap. XIX.

HERBA est *Hucuuiro* folia habens Saluiæ proxima, serrata, in fernè subalbescentia, & circa exortum latiora, pediculis appensa prolixis. Flores promiscuè cyaneos atque coccineos. Radix tenuis est, & longa. odor, saporq. est Italici Nardi, quam alij Lauendulam vocant. calidæ & siccæ est temperiei. medetur dolori ventriculi, & alui. bilemq. ac pituitam vomitu pellit, si cocta, aut calens apponatur ventriculo, idemq. auxilium altera die repetatur. Nascitur in iugis, & temperatis montibus Prouinciæ Michuacanensis.

DE TOLOXOCHITL. Aristochyea. Cap. XX.

ARBOR est magna *Toloxochitl*, folijs Mali Medicæ, duplò tamen longioribus. vmbilico, ac flore, cordis figura, multis folijs stipato candidis, intrinsecus rubescentibus, pinguibus, leuibus, tenacibus, adstringentibus, glutinosis, & suauiter odoratis. Nascitur temperatis regionibus, qualis est Mexicana, campestribus, atque humilibus locis. possetq. quantum coniectura assequí valeo, in hortos Philippicos, seu Carpentarios, seu Hispalenses transferri. Floris folia calidæ sunt, & siccæ temperiei, quæ adduntur decoctis, aut ipsi potioni *Cacaoatl* non sine cordis, & ventriculi corroboratione, atque adstrictione fluentis alui (si opus est) eximia. ius decocti cordis eius *Mecaxochitl*, *Mexochitl*, *Xochinacaztlis*, *Tlilxochitl*, & *Cocopatlis*, cum Cauda *Tlacuatzin* vtero infusum, eximium

mium est sterilitatis remedium. Habetur ab indigenis maximo pretio, tum ob medicos vlus, tum ob floris eius aspectum, & odoris præstantiam.

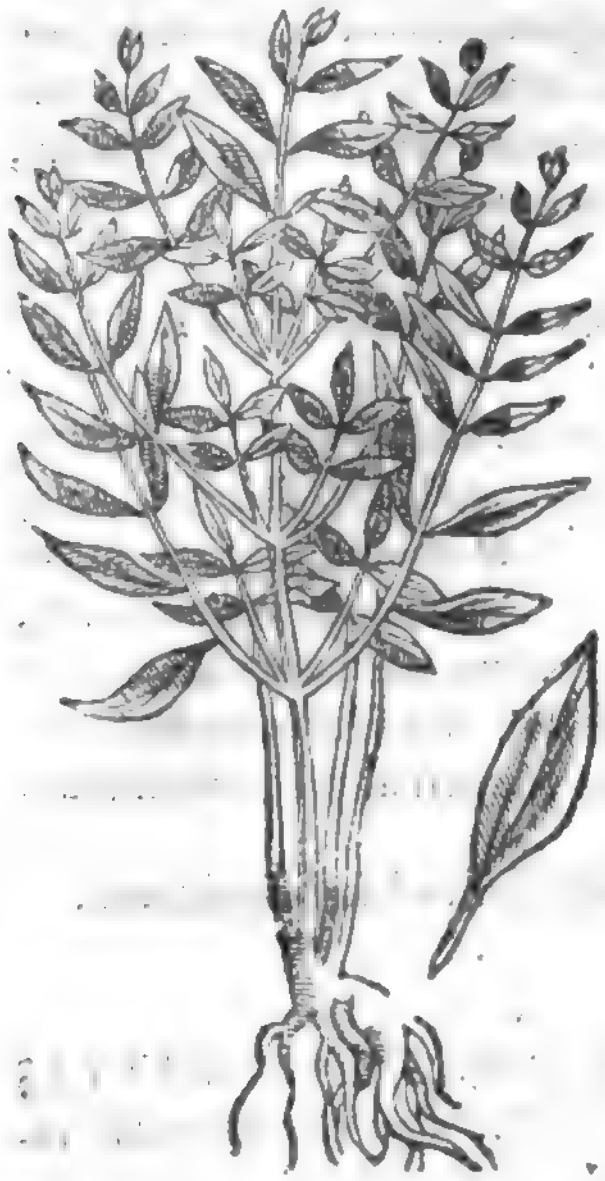

De TZTACTLACOCOTIC, seu Herba candida sudi simili Herba Lonchifolia, Cap. XXI.

HERBA *Tztactlacocotic* quatuor dodrantes longa, folia producens oblonga, asperaq. flores candentes, & paruos contectos calicibus; radicem surculosam, cuius cortices fusci sunt. Planta hæc habetur maximi à Tlacotepeeensibus, apud quos nascitur. Radix calida est, & sicca, odora, resinosa, & subtilium partium, temperieq. illius *Amamaxtlacoti* quæ fundit sanguinem. radix tusa & trium drachmarum pondere deuorata mirè sedat dolores.

De ÇAÇALIC TLACOPATLI, seu Sudis glutinosæ medicina Conuolulo Cinnamomeo. Cap. XXII.

ÇAÇALIC TLACOPATLIS ab alijs *Tlacozazalic*, *Tzontzaloloſic*, & à quibusdam *Apitzalpatlis* à fluxu coercendo sic dicta ab alijs verò *Hoelitpatlis*, & *Quahuicxihuitl* à nostris verò Cinnamomum, ob radicis eiusq. plantæ iucundum saporem, resinosum, & odoratum. nullum enim horum nominum pertranſire decet, aut ignorare, ne nominum aut linguarum diuersitas nobis pariat caliginem. Planta hæc volubilis herba est, folia ferens cordis figura, multis distincta interuenijs, magis acuminata, & prolixiora, glutinosa quadantenus, & saliuosam naturam participantia, vnde factum est huic plantæ nomen. Caules teretes sunt, folijs referti. radix lutea Rafano similis, digitum minimum, crassa non

omninò fibris carens,iucundi saporis,resinosi & odorati. Nascitur in calidis,qualis est ager Huaxtepecensis, & Huacnahuaiacensis. calida enim & sicca temperie constat. Hæc semiuncia pondere deuorata,vrinam egregiè euocat,& quartanam curat,ante horrorem sumpta. Hydropicis medetur,dolorem ventriculi tollit, vermum reducit,& conuulsionem enixæ curat,si ex vino sumatur. elicitus seruetur sudor ac inflammationibus oculorum opitulatur. verùm cum calida sit, id non aliter euenire putandum est, quam discussis humoribus.

De TOZONTOLLI, seu Iunco Capillato. Cap. XXIII.

TOZONTOLLI Iunci rotundi,& odorati species est,& fortassis ad Schoenantum pertinens Dioscoridis. radices fundit capillatas, & ex his caules rotundos,leues,& cauos: & in cacumine capitula lutea & oblonga:radices dulces sunt,adstringentes, & odoratæ. tussi opitulatur, vrinam euocat, ventriculum, cor & caput roborat, membra debilia firmat, vterinis auxiliatur affectibus: laxam aluum adstringit & fluxus cohibet. Nascitur *Nexpe* Prouinciæ Totonacapensis,montosis ac campestribus locis, pinguibus tamen atque humentibus.

De TOMAHVACTLACOPATLI Aristolochia Mexicana. *Cap. XXIV.*

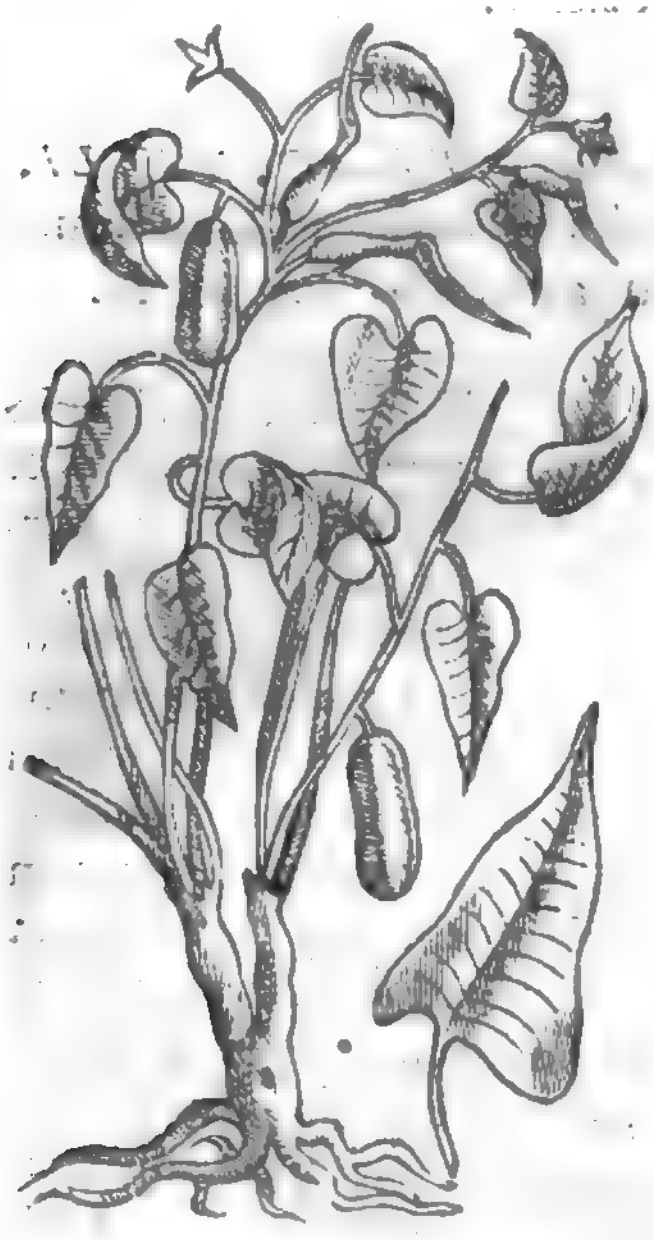

TOMAHVACTLACOPATLIS ab alijs *Tochtomahuactlacopillis* dicta,herba est volubilis folia ferens,cordis figura,similia illis *Çaçalictlacopatlis*,ad cuius speciem videtur referenda, sed maiora & tenuiora; caules tenues,prolixos,geniculatos, & purpureos, purpureosq. flores. radicem longam, crassam, & pallidam; fructum vero crassiusculum, Cucurbitis striatis ac pentagonis quadantenus similem, refertum semine. nascitur in montosis ac calidis locis, qualis est Tlachmalacensis, & Huaxtepecensis. Radix est nonnihil amara, calens ordine ferè tertio,odora,gustu adstringenti & resinosa. Mederi dicitur tumoribus præter naturam imposita,dolores lenire, & frigora febrium pellere; cor, stomachum ac cerebrum roborare; emundare pectus ac ventriculum, & fluxum alui cohibere.

Ad Aristolochia genera hæc planta referri merito debet. flos eius reliquis congeneribus est similis, sed longus, crassities vero & ambitus non superant calamum scriptorium.

De

De CANINGA Arbore. Cap. XXV.

CANINGA, quam Arabs Auicenna Rerfe aromaticum vocat, arbor eſt magna, craſſi caudicis, folia ferens Canellæ ſimilia, ſed tamen maiora & pinguiora, ſtipitemq. fuſcum. florum & fructus nondum accepimus formam. prouenit in Inſulis Cubu vbi deſcripta eſt, locis editis, & montoſis. diripitur ei cortex veluti Caſſiæ, qui tamen craſſior eſt. ad eadem vtilis, calidaq. & ſiccæ quarto ferè ordine natura. ſapore Caryophyllorum, acri, ſed paulò poſt euaneſcente. fercula magnopere commendat, ſanguinem veluti Caſſia quam vocant fiſtularem expurgat. venenisq. aduerſatur. eius aſſulę dentes aptè extergunt. ventriculum, & cerebrum abſumpta in modica humiditate firmant, dolores ventris ſedant, & flatum diſcutiunt. Ius decocti confert articulorum doloribus ortis à cauſa frigida, ſi contritus ex vino decoquatur. Cortex non eſt vt Caſſia etiam recens glutinoſus, ſed arens, atque leuigabilis.

Monardes huius arboris meminit, appellatq. lignum aromaticum, & in Hauana portu Cubæ inuentum eſſe ait.

Idem lignum etiam depinxit & deſcripſit Cluſius in notis ad Monardum.

De YZTLE HVAYOPATLI Radice Caryophyllea. Cap. XXVI.

ARBOR eſt *Yztle huayopatlis* mediocris, folia Limoniæ mali habens ſimilia, inferne tamen candida, hirſutaq., ſuperne nigricantia. flores candicantes, & modicos, ac fructum orbicularem, & paruum. Radices candidæ ſunt & ſiccæ gradu tertio, acres & odoratę guſtu, ſapiuntq. vocatos Caryophyllos, & poſſent vicem eorum, tum in ferculis tum in medicamentis compoſitis, ſupplere, atque ſarcire. cortices ſtipitum minus calefaciunt, & amaritudinis cuiuſdam ſunt participes. folia adhuc minus, Stœcada quadantenus odore imitantia. ſtipitum cortices duarum drachmarum pondere tuſi, atque deuorati, dicuntur dyſentericis maximam opem ferre. Naſcitur in calidis *Tilanci* collibus,

RERVM

Digitized by Google

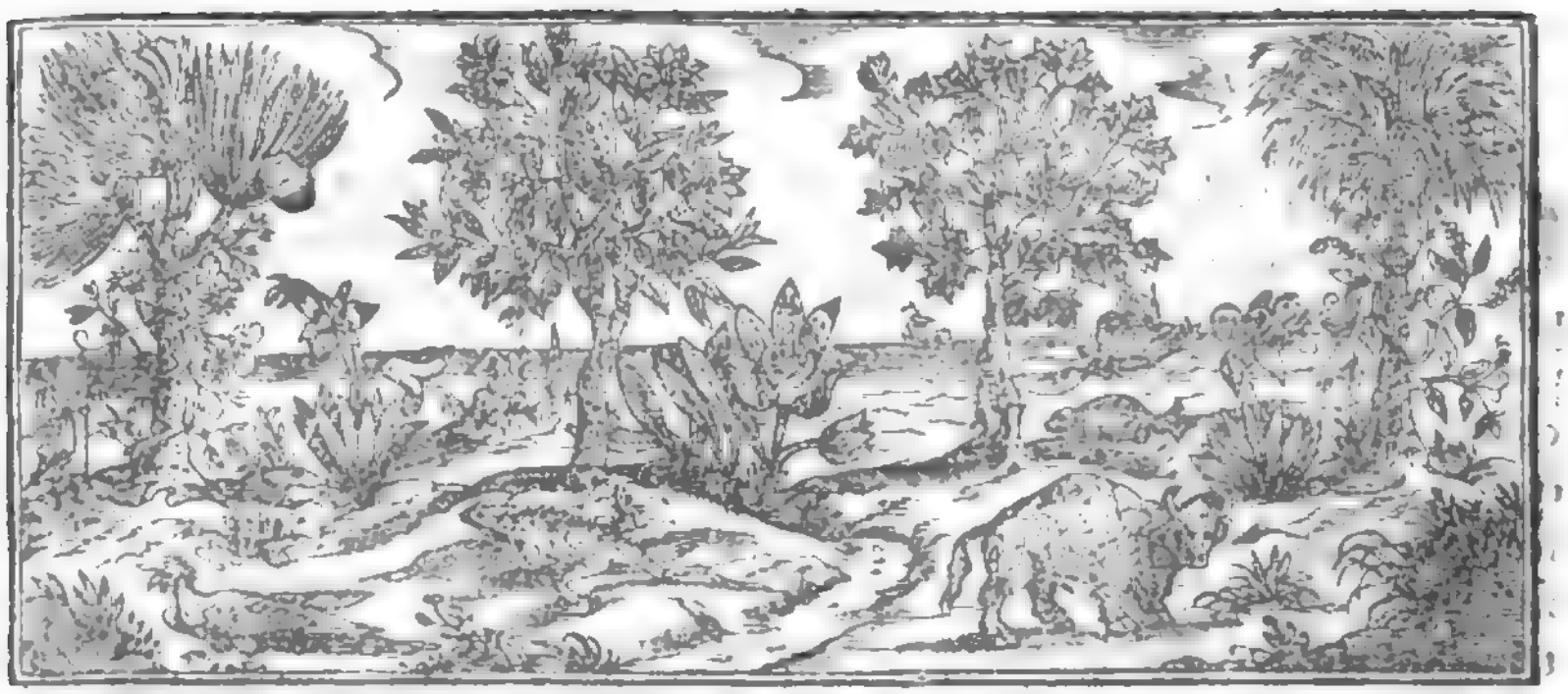

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI

Liber Tertius.

ARBORES DESCRIBIT.

IOANNIS TERRENTII LYNCEI PRÆFATIO.

POST QVAM Aromatibus, Dioscoridis more Author noster primum locum assignando (vt superius innuimus) procedere voluit; iure merito ad Arbores hic statim descendit, tum quia, in generali illa plantarum, quæ est in summa genera diuisione, primas tenent, siuè habitum ipsarum solidiorem spectemus, & præcelsam illarum altitudinem, vt ingentes etiam Colossos, & Ægyptiorum altissimos obeliscos superent, vel superare contendant, siue perennitatem, & viuendi earum diuturnitatem contemplemur, vt singulari epitheto annosa Quercus insigniatur; tum etiam quia vitæ, & victui nostro insigne emolumentum adferre solent. Quam delicioſis enim fructibus nos recreant, seu fami escam velimus obijcere, seu deperditam appetentiam velimus allicere? Ne dicam quicquam de ingentibus illis arborum trabibus, quibus domicilia nobis paramus, quo tutiores à ferarum incursionibus, & tempestatum inundationibus persistamus, & naues ædificamus, quibus nos nostraq. committentes audaciſſimi homines turbulentiſſimo, & minaciſſimo oceano fidimus ignotas Terras, ignotaq. hominum commercia exquirimus. Innumera vero alia lignorum commoda quæ suppellectili nostræ præstant hic lubens prætereo. Medicinales itidem vtilitates docebit ipse historiarum harum progressus.

De

De COPALLI QVAHVITL, seu Arbore Gummifera Copallifera I. Caput Primum.

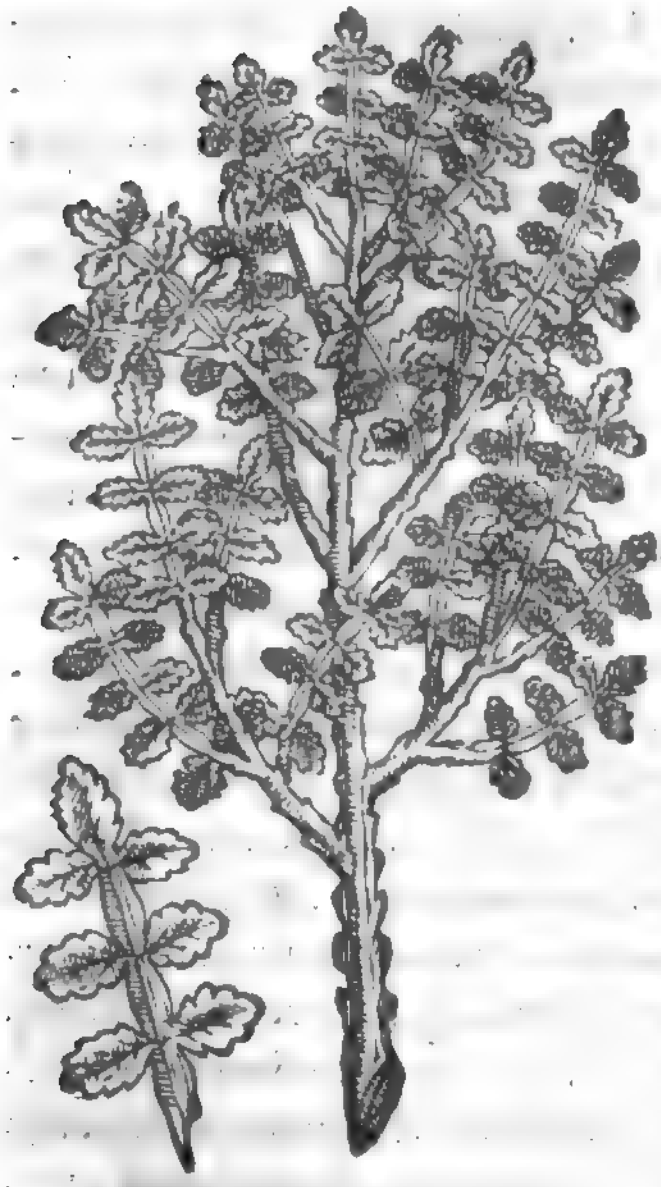

ARBOR est procera, foliis quernis forma & magnitudine similibus, sed longioribus; fructu obrotundo purpurascente, sapore Gummi quod stillat ab eadem. id interdum sponte fluit, interdum euocatur scarificata arbore. appellaturq. peculiari nomine (*opalli*, & si Indis hęc dictio quodlibet gummi genus significare solet; quo fit, vt Arbos ipsa dicatur *Copal Quahuitl*, quasi *Copallis* arbor. liquor hic (vt vniuersæ Europæ innotuit) candidus, & trasluciduis est, ac concretus in formam assularum latiorum. & si à nonnullis arboribus, prędictis haud dissimilibus, de quibus suo loco dicendum, *Xicalani Vmapè* Prouinciæ Michuacanensis fluat pallidum aureumq. & *Anime* perquam simile, adeo vt cōgener possit existimari. Prouenit hæc arbos in calidis Quauhnacensibus, & Micuahanensibus, planis montosisq. sed humectis locis. verum nonnihil intercidit discriminis montanam inter & campestrem, tum forma arboris, tum colo: e ipsius liquoris. Gummi tertio ferè ordine calidum est, exiccantis adstringentisq. nonnihil naturæ, facultatis discussoriæ, & odoris si in ignē proijciatur, adeo suauis, vt mos fuerit eo Thymiamate aut suffimento (quamuis *Tecopalli* quoque eiusdem rei gratia vsi sint) solo supplicare Deos. eodemq. primos huius orbis expugnatores, quos *Teohtl* idest Deos, rudis illa ac imperita gens vocabant, exceperint. Capitis dolorem idem gummi, velut ipse Arboris stipes, veluti radix, si ex frigida causa contigerit suffitu leuat, vteri strangulatui medetur, & vt vniuersim dixerim, morbis omnibus auxiliatur, qui ex frigida humidaq. causa orti sunt. Cortex stipitum Anethum olet, sapitq. ipsum fluens gummi. & adstringenti quadam vi sentitur pollere.

NOTÆ IO. TERRENTII LYNCÆI.

Inter arbores noui orbis primas adnumerandæ sunt merito, Copal dictæ ob insignes vsus quos præbent tum in medicina tum etiam in suffimentis. similes porro admodum sunt Lentisco Balsamoq. figura & viribus, vnde & resina ex eis ad nos delata Balsami nomina acceperunt.

De COPALLIQVAHVITL PATLAHOAC, seu Arbore COPALLI latifolia, Copallifera II. Cap. II.

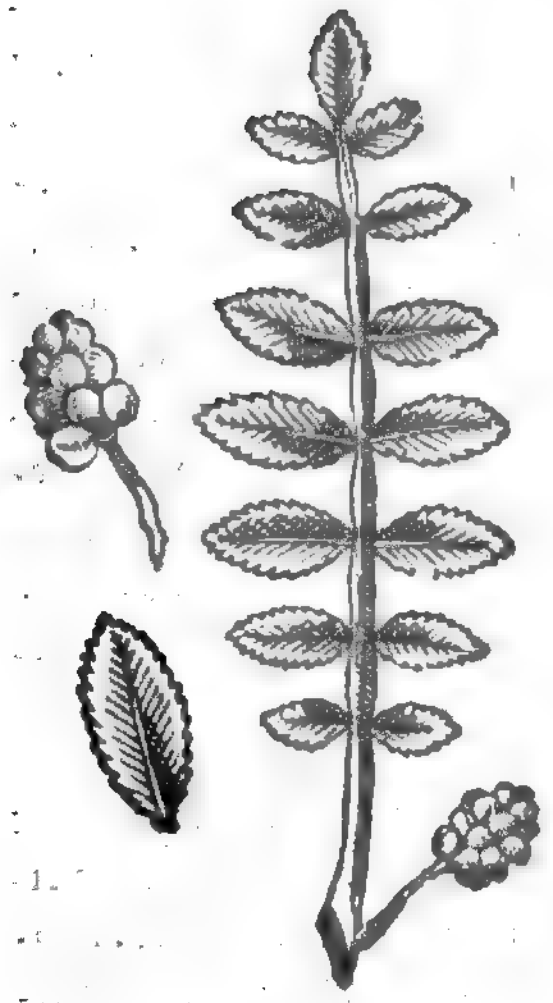

QVAMVIS Indis mos sit vocare per Antonomasiam *Copal quahuitl*, veluti dictum, eam arborem, quæ præcedenti capite est descripta, & eius gummi *Copalli*, tamen vniuersim arborem gummi manantem odorum eodem modo vocant, nostri verò eas solas, quæ candidum fundunt. quæ vero in fuscum colorem inclinantem & quæ Thuri sit quamsimillimum Indici Thuris aut *Anime* peregrini plantas. cum verò animus semper fuerit cum distinctione loqui, per multaq. arborum genera, huiusmodi liquorem fundant, quarum aliæ congeneres sunt, aliæ vero longe inter se differentes, de ijs seorsum agemus. & eius gummi differentiæ omnes, & si similis circiter facultatis esse reperiuntur, cum suis arboribus erunt nobis percurrendæ. Factoq. ab arbore in præcedenti capitulo narrata exordio, de præsenti verba facimus. Hęc ergo arbor ob amplitudinem foliorum, quæ cæteras congeneres videtur excedere, ita vocata, mediocri constat magnitudine, in conditaq. folijs serratis, & Rhoi obsoniorum perquam, similibus tum colore squallenti tum etiam magnitudine, & forma, sed pennatis stipitibus, & ramis. gummi candidum exhibet, nec absimile illi quod stillat è *Copal quahuitl*, parcius tamen, ac ijsdem præditum viribus. Nascitur regionibus calidis, ac præcipuè Quahunahuacensibus, vbi eam arborem passim vidimus nascentem etiam intra ambitum oppidi, ac curauimus depingendam, possetq. (vt ego quidem conicto) in Hispaniæ feruentiores agros, non omnino inutili opera per maria deportata transferri.

Rami huius arboris rubent, bacca ipsa ex rubedine in flauedinem tendunt, folia alata oriuntur, similiter ac lentiscus non ex virga rotunda, sed compressa in latitudinem.

De

Digitized by Google

De COPALLI QVAVHXIOTL, seu de leprosa Arbore fudente Copalli: Copallifera III. Leprosa. Cap. III.

ARBOR est *Copal Quauhxiotl* excelsa leuis, & quæ facile membranam exteternam exuat, vnde nomen. folijs paruis, oblongis, & rutaceis, sed maioribus, & longioribus. fructu acinoso, sed singulatim dependente. liquorem & hic resinosum distillat, *Copalli* colore, & odore similem, sed parum. Nascitur in calidis *Texaxahuaci* regionibus montosis, & asperis locis. Calida arbor est, ac sicca ordine tertio, odoraq. non sine quadam adstringentia. eundemq. liquorem dilutum ex aqua immiscent *Copalli*, atque ita aiunt egregie sistere diarrhoeas.

De COPALLI TOTOPOCENSE. Cap. IIII. Copallifera IIII.

ARbor est magna, folijs Mali Medicæ virore tinctis exsaturato. gummi stillat *Copalli* persimile, quod in assulas quoque candicantes, atque illis similes cogi solet, in eosdemq. recondi vsus.

Copallifera V. Montana.

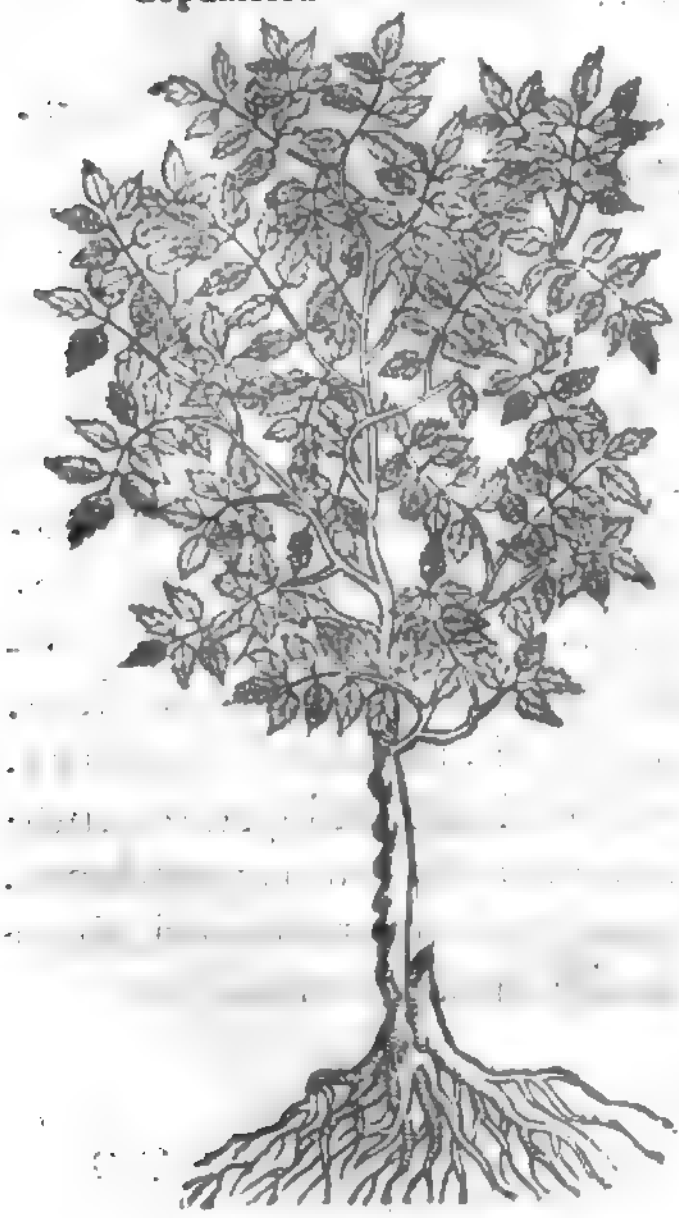

De COPALLI montana, seu TECOPALLI QVAHVITL, Copallifera V. montana. Cap. V.

ARBOR est *Tecopallis Quahuitl* mediocris magnitudinis, folia Vnedonis, fructum glandibus similem, quendam veluti strobilinum continentem, opertum lubrica & resinosa quadam saliua, atque includentem intra se nucleum candidum, ad multa vtilem. Fluit ab hac arbore gummi illud, Thuri antiquorum, odore, sapore, ac viribus adeo simile, vt illi reputem esse congener. nam & in Philippicis insulis nasci copiose audio. quo factum est vt ab Hispanis huius orbis Thus ore pleno vocetur. quamuis a quibusdam *Anime* Indicum dicatur. Prouenit in calidis Papaloticpacensibus. possetq. ad feruidiores Hispaniæ regiones

giones transferri. calidæ ſunt tertio fere ordine, ſiccaq. & pauliſper adſtringenti natura, omnes propemodum huius arboris partes, odorisq. gratiſſimi. ventriculum cor, cerebrum, uterumq. ſuffitu corroborant. fluxiones coercent, pituitam abſumunt, rigores febrium arcent, & fouent membra perfrigerata, vuluamq. procidentem in ſuum locum reſtituunt, atque reponunt, deciduamq. confirmant, ac veluti affigunt.

Folia habet eo modo quo Fraxinus.

Conſulas lector caput primum Monardis de Copal & Anime.

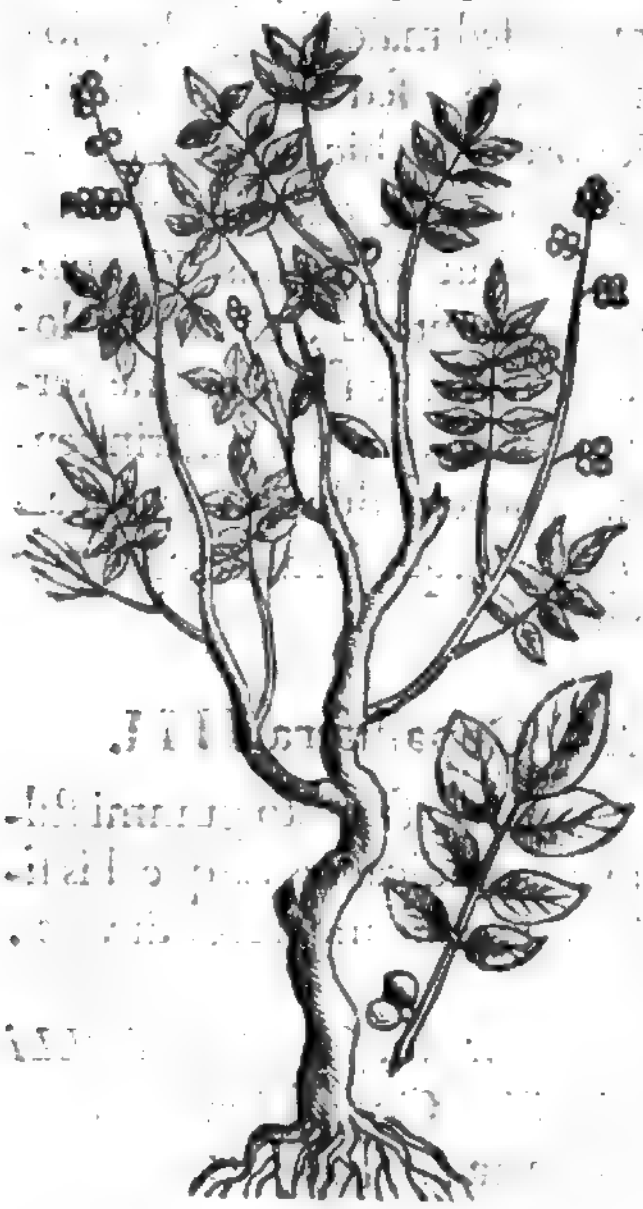

De CVITLACOPALLI ſeu Stercore Copallis, Copallifera VI. Leprosa II. *Cap. VI.*

ARBOR quam *Cuitlacopallim* ideſt *Copallis* ſtercus vocant, a quibuſdam *Xioquahuitl* quod ſtipes lepræ infectus videatur nuncupatur, mediocris eſt magnitudinis, folijs obrotundis, paruis, acinisq. racematim dependentibus, Oxiacanthæ ſimilibus, valde odoratis, glutinoſisq. Gummi fert candidum, ſubodorum, ac valde durum. calida ordine fere tertio, & exiccante natura conſtat. Naſcitur calidis regionibus Yauhtepecenſibus montoſis ſaxoſisq. locis.

Folia ſitu & figura ſimilia ſunt folijs arboris Siliquæ Ceratoniæ.

De TECOPAL QVAHVITL PITZAHVAC ſeu tenui folio Copallifera VII. Leptiphylla. *Cap. VII.*

REPERI dum apud Teporztlanenſes deſcribendarum herbarum gratia moram agerem, nec non apud Hoaxtepecenſes arborem aliam mediocrem, ſtillantem lacrymam Thuriſue ſpeciem, in candidum vergentem colorem, ſed fuſco perfuſum, eiſdemq. viribus & odore præditam quibus præcedens. ſed folijs ex vtraque ramulorum parte ordine compoſitis, paruis, minime ſerratis, & rutaceis paulo maioribus. fructu vero paruo. coccineoq. & Piperi rotundo forma non abſimili, ſingulis biniſue acinis per interualla ramorum appendentibus. Gummi huius arboris permixtum formicarum & puerorum ſtercori, aiunt vnius vnciæ pondere, bis terue epotum, inſanientibus citra febrem mederi.

TECO-

Digitized by Google

TECOPAL QVAHVITL TEPOTZTLANI
Copallifera VII. Leptiphylla

QVAVHTECOPALLI PITZAHVAC
Copallifera Leptiphylla alia.

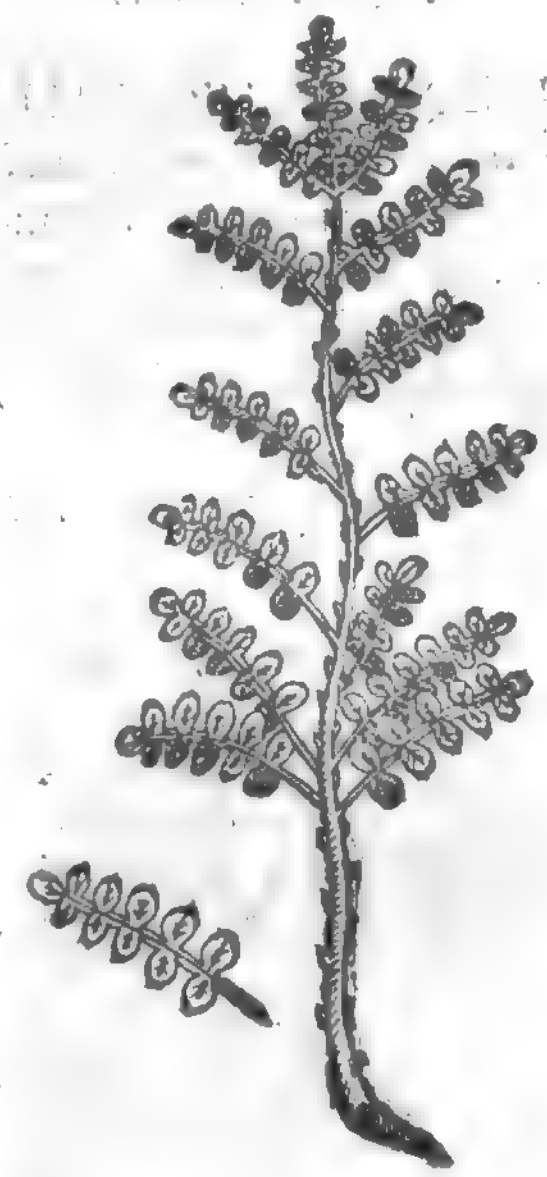

Copallifera VIII.

De XOCHICOPALLI, seu COPALLI florenti, ab alijs XARAPIZQVA
Copallifera VIII. *Cap. VIII.*

ARBOR est mediocris *Xochicopallis*, folia fundens Menthæ, sed profundius ferrata ac stipites impense odoros. stillans liquorem fuluum, ac limonum odorem magnopere referentem, generibus Thuris Indici annumerandum. nam & arbor ipsa congener est eisdem gummi præditum viribus, verum efficacioribus. nascitur in calidis Colymæ, arque etiam Michuacanensis regionis. Est & alia Arbor eodem nomine & liquore, sed folijs *Xocoxochitl* quæ apud Teocalcinenses prouenit.

De *MIZQVIXOCHICOPALLI*. Copallifera IX. *Cap. IX.*

MIZQVIXOCHICOPALLIS quam alij *Xochicopal Quauhitl* vocant, arbor eſt magna, folijs Mali Medicæ, & ſtipite candicantibus punctis diſtincto. floribus vero coccineis & modicis. Gummi fundit è fuluo in purpureum vergens, *Anime* vocatum a quibuſdam, ab alijs vero *Copallis*. maximi habetur ad cætera quibus alia huius generis inſeruiunt præſtanda, ſed præcipue ad odoramenta, & capitis roborationem. naſcitur Copitlani, & Colymæ feruentibus locis.

De *HOLQVAHVITL*, ſeu Arbore *CHILLI*. *Cap. X.*

ARBOR eſt *Holquahuitl* cuius duo ſunt genera. Alterum ſtipitem profert magnum, leuem, fuluum, & lenta refertũ medulla, floresq. candicantes, folia maxima, & orbiculos ſtellatos, rubeſcentes ex pallido, adhæreſcentes ſtipiti, & refertos fructu, Ponticis Nucibus pari, candenti luteaq. obducto membrana, & amari ſaporis. Alterum vero folia Mali Medicæ, ſed tamen maiora, vtriuſque arboris cortex amarus eſt. Naſcitur genus vltimum apud Michuacanenſes, vbi *Tarantaquam* vocare conſueuerunt. Primum verò *Mecatlani*, & *Thualapæ*. Cortex calidus eſt ordine tertio, & pauliſper lubricus. cuius decocti ius infuſum medetur dyſenterijs. Fundunt ſectæ gummi, ab Indis *Holli* vocatum, primo lacteum, mox luteum, ac tandem nigrum. poſtquam ſcilicet colligentiũ corporibus illitum ſit. Adeoque vndecunque reſiliens, vt pilæ palmariæ, aut eius, quæ a vento nomen habet, apud vulgus in ſphæricam aptatum figuram præſtet vices, & ad multa præterea vtile eſt. Nam vrinam mire euocat, emundat vterum, ſterilitatem admotum vuluę fugat, menſtrua elicit ſi digito madenti ſucco *Teloxochitl*, & *Holli*, vulua, & anus confricetur. dyarrhæis dyſſentericisq. opitulatur. deuoratumq. per ſe aut alijs quæ ſimilibus viribus pollent admixtum, aut ſi adiectum *Pycyeli*, & conformatum in pillulas, digito in anum quantum fieri poſſit, inducatur. additum cibis impinguat, & permixtum vermibus; *Axin* vocatis, ingeſtumq. agilitatem quandam, & ad volubiles corporis motiones promptitudinem ingenerare dicitur, & oſſa emollire vt facilius homines contorqueri flectiq. huc, & illuc poſſint, corpusq. more petaurorum iactare. & venerem

Digitized by Goog

rem vehementer excitat,cholicis confert,ſedi admotum.trahitq.alui excrementa & dolorem, ſitimq. ſedat. vſtum vero argemata diſcutit. hoc eſt gummi illud nobile, quo Indi olim exercere ſolebant ludum *Bathei*, ſpectatu mirum, quem cura Corteſij videre aliquot ab hinc annis Hiſpani. eiuſdemq. arboris folia ſicca & leuigata, dicuntur leones & alia animalia interficere.

Bathei ludus quid ſit, apud Ouetum in hiſtoria naturali Indica, fuſe ſcriptum inuenies.

De HOITZILOXITL, ſeu de Arbore Balſami Indici. Balſamifera I. *Cap. XI.*

QVAM arborem Pannucini Chucte vocant, noſtri Indici Balſami arborem, Mexicenſes *Hoitziloxitl*, ſeu affluentem reſina nuncupare conſueuerunt, quia liquorem effundit Syriaco Balſamo ſimillimum, neque odore aut viribus inferiorem. Arbor eſt Mali Medicæ magnitudine,folijs Amygdali maioribus, tamen obrotundioribus, & magis acuminatis. floribus in extremis ramorum flagellis luteis, initio loculorum oblongorum forma, ſed procedente tempore quorumdam veluti foliorum, cæteris longiorum & latiorum, in quorum extremitatis cauitate,ſemina inclusa continentur, candicantia & in quendam pallorem inclinantia, oblonga, & pauliſper contorta,ſeminibus Mali Medicæ ſimilia, aut verius his, quæ Hiatini vocant *Manies*, ac ſaccharo, veluti ſtrobylinos noſtri incruſtare ſolent. Inciſo ergo quouis anni tempore huius arboris cortice ſtipiteue, ſed præcipuè exactis iam atque deſinentibus imbribus, liquor ille nobilis, toto orbe celeber, nec dum ſatis laudatus ſtillat,quem Balſamum appellant,è fuluo in nigrum inclinans colorem, ſapore acri, pauliſper amaro, odore vehementi, ſed tamen gratiſſimo. Regionibus prouenit calidis,qualis eſt Pannucina,vnde impoſitum eſt nomen,& ad Hoaxtepecenſes hortos a Regibus Mexicanis,delitiarum & magnificentiæ gratia,tranſlata. vbi eam rurſus vidimus editis ac montoſis locis. etſi ad campeſtria hominum cura & diligentia deſcenderit,cultaq. & Hortenſia veluti coacta amet.Vnde ſperare aliquis poſſet loca Hiſpaniarum calidiora minime fugituram.Sunt alij liquores,ſimplices atque compoſiti,quos eodem nomine Hiſpani qui ad has regiones penetrauere appellant,de quibus inferius dicemus. Extrahitur idem liquor decoctis etiã ſurculis minutatim inciſis ex aqua & vitro excepto innatante liquore,ſed viribus inferior. Liquor ergo quouis modo extractus quarto fere ordine calidus eſt ac ſiccus, ſubtilium partium non ſine quadam ad-

ſtrictione, & corroboratione,ac innumeris morborum generibus propellendis, atque ſanandis vtilis.nam tres quatuorue guttæ matutino tempore ante cibos lin ctæ, ventriculum a frigida cauſa imbecillem confirmant,vrinam & renum veſicæq. excrementa euocant,pelluntq. è corpore. aperiunt obſtructa, ac medentur reſpirationis difficultati, ventriculi & alui dolores ſedant. commendant colorem, ac iuuenilem vigorem diutius conſeruant, & tuentur. quin liquor ille in peſſulos efformatus, ac obditus vuluæ, ſecundas emortuosq infantes trahit, partum accelerat, & ſterilitatem a frigidis humidisq. ortam humoribus profligat. dolores ab eiſdem cauſis enatos vbicumque contingant, extrinſecus illitus ſedat. flatus & tumores præter naturam diſcutit, cerebrum corroborat, neruorum origini impoſitus auxiliatur, paralyſi & eorum gelidis omnibus medetur morbis. Cholicis, Iliacisq. & articulorum doloribus mirè eſt vtilis. quin vulnera recentia conglutinat, & ſanat inueterata, ac diuturnarum febrium repetentia frigora, ceruiciq. dorſoq. illitus pellit Idem præſtat ab ipſo ſemine expreſſum oleum,mitius tamen, benignius,ac mollius, quamuis acre quoque ſit,gratiſſimi odoris-guſtuq. & odorum,& ſuaue,ac tertio calorificum ordine,quod nos omnium primi curauimus prælo extorquendum. eſt autem oleo quod ab Amygdalis amaris, aut nucleis Perſicorum exprimitur, odore atque ſapore ſimile, ſed odoratius, vehementius,& acrimoniæ longe maioris.

Flos Balſami admodum pallet, & Digitali aliquo modo eſt ſimilis. eamdem arborem deſcripſit etiam Monardes cap.9. ſub finem. eiq. duplicem tribuit corticem, vnum craſſum Suberis modo, alterum vero tenuem. fructum ait Ciceris, aut Piſi grano maiorem non eſſe, incluſum in extrema ſiliqua, anguſta, digitum longa, alba, tenuitate regalis ſimplicis. quam etiam ſiliquam eleganter noſter Auctor, ſed maiorem in pictura exhibuit. Quod vero Balſamum a Monarde primo loco deſcribitur, forte eſt illud quod ſequente 13. cap. exponitur, cum eundem excoquendi modum vtrobique inueniamus, & folium Vrticæ cum folio mucronis haſtarum non adeo diſſideat.

Carolus Cluſius lib.2.exot.cap.29. deſcribit huius Balſami fructum, ſiliquam nempe ſpadiceam, cum duobus nucleis incluſis. Monardes autem, forte ſiliquam nondum adultam deſcripſit. Ego vero puto fructum illum Cluſianum potius ex arbore, quam vocant Pecuniæ.

D. Henrico Coruino, Batauo, Pharmacopœo Romano, exoticorum diligentiſſimo ſcrutatori, miſſus fuit nomine Mamey.

De Arbore HVACONEX ex qua paratur vocatum ab indigenis Balſamum.

Balſamifera II. *Cap. XII.*

ARBOR eſt mediocris altitudinis,& craſſitudine femoris,firma materia, & quæ terra defoſſa diutius duret incorupta, odora, luteisq. folijs denarij plus minus amplitudine.flore paruo & candicāti,fructu baccis Lauri ſimili.Cortice huius arboris cōfracto minutim,& quatriduo macerato ex aqua, ac demum inſolato & expreſſo, liquor extorquetur Balſami præſtans vires, ad multa vtilis, quique intra menſis vnius ſpacium peragatur. contrahitur etiam ex folijs ſtillatitius liquor, odore perquam iucundus, & multis per ſanandis affectibus aptiſſimus.

Digitized by Go

mus. quin ſurculi ipſi extergunt roborantq. dentes. ex quibus, vt hoc quoque obiter dicatur, Indi olim ſagittis mucrones addere conſueuerunt.

De Balſami frutice quem indigene Hiſpani MARIPENDAM vocant.

Balſamifera III. *Cap. XIII.*

ETSI planta hæc frutex ſit, inter arbores tamen, ob ſimilitudinem ac cognationem quam cum arboribus lacrymam ferentibus, præſertim eam quam habet eius liquor cum vocato Balſamo, reponere viſum fuit. Eſt ergo Maripenda frutex, ſtipites ferens viginti fere dodrantum altitudinem habentes, ramosq. fuſcos, ac folia haſtarum mucronibus paria, craſſa lataq. ſed ſuperna parte virentiora, & ſparſim purpuraſcentia è rubeo, & appenſa pediculis in coccineum colorem inclinantibus, fructu racematim dependente, & octo pene vncias longo, concinnato acinis vuarum fere ſimilibus, ſed tamen rarioribus, initio virentibus, deinde rubeſcentibus, & tandē è purpureo nigricantibus. Vtuntur Æthiopes foliis eius fiſtularum loco, ad hauriendum fumum herbæ vocatæ a Mexicenſibus Yelt, quem alijs per arundinum canales mos eſt haurire, paratis è foliis conuolutis quibuſdam tubulis. Arte vero extorquendi liquoris modus hic eſt. teneros eius plantæ cauliculos, turioneſue, & interdum acinos minutim diſſecant, coquuntq. in aqua, donec in defruti denſentur craſſitudinem, atque ita ſinunt conſidere. Curat hic liquor mire vulnera, etiam alias inſanabilia. & recentium fluentem quoque ſanguinem ſiſtit. Sunt qui ex præfatis germinibus aquam ſtillatitiam extorquent, quam aiunt, ardenti ſeu Vitæ vocata aqua, eſſe ad quæuis præſtantiorem, ac præcipue vulneribus curandis, & dolorem ventris a frigore ortum compeſcendum, complurimasq. affectiones pellendas a prædicta cauſa ortum ducentes, multorum teſtimonio affirmatum ſcimus.

De Balſamo Prouinciæ Tolu.

Balſamifera IV. *Cap. XIV.*

AVDIO in Prouincia Tolu, euntibus ab vrbe quam vocant Nomen Dei in Indicam Carthaginem, occurrere arbores mediocris magnitudinis, Pinum generibus haud abſimiles, foliis ſiliquæ toto virentibus anno, cultis in locis prouenientes, cortice tenui, ac tenero veſtitæ, quæ liquorem Balſamum vocatum inciſæ effundant, ad omnia quibus conferre ſolet Balſamum Indicum a nobis ſupra deſcriptum, æque vtile aut præſtantius.

Videtur Auctor innuere ea, quæ de hoc Balſamo latè ſcripſit Monardes cap. 10. quem videre lector poterit, nam illud mirificis extollit laudibus.

Digitized by Google

De MOLLE Lentiſco Peruana. Cap. XV.

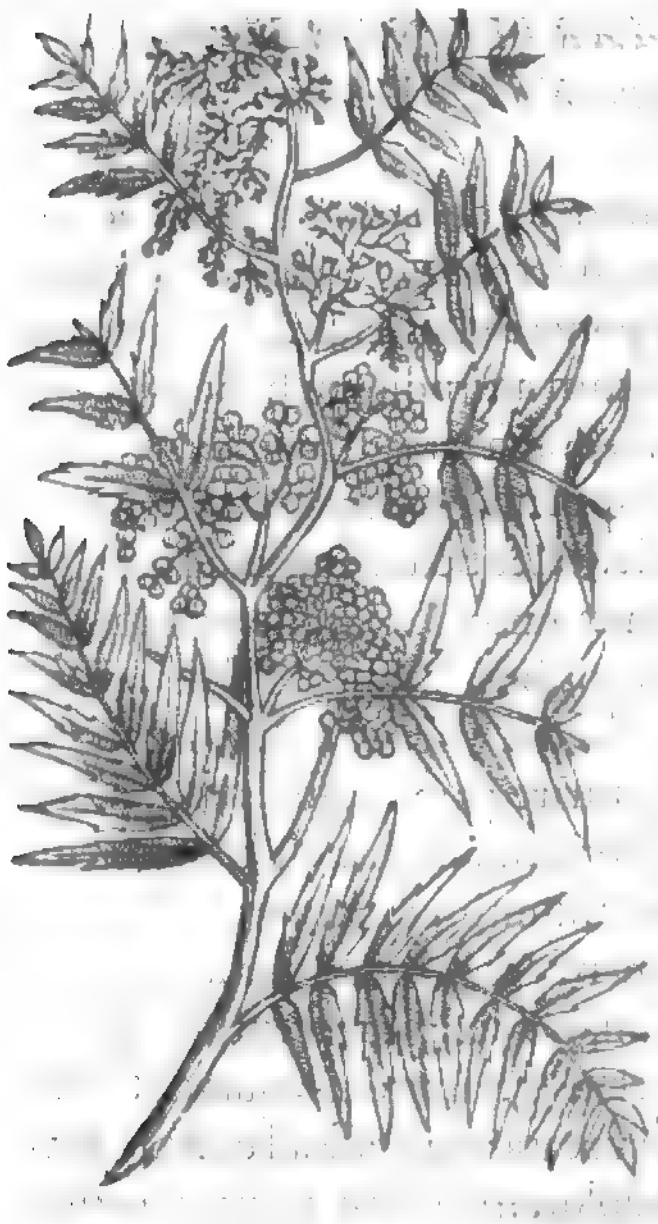

A Peruina vocata regione ad hanc no-
ſtram Hiſpaniam, imo ad Hiſpanias no-
ſtras, planta quam Molle vocant, iamdiu ad-
uecta eſt, atque tranſlata. Arbor procera eſt,
viſu pulchra, & ornandis domorum compluuijs, locisq. publicis, ac foris aptiſſima comata,
in latum pandens vndequaque ramos, qui è
viridi colore vertuntur in purpureum. vbi folia
Oleæ profert, ſed longo anguſtiora, & tenuiora, & quodammodo dentata, ordine vtrimque diſpoſita, & oblique verſus ramos extremos procedentia. Flores exiles, albos, racematim dependentes, qui mox in fructum virentem, Oxiacanthæ ſemini parem, aut paulò maiorem, alit. & cum maturuerit, in colorem exo albo rubeſcentem, dulciq. carne prædi-
tum, cum quadam acrimonia & amaritudine. membranulaq. prædicti coloris conregitur, cui nucleus durus ineſt. Folia ac fructus Lentiſcum eiusq. lacrymam olent reſipiuntq. ſed permixtũ Fœniculo: vnde fortaſſe aliquis in Lentiſci referat ſpecies, ni malit eſſe plantam ſui generis. folia & fructus virent toto anno, alijs ſubnaſcentibus, alijs adoleſcentibus, & alijs maturescentibus. Sylueſtris arbos eſt, neque vllis lenocinijs, aut cura vt proueniat opus habet; quamquã imo delicijs iamdiu haberi cœperit, cultumq. & indulgentiam libenter admittat. Prouenit vbique, ſeu ſemine, ramo, aut viui radice ſeratur. ſed in calidis regionibus aſſurgit, lætiusq. viuit. Stillat ab hac arbore lacryma, quæ velut folia vniuerſaq. planta, Fœniculi & Lentiſci odorem habet, ſaporem vero acrem, ſubdulcem, & cum quadam amaritudine adſtringentem. calidaq. & ſicca ordine fere tertio conſtat natura. Nucleus ventriculum corroborat, calefaciq., ventrem adſtringit & (vt quidam aiunt) Therebinthi vicem præſtat. ſemen vero Cardamomi, vrinam elicit, flatus diſſipat, & membra corroborat. corpora nimis fluxa & humecta exiccat. folia lotionibus addita, Oedemata diſſoluunt, ore commanſa gingiuas dentesq. confirmant, & vlceribus oris medentur. Fructus, ſeu iuus aſſumpti, ſiue exterius admoti, quemadmodum & lacryma, luculentius prædicta omnia præſtant. In Villa Madritij Prouinciæ Carpentariæ Hiſpaniæ, tres vidimus huius plantæ tenellas arbuſculas, caudicem femoris craſſitudine habentes, cortice ſubcinereo contectum, Fraxini humilioris, Orni Omeleæq. vulgo dictæ, magnitudine, ramulos vndequaque in latũ pandentes, ijſdem ornatos folijs conſtantibus ex pluribus ad vnum pediculum cohærentibus, multo tamen minoribus, ex viridi nigricantibus, ſerratis, ſub extremum anguſtioribus. quæ ab arboribus

boribus decerpta, lacteo ſucco, lento ac viuido odoroq. ſcatebant. flores exiles albos, racematimq. diſpoſitos habentes, fructus vndique Indicę prædictæ Molle ſimiles. pari modo fructus & folia toto anno virent, ac vires, & vſus, omnino ſunt pares.

Hæc etiam arbor ſpecies eſt Lentiſci tum figura tum viribus, cuius primam fecit mentionem Cluſius. Adoleuit Romæ in horto Excellentiſſimi Martij Columnæ Zagarolæ Ducis in magnam arborem, cuius folia initio ſerrata ſunt. arbore vero adoleſcente, omnes inciſiones pereunt, vt etiam annotauit ſubtiliſſimus rerum naturalium indagator, D. Fabius Columna Lynceus, in opere ſuo de rarioribus quibuſdam Apuliæ plantis.

De TECOMAHACA. Cap. XVI.

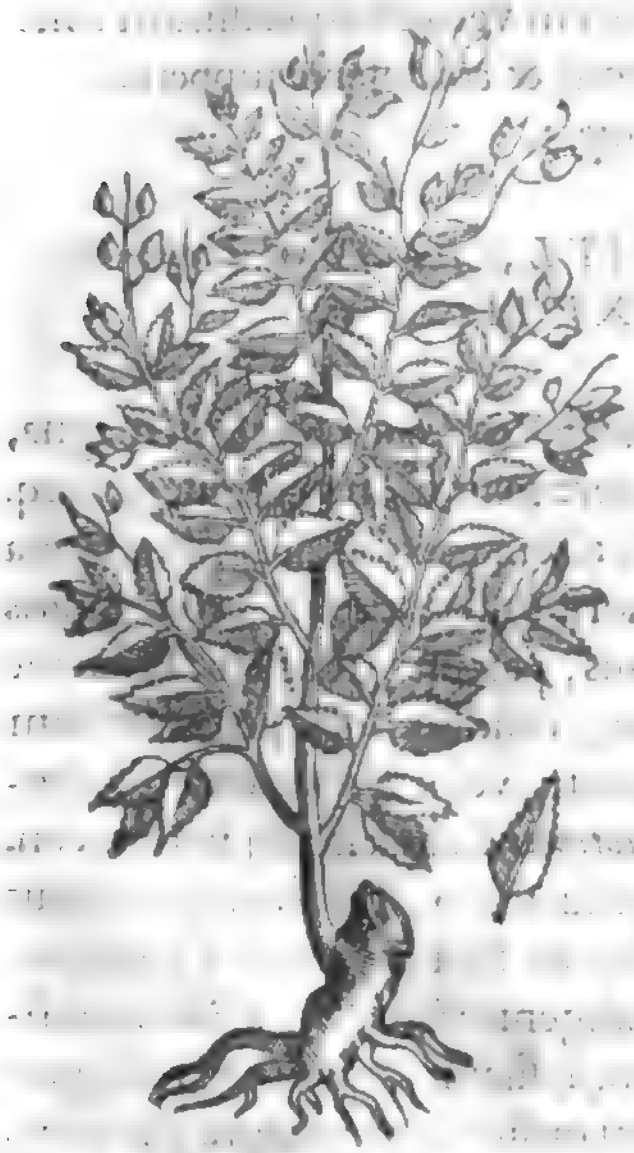

ARBOR eſt *Tecomahaca* magna, folia ferens obrotunda, mediocri & ſertata, ac fructuum in poſtremis ramorum flagellis paruum, obrotundum, fuluum, ac refertum ſemine, nucleo Perſici haud abſimili. Naſcitur apud Miſtecas, necnon Tangiteri regionis *Michuacanenſis*. poſſetq. in prouincias noſtri orbis paulo calidiores, mediocri negocio transferri. Acris planta eſt, & odorata, cum quadam adſtrictione. calidaq. & ſicca ordine tertio. Fluit ab hac arbore ſcarificata aut incisa, & interdum etiam ſponte ſua, lacryma nulli ferè ignota, eadem prædita temperie & viribus, quam plerique loco Myrrhæ ſubſtituunt. dolores a flatuoſo ſpiritu, frigidaue cauſa ortos ſedans, flatus ipſos diſcutiens, lentos humores diſſoluens, ac frigidam intemperiem corrigens, implaſtri modo adhibita, vtero amica ita, vt prunis iniecta, & naribus admota, mulieres hyſtericas illico liberet. Vmbilico appoſita, menſes ſiſtit, & vterum ſuo loco retinet. diſtillationes, temporibus, aut poſt aures adhibita, ſiſtit. dolores dentium ſedat, cauiſue dentibus indita, ipſos a corruptione liberat. neruorum vulneribus opitulatur coxendici, ac arthritidi a frigida cauſa genitis opem præſtat. cerebrum, neruos, ac ventriculum appoſita robroat. magniq. eſt ad omnes affectus a frigida cauſa ortos vſus.

Deſcribitur a Monarde, Tecamahaca cap 2. Vſus eius apud Europæos permagnus eſt, ob odoris fragrantiam, præſertim ad catarrhos maturandos, & ad dolores cholicos, flatusq. diſcutiendos.

De

De TLAHVELILOCA, QVAHVITL, id eſt arbore inſania, CARAGNA nuncupata. Cap. XVII.

TLAHVELILOCA *Quahuitl*, quam Hiſpani *Caragnam* vocant, arbor eſt magna, fuluos ſtipites fundens, leues, nitidos, & odoros, folia oleaginea in Crucis forma compoſita, orbicularia. Odora arbor eſt, guſtu acris, & nonnihil adſtringens. Naſcitur apud *Michuacanenſes*, & Mexicam inferiorem; Gummi quod ab ea fluit, *Caragnam* quoque vocare audio, eiſdem fere viribus, quibus *Tecomahaca* præditam, ſed vehementioribus, ita vt affectus quos *Tecomahaca* curare nequit, *Caragna* pellat. puluis ipſius ſtipitis deuoratus, mirè ventriculum & cor firmat, ſtatus diſcutit, frigidam emendat intemperiem, & vterinos curat affectus. Fama eſt apud indigenas Cacodæmones hanc arborem pertimeſcere ac fugere; & faſcino aduerſari. corticem vero ex aqua illitum conferre cordi, deuoratum vero *Cacahoatl* pectori ſimul & cordi ferre ſuppetias.

Reſinæ huius vſum etiam iudicauit Monardes. cap. 3.

De XOCHIOCOTZO, QVAHVITL, ſeu Arbore Liquidambari Indici. Cap. XVIII.

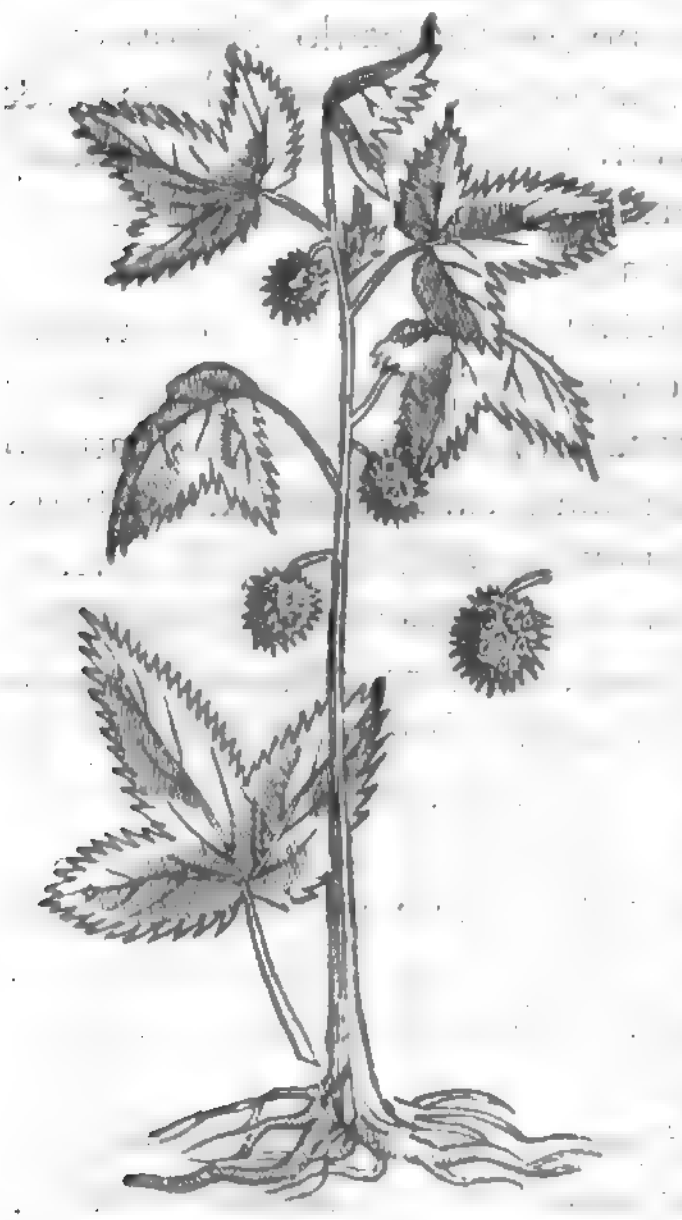

ARBOR eſt *Xochiocotzo Quahuitl* magna, Aceris ferè folijs, in tres cuſpides, duoſq. ſinus diuiſis, altera parte albicantibus, altera verò obſcurioribus, ſerratisq.. Cortex ſtipitis partim fuluus, partim virens eſt. Prouenit campeſtribus, calidisq. locis, & interdum etiam temperatis, velut *Hocyacocotla*, *Quahuchinanci*, & *Xicotepeci*. Calida ſiccaq. natura conſtat, & odore iucundo. Inciſo arboris huius cortice, Indicum fluit vocatum Liquidambarum ab indigenis Hiſpanis, a Mexicenſibus *Xochiocotzol*, ſuauitate odoris Storaci perſimile: calenti ordine tertio natura, ſiccantiq. quod additum Tabacis, caput, ventriculum, & cor firmat, ſomnum inducit, & capitis dolorem a frigida cauſſa ortum lenit. per ſe verò humores diſcutit, ſedat dolores, ac impetiginibus cute digitis conuulſa medetur. Stillat ab eadem arbore, aut ſponte ſua aut inciſa, oleum haud cedens prædicto liquori, aut odoris iucunditate, aut medicis viribus. & ſi aliqui dicant, oleum ſtillare ex primo liquore, loco congruo poſito, aut expreſſo, vt tenuior eius pars ſtillare poſſit; dicantq. eſſe calidum, & humidum, minus tamen recte. Diſcutit vtrumque flatum, ac præter naturam tumores diſſipat,

coctio-

coctionem procurat, ventriculum roborat, vterinis affectibus confert, & alia his similia præstat iuuamenta, seu per se, seu alijs medicamentis permixtum. Sunt qui elixis ex aqua stipitibus, id odoramenti parant genus. sed vilius ita est, ac minus ad prædicta præsidia expetibile, & nisi ad viliores quosdam vsus commodum.

Fructus huius arboris rotundus est, sed instar Polygoni habens multas superficies nigras, angulos vero luteos. vsum huius liquoris admodum copiose descripsit Monardes cap. 8.

De YZTAC QVAVHXIOTL, seu QVAVHXIOTL alba Galiopifera. *Cap. XIX.*

YZTAC QVAVHXIOTL
Galiopifera.

YZTAC QVAVHXIOTL
alia Galiopifera.

YZTAC *Quauhxiotl*, quam alij *Quauhxiotl* vocant, arbor est mediocris, folijs obrotundis, & stipitibus, atque pediculis rubentibus. Gummi stillat candidum, acris saporis. Prouenit in calidis *Ytzocani*. gummi tertio ordine calidum esse videtur, quod alunm fluentem cohibet deuoratum ex aquæ scrupuli vnius mensura. dysenterijs mirum in modum opitulatur. quin dolores illitum sedat, ac discutit præter naturam tumores. aquam, in qua infunditur, lacteo tingit colore. est & aliud genus eisdem præditum viribus, formaq. vocatum *Tlatlahuic Quauhuxiotl*, sed gummi manans rubescens, vt nomen indicat.

In Fi-

In Figura ſecundo loco poſita, folia in ramis ſunt bina ex oppoſito, ſed in ramo tota ſunt ſeptem, eo ordine quo in Lentiſco, ſed magnitudine Aurantij. bacca etiam rubræ ipſi trunco adnatæ, quæ magnitudine Piſum æquant.

An ad ſequentem pertineat deſcriptionem cogitandum, præſertim cum idem nomen tribuat.

De COPALTIC, ſeu arbore fundente gummi ſimile COPALLI. *Cap. XX.*

EXCELSA arbor eſt *Copaltic* leuis, epidermide cuticulauè ſupernè veſtita, quæ ſuapte natura deſquamatur, vnde nomen. Ocymi folijs, fructu *Oxyacanthæ* paulò maiori, primo viridi, ac tandē coccineo. Reſinam hæc fundit arbor candidam, & pauliſper odoram, ſed modicam. Naſcitur in calidis locis montoſisq. *Texaxahuaci.* ſuntq. qui *Ytac Quauhxiotl* vocant. Cortex ligni calidus eſt ordine ſecundo, odorus, & grati ſaporis, non ſine ſiccitate, & amaritudine quadam. Gummi illud calidum apud Mexicanos circumfertur, habeturq. maximi in compeſcendis dyſenterijs. Ex hac ſtillans arbore reſina eſt, quæ ex aqua deuorata, vbi ſtatim in lac ſoluitur, vnius oboli menſura, aut per ſe ſolum, aut permixta *Copalli*, ſiſtit dyſenterias, & ſanguinem vndecumque manantem cohibet. Vitandum eſt tamen auctius pondus.

De TZINA CANCVITLA QVAVHITL, ſeu arbore ferente gummi ſimile ſtercori veſpertilionum Laccifera. *Cap. XXI.*

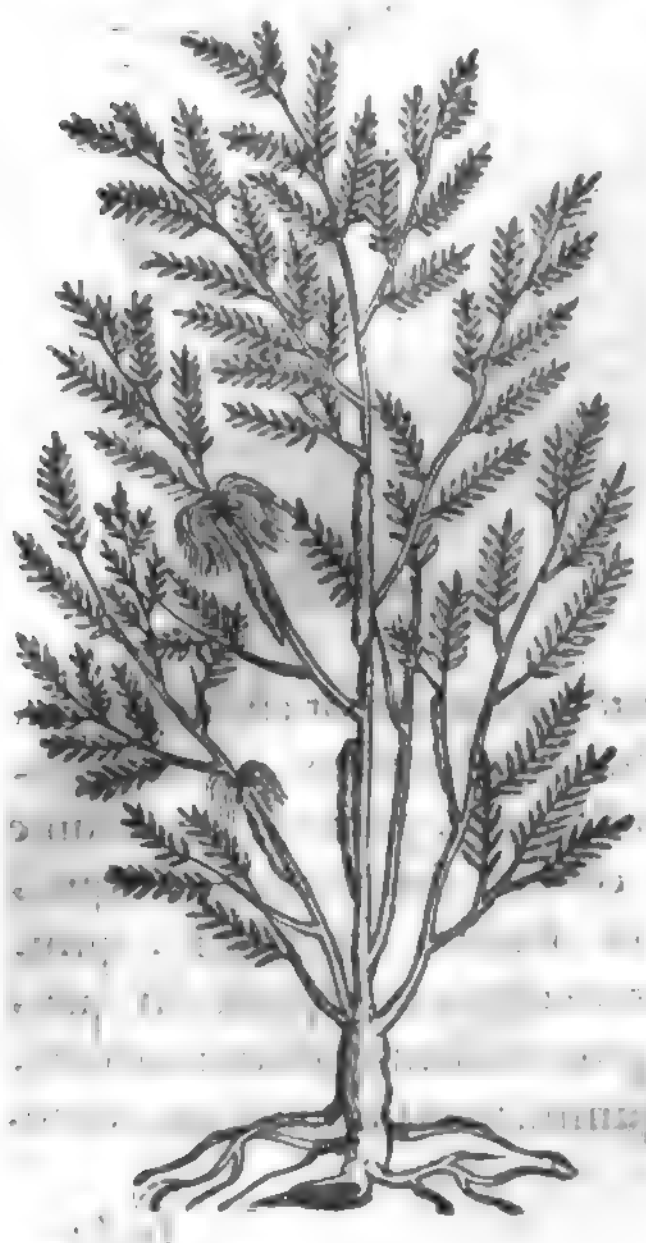

TZINACANCVITLA *Quahuitl*, gummi eſt, quod Laccam officinæ vocant. decidit ex arbore incondita, ac mediocris magnitudinis, quæ folia fert *Mizquitl*, ſeu exilia, pennas auium imitantia, breuia, tenuia, ex vtraque parte ramorum ſerie quadam procedentia. ſtipites, ac ramos purpureos, obtectos gummi, quod diximus, nequaquam a formicis elaborato, vt quidam per inſcitiam putant, ſed ab ipſis arborum ramis vndecumque ſtillante, & eiſdem veluti tubuli quidam adhæreſcente. Naſcitur in calidis, qualis eſt ager *Huatpecenſis*, & *Huauhnahuacenſis*, vbi ſunt qui *Hoelicpatlim*, & *Quauhuiexihuitl* vocent. etſi in nonnullis Indiæ orientalis locis ortum ducat, varijsq. ibi nominibus nuncupetur. De eius viribus Arabes rogentur, ne nos rurſus dicta dicamus in tanta temporis pænuria, & rerum deſcribendarum copia.

Illud

Illud etiam notum eſt, admixta reſina, maſſam ex eo gummi parari quam Laeram corrupta dictione vocant, ſignandis literis, alijsq. ſchedis aptiſſimam. addita verò his arena craſſiuſcule trita, percoctisq. omnibus in placentulam cogi, quæ admota igni è veſtigio emolleſcat, perfrigerata verò eam duritiem ac firmitatem contrahat, quæ ferrum, lapides, & gemmas exedat, rumpatque, quod nos experimento cognouimus.

Folia huius arboris conferuntur folijs Acatiæ Aegyptiæ, rami ipſi ſunt purpuraſcentes, & Lacca quaſi nigra ramis adhæret.

Laccam arborem Acoſta c. 8. folio Pruni ſcribit ſe ex aliorum relatione intellexiſſe, id quod parum huic noſtræ congruit. Vnde vel male obſeruatum ab ijs qui parum huic rei ſtudebant, vel alterius erit generis.

Vanum eſſe rumorem quod Lacca à formicis elaboretur ex auctore noſtro patet. vnde licet alæ formicarum in ea reperiantur, non tamen argumentum eſt ſufficiens huius operis. præſertim cum videamus & noſtras formicas congerere potius frumenta, Muſcas, & ſimilia, quam aliquid apibus ſimile elaborare.

De EZQVAHVITL, id eſt ſanguinis Arbore. Cap. XXII.

ARBOR magna eſt *Ezquahuitl*, folia ferens Verbaſci, ampla, & anguloſa, ſanguine ſtillans, quem vocant Draconis, vnde euenit ei nomen. eſt enim *Ezquahuitl* ſanguinis arbor. Prouenit *Quahuchinanci*. vis autem huius ſucci frigida eſt atque adſtringens. corroborat dentes, fluxiones ſiſtit; denique vim omnem, ſimilitudinem, ac effectus eoſdem præſtat, quos ſanguis Draconis noſtri vſus, qui a Draconibus Fortunatarum colligi ſolet. de quibus, alijsq. Fortunatarum arboribus ſeorſum fortaſſe dicemus.

Arbor hæc ſecunda eleganter à Cluſio deſcripta eſt initio ſuarum obſeruationum, vbi eam Draconem vocat. quam etiam Piſis extare audio in Horto Sereniſſimi Magni Etruriæ Ducis.

De EZQVAHVITL ſecunda. Cap. XXIII.

OFFENDI etiam apud *Quauhnahuacenſes* agros, qui pertinent ad *Tepecuaculcum*, arborem *Ezquahuitl Quahuchinacenſi* perſimilem, folijs tamen magis orbiculatis, hirſutis, & aſperis, craſſo cortice, radice ſurculoſa, ac iuxta aquas naſcentem. quæ adſtringens etiam eſt, & odorata, amara, calefaciens quodammodo, & ad eadem vtilis. Nam eius liquor, qui ſcarificata arbore copioſè fluit, oculis inflammatione laborantibus mirè ſubuenit. partes enim habet nonnullas frigidas, ſiccas, & adſtringentes. quare non mirum eſt, ſi calidas etiam quaſdam partes poſsidens, vincentibus frigidis in ea, id operetur.

De MIZQVITL; ſeu Siliqua Acatiæ. Cap. XXIV.

ARBOR eſt *Mizquitl* frequentiſſima Nouæ Hiſpaniæ, ſua ſponte in quibuſque locis, ſed maximè montoſis, temperatis, aut frigidis, proueniens. incondita, & ſpinoſa, folijs exilibus, pennas auium imitantibus ordine, vtraque ex

parte

Digitized by Google

parte ramorum diſpoſitis, flore Betulæ noſtratis proximo, ac ſiliquis edulibus longisq. & dulcis, pergratiq. ſaporis,refertis ſemine,vnde ſortita eſt nomen, hinc & inde dependentibus. è quibus placentulas parant *Chichimecarum* gens vicem illis præſtantes panis, veluti ex varijs ſeminibus,radicibus,ac fructibus alijs. Hæc eſt veriſſima antiquorum Acatia & quæ germanum Gummi Arabicum fert, cuius hic ingens eſt copia, & incuria fortaſſis pudenda adhuc incognita, & in noſtrum orbem nondum deportata. neque eſt vnica eius ſpecies, ſed plures. frigida, ſiccaq. & adſtringenti conſtant natura. liquor è tenerrimis huius arboris turionibus defluens, expreſſusq., aut aqua vbi aliquandiu ijdem maduerint,illita mirum in modum oculorum morbis auxiliatur, aut ius decocti corticum nimium menſium fluxum compeſcit. qui menſes ſi primiparæ ſunt (vt hoc obiter attingatur) tineæ, & lichenibus medentur. Sunt qui *Hoaxin*, *Hacazcolotl*, & alias nonnullas arbores quæ apud Nouam Hiſpaniam proueniunt, in Acatiæ referant differentias.

Proſper Alpinus inter alias Ægypti plantas, & hanc veterum Acatiam deſcripſit, cui ſi non eadem, ſaltem congener iudicari debet.

De MIZQVITL MICHVACANENSI Acatia No. Hiſp. II. Cap. XXV.

VOCANT *Michuacanenſes* ſuam *Mizquitl Tzintzequam* ſpinis carentem,& folijs exilioribus *Mizquitl* vulgari,quę etiam Acatiæ ſpecies eſt, & Gummi vocatum Arabicum quam optime fundit, eoſdem habens vſus & vires,

De HVCIPOCHOTL HVAXACENSI Ricino No. Hiſp. Cap. XXVI.

ARBVSCVLA eſt *Hucipochotl Huaxacenſis* vitium modo ſerpens ſinuoſis, ac tricuſpidibus folijs, floribus coccineis paruis, & aggregatis in comam. vnde generantur fructus Nucis penè Ponticæ forma, ac magnitudine, ſed ternos includentes Ricini more candicantes nucleos. toto anno folia, flores,& fructus fert. Naſcitur apud *Huaxacenſes*. dulcis eſt, calidaq. & humida,aut moderatè frigida temperie. Liquor ſtillatitius vires elangueſcentes inſtaurat, reficitq. vt homines pene mortuos ferant exſuſcitare. idem refrigerat,& impingu t aut ipſa arboris folia oleris vice deuorata, nitidumq. reddunt colorem.lacryma ſtillans e perfractis germinibus, inflammationi oculorũ mirum in modum confert. Nuclei quini,aut,ſi robuſtior homo ſit, ſepteni emundati a quadam illos tegente membrana,vacuãt egregiè pituitam,& bilem,per ſuperna & inferna,vſque adeo ſecuro euentu, vt vel leuis momenti re ingeſta medicamenti huius vis ſi ita expediat, coerceatur. Allata eſt eadem a Panucenſibus, ſtipite cubitali, ſubalbido, lento, leui & ſpinifero, vbi vocant *Tzapeloach Quahuitl*. aiuntq. lac eius firmare dentes,& carnem exhauſtam inſtaurare.

Sine dubio inter Ricini genera reponenda eſt hæc planta, vires tamen ipſius non ſunt tam vehementes, ac in America illo de quo (luſius in annotationibus ad Monardem, ait dimidiam tantum partem vnius grani valide per ſuperiora & inferiora purgare. Huius validi Ricini ſemina Romæ vendidit quidam agyrta magno ſanè numero, cuius

vnum

SASAFRAS.

vnum semen sive granum sumptum quibusdam vicios aluum mouit, sapore initio dulce est, sed dein vrit instar Cyclaminis; potest etiam fieri vt Ricini ab Auctore descripti semen, eandem vetustate induat acrimoniam, sicuti videmus in Zingibere, euenire, cuius radix recens in acetarijs ob multam humiditatem coniunctam editur.

De Arbore à quibusdam SASAFRAS vocata. Cap. XXVII.

ARBOR est magna *Sasafras*, folia ferens crenata, & in tres partes diuisa, stipites leues, subrubeos, & Anisum olentes. nascitur in prouincia Florida, & Michuacanensi. Calida constat, & sicca natura, ordine circiter tertio, & subtilibus partibus. quare Cholicis, Iliacisq. opitulatur, necnon difficultati vrinæ, renumq. morbis, dum tamen à frigida caussa contingant. flatum discutit, & obstructiones aperit. internas partes roborat, Asthmati, alijsq. thoracis vitijs à prædicta caussa ortis, opitulatur. Vomitus cohibet, coctionem iuuat, aluumq. subducit. Vtero confert, sterilitati medetur, mensosq. mouet. lue venerea laborantibus instar cæterorum alexipharmacorum opem præstat. Dentium dolores sedat, & fluxiones absumpta caussa inhibet. Ius decocti ramorum, trunci, radicumque, præsertim corticum, sumendum octo vnciarum pondere, mane quatuor horis ante omnem cibum, sudorq. seruandus. Decoctum paratur ex media vncia radicum cum cortice affusatim incisarum, ac macerarum per noctem in duodecim libris aquæ fontis. coquanturq. lento igne ad tertias. Huius decocti parandi, & vtendi ratio, variatur pro laborantis corporis habitu, natura, temperamento, viribus, ætate consuetudine, & anni tempore. Ratioq. victus attenuans & exiccans sit, vt in cæteris suis Venereæ alexipharmacis, vtaturq. pro potu secundo decocto; idque habita prius vniuersi corporis ratione. Sunt

Digitized by Google

qui ſimplici decocto vtantur pro potu, aut ſolo, aut vino cum eo diluto, nulla præcedente vniuerſi corporis vacuatione, neque ratione victus ſeruata. Debilibus, tabidis, & præter naturam extenuatis, huius decocti vſus aduerſiſſimus eſt.

Id quod arborum genus referri debeat ex ſolo folio iudicare admodum eſt difficile, ex fructu vero qui hic deeſt facillimum eſſet. admodum aromaticum eſt hoc lignum vſusq. plurimos habet, præſertim in lue venerea. decoctum eius ſi fiat ad tertias valde multum deperdit olei fragrantiſſimi, vnde commodius fiet in veſica cuprea ſuperimpoſito alembico cupreo, intus tamen probe plumbo albo obducto, ſic enim eadem opera habebitur, & decoctum, & oleum.

De TOCPATLI. Cap. XXVIII.

ARBVSCVLA eſt *Tocpatlis* naſcens in planis, calidisq. locis, ſurculoſis innixa radicibus, vnde oritur ſtipes, & in eo folia ſylueſtris Raphani, magna, ſerrata, haſtarum mucronibus haud diſſimilia, ac flores candicantes. Radix acris, odora, & nonnihil adſtringens eſt. calefacit, exiccatq. ordine tertio, medetur Gallico morbo ius decocti foliorum & radicum eius, ſiue bibatur, ſiue erumpentibus tuberculis applicetur. qua radice ego libentius vterer (modo frigidi eſſent & tenaces humores, quales ſolent per eos morbos magna ex parte dominari) quam cæteris plantis, quarum eſt vſus apud Indos, & Hiſpanos ad prædictum affectum curandum. Eadem radix tuſa, illitaq. ſplenem comminuit, & priſtinæ reſtituit ſanitati.

De HOAXACAN, ſeu Ligno Sancto. Cap. XXIX.

HOAXACAN vocant Indi eam plantam, quam alij *Matlalquauhuitl*, ſeu Cyaneam, tale enim eſt eius cor, ſeu medulla. arbor eſt mediocris magnitudinis, ſtrigoſis & inconditis ſtipitibus, ac veluti ſpinoſis, foliis verò paulò rutaceis maioribus, longioribuſque, & Cyaneis floribus. Cortex eſt cinereus, & ſi qui craſſiorem ſtipitem veſtit, ſit fuluus. lignum pallet, ac medulla, vt dixerim Cyanea eſt, vnde ſumpſit nomen. cortex

eſt abun-

HOAXACAN, LIGNVM SANCTVM

est abundè amarus. quò fit vt calidus ordine secundo, cum folijs quoque ipsis haberi possit, cum manifesta siccitate. etsi medullam non senserim amaram, referre verò quos effectus præstet in curanda Gallica lue, alijsq. diuturnis affectibus capitis, thoracis, ventriculi, paris, lienis, renum, artuumq. doloribus, aut quis sit administrandi modus in tanta luce superuacaneum duxi. Nascitur in calidis *Ytzocanis*, & Misticæ inferioris. & apud Haitinos quoque prouenit.

GVAYACAN.

GVAYACAN est arbor Iuglandis, vel Ilicis magnitudine cuius cortex colore, extrinsecus cineritio permixtis tamen multis maculis viridibus intrinsecus verosubruber, non admodum densus, sed immodicè durus crassitudinis nempe semidigitalis, is ligno recenter cæso, adeo firmiter hæret, vt vix ferro separari queat, progressu vero temporis facile seiungitur.

Lignum in extremis colore qui in Buxo interne nigrescente conspicitur, & medi-tullium eius est maximum, totumq. adeo lignum splendida quadam donatum duritie.

Pinguitudo eius resinaceum quid spirat, vriturq. odore non insuani, & ab accenso gummi profluit, quod prædurum est vbi refrixerit.

Pondus eius quale nulli præterea ligno, nulla eius quantumuis minima pars, in Aqua fluitat, sed mergitur continuo, & subsidit, vnde lignum est fortissimum quod duritie omne robur superat, & idcirco quam minime hiat, neque facile videas quod rimas traxerit.

Sapor non ingratus amarus statim, tum acrimonia miti palatum ac fauces compungens, qui semel cognitus, nunquam errare sinit emptorem in cognoscendo.

Decoctum eius æstate vltra tertium diem non perdurat.

Folium crassum, parum durum viride multis venis distinctum quidam arbuto comparant, in ramo situm habet ex opposito alterius, vt in Siliqua vel Lentisco videre licet, quaterna vel sena.

Flores multi quasi Vmbellam, vel Corymbum constituentes, pediculis vncialibus insistunt pallidi lutei, senis constantes foliolis multis, è medio staminibusq. prodeuntibus in quorum medio rudimentum, fructus bursam pastoris effigie refert.

Fructus à quibusdam Castaneis ab alijs prunis similis refertur duobus lupinis sibi coniunctis, aliquando etiam tribus, vt Clusius refert, vel aceris fructibus, sed sine alis conflat, cordis figuram eleganter exprimentibus leuissima porro distractione vnum ab altero sicut & aceris fructus diuellitur.

Digitized by Google

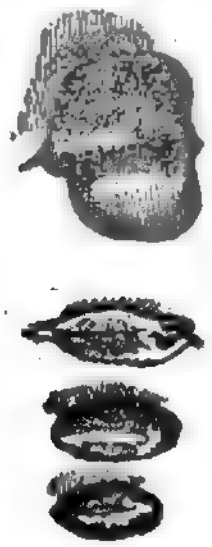

Longitudo eſt trauſuerſi digiti latitudo paulominor, color totius corij Caſtaneus aliquantulum corrugatus, Pruni inſtar, in coniunctione cum altero fructu membrana eſt denſitate, colore, duritie perſimilis, ei quæ Iuglandis ſemen biſariam diuidit.

Corium externum corrugatum mollius eſt, internum vero nucis interno putamini duritie, & colore reſpondet eius denſitas, in Icone ad viuum expreſſa.

Nucleus intus concluſus, appoſita figura exhibetur, colore & varijs venarum ductibus Nuci Myriſticæ, Nuci Muſcati, vel Buxi radici admodum ſimilis, hunc ſi diu in ore voluas, quaſi pulpam quandam abradis, quæ acrimoniam manifeſtam linguæ imprimit, & nucleus in recenti fructu manet coloris Caſtanei, quaſi tranſparentis, in alijs vero omnino niger.

Nucleum ſi ſecundum longitudinem findas, duritiem Dactylorum offendes tumq. oſſeum flauum in recente cinereum in obſoleto, albæ autem lineæ tranſuerſim parallelos, totum pertranſeunt, vt admodum eleganter Lyncurium ſiue Belemnitem radius ſplendore referat.

In medio eius cauitas eſt longa à ſummo ad imum pertingens, ſed ſine vlla fere latitudine qualis in Euonymo etiam conſpicitur, vbi ſeminis duo oualia, ſed plana viridia quaſi foliola ſeiuncta in ſummo vniuntur, corq. extrorſum verſus componunt ad modum planè Euonymi, niſi quod cor in Euonymo verſus pediculum ſit conſtitutum.

Quæ omnia mihi videre licuit munere D. Henrici Coruini in re herbaria peritiſſimi, qui fructus hos ſibi miſſos mihi dono dedit.

Creſcit hæc arbor in Hiſpaniola, & in continentis regione Nagrando dicta, tanta copia vt numero ſuperent Pinus Hiſpaniæ.

LIGNVM SANCTVM.

ARBOR eſt admodum ſimilis Guayaco, ſed minor magnitudine Populi ſtipitibus velut ſpinoſis, cortex magis quam Guaiaci puſtuloſus, cætera ſimilis, cinereus, maculisq. conſperſus, intrinſecus vero obſcure rubet, & in recenti ligno etiam facile ſeparatur.

Lignum à Guayaco differt meditullio quod in hoc eſt parum & in ramis nullum. Ipſius ligni color magis albicat, & ad luteum quendam colorem vergit; Meditullium parcè nigrum ad viride inclinat, euidenter, imo Cyaneum eſt in viridi vt nomen Hoaxacan traxit originem.

Tractanti nullus odor occurrit, æmulatur tamen Guayaci odorem, vt in decocto & oleo eius diſtillato patet, qui tamen in integro non percipitur, adeo terreis partibus permixta eſt, vt ne ab inflammato quidem, niſi parum admodum deſtuat, cum tamen per deſtillationem plus olei, quam ex Guayaco extrahatur.

Pondus Guayaco idem eſt, æque enim cito in aqua ſubſidit.

Sapor

Sapor amarus, ſed acrimonia longe maior, & euidentior, adeo vt amaritudo ab hac oppreſſa non ſtatim percipiatur, ideoque Piperis inſtar, fauces pungit, mordicat, & puluis eius naribus inditus ſternutamenta ciet, vnde longe ab incolis ob vires, Guayaco præfertur, nec enim tantum luem venereā, & quidem facilius curat, ſed & multos alios morbos, quibus Guayacum non ſufficit, expugnat, & ob miros ſuos effectus in maiore eſt vſu, & Ligni Sancti nomen non ſine ratione obtinuit, quamuis immoderato vſu, & caloris vehementia, poſſit hominem nimium excalefacere, decoctum eius, & amarius eſt, & magis odorum quam Guayaci, flauumq. colorem magis habet intenſum.

Folia exigua rutaceis paulo maiora Lentiſci modo bina ex aduerſo poſita, & ordinata ſunt, ita vt nullum vnicum ſit, in extimo quod quidem in leguminibus plerumque euenit.

Flos Vincæ Peruincæ admodum ſimilis eſt colore, & figura, ſed ſine aliqua longitudine eiusq. foliola quaſi duplicata, ſibi ſuperpoſita apparent, florum etiam coniunctio ex pictura videtur ad Corymbum accedere.

Fructum auctor non addidit naſcitur copioſe in Inſula Borichen, quæ nunc S. Joannis ab Hiſpanis appellatur.

EX vtraque ergo deſcriptione, & figura manifeſtum eſt, has duas arbores, inter ſe ſpecie diſtinctas eſſe, quamuis ſub eodem proximo genere contineantur ſic enim & Vites, & Pyri, & Mali infinitas ſub ſe ſpecies, continentes, ſuis tamen generibus conueniunt.

Hæc eo dico, quod cum ante octo annos, Lignum Indicum ex Hollandia Romam allatum eſſet, magna inter medicos, etiam libellis editis altercatio nata fuit, an Lignum illud eſſet legitimum, an vero repudiandum, quidam enim vnam tantum Guayaci arborem eſſe aſſerebant, ideoque hoc tanquam Pſeudo lignum omnino repudiandum; alij vero authoritate Ouiedi, & Monardis ſuffulti, duo diuerſa genera eſſe ſtatuebant, illudq. Guayacum, hoc vero Lignum Sanctum, appellari debere aſſerebant, non obſtante nominum, aliquando confuſione. Quæ quidem poſterior ſententia, vt ex ſupradictis patuit, à quouis veritatis ſtudioſo, merito eſt recipienda; cum ipſæ plantæ ita quidem diſtinctæ exhibeantur, vt eas ſpecie differre cuiuis pateat, merito tamen ſub eodem genere reponi debeant.

Cui porro arborum generi hæ duæ ſint adſcribendæ, diu dubitaui, & etiam nunc hæreo. Putaui aliquando, Euonymo illas congeneres dici poſſe, ſed quibuſdam argumentis obſtantibus ab ea opinione receſſi.

An ad Buxum referri poſſint nondum plane apud animum meum decreui, quamuis multa id videantur ſuadere. Itaque hac de re, poſt maturiorem deliberationem amplior aliquando diſſerendi dabitur occaſio.

Plura qui volet Ouiedum adeat in hiſtoria naturali Indica, & Monardem vbi ipſam Guayaci arborem cum fructu, & floribus à Cluſio depictam inueniet, in quà tamen deſidero duorum illorum fructuum ſeiunctionem à pictore minime expreſſam videat, & omnes qui de lue Venerea conſcripſerunt Medicos.

De YOHVALXOCHITL, ſeu Flore nocturno. Cap. XXX.

YOHVALXOCHITL, quam quidam *Cozquaquahuitl* vocant, alij vero *Yaboalxochitl*, ſeu florem orbicularem, arbuſcula eſt, Folia Ebuli,

Digitized by Google

Sambuciq. ferens (ad quorum ſpecies eſt fortaſsis referenda , niſi quis malit ad Vitis ſylueſtris ſpecies pertinere) ſed minime ſerrata; vmbellas Sambuci , e floſculis aggeratas orbicularibus, & pallentibus, interdiu (vt ferunt) contractis, & hiantibus noctu . vnde acini fiunt racematim dependentes , initio virides , deinde coccinei, & tandem purpurei. radices verò reſinoſi ſaporis, glutinoſas, & guſtus nonnihil odori. Naſcitur *Chapulteci* non procul ab vrbe Mexicana, montoſis, editisq. locis, nec non in vallibus, planiſque . Floret Iunio . Calida, & ſicca ordine ſecundo conſtat natura, & ſapore amaro. tumores appoſita diſcutit , aut maturat, & rumpit . quibuſdam epota ex aqua ſudorem euocat, & alijs aluum ciet . puluis eius medetur inſperſus vlceribus inſanabilibus . & confert ſcabiei lepræq. Auxiliatur etiam reſolutis, & vterino affectu laborantibus . Sunt qui edant folia frixa expreſſo prius ſucco medicinæ gratia, aſſerantq. ita corpus extergere , atque impinguare , & vt carnem inſtaurat exeſam , & caſu aliquo exhauſtam , ſic ſuperuacaneam citra vllam noxam ſenſumuè doloris , corrodere, & abſumere . vanos timores pellere pectori impoſita folia . & ſyncopen inde profectam tollere .

De CAYOLIZAN, ſeu TEPOÇAN. Cap. XXXI.

ARBOR eſt *Cayolizan* mediocris magnitudinis , Folia ferens Saluiæ , ſed maiora , à quibus apud nonnullos indigenas Hiſpanos inuenit nomen, inferna parte ſubalbida , & ſupernè virentia , pinguia, & Verbaſci modo hirſuta, lubricaque. Florem in poſtremis ramis modicum , ac luteum , & in Corymborum formam veluti compoſitum . Odorata arbor eſt, & calentis naturæ , thus citra diſtinctionem vllam redolet. Calidis regionibus (nam in his quoque aliquando prouenit) minoribus ornatur foliis , latioribus verò temperatis , etſi vbique naſcitur, neque vllum refugit ſolum, fertile maximè , & humectum . Ius decocti corticum, ſtipitis, atque radicis ebibitum vterinis confert affectibus, ac vuluam proprijs reſtituit ſedibus. vrinam euocat, emundatq. corpus . Ipſæ verò radices , corticeſuè, aut folia impoſita tumores præter naturam diſsipant, aperiunt , atque extergunt , velut & quæcumque alia vlcera, vſtionibusq. medetur .

De

Digitized by Google

De NANAHVAQVAHVITL, seu morbi Gallici arbore. Cap. XXXII.

ARBOR est magna *Nanahuaquahuitl* comata, & excelsa, folia ferens Oleæ similia, paulisper odorata, amaraque. Decocti ius matutino liberalius ebibitum, Gallico medetur morbo. nascitur temperatis, humidisq. *Hociacotlæ* locis.

Fructus è Trunco enatus racemos oblongos componit, cuius pediculus quidem rubet, baccæ vero sunt virides, flos in imagine non conspicitur.

De QVAVHTLEPATLI, seu Arbore Ignea. Cap. XXXIII.

QVAVHTLEPATLIS, quam Miquahanenses *Chupireni*, seu plan tam Igneam vocant, arbor est, Lauri effigie spectabilis, folia ferens oblonga, maiora, latioraque quam Amygdali; flores in rosam conformatos. eamq. arborescentem fruticem esse dicimus, quem Dioscorides appellat Rhododendron. Lac fundit vrentis naturæ, & tamen aiunt Indi, quatuor obolorum mensura deuoratum, perquam commodè vacuare pituitosos humores cachecticorum, gallicamq. luem patientium, atque hydropicorum. præcipuè si à frigida caussa talis euenerit morbus. Verum ego non crediderim, vehementissimum istud medicamen, citra noxam intra corpus posse assumi. Quamobrem commodius adhibebitur (quod & Indi experimento testatissimum esse dixerunt) vmbilico modica quadam portione, atque ita quoque purgabit corpus.

Cuta-

Digitized by Google

Cutaneis etiam infectionibus, quales ſunt Lychen, lepra, ſcabies, ophiaſis, & impetigo, præſentaneo eſt remedio. Huexotzincenſes vti ſolent eo pharmaco, duarum drachmarum penè pondere aduerſus febres interpolatas. Naſcitur apud Michuacanenſes, & Ocopetlayucecenſes prope humentia, & aquoſa loca. vbi parum abfuit, quin meo poſtremo malo lac eius deguſtauerim.

Nerium in orbe noſtro, quantum quidem lectione, vel auditione cognoui, nullum lac fundit, quamuis congener ſit, Apocyno, in quo maxima eſt lactis copia, vnde humiditati, congruoq. calori Mexicanæ Prouinciæ id adſcribendum fuerit.

Potens hoc medicamenti genus, etſi apud nos venenum habeatur, tamen & ſuum vſum habet, ſi debito modo adhibeatur non plus certe periculi ab eo imminet, quam à lacte Eſulæ, vel Scammonio, Ricino Americano, Mezereo, quibus tamen innoxie vtimur, debitis cautionibus obſeruatis. Nec ſi beſtias necant continuo, & homini venena ſunt; nam Vomica Nux, canes lupoſq. interficit, homini vero ad multa incurabilia remedium eſt, ſic & Aſclepias, Apocyni ſpecies magnum habet vſum in Hydrope aliiſque morbis.

De QVAVHYYAC, ſeu Arbore Fœtida. Cap. XXXIV.

ARBOR eſt magna *Quauhyyac*, Mali Medicæ folia ferens, ſed tamen acuminata. cortex adſtringit, grauemq. odorem ſpirat. Naſcitur *Oculæ* ſaxoſis locis. calidaque & ſicca conſtat temperie. fluxum alui coercet, ac elicit ſudorem. naribus inſtillatus ſuccus ſternutamenta excitat, caput purgat, atque ita febres tollit, & capitis arcet dolorem. quarum rerum gratia in annuos vſus recondi conſueuit.

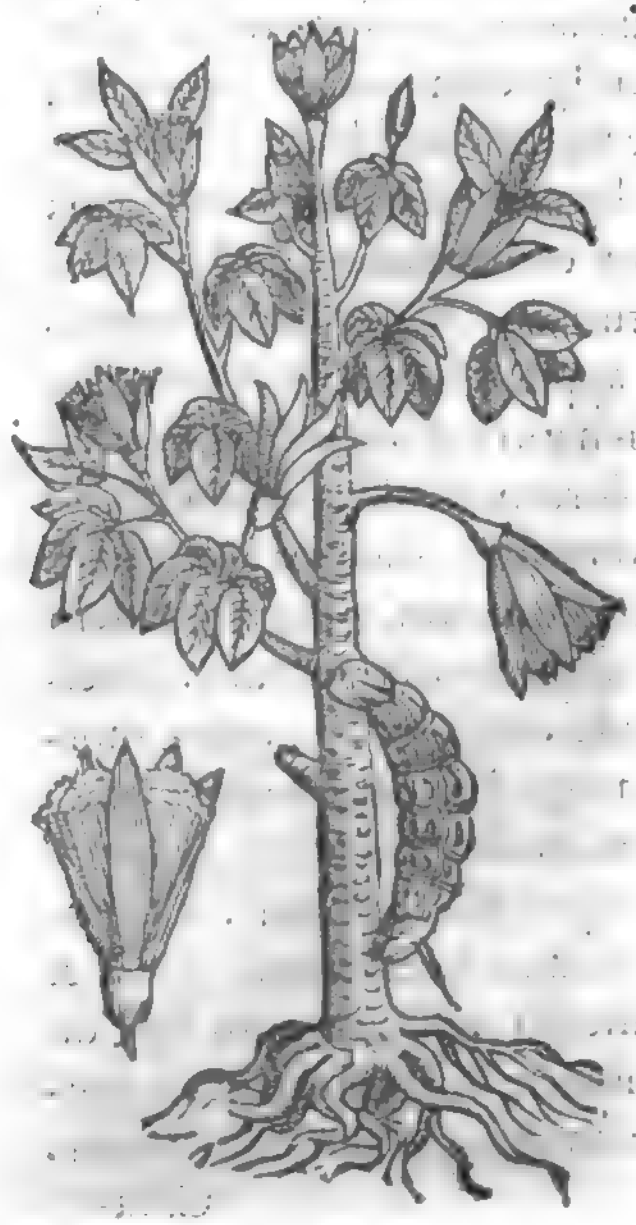

Flore Coccineo.

Flore candido.

De XILOXOCHITL. Flore Capillaceo. *Cap. XXXV.*

XILOXOCHITL, ſeu flos Capillaceus, arbor eſt viſendæ pulchritudinis, & naturæ. flores coccineos, in capillamentorum formam aptè compoſitos ante exortum foliorum (quæ obrotunda ſunt, vireſcentia, & quina) proferens è quibuſdam veluti glandibus pullulantes, quamquam ſunt, quæ candicantes proferant. Prouenit in calidis *Quahcocolanij*, multisq. alijs eiuſdem temperiei locis. Cortex radicis leuigatus, vlceribus gingiuarum opitulatur. vrinam, ex aqua abſumptus, educit. renes, & veſicam à ſanie, & quibuſuis alijs obſtruentibus excrementis emundat atque abſtergit. & præcipuè ſi puluis

Xoco-

Digitized by Google

Xoxocoyoltxin peni immittatur. Est autem saliuosæ, & frigefacientis temperiei, saporisque & odoris ferè nullius.

De CACAPOLTON. Cap. XXXVI.

ARBVSCVLA est *Cacapolton* folijs Cerasi, aut *Capolis*, stipite purpureo. Floribus in extremis ramis cæruleis, vnde fiunt acini ciceribus pene pares, primo coccinei, ac tandem è purpureo in nigrum vergentes. Folia sunt frigida, & adstringentia. repellunt præter naturam tumores, dyarrheas compescunt, febribus aduersantur, & medentur vulneribus. succus foliorum, acinorumue, curat inflammationes oculorum. nascitur *Ocoituci*, & *Quauhquecullæ*, nempe temperatis, & calidis regionibus.

De YZQVIXOCHITL. Cap. XXXVII.

YZQVIXOCHITL, seu planta ferens florem similem granis Maizij, quæ igni apposita crepuere, arbor est excelsa, folia Mali Medicæ ferens, florem Cynorhodi formam referentem, nostratisq. rosæ saporem habentem. aspectu pulchra est, & florum odoratissimorum gratia, expetita ab omnibus, & dignissima quæ, nisi amaret loca calidiora, exornaret hortos Philippicos. Nascitur *Quauhnahuacensibus* agris *Hoaxtepecensibusq.* lętius verò in cultis locis. Temperies est aliquantulum frigida, & adstringens. calidas amat regiones, etsi in frigidas quoque regum diligentia, humanaq. descenderit industria. ac toto floret anno. flos applicatus dentium dolores sedat. ingestus medetur satietati, & pectoris morbis, coctionemq. iuuat & miscetur portioni *Cacaoatl* commendationis halitus gratia.

De

Digitized by Google

TLALAMATL
Arbor Vomitoria.

De TLALAMATL. Arbore Vomitoria. Cap. XXXVIII.

ARBOR est *Tlalamatl* Saluiæ foliis pinguioribus, & mollioribus. floribus spicatis, paruis, & coccineis. ex quibus procedente tempore acinit producuntur. Nascitur in frigidis, floreq. mense Februario, & accolæ *Quauhtlalamatl* vocant. Folia tusa, & pugilli mensura deuorata ex aqua, dicuntur humores omnes, leniter & citra molestiam vllam euacuare per superna. & tamen frigida, adstringentique, & glutinosa videtur constare natura. aiuntq., radicem leuigatam & inspersam, vlceribus mederi.

Tlalamatl vt ex imagine hic exposita conijcitur, videtur species esse leguminis folia quidem terna, vt in Phaseolis flos Vitiæ, siliquæ vt in Securidaca arborea ex castaneo colore rubescentes.

De CHATALHVIC Cassia Siluestri. Cap. XXXIX.

CHATALHVIC, quam alij *Cacaocotl*, alij Cassiam, alij fistularem vocant, arbor est magna, ramosaq. & perpetuo virens. stipites proferens tectos fulua lanugine, folia verò, quæ per modica eorum interualla prodeunt, Limoniæ foliis, aut Cassiæ fistularis similia, sed longiora, & infernè candentia. luteos flores, & fructum, nisi tenuior & asperior esset ac dulcis cortex, parem. Prouenit iuxta fluminum ripas agri *Xocotepecensis*, & *Pumecensis*. Cortex, qui calidus & siccus est ordine quarto; pulloque & candido variat colore, redactus in farinam, & deuoratus ex aqua matutino duarum drachmarum pondere, vacuat per superna atque inferna bilem, & pituitam. lumbricosque ac vermes, si qui forsan in corpore sunt, pellit. egregium habetur ab indige-

nis

his pharmacum, Idem correi permixtus *Axin*, & applicatus post aures, tollit earum dolorem. fructus cortex, qui dulcis est, ac Castiæ medullæ saporem referens, eodem modo atque pondere deuoratus, purgat bilem atque pituitam. aluum emollit, ac ventrem leuiter soluit. Idem tritus, & infusus aquæ (si pedes ex ea aqua tingatur) capillos breui instaurat, ac prolixam cæsariem efficit. Semen verò intra fructum contentum, tritum atque ex aqua deuoratum placat febres. Quæ omnia mille patuere experimentis.

Huius meminit Monardes cap. 44.

De NVCIS INDICÆ, ET COCCI vocati arbore. Cap. X.

NVX Indica, quam vulgus Indorum *Maron*, Strabo verò (vt quidã volũt) Palmam vocat, à Mexicensibus *Coyolli*, à Lusitanis ob oculos quosdam Cercopitheci similes Coccum, à vulgo verò Persarum, & Arabum nuncupatur *Hareb*. Arbor est vasta, Palmæ magnitudine, & figura, in cuius genus citra dubium est referenda. materie densa, fungosa, leui, & ferulacea. fructu orbiculari, aut paulò oblongiore: capitis humani amplitudine, duplici contecto cortice, externo villoso, interno nitido, præduro, & nigri coloris vt inferius latius dicetur, racematim dependente, ac menstruo, sed intra trium mensium spatio maturescente, interdumq. septem, octouè, racemis centum sexaginta libris pendentibus arborem suam onerante. Cuius duo sunt præcipua genera, alterum fructui ferendo, alterum verò liquori euocando, idoneum. Fructifera. Liquoris.

Nascitur passim apud orientales, & iam quoque apud occidentales Indos, ac præcipuè maritimis, arenosisq. locis. seruntur nucibus, & inde enatæ transferuntur plantæ, atque ita breuissimo spatio adolescunt, exhibentq. fructum, præcipuè si diligenter colantur, & cœlo gaudent feruido. hyeme etiam & cinere, & stercore inspergi volunt, & æstate aqua. ampliores tamen prouenium iuxta ædificia, nam videntur puluere, & luto gaudere. In noua hac Hispania non vnicum obseruatur harum Palmarum genus, diuersaq. alia genera obseruantur in alijs locis. Aliud namque littoribus australis pelagi prouenit, fructum ferens longè minorem, prædicto eisdem tamen, vt existimo, facultatibus. sunt & palmæ pumiliones apud Philippicas Insulas, vt à viris fide dignis accepi, quæ vix è terra erupere cum edunt fructum. sunt & aliæ vocatæ *Babei*, & aliæ, quas *Sacsac* vocant. reperitur Minore fructu. Palmę Pumiliones. Babei. Sacsac.

Digitized by Google

peritur & altera Nux, quæ Coccus de Maldiua appellatur, de quo latius inferius tractabitur.

Vniuersæ penè descriptæ plantæ partes, sunt vsibus humanis aptissimæ. nam ex ligno fouentur ignes, splendentq. faci, fabricantur apud nonnullas nationes naues, nauiumq. tabulata, clani exacuuntur, aptantur mali, construuntur q. eadium tecta. Stillat succus ex tenerrimis huius germinibus atque racemis circa postrema flagellaris & incisis, qui excipitur fistulis arundineis, vasisue alijs, ac vsurpatur pro vino prima die suauis, tribus aut quatuor sequentibus iucundus, ac deinde prorsus superuacaneus, & inutilis, semper tamen ingratus, virus olens, crassos humores & flatum generans, modiceq. humectans, & calefaciens, & vino nostrati mitior, ac minus ferièns caput si vasculis quibus excipitur nihil infundatur quod temulentiæ sit causa, qualis esse solet *Mangle*. Aiunt autem, id genus vinus phrysicis mirè conferre, adeoque esse opportunum vrinæ, renumq. vitijs laborantibus, vt vix sit in Philippicis Insulis quemquam offendere, sum ex indigenis siue ex nostris, similibus morbis affectum, emundatis ea potione his partibus, comminutis expulsisq. lapillis. & tamen lædere, aiunt eos, qui obstructione lienis præcipuè laborant, ac hydropem patiuntur; Ex hoc vino insolato, aut alicubi seruato per octo decemue dies, acetum fit acerrimum, sed quod nostrate minus exiccet, ac admotum igni statim omnem acrimoniam amittat. Quamobrem ferculis iam refrigescentibus admiscetur. durat diutius, sed aqua admota, quam celerrime euanescit, atque corrumpitur. Ex eodem vino carbonibus impositò spissatoq. paratur mel, ac saccharum adeo suaue, vt à multis, præcipuè indigenis, vero saccharo, ac melli, quibus abundant, præferri soleat. Calida humidaq. constat temperie, gustuiq. gratum est, diu incorruptum permanet. mollit pectus, grauedini confert, ventriculum cerebrumq. roborat, coctionemq. iuuat. Nux verò binis tegitur corticibus, nempe externo, qui villosa constat natura, ac veluti cannabinis, stupeisq. filamentis intexta in dulci harum Palmarum genere, circa initia eduli, & Cinarę spiniferos refipiente acanthos, sed dulciori, & minus adstringente, aptissimoq. cohibendis diarrheis, satietati curandæ, & ventriculo instaurando. Ex hoc eodem cortice parantur peropportuna lychnia inflammando bellicorum instrumentorum pulueri, nauium funes, & rudentes firmissimi, & salsi humoris iniurijs quamminimè obnoxij. materiesq. stupea præstatur tabularum compagibus infarciendis, & quæ madens intumescat, arctiusq. obstruat rimas, impetumq. maris commodius arceat. Interno altero cortice prædicta operitur nux, nitido, præduro, & nigri coloris, parantur ex eo vasa pulcherrima, auroq. & argento exornantur, vtq. fama sit, saluberrimum reddere potum, ac paralysi, neruisq. corroborandis, (vtcumque se res habeat) valde conferre. Subest callus, nucleusq. candidissimus, edulis, ac sapore referens amygdala dulcia, ex quo contuso atque expresso, lac extorquetur citra ignis operam, vtilissimum necandis vermibus, ac lumbricis, si octo vnciarum pondere, (addito sale) matutino assumatur, & præcipuè à pueris, alijsq. natu minoribus. Miscetur quibusdam cibarijs parandis, veluti Orizæ, candido vocato ferculo, & similibus. verum crassum veluti & ipsa medulla præbet

præbet alimentum, & concoctu difficile, pituitamq. multiplicat hominibus in quibus abundat, nec tantillum delata noxia; cum tamen robuſtis, atque illius alimoniæ aſſuetis nihil inferat mali, veluti experimento compertum eſt in his qui Latronum inſulas colunt, quibus eſt præcipuum nutrimentum. & venerem impensè excitat. Idem nucleus ſolet delibrari, ſecariq. in fruſta, atque ita in loca apud quæ non prouenit, vendendus deferri. loco enim Caſtanearum in vſus reconditarum editur. quin ex ramentis nuclei (addita aquæ opportuna menſura) feruefactis, ac multum agitatis, oleum ſupereminere ſolet, parandis ferculis, dum recens eſt, non inutile, Medicinæ verò vſibus aptiſſimum. dulce eſt, liquidum, ſplendidum, & oleo amygdalarum dulcium non diſſimile guſtu. calida, humidaq. temperie conſtat, & ſex, octoue vnciarum menſura epotatum, addita interdum aqua vbi Thamarindi aliquamdiu maduerint, ventriculum, inteſtinaq. leniter purgat. & humores, præcipuè melancholicos, atrabilioſoſque, & pituitoſos vacuare ſolet; cum tamen nucleus aluum dicatur coercere. verum recens extractum oportet aſſumi. Dolorem ſedat, & præcipuè ortum à frigida cauſa, & vulneribus mirè opitulatur. nam & ſanguinem ſiſtit, ſaniem extergit, coercetq. dolorem, & tandem cicatricem inducit. oleo vocato Aparitij eſt efficacius. quin pectus lenit illitum, purgat infuſum, & alia huiuſmodi innumera præſtat auxilia, quæ difficile poſſent ſingulatim recenſeri. ſed ex fruſtulis, quorum ſuperius meminimus, extrahitur oleum vtile lucernis, Orizæ parandæ, neruis contractis laxandis, articulorum doloribus antiquis leniendis, & necandis lumbricis vtiliſſimum. Nec prædictos ſolum hæc arbor præſtat vſus, nam vnaquæque nux continet intra ſe liquoris candidi, ſero lactiuè ſimilis, trium ferè librarum menſuram, ſiti, febribusq. extinguendis, caloriq. contemperando idonei, medendiſque, & extergendis oculis, carni eorum abſumendæ, & emundandæ mulierum cuti. eadem aqua frigefacit, & humectat. emundat ſanguinem, ventriculum, & vias vrinæ purgat, ſedat dolorem inflammatis oculis, medetur pectori, ac pergrato conſtat guſtu. maximè æſtuantibus, ac ſitim ſentientibus etſi ſudore perfundantur, & quantumlibet aſſumant copiam, etiam matutino, & ventriculo adhuc vacuo, minimè videtur officere. plurimum præbet alimentum, & aduerſus bilioſas febres eſt potio mirabilis. Quin etiam qua die Pharmacum bibitur aſſumi poteſt, etſi flatum generet, ſitq. ventriculi laxitatem patientibus, aut diarrhæas meritò vitanda. Eduntur germina, capitaue harum Palmarum, quæ ſuauiſſima ſunt, ſed cum certa arboris iactura. iuxtaq. ſuboritia folia non omnino ſunt ſuperuacanea. eis enim vinum Palmarum percolatur, vicem præbentibus coli, ac calceamentorum interdum parantur ſoleæ. De Cocco autem, quem de Maldiua appellant, ita ſentiunt. Maldiuas Inſulas aliquando continentem fuiſſe, inundatione tandem ſubmerſam, has reſtitiſſe inſulas, in quibus Palmæ fuerint obrutæ, quæ hos protuliſſent Coccos, qui terra indurati conſpiciuntur. An verò plantæ differant à noſtris, cum nemo truncum aut folia inſpexerit, certo quis aſſerere nequit. ſoli namque Cocci, nunc ſinguli, nunc bini coniuncti in littus eijciuntur, quos nemini colligere licet, niſi cum capitis periculo, eo quia ad Regem pertinet quicquid

Oleum & eius vires.

Aliud Oleum.

Liquor lacteus & eius vires.

Coccus de Maldiua.

è mari in littus eijcitur. Inueniuntur autem ipſi Cocci interdum exigui,figura ouali, magna ex parte nigro, ac nitido cortice contecti. medulla, ſeu pulpa interior, quæ ſiccata dura eſt admodum, & candida, ad pallorem tamen inclinans, in ſuperficie rimoſa eſt, nimisq. poroſa, nullumq. ſaporem habens. Magni eſt huius Cocci vſus, præſertim pulpæ ipſius, apud earum inſularum indigenas aduerſus venena. aiuntq. aquam in vaſis ex hiſce nucibus paratis aliquamdiu contentam, ac conſeruatam, adiecto medullæ momento, ad coli dolores, pulſa cauſa per vomitum, aſſamptam, eſſe vtilem, nec non ad paralyſim, Epilepſiam, alioſuè neruorum affectus. Vliſſipone hæc medulla ſiccata reperitur venalis, magno tamen pretio, ibique magni æſtimatur, omnibusq. alijs Alexipharmacis præfertur. Huius medullæ ad decem granorum pondus, cum vino, aut aqua, pro morbi natura exhiberi ſolet. etſi eius vſum nullius eſſe momenti, aut parum conferre quotidie experiamur.

Quamuis author fuſus ſit admodum in hac arbore,eiusq. vſibus deſcribendis,non tamen erit abs re ſi lector conſulat Garciam de Nuce indica,& Clusij in eundem notas.

De ACHIOTL, ſeu Medicina tingendo apta. Cap. XLI.

ARBOR *Achiotl* vocata, ab alijs *Chacanguarica*, ab alijs *Pumaqua*, magnitudine eſt, ſtipite, atque omni prorſus forma Mali Medicę,folijs vlmeis figura,aſperitate, & virore ſimilibus. colore extrinſeco corticis, trunci, & ramorum,fuluo; intrinſeco in viridem magis inclinante, & ligno ipſo aculeato, & candenti. floribus magnis, ſtellatis, quinum foliorum, ex albo rubeſcentibus, & fructu erinaceis ſimili, amygdalarum viridium, paruarumq. forma & magnitudine,quatuor modicis diſtincto angulis, qui ſecundum longitudinem diſcurrunt. Hi cum maturi ſunt,dehiſcunt,oſtenduntq. intra cauitatem grana quædam acinis vuarum forma ſimilia,admodum rubeſcentia. Prouenit calidis regionibus qualis eſt *Huitxocenſis*, locis potius ſiccis quam humidis. Frigida eſt ordine tertio, & nonnullam ſiccitatem adſtrictionemque participat. Indi maximi æſtimant hanc arborem, atq; ideo eam iuxta domicilia ſerere conſueuerunt. folia fert toto anno,ac fructum vere edit,quo etiam tempore colligi ſolet. Materies vtilis eſt igni veluti è ſilice excitando, ſi lignum ligno fricetur; cortex verò funibus texendis, qui ſunt cannabinis firmiores. ac ſemen pictoribus coccineo colori exprimendo; innatans liquori æque frigido non minus vtile medicis. extinguit enim epotum aut admotum, febrientium incendia, opitulatur dyſſenterijs,repellitq. tumores præter naturam. quo fit, vt

Epi-

Epithematis frigorificis potionibus, vocatis Iulapijs, & quibuſuis infrigidantibus cibarijs, & medicamentis miſceri perquam commode poſſit. additur ſemen *Cacaoatl* refrigerij gratia, commendandiq. ſaporis atque coloris. dentium dolores à cauſa calida ortos lenit, corroborat, euocat vrinam, ſitim extinguit, ac Croci apud aliquas gentes gerit vicem. Excipiunt parando pigmento grana iam matura, ac in calentem aquam proijciunt, agitantq. continenter eodem modo ſemper, donec totus penè color aquæ hæreat. permittunt demum ſubſidere, & in placentulas efformant eodem penè modo, quo diximus *Anil*, ſeu *Mohuitli* parari, & *Xiuquilitl*, vt cum opus ſit in vſus euocentur. Eſt verò adeo tenax hoc pigmenti genus, vt ſemel illitum, vix etſi vehementer extergas, poſſit deleri, vrinæ autem permixtum ſit indelebile. Adſtringit nonnihil. ideoque cum reſina permixtum medetur ſcabiei, atque vlceribus, ventriculum corroborat, fluxum alui cohibet, lac auget permixtum cruſtis *Cacaotl*, quem reddit innoxium quacunque menſura bibatur, cius ſiquidem gratia, facilè, ac citra ſatietatis incommodum ſolet concoqui.

Fructum huius arboris exhibuit Cluſius exoticorum lib. 3. cap. 19. & arborem refert conijcit eſſe Bixam Oniedi, à colore quo Indi ſe tingunt, ita dictam ab Oniedo. eadem arbor etiam à Iulio Scaligero deſcripta fuit, folio Pruni, fructu qualis Caſtaneæ, cum erinaceo in quo coccus ruber. & quia nomen ignorabat, arborem finium regundorum appellauit, quod co colore Mexicani fines prædiorum in tabellis depingerent. Modum excitandi ignem mutua lignorum attritione deſcribit Oniedus lib. 6. c. 6. hiſtoriæ naturalis, ſpeciem autem ligni non nominat.

Quæ vero ligna apud nos attritu ignem concipiant, doctiſs. vir & in naturæ arcanis perquirēdis ſolertiſs. Io. Bapt. Porta Lynceus lib. 12. ſuæ nat. Magiæ c. 1. abūde docet.

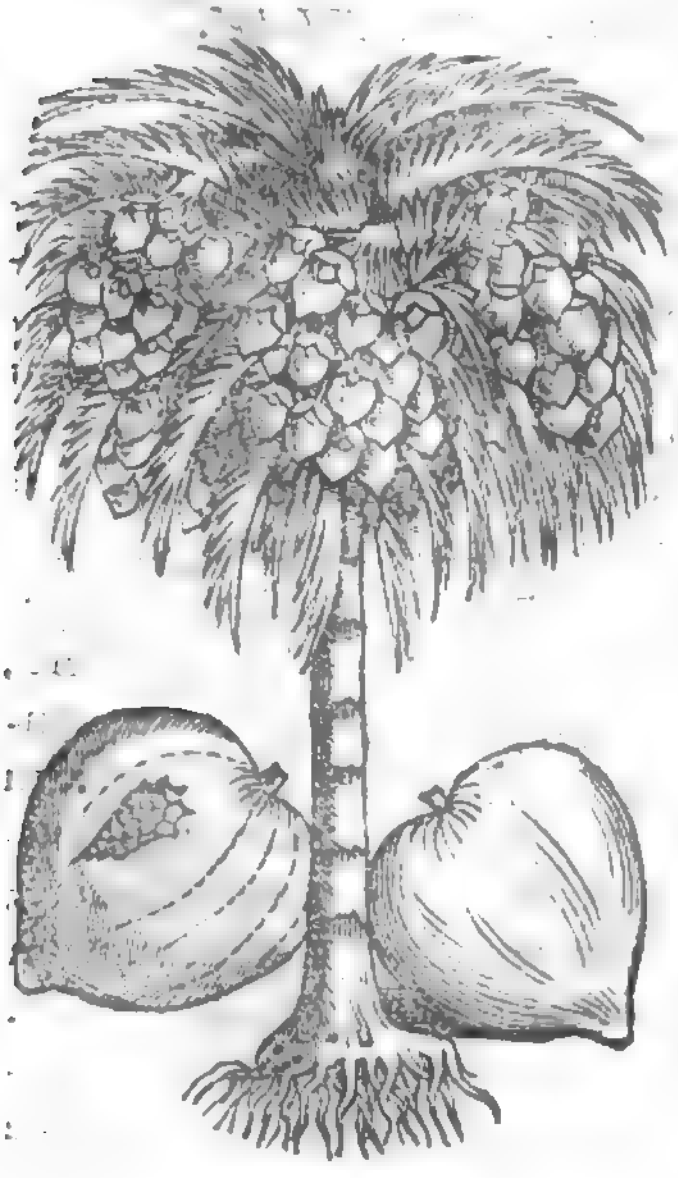

De Palma Babei COYOLLI dicta. Cap. XLII.

COYOLLI arbor eſt ſtipitem fundens tenuiorem, breuioremq. Indica Nuce, & columnæ forma, fructumq. ante foliorum diuiſionem cubiti vnius interuallo è viridi fulueſcentem, qua pingitur forma, magnitudineq. Pyri paruæ, cortice obductum craſſo, callum denſum, durum, candidis punctis interſtinctum, & è rubeo colore in nigrum inclinantem, intra ſe continentem. qui adſtringentis eſt guſtus, roboransq. Geſtant quintam partem illius glandis ore indigenæ, & quocunque ſe conferunt circumferunt, admixtam folio dimidio volubilis *Buyo* vocati, & calce conſperſam. ventriculum enim ita roborat, cere-

brumque, concoctioni auxiliatur, dentes firmat, vomitiones à frigore excitatas sedat, rubrificat labra, nutrit, & oris arcet fœtorem. Nascitur in locis humidis Philippicarum insularum.

De YCÇOTL, seu Palma Montana. Cap. XLIII.

YCÇOTL, seu Palma Montana, ab alijs *Quauhtepopopotli*, seu montanæ scopæ medicatæ dicta, arbor est fruticans, duos trefue ab radice stipites edens, folia longa, angusta, crassa, Iridis ferè similia, sed longè maiora, aceruatim ab extremis stipitibus orientia. flores albos, odoros, racematim dependentes, ac sex constantes foliolis, ex quibus generantur fructus strobolis similes. Nascitur in locis montanis cuiusq; temperiei. frigida arbos hæc, & glutinosa natura constat. quo fit, vt germina tosta, & in læuorem redacta, epotaq. è liquore quopiam adstringente cum Chia, aut Boloarmeno, dysenterijs mirè opitulentur, ac detineant abortum. Ius decocti foliorum, & radicis, medetur syncopi, epotum eo tempore quo præsentitur inuasio. Sunt qui dicant satietati quoque mederi contractæ ab ægritudine aliqua, quod qui fiat, nisi roborato ventriculo, diuinare non possum. Non videtur silendum, è folijs huius arboris fila parari, linteis, storisq. intexendis perquam accommoda, politiora, firmioraq. eis quæ ex Metl passim fieri consueuere, madentibus in primis aqua, mox protritis, ac lotis, iterumq. & iterum maceratis, & insolatis, donec apta reddantur, vt neri possint, & in vsus accommodari. materies est leuis, ac lenta.

De NOCTLI, seu Tunarum genere. Cap. XLIV.

ETSI planta illa, quam Haitini *Tunam*, Mexicani *Noctli*, & antiquiores (vt quidam decepti putant) Opuntiam, seu Pallam, arborem, aut Ficum Indicam vocant, nostro Orbi non paucis ab hinc annis innotuerit, cæperitque esse frequens in maximam admirationem, quæ sui, ob monstrificam formam, & crassorum, spinisq. horrentium foliorum portentosum nexum spectatores traxerit; tamen quoniam nullibi, præterquam apud Indos fructus perficiat, atque maturet, concoquatque, nec possit de ea alibi certius fieri iudicium quam vbi complet poma, & frequentissime in mensis tum ægrotantium, tum bene valentium hominum venit, libuit omissa forma, toto penè iam orbi notissima, varias eius differentias numerare, facultates percensere, palamq. facere quæ amet loca, qua cœli regione gaudeat, quo tempore serenda sit, & quo fructum maturet, proferatq. flores. Sumuntur ergo Tunarum differentiæ interdum à floribus, qui iam crocei, albiq. per extrema reperiuntur, extra lutei, intra verò ipsius pomi colore, veluti in *Tlatocnoctli* est videre; iam, extra lutei, intra verò ex albo in Coccineum vergentes. & nonnunquam quoque lutei. sumuntur item à foliorum, arborisq. magnitudine, & forma. omnes enim in fruticis magnitudinem tantum attolluntur, si excipias *Cacanocthli*, & *Xonochtli*, quæ interdum quoque arbores sunt. Item à folijs, alia

Tlatocnoctli.

siqui-

Digitized by Google

ſiquidem craſſa ſunt, alia tenuia; hæc ſpinis ſtipata, illa raris, breuibusq. horrentia; quædam rotunda, alia oblonga; & cum nonnulla maxima ſint, alia admodum parua reperiuntur. ſed potiſſimum ex fructu, vnde & nomina, quæ latius proſequemur. Sunt ergo Tunarum ſpecies quo adhuc nouerim, quæ in Mexicana prouincia reperiuntur, prima *Yztac nochtli* vocata, quod albus fructus eius ſit, folia fert rotunda, parua, leuia, rarisq. horrentia aculeis, florem luteum, fructum ſpiniferum, & candentem, & in fruticis attollitur magnitudinem. Secunda quæ *Coz nochtli* dicitur, quod pallentem proferat fructum, foliis conſtat amplis, orbicularibus, multiſque & prolificis, horrentibus aculeis, flore Coccineo per extrema palleſcenti, & pomo luteo, ac raro. *Atlatznochtli*, ſeu Tuna ex albo in rufum colorem inclinans, folia fert anguſta, oblonga, impensè aculeata, & nonnihil purpureſcentia, quod eſt huic tantum generi peculiare, cum cæteris omnibus viridia ſint; fructum item valde ſpinoſum, florem extra luteum, intra verò ipſius Tunæ colore. Quartum genus *Tlapalnochtli*, ideſt Coccineum, folia fert tenuia, anguſta, & oblonga, ſed breuiora præcedentibus, ac minus ſpinoſa, florem ex albo rubeſcentem, & paruum, pomum item non adeo ſpinoſum, ſed Coccineo, flammatoq, colore præditum. Quintum *Tzapo nochtli* ob ſimilitudinem quam habet cum fructu à Mexicanis vocato *Tzapotl*, folia fert ſquallentia, oui figura, quibuſdam horrentia ſpinis, & flores in his luteos, ex albo in Coccineum colorem vergentes. *Çaça nochtli*, ſeu herbacea ſilueſtrisq. Tuna in arboris magnitudinem attollitur, multis alis concaua eſt, folijsq. conſtans rotundis, paruis, & ſpinoſis, ſilueſtri fructu vix iuglandem nucem magnitudine ſuperante, ſed ſpinis horridiore, & pallidis floribus. Eſt & *Xotobo nochtli* ſimilis forma *Çaça nochtli*, ſed tam ſolijs quam fructu acida, vnde nomen. Frigidæ ſunt omnes ordine ſecundo, humentesq. (ſi excipias grana, quæ ſicca, & adſtringentia ſunt) natura. ſunt etiam frigida & humida folia, ſaliuoſaque. quo fit, vt foliorum pomorumq. ſuccus expreſſus, ardentes febres maximè extinguat, ſitim expleat, & arentia viſcera humefaciat. Poma cum granulis loco cibi ſumpta, aluum dicuntur ſiſtere, præcipuè ſi calor fluxus cauſa ſit. gratum præbet alimentum, refrigeranſque, etſi flatuoſum, veluti & cæteri horarij fructus, obnoxium corruptioni, atque æſtuantibus iucundiſsimum. quamobrem æſtatis tempore commodius, auidiusq. manditur, præcipuè ab his in quibus bilis, aut calida diſtemperies redundat. Gummi fert renum & vrinæ calorem temperans. ſuccus, aut aqua ſtillatitia mirabilis eſt aduerſus bilioſas, & peſtilentes febres, præcipuè ſi cum ſucco *Pitahaye* fructus miſceatur. Honorem dedit huic pomo præcellens vir Martinus Henricus huius nouæ Hiſpaniæ Prorex præclariſsimus, qui eius vſu frequenti à multis morbis ad bilem caloremq. attinentibus, quibus vexari ſolebat, eſt penè liberatus. Auxiliantur radices eius cum Hieranei quadam ſpecie Enterocoelis. Eriſipelatis medentur, ortum à febre calorem, aut alia quauis ex cauſa extinguunt, & iecinori vehementer concaleſcenti remedio ſunt. Folia eadem præſtant. & decocta, parataq. cum *Chilli* in frigidorum eſculentorum veniunt vſum. Vngunt Mexicenſes Carpentorum rotas nimio motu æſtuantes foliorum ſucco, atque ita peruri inflammarique prohibent. Radicem

Yztacnochtli.

Cocnochtli.

Atlatznochtli.

Tlapalnochtli.

Tzaponochtli.

Caçanochtli.

Xoconochtli.

Digitized by Google

brumque, concoctioni auxiliatur, dentes firmat, vomitiones à frigore excitatas sedat, rubrificat labra, nutrit, & oris arcet fœtorem. Nascitur in locis humidis Philippicarum insularum.

De YCÇOTL, seu Palma Montana. Cap. XLIII.

YCÇOTL, seu Palma Montana, ab alijs *Quauhtepopopatli*, seu montanæ scopæ medicatæ dicta, arbor est fruticans, duos trefue ab radice stipites edens, folia longa, angusta, crassa, Iridis ferè similia, sed longè maiora, aceruatim ab extremis stipitibus orientia. flores albos, odoros, racematim dependentes, ac sex constantes foliolis, ex quibus generantur fructus strobolis similes. Nascitur in locis montanis cuiusq, temperiei. frigida arbos hæc, & glutinosa natura constat. quo fit, vt germina tosta, & in læuorem redacta, eporaq. è liquore quopiam adstringente cum Chia, aut Boloarmeno, dysenterijs mirè opitulentur, ac detineant abortum. Ius decocti foliorum, & radicis, medetur syncopi, epotum eo tempore quo præsentitur inuasio. Sunt qui dicant satietati quoque mederi contractæ ab ægritudine aliqua, quod qui fiat, nisi roborato ventriculo, diuinare non possum. Non videtur silendum, è folijs huius arboris fila parari, linteis, florisq. intexendis perquam accommoda, politiora, firmioraq. eis quæ ex Metl passim fieri consueuere, madentibus in primis aqua, mox protritis, ac lotis, iterumq. & iterum maceratis, & insolatis, donec apta reddantur, vt neri possint, & in vsus accommodari. materies est leuis, ac lenta.

De NOCTLI, seu Tunarum genere. Cap. XLIV.

ETSI planta illa, quam Haitini *Tunam*, Mexicani *Noctli*, & antiquiores (vt quidam decepti putant) Opuntiam, seu Pallam, arborem, aut Ficum Indicam vocant, nostro Orbi non paucis ab hinc annis innotuerit, cæperitque esse frequens in maximam admirationem, quæ sui, ob monstrificam formam, & crassorum, spinisq. horrentium foliorum portentosum nexum spectatores traxerit; tamen quoniam nullibi, præterquam apud Indos fructus perficiat, atque maturet, concoquatque, nec possit de ea alibi certius fieri iudicium quam vbi complet poma, & frequentissime in mensas tum ægrotantium, tum bene valentium hominum venit, libuit omissa forma, toto penè iam orbi notissima, varias eius differentias numerare, facultates percensere, palamq. facere quæ amet loca, qua cœli regione gaudeat, quo tempore serenda sit, & quo fructum maturet, proferatq. flores. Sumuntur ergo Tunarum differentiæ interdum à floribus, qui iam crocei, albiq. per extrema reperiuntur, extra lutei, intra verò ipsius pomi colore, veluti in *Tlatocnoctli* est videre; iam, extra lutei, intra verò ex albo in Coccineum vergentes. & nonnunquam quoque lutei. sumuntur item à foliorum, arborisq. magnitudine, & forma. omnes enim in fruticis magnitudinem tantum attolluntur, si excipias *Cacanoctli*, & *Xonocnoli*, quæ interdum quoque arbores sunt. Item à folijs, alia

Tlatocnoctli.

siqui-

Digitized by Google

ſiquidem craſſa ſunt, alia tenuia; hæc ſpinis ſtipata, illa raris, breuibusq. horrentia; quædam rotunda, alia oblonga; & cum nonnulla maxima ſint, alia admodum parua reperiuntur. ſed potiſſimum ex fructu, vnde & nomina, quæ latius proſequemur. Sunt ergo Tunarum ſpecies quo adhuc nouerim, quæ in Mexicana prouincia reperiuntur, prima *Yztac nochtli* vocata, quod albus fructus eius ſit, folia fert rotunda, parua, leuia, rarisq. horrentia aculeis, florem luteum, fructum ſpiniferum, & candentem, & in fruticis attollitur magnitudinem. Secunda quæ *Coz nochtli* dicitur, quod pallentem proferat fructum, foliis conſtat amplis, orbicularibus, multiſque & prolificis, horrentibus aculeis, flore Coccineo per extrema palleſcenti, & pomo luteo, ac raro. *Atlanochtli*, ſeu Tuna ex albo in rufum colorem inclinans, folia fert anguſta, oblonga, impensè aculeata, & nonnihil purpureſcentia, quod eſt huic tantum generi peculiare, cum cæteris omnibus viridia ſint; fructum item valde ſpinoſum, florem extra luteum, intra verò ipſius Tunæ colore. Quartum genus *Tlapalnochtli*, ideſt Coccineum, folia fert tenuia, anguſta, & oblonga, ſed breuiora præcedentibus, ac minus ſpinoſa, florem ex albo rubeſcentem, & paruum, pomum item non adeo ſpinoſum, ſed Coccineo, flammatoq, colore præditum. Quintum *Tzapo nochtli* ob ſimilitudinem quam habet cum fructu à Mexicanis vocato *Tzapotl*, folia fert ſquallentia, oui figura, quibuſdam horrentia ſpinis, & flores in his luteos, ex albo in Coccineum colorem vergentes. *Çaça nochtli*, ſeu herbacea ſilueſtrisq. Tuna in arboris magnitudinem attollitur, multis alis concaua eſt, folijsq. conſtans rotundis, paruis, & ſpinoſis, ſilueſtri fructu vix iuglandem nucem magnitudine ſuperante, ſed ſpinis horridiore, & pallidis floribus. Eſt & *Xocotzo nochtli* ſimilis forma *Çaça nochtli*, ſed tam folijs quam fructu acida, vnde nomen. Frigidæ ſunt omnes ordine ſecundo, humentesq. (ſi excipias grana, quæ ſicca, & adſtringentia ſunt) natura. ſunt etiam frigida & humida folia, ſaliuoſaque. quo fit, vt foliorum pomorumq. ſuccus expreſſus, ardentes febres maximè extinguat, ſitim expleat, & arentia viſcera humefaciat. Poma cum granulis loco cibi ſumpta, aluum dicuntur ſiſtere, præcipue ſi calor fluxus cauſa ſit. gratum præbet alimentum, refrigeranſque, etſi flatuoſum, veluti & cæteri horarij fructus, obnoxium corruptioni, atque æſtuantibus iucundiſsimum. quamobrem æſtatis tempore commodius, auidiusq. manditur, præcipuè ab his in quibus bilis, aut calida diſtemperies redundat. Gummi fert renum & vrinæ calorem temperans. ſuccus, aut aqua ſtillatitia mirabilis eſt aduerſus bilioſas, & peſtilentes febres, præcipuè ſi cum ſucco *Pitahaye* fructus miſceatur. Honorem dedit huic pomo præcellens vir Martinus Henricus huius nouæ Hiſpaniæ Prorex præclariſsimus, qui eius vſu frequenti à multis morbis ad bilem caloremq. attinentibus, quibus vexari ſolebat, eſt penè liberatus. Auxiliantur radices eius cum Hieranei quadam ſpecie Enterocoelis. Eriſipelatis medentur, ortum à febre calorem, aut alia quauis ex cauſa extinguunt, & iecinori vehementer concaleſcenti remedio ſunt. Folia eadem præſtant. & decocta, parataq. cum *Chilli* in frigidorum eſculentorum veniunt vſum. Vngunt Mexicenſes Carpentorum rotas nimio motu æſtuantes foliorum ſucco, atque ita peruri inflammarique prohibent. Radicem-

Yztac-nochtli.

Coz-nochtli.

Atlatoc-nochtli.

Tlapal-nochtli.

Tzapo-nochtli.

Caca-nochtli.

Xocono-chtli.

Digitized by Google

etiam eius, quæ nonnihil amara est, aiunt mirè vlceribus subuenire. Montanis, calidisq. magna ex parte locis proueniunt. & quamquam in frigidis quoque nascantur, in calidis tamen, aut temperatis saltem maturant fructum. florent primo vere, & fructum æstate cum cæteris arboribus proferre solent. Quouis anni tempore, sed vere maximè, defossis vtcumque solijs, aut pedibus conculcatis, proueniunt, nullaq. adhibita cura agunt radices, in iustamq. attol-
Terzina-Alis. luntur magnitudinem. Ad Tunarum species pertinere videtur *Terzipacklis*, quæ cum natura tum etiam forma similis esset, nisi brachia, caulesq. teretem formam & striatam sortirentur, & aliæ permultæ, de quibus fortasse distinctionis gratia proprijs tractabitur locis.

De NOCHEZNOPALLI, seu NOPALNOCHEZTLI, ideſt Cocco Indico in Tunis quibusdam nascente. Cap. XLV.

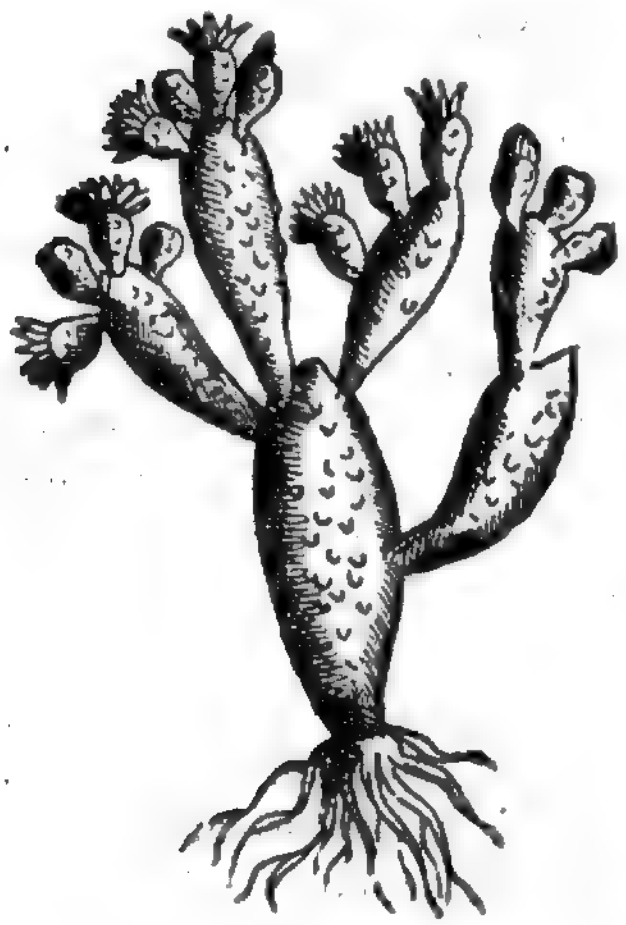

REPERIVNTVR apud Mexicanos in Tunarum quodam genere *Nochezнopalli*, seu *Nopalnochezтli* vocato hac sola ratione à pecorum armentorumq. iniurijs, quibusdam in locis natura munitis asserto vindicatoq. vermiculi rotundi, extra candidi, intra verò coccinei coloris, interdum sponte ipsius naturæ, interdum hominum industria atque diligentia, semina superioris anni statotempore Tunis admouentium, quæ Indi *Nochezтli*, nostri verò Cochinilla, fortasis à Cocco, seu Grano cuius species sunt, appellare solent. Sunt qui diuersam rem, hos esse vermiculos arbitrentur. Verum etsi non me lateat, Coccum nostri orbis non Tunæ, quæ nullæ ferè ibi reperiuntur, sed Ilicis cuiusdam, quam Cusculium recentiores vocant, esse excrementum, folijsq. adhærere, nec fructum esse, neque semen, ideoque facultate pollere minimè adstrictoria, eiusq. interna, præstantiæ & honoris gratia vocari Chermes, exteriora verò, quæ magis sunt vulgaria, adhuc Græcam nuncupationem mordicus tenuisse; quare allucinantur qui Chermes ab infectorio Cocco differre arbitrantur. Tamen cum vermiculi ex hoc excremento gignantur, quibus vt in his qui in Tunæ genere hoc, seu ex eius semine gignuntur, æqua tingendi lanas coccineo colore natura sit atque conditio, & promiscuè sint huiusmodi vermes pictoribus tinctoribusq. vtiles, firmum habeo ad coccineum genus, vnde (veluti diximus) fortasis Hispanienſe nomen emanauit, non minus ac eos quos vocatæ Panipinulæ, Teuerijq. radicibus apud Peruinos innasci fama est, esse referendos. Ergo ex *Nochezтli* pur pureus interdum, interdum verò coccineus, pro varia parandi forma, conflatur color. firq. exquisitissimus si teratur ex aqua decocti arboris *Tetzuatl*, addito

Alu-

Digitized by Google

Alumine, atque ſubſedimento efformato in placentulas. Adſtringit ex aceto tritus, admotusq. in forma emplaſtri vulneribus opitulatur. cor, caput, atq; ventriculum roborat, ac dentes egregiè extergit. Purpurarum ſanguine vſa eſt antiquitas quibuſdam in venis gutturis earum contento, dum lanas tingendas curabat, & Tyrio honore decorabat veſtes; verum iamdiu eo medicamento vti deſijt Orbis, eadem repetiturus cum libebit pigmenta, neque vnquam nouis inuentis ſatiandus, aut pedem aliquo in tempore fixurus.

Excrementa pluribus adnaſcuntur plantis, quæ deinde in varias inſectorum ſpecies tranſmutantur. ſic non tantum Coccus in Ilice naſcitur, ſed etiam quamis Galla in Quercubus intra ſe Muſcam gignit. idem obſeruare licet in veſiculis Vlmi, Terebinthi alijsq. plantis compluribus.

De CACAVA QVAHVITL, ſeu arbore CACARI Cacauifera. Cap. XLVI.

AT in *Cacaua Quahuitl*, magna deteguntur humanæ ſortis volumina. in veteri ſiquidem Orbe, perq. priſca illa tempora, quæ vitæ hominum erant neceſſaria, atque adeo apud alios cum deeſſent quærenda, non rependebantur ære. nondum aureus argenteuſuè nummus circumferebatur, aut pecudum, Regumue, aut Principum ſimulacra metallis cernebantur inſculpta. rerum viuebatur permutatione, vt olim factum cecinit Homerus, & fructuum quos recondebant facta alijs copia, mutuum ferebatur auxilium. tandem æra percuſſa, atque ſignata ſunt, & mille rerum effigies numiſmatis impreſſæ conſpiciebantur. at in nouum hunc mundum nunquam auaritiæ ſigna penetrauerant, aut caput erexerat ambitio, donec noſtri, velis ventouè deuecti, impetum fecere. non vſque adeo ſplendebant illis argentum atque aurum quibus præcipuè abundabant; auium pulcherrimarum plumæ, lintea quædam goſſippina, & gemmæ, quæ ea fert affatim ſua ſponte tellus, erat diuitiarum, & copiarum ſumma. nondum Armillæ, torques, aut brachialia, niſi fortaſſis concinnata è floribus, plebi innotuerant, aut Margaritæ erant illis in pretio. nudi penè incedebant, vitam degebant hilarem. neque vaſtos congerendi theſauros, aut rei familiaris augendæ, veluti de futuro parum ſollicitos, cura euigilabat. in diem viuebatur, indulgebatur genio, humili ſorte, ſed tranquilla & felici, & potiſsimis naturæ bonis magna cum iucunditate potiebantur. Semen *Cacauatl* erat illis pro nummo, & eo præcipua vitæ præmio, cum opus erat, comparabantur. duratq. in hodiernum vſque diem

non

non paucis in locis hic mos. Quid ni? Quando quibuſdam orientalium gentium Cochleæ Veneriæ, & alijs folia quarumdam arborum, & alijs alia pecuniæ gerunt vices. quin & ex eodem ſemine, quo commercia inibantur, ferue-bant emporia, & in varios dominos illius ope mercimonia transferebantur. con-cinnabantq. potum, nondum vini conficiendi ratione reperta, cum tamen non-nulla Vitium ſylueſtrium, ac genera labruſcarum apud illos ſuapte natura in ſyluis paſsim prouenirent, arboreſque, & frutices, quibus aduoluebantur, vuis, acinisq. variorum colorum, & pampinis condecorarent, atque grauitate ſua incuruarent. De hoc celeberrimo ſemine, & quod in noſtram vſque tempe-ſtatem, & nummi & vini apud illos ſubeat vicem, agendum eſt, ab ipſa arbore ſumpto initio. Eſt ergo *Cacaua Quahuitl* arbor, amplitudine, & folijs mali Me-dicæ, longè tamen maioribus, atque amplioribus. fructu oblongo, Peponi ma-gno ſimile, ſed ſtriato, & rufo, *Cacauacentli* nuncupato: ſemine *Cacahuatl* ple-no, quod ſemen, vt diximus, Mexicanis pro nummo eſt, materiemq. potionis eidem genti gratiſsimè præbet. Subſtantia idem conſtat pulpa in diſpares di-uiſa particulas, ſed probè compoſitas inter ſe, tenera, multi nutrimenti, ſubama-ra, ſubdulcique & temperata natura, aut paululum frigida, atque humenti. Sunt ergo quas adhuc compererim, quatuor huius arboris differentiæ. Prima *Quauhcacauatl* dicitur, omnium maxima, & ampliorem ferens fructum. altera *Mecacacauatl*, quæ mediocri conſtat magnitudine, folia ac fructum ferens, ma-gnitudine à prædicto ſecundum. tertia *Xochicacauatl* vocata, minor eſt, ac mi-norem profert fructum, ſemenq. extra rubeſcens, intra verò cæterorum colo-re. quarta omnium minima, & ideo voca-ta *Tlalcacahuatl*, ſeu humilis, pomum fert minimum, haud alterius quam cætera ge-nera coloris. Quæ differentiæ omnes eadem pollent facultate, atque eoſdem vſus præ-ſtant, licet poſtrema potionibus magis in-ſeruiat, cęteræ verò nummis aptiores, atque commodiores ſint. Poſſet quoq; & *Quauh-patlahli* ad earum arborum genus referri, ſed amplior eſt arbor, & ampliora folia, fru-ctuſque, & ſemina, quæ dulciora quoque ſunt cæteris, & pro amygdalis poſſunt, to-ſta, aut ſaccaro condita edi, & vſurpari, quamquam parandæ potioni ſint incom-modiora. Naſcitur in calidis, feruidisq. re-gionibus, locis vliginoſis, aquoſis, & hume-ctantibus. Acuta igitur ægritudine labo-rantibus, exhiberi ſolet ex eo ſemine pa-rata potio, cui nihil præterea commixtum ſit, contemperando æſtui, ac feruori placan-do, & his quos calida intemperies epatis, alteriuſue partis vexat. Si verò quatuor

Quauh-cacauatl.

Mecaca-cauatl.

Xochica-cauatl.

Tlalcaca-cauatl.

Quauh-patlachli.

QVAVHPATLATHLI
Cacauifera V.

granis

granis vnica vncia miſceatur gummi eius, quod vocant *Olli*, bibaturq. dyſenterícus affectus mirè coercetur. verum ſunt gummi ipſum, ipſaq. grana prius torrefacienda. grana ſiquidem adeo pinguia ſunt, vt exprimere, ſi libeat, poſſis ab eis oleum. gummi verò tenaciſſima, & valde glutinoſa vi præditum. nimius autem huius potionis vſus viſcera obſtruit, colorem inficit, & ad Cachexiam, & inſanabiles alios morbos ducit. Sed quoniam, & compoſitæ, & ſimplices parari ex eo potiones ſolent, atque hæ non vnica tantum ratione, aut eiſdem ex rebus, iam his iam illis floribus, alijſuè plantarum partibus in farinam redactis & adiectis, in eis enarrandis fuerit haud immeritò aliquandiu commorandum. Primum ergo potionis genus ex eo ſemine parari ſolitum, *Atatexli* ſeu madens dicitur. fit hoc ſimplex ex centum plus minus granis *Cacauatl* crudis, aut torrefactis, ſed probe contuſis, & commixtis ei portioni frumenti Indici, eo quo diximus modo redditi mollioris, quæ vtriſque manibus apertis, coniunctiſque, & in capacem figuram efformatis, poſſit commodè comprehendi. ſi verò libet parare compoſitum, addes *Macaxochitl* vocatæ plantæ *Xochinacaztli*, & *Tlilxochitl*, quæ ſuis deſcribuntur locis, fructus contuſos, & commixtos reliquis, mox verò quantum ſatis ſit agitatis. transferenda autem ex celſiori loco in aliud atque aliud vas, hæc potio eſt, donec ſpuma demum excitata, partibusq. pinguioribus, & ad olei naturam propè accedentibus, ad ſuperiora eleuatis ſorbeantur, tantumq. leuiora ſunt, & guſtui gratiora, vt ſeorſim maiori iucunditate deguſtentur. Vis compoſitæ eſt Venerem excitare, ſimplex enim refrigerat, atque impensè nutrit. Aliud genus fit ex quinque & viginti granis *Cacauapatlactli*, totidem *Cacauatl*, frumenti verò Indici pugillo vno. huic nihil addi ſolet ex prædictis, illa ſiquidem calida ſunt. ex hac autem potione ſola infrigidatio, & nutritio quæritur. Tertium verò *Chocolatl* vocatum, paratur ex granis *Pocholt*, & *Cacauatl* æqua menſura, quod magnopere traditur corpora impinguare, ſi frequentius ea vti contingat. Ergo contrita omnia in fictili funduntur, agitanturq. ligneo piſtillo, donec portio pinguior magisq. ſpectans ad aeream naturam innatet. quam ſeponunt, ac ſeorſim collocant, reſiduoq. immiſcent frumenti prædicti emolliti pugillum vnum. Poſtquam verò in liquorem ſorbitioni idoneum omnia ſunt redacta, id pinguedinis quod ſeparauerant, rurſus commiſcent, atque ita demum tepidum potant, aut alijs ſorbendum propinant. Hectica febre conſumptis, tabidis, atque extenuatis mirè vtile. Aliud genus *Tzene* dictum, paratur ex frumenti Indici, & *Cacauatl* æquis portionibus torrefactis, & modica quadam eiuſdem frumenti emolliti parte decoctis, donec ſorberi poſsint. quæ demum refrigeſcentia, nutrimenti, non medicamenti vices gerunt. Seritur iuxta *Quahucacauatl* vmbræ gratia arbos *Atlinam* vocata, nullius præterea, quod nouerim, vſus.

Potiones Mexicanorum.

Atatexli ſimplex.

Compoſitum.

Aliud.

Chocolatl.

Tzene.

Atlinam arbor.

De AMACOZTIC, ſeu Papyro lutea, ſeu TEPEAMATL Sycomoro Saxatili Mexicana. Cap. XLVII.

AMACOZTIC, quam alij *Texcalamatl*, ſeu ſaxorum Papyrum, alij *Tepeamatl* vocant, arbor eſt, cuius duæ viſuntur ſpecies. Prima eſt arbor magna

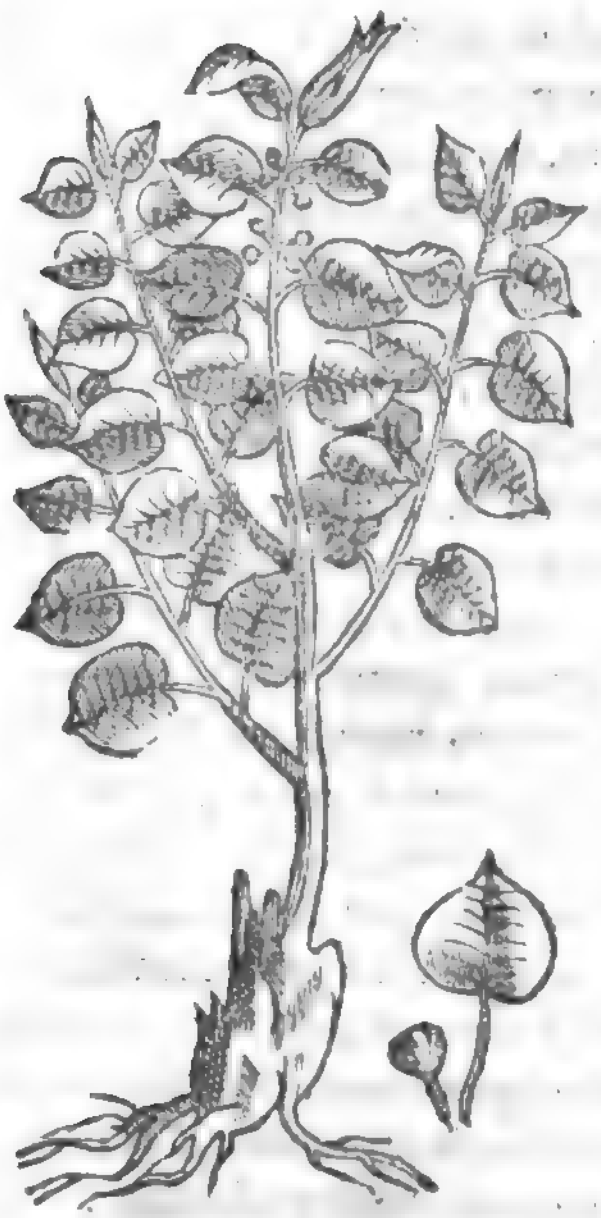

Sycomor. Saxatilis Mex. II.

magna, folia ampla ferens Hederę, obrotunda, pinguia, purpurascentia, ac cordis ferè figura, corticem altera parte pallescentem ex viridi; altera verò fuluum. in ipsis verò stipitibus, qui ficulnei sunt, & lenes in modum Sycomori, fructum ficubus paruis simile, purpurascentem, semine minuto, ac fuluo refertum. adhæret saxis, non mediocriter spectando miraculo. Folia sunt saporis & odoris insignis expertia, frigefacientis naturæ, atque humectantis. Ius decocti radicum linguam febrientium humectat, pectoris doloribus confert, purgatq. nondum excusso lacte pituitam, ac bilem per superna atque inferna, si vnciæ tres, totidem aquæ libris ad vsque medietatis consumptionem incoquantur. Lac eius medetur vlceribus labiorum, cæterisq. inueteratis. Est & altera secundæ speciei arbos eodem nomine ac temperamento prædita, quam virgarum rectarum, leuiumq. vsum aiunt tantum præstare. Proueniunt *Cbietla* montosis asperisq. locis, cautes, vt diximus indicare nomen, amplexa.

De COPALXOCHOTL, seu arbore Gummosa pruniformi. Cap. XLVIII.

COPALXOCHOTL, quæ à Michuacanensibus *Pompaqua* vocatur, arbor est, foliis obrotundis, Prunis Hispanicis forma similis, sed fructu Medicis malis qui prędulcis est, valde adstringens, & saliuam stillans impense glutinosam. Prouenit regionibus calidis, & præcipuè Michuacanensibus. stillans saliua illita febres curat, medeturq. dysenterijs, ac diarrhœis. Materies est operibus intestinis aptissima, ac ad simulacra efformanda cęteris præstantior. nam prętерquam quod se facilem artificibus prębet, nec findi, neque putrescere, aut corrumpi est prompta. resipit gummi *Copalquahuitl* vnde nomen.

Fructus ex viridi est Luteus, rami vero sunt coloris Castanei.

De

De COPALXOCHOTL altera Pruniformi Gummosa II. Cap. XLIX.

EST alia eodem nomine arbos, sed folijs maioribus, quanquam similiter obrotundis, & in paruam cuspidem desinentibus, fructuq. prunis, aut nucibus iuglandibus forma, & magnitudine simili. Nascitur *Tlaquitenanci*. Fructus impensè adstringit, conglutinatque. & est, si decoquatur, dulcis, ac saporis grati præcedenti par, viribus & forma congener. Ossis nucleus gustu suauis est, & lepræ curandæ, si eo corpus illiniatur, perquam accommodus.

De THAMARINDO. Cap. L.

CONSVEVERE Indi Orientales, & Occidentales, necnon aliæ quamplures nationes, contra Græcorum, & Latinorum consuetudinem plantas ipsas relinquentes sine nominibus, fructibus tantum, & floribus nomina imponere, quod in *Thamarindorum* arbore videmus euenire. cui cum nullum contigerit nomen peregrinum, aut fuerit à Mexicanis impositum (nuper enim est ad eas oras translata) fructus tamen eius non vnicum, sed plura sortiri sint. Ita fit, vt Malauari, *Puli*, Guzarati, *Ambili*, & apud Arabes *Thamarindi*, seu Indi dactili nuncupentur. non quod hæc arbos è Palmarum generibus, aut Palmis similis sit, seu fructus eius analogiam cum dactilis habeat, sed vel quia ita appellari libuit, vel quod fructus, digitorum quandam repræsentent similitudinem, etsi crassiores sint, & magna ex parte longiores.

Est igitur arbor Nucis iuglandis magnitudine, aut Fraxini amplitudine, ramis dodrantalibus, foliolis refertis minutis, pluribus ad vnum pediculum cohærentibus, Rutæ similibus, sed longioribus, aut his quæ fert *Mizquitl*, vocata, Mexicanis *Hoaxinac*, aut *Quahunachaztli*, materie firma, siliquis in digiti incurui, aut arcus figuram efformatis. quarum cortex initio virens, & post maturitatem est cinereus, & à quo facilè exuatur fructus, nucleis fatiuo Lupino paulò maioribus, intus contentis, leuibus, & fului coloris, quibus abiectis callo vtuntur medici. dulcis, acidiq. & iucundi saporis. Ea est harum siliquarum natura, vt noctu folijs conuolutæ, sese à frigoris iniurijs muniant, atque tueantur, interdiu verò suapte natura explicentur, & è penetralibus foliorum erumpant, ac prodeant. folia sunt saporis acidi, & suauis, atque ita vbi earum arborum suppetit copia, in sallametorum

vsum

vſum veniunt, citra aceti auxilium. Ex deſcriptione ergo, quam exhibemus, & vera huius arboris imagine ad viuum expreſſa atque repręſentata, cunctis patere poteſt, haberiq. indubitatum, Græcorum Oxiphœnica haud eſſe cenſendam arborem *Thamarindorum*, cum dactuli non ſint, ſed ſiliquæ (vt diximus) digitis incuruis ſimiles, quantumq. aberrent Arabes, & caligent recentiores ad vnum omnes in eius deſcriptione, paucis exceptis. ex qua iudicare eſt promptum *Thamarindorum* arborem nunquam eos oculis perſpexiſſe. Naſcitur iam iuxta Acapulci portum, & apud *Quauhnahuacenſes* non longè ab vrbe Mexicana, vbi eius imaginem exprimendam curauimus. dedimusq. operam vt paſsim ſereretur ſemen, deferreturq. ad Hiſpanias, ſperantes quamcelerrimè vberem huius nobilis medicinæ prouentum euenturum. Frigida, & ſicca conſtant temperie ſiliquæ, foliaq. Siliquæ bilem concoquunt, pituitam incidunt, ſedant calorem, & prædictos humores, ſed potiſſimum bilem expurgant. Sunt qui virentes ſiliquas corticibus dumtaxat ſpoliatas, & addito ſaccharo ægrotantibus præbeant deuorandas, feliciori ſucceſſu quam ſi acetato vterentur ſyrupo humoribus, ſed præcipuè bilioſis, concoquendis, & ad vacuationem parandis. alij aqua, aut ſtillatitio liquore, in qua cum aliquandiu manſerint, & expreſſæ ſint, humorem bilioſum expurgant, tenuantq. craſſiorem. Nec deſunt, qui Nucis Indicæ vocato oleo permixtas epotent, atque ita leniter, & tuto vacuentur. aceti quoque vſum præbent, præcipuè maturæ, & earum folia tuſa Ereſipelatis vtiliſsimè imponuntur, quę in Hiſpanias, cęterasq Orbis regiones ab orientalibus deferuntur, ſale ſunt conditæ. nec puræ afportantur, ne vitiari, putreſcereuè, maris, longiuè itineris cauſa, aut iniuria contingat. Fit ex eildem recentibus adiecto ſaccharo, confectio, qua egregiè, & citra moleſtiam vllam humores prædicti concoquuntur, & vacuantur.

In deſcribenda hac arbore author non diſſentit à Garcia ab Horto quem vide cap. 28.

Arboribus, quæ ſiliquas leguminum inſtar habent accenſeri debet Thamarindus, quales ſunt Ceratonia, Caſſia ſolutiua, quibus etiam in viribus eſt ſimilis.

De XALXOCHOTL, ſeu Pomo Arenoſo. Cap. LI.

XALXOCOTL arbor eſt magna, *Guayauus* ab Haitinis dicta, cuius tria reperiuntur genera, vnoque omiſſo de duobus tantum verba faciemus. primum ergo folia fert mali Medicæ, ſed minora, ac multis diſtincta interuenijs, flores candentes, fructum orbicularem, granulis refertum, ficuum granis ferè ſimilibus, vnde nomen arenoſi. Folia ſunt acida, adſtringentia, & valdè odora. ſcabiem curant, & lotionibus ſolent adhiberi. cortex frigidus, & ſiccus eſt, atque adſtringens. Ius decocti eius tumentibus cruribus fert opem, & fiſtuloſis vlceribus medetur. conferre quoque referunt ſurditati, & dolores ventris tollere, partium quarumdam calidarum, quarum expers non eſt, miniſterio. Pomum calidum eſt, ac ſiccum, ac præcipuè exterior illius, ac ſolidior pars: nam interior, quæ mollis eſt, mitiorem videtur præferre calorem. Cimices quadantenus olet, & tamen non poſtremum in menſis,

Digitized by Google

XALXOCOTL
Pomum Arenosum.

mensis, imo iucundum permultis exhibet alimentum, sed non omnino inculpatum, etsi quidam contendunt coctionem iuuare, & calefacere ventriculum ob frigus imbecillum. Secundum genus fructum fert longè maiorem, & horrido illo, grauiq. odore magna ex parte vacantem, & ob id habitum in delicijs, folia verò virentia mali Medicæ similia. Nascuntur in calidis locis montosis, & campestribus, & præcipuè *Quauhnahuaci*, vbi prædicta genera passim visuntur. Pomum Arenosum II. Mexic.

Fusus est quoque Oviedus lib. 8. cap. 19. historiæ Indicæ in descriptione huius arboris. addit fructum nimis maturum non ita bene sapidum esse, sed vermibus scatere, ac si immaturus decerpatur. Poma etiam intus diuisa notat in quatuor partes, intra quas semina durissima. Cortex Pomi delicatus est, & subtilis; summo fructui insidet corona foliolorum quorundam facile cadentium. Flos odorus est Gelsimini instar. Fructus immaturus comestus restringit diarrheas. Arbor ipsa senium sentit intra tres annos; paulatim enim & saporis bonitate, & magnitudine Pomum decrescit. eadem fere habet Monardes cap. 64. Addit autem fructum maturum aluum soluere.

De Planta CACHOS *vocata. Cap.* LII.

OFFENDITVR in Peruanis siluis, quemadmodum à viris fide dignis accepi, arbuscula *Cachos* ab indigenis vocata, orbicularibus ornata folijs, tenuibus, ac virore tinctis exaturato, fructu verò Malis Insanis haud absimili, edulique referto, exili semine, fusco & compresso, nec ingrati saporis. quod vrinam aiunt euocare, coactos in vesica lapillos comminuere, ac propellere quæcumque vrinæ meatus occludunt. An verò hæc sit aliqua ex his quas apud nouam Hispaniam delcripsimus, aut depingendas curauimus, cum illam nunquam viderim, iudicare nequeo. Id facient Peruani, ad quorum manus hi libri peruenerint.

Apud Monardem multa quoque habes cap. 30. de insignibus eius viribus in ciendo vrina, propellenda arena, & calculo dissoluendo. Pomum ait altera parte sessile, altera turbinatum, cinereiq. coloris, acrimonia expers.

Semen tritum ex aqua aliqua idonea, sua vi Lithontriptica calculum fœtum in lutum dissoluere.

De *HOITZMAMAXALLI* Arbore Cornigera. *Cap. LIII.*

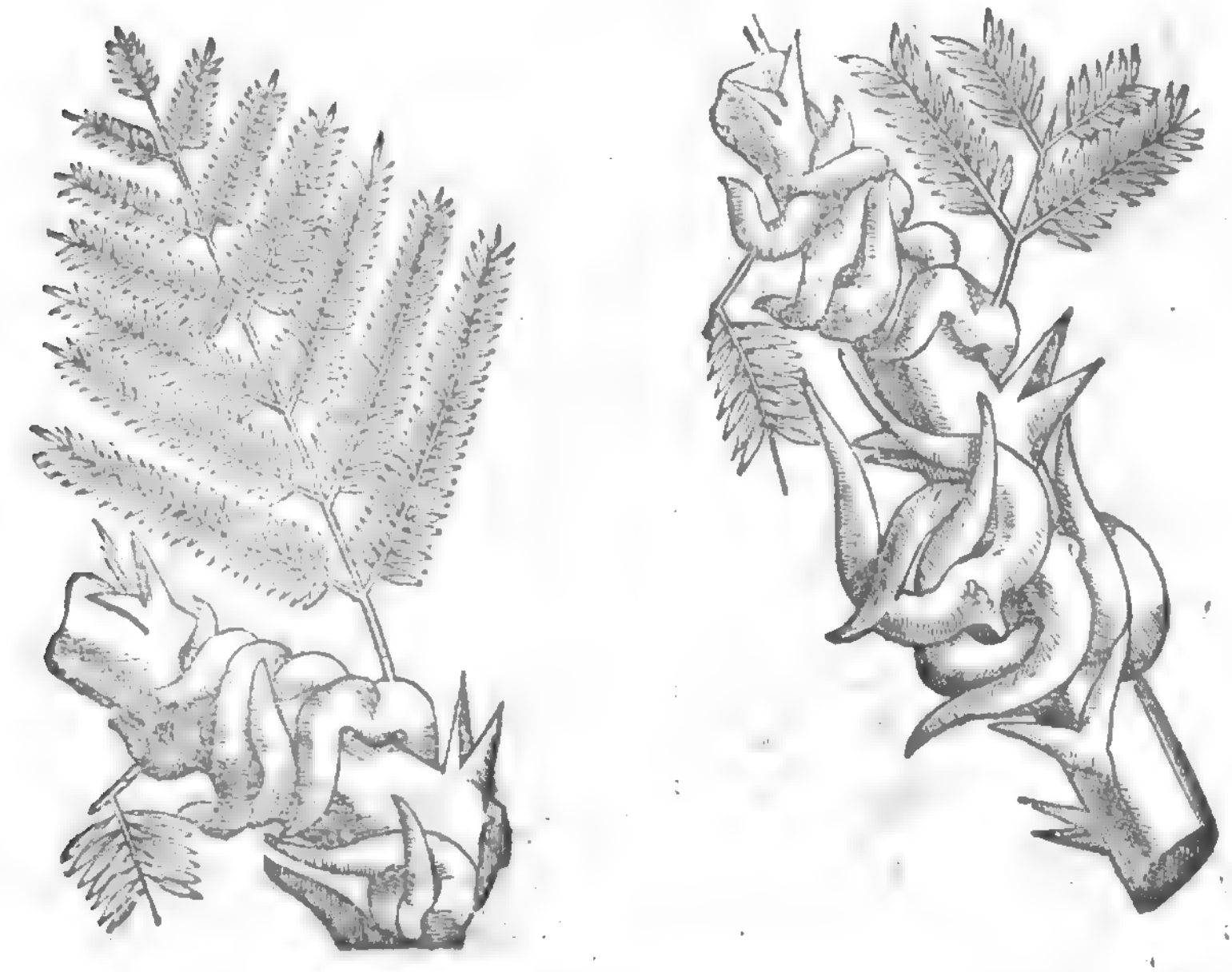

ARBOR eſt *Hoitzmamaxalli* folia ferens *Mizquitl*, ſeu *Thamarindi*, flores luteos, ſiliquas edules, ac cornua taurinis valdè ſimilia, in arboris ſtipite, ac ramis prodeuntia. Folia, quæ nullum videntur ſaporem præſeferre guſtata, venenis dicuntur aduerſari, venenatisq. ſerpentium ictibus tuſa, & vulneribus prius ſcarificatis admota, aiunt, ſex horarum, plus, minuſuè ſpatio venenum omne inhibere, atque extrahere, & interim nigrum contrahere colorem. Generantur præterea intra corniculos Formicæ quædam tenues, fuluæque, & nigricantes, quarum morſus noxius eſt, doloremq. integrum diem durantem excitans. harum oua vermiculorum referentia figuram, redacta in puluerem, & auribus iniecta, inſtillatuſuè foliorum ſuccus, dolorem earum ſedant. ac dentibus applicatus ſuccus, eorum quoque placat dolorem. Naſcitur in calidis *Huaxteca*, propinquisq. mari ſeptentrionali locis, ſiue edita ſint, ſiue campeſtria.

Cornua iſta colore fere Caſtaneo ſunt depicta.
Arbor ipſa leguminoſa eſt, & Acatiæ ſimilis.

De

Digitized by Google

De QVAVHAYOHVATLI I. Auellanis Catharticis. Cap. LIV.

QVAVHAYOHVATLIS ab alijs *Quauhtlatzin*, seu crepitans dicta, arbor, cuius fructus à nostris Auellanæ purgatiuæ nuncupantur, ab ipsa facultate nomine impositio, arbor est magna, stipitem fundens magnum, fuluum, & contortum, ex quo prodeunt vtrinque rami foliis Rhododendri angustis, & longis, fructu obrotundo, Ponticis nucibus simili. Prouenit *Pahuatlani*, necnon *Thualupæ* iuxta littora Oceani Australis. Huius fructus nuclei, quini, septeniuè, pituitam mirè expurgant, dum tamen paululum torrefiant, ac contundantur, & in vino permittantur aliquamdiu madescere, ac membrana quædam circumuestiens auferatur.

De QVAVHAYOHVATLI II. seu Cassia fistula. Cap. LV.

QVAVHAYOHVATLIS, quam nostri Cassiam fistularem, aut siliquam vocant, arbor est magna, stipitem cinereum fundens, laurina penè folia, flores luteos, stellatos, ac racematim dependentes, è quibus siliquæ prodeunt notissimæ. quæ dum teneræ, ac recentes sunt, saccharo condiri solent, atque ita trium vnciarum pondere deuoratæ bilem, & pituitam, citra vllam noxam vacuant. De siliquis maturitatem perfectionemque adeptis, earumdemuè viribus, & vsu, in tanta luce verba facere superuacaneum esset. Nascitur in calidis regionibus, qualis est *Tauhtepecensis*, & *Hoaxtepecensis* hortensibus, & cam pestribus locis.

De QVAVHAYOHVATLI III. seu semine arboris Cucurbitinæ nuclei Pinus forma, purgante. Cap. LVI.

ARBOR est mediocris magnitudinis, folijs magnis, Lappæ similibus, obrotundis, & angulosis, fructu quibusdam prunis, nucibusuè iuglandibus simili, strobilinos ternos continente, totidem secretos cauitatibus, nostratibus pineis nucibus, forma, magnitudine, crusta, & nucleis, pa- Pinei Cathartici.

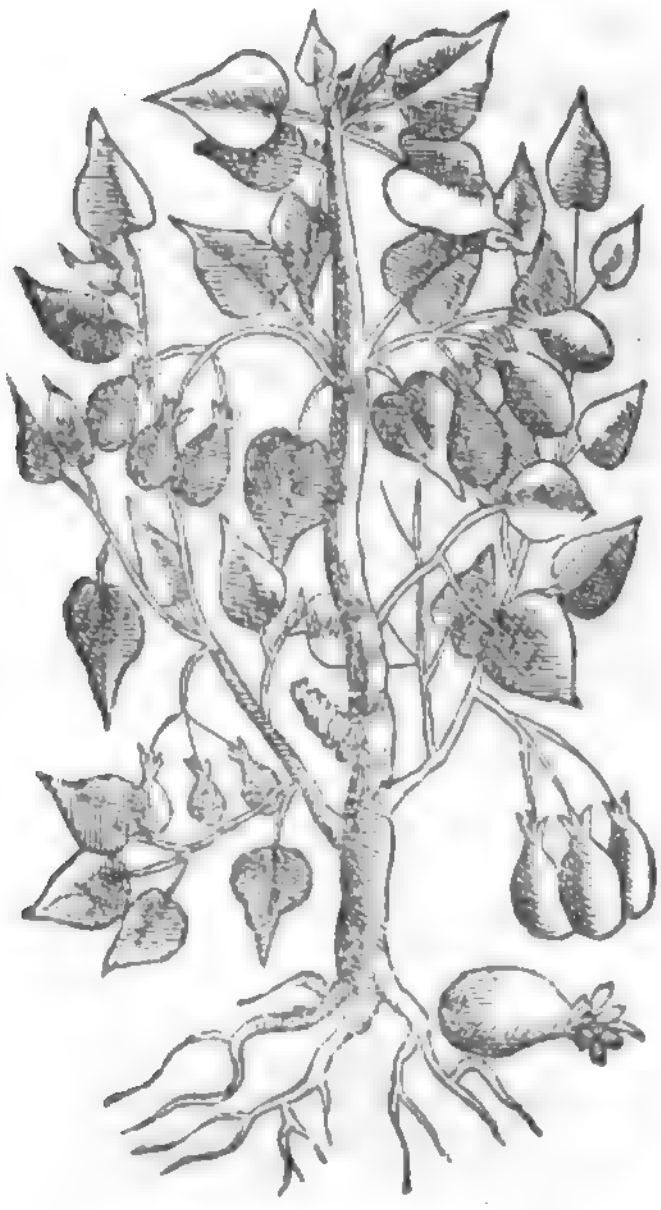

res, sed facultate, viribusue longè dissimiles. quando hi vi pollent per superna, atque inferna, sed maximè per superna expurgare humores omnes, præcipuè crassos, atque lentos. quamobrem aduersus vetustas ægritudines magna ex parte sumuntur, quini septeniuè, semper tamen impari numero, nescio qua efficaci ratiocinatione aut caussa. verum prius solent reddi torrefactione mitiores, resolui ex aqua vinouè, & in eis aliquandiu macerari. Calida, pinguiq. natura constant. Nascitur in agris calidarum regionum, qualis est *Tepecuacuilcensis*.

Proculdubio describit author nucleos pineos Catharticos non auellanas purgantes.

Quidam putant inter species Ricini hos nucleos reponi debere, sic fructus Ricini missus fuit D. Henrico Coruino pharmacopolæ cum inscriptione Pignones purgantes.

De QVAVHTLATLATZIN, seu arbore Crepitanti II. Cap. LVII.

QVAVHTLATLATZIN, id est arbor crepitans, sic dicta quia eius fructus cum maturuerit, strijs aliquot crepitantibus dehiscit, rumpiturq. tanto impetu, ac sonitu, vt veluti tormento quopiam bellico iactatus, quam longissimè euolet. Arbor est magna, folijs Mori longè tamen amplioribus, serratis per ambitum, multisq. distinctis interuenijs, stipite fuluo, fructu orbiculari, ex vtraque tamen parte compresso, ac Melopeponis instar striato, includenteq. intra se duodecim, aut amplius nucleos candidos, orbiculares, argenteo denario, aut verticillis, quibus fusa torquentur, forma atque magnitudine similes. bini ex his, detracta quadam interiori, mediaq. membranula, quæ solet inducere anxietatem, humores omnes, per superna atque inferna, sed præcipuè pituitam, atque bilem detrahunt,

Digitized by Google

hunt, ſecurum. & felicis ſucceſſus medicamen, mediocriter calidum, & morbis à frigore ortis conuenientiſsimum. Torrefiunt ergo mediocriter, & reſoluuntur ex aqua, atque ita matutino epotantur. Naſcitur in calidis locis, quibus eſt admodum familiaris.

An fructus Cholagogus Monardis? valde affinis priori videtur.

De AHVACA QVAVHITL, ſeu Arbore Querciformi butiraceo fructu. *Cap. LVIII.*

AHVACAQVAHVITL, ſeu arbor Quercui ſimilis, cui fructus appendet, arbor eſt procera, mali Medicæ foliis, virentioribus, ampliori-bus, & aſperioribus. flore paruo, ex albo palleſcenti. fructu oui forma, ſed interdum maiore, aut, ſi mauis, ficuum præcocium forma, & magnitudine, extra nigro, intra vireſcenti. pinguis qua butyrum æmulatur naturæ, & ſapore viridium nucum, folia ſunt odorata, calidaq. & ſicca ordine ſecundo temperiei, quamobrem commodè lotionibus adhibentur; poma quoque calefaciunt, guſtui ſunt grata, & non omnino malæ alimoniæ, ſed pinguis, humentiſque, & venerem mirum in modum excitantis, augentisq ſemen. Hæc nucleos continent è candido in rubrum vergentes, ſolidos, duros, nitidos, atque in duas fiſſos, veluti amygdala, partes, quamuis oblongi ſint, & columbinis ouis paulò ampliores; ij ſapore amygdalarum amararum conſtant, funduntq. ſi prælo comprimantur, oleum amygdalino haud abſimile, non odore modo ſed ſapore quoque, & facultate; medetur enim impetigini, ſtigmatiſque. Adſtrictione quadam opitulatur dyſentericis, ac findi capillos prohibet. Arbos toto anno viret, & quibuſuis regionibus, ſponte, aut culta adoleſcit, ac gaudet; calidioribus tamen, planiſque locis lætior prouenit, & in maiorem aſſurgit magnitudinem.

De COCHITZAPOTL, ſeu *TZAPOTL ſomnifero*. *Cap. LIX.*

ARBOR magna eſt *Cochitzapotl*, atque incondita, foliis mali Medicæ, raris, ac ternis, ſtipite albis næuis diſtincto, floribus pallentibus, & modicis, fructu verò Cotonei forma, & magnitudine, vocato à noſtris Hiſpanis *Albitzapotl*, eduli, ſaporis grati, ſed non admodum ſalubris nutrimenti, & oſſis nucleo lethali, ac deleterio. Naſcitur in calidis, frigidisq. regionibus. cortex arboris ſiccus eſt, ac pauliſper duleis, non ſine quadam amaritudine. folia tuſa, & appoſita nutricum papillis, infantulorum medentur diarrhæis. oſſa vſta, & in farinam redacta, opitulantur vlceribus putridis, vitiata carne prorſus exeſa, atque abſumpta, purgato vlcere, carne generata, ac cicatrice mira quadam celeritate inducta. poma ingeſta ſomnum conciliant, à quo nomen inuenerunt.

De QVAVTZAPOTL, seu Anona. Cap. LX.

QVAM Mexicani *Quautzapotl* vocant Haitini *Anonam* appellare solent, sub quo nomine apud Hispanos, huius nouæ Hispaniæ colonos frequentius circumfertur, alij verò *Texatlezapotl*, arbor est magna, amplaque, folijs mali Medicæ, sed angustioribus, floribus candidis, tricuspidibus, similibusq. pyris musteis, gratia, & suauitate odoris, fructu desuper punctis fuluis, & virentibus variato; melonis ferè magnitudine, nec absimili illa *Matzapotl*, cuius interna, quæ nigro semine paruoq. scatent, ferculo vocato ab Hispanis candido, mollitudine, colore, & sapore, similia sunt. non tamen pari gratia, atque nutrimento, quod flatuosum est, neque admodum probati succi; nuclei huius pomi diarrhœas sistunt. etsi acceperim inter *Tzontzonate*, ac *D. Seruatoris* oppidum, genus quoddam *Anonæ* prouenire, cuius seminis nuclei decem, duodecimue deuorati, leniter, ac sine molestia, bilem, ac pituitam expurgent. Nascitur regionibus calidis, qualis est *Haitina* Insula, & prouincia nouæ Hispaniæ *Quauhnacensi*.

Matzapotl

Anona. Catharticа.

De QVAVHXILOTL, seu Arbore Cucumeris Moschati. Cap. LXI.

ARBOR est *Quauhxilotl* magna, ferens fructum similem spicæ Maij iuxta aquarum decursus, folijs ternis ocyminis proximis, sed maioribus, & latioribus, spinulis vndique horrentibus, candicantibus floribus, cymbalorum figura, fructu Cucumeris falcati forma, viridis coloris, sed in luteum vergentis, striato, eduli, crudo coctoue prædulci, & Galliam Moschatam mira similitudine olente, quamquam facilè is odor euanescat, nec persistat diutius. Prouenit in calidis *Tauhtepecensibus* locis. ius decocti foliorum medetur surditati è frigore prouenienti instillatum auribus. calida enim, siccaq. ordine primo constat natura. Vidi aliam arborem fructu, & nomine ijsdem, atque natura, sed spinis carentem, folijs serratis, pennatisq. ramulis; seu differant specie, seu ea diuersitas soli tantum, aut ætatis ratione contingat, si prætermittatur nihil refert.

Alia species.

De COACAMACHALLI, seu Maxilla Colubri. Cap. LXII.

COACAMACHALLIS à foliorum forma Colubri maxillæ simili vocata, arbor est magna, folia qua diximus forma ferens, ac quadantenus similia folijs *Coanenepillis*, etsi volubilis illa est, hæc autem arbos magna; semen verò exile, & spicatum iuxta ramorum extrema, & siliquas refertas semine lentium figura. Nascitur *Hoaxtepecensi* agro iuxta montium fauces. folia illita dolores etiam à lue Indica ortos mitigant, auxilianturq. tensioni. sapor est adstringens, dulcis, & aliquantisper glutinosus. temperies quodammodo frigens, aut moderate calida.

Videtur legumen describere.

De

Digitized by Google

De TLAPALEZPATLI, seu fluentis sanguinis medicina. Cap. LXIII.

TLAPALEZPATLI, id est fluentis sanguinis medicina, ab alijs *Ezpatlis* nuncupata, arbor est mediocris, folia ferens Origani, florem paruum, & candidum, *Izquixochitl* similem, racematim dependentem, fructumque (vt ferunt) nullum. floret mense Septembri, gauderque locis gelidis, montosisque, aut aliquanto calidioribus. Ius decocti corticum eius vrinam euocat, & quicquid ei impedimento esse potest. maxime si cum *Tlallacacuitlapilli* misceatur. sanguinem per colem fluentem cohibet. ipse verò cortex aluum coercet. frigida siccaque & nonnihil adstringenti constat natura.

De CHICHICTLAPALEZQVAHVITL, seu de arbore rubri sanguinis amara, Sanguiflua. Cap. LXIV.

ARBOR, quam Mexicenses vocant *Chichictlapalezquahuitl* folia fert oblonga, obtusa, & circa pediculum sensim attenuata. lac primò candens, & tandem rubescens effundit, vnde nomen; flore, & fructu, aiunt carere. Nascitur apud *Quauhnacensem* agrum, temperatis plagis, aut paulò frigidioribus. calida, glutinosa, resinosa, odoraque, & adstringenti constat natura. cortex stipitis tusus, ac sex obolorum pondere epotus ex aqua, sanguineam expuitionem per se cohibet, adstrictoria, quam participat; vi, & inflammatis oculis medetur.

De AHVAPATLI TILACENSI. Cap. LXV.

ARBOR est magna *Ahuapatlis* spinosa ferens folia, & Ilicis foliis similia, sed paulò longiora, florem autem paruum, luteum, & orbiculatem, ac demum nigrescentem fructum. stipes pallidus intrinsecus est. Nascitur in collibus, planisque locis, *Miliccæ* superioris. Stipitis ramentorum decocti ius, ictericis dicitur magnopere conferre, & his qui bilis redundantis gratia, cordis vexantur affectionibus.

De

De AVEVETL & AHOEHOETL, seu Tympano aqueo, Abiete Mexicana. Cap. LXVI.

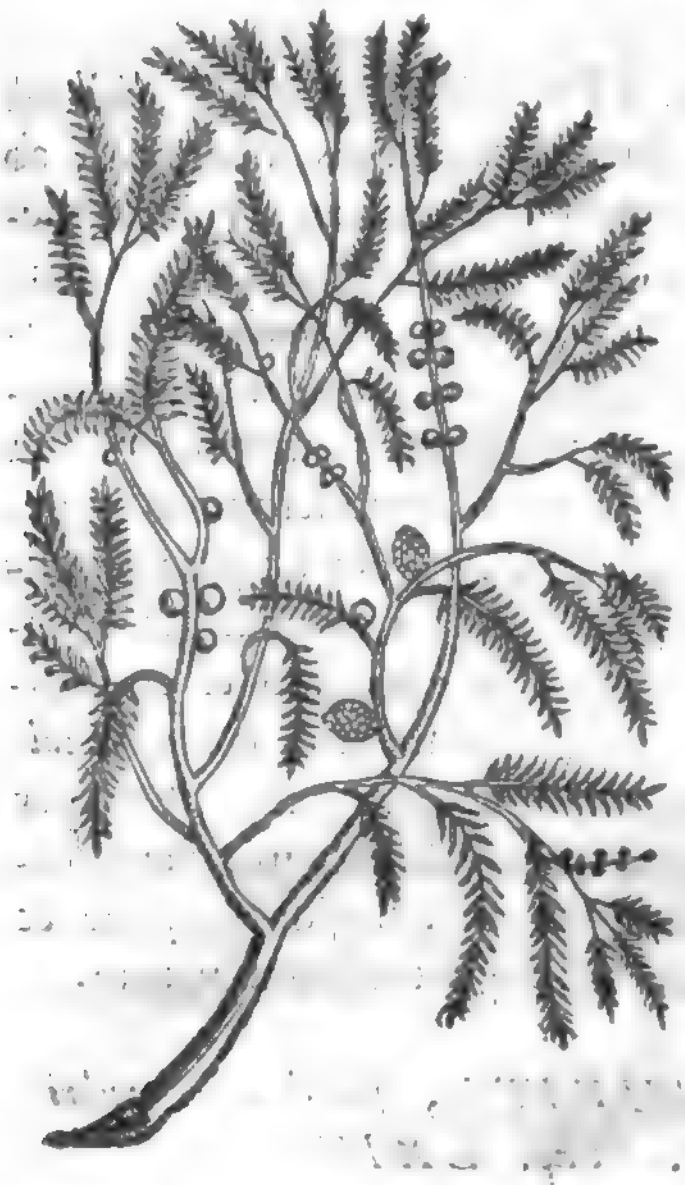

NON ob aliud appellata est hæc arbos à Mexicensibus *Auevetl*, & *Ahoehoetl*, quam quod iuxta fluminum ripas, ac aquarum fluenta nasci soleat, & ex ea Indi tympana, quæ *Vevetl*, & *Teponaztli* vocant, consuescant parare. etsi alij dicant non ob id, sed quia iuxta aquas ab aere tacta, edat fragorem id nomen sortitam; præcipue cum tympana potius ex materia *Tlacuiloloquahuitl*, & *Capolinquahuitl* fabricentur. Hispani, qui ad has oras transfretarunt, & Sabinam, & Cedrum ob materiei rubrum colorem vocant, at neque Sabinæ, neque Cedri species est vlla, sed in Abietum genus citra dubium referenda. nam præter fructum omnemq. faciem, quæ nostræ penitus fauent sententiæ, materies vt diximus, mollis, ac lenta est, corruptioniq. & vitio abunde obnoxia, maximè si terræ defigatur, cum cedrina dicatur esse immortalis, intra aquas namque integra diutius perseuerat. quo factum est, vt consueuerint Mexicenses Heroes, atq; Reges, eam veluti basim, & fundamentum, ædibus quas sibi circa hanc paludem fabricant, subijcere. Demum Micuachanenses *Peniamum* vocant. Sunt autem quatuor, quo adhuc intellexerim, huius arboris differentiæ, inter se magnitudine colore, & fructu distantes. Quædam siquidem illarum altissimas Pinus longitudine, atque amplitudine superant, & candidæ esse reperiuntur, earumq. nonnullæ quatuor & viginti, aut amplius pedes crassitudine æquant. Aliæ, quarum materia quoque candens est, & rubrum cor, sine medulla, his cedunt magnitudine, & nuces Pineas resina refertas producunt, sed quæ vulgares Oleas minimè magnitudine vincant, quas pictas libuit exhibere, quoniam in his cæterarum omnium formas ostendisse, atque expressisse sat fuit. Aliæ his quoque inferiores spectantur, sed rubra materie, & orbiculatiore coma. Postremæ & quæ omnium minimæ sunt, vix malos Medicas vulgares vincunt magnitudine, quibus materies rubra est, & candens medulla. Cortice omnes teguntur rubeo; foliaq. ferunt Abietina, etsi minora, & exiliora. Ex omnibusq. resina, si non sponte, at flammis liquata fluit. forma esset eadem quæ nostrati Abieti, ni folia, vt diximus, tenuiora, rami depressiores, & fastigia acuminatiora assurgerent; assulæ in vasa fictilia coniectæ, opertæque, igne supposito resinam effundunt. sed neque ea sponte manat, aut quidquam simili

Abies Mexicana I. Maxima.

II. Media.

III. Minor.

IIII. Minima.

vocato oleo, quod ebullantibus veſicis, circa ſtipites Abietum Indicarum (quas tamen à noſtratibus ne digitum latum diſcedere quorundam ſententia eſt) erumpere conſueuit, ſtillant. Quibuſuis regionibus proueniunt, atque ita facile poſſent transferri ad Hiſpanos, ſi circa fluenta, ſtagnanteſuè, aut lentè fluentes aquas, vliginoſauè loca, ſemine, talea, aut viua radice ſererentur. etſi omnium minima longè ab aquis, & naſci, & ſeruari ſoleat. Toto anno proueniunt, totoq. anno reſina ab eis euocatur, ſed nullo tempore aut loco inueniuntur florere. Ergo ſapor huius arboris de qua fit nobis ſermo, acris, adſtringensq. percipitur, non ſine quadam amaritudine, & odoris ſuauitate. temperies calens eſt, ſicca ordine tertio: nam & reſina eius Abietina longè acrior, & calidior eſt, & viribus, vt diximus, vehementior. Cortex vſtus adſtringit, ſanat ambuſta, deſquamatamq., & exeſam cutem, cum lithargyrio, & polline Thuris vlcera curat, ac cicatrice obducit, exceptus cerato myrtino. tuſus cum atramento ſutorio ſerpentia vlcera cohibet. Fœtus, ac ſecundas ſuffitu trahit, ventrem adſtringit, & vrinam euocat. Folia tuſa, atque illita crurum ſcabiei, tumoribusq. medentur. molliunt inflammationes, & ab eis tuentur vulnera, dentium dolores prohibent, ſi eis colluantur ex aceto. vanos, & citra vllam rationem obortos tumores pellunt. ſex obolorum pondere ex mulſa epota conferunt hepaticis. fructus, tedaq. idem præſtant. Reſina huius arboris acerrima eſt, vehementiſſimi odoris, & quarto ordine calefaciens. dolores ortos è frigore ſanat. morbo articulari è frigida cauſſa profectò mirabili celeritate medetur. flatum diſcutit. diſſipat pituita ortos tumores. laxat neruos, qui ab humoribus craſſis ſunt diſtincti, & reſoluros purgat, atque roborat. Denique eis omnibus prodeſſe ſolet, quibus curandis cætera mitiora medicamenta fruſtra ſunt tentata, aut parum profecerunt.

Reſina Abiet. Mex.

Reſinam Abietis etiam commendat Monardes. cap. 19.

De BITONCO. *Cap.* LXVII.

ARBVSCVLA eſt *Bitoncus* vlnam vnicam longa, ſtipite firmo, intus candenti, & virenti, ſubfuſcoq. circa exteriora, folijs ternis, ſed eo quod medium eſt acuminato impenſius, ac haſtarum mucronibus ſimili, alijs verò binis, minoribus, & orbiculatioribus. Naſcitur in Philippicis Sinis. radix alba eſt, tubaque (de qua ſuo loco) odora, & calida, ſiccaq. natura conſtat ordine tertio, aliquantiſper amara, odoraq. & acri. membra laxa corroborat, & ventriculum, ac caput firmat. radicis tantum eſt in medicina vſus, quæ licet adſtrictionem nonnullam præſeferat, moderatè tamen vacuat, citraq. noxam & anxietatem vllam, ita vt quam egregium ſit, & magnopere commendatum alexipharmacum. inter pharmaca quæ vocant benedicta, poſſet meritiſsimè collocari, atque recenſeri.

Digitized by

De TZOPILOTLZONTE COMATL, seu Capite Auro. Cap. LXVIII.

TZOPILOTLZONTE COMATL, seu *Tzopilotl*, arbor est magna, folia ferens longa & angusta, fructum magnum & oblongum, nucleos quosdam planos includentem, amaros, pectori amicos, ac referentes amygdalarum amararum saporem; etsi demum Moschi odorem relinquant, & ingratum saporem. Prouenit *Hoitzoci* vbique, sed præcipuè in collibus; nuclei calidi sunt ordine ferè tertio, & oleagino quodam liquore, atque emolliente manantes. demum vires olei amygdalarum amararum videntur referre; atque ita tumores præter naturam discutiunt. tussi medentur, emolliunt pectus. infusi naribus caput expurgant, & vlceribus conferunt. quin oleum expressum huiusce fructus, faciem fœminarum emollit atque extergit.

De QVAMOCHITL, seu arbore fructus crepitantis III. Muizio similis. Cap. LXIX.

SPINIFERA arbos est *Quamochitl*, folia mali Punicæ ferens, paulò tamen obtusioris cuspidis, & capitula in poltremis viticulis Epithymo similia, maiora tamen, ac siliquas è purpureo rubescentes, refertas nigricanti semine, quod licet edule sit, & grati saporis, halitum tamen inficit, infuauemque conciliat odorem. Nascitur in calidis regionibus, qualis est *Quauhchinauc*ensis quibusq. locis. cortex radicis frigida & adstringenti natura constat, dysenterias, aliosq. fluxus cohibet. folia cum sale ac Siliquastro medentur satietati, cum folijs verò Palmarum abortum coercent. succus seminis instillatus naribus, humores aquosos à capite affatim trahit. Idem præstat puluis, efficaciusq. cum Ruta, adeo vt vermes vlcerum internorum pertrahat.

De CACALOXOCHITL, seu flore Cornino. Cap. LXX.

ARBOR est *Cacaloxochitl* mediocris magnitudinis, folijs mali Medicæ, longè tamen ampliorib⁹, ac frequentibus, à dorso in latera venis discurrentribus. fructus sunt siliquæ permagnæ & fuluæ. flores magni, pulchriq. & suauis odoris, quorum magnus est vsus. Floridis namque adhibentur manipulis, torquibus, atque corollis, quæ Indis sunt frequentissima, & eam magno in pretio habita, vt neminem quem reuereantur, his in primis non oblatis, soleant adire, aut salutare. lacte manat, frigefacit, cõglutinat, atq; imposita pectoris dolori medetur orto à calore. medulla eius duarum drachmarum pondere deuorata, emundat ventriculum, & intestina. Plura sunt harum arborum genera, floribus tantũ distincta. Sunt enim quæ flores ferant Coccineos, vocenturq. *Tlapaltic Cacalaxochitl*. sunt quæ candentes, dicunturq. *Ticaxochitl*. nec desunt aliæ, quæ è varijs colorum differentijs, varia sortiantur nomina, velut *Tlauhquechulxochitl*,

Tlapaltic Cacalaxochitl.

Ticaxochitl.

Tlauhquechulxochitl.

Hoiloyxitl

Hoiloyxitl ayotectli, & ſi quę ſunt huiuſmodi alię, quæ omnes in regionibus mul- Hoiloyxitl
tis huius nouæ Hiſpaniæ offenduntur. Sunt qui ſpecies has omnes *Cacaloxo-* ayotectli.
chitl vocare ſoleant, afferantq. corticem earum cum cortice *Nanezin*, in pul-
uerem redactum deuoratumq. atque ius decocti bibitum, enixas magnopere
corroborare, atque firmare, quod tamen videtur abſurdiſſimum.

De CAPOLIN, ſeu Ceraſo dulci Indica. Cap. LXXI.

ARBOR eſt *Capolin* mediocris magnitudinis, folijs Amygdali, aut Ceraſi noſtratis, minutim ſerratis, floribus racematim dependentibus, ex quibus acini fiunt ceraſis noſtris, forma, colore, magnitudine, oſſibus, nucleis, nec non & ſapore, (niſi is mororũ Bati quadantenus eſſet) omnino ſimilis. quo fit vtexiſtimem, arbo rem hanc in Ceraſorum genera referendam. etſi ſint quibus videatur ad Lotorum differentias pertinere. Acidi pauliſper fructus ſunt, & adſtringentes. etſi iam tempeſtiui, & exquiſitam maturitatem aſſecuti, dulces euadunt, & magnam auſteritatis partem amittunt. guſtui ſunt grati adeo, vt ex quorundam non parum ſagacis palati ſententia, noſtris ceraſis non videantur inferiores. temperatè calida, ſiccaque, & nonnihil adſtringenti natura conſtant. Fit ex eis panis potioq. in annonæ & vini caritate. nutrimentum præſtant melancholicum, & cordi quadantenus inimicum, dentes inficiunt nigro colore ſiquis eis diutius aſſueſcat, ſed qui, ſi cura adſit, poſsit facilè extergi, ac dentifricijs emundari. & tamen non deſunt qui cæteris horarijs fructibus etiam vetuſti Orbis audeant eos anteponere. Vere floret hæc arbos, fertq. per vniuerſam pene æſtatem fructum. temperato cœlo gaudet, quale eſt Mexicanum, vbi hæ arbores, in hortis campeſtribusq. loçis, & humana diligentia & ſuapte natura proueniunt. Ius decocti corticis eius inſolatum quindecim integros dies, ac deuoratum drachmæ vnius pondere, dyſentericos curat. puluis verò eiuſdem, argemata diſcutit, viſum clarificat, oculorum inflammationibus opitulatur, ac linguam præ vehementi ardore areſcentem lenit. quod etiam germinum liquor, aut ſuccus præſtare ſolet.

Baccæ colore flauo depictæ ſunt.

De

Digitized by Google

De CALAMAIO. Cap. LXXII.

Calamaium I. ARBVSCVLAE genus eſt *Calamaium* duas differentias complexum. Prioris radix colore eſt extra fuſco, intra verò rubeſcenti, binum digitorum craſsitudine, & pingui cortice tecta, initio inſipida, deinde verò modicum oſtendente calorem. Alterius radicis color eſt arentis arundinis, extra intraque ſapore, & colore ligni, quod luteum eſt. folia vtriuſque laurinis ſimilia ſunt, ſed valde aſpera, vtriuſque etiam radicis ramenta ex aqua reſoluta, & emplaſtri modo applicata, tumores præter naturam diſcutiunt, aut maturant, exterguntque, apertos carne implent, & ad cicatricem perducunt. Curant hæmorrhoidum omne genus in oleum iuglandium Indicarum conieĉta, illitaque poſt tertium diem calentia adhuc, nec ante adhibita, quam earumdem radicum ſuffiantur vapore. Exultant Philippicarum inſularum ſabulofis locis, & mari propinquis.

Calamaium II.

De COCO QVAVHITL *Oaxacenſi* Arbore Cardiaca. Cap. LXXIII.

ARBOR eſt *Cocus Quahuitl* leguminis folia ferens, & circa eorum exortum exiles floſculos, ac rubeſcentem ſuccum. frigida, ſiccaque conſtat natura. ſyncopi, & laſsitudini dicitur conferre ſuccus ſemiunciæ deuoratus menſura, ſemel aut bis ſingulis quibuſque diebus.

De ÇOCONAM. Cap. LXXIV.

ARBOR eſt *Çoconam* ſtipite fuſco, candidis tamen punctis diſtincto, folijs Senæ minoribus, floribus in muſcarij modum albis, & rubeſcentibus ex albo. folia tuſa, ac reſinæ permixta, tineæ, ac lychenibus medentur impoſita. Hæc amara ſunt & adſtringentia, ſecundoque exiccant & calefaciunt ordine. Naſcitur in iugis *Yztzoluca*. Planta inſignis eſt ob duo morborum genera ferè inſanabilia, quibus dicitur mederi.

De

Digitized by Google

De ENGVAMBA. Cap. LXXV.

ARBOR est *Enguamba* mediocris suburneo cortice vestita, sed luteo, & rubrescente. ligno fusco, & pallescente medulla. folijs oblongis, & sinuosis, quorum nerui quoque è pallido purpurascunt, infernaq. sunt valde subalbescentia. floribus in corymbi formam dependentibus, qui candescunt è viridi. fructu acinoso nigroque. ex quo oleum exprimitur pallens, tumoribusq. præter naturam discutiendis, & persanandis vlceribus mire vtile. Nascitur in saxosis locis *Vruape* prouinciæ *Michuacanensis*. Oleum Enguamba.

De TEPEYZQVIXOCHITL, seu YZQVIXOCHITL montana. Cap. LXXVI.

ARBOR est magna *Tepeyzquixochitl* folijs *Yzquixochitl*, sed maioribus, floribus candidis, calicibus hirsutis contentis, ac in magna muscaria compositis, odoris tamen expertibus, *Yzquixochitl* quoque florum forma similibus. Frigida natura, siccaque, & adstringenti constat, & sapore paulisper dulci. cortex tritus dolorem ardoremq. gingiuarum tollit, easq. ipsas tumentes residere cogit. dentes firmat commanlus. & deuoratus duarum drachmarum pondere, alui sistit defluxiones. Nascitur *Cocolani*, & *Chietla* calidis regionibus.

De YHVIXOCHITL, seu flore pennas auium referente. Cap. LXXVII.

ARBOR est magna *Yhuixochitl*, folijs oblongis, incuruis, quinis per interualla prodeuntibus, ac illis *Pinahuitzli* non dissimilibus, flore rubeo, pennis auium simili, vnde nomen. Sunt & alia huius arboris genera, quorum alterum flores fert candentes, alterum verò albescentes ex viridi, cætera similia. Aiunt Indi, eum, qui ferat secum eius arboris ramum, gratum fieri & amabilem cunctis cum quibus inierit consuetudinem, gratiamq. apud Heroes, ac Reges aucupari, obtinereq. quidquid petierit abeis. quod ad temperiem spectat, folia frigida & adstringentia sunt. febres Yhuixochitl II. III

Digitized by Google

extinguunt, inhibentque fluxus. floret vere primo, ac calidis humidisque locis prouenit.

De TZIPEREQVA Lauro Michuacanensi. Cap. LXXVIII.

ARBOR est *Tziperequa* Persico paulò maior, modicam effundens vmbram, folijs Limonis, crassioribus ac minoribus, odoratioribus, ac gustu magis iucundis quam sint laurina; semine Coriandro simili, sed paulò maiore, primò viridi, ac demum nigro. Arbor est fortassis in Lauri species referenda. Nascitur in frigidis *Tancitari* prouinciæ *Michuacanensis*, adeoque in ipsius cœnobij viridario. Folia epota ex aqua duarum drachmarum pondere diarrhœas sistunt, illita verò dolores tollunt. tussiq. dicuntur mederi seu ipsa per se sumantur, siue carnibus incocta iure epoto, ferunt opem. sunt enim calida ordine tertio, & impensè adstringentia.

De TETLATIA, seu vrenti arbore. Cap. LXXIX.

TETLATIA arbor, ab Haitinis *Guao* dicta, est arbor magna, folijs mali Medicæ, fuluis, hirsutisque, & minimè deciduis, pinguibus, mollibus, & è viridi in squalidum colorem tendentibus, insignibusq. interuenijs multis, luteis aut flammeis, fructu virenti, Vnedonis forma, & magnitudine. Lac vrentis est naturæ, quo fit vt iumentis ad eam arborem sese confricantibus, atque scalpentibus fluant pili, aut si eidem accubant. quin homines aliaue animalia sub illius vmbra somnum captantia, incidunt in pilorum defluuium. lac attacta membra exulcerat, tanta est vis huius Mali. quodq. magis mirere, cortex huius arboris frigidus est, & siccus, nulliusvè caloris. & ius decocti eius non modo citra noxam vllam epotatur, sed articulorum soluit dolores, & medetur scabiei bibitum aut illitum, ac diarrhœas, vt quidam Indi medici asseruerunt, coërcet. quin lac prædictum, lepram, ophiasim, impetiginem, cæterasq. cutis infectiones, si prudenter adhibeatur, exiccat, vlceraq. insanabilia curat. Sunt qui affirment, corticem duarum drachmarum pondere redactum in puluerem, ac deuoratum, aluum laxare. quod qui fieri possit non est facilè iudicare si diarrhœas cohibet, nisi compressione quadam vacuet, aut omnino exucceus adstringat. Nascitur in frigidis montosisq. locis *Tepoztlani*, & calidiora non refugit.

Vix Nerium forte Apocyno congener.

De TLATZCAN. Cupresso fusa. Cap. LXXX.

VOCANT Mexicani *Tlatzcan*, seu materiam fragilem, & vitream, eam arborem, quam Latini antiquiores, & inter eos Plinius, Cupressum fusam vocare consueuerunt. hanc ergo insignem arborem memoratam à grauissimis auctoribus à nullo autem quem nouerim in nostro orbe visam, descri-

deſcribendam ſtatui, tum qua dictum eſt ratione, tum quod apud hanc nouam Hiſpaniam, cuius plantas periclitamur, & deſcribimus, eſt valde familiaris, & frequens quibusq. locis; ſed præcipuè temperatis, & ad frigus attinentibus ſeritur viuiradice. Seminauit has arbores, & diligenter curauit excolendas, habendasq. in delicijs *Cuitla Hoatzin Iztapalape* Regulus. Ergo eadem ei forma, quæ vulgari Cupreſſo ineſt, ſed patulis ramis, & diffuſis ad latera, & ad inferiora pene proſpectantibus, vnde nomen. eadem etiam natura, ſed materies odoratior, neque inteſtinis inutilior operibus. Amat montium cacumina. & accliuia eorundem loca, iugaque, & excelſos colles, iucunda proſpectus amœnitate exornat. fructum fert toto anno vulgaris Cupreſsi, ſed paruum, & Ponticis nucibus, quas auellanas quoque vocant, parem. ius decocti bibitum rigores febrium ſedat; ac febres ipſas puluis ex aqua epotus. cæteri verò vſus & facultates, ſunt quæ cæterarum congenerum arborum.

Thuya ſiue arboris vitæ deſcriptionem habes tum apud Cluſium tum apud alios authores.

De XVMATL, ſeu Sambuco. Cap. LXXXI.

SAMBVCVS noſtras, eſt *Xumatl* vocata Mexicanis, quæ à Michuacanenſibus *Cuntempta* appellatur, arborisq. mediocrem aſſequitur magnitudinem. cuius folia applicata, aiunt capitis dolorem, à cauſſa calida ortum, tollere. fronti verò & naribus, ſanguinis fluxum retinere. deuoratam mederi acceſsionibus, quæ tertio quoque die, quartoq. repetere ſolent, vacuato fomite morbi per ſuperna, atque inferna. tuſam verò, atque admotam affecto loco, dolores ortos à lue Gallica curare, & enixarum mederi torminibus. aiuntq. aquam colatam in quam eius radices iniectæ ſint, purgare corpus, atque ita diarrhœas ſiſtere, & extinguere febres, & alios ventris, ſtomachiq. ſoluere morbos, ſuccumq. infuſum extergere inteſtina.

De PAPAYA. Cap. LXXXII.

ARBOR eſt *Papaya* mediocris magitudinis, folijs magnis ficulneis, multis cuſpidibus inſignibus, fructu oblongo magnoq., guſtus quibuſdam grati, ſed parum commendati nutrimenti. hic lacte manat antequam matureſcat, impetigini, ac lychenibus vtili, ſuccoq. qui iam maturi dolorem ventris ſedet. Naſcitur ea arbor apud Haitinam Inſulam, vbi eſt longè frequentior. etſi eam offenderim quoque apud *Tauhtepecenſes*, vbi eam curauimus deſcribendam, atque depingendam.

Digitized by Google

De ACAPATLI. Cap. LXXXIII.

ARBVSCVLA est *Acapatlis*, hominis altitudine, radice firmata, furculosa, vnde stipes insurgit cauus, læuis, & quadratus, foliis Raphani ornatus, sed crenatis per ambitum, serræ, aut vocatæ Dentariæ in modum. Florem album, ac fructum nullum affert. Sapor est amarus, iucundus odor, ac vis calefaciens. folia tusa & applicata, lienem absumunt, & eius dolorem sedant. Nascitur apud *Panucenses*, vbi etiam vocatur à quibusdam *Quauhacapatli*.

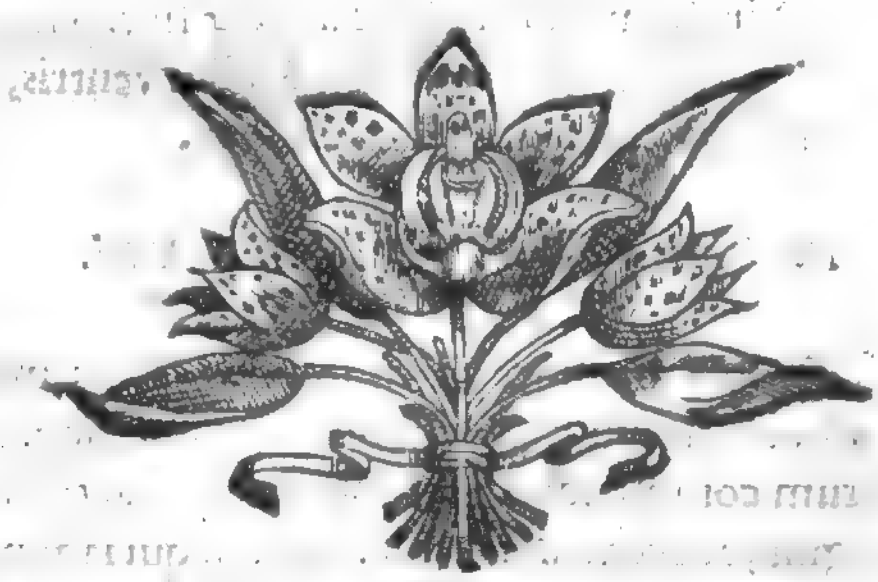

LIBER

Digitized by Google

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI Liber Quartus.

FRVTICES ATQVE SVFFRVTICES EXPONIT.

IOANNIS TERRENTII LYNCEI PRAEFATIO.

POST arbores, de quibus ſuperius iam abunde actum eſt, Natura ipſa, quæ per gradus quaſi quoſdam, in admirabili ſua rerum creatarum omnium ſcala aſcendit & deſcendit, docet frutices debere reponi. ſub quibus cremia, ſive ſuffrutices, & ſub his demum herbæ collocantur. Quid enim magis arbori vicinum quam ipſe frutex? qui inter lignoſas ſtirpes, altitudine & craſſitudine planè mediocris, vt arbori humiliter & libenter ſe ſubmittit, ſic de inferioribus ſibi ſpeciebus, omnium calculo facile triumphat, & quemadmodum caudicum multiplicitate ab arborum ille ſimplicitate diſcrepat, ſic horum ſtolonumq luxuria per abſciſſionem arte factam coërcita, in arborem facile tranſcendit, cum ipſi præſertim perennitas vitæ ſuffragetur. Quare minimè mirum eſt ſi Author noſter poſt arbores, ſtatim in hac tertia parte ad frutices adeo ipſis vicinos, & ſuffrutices ſimul deſcendere voluerit. Illud magis mirum videri alicui poſſet, quod licet ab ipſo, fruticum ſeries ſatis exactè ſuis circumſcribatur limitibus, cremiorum tamen ſive ſuffruticum tractatio, ſatis multas herbas ex infimo genere, non ſine ſpecierum diuulſione notabili, includere ſimul videatur: niſi hoc ipſum Authorem excuſaret, cremium ita ambigere inter fruticem & herbam, vt aliquando ad hanc magis, aliquando ad illum potius accedere comperiatur.

De TLEPATLI, Cap. I.

ARVTEX est *Tlepatlis* non quod igneus sit, sed à facultate, qua igneis affectibus succurrendi pollet, nomen sumens. radici magnæ insistit, ac fuluo indutæ cortice, è qua proferuntur caules fœniculacei, quadantenus sarmentosi, lineis secundum longitudinem interstincti, ac pleni medulla. amygdalina folia, paulò tamen maiora. flores parui, candentes, oblongique, calyculorum scabrorum forma, in capitula congesti. acria sunt folia, calidaq. & sicca ordine fere quarto. Radix videtur principio amaritudinem quandam præferre, quæ demum in dulcedinem finiat acrem. Subtilibus constat partibus, ac dicto citius vim suam gustata ostendit. Prouenit in calidis *Ocpayocapi*, iuxta aquarum alueos. Ius decocti eius matutino epotatum, dolores quosuis tollit, etiam è lue Gallica profectos, si tamen mediocris victus ratio instituatur. dolorem ventris ex frigore ortum sedat, flatus dissipat, vrinam elicit, cholicos iuuat, & pectoris ægritudinibus mirum in modum confert. folia applicata medentur gangrenis. succus eius, & *Temecatl* iuuant conceptionem.

De CHILLAPATLI. Cap. II.

CHILLAPATLIS frutex est radici insistens fibratæ, foliis roseis, floribus coccineis, binisque iuxta singulos foliorum exortus, vniuerso caulis procursu. Prouenit in calidis *Hoaxtepecensibus*, & *Tacapichtlensibus*, vbi eius explorauimus vires. Calida, & sicca ordine tertio temperie constat. dolorem ventris, si deuoretur, sedat. & cum *Chillatolli* folia pugilli mensura, pectori mirum in modum prodesse feruntur. quin si exhibeantur his qui febrem quartanam patiuntur, breui ab ea liberantur.

De

De COPALXIHVIT-L, seu herba COPALLI referente Cap. III.

COPALXIHVITL frutex eſt, quatuor dodrantes longus, multos proferens ramos; caules lignoſos, pauliſper fuluos; folia Oeymi, ſed obrotunda, infernè ſquallentia, ſupernè verò viridia, rara, & aliquantiſper ſerrata, & baccas rubeſcentes. odorem ſuauem ſpirat, ac Thymi ſaporem præfert. Naſcitur *Teotehuacani*, iuxta teſqua aſperaque, & ſaxoſa loca. Calidus eſt, & ſiccus ordine tertio. febrium arcet typos, ac ſuccus expreſſus confert oculis.

De HOITZIT XILXOCHITL Origanina. Cap. IV.

HOITZIT XILXOCHITL *Origanina*, frutex eſt ab vna radice multos proferens caules, & ramos lignoſos, & in his Origani folia, vnde eſt illi impoſitũ cognomen, flores coccineos incuruos, teli quod Alabardam vocant perſimiles. Odor eſt Saluiæ, ſaporq. amarus. temperies ordine tertio calens, atq; ſicca, partiumq. tenuium. Sunt qui dicant, punctis auxiliari, corde fortaſſis roborato, & humore per meatus corporis expulſo, aut proprietate quadam occulta & incerta. peculiare eſt eis flatus diſcutere, iuuare coctionem, perfrigeratis membris mederi, dolores à frigida cauſſa ortos ſedare, ac inteſtinis retentas emundare feces.

IO. TERENTII LYNCAEI NOTAE.

Pleræque herbæ Pulegio, Saluiæ, Origano, Menthæ, Thymo, Ocymo ſimilibusq. congeneres ſunt aromaticæ, boni odoris, ſaporis acris, vel amari. vnde etiam ex illis oleum deſtillatione extrahitur, fragrantiſsimum, & acerrimum, quod aptum eſt per ſudorem quicquid in corpore noxium eſt pellere, concoctionem iuuare, atq; adeo cor ab omni veneno defendere.

De

De TLACOXILOXOCHITL flore Barbato. Cap. V.

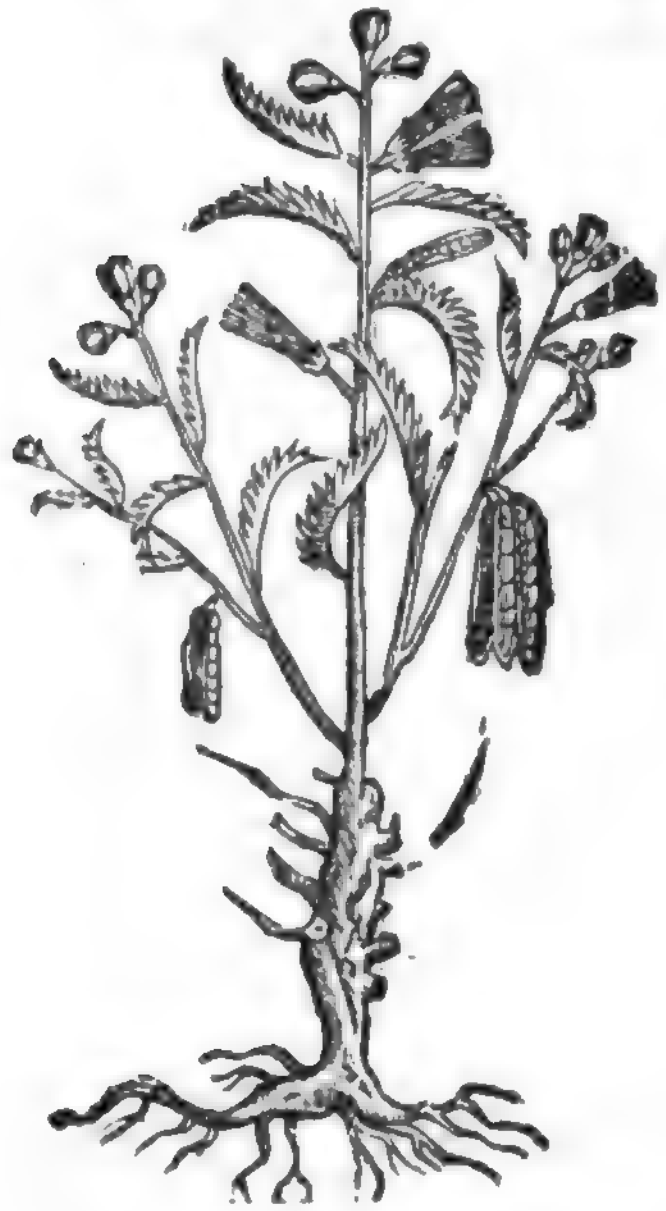

TLACOXILOXOCHITL, quem alij etiam *Xiloxochitl*, alij verò *Tentzonxochitl*, seu florem barbatum vocant, alij *Tlamacazcatacotl*, alij *Tepexiloxochitl*, & *Tlalxiloxochitl* appellant, suffrutex est folijs *Mizquitl*, floribus comantibus, capillis longis, & coccineis similibus, prodeuntibus ab acinis orbicularibus & rubrescentibus, radice fibrata, extra fulua, & intra, cum secatur, rubra, rubris stipitibus, & fuluis siliquis. Nascitur in planis, montosisq. locis, & interdum iuxta aquarum fluenta. Cortex radicis, siccus, & adstringens est, & nonnihil glutinosus, calidaq. ordine tertio constat natura, & sapore acri. Tusi flores, & immixti aquæ, & instillati, oculorum morbis mirè opitulantur. nam inflammationes cohibent, adnascentem carnem absumunt, & di-

Digitized by Google

& diſcutiunt argemata. radicis quoque decocti eporum ius, aut infuſum, ſiſtit fluentem aluum; & prodeſt dyſentericis, ſopitam excitat appetentiam, ſatietatiq. medetur. Sunt etiam qui dicant, pectus lenire, aluum ſoluere, bilem vacuare per ſuperiora, & tuſſientibus quoque eſſe remedio.

Fila huius floris per totam longitudinem depicta, ſunt colore coccineo, in ſummo autem ſunt flaui coloris, ſiliquæ lutea ſunt, eius nempe coloris qui in Hedera lutea conſpicitur.

De TLACOXOCHITL, quam alij TZONTLATLAVHQVI, ſeu Capillos rubeos vocant. Cap. VI.

NOMEN ſecundum inuenit ſuffrutex hic à tenuitate, colore, & forma comantium in ſummis virgis florum. ſtipites plures à fibrata radice profert, folijs Lini longiuſculis, & anguſtis, ternis quaternisue, per modica interualla ornatos. Radix amara, & odora guſtu eſt, calida ſiccaque ordine tertio. Ius decocti eius medetur dyſenterijs, & confert doloribus articulorum.

Flos rubedini coniunctam habet albedinem.

De XONEQVILPATLI. Cap. VII.

XONEQVILPATLIS frutex eſt radicibus inſiſtens ſurculoſis, è quibus edit caules ſiluos, & in eis folia Salicis, ſed tamen minora, & anguſtiora, flores palloſcentes, paruos, calyculorum figura. calida natura, tertio gradu conſtat, ſicca, & adſtringenti, atque vrenti guttur, quamquam initio dulcis appareat, Glycyrrhizæ ſapore, & nullum pene ſenſum caloris præbens epota. Folia tuſa, ac ſoluta ex aqua, ſemiſneciæ menſura, articulorum dolores, & quoſuis alios à cauſſa frigida ortos mitigant, & eos qui oriuntur ex tenſione, ſudores eliciunt, neruos imbecilles corroborant, & omnibus penè morbis contendunt mederi, qui à frigida cauſſa ſint orti. & fortaſſis idem eſt cum *Micuilpatli*.

De TLATLACOTIC TEPOZTLANENSI Scabiosa fruticosa Mexicana. *Cap. VIII.*

FRVTEX est *Tlatlacotic*, qui radicibus firmatur furculorum instar, extra nigris, & intra candidis, multos proferens stipites, teretes, & aliquantisper purpureos, asperos, & prælongos; folia Limonis, maiora tamen, raris per ambitum ornata scissuris, ac interuenijs secundum longitudinem discurrentibus insignia; flores luteos, & orbiculares. Nascitur montibus *Tepoztlanicis Tauhtepecensibus*, & *Tacapiethlensibus*. Radix est acris, odora, subtilium partium, calidaq. & sicca ordine tertio natura, & ventrem dolentibus, tumentibusque impensè vtilis. flatum siquidem discutit, aluum expurgat, atque ita dysentericis, dicitur mederi.

Capitula Scabiosa sunt similia coq. in genere reponi debere indicant cæteris non reclamantibus, vnde nomen nostratibus deduximus.

De YZTACPATLI TEPEXICENSI Hoximo. *Cap. IX.*

YZTACPATLIS *Tepexicensis*, quem alij *Tlanoquilonipatli*, *Michuacanenses Hoximo* vocant, frutex est foliijs paruulis, pennis auium similibus, aut illis si mauis *Tlalmizquitli*, & lutcis floribus. Nascitur in temperatis *Tepexicensibus* locis. acris est, calidaque & sicca ordine tertio constat temperie. cortex radicis tritus, ac drachmæ vnius mensura deuoratus, omnes humores, sed præcipuè pituitosos purgare dicitur; atque ita dissipare bubones, vnde postremum nomen.

De

Digitized by Google

De ACVILOTL, seu Volubili Aquatica. Cap. X.

ACVILOTL, seu planta volubilis, prope aquas proueniens, haud præter rationem à Mexicanis *Acuilotl* vocatur, quando humidis aquosisque locis nasci consueuit, repatque per terram, aut propinquis arboribus conuoluatur. Sunt verò illius duæ species colore tantum floris, ac nomine distantes, & foliorum amplitudine. prior enim flores fert candidos, & folia paulò minora, vocaturque *Acuilotl*. Acuilotl. alterius verò flores pallescunt, & folia maiora sunt, diciturque *Coztic acuilotl* Cortica-cuilotl. à luteo colore florum. Stipites vterque profert rotundos, purpureos, lignosos, fragiles, & tenues, lenta fartos medulla. flores *Izquixochitl* candidos, vt diximus, & pallescentes, nec absimiles odore, & forma, floribus Rosæ illius quæ à recentioribus sub Moschatæ nomine circumfertur, cui hic frutex totus non omnino dissimilis est. Folia sunt Rubi, sed minimè serrata, nerueis discursibus rectè secundum longitudinem discurrentibus, & odorem Cucumeris ferè præseferentia. flores in odoramenta, & corollas veneunt, floridosque manipulos Indis passim consuetos, ac familiares. è quibus ignis beneficio, stillatitia extrahitur, quæ valde odora sit, & iucunda. Temperato aut paulò frigidiore Cœlo exultare solet. Folia sunt amara, & tertio fere ordine sicca, & calida. quamobrem deuorata pugilli mensura ex vino, flatum discutiunt, tusaque & admota, contracta membra laxant, ac tumores præter naturam resoluunt.

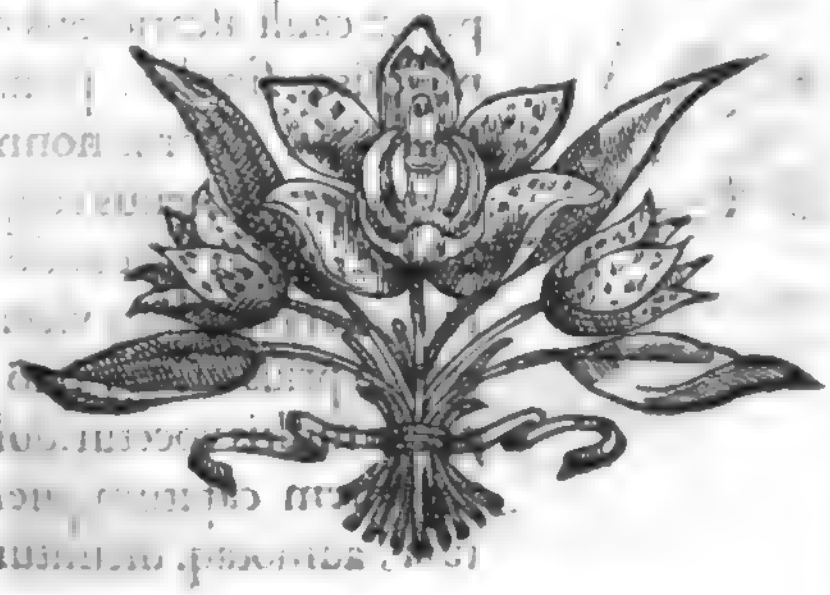

De

De HVITZ TOMATZIN, seu TOMAL spinosa. Cap. XI.

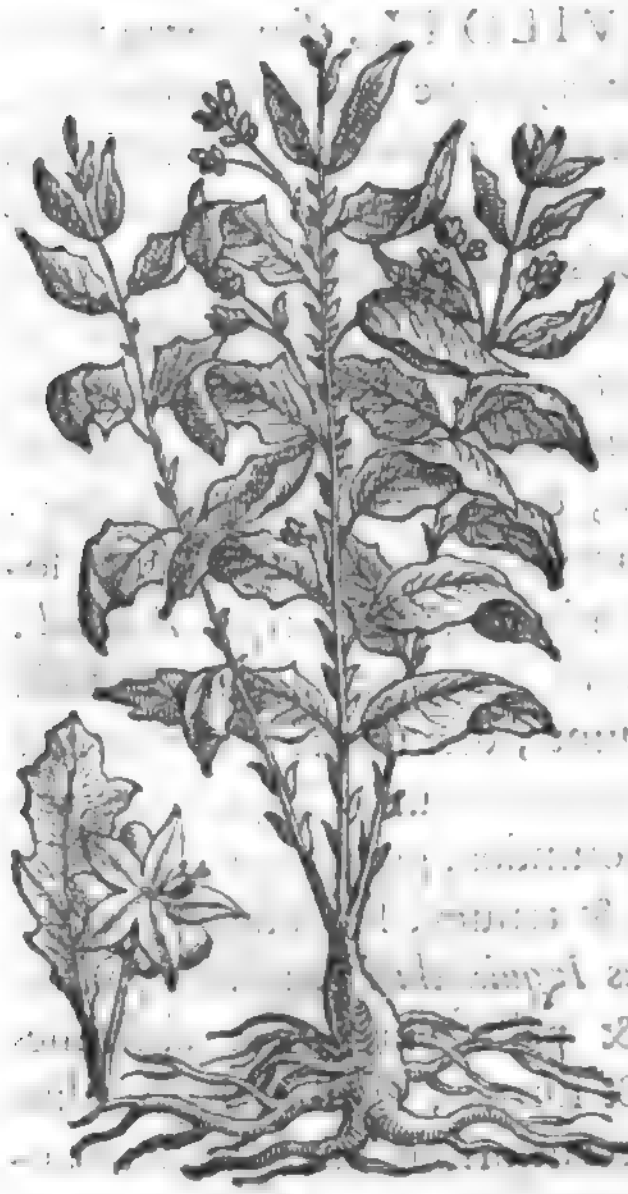

HVITZ TOMATZIN, quem alij *Huitz Tomal*, alij verò *Neixpopoalloxi*, seu oculos extergentem vocant, frutex est crassæ & surculosæ radici innixus, vnde profert stipites spiniferos, quatuor dodrantum, & in eis folia quadantenus vocatæ Spinachiæ similia, inferna parte hirsuta, & subalbescentia; purpureum florem non sine luteis quibusdam capillamentis, ex quibus fiunt fructus cerasis candidis similes. Nascitur in frigidis, ac humidis regionibus *Temucacensibus*, & *Amaquemecensibus*, in planis, & campestribus. Radix est amara, acrisque, & tertio fere calefaciens ordine. eiusdem cortex semiunciæ mensura tusus, atque ex aqua deuoratus, omnes humores vacuat per inferna. atque ita febribus, & difficultati respirationis, & hydropi mire confert.

De XIVHQVILITL PITZAHAC, seu Anir tenuifolia. Cap. XII.

XIVHQVILITL PITZAHAC, seu *Anir* tenuifolia, radicem vnicam fundit, è qua multi prodeunt stipites, sex cubitos longi, ac minimum digitum crassi, coloris cinerei, teretes, atque leues; folia similia Ciceris foliis. flores parui ex albo rubrescentes. siliquæ aceruatim appensæ cauli ascaridibus crassiusculis, vermiculisq. similes, plenæ semine nigro. Frutex hic amarus nonnihil est, & legumina quadantenus resipiens, acris; calidaque, & ficca secundo ordine natura. Puluis eius antiqua vlcera sanat, abluta tamen prius vrina. quo fit, vt *Palancapatlis* multis vocetur. dolorem & calorem ingentem capitum puerorum folia contusa, admotaq. dicuntur extinguere. re-

solu-

ſolutauè ex aqua, atque illita, cerebrum. Fit ex eiſdem pigmentum nuncupatum ab Indis *Tlaccholi mehuitliue*, quo capillos atro colore tingunt. Naſcitur ſponte ſua in calidis regionibus, campeſtribus, montoſisq. locis. etſi aliqui inherbarũ genus referant, frutex tamen videtur duos annos viuens, viuaxq. perſiſtens. Parandi pigmenti, quod Latini Cæruleũ vocant, Mexicani verò *Mohuitli*, & *Tleuohuilli*, hic eſt modus. Folia inciſa, in ahenum cortinamuè feruentis aquæ, ſed iam ab igne ſepoſitæ, tepentiſque, aut melius, (vt rei affirmant periti) frigeſcentis, neque ignem expertæ, conijciuntur. concutiunturq. vehementer rutris. ac paulatim aqua iñfecta transfunditur in teſtam, aut dolium. & tandem per foramina paulò ſublimiora effuſo humore, quidquid è folijs deceſſit, permittitur reſidere. Fex illa pigmentum eſt. ſiccatur id ſole, & ſacco cannabino percolatur. mox efformantur paruæ rotæ, quæ catinis ſuperpoſitis carbonibus, ſolidantur, vt recondi tandem queant in annuos vſus. Seri quoque apud Hiſpanos integrum eſſet, calidioribus nempe regionibus, qualis eſt Betica, aut alia ex his quas alluit mare, ſeu campeſtribus, ſeu montoſis locis, in areas latè puluinatas ſparſo ſemine illius, Lactucæ more. menſe quidem Ianuario, ſi clemens ſit, aut caldum cælum, ſolumq. vdum, & irriguum. ſin minus, Septembri, Octobriuè & tempeſtiuè in liberiores campos, ſicut ipſe quoque paruæ Lactucæ ſolent digeſto, atque tranſpoſito. ſarritis tamen nouellis plantis, vindicatisq. à noxiarum herbarum tyrannide, quoties illæ nimium laſciuiere, & tandem euulſis, & accommodatis vſui.

Cæruleum quomodo fiat.

De XIVHQVILITL PITZAHAC altera. Cap. XIII.

EST & alia eodem nomine planta, *Xiuhquilitl pitzahac* dicta, quæ cæruleo quoque tingit colore, fœminarumq. denigrat capillos. magnitudine tamen & forma, à prædicta diuerſa. Frutex ſiquidem eſt mediocris magnitudinis, multis inſiſtens radicibus, ſurculoſis, fibratiſque, vndè multi prodeunt ſtipites cinerei. Folia Piperis longi aliquantò maiora, nerueisq. diſcurſibus, ſecundum eorum longitudinem diſcurrentibus. & flores capillacei, candentes. Frigida, & humida conſtat natura. parandi pigmenti modus eſt vtriſque idem. & deterior huius tinctura, atque ideo de ſatu nihil.

De Sacchari Arundinibus, interpolandi ratione, atque ſatu, ac de modo extrahendi Saccharum. Cap. XIV.

ETSI non tantum Canarienſibus, ſed Haitinis quoque, & nouæ Hiſpaniæ colonis, quarum regionum res medicas omnes ſcribere animus eſt, Sacchari Arundines aduenеſcunt, & eorum regionibus frequentes; tamen quoniam apud Canarios ſum eas primum conſpicatus, libuit inter eorum plantas numerare, atque deſcribere. Prouenit ergo in planis, montoſiſque, ſed fertilibus, irriguis, calidis, ac præcipua diligentia cultis. magnæ Canariæ locis, iuuante natura ſoli, colonum ſolicitudine & cura, Arundinum, ex quibus ſaccharum ſolet exprimi, ingens copia. vnde vberrimus eximij illius liquoris prouentus contingit. Rigandæ ſunt hæ bis, teruè ſingulis quibuſque ſeptimanis, neque

 legni-

Digitized by Google

ſegniter expurgandæ, atque ſarriendæ. atque ita poſt duos integros annos, in debitam aſſurgunt magnitudinem, quæ rarò denos dodrantes ſuperat. ſolida intus (à qua ſaccharum extorquetur) refertæ medulla, nec longioribus ternis vncijs diſtinctæ internodijs. folijs verò prolixioribus, & virentioribus, cæteris calamis. Seruntur è fruſtis earundem, germinibusvè tranſuerſim iacentibus. & quæ primò aſſurgunt, plantæ vocantur. quibus ad vſus amputatis, naſcuntur aliæ, ſeſquianni ſpacio iuſtam magnitudinem adeptæ. quas vocant *Çocan*. deinde anni vnius interuallo, quas *Reçocan*. & hæ ſeruari ſolent ad ſatum. niſi adeo fertiles eſſe contingat ob terræ commoditatem, & ſolertem cultum vt ſaccharo exprimendo idoneæ ſint, atque aliæ quarto demum prodeant, quæ ſatui videantur ſufficere. Contunduntur hæ troclea, binos, ſtriatos, vaſtosque rotante axes, alterum alteri impoſitum. & poſtquam minutim ſunt conciſæ prælo comprimuntur, haud diſſimili ijs, quibus noſtri orbis incolæ muſta extorquent ab vuis. Fluens ſuccus per appoſitum canalem procedit in vocatum *Tangue*. quo referto transfertur in ahenum à recipiendo cognominatum. Succo huic mellivè, ius vocato, miſcent duo aut tria coclearia magna, quæ *Pombas* vocant, lixiuij fortis, quod in eum vſum paratum habent. feruet paulatim cortina donec rurſus *Tangue* ferè referciatur pro capacitate aheni. Tunc deſpumant, auferuntq. craſſas, & immundas ſordes, quas *Cachaza* vocant, deinde in reliqua ahena transfundunt. vbi bullire permittitur, donec exquiſitè emundetur, addito paulatim lixiuio, quo excitetur ſpuma. Eundem ſuccum iam in mellis naturam coactum, transfundunt in *Tangue* per colatorium, donec impleatur. inde transferunt in dictas *Tachas* paruavè ahena, quæ tria ſunt. vbi in maiorem ſpiſſitudinem coit, haud aliter quam in tribus prioribus cortinis, in quas paulatim transfertur liquor. augetur ſenſim ſuppoſitus ignis, atque lixiuium. eorum verò quæ *Tachas* vocant, quatiunt ſolum tertium. & ne ferueat, atque effundatur liquor, butyrum vaccinum, aut oleum inſpergunt. Inde poſtquam in debitam ſpiſſitudinem mutatus eſt, transferunt in vocatas *Formas*. mox implent ſubſellium arundinum excrementis, collocantq. formas aquabundè madentes. & obſtructis foraminibus, effundunt in ſingulas formas ſextarium liquidi mellis, quod *Lentum* vocant. poſtrema *Tacha*, ſiue ahenum in nouem digeritur formas. & has quatiunt artifices ſpatula lata ligneaque, ac replent paulatim, exhauſtum inſtaurantes liquorem. Sequenti die transferunt formas in loca dicata expurgationi. & amouentes ſubſcudes, eiſdem foraminibus ſaccharum perforant, permittuntq. expurgari decem duodecimvè dies, pro temporis more. deinde malleo quatiunt formam, atque ita ſi quid excrementi eſt, extrahunt, experiunturq. an ſatis ſit expurgatum. Quæ exactè mundatæ ſunt, reconduntur in formas, addito luto. quod non aliter inuentum eſt, quam gallinis quibuſdam, pedibus eodem infectis, formas conculcantibus, ea parte ſacchari, quæ conculcata eſt, mirum candorem contrahente. Quæ verò non, permiſſæ quantum ſatis ſit expurgari, tandem illiniuntur luto. & eo tempeſtiuè detracto, aliud ſecundo adijcitur. nec additur tertium, ne ſaccharum vniuerſum liqueſcat, & effundatur. etſi interdum ter lutum adhibere neceſſarium ſit. Saccharum ita paratum, vocant *Lealdado*, & alio nomine *Maſculum*.

Saccheri conficiendi modus.

Nec

Nec maiorem admittit interpolationem; etſi quod minus candidum eſt *Mazcauado* nuncupetur. quod tamen, ſi libeat exquiſitius interpolant. Eſt & aliud genus, quod *Spumas* vocant, quoniam ex ſpumis ahenorum omnium ſoleat parari. Hæ quando extrahuntur, tendunt eas in ahenũ *Tanquerre*, aut dolium, ac deinde emundant in aheno, interpolantque, veluti ſaccharum. Sunt & vocatæ *Reſpumæ*, poſtremum vè ſaccharum. quod fit ex ſpumis haud aliter, quam reliquum dictæ *Panellæ*. *Panellæ* verò fiunt melle, quod fluit à ſaccharo per inferna. nempe inferiore, atque deteriore reſpumis. eodemq. interpolatur modo. Quæ omnia ſacchari genera, ſoli expoſita, demum in vſum reconduntur. Itaq; quoddam eſt genus mellis, vnde fiunt panellę. Aliud, quod *Decaras* vocant, fluit à ſaccharo, cum iam luti beneficio expurgatum eſt. Tertium verò, quod fluit à panellis. at mellatum dicitur ſaccharum ipſum, priuſquam concreſcat. Sed ramentum mel eſt, quod adhæret canalibus quibus expurgatur ſaccharum, ex quibus parant mel, panellasvè, aut, quod vocant *Refinado*. Vaſa autem, atque inſtrumenta, quibus ſaccharum interpolatur, ſunt *Pombæ*, ſeu coclearia ænea decem duodecimvè, plus minus, capientia ſextaria, manubrijs ligneis annexa, quibus melliginem ab ahenis in ahena transfundunt. *Deſpumatrices* ſunt laminæ Mediolanenſes, cribri modo perforatæ, nec ſine ligneis manubrijs vlnam longis, veluti illa Pombarum, quibus melliginem extergunt, & emundant a ſpuma. *Remillones* ſunt quædam coclearia ænea, tres quatuorvè capientia ſextarios, infundendo lixiuio deſeruientia, vt ita deinde ſpatula ſaccharum commiſceatur. *Spatula* verò lignum eſt quatuor digitos latum, & ternas ſpithamas longum, quo agitant ſaccharum contentum formis poſitis in tendali. *Formæ* ſunt vaſa fictilia, infernè perforata, vbi expurgatur ſaccharum, accipitq. formam. vnde nomen. *Tendalis* eſt ſubſellium plenum ramentis Arundinum, vbi collocantur formæ. *Viradera* dicitur lignum rotundum, cui ferreus mucro additus ſit. eo enim excauantur in ramentis ſedes, quibus locentur formæ. *Paſaluero* dolium magnum collocatum prope *Tacchas*, in quod melligo, quam *Millado* vocant, conijcitur, & inde in *Tacchas* rurſus extracta transfertur. *Tacchas* ſunt ahena modica, & in trianguli formam locata. quarum vltima alam habet vbi ſaccharum agitatur. *Nornallas* nuncupant fornaces, quibus imponuntur ahena. *Repartitora* cochlear eſt ligneo inſiſtens pedi, liquidodrantem longo, quo transferunt ſaccharum in formas, cætera Pombis ſimile. Lutum verò quo expurgatur ſaccharum, vocatur *Mazapez*. quod genus cretæ eſſe aiunt, ſqualido colore, ſed nonnihil in plumbeum tendente, humilibus locis, & penè paluſtribus reperiri ſolitum. quod expoſitum ſoli, in annuos vſus ſeruant, ne imbres per anni decurſum decidentes, impedimento eſſe poſſint. Cum verò eo vtendum eſt, proijcitur in cortinas, lapidibus & calce conſtructas, addita aqua donec ex ea reſoluatur. agitantque, atque commiſcent pala quadam magna, vtriſque manibus mota. & ſtatim colant, ac per cribrum æneum tranſmittunt in aliam cortinam. lutum quod primo additur ſaccharo, liquidius eſt. ſecundum verò nonnihil ſpiſſius. quorum vtrumque ex humoris maiori, minoriq. copia conſtat. Audio naſci ſponte ſua apud Argentarium, quod vocant, flumen, Arundines ſacchari, arborum magnitudine, quibus (quod dixerat Pli-

I. Saccharum Lealdado, vel Maſculum dictum.

II. Spumę.

III. Reſpumæ.

IIII. Panellæ.

Refinado.

Inſtrumenta ſaccharificum.

nius in veteri quoque Orbe euenire)vi ſolis expreſſi ſacchari orbiculi,ſuprema parte adhærelcant. Et hæc de ſaccharo, quoniam video latuiſſe ſuperiores,mihi obiter dicta ſunto.

De AXIXPATLI TEXAXAHVACENSI. Volubili quinquelatera. Cap. XV.

VOLVBILIS frutex eſt *Axixpatlis Texaxahuacenſis*, radici innixus ſurculoſæ. è qua profert caules ſarmentoſos quinque laterum, & folia vitiginea. amaro conſtans ſapore, & calida natura. vrinam euocat ſuccus epotatus, & ictericis mirum in modum confert. Naſcitur iuxta aquas calidarum regionum.

De ECAPATLI, ſeu parua Sambuco. Cap. XVI.

ECAPATLIS, quam alij *Tlaloxin*,alij *Totoncaxi hoitl*,ſeu calidam medicinam, alij verò *Xomo tontli*, ſeu paruam Sambucum, alij verò *Xiopatli* vocát, frutex eſt hiſpidus,folijs Amygdali. ſtipitibus lentis, purpureis, tenuibus, & teretibus. floribus luteis,mediocribus, in extremis ramorum flagellis ex quibus ſiliquæ oriuntur tenues, teretes, longæ, & maiori ex parte purpureis granulis Lenti ſimilibus,minoribus tamen, refertæ. odore eſt graui, ſapore amaro. Prouenit in locis campeſtribus regionum calidarum aut temperatarum. quamquam intra domos quoque,& viridaria,remedij cauſſa ſoleat coli. Calida & ſicca natura con-

Digitized by Google

conſtat, & nonnihil adſtringenti. Tumoribus medetur, vlceribuſque. & aurium dolorem ſedat. lac euomentibus infantibus auxiliantur eius folia, ſi contuſa apponantur ventriculo. admota verò illitaque, capitis dolorem leuant. & vniuerſo corpori applicata horrores febrium, aut pugilli menſura deuorata. Sunt qui dicant ſic quoque ſatietati mederi, & lepræ, teſta prius corraſæ, quam Indi *Xiotl* vocant, lychenibusq. impoſitam auxiliari.

De HVITXIQVA. Cap. XVII.

QVAM Michuacanenſes *Hwitxiquæ* vocant, *Mexicenſes* *Xoxocapatli* nuncupare ſolent. Eſt autem frutex folia fundens oblonga, ferrata, & amplitudine mali Medicæ; inſertis tamen quibuſdam minoribus. ſemina vero, ac flores iuxta foliorum exortus in aceruos congeſta. Naſcitur calidis, atque humidis locis, quales ſunt *Mexicani*. folia calida, & ſicca, & pauliſper adſtringenti videntur conſtare natura, & Stœchadem quadantenus olere. Puluis eorum, medetur nomis, & depaſcentibus vlceribus. tumidam faciem curat. & impoſitus capiti, obſiſtit defluxionibus oculis affundentibus tenebras. naribus verò infuſus fluxum ſanguinis cohibet. & medetur dyſentericis. tumoresq. præter naturam, aut diſcutit, aut maturat, aut aperit: Succus infuſus confert oculis. ſuffitus iuris decocti eius, & *Iztauhiatl* aduerſus articulares dolores, & quaſuis alias frigidas noxas præſentaneam fert opem.

De NACAZCVL, ſeu TOLOATZIN ab alijs dicto; Datura altera Mexicana. Cap. XVIII.

NACAZCVL, qui ab alijs vocatur *Teloatzin*, eſt ſpecies *Tlapatl huexot Zinenſis* Prouinciæ alumnus. eſtque frutex caules Ficulneos proferens, radices candidas & ſurculoſas, folia vitiginea, odoraque, mollia, pinguia, & hirſuta. Fructus aculeatus eſt, ac demum ſpinas exuit, obrotundus, & in quatuor portiones, Melopeponis inſtar, diuiſus. Semen eſt fuluum, Raphanino ſimile. Naſcitur vbique in ruderibus, & maceribus *Pahuathanenſibus*, & habetur ab indigenis ad nonnulla incommoda reparanda magno in pretio. Semen ſiccum, tritumque, & reſinæ immixtum, perfracta oſſa mirè ſolidat, & conglutinat, ac reducit luxata. Adiungunt Indi ſuperne auium pennas, & tabellis coërcent, ducuntq. ægrotantes in balneum aeneum, quod *Te-*

mazcalli patria lingua vocare solent. toties repetentes huiusmodi medicamentum, quoties videtur expedire. quaterna folia tusa deuorantur exaqua contra totius corporis dolores, è Gallica etiam lue profectos, aut cum *Chili* luteo illiniuntur. Cauendum autem ne excedat pondus, quoniam alienationem efficeret, & variæ, vanæq. imaginationes viderentur obseruari.

Nacazcul est species Tlapatl siue Daturæ, quæ ipsi Hyoscyamo est congener. vasculum Daturæ videtur quidem diuisum esse in quatuor partes, sed quando semen maturuit, duabus tantum partibus membrana hæret ipsi pomo, utrimque vero multa hærent semina in crassa & fungosa substantia, sicut etiam in Hyoscyamo, & Tabaco videre licet. narcoticam vim Medici plerique adscribunt frigori, non animaduertentes omnia narcotica esse odora & talida, vt etiam purgent. sic Papauer etiam purgat, si semina eius non omnino matura deuorentur, vt mihi retulit sibi experientia compertum vir Clarissimus Theophilus Molitor Lynceus, professor Ingolstadiensis designatus Medicus, rerum naturalium diligentissimus rimator, sicut omnia Rapacea facere solent, & nihilominus est narcoticum: nec opus est ad frigidas partes quæ sunt confugere. nam oleum vini vtpote distillatum, nihil frigoris continet, & difficile fuerit in Nicotiana partes frigidas inuenire. Taceo vini vim Narcoticam quæ omnibus est notissima. Itaque alunde vis pendet narcotica. ex fumis nempe, qui magna copia è pinguibus istis, & facile fumigantibus, in cerebrum euehuntur, spiritusq. animales ne sufficienti quantitate partibus subiectis influant, impediunt. In lethargo certe caput apertum, & membranæ cerebri, eiusq. substantia, inflammata reperiuntur. Id obseruauit non semel tantum, Excellentissimus D. Ioannes Faber Lynceus, simpliciarius summi Pontificis, collega & amicus meus singularis, in cuius ædibus & contubernio hi mei commentarij nati sunt. quod euidenter conuincit, somnum illum non à frigore, sed à calore ortum ducere. Vanus autem est ille metus qui à multis sæculis Europæos corripuit in vsu debito narcoticorum, cum vniuersus Oriens & Meridies impune & quotidie vtatur Opio, Datura, Bangue, & similibus, & noui Orbis incolæ, quos hodie Nautæ septentrionales imitantur, fumum Hyoscyami, siue Tabaci, creberrime hauriant. Noxa vero ex nimia dosi, nusquam est tanto cum periculo, ac si quis in purgando debitam excesserit mensuram. Dolendum est infinitos mortales, dolorum cruciatibus perire vnius huius medicamenti ignorantia, qui orco eripi possent, si medici, consensu totius Orbis persuasi, eo sæpius vterentur.

De

De TOTON CAPATLI Syringa lutea. Cap. XIX.

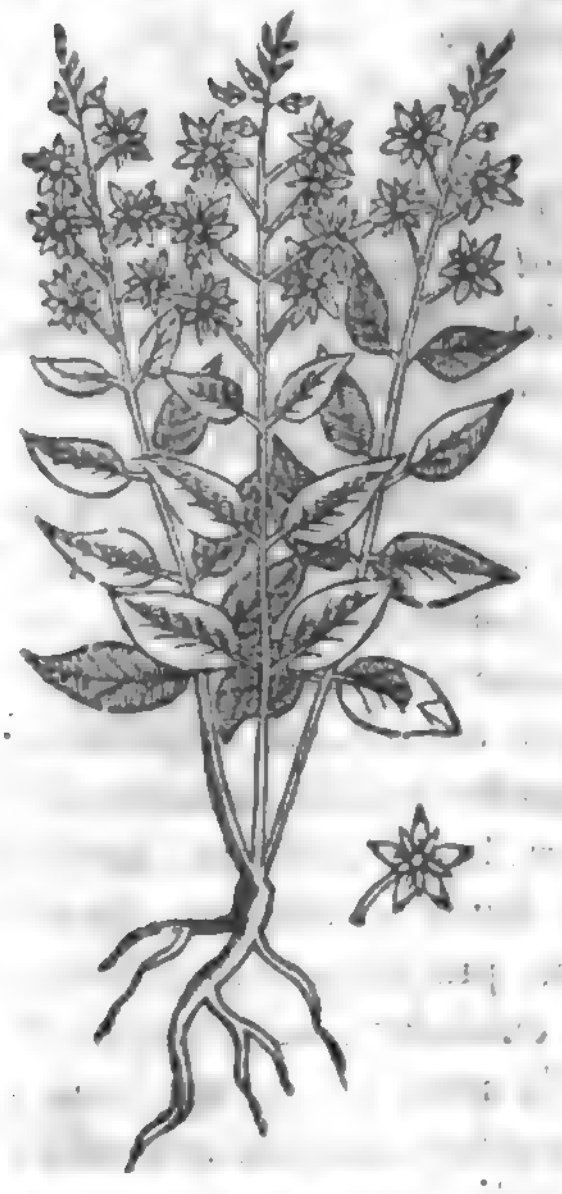

TOTON CAPATLIS frutex eſt ſtipites ramosq. cauos proferens, purpureos, refertos luteis floribus, ac viſu ſpectandis. qui initio, cordis oſtendunt figuram, mox verò hiant in ſtellulas, quinque concinnatas folijs. ex his vaſcula erumpunt, in quibus ſemen nigrum claditur, exileque. Radices ſurculoſæ ſunt, & folia Pyri. quæ primo guſtu apparent acida, poſtea verò planè amara ſentiuntur. quamobrem, calida ſiccaq. & adſtringenti conſtare natura, eſt iudicandum. Illita corpori, frigoribus rigoribusvè acceſſionum, narrantur mederi, enixas roborare, compeſcere dyarrhœas, ſatietatem pellere & dyſenterias curare infuſa, ventriq. admota, aut ſemivnciæ pondere deuorata. præcipuè ſi cum radice *Tacococauhqui* permixta ſint.

Flos ipſi Blatariæ videtur ſimilis, flauus quidem extra, ſed verſus centrum erubeſcit.

De TOCIZQVIVH, ſeu Maizio torrido, & calido. Cap. XX.

FRVTEX eſt *Tocizquiuh*, folia ferens Chamædrios, ſerrata, pinguia, & inſernè ſquallentia, hirſuta, aſpera, graui odore. radicem craſſiuſculam, fibratamque, & ſenſim gracileſcentem. flores verò longos. Prouenit in vallibus, ac ripis fluminum *Metztetlani*. tertio ferè ordine calida, atque exiccanti temperie conſtat. ori ventriculi ſi apponitur, vterinos affectus curare dicitur, ac fœminas illorum gratia tabeſcentes, ſanitati priſtinæ reſtituere. & ius foliorum infuſum, mederi dyſenterijs.

Folia ad Vrticæ ſimilitudinem vergunt, ſubtus etiam viridia. flos longiſſimis pediculis inequitat, corymbiferis quaſi ſimilis, totus luteus.

De

De YTZTICPATLI *frutice.* Febrifuga. *Cap. XXI.*

YTZTICPATLIS, quem alij *Tecpanquilitl* vocant, frutex est radicem fundens crassam, & longam, intus candentem, teneramque, plenam succo, & ex ea stipites purpureos. folia in plures cuspides diuisa, & has ipsas interdum sinuosas quoque. florem candentem, ac paruum. & fructum rotundum, Ponticis nucibus penè parem. Nascitur in collibus *Hoitzocensibus*. Radix dempto cortice, qui impensè refrigerat, in læuorem redacta, aduersus febres solet deuorari. Ius decocti eius, loco aquæ fontanæ aut fluuialis, bibitum, eundem vsum præstat. præter quod calidas quasuis intemperies emendat, ac corrigit. Nec est planta vlla apud has gentes, quæ in extinguendo calore, maiori in pretio habeatur, aut possit huic aliquo modo comparari.

Ad Geranium forte pertinet hæc planta, sed repugnat radix tenera, succo plena quæ obscurè rubet. folium fere Cannabis. caules etiam rubent. fructus nodo concluſus non conspicitur.

Exponere hic libuit hanc quoque Malua-cea vt videtur earum regionum imaginem, cui quamuis in autographo nomen inscriptum non sit, a nonnullis tamen affinis predictæ Ytzticpatli censentur. folia quidem sunt Geranij. flos ex ala pediculo longo insidet. calix magnus ferè castaneus. flos luteus, pallidus, radix crassa.

De

De ATLAT ZOPILLIN, ſeu aquoſa herba appenſa. Cap. XXII.

ATLAT ZOPILLIN, aquoſam vè herbam appenſam, eum fruticem vocant, qui ob loca iuxta quæ naſcitur, & pediculos foliorum, quos ſimiles capreolis hinc & inde effundit, ſic nominatur. alij *Atlot zopollin xochitl* ideſt florem *Atlot zopillin* vocare malunt. duas reperies huius plantæ ſpecies. alteram à rubeo colore rubram; alteram à paulo albidiore, appelles candidam. Radicem vtraque craſſam, rubeſcentem, ac fibris refertam fundit. caules lentos, refertos molli medulla, Ficulneis proximos, teretes, quatuor cubitus longos, & minimi digiti craſſitudine. Vitis viniferæ folia, in procurſu ſtipitum hirſuta ac rara. florem rubrum, & oblongum. è quo fructus generantur ternis capitulis triangulis conſtans, corallorum inſtar rubeſcentibus, cibo idoneis, ac plenis nigro ſemine. Temperato, aut paulò calidiori cœlo gaudet, quale eſt *Mexicanum*, & *Tetzcoquenſe*, vliginoſoq. & campeſtri ſolo. Auguſto menſe flores erumpunt, quibus, fructuque, ac folijs decidentibus, in annuos vſus velli ſolent, atque recondi. Radix frigida primo ordine videtur, humidaq. & ſaliuoſa natura. & ideo, aqua, vbi farina radicis, ſtipitisve aliquamdiu infuſa maduerit, loco fontanæ aut fluuialis epota ab his, qui fluxum ventris patiuntur, aut quemuis alium à calida cauſſa ortum morbum, breui curat. vrinæ ardori, & retentioni medetur. nec non & oculorum inflammationibus.

Qui ſtamina, & calicem, & flores in maluaceis diligentius inſpexerit, ſtatim hunc fruticem eorum claſſi, nempe Althææ adiudicabit. vires etiam reliquis probe correſpondent.

De

De COCOZTAMATL, *seu luteo* TAMATLI Vrinaria mirabili. *Cap. XXIII.*

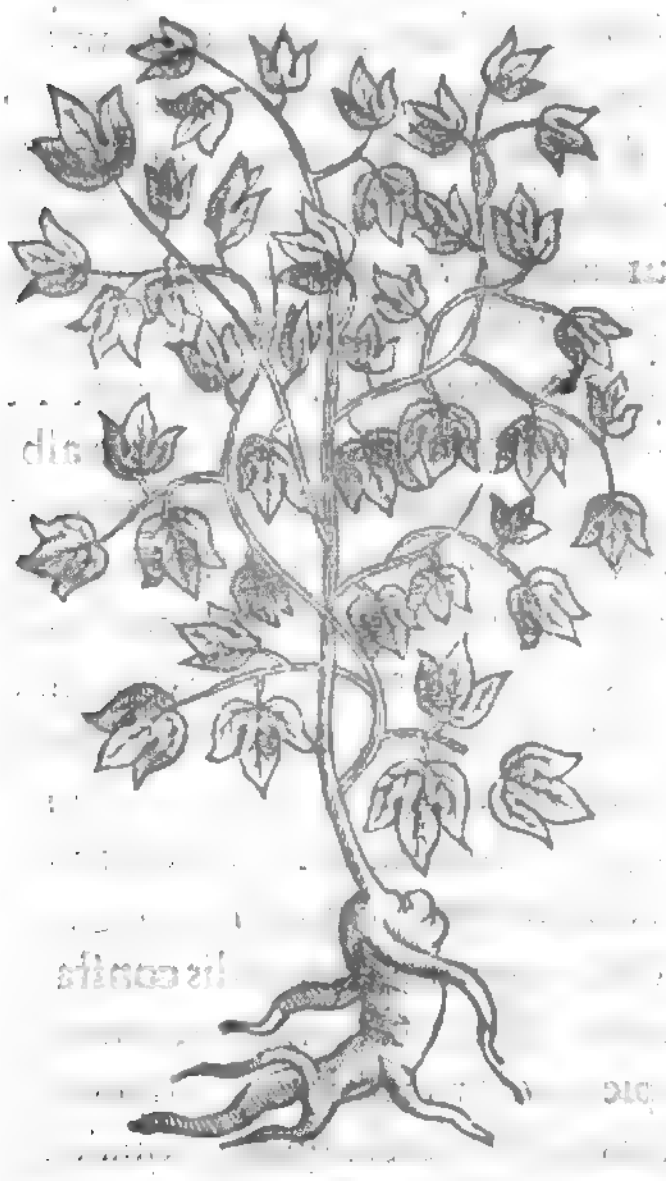

COCOZTAMATL, quem alij *Cocoztic*, & *Cocoztin*, & *Cocoztli* vocant, frutex volubilis est, crassam, ac pallentem radicem fundens, vnde nomen. stipites, læues, tenues, atque rotundos. folia sinuosa, & in tres diuisa cuspides. flores candidos, modicos, illis *Izquixochitl* persimiles. è quibus oriuntur acini cerasis haud absimiles, sed colore candentes. Radix pallet. & inodora est. sapor verò saliuosus. temperies mediocris, aut paululum in frigus humiditatemq. inclinans. Vrinam mirè euocat, arenas, & pituitosa excrementa pellit. atque quicquid vrinarios meatus obstruit expurgat, & trahit. carnemq. ibidem supercrescentem reprimit, si in lęuorem redacta semivnciæ mensura ex aliquo liquore aperiente deuoretur. & agglutinato puluere radicis ex oui albumine, aut oleo amygdalarum dulcium, Iunco *Xomalli* vocato, Gossippino tamen prius filo irretito circumuolutoque, atq; ita penis cauitati admoto. quemadmodum raro quodam exemplo cognitum est apud Mantuam Carpentariam, Philippi Secundi regiam, cum laboraret Episcopus Cordubensis, qui tunc erat Conchensis præsul, & à confessionibus eiusdem Catholicæ Maiestatis, grauissima quadam vrinæ suppressione. eo enim præsidio subdito, veluti per miraculum est liberatus, reseratis vijs, vberrimaq. vrinæ copia penitus effusa, haud sine optima mercede artificis. cum tamen ille, neque vnde sumeretur id genus auxilij nosset, aut quidquam aliud quam se aliosq. permultos, à quodam Indico medico sibi id arcani seruante, ab huiusmodi ægritudinibus fuisse seruatos, atque ereptos. Et quamquam sint qui contendant, non eo puluere, sed cauda *Tlacuitzin* animalis, cuius etiam effigiem exhibemus, euenisse, quæ eisdem morbis affectis mirabile quoque auxilium præstat; re tamen diligenter considerata, atque inquisita, inuentum est è radice huius plantæ, & non ex cauda prædicti animalis, mutuatum esse, quod narrauimus auxilium. Sunt verò qui dicant aluum mouere, ac soluere. & ea ratione *Chichime capatli* misceri, ad pharmacum quod vocant Chullulense, componendum.

De

De IZTAC COANENE PILLI Volubili Diuretica. Cap. XXIV.

YZTAC *Coanene pillis*, seu planta folia ferens cordis figura, volubilis frutex est, radici innixus longæ, & fuluæ. è qua proferuntur caules tenues, teretes, & virides. & in eis folia subalbida, cordis forma ferè. ac flores ex albo pallescentes, & exiles. radix vnciæ vnius mensura tusa ac deuorata, febres dicitur arcere. mixtaq. *Yztac Quahuitl*, aut sumpta per se, vrinam prouocat, semen retentum pellit, nec non sanguinem coactum in grumos, & lapillos. Dulcis est sapor, frigidaq. aut mediocris natura.

Cum hæc planta sit congener ipsi Coanene pilli, & florum colore fere tantum differat, ibi de viribus plura videre poteris.

De COATLI, seu Aqueo serpente. Cap. XXV.

COATLIS, quem alij *Tlapalezpatli*, seu medicinam sanguinis coccineam vocant, suffrutex est magnus, stipitem ferens enodem, crassum. materiæ Pyri, & folia Ciceris, minora tamen, Rutaceauè, sed maiora. flore luteo elangueſcente, paruo & longiusculo, composito in spicas. Frigidæ est, & humentis naturæ, paululum è temperie recedentis. Prouenit regionibus moderatè calidis, qualis est Mexicana, & interdum etiam feruidioribus, qualis est *Quauhchinacensis*. Aqua vbi stipitis eius quædam assulæ aliquandiu maduerint, quæ cæruleum paulò post contrahit colorem, renes, & vesicam epota extergit, refrigeratque, vrinæ acrimoniam temperat, febres extinguit, & cholicis medetur. Hæc autem potentius præstat, si radices *Metl* adijciantur, quamquam ventriculum laxent. quod ego in me ipso sum aliquando expertus, & aliorum etiam patuit testimonijs. Aiunt quoque gummi eius, oculis inflammatis opitulari, excrescentemq. in eis carnem extergere. Cœpit iamdiu id lignum deferri ad Hispanias, vbi lignum Nefriticum appellant, aquamq. sic parant. Lignum assulatim concisum, in optima aqua fontana maceratur, & in ea relinquitur, donec aqua à bibentibus absumpta sit. qua sumpta, altera inijcitur. totiesq. repetitur, donec aqua cæruleo inficiatur colore, dimidiaq. hora post iectum lignum, cæruleum aqua contrahit colorem dilutiorem. qui sensim pro temporis ratione intenditur, ita vt miraculum spectatoribus appareat. Est & aliud genus huius plantæ, eadem præditum facultate, sed aquam minimè inficiens. Coatli II.

Lignum est Nephriticum aquam cæruleo colore tingens, cuius iam iam crebrior vsus non solum apud Hispanos, sed etiam Italos Medicos.

E genere leguminum esse colligitur, non tantum ex folijs Ciceris, flore luteo, sed & ex eo quod apud nos Genistæ vim habeant ad calculum pellendum, & reliqua fere omnium leguminum genera.

Monardes huius etiam meminit cap. 27. vocans lignum ad renum affectiones, & vrinæ incommoda. apud quem idem aquæ parandæ modus.

De

De ÇAÇAPIPILOL XOCHITL, *seu herboso, ac pendente flore. Cap. XXVI.*

ÇAÇAPIPILOL XOCHITL, quem alij *Pipilol xochitl* vocant, frutex est folijs Menthæ, minimè serratis. floribus coccineis, longis, Periclymeni figura, binis candidis apicibus, è singulis intrinsecus prodeuntibus. ad cuius speciem fortasis pertinet, quamuis viribus differat. Nascitur in calidis *Yztoluca* collibus. Frigida, humidaq. temperie constat. cortex radicis semivnciæ pondere deuoratus, placat febres.

Flores huius Periclymeni ex luteo rubri sunt depicti. & quoniam Auctor scribit eius semivnciam frbrium accessus placare, necesse est vt sit calidi temperamenti, sicut & reliqua Periclymeni genera. Nondum enim compertum est, à frigidis & humidis medicamentis, nisi magna quantitate sumptis, vt sudorem mouere possint, vel vomitum, febrium paroxismos sedari, vt vel ex nostro Auctore sæpissimè videre licet.

De CHVPIRI, seu CHARAPETI, aquam rubeo colore tingente Arcano Venerei morbi. Cap. XXVII.

FRVTEX est *Chupiri*, radici insistens crassæ, & longæ, externa parte pallescenti ex albo, & interna ex albo & luteo purpurescenti, vnde nomen. Prodeunt ab illa stipites, multiq. rami tenues, prolixi, exaturati viroris, & vergentis in colorem cæruleum, teretes, læues, ac referti mali Medicæ folijs, maioribus tamen, & luteis ac stellatis floribus. sapore, & odore insigni caret. Nascitur in calidis *Michuacanensibus*, aquosis, & humidis locis. Sicca, & adstringenti constat natura. Habent hanc plantam indigenæ in magno pretio, eiusq. vires in arcanis recondunt (quas tamen magna cura atque diligentia, ab illis extorsimus) affirmãtes, plantas reliquas *Michuacanenses*, in sedandis à morbo Gallico ortis doloribus, facilè superare, ac vincere. curandisq. neruorum affectibus, scabie, atque alijs pernicioss, ac rebellibus morbis, & qui leuioribus medicamentis non cedant, si radix vnius vnciæ pondere recipiatur, aquæ vero bini congij, ferueantq. ad ignem donec tertia pars absumpta sit. iusq. decocti eius, semilibræ mensura, quotidie sorbeatur. eadem victus ratione instituta,

Digitized by Google

tuta, quæ *Guaiaci* decoctum assumentibus præscribi solet. Idem decoctum medetur præter naturam tumoribus, vlceribusque, & cæteris symptomatis ex eadem lue profectis. & potatum, & illitum, tumores capitis & brachiorum discutit, dysenterias compescit, excitat appetentiam, & impinguat extenuatos.

De CVRAQVA seu Brasilio Hispanorum. Cap. XXVIII.

QVAM *Curaquam* vocant *Michuacanenses*, & *Mexicani Quamochitl*, & *Vitzquahuitl*, & Hispani Brasilium solent nuncupare, frutex est spinosus furculosis candidisq. insistens radicibus. vnde profert stipites, extra fulueſcentes, ac intra rubeos, contortos, refertosq. folijs cordis ferè figura, sed mucrone appendentibus, frequentibus interuenijs insignibus, è dorso oblique procedentibus in latera. Nascitur in frigidis *Michuacanensibus*, campestribus ac montosis locis, vbi offenduntur duæ aliæ ipsius species, quarum altera *Pinguica*, altera verò *Vxuqua* nuncupatur. Sapor est adstringens, frigidaque ac sicca temperies. Tingunt eius ligno fila coccineo colore. est enim persimile arbori quam vocant *Santalon*. Ius decocti eius primò fit fuluum, deinde rubescit. quod si amplius decoquatur, cogitur in purpureum pigmentum, aut, si misceatur alumen, in rubeum, & decentius Cinnabari. Refrigerat hæc arbos, febrem extinguit, adstringit, & roborat.

II. Pinguica.

III. Vxuqua.

Fructum luteum Ericæ similem in libro suo depinxit author, longè aliam Plantam Brasiliæ nomine describit herbarium Lugdunense lib. 18. cap. 82. ex Theueto, arborem nempe magnam, foliis Buxo similibus. cuius etiam ligni magnos truncos apud nos videre licet.

Digitized by Google

De QVAVH TLEPATLI Ocymifolia. Cap. XXIX.

FRVTEX eſt *Quauh tlepatlis* radici annixus craſſæ, lignoſæ, ruſtræ, & fibratæ. ex qua proferuntur ſtipites fruticoſi, atque ligneæ naturæ, folia Ocymi ſerrata, flores è candido rubeſcentes, in ſupremis ramulis aceruatim congeſti, verticillorum fere modo. Prouenit in locis campeſtribus *Xoxotla*. pauliſper frigida temperatauè, ſicca, & adſtringenti conſtat natura. Ius decocti eius curat quoſuis dolores haud aliter ac illud *Guaiacani, Chinæ* aut *Zarzæparillæ*. quindecim, aut pluribus diebus, ſi ita expediat, matutinò epotatum dyſentericis magnopere confert, & quibuſuis alijs defluxionibus cohibendis.

Venæ foliorum rubræ ſunt in hac planta, flores rubri in luteum vergunt colorem.

De QVAVH TLEPATLI II. Volubili Limonifolia. Cap. XXX.

QVAVH TLEPATLIS frutex eſt ſtipites fundens volubiles, & fuluos, folia Limonis, florem candentem, & modicum, radicem furculoſam, fuluamque, longam & craſſam. cortex radicis, quæ frigidæ eſt, & adſtringentis naturæ, redactus in puluerem, atque appoſitus, medetur eruptionibus, quæ in Gallica lue ſolent oriri. idem præſtare dicitur deuoratus duarum drachmarum pondere, atque ita fugare infectiones cutis omnes. Naſcitur in calidis *Texaxahuacenſibus*, vbi in maximo habetur precio ab indigenis ad prædictas ægritudines exterminandas.

De

De XIVH COCOLIN, seu planta Contortina. Cap. XXXI.

XIVH COCOLIN frutex est *Hoitzocensis*, stipites ferens tenues, teretes, perquè magna interualla geniculatos, squallentes, & hispidos. folia rara, magnaq; ex parte altero latere vnico dissecta sinu, hirsuta, & candentia, sed præcipuè infernè, oblongaque & Faseoli flores. radicem magnam, è candido vergentem in fuluum. Nascitur in calidis collibus, & campestribus locis. sapor radicis subdulcis est, & quadantenus leguminis, frigidæq; & adstringentis temperiei. cortex eiusdem leuigatus, & bis in die duarum drachmarum pondere deuoratus ex aqua, vomitum præcipuè puerorum compescit. medetur vlceribus oris, ac pudendorum. radicis succus, ac flos ex lacte, mirabiliter confert oculis.

De PINAHVIHVIZTLI, seu herba verecunda. Cap. XXXII.

PINAHVIHVIZTLIS; quam alij (quoniam inducat somnum, soporemq; capiti imposita, aut quia tacti dormire videantur) *Cocochiatl* vocant, frutex est quatuor dodrantes longus, stipites tenues, spiniferosq; ferens, ac folia falcata per interualla sena, ac manipulorum forma sibi inuicem coniuncta, haud dissimilia illis *Tchixochitl*, radicem surculosam, flores verò, ac fructum forma erinaceis, primò viridibus, ac mox fuluis racematim dependentibus persimiles. Nascitur in calidis *Tepoztlanicis Quauhtlani* quoque & *Hucitlalpæ*, & in collibus *Tacapithl*. Amorem dicitur conciliare. folia saporem Raphani quadantenus referunt. frigida constat, siccaq; & adstringenti natura, necnon & glutinosa. succus radicis medetur tertianis febribus, oculis inflammatis, somnumq; inducit; cortex verò ventris fluxibus. Hic est frutex ille, cuius folia ad quemuis hominis attactum, flatumuè, contrahuntur, iunguntur que inter se, atque marcescunt. hunc eundem esse existimo, aut eius congenerem, quem Insularum Philippicarum coloni, plantam sentientem vocant. de qua scribunt (vera an falsa nescio) nonnulla, quæ in hac prouenientе prædictis in locis, vera esse nequaquam experimur. veluti est stipites rectos proferre, pennæ gallinaceæ crassitudine, ex singulis radicibus denos, duodenosuè, quorum vnusquisque duodenis ornetur folijs diuisis in quatuor ordines, duarum vnciarum inter se distantes interuallo. foliaq; esse Loto vrbanæ similia, flores cyaneos, Linguæ similes passarinæ antequam hient, hiantes ve-

Philippicarū herba mimosa Acosta

Digitized by Google

rò in terna diuidi folia modica. adeo offendi attactu, flatuq; hominum, vt attrectata digitis vltima foliorum serie mœrorem quendam præseferat, atque soporem, statimq; decidere reliqua folia, manentibus solis superioribus, quæ si rursus digito tangantur, pariter decidere. quin stipites, qua parte attrectantur, rumpi, ac in terram procidere, nigrescente incisa parte, veluti si igne fuisset combusta. quin si flatu hominis perfletur, totum procidere, ac rumpi. neque hoc euenire si ligno, baculoue, aut aliter tangi contingat, sed sola humana manu, aut spiritu. insipidam esse, nec vlla quo ad medicos vsus spectat polIII. Malluarica herba viua Acoste. lere vi. Plantam etiam narrant nasci *Maluari*, quæ similiter ad manus contactum contrahatur, foliis Polypodij, ac luteis floribus. Alij aliam apud *Peruinos*, quæ & si tangatur arescat. nec non in nostro orbe, præcipuè apud Gades. Verum quæ nos de *Pinahuitztli* scripsimus experimento cognouimus, multiq; alij indubitatum esse millies comperere.

IV. Peruina.

Huius leguminis Iconem exhibuit Clusius in notis suis ad Acostam cap. 56. nomine herbæ Mimosæ, quæ missa fuit ex Insula dini Iohannis à portu diuite. vbi etiam fructum erinaceis similem depingit, & totam plantam huic nostræ eandem diligenter describit.

Herba Mimosa Acostæ orientalis videtur differre à priore, cum saporem Glycyrrhizæ habeat. quamuis & loci diuersitas eam efficere possit differentiam.

Maluarica Auctoris planta describitur ACosta cap. 55. & Herba Viua nominatur. estq; similiter è genere leguminum, & prædictis cognata.

De MEXOCHITL, seu Omexochitl. Cap. XXXIII.

FRVTEX est Mexochitl, hominis altitudine, fibratis radicibus, foliis mali Persicæ paulò maioribus, floribus paruis, comantibus, & ex luteo rubescentibus, & siliquis Chilli similibus, sed luteis, procedentibus secundum longitudinem. odorem spirat grauem, acremque. Prouenit *Hacilalpæ* in humectis vallibus, aut collibus. folia contusa deuorantur aduersus venenatorum animalium morsus. excitata enim vomitione vulnerati solent restitui in pristinam salutem: eadem verminosis vlceribus applicata, noxia animalia fugat, atque necat.

An Apocyni quædam species? nec enim facile inter legumina comam inuenias, nec inter Solana fœtorem cum acrimonia, & vi emmetica.

De ATLINAM, seu Frutice iuxta fluuios aquasuè proueniente. Cap. XXXIV.

ATLINAM frutex est stipites ferens plures, & in eis folia in longum producta, angusta, subalbida, serrata, hirsuta, & fere saligna. flores candentes, & magnos. radicem crassam, & furculosam, quæ castaneas inueteratas sapit. folia, quæ odora sunt, resinam. Nascitur in calidis *Quauhnahuacensibus* prope riuos & flumina, campestribus, ac planis locis. herba verò tota calida, & sicca constat natura. folia pugilli mensura tusa, & matutinò deuorata, febres

Digitized by Google

febres finiunt, vacuata supernè atque infernè pituita, & bili citra molestiam vllam purgata. Infunduntur eadem paulò maiori pondere, ac per inferna humores prædictos trahunt.

De IZONTECPATLI, seu vulnerum medicina. Cap. XXXV.

IZONTECPATLIS suffrutex est stipites proferens sarmentosos, cinctos virore exaturato, teretes, tenues, & prolixos, & in eis folia Ocymi, sed non serrata, radicesq; fibratas. Prouenit *Tenampulci*, seu editis seu planis locis. Germina concisa lac affatim stillant, quod impositum recentes glutinat plagas, ac breui ad cicatricem perducit. Idem tertio ordine calefacit, & exiccat. acrisq; est, & amari saporis.

Tithymalis sine dubio adscribenda hæc planta. lac enim ex Cichoraceis, & Campanulis effluens, acre & amarum non est, sed vel dulce, vel amarum. correspondet etiam exaturatus viror. Esularum etiam natura suffruticis.

De BVYOBVYO. Piperis longi prima specie. Cap. XXXVI.

FRVTEX est *Buyobuyo* vocatus in Philippicis Insulis Sines. species est Piperis longi, apud hanc nouam Hispaniam proueniens, folijs oblongis subalbidis, desinentibus in acumen, & acribus gustu, fructuq; Piperis longi, acriore tamen, & odoratiore. Nascitur in humidis locis Philippicarum insularum, seu mediterraneis, seu maritimis, & apud nouos quoque Hispanos. Vsus præcipuè est foliorum. Inuoluunt siquidem vnius folij portioni dimidiæ quintam vnius glandis *Bahei* adhuc teneræ (de qua inter species nucum Indicarum fusius locuti) calce conspersam, gestantq; ore, & sic ferunt corpus nutriri, cerebrum, & ventriculum roborari, iuuari coctionem, firmari dentes, sedari eorum dolores, pituitamq; illos erodere solitam arceri, carnem exhaustam iuxta eorum radices instaurari, ac labia contrahere roseum colorem ruboremq;, ingratum oris halitum fugari, & commendari iucundum, de cuius speciebus, viribus, & vsu, latius in sequenti capite tractabitur, vires namque & vsus narrati in noua Hispania ignorantur.

Huius Piperis meminit etiam Monardes c. 38. de Pipere. & fructum depingit, similem Tiperi longo, vel spicæ Plantaginis.

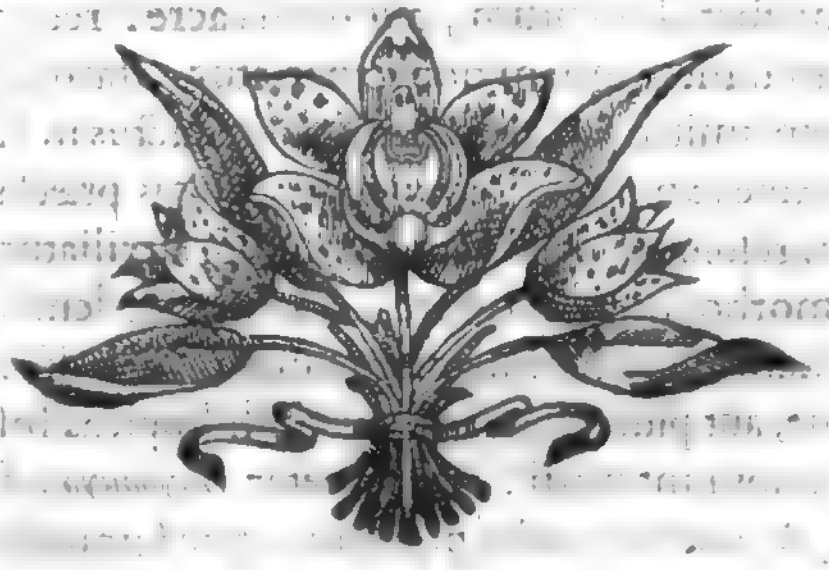

De TLATLANCVATE Piperis longi planta, aliisque eius generibus. Cap. XXXVII.

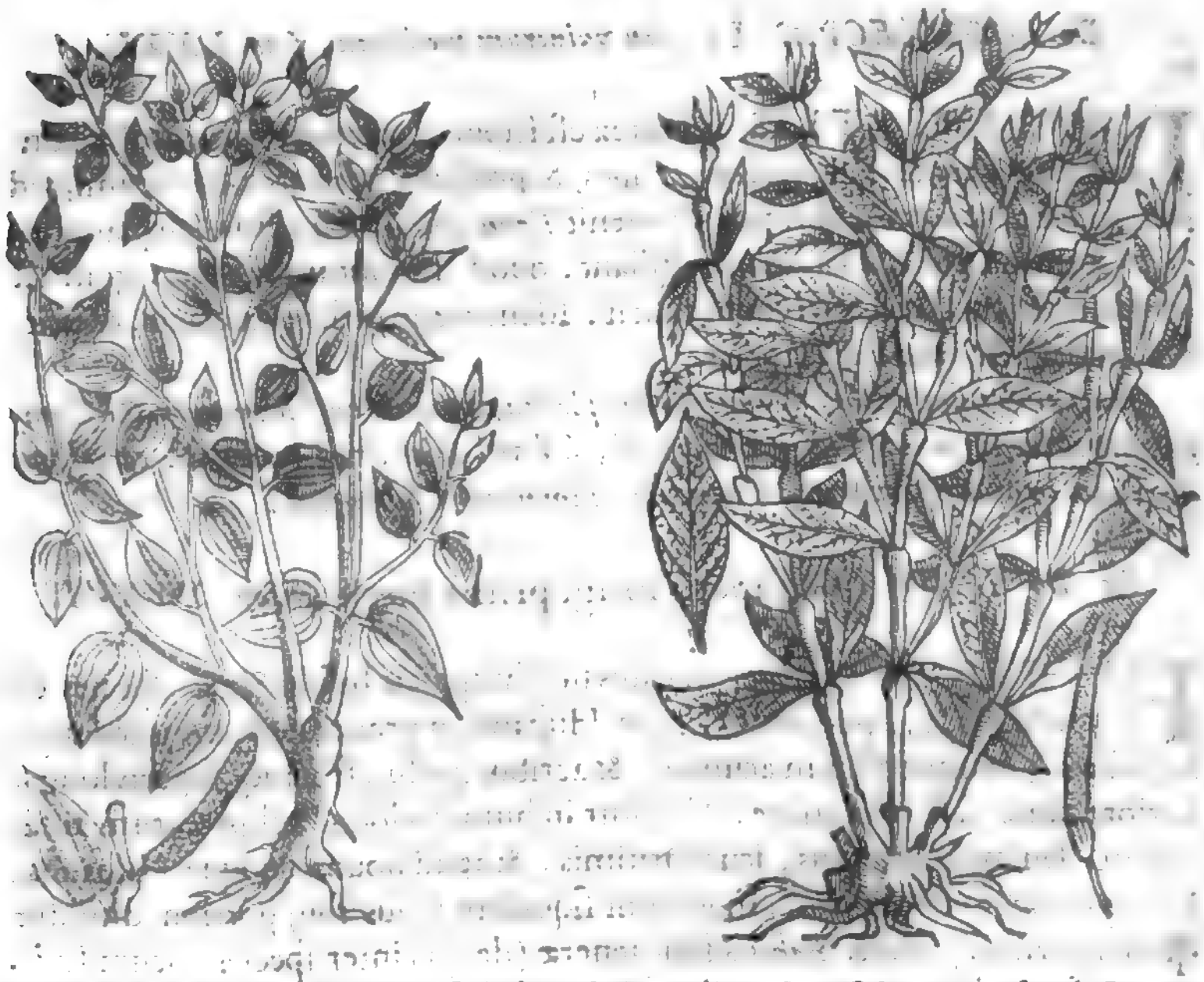

PIPERIS longi planta, quam Philippicarum Insularum coloni *Buyobuyo*, & *Sabians*, Mexicentes verò, apud quos nascitur etiam, *Tlatlancuaye*, & *Ecapelt* appellant, frutex est stipites volubiles proferens, & sarmentosos, & in eis folia Piperis nigri, longiora tamen, & acuminata, ac fructum teretem, longum, Piper longum vocatum: folia sunt gustu odorata, acri sapore, calidaq; & sicca ordine tertio temperie, partiamq; subtilium: fructus nullibi plantæ suæ appendens eam assequitur perfectionem, quæ necessaria est vt commodè recondatur: ideoq; immaturus, & in fuluum colorem inclinans colligitur, spansusque exponitur soli, atque ita in vsus seruatur. Virens editur, neque ingratum præbet alimentum, aut nimis acre. reconditus verò fercula commendat, dum tamen ignem non experiatur. statim enim decoctione, vim, atque saporem amittit. Cortex stipitum redactus in farinam ac deuoratus, atram bilem apte expurgat, & venenatis plagis præclari alexiterij vices præbens medetur. resolutis neruis, aut conuulsis, auxiliatur. flatus discutit, & alios huiusmodi morbos ortos à frigore, crassisve & lentis humoribus, profligat. Tres apud hanc nouam Hispaniam huius plantæ differentias adhuc offendi, cum quinque, aut plures, audiam apud Philippicas Insulas esse repertas, quarum stipites ad nos sunt missi. quam præter *Buyobuyo*, de quo præcedenti capite dictum est, & eum de quo in præsenti capite sumus locuti, alias tres numerant,

Piperis longi species II.

merant, quarum poſtremam *Buyoſamo*, ſeu Simiæ dictam, *Buyo* quamſimillimam fructu eſſe ferunt; diſtare verò odore graui, perforatis folijs, & ſanioſis, acrique, & adſtringenti ſapore. Alias verò duas à *Buyo* prædicto affirmant differre foliorum paruitate, & aſperitate, ac præcipue minorem. Maior enim maiora profert folia, cætera ſimilis, guſtu Piperis nigri, ac præcipue radicis, fructus autem Piperis longi, tenuior tamen, & acrior. Minor verò minoribus conſtat folijs, & ipſe frutex minor eſt. folia ſapore & odore carent. radix nigra eſt, cortex mellini coloris, leuis, fungoſus, acris, & roborans. Radices horum binum generum propinantur aduerſus venenatas potiones, veluti alexipharmaca drachmæ vnius menſura, in læuorem redactæ, & ex aqua nucis Indicæ reſolutæ, aut vino Palmarum recenti. Subueniunt etiam ventriculi frigidis affectionibus ex iure decocti Chamæmeli, ortisq; ex craſſis humoribus, quos percoquunt roborato etiam ventriculo. ſubueniunt ijs qui coire nequeunt ob veneficia, additis præcipue alijs ad eundem vſum pertinentibus. Affirmant Mexicenſes, qui etiam *Tlatlanquaye* vocant, *Quauhyyauetli*, & *Temoçatl* oriri in locis calidis paſſim iuxta aquas, ſepta, & ſaxa. ſuccumq; radicum, & germinum expreſſum, epotum aut infuſum, aquam intercutem vacuare. Ius verò decocti crurium œdemata, aut congeſtos pituitoſos humores diſcutere. menſtrua etiam euocare, & flatus, ab eisq; ortum dolorem tollere. folia impoſita vlceribus mederi, præcipue venenatis, dolores è frigore, aut lue venerea profectos lenire, faucium tumores diſcutere, & quoſuis alios, ſed præcipue adiecta *Centlina*, impeditum motum reſtaurare, euocare ſudores, neruorum reſolutioni mederi, & conuulſioni ſuffitu, iuuare epylepticos, ac pellere rigores, & frigora.

Buyoſamo. III. ſpecies Piperis longi.

IV. ſpecies.

V. ſpecies.

De Piper longo multa ſcribit Garcias lib. 1. arom. cap. 22. vbi Cluſius eius genuinam proponit imaginem, quam ſigillatim deſcribit lib. 1. cap. 20.

Guilandinus non malè Piperis fruticem aſcribit Hederæ, cui & figura, & vires reſpondent, præſertim purgatrix, & diaphoretica, quæ in omnibus fere aromatibus reperiuntur.

Differt figura Authoris noſtri ab Icone Cluſij, quoad ſitus foliorum. Cluſius vni folio vnum ſemper opponit folium, ſed Author non bina ſemper habet ex oppoſito folia, ita vt ex ala folij fructus enaſcatur. Quæ differentia forte nata eſt ex differentia quinque ſpecierum, quæ hic proponuntur.

De EZPATLI QVAVHNAVHACENSI. Sanguinis medicina. *Cap.* XXXVIII.

EZPATLI QVAVHNAVHACENSIS, quem alij *Quauhezili*, ſeu medicinam ſanguinis vocant, frutex eſt folijs Verbaſci obrotundioribus, hirſutis, pinguibus, mollibus, & cordis pene figura. manat inciſa ſanguinem, vnde nomen. odorem Stœchadis grauem præfert. Cortex eſt calidus guſtu, odorus, reſinoſus, ſiccus, atque adſtringens, & demum amarus. ſecundo ordine calefacit, aut amplius. Ius decocti radicum, quæ rubræ ſunt & ſurculoſæ, infuſum, aut potatum, medetur dyſenterijs, ac veteribus plagis ſtillans è præ

fractis

fractis liquor. Nascitur in regionibus calidis, quales sunt *Quauhnauhacenses*, *Temilcinceuses*, & *Teuhcaltzincenses*, vbi eam conspeximus iuxta saxosa loca.

De CEVAL CHICHILTIC, seu vite sylvestri, Lambruscanè indigena. Cap. XXXIX.

PROVENIVNT apud nouam Hispaniam Lambruscæ, Vitesq; sylvestres multis in locis, nec tamen ad nostra vsque tempora ab hac gente excultæ, ac seorsim, seu serie aliqua plantatæ. vsum enim Bacchi non nouerant, etsi alijs vini generibus libentissime non modo explerentur, sed inebriarentur, neque parcant hodie nostrati, sed auidissime hauriant. Fructus est crassiusculus, purpureus, duriore callo, immitis, gratus tamen, ac dulcis, & qui (vt conijecto) miteſceret cultura, cætera nostris Vitibus similes. frigida, siccaq; natura, folia, ac palmites, & adstringenti constant. appetentiam excitant, impetigines curant, tumores repellunt, calorem nimium extinguunt, oculorum inflammationem arcent, febres placant, vlcerum leniunt dolorem, & saniem exiccant. Sunt qui *Xocomecatl* vocent, seu acidum funem, tum ob saporis genus, tum etiam ob palmites sese vicinis arboribus conuoluentes.

De HVAPAHVALIZPATLI, seu Conuulsionis medicina. Cap. XXXX.

HVAPAHVALIZPATLI frutex est, hominis æquans altitudinem, ferens stipites, ac ramos scabros, magna ex parte nudatos folijs, quæ longiuscula, & angusta sunt, flores verò exiles, ac pallidi, calicum forma. Nascitur *Hocitlalpa* editis, ac campestribus locis. Ius decocti, cuiusuis partis vniuersæ plantæ, propinatur mane, vesperi, q; tepidum, quinum aut plurium, si opus sit, dierum spacio ad motionem amissam restituendam. Frigida, siccaq; temperie constare videtur. nam sapore, & odore caret. Quamobrem conueniet, hos effectus præstare proprietate quadam occulta, aut siccitate, & adstrictione, quod multis alijs medicamentis huius Orbis videmus euenire.

De YLLAMATLANTLI, seu dentibus vetulæ. Cap. XLI.

FRVTEX est *Yllamatlantli* nomen habens à spinarum cum dentibus vetularum similitudine. stipites producens teretes, hispidos, & in luteum colorem vergentes, præcipue ea parte, qua sunt teneriores. folia vitiginea, nerulis intercursantibus, qui ex pallido rubescunt, sed hirsutiora, & minora. flores albos, in luteum etiam colorem inclinantes: fructum acinosum, toto caulis procursu racematim dependentem, primò viridem, ac postea luteum, refertum candidis nucleis, multis, parusque. Amarus est sapor, ac vis calefaciens, & adstringens. Nascitur in calidis, frigidisq; regionibus, conuallibus tamen, campestribusq; locis, & humectis. folium vnicum resolutum ex aqua, atque epotum, medetur satietati: & eodem modo, vacuata causa, febri, aut si folia

pugilli

pugilli menſura macerentur ex aqua, & liquor epotetur. Aluum nempe leniter ſubducit. admouetur capitibus puerorum inflammatis refrigerij gratia. modicus eſt enim eius calor.

De YAMANCAPATLI, ſeu medicina temperata. Cap. XLII.

FRVTEX eſt *Yamancapatlis* ſtipites ferens lentos, ac ſucco manantes, craſſos, fuſcos, læuesque, vnde non exoriuntur ramuli, ſed qua parte prodeunt ſcabros, atque geniculatos, & in eis folia Portulacæ, ſed quæ ſenectutis tempore trifurcentur. radicem craſſam fibratam, & longam. quauis parte ictus inciſusq; liquorem fundit glutinoſum, odorem, ſaporemq; *Tecopalli*, patrijue Thuris referentem. Naſcitur Mexici, vbi firmum habent mederi radicis puluerem vlceribus putridis, cachoeſibus, atque canceroſis. Prouenit etiam apud Panucenſes. calida, ſicca, odora, & adſtringenti natura conſtat: aiunt, fruticis huius liquorem firmare dentes, mederi dolori gingiuarum, vſtionique, & articulorum imbecillitati, deuorata qualibet radicis menſura, & laxatis vertebrarum dorſi compagibus opitulari.

De XIOPATLI, ſeu lepræ medicina. Cap. XLIII.

XIOPATLIS ſuffrutex eſt, ſtipites habens multos, læues, teretes, atque virentes, digitali craſſitudine, ac quaternis prolixos cubitis, in eis verò Mori folia, longe tamen ampliora, aſpera, & ſerrata. radices lignoſas, ſurculoſas, multas, candentes interne; externe verò fulueſcentes. Naſcitur *Hocidalpa* humidis locis, montiumq; faucibus iuxta aquas. frigida verò, ſiccaq; temperie conſtat, glutinoſa; ac nonnihil adſtringenti. Tuſa folia, illitaque, lepram & lychenas curant, atque abſumunt. præcipue ſi ægrotus ducatur in balneum poſt huiuſmodi adhibitam curationem, quam Indi vocant *Temazcalli*.

De TENAMAZ NANAPOLOA. Cap. XLIV.

FRVTEX *Tenamaz nanapoloa*, ab alijs *Tenamazion*, & nonnullis *Tlalamatl* dictus, radicem fert magnam & ſurculoſam. folia Saluiæ forma, longa, & anguſta, obtuſa, terna, ſubalbida, & aſpera. florem leguminis purpuraſcentem ex candido, in corymbi formam compoſitum, & fructum racematim diſpoſitum, obrotundum, Nucum Ponticarum forma. Naſcitur vbique in calidis. Frigida, ſicca, & adſtringenti temperie conſtat. & ideo liquor defluens ex germinibus tenuioribus, inſtillatus medetur oculis, ſi inflammatione tententur. adhibetur tumoribus præter naturam, ac febres extinguit.

De

Digitized by Google

De TLACOTE QVILIZPATLI, *seu medicina inciſæ ſudis.* *Cap. XLV.*

TLACOTE QVILIZPATLI frutex eſt ſtipites multos fundens, binas ſpithamas lõgos, lignoſos, tereteſque, & in eis folia Origani, ſerrata. flores verò modicos, candentes. radicem longam, ac minimum digitum craſſam, ac lignoſam. Naſcitur in cacuminibus montium frigidorum Miſticæ ſuperioris. Calidus eſt, & ſiccus ordine quarto. acris, reſinoſus, glutinoſusque, guſtuque impenſe odorus, reſipit aliquantulum Coriandrum. Ius decocti eius medetur pectoris morbis, flatum diſcutit, aluique, ac ventriculi lenit dolores.

De XALQVAVHITL *ſtipite punctato. Cap. XLVI.*

XALQVAVHITL ſuffrutex eſt ſarmentoſus, ſtipites ferens geniculis interceptos, punctisq; diſtinctos, vnde nomen. folia Piperis longi foliis perquam ſimilia. odora eſt & *Tlantlacuaye* hac in re quoque ſimilis, adeo vt illi prorſus videatur congener. calida ordine quarto, ſiccaq; conſtat natura. Ius decocti eius exhibetur enixis corroborandi, flatus diſcutiendi, & menſtruorum euocandorum gratia. ac ſatietati medetur.

De MINTZINTZIN. *Cap. XLVII.*

FRVTEX eſt *Mintzintzin* ſtipites fundens fuluos, quaternis prolixos cubitis, folia Perſici, atque albos flores. Naſcitur in montibus temperatis Vruapæ prouinciæ Micuacanenſis. amara eſt planta, odora, guſtu non nihil acris, calidaq; & ſicca ordine tertio. folia tuſa, atque illita ventri, inteſtina à vitiatis emundant humoribus.

Digitized by Google

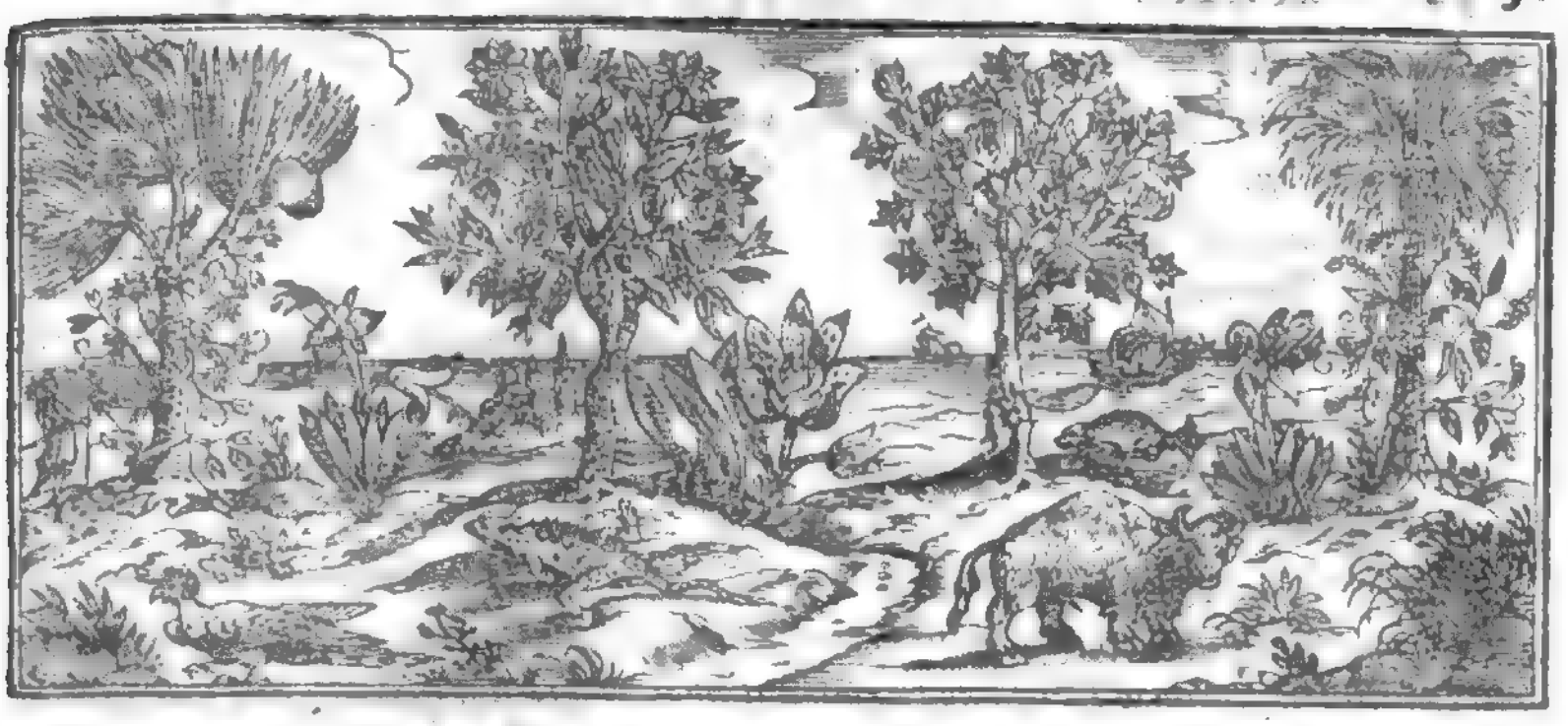

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI Liber Quintus.

ACRES HERBAS HABET.

IOANNIS TERRENTII LYNCEI PRÆFATIO.

QVANDOQVIDEM cum Auctore nostro Arbores in Sylvis, Frutices in Dumetis, Suffrutices in Fruteris conspeximus, superest vt montes conscendamus, ad valles declinemus, Hortos perambulemus, Prata peragremus, Agros adeamus, ad Paludes properemus, & vt vnico dicam verbo ad mare illud magnum HERBARVM nos conferamus, in quo plenis velis cum Auctore nobis nauigandum fuerit. Tertium inquam plantarum genus, illudq; abundantissimum quod in HERBIS situm est pertractandum venit. Siue enim iumentis pascua parare, siue hominibus escam subministrare velis, siue sanos iucunditate odorum delectare, siue ægros suauitate saporum refocillare malis, HERBAE vberrimam segetem & vtrum eliges tibi suppeditabunt. Quare mirari desines vbi tertiam operis huius partitionem ampliſſimam intueberis, qua MEXICANI orbis Herbas complectitur. in quibus infinita ferme figurarum apparet varietas, copiosa facultatum elucet vtilitas, & pulcherrima effectuum se prodit maiestas.

Quæ quidem tractatio cum sit varietate specierum ampliſſima, necessario in partes quasdam secanda fuit, ne vel omnium confusio nauseam legenti pareret, vel nimis crebra

crebra earumdem rerum repetitio, curiosum lectorem retardaret. Et quoniam physica herbarum diuisio, à paucissimis tentata, à nullo adhuc facta est, (nam diuisiones ex loco, tempore, florum pulchritudine, colore, figura, radicum foliorumq; viribus, purgandi, alterandi qualitatibus elementaribus desumptæ, omnes sunt accidentales, & species nimis seiungunt,) ideo Auctor noster maluit diuisionem herbarum medicam, Dioscoridem nimirum secutus instituere, progrediendo per sapores, qui longe certissimi sunt omnium facultatum indices, vt & Galenus neruosè admodum peculiari opere, libro nempe quarto de facultatibus simplicium comprobauit, & ante eum Hippocrates, breuiter, sed accuratè attigit.

Omnium medicorum & philosophorum, quorum de saporibus extant monumenta in eo consentiunt, sapores constare ex terrena aliqua substantia, cui humiditas aquea sit commixta. modum tamen non explicant quomodo ea fiat mixtio, aut qua ratione fiat vnius saporis in alterum transmutatio. vnde in hac tractatione multæ adhuc supersunt difficultates enodandæ, in quibus philosophi sua poterunt exercere, & acuere ingenia. Inter sapores meritò primum locum occupat acrimonia, non ob vehementem tantum actionem, sed etiam virium varietatem. In hoc sapore deprehenditur per experientiam magna salis subtilissimi copia. qui sal terreis partibus vnitus, instar ignis in densa materia constituti, & linguam, & partes omnes corporis humani penetrat, diuidit, vrit, eoq; modo subtile vaporosum à crasso separat. vnde vires incidendi, per vrinam, & sudores purgandi exoriuntur.

Hæc etiam incidendi vis si naturæ humanæ sit molestior, parit omnes purgationes, quæ in quauis parte euenire possunt. sic acria naribus indita, sternutamenta prouocant, sic acrimonia humorum in capite epilepsiam, & conuulsiones excitat, vbi natura irritata omnibus viribus rem ita mordicantem, cupit expellere. sic acria per os sumpta purgant, & per vomitum, & per secessum, vt infinitis patet experimentis, herbarum, olerum destillatorum, acrium, venenorum fere omnium, salium omnium, quæ infinitum foret singula persequi. Sic etiam in corpore humano acrimonia vrinæ est causa excretionis, & acrimonia humorum dysenteriam mouet. vnde Galenus nil hypercatharsim, libris de facultatibus simplicium, ab acrimonia humorum, & irritatione naturæ fieri. Sed hæc ab alijs fusè tractata sunt.

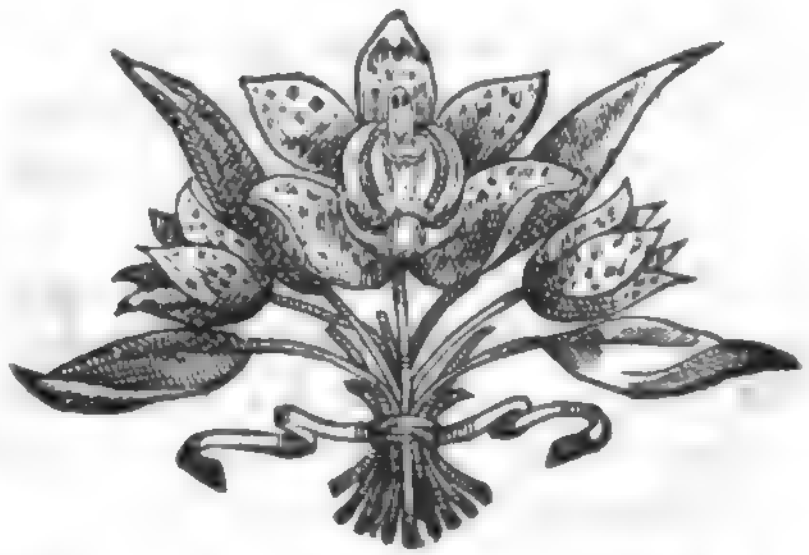

De

Digitized by Google

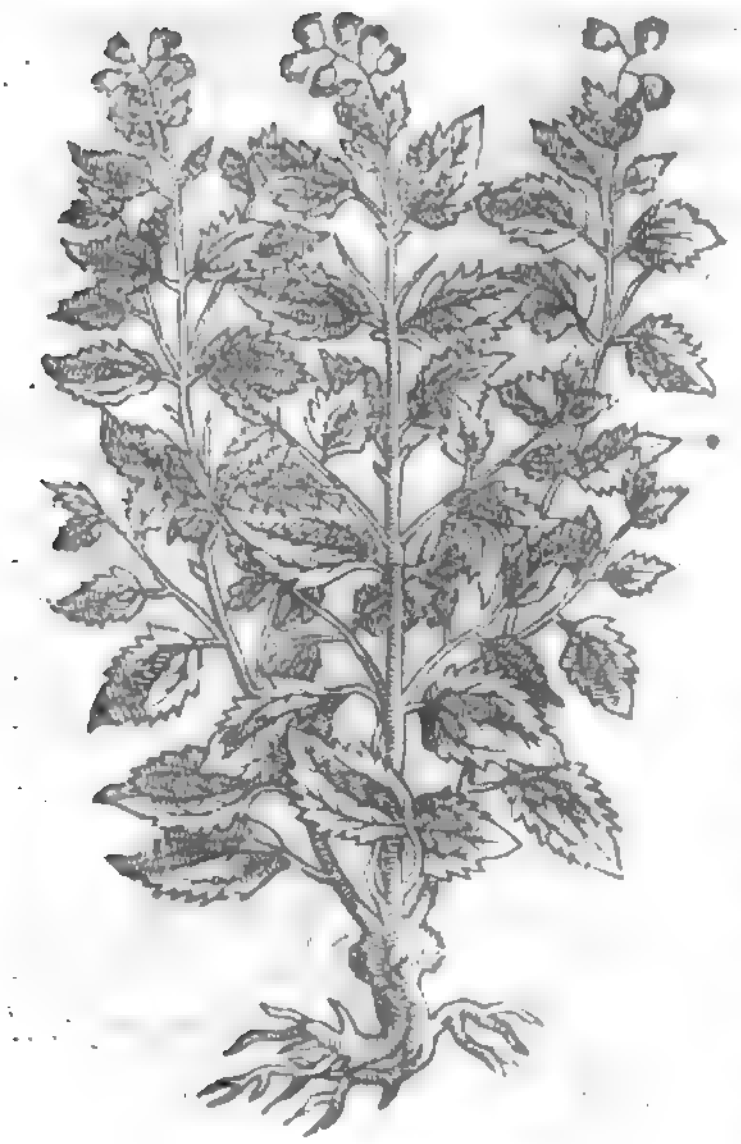

De AHVAPATLI. Chamedri Mexicana. Cap. I.

HERBA fruticans est *Ahuapatlis* folia Quercus ferẽs, multosq; fundens caules purpureos, & in eorum summitate luteos flores, paruos, ac minimè senescentes. radicem longam, crassam,& fibratam.Nascitur temperatis regionibus, aut paulò calidioribus, qualis est *Tacapichtlensis*. Sapor est acris gustu,gratusq; odor.calefaciens quarto circiter ordine, & exiccans natura. Ius decocti depopulatur pediculos, fumus cimices fugat, dolores ventris, à frigida caussa ortos sedat, flatum discutit,dyarrhęas coërcet,& cholico,iliacoq; affectui infusa auxiliatur. Præcipuus vsus est radicum.

De ACXOYATIC. Herba Nunnij. Cap. II.

ACXOYATIC, quam alij vocant *Tlachpahuaztic*, seu scopas, alij verò *Tlacocol*, seu humilem radicem, ac vndulatam, ob contortæ radicis formam,& alij ob exilitatem *Pipitzahuac*, aut *Ytzacpatlis Pipitzahuac*, parua est herba,folia ferens abiegnis similia,cauliculos spithamam longos,tenues,ternos, atque quaternos. flores in supremis cauliculis in spicam compositos,paruos & exiles. qui principio candentes,in semen demum mutantur fusci coloris. radicem gracilem,triplo tamen ipso caule crassiorem, contortam,seu conuolutam, atque candentem. Clementi cœlo nascitur, aut paulò rigidiore, quale est Mexicanum.quo fit,vt apud Hispanias,si semen eò deferatur seraturq;, sperem nascituram,atq; seruandam. Hæc est herba illa, quæ sub *Nunnij de Chaues* nomine passim celebratur. Radix, cuius est præcipuus in medicina vsus,acrem præstat saporem; odorem tamen nullum.& est calidæ,& siccæ,ordine quarto temperiei. eadem contusa mediocriter, & è liquore aliquo conuenienti curando affectui,matutino tempore, arque inani ventriculo,sex obolorum pondere deuorata,humores omnes,sed maximè pituitam atque bilem, tum per superna tum etiam per inferna,citra molestiam aut noxam vacuare solet. atque ita hydropicis, cachecticis, asthmaticis, tineamq; patientibus, magnoperè dicitur conferre.

Herba Nunij de chaues.

Digitized by Google

ACXOYATIC alia.

ferre. poteſt autem, ſiue febriat æger ſiue febre careat, virens radix, aridauè, tutius tamen arens paulò minori pondere, exhiberi. dum tamen vitiati ſucci redundent, quos vacuare ſit opus, & cibo, qua die ſumitur, ad meridiem, parcatur. Eadem tuſa, & reſoluta ex lotio humano, & inſtillata, morbis oculorum medetur, ac diſcutit argemata.

IO. TERRENTII LYNCEI NOTÆ.

Acxoyatic, cuius hic imaginem exponimus, , non eſt ea, quam deſcribit Author, ſed ei congener. illius namque effigie hucuſque caremus. huic vero radix craßa, foliæ ſimul multa ex eodem puncto exeunt, vt in Larice. & ex ala quanis flos Volubili ſimilis, ruber cum albedine verſus calycem. vaſculum deinde ſequitur, quale in Volubili, vel Burſa paſtoris. Nam an planum, vel rotundum ſit diiudicari hìc nequit.

De CHILLI, ſeu Pipere Indico ſiliquoſo. Cap. III.

CHILLI, ſeu Piper Mexicanum, planta eſt ferens ſiliquas illas, quæ ab Haitinis *Agies*, ab antiquis, vt quidam volunt, ſiliquaſtra, & ab Hiſpanis Piper Indicum vocatur, & Capſicum ab Actuario nuncupatur. quæ licet diù in noſtrum orbem tranſlata ſit, ibiq; & in hortis, & in vaſis fictilibus, ornamenti & vſus gratia ſeratur, & habeatur in delicijs, tamen quoniam apud Indos multo plura eorum genera reperiuntur, & orexi excitandæ, commendandiſq; ferculis ſuppetias ferat, adeo vt nullam ſit reperire menſam ſine *Chilli*, atque ideo quotidiano experimento ſint illius facultates notiſſimæ, adductus ſum non modo differentias, quæ in noua Hiſpania proueniunt, de quibus modo agitur, verum ſpecierum fere omnium, quæ adhuc ad manus noſtras peruenerunt, exhibere imagines, formas deſcribere, vniuerſamq; facultatem, & naturam tradere poſteritati. Cunctorum ergo generum folia Solano ſimilia ſunt, & pene paria (ſi *Quauhchilli* excipias, quæ minora eadem fert) & flores candidi. è quibus ſiliquæ oriuntur, primo virides, mox maiori ex parte in rubrum, & demum in paſ-
Vires. ſeum inclinantes colorem, refertæ paruo ſemine, exili, candicante, contuſo, atque in orbem efformato, acris guſtus, atque vrentis naturæ; quæ ad ſemen præcipue attinet. Quartum hæ caloris gradum attingunt, & tertium fere ſiccitatis. etſi recentes excrementitio quodam humore abundant,

Digitized by Google

CHILLI, *Piper ſiliquoſum Mexicanum.*

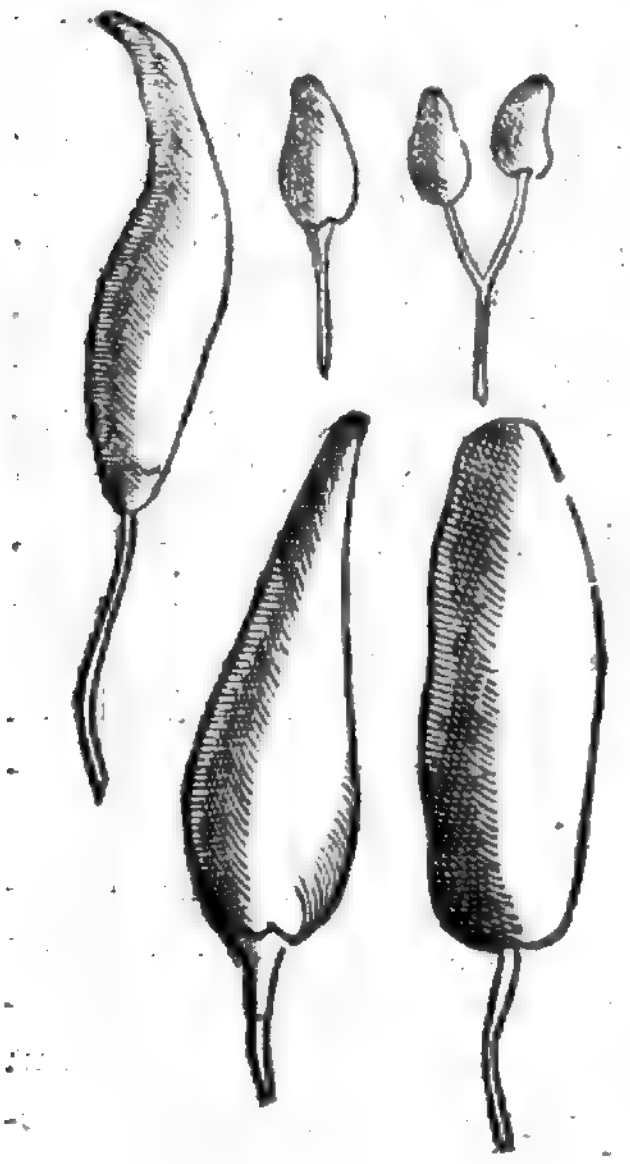

dant, qui totus pene vetuſtate euaneſcit: vnde fit, vt ſæpe excitato flatu, Venerem ſtimulent, ac interim aluum non ſine quodam teneſmo, ac ſenſu doloris, ijs præcipue qui huiuſmodi condimento ante non aſſueuerant, leniter emolliant. Quanquam eius rei acumen nõ immeritò cauſſam eſſe affirmare poſſumus. Vrinam, & mẽſes euocant. corroborant ventriculum ob frigus imbecillem. coctionem eadem occaſione labefactatam iuuant. appetentiam contemperato ex eis cũ uocatis *Tomame* intinctu mire excitant. & pituitoſos humores vndecumque, potiſſimũ coxæ adhæreſcentes articulis, diſcutiunt, & euacuant. Aiunt, hecticorum peropportunum eſſe remedium, ventrem lumboſq; aculeis *Chilli* madentibus perpungere. nutrimentum item calens, ac ſiccum præſtant, &, vt Indi paſſim experiri teſtantur, haud modicum. renes tamen excalefaciunt, & inflammato ſanguine, atque iecinore ad nephriticos, phrẽneticos, pleuriticos affectus, peripneumonias, alioſq; tumores internos, & alia ſimilia ſymptomata, ſeu nutrimenti, vt ſæpiſſime Indi ſolent, ſeu condimenti vice, immodice, aut frequenter vtantur, perducunt. Tam calidis, quàm frigidis, temperatiſq; locis, ac regionibus proueniũt, ſed frequentius temperatis, ac fœcundius, aut calidis. Prior ergo ſpecies (vt ſingulæ iam membratim enarrentur) Mexicanis *Quauhchilli*, hoc eſt *Chilli* arboris; Haitinis verò, apud quos minor, orbiculatior, & à minori planta edita profertur; *Chilli* montanum dicitur. minimum eſt id omnium, & Oleaſtri baccas, forma & magnitudine repræſentant. cumq; omnia fere genera quarti ordinis calorem attingant, hoc cæteris omnibus ſentias vrentius, atque ideo in condimenta, & non in nutrimenta venire, ſolumq; intinctibus & ſalſamentis, piperis loco miſceri, & toto prouenire anno. Secundum genus *Chiltecpin* dictum, à Culicibus quos paruitate & colore videntur imitari, ab alijs vocatur *Totocuitlatl*, quod eſt paſſe-

Incõmoda.

Species.

I. Quauchilli.

II. Chiltecpin.

rinum ſtercus, ob paruitatem & colorem, ab Haitinis verò (vt audio) *Huarabuae*. quod licet aliquando videatur prædicto virentius, citius tamen colorem amittit. At tres videas huius generis differentias natali ſolum loco, & tempore quo leguntur, diſtinctas. Prior vulgaris eſt, altera priori ſimilis, ſed ſolis ratione in atrum inclinans colorem, atque ideo dicta *Tlalchilli*, quod eſt *Chilli* nigrum. Tertia demum minor eſt omnibus, & poſt præcedentem fructum media. omnes enim huius plantæ ſpecies triferæ apud Indos ſunt. primus fructus maior eſt, poſtremus minimus, & natu medius, mediocris quoque eſt magnitudinis. Seritur Septembris menſe, & à Decembri ad Kalendas vſque Aprilis colligitur. Tertiũ à ſole *Zenalchilli* dictum. irriguis enim locis, ceſſantibus iam imbribus, id eſt Auguſto, & Septembri menſe ſolet ſeri, & producere fructum à Nouembri, vſque ad Martium, & ab Haitinis *Chilli* album. viride eſt primò, mox palleſcit, aut ex pallido rubeſcens eſt, & demum in rubrum, vt cætera circiter genera, mutant colorem. Quartum dictum *Chilcoztli* a colore, quo tingit croceo, quæ eo parantur condimenta, & ab Hiſpanis Haitinam inſulam occupantibus, eadem ratione Agicrocus. ſex ſeptemuè digitos longum eſt, mediocriter tenue, interdum ex albo rubeſcens, interdum verò inclinans in paſſeum. Seritur Decembri. & ab Auguſto in finem vſque totius anni fit vindemia. Quintum genus *Tzinquahuyo*, quoniam montanum eſt, vocatur, ab Haitinis verò, ob ſimilitudinem formæ, & coloris, Corallum: gracile eſt, & quinque digitos longum. Seritur Martio, & totius anni decurſu proueniens legitur. Sextum *Teſochilli*, ſeu *Maſſeum* vocatum à mollitudine, longum eſt, amplum, particeps dulcedinis, rubri coloris, atque adeo mitis acrimoniæ, vt cum *Tlaolli*, ſeu placentis ex Indico tritico paratis, mandi conſueſcat. multique, & optimi exiſtimatur ab Indis eſſe nutrimenti. Idem genus fumo expoſitum exiccatur, vt in annuos vſus commodè recondi poſſit. alioqui corruptioni valdè obnoxium ob nimium humorem excrementitium, quo redundat. *Pochilli* dicitur, toroq; anno & ſeritur, & fructum fert. Eſt & aliud *Milchilli* dictum haud minus præcedenti, ſed in acutum, tenuemq;

Tlalchilli II. III.

III. Zenalchilli.

IV. Chilocordi.

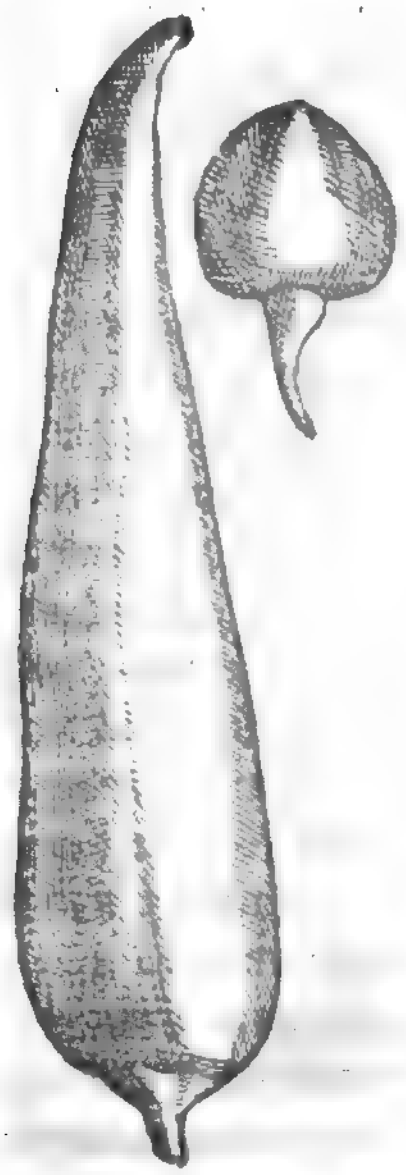

V. Tzinquahuyo.

VI. Teſochilli.

VII. Milchilli.

Digitized by Google

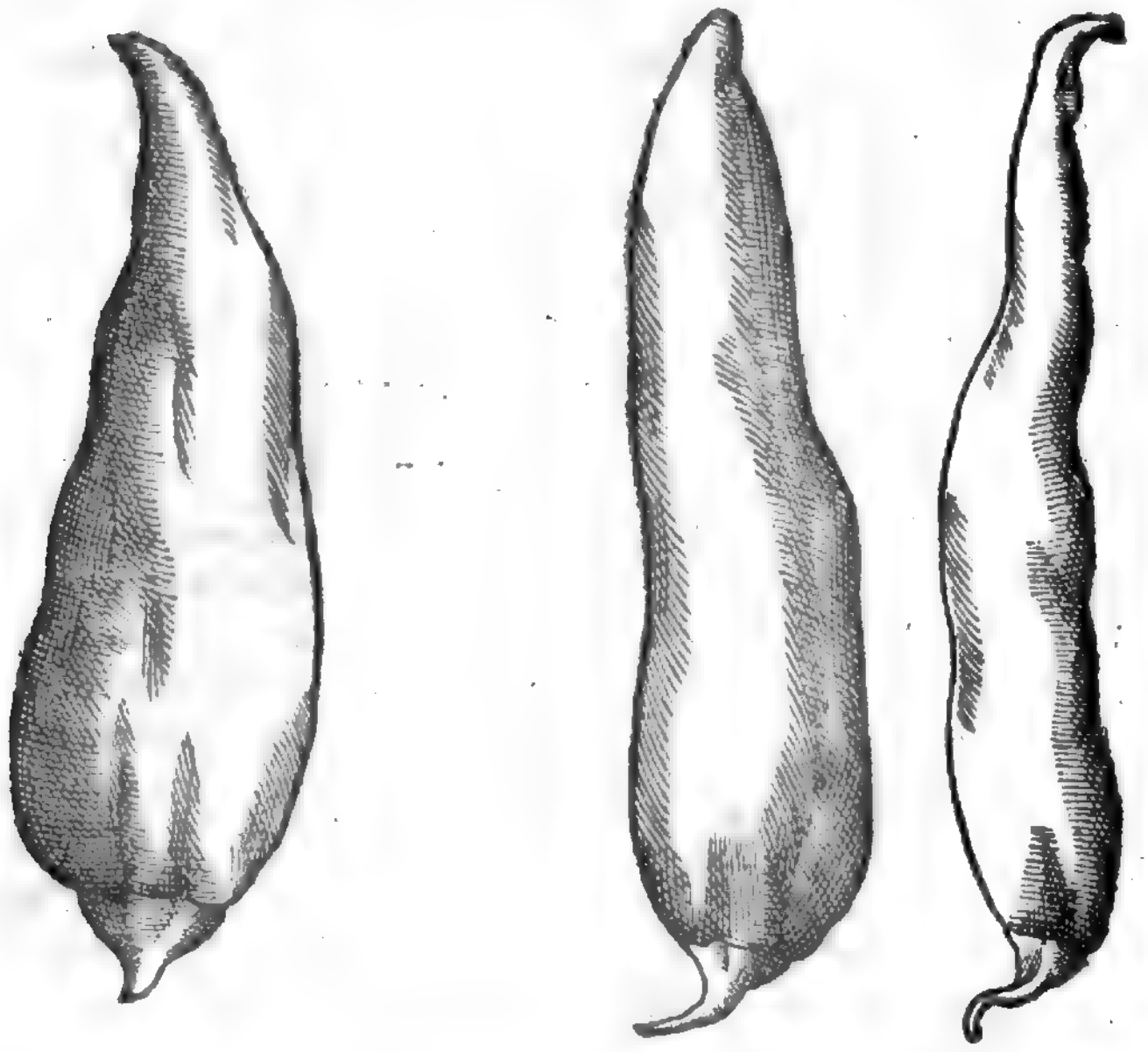

nuemq; ſenſim deſinens mucronem, tandem quoque rubeſcens. nec ob aliud ita appellatum, quam quod tempore *Tlaolli* ſeritur, & metitur, & ſeri ſoleat, lectum recondi. Quid memorem cæteras ſpecies Haitinis peculiares? inter quas ea occurrit, Hiſpanis etiam nota, quę fructum fert Halicacabi fructui, aut Cerafis dulcibus noſtratibus, forma, colore, & magnitudine, perſimilem, arbuſto modico innaſcentem. vocaturq; ab alijs *Stryenodendron*, ab alijs Pſeudo Capſicum, & ab Hiſpanis *Guindas de Indias*. Alias præterea duas, quarũ alteram Roſtrum ſtroboli hodie vocant indigenæ, alteram verò Paſſeris. vtramque ob ſimilitudinem. Item *Maboyam boniacam* corniculatam, *Caçicam* hortenſem, & alias quarum hiſtoria, quoniam maioris eſt operis quàm vſus, timeo ne ſit lectoribus ingrata, atque iniucunda.

VIII. Stryenodendron. IX. Roſtrũ Stroboli. X. Roſtrũ Paſſeris. XI. Maboya. XII. Caçica. Alia.

Hìc ab Auctore multa huius Piperis ſpecies proponuntur, ſed & aliquæ omittuntur, vtpotè Medicæ curioſitate dignæ minus. Diſtinctio ſumitur à ſiliquarum figura, & colore ferè totæ, ob id ſiliquarum ſolummodo imagines expoſitæ, integræ verò plantæ Icon vnica, quod in ea florum foliorum, aliarumq; partium, non adeò inſignis ſit differentia. Siliquarum igitur quæ in prima figura à dextris, cornu ſimilis, conſpicitur Quauchilli eſt; Binæ Totocuilatl, media Quauhchilto. Inferiorum acutior dextera Chichimecachilli alia Pochehoachtli. In ſecunda maior Tlalchilli. longa illa, quæ in tertia Chilcotli, quæ in eius ſinu cordata Chiltlelotl. Quæ in quarta Texochilli eſt. In quinta Chilcoztli varietas, quæ exilior; quæ craſſior Chilpatlihoac. Sed & aliæ, & varijs nominibus appellatæ. Omnes fere noſtris iam Regionibus implantatæ, & in condimentis vſum habent, & varium in hortis ſpectaculum exhibent, in celeberrimo præſertim

Digitized by Google

Eyſtettenſi horto vbi(vt audio)plurima inter innumeras omnium plantarum differentias eduntur.

Monardes Capſicum Americanum deſcribit cap. 54. vna cum viribus. eiuſq; ſaporem,quem cibis condimenti loco conciliat,orientali Piperi anteponit.

Ouetus Hiſtoriæ naturalis Indicæ lib.7.cap.7. vocat Aſci, & præfert etiam Piperi orientali. præſertim ſi piſcibus, & carnibus iungatur.

De CHICHIMECAPATLI, ſeu Chichimicæ gentis medicina. Cap. IV.

HERBVLA *Chichimecapatlis* nuncupata, ab alijs verò *Yamancapatlis*, quoniam primo guſtu radix dulcis, & temperata videatur, dicta, folia fert rara,longa,& tenuia, caulem verò tenuem, et cubitalem, radicem nuci Iuglādi,forma & magnitudine ſimilem, lacte manantem valde tenaci, & glutinoſo, intus candidam extra nigram.Quę regionibus prouenit temperatis, paulouè frigidioribus, qualis eſt Mexicana, ac *Tetzcocana*,aſperis & mōtoſis locis. Radix virēs, arenſuè (quamquam ſiccato lacte fit innocentior) ex liquore quopiam deuorata ſcrupuli vnius cum ſicca eſt pondere, humores omnes, per ſuperna & per inferna euacuat, ſed maiori ex parte per inferna. Calenti ordine quarto conſtat natura, viribusq; vehementibus. Quamobrem non cuiuis temerè exhibenda eſt, ſed eis tantū, qui viribus valent, nec acuta vexantur ægritudine aut his,quibus leuiora alia remedia tentata ſunt. flatum etiam dicitur diſcutere,& cholicis doloribus opportunè auxiliari. Ex huius radicis vncijs quatuor,& drachma vna *Cocoztic*,parat Chululēſis medicus,nobile illud,ac tota noua Hiſpania celebre pharmacum, quo cunctis pene morbis obſiſtitur, tuſis permixtisq;,addito ſaccharo,& ad ſolē, donec humor abeat, expoſitis: deuorandum verò drachmæ vnius mēſura, quod ita eſſe iuridico patuit teſtimonio.

Ricinis forte annumeranda fuerit hæc planta. folia enim Cannabis habet, & ſemen triangulare videtur. guſtuq; vt & in Ricini ſpeciebus initio ſubdulci videtur, deinde vero guttur vrit, vnde vix inter Eſulas reponi poteſt. omnes enim ſtatim acrimoniam ſuam produnt. Et licet Ricinus apud nos non lacteſcat, apud Americanos tamen lacte manare poſſe, non eſt incredibile, cum regio illa quàm noſtra ſit longè humidior calidiorq;. Sic enim & Nerium apud ipſos lacte abundat, quod in noſtro orbe vnquam eſt viſum.

Vſus

by Google

Vſus porrò huius medicamenti vehementiſſimi, non tantum apud Hippocratem, ſed & noſtro æuo frequens eſt apud Empiricos, non ſine magno commodo & incommodo vtentium, pro complexionis varietate, & medici peritia.

De CHILPATLI. *Cap. V.*

CHILPATLIS herba eſt folia fundens Ocymi, ſed maiora, minimè ſerrata, et infernè ſubalbeſcentia. caules virentes, & geniculis interceptos, ſex longos cubitis, ſeptemue. flores modicos, luteos, compoſitos in corymbos, & in coccineum inclinantes colorẽ, è quibus demum compinguntur acini, Piperi nigro, aut baccis Oxyachantę perſimiles. radicemq; fibratã. Prouenit in calidis *Pauhtlani*, *Pupaloticpaci*, et *Hocitlalpatl* locis planis, & montium accliuibus. ſeriturq;, & colitur in hortis medicinæ gratia. Acris eſt, calidaq;, & ſicca ordine quarto natura. initio reſinam ſapit, poſtea vrentem oſtendit vim. quatuor catapotia, pauciorue, quorum ſingula binis conſtent folijs, complicatis atque conuolutis, mira velocitate, & efficacia corpus a cunctis expurgat humoribus. plura verò inducerent periculum. dentium dolorem ſedant admota folia; vlceribus putridis, ac cancroſis opem ferunt: & infuſa aliquandiù *Tlaolli* potioni, medentur ſcabiei. lac verò verrucas exedit, & tumores præter naturam rumpit. quinque folia deuorata, aiunt, dyſenteriæ mederi, exterſo nempe cruore. nam adſtrictionis non eſt omnino expers. ſcabiei quoque & doloribus articulorum. Sunt qui ſagittas eius ſucco inficiant vice Toxici, atque ita commodius ceruos, feraſue conſternant.

Hæc ſimiliter Tithymalus eſſe videtur, cum lac calidiſſimæ naturæ præbeat, & florem in Corymbo poſitum habeat. vnde eaſdem plane vires habet, quas Hippocrates Peplio, alij Authores Eſulis aſcribunt.

De

Digitized by Google

De CHILPANTLAÇOLLI, seu signo stercoris. Cap. VI.

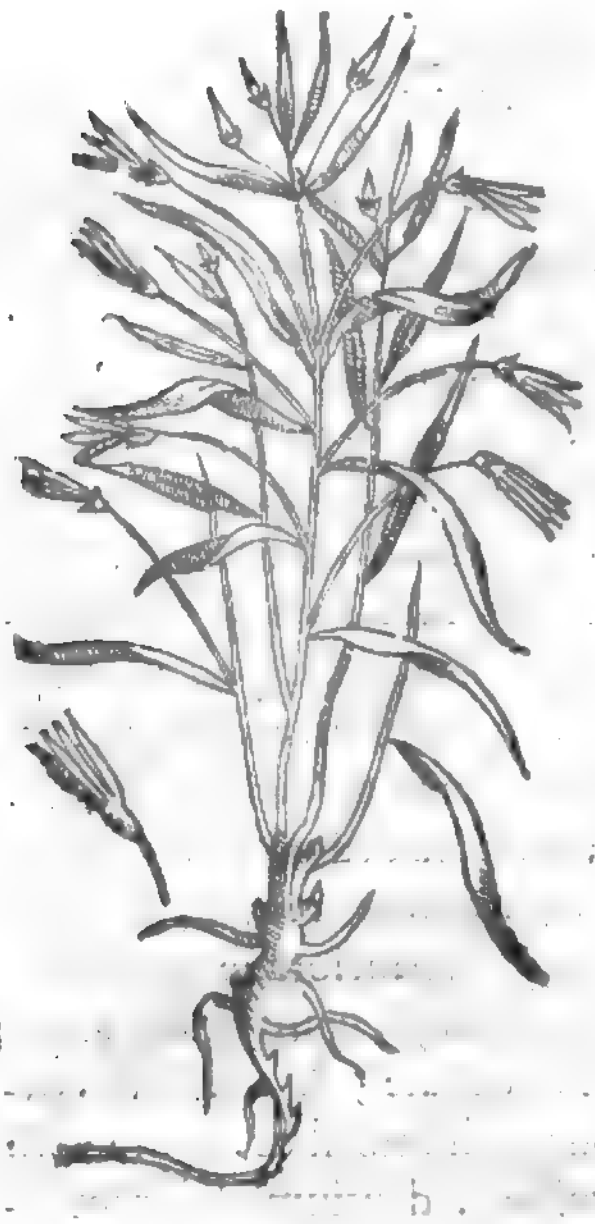

Chilpantlaçolli.

CHILPANTLAÇOLLI, seu signum stercoris, quam alij *Toxcuitlapil xochitl*, alij *Hoitzitzil tentli*, alij *Chilpanxochitl*, alij *Panxochitl* vocant, herba est parua, ferens folia Salicis longa, serrata, & angusta. caules tenues, & purpureos. flores longos, rubeos, & circa extrema pallescẽtes. radicem longiusculam, & fibratam. Nascitur *Tototepeci*, & *Itzocani*, calidis in locis. Radix est acris, calidaq; & sicca ordine ferè quarto, vrẽsq; guttur. tusa, appositaq; doloribus articulorum, etiam è morbo Gallico oriẽtibus, spleni, contractis neruis, atque impedito motui mirè confert. vulneribus medetur, pituitam attenuat, & supra infraq; purgat radix tusa, ac trium drachmarum põdere ex aqua deuorata. Ius decocti eius infusũ auribus saniem exiccat, dolorem lenit, & audiendi facultatem instaurat. Est & alia herba *Chillacotl* vocata, prædictæ similis, dulcis tamen, sed quò adhuc repererim, nullius in arte medica vsus.

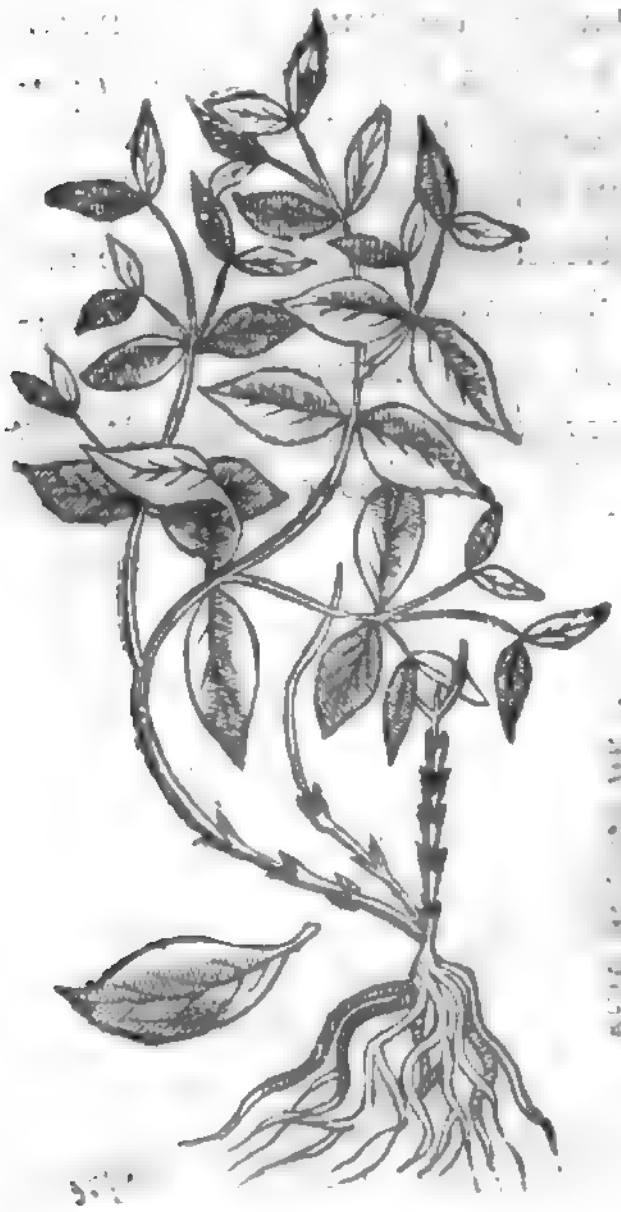

De CHILMECHATL, seu Yztac. Cap. VII.

HERBA est *Chilmecatl* folia habens Solani, sed firmiora, caulem volubilem, radices multas, tenues, illis Pyrethri similes, non modo forma sed sapore acerrimo. calidaq; ordine quarto temperie. radix admota leuat dolorem dentium, veluti per miraculum, eosq;, atque eorum radices extergit, & dealbat. laterum dolorem ex frigore ortum, & cuiusuis alterius particulæ placat: præcipuè si cum resina Terebinthina admoueatur. auriũ lenit dolores, inueteratos capitis fronti admota curat; & venenatis inflictis plagis applicata, vim adimit veneno. Nascitur humidis locis, calidisq; aut temperatis *Chichimecarum*, & ab omnibus indigenis in maximo habetur pretio. qui persuasum ha-

habent, mirabile esse remedium aduersus omnia morborum genera, quæ à frigore habent ortum. & nisi folia diuersam formam haberent, ad Pyrethri species hæc planta referri posset.

Quid si ad Clematides hanc plantam referamus? folia adsunt bina, sibi contraposita, sine pediculo fere cauli adnascentia, Solano similia, sed duriora. caulis etiam repit. & radix summam habet acrimoniam cum aciditate quadam coniunctam, qualem in Viornæ foliis deprehendas. quæ omnia simul sumpta, vix in alia herba quam Clematide reperias. omnem scrupulum nobis exemisset Author, si florem cum fructu, vel in figura, vel in descriptione addidisset.

De COCOTEMECATL, seu fune Volubili acri. Cap. LIX.

COCOTEMECATL, quam alij *Cocotemecaxihuitl* vocant, herba est folia ferens Ocymi forma, longe tamen maiora, angulosaq; & crenata. caulem purpureum, ac volubilem. flores in postremis ramulis pilosos, paruos, abeuntes in pappos, & ex albo purpurascentes, ac radicem fibraram. Prouenit *Tacapichtle*, & *Quauhquecullé* calidis, atque saxosis locis. Folia, quæ glutinosa sunt, tusa pugilli mensura, atque epota, dysentericis medentur. Radix autem caulesq;, quarto sunt ordine exiccantia, & calefacientia, tenuiumq; partium. Mẽdentur ophiasi, & lychenibus. drachmæ duæ radicis deuoratæ, dolorem ventris ac tormina sedant, euocant vrinam, enixis opitulantur, earumq; morbis a frigore ortis medentur, placant etiam dolores a flatuoso spiritu genitos.

Hanc esse Clematidem cuiuis manifestum est. illud vnicum dubitationem habet, quod folia dysenteria medeantur. Sed qui nostræ Viornæ folia degustauerit facile huius rei causam percipiet. folia illa primo adstrictionem magnam, cum quadam tamen aciditate, linguæ imprimunt; tandem verò acrimonia, sed valde exigua percipitur. nam sal acre permixtum partibus terreis calorem suum amittit, & vim astringendi gignit, sicuti videmus in Limonio, Rheo, Galla, & similibus euenire. vnde contingit, vt infusum vel decoctum eorum, purgare possit, præsertim per vrinam, & sudores. acrimonia enim in ius transfunditur, licet substantia ipsa exhibita, fluxiones omnes sistere queat.

De

De COCOXIHVITL expurgatoria. Cap. IX.

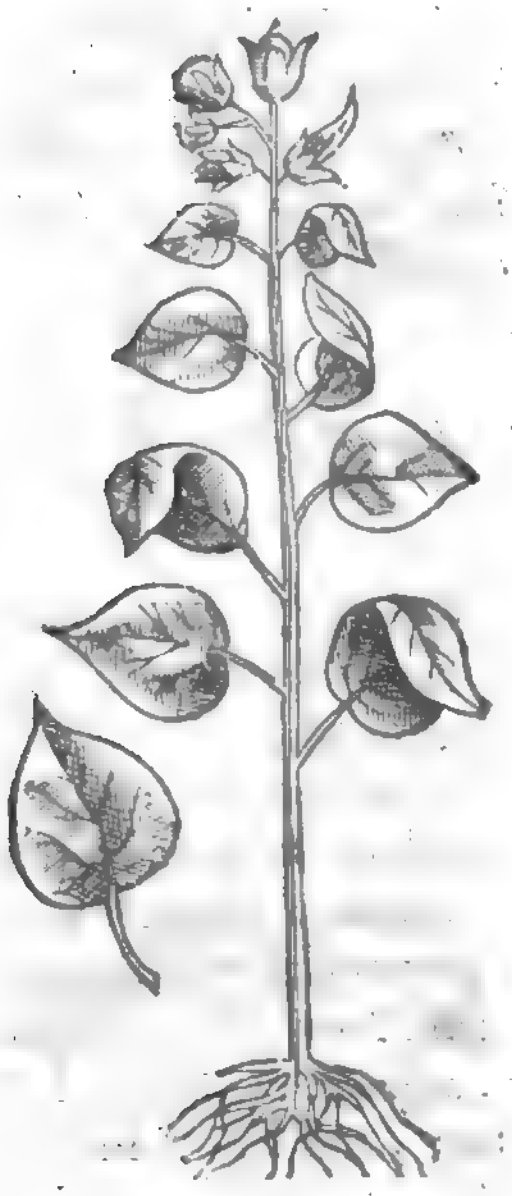

HERBA est *Cocoxihuitl* folia habẽs cordis figura, hirsuta tenuiaque, infernè squalida, supernè viridia. caules rotundos, & hirsutos. flores paruos, & luteos, & in postremis caulibus terna grana nigra ciceris forma, & magnitudine, vasculis contenta prodeuntibus ab ipsis foliorũ exortibus. & radicẽ fibratã, Tota plãta est gustũ & odore Thymi, calidęq; ordine quarto temperiei. humores omnes, supra infraq; expurgat. sed præcipuè crassos, & pituitosos, drachmę vnius põdere deuorata. exhiberiq; etiã potest pueris modica portione, ꝓ ratione ętatis & vigoris.

Inter Conuolulos hanc herbam reponendam puto. Videmus enim in omni volubili grana tria vel quatuor nigra, obrotundis vasculis contineri. Et quãuis folium magnam habeat varietatem, tamen plerumq: ad figuram cordis accedit. Confirmat hanc opinionem vis purgandi vehemens, qualis nempe in Scammonio etiam reperitur.

De COCOCXIHVITL TEVHCALTzincensi. Cap. X.

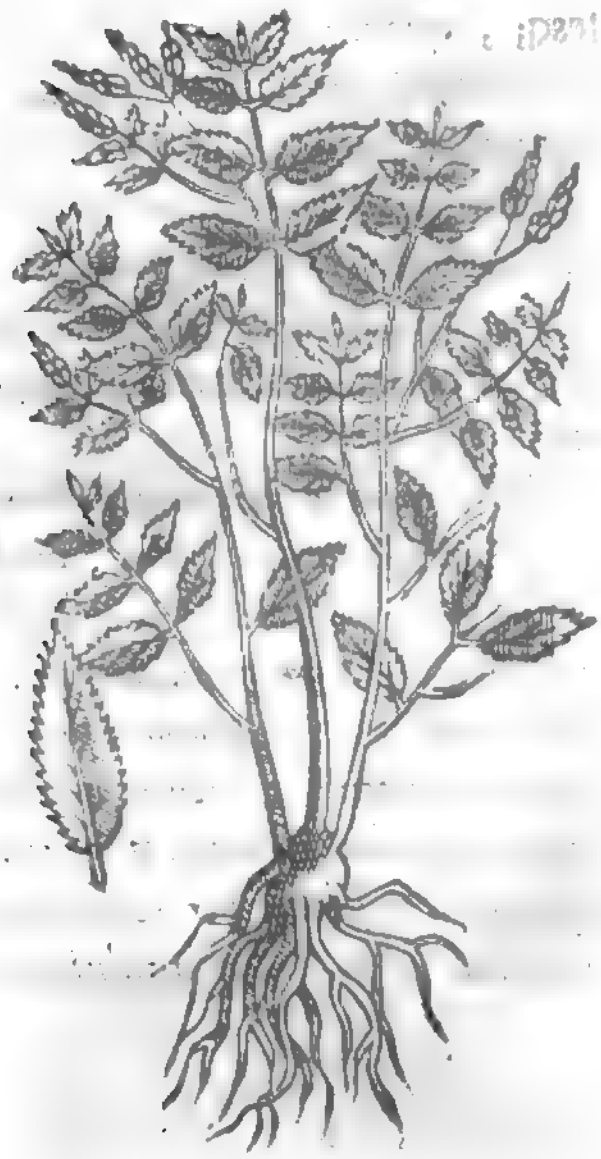

HERBA est hęc *Cococxihuitl* folia fundens Menthæ, scabra, oblonga, subalbida, & serrata. caulem fuscum. fructum in summis caulibus capitulorum forma è viridi pallescentem. radicem verò furculosam. Prouenit iuxta cacumina mõtium regionum calidarum. Calida est, & sicca ordine quarto. gustataq; linguam adurit. odorem spirat Cumini, frigori aduersatur, & ab eo ortos flatus dissipat, tormina sedat, appetentiam excitat, seu herba ipsa deuoretur, seu succus iusue decocti absorbeatur. menstrua, et vrinam euocat, reserat obstructa, paralysi medetur, coctioni fert opem, crassos humores incidit, perfrigerata membra instaurat, aliaq; his similia præstat iuuamenta.

Digitized by Google

De COHAYELLI, seu CHICHICA HOAZTON, seu herba serratorum foliorum. Cap. XI.

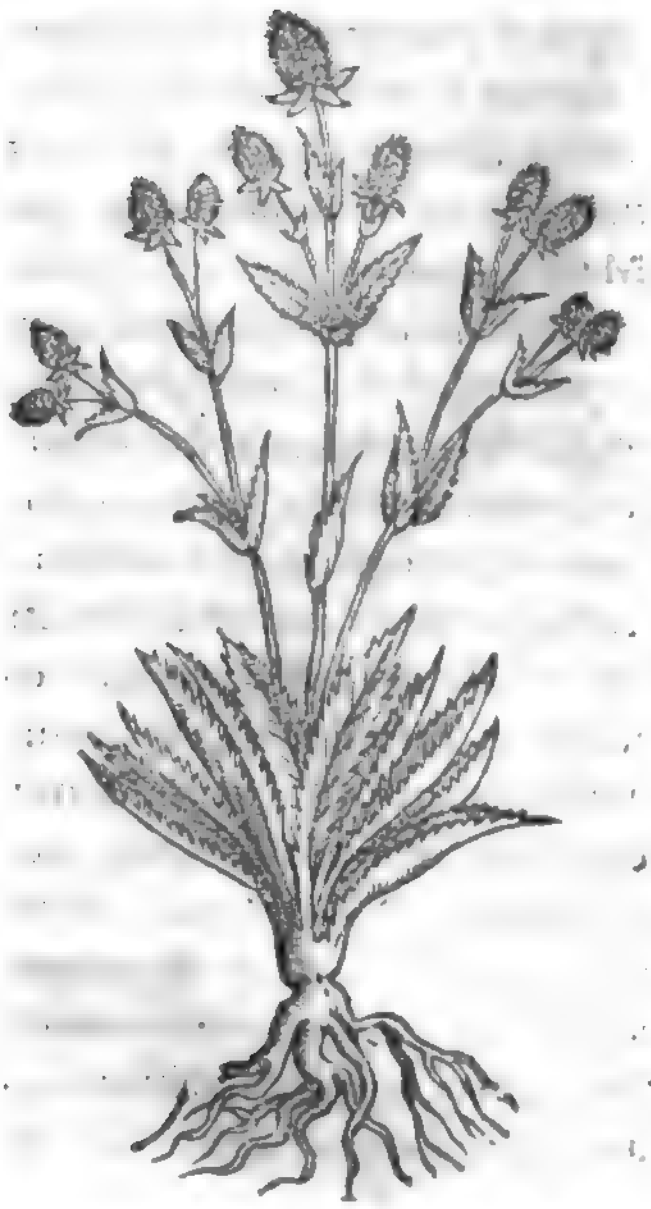

CHICHICA HOAZTON, quam alij *Chichica hoaztic*, alij *Cohayelli*, seu anguem fœtentem, alij *Tlipoton*, seu nigram, et fœtentem plantam vocant, herba est spinosa, proferẽs Cirsij folia, longa, & angusta, serrata, et spinosa, vnde nomen. caules rotũdos, cauos, purpurascentes, et in eorum cacuminibus capitula spinifera, et obrotũda. radicesq; fibratas. Prouenit tẽperatis ac mõtosis locis, quales sunt *Quauhtepecenses*. Calida ordine quarto natura constat, Sisaris sapore, odorato tamen, et acri. Radix trita, ac deuorata pondere drachmarum trium ex aquæ vncijs decem, ventriculi imbecillem calorem roborat, dolores ventris, ac cæterorum membrorum è frigida causa ortos sedat, flatus discutit, cholicæ, et illacæ confert, vrinam, et menses euocat, satietati medetur, venerem stimulat, ac ventriculum impensè frigescentem confirmat, et fouet, et morsibus serpentum venenatorum medetur. Quæ omnia efficacius præstat, si ex vino, liquoreuè alio calenti, et roborante offeratur. quin tumores præter naturam admota dissipat, humores articulis infartos attenuat, ac discutit, et cuiuis frigidæ medetur intemperiei.

Ad Dipsacum, vel Scabiosam, forte referri poterit. capitula enim admodum sunt similia, & folia ex oppositione bina, quasi vnum fiunt, sicut & in Labro Veneris licet conspicere. quin & vires Scabiosæ non abludunt multum. est enim satis vehemens in purgandis omnibus humoribus, ob insignem amaritudinem.

De

De COCOXIHVITL expurgatoria. Cap. IX.

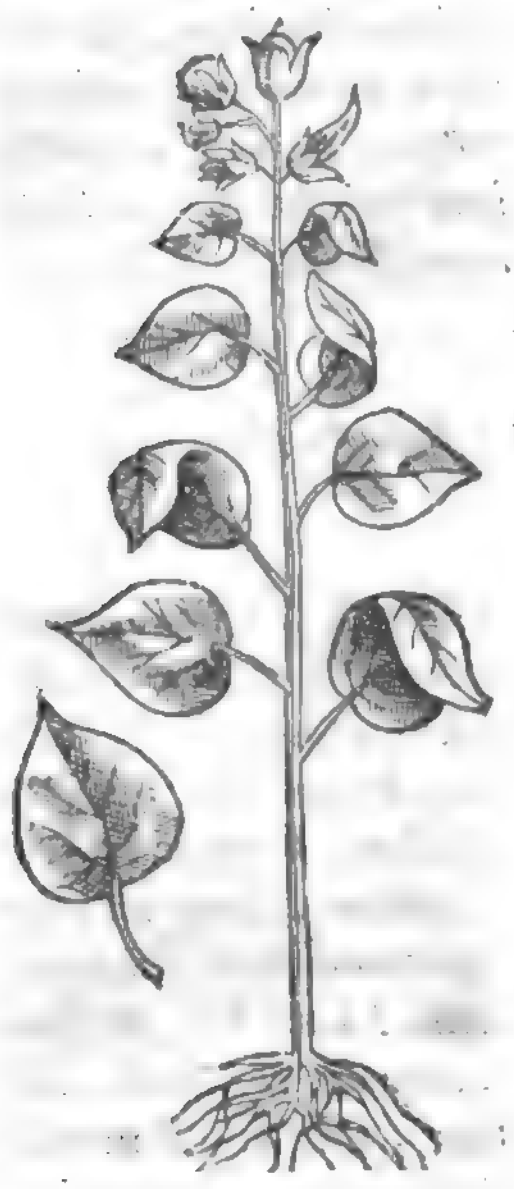

HERBA eſt *Cocoxihuitl* folia habẽs cordis figura, hirſuta tenuiaque, infernè ſqualida, ſupernè viridia. caules rotundos, & hirſutos. flores paruos, & luteos, & in poſtremis caulibus terna grana nigra ciceris forma, & magnitudine, vaſculis contenta prodeuntibus ab ipſis foliorũ exortibus. & radicẽ fibratã, Tota plãta eſt guſtu & odore Thymi, calideq; ordine quarto temperiei. humores omnes, ſupra infraq; expurgat. ſed præcipuè craſſos, & pituitoſos, drachmę vnius põdere deuorata. exhiberiq; etiã poteſt pueris modica portione, p ratione ętatis & vigoris.

Inter Conuolulos hanc herbam reponendam puto. Videmus enim in omni volubili grana tria vel quatuor nigra, obrotundis vaſculis contineri. Et quãuis folium magnam habeat varietatem, tamen plerumq; ad figuram cordis accedit. Confirmat hanc opinionem vis purgandi vehemens, qualis nempe in Scammonio etiam reperitur.

De COCOCXIHVITL TEVHCALTzincenſi. Cap. X.

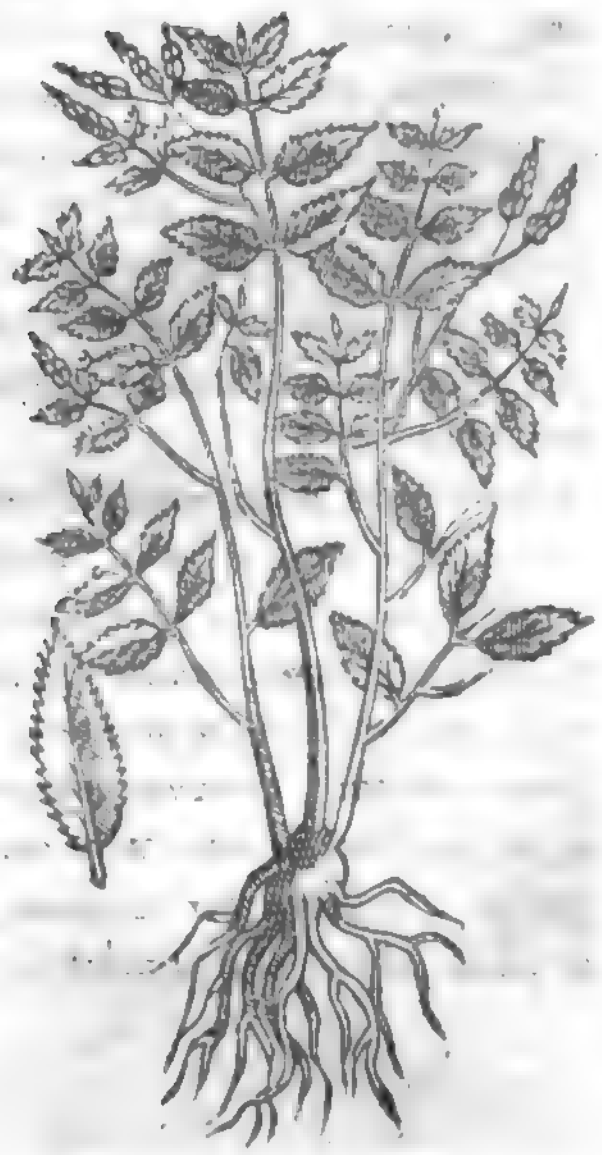

HERBA eſt hęc *Cococxihuitl* folia fundens Menthæ, ſcabra, oblonga, ſubalbida, & ſerrata. caulem fuſcum. fructum in ſummis caulibus capitulorum forma è viridi palleſcentem. radicem verò ſurculoſam. Prouenit iuxta cacumina mõtium regionum calidarum. Calida eſt, & ſicca ordine quarto. guſtataq; linguam adurit. odorem ſpirat Cumini, frigori aduerſatur, & ab eo ortos flatus diſſipat, tormina ſedat, appetentiam excitat, ſeu herba ipſa deuoretur, ſeu ſuccus iusue decocti abſorbeatur. menſtrua, et vrinam euocat, reſerat obſtructa, paralyſi medetur, coctioni fert opem, craſſos humores incidit, perfrigerata membra inſtaurat, aliaq; his ſimilia præſtat iuuamenta.

De COHAYELLI, seu CHICHICA HOAZTON, seu herba serratorum foliorum. Cap. XI.

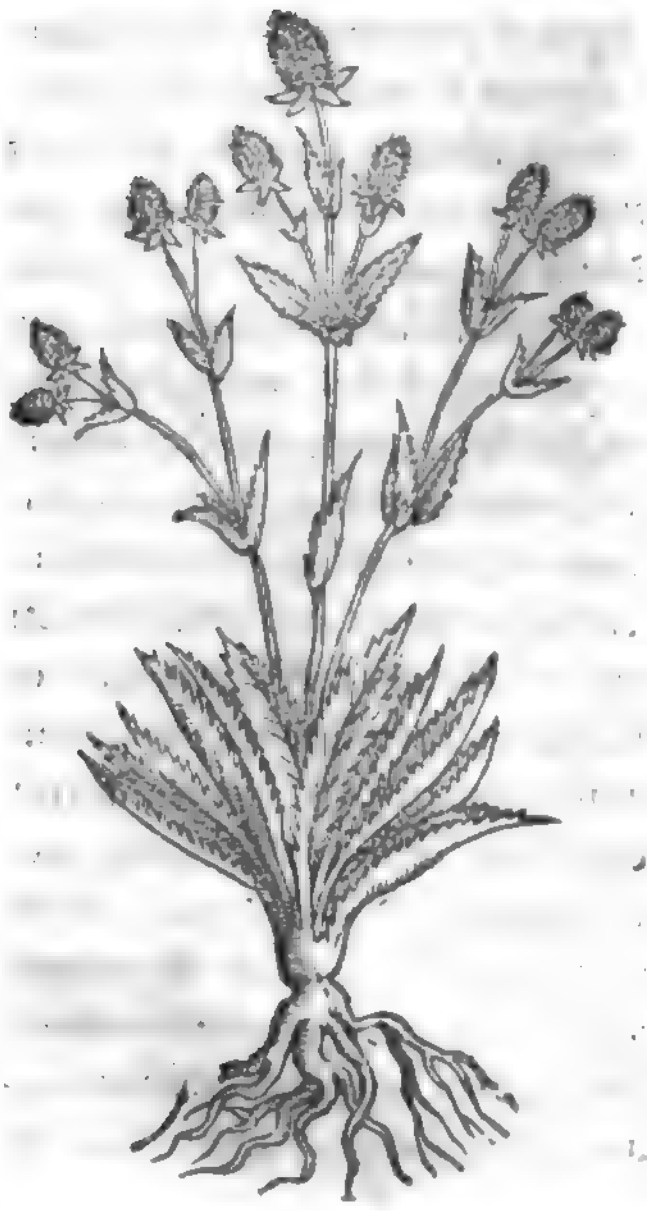

CHICHICA HOAZTON, quam alij *Chichica hoaztic*, alij *Cohayelli*, seu anguem fętentem, alij *Tlipoton*, seu nigram, et fœtentem plantam vocant, herba est spinosa, proferẽs Cirsij folia, longa, & angusta, serrata, et spinosa, vnde nomen. caules rotũdos, cauos, purpurascentes, et in eorum cacuminibus capitula spinifera, et obrotũda. radicesq; fibratas. Prouenit tẽperatis ac mõtosis locis, quales sunt *Quauhtepecenses*. Calida ordine quarto natura constat, Sisaris sapore, odorato tamen, et acri. Radix trita, ac deuorata pondere drachmarum trium ex aquæ vncijs decem, ventriculi imbecillem calorem roborat, dolores ventris, ac cæterorum membrorum è frigida causa ortos sedat, flatus discutit, cholicæ, et illacæ confert, vrinam, et menses euocat, satietati medetur, venerem stimulat, ac ventriculum impensè frigescentem confirmat, et fouet, et morsibus serpentum venenatorum medetur. Quæ omnia efficacius præstat, si ex vino, liquoreuè alio calenti, et roborante offeratur. quin tumores præter naturam admota dissipat, humores articulis infartos attenuat, ac discutit, et cuiuis frigidæ medetur intemperiei.

Ad Dipsacum, vel Scabiosam, forte referri poterit. capitula enim admodum sunt similia, & folia ex oppositione bina, quasi vnum fiunt, sicut & in Labro Veneris licet conspicere. quin & vires Scabiosæ non abludunt multum. est enim satis vehemens in purgandis omnibus humoribus, ob insignem amaritudinem.

De

De ÇOÇOYATIC, seu herba Palmæ simili. Cap. XII.

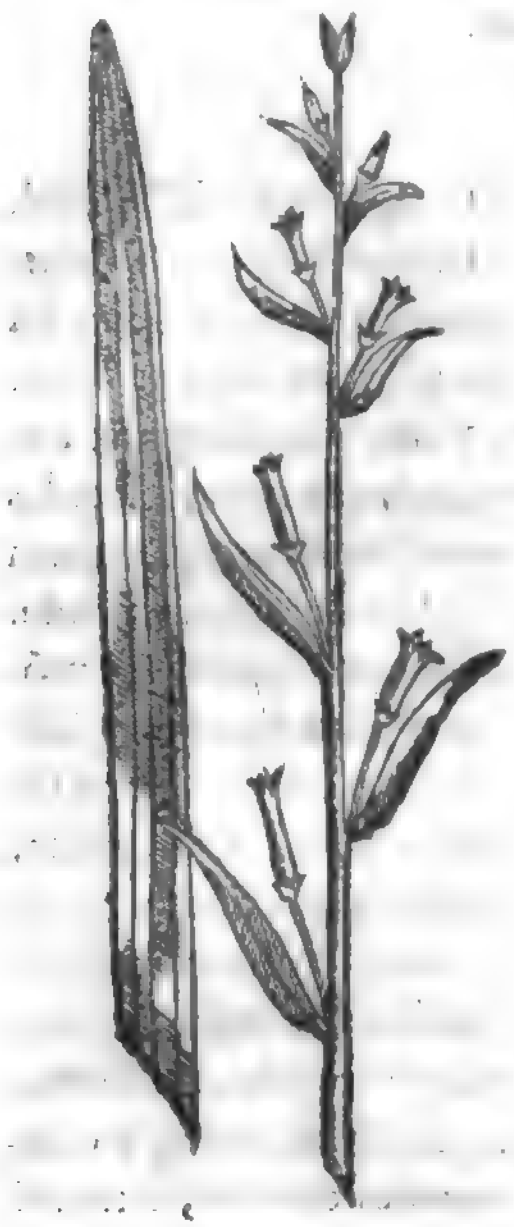

ÇOÇOYATIC herba, quam Michuacanenses *Xahuique* vocant, folia profert Porri, Palmæuè humilis, vnde nomen. et in caule flores longos, et purpureos, caliculorum forma. radicẽ capitati Porri instar. vbiq; prouenit. radix cõtrita, admotaq; narib. protinus sternutamentum ciet, ac trahit pituitam. quo fit, vt ea Indi Medici, quos vocant *Titici*, veluti certissimo quodam indicio periclitentur, qui nam ex ægris, qui curandi sibi contigère, sint morituri, aut qui sanitati tandem restituentur. eadem drachmę vnius mensura deuorata, vrinam dicitur euocare, et dysentericis mederi. mures necat carni permixta. ius verò decocti pediculos, si caput eo lauetur. Hæc est illa nobilis planta, quæ concisa minutim, et in mulsam cõiecta, muscas omnes pererrantes domũ çstatisq; præcipuè tempore morosas, atq; molestas, dulci esca inuitatas delet, ac perdit. Acris est, calidaq; et sicca ordine quarto. radix intestino recto postquã in pilulas conformata est admota pectori confert, pituitam trahit, et instaurat ob eius reduńdantiam contabescentes.

De MECAXOCHITL. Cap. XIII.

VOLVBILIS herba est *Mecaxochitl* binos dodrantes longa, per terram repens, folia ferens magna, pinguia, obrotunda, odora, et acris saporis. caules teretes, contortos, et (præterquam vnde oriuntur pediculi) lęues, per terram repentes. ac circa singulos foliorum exortus, radices oriuntur fibratæ, capillisuè pares. fructus Piperi longo persimilis est. Nascitur humectis locis regionum feruentium, qualis est *Quauhnahuacensis*, et *Hociacocotlensis*. quarto gradu calida est, et tertio sicca natura. et fortassis ad Piperis longi species attinens. Bibitur cum *Cocaoatl*, gratumq; illi saporem cõciliat. cor roborat, ventriculum calefacit, oris halitum commendat, crassos lentosq; humores attenuat, ad-

uersatur

uerſatur venenis, iliacis,& cholicis confert. vrinam euocat. menſtrua,ac partus emortuos trahit cum *Tlilxochitl*, viuoſq; accelerat. obſtructa referat. frigora,& ex eis ortos dolores tollit. rigoribus febrium opitulatur. & alia his ſimilia præſtat iuuamenta.

De OLILIVHQVI, ſeu planta orbicularium foliorum. Cap. XIV.

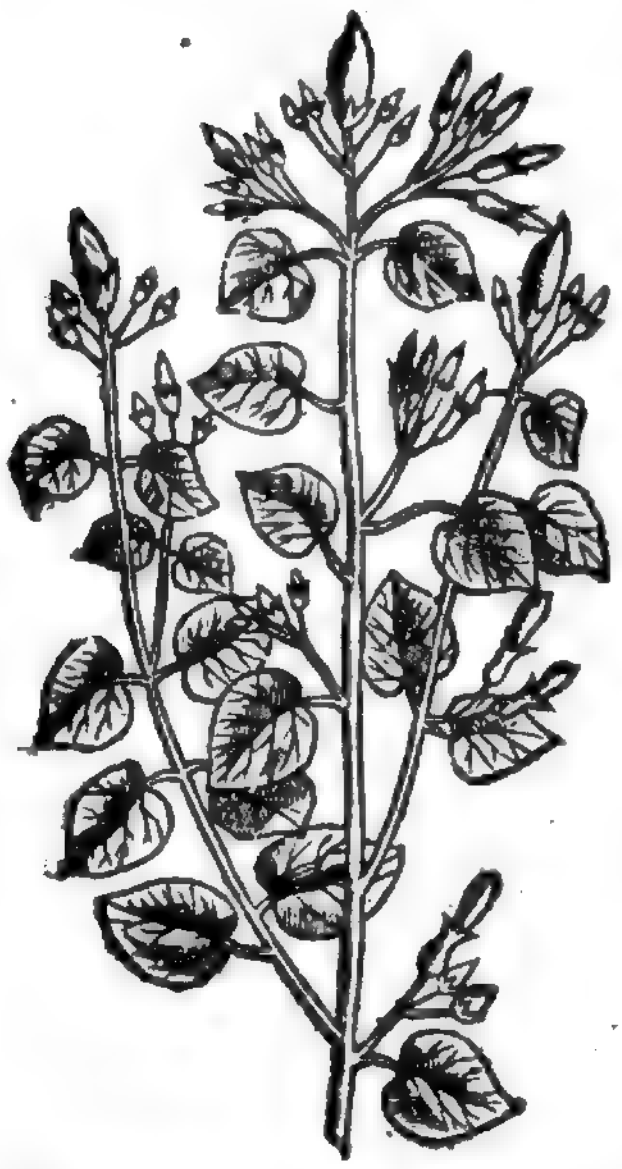

OLILIVHQVI, quam *Coaxihuitl*, ſeu herbam Serpentis alij vocant, volubilis herba eſt, folia viridia ferens, tenuia,cordis figura. caules teretes,virides,tenueſq;. flores albos, & longiuſculos. ſemen rotundum ſimile Coriandro,vnde nomen. radices fibris ſimiles. calida quarto ordine planta eſt. luem Gallicam curat. dolores è frigore ortos ſedat. flatum, ac præter naturam tumores diſcutit. puluis reſina mixtus pellit frigus. luxatis aut fractis oſſibus, & lumbis fœminarum laxis,aucto robore mirum auxiliatur in modum.Semini etiam eſt vſus in medicina, quod tritum,ac deuoratum, illitumq; capiti, & fronti, cum lacte & *Chilli*, fertur morbis oculorum mederi. deuoratum verò, venerem excitat. Acri eſt ſapore, & temperie, veluti & planta eius, impensè calida. Indorum ſacrifici cum videri volebant verſari cum Superis,ac reſpõſa accipere ab eis,ea veſcebãtur planta,vt deſiperent, milleq; phantaſmata,& dæmonũ obuersãtium effigies circumſpectarent. qua in re Solano maniaco Dioſcoridis ſimilis fortaſſe alicui videri poſſit.

Nata eſt hæc planta in horto D. Coruini, Pharmacopolæ in plantarum notitia expertiſſimi, & curioſiſſimi; qua inſpecta facile cuiuis erat iudicare, eam Conuolvulis annumerandam eſſe, vnde & vires vtriuſque apte congruunt.

Smilaces læues phantaſmata varia gignere etiam apud antiquos notum fuit. vnde Dioſ. ait Conuolvulum cum Dorycnio ſumptum turbulenta ſomnia gignere. quod ei commune eſt non ſolum cum Solano manico, ſed etiam cum Papauere, Hyoſcyamo Bangue, Fabis, Nicotiana, omnibusq; alijs narcoticis. hæc enim multitudine fumorum quibus caput occupant, ipſos ſpiritus animales varie agitant, & diuerſas ſpecies eis, vt & ebrijs inducunt.

Ad maiorem porrò Authoris declarationem, libuit apponere ea, quæ à R. Patre aſſiſtente Hiſpaniarum Societ. IESV accepi conſcripta ab Americis Medicis, qui inquiunt. Omnem dolorem ortum à calore vel frigore, in quauis corporis parte, grana iſta in puluerem redacta tollunt. In doloribus podagricis vſus eſt talis. Pars dolens vngatur oleo Abietis, vel Liquidambar, vel Melle albo, vel in defectu horum omnium oleo calido; deinde puluerem inſperge, & ſpatio breuiſſimo videbis miros effectus.

Digitized by Google

Si duodecim, vel treſdecim grana ſeminis huius in puluerem redacta, cum vino albo ſumantur, tollunt dolores è lue venerea ortos, aliosq; in artubus exortos. & licèt in capite quædam excitent phantaſmata, id tamen non obeſt. Hactenus illi.

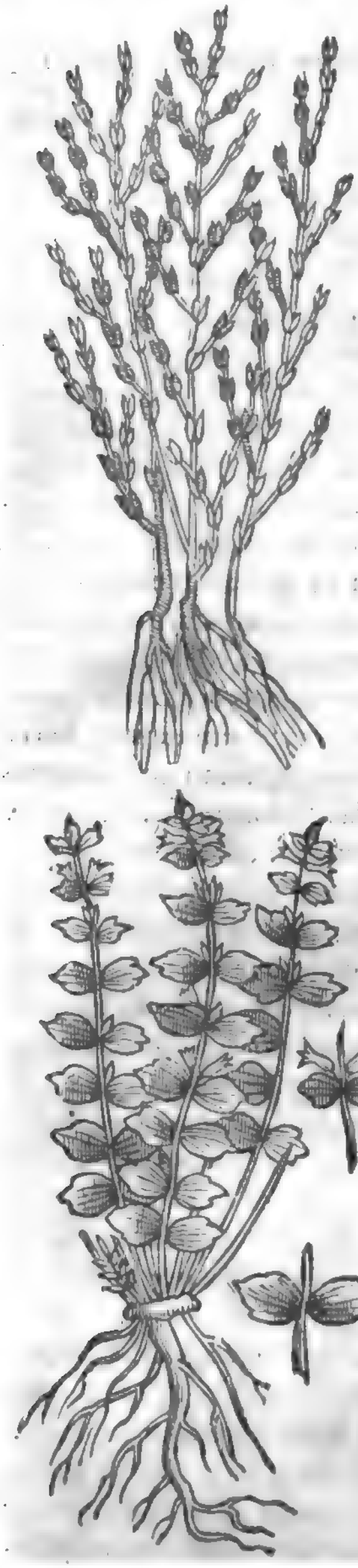

De POZTECPATLI Huaxacenſi Gemmata. Cap. XV.

HERBA eſt *Poztecpatli* folia ferens Rutæ, candida, puſilla, conuoluta, ac arborum erumpentibus gemmis ſimilia, quæ toto anno ſeruat, ac Naſturcium indiſtincta ſimilitudine ſapiunt. caules lignoſos, & fuſcos, ac radices tenues, fibris ſimiles. Naſcitur ſaxoſis locis, & aſperis montium fragminibus, regionis *Huaxacenſis*. caules & folia, calida & ſicca, ordine quarto natura conſtant. eadem tuſa, & drachmæ vnius pondere deuorata, ſuccurrunt neruis, tendonibusq;, aut reſolutis aut conuulſis, modo à frigida, & humida euenerit cauſſa, ac amiſſum reſtituunt motum. quod eſt permultis cognitum experimentis.

De TLALATOCHICTL, ſeu humili Pulegio. Cap. XVI.

SPECIES eſt *Tlalatochictl* Pulegij peregrina, Tragoriganiuè. herba namq; eſt folia habens parua, ſerrata, Origano ſimilia, binaq; per interualla, & minora. caules tenues. flores purpuraſcentes ex albo. binos quoque ab ipſo foliorum prodeuntes exortu. radicem longam, tenuem, & fibratã. Prouenit montoſis, ac planis *Xalatlauhij* locis, vbi ſeruari in manipulos redacta in totius anni vſum paſſim conſueuit. Calida, & ſicca ordine quarto natura conſtat. & cum cæteris generibus vrentior ſit, linguam tamen, quam primum calefacit, paulò poſt velut *Atochictl* ſpecies, reddit impensè gelidam. Ius decocti eius diſcutit flatus. dolorem ventris tollit. cholicis medetur. frigus pellit. vrinam, & ſudorem euocat.

De

De TEPECVITLAÇOTL, seu CVITLAÇOTL montana. Cap. XVII.

HERBA est *Tepecuitlaçotl* Pyri habẽs folia, sed maiora. caules sesquidodrantales, subalbidos. radicem furculosam. nascitur *Anenecuilci*. radix calida est, & sicca ordine quarto, acris gustus, vrẽsq;. Hæc tusa, illitaq; dorso, rigores accessionum tollit. flatum discutit. crassos, & lentos humores attenuat. dolores à frigore, aut flatu ortos lenit. vrinam, & mẽses trahit. sudores euocat. cõuulsis, & his quibus motus est impeditus auxiliatur. confert resolutis. aliaq; permulta exhibet auxilia, quæ ex simili temperamento solent secundum naturam prouenire.

Folium cordi simile aliquo modo, latitudinem habet trium digitorum. Herba porrò ipsa forte Apocyno adiungi poterit, quod ex fructu, si eum Author descripsisset, facile conijci potuisset. folia bina ex aduerso posita, & sapor ille acris, ad hanc suspicionem aliquem possunt mouere.

De TVZPATLI. Cap. XIIX.

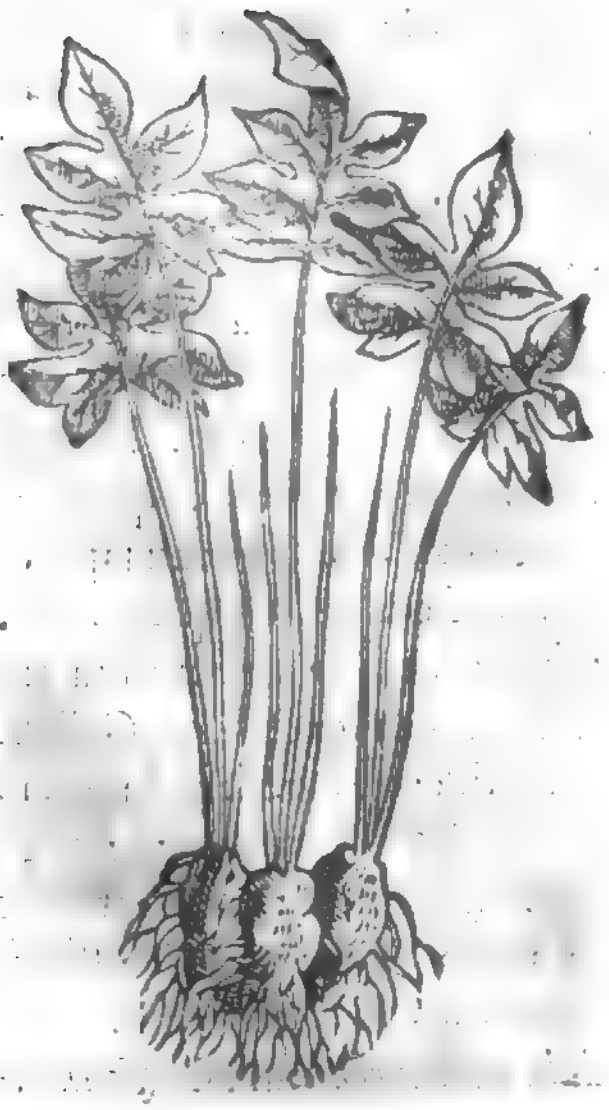

TVZPATLIS herba est radicem ferens rotundam, Nucis Ponticæ magnitudine, fibrisq; refertam tenuibus, & cyanei coloris. vnde prodeunt pediculi tenues, & in eis folia sinuosa, & Polypodio penè similia, sed minora, & virentiora. & flos, vt aiunt, nullus. Nascitur in planis, editisuè, sed calentibus locis *Totopecensibus*. Radix est acris, odora gustu, calidaq; & sicca ordine circiter quarto, subtiliũq; partium. Curat hæc impetigines, panos, furunculos, & Gallicum vocatum morbũ, & alios discutit prẽter naturam tumores. radix deuorata, atque applicata alijs morbis succurrit, quod facilè ex prædictis viribus, quilibet methodo quadam

Digitized by Google

deprehendet. Egregia videtur planta, & qua nullæ deberent carere Officinæ.

Folij longitudo naturalis eſt ſeptem digitorum, latitudo verò maxima octo, eſtq; figura folij ſinuoſa, ſicut in Acantho videmus.

Inter ſteriles porrò herbas, cum fructu careat, reponenda erit. Vnde Author, eam Polypodio comparauit. Hanc non putò eſſe Drackenam, cum radice conſtet rotunda.

De TZAHVENGVENI TZATSCVAVE, ſeu Filipendula Michuacanita. Cap. XIX.

HERBA eſt Filipendula Michuacanica, radicem fundens glandi ſimilem, intrinſecus candentem, & extra fuſcam, deſinentem in tenuem, & longum funiculum; vnde prodit caulis purpuraſcens ornatus folijs in tres partes, quarum media maior eſt, diuiſis ſerratiſq;, & floribus circa poſtremos ramos per ambitum coccineis, ac media parte luteis, cum alba quadam Iride. Naſcitur in frigidis mõtibus, & eorum verrucis *Iacambaci* prouinciæ *Michuacanenſis*. Radix eſt calida, & ſicca ordine tertio completo, & quarto incipiente, acriſq; & ſubamari ſaporis. odoris verò *Copalli*, aut *Tecomahace* perſimilis. Folia tuſa & admota, medentur ſcabiei, & redacta in puluerem vlceribus, & præcipuè pudendorum. radices tuſæ, atque ex aqua deuoratæ duarum drachmarum pondere, vrinam, & menſes euocant. conuulſionem curant. pectori conferunt. frigus pellunt. referant obſtructa. opitulantur cęliacis, hydropicis, cholicis, iliacis, & cæteris quibus medicamenta calida ſiccaq; ordine tertio, ſubtilium partium ſolent conferre.

De TZAHVENGVENI, ſeu Filipendula Michuac. altera. Cap. XX.

TZAHVENGVENI herba, eſt radices proferens illis noſtratis Oenantes ſimiles, ſed paulò maiores, & fibris refertas, quinas, ſenaſuè, inter ſeſe connexas. è quarum ſingulis vnicus prodit caulis, refertus folijs anguſtis, & longis. floribus circa medium luteis. in ambitu verò purpuraſcentibus. Naſcitur in frigidis *Michuacanenſibus*, quale eſt *Puſquarum*. Radix *Copallis* vocati ſaporem refert, calida & ſicca ordine quarto natura, & nonnihil amara. Scabiem illita dicitur tollere, & puſtulis ortis à lue Gallica, mederi, flatum diſcutere, pellere frigus, ſudores euocare, calefacere membra refrigerata, & pectoris affectionibus conferre. ſubtiles partes ſortitur. vnde quiuis poſſet facile permultos alios diuinare vſus.

Filipendulæ nomen generale eſt, & in pluribus

Digitized by Go

ribus plantarum generibus inuenitur. quædam enim in ferulaceo genere reperiuntur: aliæ verò Quinquefolijs adnumerantur. quas verò Author in hoc & præcedenti Capite describit, in alio prorsus sunt genere. nempe Corymbifero, siue Buphthalmico. florem enim herbæ describit similem Asteri Attico. nec vires huius generis abludunt. sunt enim multæ, aromaticæ, & calidæ.

De TZOCVILPATLI. Cap. XXI.

TZOCVILPATLIS ALIA.

HERBA est *Tzocuilpatlis* quatuor dodrantes longa, folia ferens Ocymi, parua, crenata, ac nonnihil spinosa, & caules radici fibratæ insistentes. flores verò abeuntes in pappos, summis quibusque caulibus senos, septenosue appendentes. Nascitur editis, & calentibus locis *Papalotispaci*. Odora est, & quarto ordine calefaciens, & exiccans. Folia deuorata ex aqua pugilli vnius mensura, dolores capitis ac totius corporis tollunt, purgantq;. quinglans è radicibus parata, & supposita, ventris mitigat dolores, & extergit intestina.

Digitized by Google

De YCHATLEPATLI. Cap. XXII.

YCATLEPATLIS I.

YCATLEPATLIS II.

YCHATLEPATLIS III. Tlalſicapan.

YCHATLEPATLIS herba eſt folia proferens mediocris magnitudinis, cordis ferè figura, infernè hirſuta, albidaq; & viridia ſupernè. caules multos, ac purpuraſcentes. flores virentes in formam corymborum compoſitos, obrotũdumq; fructum, & capillos quoſdam iuxta foliorum exortus, radicemq; fibratam. Prouenit calidis regionibus, pręruptis locis, mõtiumq; faucibus. Acris, calidaq;, & ſicca ordine quarto, & facultatis adſtringentis. folia mirum in modum Chryſomelorũ odorem, aut malorum Cydoniorum ſpirant. Ius decocti eorum, dolorem ventriculi ſedat, farina radicum inſperſa, vlceribus pudendorum medetur. Cortex radicum ex aqua deuoratus, dicitur hydropi mirabili quodam ſucceſſu mederi, ſi trium drachmarum ſumatur menſura.

Huius Ychatlepatlis tres hìc imagines exponi-

Digitized by Google

ponimus,tres huius generis differẽtias exprimentes. Primo loco posita,quæ cincinnis exornatur ex alis prodeuntibus ; purpureos habet caules,folia ferè bina ex aduerso sita.

Secunda , vt in autographo depingitur , caules purpureos non habet. eiusq; spica viridis est,figura Ligustri, & flores obscurè rubent.

Tertia viridi quoque fœtu notatur,cincinnis orbata , vti & secunda.

De YZCVICVIL , seu Oculo depicto. Cap. XXIII.

HERBA *Yzcuicuil,* caules fert exiles, & geniculatos,rutaceis folijs refertos, sed longioribus . flores candentes, & paruos circa singulos foliorum exortus . radicem Peoniæ similem,extrinsecus fuscam, intrinsecusq; albã. Quæ radix,cuius est in medicina vsus,initio sentitur dulcis,sed mox exurit guttur.puluis eius coniectus in aquam atque ita infusus aut deuoratus , ventris aufert dolorem, pituitam detrahit, & vrinam euocat, drachmæ tamen vnius pondere. Calida,siccaq; ordine quarto natura constat, ac vrenti facultate . seruatur radix in annuos vsus .

Flos huius herbæ ex omnibus alis foliorum ex aduerso positorum exit , vt in Anagallide .

De YZTACPATLI YANGVITLAnensi. Cap. XXIV.

YZTACPATLIS herba est , folia producens oblonga , angustaq; , & caules tres spithamas longos , tenues, cauos, & geniculis interceptos , coccineosq; flores , ac radicem fibratam , & sensim gracilescentem . Prouenit apud Mistecam superiorem . Radix est acris , & aliquantisper glutinosa , calida ordine quarto , siccaq; . eadem in farinam redacta, dicitur ventris tumores discutere ; & punctis etiam, euocatis humoribus ad cutim , mederi , si bis die drachmæ vnius pondere ex aqua ebibatur .

Ocymastro videtur hæc herba similis , tum geniculis , binisq; foliis non serratis , tum verò flore ipso coccineo.

De

Herba Franciſci Zimbren.

De YZTACPATLI Ygualapenſi. Cap. XXV.

HERBA YZTACPATLIS *Ygualapenſis* radici inſiſtit fibratæ, vnde profert ſtipites tenues, teretoſq;, ornatos folijs Ocymi, circinatis, & ſubluteis floribus in pappum abeuntibus. Naſcitur in calidis, planiſq;, & humidis locis regionis *Ygualapenſis*. Radix eſt acris, nonnihil amara, calidaq;, & ſicca ordine quarto. folia vnciæ vnius pondere deuorata; aut decoctarum radicum Ius, ventris dolorem ſedant, & pellunt lumbricos.

Flos admodum ſimilis eſt Virgæ aureæ.

De YZTACPATLI Atotonilci. Cap. XXVI.

YZTACPATLIS ATOTONILCI herba eſt, folia proferens Lini, argentea, longiuſcula, & anguſta. caules ſeſquidodrantem longos, teretes, lignoſos, ſubalbidos. flores, vt dicunt, modicos, & candentes, ac radices ſurculoſas. Naſcitur apud *Atotonilcenſes*, aridis planiſq;, ac frigidis locis. vbi ea Franciſcus quidam Zimbren, à quo etiam habet nomen, paſſim vtitur, reputans mirabile pharmacum, & reliquorum, quæ apud Indos inuenta adhuc ſunt, præſtantiſſimum. calida namque eſt, & ſicca ordine ferè quarto, odoraq;. Radix ſemiunciæ pondere teritur, & redigitur in ſpherulam, mox reſoluitur ex vino, & bis, teruè percolatur, ac bibitur ſuccus, qui corpus citra vllam noxam, aut laborem affatim euacuat.

In figura fructus depingitur Mercurialem repreſentans. qui tamen ob paruitatem rectè diiudicari non poteſt.

De

Digitized by Google

De ÇACATLEPATLI. Cap. XXVII.

CACATLEPATLIS, quam alij *Teſtacian*, ſeu vrentem medicinam vocant, herba eſt folia proferens Hordei, Graminiſq;, flores luteos, calycibus contectos, ac ſemen exile, & rotundum, radiceſq; multas Aſphodelo, ſimiles. Naſcitur in frigidis locis, qualis eſt *Huexotzineum*, & *Kalatlaneum*. Radices calci additas, aiunt vetuſtis vlceribus egregiè mederi, ſed præcipuè his, quæ fauorum more multis ſcatent oſculis. dilatatis namque plagis, atque exterſis, tandem eo vitio affecti, ſanitati reſtituuntur. ſtrumas etiam ſanare impoſitas ſęlici ſemper euentu, tumores præter naturam rumpere, atque patefacere, curare lychenas, & integram (ſi opus ſit) carnem corrodere; & excauare. calida enim eſt ordine quarto, & vrenti natura, vnde euenit nomen.

Aſphodeli noſtrates etſi quartum caloris gradum non attingant, tamen ad purgationes, præſertim per vomitum, non ſunt inefficaces. quod longe etiam efficacius præſtabit acrimonia ſua hìc ab Authore deſcriptus Aſphodelus.

De AXIXCOÇAHVIZPATLI, ſeu medicina vrinæ lutea. Cap. XXIIX.

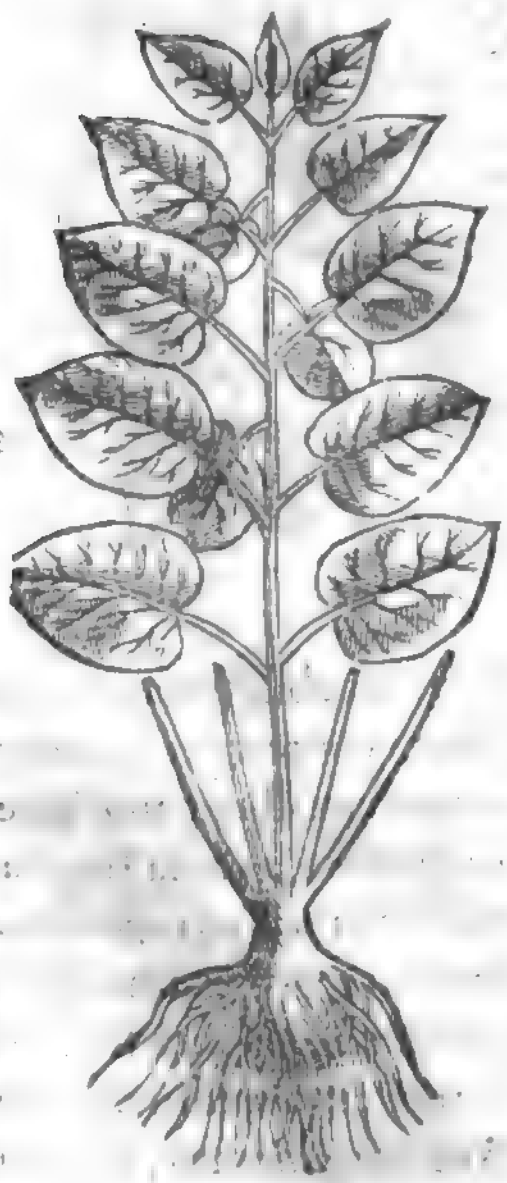

HERBA eſt *Axixcoçahuizpatlis* folia ferens infernè lutea, vnde nomen, ſcutorum, aut Hederæ forma, multiſq; diſtincta interuenijs. caules teretes, longos, lignoſos. radicem verò breuem, craſſiuſculam, fibratam. Naſcitur in collibus frigidarum regionum, campeſtribuſq, locis *Tanguitlani* Miſtecæ ſuperioris. Radix eſt odorata guſtu, acris, calidaq;, & ſicca ordine tertio, ſubtiliumq; partium. vrinam euocat, & dolores renum tollit Ius decocti foliorum, ſemel quotidie tempore matutino epotatum.

De

De CEMPOALXOCHITL, seu Indicis Caryophyllis Cap. XXIX.

PLANTA ferens florem, quem Mexicenſes à numeroſa foliorum multitudine *Cempoalxochitl*, Hiſpani Caryophyllum Indicum, & antiqui ex quorumdam falſa ſententia *Othonam*, aut Iouis florem vocant: herba eſt, cuius ſeptem præcipuæ (quamquam ſint & aliæ) in hac Noua Hiſpania differentiæ reperiuntur, flore, nomine, & magnitudine diſtinctæ. foliis omnes conſtant Tanaceti, floribus autem luteis, aut ex luteo rufeſcentibus. facultate ordine tertio calida, & ſicca. ſapore acri, tenuibus partibus, & non ſine quadam grauitate

CEMPOAL XOCHITL
Caryophylli Mexicani planta.

CEMPOAL XOCHITL, ſeu Giubnaxochitl. Tzneycepobual.
Caryophyllus Mexicanus I.

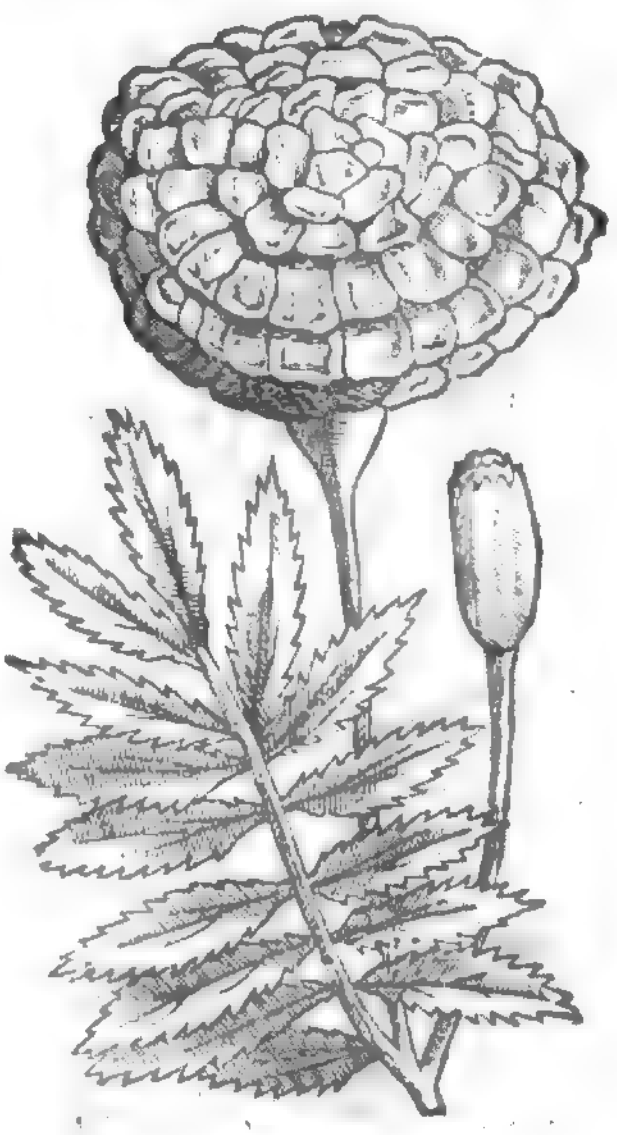

Vires. odoris. vi pollet diſcuſſoria, & aperienti. Foliorum ſuccus ebibitus, aut folia ipſa contuſa, & ex aqua epota, vinouè, ventriculum gelidum contemperant. menſes, vrinam, & ſudores eliciunt. frigora intermittentium arcent illita paulò ante acceſſionem. flatum diſcutiunt, venerem excitant, cachexiam à cauſa frigida ortam vitio hepatis curant, aperiunt obſtructa. conuulſa laxant, hydropen leuant. vomitum ex aqua tepida procurant. & tandem febrium rigoribus, imò febribus ipſis, expurgata per vrinam & per ſudorem cauſſa, medetur. Primæ ſpeciei flos

Species. I. Cépoal Xochitl. eſt luteus, cæterorumuè generum flores vincit foliorum amplitudine, & numero, & *Cempoal xochitl* propriè vocatur à Mexicanis ob innumeram, vt dictum,

mira-

mirabilemq; foliorum congeriem . quorum diſpoſitione & forma , albam Roſam noſtratem quadantenus videtur imitari . Huius generis planta cæteris maior eſt,& amplioribus ornatur folijs . Secundus flos *Oquichtli*, ſeu flos maſculus dictus , ob magnitudinem foliorum & calycis,vt à primo genere totius plantę,floris, & foliorum amplitudine longo ſuperatur interuallo, ſic reliqua in omnibus (ſi foliorum numerum excipias , quo cunctis pene cedit) ſuperat, ac vincit . Tertium florum genus *Tlapalte cacayatli* ob colorum varietatem dictum,minus eſt ſecundo;ſed folijs, vt attigimus numeroſioribus , & è luteo in venetum inclinantibus colorem. huius plãta minor eſt præcedentibus , & minoribus folijs conſtat. Quartum verò dictum *Macuilxochitl* , tertio ferè eſt par , ſed pallenti colore . Quintum *Tlapalcoçatli*, vel *Coaxochitl* vocatum , prædictis omnibus minus eſt, & non vſque adeo numeroſis folijs,tertiumq; colore imitatur . Sextum *Çacaxochitl*, vel *Coçatli* dictum, luteum eſt, & minus

II. Oequichtli.

III. Tlapalte Cacayatli.

IV. Macuil Xochitl.

V. Tlapalcocatli.

VI. Cacaxochitl.

OQVICHTLI COCAXOCHITL.
Caryophyllus Mexicanus II.

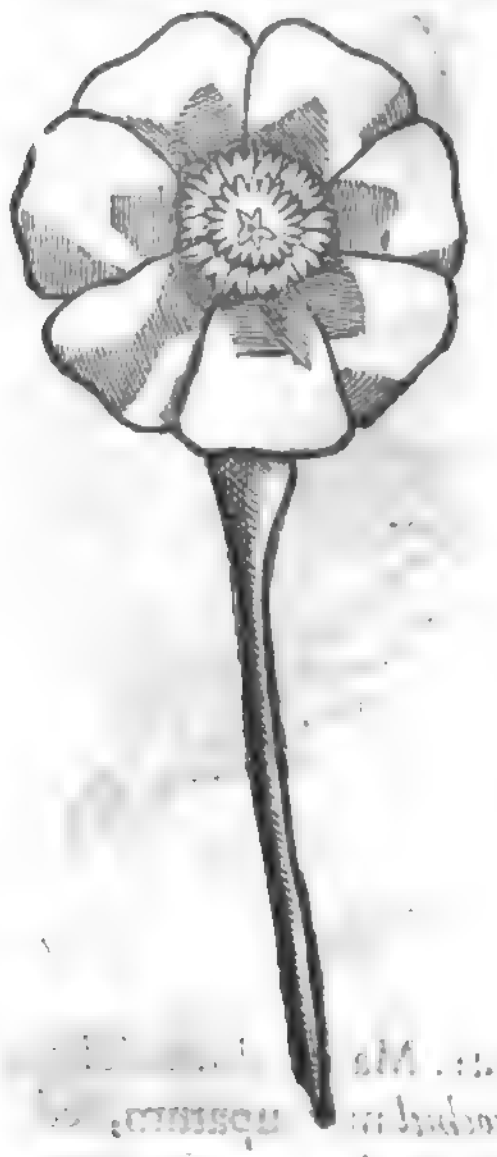

TLAPALTE CACAYATL.
Caryophyllus Mexicanus III.

MACVILXOCHITL, ſeu Maon.
Caryoph. Mexic. IV.

Digitized by Google

TLAPALCOçATLI COAXOCHITL.
Caryoph.Mexic. V.

COçATLI COZTIC.
Caryoph. Mexic. VI.

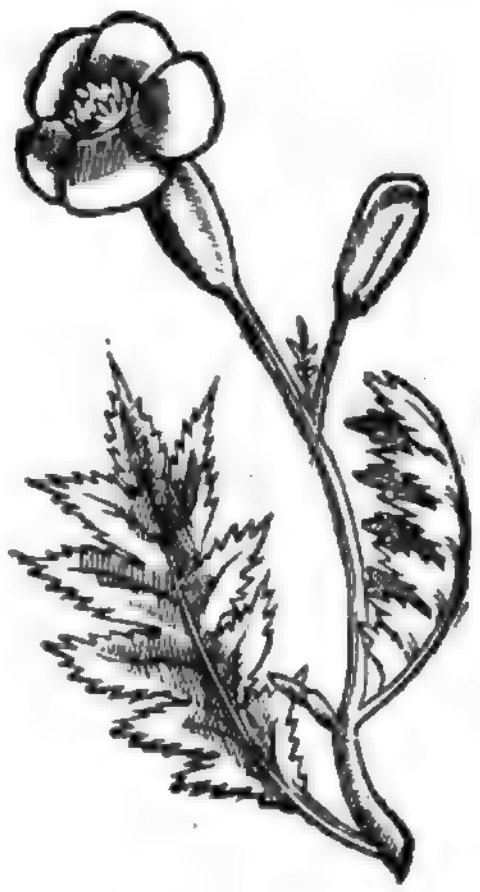

TEPECENPOAL XOCHITL.
Caryoph.Mexic. VII.

VII. Tepecépoal Xochitl.

nus præcedenti. Maiuſculum eſt ſeptimum *Tepecenpoal xochitl* nuncupatum, ſed exilioribus, luteiſq; floribus, qualia ſunt quoque ipſius plantæ folia, quæ ſunt omnium minima. Quibuſuis locis & quouis tempore ſata video prouenire huius genera, ſed lætius incalentibus. emicuere iamdiù apud Hiſpanos, lætoſq; exteris quoque nationibus flores præſtitere.

Naſcitur hic flos elegantiſſimus, non tantum in Orbe nouo, ſed etiam apud Aphricanos: vnde à multis flos Tunetanus, vel Aphricanus nominatur.

Dodonæus eius vim veneficam eſſe prodidit, experimento in fele facto, & mures arroſis ſeminibus mortuos repertos addit, & puero exeſu floris os intumuiſſe, & porcis quibuſdam fuiſſe exitio. Quæ tamen omnia non concludunt hanc herbam venenum eſſe, & inter ſpecies Tanaceti referri non poſſe.

Herba certè corymbifera eſt, & folio nulli, quam Tanaceto in eo genere propior. flos & ſemen non multum abludunt à congeneribus,

Digitized by Google

ribus. odor quidem quam in Tanaceto grauior, sed tamen etiam in Tanaceto magna est odoris grauitas. vires porrò quod attinet, vidèmus ex Authore nostro esse medicamentum præstans, tum ad incidendum, tum ad purgandum. nec ea omnia venena iudicanda, quæ bestias, præsertim minores, & debiliores, necant. sic enim & Doronicum bestijs mortem infert, hominibus cordiale censetur.

Labia intumescere possunt facillimè à quauis herba calida, & acri, præsertim in pueris corpore, quod à quouis agente multum patitur. Quod si omnino ob prædictas causas venenum quis dicere velit, non minus Tanacetum, vel Absynthium venenum dicendum fuerit. Refert enim Gryllus in libro de saporibus, Medicum quendam Parisiensem, summitates Absynthij deuorantem, in periculum vitæ incidisse. Non male autem Lycopersium Galeni esse putatur, quo vsus erat Centurio ille Aphricanus ad ingentes articulorum dolores euocandos, sicut & nos vtimur Chamæmelo, Absinthio, similibusq. plantis calidis.

De CIVAPATLI YACAPICHTLENSI. Coniza Mexicana. Cap. XXX.

CIVAPATLI YACAPICHTLENSIS, ab alijs *Pitzauac cinapatli* vocata, Saluiæ profert folia, adeo glutinosa, vt tacta manibus, protinus adhæresçant. flores in summis caulibus purpurascentes, & in corymborum formam compositos. radicemquè fibratam. Calida constat, siccaq. ordine tertio natura, & acri sapore: adeo Conizæ similis, vt nisi floribus ab ea distaret, in illius species videretur referenda. Ius decocti eius epotum, admotumue, humores imbibitos, articulis aut neruis, mirè discutit, ac dolores quosuis (causa ablata) leuat. Nascitur in calidis *Yacapichtla*.

Etsi flos huius herbæ sit purpureus, & non luteus, id tamen non obstat quin Conizæ sit adnumeranda planta. nam flos sæpe variat in eadem specie, non quo ad colorem solum, vt in Tulipis videmus, sed etiam in situ. Sic enim Campanula alia spicam habet, alia Vmbellam. Accedit etiam, hanc herbam esse glutinosam admodum, instar Conizæ, & vires esse admodum similes.

De COCOXIHVITL, *ſeu herba acri.*
Cap. XXXI.

ETSI Indi plantam hanc herbam vocant, in arboream tamen ſæpenumero magnitudinem eleuatur, duarum, ac interdum trium vlnarum æquans altitudinem. atque ideo vtriuſque imaginem exhibuimus apud Regis *Texcocoquenſis* hortos, vbi rei herbariæ aliquot vacauimus dies. ergo à ſapore acri, quo pollet, nomen accepit. Folia ſunt Polypodio non omnino diſſimilia, ſinuoſa, & magna, diſtincta venis rubreſcentibus è pallido. Flores in poſtremis ramorum flagellis ſpicati, ex albo palleſcentes. è quibus fructus prodit, paruus, racemoſus, & vtrimque deſinens in acumen. amaro, & acri ſapore conſtans, multoq; affluens ſucco. ſtipites hirſuti, ac teretes, & internè lutei, luteoq; ſucco manantes. Radix magna & ſurculoſa, qualem exigunt arbores. folia altera parte viridia, altera verò ſubalbida. Calida eſt, & ſicca intra ordinem quartum, non ſine quadam adſtrictione. Surculi cortice nudati, albugines atque argemata illitu diſcutiunt. Succus abſumit flatum, curat lychenas, quod & fructus facit, & dolores à frigida cauſſa ortos lenit. Folia medentur veteribus. plagis tuſa atque applicata, verrucas corrodunt, & præcipue præputij & pudendorum, quod certiſſimo patuit experimento. Sunt qui vocent hanc arborem *Quauhchilli*, a ſapore acri & vrenti, Siliquaſtroque *Chilli* vocato a Mexicanis, quamſimillimo. Prouenit temperatis, calentibusq; regionibus, conuallibus, necnon in cultis, & hortenſibus. Sunt etiam qui *Totolinyzochil*, ſeu Paſſeris florem vocent. nec deſunt qui *Tlacoxihuitl*.

Folia Acantho, vel Botry ſimilia depinguntur, & venæ omnes intercurſantes rubent. in ſummo ſpicæ ſunt flauæ, quaſi acini Berberis.

Digitized by Google

De EPAZOTL, Atriplici odorata Mexicana. Cap. XXXII.

EPAZOTL, ſeu planta odorata, herba eſt odora, folia ferens oblonga, crenata, & rubeſcentia. caules cubitales, ſpicatum ſemen, ac radices ſurculoſas. Naſcitur in calidis, temperatisq. regionibus, coliturque in hortis nonnullarum commoditatum gratia. Acris eſt odora, & tertio ordine calefaciens. edulis etiam, cruda coctaue. & adiecta condimentis corroborat: pectori, aſthmaticis, & obſtructis confert, & gratam alimoniam præbet. Ius decocti radicum dyſenterias coërcet, diſſipat inflammationes, & noxia venenis pellit animalia.

Folia rubra ſunt, admodum ſimilia Atriplici, vel Botry.

De ERAHVENI Cap. XXXIII.

ERAHVENI herba eſt folia Origani fundens, caules teretes, flores longiuſculos, cyaneos, & anguſtos, ac radicem contortam, glutinoſam, & prolixam. olet Coriandrum, ſed acrius quidpiam ſapit. Naſcitur in *Tancitari* temperatis locis. Calida & ſicca ordine tertio conſtat natura, & ſubtilibus partibus. Ius decocti eius infuſum, torminibus medetur, vrinam euocat, flatum diſcutit, & obſtructiones aperit, craſſa corpora extenuat, aliosque huiuſmodi vſus permultos præſtat.

Digitized by Google

De TAVHTLI, seu nubilosa herba. Cap. XXXIV.

HERBA est *Tauhtli*, seu nubilosa planta, quam ob flores comantes, qui nubila imitari solent quadantenus, aut quia nubes oculorum discutit, sic appellant; Mexicenses verò *Tzitziqui* vocant; folia fert saligna, serrata, caules cubitales, è tenui radice assurgentes, flores luteos, in vmbellam compositos. odorem, & saporem citra distinctionem vllam Anisi, qualem folia quoque, & cæteræ eius plantæ partes referunt. quo fit, vt Anisi speciem, quampiam existimare aliquis possit. gustu acri, & amaro, & subtilium partium. Temperata amat loca, quales sunt Mexicenses agri, & calidiora quoque exornat, etsi in montibus solet etiam prouenire. Floret imbrium tempore, id est Maio, vsque in Septembrem, quod tempus Veri nostro respondet. Colligitur semen Nouembri; folia, caulesuè Februario, sed Decembri radix. in orbem nostrum delata, Carpentario, quantum coniectura, assequi potest, gauderet solo, hortosq; Philippicos læta exornaret. Calidæ est, & sicca quarto fere ordine temperiei. vrinam elicit, menstrua euocat, abortum grauidis procurat, emortuosq; partus trahit. quæuis eius plantæ particula quocumque modo illam corpori liceat admouere, pectori, tussiq; confert, flatum discutit, sistit aluum nimis fluidam, oris halitum commendat, lac generat, venenis aduersatur, venerem stimulat, dolorem capitis leuat, amentibus fert opem, & a fulmine perterritis, atque stupefactis. fluxum sanguinis compescit, sitim hydropicorum extinguit, frigora febrium, suffitu illituq; arcet. & viperino adipi immixtam epotamque, aiunt ruptas venas resarcire. vaporem verò Iuris decocti eius naribus, immodico humore perfusis, ferre opem. & tritam, insperſamq; auribus malè habentibus. tumores præter naturam, tusa atque admota dissipat, ventriculum calefacit: satietati & præcipuè puerorum medetur. renum, ac veſicæ lapillos, arenas, ac crassiorem pituitam ibidem infarctam abstergit. humores extenuat. admota cum melle ventriculo vomitum coërcet, pus gignit, vlcera sanat, vtero confert, cimices fugat, arcet hemicraneas. Præcipua vtilitas est, aquam, vbi aliquandiu maduerit, nouem diebus matutino tempore sumptam lychenas, & impetigines mire sanare.

Omnes hæ vires, plerisque alijs ferulaceis conueniunt, ob subtilem illam vim penetrandi, quæ in illorum sale subtilissimo consistit, quod in magna quantitate ex horum seminibus vna cum oleo extrahitur.

De

De PELON MEXIXQVILITL, seu Nasturtio Peruino. Cap. XXXV.

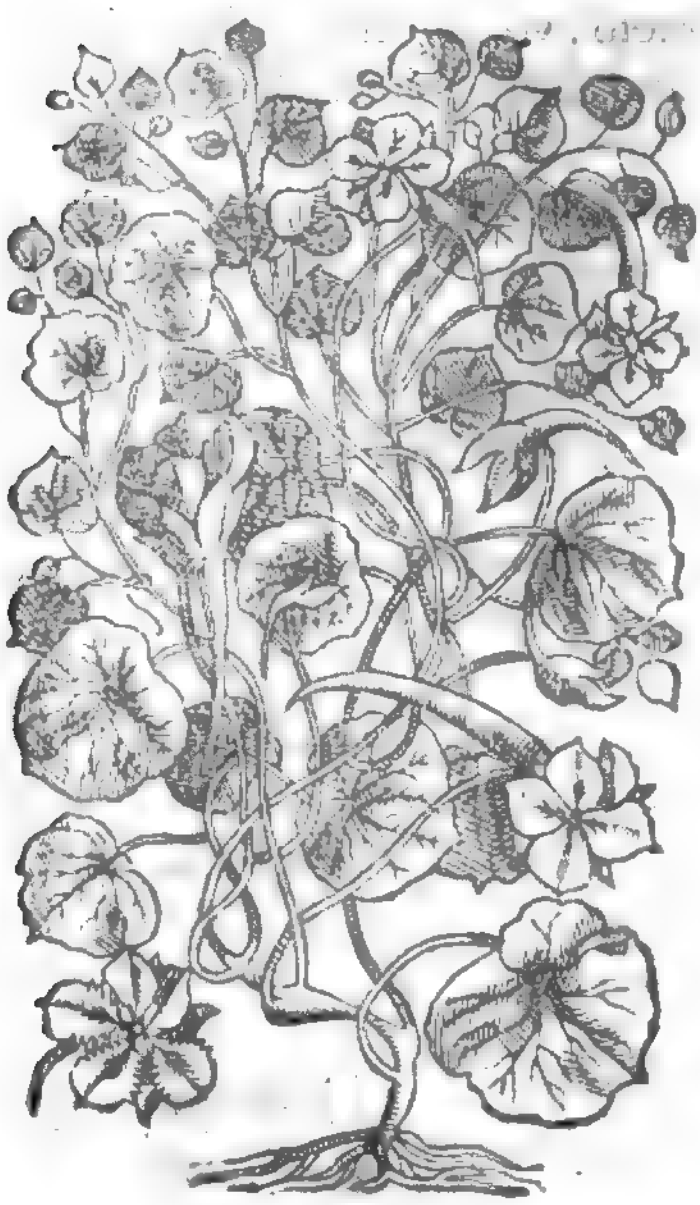

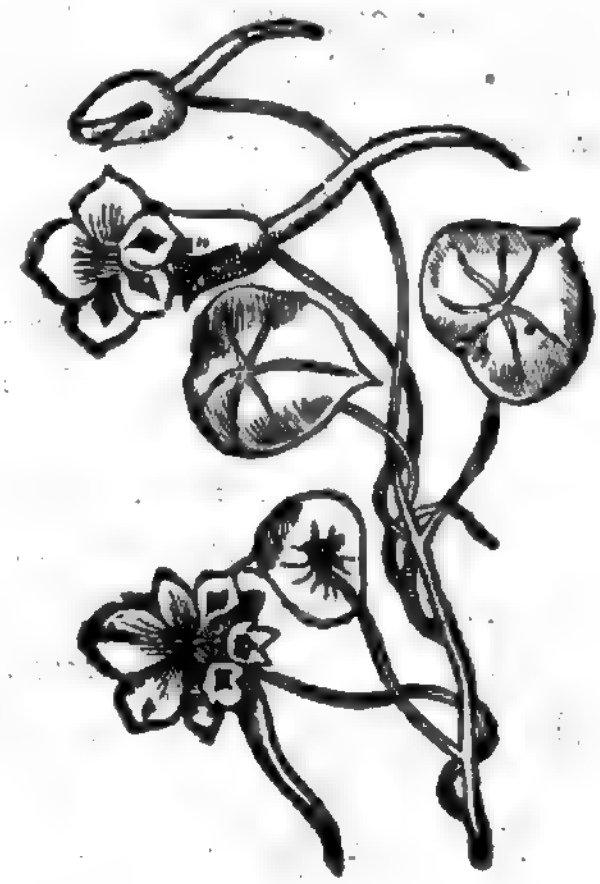

TRANSLATVM quoque est ad Mexicanos, quorum viridariorum sepia, & feneſtras exornat, quod noſtri Peruinum Naſturtium nuncupare ſolent, Mexicenſes verò *Pelon Mexixquilitl*, ſeu *Pelon Chilli*. folia ferens obrotunda, & Veneris vmbilico ſimilia, ſed exilia, & angulis quibuſdam interdum variata, appendentiaq; pediculo nequaquam media parte ſui, ſed è loco in alterum circumferentiæ ambitum inclinante, infernè ſquallentia, & virentia ſupernè. caulem rotundum, tenuem, volubilem, pergulisque, quibus ornatus gratia adhiberi ſolet, ſeſe implicantem. florem è luteo rubreſcentem, Aquilegiæ, Oſiridisuè inſtar, gerentem inferna parte contortum tubulum, ſuperiori vero ſeptem foliolis conſtantem; quorum duo magnitudine præſtant cæteris, ac duo alia minima lineas quaſdam rubeas inſcriptas gerunt, plagis Chriſti optimi maximi, quibus cruces paſſim exornari ſolent, haud diſſimiles, tria vero reliqua, quæ mediocria inter prædicta ſunt, tria veluti clauorum capita. Calida & ſicca hæc herba eſt, ordine fere quarto. ſaporeque, & viribus noſtras Naſturtium indiſtincta æmulatur ſimilitudine, adeo vt in Naſturtij ſpecies, etſi longe forma differt, poſſit impune recenſeri. viridaria, pergulasq; &, figulinis vaſibus ſata, feneſtras, atriaq; ipſa exornat. Viret toto anno, floresq; producit, niſi frigoris inclementioris afficiatur iniuria. Adhibentur flores acetarijs quæ ex oleribus parantur, gratiamq; ita, & ſaporis & aſpectus addit. Ventriculo ex frigida cauſa imbecilli, aut flatu dolenti ſubuenit; tuſſi auxiliatur.

xiliatur. Tritus idem cum alumine dolores dentium ſedat. aufert dolorem, & tumores etiam à cauſſa calida ortos, nempe eadem diſcutit, ſi frigidioribus adiungatur medicamentis, & vlcera curat inflammata. nam eo contra excitatos à frigore dolores, noſtrate Naſturtio admoto, vti mos eſt. Quibusq. locis, ſed præcipue calidis, totoq; vt dictum eſt, anno, niſi vehemens frigus ſit impedimento, & viret, & edit flores.

Herba hic deſcripta, ab omnibus hucuſque inter Naſturtij ſpecies eſt relata, reclamante figura, quæ nihil omnino habet ſimile Naſturtio, præter ſolum ſaporem, qui aliquando in diuerſiſſimis plantis, idem eſſe poteſt. ſic Cocci Orientales planè radices ſapiunt Helleborі, plantæ, vt locis, ita natura diuerſiſſimæ. Pyrethrum vmbelliferum à Ptarmica diſtat quam maxime. ſic etiam Saſſafras ſapore, & odore Fœniculum æmulatur.

Ego ſemper iudicaui eſſe Violæ, vel Iaceæ dictæ ſpeciem. vtraque herba repit, folium vtrobique rotundum, vel figura cordis, flos planè idem Iaceæ tricolori, niſi quod cauda ſit longior in Naſturtio. Lineæ etiã in flore licet differentes conſpiciuntur.

Fructus vtrobique in tres partes diuiſus, extra tamen euidentius in Naſturtio, quam in Viola. Semen vtrobique magnum. Tandem & viribus conueniunt. nam ſi Violam Martiam exactè dentibus maſticaueris, ſenties acrimoniam magnam, vnde omnis vis purgans exoritur.

Monardes vocat cap. 69. Florem ſanguineum.

De PHEHVAME, Ariſtolochia Mexicana II. longa, Cap. XXXVI.

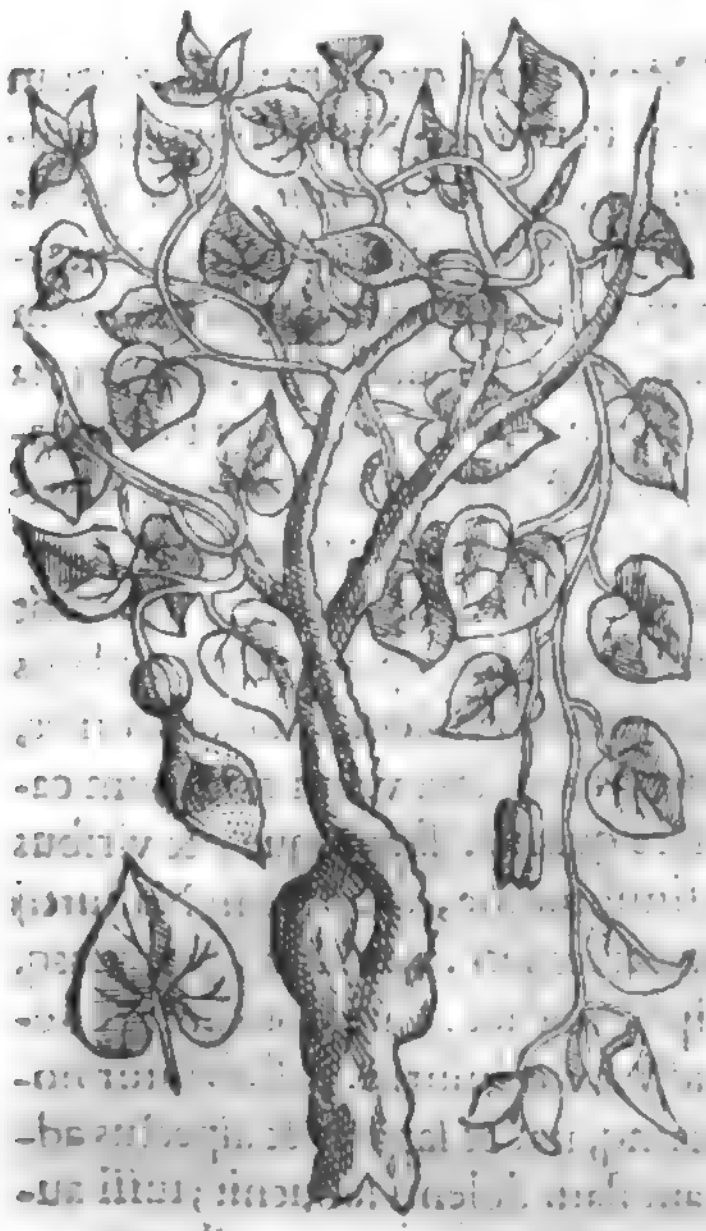

PHEHVAME, ſeu medicinam ad partum accommodatam, à *Michuacanenſibus* ſic vocatam, apud quos copiosè prouenit, Dioſcorides noſter Ariſtolochiam Clematidem vocat, atque quia neque illam apud alterius orbis colonos pictam, aut viuam mihi videre contigit, & huic orbi familiaris eſt, delineandam curaui, additis præterea ijs vſibus, quos hæc gens, & nunc ego ipſe comperi experimento. Ergo volubilis herba eſt, folia ferens cordis figura, flores purpureos, cæteris generibus Ariſtolochiæ ſimiles. radicem craſſam, longam, & ſubrubro cortice veſtitam. Huius eſt in medicina vſus præcipuus, vt quæ odora valde ſit, acris, calidaque, & ſicca ordine tertio temperiei, ac ſubtilium partium. Ius decocti, ſi eadem cura, qua *China*, aut Zarzaparilla paretur, aut

ijſdem

ijſdem miſceatur, & perſimili quoque victus, cæterarumq; rerum, quas vocant, non naturalium, inſtitutione exhibeatur, quemuis frigorificum affectum, aut a lue Hiſpanica profectum, mire curat. tuſſi antiquæ, aſtmatiq; medetur, flatum diſcutit, comminuit lapidem renum, & veſicæ affectibus ex frigore ortis ſuccurrit. dolores capitis, & quoſuis alios, qui inueterati ſint, tollit. vitiatum colorem emendat, menſes trahit, partus accelerat, reſerat obſtructiones, ac frigus pellit. Habetur hæc planta maximi ab indigenis, & computatur inter ſaluberrimas. Naſcitur temperatis, frigidisq; regionibus *Michuacanenſibus*.

Apud Cluſium in Exoticorum libris, duplex Ariſtolochia Clematitis deſcribitur, vna vulgaris, altera Betica, quibus hæc noſtra annumerari poteſt. potius tamen ad longam ob radicis craſsitiem referri debet.

Flos huius herbæ, purpureus quidem eſt, ſed miſcetur ei quiddam viriditatis, fructus autem ab omnibus noſtris Ariſtolochijs differt figura, quæ in noſtris eſt rotunda, vel oualis potius, at hic fructus quaſi ex tribus eſt compoſitus, vt videmus in Naſturtio Indico.

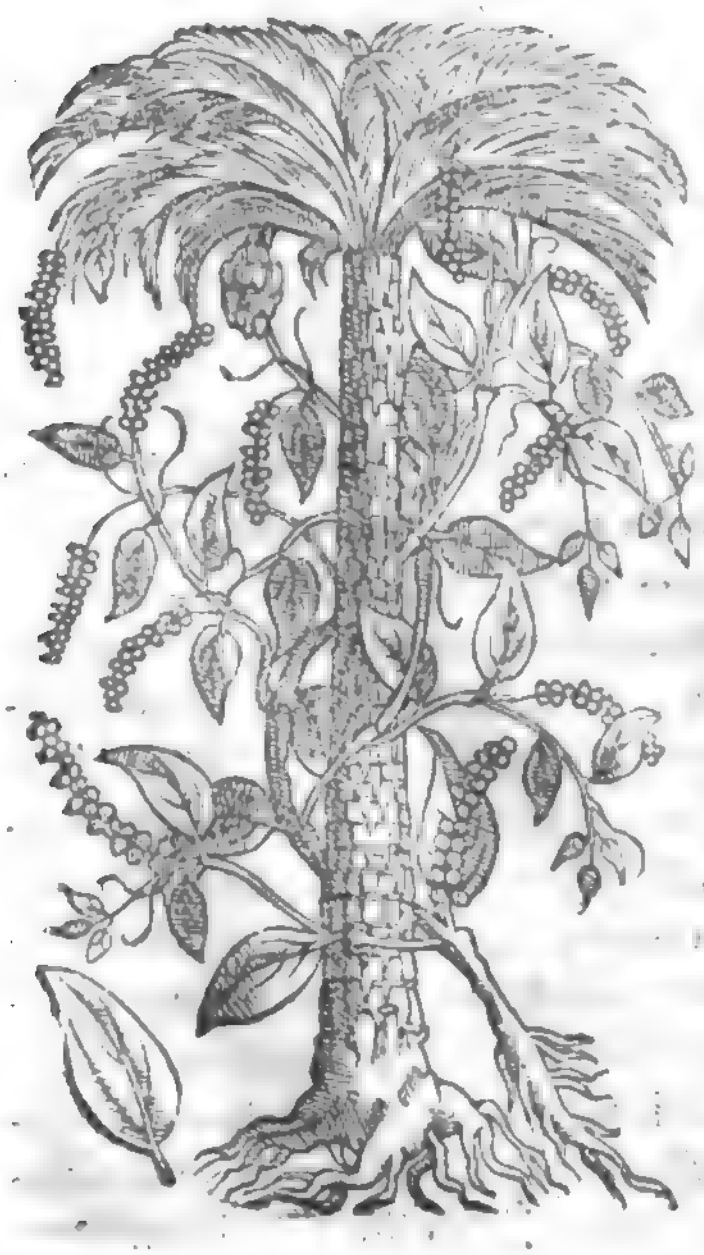

De PIPERE rotundo. Cap. XXXVII.

PIPER rotundum volubilis planta, ac ſimilis illi, quæ Piper longum fert, frutex eſt folijs oblongis, ternis interuenijs ſecundum longitudinem procedẽtibus, diſtinctis, nullius fere acrimoniæ, aut odoris, & ſemine racematim dependente. Sunt verò plantæ Piperis longi, nigri, & albi diſtinctæ, contra antiquorum ſententiam, ſed tamen congeneres, præcipue plantæ nigri Piperis, & albi. quæ adeo ſimiles ſunt, vt vix diſtingui poſſint, niſi fructus tempore, etiam ab incolis. Naſcitur in multis Sines, atque Indiæ Orientalis locis. in cæteris verò conſulas antiquiores, & Garçiam ab Horto.

Admodum elegans quoque Icon, & deſcriptio Piperis extat apud Cluſium libro prime Exoticorum cap. 19. & in notis ad Garçiam.

Anthyllis.

Anthyllis.

Anthyllis.

Anthyllis.

Anthyllis.

Anthyllis.

Anthyllis.

THE GENUS of this name, Anthyllis, is one of the most natural in the whole vegetable kingdom. It is known by the Calyx, which is tubular, with five teeth, the two upper ones more remote; the Corolla papilionaceous, with the Keel obtuse, and the Stamens diadelphous. The species are all herbaceous, and mostly perennial. The Leaves are pinnate, with an odd one. The Flowers are collected into heads, and are usually yellow, sometimes red, rarely white. The Calyx is often inflated, and the Seed-vessel is membranous.

Marcus Antonius Sabellicus, Venetus, Rhapsodiæ historiarum Enneadis sextæ pars prima, Basileæ, Johannes Froben, 1538, p. 113

Marcus Antonius Sabellicus, Venetus, Rhapsodiæ historiarum Enneadis sextæ pars prima, Basileæ, Johannes Froben, 1538, p. 113

De TEOQVILIN, ſeu ſaxeis vermibus. Cap. XXXIX.

SPECTANDA conſtat forma *Teoquilin*. herbula namque eſt truncos initio mittens, veluti geniculatos, atque ſquamiferos, & circulis quibuſdam palmarum inſtar præcinctos. qui capillis vndique prodeuntibus radicantur ſtatim, terra ſolum attacta. & ex eiſdem prodeunt folia cordis figura, rara, necnon & cauliculi, ni fructus vocare malis, Piperi longo perſimiles. Guſtu odora eſt, acrisque, calida & ſicca ordine tertio, aut fortaſſis quarto. Læuigata hæc, atque inſperſa vulneribus egregie medetur, flatum diſſipat, ventris ſedat dolorem infuſa, viſcerum frigus pellit, hydropem ſanat, vrinam euocat, aliosque huiuſmodi præſtat vſus. Subtiles ſortitur partes, & innaſcitur ſaxis locorum humidorum, & calidorum.

Totus caulis eſt foliolis vermicularis dictæ contectus, & Iulus eſt punctatus, ſicut etiam videmus in Acoro.

De TLATLAVHCAPATLI Alſinifolia. *Cap. XL.*

HERBA eſt *Tlatlauhcapatlis* folia Alſines, exilesq; ferens, caules dodrantales, & exiguos, albosq; flores, radicem verò furculoſam, intus ac extra ex albo rubeſcentem. Naſcitur in collibus regionum calidarum, qualis eſt illa *Tezcoqui*, & *Chietle*. Radix eſt dulcis, & nonnihil acris, calida, & ſicca ordine tertio natura, nec lubricitatis expers. mirabile medicamentum aduerſus pectorum, & oculorum morbos, vrinam euocandam, & frigidas alias affectiones propellendas, ſemiuncia eius matutinò deuorata. quin tumores maturat, ac diſcutit. nec deſunt, qui febres curare dicant. fortaſſis interpolatas, aut vacuata cauſſa reliquas.

De

Of Sage.

SAGE is of two sorts, the one is the garden Sage, the other is the wilde Sage. The garden Sage is called in Latine Salvia, and in Greeke Elelisphacos. The wilde Sage is called in Latine Salvia agrestis, and in Greeke Horminum. The garden Sage is hot and dry in the second degree, and is good for the head, for the sinewes, for the palsie, for the trembling of the members, for the cramp, for the convulsion, for the shaking of the head, for the dimnesse of the eyes, for the weakenesse of the memorie, for the stinking breath, for the paine of the mouth, for the paine of the throat, for the paine of the stomacke, for the paine of the liver, for the paine of the spleene, for the paine of the bladder, for the paine of the matrice, for the paine of the joints, for the paine of the sinewes, for the paine of the nerves, for the paine of the veines, for the paine of the arteries, for the paine of the muscles, for the paine of the ligaments, for the paine of the membranes, for the paine of the tunicles, for the paine of the humours, for the paine of the spirits, for the paine of the blood, for the paine of the flesh, for the paine of the bones, for the paine of the marrow, for the paine of the skin, for the paine of the haire, for the paine of the nailes, for the paine of the teeth, for the paine of the gums, for the paine of the lips, for the paine of the tongue, for the paine of the palate

De Sempervivo Maiori Vera Galeni & Dioscoridis.

CAP. CXXXVI.

SEMPERVIVA MAIOR VERA Galeni & Dioscoridis, folijs est longis, crassis, carnosis, in ambitu rotundis, in medio concauis, in summitate rubentibus, & spinosis, in quorum medio caulis exit, cubitalis, & interdum altior, ramosus, in quo flos purpureus, semen paruum, radix fibrosa, & multiplex. Locis montosis, & petrosis nascitur.

Flos Herbæ semperviuæ maioris.

SEMPERVIVA MAIOR VERA Galeni & Dioscoridis, folijs est longis, crassis, carnosis, in ambitu rotundis, in medio concauis, in summitate rubentibus, & spinosis, in quorum medio caulis exit, cubitalis, & interdum altior, ramosus, in quo flos purpureus, semen paruum, radix fibrosa, & multiplex. Locis montosis, & petrosis nascitur.

De ORTYGIA, & CORNIXIA Insulis, seu Avifiis Ægæi Pe-
lagi.

ANTE VIGILIAS Ortygiæ, & avifiis Ægæi Pe-
lagi, quæ Cornixiæ dicuntur, Ortygiæ, & Cornixiæ
Insulæ Cretici in pelago nominantur. Tertiò anni vigilias Ortygiæ
Insulæ, & Cornixiæ Insulæ Cretici in pelago nominantur. Tertiò anni
vigilias Ortygiæ, & Cornixiæ Insulæ Cretici in pelago nominantur.

CHELÆ Insulæ, & CHERSONESUS, de Chelis.

CHELÆ Insulæ, & Chersonesus, de Chelis. Chelæ Insulæ, & Chersonesus, de Chelis. Chelæ Insulæ, & Chersonesus, de Chelis. Chelæ

Ab eodem cortice, cum decoquuntur aqua ad tertias, fit decoctum, quod
dysenteriæ cruore

Ranunculi. de flore hyeme nascente magnitudine Calthæ, foliis integris, ad radicem rotundis, ad caulem oppositis, sessilibus, ovatis, acutis, serratis, caule simplici, pedunculo unifloro, petalis octo, nectariis octo, semine plurimo, receptaculo ovato.

Ranunculus Calthæfolius. Tab. CCCLXV.

Ranunculus Calthæfolius. Tab. CCCLXV.

Ranunculi flore hyeme nascente, magnitudine Calthæ, foliis integris, ad radicem rotundis, ad caulem oppositis, sessilibus, ovatis, acutis, serratis, caule simplici, pedunculo unifloro, petalis octo, nectariis octo, semine plurimo, receptaculo ovato. Ranunculus Calthæfolius. Riccobaldi Compendium Geographiæ. Ex Ranunculis, qui flore hyeme nascente, magnitudine Calthæ, foliis integris, ad radicem rotundis, ad caulem oppositis, sessilibus, ovatis, acutis, serratis, caule simplici, pedunculo unifloro, petalis octo, nectariis octo, semine plurimo, receptaculo ovato.

Ranunculus Thora foliis ambitu lacerato. Tab. CCCLXVI.

Ranunculus Thora foliis ambitu lacerato. Riccobaldi Compendium Geographiæ. Ex Ranunculis, qui flore hyeme nascente, magnitudine Calthæ, foliis integris, ad radicem rotundis, ad caulem oppositis, sessilibus, ovatis, acutis, serratis, caule simplici, pedunculo unifloro, petalis octo, nectariis octo, semine plurimo, receptaculo ovato.

Quæ Historiæ memoratu digna sunt, Ioannes Cuspinianus, Ioannes Stadius, Ioannes Fabricius, Ioannes Aventinus, Ioannes Sleidanus, Ioannes Sambucus, Ioannes Carion, Ioannes Funccius, Ioannes Manlius, Ioannes Naucleri, Ioannes Turmarius, Ioannes Nauclerus, Ioannes Lonicerus, Ioannes Crantzius, Ioannes Vuolfius, Ioannes Pontanus, Ioannes Bodinus, Ioannes Thuanus, Ioannes Magnus, Ioannes Boemus, Ioannes Leo, Ioannes Tritem

Vix in Tithymalorum classem reduci potest hæc herba, quantum ex descriptione, & Icone licet conijcere. folia enim aspera, serrata, flos digitalis fundo, radix longa lenea, inter Esulas non reperiuntur. Quid si ad Campanulas referatur? licet acrimonia illis nulla insit.

De PYCIELT, seu Tabaco. Cap. L. Ico

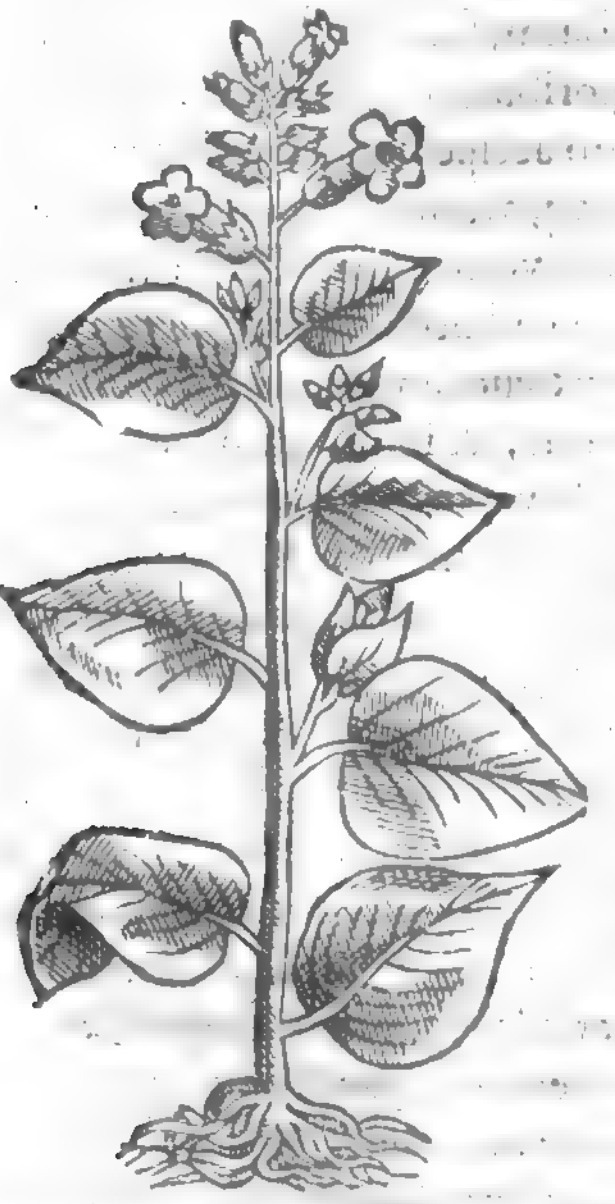

PLANTAM, quam Mexicenses *Pyciele*, seu *Yelt* vocant, ab Haitinis appellatur *Tabacus*, à quibus non ad Indos tolos, sed & ad Hispanos id defluxit nomẽ, eò quod suffumigijs admisceretur, quæ *Tabacos* etiam nuncupare consueuerunt. à Brasilianis Petum, ab alijs Herba sacra, à nonnullis Nicotiana dicitur. Non est autem vna huius plantæ species. alij namque tres in hoc antiquo Orbe reperiri affirmant, ac plantam hanc in *Tabacum* maiorem, minorem, & minimum partiuntur. At quia maioris, minorisq; Tabaci differentia pusilla est (consistit enim in magnitudine, & longitudine, ac adhærentia foliorum sine pediculis cauli, vt in maiori obseruatur, in minori verò folium est paulò minus, longo pediculo ramis inhærens, ac florum positura; cumq; id ob causas mutationes in plantis efficientes, latius in procemio explicatas contingere potuerit) non immeritò duæ sunt tantum species, quæ obseruantur in hac noua Hispania, quarum alteram *Pyciele*, alteram verò *Quauhyelt* appellant. *Pyciele* ergo herba est, folia ferens lata, oblonga, ac Personatæ quadantenus similia. caules, quinque pluresvè dodrantes longos, atque hirsutos, inconditos, striatos, & læues. flores Hyoscyami lutei similes, eisq; decidentibus vascula prædicti Hyoscyami æmula, referta semine pusillo, Papaueris minore, ac ex rufo nigricante. radicem breuem, non admodum tenuem, sed fibratam. *Quauhyelt* verò in magnam assurgens altitudinem, Assyriam Malum, Limonẽ vocatã, æquat. Caule recto multos emittente ramos, & in eis folia mali Assyrij longiora, hirsuta, colore viridi dilutiore, vti tota planta diffusa. interdumque folia, soli, & cœli ratione variantur. quandoque enim cubitalem longitudinem, ac pedalem latitudinem assecuta sine pediculo caulem amplectuntur. nonnumquam verò folia minora, pediculis inhærentia ramis conspiciuntur. Flores Campanulæ instar fert, concauos, ac per extremum sex, septemuè angulis distinctos, candicantes, medio verò purpurescentes, ordine per ramulorum longitudinem dispositos. quibus succedunt capitula Ocymoidi similia, maiora tamẽ, plena semine pusillo ex cine-

Species.

Species I. Pyciele herba reginæ.

Species II. Quauhyelt Nicotiana.

reo nigricante. Radices multifidæ ſunt, lignoſæ, ac fibratæ. Seritur vt lactuca, neque aliter, cum expedit, transfertur, & colitur, nullum (modò pingue, & humectum ſit) ſolum reſpuens. Ambæ ſunt acri ſapore, exiccantis, calidæq; ordine tertio completo temperiei. E quibus intelligas licet errorem eorum, qui arbitrantur frigidas eſſe plantas, & ad Hyoſcyami differentias pertinentes. nam tametſi Hyoſcyamo luteo prima ſpecies forma diſpar haud quidem ſit, viribus tamen pluſquam ex diametro pugnant. quod ſi ſoporem inducunt, non eſt ob frigus, humoremvè, quorum, citra dubium, ſunt ferè expertes, ſed ex calore. Excitatis nempe, leuatisq; in caput vaporibus, qui ſomnum inducunt. Iam facultates quotidiano cognitas experimento accipe. Folia ſiccari permiſſa, atque in fiſtularem conuoluta formam, incluſaq; arundinis cauis internodijs, aut papyraceo canali, altera parte incenſa, altera verò ori, naribusq; admota, atque excepto fumo, obturatis ore & naribus, vt ad pectus vſque vapor inſpiratus penetrare poſſit, pituitæ expuitionem mirè euocant, aſthmati, veluti per miraculum, auxiliantur, difficilemq; anhelitum, & inde ortam leniunt anguſtiam. neque prædictis morbis inſpiratus ille vapor, quo diximus modo, tantum remedio eſt, ſed vteri etiam affectibus impensè confert, ac præcipuè ſuffocationibus, quæ ob eius aſcenſus ſolent accidere. admoto ſiquidem medicamento in dictum ſibi locũ, dicto citius reſtituitur ægra, ſyncope fugatur, & anguſtia, morsq; magna ex parte in morbidæ mulieris corpus iam admiſſa, atque excepta, amouetur, caput roboratur, ſomnus inducitur, ſedatur dolor, ventriculus reſumit vires, curatur grauedo, laborumq; omnium, caſuumquè ſenſus hebetatur, ac otium facultatis animalis (quod poſſis ebrietatem quandam vocare) animo prorſus illabitur, & inducitur. Quin folia ipſa virentia, manibus oleo perunctis emollita, & veluti marcida, concalefacta igne, & ori ventriculi, dorſoq; è regione applicata (ita tamen ne hepar attingatur, quod aliàs incenderent, atque inflammarent) coctionem iuuant, & ſatietati egregiè medentur. eadem tumorem lienis diſcutiunt appoſita, dolores è frigore ortos ſedant, vulnera cancroſa, antiquataq; exrergunt, carnem creant, & cicatrice obducunt, ſi ſuccum foliorum mediocriter contuſorum inſtillaueris vulneri, ac mox arentium puluerem inſpergas, & demum folia, ex quibus ſuccum expreſſeris ſuperponas. Sanant eodem modo capiti inflictas plagas, dum tamen neque nerui, neque oſſa, aut læſa aut conuulſa ſint. dolorem dentium concalefacta ſedant, conuoluta, & loco dolenti, aut dentibus pituita excauatis, perforatisvè admota. Quin & foliorum puluis inſpiratus, tractusquè naribus, verbera, & cuiuſuis generis ſupplicia non ſinit ſentiri. vires addit, auget animum, & ad labores tolerandos infractam vim. illi verò, qui è cortice, quantum capiat putamen nucis deuorauerint, ita inebriantur, vt ſemimortui, amentesq; extemplo iaceant. Verumtamen qui eo auxilio frequentius quàm deceat, vti aſſueſcunt, redduntur decolores, linguam geſtant ſquallidam, & palpitans guttur, hepatis ardore afficiuntur, ac in cachexim, & hydropen lapſi, morte tandem obeunt. at qui eo præſidio vtuntur moderatius, à multis alijs liberari ſolent incommodis. nam præterquamquod morbo Gallico egregiè auxiliatur, venenatis ſagittarum ictibus mirè obſiſtit, ſi mox plaga intarciatur

Vires.

Cauſa facultatis narcoticæ in Tabaco.

Celebre Tabaci ſuffumigium.

Contra venena.

ciatur puluere, & ita permittatur manere, donec puluis, & venenum in claui cuiusdam forma copulentur, & coëant. Hoc remedij genus desumptum est ab Indis Anthropophagis, Insularum Haitinæ propinquarum accolis qui cum ab hostibus venenatis oppeterentur plagis, hac herba sola sibi cauentes, reddebantur passim incolumes. confirmatumq; est testimonio Insulam D. Ioannis incolentium. qui cum aduersus Indos illos bellum gererent, multisq; eiusmodi confoderentur vulneribus, solo hoc remedio extremum fatum effugerunt, quoties viscera transfigi non contingebat. quin articulares dolores sedari, tumoresq; & flatum eo solo auxilio discuti, & inueteratos rebellesq; dissipari dolores. Pulicum etiam vitatur fastidium, si iure decocti foliorum vniuersa domus conspergatur. Paratur ex eius foliis arefactis atque contritis, decem partium mensura, & vna calcis, medicamentum adeo ab Indis omnibus expetitum, & venale, vt illo ferueant emporia. venditur inuolutum foliis *Maizij* spicæ, gestatumq; inter buccas & maxillas, suauem somnum, sensuumque, & mentis tranquillam quietem inducit, & laborum omnium hebetat sensum, redditq; homines ad quæuis corporis exercitia promptos, atque agiles, & præcipuè ad iter agendum. Dolorem etiam dentium, & ventriculi leuat, præstatq; alia, quæ licèt à nobis nominatim dicta non sint, possunt ex prædictis facilè comprehendi. inter quæ illud vulgare non est, oleum. cui sit infrixum, concisum in tenuia frusta, infusum, cholicis mederi. necnon succum eius, & nucleorum *Tlilzapotl* vino permixtum, atque infusum. folia, lychnij modo, obdita ano, quartanam arcere, ac reliquarum febrium frigora. Nec desunt qui eius folia singulis diebus mane ieiuno mandi iubent vt podagra liberentur, quoniam multam pituitam in os attrahat, & saliuatione trudatur, & ita in artus confluere prohibeatur. Tum etiam folia Strumis vtiliter illini. Sunt etiam, qui conficiant syrupum ex succo foliorũ, aut ex decocto, aut stillatitia aqua & saccharo, asserantq; vtiliter propinari ad pellendos ventris lumbricos, vmbilico tamen folio imposito. necnon aduersus asthma, & Orthopnœam, duorum cochleariorum mensura. Sunt etiam & alij, qui præbent succum, quatuor aut quinque vnciarum pondere exhibendum, asseruntq; aluum vehementer supra infraq; purgari. quod minimè tutum videtur, & fortasse rusticis, & robustioribus solum permittendum. Scribit è recentioribus quidam, accepisse ab amico, aqua ex foliis per vitrea distillata organa, se rusticos multos à febribus liberasse, hac pauco tempore ante accessiones propinata; deinde oleum ex relictis fecibus in sacculo suspensis collegisse, quod ad scabiem vulnerumq; curationum singulare fuit, ac eximium. aridarum verò foecum puluere, intertrigines, non modo hominum sed & equorum, cito curari.

Medicamentũ inhibens fœmem fitim laxitatem.

Et hic nata est magna inter Authores controuersia, alijs Tabacum inter Hyoscyami species annumerantibus, alijs sui generis plantam censentibus. quibus posterioribus etiam Author noster accessit, vno ex virium diuersitate argumento vsus. At quam id sit inualidum iam supra declaratum est. & vel inde patet, plantarum genera ex diuersitate figuræ totius plantæ, singularumq; partium, ab omnibus auctoribus semper distincta fuisse. id enim tamquam primum principium etiam in animalibus, atque adeò rebus omnibus obseruari debet. Hoc uno principio negato, ruit omnis omnium

rerum

BUST OF MARK ANTONY.

MARCUS ANTONIUS, surnamed the Triumvir, and in Julius Cæsar's Calendar, the fifth month of the year, was born in the year of Rome 676, and was the son of Antonius Creticus, by Julia, the daughter of Lucius Cæsar. He was a man of great courage, and of a noble and generous disposition; but his love of pleasure, and his attachment to Cleopatra, Queen of Egypt, proved his ruin. He was one of the Triumvirs, who, after the murder of Julius Cæsar, divided the Roman empire between them; and, after the battle of Philippi, he had the government of the eastern provinces assigned to him. He was defeated by Octavius Cæsar, at the battle of Actium, and, flying into Egypt, stabbed himself, and died in the arms of Cleopatra, in the 53d year of his age, and 30 years before the birth of Christ.

De Tragio Cordi Folio Cap. CXXIV.

Tragium, id est Tragoselinum, Dioscoridi lib. 3. cap. 74. Plinio lib. 20. cap. 20. Cordi folium, Germanis Herzblat, Gallis Feuille de Cœur, Italis Foglia di Cuore, Hispanis Hoja de Corazon, Anglis Heart leaf. Radix est tenuis, & longa, ut Pastinacæ, sed minor, & tenuior, odorata, & dulcis. Folia ex radice plura, longis pediculis, cordata, ut Hederæ, sed minora, & tenuiora, crenata, & ad pediculum quasi in duas partes divisa. Caulis tenuis, ramosus, folia parva, cordata, ut Thlaspios. Flos albus.

De Tragio Alterum Cap. CXXV.

Tragium alterum Dioscoridi lib. 3. cap. 74. Plinio lib. 20. cap. 20. Radix est tenuis, & longa, ut Pastinacæ, sed minor, & tenuior, odorata, & dulcis. Folia ex radice plura, longis pediculis, cordata, ut Hederæ, sed minora, & tenuiora, crenata, & ad pediculum quasi in duas partes divisa. Caulis tenuis, ramosus, folia parva, cordata, ut Thlaspios. Flos albus.

De CEMPOALXOCHITIC herba. Cap. LV.

CEMPOALXOCHITIC herba eſt, folia proferens Cicorei, ſpinifera, ſerrata, aſperaque, ſed circa exortum compreſſa, ac velut præcincta. caules dodrantales lutcosque. & in pappos abeuntes flores. vnde nomen. radicem Raphano ſimilem, forma atque magnitudine. Decoctæ radicis infuſum Ius, quod amarum eſt, aluum ſoluit, vrinam elicit, & ventris dolorem leuat, calida enim eſt, & acris, ſubtilium partium, & exiccans tertio ordine natura. atque ita tuſſi quoque deuorata confert. ciet ſternutamentum, & pituitam naribus trahit inſtillata.

De MACATOZQVITL, ſeu Somno Cerui. Cap. LVI.

HERBA eſt *Macatozquitl*, folia ferens Lactucæ, ſerrata, in caulibus cauis, rotundis, cubitalibusque. & in eorum extremis partibus luteos, ac modicos flores, qui in pappos abeunt. ac ſemen tenue, & fuluum, Syſimbrium alterum ſapit, odoremq; iucundum fundit. radicem verò Raphani, ex albo tamen purpureſcentem. quarto ferè ordine calefacit, & exiccat. ſubtilibusq; conſtat partibus. Neruos contractos applicata laxat, atque emollit. vrinam euocat, flatum diſcutit, & ab eo ortos dolores. euocat menſes, ventriculumque ob frigus imbecillem confirmat, vlceribus pudendorum medetur.

De MIAHOAPATLI, ſeu medicina ſpicæ Maizij. Cap. LVII.

MIAHOAPATLI herba eſt Alſines haud abſimilis, arborum truncis innaſcens, ab eisq; ſumens alimentum, tenuibus, breuibusq; ramulis, rutaceisq; floribus, aut paulò minoribus, & candidis floſculis. Acris eſt, odorata guſtu, & calidæ temperiei. Flatus diſcutit, & dolores à cauſſa frigida ortos tollit, pugilli vnius mẽſura trita, & ex vino deuorata. enixas inſtaurat, & corroborat. haud aliter ac herbæ vocatæ *Ciopatli* appetentiá excitat, & ſatietati medetur. quin & illiniri corpori ſolet. & emplaſtris admouendis capiti adhiberi. Sunt qui addant *Aboyacpatli*, *Tancapaz*, *Tetzontequani*, *Tlalloyabatl*, & *Tchchipnica*.

De TVRBITH. Cap. LIIX.

ETSI *Turbith* planta Indiarum Orientalium incola ſit, ob frequentem tamen eius vſum, & diuerſas ambiguasuè Authorum ſententias, inter has nouæ Hiſpaniæ plantas concisè tractare viſum fuit. *Turbith* ergo plantæ nomenclatio Arabica ſemi-Mauraue eſt. eademq; Perſis, ac Turcis recepta. in Guzarata verò, vbi frequens eſt, *Barchaman*, in Canara cuius ciuitas eſt Goa, *Tiguar* nuncupatur. Magna eſt inter auctores de hac planta controuerſia. Siquidem Serapion, radicem eſſe Tripolij Dioſcoridis aſſerit, vt ex eius deſcriptione patet. à quo fortaſſe non diſſentit Auicenna. Meſues verò eſſe radicem herbæ ferulaceæ, lacte turgentis, ſcriptum reliquit. Hanc plantam peritiores quidam, eſſe Thapſiam Dioſcoridis affirmant. inter quos non deſunt qui dicant, plantam à Meſue deſcriptam, eſſe Alipum Dioſcoridis. Inter recentiores Græcos Actuarius ponit duplex *Turbith*, album nempe, quod idem Author,

eſſe

esse Alipum Dioscoridis asserit, alterum verò Pityusæ radicem esse statuit. nec desunt, qui dicant, esse radicem Tithymali Myrsinitis, minus tamen rectè. *Turbith* verò, quo hac tempestate in officinis vtuntur, recentiores quidam duplex esse aiunt. vnum, quod ex Alexandria affertur, esseq; radicem Scammonij Antiocheni. quod adhuc differt. nam alterum est album & melioris notæ, alterum nigrum, & deterioris notæ. secundum verò officinarum cineritium à colore nũcupatur. estq; cortex radicis Thapsiæ vulgaris, quæ Hispaniæ frequẽs est. eiusq; radice pleræq; officinæ pro Turpeto legitimo vtuntur, & Apuli ex Gargano monte per vniuersam ferè Italiam afferunt. Turbith verò prædictorum Indiarum Orientalium alumnum locorum, longè aliud est à prænarratis. Herba namque est folia ferens Ibisci. caules volubiles, per terram repentes, digito paulò crassiores, duos dodrantes longos, quandoq; verò valde prolixiores. floresq; interdum candidos, interdum verò ex albo rubescentes. radicem neque magnam, neque longam. Vtilis autem est in medicina caulis pars inferior duntaxat, radici proxima. nec desunt qui dicant, corticem illum, quem officinæ ostendunt, esse huius plantæ caudicis inferioris, corticem exteriorem, medio exempto. plurimumq; trahi ex Guzarate in Persiam, Arabiam, Asiam, & Lusitaniam. quod an verum sit non satis constat. Nascitur in Cambaya, Surrate, Dio Insula, Bazaim, locisq; vicinis, adeoq; in ipsa vrbe Goa, licet imutilior in maritimis locis, sed quinque ampliusuè milliaribus à mari distantibus. De electione, viribus, ac vsu, prænarratos Authores, aliosq; recentiores consulas.

Alexãdrinũ album & nigrum.

Cineritiũ è Tapsia.

Indicum.

Varias de Turbith opiniones vide apud Garziam cap. 36. & Bauhinum in Phytopinace.

Turbith Indicum videtur inter Conuoluuli species numerari debere. folia enim Ibisci reperiuntur in volubili cærulea. flos etiam maluaceis non absimilis. tota planta repit. & plerumque parum, in quibusdam nihil lactis reperias. Tota herba insipida, in semine tamen quandam deprehendas acrimoniam.

Vnde non malè faciunt ij, qui Scammonij, vel alterius Conuoluuli radices pro Turbith orientali medicamentis miscent.

De TXTENEXTIC, seu oculis cinereis. Cap. LIX.

FOLIA fundit *Txtenextic* herba, Limonis forma & magnitudine, serrata tamen, hirsuta, scabra, & subalbescentia. caules tenues, teretes, hispidos, purpureos, ac cubitum longos. flores Chrysanthemi. radicẽ verò crassam, surculisq; refertam. Prouenit in frigida Xalatlauci regione, in collibus, atque vallibus. Radix est nonnihil amara, acris, vrensque, cuius vim è vestigio persentiscit guttur gustu, odora. sicca, & calefaciens ordine tertio, subtiliumq; partium. Discutit hæc tusa, atq; apposita, panos, & extergit lepram, & lychenas, curatq; ęgritudinem vocatam ab Indis Mexicanis *Tzatza yanalizth*, in qua vniuersum dehiscit corpus, illita resina, insperso; desuper puluere radicis huius, & præterea gallinarum pennis. habetur hoc medicamentum à Mexicensibus maximi.

Ad Conyzæ, vel alterius Buphthalmicæ plantæ speciem referri potest hæc herba.

RE-

Digitized by Google

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI Liber Sextus.

AMARAS HERBAS CONTINET.

IOANNIS TERRENTII LYNCEI PRÆFATIO.

AB acri ad amarum ſaporem iam noſter progreditur Author, & ratione ſic duci, & ipſius exemplo Galeni ita perſuaderi ſibi viſus. Cum enim acrem, calidorum maxime principem, ſaporem in plantis pertractaſſet, ad eum nunc venit, qui proximum ab illo gradum eſt aſſecutus. quem amarum ſaporem eſſe, medicorum ſchola tota contendit. Galenus autem, ſi quis alius, in hoc probando copioſus etiam 4. de ſimplicium medicamentorum facult. videri poteſt. Ibi enim & Platonis & Ariſtotelis & Theophraſti teſtimonio cum acredinem omnium calidiſſimam aſſeruiſſet, huic ſtatim pediſſequam annectit amaritiem, cum etiam dulciſſimum & nectareum mellis ſaporem haud amareſcere velit, niſi aut externo ignis ardore, aut interno calidi noſtri, & viſcerum feruore torreatur, exuraturue, atque ampliorem ſic caloris gradum adipiſcatur. Quem ob id ſaporem, & calci, & cineri, & quicquid exacte peraſſatum fuerit, & fuligini & ipſius flammæ fauillæ, qua omnia ait amara eſſe, aſſimilare non dubitauit.

Veruntamen, quamuis hic ſapor, inſignem & ſalutarem ſæpe in multis medicamentis præbeat vſum, eius tamen eſſentia naturaq; in tenebroſa adhuc nocte ſepulta deliteſcit. Cur enim tam facilè clariſſimorum licet Medicorum, Philoſophorumque auctoritati ſubſcribamus, amara omnia, mole & ſubſtantia craſſa terrena combuſtaq;

conflare? cum videamus amaritudinem in his quoque præpollere, quæ vel eorundem Authorum edicto sunt frigidissima, & sensuum iudicio leuissima existunt atque subtilissima. Camphoram bona Medicorum pars frigidam, Opium vero maxima frigidissimum, ita vt etiam suo algore interneciuo, benignum illum natiuum nostrum calorem extinguat, iudicauit. Et tamen in his qui summam amaritiem non sentiet, lingua carere eum planè erit affirmandum. Quæ autem terrena crassities in Agarico non parum amaro, aut in Colocynthide pomo vt leuissimo, mollissimo, & tenuissimæ substantiæ, ita amarissimo, vt etiam fel Terræ appelletur, vnquam fuit animaduersa? ne dicam in Cucumeracei generis immaturis fructibus humidissimis, & Medicorum arbitrio valde frigidis, iniucundum planè & abominandum amarorem reperiri. Iam quoque ex sanguine dulcissimo, fel tamen, & aurium sordes amarissimæ separantur, illud quidem à suaui hepatis calore, hoc vero à mitissimo cerebri tepore, qui tantum abest vt decantatum illud in Philosophorum choro, & Medicorum foro Empyreuma possit inducere & relinquere, vt cerebrũ, si eius ad alias animalis partes internas fiat relatio, frigidum etiam statuatur. Et quis non nouit qui Chymicorum saltem limina salutauit, ex combustis herbis terrestrem simul cum Empyreumate substantiam remanere, ex qua illi salem salsum non amarum eliciunt? Itaque huius saporis natura non ita sicco pede transeunda, sed exactius foret inquirenda, quod tamen præsens nec locus nec tempus permittit, id vnum habet, vt naturæ nostræ sit inimicus maxime. nec nostræ modo, sed & aliorum animalium, & quod magis mirari licet, plantarum etiam cum in stagno bituminoso, seu mari mortuo salso pariter ac valde amaro, nec animalia, nec plantæ viuant si Galeno credimus. Vnde amaræ & vehementer aluum subducunt, et, si quantitas excedat, veneni naturam quoque æmulantur. Sic Napellus, Nux vomica, Helleborus, insignem habent amaritudinem, quæ si auferretur, procul dubio omnibus carerent viribus, vt in Hellebori nigri radicibus cuiuis experiri licebit.

De AYOTECTLI, seu Planta Cucurbita simili. Cap. I.

QVAM plantam *Ayotectli* quidam vocant, alij *Chichicayotli*, ideſt amaram Cucurbitam vocare ſolent, eſt enim Colocynthidis, Cucurbitæuè ſilueſtris ſpecies, noſtro orbi incognita. Herba itaque hæc radicem fundit orbicularem, ſeptem alijs minoribus, pluribusuè, rotundis quoque hinc inde dependentibus, colore intrinſecus ex pallido purpuraſcente, extra verò fuſco. ramos volubiles, eoſdemque cum folijs, ac floribus Cucurbitæ hortenſis ſimiles, etſi minori magnitudine. vehementem radix pilulæq; appendentes præferunt amaritudinem. Naſcitur in montium Mexicanorum *Tetzcocanorum*, & *Quauhtepecenſium* temperatis locis. Radix, quæ quartum ſiccitatis, atque caloris attingit gradum, drachmæ vnius pondere vrinam euocat, & omnes humores purgat, per ſuperiora atque inferiora, ſed præcipuè craſſos, ac pituitoſos, ſi ex aqua deuoretur, aut paulò maiori pondere infundatur. ſecurumq; reputatur medicamentum. Non eſt pomum Indis in vſu medico, cum tamen noſtræ Colocynthidis fructui, magnitudine, forma, atque facultate reſpondeat, ſed hac aliquanto mitiori.

De

De Virginali Partu. Mar.

IN Isaiæ vaticinium, de Virgine concipiente, & pariente, quod Matthæus Evangelista refert, Cap. 1. Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emanuel, quod est interpretatum nobiscum Deus, Ecclesiæ Catholicæ Doctores, ut Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Gregorius, Chrysostomus, & alii, ex Hebræo, & Septuaginta Interpretibus, Virginem, non adolescentulam, ut Judæi, & Hæretici, sed Virginem, quæ nunquam viro cognita, Christum Dominum, Virgo, & Mater, peperit, intelligunt, & exponunt. Quæ Virgo, Virginum omnium, & Matrum Mater, Virgo, & Mater Dei, Maria est.

De Virginitate Mar. perpetua.

VIRGINITATEM Mariæ in partu, & post partum, Ecclesia Catholica, & Sancti Patres, ex Ezechielis Prophetæ visione, Cap. 44. Porta hæc clausa erit, non aperietur, & vir non transibit per eam, quia Dominus Deus Israel ingressus est per eam, & erit clausa principi, ut sedeat ipse princeps in ea, & comedat panem coram Domino, per portam vestibuli ingredietur, & per viam ejusdem egredietur, & Cantici Canticorum, Cap. 4. Hortus conclusus, soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus, & Cap. 6. Una est columba mea, perfecta mea, una est matri suæ, electa genitrici suæ, & Cap. 8. Ego murus, & ubera mea sicut turris, ex Hebræo, & Septuaginta Interpretibus, Virginem, non adolescentulam, ut Judæi, & Hæretici, sed Virginem, quæ nunquam viro cognita, Christum Dominum, Virgo, & Mater, peperit, intelligunt, & exponunt. Quæ Virgo, Virginum omnium, & Matrum Mater, Virgo, & Mater Dei, Maria est.

CAPITULUM II.

De Arteriotomia, & Venæ sectione. Fig. 58.

ARTERIOTOMIA, quæ & Aneurysmatica dicitur, ea est, qua Arteria aperitur, ut sanguis effluat. Ejus duo sunt genera, Arteriotomia Aneurysmatica, & Arteriotomia Hæmorrhagica. Aneurysmatica est, qua Aneurysma, hoc est, Arteriæ tumor, qui ex sanguine ejus effluente fit, curatur. Hæmorrhagica est, qua sanguis ex Arteria effluens, ut sistatur, Arteria aperitur. Aneurysmatica Arteriotomia ea est, qua Aneurysma, hoc est, Arteriæ tumor, qui ex sanguine ejus effluente fit, curatur. Hæmorrhagica est, qua sanguis ex Arteria effluens, ut sistatur, Arteria aperitur.

Fig. 58.

CAPITULUM III.

De Cucurbitulis. Fig. 59.

CUCURBITULA est vitrea, ut plurimum, pyxis, quæ ad cutem adhibetur, ut ea ad se trahat. Ejus duo sunt genera, Cucurbitula sicca, & Cucurbitula cruenta. Sicca est, quæ sine scarificatione adhibetur. Cruenta est, quæ cum scarificatione adhibetur. Cucurbitula sicca ea est, quæ sine scarificatione adhibetur, ut ea ad se trahat. Cucurbitula cruenta ea est, quæ cum scarificatione adhibetur, ut ea ad se trahat.

IX. LONICERA TRIFOLIATA. Tri-folia Alpina.

Cum primum ex terra exeunt, ramuli hujus fruticis, ut & folia, rubent, ut in Lonicera Caprifolio, & Periclymeno, quibus & flore & fructu similis est. Folia ternatim ex eodem pediculo exeunt, ut in Trifolio, ovata, acuta, glabra, integra, pallide viridia, subtus glaucescentia, ad quinque pollices longa, & tres lata. Flores ex alis foliorum, pedunculis longis, binis, ternisve, pendentes, tubulosi, ut in Periclymeno, pallide purpurei, odore suavissimo. Fructus ex singulis pedunculis bini, ovati, rubri, succosi, dulces, ut in Caprifolio. Semina plana, ovata, rubra.

Habitat in Alpibus Helvetiæ, Italiæ, Galliæ, Germaniæ, Austriæ, Pannoniæ, Hungariæ, Transylvaniæ, Moldaviæ, Valachiæ, Thraciæ, Græciæ, Asiæ minoris, Syriæ, Persiæ, Tartariæ, Sibiriæ, Kamtschatkæ, Canadæ, Virginiæ, Carolinæ, Pensylvaniæ, Novi Eboraci, Novæ Angliæ, Terræ Novæ, Labradoræ, Groenlandiæ, Islandiæ, Norvegiæ, Lapponiæ, Suetiæ, Finlandiæ, Livoniæ, Prussiæ, Poloniæ, Russiæ, Daniæ, Scotiæ, Hiberniæ, Angliæ, Galliæ, Hispaniæ, Lusitaniæ, Italiæ, Helveti

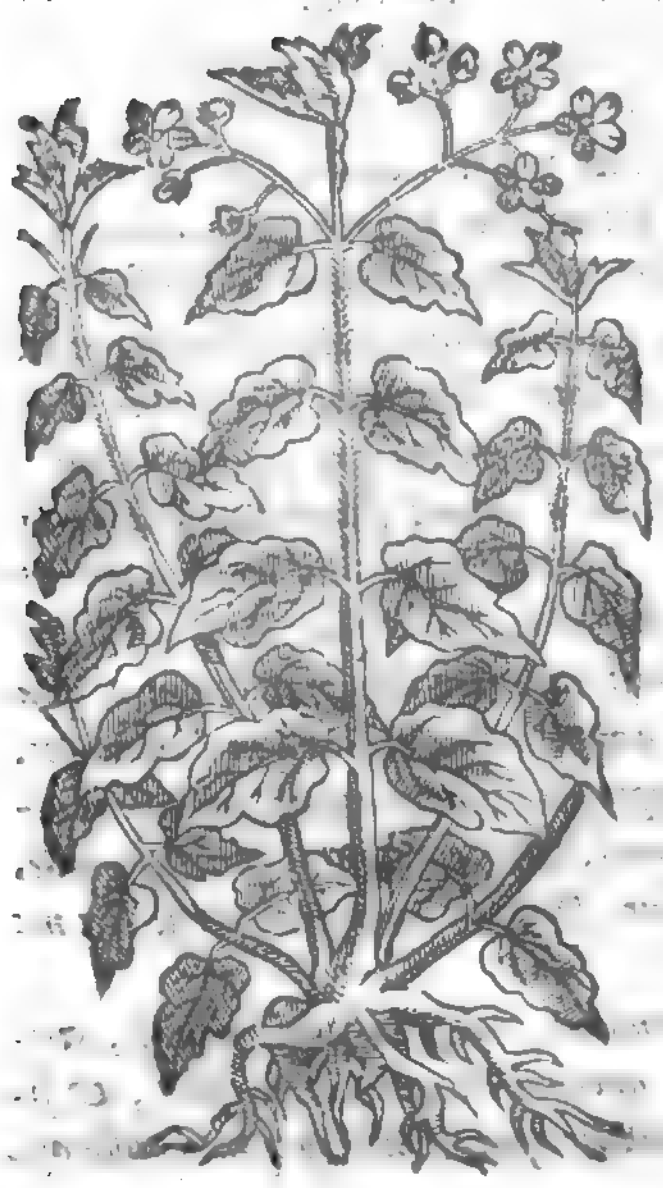

De ÇIVIPATLI *Hemionitica. Cap. VII.*

HERBA hæc, quoniam mulierum medetur morbis, & Hemionitidi foliorum figura est similis, *Çiuipatlis* Hemionitica vocatur. ab Hispanis verò mulieribus herba vterina dicitur. multos à fibrata radice' mittit caules, tenues, rectos, teretes, & hirsutos. folia per interualla ab vtraque parte caulis, pinguia, hirsuta, oblonga, mollia, & Hemionitidi quadantenus similia, vnde cognomen. floresque albos, in vmbellam compositos. Omni regione, & tempore prouenit. calida est, & sicca gradu tertio. ideoque ius decocti eius, aut succus exhiberi solet parturientibus, duarum triumque vnciarum mensura, vt facilius enitantur euentu fœliciſſimo. Qui, succus pectori quoque magnificè confert. trita folia, ac pugilli mensura, ex aqua, aut liquore aliquo conuenienti deuorata, placant ventris tumorem, hydropem curant, vrinam, ac menses duocant. Seritur radice, ac semine. habeturque in delicijs, non in hortis modo, ac viridarijs, sed in vasis quoque fictilibus sata, quibus domorum tabulata, atque fenestras matresfamilias illustrare consueuerunt, & hortos pensiles ornare.

Conyze similis videtur hac herba. folia enim cauli absque pediculo adherent, mollia, oblonga, & hirsuta. Vires etiam Conyzæ ad vterum apud Hippocratem laudantur.

Alia vero Çinipatli, quam huc reposuimus, folio constat Altheæ, hirsuto. flores Parthenio similes, radijs albis, floccis vero inteis.

De ÇIVIPATLI maiori. Cap. IIX.

ÇIVIPATLI, seu fœminarum medicina, vocata maior, quoniã aliam ea minorem vincit magnitudine, *Çiuipatli* verò, quoniam vterinis medetur affectibus; radicibus innititur similibus capillis. è quibus edit caules tres spithamas longos. flores rubeos, paruos, in summis ramis spicatim compositos. folia penè Ocymi, sed magis orbiculata, & crenata. sapore amaro, & facultate tertio ordine calida, & sicca. confert mirum in modum vtero, euocandis menstruis, ac muliebribus morbis coercendis, vnde sumpsit nomen. Nascitur in calidis, ac montium faucibus.

De COALQVILTIC, seu olere Colubri. Cap. IX.

COALQVILTIC, quam alij *Tzatza yanatquiltic*, seu herbam Lauro similem vocant, herba est, folia ferens longa, crenataque, aut sinuosa, & Sysimbrio alteri, vnde nomen, quadantenus similia. caules cauos, purpurescentes ex albo, ac fœniculorum semen in muscarijs. radicem verò magnam, & surculosam, candentem, & crasso cortice vestitam, quæ succo madet. amara est, nec sine quadam acrimonia. calida tertio ordine, & sicca natura. Nascitur in montosis Culhuacensibus, benigno ac clementi cœlo. calida, vt dictum, subtiliumque partium est. vrinam euocat, discutit flatum, ventriculum calefacit, aluum lenit, cholicos iuuat, ventris sedat dolores, vterinis succurrit affectibus. deuoraturque aduersus accessionum frigora, ex aqua resoluta. exhiberi etiam solet pueris febre laborantibus, atque natura grandioribus. quibus subuenit, cassia fortasis aut percocta, aut profligata. Ius decocti radicis, nutricum emundat lac, cum fortè vitiatur ob satietatem.

Pastinacæ aquaticæ speciem esse asseruit ipse Author. vnde vires quoque similes ei adscribuntur.

Viscum. Tab. I. f. 1.

1. VISCUM ALBUM L.

Weiße Mistel.

Fig. 1. Ein Zweigstück, eine Pflanze mit Früchten, die Blüten sind abgefallen. Fig. 2. Eine Blüte, vergrößert. Fig. 3. Eine Frucht, vergrößert. Fig. 4. Ein Same, vergrößert. Fig. 5. Ein Same, im Querschnitt vergrößert. Fig. 6. Ein Same, im Längsschnitt vergrößert.

Viscum foliis oblongis obtusis integerrimis.

Mistel mit länglichen stumpfen ganzrandigen Blättern.

Viscum. Tab. II. f. 1.

2. VISCUM CRUCIATUM Sieber.

Kreuzblättrige Mistel.

Fig. 1. Ein Zweigstück, eine Pflanze mit Früchten, deren Blüten abgefallen sind. Fig. 2. Eine Blüte, vergrößert. Fig. 3. Eine Frucht, vergrößert. Fig. 4. Ein Same, vergrößert. Fig. 5. Ein Same, im Querschnitt vergrößert. Fig. 6. Ein Same, im Längsschnitt vergrößert.

Viscum foliis ovato-oblongis obtusis integerrimis.

Mistel mit eiförmig-länglichen stumpfen ganzrandigen Blättern.

Fig. 1. CAPUT ET COLLUM.

Fig. 2. CAPUT ET COLLUM.

Fig. 3. CAPUT ET COLLUM.

Fig. 4. CAPUT ET COLLUM.

Fig. 5. CAPUT ET COLLUM.

Fig. 6. CAPUT ET COLLUM.

Fig. 7. CAPUT ET COLLUM.

Fig. 8. CAPUT ET COLLUM.

Fig.

1. NARCISSUS. Lin. DAFFODIL.

Quamvis apud Botanicos nomen Narcissi ad omnes Daffodillos, Jonquillas, Tazettas, Poetarumque Narcissos, quotquot sunt, extenditur, ego tamen, ut ordinem aliquem in tanta rerum confusione servem, Narcissos Poetarum, Jonquillas, Tazettas, Daffodillos, Botanicorum Narcissos, ab invicem distinguam.

1. NARCISSUS POETARUM. Lin. POET'S NARCISSUS.

2. NARCISSUS JONQUILLA. Lin. JONQUIL.

24 CAPUT VI. IN IV.

Mariæ Sanctæ Ecclesiæ Virginis, Matris, Sponsæ, Filiæ, Ancillæ, Reginæ, Dominæ, Imperatricis, Sacerdotis, Prophetissæ, Apostolæ, Martyris, Confessoris, Doctoris, Virginum Ducis, Angelorum, Archangelorum, Principatuum, Potestatum, Virtutum, Cherubim, Seraphim, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Doctorum, Virginum, Omnium Sanctorum Regnique Cœlestis Gloriosissimæ Reginæ.

25 CAPUT VII. IN V.

Mariæ Sanctæ Ecclesiæ Virginis, Matris, Sponsæ, Filiæ, Ancillæ, Reginæ, Dominæ, Imperatricis, Sacerdotis, Prophetissæ, Apostolæ, Martyris, Confessoris, Doctoris, Virginum Ducis, Angelorum, Archangelorum, Principatuum, Potestatum, Virtutum, Cherubim, Seraphim, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Doctorum, Virginum, Omnium Sanctorum Regnique Cœlestis Gloriosissimæ Reginæ.

De Pancratio Autumnali.

Cap. XXXIII.

Pancratium Autumnale Lusitanicum, Narcissi folio, flore albo, Clusio. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore albo, Dodonæo. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore albo, Lobelio. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore albo, Lugdunensibus. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore albo, Gerardo. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore albo, Parkinsono. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore albo, Bauhino.

Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore luteo, Clusio. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore luteo, Dodonæo. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore luteo, Lobelio. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore luteo, Lugdunensibus. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore luteo, Gerardo. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore luteo, Parkinsono. Pancratium Autumnale, Narcissi folio, flore luteo, Bauhino.

De TEÇONPATLI. Cap. XIX.

HERBA *Teçonpatli* radici innititur Pyri forma atque magnitudine, aut paulò ampliore, dura, & colore in rubeum vergente, *Tecontli* lapidem imitante, à quo sumpsit nomen. Solet autem hæc pendere ab alio tenui, longoq; & simili funiculo. Duplex huius plantæ species. Prima ab hac radice narrata fundit caules ternos quaternosque, læues, rotundos, geniculis interceptos, anserina penna paulò crassiores, ac refertos per interualla folijs longis, pinguibusq; & circinnatis; interdum verò varijs ornatis modis, multis distinctis interuenijs, ac dorso purpureo. Fructus est similis Siliquastro Indico, semine refertus plano, orbiculari, paruo, ac pediculis appenso. Nascitur montosis *Acolmani* locis. Radix est amara, grauis odoris, calidaque & sicca ordine tertio natura. quæ obstructiones dicitur aperire, & putrida vlcera curare. Confert cholicæ, tussi, satietati, expurgandis intestinis, ac flatui discutiendo, si ex vino trium drachmarum mensura, duarumuè, fuerit deuorata. Folia lacte manant, quod impositum discutit furunculos. Altera species similis est radice & caulibus, sed folijs mollioribus, latioribusque, & minus numeroso discursu neruorum, infernè hirsutis, ac læuibus supernè, lac etiam stillans, amaroq; sapore, & simili temperie. Prima loo gifolia. Secunda latifolia.

Nec Tithymalis propter Siliquas, nec Conuolulis ob easdem & fœtorem, nec Siliquastris, cum lac habeat, adiungi potest hac herba. Vnde meritò inter Apocyni aliquod genus collocanda videtur.

De TLACOPATLI *Malinalcensi* Aristolochia Mex. III. Cap. XX.

HERBA est *Tlacopatli Malinalcensis*, folia ferens cordis, scutorumuè figura, parua tamen. caules tenues, geniculatos, contortos, & volubiles. ac fructum oblongum, Ponticarum nucum ferè magnitudine. radicem verò fibratam. Nascitur *Malinalci, Hoitzoci, Tlacmalacaci*, & alijs temperiei similibus locis. Calida est ordine tertio, amara, odora, corroborantis facultatis, & acris saporis. radix surditati medetur. frigus, & ex eo ortos dolores, læuigata ac resinæ permixta pellit. discutit præter naturam tumores, & clarificat visum. secta in globulos, atque circundata collo, resistit defluxionibus. frigora, horroresq; febrium interpolatarum arcet. pleuritidiq; vacuatis discussisq; humoribus, medetur. ossa perfracta aut luxata, resina permixta roborat, & instaurat. surditatem per se curat, & morbis opitulatur oculorum, flatus discutit, ac vniuersim morbis frigidis penè omnibus auxilio est.

Hæc Tlacopatli ex Aristolochiæ genere, primæ Tomahnac tlacopatli lib. 2. c. 24. descriptæ similior videtur.

2. CLAVARIA Vitis. Tab. CCCXCIII.

CLAVARIA Vitis. Linn. Sp. Pl. 1647. Sp. 2.

Habitat in Vitis vinifera, Europæ.

Radix fibrosa, annua. Caulis simplex, erectus, ramosus, ramis alternis, patentibus, ramulis divaricatis, tenuissimis, flexuosis, glabris, albis, pellucidis, articulatis, articulis cylindricis, longitudine diametri. Fructificatio ramulos terminans, ramosa, ramis alternis, patentibus, ramulis divaricatis, tenuissimis, flexuosis, glabris, albis, pellucidis, articulatis, articulis cylindricis, longitudine diametri. Sporidia ovata, minima, albida.

alia fistit purgationes. Idem videmus in Viorna, cuius folia vehementer astringunt, flos tamen, & semen vrunt. Quod quidem non aliunde oritur, quam ex diuersa salis cum terra mixtione. nam si minus sit salis quam terra, sapor oritur austerus; sin plus, acris. Crescit autem copia salis ex humidiore & pingui terra, in qua magnam nitri quantitatem inesse conspicimus. Vnde non mirum Millefolium Americanum esse amarius & acrius quàm nostrum, cum non tam cœlum ibi humidius & calidius, sed & cultura similis à mulieribus adhibeatur.

De TOTONCAXOXO COYOLLIN, seu Riuorum Medicina. Cap. XXII.

TOTONCAXOXO COYOLLIN quam nonnulli *Atchuapatli* vocant, seu medicinam iuxta riuos prouenientem, alij *Tetxoxo coyollin*, herba est vnicum caulem proferens, coccineum, cauum, rarisq; folijs rubrescentibus, ac vitigineis refertum, nec palmitibus quibusdam rubrescentibus dissimilem. flores rubeos, & orbiculares, è pediculis longis dependentes. semen verò exile, & quod è luteo colore in coccineum vergat, inclusum vasculis trigonis, papilionum ferè forma, in eamq; figuram compositis, vt si rubrescenti ac orbiculari membranæ, circulum alterum concolorem eiusdem materiei, ita vt angulos rectos efficiant, inserueris. radicem verò rotundam, candidam, ac totam ferè capillis inuolutam. Prouenit montanis, saxosisq; locis, regionum temperatarum, qualis est Mexicana, & *Tetzatquensis*. Amarum saporem radix præsefert, & nonnullum acorem, tertij ferè ordinis calorem nacta. eadem tusa, & infusa è liquore aliquo eidem rei vtili, expurgat intestina, semen retentum pellit, inflammatis oculis confert, & vrinam elicit. deuorata verò sesquidrachmæ mensura, humores omnes per inferna detrahit.

Inter Lapathi species hanc reponendam esse, cuiuis manifestum est. vnde vires etiam respondent, quæ similes sunt ipsi Rhabarbaro. quod etiam & amarum, & acidum est.

Digitized by Google

Образъ Древа Животнаго, и Распятіе Господне.

Іоаннъ Богословъ, Іаковъ Зеведеовъ, Іаковъ Алфеовъ, Іоаннъ Предтеча, Іоаннъ Златоустъ, Іоаннъ Милостивый, Іоаннъ Лѣствичникъ, Іоаннъ Дамаскинъ, Іоаннъ Рыльскій, Іоаннъ Новый Сочавскій, Іоаннъ Сочавскій, Іоаннъ Воинъ, Іоаннъ Кущникъ, Іоаннъ Постникъ, Іоаннъ Милостивый

ΛΑΚΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΟΜΗ. ΠΕΡΙ ΒΟΤΑΝΗΣ.

ΠΕΡΙ ΣΙΤΟΥ ΚΑΙ ΠΟΑΗΣ.

Η ΣΙΤΟΣ ἐστὶ τὸ ἐκ τῆς γῆς ἀνατέλλον, ἐκ τοῦ σπέρματος ἀναβλαστάνον, ἐκ τοῦ ἀσταχύου ἐκφυόμενον, ἐκ τοῦ καλάμου ἀνατρεφόμενον, ἐκ τῆς ἀκάνθης ἀνθοῦν, ἐκ τῆς ἀκάνθης ἀνθοῦν, ἐκ τῆς ἀκάνθης ἀνθοῦν

Arbor miscellanea novissima, ex omnium fere scientiarum, artium, & linguarum fundamentis regulisque collecta, & in varias quæstiones, tractationesque digesta, Thesaurum exhibens. Lugduni, 1619.

MONUMENTS OF ANCIENT ART AT ROME.

BY THE REV. THOMAS DUDLEY FOSBROKE, M.A.

I HAVE long been of opinion that the Monuments of Ancient Art at Rome, and in Italy, have been very much neglected by the Antiquary, and that a work, which should illustrate them, would be a valuable addition to our literature. Many of the Roman Antiquities, which are found in this country, are of the rudest description, and, as they are frequently the only remains of the Roman power, they are, consequently, the only objects which have attracted the attention of the Antiquary. Hence, he has been led to form a very erroneous estimate of the Roman character, and to suppose that the Romans were a rude people, when, in fact, they were the most polished nation of antiquity. Their rude remains in this country are to be attributed to the circumstance of their having been the work of the provincials, who were employed by the Romans in the erection of their buildings, and who, of course, executed them in their own style. Hence, the Roman Antiquities of Britain are, in general, of a very barbarous character, and, as they are the only remains of the Roman power, they are, consequently, the only objects which have attracted the attention of the Antiquary. Hence, he has been led to form a very erroneous estimate of the Roman character, and to suppose that the Romans were a rude people, when, in fact, they were the most polished nation of antiquity. Their rude remains in this country are to be attributed to the circumstance of their having been the work of the provincials, who were employed by the Romans in the erection of their buildings, and who, of course, executed them in their own style.

Cubebarum effigies ex Garcia, qui primus de illis scripsit.

Cubebarum effigies ex Clusio, qui primus de illis scripsit.

CAPVT I.

De Cubebis.

Cubebæ, Cubebarum, Cubebis, Cubebas, Cubeba, Cubebarum, Cubebis, Cubebas, Cubeba, Cubebarum, Cubebis, Cubebas, Cubeba

MARIA ALEXANDRIA, the Jew.

HERE is a Chymical Author, who writes of Chymical Vessels, and Furnaces, and Fires, and Waters, and Oils, and Salts, and Stones, and Tinctures, and Sublimations, and Calcinations, and Fixations, and Volatilizations, and Ablutions, and Mundifications, and Cohobations, and Fermentations, and Exaltations, and Multiplications, and Projections, and Medicines, and Elixirs, and Philosophers' Stones, and Philosophers' Eggs, and Philosophers' Wax, and Philosophers' Lamps, and Philosophers' Fire, and Philosophers' Water, and Philosophers' Oil, and Philosophers' Salt, and Philosophers' Stone, and Philosophers' Tincture, and Philosophers' Sublimation, and Philosophers' Calcination, and Philosophers' Fixation, and Philosophers' Volatilization, and Philosophers' Ablution, and Philosophers' Mundification, and Philosophers' Cohobation, and Philosophers' Fermentation, and Philosophers' Exaltation, and Philosophers' Multiplication, and Philosophers' Projection, and Philosophers' Medicine, and Philosophers' Elixir, and Philosophers' Stone, and Philosophers' Egg, and Philosophers' Wax, and Philosophers' Lamp

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΗΣ ΤΟΙΣ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΟΙΣ ΧΑΙΡΕΙΝ.

ΕΙ ΜΗ ΚΑΤΕΙΧΕ ΛΟΓΟΣ

MATHEMATICA ELEMENTARIA. 19 PAPP.

EST ET ALIA PROPOSITIO, quæ ad hanc pertinet, quæ ostendit, si in circulo ducantur duæ rectæ lineæ, quæ se mutuo secent, & ab earum sectionibus ad circumferentiam ducantur rectæ lineæ, quæ cum ipsis angulos æquales faciant, & ab earum terminis

Ranunculus Asiaticus. Fig. 1.

RANVNCVLVS ASIATICVS. Hæc species Ranunculi, quæ Asiatica dicitur, ab Asia, vnde primum in Europam delata est, nomen sortita est. Radix ei est bulbosa, ex qua folia multa, ampla, ad Apij folia accedentia, sed latiora, & in plures lacinias diuisa, nascuntur. Caulis ex eadem radice, cubitalis, & altior, ramosus, in quo flores, qui rosarum instar multiplicati sunt, & varij colores, vt purpurei, rubri, flammei, albi, & luteo mixti. Semen in capitulis, quæ in summis ramulis nascuntur, quod ad maturitatem perductum, cum capitulis ipsis, in quibus continetur, decidit. Radix ad cubitum, & altius, in terram descendit, quæ bulbosa est, & ex ea alia bulbosa radix nascitur, quæ in terra manet, & ex ea folia, & caulis, & flores, & semen. Radix autem, quæ ad cubitum descendit, non manet, sed putrescit, & ex ea nihil nascitur. Radix bulbosa, quæ in terra manet, ad Castaneæ magnitudinem, & figuram accedit, sed longior est, & in plures partes diuisa, quæ ad digiti crassitudinem accedunt, & ad digiti longitudinem, & in his partibus, quæ in terra manent, nascuntur, & ex his folia, & caulis, & flores, & semen. Radix autem, quæ ad cubitum descendit, non manet, sed putrescit, & ex ea nihil nascitur. Radix bulbosa, quæ in terra manet, ad Castaneæ magnitudinem, & figuram accedit, sed longior est, & in plures partes diuisa, quæ ad digiti crassitudinem accedunt, & ad digiti longitudinem, & in his partibus, quæ in terra manent, nascuntur, & ex his folia, & caulis, & flores, & semen.

Ranunculus Asiaticus. Fig. 2.

Acanthus mollis latifolius. Tab. 8.

HEc planta in Italia, Gallia, Germania, Anglia, & alibi locorum sponte nascitur, & in hortis ornandis colitur. Folia ejus radicalia, ampla, longa, profunde laciniata, laciniis ad oras spinosis, ad costam mediam utrinque pilosa. Caulis ad cubitum altus, rotundus, pilosus, ramosus, ramis alternis, foliis minoribus, laciniatis, spinosis. Flores in spicis longis, ad ramorum apices, purpurei, cum calyce spinoso. Semina in capsulis, quæ ex calyce succrescunt, oblonga, nigra, lucida.

Acanthus mollis latifolius.

CHARACTER GENERICUS.

Flos monopetalus, ringens, labio superiore bifido, inferiore tripartito. Calyx quadrifidus, foliolis spinosis. Capsula oblonga, bilocularis, bivalvis, polysperma.

2. CATHOLICUS, Archidiaconus. (v. 1.)

3. MARCHANT (Nicolas-Louis), Botaniste, né à Rouen le 1er février 1706, mort à Paris le 30 octobre 1758. Il fut reçu docteur en médecine à Reims en 1728, et vint s'établir à Paris, où il fut nommé démonstrateur au Jardin du Roi, et membre de l'Académie des sciences en 1734. Il a laissé : Discours sur la structure des fleurs, Paris, 1718, in-12; — Dissertation sur la sensitive, Paris, 1727, in-12; — Dissertation sur la cuscute, Paris, 1728, in-12; — Dissertation sur les différentes espèces de mousses, Paris, 1742, in-12; — Dissertation sur la germination des plantes, Paris, 1742, in-12; — Dissertation sur la structure des fleurs, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des fougères, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des capillaires, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des orchis, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des palmiers, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des joncs, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des roseaux, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des mousses, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des champignons, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des lichens, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des algues, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des hépatiques, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des prêles, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des lycopodes, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des isoètes, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des salvinies, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des marsilées, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des pilulaires, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des ophioglosses, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des osmondes, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des polypodes, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des adiantes, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des asplénies, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des scolopendres, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des doradilles, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des cétérachs, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des blechnes, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des lonchites, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des pteris, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des acrostics, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des hémionites, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des gymnogrammes, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des ceratopteris, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des platycerium, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des acrostichum, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des trichomanes, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des hymenophyllum, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des schizaea, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des lygodium, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des anemia, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des mohria, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des botrychium, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des ophioglossum, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des osmunda, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des polypodium, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des adiantum, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des asplenium, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des scolopendrium, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des ceterach, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des blechnum, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des lonchitis, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des pteris, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des acrostichum, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des hemionitis, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des gymnogramma, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des ceratopteris, Paris, 1743, in-12; — Dissertation sur la fructification des platycerium

De 3. CYATHEA Cl. Tournef. Tribu Trifolium. ... 1 ...

CYATHEA Cl. Tournef. Inst. R. H. 540. tab. 307. Filix arborea, caudice squamoso, foliis bipinnatis, pinnis pinnatifidis, fructificationibus in dorso nervorum. Filix arborea, caudice squamoso, foliis bipinnatis, pinnis pinnatifidis, fructificationibus in dorso nervorum. Tournefort. Institutiones rei herbariæ. Paris, 1700.

DESCRIPTIO. CYATHEA

I. CYATHEA Cl. Tournef. Inst. R. H. 540. tab. 307. Filix arborea, caudice squamoso, foliis bipinnatis, pinnis pinnatifidis, fructificationibus in dorso nervorum. Filix arborea, caudice squamoso, foliis bipinnatis, pinnis pinnatifidis, fructificationibus in dorso nervorum. Tournefort. Institutiones rei herbariæ. Paris, 1700.

IN CERTAMEN, ET VICTORIAM.
Tab. XXXVI.

CERTAMEN, Victoria, Victoriæ Præmium, Victoriæ Corona, Victoriæ Palma, Victoriæ Tropæum, Victoriæ Trophæum, Victoriæ Triumphus, Victoriæ Ludi, Victoriæ Ludi Circenses, Victoriæ Ludi Gymnici, Victoriæ Ludi Scenici, Victoriæ Ludi Equestres, Victoriæ Ludi Pedestres, Victoriæ Ludi Navales, Victoriæ Ludi Militares, Victoriæ Ludi Venatorii, Victoriæ Ludi Funebres, Victoriæ Ludi Sacri, Victoriæ Ludi Profani, Victoriæ Ludi Publici, Victoriæ Ludi Privati, Victoriæ Ludi Quinquennales, Victoriæ Ludi Decennales, Victoriæ Ludi Centennales, Victoriæ Ludi Millenarii, Victoriæ Ludi Secularii, Victoriæ Ludi Annales, Victoriæ Ludi Mensales, Victoriæ Ludi Hebdomadales, Victoriæ Ludi Diurni, Victoriæ Ludi Nocturni, Victoriæ Ludi Matutini, Victoriæ Ludi Vespertini, Victoriæ Ludi Meridiani, Victoriæ Ludi Crepusculares, Victoriæ Ludi Aurorales, Victoriæ Ludi Solares, Victoriæ Ludi Lunares, Victoriæ Ludi Stellares, Victoriæ Ludi Cælestes, Victoriæ Ludi Terrestres, Victoriæ Ludi Aquatici, Victoriæ Ludi Aerii, Victoriæ Ludi Ignei, Victoriæ Ludi Subterranei, Victoriæ Ludi Infernales, Victoriæ Ludi Manes, Victoriæ Ludi Umbrales, Victoriæ Ludi Spectrales, Victoriæ Ludi Phantasmatici, Victoriæ Ludi Somniales, Victoriæ Ludi Oneirici, Victoriæ Ludi Hypnotici, Victoriæ Ludi Narcotici, Victoriæ Ludi Lethargici, Victoriæ Ludi Cataleptici, Victoriæ Ludi Apoplectici, Victoriæ Ludi Paralytici, Victoriæ Ludi Epileptici, Victoriæ Ludi Convulsivi, Victoriæ Ludi Tetanici, Victoriæ Ludi Rabidi, Victoriæ Ludi Hydrophobici, Victoriæ Ludi Melancholici, Victoriæ Ludi Maniaci, Victoriæ Ludi Phrenetici, Victoriæ Ludi Lethargici, Victoriæ Ludi Cataleptici, Victoriæ Ludi Apoplectici, Victoriæ Ludi Paralytici, Victoriæ Ludi Epileptici, Victoriæ Ludi Convulsivi, Victoriæ Ludi Tetanici, Victoriæ Ludi Rabidi, Victoriæ Ludi Hydrophobici, Victoriæ Ludi Melancholici, Victoriæ Ludi Maniaci, Victoriæ Ludi Phrenetici,

De LYSIMACHIA, & PARALI, ejusque Natura & Facultate. CAP. XXIII.

LYSIMACHIA Herba, quæ Nummularia vocatur, folia habet rotunda, ut Hedera terrestris, sed minora, & ad terram humi fusa, ramos item humi fusos, & ad nodos radices, flores luteos, semen in capitulis, quæ papaveris capitulis similia sunt. Vim habet adstringendi, & ad ulcera sanandi. Ejus succus cum vino potus, & ex eo cataplasma impositum, sanguinem sistit. Ejusdem succus cum vino potus, & ex eo cataplasma impositum, ulcera sanat. Ejusdem succus cum vino potus, & ex eo cataplasma impositum, ulcera sanat. Ejusdem succus cum vino potus, & ex eo cataplasma impositum, ulcera sanat.

PARALIS Herba, quæ Nummularia vocatur, folia habet rotunda, ut Hedera terrestris, sed minora, & ad terram humi fusa, ramos item humi fusos, & ad nodos radices, flores luteos, semen in capitulis, quæ papaveris capitulis similia sunt. Vim habet adstringendi, & ad ulcera sanandi. Ejus succus cum vino potus, & ex eo cataplasma impositum, sanguinem sistit. Ejusdem succus cum vino potus, & ex eo cataplasma impositum, ulcera sanat. Ejusdem succus cum vino potus, & ex eo cataplasma impositum, ulcera sanat. Ejusdem succus cum vino potus, & ex eo cataplasma impositum, ulcera sanat.

DE CAPITE GORGONIS.

Cap. 1.

Ex Ouidio.

Ille ego Gorgoneum, quod vidi, carmine monstrum
Dicam, Perseae dona tremenda manus.
Dona tremenda manus, quae, cum pendentia saxo
Colla recidisset, sanguine plena fuit.
Ex illo fluxere graues in gramina guttae,
Quae, quia tellurem contigerunt, animant.
Serpentes nascuntur humo, variisque per agros
Errant, et pingui pabula fonte petunt.
Quae, quia sunt nimium terris genitalia, Phoebo
Sunt data, quae Delphis praesidet, ara sacris.
Hic, ubi Gorgoneo madefactum sanguine cernit
Vellus, et in nullo tempore facta seges
Serpentum, et dubiae formidine mortis inertes
Ad pugnam, quae sit, non habuere fidem.
Ille, ubi Gorgoneo madefactum sanguine cernit
Vellus, et in nullo tempore facta seges
Serpentum, et dubiae formidine mortis inertes
Ad pugnam, quae sit, non habuere fidem.

DE FELICI CAPITE, ET ALIIS QVIBVSDAM.

CAPVT FELICIS, ET ALIA QVIBVSDAM. Felicis caput, quod Graeci Cephalion vocant, Latini Sempervivum, Barbari Barbam Iouis, Britanni Iouis Vigorem, Galli Ioubarbe, Germani Hauswurtz, Hispani Siempreviua, Italici Semprevivo, Arabes Abuzeid, Persae Zarcoz, Turcae Tarcoz, Indi Tarcoz, Aegyptij Tarcoz, Aethiopes Tarcoz, Mauri Tarcoz, Iudaei Tarcoz, Syri Tarcoz, Armenij Tarcoz, Cappadoces Tarcoz, Cilices Tarcoz, Cretenses Tarcoz, Cyprij Tarcoz, Rhodij Tarcoz, Lesbij Tarcoz, Samij Tarcoz, Chij Tarcoz, Cnidij Tarcoz, Coi Tarcoz, Lycij Tarcoz, Pamphylij Tarcoz, Pisidae Tarcoz, Lydi Tarcoz, Phrygij Tarcoz, Mysi Tarcoz, Troades Tarcoz, Bithyni Tarcoz, Paphlagones Tarcoz, Galatae Tarcoz, Cappadoces Tarcoz, Pontici Tarcoz, Colchi Tarcoz, Sarmatae Tarcoz, Scythae Tarcoz, Thraces Tarcoz, Macedones Tarcoz, Illyrij Tarcoz, Dalmatae Tarcoz, Pannonij Tarcoz, Noricj Tarcoz, Rhaeti Tarcoz, Helvetij Tarcoz, Germani Tarcoz, Belgae Tarcoz, Britanni Tarcoz, Hispani Tarcoz, Italici Tarcoz, Romani Tarcoz, Graeci Tarcoz, Latini Tarcoz, Barbari Tarcoz, Britanni Tarcoz, Gallj Tarcoz, Germani Tarcoz, Hispani Tarcoz, Italici Tarcoz, Arabes Tarcoz, Persae T

PLANTA CYPERUS Palustris altissima. Cyp. 8 sp.

PLANTA CYPERUS Palustris altissima, Spica longa, culmum ambiens. Cyp. 9 sp. Cyperus Palustris altissimus, Spica longa, culmum ambiens. Bocc. Museo di Piante rare, Tab. 91. Cyperus Palustris altissimus, Spica longa, culmum ambiens, Scirpoides. Bocc. Museo di Piante rare, Tab. 92. Cyperus Palustris altissimus, Spica longa, culmum ambiens, Scirpoides, Spicis brevioribus. Bocc. Museo di Piante rare, Tab. 93.

Cyperus Palustris altissimus, Spica longa, culmum ambiens, Scirpoides, Spicis brevioribus. Bocc. Museo di Piante rare, Tab. 93.

De Viola Alp. Park.

VIOLA Alpina Flore luteo. Park. Parad. 370. Viola Alpina, Bauh. Pin. 194. Viola Alpina Flore luteo, Tab. Ic. 2. Viola Alpina Flore luteo, Cam. Epit. 1. Viola Alpina Flore luteo, Clus. Hist. 2. 1. Viola Alpina Flore luteo, Dod. Pempt. 271. Viola Alpina Flore luteo, Lob. Ic. 2. Viola Alpina Flore luteo, Lugd. Hist. 1. 1. Viola Alpina Flore luteo, Matth. Valg. 1. 1. Viola Alpina Flore luteo, Ger. Herb. 1. 1.

De Viola Caprina, Park.

VIOLA Caprina, Park. Parad. 370. Viola Caprina, Bauh. Pin. 194. Viola Caprina, Tab. Ic. 2. Viola Caprina, Cam. Epit. 1. Viola Caprina, Clus. Hist. 2. 1. Viola Caprina, Dod. Pempt. 271. Viola Caprina, Lob. Ic. 2. Viola Caprina, Lugd. Hist. 1. 1. Viola Caprina, Matth. Valg. 1. 1. Viola Caprina, Ger. Herb. 1. 1.

De Violis Arvensibus, Park.

VIOLA Arvensis, Park. Parad. 370. Viola Arvensis, Bauh. Pin. 194. Viola Arvensis, Tab. Ic. 2. Viola Arvensis, Cam. Epit. 1. Viola Arvensis, Clus. Hist. 2. 1. Viola Arvensis, Dod. Pempt. 271. Viola Arvensis, Lob. Ic. 2. Viola Arvensis, Lugd. Hist. 1. 1. Viola Arvensis, Matth. Valg. 1. 1. Viola Arvensis, Ger. Herb. 1. 1.

FRAXINI ARBORIS FOLIA. CAP. V.

FRAXINI Arboris folia, ut Plinius ait, Platanorum folia imitantur, sed minora, & longiora, & magis serrata, & nigriora. Ramos habet longos, & flexibiles, ut ad vimina, & ad alia multa opera commodi sint. Cortex ejus amarus est, & ad febres tertianas, & quartanas, ut Dioscorides ait, utilis. Semen ejus, quod Samaras vocant, ad Lepram, & Elephantiasim, & ad Scabiem, & ad Impetiginem, & ad Lichenas, & ad Papulas, & ad Pustulas, & ad Vitiligines, & ad Lentigines, & ad Ephelides, & ad Nigritudines, & ad Livores, & ad Cicatrices, & ad Maculas, & ad Verrucas, & ad Carbunculos, & ad Furunculos, & ad Phlegmones, & ad Erysipelata, & ad Oedemata, & ad Tumores, & ad Inflammationes, & ad Ulcera, & ad Fistulas, & ad Hydropem, & ad Ictericos, & ad Lienosos, & ad Podagricos, & ad Arthriticos, & ad Sciaticos, & ad Dolores, & ad Spasmos, & ad Convulsiones, & ad Tremores, & ad Paralysim, & ad Apoplexiam, & ad Epilepsiam, & ad Vertiginem, & ad Capitis Dolorem, & ad Cephalaeam, & ad Hemicraniam, & ad Migrimam, & ad Oculorum Dolorem, & ad Suffusiones, & ad Caligines, & ad Pterygia, & ad Cataractas, & ad Aurium Dolorem, & ad Surditatem, & ad Tinnitum, & ad Narium Dolorem, & ad Polypos, & ad Oris Dolorem, & ad Uvulae Dolorem, & ad Tonsillarum Dolorem, & ad Gingivarum Dolorem, & ad Dentium Dolorem, & ad Linguae Dolorem, & ad Faucium Dolorem, & ad Asperae Arteriae Dolorem, & ad Pectoris Dolorem, & ad Pleuritidem, & ad Peripneumoniam, & ad Tussim, & ad Anhelitum, & ad Orthopnoeam, & ad Asthma, & ad Empyema, & ad Phthisim, & ad Haemoptoicos, & ad Haemoptoen, & ad Ventriculi Dolorem, & ad Cardiacos, & ad Cardiacum Dolorem, & ad Hypochondrii Dolorem, & ad Hypochondriacos, & ad Hepatis Dolorem, & ad Hepaticos, & ad Splenis Dolorem, & ad Splenicos, & ad Renum Dolorem, & ad Nephriticos, & ad Vesicae Dolorem, & ad Cystici, & ad Colicos, & ad Ileos, & ad Intestinorum Dolorem, & ad Dysenteriam, & ad Diarrhoeam, & ad Lienteriam, & ad Coeliacos, & ad Tenesmum, & ad Hernias, & ad Ischiadicos, & ad Ischiadicum Dolorem, & ad Inguinum Dolorem, & ad Pudendorum Dolorem, & ad Testiculorum Dolorem, & ad Virilium Dolorem, & ad Uterum, & ad Uteri Dolorem, & ad Hysterica Passiones, & ad Suffocationes, & ad Menstrua, & ad Lochia, & ad Abortus, & ad Partus, & ad Mammarum Dolorem, & ad Lactis Copiam, & ad Lactis Vitia, & ad Lactis Corruptelas, & ad Lactis Coagulationes, & ad Lactis Concretiones, & ad Lactis Inflammationes, & ad Lactis Tumores, & ad Lactis Ulcera, & ad Lactis Fistulas, & ad Lactis Scirrhos, & ad Lactis Cancros, & ad Lactis Carcinomata, & ad Lactis Sphacelos, & ad Lactis Gangraenas, & ad Lactis Putredines, & ad Lactis Corruptiones, & ad Lactis Vitia, & ad Lactis Dolores, & ad Lactis Tumores, & ad Lactis Inflammationes

TRIFOLIVM FIBRI-
NVM, AQVA-
TICVM.

Trifolium fibrinum, Aquaticum, Menyanthes, Trifolium palustre, Trifolium paludosum, Trifolium Bubulum, Trifolium Bubulum Germanicum, Trifolium Bubulum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum, Trifolium Bubulum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglicum Officinarum Germanicum Anglic

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 5.

Fig. 6.

Fig. 7.

Fig. 8.

Fig. 9.

Fig. 10.

Fig. 11.

Fig. 12.

Fig. 13.

Fig. 14.

Fig. 15.

Fig. 16.

Fig. 17.

Fig. 18.

Fig. 19.

Fig. 20.

Fig.

De OLCACATZAN PAHVATLANICA China Mexicana. Cap. LV.

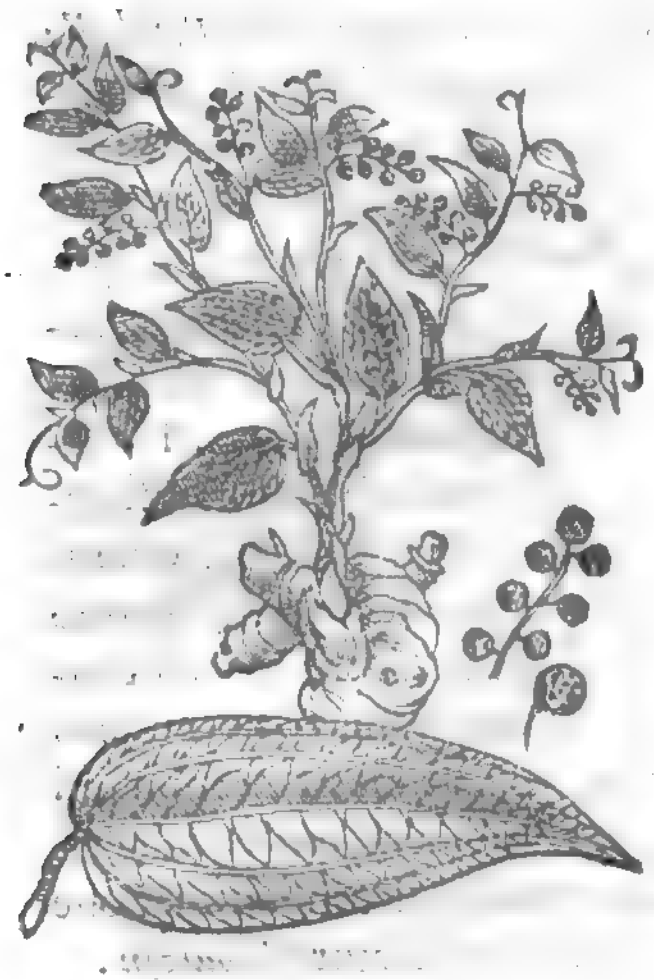

SPECIES est Chinæ Mexicensis *Olcacatzan*, quæ herba est folia ferens oblonga, acuminata, & lineis secundum longitudinem discurrentibus insignia. caules volubiles, & tenues. fructum acinosum, ac racematim dependentem in summis caulibus, qui cum maturuerit, nigrescit. radicem contortam, geniculatam, fuluam, & Arundinaceæ similem, sed densam, ac grauem. Arbores excelsas scandit, atque complectitur. Seritur interdum, excolituրq; vsus gratia in viridarijs, ac hortis. stillat gummi, quo vtuntur indigenæ ad corroborandum dentes. ijdem ferentes atque mandentes ore vocatum *Tzicli*. Ius decocti radicis contusæ, infunditur aduersus inueteratos morbos felici euentu. idem ius epotant aduersus Gallicam luem, ac chronicos alios, & diuturnos morbos. Differt ab Orientali China, cuius radix leuior est, tatior, albidior, tenera, ac minus adstringens, & tamen eosdem pene vsus præstare periclitatum est, quos illa, Guaiacum, aut Zarzaparilla præstare solent, eadem arte & victus ratione administrata. Qua de re ijs, quæ à multis ante me scripta fuere, ac pro diuersis regionibus, morbis, ac hominum temperaturis variabilia, nihil hic putaui adijciendum. Est autem hæc de qua loquimur radix, frigidæ siccæque, & adstringentis naturæ, sed amaræ, partiumque subtilium particeps. quò fit, vt ius decocti eius, præter iam dicta, ventriculum debilem corroboret, flatum discutiat, absumatque, & vacuet per poros eam atræ bilis, & pituitæ portionem, quæ pharmacorum refugit vim, dolores extirpet, ac leniat, aliaque præstet iuuamenta, quæ in prædictas plantas solent referri. Nascitur *Pahuatlanicis* agris sponte, vnde cognomen.

Differt ab Orientali.

De China Orientali, eiusq; vsu in lue venerea, morbisque alijs, multus est Garzias cap. 38. lib. 1. historiæ aromatum. & Acosta cap. 29.

De Occidentali verò scribit Monardes cap. 21.

Ex hac descriptione patet, Chinam hanc esse ex speciebus Smilacis asperæ, adeoque eodem genere Sarzæ parillæ. vnde mirum non est, easdem ferè vtriusque vires ab omnibus attribui, quas apud eos inuenies qui de morbo venereo multos libros conscripserunt.

10. Cirsium vulgatum palustre. Water Thistle. Cap. 1282.

THIS Species of Thistle grows with a single Stalk, which is set with Leaves of a reddish Colour, and deeply cut in the Edges, like those of the Garden Thistle. The Flowers are of a Purple Colour, and grow in Heads, which are set with Prickles, as in the other Species of Thistles. The Seeds are long, and have Down to them, by which they are carried about in the Air.

11. Cirsium Anglicum, &c. The Spear Thistle. Cap. 1282.

THIS Species of Thistle grows with a single Stalk, which is set with Leaves of a reddish Colour, and deeply cut in the Edges, like those of the Garden Thistle. The Flowers are of a Purple Colour, and grow in Heads, which are set with Prickles, as in the other Species of Thistles. The Seeds are long, and have Down to them, by which they are carried about in the Air.

Digitized by Google

Ajax with sword, and Cassandra? Between her and Ajax, a tripod; behind her, a column. Behind Ajax, a tripod. Below, Ajax,

De Pilulis ex Agaricis, & Pentaphyllo quæ Anthora.

CAP. XXXIII.

PILULÆ, quæ ex Agaricis conficiuntur, Tussim, & Asperitatem Arteriæ mitigant, & Pectus purgant, & Pituitam educunt, & Ventrem mollificant, & Stomachum roborant, & Hydropicos sanant, & Lienem, & Jecur, & Renes, & Vesicam purgant, & Calculum frangunt, & Menstrua provocant, & Partum educunt, & Vulvam, & Matricem purgant, & Dolorem Capitis, & Oculorum, & Aurium, & Dentium, & Nervorum, & Articulorum, & Podagram, & Ischiadicum, & Lumborum, & Spinæ, & Coxarum, & Tibiarum, & Pedum, & Manuum, & Brachiorum, & Humerorum, & Scapularum, & Pectoris, & Lateris, & Ventris, & Intestinorum, & Stomachi, & Jecoris, & Splenis, & Renum, & Vesicæ, & Matricis, & Vulvæ, & Ani, & Hæmorrhoidum, & Fistulæ, & Ulceris, & Scabiei, & Pruritus, & Papularum, & Pustularum, & Lichenum, & Impetiginis, & Lepræ, & Elephantiasis, & Vitiligines, & Lentigines, & Nigredines, & Lividitates, & Cicatrices, & Maculas, & Rubedines, & Pallores, & Colorem malum, & Cacochymiam, & Cachexiam, & Melancholiam, & Phrenesim, & Lethargum, & Vertiginem, & Epilepsiam, & Paralysim, & Tremorem, & Convulsionem, & Spasmum, & Tetanum, & Opisthotonum, & Emprosthotonum, & Pleurosthotonum, & Rigorem, & Torporem, & Stupiditatem, & Oblivionem, & Memoriæ Debilitatem, & Sensus Debilitatem, & Sensus Privationem, & Mentis Alienationem, & Mentis Debilitatem, & Mentis Privationem, & Mentis Perturbationem, & Mentis Confusionem, & Mentis Obscurationem, & Mentis Hebetudinem, & Mentis Stupiditatem, & Mentis Oblivionem, & Mentis Errorem, & Mentis Delirium, & Mentis Furorem, & Mentis Insaniam, & Mentis Vesaniam, & Mentis Amentiam, & Mentis Dementiam, & Mentis Lethargum, & Mentis Vertiginem, & Mentis Epilepsiam, & Mentis Paralysim, & Mentis Tremorem, & Mentis Convulsionem, & Mentis Spasmum, & Mentis Tetanum, & Mentis Opisthotonum, & Mentis Emprosthotonum, & Mentis Pleurosthotonum, & Mentis Rigorem, & Mentis Torpor

ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν. Ἐν τοῖς ἐπάνω τόποις ἀφαιρεῖται τὸ ἄκρον τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐν δὲ τοῖς κάτω τὸ ἄκρον τοῦ ἀκρωτηρίου ἐπιτίθεται. Ἐν τοῖς ἐπάνω τόποις ἀφαιρεῖται τὸ ἄκρον τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐν δὲ τοῖς κάτω τὸ ἄκρον τοῦ ἀκρωτηρίου ἐπιτίθεται. Ἐν τοῖς ἐπάνω τόποις ἀφαιρεῖται τὸ ἄκρον τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐν δὲ τοῖς κάτω τὸ ἄκρον τοῦ ἀκρωτηρίου ἐπιτίθεται.

Ἐν τοῖς ἐπάνω τόποις ἀφαιρεῖται τὸ ἄκρον τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐν δὲ τοῖς κάτω τὸ ἄκρον τοῦ ἀκρωτηρίου ἐπιτίθεται.

DE CASTITATE. Cap. XXVI.

CASTITATI Deus Optimus Maximus omnem in Ecclesia sua dignitatem tribuit, ut ipsa sola Virginitatis, & Castitatis Sponsa, & Mater dicatur. Quod si Virginitas, & Castitas Ecclesiæ tam propria sunt, ut ipsa sola Virginitatis, & Castitatis Sponsa, & Mater dicatur, quis non videt, quam sit Ecclesiæ Catholicæ Virginitas, & Castitas propria? Quæ cum

Rhabarbaro Monachorum vocato dicta sunto. non quod nesciam apud Hispanos quoqu e hanc plantam aliquot oppidis non admodum à Mantua Carpentaria distantibus aliquando fuisse excultam, sed quoniam in hac noua Hispania apud *Quauhnahuacenses* in horto prædicti viri vberrimus est eius prouentus: vbi patrijs plantis, vel eo maximè opus est, quod medicamẽta extera, hunc in Orbem per tot maria translata, emarcida vitiataq; tandem accedant: & vt Hispani meminerint, apud eos, si cura adsit, quantalibet copia prouenturum, ac in optimi Rhabarbari penuria, permittentibus conscijsq; medicis, suffici pro eo sæpenumero non incommodè posse. Cæterum fabulæ, quas quidam inculcant, vt persuadeant, Rhabarbarum hoc Monachorum vocatum, esse Alexandrinum, dicentes, Turcas (cum illis per Henricum Galliæ Regem Marsiliæ portu, & vrbe potiri licuisset) Gallis quibusdam Monachis semen impertitos veri Rhabarbari, vnde nomen defluxit, atque inde deuectum ad Hispanias, & has Indias, nugæ sunt, quibus sit omnino deneganda fides.

Vide Monardem apud Clusium folio 312. Qui Rhabarbarum Americum indicat adeo cum Orientali conuenire, vt si non sit idem, saltem aliam esse speciem parum differentem.

De YXTOMIO, seu lanuginosa herba. Cap. LXIV.

YXTOMIO XIHVITL, quam alij *Tomoxihuitl*, alij *Memeam*, alij *Quapopolton*, & *Quapopoltzin* vocant, herba est, folia ferens hirsuta, spinosa, vndulata, & Anchusæ proxima. caulem pallidum, duos cubitus longum. flores candentes, paruos, calyculis contentos, & in pappos tandem abeuntes.

QVAPOPOL.

radices verò multas fibris similes. Nascitur in vallibus, planisq; locis regionum frigidarum, & in annuos vsus vulsa radix seruatur, atque reconditur. radices duarum drachmarum pondere deuoratæ, omnes humores concitato vomitu vacuare dicuntur. calida enim siccaque natura constant, & sapore aliquantulum amaro. tussim deuoratæ sedant. & pectoris opitulantur morbis. renes, & vesicam abstergunt. vlceribus putridis pudendorum, muliebrium & virilium succurrunt. curant hæmorrhoides. & vacuata prius supernè defluxionis caussa, dicuntur quoque mederi diarrhœis.

Quam hic exhibemus Quapopol imaginem, ei ab Autore descriptæ affinem videtur plantam repræsentare. cuius caules purpurei sunt coloris, folia ex aduerso bina sita. & ex quauis ala folij exit pediculus, cui multi floseuli Echio similes, quasi Vmbella insident.

De

DE VALERIANA MAIORE. Cap. XXXIII.

VALERIANA MAIOR. Cap. XXXIII.

THE Valerian hath diuers kinds, as Dioscorides, Galen, Pliny, and Apuleius haue written, whereof some are wilde, some manured, some greater, some lesser, some of a sweeter smell, some of a stronger, some of a pleasanter, some of a more vnpleasant: but the greatest and best is that which is called Phu, and is found in Cappadocia, and Pontus, and Armenia, and Media, and Persia, and Arabia, and Syria, and Cilicia, and Galatia, and Bithynia, and Thessaly, and Macedonia, and Thrace, and Illyricum, and Italy, and Germany, and Spaine, and Britaine, and Ireland, and Scythia, and Tartaria, and Muscouia, and Norway, and Gothland, and Lapland, and Finland, and Greenland, and Iceland

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE, NARDI ANTONII RECHI Liber Septimus.

IACOBI BVTEI PRAEFATIO PROOEMIALIS.

CAPVT I. De Cacahuatle, & Cacahuatlis natura.
CAPVT II. De Cacahuatlis facultate.
CAPVT III. De Cacahuatlis vsu.
CAPVT IV. De Cacahuatlis vsu in Medicina.
CAPVT V. De Cacahuatlis vsu in Chirurgia.
CAPVT VI. De Cacahuatlis vsu in Pharmacia.
CAPVT VII. De Cacahuatlis vsu in Cibis.
CAPVT VIII. De Cacahuatlis vsu in Potu.
CAPVT IX. De Cacahuatlis vsu in Cosmetica.
CAPVT X. De Cacahuatlis vsu in Fucis.
CAPVT XI. De Cacahuatlis vsu in Ornatu.
CAPVT XII. De Cacahuatlis vsu in Vnguentis.
CAPVT XIII. De Cacahuatlis vsu in Oleo.
CAPVT XIV. De Cacahuatlis vsu in Lacte.
CAPVT XV. De Cacahuatlis vsu in Butyro.
CAPVT XVI. De Cacahuatlis vsu in Caseo.
CAPVT XVII. De Cacahuatlis vsu in Pane.
CAPVT XVIII. De Cacahuatlis vsu in Pulmentis.
CAPVT XIX. De Cacahuatlis vsu in Pomis.
CAPVT XX. De Cacahuatlis vsu in Pisce.
CAPVT XXI. De Cacahuatlis vsu in Carne.
CAPVT XXII. De Cacahuatlis vsu in Auibus.
CAPVT XXIII. De Cacahuatlis vsu in Ouis.
CAPVT XXIV. De Cacahuatlis vsu in Condimentis.
CAPVT XXV. De Cacahuatlis vsu in Sale.
CAPVT XXVI. De Cacahuatlis vsu in Aceto.
CAPVT XXVII. De Cacahuatlis vsu in Mustardo.
CAPVT XXVIII. De Cacahuatlis vsu in Pipere.
CAPVT XXIX. De Cacahuatlis vsu in Cinnamomo.
CAPVT XXX. De Cacahuatlis vsu in Cardamomo.
CAPVT XXXI. De Cacahuatlis vsu in Zinzibere.
CAPVT XXXII. De Cacahuatlis vsu in Cubebis.
CAPVT XXXIII. De Cacahuatlis vsu in Nuce Moschata.
CAPVT XXXIV. De Cacahuatlis vsu in Caryophyllis.
CAPVT XXXV. De Cacahuatlis vsu in Croco.
CAPVT XXXVI. De Cacahuatlis vsu in Saccharo.
CAPVT XXXVII. De Cacahuatlis vsu in Melle.
CAPVT XXXVIII. De Cacahuatlis vsu in Cera.
CAPVT XXXIX. De Cacahuatlis vsu in Sapone.
CAPVT XL. De Cacahuatlis vsu in Vitro.
CAPVT XLI. De Cacahuatlis vsu in Ferro.
CAPVT XLII. De Cacahuatlis vsu in Cupro.
CAPVT XLIII. De Cacahuatlis vsu in Auro.
CAPVT XLIV. De Cacahuatlis vsu in Argento.
CAPVT XLV. De Cacahuatlis vsu in Stanno.
CAPVT XLVI. De Cacahuatlis vsu in Plumbo.
CAPVT XLVII. De Cacahuatlis vsu in Argento viuo.
CAPVT XLVIII. De Cacahuatlis vsu in Sulphure.
CAPVT XLIX. De Cacahuatlis vsu in Arsenico.
CAPVT L. De Cacahuatlis vsu in Auripigmento.
CAPVT LI. De Cacahuatlis vsu in Sandaraca.
CAPVT LII. De Cacahuatlis vsu in Sale Ammoniaco.
CAPVT LIII. De Cacahuatlis vsu in Nitro.
CAPVT LIV. De Cacahuatlis vsu in Alumine.
CAPVT LV. De Cacahuatlis vsu in Vitriolo.
CAPVT LVI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Calaminari.
CAPVT LVII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Haematite.
CAPVT LVIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Magnete.
CAPVT LIX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Pumice.
CAPVT LX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Asbesto.
CAPVT LXI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Lydio.
CAPVT LXII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Specularis.
CAPVT LXIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Onyche.
CAPVT LXIV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Iaspide.
CAPVT LXV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Smaragdo.
CAPVT LXVI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Sapphiro.
CAPVT LXVII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Turcheta.
CAPVT LXVIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Hyacintho.
CAPVT LXIX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Amethysto.
CAPVT LXX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Topazio.
CAPVT LXXI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Chrysolitho.
CAPVT LXXII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Beryllo.
CAPVT LXXIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Chrysoprasio.
CAPVT LXXIV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Cyanea.
CAPVT LXXV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Pyrrhopoeco.
CAPVT LXXVI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Pyrite.
CAPVT LXXVII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Cadmia.
CAPVT LXXVIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Gagate.
CAPVT LXXIX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Ceraunio.
CAPVT LXXX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Galactite.
CAPVT LXXXI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Hydrophane.
CAPVT LXXXII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Selenite.
CAPVT LXXXIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Ophite.
CAPVT LXXXIV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Obsidiano.
CAPVT LXXXV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Androdamante.
CAPVT LXXXVI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Tophi.
CAPVT LXXXVII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Pumice.
CAPVT LXXXVIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Calcareo.
CAPVT LXXXIX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Arenario.
CAPVT XC. De Cacahuatlis vsu in Lapide Molari.
CAPVT XCI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Cotario.
CAPVT XCII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Latomiario.
CAPVT XCIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Tiburtino.
CAPVT XCIV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Tophaceo.
CAPVT XCV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Pario.
CAPVT XCVI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Numidico.
CAPVT XCVII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Porphyrite.
CAPVT XCVIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Basanite.
CAPVT XCIX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Thebaico.
CAPVT C. De Cacahuatlis vsu in Lapide Memphitico.
CAPVT CI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Syenite.
CAPVT CII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Lacedaemonio.
CAPVT CIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Ophite.
CAPVT CIV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Serpentino.
CAPVT CV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Obsidiano.
CAPVT CVI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Androdamante.
CAPVT CVII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Tophi.
CAPVT CVIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Pumice.
CAPVT CIX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Calcareo.
CAPVT CX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Arenario.
CAPVT CXI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Molari.
CAPVT CXII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Cotario.
CAPVT CXIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Latomiario.
CAPVT CXIV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Tiburtino.
CAPVT CXV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Tophaceo.
CAPVT CXVI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Pario.
CAPVT CXVII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Numidico.
CAPVT CXVIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Porphyrite.
CAPVT CXIX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Basanite.
CAPVT CXX. De Cacahuatlis vsu in Lapide Thebaico.
CAPVT CXXI. De Cacahuatlis vsu in Lapide Memphitico.
CAPVT CXXII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Syenite.
CAPVT CXXIII. De Cacahuatlis vsu in Lapide Lacedaemonio.
CAPVT CXXIV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Ophite.
CAPVT CXXV. De Cacahuatlis vsu in Lapide Serpentino.

CHAPITRE XXXIII.

Du Lis blanc, & de ses especes.

Le Lis blanc a la racine grande, ronde, blanche, & composée de plusieurs écailles, comme l'oignon. Il a la tige haute de deux coudées, ronde, & quelquefois de trois. Ses feuilles sont longues, étroites, & pointues. Ses fleurs sont blanches, & ont la forme d'un entonnoir. Elles sont disposées en rond autour de la tige, & sont au nombre de six ou sept. Elles ont chacune six étamines, qui sont jaunes, & qui ont la forme d'un croissant. Elles ont aussi un pistil, qui est long, & qui a la forme d'une corne. Il leur succede un fruit long, qui est divisé en trois loges, & qui contient des semences plates, & rangées les unes sur les autres.

De TEPEZENTLI, ſeu ſpicis Maizij Montani. Cap. IV.

HERBA eſt *Tepezentli*, folia ferens purpuraſcentia, Limonis formæ, ſed maiora. caules quinque ferè dodrantes, longos, teretes, purpureos, digitum craſſos, geniculatos per interualla. fructum *Chilli*, refertum ſemine plane orbiculari, & lanugine comprehenſo. radicem verò contortam, & candidam, quibuſdam veluti glandibus adhęreſcentibus. Naſcitur in frigidis, & ſaxoſis locis. Radix extra intusque candeſcit. guſtata virus minimè ingratum olet, Pæoniæ ſimile. ac calorem, ſiccitatemque ordine præfert ſecundo, craſſamque ſubſtantiam. ſenſum aliquem caloris, ne dicam vredinis, præbet circa guttur. tuſa, ac trium drachmarum pondere ex aqua deuorata, omne humorum genus, ſupra infraque vacuare dicitur.

Hæc etiam ſpecies Apocyni haberi debet, vt cuiuis deſcriptionem legenti, & figuram inuenti patere poteſt.

De TLACOLCOATLI, ſeu Coatli humili. Cap. V.

TLACOLCOATLI herba eſt, quæ caules tenues, geniculis interceptos profert, refertos folijs Ericæ, exilibus, ac breuibus. flores ſunt candentes, longiuſculi, ac veluti è floccо concinnati. radices tenues, perlongas, adeoq; fibris ſimiles habet. Naſcitur in collibus, planisq; locis regionum frigidarum, qualis eſt *Huexocincenſis*. calida ſecundo ordine conſtat natura, lubricaque. Ius decocti radicum propinatur, difficile nec ſine dolore vrinam reddentibus. dolorem enim lenit, emundat meatus, atque vrinam, & quidquid illi obſtaculo eſt, euocat.

Spica florum ſimilis eſt Iulo Aceri.

De

DE HERBA CELIDONIA MAIORE QUE ET CHELIDONIA DICITUR. CAPITULUM CXXXIII.

HERBA celidonia maior habet folia similia folio ruthe, sed sunt maiora et pinguiora, et habet flores croceos, et habet radices multas, et habet semen nigrum. Et crescit in locis humidis et in locis ubi est aqua. Et habet succum croceum. Et est calida et humida in secundo gradu.

NOMINA. Celidonia maior dicitur a celidon, quod est hirundo, quia tempore quo hirundines veniunt, tunc incipit florere. Et dicitur chelidonia a chelis, quod est testudo, quia radices eius habent similitudinem testudinis.

De Tragacantha Tragacanthæ, & Tragacanthæ Flore, Cap. XXXIII.

Tragacantha Tragacanthæ Flore, Cap. XXXIII.

Tragacantha, & Tragacanthæ Flos. Tragacantha, Tragacanthæ Flos, Tragacantha, Tragacanthæ Flos, Tragacantha, Tragacanthæ Flos,

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΡΑΛΛΕΩΣ ΠΕΡΙ ΠΟΔΑΓΡΑΣ.

ΚΑΙΤΟΙ ΠΟΛΛΟΥΣ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ἰατρῶν ἐπιδεδωκότας ἑαυτοὺς ἐν τῇ τῶν ἀρθριτικῶν παθῶν θεραπείᾳ, καὶ πολλὰ συγγράμματα καταλελοιπότας περὶ τούτων, ἐν οἷς καὶ τὰ τῶν ἐπιφανεστάτων Ἀσκληπιάδου τε καὶ Ἀντωνίου Μουσῆ, ἔτι δὲ καὶ τὰ τοῦ Ἀντυλλίου, ἐπιμελῶς ἀναγνοὺς, οὐδὲν ἐπὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνων εἰρημένοις ἔχω προσθεῖναι· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μὲν ἐκείνων ἐστὶν ἀπόρρητα, τὰ δὲ τοῦ Ἀντυλλίου ἐν ὀλίγοις ἐστὶ κεφαλαίοις, ἐπιχειρήσω καὶ ἐγὼ τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα περὶ τούτων εἰπεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐμοὶ πολλάκις ἐπιδεδώκασιν ἑαυτοὺς ἀρθριτικοὶ πάθη, καὶ ἐν τῇ τούτων θεραπείᾳ πολλὰ ἐπεπόνηκα, καὶ ἐν τῇ ἐμῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ ἐν τῇ Κιλικίᾳ, καὶ ἐν τῇ Κύπρῳ, καὶ ἐν τῇ Παμφυλίᾳ, καὶ ἐν τῇ Λυκίᾳ, καὶ ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ, καὶ ἐν τῇ Γαλατίᾳ, καὶ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ, καὶ ἐν τῇ Μυσίᾳ, καὶ ἐν τῇ Θρᾴκῃ, καὶ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ, καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, καὶ ἐν τῇ Ἠπείρῳ, καὶ ἐν τῇ Ἰλλυρίδι, καὶ ἐν τῇ Δαλματίᾳ, καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ, καὶ ἐν τῇ Σαρδόνι, καὶ ἐν τῇ Κορσικῇ, καὶ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ, καὶ ἐν τῇ Γαλατίᾳ, καὶ ἐν τῇ Βρεττανικῇ νήσῳ, καὶ ἐν τῇ Γερμανίᾳ, καὶ ἐν τῇ Ῥαιτίᾳ, καὶ ἐν τῇ Νωρικῷ, καὶ ἐν τῇ Παννονίᾳ, καὶ ἐν τῇ Δακίᾳ, καὶ ἐν τῇ Μοισίᾳ, καὶ ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ, καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ, καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ ἐν τῇ Κυρηναϊκῇ, καὶ ἐν τῇ Μαυρουσίᾳ

M. ANTISTIVS.

L. ANTISTIVS. M. F. Quirina. Rufus. Tr. Mil. Q. Pr. Vrb. Aed. Cur. Pr. Leg. Pro Pr. Ter. Pont. Cos. Ter. Sodalis Augustalis. Quindecimvir Sacris Faciundis. Legatus Augusti Pro Praetore Provinciae Asiae. Proconsul Provinciae Africae. Curator Viae Flaminiae. Curator Aquarum. Curator Riparum Et Alvei Tiberis. Curator Operum Publicorum. Praefectus Urbi. Ter. Pont. Cos. Ter.

M. ANTISTIVS. L. F. Quirina. Rufus. Tr. Mil. Q. Pr. Vrb. Aed. Cur. Pr. Leg. Pro Pr. Ter. Pont. Cos. Ter. Sodalis Augustalis. Quindecimvir Sacris Faciundis. Legatus Augusti Pro Praetore Provinciae Asiae. Proconsul Provinciae Africae. Curator Viae Flaminiae. Curator Aquarum. Curator Riparum Et Alvei Tiberis. Curator Operum Publicorum. Praefectus Urbi. Ter. Pont. Cos. Ter.

M. ANTISTIVS. L. F. Quirina. Rufus. Tr. Mil. Q. Pr. Vrb. Aed. Cur. Pr. Leg. Pro Pr. Ter. Pont. Cos. Ter. Sodalis Augustalis. Quindecimvir Sacris Faciundis. Legatus Augusti Pro Praetore Provinciae Asiae. Proconsul Provinciae Africae. Curator Viae Flaminiae. Curator Aquarum. Curator Riparum Et Alvei Tiberis. Curator Operum Publicorum. Praefectus Urbi. Ter. Pont. Cos. Ter.

M. ANTISTIVS. L. F. Quirina. Rufus. Tr. Mil. Q. Pr. Vrb. Aed. Cur. Pr. Leg. Pro Pr. Ter. Pont. Cos. Ter. Sodalis Augustalis. Quindecimvir Sacris Faciundis. Legatus Augusti Pro Praetore Provinciae Asiae. Proconsul Provinciae Africae. Curator Viae Flaminiae. Curator Aquarum. Curator Riparum Et Alvei Tiberis. Curator Operum Publicorum. Praefectus Urbi. Ter. Pont. Cos. Ter.

M. ANTISTIVS. L. F. Quirina. Rufus. Tr. Mil. Q. Pr. Vrb. Aed. Cur. Pr. Leg. Pro Pr. Ter. Pont. Cos. Ter. Sodalis Augustalis. Quindecimvir Sacris Faciundis. Legatus Augusti Pro Praetore Provinciae Asiae. Proconsul Provinciae Africae. Curator Viae Flaminiae. Curator Aquarum. Curator Riparum Et Alvei Tiberis. Curator Operum Publicorum. Praefectus Urbi. Ter. Pont. Cos. Ter.

46. HYPNUM LONGIROSTRE Wahlenb. in Sw. Prodr. 399.

Caulis repens, ramosus, ramis simplicibus, foliis undique imbricatis, ovato-lanceolatis, acuminatis, concavis, integerrimis, nervo ante medium evanido, capsulis cernuis, ovato-cylindricis, operculo longe rostrato. — Wahlenb. l. c. — Hab. in Lapponia Suecica, Dillen. — Caulis 2—3 pollicaris, ramis 1—2 pollicaribus, foliis 1½ lin. longis, ½ lin. latis, capsulis 1½ lin. longis, ½ lin. crassis, operculo 1 lin. longo.

De CVITLAÇOTL TEPECVAQVILCENSI Napiformi. Cap. XVI.

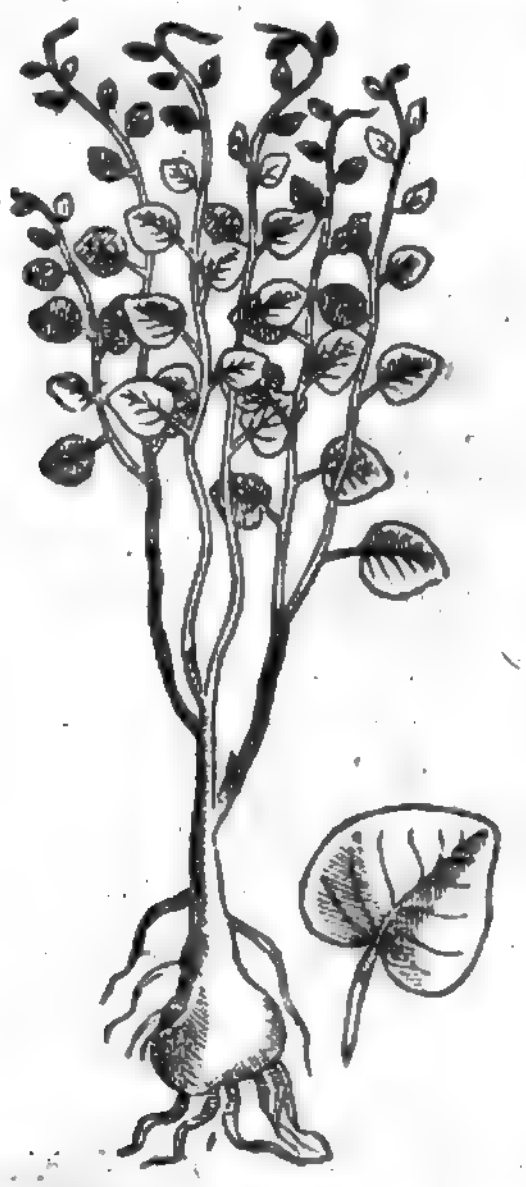

HERBA eſt *Cuitlaçotl Tepecuaquilcenſis* folia pinguia habens, cordis figura, Pyriuè. caules tres dodrantes longos, volubiles, partimq; purpureos. flores candentes. radicem magnam, obrotundam, candentem, ac fibratam. Naſcitur *Xochimilci* temperato cœlo, in domibus ac hortis, ſed eò tranſlata, à calidis regionibus. nam & *Malinalci*, & *Tepecuaquilci* prouenit, planis & campeſtribus locis, maximèque iuxta aquarum fluenta. Radix Napum olet, ſapitque, atque puluerem bellicorum inſtrumentorum, tormentorumvè. calore nonnullo prædita eſt. pectoris, ac ventris dolorem ſedat, ac flatum diſcutit vnius vnciæ deuorata pondere. maximè ſi è liquore aliquo calenti, additoque Siliquaſtro, aſſumatur. Quartanis, tertianisque medetur, vacuata per ſuperiora bile, & humore melancholico, ſi paulò ante acceſſionem ſumatur.

De MICVI TLAXCOLLI, ſeu Piſcium inteſtinis. Cap. XVII.

MICVI TLAXCOLLI herbula, nomen inuenit à radicis forma, vnde profert caules tenues, & in eis folia longiuſcula, & anguſta, & in ſummo floſculos candentes, exilesque. Naſcitur apud *Panucenſes*. radixque calida temperie conſtat. tuſa & applicata, medetur vlceribus mira breuitate, etiam cancroſis, & alioqui inſanabilibus. Quamobrem maximi habetur ab incolis. folia verò tuſa & potata, medentur ictericis, & ſuppreſſam vrinam euocant. Radix verò, oculorum carnem excreſcentem extergit, ſi puluis eius inſpergatur. aiunt etiam, infuſam ita corpus vniuerſum purgare, vt homines alioqui pigros, & ſegnes, impigros efficiat, ac paratos ad quemuis laborem ſuſtinendum.

Fructum apertum pinxit Xyridi ſimilem, ideſt in tres partes diuiſum. in quarum vnaquaque, duo ſemina lutea continentur.

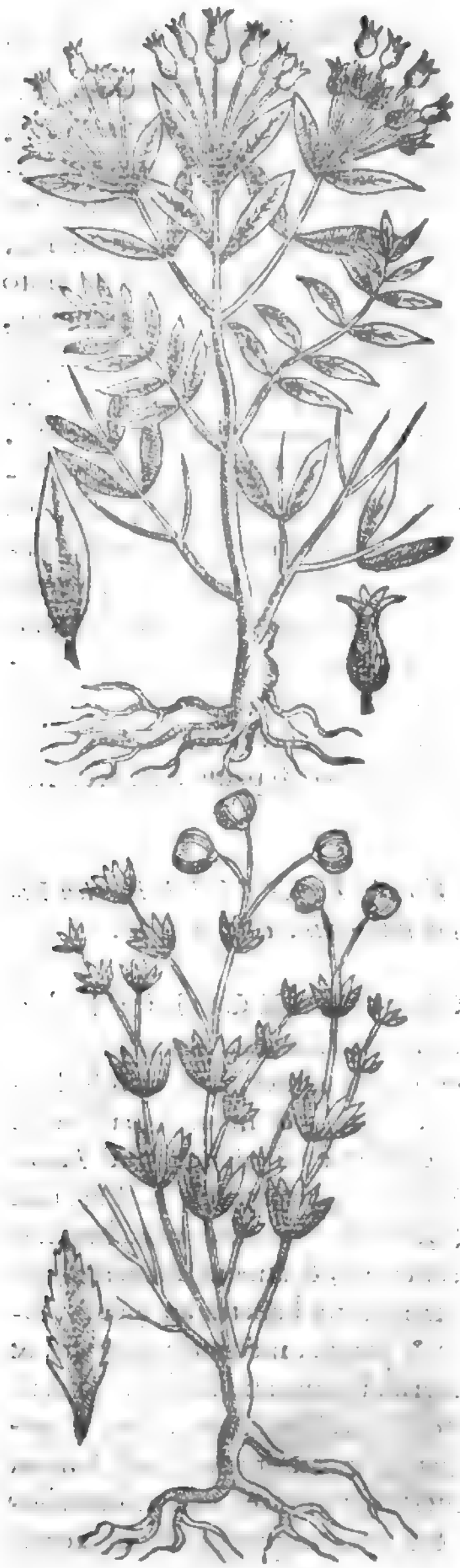

De NEXTLACOTLT TACAPICHTLENSI Limoniphylla. Cap. XIIX.

HERBA est *Nextlacotly Tacapichtlensis* folia Limonis mittens, sed maiora, asperaque. caules in hominis assurgentes magnitudinem. flores pallentes, contectos in calycibus squamosis. radices verò furculosas. Nascitur in calidis, & frigidis regionibus, locis humidis, ac montium faucibus. calida est, siccaque, & gustu odorata. Ius decocti eius, aut radicis, foliavè duarum drachmarum pondere deuorata, vrinam euocant, & enixis magnopere à partu conferunt.

De TLALCAPOLIN, seu Chamaceraso Atlapulcensi. Cap. XIX.

TLALCAPOLIN herba est dodrantalis, folia serrata fundens, oblonga, & per interualla caulium quaterna, quinavè. caules purpureos. flores in postremis ramis paruos, & coccineos. fructum Cerasis nostratibus persimilem, minorem tamen, vnde contingit nomen. radices furculosas, & candentes, longas, & anserinam pennam vix crassas. Nascitur montosis, frigidisque locis *Atlapulci* in ilicetis. calida enim est, & adstringens. seruaturque radix tosta in annuos vsus. hæc herba redacta in puluerem, & infusa, dysenterias curat.

De

Ad Psalmum CXVII. Laudate. Ps. 21.

ARCOD. Quid est, quod Psalmus iste tam brevis, tam parvus, tam humilis, tam pusillus, tam exiguus, tam modicus, tam minutus, tam tenuis, tam parvulus, tam infimus, tam ultimus, tam novissimus, tam postremus, tam extremus, tam finalis, tam terminalis, tam finitimus, tam confinis, tam vicinus, tam proximus, tam contiguus, tam adjacens, tam adjunctus, tam annexus, tam connexus, tam copulatus, tam conjunctus, tam consequens, tam subsequens, tam succedens, tam insequens

2. CYNOGLOSSUM.

Cynoglossum.

Cynoglossum officinarum. Dioscoridis. Cynoglossum officinarum. Fuchsij. Cynoglossum officinarum. Matthioli. Cynoglossum officinarum. Lobelij. Cynoglossum officinarum. Dodonæi. Cynoglossum officinarum. Tragi. Cynoglossum officinarum. Gesneri. Cynoglossum officinarum. Camerarij. Cynoglossum officinarum. Cordi. Cynoglossum officinarum. Clusij. Cynoglossum officinarum. Dalechampij. Cynoglossum officinarum. Bauhini. Cynoglossum officinarum. Columnæ. Cynoglossum officinarum. Ruellij. Cynoglossum officinarum. Lugdunense. Cynoglossum officinarum. Germanicum. Cynoglossum officinarum. Italicum. Cynoglossum officinarum. Hispanicum. Cynoglossum officinarum. Gallicum. Cynoglossum officinarum. Anglicum. Cynoglossum officinarum. Belgicum. Cynoglossum officinarum. Pannonicum. Cynoglossum officinarum. Bohemicum. Cynoglossum officinarum. Polonicum. Cynoglossum officinarum. Septentrionale. Cynoglossum officinarum. Scythicum. Cynoglossum officinarum. Creticum. Cynoglossum officinarum. Cæsalpini. Cynoglossum officinarum. Hortense. Cynoglossum officinarum. Sylvestre. Cynoglossum officinarum. Latifolium. Cynoglossum officinarum. Angustifolium. Cynoglossum officinarum. Maculatum. Cynoglossum officinarum. Non maculatum. Cynoglossum officinarum. Purpureum. Cynoglossum officinarum. Cæruleum. Cynoglossum officinarum. Album. Cynoglossum officinarum. Variegatum. Cynoglossum officinarum. Vulgare. Cynoglossum officinarum. Minus. Cynoglossum officinarum. Majus. Cynoglossum officinarum. Vulgatissimum. Cynoglossum officinarum. Rarius. Cynoglossum officinarum. Rarissimum.

HUIVS GENERIS, CYNOGLOSSA, ET CYNOGLOSSVM.

De Arte Exercitia Equestria Docendi.

Hæc Arte Equestri quatuor de rebus agitur. Primum de Equo, deinde de Equite, tertio de Exercitiis Equestribus, quarto de Armis. Quæ omnia singillatim videnda sunt.

Per Equo, Equitem, Exercitia Equestria, & Arma, quatuor Artes Equestres.

De Equo Artificiali, cap. II. XXIV.

Artificialis Equus est compositus ex diversis materiis, ut ligno, ferro, pannis, corio, & similibus, ad usum Equitis, & Exercitiorum Equestrium. Ejus autem Fabricatio, & Ornatus, ad Artem Fabrilem, & Pictoriam pertinent. Ejus autem Usus, & Exercitia, ad Artem Equestrem. Ejus autem Arma, ad Artem Militarem. Ejus autem Motus, ad Artem Mechanicam. Ejus autem Figura, ad Artem Geometricam. Ejus autem Proportiones, ad Artem Arithmeticam. Ejus autem Cursus, ad Artem Astronomicam. Ejus autem Cognitio, ad Artem Physicam. Ejus autem Medicamenta, ad Artem Medicam. Ejus autem Ornatus, ad Artem Rhetoricam. Ejus autem Leges, ad Artem Moralem. Ejus autem Dominium, ad Artem Politicam. Ejus autem Ratio, ad Artem Logicam. Ejus autem Theologia, ad Artem Theologicam. Ejus autem Jurisprudentia, ad Artem Juridicam. Ejus autem Historia, ad Artem Historicam. Ejus autem Poesis, ad Artem Poeticam. Ejus autem Musica, ad Artem Musicam. Ejus autem Grammatica, ad Artem Grammaticam. Ejus autem Dialectica, ad Artem Dialecticam. Ejus autem Rhetorica, ad Artem Rhetoricam. Ejus autem Philosophia, ad Artem Philosophicam. Ejus autem Scientia, ad Artem Scientificam. Ejus autem Sapientia, ad Artem Sapientialem. Ejus autem Prudentia, ad Artem Prudentialem. Ejus autem Fortitudo, ad Artem Fortitudinalem. Ejus autem Temperantia, ad Artem Temperantialem. Ejus autem Justitia, ad Artem Justitialem. Ejus autem Fides, ad Artem Fidelem. Ejus autem Spes, ad Artem Spei. Ejus autem Charitas, ad Artem Charitatis. Ejus autem Gratia, ad Artem Gratiæ. Ejus autem Gloria, ad Artem Gloriæ. Ejus autem Beatitudo, ad Artem Beatitudinis. Ejus autem Vita, ad Artem Vitæ. Ejus autem Mors, ad Artem Mortis. Ejus autem Resurrectio, ad Artem Resurrectionis. Ejus autem Judicium, ad Artem Judicii. Ejus autem Infernus, ad Artem Infernalem. Ejus autem Purgatorium, ad Artem Purgatorialem. Ejus autem Paradisus, ad Artem Paradisialem. Ejus autem Cœlum, ad Artem Cœlestem. Ejus autem Deus, ad Artem Divinam. Ejus autem Trinitas, ad Artem Trinitatis. Ejus autem Unitas, ad Artem Unitatis. Ejus autem Omnipotentia, ad Artem Omnipotentiæ. Ejus autem Omniscientia, ad Artem Omniscientiæ. Ejus autem Omnipræsentia, ad Artem Omnipræsentiæ. Ejus autem Æternitas, ad Artem Æternitatis. Ejus autem Immensitas, ad Artem Immensitatis. Ejus autem Infinitas, ad Artem Infinitatis. Ejus autem Perfectio, ad Artem Perfectionis. Ejus autem Bonitas, ad Artem Bonitatis. Ejus autem Misericordia, ad Artem Misericordiæ. Ejus autem Justitia, ad Artem Justitiæ. Ejus autem Veritas, ad Artem Veritatis. Ejus autem Sapientia, ad Artem Sapientiæ. Ejus autem Potentia, ad Artem Potentiæ. Ejus autem Voluntas, ad Artem Voluntatis. Ejus autem Intellectus, ad Artem Intellectus. Ejus autem Memoria, ad Artem Memoriæ. Ejus autem Imaginatio, ad Artem Imaginationis. Ejus autem Sensus, ad Artem Sensus. Ejus autem Appetitus, ad Artem Appetitus. Ejus autem Affectus, ad Artem Affectus. Ejus autem Passio, ad Artem Passionis. Ejus autem Actio, ad Artem Actionis. Ejus autem Habitus, ad Artem Habitus. Ejus autem Virtus, ad Artem Virtutis. Ejus autem Vitium, ad Artem Vitii. Ejus autem Peccatum, ad Artem Peccati. Ejus autem Pœna, ad Artem Pœnæ. Ejus autem Præmium, ad Artem Præmii. Ejus autem Gratia, ad Artem Gratiæ. Ejus autem Misericordia, ad Artem Misericordiæ. Ejus autem Justitia, ad Artem Justitiæ. Ejus autem Veritas, ad Artem Veritatis. Ejus autem Sapientia, ad Artem Sapientiæ. Ejus autem Potentia, ad Artem Potentiæ. Ejus autem Voluntas, ad Artem Voluntatis. Ejus autem Intellectus, ad Artem Intellectus. Ejus autem Memoria, ad Artem Memoriæ. Ejus autem Imaginatio, ad Artem Imaginationis. Ejus autem Sensus, ad Artem Sensus. Ejus autem Appetitus, ad Artem Appetitus. Ejus autem Affectus, ad Artem Affectus. Ejus autem Passio, ad Artem Passionis. Ejus autem Actio, ad Artem Actionis. Ejus autem Habitus, ad Artem Habitus. Ejus autem Virtus, ad Artem Virtutis. Ejus autem Vitium, ad Artem Vitii. Ejus autem Peccatum, ad Artem Peccati. Ejus autem Pœna, ad Artem Pœnæ. Ejus autem Præmium, ad Artem Præmii.

D. CALVISII, OB. 1567.

CALVISIVS Taurus Sabinus, ortum habuit Cocciis, municipio Reatinorum Sabinæ gentis, ut ipse in Chronologia testatur, ubi de Sabinis agit. Ibi enim ait, Cocciis ortum habuisse Calvisium Taurum, Philosophum, Mathematicum, Astrologum, Musicum, Grammaticum, Rhetorem, Poetam, Historicum, Medicum, Theologum, Hebræum, Græcum, Latinum, Arabem, Chaldæum, Persam, Indum, Ægyptium, Æthiopem, Barbarum, Scythicum, Gallum, Germanum, Hispanum, Britannum, Sclavonicum, Pannonicum, Italum, Romanum, Sabinum, Reatinum, Cocciensem, Tauri filium, Calvisii nepotem, Calvisii pronepotem, Calvisii abnepotem, Calvisii adnepotem, Calvisii trinepotem, Calvisii tritronepotem, Calvisii quadrinepotem, Calvisii quadritronepotem, Calvisii quintinepotem, Calvisii quintitronepotem, Calvisii sextinepotem, Calvisii sextitronepotem, Calvisii septimanepotem, Calvisii septimatronepotem, Calvisii octavinepotem, Calvisii octavitronepotem, Calvisii nonanepotem, Calvisii nonatronepotem, Calvisii decimanepotem, Calvisii decimatronepotem, Calvisii undecimanepotem, Calvisii undecimatronepotem, Calvisii duodecimanepotem, Calvisii duodecimatronepotem, Calvisii tredecimanepotem, Calvisii tredecimatronepotem, Calvisii quatuordecimanepotem, Calvisii quatuordecimatronepotem, Calvisii quindecimanepotem, Calvisii quindecimatronepotem, Calvisii sexdecimanepotem, Calvisii sexdecimatronepotem, Calvisii septendecimanepotem, Calvisii septendecimatronepotem, Calvisii octodecimanepotem, Calvisii octodecimatronepotem, Calvisii novemdecimanepotem, Calvisii novemdecimatronepotem, Calvisii vicesimanepotem, Calvisii vicesimatronepotem, Calvisii vicesimaprimanepotem, Calvisii vicesimaprimatronepotem, Calvisii vicesimasecundanepotem, Calvisii vicesimasecundatronepotem, Calvisii vicesimatertianepotem, Calvisii vicesimatertiatronepotem, Calvisii vicesimaquartanepotem, Calvisii vicesimaquartatronepotem, Calvisii vicesimaquintanepotem, Calvisii vicesimaquintatronepotem, Calvisii vicesimasextanepotem, Calvisii vicesimasextatronepotem, Calvisii vicesimaseptimanepotem, Calvisii vicesimaseptimatronepotem, Calvisii vicesimaoctavanepotem, Calvisii vicesimaoctavatronepotem, Calvisii vicesimanonanepotem, Calvisii vicesimanonatronepotem, Calvisii tricesimanepotem, Calvisii tricesimatronepotem, Calvisii tricesimaprimanepotem, Calvisii tricesimaprimatronepotem, Calvisii tricesimasecundanepotem, Calvisii tricesimasecundatronepotem, Calvisii tricesimatertianepotem, Calvisii tricesimatertiatronepotem, Calvisii tricesimaquartanepotem, Calvisii tricesimaquartatronepotem, Calvisii tricesimaquintanepotem, Calvisii tricesimaquintatronepotem, Calvisii tricesimasextanepotem, Calvisii tricesimasextatronepotem, Calvisii tricesimaseptimanepotem, Calvisii tricesimaseptimatronepotem, Calvisii tricesimaoctavanepotem, Calvisii tricesimaoctavatronepotem, Calvisii tricesimanonanepotem, Calvisii tricesimanonatronepotem, Calvisii quadragesimanepotem, Calvisii quadragesimatronepotem, Calvisii quadragesimaprimanepotem, Calvisii quadragesimaprimatronepotem, Calvisii quadragesimasecundanepotem, Calvisii quadragesimasecundatronepotem, Calvisii quadragesimatertianepotem, Calvisii quadragesimatertiatronepotem, Calvisii quadragesimaquartanepotem, Calvisii quadragesimaquartatronepotem, Calvisii quadragesimaquintanepotem, Calvisii quadragesimaquintatronepotem, Calvisii quadragesimasextanepotem, Calvisii quadragesimasextatronepotem, Calvisii quadragesimaseptimanepotem, Calvisii quadragesimaseptimatronepotem, Calvisii quadragesimaoctavanepotem, Calvisii quadragesimaoctavatronepotem, Calvisii quadragesimanonanepotem, Calvisii quadragesimanonatronepotem, Calvisii quinquagesimanepotem, Calvisii quinquagesimatronepotem, Calvisii quinquagesimaprimanepotem, Calvisii quinquagesimaprimatronepotem, Calvisii quinquagesimasecundanepotem, Calvisii quinquagesimasecundatronepotem, Calvisii quinquagesimatertianepotem, Calvisii quinquagesimatertiatronepotem, Calvisii quinquagesimaquartanepotem, Calvisii quinquagesimaquartatronepotem, Calvisii quinquagesimaquintanepotem, Calvisii quinquagesimaquintatronepotem, Calvisii quinquagesimasextanepotem, Calvisii quinquagesimasextatronepotem, Calvisii quinquagesimaseptimanepotem, Calvisii quinquagesimaseptimatronepotem, Calvisii quinquagesimaoctavanepotem, Calvisii quinquagesimaoctavatronepotem, Calvisii quinquagesimanonanepotem, Calvisii quinquagesimanonatronepotem, Calvisii sexagesimanepotem, Calvisii sexagesimatronepotem, Calvisii sexagesimaprimanepotem, Calvisii sexagesimaprimatronepotem, Calvisii sexagesimasecundanepotem, Calvisii sexagesimasecundatronepotem, Calvisii sexagesimatertianepotem, Calvisii sexagesimatertiatronepotem, Calvisii sexagesimaquartanepotem, Calvisii sexagesimaquartatronepotem, Calvisii sexagesimaquintanepotem, Calvisii sexagesimaquintatronepotem, Calvisii sexagesimasextanepotem, Calvisii sexagesimasextatronepotem, Calvisii sexagesimaseptimanepotem, Calvisii sexagesimaseptimatronepotem, Calvisii sexagesimaoctavanepotem, Calvisii sexagesimaoctavatronepotem, Calvisii sexagesimanonanepotem, Calvisii sexagesimanonatronepotem, Calvisii septuagesimanepotem, Calvisii septuagesimatronepotem, Calvisii septuagesimaprimanepotem, Calvisii septuagesimaprimatronepotem, Calvisii septuagesimasecundanepotem, Calvisii septuagesimasecundatronepotem, Calvisii septuagesimatertianepotem, Calvisii septuagesimatertiatronepotem, Calvisii septuagesimaquartanepotem, Calvisii septuagesimaquartatronepotem, Calvisii septuagesimaquintanepotem, Calvisii septuagesimaquintatronepotem, Calvisii septuagesimasextanepotem, Calvisii septuagesimasextatronepotem, Calvisii septuagesimaseptimanepotem, Calvisii septuagesimaseptimatronepotem, Calvisii septuagesimaoctavanepotem, Calvisii septuagesimaoctavatronepotem, Calvisii septuagesimanonanepotem, Calvisii septuagesimanonatronepotem, Calvisii octogesimanepotem, Calvisii octogesimatronepotem, Calvisii octogesimaprimanepotem, Calvisii octogesimaprimatronepotem, Calvisii octogesimasecundanepotem, Calvisii octogesimasecundatronepotem, Calvisii octogesimatertianepotem, Calvisii octogesimatertiatronepotem, Calvisii octogesimaquartanepotem, Calvisii octogesimaquartatronepotem, Calvisii octogesimaquintanepotem, Calvisii octogesimaquintatronepotem, Calvisii octogesimasextanepotem, Calvisii octogesimasextatronepotem, Calvisii octogesimaseptimanepotem, Calvisii octogesimaseptimatronepotem, Calvisii octogesimaoctavanepotem, Calvisii octogesimaoctavatronepotem, Calvisii octogesimanonanepotem, Calvisii octogesimanonatronepotem, Calvisii nonagesimanepotem, Calvisii nonagesimatronepotem, Calvisii nonagesimaprimanepotem, Calvisii nonagesimaprimatronepotem, Calvisii nonagesimasecundanepotem, Calvisii nonagesimasecundatronepotem, Calvisii nonagesimatertianepotem, Calvisii nonagesimatertiatronepotem, Calvisii nonagesimaquartanepotem, Calvisii nonagesimaquartatronepotem, Calvisii nonagesimaquintanepotem, Calvisii nonagesimaquintatronepotem, Calvisii nonagesimasextanepotem, Calvisii nonagesimasextatronepotem, Calvisii nonagesimaseptimanepotem, Calvisii nonagesimaseptimatronepotem, Calvisii nonagesimaoctavanepotem, Calvisii nonagesimaoctavatronepotem, Calvisii nonagesimanonanepotem, Calvisii nonagesimanonatronepotem, Calvisii centesimanepotem, Calvisii centesimatronepotem, Calvisii centesimaprimanepotem, Calvisii centesimaprimatronepotem, Calvisii centesimasecundanepotem, Calvisii centesimasecundatronepotem, Calvisii centesimatertianepotem, Calvisii centesimatertiatronepotem, Calvisii centesimaquartanepotem, Calvisii centesimaquartatronepotem, Calvisii centesimaquintanepotem, Calvisii centesimaquintatronepotem, Calvisii centesimasextanepotem, Calvisii centesimasextatronepotem, Calvisii centesimaseptimanepotem, Calvisii centesimaseptimatronepotem, Calvisii centesimaoctavanepotem, Calvisii centesimaoctavatronepotem, Calvisii centesimanonanepotem, Calvisii centesimanonatronepotem, Calvisii ducentesimanepotem, Calvisii ducentesimatronepotem, Calvisii ducentesimaprimanepotem, Calvisii ducentesimaprimatronepotem, Calvisii ducentesimasecundanepotem, Calvisii ducentesimasecundatronepotem, Calvisii ducentesimatertianepotem, Calvisii ducentesimatertiatronepotem, Calvisii ducentesimaquartanepotem, Calvisii ducentesimaquartatronepotem, Calvisii ducentesimaquintanepotem, Calvisii ducentesimaquintatronepotem, Calvisii ducentesimasextanepotem, Calvisii ducentesimasextatronepotem, Calvisii ducentesimaseptimanepotem, Calvisii ducentesimaseptimatronepotem, Calvisii ducentesimaoctavanepotem, Calvisii ducentesimaoctavatronepotem, Calvisii ducentesimanonanepotem, Calvisii ducentesimanonatronepotem, Calvisii trecentesimanepotem, Calvisii trecentesimatronepotem, Calvisii trecentesimaprimanepotem, Calvisii trecentesimaprimatronepotem, Calvisii trecentesimasecundanepotem, Calvisii trecentesimasecundatronepotem, Calvisii trecentesimatertianepotem, Calvisii trecentesimatertiatronepotem, Calvisii trecentesimaquartanepotem, Calvisii trecentesimaquartatronepotem, Calvisii trecentesimaquintanepotem, Calvisii trecentesimaquintatronepotem, Calvisii trecentesimasextanepotem, Calvisii trecentesimasextatronepotem, Calvisii trecentesimaseptimanepotem, Calvisii trecentesimaseptimatronepotem, Calvisii trecentesimaoctavanepotem, Calvisii trecentesimaoctavatronepotem, Calvisii trecentesimanonanepotem, Calvisii trecentesimanonatronepotem, Calvisii quadringentesimanepotem, Calvisii quadringentesimatronepotem, Calvisii quadringentesimaprimanepotem, Calvisii quadringentesimaprimatronepotem, Calvisii quadringentesimasecundanepotem, Calvisii quadringentesimasecundatronepotem, Calvisii quadringentesimatertianepotem, Calvisii quadringentesimatertiatronepotem, Calvisii quadringentesimaquartanepotem, Calvisii quadringentesimaquartatronepotem, Calvisii quadringentesimaquintanepotem, Calvisii quadringentesimaquintatronepotem, Calvisii quadringentesimasextanepotem, Calvisii quadringentesimasextatronepotem, Calvisii quadringentesimaseptimanepotem, Calvisii quadringentesimaseptimatronepotem, Calvisii quadringentesimaoctavanepotem, Calvisii quadringentesimaoctavatronepotem, Calvisii quadringentesimanonanepotem, Calvisii quadringentesimanonatronepotem, Calvisii quingentesimanepotem, Calvisii quingentesimatronepotem, Calvisii quingentesimaprimanepotem, Calvisii quingentesimaprimatronepotem, Calvisii quingentesimasecundanepotem, Calvisii quingentesimasecundatronepotem, Calvisii quingentesimatertianepotem, Calvisii quingentesimatertiatronepotem, Calvisii quingentesimaquartanepotem, Calvisii quingentesimaquartatronepotem, Calvisii quingentesimaquintanepotem, Calvisii quingentesimaquintatronepotem, Calvisii quingentesimasextanepotem, Calvisii quingentesimasextatronepotem, Calvisii quingentesimaseptimanepotem, Calvisii quingentesimaseptimatronepotem, Calvisii quingentesimaoctavanepotem, Calvisii quingentesimaoctavatronepotem, Calvisii quingentesimanonanepotem, Calvisii quingentesimanonatronepotem, Calvisii sexcentesimanepotem, Calvisii sexcentesimatronepotem, Calvisii sexcentesimaprimanepotem, Calvisii sexcentesimaprimatronepotem, Calvisii sexcentesimasecundanepotem, Calvisii sexcentesimasecundatronepotem, Calvisii sexcentesimatertianepotem, Calvisii sexcentesimatertiatronepotem, Calvisii sexcentesimaquartanepotem, Calvisii sexcentesimaquartatronepotem, Calvisii sexcentesimaquintanepotem, Calvisii sexcentesimaquintatronepotem, Calvisii sexcentesimasextanepotem, Calvisii sexcentesimasextatronepotem, Calvisii sexcentesimaseptimanepotem, Calvisii sexcentesimaseptimatronepotem, Calvisii sexcentesimaoctavanepotem, Calvisii sexcentesimaoctavatronepotem, Calvisii sexcentesimanonanepotem, Calvisii sexcentesimanonatronepotem, Calvisii septingentesimanepotem, Calvisii septingentesimatronepotem, Calvisii septingentesimaprimanepotem, Calvisii septingentesimaprimatronepotem, Calvisii septingentesimasecundanepotem, Calvisii septingentesimasecundatronepotem, Calvisii septingentesimatertianepotem, Calvisii septingentesimatertiatronepotem, Calvisii septingentesimaquartanepotem, Calvisii septingentesimaquartatronepotem, Calvisii septingentesimaquintanepotem, Calvisii septingentesimaquintatronepotem, Calvisii septingentesimasextanepotem, Calvisii septingentesimasextatronepotem, Calvisii septingentesimaseptimanepotem, Calvisii septingentesimaseptimatronepotem, Calvisii septingentesimaoctavanepotem, Calvisii septingentesimaoctavatronepotem, Calvisii septingentesimanonanepotem, Calvisii septingentesimanonatronepotem, Calvisii octingentesimanepotem, Calvisii octingentesimatronepotem, Calvisii octingentesimaprimanepotem, Calvisii octingentesimaprimatronepotem, Calvisii octingentesimasecundanepotem, Calvisii octingentesimasecundatronepotem, Calvisii octingentesimatertianepotem, Calvisii octingentesimatertiatronepotem, Calvisii octingentesimaquartanepotem, Calvisii octingentesimaquartatronepotem, Calvisii octingentesimaquintanepotem, Calvisii octingentesimaquintatronepotem, Calvisii octingentesimasextanepotem, Calvisii octingentesimasextatronepotem, Calvisii octingentesimaseptimanepotem, Calvisii octingentesimaseptimatronepotem, Calvisii octingentesimaoctavanepotem, Calvisii octingentesimaoctavatronepotem, Calvisii octingentesimanonanepotem, Calvisii octingentesimanonatronepotem, Calvisii nongentesimanepotem, Calvisii nongentesimatronepotem, Calvisii nongentesimaprimanepotem, Calvisii nongentesimaprimatronepotem, Calvisii nongentesimasecundanepotem, Calvisii nongentesimasecundatronepotem, Calvisii nongentesimatertianepotem, Calvisii nongentesimatertiatronepotem, Calvisii nongentesimaquartanepotem, Calvisii nongentesimaquartatronepotem, Calvisii nongentesimaquintanepotem, Calvisii nongentesimaquintatronepotem, Calvisii nongentesimasextanepotem, Calvisii nongentesimasextatronepotem, Calvisii nongentesimaseptimanepotem, Calvisii nongentesimaseptimatronepotem, Calvisii nongentesimaoctavanepotem, Calvisii nongentesimaoctavatronepotem, Calvisii nongentesimanonanepotem, Calvisii nongentesimanonatronepotem, Calvisii millesimanepotem, Calvisii millesimatronepotem, Calvisii millesimaprimanepotem, Calvisii millesimaprimatronepotem, Calvisii millesimasecundanepotem, Calvisii millesimasecundatronepotem, Calvisii millesimatertianepotem, Calvisii millesimatertiatronepotem, Calvisii millesimaquartanepotem, Calvisii millesimaquartatronepotem, Calvisii millesimaquintanepotem, Calvisii millesimaquintatronepotem, Calvisii millesimasextanepotem, Calvisii millesimasextatronepotem, Calvisii millesimaseptimanepotem, Calvisii millesimaseptimatronepotem, Calvisii millesimaoctavanepotem, Calvisii millesimaoctavatronepotem, Calvisii millesimanonanepotem, Calvisii millesimanonatronepotem, Calvisii decimillesimanepotem, Calvisii decimillesimatronepotem, Calvisii decimillesimaprimanepotem, Calvisii decimillesimaprimatronepotem, Calvisii decimillesimasecundanepotem, Calvisii decimillesimasecundatronepotem, Calvisii decimillesimatertianepotem, Calvisii decimillesimatertiatronepotem, Calvisii decimillesimaquartanepotem, Calvisii decimillesimaquartatronepotem, Calvisii decimillesimaquintanepotem, Calvisii decimillesimaquintatronepotem, Calvisii decimillesimasextanepotem, Calvisii decimillesimasextatronepotem, Calvisii decimillesimaseptimanepotem, Calvisii decimillesimaseptimatronepotem, Calvisii decimillesimaoctavanepotem, Calvisii decimillesimaoctavatronepotem, Calvisii decimillesimanonanepotem, Calvisii decimillesimanonatronepotem, Calvisii centumillesimanepotem, Calvisii centumillesimatronepotem, Calvisii centumillesimaprimanepotem, Calvisii centumillesimaprimatronepotem, Calvisii centumillesimasecundanepotem, Calvisii centumillesimasecundatronepotem, Calvisii centumillesimatertianepotem, Calvisii centumillesimatertiatronepotem, Calvisii centumillesimaquartanepotem, Calvisii centumillesimaquartatronepotem, Calvisii centumillesimaquintanepotem, Calvisii centumillesimaquintatronepotem, Calvisii centumillesimasextanepotem, Calvisii centumillesimasextatronepotem, Calvisii centumillesimaseptimanepotem, Calvisii centumillesimaseptimatronepotem, Calvisii centumillesimaoctavanepotem, Calvisii centumillesimaoctavatronepotem, Calvisii centumillesimanonanepotem, Calvisii centumillesimanonatronepotem, Calvisii decimocentumillesimanepotem, Calvisii decimocentumillesimatronepotem, Calvisii decimocentumillesimaprimanepotem, Calvisii decimocentumillesimaprimatronepotem, Calvisii decimocentumillesimasecundanepotem, Calvisii decimocentumillesimasecundatronepotem, Calvisii decimocentumillesimatertianepotem, Calvisii decimocentumillesimatertiatronepotem, Calvisii decimocentumillesimaquartanepotem, Calvisii decimocentumillesimaquartatronepotem, Calvisii decimocentumillesimaquintanepotem, Calvisii decimocentumillesimaquintatronepotem, Calvisii decimocentumillesimasextanepotem, Calvisii decimocentumillesimasextatronepotem, Calvisii decimocentumillesimaseptimanepotem, Calvisii decimocentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii decimocentumillesimaoctavanepotem, Calvisii decimocentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii decimocentumillesimanonanepotem, Calvisii decimocentumillesimanonatronepotem, Calvisii millecentumillesimanepotem, Calvisii millecentumillesimatronepotem, Calvisii millecentumillesimaprimanepotem, Calvisii millecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii millecentumillesimasecundanepotem, Calvisii millecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii millecentumillesimatertianepotem, Calvisii millecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii millecentumillesimaquartanepotem, Calvisii millecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii millecentumillesimaquintanepotem, Calvisii millecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii millecentumillesimasextanepotem, Calvisii millecentumillesimasextatronepotem, Calvisii millecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii millecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii millecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii millecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii millecentumillesimanonanepotem, Calvisii millecentumillesimanonatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimanepotem, Calvisii decimillecentumillesimatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii decimillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii decimillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimatertianepotem, Calvisii decimillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii decimillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii decimillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimasextanepotem, Calvisii decimillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii decimillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii decimillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii decimillecentumillesimanonanepotem, Calvisii decimillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimanepotem, Calvisii centumillecentumillesimatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii centumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii centumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii centumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii centumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii centumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii centumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii centumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii centumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii centumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii centumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii millecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii centumillecentumillecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii decimocentumillecentumillecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaseptimatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaoctavanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimaoctavatronepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimanonanepotem, Calvisii millecentumillecentumillecentumillecentumillesimanonatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimaprimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimaprimatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimasecundanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimasecundatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimatertianepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimatertiatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimaquartanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimaquartatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimaquintanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimaquintatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimasextanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimasextatronepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimaseptimanepotem, Calvisii decimillecentumillecentumillecentumillecentumillesimaseptimatron

Alia varietas simplex, ex Germania.

Alia varietas simplex, ex Germania.

Alia varietas simplex, ex Germania.

Alia varietas simplex, ex Germania.

Alia varietas simplex, ex Germania.

Alia varietas simplex, ex Germania.

Alia varietas simplex, ex Germania.

De Aconito Anglico.

HAEC planta, quam Anglicum Aconitum vocant, ob folia, quae Cynoglossi, & flores, qui Aconiti Pardalianches, vel Napelli, referunt, ab Anglis Wolfsbane, hoc est, Lupicida, nuncupatur. Radix ejus, quae Aconiti vim habet, ad lupos, & alias feras, quae ea vescuntur, necandas, ab Anglis adhibetur. Ejus radix, ut Aconiti, ad venena, & pestilentes morbos, ut pestem, & febres malignas, ad sudorem, & ad alexipharmacorum vim, ut Aconiti, valet. Ejus radix, ut Aconiti, ad venena, & pestilentes morbos, ut pestem, & febres malignas, ad sudorem, & ad alexipharmacorum vim, ut Aconiti, valet.

THE Hare and Rabbit are both of the genus Lepus, and are distinguished from all other animals by the following characters: they have two long upper incisor teeth, and no canine teeth; the fore legs are shorter than the hind legs; the tail is short; the ears are long; the eyes are placed laterally; the upper lip is cleft; the feet are formed for running; the soles of the feet are covered with hair; the females have eight teats; the young are born with their eyes open, and covered with hair.

The Hare is found in most parts of Europe, and in the temperate parts of Asia. It is a timid animal, and is hunted with dogs, or shot with guns. It is a solitary animal, and lives in the fields, where it feeds on grass, corn, and other vegetables. It is a nocturnal animal, and sleeps in the day-time in its form, which is a hollow in the ground, lined with grass and leaves. It is a prolific animal, and breeds three or four times a year, producing from two to five young at a time. The young are born with their eyes open, and covered with hair, and are able to run about soon after birth. The Hare is a swift runner, and can run at the rate of forty miles an hour. It is a good swimmer, and can swim across rivers and lakes. It is a good jumper, and can leap over hedges and ditches. It is a good digger, and can burrow in the ground. It is a good climber, and can climb trees. It is a good fighter, and can defend itself with its teeth and claws. It is a good listener, and can hear sounds at a great distance. It is a good smeller, and can smell its food at a great distance. It is a good seer, and can see its food at a great distance. It is a good taster, and can taste its food at a great distance. It is a good feeler, and can feel its food at a great distance. It is a good thinker, and can think about its food at a great distance. It is a good dreamer, and can dream about its food at a great distance. It is a good liar, and can lie about its food at a great distance. It is a good thief, and can steal its food at a great distance. It is a good beggar, and can beg for its food at a great distance. It is a good worker, and can work for its food at a great distance. It is a good player, and can play with its food at a great distance. It is a good singer, and can sing about its food at a great distance. It is a good dancer, and can dance about its food at a great distance. It is a good poet, and can write poetry about its food at a great distance. It is a good painter, and can paint pictures of its food at a great distance. It is a good sculptor, and can carve statues of its food at a great distance. It is a good architect, and can build houses for its food at a great distance. It is a good engineer, and can build bridges for its food at a great distance. It is a good doctor, and can heal its food at a great distance. It is a good lawyer, and can plead for its food at a great distance. It is a good judge, and can judge its food at a great distance. It is a good king, and can rule its food at a great distance. It is a good queen, and can rule its food at a great distance. It is a good emperor, and can rule its food at a great distance. It is a good empress, and can rule its food at a great distance. It is a good pope, and can rule its food at a great distance. It is a good bishop, and can rule its food at a great distance. It is a good priest, and can rule its food at a great distance. It is a good deacon, and can rule its food at a great distance. It is a good monk, and can rule its food at a great distance. It is a good nun, and can rule its food at a great distance. It is a good saint, and can rule its food at a great distance. It is a good angel, and can rule its food at a great distance. It is a good devil, and can rule its food at a great distance. It is a good god, and can rule its food at a great distance. It is a good goddess, and can rule its food at a great distance. It is a good fairy, and can rule its food at a great distance. It is a good elf, and can rule its food at a great distance. It is a good dwarf, and can rule its food at a great distance. It is a good giant, and can rule its food at a great distance. It is a good monster, and can rule its food at a great distance. It is a good dragon, and can rule its food at a great distance. It is a good unicorn, and can rule its food at a great distance. It is a good phoenix, and can rule its food at a great distance. It is a good griffin, and can rule its food at a great distance. It is a good centaur, and can rule its food at a great distance. It is a good mermaid, and can rule its food at a great distance. It is a good siren, and can rule its food at a great distance. It is a good nymph, and can rule its food at a great distance. It is a good satyr, and can rule its food at a great distance. It is a good faun, and can rule its food at a great distance. It is a good sylvan, and can rule its food at a great distance. It is a good dryad, and can rule its food at a great distance. It is a good hamadryad, and can rule its food at a great distance. It is a good naiad, and can rule its food at a great distance. It is a good oread, and can rule its food at a great distance. It is a good nereid, and can rule its food at a great distance. It is a good oceanid, and can rule its food at a great distance. It is a good potamid, and can rule its food at a great distance. It is a good limnad, and can rule its food at a great distance. It is a good meliad, and can rule its food at a great distance. It is a good epimelid, and can rule its food at a great distance. It is a good napaea, and can rule its food at a great distance. It is a good dryad, and can rule its food at a great distance. It is a good hamadryad, and can rule its food at a great distance. It is a good naiad, and can rule its food at a great distance. It is a good oread, and can rule its food at a great distance. It is a good nereid, and can rule its food at a great distance. It is a good oceanid, and can rule its food at a great distance. It is a good potamid, and can rule its food at a great distance. It is a good limnad, and can rule its food at a great distance. It is a good meliad, and can rule its food at a great distance. It is a good epimelid, and can rule its food at a great distance. It is a good napaea, and can rule its food at a great distance.

De TZONPELIC XIHVITL Nectarea. Cap. XXXV.

HERBA est *Tzonpelic xihuitl* folia ferens Ocymi similia, forma & magnitudine, bina per caulis interualla, sed alijs minoribus ex eisdem exortibus prodeuntibus. caules teretes, ac tenues. florem candidum, longiusculo pediculo appensum, paruis, oblongisq; spondylis similem. radices verò capillatas, ac tenues. Nascitur in calidis, humidisque locis, iuxta fauces montium *Panucensium*. Huius herbæ folia adeo dulcia sunt, vt mel ipsum, saccharumque, & quæcunque alia dulcedine præstant, longè inferiora videantur. itaque in hac vna sola planta visa est natura periclitari, quantam dulcedinem posset rebus naturalibus impertiri. neque sua caret vtilitate. nam febres sedant folia deuorata ex aqua. tussim, ac raucedinem placat epotus succus, & appetentiam excitat.

Florum vnitorum figura, spicam vel Iulum Typhæ refert, colore ex luteo in rubeum tendente:

De XOCHIPALLI Artemisifolia. Cap. XXXVI.

XOCHIPALLI herba est sex prolixa cubitos. foliaq; ferens sinuosa, magna, & Artemisiæ quadantenus similia. caules digitum crassos. flores *Cempoalxochitl*, sed paruos, & colore ex luteo rubrescentes. radices verò tenues, longasque. Nascitur passim in calidis, & est admodum vulgaris cognitionis. Floris tantum est vsus. qui caloris est temperati, grati odoris, ac saporis, corroborans cor, vterinos pellens affectus, & vlcera, ac præcipuè oris curans. maxima vtilitas tingendi lanas, ac rerum formas luteo colore exprimendi, sed qui vergat in rubeum. cuius gratia ex aqua coquitur, adiecto nitro, atque ita demum exprimitur succus, colaturque, quo veluti pigmento vtuntur Pictores, & Fullones.

De

M. JASMIN, MATT. ORIG. Common Jasmine.
Class II. Order I.

JESSES of a pinnated form, the leaves are placed by pairs, and terminated by an odd one, standing on short foot-stalks. The flowers are produced at the extremities of the branches, and are of a white colour. Linnæus arranges it in the second class, and first order.

M. CAPRIFOLIUM, scandens. Common Honeysuckle.
Class V. Order I.

THE flowers are produced in clusters, and are of a yellow colour, and have tubular cups, growing together in pairs, and terminated by a single one. The flowers are succeeded by berries containing many seeds. Linnæus arranges it in the fifth class, and first order.

M. CAPRIFOLIUM, arbor. Tree Honeysuckle.
Class V. Order I.

THE flowers are produced in clusters, and are of a yellow colour, and have tubular cups, growing together in pairs, and terminated by a single one. The flowers are succeeded by berries containing many seeds. Linnæus arranges it in the fifth class, and first order.

De TZONPELIC XIHVITL Nectarea. Cap. XXXV.

HERBA est *Tzonpelic xihuitl* folia ferens Ocymi similia, forma & magnitudine, bina per caulis interualla, sed alijs minoribus ex eisdem exortibus prodeuntibus. caules teretes, ac tenues. florem candidum, longiusculo pediculo appensum, paruis, oblongisq; spondylis similem. radices verò capillatas, ac tenues. Nascitur in calidis, humidisque locis, iuxta fauces montium *Panucensium*. Huius herbæ folia adeo dulcia sunt, vt mel ipsum, saccharumque, & quæcunque alia dulcedine præstant, longè inferiora videantur. itaque in hac vna sola planta visa est natura periclitari, quantam dulcedinem posset rebus naturalibus impertiri. neque sua caret vtilitate. nam febres sedant folia deuorata ex aqua. tussim, ac raucedinem placat eporus succus, & appetentiam excitat.

Florum vnitorum figura, spicam vel Iulum Typhæ refert, colore ex luteo in rubeum tendente:

De XOCHIPALLI Artemisifolia. Cap. XXXVI.

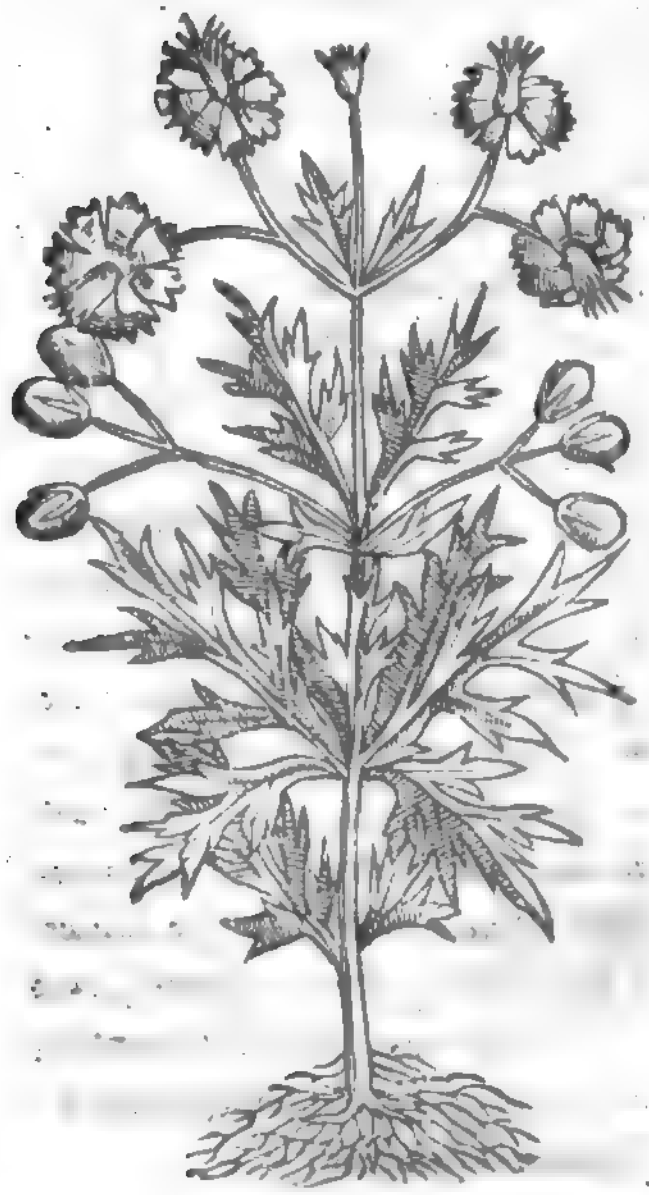

XOCHIPALLI herba est sex prolixa cubitos. foliaq; ferens sinuosa, magna, & Artemisiæ quadantenus similia. caules digitum crassos. flores *Cempoalxochitl*, sed paruos, & colore ex luteo rubrescentes. radices verò tenues, longasque. Nascitur passim in calidis, & est admodum vulgaris cognitionis. Floris tantum est vsus. qui caloris est temperati, grati odoris, ac saporis, corroborans cor, vterinos pellens affectus, & vlcera, ac præcipuè oris curans. maxima vtilitas tingendi lanas, ac rerum formas luteo colore exprimendi, sed qui vergat in rubeum. cuius gratia ex aqua coquitur, adiecto nitro, atque ita demum exprimitur succus, colaturque, quo veluti pigmento vtuntur Pictores, & Fullones.

De

IN AMORTE MARIA MAGD. ANTONIA. Epigramma. Ad Lectorem.

HISTAS disponebat Iudæ, Christumque sepulturæ
Tradebat, magni, O Joseph, ille fuit.
Ille fuit, qui Christum ausus, Maria, rogare,
Ut tibi, quæ cuperes, ipsa daturus erat.
Ille fuit, qui te, quæ nulli, Virgo, negavit,
Ut tibi, quæ cuperes, ipsa daturus erat.
Ille fuit, qui te, quæ nulli, Virgo, negavit,
Ut tibi, quæ cuperes, ipsa daturus erat.

CHRISTUS ET MARIA. Epigramma. Ad Lectorem.

CHRISTUS, hora ait, hinc, Maria, discedere nobis
Tempus, ut ad Patrem, qui misit, ipse redeam.
Ille ait, ut Christum, Maria, rogare, precesque
Ferre, ut quæ cupias, ipsa daturus erat.
Ille ait, ut Christum, Maria, rogare, precesque
Ferre, ut quæ cupias, ipsa daturus erat.
Ille ait, ut Christum, Maria, rogare, precesque
Ferre, ut quæ cupias, ipsa daturus erat.

M. QUINTUS ALCHEMILLA, Pes Leonis, Stellaria.

QUINTUS ALCHEMILLA, Pes Leonis, Stellaria, Aphanes, Aparine, Cruciata, Rubeola, Rubia Tinctorum, Rubia Silvestris, Rubia Galeopsis, Rubia Galeobdolon, Rubia Galeoclada, Rubia Galeoides, Rubia Galeopsides, Rubia Galeopsis Altera, Rubia Galeopsis Tertia, Rubia Galeopsis Quarta, Rubia Galeopsis Quinta, Rubia Galeopsis Sexta, Rubia Galeopsis Septima, Rubia Galeopsis Octava, Rubia Galeopsis Nona, Rubia Galeopsis Decima, Rubia Galeopsis Undecima, Rubia Galeopsis Duodecima, Rubia Galeopsis Tredecima, Rubia Galeopsis Quartadecima, Rubia Galeopsis Quintadecima, Rubia Galeopsis Sextadecima, Rubia Galeopsis Septimadecima, Rubia Galeopsis Octavadecima, Rubia Galeopsis Nonadecima, Rubia Galeopsis Vicesima, Rubia Galeopsis Vicesima Prima, Rubia Galeopsis Vicesima Secunda, Rubia Galeopsis Vicesima Tertia, Rubia Galeopsis Vicesima Quarta, Rubia Galeopsis Vicesima Quinta, Rubia Galeopsis Vicesima Sexta, Rubia Galeopsis Vicesima Septima, Rubia Galeopsis Vicesima Octava, Rubia Galeopsis Vicesima Nona, Rubia Galeopsis Tricesima, Rubia Galeopsis Tricesima Prima, Rubia Galeopsis Tricesima Secunda, Rubia Galeopsis Tricesima Tertia, Rubia Galeopsis Tricesima Quarta, Rubia Galeopsis Tricesima Quinta, Rubia Galeopsis Tricesima Sexta, Rubia Galeopsis Tricesima Septima, Rubia Galeopsis Tricesima Octava, Rubia Galeopsis Tricesima Nona, Rubia Galeopsis Quadragesima, Rubia Galeopsis Quadragesima Prima, Rubia Galeopsis Quadragesima Secunda, Rubia Galeopsis Quadragesima Tertia, Rubia Galeopsis Quadragesima Quarta, Rubia Galeopsis Quadragesima Quinta, Rubia Galeopsis Quadragesima Sexta, Rubia Galeopsis Quadragesima Septima, Rubia Galeopsis Quadragesima Octava, Rubia Galeopsis Quadragesima Nona, Rubia Galeopsis Quinquagesima, Rubia Galeopsis Quinquagesima Prima, Rubia Galeopsis Quinquagesima Secunda, Rubia Galeopsis Quinquagesima Tertia, Rubia Galeopsis Quinquagesima Quarta, Rubia Galeopsis Quinquagesima Quinta, Rubia Galeopsis Quinquagesima Sexta, Rubia Galeopsis Quinquagesima Septima, Rubia Galeopsis Quinquagesima Octava, Rubia Galeopsis Quinquagesima Nona, Rubia Galeopsis Sexagesima, Rubia Galeopsis Sexagesima Prima, Rubia Galeopsis Sexagesima Secunda, Rubia Galeopsis Sexagesima Tertia, Rubia Galeopsis Sexagesima Quarta, Rubia Galeopsis Sexagesima Quinta, Rubia Galeopsis Sexagesima Sexta, Rubia Galeopsis Sexagesima Septima, Rubia Galeopsis Sexagesima Octava, Rubia Galeopsis Sexagesima Nona, Rubia Galeopsis Septuagesima, Rubia Galeopsis Septuagesima Prima, Rubia Galeopsis Septuagesima Secunda, Rubia Galeopsis Septuagesima Tertia, Rubia Galeopsis Septuagesima Quarta, Rubia Galeopsis Septuagesima Quinta, Rubia Galeopsis Septuagesima Sexta, Rubia Galeopsis Septuagesima Septima, Rubia Galeopsis Septuagesima Octava, Rubia Galeopsis Septuagesima Nona, Rubia Galeopsis Octogesima, Rubia Galeopsis Octogesima Prima, Rubia Galeopsis Octogesima Secunda, Rubia Galeopsis Octogesima Tertia, Rubia Galeopsis Octogesima Quarta, Rubia Galeopsis Octogesima Quinta, Rubia Galeopsis Octogesima Sexta, Rubia Galeopsis Octogesima Septima, Rubia Galeopsis Octogesima Octava, Rubia Galeopsis Octogesima Nona, Rubia Galeopsis Nonagesima, Rubia Galeopsis Nonagesima Prima, Rubia Galeopsis Nonagesima Secunda, Rubia Galeopsis Nonagesima Tertia, Rubia Galeopsis Nonagesima Quarta, Rubia Galeopsis Nonagesima Quinta, Rubia Galeopsis Nonagesima Sexta, Rubia Galeopsis Nonagesima Septima, Rubia Galeopsis Nonagesima Octava, Rubia Galeopsis Nonagesima Nona, Rubia Galeopsis Centesima, Rubia Galeopsis Centesima Prima, Rubia Galeopsis Centesima Secunda, Rubia Galeopsis Centesima Tertia, Rubia Galeopsis Centesima Quarta, Rubia Galeopsis Centesima Quinta, Rubia Galeopsis Centesima Sexta, Rubia Galeopsis Centesima Septima, Rubia Galeopsis Centesima Octava, Rubia Galeopsis Centesima Nona, Rubia Galeopsis Ducentesima, Rubia Galeopsis Ducentesima Prima, Rubia Galeopsis Ducentesima Secunda, Rubia Galeopsis Ducentesima Tertia, Rubia Galeopsis Ducentesima Quarta, Rubia Galeopsis Ducentesima Quinta, Rubia Galeopsis Ducentesima Sexta, Rubia Galeopsis Ducentesima Septima, Rubia Galeopsis Ducentesima Octava, Rubia Galeopsis Ducentesima Nona, Rubia Galeopsis Trecentesima, Rubia Galeopsis Trecentesima Prima, Rubia Galeopsis Trecentesima Secunda, Rubia Galeopsis Trecentesima Tertia, Rubia Galeopsis Trecentesima Quarta, Rubia Galeopsis Trecentesima Quinta, Rubia Galeopsis Trecentesima Sexta, Rubia Galeopsis Trecentesima Septima, Rubia Galeopsis Trecentesima Octava, Rubia Galeopsis Trecentesima Nona, Rubia Galeopsis Quadringentesima, Rubia Galeopsis Quadringentesima Prima, Rubia Galeopsis Quadringentesima Secunda, Rubia Galeopsis Quadringentesima Tertia, Rubia Galeopsis Quadringentesima Quarta, Rubia Galeopsis Quadringentesima Quinta, Rubia Galeopsis Quadringentesima Sexta, Rubia Galeopsis Quadringentesima Septima, Rubia Galeopsis Quadringentesima Octava, Rubia Galeopsis Quadringentesima Nona, Rubia Galeopsis Quingentesima, Rubia Galeopsis Quingentesima Prima, Rubia Galeopsis Quingentesima Secunda, Rubia Galeopsis Quingentesima Tertia, Rubia Galeopsis Quingentesima Quarta, Rubia Galeopsis Quingentesima Quinta, Rubia Galeopsis Quingentesima Sexta, Rubia Galeopsis Quingentesima Septima, Rubia Galeopsis Quingentesima Octava, Rubia Galeopsis Quingentesima Nona, Rubia Galeopsis Sexcentesima, Rubia Galeopsis Sexcentesima Prima, Rubia Galeopsis Sexcentesima Secunda, Rubia Galeopsis Sexcentesima Tertia, Rubia Galeopsis Sexcentesima Quarta, Rubia Galeopsis Sexcentesima Quinta, Rubia Galeopsis Sexcentesima Sexta, Rubia Galeopsis Sexcentesima Septima, Rubia Galeopsis Sexcentesima Octava, Rubia Galeopsis Sexcentesima Nona, Rubia Galeopsis Septingentesima, Rubia Galeopsis Septingentesima Prima, Rubia Galeopsis Septingentesima Secunda, Rubia Galeopsis Septingentesima Tertia, Rubia Galeopsis Septingentesima Quarta, Rubia Galeopsis Septingentesima Quinta, Rubia Galeopsis Septingentesima Sexta, Rubia Galeopsis Septingentesima Septima, Rubia Galeopsis Septingentesima Octava, Rubia Galeopsis Septingentesima Nona, Rubia Galeopsis Octingentesima, Rubia Galeopsis Octingentesima Prima, Rubia Galeopsis Octingentesima Secunda, Rubia Galeopsis Octingentesima Tertia, Rubia Galeopsis Octingentesima Quarta, Rubia Galeopsis Octingentesima Quinta, Rubia Galeopsis Octingentesima Sexta, Rubia Galeopsis Octingentesima Septima, Rubia Galeopsis Octingentesima Octava, Rubia Galeopsis Octingentesima Nona, Rubia Galeopsis Nongentesima, Rubia Galeopsis Nongentesima Prima, Rubia Galeopsis Nongentesima Secunda, Rubia Galeopsis Nongentesima Tertia, Rubia Galeopsis Nongentesima Quarta, Rubia Galeopsis Nongentesima Quinta, Rubia Galeopsis Nongentesima Sexta, Rubia Galeopsis Nongentesima Septima, Rubia Galeopsis Nongentesima Octava, Rubia Galeopsis Nongentesima Nona, Rubia Galeopsis Millesima, Rubia Galeopsis Millesima Prima, Rubia Galeopsis Millesima Secunda, Rubia Galeopsis Millesima Tertia, Rubia Galeopsis Millesima Quarta, Rubia Galeopsis Millesima Quinta, Rubia Galeopsis Millesima Sexta, Rubia Galeopsis Millesima Septima, Rubia Galeopsis Millesima Octava, Rubia Galeopsis Millesima Nona, Rubia Galeopsis Bismillesima, Rubia Galeopsis Bismillesima Prima, Rubia Galeopsis Bismillesima Secunda, Rubia Galeopsis Bismillesima Tertia, Rubia Galeopsis Bismillesima Quarta, Rubia Galeopsis Bismillesima Quinta, Rubia Galeopsis Bismillesima Sexta, Rubia Galeopsis Bismillesima Septima, Rubia Galeopsis Bismillesima Octava, Rubia Galeopsis Bismillesima Nona, Rubia Galeopsis Trismillesima, Rubia Galeopsis Trismillesima Prima, Rubia Galeopsis Trismillesima Secunda, Rubia Galeopsis Trismillesima Tertia, Rubia Galeopsis Trismillesima Quarta, Rubia Galeopsis Trismillesima Quinta, Rubia Galeopsis Trismillesima Sexta, Rubia Galeopsis Trismillesima Septima, Rubia Galeopsis Trismillesima Octava, Rubia Galeopsis Trismillesima Nona, Rubia Galeopsis Quadrimillesima, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quadrimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quinquemillesima, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Prima, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Septima, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Octava, Rubia Galeopsis Quinquemillesima Nona, Rubia Galeopsis Sexmillesima, Rubia Galeopsis Sexmillesima Prima, Rubia Galeopsis Sexmillesima Secunda, Rubia Galeopsis Sexmillesima Tertia, Rubia Galeopsis Sexmillesima Quarta, Rubia Galeopsis Sexmillesima Quinta, Rubia Galeopsis Sexmillesima Sexta, Rubia Galeopsis Sexmillesima Septima, Rubia Galeopsis Sexmillesima Octava, Rubia Galeopsis Sexmillesima Nona, Rubia Galeopsis Septimillesima, Rubia Galeopsis Septimillesima Prima, Rubia Galeopsis Septimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Septimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Septimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Septimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Septimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Septimillesima Septima, Rubia Galeopsis Septimillesima Octava, Rubia Galeopsis Septimillesima Nona, Rubia Galeopsis Octimillesima, Rubia Galeopsis Octimillesima Prima, Rubia Galeopsis Octimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Octimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Octimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Octimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Octimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Octimillesima Septima, Rubia Galeopsis Octimillesima Octava, Rubia Galeopsis Octimillesima Nona, Rubia Galeopsis Nonmillesima, Rubia Galeopsis Nonmillesima Prima, Rubia Galeopsis Nonmillesima Secunda, Rubia Galeopsis Nonmillesima Tertia, Rubia Galeopsis Nonmillesima Quarta, Rubia Galeopsis Nonmillesima Quinta, Rubia Galeopsis Nonmillesima Sexta, Rubia Galeopsis Nonmillesima Septima, Rubia Galeopsis Nonmillesima Octava, Rubia Galeopsis Nonmillesima Nona, Rubia Galeopsis Decimillesima, Rubia Galeopsis Decimillesima Prima, Rubia Galeopsis Decimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Decimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Decimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Decimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Decimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Decimillesima Septima, Rubia Galeopsis Decimillesima Octava, Rubia Galeopsis Decimillesima Nona, Rubia Galeopsis Centimillesima, Rubia Galeopsis Centimillesima Prima, Rubia Galeopsis Centimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Centimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Centimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Centimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Centimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Centimillesima Septima, Rubia Galeopsis Centimillesima Octava, Rubia Galeopsis Centimillesima Nona, Rubia Galeopsis Ducentimillesima, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Prima, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Septima, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Octava, Rubia Galeopsis Ducentimillesima Nona, Rubia Galeopsis Trecentimillesima, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Prima, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Septima, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Octava, Rubia Galeopsis Trecentimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quadringentimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quingentimillesima, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quingentimillesima Nona, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Prima, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Septima, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Octava, Rubia Galeopsis Sexcentimillesima Nona, Rubia Galeopsis Septingentimillesima, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Prima, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Septima, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Octava, Rubia Galeopsis Septingentimillesima Nona, Rubia Galeopsis Octingentimillesima, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Prima, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Septima, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Octava, Rubia Galeopsis Octingentimillesima Nona, Rubia Galeopsis Nongentimillesima, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Prima, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Septima, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Octava, Rubia Galeopsis Nongentimillesima Nona, Rubia Galeopsis Millesimillesima, Rubia Galeopsis Millesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Millesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Millesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Millesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Millesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Millesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Millesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Millesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Millesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Bismillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Trismillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Septimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Octimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Decimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Centimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quadringentimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quingentimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Sexcentimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Septingentimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Octingentimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Nongentimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Millesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Bismillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Trismillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quadrimillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Quinquemillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Sexmillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Septimillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Octimillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Nonmillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Decimillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Centimillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Quinta, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Sexta, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Septima, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Octava, Rubia Galeopsis Ducentimillesimillesimillesima Nona, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesimillesima, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesimillesima Prima, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesimillesima Secunda, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesimillesima Tertia, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesimillesima Quarta, Rubia Galeopsis Trecentimillesimillesimill

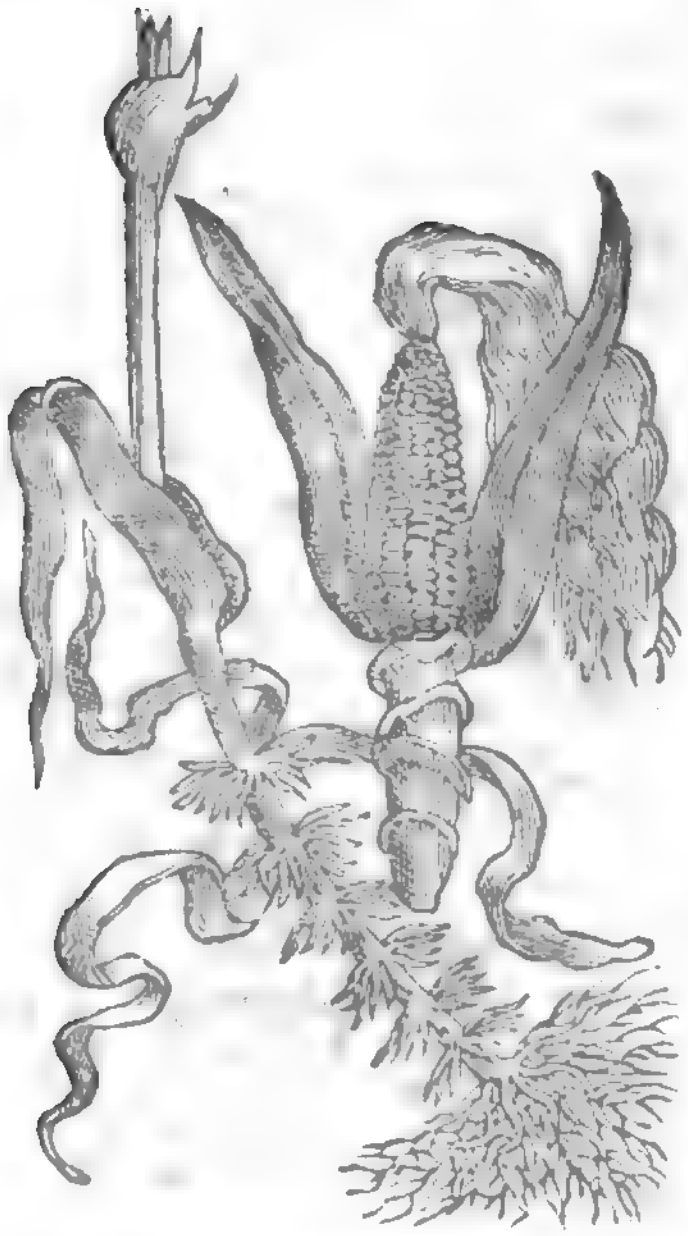

exterarum diligentiſſimos imitatores, atque tranſlatores, & vtilium inuentorum ampliatores, ſuis vſibus adhuc non accommodaſſe, & in ſuas oras tranſtuliſſe, excoluiſſeque frumentaceum genus, valentibus, & malè habentibus, ſi decenter eo vtamur, impensè ſalubre, cultu facile, vberrimi & ſecuriſſimi, in quouis ferè ſolo, prouentus, ſiccitatibus & alijs cœli terræq; iniurijs parum obnoxium, & citius ſatu, fortaſſis à fame, & mille, quæ inde emanare ſolent malis, vindicare poſſet. Sed ne cui miraculo ſit, gẽtes eſſe, quæ ſine tritici vſu vitam tranſigant, & peregrinis, ac penè ignotis cibis, iucundè & magna cum voluptate, & vtilitate viuant, & veſcantur, quale eſt *Tlaolli*, de quo quoniam Mexici non ſolum apud Indos incolas, ſed apud aduenas Hiſpanos, eſt maximus creberq; vſus, inſtituitur nobis modò ſermo. *Tlaolli* ergo à nobis dictum Maizium (notior enim, & vulgatior eſt hæc vox) à quibuſdam recentiorum, Frumentum Turcicum, ab alijs verò conſultius, Indicum appellatum, vt formam ſilentio toti iam cognitam mundo tranſigam, multas habet differentias (ſilueſtre enim Maizium ſeorſim deſcribetur) à colore, magnitudine, & mollitudine granorum, quibus ſpicæ ipſæ ſtipantur, deſumptas. Reperias enim quamplurimas granis conſtantes albis, alias pallentibus, nigris multas, quaſdam purpureis, nec paucas, flauis, cyaneis, & multorum colorum permixtis; demum alias quæ licet granis candentibus, vt priores conſtent, longè tamen ea habent maiora, teneriora, ac triplo maiori ſpicæ inhærentia. Seritur Martio, in ſingulas ſcrobes, inter ſe paſſum vnum diſtantes, quaternis quinisve granis coniectis, & reponitur Nouembri, Decembri, & Ianuario, repaſtinato ſolo. etſi pro varietate regionum, quæ apud hos Indos, ob dierum noctiumq; pene æquale interuallum, & varios Solis ſitus, modicis ſpatijs mirum in modum euariant, tardius citiusq; ſolet demeſſum trituratumq; recondi. Temperatum eſt, aut ad caliditatem, humiditatemq; pauliſper decliue, ſubſtantia mediocri, concoctu facile, præcipuè his qui eo victu vti conſueuere, non craſſa, aut, veluti quidam opinantur, obſtruenti, & viſcoſa, quod vel Indis ipſis, qui ex eo pane in placentulas formato viuunt, nec tamen obſtructi, aut decolores conſpiciuntur, periclitari licet. ijſdem affirmantibus, nullam in ventriculo grauitatem ſentire poſt epulas, imò poſt paucas horas rurſus ac ſi nihil ingeſſiſſent eſurire, & magna auiditate, ſi adſit copia, repetere nutrimentũ, nec vel de nomine ſolo ad aduentum vſque Hiſpanorum, lithiaſim nouiſſe. quin quod nullus eſt apud Mexicanos celebrior ægritudinum acutarum, & commodior victus. qui etiam ptiſanæ

Laudes Maiz.

Differentiæ.

Tempus.

Vires.

præfertur, quod mille experimentis confirmatum, comprobatumq; eſt. Celeriter ſiquidem, aiunt, coctum deſcendere, corpora quantum ſat eſt, nutrire, nullum inferre grauitatis ſenſum, mollire ventrem, & pectus, calorem febrilem demulcere, præſertim ſi puluis eius ex aqua permittatur brumali tempore gelaſcere, quo vti ſolent Chymiſtæ, vrinam euocare, viasq; omnes extergere. Cumq; mille videatur abundare commodis ſi aptè paretur, nullamq; noxam inferre, (niſi quis dicat, ſanguinem, & bilis copiam generare, atque augere) non eſt cur conſentiamus dicentibus, frumento eſſe calidius, difficile & concoqui & diſtribui, viarumq; moliri obſtructiones. imò cur laudemus Mexicanos medicos, qui poſthabita hordeacea ptiſana, veluti ingrata guſtui, & ægrotantibus inimica pultes è Maizio, quas *Atolli* vocant, permixtas præferunt, huic genti conſuetas, & gratas, & quæ citra vllam noxam, ſuauem ſaluberrimamq; alimoniam præbeant. Quamobrem quot modis ſoleant parari, qua breuitate potero, tum ſanis tum morbo aliquo affectis, deinceps ſum edocturus. Modum placentularum ex eodem frumento parandarum differens in id quod ſequitur caput. à *Nequatolli*, ideſt *Atolli*, cui calx ſit permixta, ita vt aquæ ſint partes octo, huius frumenti Indici ſex, & calcis pars vna, ſumens initium. tunc enim carbonibus pauculis impoſitum, in fictili obturato emollitur. quo tẽpore ab igne amouetur, linteis cooperiendum eſt, & tandem lapide, *Matlatl* vocato, pinſendum. mox in fictili decoquitur, donec cogi inſpiſſarique incipiat. & eo tempore decima pars mellis *Metl*, de quo ſuo loco dicetur, permiſcetur. tandiuq; permittitur bullire, quandiu opus eſt, vt ad pultem, placentulæve Hiſpanicæ perueniat modum.

Pultes è Maizio Atolli.

Placentæ.

Nequatolli.

Cõfectio.

Refrigerat hoc, humectatq;, intemperie calida & ſicca affecta corpora. emollit pectus, plurimum nutrit, corroborat, impinguatque corpus extenuatum, & amiſſas vires inſtaurat, atque reſtituit. extergit quoque, & eſt ægrotantibus conueniens victus. quid quod tabidis exhibitum, ptiſanæ hordeaceæ gerit vices, & à grauiſſimis morbis reſurgentibus manus auxiliares præbet? ſunt qui adijciant Piper Indicum modica menſura, ſed cum ſunt beneualentibus propinaturi, & his, quos calida intemperies non infeſtat. ita enim gratus palato redditur, & venerem concitat. vtuntur eo alimento Indi quibuſuis horis diei, ſeu valeant, ſeu ægrotent, ſed potiſſimum mane, potum adijcientes. Cepit iam huiuſmodi victus placere Hiſpanis, ſed præcipuè his qui ab Hiſpanis & Indis, ſeu Indis & Æthiopibus, aut Æthiopibus & Hiſpanis (eò turpitudinis deuenere mores, atque is factus eſt inter nationes tam varias circa vitia conſenſus) nati ſunt parentibus. Parant aliud genus *Atolli*, quod vocant *Iztac*, ſiue album, eodem quo dictum eſt modo. quamquam iam confectum, & in vaſa, vnde ſorbendum eſt, transfuſum, virenti conſpergant *Chilli*, & vocatis *Tomame*, admixta inſuper ſalis debita portiuncula. Solent verò tria hæc aqua dilui (etſi multis ſat eſſe putetur ingenitus illis humor, vt debitè inſpergi queant) quin & acidum vocatum *Atolli*, quod *Xocoatolli* Mexicani nuncupant. Solent quoque parari permixta libra vna fermenti, ſeu maſſæ acidæ, libris binis Maizij, quemadmodum diximus, emolliti, atque contuſi. fermentum autem parabitur, ſi capias Maizium nigrum, & confricias maſſam ex illo, quemadmodum dictum eſt, quatuorque, aut quinque diebus ſeruaueris, donec aceſcat, & tunc demum permiſcueris, vt *Atolli* gratum quendam contrahat acorem, mox in vas tranſfuſum,

Vires.

Iztac Atolli.

Xochoatolli.

Fermentũ.

fusum, sale, & *Chilli* conspergatur, atque ita demum ab ægrotantibus matutinò sumatur, vt corpus extergat, vrinam euocet, atque aluum expurget. Hoc eodem fermento, ex aqua frigida resoluto, atque epoto, corpus refrigeratur, aut per vehementem æstum, aut cum ex itinere aut labore, quispiam aut defatigatus sit, aut vehementius concaluerit, aut quando renes ita vruntur, vt lotium vrinarios meatus lancinet, atque exulceret. At album *Atolli*, quod Mexicani *Yol Atolli* vocant, ad hunc modum conficitur. Decoctum Maizium, ad eum qui dictus est, modum, sine calce tamen aut alterius rei admixtione, in pultim efformatur, permittitur refrigescere, ac liquatur aqua, vt bibi commodè possit, veluti acetatum, de quo paulò ante fumus locuti. sitim hoc dicitur extinguere quomodolibet excitatam, atque præcauere, nisi plusquam oporteat epotauerint, à quo lædantur. at *Chilli Atolli*, *Atolli Chilli* permixto, vt nomen indicat, paratum, veluti præcedentia conficitur. sed cum semicoctum est, permiscetur *Chilli* in aqua eliquati ea portio, quæ gratum faciat ei qui eo est vsurus. Summo mane assumitur contra frigoris molestias, corroborat ventriculum, firmatque coctionem, pituitam adhærescentem extergit, & renes, quibusuis euacuatis impedimentis, emundat. Paratur & *Nechil Atolli*, seu *Atolli*, cui est *Chilli* permixtum, & mel, veluti reliqua genera, sed additis prædictis semicocto, ea portione, qua gratum fiat sorbituris. Calidum itaque innatum vigorat, ac venerem excitat. Est & aliud genus *Atolli*, *Ayocamoz Atolli* dictum, quod est *Atolli* cum Faseolis, fragmentisq; masseis eiusdem Maizij. quod fit Faseolis integris incoctis cum iam penè est confectum, & cum semicoctum fragmentis masseis Maizij *Chil Atolli* permixtis, adiectaq; herba *Epaçotli*, qua de suo loco. Nutrimenti id optimi & pergrati vicem præstat, & *Epaçotli* gratia, sanguinem à crudis humoribus expurgat. Potuisset *Chian Atolli* ad caput *Chian* differri, sed nomen ferè idem, adhortatur vt prædictis differentijs huius potionis, nunc primum interseratur. Paratur ex semine *Chian* torrefacto in patina, seu vocato *Comalli*, mediocriter, ac deinde læuigato, atque ita in annuos vsus recondito. nam cum vti puluere opus est, permiscent puluerem aquæ, agitantq; donec eam densitatem nanciscatur, quæ possit palato placere. Sunt qui hauriant hanc potionem simpliciſſimam. sunt etiam qui prius *Chilli* inspergant. absque eo calorem febrilem extinguit, aut alia ex causſa suscitatum. iter agentibus, ac præcipuè feruentibus regionibus opitulatur. & quibusuis alijs, qui eo nutrimento vtuntur libenter. Fit & aliud potionis genus dictũ *Chiantzotzol Atolli*, ex semine quodá maiusculo, de quo suo loco, eodem modo quo præcedens parandum, & eosdem vsus præstans. sed semen præparatum, celerrimè vetustatis solet sentire incommoda, nec adeo frequenti est in vsu. Paratur quoque *Michuauh Atolli*, id est *Atolli* sementiferum ex *Michihuauhtli*, de quo etiam dicato loco, torrefacto hoc semine, & redacto in læuorem, cumq; expoſcit occasio, in aquam coniecto, ea mensura quæ nullam afferat spissitudinem, & densitatem, & inspersò melle *Metl* cocto (tria enim mellis genera, vt suo loco dicemus, ex eo conficiuntur) extergit renes, & vrinæ meatus, puerorum scabiem curat epotum, abstergente, qua pollet, vi. Et est frequens hisce gentibus cibus. Fit insuper ex Maizij parua quadam portione, maiori autem Siliquastri aridi læuigatique commixtis, addita herba *Epaçotli*,

Virea.

Yol Atolli

Chilli Atolli.

Nechil Atolli.

Ayocamoz Atolli.

Chian Atolli.

Chiantzotzol Atolli.

Michuauh Atolli.

Tlatonil Atolli.

quod vocant *Tlatonil Atolli*, admotis igni ſimul omnibus,& donec herba percoquatur,quod breuì euenit,ingeriturq;calens.Et id potionis genus venerem excitat,euocat vrinã,& menſes,calefacitq; vniuerſum corpus, & roborat. Sed neque ſilentio præterire decet *Tlaxal Atolli*. quod paratur ex Maizio contuſo, & efformato in placentulas, tres digitos latos craſſas,in *Comalli* vocato. ijs poſtquam probè decoctæ ſunt, cortex diripitur, mica teritur, ac rurſus in frigidam proijcitur,in patinam reponitur,agitaturq; donec cogi incipiat. tunc extracta, atque in vaſcula cochleari digeſta ſorbitio epotatur, quæ deficientes vires mire reficit, ac fouet. Quin & è ſpica ipſa Maizij, decoctis granis vſta, atque in cineres redacta, *Yollo Atolli* vocatum parari conſueuit. teritur etiam hæc, parsq; vna tribus Maizij partibus permiſcetur. rurſus verò teruntur ſimiliter omnia, atque ex eis ad ignem *Atolli* paratur, poſtquam ad ſpiſſitudinem vſque percoctum ſit, & polentæ denſitatem. mox enim in vaſa digeſtum, conſperſumq; *Chilcoztli* ſorberi ſolet, haud inutilis his qui nimio ſanguine, aut flamma redundant. Fit etiam ex Maizio, & lixiuio vulgari percocto, quod vocãt *Quauhnex Atolli*,quoniam ex arborum cinere conficitur. hoc ab eo extractum ablui expedit (in lixiuio enim quandiù oportet manens emollitur, expurgaturque, & in inſolitum, atque à cæteris longè diſtantem ita mutatur ſaporem) teritur poſtea, &, vt reliqua, decoquitur, donec iuſtam adipiſcatur ſpiſſitudinem. atque ita demum deuoratum expurgare dicitur ſanguinem, neque aliud aut medicamenti, aut nutrimenti vſum præbere. Sequitur *Izqui Atolli*, quod è torrido paratur Maizio, contuſoque. ſed cum iam decoquendi illud tempus eſt, Maizij decocti modicæ adijciunt portioni, & omnia tandiù agitant, quandiù opus eſt, vt iuſtam ſpiſſitudinem acquirant. & *Chilli* tandem inſperſo, potatur ab ijs qui ob cordis imbecillitatem, aut atræ bilis redundantiam,mœrore plerumque afficiuntur. Eſt & *Vauh Atolli*, quod ex Blitis rubeis fit, ingeriturq; inſperſo melle. præterea *Michinauhtli Atolli*, quod ex *Michinauhtli* paratur, picturato nempe Blitorum genere, quod Symphoniam, à varietate coloris quidam vocant. De Polentæ verò, Pultiumq; generibus, quibus vſa eſt antiquitas ſatis dictum eſt ab alijs. nos enim, quæ nouo Orbi ſunt familiaria, nec dum veteri ſatis cognita, atque perſpecta, ſcribenda ſtatuimus.

Yollo Atolli.

Quauhnex Atolli.

Izqui Atolli.

Vauh Atolli. Michinauhtli.

De modo parandi panem ex Maizio. Cap. XLI.

EMOLLIVNT, eo quo diximus modo, Maizij grana, mox pinſunt, ac palmis veriſque admotis efformant tenues, ac ambitus mediocris placentulas, quas ſtatim vt oportet in *Comalli* carbonibus coquunt impoſito. & hic eſt vulgatior, frequentiorq; parandi panem ex Maizio modus. Sunt qui triplo, & interdum quadruplo maiores efficiant. nec deſunt,qui & craſſiores. ſunt qui efforment globulos Peponibus ſimiles, & in dolia iuxta focum poſita conijciant decoquenda, permixtis interdum Faſeolis,atque eis, non citra voluptatem, veſcantur; molles enim admodum ſunt, concoctu faciles, & grati ſaporis. Alij hos in dodrantes vſque producunt, & quatuor digitorum craſſitudinem, admixtis Faſeolis, in patinis ſeu *Comallibus* aſſantes. At Proceribus Indorum placentulæ parari

Digitized by Goo

parari ſolent, ex colato Maizio, adeo exiles puræque, vt tranſlucidæ penè ſint, & à Papyro interpollatore, renuitare minimè vincantur. item orbiculi parui ex- Orbicull.
colato Maizio, qui etſi craſſi, tamen omnino videntur tranſlucere. Verùm hæc ad diuites tãtum, Heroasq; pertinent. Nec eſt inſuauis ille panis, qui *Baibacoa* paratur, aſ coquitur. Ij enim, quos *Chichimecas* vocant, gens fera, barbara, atque indomita, à Mexicana Vrbe in Septentriones non plurimũ recedens, ac per montaha campeſtriaque, pellibus tantum quaſdam corporis partes tecti, errabunda, ac vaga, Scytharum more, aut brutorum pecorumvè, venatuque & aucupio, & quarundam ſylueſtrium, ac ſponte naſcentium arborum fructu, vbi ſors tulit, viuentes; cum carnes libet coquere, ſcrobes in ipſa terra effodiunt, mox ignitis lapidibus ſternunt, medias collocant carnes, frumenti Indici maſſa obuolutas, ac demum ſimilibus ſaxis, & terra obruunt, tandiù ibi manere permittentes, quandiù intelligunt ſufficere exquiſitè decoquendis. decoctas extrahunt, eisque & pane ad prædictum modum parato, non ſine magna voluptate atque vtilitate, vtuntur in cibis. Defluxit iamdiù ad Hiſpanos Mexici degentes hic mos, &, vt huius rei ſumere poſſemus experimentum, nec nos aliquid lateret quod ad delicias, & gloriam gratiamvè palati ſpectare, poſſet. quid quod ſpicas ipſas torrefaciunt appoſitas patinis, aut incoquunt carnibus, & vtroque modo granis iucundè veſcuntur?

De XOCOATL, ſeu aqua Maizij acida. Cap. XLII.

SOLENT etiam, ex aqua & Maizio iam emollito, ac in maſſam redacto per noctem ſimul manentibus, parare *Xocoatl*, ſeu aquam acidam, inde matutino tempore expreſſam, vrinæ ardori extinguendo, ac calori. cui vis contemperando mirabilis, ſi decem, plus minusvè, vnciarum pondere continuis aliquot diebus ieiuno adhuc ventriculo epotetur. cuius rei admonendum lectorem è re mea fore quoque putaui. nec ſolum eſt vſus fructus. nam & culmi eius, arundinisuè torrefactæ, & redactæ in puluerem, Ophiaſi egregiè medentur, cum *Oxitl*, ſeu reſina miſceantur.

De TRITICO MICHVACANENSI: Cap. XLIII.

VIDI apud *Michuacanenſes*, noſtras triticum, ſed tanta natum vbertate, vt quæuis ſpica, ternas quaternasvè alias, veluti prægnans producat. quod non iudicaui indignum hac hiſtoria. velut nec linum etiam Europeum apud eandem gentem prouenire, cuius nondum vſus nouerant.

Polyſpermon hoc miræ fœcunditatis Triticum, noſtris quoque Europeis regionibus adportatum innotuit, ſatumque vberrimam meſſem præbuit. vnde mirum ſit, à noſtris agricolis minus coli & propagari, quàm eius inſignis multiplicis fructus vtilitas poſtularet.

De

Digitized by Googl

De Cupressi, Cupressi, & Abietibus.

CAP. I.

Nascitur Arbor haec Persiae frequens in montibus, & Hyrcaniae, ut Cupressus, cui & similis est, & Abies, ut ex Theophrasto, Plinio, & Dioscoride constat. Quare Cupressum & Abietem simul describemus. Cupressus Persica, quae Cupressus mas, Abies foemina, Plinio dicitur, ramos habet ad Cupressum accedentes, folia Abietis, sed minora, & densiora, ut Cupressus, fructum Abietis, sed minorem, & rotundiorem, ut Cupressus. Cupressus Persica, quae Cupressus mas, Abies foemina, Plinio dicitur, ramos habet ad Cupressum accedentes, folia Abietis, sed minora, & densiora, ut Cupressus, fructum Abietis, sed minorem, & rotundiorem, ut Cupressus.

Cupressus Persica, quae Cupressus mas, Abies foemina, Plinio dicitur, ramos habet ad Cupressum accedentes, folia Abietis, sed minora, & densiora, ut Cupressus, fructum Abietis, sed minorem, & rotundiorem, ut Cupressus.

Cupressus Persica, quae Cupressus mas, Abies foemina, Plinio dicitur, ramos habet ad Cupressum accedentes, folia Abietis, sed minora, & densiora, ut Cupressus, fructum Abietis, sed minorem, & rotundiorem, ut Cupressus.

De cynaræ specie. cap. xxiv.

VTRVM ex genere cynaræ, & cardui hæc dubitatio nonnullis accidit, quòd folia, & caulis spinis horrescant. Sed quoniam & Theophrastus, & Dioscorides, & alij cynaræ nomine spinosa plantarum genera comprehendunt, & Columella, & Palladius, & Plinius, & Apuleius, & Macer, & Serapio, & Auicenna, & Auenzoar, & Auerroes, & Mesue, & Rasis, & Ioannes Damascenus, & Gentilis, & Matthæus Silvaticus, & Petrus Crescentius, & Ruellius, & Fuchsius, & Lonicerus, & Tragus, & Dodonæus, & Lobelius, & Matthiolus, & Cæsalpinus, & Gesnerus, & Cordus, & Dalechampius, & Bauhinus, & Clusius, & Camerarius, & Gerardus, & Parkinsonus, & Ioannes Bauhinus, & Iacobus Cornutus, & Iacobus Theodorus, & Iacobus Bauhinus, & Iacobus Raius, & Iacobus Breynius, & Iacobus Dillenius, & Iacobus Sherardus, & Iacobus Petiuerius, & Iacobus Plukenetius, & Iacobus Tournefortius, & Iacobus Vaillantius, & Iacobus Rudbeckius, & Iacobus Commelinus, & Iacobus Barrelierius, & Iacobus Rayus, & Iacobus Philippus Breynius, & Iacobus Philippus Sherardus, & Iacobus Philippus Dillenius, & Iacobus Philippus Tournefortius, & Iacobus Philippus Vaillantius, & Iacobus Philippus Rudbeckius, & Iacobus Philippus Commelinus, & Iacobus Philippus Barrelierius, & Iacobus Philipp

DE ACVLEO VIRIDI.

CAP. XLVII.

ACVLEVS VIRIDIS, quem Graeci Scordion vocant, folia habet Betonicae, caulem quadrangulum, ramosum, in summitate spicam florum, qui ex purpureo rubent, radicem fibrosam, odoratam, quae cum vino pota, aut imposita, venenum pellit. Semen eius cum vino potum, aut cum cibo sumptum, ad eadem valet. Folia cum vino trita, et imposita, serpentium ictus sanant. Cum melle autem et aceto, lichenas, et impetigines, et lepras, et scabiem, et vitiligines, et lentigines, et lichenas, et papulas, et omnia quae in cute nascuntur, emendant. Cum aceto vero, et cum cera, et oleo rosaceo, ad capitis dolorem, et ad vigilias, et ad ardentes oculos, et ad lippitudinem, et ad lacrymas, et ad omnem oculorum dolorem, et ad ea quae in oculis nascuntur, valet. Cum aceto autem, et cum oleo rosaceo, et cum cera, ad podagras, et ad articulorum dolores, et ad omnes nervorum dolores, et ad omnes duritias, et ad omnes tumores, et ad omnes inflammationes, et ad omnes ardores, et ad omnes pustulas, et ad omnes ulcerationes, et ad omnes vulnerationes, et ad omnes contusiones, et ad omnes fractiones, et ad omnes luxationes, et ad omnes dolores, et ad omnes morbos, et ad omnes infirmitates, et ad omnes passiones, et ad omnes accidentes, et ad omnes causas, et ad omnes effectus, et ad omnes operationes, et ad omnes virtutes, et ad omnes naturas, et ad omnes substantias, et ad omnes essentias, et ad omnes existentias, et ad omnes entitates, et ad omnes realitates, et ad omnes veritates, et ad omnes certitudines, et ad omnes evidentias, et ad omnes manifestationes, et ad omnes revelationes, et ad omnes inspirationes, et ad omnes illuminationes, et ad omnes sanctificationes, et ad omnes glorificationes, et ad omnes beatificationes, et ad omnes vitas aeternas, et ad omnes regna coelorum, et ad omnes paradisos, et ad omnes angelos, et ad omnes archangelos, et ad omnes thronos, et ad omnes dominationes, et ad omnes principatus, et ad omnes potestates, et ad omnes virtutes, et ad omnes cherubim, et ad omnes seraphim, et ad omnes deum, et ad omnes trinitatem, et ad omnes unitatem, et ad omnes aeternitatem, et ad omnes infinitatem, et ad omnes immensitatem, et ad omnes omnipotentiam, et ad omnes omniscientiam, et ad omnes omnipraesentiam, et ad omnes omnia, et ad omnes nihil, et ad omnes quae sunt, et ad omnes quae non sunt, et ad omnes quae fuerunt, et ad omnes quae erunt, et ad omnes quae possunt esse, et ad omnes quae non possunt esse, et ad omnes quae debent esse, et ad omnes quae non debent esse, et ad omnes quae volunt esse, et ad omnes quae nolunt esse, et ad omnes quae amant esse, et ad omnes quae odiunt esse, et ad omnes quae gaudent esse, et ad omnes quae tristantur esse, et ad omnes quae ridentur esse, et ad omnes quae plorantur esse, et ad omnes quae cantantur esse, et ad omnes quae saltantur esse, et ad omnes quae ludunt esse, et ad omnes quae dormiunt esse, et ad omnes quae vigilant esse, et ad omnes quae comedunt esse, et ad omnes quae bibunt esse, et ad omnes quae vestiuntur esse, et ad omnes quae nudantur esse, et ad omnes quae nubunt esse, et ad omnes quae nubuntur esse, et ad omnes quae generant esse, et ad omnes quae generantur esse, et ad omnes quae nascuntur esse, et ad omnes quae moriuntur esse, et ad omnes quae resurgunt esse, et ad omnes quae vivificantur esse, et ad omnes quae glorificantur esse, et ad omnes quae beatificantur esse, et ad omnes quae damnantur esse, et ad omnes quae cruciantur esse, et ad omnes quae torquentur esse, et ad omnes quae ardent esse, et ad omnes quae frigescunt esse, et ad omnes quae congelantur esse, et ad omnes quae liquefiunt esse, et ad omnes quae evaporantur esse, et ad omnes quae condensantur esse, et ad omnes quae rarefiunt esse, et ad omnes quae densantur esse, et ad omnes quae dilatantur esse, et ad omnes quae contrahuntur esse, et ad omnes quae extenduntur esse, et ad omnes quae retrahuntur esse, et ad omnes quae protenduntur esse, et ad omnes quae retrahuntur esse, et ad omnes quae circumferuntur esse, et ad omnes quae circumferuntur esse, et ad omnes quae circumfer

De TONALXOCHITL OCOITVCENSI Solis nuncio. *Cap. XLVII.*

TONALXOCHITL OCOITVCENSIS, quam alij *Tonocaxochitl*, seu florem cum Sole prouenientem vocant, herba est duas habens differentias. prima, folia fert Ocymi, sed longiora, & minimè serrata. caules volubiles, ac per interualla duorum palmorum. flores magnos, longos, intus luteos, extra nonnihil candescentes, ac circa labra, quæ fissa sunt, purpureos, luteis capillamentis intrinsecus prodeuntibus. Flores, Cappares vocatos olent, atque dulci sapore constant. radix verò surculosa est. Nascitur quibusque regionibus, ac locis montosis, amplexans arbores. etsi cultura ad campestria, hortensiaq; solet interdum descendere. Temperies est mediocris, aut in frigus paulisper inclinans. quamobrem pugilli mensura, ex aqua hordeacea, Cichorijque epota, extinguit febres, & erysipelatis confert admota. Humida enim quoque est, & glutinosa natura. Alia verò *Tonalxochitl*, quam *Yztac tonalxochitl* vocant, à florum candicante colore, qua in re sola à præcedenti distat, facultate ac cætera forma ei est omnino similis. II. alba.

De AXOCHIATL, seu Flore Aquæ. *Cap. XLIIX.*

AXOCHIATL, quam alij *Tonalxiuhitl*, seu *Tonal axochiatl*, alij verò *Netzahual xochitl*, herba est folia salignis proxima ferens. caules aliquantisper purpureos. florem oblongum, & luteum. & in vasculis longiusculis semen. radicem verò Raphani fibratam. Temperatis prouenit plagis, qualis est Mexicana, aut paulò frigidioribus, qualis est *Amaquemequensis*. Quibusuis in locis, assurgit cũ primis aquis, & floret cum postremis, vnde vocata est *Xochiatl*, seu Flos aquæ. Radix est paulisper dulcis, subamara, glutinosaque natura, ac frigefacientis humectantisque temperiei. Folia tusa ex aqua, epotaque pugilli men-

Digitized by Google

CAPITULUM CXXXIII.

Hæc sunt nomina quæ in Arabico sonant, quæ in Latino, & Græco, & Hebraico, & Chaldaico, & Persico, & Indico, & Nabathæo, & Syriaco, & Ægyptiaco, & Africano, & Hispano, & cæteris linguis, & regionibus habentur, ordinata.

Hæc sunt nomina in capite Capparis, quæ in Arabico sonant, quæ in Latino, & Græco, & Hebraico, & Chaldaico, & Persico, & Indico, & Nabathæo, & Syriaco, & Ægyptiaco, & Africano, & Hispano, & cæteris linguis, & regionibus habentur, ordinata.

H. CAPPARIS, Capparis, Græce, Κάππαρις.

Hæc sunt nomina, quæ in Arabico, & Græco, & Hebraico, & Chaldaico, & Persico, & Indico, & Nabathæo, & Syriaco, & Ægyptiaco, & Africano, & Hispano, & cæteris linguis, & regionibus habentur, ordinata.

De MATLALYTZTIC TETZOCANA Triorchide Mexicana. Cap. L.

MATLALYTZTIC herba est, crassa folia, Plantaginis forma habens, serrata, raraque; & circa exortum haud dissimilia arundineis, minora, & subalbescentia. caules geniculis singulis quibusque vnciarum spatijs interceptos, teretes, hirsutos, digitum crassos, ac duos dodrantes longos. flores cyaneos, calycum forma, & præcipuè iuxta caulium extrema. Triorchidis verò radices, cuius est peregrina quædam differentia, sed paruas, & multas. Nascitur in montibus Mexicanis. Radix discutit tumores præter naturam, à caussa calida ortos. tusa ac applicata, aut deuorata duarum drachmarum mensura, humorum impetus coercet, sanguinis reprimit redundantiam, æstumque refrigerat. cortice tegitur crasso. dulcisque est, non sine quadam amaritudine. quò fit, vt flatu excitato adiuuet venerem.

De TLALCACAVATL, seu Tzitzicixpatli Filipendula trifolia. Cap. LI.

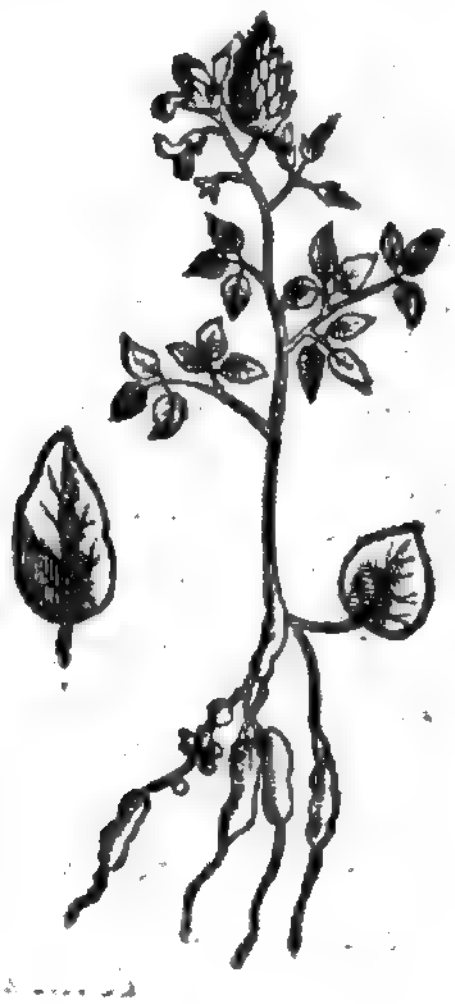

HERBA est *Tlalcacauatl* per terram repens, radicibus affixa orbicularibus, aut oblongis, multisq; quibusdam veluti funiculis adalligatis. vnde prodeunt caules, & in eis folia terna, orbicularia, & parua. flosculi in extremis ramulis parui, coccinei, & modicis calyculis contecti. Prouenit temperatis regionibus, vbi sunt qui *Tzitzicixpatli* vocent, seu candidam oculorum medicinam, quod illis succus plantæ huius sit vtilis. radix frigida & humida natura constat. dulcis est, febremque extinguit, vnciæ vnius mensura deuorata. diarrhœas infantium compescit, tussim sedat, & vlceribus in puluerem redacta opitulatur. succus verò oculis, inflammatione aut perturbatione tentatis, dicitur prodesse.

Digitized by Google

FIGURA 1. Cactus pectinatus (Scheidw.) Britton & Rose. Tomada de Britton & Rose (1922).

FIGURA 2. Cactus pectinatus (Scheidw.) Britton & Rose. Tomada de Britton & Rose (1922).

Figura 1. Cactus pectinatus (Scheidw.) Britton & Rose. Tomada de Britton & Rose (1922).

Figura 2. Cactus pectinatus (Scheidw.) Britton & Rose. Tomada de Britton & Rose (1922).

Tarantismus
Chorea Sancti Viti
Epilepsia
Hydrophobia
Tetanus
Opisthotonus
Emprosthotonus

ARISTOLOCHIA Nobiliorum. Fig. 1. Flos.

ARISTOLOCHIA Nobiliorum. Fig. 2. Flos.

humore viſcoſo deliteſcit, vt vel tardè, vel vnquam non deprehendatur à quouis. vt ſit in Aro, Conuolvulis, Nolimetangere, pluribusq; alijs. vnde ſæpe plantam iudicamus frigidam, quæ tamen calida eſſet dicenda ſi accuratius animum applicaremus. quæ etiam cauſa eſt, vt ſtatim, ſi quid tale vim purgandi, vel Alexipharmacam habeat, ad occultas cauſas confugiamus, pigritiaq; nomine, & inaduertentiæ, vel cæleſtem aliquam vim, vel occultam prætendamus facultatem.

De COCOBVT PANVCENSI. Cap. LVII.

COCOBVT Panucenſis, herba eſt folia Perſici ferens, ſed latiora, & craſſiora. caules volubiles. radicem orbicularem, paruæ pilæ formæ, & magnitudine, teneram, dulcem, ac iucundi ſaporis. florem, ac fructum, vt referunt, nullum. Radix applicata, bubones maturat, & rumpit, cæterosq; præter naturam tumores. deuorata verò, vrinam euocat, pellit lapillos, menſes immodicos ſiſtit. appoſita frontì, medetur emicraneis. pota, aut applicata, reſiſtit venenis, & venenatis morſibus. quamobrem maximi habetur ab indigenis, nec facilè extortæ ſunt ab eis eius vires.

De AXOCHIATL altera. Cap. LIIX.

AXOCHIATL, quam alij *Cuaxalxochitl*, ſeu Florem capitis candentis, alij verò *Texoxolin* vocant, herba eſt folia ac radicem Cæparum, Narciſſivè, cuius videtur ſpecies, fundens. caulem, & flores *Omixochitl* vere prodeuntes, ſed longè maiores. Mexicanis prouenit agris. lubricitatem quandam cum amaritudine participat, ac nonnullum calorem. tumoribus pedum, & lienis aiunt auxiliari, tumores præter naturam pellere, nomasque, & depaſcentia vlcera. radix læuigata, & ſemiunciæ pondere ex aqua bibita, dyſenterias coercet. ſuccus verò eius ſi tantundem vrinæ humanæ permiſceatur, & naribus inſtilletur, ſanguinem fluentem ſiſtit. addunt alij, aurium dolorem ſedare, menſiumque fluxus ſiſtere.

De YCHCACALOTIC, ſeu Vaſe Goſſipino. Cap. LIX.

YCHCACALOTIC, quam alij *Tlapanquipatli*, ſeu medicinam perfractam vocant, herba eſt folia obrotunda, ac in orbem circumacta proferens, vndulata, ſena, ſubalbidaq; præter alia quædam minora & albidio-

in cubitalibus, & brachij, & alijs partibus, quæ ad motum deseruiunt, ut ostendimus, & ex ijs, quæ de motu locali animalium dicemus.

De Ventriculis Cordis, & Auriculis.

CAPVT VIII.

VENTRICVLI Cordis duo sunt, dextrum, & sinistrum, quæ ab Anatomicis vulgo dicuntur duo, & tria, quia septum, quod ventriculos diuidit, tres habet sinus, & tres columnas carneas, quæ ad ipsum septum pertinent, ut in figura videre licet.

De Ventriculo Cordis dextro.

CAPVT IX.

CAPACITAS ventriculi dextri maior est, quam sinistri, & ad ipsum ventriculum sinistrum pertinet, ut ostendimus, & ex ijs, quæ de motu locali animalium dicemus.

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI Liber Octauus.

ACCESSIT ET ALIVS LIBER NOVAE HISPANIAE ET QVINOVAE MEXICANAE HISTORIAE, EMENDATIONIS ET EXPLICATIONIS LIBER.

Apud Nicolaum Antonium Typographum Principis.
M. D. LXXVIII.

Vis adſtringendi & confortandi, quæ talibus ineſt mixtis, à nemine non probatur, & approbatur; purgandi autem facultas, non ita eſt in propatulo. Non rarò tamen, & hæc ex medicamentorum eorundem vſu, & cum admiratione quidem, viſa fuit. Ecquid mirum? cum ſal hic ſubtiliſsimus, quem ineſſe diximus, à Natura quandoque ſeparetur, eiq; moleſtiam non leuem inferat. vnde ea irritata, ſpiritus auxiliatores commouet, & innoxia pariter cum noxijs deturbat. ad hoc non parum confert vis illa confortatrix, quam adſtringentia præbent.

Acida longè aliam naturam poſsident. conſiſtit enim ſapor hic in partibus admodum ſubtilibus, vt manifeſtum eſt in deſtillatione ſalis etiam communis, Aluminis, & Vitrioli. quæ licet omnia dum integra ſunt compoſita, diuerſos ſapores præbeant; vbi tamen tenuiores horum partes, diſtillationis opera ſeparantur, & poſt primam, eamq; inſipidam ſatis aquam, eliciuntur, tam inſignem aciditatem reperies, vt vel linguâ carere cenſeri poſsis, ſi illam non percipias. Hoc probant etiam Naturæ operâ in fructuum, herbarumq; digeſtionibus. Si enim Roſæ, vel Triticum, vel Braſsica, aliaue ſimilia in vas ligneum conjecta, in locum frigidum reponantur, poſt paucos dies planè aceſcunt.

Acidorum porrò facultas, frigida ſit an calida, non ſeqniter in medicorum foro eſt agitatum. Calorem affirmant, qui Vitrioli ſpiritum acidorum acidiſsimum, calidum tamen imò calidiſsimum ſtatuunt; cum corpus humanum vrat etiam; ſiue intus ſorbeatur, ſiue extra apponatur. Ab eodem ſpiritu Vitrioli metalla quoque, & lapides duriſsimi, veluti & ab alijs acidis benigniorib⁹ & plantalibus, ceu ſucco Limonum, & Citriorum pomorum, ijdem lapides, non aliter atque ſi acria ea omnia eſſent, corrodantur. Vnde vix putant euidentes hos effectus à frigore naſci poſſe.

Alij è contra, experientiam in hominibus toties factam reponunt, cum ex Vitrioli vſu ſpiritus non leuiter fuerint ſæpiſsimè refrigerati. Hinc in tot prouincijs, regionibus, ac Regnis integris, conſuetudo obtinuit vt non meri Empirici, ſed prudentiſsimi Medici Galenici & Hippocratici, in febribus etiam ardentiſsimis, ceu dulce refrigerium ſuo modo paratum, hunc acidiſsimum ſpiritum & laudent & propinent. An forſan plurima calida exterius appoſita refrigerant? tamen ex accidente, vt aiunt. ſic Eryſipelas, Aquæ vitæ ſeu ſpiritus vini, perfuſione ſanatur. An repercutiendo id fiet, dum acida ob mordicationem, per quam Naturæ vis aliqua infertur, ſpiritus ac ſanguinem influentem repellunt, & locum affectum ſic refrigerant? Intra verò ſi aſſumantur, an non poſſunt incidere materiam, vt à Natura poſtmodum expellatur, vel concoquatur? acetoſis enim quibus impoſitum ſit magis tenerum. An ipſam expurgant materiam? ſic enim multæ acidulæ, ſalutares ſanè aquæ, licet minerales ſint, vim purgandi obtinuerunt.

De

1. Illicium floridanum. Ganz immergrün, ästig, mit Zweigen, Blättern und Blüthen, wie Laurus Sassafras. Die Blüthen sind braunroth, und haben 12 Blumenblätter, die in 2 Reihen stehen. Die Staubfäden sind zahlreich, und die Fruchtknoten stehen in einem Kreise. Die Früchte sind sternförmig, und bestehen aus 8 Kapseln, die in einem Kreise stehen. Jede Kapsel enthält 1 Samen. Diese Art wächst in Florida, und wurde 1771 von Bartram entdeckt. Sie ist in England 1776 eingeführt worden. Sie blüht im Junius und Julius, und trägt im Herbste reife Samen. Sie verlangt eine Lage in der Nähe des Ofens, und wird durch Ableger vermehrt.

2. Illicium parviflorum. Ganz immergrün, ästig, mit Zweigen, Blättern und Blüthen, wie Laurus Sassafras. Die Blüthen sind gelb, und haben 12 Blumenblätter, die in 2 Reihen stehen. Die Staubfäden sind zahlreich, und die Fruchtknoten stehen in einem Kreise. Die Früchte sind sternförmig, und bestehen aus 8 Kapseln, die in einem Kreise stehen. Jede Kapsel enthält 1 Samen. Diese Art wächst in Florida, und wurde 1771 von Bartram entdeckt. Sie ist in England 1776 eingeführt worden. Sie blüht im Junius und Julius, und trägt im Herbste reife Samen. Sie verlangt eine Lage in der Nähe des Ofens, und wird durch Ableger vermehrt.

A Quibus ramis, in longa, tenuia, & folijs vestita pedunculi exeunt, in quibus flores, ex purpureo rubentes, spicatim dispositi nascuntur. Radix fusca, exterius rugosa, interius candida, multis fibris capillaceis instructa, quæ annuo circuitu perit. Semen in capsulis, quæ in pedunculorum capitibus nascuntur, continetur, quod maturum est, cum folia arescunt. Locis humidis & aquosis nascitur. Floret Iulio & Augusto mensibus.

Ab. 287. 288. 289. Arabice, جلجل, Gelgel, Latine, Sesamum, Italice, Sesamo, Gallice, Sesame, Germanice, Sesam.

HABITAT. Ab Æthiopia, plana inter montium jugo, ubi Nilus. Ab Ethiopia, ubi Nilus, Nasamonia, Africa, Ægyptus, Arabia, Persia, Indiæ, Sicilia, Italia, Gallia, Germania, Hispania, Lusitania, Belgica, Britannia, & passim, colitur in agris. Ab Ægypto, Arabia, Persia, Indiæ, Sicilia, Italia, Gallia, Germania, Hispania, Lusitania, Belgica, Britannia, & passim, colitur in agris. Ab Ægypto, Arabia, Persia, Indiæ, Sicilia, Italia, Gallia, Germania, Hispania, Lusitania, Belgica, Britannia, & passim, colitur in agris.

De ATEHVAPATLI, seu herba nascente iuxta riuos. Cap. IV.

ATEHVAPATLI, quam alij *Ahuatepatli*, & *Tlatlauhcapatli* vocant, herba est folia ferens bina, obrotunda, hirsuta, serrata, infernè rubea, atque squallentia, denique Vrticæ proxima, Papauerque Rhæas sapore imitantia. caules hirsutos, teretes, purpureos, dodrantales. radicem verò teneram, longam, ac capillatam. cui appendent teniæ quædam iulivè, Piperis longi formam æmulantes. Nascitur *Quauhchinanci*, & *Copitlani* locis temperatis circa saxa. frigida & humenti constat natura, non sine quadam adstrictione. radix epota fœcunditatem procurat, præcipuè si cum vocato *Chilatolli* sumatur, & abortum prohibet.

De ATLANCANE, seu Herba aquosis locis proueniente. Cap. V.

HERBA est *Atlancane*, folia penè saligna proferens. caules longos, teretes, læues, fuluos, cauos, ac repentes humi, nec pennis Anserum crassiores. flores in postremis ramulis oblongos, vasculis fuluescentibus persimiles. radices verò furculolas. quæ frigida & sicca natura constant. laxa, adstringunt, dysenterias cohibent, ac cæteras penè defluxiones, eodem modo coercent.

Digitized by Google

Cheuelure. Cheuelure ou Cheuelure ou Cheuelure ou

De COATZONTE COXOCHITL, Lyncis flore: seu Lyncea. *Cap. VII.*

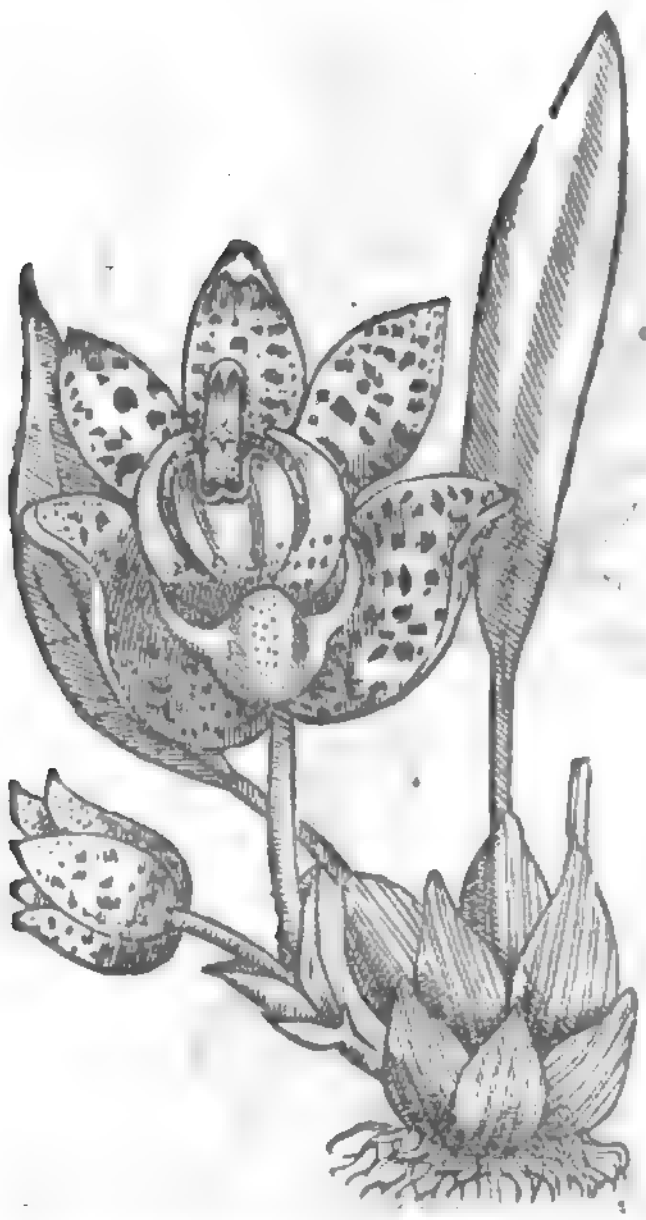

HERBA est *Coatzonte Coxochitl*, folia fundens Iridis, sed longiora, & latiora. caules tenues, virentes, breues, læuesque, flores capitibus serpentum similes, vnde nomen, rubeoque colore, punctis tamen interstincto candido & pallescente, promiscuè. radices verò oblongas, ac præcoci Ficui adhuc virescenti valde similes, striatas, ac contortas. Calidis prouenit, & interdum etiam temperatis regionibus, iuxta rupes, aut arborum truncis adhærescens. licet iam ad hortos, cultaque loca descenderit, viridariaque exornet, in quibus excolitur, deliciarum ac florum gratia Est enim flos forma spectabilis, Liliacei odoris, & quem quispiam vix posset verbis exprimere, aut penicillo pro dignitate imitari. à Principibusque Indorum ob elegantiam, & miraculum, valde expetitus, & in magno habitus pretio. blanditijs, & cultura non eget, sed vnica radice fœcundissimus fit prouentus. Ex hisce floribus èque alijs quarundam herbarum congenerum, & ex rubro Maizio, parabantur Principibus Indorum Placentæ, quas edebant pro contemperando ventriculi calore. siue is accidisset à Solis æstu, sub cuius radijs contraxissent moras, siue ab alia quauis, interna externavè, caussa. frigida siquidem, humentiq; constat temperie.

Hic elegantissimus flos, & colorum varietate, & macularum aspersione, quemuis in sui admirationem rapere queat. eum Lyncis, exemplo floris Tigridis, & plantam Lynceam duabus præcipuè de causis appellare libuit. Cùm quia versicolorem Lyncis pellem varijs pulchrisq; maculis suis emulatur, tùm quia Lynceorum Academiæ & Florem hunc, & totum hunc Mexicanarum plantarum nouum & curiosissimum librum, vt lucem aspexerit, debemus, cui auguror, vt quemadmodum pulcherrimus Flos hic Indorum Principibus, ob elegantiam & Naturæ miraculum in delitijs habetur, & ex varia radice fœcundissimus prouenit; ita Lynceorum studia, quæ opulentissimos clausæ Naturæ thesauros recludere, & auidis hominum solertium ingenijs subijcere satagunt, & apud hos & apud Principes bonarum litterarum promotores & patronos gratiam mereantur, cumque pauci adhuc eorum sint numero, radices tamen altas agant, fœcundaq; litterariorum monumentorum sobole suauissimum Musarum odorem longè latèq; spargant, plurimos studiosos sibi deuinciant, pluresq; ad sedulam Naturæ contemplationem sibi socios excitent.

De

A CHANTRY, from Caldon, Staffordshire.

A CHANTRY, in Caldon Church, Staffordshire, is a small building, with a window and door, and a stone bench within, where a priest sat and said mass for the souls of the departed. Chantries were founded by persons who left money for the purpose, and were abolished at the Reformation. The Chantry at Caldon is the only one now remaining in England.

A CHILD'S COFFIN, from Ightham, Kent.

The Rectangular Coffin of Children.

Schneeglöckchen (Galanthus nivalis), Blütenzweig und Blüte

Vor dem Schneeglöckchen, das schon im Februar blüht, ist der Winter noch nicht vorbei. Es ist ein Symbol für Reinheit und Unschuld. Seine Zwiebeln sind giftig.

Märzenbecher (Leucojum vernum), Blütenzweig und Blüte

Der Märzenbecher ist dem Schneeglöckchen ähnlich, aber größer und kräftiger. Er blüht im März und April.

Narzisse (Narcissus), Blütenzweig und Blüte

Die Narzisse ist eine Frühlingsblume, die in vielen Gärten wächst. Ihre Zwiebeln sind giftig.

Osterglocke (Narcissus pseudonarcissus), Blütenzweig und Blüte

Die Osterglocke ist eine Narzissenart. Sie blüht im April und Mai.

Tulpe (Tulipa), Blütenzweig und Blüte

Die Tulpe ist eine Frühlingsblume, die in vielen Gärten wächst. Ihre Zwiebeln sind giftig.

De MARIÆ BACCHILLÆ, Medicæ artis Candidatæ, Encomium.

Ecce iterum Baptista novos tibi, candide lector,
Ecce iterum Baptista canit, quem Mantua misit
Finibus Andinis, quo non præstantior alter
Ingenio fuit, aut cecinit pulchrius ævo.
Ille ego, qui quondam gracili modulatus avena
Carmen, et egressus silvis vicina coegi
Ut quamvis avido parerent arva colono,
Nunc canto Latium, et Romana per oppida civem
Arma virumque cano, Troiæ qui primus ab oris
Italiam fato profugus Lavinaque venit
Litora, multum ille et terris jactatus et alto
Vi superum, sævæ memorem Junonis ob iram,
Multa quoque et bello passus, dum conderet urbem,
Inferretque deos Latio, genus unde Latinum,
Albanique patres, atque altæ mœnia Romæ.
Musa mihi causas memora, quo numine læso,
Quidve dolens, regina deum tot volvere casus
Insignem pietate virum, tot adire labores
Impulerit. Tantæne animis cœlestibus iræ?
Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Karthago, Italiam contra Tiberinaque longe
Ostia, dives opum studiisque asperrima belli,
Quam Juno fertur terris magis omnibus unam
Posthabita coluisse Samo: hic illius arma,
Hic currus fuit: hoc regnum dea gentibus esse,
Si qua fata sinant, jam tum tenditque fovetque.
Progeniem sed enim Trojano a sanguine duci
Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces:
Hinc populum late regem belloque superbum
Venturum excidio Libyæ: sic volvere Parcas.
Id metuens, veterisque memor Saturnia belli,
Prima quod ad Trojam pro caris gesserat Argis:
Nec dum causæ irarum, sævique recondita fletus
Ille Paridis, spretum forma, viris que dolorem
Ingratæ Phrygibus Ganymedis honores.
His accensa super jactos mare vasto Achivos
Arcebat, longe Latio, multosque per annos
Errabant acti fatis maria omnia circum.
Tantæ molis erat Romanam condere gentem.

Vix e conspectu Siculæ telluris in altum
Vela dabant lætique et spumas salis ære ruebant,
Cum Juno æternum servans sub pectore vulnus
Hæc secum: Mene incepto desistere victam,
Nec posse Italia Teucrorum avertere regem?
Quippe vetor fatis. Pallasne exurere classem
Argivum atque ipsos potuit submergere ponto
Unius ob noxam furiasque Ajacis Oilei?
Ipsa Jovis rapidum jaculata e nubibus ignem
Disjecitque rates evertitque æquora ventis,
Illum expirantem transfixo pectore flammas
Turbine corripuit scopulo, infixumque sagittis
Figit adhuc flagrans: hic nos regina deum tot
Per freta, per tantos duci feliciter undas
Classibus, et Teucros Italæ contendere regnis.
Desine: dum potui infensis te avertere Teucris,
Quod potui, et merui, frustra est tentare: nec ultra
Fas adversa deum vi frangere velle: fatebor
Enim, quod voltu alto et mutata mente stupentes
Ductores Teucrum Libycis tua numina portus
Detulerint, quod nulla fames, nec flectere ferrum
Sæva quies, nec tela queant: ratibusque subortum
Incendisse Eurum, et nautis permensa dedisse
Littora: nec nostro quidquam Ganymede repulsæ
Gratatæ Phrygibus vires, nec fulmina motæ.
Quin et Karthaginis arces
Ipsa mihi sunt objectæ, et gens commoda tanto
Imperio sperare fas est obstare Sidonia Teucris.
Quo ruitis? Si fata vocant, si tanta Jovis vis,
Italiam petite, et Latio considite regno.
Sin ignava quies vetat hoc, ac talia manes
Hortantur, Stygiæ veniat mihi Palladis ira
Et pelagi, Ajacis demersa sede nocentes
Corripiat, vasto rex Æolus imperet Euro.
Non mihi regna Numidum, Pœnos non vertere fines
Imperium: sit regnorum hæc mihi magna potestas
Si Libycas prohibere valem: nec Troia regna
Transmisisse volent, si jam transmisisse putabunt.
Hæc ubi dicta dedit, mentem mutata tenebat
Huc illuc vultum, et dictis cunctabitur ultro
Cum Venus hæc natum dea compellabat amore
Unica nata meo, quæ te super omnia dextra
Tela Cyclopum attollere, et spernere grata superbis
Numina, sola parata tuo dare regna marito,
Sæpe Jovis dicto famulæ cognosce procellæ
Ausoniam Teucris fatis te ferre, sonantes
Tu quoque litus ut Eurique Notique minarum
Turbine corripuit scopulo, infixumque sagittis
Figit adhuc flagrans: hic nos regina deum tot
Per freta, per tantos duci feliciter undas
Classibus, et Teucros Italæ contendere regnis.
Desine: dum potui infensis te avertere Teucris,
Quod potui, et merui, frustra est tentare: nec ultra
Fas adversa deum vi frangere velle: fatebor
Enim, quod voltu alto et mutata mente stupentes
Ductores Teucrum Libycis tua numina portus
Detulerint, quod nulla fames, nec flectere ferrum
Sæva quies, nec tela queant: ratibusque subortum
Incendisse Eurum, et nautis permensa dedisse
Littora: nec nostro quidquam Ganymede repulsæ
Gratatæ Phrygibus vires, nec fulmina motæ.
Quin et Karthaginis arces
Ipsa mihi sunt objectæ, et gens commoda tanto
Imperio sperare fas est obstare Sidonia Teucris.
Quo ruitis? Si fata vocant, si tanta Jovis vis,
Italiam petite, et Latio considite regno.
Sin ignava quies vetat hoc, ac talia manes
Hortantur, Stygiæ veniat mihi Palladis ira
Et pelagi, Ajacis demersa sede nocentes
Corripiat, vasto rex Æolus imperet Euro.
Non mihi regna Numidum, Pœnos non vertere fines
Imperium: sit regnorum hæc mihi magna potestas
Si Libycas prohibere valem: nec Troia regna
Transmisisse volent, si jam transmisisse putabunt.
Hæc ubi dicta dedit, mentem mutata tenebat
Huc illuc vultum, et dictis cunctabitur ultro
Cum Venus hæc natum dea compellabat amore
Unica nata meo, quæ te super omnia dextra
Tela Cyclopum attollere, et spernere grata superbis
Numina, sola parata tuo dare regna marito,
Sæpe Jovis dicto famulæ cognosce procellæ
Ausoniam Teucris fatis te ferre, sonantes
Tu quoque litus ut Eurique Notique minarum

Fig. 48. Kartoffelplante, syg af Bladrulning. (Efter Sorauer).

Bladrulning. Denne Sygdom, der ogsaa kaldes Bladsnoning, Bladsammenrulning, Bladrullesyge, Bladsygdom, Bladsnoesyge, Bladsnoning, Bladsammenrullen, Bladsammenrullesyge, Bladsammenrullingssygdom, Bladsammenrullingssyge, Bladsammenrullingssygdom, Bladsammenrullingssyge, Bladsammenrullingssygdom, Bladsammenrullingss

Maria Git Rocha Lis Viel. Ein Maria Git Rocha Lis Viel ist ein Kraut, das in Frankreich wächst. Es hat eine weiße Blume, die wie ein Stern aussieht. Die Blume hat fünf Blätter und in der Mitte gelbe Staubfäden. Das Kraut wird etwa einen Fuß hoch. Es blüht im Sommer. Die Blätter sind grün und lang. Sie stehen am Stengel. Die Wurzel ist weiß und dick. Man kann sie essen. Sie schmeckt süß. Das Kraut wächst gern an feuchten Orten. Es mag Schatten und Wasser. Man findet es oft in Wäldern und an Bächen. Die Leute sammeln es im Juni und Juli. Sie trocknen es und machen Tee daraus. Der Tee hilft gegen Husten und Fieber. Er beruhigt auch den Magen. Man trinkt ihn heiß. Ein Löffel Honig macht ihn noch besser. Das Kraut ist also sehr nützlich. Es ist gesund und schmeckt gut. Deshalb mögen es viele Leute. Es ist ein schönes Kraut. Es wächst in Frankreich. Es heißt Maria Git Rocha Lis Viel.

Maria Git Rocha Lis Viel. Ein Maria Git Rocha Lis Viel ist ein Kraut, das in Frankreich wächst. Es hat eine weiße Blume, die wie ein Stern aussieht. Die Blume hat fünf Blätter und in der Mitte gelbe Staubfäden. Das Kraut wird etwa einen Fuß hoch. Es blüht im Sommer. Die Blätter sind grün und lang. Sie stehen am Stengel. Die Wurzel ist weiß und dick. Man kann sie essen. Sie schmeckt süß. Das Kraut wächst gern an feuchten Orten. Es mag Schatten und Wasser. Man findet es oft in Wäldern und an Bächen. Die Leute sammeln es im Juni und Juli. Sie trocknen es und machen Tee daraus. Der Tee hilft gegen Husten und Fieber. Er beruhigt auch den Magen. Man trinkt ihn heiß. Ein Löffel Honig macht ihn noch besser. Das Kraut ist also sehr nützlich. Es ist gesund und schmeckt gut. Deshalb mögen es viele Leute. Es ist ein schönes Kraut. Es wächst in Frankreich. Es heißt Maria Git Rocha Lis Viel.

Maria Git Rocha Lis Viel. Ein Maria Git Rocha Lis Viel ist ein Kraut, das in Frankreich wächst. Es hat eine weiße Blume, die wie ein Stern aussieht. Die Blume hat fünf Blätter und in der Mitte gelbe Staubfäden. Das Kraut wird etwa einen Fuß hoch. Es blüht im Sommer. Die Blätter sind grün und lang. Sie stehen am Stengel. Die Wurzel ist weiß und dick. Man kann sie essen. Sie schmeckt süß. Das Kraut wächst gern an feuchten Orten. Es mag Schatten und Wasser. Man findet es oft in Wäldern und an Bächen. Die Leute sammeln es im Juni und Juli. Sie trocknen es und machen Tee daraus. Der Tee hilft gegen Husten und Fieber. Er beruhigt auch den Magen. Man trinkt ihn heiß. Ein Löffel Honig macht ihn noch besser. Das Kraut ist also sehr nützlich. Es ist gesund und schmeckt gut. Deshalb mögen es viele Leute. Es ist ein schönes Kraut. Es wächst in Frankreich. Es heißt Maria Git Rocha Lis Viel.

Maria Git Rocha Lis Viel. Ein Maria Git Rocha Lis Viel ist ein Kraut, das in Frankreich wächst. Es hat eine weiße Blume, die wie ein Stern aussieht. Die Blume hat fünf Blätter und in der Mitte gelbe Staubfäden. Das Kraut wird etwa einen Fuß hoch. Es blüht im Sommer. Die Blätter sind grün und lang. Sie stehen am Stengel. Die Wurzel ist weiß und dick. Man kann sie essen. Sie schmeckt süß. Das Kraut wächst gern an feuchten Orten. Es mag Schatten und Wasser. Man findet es oft in Wäldern und an Bächen. Die Leute sammeln es im Juni und Juli. Sie trocknen es und machen Tee daraus. Der Tee hilft gegen Husten und Fieber. Er beruhigt auch den Magen. Man trinkt ihn heiß. Ein Löffel Honig macht ihn noch besser. Das Kraut ist also sehr nützlich. Es ist gesund und schmeckt gut. Deshalb mögen es viele Leute. Es ist ein schönes Kraut. Es wächst in Frankreich. Es heißt Maria Git Rocha Lis Viel.

Maria Git Rocha Lis Viel. Ein Maria Git Rocha Lis Viel ist ein Kraut, das in Frankreich wächst. Es hat eine weiße Blume, die wie ein Stern aussieht. Die Blume hat fünf Blätter und in der Mitte gelbe Staubfäden. Das Kraut wird etwa einen Fuß hoch. Es blüht im Sommer. Die Blätter sind grün und lang. Sie stehen am Stengel. Die Wurzel ist weiß und dick. Man kann sie essen. Sie schmeckt süß. Das Kraut wächst gern an feuchten Orten. Es mag Schatten und Wasser. Man findet es oft in Wäldern und an Bächen. Die Leute sammeln es im Juni und Juli. Sie trocknen es und machen Tee daraus. Der Tee hilft gegen Husten und Fieber. Er beruhigt auch den Magen. Man trinkt ihn heiß. Ein Löffel Honig macht ihn noch besser. Das Kraut ist also sehr nützlich. Es ist gesund und schmeckt gut. Deshalb mögen es viele Leute. Es ist ein schönes Kraut. Es wächst in Frankreich. Es heißt Maria Git Rocha Lis Viel.

Maria Git Rocha Lis Viel. Ein Maria Git Rocha Lis Viel ist ein Kraut, das in Frankreich wächst. Es hat eine weiße Blume, die wie ein Stern aussieht. Die Blume hat fünf Blätter und in der Mitte gelbe Staubfäden. Das Kraut wird etwa einen Fuß hoch. Es blüht im Sommer. Die Blätter sind grün und lang. Sie stehen am Stengel. Die Wurzel ist weiß und dick. Man kann sie essen. Sie schmeckt süß. Das Kraut wächst gern an feuchten Orten. Es mag Schatten und Wasser. Man findet es oft in Wäldern und an Bächen. Die Leute sammeln es im Juni und Juli. Sie trocknen es und machen Tee daraus. Der Tee hilft gegen Husten und Fieber. Er beruhigt auch den Magen. Man trinkt ihn heiß. Ein Löffel Honig macht ihn noch besser. Das Kraut ist also sehr nützlich. Es ist gesund und schmeckt gut. Deshalb mögen es viele Leute. Es ist ein schönes Kraut. Es wächst in Frankreich. Es heißt Maria Git Rocha Lis Viel.

Maria Git Rocha Lis Viel. Ein Maria Git Rocha Lis Viel ist ein Kraut, das in Frankreich wächst. Es hat eine weiße Blume, die wie ein Stern aussieht. Die Blume hat fünf Blätter und in der Mitte gelbe Staubfäden. Das Kraut wird etwa einen Fuß hoch. Es blüht im Sommer. Die Blätter sind grün und lang. Sie stehen am Stengel. Die Wurzel ist weiß und dick. Man kann sie essen. Sie schmeckt süß. Das Kraut wächst gern an feuchten Orten. Es mag Schatten und Wasser. Man findet es oft in Wäldern und an Bächen. Die Leute sammeln es im Juni und Juli. Sie trocknen es und machen Tee daraus. Der Tee hilft gegen Husten und Fieber. Er beruhigt auch den Magen. Man trinkt ihn heiß. Ein Löffel Honig macht ihn noch besser. Das Kraut ist also sehr nützlich. Es ist gesund und schmeckt gut. Deshalb mögen es viele Leute. Es ist ein schönes Kraut. Es wächst in Frankreich. Es heißt Maria Git Rocha Lis Viel.

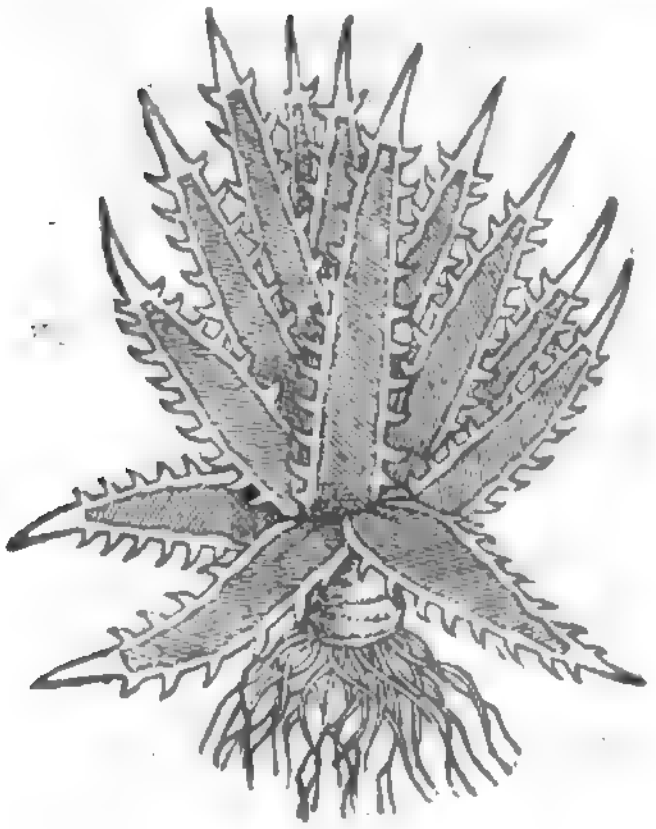

De MEXCALMETL. Cap. XIV.

MEXCAL METL, seu *Maguei* aptum vt assum comedatur, species est *Metl* parua, valde spinosa, & virore admodum exaturato tincta. cuius folia eduntur assa, & sunt præ cæteris grata gustui. offenditur ea in montibus *Tepeztlanensibus*.

De MEXOCOTL. Cap. XV.

MEXOCOTL, seu *Maguei* Prunorum, spinosæ etiam plantæ, & ad *Metl* genera referendæ, speciem est, sed fructu dulci, & acido, multiplici, ac persimili Prunis, vnde nomen, & in orbem, Indicæ Pineæ quadantenus parem, composito, eduli succo pleno, & grati saporis. Folia sunt *Metl*, aut illis potius Pineæ Indicæ similia, spinosa, fulua, ac veluti marcida. Caulis verò breuis, teres, ac crassus. Radix fibrata, crassaque. pruna sunt oblonga, glandibus similia, & ex candido pallescentia, obducta membrana. intra quam continetur callus candens, ac, vt diximus, dulcis, & acidus, Pinearum Indicarum sapore refertus. semine principio candido, ac postea nigro, obrotundo, & duriusculo. Nascitur in saxosis regionum calidarum. *Tepecuacuilci*. Temperies est frigida, & sicca. Medetur oris vlcusculis e calore ortis, fructus commansus, ac gestatus ore.

Digitized by Google

M. MACROPUS, A. Braun. *M. polycarpa* Hookeriana. Fig. 277, *Hookeriana*, *macropus*, *polycarpa*.

Fig. 277.—*Marsilea macropus*, A. Braun.

Fig. 278.—*Marsilea polycarpa*, Hookeriana.

M. POLYCARPA, Hookeriana. Fig. 278, *Hookeriana*, *macropus*, *polycarpa*.

M. QUADRIFOLIA, Linn. Fig. 279, *quadrifolia*, *salvatrix*, *vestita*.

Fig. 279.—*Marsilea quadrifolia*, Linn.

Fig. 280.—*Marsilea salvatrix*, Prest.

M. SALVATRIX, Prest. Fig. 280, *salvatrix*.

M. VESTITA, Hooker & Greville. Fig. 281, *vestita*.

Fig. 281.—*Marsilea vestita*, Hooker & Greville.

SALVINIA, Adanson. Fig. 282, *Salvinia*.

Fig. 282.—*Salvinia*, Adanson.

neum, albidioribus iuxta radicem folijs, & rubescentibus spinis, atque radicibus. Septima dicitur Maguei nigrum, ob colorem atrum, quamquam spinæ, radicesque ex nigro fulueſcant. Octaua *Xilometl*, seu *Metl* pilosum, rubeis spinis, & radicibus, quæ rariores præcedentibus quadantenus videri possunt.

Metl nigrum. XII.

Xilometl pilosum. XIII.

TLACAMETL.

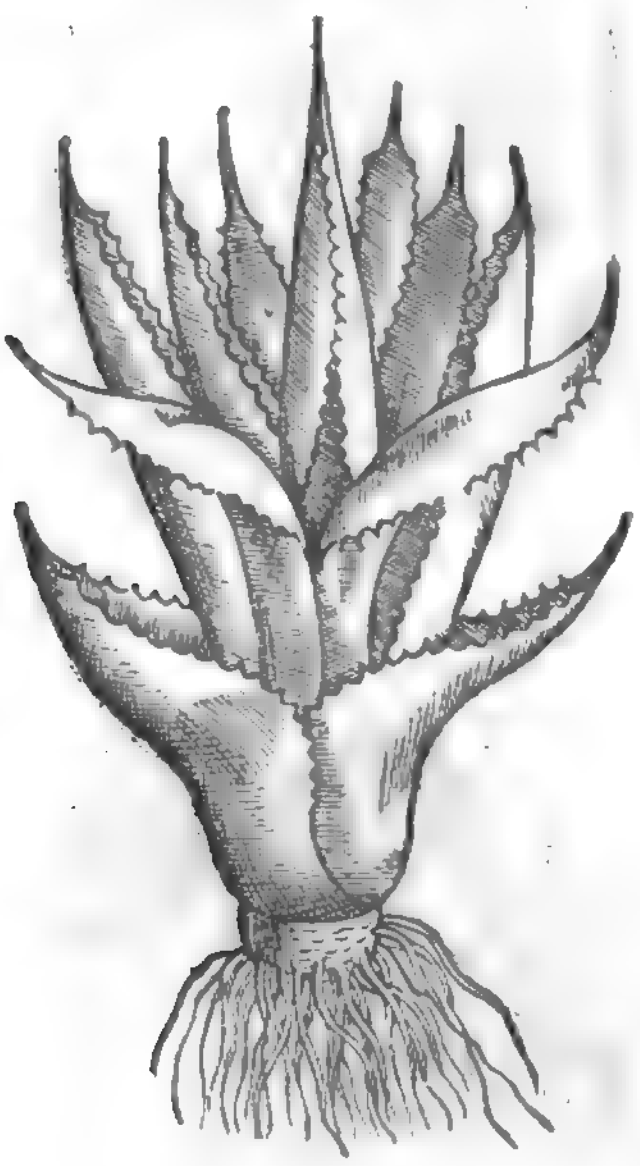

THEOMETL.

De TEPEMEXCALLI, seu Maguei montano alio. Metl. XIIII. *Cap. XVII.*

TEPEMEXCALLI, seu Maguei montanum aliud, forma *Metl* constat, sed tenuibus spinulis. contusa, atque deuorata, illitavè, curat eos, quorum artus motu priuati sunt ob neruorum conuulsionem. Montosis, saxosisq; locis gaudet calidarum regionum, qualis est *Tepoztlanica*.

De TLACAMETL. Metl. XV. *Cap. XIIX.*

TLACAMETL, seu Maguei luteum, hæc est etiam species *Metl*, eadem penè forma, & viribus, quibus cæteræ, & eisdem quoque vsibus. sed inter reliquas, vigorem ac robur addit fœminis imbecillibus, aut syncope tentatis. Nomen habet à magnitudine.

De THEOMETL. Metl XVI. *Cap. XIX.*

THEOMETL, seu Maguei diuinum, species Maguei inter numerosas alias quæ reperiuntur, eadem penè facultate, & forma. longa radice, fibrataque, & exilibus spinis. duas spithamas longa sunt tantum folia. succus verò epotus, aut illitus, febres extinguit. Nascitur in frigidis, & calidis locis, editis, atque campestribus.

De

D by Google

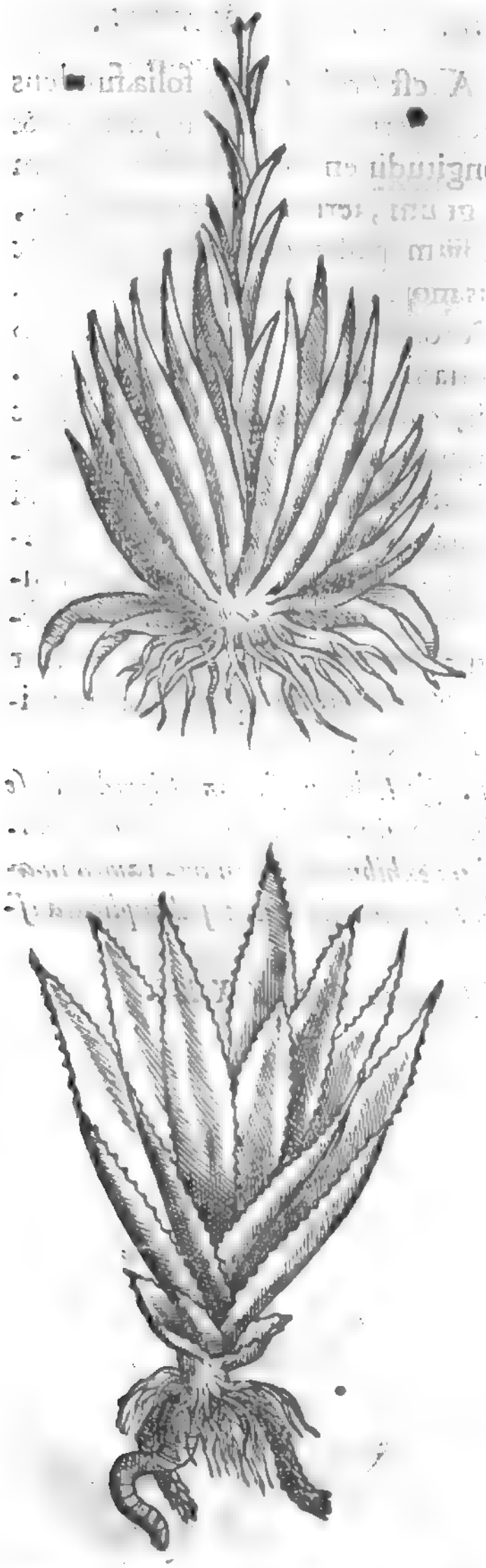

De PATI, seu Metl leniſsimo. XVII. Cap. XX.

PATI, ſeu *Metl*, ex quo fiunt leniſſima fila, ſimilis eſt *Metl*, ſed tolijs anguſtioribus, minoribus, & tenuioribus, magnaque ex parte purpuraſcentibus, è radice fibrata, craſſaque. Species eſt vocatæ *Pitæ*. parantur ex ea, fila tenuiſsima, in magno habita pretio, pannisque lineis precioſis texendis aptiſſima.

De QVETZALICHTLI. Metl.XIIX. Cap.XXI.

QVETZALYCHTLI, quam alij *Metl Pitæ* vocant, ad ſpecies *Metl* videtur poſſe referri. aſſurgit in arboream altitudinem. radicem fundit craſſam, fibratamque, & ſenſim gracileſcentem. folia verò ſpinifera, & *Metl* ſimilia. fit ex ea quidquid ex *Metl* fieri conſueuit, quod ex eius filis, delicatiores, & maiori in precio habitæ parantur veſtes. Prouenit in calidis *Quauhquechullæ*, & *Mechatlani*.

De XOLOMETL. Metl.XIX. Cap. XXII.

XOLOMETL, ſeu *Maguei* ſerui, ſpecies eſt *Metl*, tribus veluti orbiculis aggregatis. radice conſtat firmata, & fibris aucta rubreſcentibus. vnde proferuntur folia coccineis horrida aculeis, raris, & à medio ad vſque mucronem procedentibus. ſuccus foliorum expreſſus, ac bibitus decem vnciarum menſura, vniuerſi corporis dolores, & præcipuè articulorum tollit, ac motum impeditum reſtituit. Verum quo bibitur tempore, corpus eſt magna cura operiendum. Naſcitur *Huexocinci*, iuxta fauces fluminum.

De

Digitized by Google

OMIMEZTLI herba eſt, folia habens Ocymi penè figura, & nonnihil vndulata, ex viridi purpuraſcentia. caules purpureos, tenues, ac volubiles. flores in poſtremis ramis ex candido pallentes, & exiles, ex quibus vaſcula obrotunda, ſemine referta. radicem verò teneram, craſſam, longam, candentem, & fibratam, ſaporis atque odoris expertem, glutinoſam, frigidæq; & humentis temperiei. Sunt qui vocant eandem plantam *Otomite tumquiyeti*, alij *Pozteopatli*, alij *Tlaltinopatli*. Prouenit editis locis, montoſisq; *Tomilozincinci*, *Ocpayocani*, *Oapani*, *& Totepeci*, nonnihil variante forma. Radix oſſa luxata reducit, fracta conſolidat. locis corporis, caſu aut ictu concuſſis, applicata fert opem. confert ſaniem meientibus, dolores tollit, ac repellit præter naturam tumores.

Folia Bete potius ſunt ſimilia, longitudine trium digitorum, latitudine verò duorum.

De OMIZOCHITL, *ſeu Flore oſſeo. Cap. XXV.*

HERBA eſt *Omizochitl* folia ferens Porracea, virentia, circa radicem tamen rubeo tincta colore. flores in ſummo caule candidos, oblongos, noſtrisque Lilijs odore ſimiles, [quamobrem Indica Lilia quidam vocant] & in foliola, ſtellarum inſtar, poſtrema parte diuiſos, ac circa medium neſcio quid ſublutei præſeferentes. caules virides, rotundos, & leues. radicem verò bulboſam, obrotundamque. Prouenit in frigidis, & temperatis regionibus. floresque adduntur in corollas, & odores. Radix frigida eſt, & humida, ſaliuoſæque cuiuſdam, lubricæ verè naturæ particeps. ſpecies videtur Narciſſi, veteri incognita Mundo. Radix tumores præter naturam appoſita repellit, febres extinguit, & fluxus à calida cauſſa ortos, retinet deuorata.

De QVIL AMOLLI, *ſeu herba Amolli. Cap. XXVI.*

QVIL AMOLLI herba eſt folia mittens cordis figura, mediocris magnitudinis. caules volubiles. flores candentes, & prælongos, Cymbali forma. radicem verò tenuem, ac longam. Naſcitur in calidis collibus *Tzilani*. Sapore, & odore inſigni caret, frigidaque, & humenti natura conſtat. Folia reſoluta ex aqua, illitaque, medentur inflammationibus. dolorem capitis applica- Prima;

Digitized by Google

Fig. 1. Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 5.

Fig. 6.

Fig. 7.

Fig. 8.

Fig. 9.

Fig. 10.

Fig. 11.

Fig. 12.

Fig. 13.

Fig. 14.

Fig. 15.

Fig. 16.

Fig. 17.

Fig. 18.

Fig. 19.

Fig. 20.

Fig.

randa eſt, ideoque Hyoſcyamo propior quàm Solanis, id quod etiam ex viribus conijci poteſt. In Solani enim genere nullam adhuc vidi, quæ vim habeat Narcoticam. Nec enim Mandragora, Poma amoris, Alkenkengi, Siliquaſtrum, Dulcamara, plus ſomnum inducunt, quam aqua Roſarum temporibus applicata. Hyoſcyami autem omnes congeneres, non tantum vires habent hypnoticas, ſed inſuper multa, & varia inducunt, tum vigilantibus tùm dormientibus, phantaſmata. Exemplo ſunt ea omnia, quæ de Hyoſcyamo, Datura, Belladonna, Stramonio, ab Authoribus ſunt prodita. qua de re vide Garciam, & Acoſtam de Datura, & Iulium Scaligerum in exercitationibus ad Cardanum. De Mandragora non ego tantùm experimentum feci perſæpe, ſed etiam Excellentiſs. D. Ioannes Faber Lynceus, Summi Pontificis ſimpliciarius, & in Vrbe ſimplicium Profeſſor, amicus meus colendiſſimus, & cum quo frequenter hæc mea ſtudia contuli, coram ſuis Auditoribus magnum Pomum, vna cum ſeminibus ieiunus abſumpſit, ſine vllo, vel ſomni vel alterius mali ſigno minimo. & vt experimentum eſſet certius, ieiunus vſque ad prandium, per aliquot nempe horas permanſit, & à vino, ne vis Pharmaci debilitaretur, abſtinuit.

De TLAQVILIN. Mirabili Peruana. Cap. XXIX.

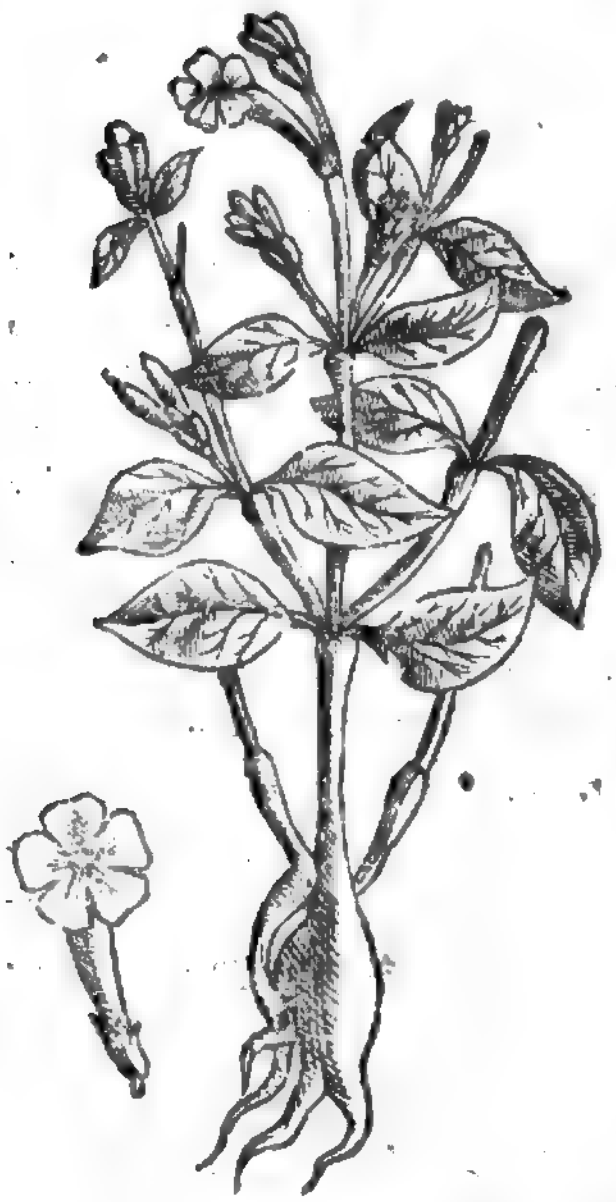

PLANTA *Tlaquilin* à Mexicenſibus nuncupata, alijs *Theotlaquilin*, à nonnullis *Hachalindi* dicitur. in villa Madritij Hiſpaniæ, Marabillas de Indias, ob florum admirabilem in eadem planta varietatem, appellatur. ab alijs Mexicani Iaſmini, ob ſuauem florum odorem. à pleriſque, Solanum odoriferum, à foliorum cum Solani folijs ſimilitudine, & florum odoris gratia, vocatur. Herba eſt Solani folia ferens, ſed maiora, viridia, ſatis carnoſa, & ſucculenta, circa baſim ampla, per extremum mucronata, in ſingulorum ramorum geniculis bina ex aduerſo ordine diſpoſita, quæ trita grauem odorem, guſtata verò ingratum ſaporem referunt. Caulem duos tresvè cubitos prolixum, aut ampliorem, pollicari craſſitudine, ſucculentum, firmum, & ex viridi flaueſcentem, multis alis concauum, ac geniculatum, & in frequentes ramos pariter nodoſos diuiſum. Flores in extremorum alis ramulorum ſingulos, oblongos, concauos, in quinque ſinus, antequam aperiantur, complicatos, at vbi explicati ſunt, *Pyciel* floribus penè ſimiles, non in mucronatos, ſed obtuſos angulos, Conuoluuli florum inſtar, deſinentes, varijs micantes coloribus, nonnunquam ſaturata purpura nitentes, interdum obſoletè rubentes, aut flaueſcentes, aliquando flauos, aut pallentes, quandoque puniceos, interdum verò ex pallido candicantes, ſæpiſſimè binis coloribus ſimul eluceſcentibus, vel purpureo me-

Differẽtia colorum in flore.

Digitized by Google

diam floris partem occupante, vel virgatim totum florem intercurſante, vel radijs alternis, modò flauis modò purpureis, totum diſtinguentibus, aut interdum magnis purpurantibus maculis, nonnumquam exiguis, vario ſitu, & mixtura, toto flore vel flaueſcente, palleſcentevè, aut exalbeſcente. odoris ſuauis Narciſſum referentis, ſex oblongis ſtaminibus, ſtiloq; paulò longiore, e medio flore emergentibus. Hi enim flores, etſi ephemeri ſunt, noctu tamen explicantur, poſtridie ante meridiem, per æſtum præſertim, ſe contrahere incipiunt, ac temperatiore aura, integro nonnunquam die expanſi permanent, & ſub noctem tantum contrahuntur, nec vltra diem perdurant. ſingulis tamen diebus recentes explicantur. qui cum pridie decerptis (quod viſu mirabile eſt) atque inter chartas repoſitis collati, ijſdem quidem coloribus conſtare, quibus illi deprehenduntur; at eorumdem ſitu & mixtione ab ijs variare, quiſquis diligenter obſeruauerit, animaduertet. tertio item die, & ſequentibus ſimiliter. Diutiſſime viret, & ab Iulio ad Octobrem vſque menſem, primasq; pruinas, numeroſa florum ſobole luxuriare ſolet. Semina fert ſingula, nulla membrana, ſeu pericarpio incluſa, mucrone, cui flos inſedit, obtuſo, infima verò, qua caliculo adhæret parte, tanquam exigua corona ornata, pentagona, bacæ Myrthi fere magnitudine, initio viridia, poſtea, vbi maturauerint, fuſca, nigrantiave, & quibuſdam veluti tuberculis obſita, ſponte vel leuiſſima agitatione excidentia. nucleumque continent album. qui tritus, in candidiſſimam, & Amyli inſtar, niueam, friabilemq; pulpam reſoluitur. radix craſſa, fibrataq; eſt, foris nigra, intus alba, guſtu aliquantiſper acris, cui admixta ſit ſuperficialis quædam dulcedo. Etſi planta annua appareat, viuax tamen eſt. Varietas illa colorum, quæ in floribus, eorumq; pediculis, ac caulibus, ſeminumq; craſſitie, & breuitate viſitur, licet ſit animaduerſione digna, nullam tamen ſpecificam facit differentiam. Prouenit Mexici paſſim, & in hortis, florum & deliciarum gratia, coli ſolet. Radix frigida conſtat, humidaque, & lubrica natura. quamobrem deuorari refrigerij gratia, illinique ſolet, etſi, vt diximus, tantillum quid acredinis, cum puſilla ſuperficiali dulcedine recipiat. Nec deſunt, qui dicant, radicem eius, quæ vario eſt flore, duarum drachmarum pondere deuoratam, egregie aquas educere.

Conſule & Carolum Cluſium in rariorum plantarum lib. 5. c. 5.

Non adeo frigidam eſſe mirabilem Peruuianam, ſuadet ſatis magna foliorum acrimonia. Quod ſi inter Conuoluulos reponi debeat, vt figura floris, & vita eius ephemera, totaq; plantæ conſtitutio, aliquo modo inmunt, maiori iure calida quàm frigida ſtatuetur, nec improbabiliter aquas ſubducet.

De

MARIÆ SIBYLLÆ MERIANÆ, VITA. 45.

Ex Mariæ Sibyllæ Meriane Metamorphosibus Insectorum Surinamensium, Tab. 1. Fol.

Ex Mariæ Sibyllæ Meriane Metamorphosibus Insectorum Surinamensium, Tab. 2. Fol.

De TOZCVITLAPIL XOCHITL
Lithoſpermo Arundinaceo alio.
Cap. XXXII.

HERBA eſt *Tozcuitlapil xochitl*, quam alij *Coiyotzin* vocant, tranſlata iamdiu in Hiſpanias, vocaturque ibi, quod folia ferat Arundinis, fructum verò initio candidum, ac gemmantem, ac demum nigrum, & nitidum, & præcarijs vocatis globulis perſimilem, Lithoſpermum Arundinaceum. Et quamuis in calidis magna ex parte naſcatur, frigida tamen, & temperata loca non refugit. repellit præter naturam tumores. frigida ſiquidem radix, humidaq; conſtat temperie, grato etiam, & glutinoſo ſapore.

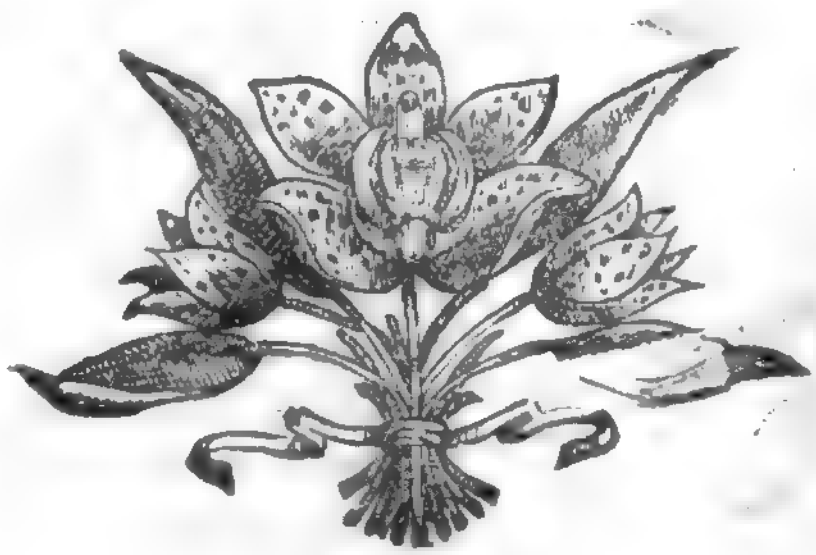

De

Digitized by Google

De TZAVTLI. Glutine. Cap. XXXIII.

TZAVTLI, seu Gluren, herba est folia Porracea mittens, lineis discurrentibus secundum longitudinem. caules rectos,& geniculatos. in eisq; flores è luteo purpurascentes,Irinis forma quadantenus similes,sed longè minores. radices verò Asphodelo similes, candentes,& fibratas. Quibusque locis viuit, editis ac planis, sed præcipuè calidioribus. Radix est frigida, humidaque, & glutinosa. ex ea enim præstantissimum gluten, & valde tenax, quo vtuntur Indi, & præcipuè pictores,vt pigmenta tenacius adhæreant, ne rerum repræsentatæ imagines facilius deleantur. Secatur hæc in frusta parua, & siccata Sole læuigatur, atque ita demum nobile illud glutinis paratur genus. aiuntque, radicem hanc semiunciæ pondere deuoratam,mederi dysenterijs. verum cæteris etiam opitulatur morbis, qui e defluxione,nimiaq; laxitate oriri solent.

Bulbi plerique,vt Capacea,Narcissi, Hyacinthi multam admodum in radicibus habẽt viscosam humiditatem,cui tamen sæpe amaror,vel acrimonia mixta.vnde non mirum Viscum ex illis parari posse. Quin etiam vis vomitiua,ex eadem causa suã videtur trahere originem.

De TZTAC ÇAÇALIC, seu Herba glutinosa,& candenti. Cap. XXXIV.

GLVTINOSA ALBA.

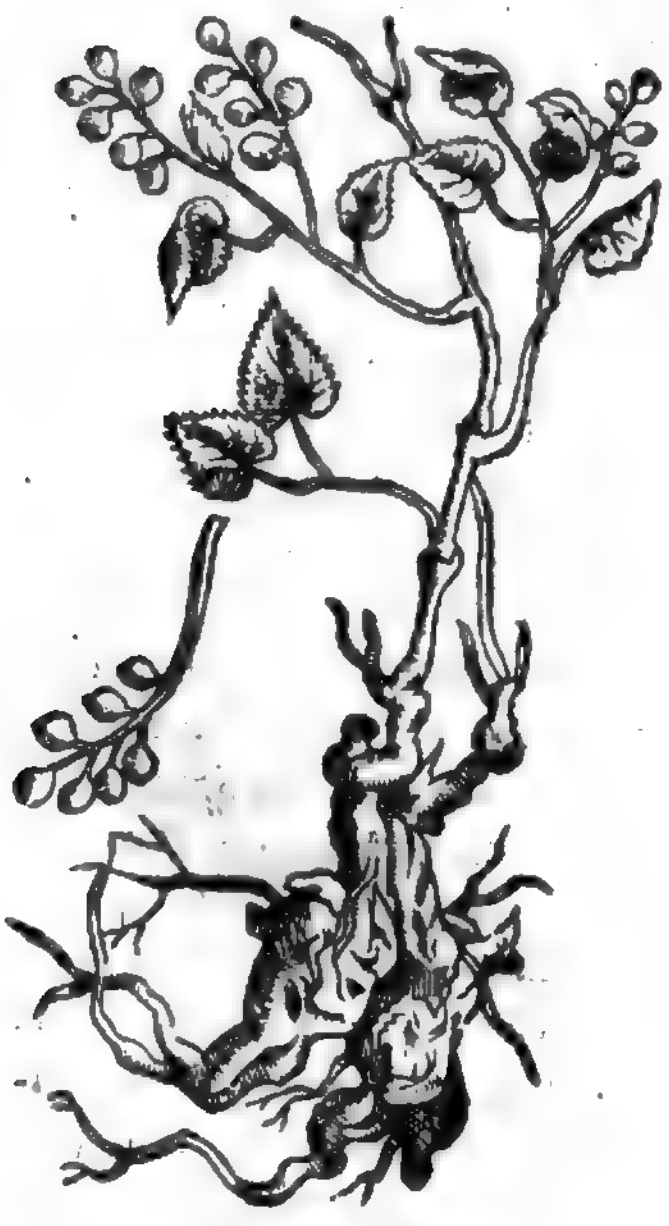

GLVTINOSA ALBA ALIA.

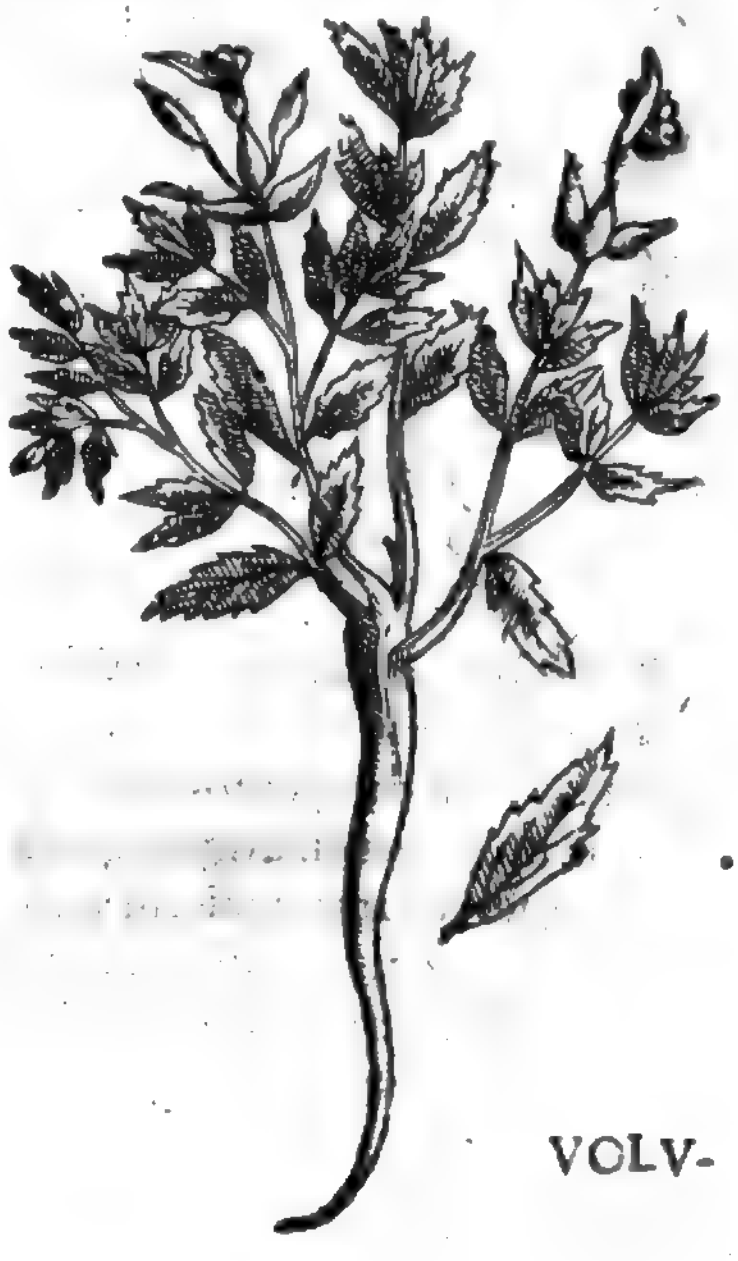

VOLV-

Digitized by Google

Vitruuius Pollio, in libris quos de Architectura scripsit, refert, Dinocratem Architectum, qui Alexandriam condidit, ad Olympiadem Parrhasium, matrem Alexandri Magni, cum primum ad eam aditum habere coepisset, pollicitum esse, se tam mirificum ei opus effecturum, ut Mons Athos in virginis formam redactus, laeua manu ciuitatem amplissimam contineret, dextra pateram, quae omnium fluminum, quae in eum montem confluerent, aquas in mare transfunderet. Quod cum Olympias audisset, quaesisse, quinam agri, quique ciues ea urbe frui possent? Cumque Dinocrates respondisset, nullos, sed nauigia tantum, quae ex Aegypto frumentum deferrent, Olympiadem dixisse, ei consilium placere, sed Athos montem relinquendum, ne ille homines ab omni humanitate remotos, ac solitudine barbaros, ad Deorum cultum, & sacrificia impelleret. Ita Dinocrates, qui primus Alexandriam condidit, ingenio & arte Architectonica, ut Vitruuius scribit, longe omnes superauit.

MONS ATHOS.

ALEXANDRIA.

Scrophularia ad Ulmos, quæ Ulmaria dicitur. Herba ad Ulmos, quæ Ulmaria dicitur. Herba ad Ulmos, quæ Ulmaria dicitur. Herba ad Ulmos, quæ Ulmaria dicitur.

Herba ad Ulmos, quæ Ulmaria dicitur. Herba ad Ulmos, quæ Ulmaria dicitur. Herba ad Ulmos, quæ Ulmaria dicitur.

A SEA FAN, whose stems are of the thickness of a crow-quill, and the branches of the finest hair, is found in the Mediterranean, and is a beautiful object for the microscope. Its colour is a fine purple.

9-DIGITATED PARK TOAD. *Cophixalus ornatus*

Fig. 9-digitated park toad. *Cophixalus ornatus*. Photo by Steve Morris.

DESCRIPTION: Adult males measure 1.2–1.4 inches (3–3.5 cm) SVL and females 1.4–1.6 inches (3.5–4 cm) SVL. Dorsum is dark brown with a pale yellow dorsolateral stripe that begins at the tip of the snout and runs through the eye and tympanum to the groin. Flanks are dark brown with white flecks. Throat is dark brown with white flecks. Belly is white. Iris is golden. Fingers and toes are long and slender with large terminal discs. Fingers are webbed at the base. Toes are fully webbed. Males have a single vocal sac.

SIMILAR SPECIES: No. 11.

HABITAT: Lowland rainforest, 0–1,500 feet (0–450 m) elevation. Found on the forest floor and in low vegetation near streams. Prefers areas with deep leaf litter and abundant moisture.

VOICE: Males call from the ground near streams, producing a series of 3–5 high-pitched notes that rise in pitch. Call is audible from about 50 feet (15 m).

BEHAVIOR: Nocturnal. Males call from the ground near streams. Females lay eggs in moist leaf litter. Tadpoles develop directly within the egg and hatch as miniature frogs.

RANGE: Endemic to the Lafe Region. Found in the Lafe Region Lowlands and the Lower Mountains.

De MECAPATLI, seu Zarzaparilla. Cap. XLI.

MECAPATLI PARATLA.

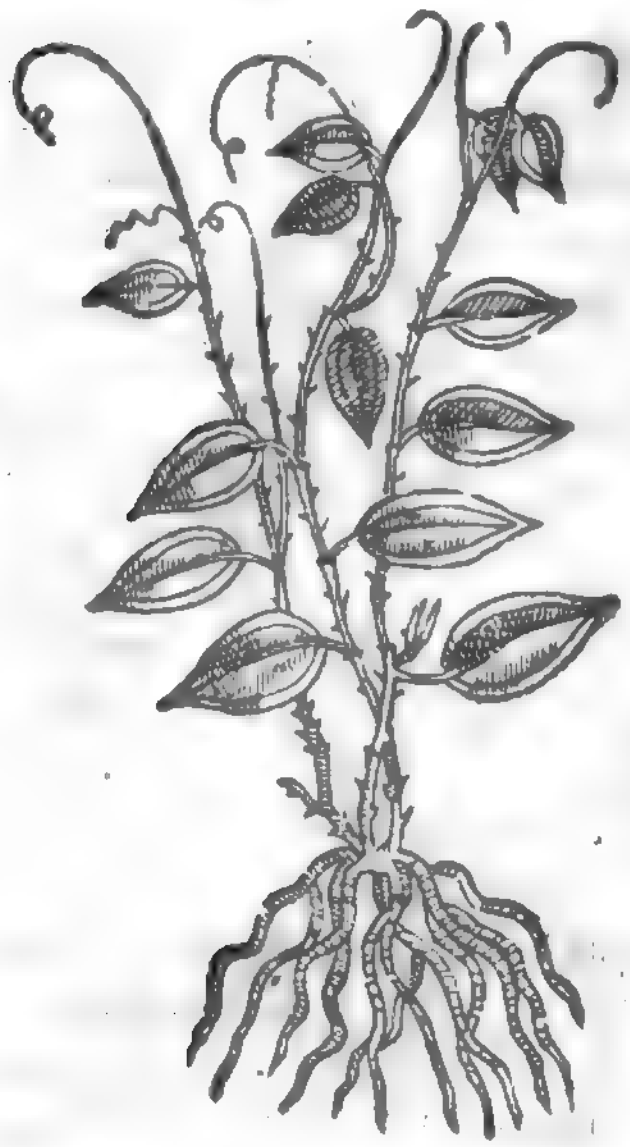

I. Smilax aspera cõmunis.

MECAPATLI vocant Mexicenses nobile illud medicamentum, quod nostri Zarzaparillam nuncupant. cuius reperi apud hanc nouam Hispaniam non paucas differentias, referendas à nobis ordine, seorsimque maioris distinctionis gratia. Priorem omnium describendam mihi proposui eam speciem, quæ apud Hispanos, ac præcipuè apud Hispalenses, in vallibus, aggeribusque passim nascitur, referturque à Rhizotomis, & Herbarijs peritis in Smilacem asperã, descriptam à Dioscoride, repertam à me non longè ab vrbe Mexicana, in Beatæ Fidei oppido, locis frigidis, & aquosis, iuxta fontem aquæ dulcissimæ, ac saluberrimæ, quæ aquæductibus ducitur in Vrbem. Nascitur etiam optima apud *Tzompanum*, & vocatas *Honduras*. De forma eius nihil dicam, quoniam illam affabrè descripsit Dioscorides. Quod spectat ad vires, eædem prorsus sunt, quæ cæterarum specierum. etsi Dioscorides nihil de temperie protulerit, aut de vi, qua sudores eliciuntur, dolores articulorum, cæterarumque partium sedantur, rebellesque, & insanabiles profligantur & euertuntur morbi, sed solum explicuerit facultatem, qua venenis aduersatur, & Alexipharmaci vires subeat. Cæterum Zarzaparillæ speciem esse (quamquam Hispani, qui ad has oras non penetrarunt, vix id sibi persuadeant) nullo modo tergiuersabuntur, qui eam cum cæteris huius orbis Zarzæparillæ speciebus contulerit. etsi Indica semine caret. Sed mos est hominum ita admirari extera, vt nihil putent apud se nasci, quod longius deuectum in maximo habeatur pretio. Vis est frigida, siccaque, etsi partes habeat calidas, atque subtiles permixtas, quarum gratia sudores elicit, ventriculi calorem roborat (licet contrarium sentiant alij) renes, & vrinæ meatus expurgat, & lotium ciet, ac, vt dictum, articulorum, cæterarumq; partium dolores sedat, ac profligat, diuturnosque, & rebelles morbos curat.

Smilacis asperæ vires omnibus notæ sunt. Poterit tamen curiosus lector consulere Fallopium in tractatu de morbo Gallico cap. 63. vbi ait, se per biennium Pisis plurimos à lue venerea felici cum successu liberasse. idque etiam Guaiaco longe præfert in vlceribus gummatis dissipandis. Addit prodesse in scrophulis, tumore lienis, catharris acribus, tumoribusque qui difficulter discutiuntur.

Similia inuenies apud Mathiolum, qui asserit, Ghinum Medicum decocto Smilacis asperæ, multos lue venerea affectos curasse.

Vnde

DE MAGNANIMITATE REGIONIS.

QUONIAM ET IN HOMINE SUNT QUAEDAM PARTES, QUAE SUNT MAGIS NOBILES, ET QUAEDAM, QUAE SUNT MINUS NOBILES, ET IN QUIBUSDAM ANIMALIBUS SUNT QUAEDAM MEMBRA, QUAE SUNT MAGIS NOBILIA, ET QUAEDAM, QUAE SUNT MINUS NOBILIA, ET IN QUIBUSDAM ARBORIBUS SUNT QUAEDAM MEMBRA, QUAE SUNT MAGIS NOBILIA, ET QUAEDAM, QUAE SUNT MINUS NOBILIA, ET IN QUIBUSDAM REGIONIBUS SUNT QUAEDAM MEMBRA, QUAE SUNT MAGIS NOBILIA, ET QUAEDAM, QUAE SUNT MINUS NOBILIA, ET IN QUIBUSDAM CIVITATIBUS SUNT QUAEDAM MEMBRA, QUAE SUNT MAGIS NOBILIA, ET QUAEDAM, QUAE SUNT MINUS NOBILIA, ET IN QUIBUSDAM DOMIBUS SUNT QUAEDAM MEMBRA, QUAE SUNT MAGIS NOBILIA, ET QUAEDAM, QUAE SUNT MINUS NOBILIA, ET IN QUIBUSDAM HOMINIBUS SUNT QUAEDAM MEMBRA, QUAE SUNT MAGIS NOBILIA, ET QUAEDAM, QUAE SUNT MINUS NOBILIA

ΚΕΦ. ΚΕ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΚΑΡΔΑΜΗΣ. 179

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΚΑΡΔΑΜΗΣ.

Η ΚΑΡΔΑΜΗ ἐστὶν ἐκ τῶν ἀγρίων λαχάνων, ἔχει δὲ φύλλα ὅμοια τῷ ἀνήθῳ, ἀλλὰ μείζονα καὶ πλατύτερα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν φύλλων ἔχει ὡσεὶ ἀκάνθας μικρὰς, ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς ἐστὶ λεπτὴ, καὶ ἔχει ἐπ' αὐτῆς ὡσεὶ κόκκους μικροὺς, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι ὁρᾶται.

De POZTECPATLI MECATLANICA, seu Fracturarum medicina. Cap. XLIV.

POZTECPATLIS ALTERA.

HERBA est *Poztecpatli Mecatlanica*, folia Mali Persicæ similia ferens, bina per singulos caulis nodos ordine disposita, infernè coccinea. caules digitum crassos, geniculis interceptos, teretesq. flores quinque constantes folijs rubescentibus eadem forma, sed longè minoribus, ac orbiculo circa medium pallescenti. sapore, & odore insigni caret. Nascitur *Mecatlanico* agro. Frigida, siccaque, & adstringenti, non sine quadam asperitate, natura constat. caules, foliaq. tusa, & icto loco imposita, tumores arcent. nec minus bibita conferunt. & vt nomen indicat, luxatis, perfractisq. ossibus medetur.

De TEVHQVILITLIC, seu Herba Principis. Cap. XLV.

TEVHQVILITLIC herba est folia Mali Punicæ proxima mittens, aspera; terna, & quouis caulis nodo exorientia. caules multos, coccineos, teretes, tenues, & lignosos. flores circa ramorum cacumina in corymborum formam compositos, quadantenus coccineos. vnde siliquæ generari solent paruulæ, includentes granula primo candida, & post maturitatem nigra. radicem verò tenuem, ac prolixam, extra luteam, intus verò pallescentem ex albo. Epota radix ex aqua, trium drachmarum, plus minusuè, pondere, febrilem calorem sedat. Frigidæ siquidem est, sed siccæ atque adstringentis naturæ. quo fit, vt fluentem quoque aluum cohibeat, & ventriculum ob nimium calorem imbecillem, instauret, atque confirmet.

Digitized by Google

De TLACHICHINOA PATLAHOAC, seu Herba vsta latifolia. Cap. XLVI.

HERBA VSTA I.

TLALCHICHINOA PATLAHOAL
Herba Vsta III.

HERBA II.

TLACHICHINOA, quam alij *Texixiubtli*, seu herbam saxorum vocant, herba est folia Limoniæ Mali similia proferens, interdum paulò minora. caules cubitum longos. & in eorum postremis ramis appensos flores, Scorpiuro similes. radicem verò crassam, fibratamque, dulcem, & mediocris temperiei, aut cum frigiditate nonnihil frigefacientis. Nascitur *Oepayocani*, *Tauhtepequeci*, *Tlachmalacaci*, & in alijs huiuscemodi calidis regionibus. Vniuersam plantam vlceribus aiunt mederi, dentium dolores tollere, vulnuscula oris cicatrice obducere, tumores præter naturam repellere, febres sedare, delere scabiem, præcipuè sale & fuligine admixtis, ophiasimq.

Baccas quasdam virides, alias nigras depinxit, florem vero ex albo ad castaneum tendentem.

De

M. CLAUDIUS, duBoulay.
Ephesiorum Archiepiscopus.

CLAUDIUS duBoulay, natus est Parisiis, ex honesto familia, ibique educatus, & in Sorbona Theologiæ Doctor factus. Inde Ludovici XIII. Regis Christianissimi Confessarius, & Archiepiscopus Ephesi in partibus infidelium. Obiit Parisiis, & in templo Sorbonæ sepultus est.

M. MARTINUS Cornejo, Ord. Min. Conventualium Lector Jubilatus.

M. MARTINUS Cornejo, Ord. Min. Conventualium Lector Jubilatus.

Teufelsabbiß.

Scabiosa.

Scabiosa ist ein Kraut mit vielen Stengeln / die sind rund / rauch / vnd etwas roth / vnd wachsen vber eine Elle hoch / vnd darüber / mit vielen Knöpffen / vnd Gelencken / darinnen stehen die Blätter / die sind lang / schmal / rauch / vnd etwas roth / vnd stehen gegen einander / wie die Blätter am Wegbreit / aber viel kleiner / vnd schmäler / vnd sind auch nicht so dick / vnd fleischig / wie die Blätter am Wegbreit / vnd sind auch nicht so grün / sondern etwas roth / vnd rauch / wie die Stengel / vnd wachsen auch nicht so nahe bey der Erden / wie die Blätter am Wegbreit / sondern an den Stengeln / vnd Gelencken / wie gesagt ist / vnd wachsen auch nicht so viel Blätter an einem Stengel / wie am Wegbreit / sondern nur wenig / vnd sind auch nicht so lang / wie die Blätter am Wegbreit / sondern viel kürtzer

atque epota, dicitur corpus leniter purgare, mundare vias vrinæ, nimiumque contemperare calorem.

Inter cremia aromatica tetraſpermata, hæc planta locum habet. Vnde etiam vires habet eaſdem.

De TOMATL, ſeu planta acinoſa, vel Solano. Cap. L.

MILTOMATL.

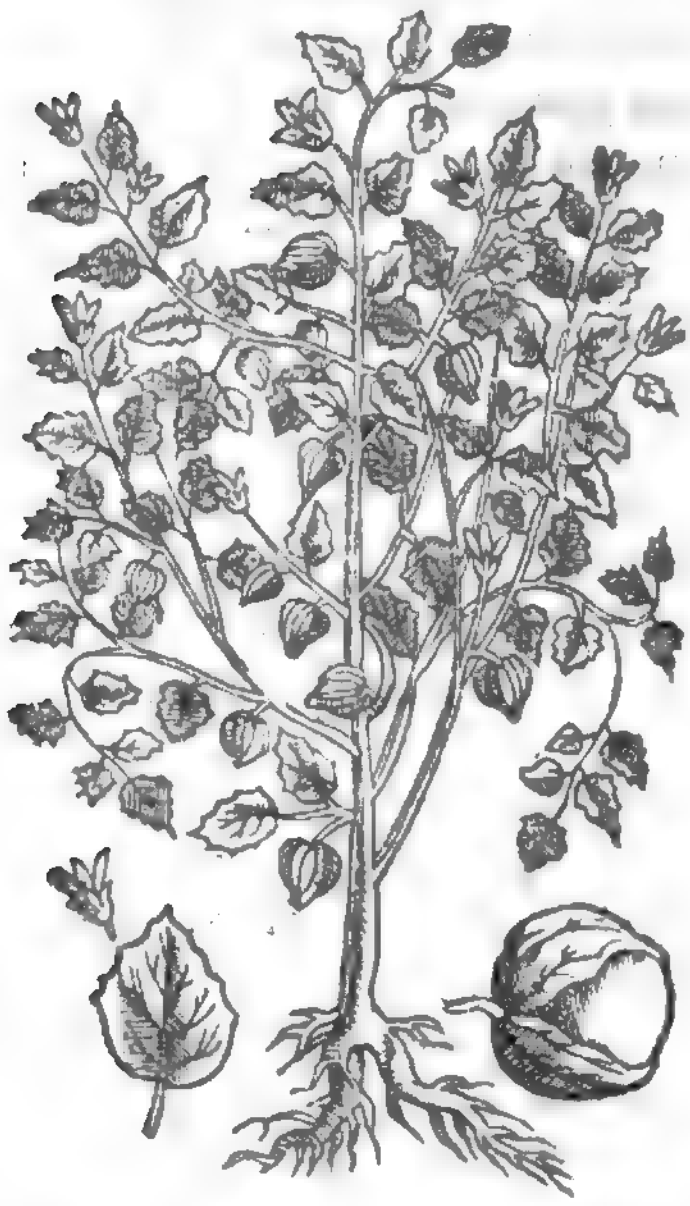

TOMATL, ſeu planta acinoſa, inter Solani ſpecies connumerari poteſt, etſi à noſtri Orbis Solani generibus differt. reperiuntur namque in nouo Orbe aliæ ſpecies, quarum fructus, quoniam orbiculares ſunt, vocati *Tomatl*, membrana includuntur. Sicca, frigidaque ordine primo conſtãt natura, nonnullumq. participant acorem. Verum maiores ex ijs *Xitomame* nuncupantur, quod eſt *Tomame* Cucurbitæ forma, rugoſæque; minores verò *Miltomame*, ideſt ſementini, qui cum *Tlaolli*, ſeu frumento Indico, ſeri conſueuere. Ex prioribus quidam iucundi ſunt aſpectus, & nucibus iuglandibus paulò maiores. cumque virides primò appareant, in pallidum tandem colorem degenerant. dicunturq. *Coatomame*, quod eſt *Anguini*. Alij eadem forma, & magnitudine conſtant, ſed in rubeum demum mutántur colorem. Alij è viridibus fiunt lutei, & Mali Aurancij vocati circiter æquant magnitudinem, vtroque latere leuiter compreſſo, & à parte qua pediculo adhærent, ad mediam vſque orbitam inconditè rugoſo. Alij rubri ſunt, cum exactè maturuerint, atque in eum quoque colorem è viridi abeunt, poſtquam pallidum, ac rubeſcentem prius induerint. eadem penè magnitudine conſtant, atque figura, etſi rugoſis quibuſdam eminentijs inconditè extuberantibus, non modo virile pudendum referunt, ſed hæmorroidas quoque, & quidquid in feminis horridum, & obſcœnum poteſt videri. Ex minoribus quidam, nuces iuglandes æquant magnitudine, & colore vireſcunt. Alij *Yzhuatomatl* dicti. Ponticis nucibus ſunt maiores, minores verò iuglandibus, membranulæ veſicæ inſtar incluſi, vnde nomen. qui è viridi palleſcunt. minores verò, dicti *Miltomame*, prædictis nucibus pares ſunt, & eodem, quo præcedentes colore. Tales habentur *Cozomatl*, & *Tomatl*, quem Xalatlacenſem vocauimus à natali loco, refertum ſeminibus, paleis exilibus paribus, quæ in medicamenta calore prædita, potiſſimum referuntur. Sunt & aliæ ſpecies, de quibus ſeorſim loquemur, quoniam nomina ſibi vendicant certa, ſtatasq. ſortiuntur naturas. Quod autem attinet ad prænarratas, ad vnum omnes

Xitomame maiores poma æmeris.

Miltomame minores.

Coatomame Anguini.

Rubei.

Aurei.

Venerei.

Virides.

Yzhuatomatl.

Cozomatl.

Tomatl.

Aliæ ſpecies.

nes Solano ſimiles videntur,imò eius ſpecies. At quæ maiorem ferunt fructum maiores ſunt, & folijs ſerratis conſtant, quæ verò minorem, vulgari etiam ſunt magnitudine.Europæi Rhizotomi,quos ex ijs norunt fructus,Poma amoris vocare conſueuerunt. fortaſſis ob veneream, & laſciuientem, quam diximus formam. Demum adeo plantæ figura,vires,fructus,pelliculæ,& poma quædam,Solani ſpeciebus reſpondent, vt improbi hominis fuerit, manibus pedibusq. in illorum non ire ſententiam, qui *Tomatles* omnes in Solani differentias referunt. Quibuſuis locis proueniunt,ſed præcipuè calidis,ſponte, aut indulgentia, & cultura. Ex ijs intritis,ac permixtis *Chilli*, intinctus gratiſſimus paratur,& qui omnium ferè ferculorum, & nutrimentorum ſaporem commendet, & emortuam orexim exuſcitet. Vis eius frigida & ſicca, & nonnihil abſcindens. Tam folia, quam fructus, ignibus ſacris conuenientiſsimè illiniuntur. ægilopas, capitis dolores tuſa, atque impoſita ſanant. æſtuanti ventriculo auxiliantur, & parotidas cum ſale illita diſcutiunt. Valet eorum ſuccus aduerſus gutturis inflammationes, & quæ ſerpunt vlcera, cum ceruſa, roſaceo, & Lithargyrio. ad ægilopas cum pane, infantium adultioni, quam Syriaſim vocant, cum roſaceo. perfuſus proficit in Collyrijs, aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluxiones illitus. aurium dolori inſtillatus prodeſt, menſium in vellere ſubditus ſiſtit abundantiam. idem gallinarum corralium ſimo ſubactus, & linteolo appoſitus, ægilopijs præſentaneo eſt remedio.

ALKEKENGI MEXICANVM.

Varias Solani ſpecies hic attingit author Poma Amoris, & Veſicarias.

Poma Amoris maiora ſatis Europæ ſunt cognita.

Nuper in Horto ad S. Syluestrum in Vrbe, vidi Poma amoris, cuius fructus planè ſimilis erat, magnitudine, figura, colore, Strychnodendro, folia vero adeoq; tota planta, Pomo amoris communi ſimilia.

Alkekengi Americum vinit in Horto D. Cornini Pharmacopæi, quod à nemine adhuc deſcriptum video.

ALKEKENGI MEXICANVM.

Caulis vlna cubitalem altitudinem exurgit, viridis, rotundus, ligneſus. folia non longe ab radice per totum caulem, longo pediculo adnaſcuntur. admodum Peto minori ſimilia, viridia, craſſa. & ex quauis ala, noua foliorum ſoboles enaſcitur. longitudo internodij eſt duorum digitorum. ex alijs ſuperioribus, floſculi multi, exigui, pallidi prodeunt, pediculo breuiſſimo, vt adnati videantur. Inde veſiculæ ſequuntur ſimiles noſtræ Veſicariæ, quoad figuram, & colorem, ſed minores longe. nec enim Auellana magnitudinem aſſequun-

quuntur. Hæ caulem totum quaſi circumſiſtunt, ſicuti flores Clinopodij. Bacce veſiculis incluſæ, Piſum cordatum æquant magnitudine, ſed rubent, noſtræ Veſicariæ ſimiles ſapor non ita gratus, ſed longe amàrior. ſemina albá, plana, renibus ſimilia, vt in noſtro Alkekengi.

Huc referri poſſunt vires eius plantæ, quam in noua Hiſpania vocant Coyopatli Coyotomatl, Chiechec, Quahielt, Hoſaomipatli. Radix eius eſt amariſſima, & quo amarior, eo citius vires prodit. Vſus eius eſt, vt drachma vna pulueris, injciatur 4. vel 5. vncijs aquæ, frigidæ potius quam tepidæ, & ſumatur ventriculo ieiuno, vel ſub noctem ſine cœna. Hauſto medicamento, caue ab aere frigido per vnum diem. nam mouet corpus prout inuenit diſpoſitum per inferiora, & quandoque per ſuperiora. duratq. aliquando 4. vel 5. dies. donec videlicet malum tollatur. Sic tollit obſtructiones, morbos ventriculi, eiusq. dolores, auxiliatur morbis matricis, calculum veſicæ rumpit, doloribus cholicis, & Iſchiadicis ſubuenit, mouet edendi appetitum, iuuat & facilitat partum. Poteſt infantibus vnius anni exhiberi, nam pharmacum eſt ſecuriſsimum. Prodeſt etiam puluis huius radicis, doloribus podagricis inſperſus, ſi partes prius vngantur oleo abietis, vel Liquidambar, vel oleo communi, vel etiam ſola aqua tepida. Sin huic pulueri addas ana pulueris Oliuhqui, tollet quemuis dolorem, à calore vel frigore ortum. ſed oportet prius, partem dolentem oleo abietis inungere, & videbis paucis horis miros effectus. Puluis intus ſumptus tollit quemuis dolorem Iſchiadis, & ventris. & horum omnium veritatem monſtrabit experientia in prædictis morbis.

De XALTOMATL, ſeu TOMATL arenoſo. Cap. LI.

XALTOMATL ſpecies eſt Solani peregrina, radice Batatæ, Aſphodeliuè, caulibus multis, folijs Limoniæ Mali, ſed minoribus, fructuq. hortenſis Solani. Vbique prouenit, nec vllum refugit cælum, aut ſolum. Frigida, ſiccaque conſtat natura, & ijſdem quibus hortenſe Solanum viribus. quo fit, vt radix tuſa, reſolutaque ex aqua, ad febrilem calorem ſedandum propinari ſoleat. amaritudinis tamen, & nonnihil caloris participat. quamobrem ferunt, ſeſquiunciæ pondere deuoratam, flatum diſcutere, inteſtinaque purgare à ſecibus, quæ ab altero quopiam aſſumpto pharmaco concitata ſunt, nondum tamen vacuata, grauitatem ventriculi diſſoluere, atque ita demum dyſenterijs prodeſſe.

Solanum hortenſe, frigidum ab omnibus recte dicitur. id tamen de folio, & bacca intelligendum eſt. nam aliæ partes, vt fit in pleriſque plantis, diuerſum habent temperamentum. nam amaritudo radicis, & ſeminis, vim habet planè contrariam.

De

De ALAHVACAPATLI LEPTOPHYLLO. *seu Lubrico, & tenui folio medicamento. Cap.* LII.

HERBA est *Alahuacapatli*, folia fundens tenuia, Lini similia, sed minora. flores candentes. radicem verò albam, pellucidam, fibratam, atque contortam. Nascitur regionibus frigidis *Tanalixhcani*, iuxta accliuia montium loca. Radix trita, & semiunciæ pondere, ex aqua Bugloſſi, aut fontana deuorata, humores omnes vacuat. Est & alia *Alahuacapatli* spinifera, quæ ad Tunarum species est referenda, de qua suo loco tractabitur.

De APARAQVA. *Cap.* LIII.

APARAQVA herba est radici insistens longæ, lentæ, ac per interualla tuberosæ. vnde prodeunt caules multi, hominis æquantes altitudinem, & propinquas arbores scandentes, folijs ornati virentibus, Mali Medicæ folijs non plurimum dissimilibus. candentes, ac modici flores. & fructus nullus. Ius decocti radicum epotatum, medetur doloribus è Gallica lue profectis. bubonibusque, ac vitiatæ motioni fert opem. Nascitur in calidis, & arentibus *Huacane* locis.

De

De CACAMOTIC TLANOQVILONI, *seu Batata purgatiua. Cap.* LIV.

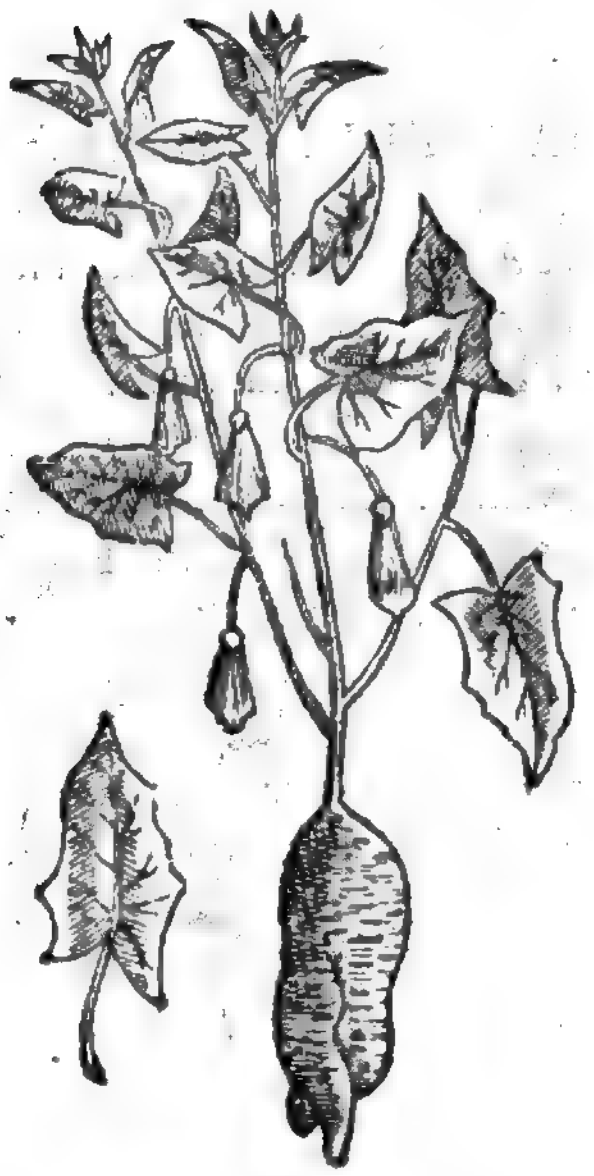

HERBA, quam *Cacamotic Tlanoquiloni* quidam vocant, alij *Caxtlaltapan*, alij vero *Apitzalpatli* solent nuncupare, folia fert appellatæ Amazonicæ forma, Hæderæ vè, sed angulis quibusdam insignia. caules exiles, teretes, & volubiles. flores maluaceos, & purpureos, calyculorum forma, cymbalorumuè. radicem verò obrotundam, candentem, & teneram. Nascitur regionibus calidis, temperatisque, sponte sua, ac etiam culta pertinaci quadam viuacitate, quales sunt *Pubuatlanenses*, & *Mexicenses*. possetque in nonnulla Hispaniæ transferri loca. Radices, duarum vnciarum mensura, deuoratæ cubitum tendenti, aluum mira lenitate & securitate expurgant. tracta etiam è venabili, ac reliquis humoribus. quid quod dulci sapore, & grato constat, nec macianis, pyrisuè nostratibus cedente? Clamitet modò improba, & semper quærula mortalitas mille passim pharmacis excarnificari, in tanta medicamentorum blanditissimorum fœcunditate, & benignitate naturæ.

Clusius lib. 4. variorum plantarum cap. 51. tria Batatas describit genera colore distincta, cortice videlicet purpurascente, pallescente, albo. quæ omnia in alimentum Americanis & Hispanis cedunt. Addit noster Author quartam speciem medicamentosam cuius, florem ait Malvæ similem. vide omnes has species, Cucumeraceis, non Sisaro, cuius quidem saporem refert, adnumerandas esse iudico.

Vide etiam Monardem cap. 53.

De

De COAPATLI Asphodelina. Cap. LV.

COAPATLI Asphodelina, herba est radices longas fundens, candidas, Asphodelinis non absimiles, vnde inditum est cognomen, aut *Matlalyizic*. & ex eis folia prolixa, & Porraceis paria. flores in postremis caulibus veluti spicatos, & Stœchadis capitibus persimiles. Nascitur *Quauhtlæ Hoitzilacensi*. Radices sunt molles, & refertæ succo, insigni sapore & odore carentes, frigidæque, & humentis tempériei. tusæ, & admotæ auxiliantur ictibus serpentium. idemque præstant ex aqua buglossæ epotæ.

De COAPATLI TANCVITLANENSI. Cap. LVI.

HERBA est *Coapatli Tancuitlanensis*, ramulos frequentes mittens, foliis ornatos longis, angustis, hirsutisque, & infernè subalbidis. luteosque flores. radicem verò longam tenuemque. Nascitur in collibus frigidis Mysticæ superioris. Frigida videtur, & lubrica natura. Medetur venenatis potionibus, ictibusque serpentum, ter aut quater per singulos dies admota vulneri, aut semivnciæ mensura, è liquore congruenti resoluta, atque epota.

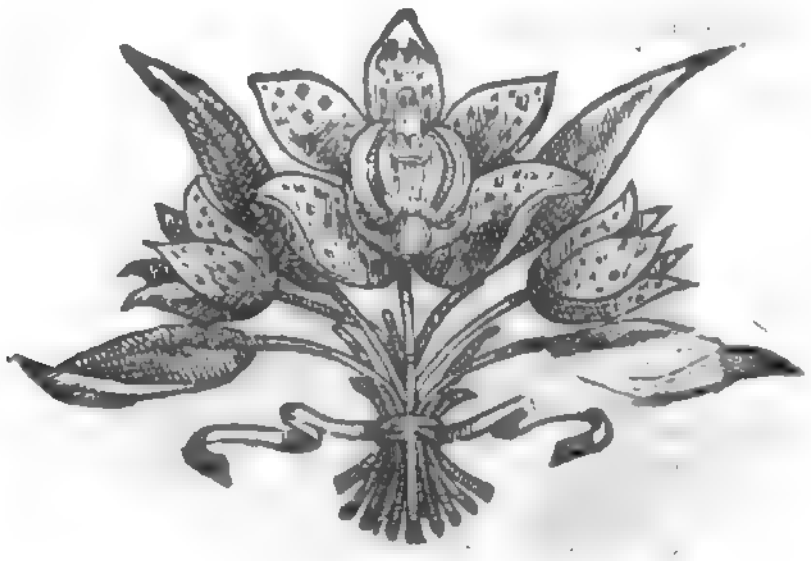

De

Fig. 1. Botanical illustration of a flowering plant with detailed leaves and stem, from the Hardy Art Archives collection.

Fig. 2. Botanical illustration of a flowering plant with detailed leaves and stem, from the Hardy Art Archives collection.

Fig. 3. Botanical illustration of a flowering plant with detailed leaves and stem, from the Hardy Art Archives collection.

Fig. 4. Botanical illustration of a flowering plant with detailed leaves and stem, from the Hardy Art Archives collection.

Fig. 5. Botanical illustration of a flowering plant with detailed leaves and stem, from the Hardy Art Archives collection.

Fig. 6. Botanical illustration of a flowering plant with detailed leaves and stem, from the Hardy Art Archives collection.

Rabbi Moses Aaron ben Joseph Rabbi Moses Aaron ben Joseph Rabbi Moses Aaron ben Joseph

fabæ, & ciceres, disponendum, repastinato & culto solo. miscent folia dentibus commansa, pulueri tellinarum vstarum, in catapotiaq conformant, exiccantque, atque ita illis sunt vsui. Ore siquidem gestata, atque hinc inde conuoluta, sitim dicuntur extinguere, egregie nutrire corpus, famem sedare, vbi cibi, & potus copia non est, & tollere per longa itinera lassitudines. Quin eisdem catapotijs vti solent permixto, deliciarum gratia, *Yele*, in oppidis domicilijsq. suis manentes, ad somnum conciliandum, ebrietatemq. inducendam, & laborum, curarumq. omnium obliuionem, atque quietem. Est etiam illis pro nummo, & eius plantæ commercio feruent emporia.

Vide & Monardem cap. 52. Consule etiam eos, qui historiam Peruanam conscripserunt, & Clusij notas ad Retre, in Garciam.

Extra dubium est, hanc plantam Rusco vel Hippoglosso esse congenerem, cum foliolum alteri insidere scribatur, & reliqua in descriptione posita non contradicant.

Eius folia vidi apud D. Henricum Coruinum Pharmacopœum, Rusco omnino similia, insidentem tamen linguam non habuere, id quod ætati plantæ adscribendum puto.

De COZTIC XIHVITL. Cap. LX.

HERBA est *Coztic xihuitl* folia Lini ferens longiuscula, & angusta. caules, tenues, dodrantales. semen orbiculare in summis ramis. radicem longam, tenuem, & fibratam. Nascitur Chalci, frigidis locis ac collibus. Radix tusa, & deuorata ex aqua, semiunciæ mensura, vacuat omnes humores.

Semen in summis ramulis depingitur viride. & in eo apparet linea quædam nigra, qualis in Christophoriana baccis conspicitur.

De HVACVIQVA, seu somno animalis HVACVIQVE nomine. Cap. LXI.

HVACVIQVA volubilis herba est, folia mittens rara, Hederæ figura, sed angusta, & longa. floresque coccineos. caules, exiles, teretes, hispidosque. Radicem verò tenuem. Nascitur temperatis locis, planisque, & humectis Viuapæ, vbi in magno habetur precio. Insigni videtur sapore carere. & tamen ius decocti eius infusum, aluum lenit, aut puluis eius duarum drachmarum pondere deuoratus, eiusque dolorem, contractum præcipue ex albore, leuat.

Digitized by Google

HERBA MERCVRIALIS VVLGARIS.

MERCVRIALIS vulgaris, Tragi, Matthioli, Dodonæi, Lobelii, Camerarii, Cordi, Gesneri, Columnæ, Clusii, Dalechampii, Bauhini, Lugdunensium, Parisiensium, Germanica, Italica, Gallica, Hispanica, Anglica, Officinarum, Ruellii, Fuchsii, Trago-Cordi, Ruellio-Fuchsii, Ruellio-Matthioli, Matthioli-Camerarii, Matthioli-Dodonæi, Matthioli-Lobelii, Matthioli-Gesneri, Matthioli-Columnæ, Matthioli-Clusii, Matthioli-Dalechampii, Matthioli-Bauhini, Matthioli-Lugdunensium, Matthioli-Parisiensium, Matthioli-Germanica, Matthioli-Italica, Matthioli-Gallica, Matthioli-Hispanica, Matthioli-Anglica, Matthioli-Officinarum, Ruellio-Matthioli-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Dodonæi, Matthioli-Camerarii-Lobelii, Matthioli-Camerarii-Gesneri, Matthioli-Camerarii-Columnæ, Matthioli-Camerarii-Clusii, Matthioli-Camerarii-Dalechampii, Matthioli-Camerarii-Bauhini, Matthioli-Camerarii-Lugdunensium, Matthioli-Camerarii-Parisiensium, Matthioli-Camerarii-Germanica, Matthioli-Camerarii-Italica, Matthioli-Camerarii-Gallica, Matthioli-Camerarii-Hispanica, Matthioli-Camerarii-Anglica, Matthioli-Camerarii-Officinarum, Matthioli-Camerarii-Ruellio-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Ruellio-Matthioli-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Trago-Cordi, Matthioli-Camerarii-Trago-Cordi-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Trago-Cordi-Ruellio-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Trago-Cordi-Ruellio-Matthioli-Fuchsii.

MERCVRIALIS vulgaris, Tragi, Matthioli, Dodonæi, Lobelii, Camerarii, Cordi, Gesneri, Columnæ, Clusii, Dalechampii, Bauhini, Lugdunensium, Parisiensium, Germanica, Italica, Gallica, Hispanica, Anglica, Officinarum, Ruellii, Fuchsii, Trago-Cordi, Ruellio-Fuchsii, Ruellio-Matthioli, Matthioli-Camerarii, Matthioli-Dodonæi, Matthioli-Lobelii, Matthioli-Gesneri, Matthioli-Columnæ, Matthioli-Clusii, Matthioli-Dalechampii, Matthioli-Bauhini, Matthioli-Lugdunensium, Matthioli-Parisiensium, Matthioli-Germanica, Matthioli-Italica, Matthioli-Gallica, Matthioli-Hispanica, Matthioli-Anglica, Matthioli-Officinarum, Ruellio-Matthioli-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Dodonæi, Matthioli-Camerarii-Lobelii, Matthioli-Camerarii-Gesneri, Matthioli-Camerarii-Columnæ, Matthioli-Camerarii-Clusii, Matthioli-Camerarii-Dalechampii, Matthioli-Camerarii-Bauhini, Matthioli-Camerarii-Lugdunensium, Matthioli-Camerarii-Parisiensium, Matthioli-Camerarii-Germanica, Matthioli-Camerarii-Italica, Matthioli-Camerarii-Gallica, Matthioli-Camerarii-Hispanica, Matthioli-Camerarii-Anglica, Matthioli-Camerarii-Officinarum, Matthioli-Camerarii-Ruellio-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Ruellio-Matthioli-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Trago-Cordi, Matthioli-Camerarii-Trago-Cordi-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Trago-Cordi-Ruellio-Fuchsii, Matthioli-Camerarii-Trago-Cordi-Ruellio-Matthioli-Fuchsii.

De TEMECATL expurgante. Cap. LXV.

TEMECATL expurgans, herba eſt folia rara, tricuſpidia, ac modica mittens. caules tenues, lentos, repentes per terram. flores orbiculares, modicos, luteosq. iuxta ſingulos foliorum exortus, toto caulis procurſu, & tandem vaſcula referta ſemine, infernè hirſuta, & ſubalbida. radicem verò Raphano ſimilem, ſed tenuiorem. Naſcitur Alcomani vbique. Radices ſemiunciæ pondere potæ ex aqua, bilem & pituitam per ſuperna atque inferna, vacuant.

Et hæc herba ſpecies eſt Conuoluuli. vnde etiam vim purgandi obtinuit.

De TLACOCHICHIC OCAPETLATVCE ſeu Saluifolia. *Cap. LXVI.*

HERBA eſt *Tlacochichic*, ſurculoſæ radici innixa. vnde profert ſtipites tres cubitos longos, teretes, & purpureos. folia ſerrata, Saluiæ ſimilia, ſed aliquantiſper latiora, infernè ſubalbida, ac vireſcentia ſupernè. & flores in ſupremis caulibus candidos, & in pappos abeuntes. Succum vnciæ vnius radicum potatum ex aqua, aiunt, pituitam per inferna vacuare, medeique ventris dolori, ac ſcabiei, ſplenemque minuere.

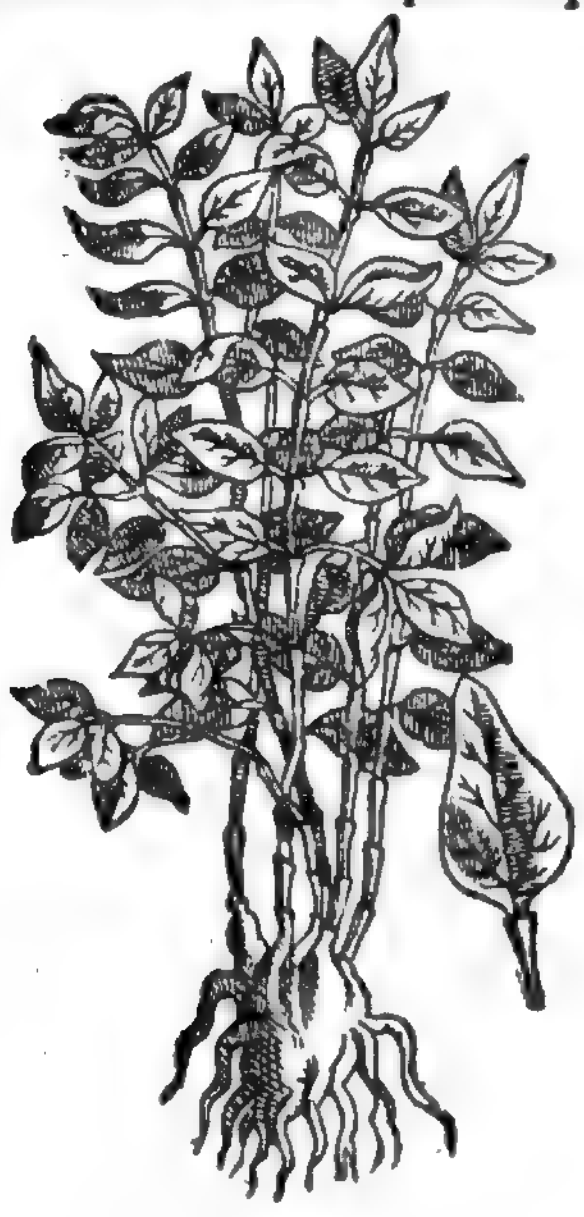

De TLACVITLAXCOLLI, ſeu viſceribus terræ. Cap. LXVII.

TLALCVITLAXCOLLI, ab alijs *Tauhuacapatli* dicta, herba eſt folia habens Origani, ſed longiora, & anguſtiora, circinataque. & fructum rotundum, toto caulis procurſu vtrinque, iuxta foliorum exortum. Radices verò albas, tenues, & longas. Prouenit *Atlapulci*, vbi vruntur ſucco eius inſtillato naribus, ad pituitam è capite euocandam, & leuandum eius dolorem, rumoreſque faciei diſcutiendos, & in magno habent pretio. Radices namque duarum drachmarum menſura epotæ, omnes humores pur-

Digitized by Google

gant, citato vomitu, & aluo soluta. Securum est atque innoxium pharmacum, etsi anxietatem aliquam nonnunquam excitet. mitius tamen est arena viridi, atque è calida aqua deuoratum.

Radix crassa, non tenuis, ex rubro in album tendens, depingitur. caules geniculati, vt internodium quoduis ipsi nodo insertum videatur. folia bina sibi opposita in nodis.

De TLALAMATL morbi Gallici sedante dolores, & Herba Ioannis infantis. Cap. LXIIX.

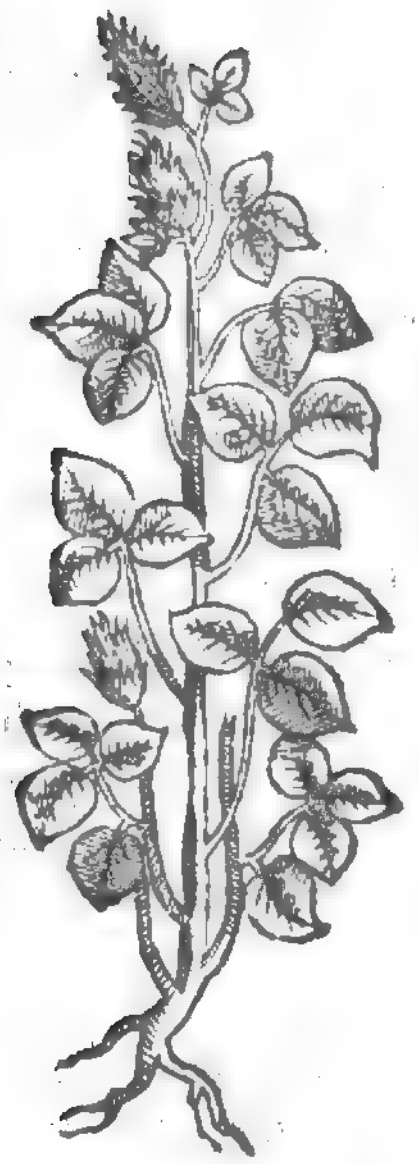

HERBA est *Tlalamatl*, ab alijs nuncupata *Tlalcimatl*, seu *Cimatl* humilis, ab alijs herba Ioannis infantis, à Michuacanensibus *Yuripitaquam*, ab alijs verò *Cureti*, quæ folia fert obrotunda, terna, Nummulariæ similia. caules purpureos per terram serpentes. purpureos, spicatosq. flores. semenque paruum, & rotundum. radicem verò longam, tenuem, & fibratam. Nascitur temperatis locis, aut paulò frigidioribus, quales sunt Mexicani, ac nonnulli ex Michuacanensibus. Frigida, siccaq. natura constat, & adstringenti. medetur vetustis, ac recentibus plagis. diciturq. maturare, ac rumpere præter naturam tumores, & abortum coercere. quin & tusa, ac duarum drachmarum pondere deuorata, dolores è morbo Gallico ortos sedare, & vacuare humores omnes. illita verò oculis, eorum inflammationi mederi, ac pediculos interficere.

Folia parum rubent iuxta petiolum in pictura.

Aliam videtur sub eodem nomine describere herbam Monardes, folio Oxalydis, ijsdem tamen viribus ad vulnera sananda præditam.

Vide cap. 16.

De TZAGVANGVENI III. seu Hæmorrhoidali Mexicana. *Cap. LXIX.*

TZAGVANGVENI, quam alij à natali loco *Çaqualpensem* plantam vocant, alij *Totolyexitl*, alij *Comalquilitl*, & Michuacanenses *Xeretzi*, herba est folia habens angusta, & prolixa, magnaq. ex parte quina, & similia *Yztauhyatl*, seu Indico Absinthio. caules sex dodrantes longos. coccineosque flores. Radicem verò fibratam. Prouenit *Quauhnahuaci*, campestribus vdisque locis. Admota hæc hæmorrhoidibus, aut brachio appensa, eas exiccat, atque corrugat.

De

De YTZCVIMPATLI, seu Canis interfectore, vel Hordeolo. Cap. LXX.

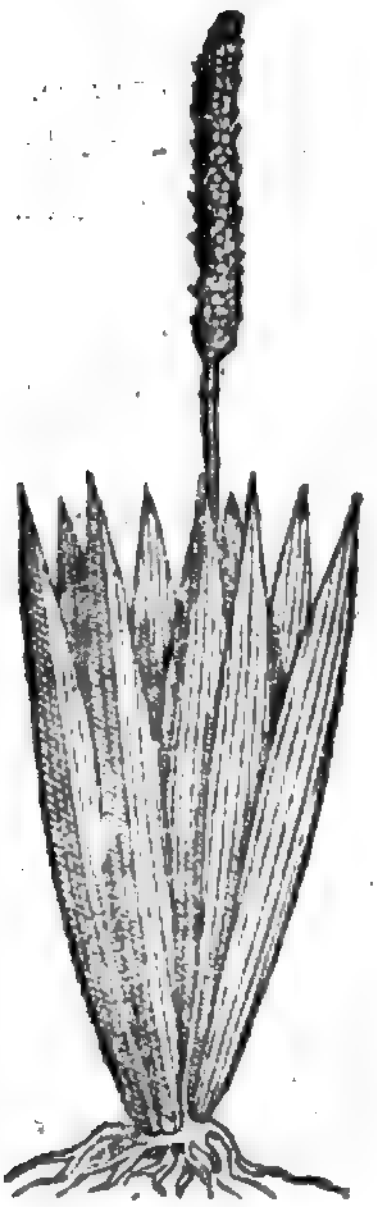

YTZCVIMPATLI, quam alij *Quimehpatli* vocant, Hiſpani verò Hordeolum, herba eſt, cuius tria reperiuntur genera. Primum folia fert oblonga, & anguſta, lineiſque ſecundum longitudinem procurrentibus inſignia, è radicibus fibrarum æmulis. caulem verò tres dodrantes longum, ac minimum digitum craſſum. cui hærent granula hordeaceis ſimilia, ſpicatim compoſita, vnde nomen. Naſcitur in regionibus frigidis. Semen vermes extinguit, vlceribus quorumuis animalium carnibus ingeneratos, ſi tundatur, & redigatur in puluerem. vlcera putrida, & mali moris, egregiè curat, carnem ſupercreſcentem abſumit, piſces inſperſum necat, mureſque, (vnde quidam *Quimichpatli* vocauerunt) & carnibus permixtum canes, vnde nomen. quin ſi puluis idem aquæ commiſceatur, linteolumq. eodem humore madens, articulis applicetur dolentibus, mirum præſtat auxilium. eadem aqua vlcera oris ſanantur, colluta pediculi necantur, grauis anhelitus emendatur. & ius decocti ſpicarum, adiecto alumine, firmat magnopere dentes. Secundum genus apud Michuacanenſes naſcitur, eiſdem viribus, ſed radice Cæpis fibratis perſimile. Eſt & tertium apud eoſdem, folijs anguſtioribus, orbiculari radice, ſapore ferè nullo, & quo ad cætera ſimile.

Prima.

Secunda.

Tertia radice orbiculari.

Deſcribit hanc herbam etiam Monardes, ſed ſub Cenadille nomine. & niſi mentionem faceret vaginularum quibus ſemen includitur, putarem non in frumentaceo genere hanc herbam reponendam, ſed in genere Ranunculorum, vel Anemones. Vix enim in frumentaceis tanta acrimonia reperitur. & Author noſter ait, folia oblonga, nec addit hordeo ſimilia vnde forte alterius generis fuerint, quali in lingua Dalechampij videas. addit caulem craſſitie digiti, quem in frumentis non inuenias. ſpica tandem etiam inter Ranunculos, & Anemonum genera reperitur. in quibus etiam filamenta illa, forte hordei ariſtas repræſentare poſſunt. ſed in hac re nil aſſero. Plantam quam Lugdunenſis depinxit, ex deſcriptione tantum, vt mihi videtur, expreßa eſt.

Sequentes vires accepi à Reuerendo Patre Societatis IESV Aſſiſtente Hiſpaniarum ab Indis exploratas. Puluis huius herbæ vlceri Cancroſo impoſitus, necat Cancrum. Sanat vlcera quantamcunque ſint antiqua & maligna. interficit vermes in vulneribus natos, tum in homine tum in beſtijs. tollit omnem ſcabiem inſperſio pulueris. Confirmat dentes, ſi eos aqua in qua puluis fuerit bis terue abluas. Tollit etiam dolorem dentium licet computruerint. Lauando cum aqua hordeoli ſcabiem eodem die liberat.

De

Digitized by Google

De Urtica Cap. 1. De urtica maiore.

Vrtica maior, quæ & Dioica, & Pilulifera, & Iuliana, & Romana dicitur, folia habet Lactucæ, sed longiora, & magis aculeata, caule quadrangulo, altitudine trium cubitorum, & interdum quatuor. Semen habet in racemis, quod maturescit circa Iulium mensem, unde & Iuliana dicitur. Radix ei est alba, lignosa, & fibrosa.

De Urtica Cap. 2. De urtica minore.

Vrtica minor folia habet Betonicæ, sed minora, & magis aculeata, caule quadrangulo, altitudine unius cubiti, & interdum duorum. Semen habet in racemis, quod maturescit circa Augustum mensem. Radix ei est alba, & fibrosa.

De ATLYCHIPINCA, seu Aquæ gutta. Cap. LXXIII.

ATLYCHIPINCA herba est paruula, folia fundens Solani, Piperisvè, neruis secundum longitudinem procedentibus, molliora tamen, & magis acuminata. caulem breuem, tenuem, ac tenerum. Radices verò capillis similes. Sapore, & odore insigni caret. Prouenit in calidis *Pahuatlanensibus*, circa loca humentia, amplexa cautes. Frigidaque, & humenti constat natura. Propinatur vnciæ vnius mensura, ex aqua fontana, Buglossiuè, aduersus cordis affectus, quos vehementi ardore laborantes pati solent. Sedat enim calorem, arcet animi deliquium, omnemq. angustiam, atque anxietatem fugat.

De XICAMA. Cap. LXXIV.

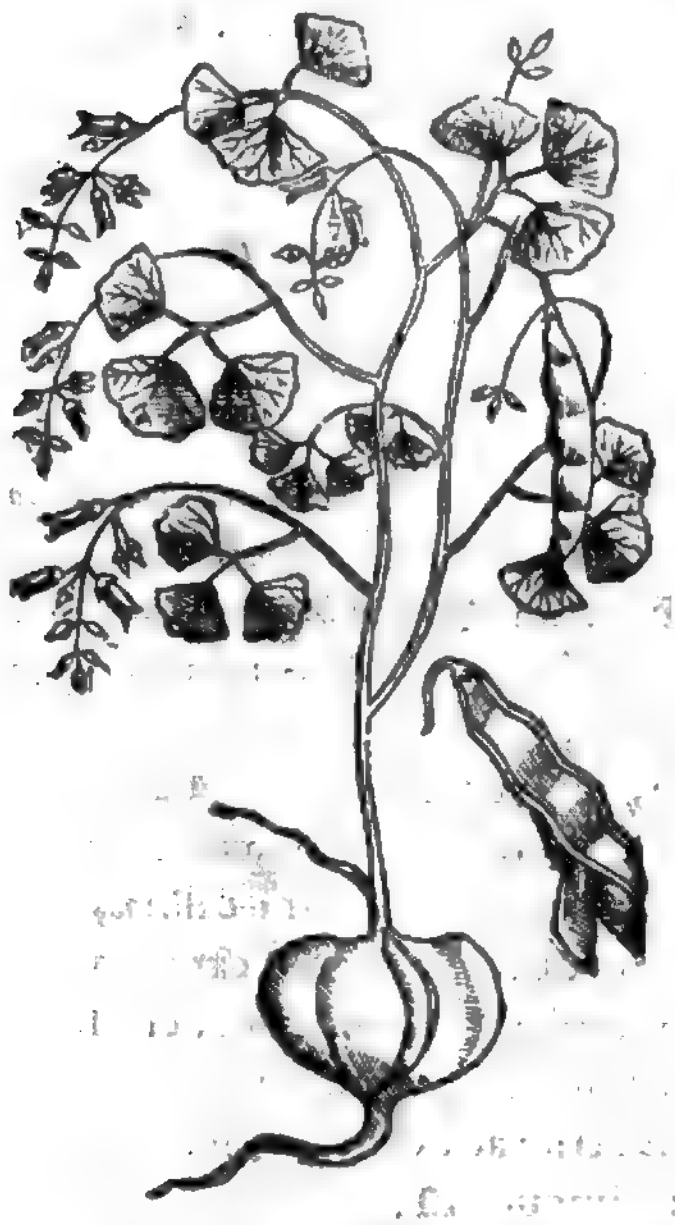

HERBA est *Xicama* vocata, volubilis, quam Mexicenses *Camotl*, seu radicem succo manantem, vocant, radicis crassæ, in orbicularem formam magna ex parte vergentis, candidæ. gratiq. nutrimenti, & impensè refrigerantis temperiei. vnde prodeunt rami tenues, teretes, longi, & per terram sparsi. è quorum singulis per longa interualla, terna oriuntur folia, composita in modum crucis, ac veluti per medium orbiculariter secta. siliquæ etiam mediocres, quibùsdam infartę lentibus. Vbique prouenit, sed præcipuè hortensibus locis, sata atque exculta. Vsus est radicum, vt quæ in mensas postremas subinde veniant, gratamque, & frigentem, & flatui generando aptam, præbeant æstuantibus alimoniam. neque admodum malam, si prius aliquandiù pendeant perflabili loco, ac permittantur ibi emarcescere. Sitim eædem extinguunt, linguæ calori, & siccitati aduersantur, febricitantibus peropportunum alimentum præstant, corporaq. refrigerant, humectant, & alunt. Saccharo conditas aliquando audio radices, aut arena obrutas, delatas fuisse in Hispanias, nec priusquam eò peruenirent vitium aliquod contraxisse.

Flores purpurei depinguntur in hoc legumine, siliqua vero nigræ.

De COZAMALO XIHVITL, seu herba Iris. Cap. LXXV.

COZAMALO XIHVITL herba est radici tenui, & longiusculæ iunixa. vnde profert caules. & in eis folia rutacea, stipantia vtrinque caulem

Digitized by Google

caulem ordine quodam. floresq. albos, & candentes, forma *Hoaxim*. Nascitur in calidis temperatisq. collibus, Mysticæ inferioris. Frigida est, siccaque, & adstringens. extergit dentes, gingiuas carne explet, ac putredinem omnem dissipat. qua in re præstanda mirabile est medicamentum, si tusa ipsa, commansauè, aut eius succus applicetur. vlceribus etiam pudendorum succurrit.

De TETZQVIXOCHITL, *seu* TZQVIXOCHITEL *saxea. Cap.* LXXVI.

HERBVLA est *Teyzquixochitl*, folia mittens Lini. caules teneros, teretes, purpureos, ac lignosos. florem Chamæmeli in summis caulibus, sed candentis ambitus, vmbilici verò lutei, qui aliquando in purpureum vergit. radices verò surculosas. nec omnino videtur distare à nostrate minori Belli vocata. Prouenit in saxis, saxosisq. locis. Radix frigida est, & adstringens. exhibetur hæmoptoicis cum maxima vtilitate, quauis mensura. Seruatur verò radix in annuos vsus.

De YOLOPATLI *Irina. Cap.* LXXVII.

Prima species.

YOLOPATLI Irina, (sic dicta à facultate cordi opem ferenti à foliorum figura Iridis folijs simili) herba est, cuius duæ reperiuntur species. prima, folia fundit Iridis minora, angustioraque. flores similes *Omixochitl*. radices verò Pyris paruis similes, subrubescentes, oblongiores, fibratasque. Posset in Narcissi species referri. Nascitur *Quauhchinanci* calida regione, iuxta montium fauces. Radix vnciæ vnius mensura deuorata, cordis dolorem, aliosque eius affectus, curare dicuntur, febres extinguere, ictisque, & ijs qui ex loco quodam excelso cecidere, aut verberati sunt, opitulari. Sunt qui asserant syncopi mederi, mœrori, ac pectoris morbis, cubitum iam euntibus deuoratam. Frigida enim, humentique constat natura. caloris, odorisque expers est. Alia *Yolopatli Pitzahoac* nuncupata, herba est carens caule, flore, & fructu. folia verò fert Plantaginis similia, sed tenaciora, crassioraque, & angustiora, ex vnica radice, singula binauè, prodeuntia. Hæc in calenti prædicta nascitur regione, saxosis locis. trita ac deuorata, febres extinguit. frigefacit enim quoquomodo corpori admoueatur.

Secunda.

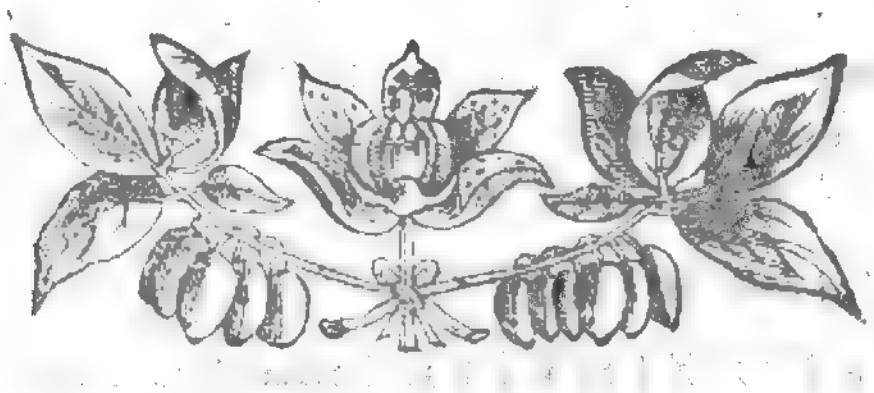

De

Digitized by Google

De MATZATLI, seu Pinea Indica. Cap. LXXIIX.

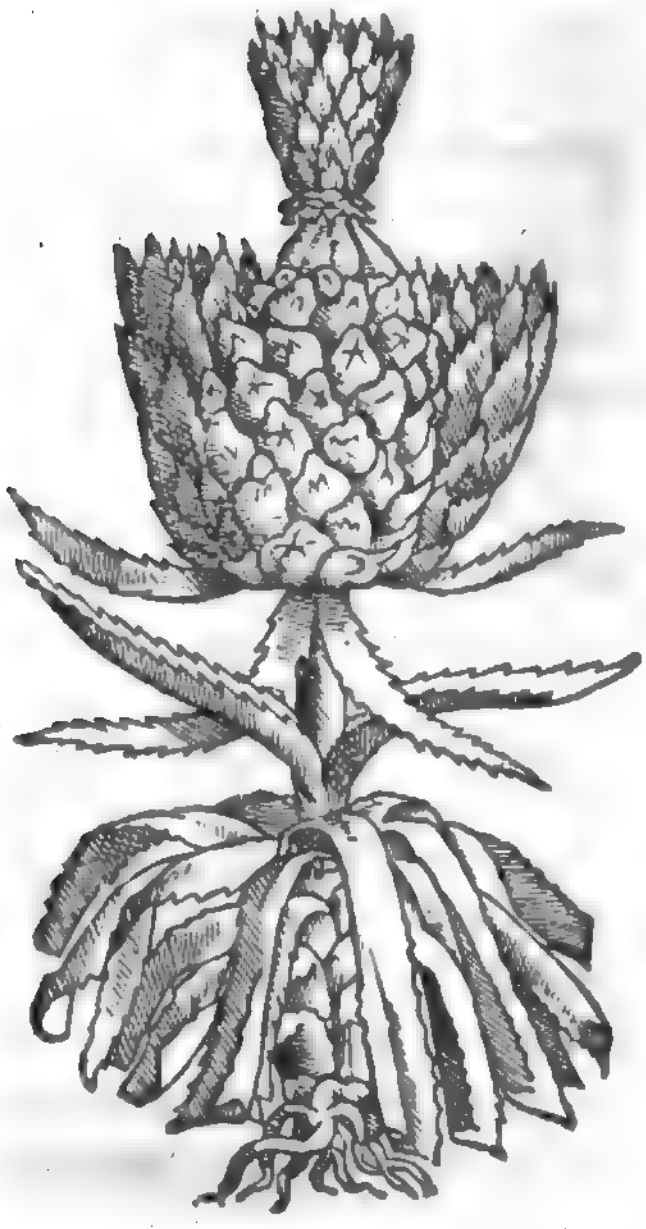

MATZATLI, seu Pinea Indica, dicta sic ab Hispanis huius orbis colonis, ob fructum, similitudinem Pineam habentem, planta est folia Iridis mittens, sed spinosa. radicem fibratam, crassamque. & vnicum pomum, germinibus circumcirca exorientibus, ac altero in culmine Pomi. detractis his ac satis, radices statim aguntur, alterumq. producitur pomum Pineis nostratibus magnopere, vt dictum est, simile, similibus stipatum germinibus. initio hoc apparet rubrum, sed procedente tempore, ac rubescente adhuc germine, pallescit. Alumna est *Haitinæ* Insulæ, huiusque nouæ Hispaniæ calidarum regionum, montosisq. in locis incola. Sapor est dulcis, aciduſque. temperies frigida, atque sicca, ac succo manans natura. Exhibetur febrientibus refrigerij gratia, & ad excitandam appetentiam. retineturque ore, vt sitim mitiget, & linguam humectet. quamquam in bilem facilè conuerti dicatur. Sapor est eius fructus, quem vulgus Malocotoneum vocant, non sine quodam, vt dictum est acore. condita aliquando saccharo, atque ita delata in Hispanias, gratissimo succo placuere. at recentia secantur in frusta, ac muria permittuntur immadescere, vt pars in bilem apta nata conuerti, exiccetur, ac velut euanescat.

Hunc Carduum sub Ananas nomine describit Acosta cap. 44. atque ex Occidente in Orientem esse translatum. Addit, cultellum, si per noctem in vulnere Pineæ illius relinquatur, corrosum esse. quod quidem à re quauis acida fieri cuiuis manifestum est.

Oviedus lib. 7. cap. 13. historiæ naturalis Indicæ, iconem excepta radice proposuit eleganterq. descripsit, sub Tatama nomine. cuius versionem lege apud Clusium in notis ad Garciam lib. 2. cap. 5. de Mangas.

Citatur etiam Theuetus, qui Nana vocari ait ab Americanis.

Eadem habet Herbarium Lugdunense lib. 18. cap. 75. vbi etiam Icon exhibetur, differens tamen paululum.

Monardes cap. 63. Strobilum, & Nucem Pineam vocari ait.

De

Рис. 7 и 8 (ст. „Дельта лица"). Черт. А. И. Ге.

Такой же вид дельты, как и в предыдущем случае, получается и при пересечении веера двумя прямыми, не проходящими через его вершину. Здесь также имеем 4 отрезка, 6 точек пересечения и 4 треугольника. Но в этом случае 4 отрезка образуют выпуклый четырехугольник, а не самопересекающийся, как в предыдущем случае. Поэтому 4 треугольника, образующиеся при пересечении веера, не имеют общей точки, а образуют выпуклый четырехугольник.

Рис. 9 (ст. „Дельта лица"). Черт. А. И. Ге.

Наконец, если веер пересечь прямой, проходящей через его вершину, то получится дельта, состоящая из 3 отрезков, 3 точек пересечения и 2 треугольников. Но в этом случае 2 треугольника имеют общую точку, а именно вершину веера, и образуют угол.

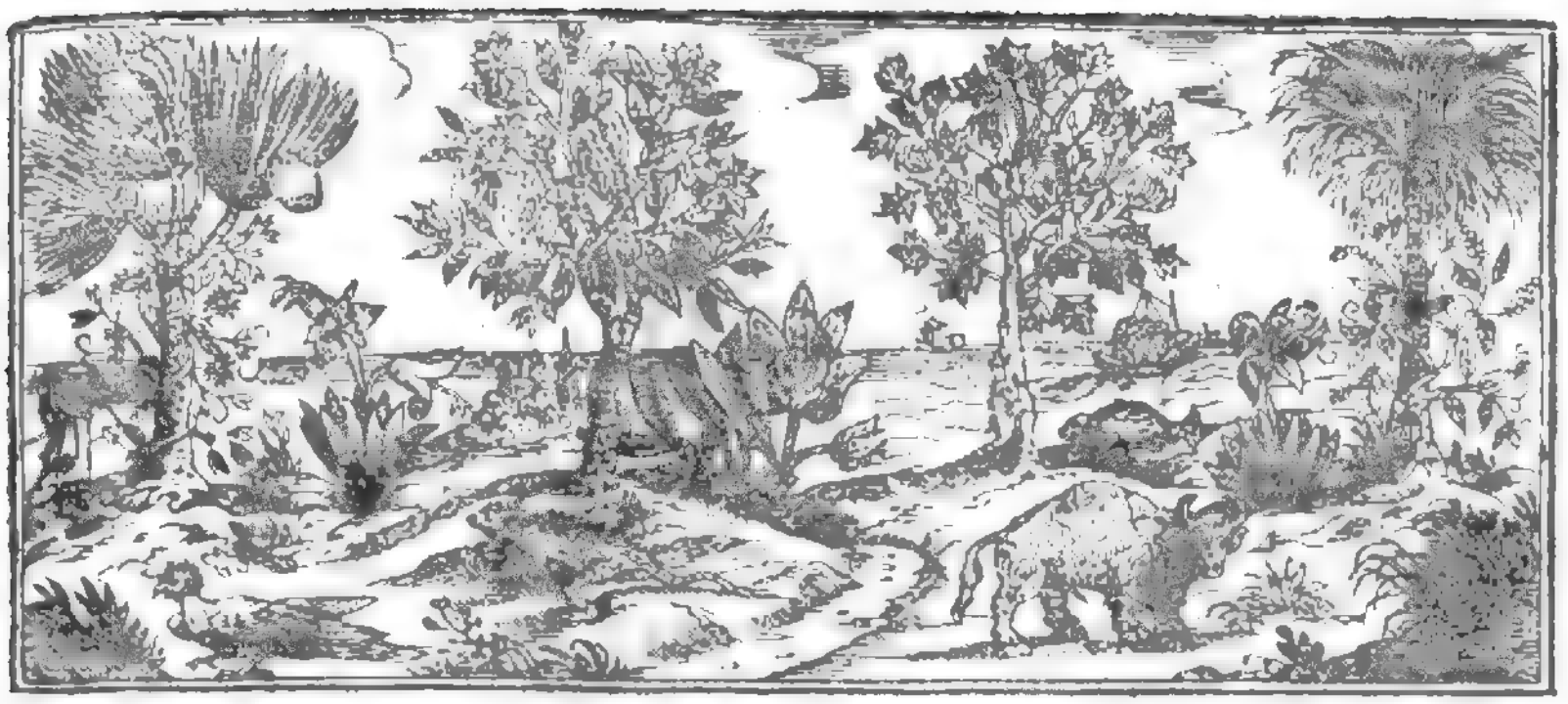

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI Liber Nonus.

ANIMALIA EXHIBET.

IOANNIS TERRENTII LYNCEI PRÆFATIO.

FERAX Rerum ac Polydædala Natura, quæ non machinata est, vt hominem cuius vnicè studiosa est, oblectet, & in sui admirationem alliciat? Quam multas hic Plantas, quarum ne nomina ad nostri orbis prius incolas peruenerant, quas occidentalis illa Mexicana regio copiosas fert, genuina sua icone expressas exhibuimus? Non ideò diues illa Natura in his vires suas euacuauit. sunt & animalia non pauca quæ Author his subiungit, facie, vsu, moribus, mirabilia, vt eorum historia declarabit, quæ longè ab Europeis nostris, Africanis, & Asianis differunt, adeò vbique omnipotens Deus, summam suam bonitatem humano generi palam facere voluit. Et licet animalia nobis inseruiant ad parandum cibum, ad œconomiam, & varias alias exercendas artes, non minimam tamen Philosophia in his sibi partem vendicat. quæ suaui animum contemplatione, in tam varijs eorum speciebus, & varijs magis eorumdem organis corporeis, & animi moribus adhuc magis varijs, pascit & recreat. Quare ad animalia nunc transimus, selecta quidem à Medico, & rara. qui & alia volet, legat Quiedi Naturalium Indicorum historiam, qui summa eadem diligentia describit. Libri etiam historiarum & nauigationum, operam suam egregiè præstiterunt in horum enarranda varietate.

De AYOTOCHTLI, seu Dasypode Cucurbitino, ab alijs Tatou, vel Armadillo dicto. Cap. I.

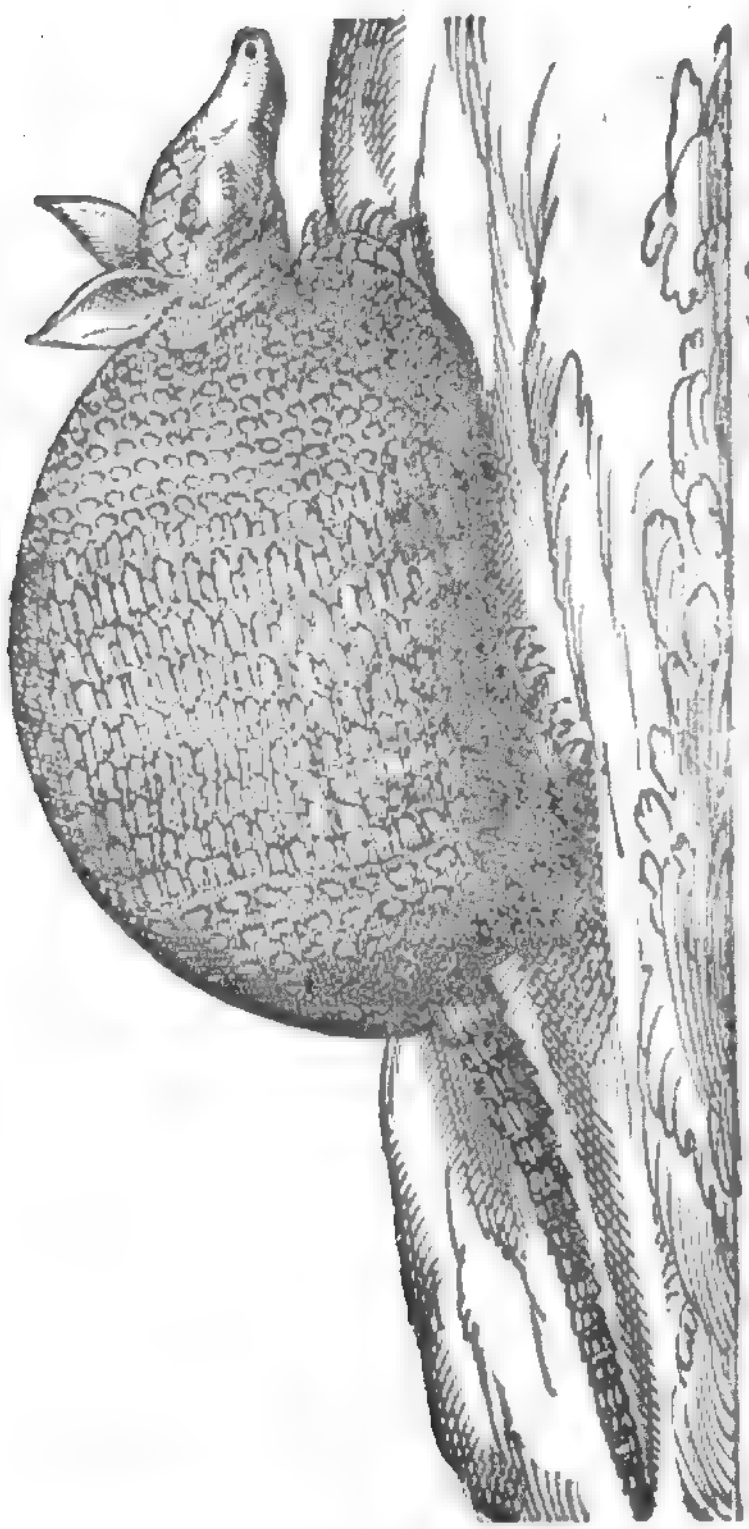

AYOTOCHTLI, seu Dasypus cucurbitinus, animal est monstrificum, & suapte natura duris armatum laminis. canis Melitensis magnitudine, sed cauda valdè lõgiori. Pedes sunt Echini terrestris, rostrumque, sed gracile, & oblongum. armatur vndequaque crusta, bellico equorum tegumento persimili, in laminas connexas atque mobiles diuisa, qua se conuoluit, & vndequaque tegit, vbi opus est. quare ab Hispanis Armadillo, quasi cataphractum, aut armatum, à Lusitanis Encobertado appellatur. Auriculæ sunt murinæ, sed longiores, nimisque graciles. Cauda longa, teres, ac geniculata, eodemque modo laminis circumuallata crustatis. Venter candet, & pelle operitur molli, humanę haud absimili, longiusculis, exilibus, ac raris pilis vestita. Formicas venatur cubans supra dorsum, & cauda ori admota, quæ rectè procedentes incidunt in insidias, & cibum deludenti suggerunt monstro. vix enim est vllum animal, qua se tueatur alatque, arte & industria destitutum. Cum fugit in præceps, caput caudamque ventriculo applicat, ac tuetur crusta, ac sese in spheram conuoluens rotatur. Quod si pertinacius quispiam insectari perseueret, sese in hominem contorquet, & interdum icto vehementer dorso suo, pectore exanimat. Versatur in vliginosis lacubus. lumbricis, piscibusque, ac vermiculis vescitur, nec non & quibusdam arborum baccis, ac pomis, & formicis, vt diximus. Caro est impensè pinguis, dulcis, & pituitosi alimenti, & excrementis redundans. Vtebantur antiqui cauda, ad eas quas Zebretanas vocant, (quarum erat apud illos vsus frequens) roborandas, & muniendas, crusta verò ad multa, quę tũ ad bellicos tumultus, tum etiam ad pacem tranquillam spectarent. Aiunt, crustam illius tritam, ac dragmæ vnius pondere deuoratam ex iure decocti saluiæ, euocato sudore, magnopere morbo Gallico curando conferre. Versatur in locis calentibus, qualis est Yauhtepecensis, lacustribus, vt diximus, & vliginosis.

NOTAE

NOTAE IOANNIS TERRENTII LYNCEI.

Animalculum hoc, describitur, à Monarde cap. 3. qui illud Armadillo nominat. reliquos Auctores vide in notis Clusij ad prædictum caput.

Describit etiam tria huius animalis genera Clusius in Exoticis cap. 15. quæ apud Iacobum Plateam Tornaci in suo Musæo animalib. præsertim auibus instructissimo, magna cum delectatione conspexi.

De ACALTETEPON, seu Monoxillo mucronato, quod priuatim Temacuilcabuya vocant, Lacerto Nouæ Hispaniæ. Cap. II.

VERSATVR in *Quauhnahuacensibus* agris, alijsque feruentribus huius nouæ Hispaniæ locis, lacerti terrificum quoddá genus *Coloto* nostrati haud absimile, nuncupatum ab indigenis hispanis *Scorpius*, duas longum spithamas, prolixa cauda, breuibus cruribus, lingua, quam interdum versat, rubra, lata, ac bifida, toruo capite, incessu graui, tardoque, & crusta intectum dura, fuluis candidisque punctis, paruulas margaritas imitantibus, aut lithospermi semina, variata. quæ à cruribus posterioribus vsque ad extremum caput in varias digeruntur formas, ab eisdem verò ad extremum caudæ in lineas annulis similes, cingentes transuersim corpus per interualla, etsi fuluæ longè sunt numerosiores. Huius animalis morsus, noxius est sed minimè lethalis. quò fit, vt visu quam ictu sit horridius, nec quemquam impetat nisi læsum, & concitatum. Lumborum caro ingesta duorum obolorum pondere, venerem mirum in modum dicitur excitare, neque ea in re Scincis cedere, crustam verò Scorpionum aduersari morsibus. Nec desunt gentes, quæ arcus suos eadem operiant, muniantque, putantes, ita venenatorum animalium noxiam naturam hebetari, atque coerceri.

De AQVETZPALIN, seu Crocodilis, quos alij Caimanes vocant. Cap. III.

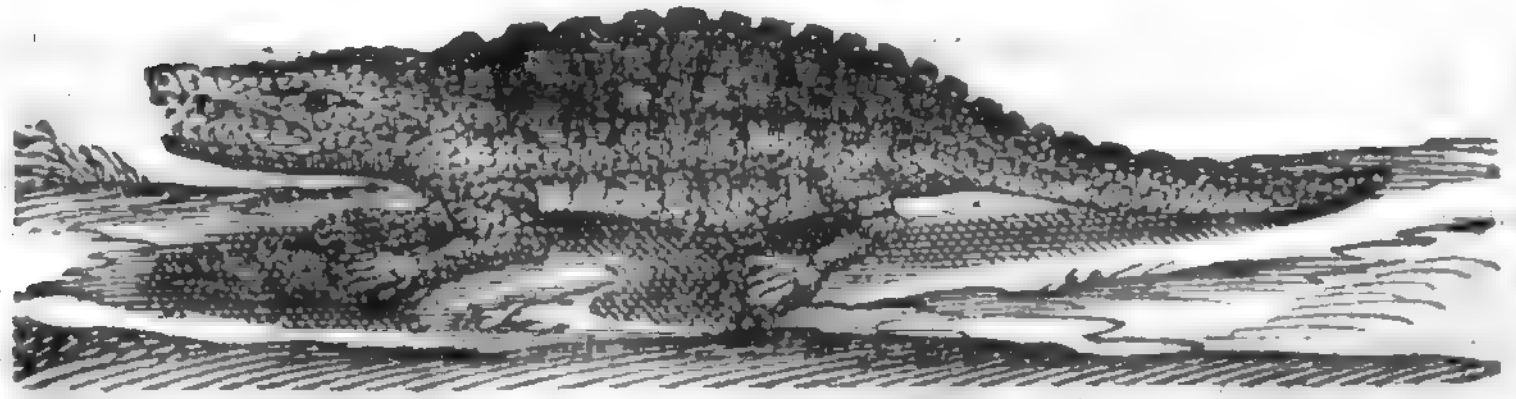

VIVVNT in quamplurimis paludibus huius nouæ Hispaniæ, alijsue aquis stagnantibus, *Crocodili* miranda corporis magnitudine, rostro prolixo, ac dentato, corpore crusta prædura, ac velut in conchas assurgente contecto, ac forma coloris nostratibus simili. mira eorum natura, truculenti mores, feritas in timidos, fugientesque, & formido (namque fugiunt audentes) iam diu ab alijs auctoribus sunt enarrata, nos nonnulla alia, experimento & pere-

Ecco la descrizione che ne dà Cuvier: « Il Pesce-Cane ha il corpo allungato, ed è coperto di piccole squame, che sono ruvide al tatto, e che hanno la forma di piccole punte. Il muso è lungo, e la bocca è posta sotto di esso. Le mascelle sono armate di denti triangolari, taglienti, e seghettati. Le narici sono aperte, e vicine agli occhi. Le pinne pettorali sono grandi, e le ventrali piccole. Le pinne dorsali sono due, e la coda è lunga, e divisa in due lobi. Questi pesci sono voracissimi, e divorano tutto ciò che loro si presenta. Si trovano in tutti i mari, ma sono più frequenti nei mari caldi. Si pescano con reti, o con ami. La loro carne è dura, e poco stimata. Il fegato è grande, e fornisce molto olio. La pelle è usata per levigare il legno, e per fare il cuoio di Russia. I denti sono usati per fare coltelli, e per altri usi. Le vertebre sono usate per fare bottoni, e per altri usi. Le pinne sono usate per fare zuppa, e per altri usi. Le ossa sono usate per fare colla, e per altri usi. Le uova sono usate per fare frittate, e per altri usi. Le interiora sono usate per fare salsicce, e per altri usi. Le branchie sono usate per fare polvere da sparo, e per altri usi. Le ossa della testa sono usate per fare bottoni, e per altri usi. Le ossa delle pinne sono usate per fare bottoni, e per altri usi. Le ossa della coda sono usate per fare bottoni, e per altri usi. Le ossa del corpo sono usate per fare bottoni, e per altri usi. Le ossa delle mascelle sono usate per fare bottoni, e per altri usi. Le ossa dei denti sono usate per fare bottoni, e per altri usi. Le ossa delle vertebre

ex aceto, multo addito pipere, caryophyllis, atque ſiliquaſtro Indico, à Mexicanis verò ſiliquaſtro ſolo, ſeu intrito ſeu integro, familiariſſimo illis, ac prægrato condimento. Nomen accepit à rara, ludicraque, qua prædituſ eſt forma.

De AXIN, ſeu vermium quorumdam pinguedine. Cap. V.

NASCVNTVR in arboribus *Quapatli*, aut alijs, quas noſtri ob ſimilitudinem Prunos vocant, cum tamen ad Myrobalanorum Arabicorum pertinere genus alicui fortaſſis videri poterit, vermes quidam hiſpidi *Axocuillin*, ſeu ferentes *Axin*, pallentes, vix longi, binos latos digitos, ac pennam craſſi anſerinam. Hos indigenæ ab arboribus deturbatos, permittunt ad ignem ex aqua elixari, aut diſcoqui donec comminuantur, & adeps eiuſdem coloris *Axin* nomine ſupernatet, atque emineat. Colligunt hunc ad vſus multiplices incolæ, & conformant in globulos, è butyro vaccino parari ſolitis haud abſimiles; olei odore, & lenitate, & ad omnia quibus oleum conferre ſolet, præſtantiſſi nos. non tamen in nutrimenti vſum adhuc venere. Dolores quamcunque corporis partem occupantes ſedant. neruos tenſos laxant, emolliuntque. diſcutiunt tumores, aut, ſi natura ad id potius propenſa ſit, maturant. Eryſipelatis deſinentibus conferunt. vlceribus ferunt ſuppetias, conuulſisque, necnon enterocœlis, addita reſina, ac *Picielt*. collectionesque cuiuſuis generis breui admodum minuunt, atque diſcutiunt.

Simile quid de vermibus è terra ertis, & in vnguentum coctione mutatis, refert Monardes Cap. 52. eundemque effectum adſcribit in Eryſipelate, quem Author noſter huic verminum oleo.

De AVE paradiſea. Cap. VI.

OFFENDIT tándem veras Apodes vita, & quæ per tot ſecula homines latuerant, nauigatio in Malucas deprehendit. nempe aues, non pedum tantum vlu, quales multo antea tempore innotuerant orbi, ſed pedibus ipſis omnino carentes, & eorum loco pennas fuluas, hiſpidas, tenues, duas ſpithamas & quatuor vncias longas, à medio circiter corpore prodeuntes, crinium craſſiorum inſtar, ſortitas. quorum vſus eſt (ſi vſquam volatu ceſſant) arboribus appendere, quando conſedendi ſunt impotes, & alligari inter ſeſe marem & fœminam, cum foueæ dorſi maris impoſita oua, cauitate antica, fœmina incubat, fouet, & amplectitur. Sunt enim qui affirment, perpetuos volatus edere, ac ſublimi ſemper pendere cœlo. &, ſi in ſolum deturbari caſu aliquo contingat, à pueris facili opera deprehendi. neque enim difficile eſt in tanta corporis paruitate, ac pennarum amplitudine in aere ipſo veluti in arborum ramulis, aut in infimo collocari ſolo, ac veluti iacere. vix enim Carduelem, ac Anthillidem vincunt magnitudine, cum pennarum ambitu, quæ duas ſpithamas & vncias quinas prolixæ ſunt, aquilis non cedant. Sunt hæ magna ex parte tenues, rufeſcentes ex albo, & è ſcapulis & reliquo corpore, non ab humeris, brachijſue, cum eis careant, procedentes. Roſtrum eſt nigrum, binas ferè pro-

Digitized by Google

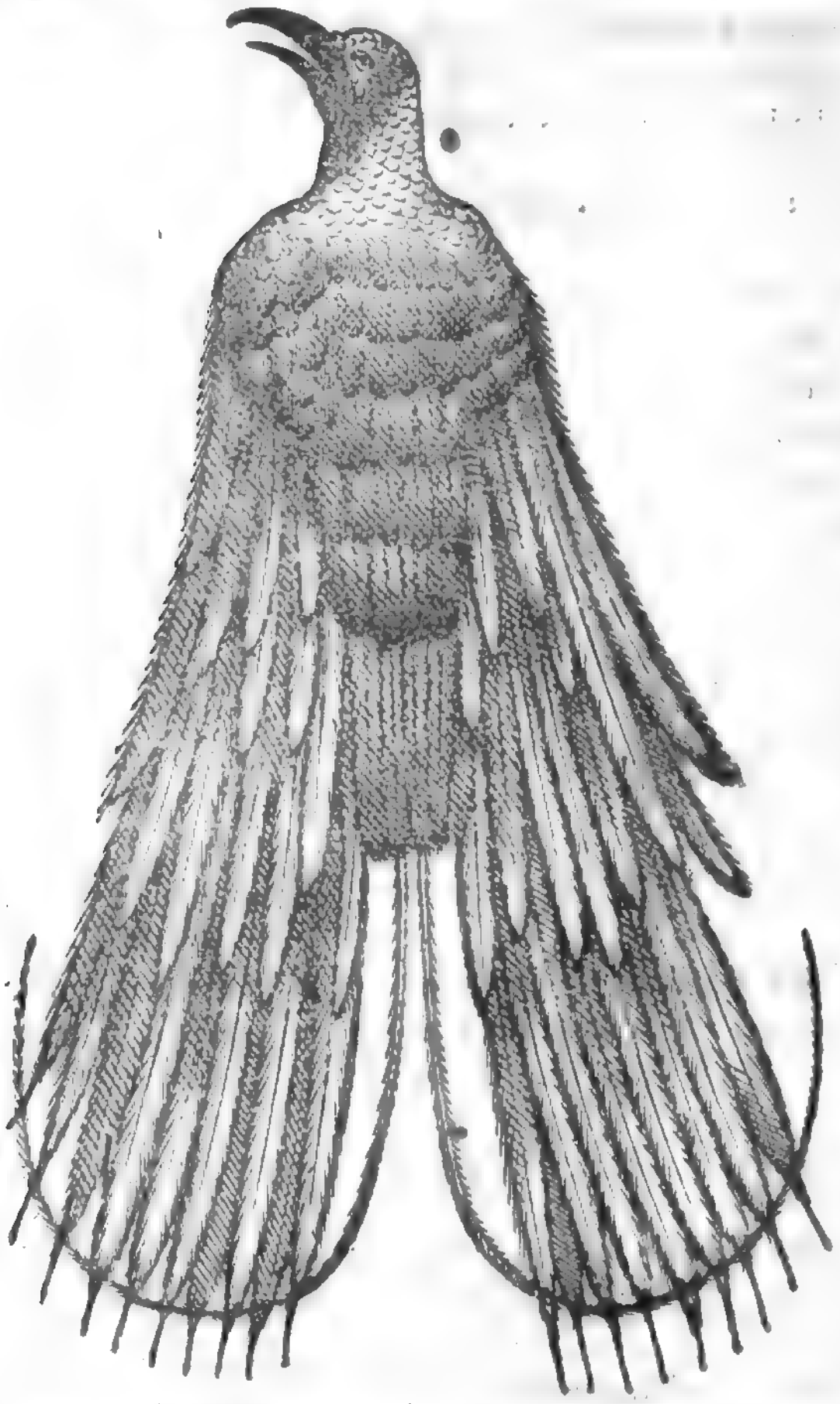

lixum vncias, ac medio eriter incuruum. Colũbinum caput collumq; sed caput partim aureo, & partim pauonino colore præditum; collum verò infernè pauonino, aureo verò supernè. pectus, ac dorsi pars quædam aurea est, sed fuluis hemicicyclis veluti vndulata dorsũ verò ad extremum vsque caudæ, quæ admodum breuis est si cum reliquarum pennarum prolixitate cõparetur, fuluum, sed vergens in fuscum. Rore viuit, vaporibusque, & fortassis animalibus paruulis, ac penè nullis, nisi quæ fortè sunt in aeris parte excelsiori. prouidente natura, vt quæ nonnisi in aere pendere poterat, nullo, aut ibidem tantum parato vteretur alimento. & cum perpetuò ieiuna, intestina sint, carnosum, & quantum satis est, & pinguedine redundans, corpusculum reperiri. Ornant indigenæ hac aue desiccata caput, vsi ea cristæ loco, ob pennarum pulchritudinem, colores varios, & eiusdem auis rariratem, ac formam spectandam.

Solertissimus rerum naturalium indagator Vlisses Aldroandus, historiam huius auis vna cum speciib. diligentissime, & copiosissime in Ornithologiæ opere suo prosecutus est. Huic accessit Carolus Clusius, qui in Auctario suo ad exotica, opinionem illam iam ab omnibus receptam, has Manucodiatas, nempe pedib. carere; planè refellit, auesque in Hollandiam vna cum suis pedib. delatas esse asserit.

De CERCOPITHECIS. Cap. VII.

OFFENDVNTVR iuxta calidiora nouæ Hispaniæ loca, *Cercopitheci*, quos Mexicenses *Ocumatli* vocant, varia magnitudine, atque colore. Reperies nanque nigros, pallentes, fuscosque, magnos, mira parnitate, ac mediocres.

diocres, alios capitibus caninis, ac omnes penè filiorum amplexu graues. Mirabile est, arborum ramos, quas conscenderunt, in viatores torquere, & iaculari; transilire flumina caudis inuicem apprehensos, & ab arboribus fluuijs vicinis vibratos. ac super omnia, sagitta aliouè telo vulneratis, quantam possunt ne dicam quantam solent homines hominibus, opem ferre, admotisque folijs, aut arborum musco vulneri, sanguinem fluentem sistere, atque ita vitam, si fieri possit, tueri. Educant filios singulos, pariuntque, & circumferunt, amplexu tenaci adhærescentes mira pietate, & amore erga prolem. atque id iuxta montium verrucas, & summa cacumina, vbi venatores pyram construunt Maizio circundatam, adiecto lapide *Cacaotetl*, seu coruino, cuius est natura, igne calefactum, tonitruum edere, atque desilire. Concurrunt *Cercopitheci* ac iuxta incumbunt, edentes sparsum *Cacaotetl*. sed perterrefaciente eam gentem subito lapide, obliti filiorum, ac veluti expertes luminis aufugiunt, deserentes sobolem carissimam, relinquentesque in prædam venatorum. Cæteraque ad eorum naturam spectantia, adeò nota sunt cunctis, vt à me rursus hac in parte referri fuerit superuacaneum. Illud non est prætermittendum, Cercopithecorum ossa tusa atque deuorata, dolores à Gallica lue ortos, sudore euocato, tollere, atque sedare.

De Cercopithecis vide plura apud eos qui animalium historiam conscripserunt: quib. adde Clusium in Auctario suo ad exotica, vbi noua quadam describit genera.

De COZCAQVAVHTLI. Regina Aurarum. Cap. VIII.

REGINAM esse aiunt *Cozcaquauhtli* auium, quas Mexicenses Auras vocant. Gnosiarum aquilarum æquat magnitudinem corpus vniuersum, præter collum, & eas partes quæ sunt iuxta pectus (ex nigro nempe purpurascentes) fuluum est, ac pullum. alæ subtus circa exortum nigræ, cætera cinereę, desuper verò mixtim, fuluæ, nigræ, & vergentes nonnihil in purpureum. crura rubra sunt, & vnci vngues. rostri extrema, quæ psittaci esse iudices (tam est indistincta similitudo) alba sunt, cætera sanguineo colore tincta. amplum est narium foramen, oculi nigri, Iris fulua, rubræ palpebræ, sanguineo colore perfusa frons, & plicatilibus rugis torua, quas tamen nonnunquam explicat. qua in re vocatos Gallopauos videtur æmulari, & pilis quibusdam veluti retorridis, rarisque, & Aethiopum pilis haud absimilibus. Cauda est Aquilæ, infernè cinerea, foris verò nigra. Anguibus, muribus, ac lacertis, quos rapit, victitat, sed morticinis maximè, humanoque cum fortè paratum illud offendit, stercore. Sublimipeta auis est, & nimium extensis, expansisque volat alis, vix volatum intermittens. Indigena est huius prouinciæ. Veris educat tempore. obsistit vi incredibili ventis, contranititurque aduersantibus, eisdem sedibus perstans immobilis. Caro est inutilis, & nutrimento à nemine (quod adhuc compererim) nisi medicinæ gratia degustato. Fertur huius auis plumis mederi Indos vlceribus admotis, carnibusq; elixis alimoniæ loco, durãte affectu denoratis. quas aiunt etiam morbo Gallico, præsentaneo quodam remedio mederi.

Infernus cap. 19. huius Speciem Auram ipsam Tzopilotl describit.

De

H. SCHMIDT: Beiträge zur Kenntnis der Tuberkulose. III. Mitteilung. (Aus dem pathologischen Institut der Universität Bern.) (Beiträge zur pathologischen Anatomie und zur allgemeinen Pathologie. Bd. 47, Heft 1, S. 1—20. 1910.)

Verf. hat Kaninchen mit Röntgenstrahlen behandelt und dann mit Tuberkelbazillen infiziert. Er kommt zu dem Schluß, daß die Bestrahlung keinen Einfluß auf den Verlauf der Tuberkulose hat. Ref.

A. C. JORDAN: Über die Wirkung der Röntgenstrahlen auf die Tuberkulose. (Aus dem Laboratorium für Röntgenstrahlen des Allgemeinen Krankenhauses in Hamburg-Eppendorf.) (Beiträge zur Klinik der Tuberkulose. Bd. 15, Heft 1, S. 1—20. 1910.)

Verf. hat Kaninchen mit Röntgenstrahlen behandelt und dann mit Tuberkelbazillen infiziert. Er kommt zu dem Schluß, daß die Bestrahlung keinen Einfluß auf den Verlauf der Tuberkulose hat. Ref.

Anser ferus. Anas ferina. Anas clangula. Anas fusca. Anas marila. Anas cinerea.

Von der Fischfauna Ostpreußens, in der Umgebung der Stadt Königsberg, ist eine Arbeit von Dr. Hermann Lühe erschienen, die in Anbetracht der Tatsache, daß Ostpreußen ein Land der Seen ist, ein besonderes Interesse beanspruchen darf. Lühe, Hermann, Die Fische der Umgebung von Königsberg. Schriften der Physikalisch-ökonomischen Gesellschaft zu Königsberg i. Pr. 1907. 48. Jahrgang. 1. Heft. Mit 1 Tafel und 2 Figuren im Text. Königsberg 1907. S. 1—16.

Fig. 1. Schleie (*Tinca vulgaris*) mit Hautwucherungen. Nach Lühe.

Fig. 2. Schleie (*Tinca vulgaris*) mit Hautwucherungen. Nach Lühe.

A Specimen of the genuine Spondylus Gaederopus, with a perfect Pair of Valves, and the Animal in its natural Situation, as it appears when alive. Fig. 1. The Animal. Fig. 2. The Shell, with the Animal in it. Fig. 3. The Animal, with the Shell open. Fig. 4. The Shell, with the Animal out of it. Fig. 5. The Animal, with the Shell shut. Fig. 6. The Shell, with the Animal out of it.

quam flores herbarum quarum alitur melligenæ, durent superstites. postquam verò marcuere, ad pinus, aliasque arbores sese quadam naturæ prouidentia conferat (quod est fide dignissimorum virorum testimonio compertum, & scribarum fide non vno comprobatum in loco,) eique rostro affixo se seruet appensam, donec sex plus minusue transactis mensibus, ac decidentibus iam pluuijs, agris vernantibus, ac gratis herbis rursus ortis, atque florescentibus, denuò reuiuiscat, similes vices sæpius subitura. Nec nugæ sunt, aut cuiquam debet esse dubitatum. seruata quippe est non semel auis stipiti affixa intra cubiculum, & cum sex menses exanimis pependisset, quo tempore sibi natura comparatum est reuixit, ac demissa in vicinos agros volitauit. Aiunt præterea, eius puluerem deuoratum, mederi epilepticis. Plures sunt harum auicularum differentiæ, colorum varietate, ac corporum distantes magnitudine. quales sunt *Quetzal hoitzitzillin*, *Zochio hoitzitzillin*, *Xiuh hoitzitzillin*, & *Tozcacoz hoitzitzillin*, *Totac hoitzitzillin*, *Tenoc hoitzitzillin*, & *Hoitzitzillin*.

De HOITZTLACVATZIN, seu Tlacuatzin spinoso Hystrice Noue Hispaniæ. Cap. XII.

ANIMAL est *Hoitztlacuatzin*, canis mediocris magnitudinem æquans, colore nigrum, Melis aut *Tlacuatzin* forma, à quo trahit nomen. tegitur idem spinis cauis, acuminatis, tres vncias longis, & hystricis spinis aculeisque perquam similibus, pilis tamen quibusdam mollibus, si caput excipias, inter sectis, atrauè lanugine, sed circa exortum candenti. Iaculatur eas in canes insectantes, nulla eorum industria, aut conatibus excutiendas. nam sensim magis magisque iactatione defiguntur, donec viscera perforent quadam naturali vi, trahantque corporis innatum humorem, atque ita transfixum confossumque canem tabefaciant. Seruant Indi hos aculeos, aiuntque nouem horum, si leui igne calefiant, & exiccentur ita vt eorum vis non euanescat, in tenuumque puluerem redigantur, ac ex vino aut aqua propinentur, lapides renum frangere, emundareque vrinæ vias, ac vesicam, appetitusque venereos excitare, tum etiam dolori capitis sedando opem ferre, esseque vtilissimos. nam fronti, aut temporibus admoti, sponte sua adhærent figunturque,

nec

ngaio and karaka (Olearia, ngaio Raoulia, Melicytus ramiflorus, Corynocarpus laevigata). Other plants, such as the kawakawa (Macropiper excelsum), the kiekie (Freycinetia banksii), the kowhai (Sophora tetraptera), the pohutukawa (Metrosideros tomentosa), the rata (Metrosideros robusta), the rimu (Dacrydium cupressinum), the totara (Podocarpus totara), the tutu (Coriaria ruscifolia), the wharangi (Melicope ternata), and others, are used in medicine, for dyeing, for making cordage, or for other purposes. Of the fauna, the dog, the rat, the pig, the kiwi, the moa, and the whale are used for food, and the bones of the moa, the whale, and the dog for various purposes. The feathers of the huia, the kaka, the kakapo, the kiwi, the moa, the pigeon, the tui, and the weka are used for ornamental purposes. The skins of the dog, the kiwi, the moa, and the seal are used for clothing, and the skin of the dog for ornamental purposes. The teeth of the dog, the pig, the seal, and the whale are used for ornamental purposes. The shells of the pipi, the toheroa, and the tuatua are used for food, and the shells of the paua for ornamental purposes.

FIG. 1.—Kochi lin. (Cat. 4711.)

FIG. 2.—Kochi lin. (Cat. 4712.)

Fig. 1 (Cat. 4711) is a conventional representation of a human face. Fig. 2 (Cat. 4712) is a conventional representation of a human figure.

ἀναπεπταμένοις ἐπιπέδοις ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσιν ἔχουσι τὰς ἀκάνθας· ἐπὶ δὲ τοῦ κατὰ τὴν κεφαλὴν μέρους ἐστὶν ἐπίπεδον ἀναπεπταμένον, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ ἄκανθα· ἐπὶ δὲ τοῦ κατὰ τὴν οὐρὰ

maçatl) primi sunt, quos vocant *Aculliame*, Hispanicis omnino similes forma, magnitudine, ac aliqua natura. Minores his apparent *Quauhtlamaçame*, sed vsq; adeo à cæterorum timiditate alieni, vt vulnerati, homines ipsos adoriantur, ac sæpenumerò interimant. Hos sequuntur magnitudine *Tlalhuicamaçame*, qui forma & moribus essent eis omnino similes, ni timidiores viderentur. Minimi omnium *Temamaçame* sunt. Sed hos, ac reliqua

Ceruorũ No. Hisp. genera.

TEMAMAÇAME.

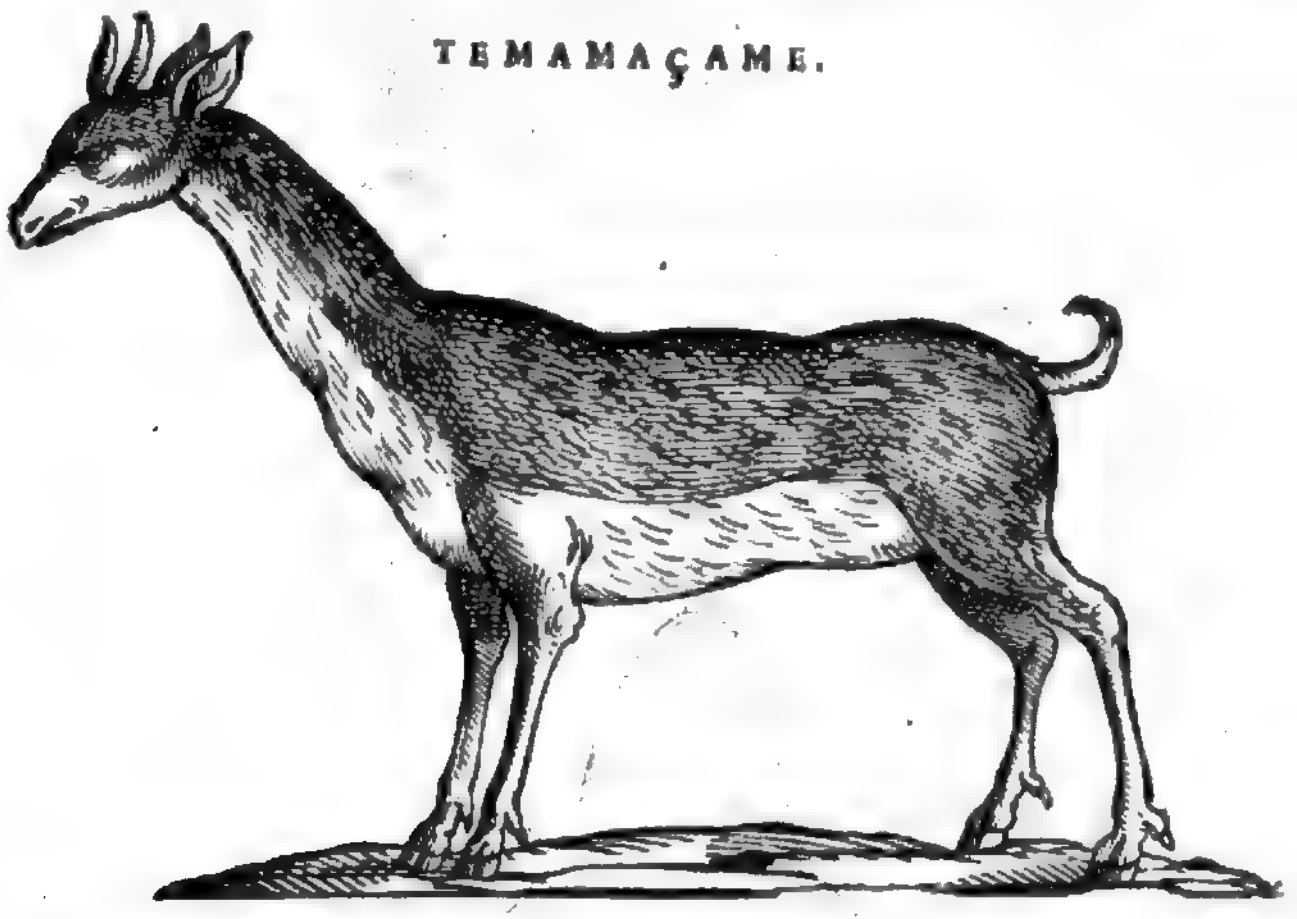

genera, inter quæ numerantur *Teuhtlalmaçame*, *Temamaçame*, & huiusmodi alia permulta, ego potius computauerim inter Capreos. Nunc quinam Ceruorum, Dorcadumuè, lapidem vocatum Bezoar, aut dominum veneni generent inter se, erit vt opinor narrare opportunum. Accepimus à peritis venatoribus, & qui in dissectis hisce animalibus prædictos lapides non semel inuenerunt, reperiri in ouibus illis Peruinis, cornuum expertibus, quas *Bicuinas* vocant; (sunt enim aliæ cornutæ *Taruca* vocatæ, & aliæ, quas dicunt *Guacanas*) præterea in *Teuhtlalmaçame*, quæ caprarum mediocrium, paulouè maiori constant magnitudine. Pilo teguntur cano, & qui facilè auellatur, fuluoq; sed lateribus, & ventre candentibus, vnde Berrendos indigenæ Hispani vocare solent. Cornua gestant iuxta exortum lata, ac in paucos, paruosq;, teretes ac præacutos ramos diuisa, & sub eis oculos, quorum imaginem exhibemus. Deinde in quodam Damarum genere, quas *Macatl chichiltic*, aut *Temamaçame*, appellant, breuissimis cornibus, acutissimisq;. coloris fului, fusci, & inferne albi, quarum quoque præstita est imago. Necnon in Ibicibus, quorum hic redundat copia; vt Hispanos & apud hanc regionem frequentes ceruos taceam, in quibus quoq; est lapidem, de quo præsens est institutus sermo reperire. Capreas etiam cornuum expertes, quas audio passim reperiri apud Peruinos. & vt summatim dicam, vix est ceruorum caprearumq; genus vllum, in cuius ventriculo, aliaue interna parte, sua sponte, ex ipsis alimoniæ excrementis lapis hic, qui etiam in Tauris, vaccisq; solet offendi, non paulatim con-

Caprei No. Hisp.

Bezar lapidis historia.

Digitized by Google

pes, qui in hac figura est, ut ex ea videre licet, ad pedalem longitudinem, & ad semipedalem latitudinem, & ad digitum crassitudinem, ut ex ea videre licet, ferreus est, & ad ferrum ligneum, quod

Darwin, in Darwin and Modern Science, ed. A. C. Seward (Cambridge, 1909), p. 70; and see Wilson, Life of Darwin, ii. 339. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 238. Huxley's review of Kingsley's Water-Babies is in Collected Essays, viii. 229. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 25. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 26. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 239. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 240. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 27. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 28. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 241. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 242. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 29. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 30. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 243. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 244. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 31. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 32. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 245. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 246. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 33. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 34. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 247. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 248. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 35. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 36. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 249. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 250. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 37. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 38. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 251. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 252. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 39. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 40. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 253. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 254. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 41. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 42. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 255. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 256. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 43. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 44. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 257. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 258. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 45. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 46. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 259. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 260. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 47. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 48. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 261. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 262. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 49. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 50. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 263. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 264. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 51. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 52. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 265. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 266. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 53. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 54. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 267. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 268. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 55. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 56. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 269. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 270. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 57. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 58. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 271. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 272. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 59. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 60. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 273. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 274. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 61. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 62. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 275. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 276. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 63. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 64. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 277. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 278. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 65. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 66. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 279. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 280. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 67. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 68. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 281. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 282. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 69. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 70. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 283. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 284. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 71. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 72. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 285. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 286. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 73. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 74. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 287. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 288. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 75. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 76. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 289. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 290. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 77. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 78. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 291. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 292. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 79. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 80. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 293. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 294. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 81. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 82. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 295. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 296. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 83. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 84. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 297. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 298. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 85. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 86. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 299. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 300. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 87. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 88. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 301. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 302. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 89. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 90. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 303. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 304. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 91. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 92. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 305. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 306. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 93. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 94. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 307. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 308. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 95. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 96. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 309. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 310. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 97. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 98. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 311. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 312. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 99. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 100. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 313. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 314. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 101. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 102. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 315. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 316. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 103. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 104. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 317. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 318. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 105. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 106. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 319. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 320. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 107. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 108. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 321. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 322. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 109. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 110. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 323. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 324. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 111. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 112. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 325. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 326. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 113. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 114. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 327. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 328. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 115. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 116. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 329. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 330. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 117. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 118. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 331. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 332. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 119. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 120. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 333. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 334. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 121. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 122. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 335. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 336. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 123. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 124. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 337. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 338. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 125. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 126. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 339. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 340. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 127. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 128. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 341. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 342. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 129. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 130. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 343. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 344. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 131. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 132. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 345. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 346. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 133. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 134. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 347. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 348. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 135. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 136. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 349. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 350. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 137. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 138. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 351. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 352. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 139. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 140. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 353. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 354. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 141. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 142. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 355. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 356. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 143. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 144. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 357. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 358. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 145. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 146. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 359. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 360. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 147. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 148. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 361. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 362. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 149. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 150. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 363. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 364. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 151. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 152. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 365. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 366. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 153. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 154. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 367. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 368. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 155. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 156. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 369. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 370. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 157. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 158. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 371. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 372. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 159. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 160. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 373. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 374. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 161. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 162. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 375. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 376. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 163. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 164. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 377. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 378. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 165. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 166. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 379. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 380. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 167. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 168. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 381. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 382. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 169. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 170. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 383. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 384. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 171. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 172. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 385. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 386. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 173. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 174. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 387. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 388. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 175. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 176. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 389. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 390. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 177. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 178. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 391. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 392. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 179. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 180. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 393. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 394. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 181. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 182. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 395. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 396. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 183. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 184. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 397. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 398. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 185. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 186. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 399. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 400. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 187. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 188. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 401. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 402. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 189. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 190. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 403. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 404. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 191. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 192. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 405. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 406. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 193. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 194. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 407. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 408. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 195. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 196. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 409. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 410. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 197. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 198. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 411. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 412. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 199. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 200. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 413. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 414. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 201. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 202. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 415. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 416. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 203. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 204. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 417. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 418. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 205. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 206. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 419. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 420. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 207. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 208. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 421. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 422. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 209. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 210. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 423. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 424. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 211. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 212. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 425. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 426. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 213. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 214. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 427. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 428. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 215. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 216. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 429. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 430. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 217. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 218. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 431. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 432. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 219. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 220. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 433. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 434. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 221. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 222. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 435. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 436. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 223. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 224. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 437. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 438. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 225. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 226. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 439. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 440. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 227. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 228. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 441. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 442. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 229. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 230. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 443. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 444. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 231. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 232. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 445. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 446. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 233. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 234. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 447. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 448. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 235. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 236. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 449. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 450. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 237. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 238. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 451. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 452. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 239. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 240. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 453. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 454. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 241. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 242. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 455. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 456. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 243. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 244. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 457. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 458. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 245. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 246. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 459. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 460. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 247. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 248. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 461. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 462. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 249. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 250. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 463. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 464. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 251. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 252. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 465. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 466. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 253. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 254. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 467. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 468. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 255. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 256. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 469. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 470. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 257. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 258. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 471. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 472. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 259. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 260. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 473. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 474. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 261. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 262. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 475. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 476. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 263. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 264. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 477. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 478. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 265. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 266. Kingsley's letter to Huxley is in Life and Letters of Huxley, i. 479. Huxley's letter to Kingsley is in Life and Letters of Huxley, i. 480. Kingsley's letter to Darwin is in Life and Letters of Darwin, iii. 267. Darwin's letter to Kingsley is in Life and Letters of Darwin, iii. 268. Kingsley's letter to Huxley is in Life and

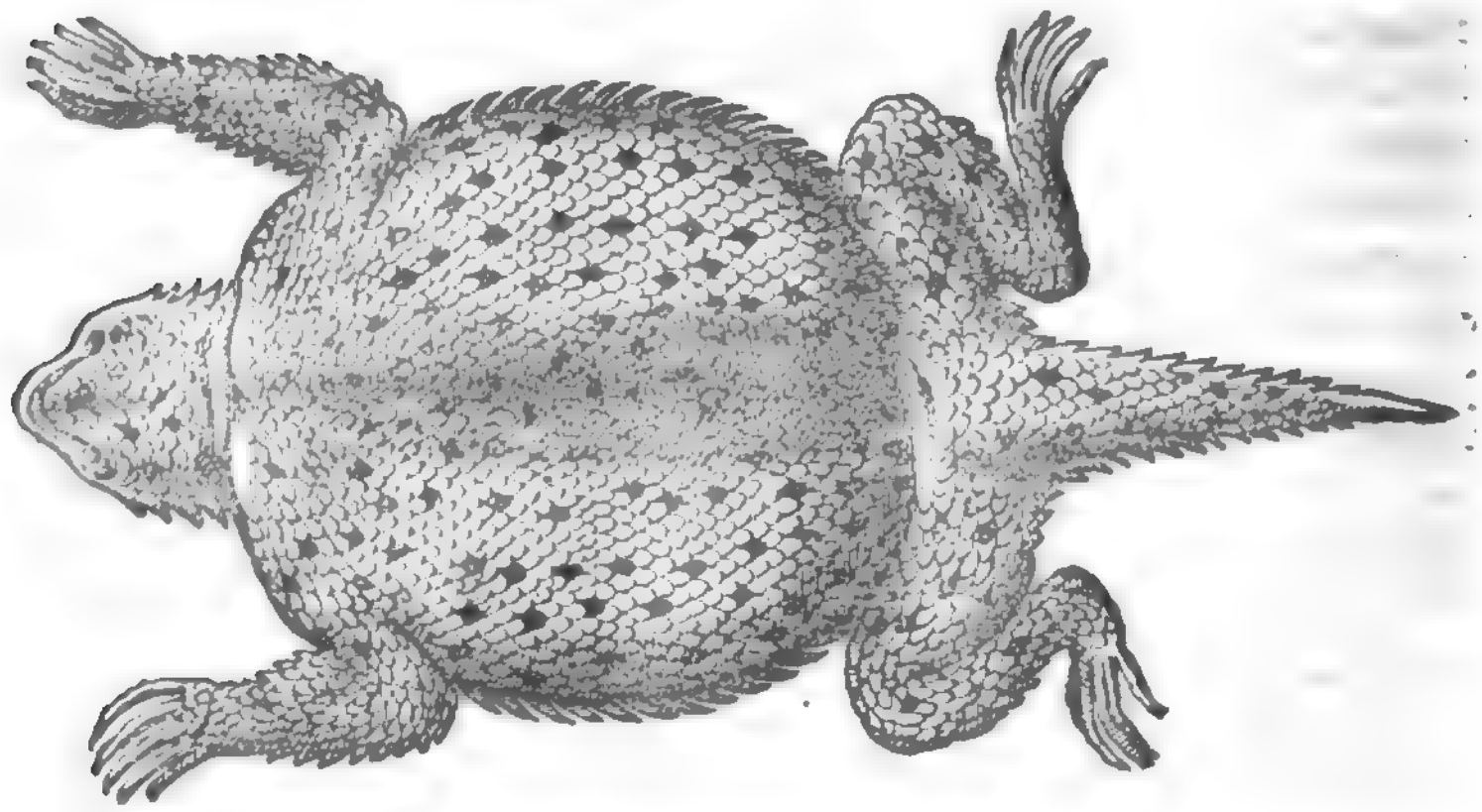

nus forma, ni longè minor esset, nec vncias quatuor, longitudine aut latitudine, æquans. cartilagineum autem est, & multis variatum coloribus, gelidum semper tactu repertum, tardi incessus, ac rarò mutans locum, etiam contrectatum, atque apprehensum. Sed caput est durissimum, & quibusdam eleuatum horrensq; aculeis, corrollæ modo dispositis. Gaudet ab hominibus apprehendi, manibus gestari, contrectariq;, placida quadam securitate, ac tranquillitate immobilis. quamobrem amicus hominis ab indigenis nuncupari solet. Illud est in eo mirabile, & nulli alij quod sciam commune, compressis, vexatisve oculis, aut capite; aut parum indulgenter tractatis, sanguinis guttas per eos effundere, ac longius iaculari, qualis detrahi solet ab homine tẽperatissimo, & sana fruenti valetudine. tanto interdum impetu, vt ad trium passuum distantiam, contingat reiectari. Siccatum hoc ad ignem, redactum in leuorem, deuoratumq; ex vino aut aqua, drachmæ vnius mensura, morbo gallico, & doloribus ab eo euenientibus, magnopere auxiliari solet, quod multis certissimisq; est comprobatum experimentis, vacuata morbi causa per superna infernaq;, ac demum euacuata vrina permixta pituitæ, alijsq; longis, crassisq; filamentis. Viuit in montibus frigidarum regionum; vbi passim offenditur.

De TEVHTLACOT ZAVHQVI, seu Domina serpentum. Cap. XVII.

SERPENS est atrocissimus *Teuhtlacot zauhqui*, quem indigenæ Hispani viperam ob lethalis morsus immanitatem atque sæuitiam, vocant, quaternos pedes aut amplius longus, & vnum, vbi mediocriter crassus est, latus, dorso eminenti, viperino capite, ventre ex albo pallescente, lateribus opertis candentibus squamis, fascijs tamen pullis per interualla inter-

Digitized by Google

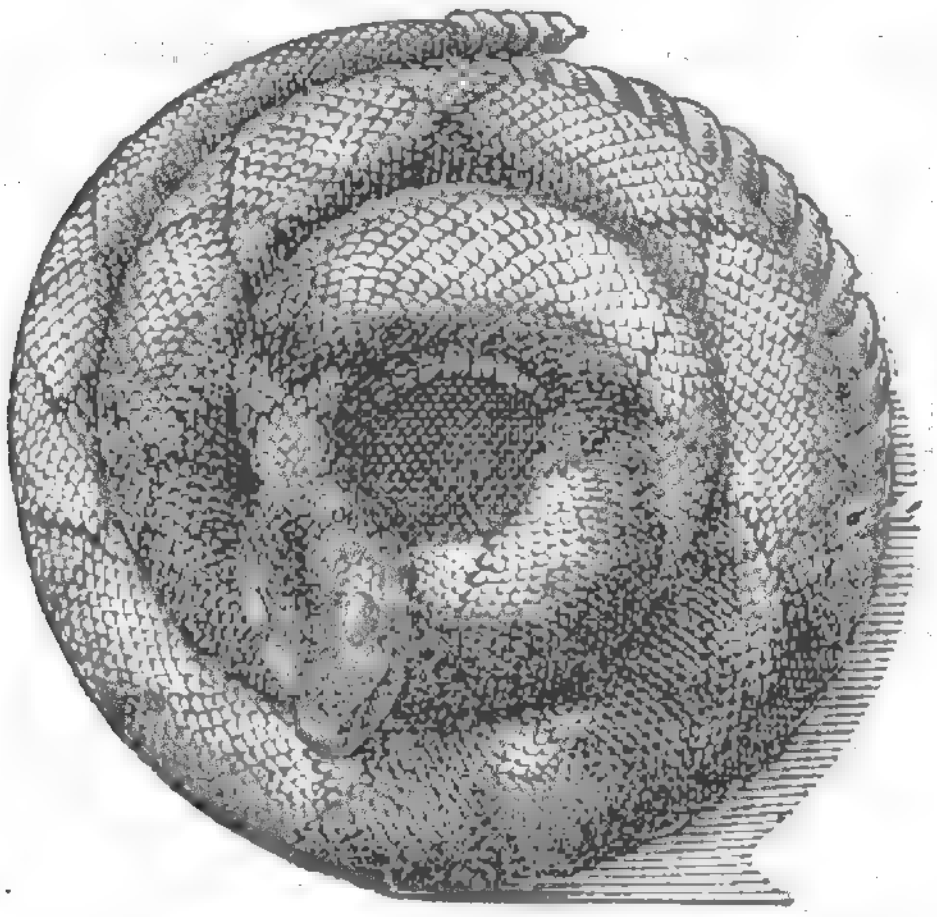

interſtinctis. dorſum fuſcum eſt, luteis tamen lineis ſe ſe in ipſa ſpina ſecantibus inſigne. Multæ ſunt eius ſerpentis differentiæ non plurimum inter ſe diſtantes,& ictu mortem inferentes,niſi celerrimè præſidijs occurratur.Conuoluitur in ſpheras irritatus,aut contrectatus,ac inæqualiter caput contorquet, ſed ita ſibi vndiq; cauet, vt nulla non parte ſe vindicet ab iniuria. Excogitatum eſt, icta humare membra, terraq; obruere, & ita ſinere donec omnino ceſſet dolor, aut morbus ſit curatus, proſpero (vt audio) magna ex parte euentu. Per ſaxa fertur celeri curſu, ac per terreſtria, planaq; quod mirum videtur, non adeo. ob quem Mexicanorum quidam,a vento nomen indidere,vocantes *Ecacoatl*. Quot annos natus eſt, tot accédunt caudæ perſtrepentia ſonalia, in poſtrema parte caudæ vertebrarum inſtar connexa. Oculi ſunt nigri, mediocris magnitudinis. Binos habet ſuperna maxilla dentes,caninos,incuruos,quibus iaculatur venenũ: vtroq; autem latere oris,quinq; parui dentes ſupernæ maxillæ inſunt, ſed qui facilè conſpici a quolibet aperto ore queant. Et ſinuosè graditur. Ictus toto corpore hiantibus rimis fatiſcit, & vigintiquatuor horis a morſu trãſactis, animam dicitur agere. Apprehenſos cauda Indi qui eos venantur, tutò tenent, appendentes, ſed tamen torquentes collum, perſtrepentes ſonalibus, corpus huc atq; illuc iactantes, ac nihil non molientes vt pœnas de venatore ſumant. Audio a multis, qui eum ſerpentem domi alere ſolent, atq; educare,annum integrum durare abſq; cibo vllo potuq;. Abſciſſumq; caput, decem aut amplius dies ferunt apud Panucenſes, in fœmoris craſſitudinem, & longitudinem adoleſcere. Norunt cicũrari poſſe permulti, qui domi alentes habent in delicijs. Venenum iaculatur caninorum tubulis, caui enim ſunt. Nec deſunt qui affirmant,viuum parere, etſi falsò, quemadmodum ex aliorum veriori narratione percepi. Cum læſus iraſcitur, ſonalibus concuſſis vehementer perſtrepit, erigitq; collum, non

ſine adſtantium timore, nec tamen mordet, niſi compreſſus, & irritatus. Caninis in vſus medicos ſeruatis,pungunt Mexicani medici,collum,cerui-cemuè dolores capitis placandi gratia. pinguedineq; animalis ferè omnium nocentiſſimi,lumbos perungunt ſedando illorum dolori,aliaſq; corporis partes dolore infeſtatas. ac diſcutiunt præter naturam tumores. edunt Indi eorum carnes, ac veriſſimum eſſe ſtatuunt, cohortalium carnibus eſſe præſtãtiores, ac guſtu gratiores. Linteo conuoluta quantum velis tenui raroq;,ita torpeſcit illa feritas,vt a puero deferri quolibet,citra formidinem, aut noxam vllam poſſit. Aiunt, caput huius ſerpentis alligatum collo,inſtar viperini, gutturi morbido ferre ſuppetias,febrientibuſq;. Medentur punctura ſerpentium omnium,quibus natura appendent ſonalia humano ſtercore duarum vnciarum pondere ex aqua congruenti propinato,aut commanſo *Picyelt*, & admoto vulneri; item folijs arboris *Hoitz mamaxalli* huic orbi vulgaris,tuſis, atq; applicitis, de qua dictum eſt inter arbores. Eſt etiam huic malo conuenientiſſima *Chipahoac*, ab alijs *Acuitz huaxiracua* appellata, de qua inter herbas verba fecimus. Prouenit in calidis locis huius nouæ Hiſpaniæ.

De TLAQVATZIN. Cap. XVIII.

ANIMAL eſt *Tlaquatzin* canis parui forma & magnitudine, binos dodrantes longum, roſtro tenui, prolixo, atq; depili. exili capite, tenuiſſimis, molliſſimiſq; auriculis,ac penè translucentibus. pilo longo,& candido, ſed circa extrema fuſco, aut nigro. cauda tereti, duos dodrantes longa, ac perſimili colubrinę,fuſca,ſed poſtremo candida, quæ mordicus, firmiterq; quidquid apprehendit retinet. corpore verò, ac pedibus Melis. Quaternos,quinoſuè parit catulos, quos vtero conceptos,editoſq; in lucem alui cauitate quadam, dum adhuc paruuli ſunt, claudit,ac ſeruat,intra ſcilicet locum a natura huius rei gratia fabricatum, dilatata, ac ſponte naturæ velut excoriata,iuxta mammarum ſedem,externa pelle, tanta æqualitate,ac vi,vt coaluiſſe cutem omnino putes,miro,viſendoq; naturæ artificio, & quod in nullo animali,quod eadem generauerit, vſquam ſit conſpicere. Oculi ſunt nigri,parui, viuidi,atq; exerti. Scandit arbores incredibili pernicitate. diù in cauernis latitat. veſcitur cohortalibus, quas, vulpecularum muſtellarumvè ſilueſtrum more iugulat, illarum ſanguinem abſorbens. Cętera innoxium,ac ſimpliciſſimum animal,quamquam verſutia quadam congenita ſe interdum mortuum ſimulet. cum ſcilicet non eſt aliter hominum manus effugere, aut cum deluſos apprehenſores mordere eſt animus. Cauda huius animalis egregium eſt medicamentum. trita enim dragmæ vnius menſura,atq; ex aqua aliquoties deuorata, nullo præaſſumpto alimento eo die quo hauritur, vrinæ meatus mire abſtergit, eadem euocata, tractiſq; Lapillis,& quacunq; alia re meatus obſtruente. venerem excitat, generat lac,& prętractis medetur,& cholicis,partũ accelerat,menſes elicit. extrahitq;, tuſa & impoſita, aculeos qui ſunt infixi, ac ventrem emollit.

Digitized by Google

emollit.& fortaſſis nullum extat medicamentum ad has res omnes peragé-das præſtantius. Viuit enim in calidis, ac paſcitur carne, fructibus, pane, oleribus,frumentaceis, alijſq; generibus, veluti nos experimento cognoui-mus,alentes illud domi, ac in delicijs habentes.

De TZOPILOTL, ſiue Aura. Cap. XIX.

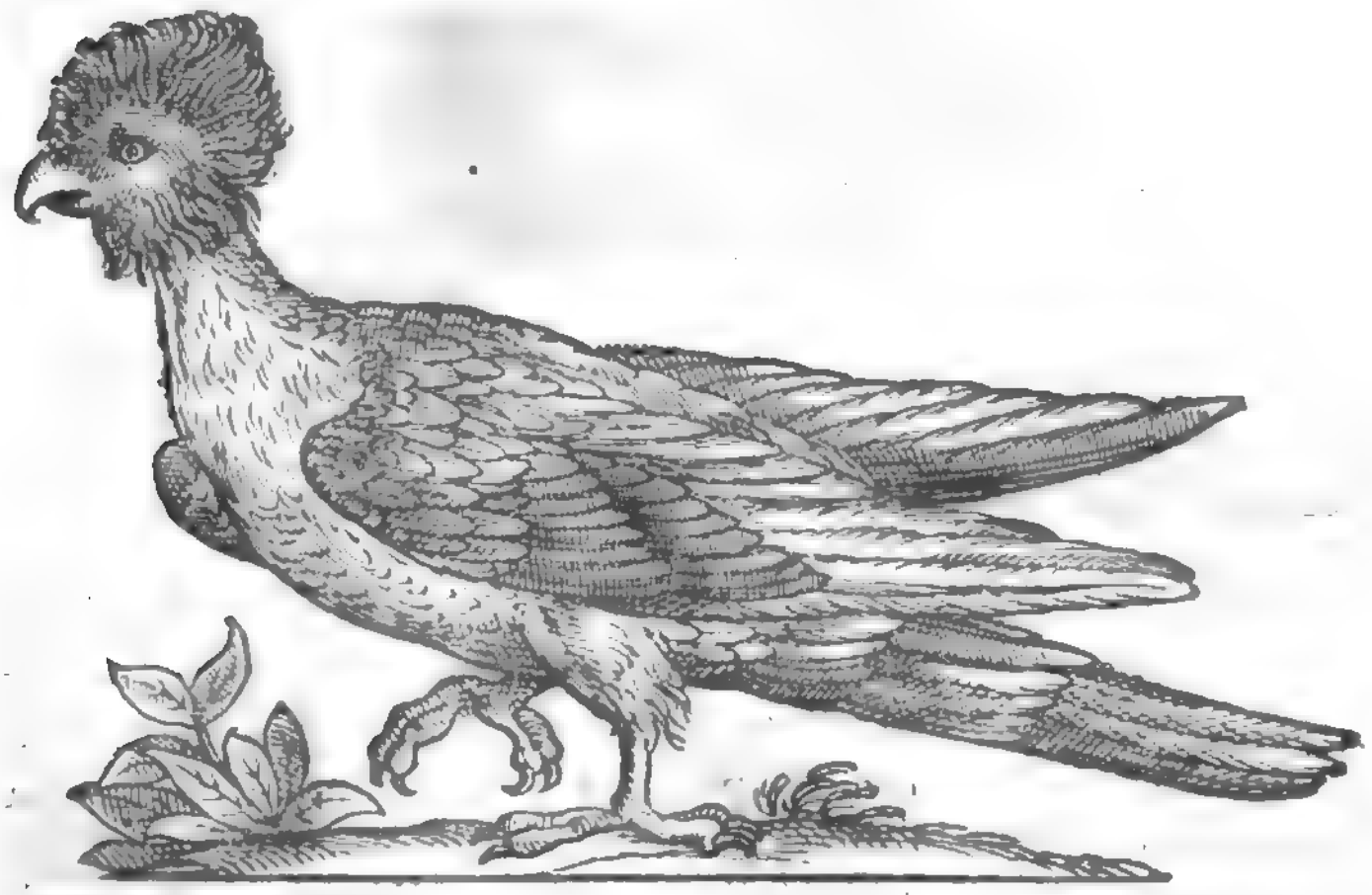

QVAM Mexicani *Tzopilotl* vocant, Auram alij vocare conſueue-runt. Auis eſt magna, tota nigra,Aquilæ mediocris, aut corui, cu-ius videtur ſpecies magnitudine. Vngues ſunt vnci,atriq;, crura fuſca, ro-ſtrum pſitaci,eodem fuſcum modo, frons deplumis, plicatili cute obtecta, nec diſſimili *Quauhpecotli*, aut *Cozquaquauhtli*, quem pili rari, nigri, illis Æthiopum capitibus innaſci ſolitis perſimiles, circumſtant. Morticinis tã-tũ carnibus victitat,ſtercoreq; humano. Nõ ſatis cõſtat, vbi auis hęc nidi-ficet,aut educet filios, cum ſit vniuerſæ prope nouæ Hiſpaniæ frequentiſ-ſima.Sublimipeta eſt, grauem ingratumq; odorem ſpirat,coruorum odori perſimilem. Gregatim conſident arboribus, & cadaueribus permultæ veſcuntur inſimul. Audio, pennas eius, vſtas & in cineres redactas, pilos renaſci prohibere, nõ minus ac ſtercus formicarum,& ſanguis veſpertilio-num, & ſemiambuſta cutis vulneribus mederi admotas, ſi pariter edatur caro, quæ etiam gallico morbo opitulari ſolet. Cor ſole exiccatum, impenſe eſſe odorum, ſtercus verò drachmæ vnius menſura bibitum, me-lancholicis conferre.

Paradoxurus Grayii. Gray, Ann. Nat. Hist. 1837, p. 580.

THE Indian Palm-Civets are distinguished from the Asiatic species of the genus Viverra by the absence of the pouch beneath the tail, and by the presence of a tuft of hair at the end of the tail. The Indian species of Paradoxurus are also distinguished from the Asiatic species of Viverra by the absence of the pouch beneath the tail, and by the presence of a tuft of hair at the end of the tail.

MEMINI me ante annos quatuor, cum Romæ
publicè Rhetoricam profiterer, in Capitolio
ad Conservatorum ædes, quæ ad forum
Romanum spectant, ingressum, ut ibi
Senatui, qui tum habebatur, interessem.
Ibi cum in aula, quæ ante curiam est, ad
fenestram quandam stetissem, vidi in
area, quæ ante ædes est, ingentem arborem, quæ
ramos late fundebat, & in ea arbore ingentem
numerum corvorum, qui ibi nidificabant. Ad
arborem autem ingens erat concursus hominum,
qui ex ea corvos capiebant. Nam cum
pulli nondum volare possent, ascendebant
arborem, & nidos diripiebant. Ego cum
diu spectassem, tandem ad fenestram accessi,
quæ in forum Romanum spectat, ut ibi
quoque quid ageretur, viderem. Ibi vidi

apibus quibuſdã aculeatis,noſtratibus longè minoribus,fuluiſq; . Hæ enim oblongo orbe fabricato, quem *Acomimiaoatl* vocant, mellificare conſueuerunt . Inueſtigare vix potui , an regem habeant, ſeruentq; in opere , aut in adminiſtrandis rebus , ciuilem ordinem . ſed veriſimile eſt , hac in re noſtrates apes imitari, quamquam adhuc ab hac rudi gente & imperita, obſeruatum non ſit . niſi ſatius ſit putare , naturæ magis arriſiſſe ; barbaras quoq; & ſilueſtres extare apes, veluti & inter homines ipſos , quos eadem intellectus illuſtrauit lumine, gentes incultas, & ab omni ciuilitate,& aptè inſtituta republica prorſus alienas . Et vt prædictis nonnulla apum, veſparumq; ac pſeudomelliſſarum genera adijciam , a me in hac noua Hiſpania obſeruata , non eſt prætereundum ſilentio , Genus aliud paruarum apum expers aculei, ſubterraneis locis mellificans , & fauos conſtruens orbiculares vocatum *Tlalnenhtli*,ſed non adeo iucũdo opere,aut grato mellificio. Eſt enim acidum mel,& aliquantiſper amarum, etſi in probatiorum generum penuria ſolet ſubſtitui,condimentiſq; immiſceri. Mellificat quoq; in foraminibus parietum,riparumq; , Veſparum quædam differentia, vocatarum *xicotli*, quæ aculeatæ ſunt , nigræ , ſed palleſcenti dorſo . Quid memorem *pſeudomeliſſas* aculeatas, tetras, & cauitates lignorum,quas eædem effodiũt incolentes , *Quauhxicotli* a Mexicenſibus vocatas ? aut ſuluas alias , noxio venenatoq, armatas aculeo? aut *Tlalpipioli* inerme apum genus,noſtratium magnitudine , nigroq; & luteo colore varium ? aut *Cuicalmia hoal* computandam inter veſpas,noxij , ac venenati aculei ? aliaſue eiuſdem generis minores , aut *Quauhxicotli* pſeudomelliſſam , quæ tota nigra eſt , alàs ſi excipias, quę rubræ ſunt , venenatiſſimi , & prælongi aculei , & ſaccharinas arundines , adeoq; ligna ipſa punctura a ſummo ad imum vſq; (quod eſt a nobis perſpectum,atq; obſeruatum) findentis? Verùm velle naturæ ſingularia mirandaq; nominatim percenſere opera, fuerit inſolentiæ , ne dicam ſtupiditati vehementi adſcribendum .

Mel VI. acidum.

FINIS LIBRI NONI.

RE-

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE NARDI ANTONII RECCHI

Liber Decimus.

MINERALIA EXPLANAT.

IOANNIS TERRENTII LYNCEI PRÆFATIO.

BENIGNA illa & ferax rerum parens, Terra nimirum, non plantas modò germinat, & animalia procreat, sed ingentem insuper in ventre suo thesaurum recondit, quem nostro tandem suoq; labore feliciter parturit. Metalla inquam, Gemmas, Mineralia, sales diuersos, uarioſq; succos, quorum omnium Mexicanus Orbis non minus atque alia Mundi partes fertilis prædicatur. Decimus hic liber aliquem eorum nobis gustum præbet, & inter hæc, lapides præsertim, terrarum, ac saliam aliquot genera explicat. Inter lapides verò triumphant, & meritò principatum gemmæ obtinent, quæ tantam nobis admirationem varietate sua, coloribus, materia, decore pariunt, vt non abs re Plinius solertissimus Naturæ perscrutator, exclamauerit, in Gemmis fuisse in arctum coactam rerũ Naturæ Maiestatem, & plerisq; hominibus ad summam absolutamq. Naturæ contemplationem satis esse vnam aliquam gemmam. Quanquam autem, qui rerum Indicarum historias ediderunt, particulatim aliquid de petris gemmisq. simul scripserint; & Anselmus Boetius, Cæsarius olim Medicus, mihiq. familiaris, generatim & bene materiam hanc tractauerit; Recchus tamen noster plurima alijs aut omninò intacta notauit, aut minus certè obseruata curiosius disquisiuit, quæ tuis studiosè Lector commodis, Lyncei nunc euulgarunt.

DE

DE APOZONALLI Succino Mexicano. Cap. I.

Tletie Succin. Mex. I.

ITa vocant Succinum noſtrum,cuius duas indicãt ſpecies. Alteram,quę in flauum colorem magis inclinat, quæ vocatur *Tletic*, ſeu flammeum

Quetzal Succin. Mex. II.

Apozonalli. Alteram verò dilutiorem, quam *Quetzal Apozonalli*, ſeu plumæ Succinum vocare ſolent. Ad huius genera videtur pertinere *Xochipalizili*

Xochipalizli Succin. Mex. III.

vocatus, lapillus luteus,& obſcurus. quamquam ad Succinũ potius, quem vocant coagulatum, aut Chalcidoniam gemmam pertinere quiſpiam putare poſſit. Eaſdem cum Succino vires habere cenſetur.

DE CHAPOPOTLI Bitumine littorali noue Hiſp. Cap. II.

MInerale quoddam eſt *Chapopotli* ex atro fulueſcens,ab antiquis bitumen Iudaicum nuncupatum. Purpureo ſiquidem colore ſplendet, ac Trifolij,*Aſphaltitidis*, Rutæuè,grauem quendam odorem ſpirat,& eiſdẽ facultatibus pollet. Septemtrionali ſcaturit oceano,& liquidum fluens ſtatim in huius Hiſpaniæ nouæ littora decurrit. In laminas cogitur, bina paſſuum milliaria quandoque longas; craſſas verò, duas, tresuè (vbi ſors tulit) ſpithamas. Vili (tanta eſt eius in his regionibus copia) venditur precio. Vtuntur eo mulieres Mexicanæ commanſo, ac paſſim non ſine voluptate quadam ore retento,ad extergendos,& nitori antiquo reſtituendos dentes.

IO: TERRENTII LYNCEI NOTÆ.

Plurimæ ſunt Salium ſpecies, ſed plures Bituminum creduntur, quæ fœcunda Natura parens, terraq. mariq. profundit partim, partim ex varijs artificioſa manus mixtis deſtillatione elicit. Simile quoddam huic littorali Monardes cap. 3. deſcribit, quod in CVBA fontes circa littus maris emittunt, quem Lector videre poterit.

DE CHIMALTOZATL, ſeu lapide ſpeculari. Cap. III.

SPecies eſt *Chimaltozatl* lapidis diaphani, & candeſcentis, qui in laminas tenuiſſimas,numeroſaſque philuras facili opera dirimitur, vnde nomen. Eſt enim *Chimaltozatl* minerale candicans, & in laminas ſectile,

Gypſum Mex.

quod antiqui vocauere ſpeculare. Combuſtum ſpeciem gypſi præſtat, pigmentiq. candido tingentis colore. Eſt & alius lapis huic non diſſimilis,

Mexcuit latl. Talch. Mex.

à Mexicanis *Mexcuitlatl*, ſeu ſtercus Lunæ vocatus, qui in prætenues quoque ſecari conſueuit laminulas,ex aureo colore purpuraſcentes. quæ quantumuis in igne commorentur, neque exuruntur, neque (quod dictu mirabilius eſt) incaleſcunt. Verùm de hoc fortaſſe alibi latius.

DE

Digitized by Google

De *COZTICTECPATL* Cornerina Mexicana. *Cap. IV.*

ITa vocant, quas noſtri Cornerinas appellare ſolent, ſeu lapides luteos, aiuntque, cordis affectionibus ſanandis magnopere inſeruire. Quam facultatem, & cæteras omnes aliorum lapidum aiunt, Mexicani ab Hiſpanis accepiſſe, cum ante aduentum eorum ſolum eſſent eis ornamenti, & luſus gratia, haud aliter ac aurum, aut argentum (ſi quod eo tempore erutum erat) cocchleæ, ac pennæ.

De *EZTECPATLI* Iaſpide obſcuriore no. Hiſp. *Cap. V.*

OStendunt & aliam gemmam rubram, & obſcuram, ſed viridi colore maculatam, eamq. vocant *Eztecpatli*, affirmantes, ſanguinis obſiſtere fluxui. quam ego inter Iaſpidis collocarem genera, etſi Chalcidoniæ quàdantènus videatur ſimilis. Illa verò, quam *Eztetl* vocant, & eiuſdem vſus eſſe aſſerunt, viridior eſt, & minus rubra, de qua in ſequenti capite dicemus. Hæc verò magis rubra eſt, & minus viridis.

De *EZTETL*, *ſeu Lapide ſanguinis*, Iaſpide Mex. II. *Cap. VI.*

VIrentis Iaſpidis videtur ſpecies, ſanguineis tamen guttis reſperſus lapis ille *Eztetl* à Mexicanis nuncupatus. Aiuntq. alligatum metacarpo dyſenteriam compeſcere, aliasq. ſanguinis fluxiones. Sunt qui alligent collo, & puluerem eius naribus inſpergant, fluente inde ſanguine, aut cuiuis alteri, cui effuſio contigerit.

Lapidem ſanguinalem vocat Monardes cap. 36. quod ſanguinem vndeuis fluentem manu detentus, vel alligatus, vel in annulum conformatus, & geſtatus ſiſtat.

De *YTLIBAYOTEA QVETZALIZTLI*, *ideſt obſcura ſmaragdo, ac Nephritico nuncupato lapide*, Iaſpide Mex. III. *Cap. VII.*

ESt alia Iaſpidis virentis ſpecies huic plagæ frequens, & vulgaris, ſed albis cinereisvè diſtincta punctis, quam *Ytlibayoteam Quetzaliztli* vocant, ſeu obſcuram ſmaragdum. ad genus ſiquidem ſmaragdorum ipſi referunt. Aiuntq. brachio appenſam, aut dolenti reni admotam, nephriticis mederi doloribus, renumq. lapides frangere, vrinam euocare, cunctaq. excrementa vrinam remorantia expellere. hac tamen lege, vt dolore infeſtante dolenti loco admoueatur, quo ſublato, metacarpo appendatur è directo renis affecti. Sic enim vrinæ vias emundando, lapidem conflari prohibet, arenarumq; cumulum tenaci compactum flegmate diſſoluit, ac diſgregat, atque per vrinas expellit. Hic varijs effigiatus formis repe-

Digitized by Google

ritur. Nempe piſcium forma, auium capitibus ſimiles, pſitacivè roſtris, ac plerique rotundi obſeruantur ſpherularum inſtar, perforatique. Indi namque hos appenſos geſtare conſueuerant. Præfertur viridior, magisq. ſplendidus, lacteisq. punctis conſperſus.

De hoc lapide Nephritico ſimilia vide apud Monardem ſub dicto titulo cap. 31.

De TLYLAYÖTIC, coli, iliorumq. dolores ſedante.
Iaſpide Mex. IIII. *Cap. VIII.*

ETſi non admodum diſſimilis à prædicta ſpecie reperitur alia ſpecies virentis Iaſpidis, vocata ab indigenis *Tlylayotic*, differt tamen pondere, colore, maculis, figuris, ac viribus, hic namque lapis grauior eſt, obſcurioriq. viridi colore præditus, maculis (& non punctis, veluti prior) cinereis conſperſus. Variis etiam effigiatur figuris. nempe humana effigie, Idolivè, nec non longa & rotunda columnarum modo, tum etiam platia rotunda, & quadrata, interdum rotunda ſpherularum inſtar. Qui ſaliua conſperſus humana, ac aliquantiſper manibus confricatus, vmbilico, dolentivè loco appoſitus, coli iliorumq. dolores, flatibus expulſis per ſuperna atque inferna, curat. tum etiam metacarpo alligatus, ac geſtatus hoſce affectus fieri prohibet. Sunt & alij lapides ſubalbidi, quos *Yztec payoquet zaliztli* vocant, ad viliorum ſmaragdorum differentias referendi, colicis quoque & iliacis vtiles. Alius quin etiam circumfertur lapis prædictis, meo quidem iudicio congener, ſed virore longe dilutiori, aut cinereo, ac paucis viridibus diſtinctus maculis, ad Iaſpides viridis pertinens, aut ſmaragdos viliores, quem *Xoxouhquitepatl*, ſeu viridem capillum vocant. Huius nondum inſignis aliqua dignoſcitur facultas. His etiam venit annumerandus lapis virens, & ad prædictorum pertinens differentias, ſed maculis obſcurioribus reſperſus, quem vocant *Cuicuiltic tecpatl*, ſeu depictum lapidem quamquam in quibuſdam partibus, magis translucidus, cuius nihil narrant inſigne.

Yztecpayoquetzaliztli *Smaragd. Mon. vilior.*

Xoxouhquitepatl *Smaragd. vil. I I.*

Cuicuiltictecpatl

De lapide Philippicarum. *Cap. IX.*

MIttunt iam ad nos Philippicæ Inſulæ, mira artificum opera, & ſpectanda alia, quæ ſponte ſua profert natura, de quibus pro dignitate dicere aliud opus. verum præter cæteras omnium generum gemmas oſtendit nobis inter alias nauclerus quandam, caſu, vt opinor, repertam, cryſtallina forma, candida, & translucida, ſed in cuius medio agnus cyanei coloris, crucem geſtans humeris mirando naturæ opificio, niſi hiſce euentis præſagire iam fas eſt, cæleſte euangelij præconium ad eas oras penetraturum, ac fortaſſis eius rei occaſione eam adeò immenſam orbis plagam ſubijciendam imperio Philippi II. Regis inuictiſſimi, cuius iuſſu haec ſcribuntur.

De

A-AFTAB,AHMED,* Assistant Scientist, Biomagnetic Research Laboratory, Wayne State University, Detroit, MI 48202

Superconducting quantum interference device (SQUID) magnetometers, now generally available research tools, are highly sensitive detectors of magnetic fields. Applications of SQUIDs in biomagnetic measurements are discussed.

A-AGARWAL,RAJENDRA,* Professor, Department of Physics, Southern Illinois University, Carbondale, IL 62901

Recent results on the study of "anomalous" 3d-electron magnetism in the Laves phase compounds $R(Co_xAl_{1-x})_2$ are presented. Here R is a rare earth and x is the Co concentration. Magnetic ordering temperatures, magnetic moments, and magnetic anisotropy energies are discussed as a function of x.

A-AGLIETTI,EDWARD,F.,* Physicist, Naval Surface Weapons Center, White Oak, Silver Spring, MD 20910

Measurements of the magnetic susceptibility of Ni-Cu alloys have been made in the temperature range 1.5 to 300 K. The results are interpreted in terms of the Stoner model of itinerant ferromagnetism.

A-ALLEN,PHILIP,B.,* Professor, Department of Physics, State University of New York, Stony Brook, NY 11794

Recent theoretical work on the electron-phonon interaction in metals is reviewed. Topics discussed include the Migdal theorem, the Eliashberg equations, and the Allen-Dynes formula for T_c.

A-ALLEN,PHILIP,B.,* Professor, Department of Physics, State University of New York, Stony Brook, NY 11794

Recent theoretical work on the electron-phonon interaction in metals is reviewed. Topics discussed include the Migdal theorem, the Eliashberg equations, and the Allen-Dynes formula for T_c.

paulò ampliores lato digito, adeoque penetrabilis aciei, vt nihil acutius excogitari possit, sed fragiles, & quæ vel facilè hebetescant, desiliantq. ictu, ac minutim conterantur. Ex his cultris ligno quatuor lato digitos, vulgarisq. ensis longitudine affixis, & gummi illo genere, quod indigenæ *Tzinacanecuitlatl* vocant, ferruminatis, efformant enses adeo immanes, & atroces, vt vel vno ictu homo integer in duas partes secari contingat, modò primus ille sit; reliqui enim cassi penè sunt, atque inanes, ea est huius teli acies, atque fragilitas. quo tempore præfractos gladiolos detrahentes, atque acuentes rursus, addunt, præfiguntq. sagittis, quibus excussis arcuum flexu, ac vi transfigant hostes eminus pugnantes, adeoque exaniment, neque enim est harum in bello Indis minor vsus, quam ensium nostratibus, aut in iaculandis inferior dexteritas. Huius lapidis puluis admixtus crystallo eodem modo in leuorem redacto, mirè extergit oculos, & leucomata, argemataq. dissipat, exacuitq. visum.

De TECHCATETL, seu lapide Gossypij. Cap. XV.

TErræ est genus candentis *Tehcatetl*, quod febrientibus mirabili successu solet deuorandum propinari ex aqua, aut liquore alio frigido. Generatur hæc in saxorum cauitatibus *Xonotla*, iuxtaq. flumen ab excelso loco datum in præceps. Sunt huius complura, certissimaq. testimonia, nec est difficilis deuoratu, aut si non profuit, nocuit nunquam assumenti.

Boli Marga Argillaue species haec fuerit, quibus omnibus inest subtilissimus sal, qui per sudorem, & febres, & venena, & alios morbos expellit.

De TZTACXALLI, seu candida arena Mex. Cap. XVI.

ARenæ genus est *Tzacxalli Huitlalpa* proueniens, vbi aqua ex edito quodam præcipitatur loco, quod febrientibus egregiam, ac propriè diuinam fert opem, si drachmæ vnius mensura aliquoties deuoretur. Est autem *Tzacxalli* arena candens.

De TZTEHVILOTL, & lapide Crystallino. Cap. XVII.

EST apud nos lapis quidam delatus à Misteca superiori, quem *Tzehuitl* vocant, ad *yzcli* differentias citra dubium referendus, nigerrimo, ac nitenti colore, nec alia ratione, quod adhuc compererim, commendabilis. Nec non alius Crystallo simillimus, cuius nomen adhuc non accepi, facultate, si vera narrant, mirabili præditus, vt qui dæmones fugat, serpentes, & quiduis venenatum arceat, & principum gratiam soleat conciliare.

De HOITZITZILTET Helitropio Mex. Cap. XVIII.

LApillos hos, aut, ſi mauis, gemmas, quas *Hoitzitziltetl* Indi vocant, alij verò Æluri oculum, Helitropias noſtrates eſſe autumo. Harum magnam copiam reperies apud Tototepecenſes, ſed paruulæ ſunt, & quarum non admodum vtilis poterit eſſe prouentus. Earum vires tanquam ad magicas ſuperſtitiones potius quam ad medicos vſus ſpectantes omittimus.

De TAPACPATLI, ſeu hepatis medicina. Cap. XIX.

MInerale quoddam eſt *Tapacpatli* atri coloris, inter duo ſaxa *Tapoyolani* proueniens oppidi *Hoxitlalpæ*, nec alibi ſcaturit. Ergo quo diximus loco, cogitur iuxta fauces, vnde colligi ſolet ab Indis, ac deuorandum præberi duarum drachmarũ pondere, tritum, ac reſolutum ex aqua, tuſſim antiquam atque difficilem paſſis, bis, teruè, aut quoties amplius expedierit. Informis verò quædam res eſt, ac hepati contuſo perſimilis.

De TECOÇAHVITL Ochra Mex. Cap. XX.

EMitur Ochræ, terręuè pallentis quoddam genus *Tecoçahuitl* vocatum, quo pictores luteum colorem imitantur. Cuti hæc frigore dehiſcenti opitulari conſueuit. Sunt ex hiſce mulieribus, quæ faciem ex illo fucent. Viri autem corpus vniuerſum eodem inficere conſueuerant, cum olim eſſent in hoſtes impetum facturi, aut adituri bellum. ita enim illis fore terrori habebant perſuaſum.

De THICATLALLI, ſeu Terra alba. Cap. XXI.

EFfoditur etiam è vena lacuſtri *Thicatlalli*, ſeu terra alba, lutiq. in modum ſubigitur, ac conformatur inglobulos, igniq. admota ſenſim candentem contrahit colorẽ. eſtq. Ceruſæ noſtrati adeo ſimilis, vt mineralem Ceruſam appellare meritò poſſis. Nam tametſi illa ex plũbo aceto deſuper pendente parari ſolet, hæc tamen quibuſdam huius nouæ Hiſpaniæ locis ſponte quoque candidiſſima prouenit. Frigida eſt, & exiccanti, ac citra morſum extergenti natura, & quæ puerorum intertrigini non minus quam illa, inſperſa medeatur. Quid? quod vlceribus pudendorum mirum in modum confert, & quibuſuis rebus candido tingendis colore ex vſu eſt. Tantamq. præbet lenitatem, vt Mexicanæ mulieres inſperſis ea digitis, eum concilient leuorem, qui goſſypio facilius nendo ſit aptiſſimus.

Digitized by Google

paulò ampliores lato digito, adeoque penetrabilis aciei, vt nihil acutius excogitari possit, sed fragiles, & quæ vel facilè hebetescant, desiliantq. ictu, ac minutim conterantur. Ex his cultris ligno quatuor lato digitos, vulgarisq. ensis longitudine affixis, & gummi illo genere, quod indigenæ *Tzinacanexitlatl* vocant, ferruminatis, efformant enses adeo immanes, & atroces, vt vel vno ictu homo integer in duas partes secari contingat, modò primus ille sit; reliqui enim cassi penè sunt, atque inanes, ea est huius teli acies, atque fragilitas. quo tempore præfractos gladiolos detrahentes, atque acuentes rursus, addunt, præfiguntq. sagittis, quibus excussis arcuum flexu, ac vi transfigant hostes eminus pugnantes, adeoque exaniment, neque enim est harum in bello Indis minor vsus, quam ensium nostratibus, aut in iaculandis inferior dexteritas. Huius lapidis puluis admixtus crystallo eodem modo in leuorem redacto, mirè extergit oculos, & leucomata, argemataq. dissipat, exacuitq. visum.

De TCHCATETL, seu lapide Gossippij. Cap. XV.

TErræ est genus candentis, *Tchcatetl*, quod febrientibus mirabili successu solet deuorandum propinari ex aqua, aut liquore alio frigido. Generatur hæc in saxorum cauitatibus *Xonotla*, iuxtaq. flumen ab excelso loco datum in præceps. Sunt huius complura, certissimaq. testimonia, nec est difficilis deuoratu, aut si non profuit, nocuit nunquam assumenti.

Boli Marga Argillaue species hæc fuerit, quibus omnibus inest subtilissimus sal, qui per sudorem, & febres, & venena, & alios morbos expellit.

De TZTACXALLI, seu candida arena Mex. Cap. XVI.

ARenæ genus est *Tzacxalli Huitlalpa* proueniens, vbi aqua ex edito quodam præcipitatur loco, quod febrientibus egregiam, ac propriè diuinam fert opem, si drachmæ vnius mensura aliquoties deuoretur. Est autem *Tzacxalli* arena candens.

De TZTEHVILOTL, & lapide Crystallino. Cap. XVII.

ESt apud nos lapis quidam delatus à Mistheca superiori, quem *Tzcuitloti* vocant, ad *yzcli* differentias citra dubium referendus, nigerrimo, ac nitenti colore, nec alia ratione, quod adhuc compererim, commendabilis. Nec non alius Crystallo similimus, cuius nomen adhuc non accepi facultate, si vera narrant, mirabili prædirus, vt qui dæmones fugat, serpentes, & quiduis venenatum arceat, & principum gratiam soleat conciliare.

De multiplicatione Triangulorum, Cap. XXVII.

Inventa una Triangulorum Figura, quæ ad Terram nostram pertinet, ut ejus Latera in Milliaribus exprimantur, reliqua omnia Triangula, quæ ad Terram pertinent, ex ea facile inveniuntur. Quod ut fiat, Latera Trianguli inventi, quæ in Milliaribus exprimuntur, per Numerum Milliarium, quæ Gradum unum constituunt, dividantur, & Quotientes dabunt Latera Trianguli, quæ Gradibus exprimuntur.

De Triangulis Cœlestibus, Cap. XXVIII.

Eadem ratione & Triangula Cœlestia inveniuntur, quæ ad Cœlum pertinent, ut Latera Trianguli inventi, quæ in Milliaribus exprimuntur, per Numerum Milliarium, quæ Gradum unum constituunt, dividantur, & Quotientes dabunt Latera Trianguli, quæ Gradibus exprimuntur. Quod ut fiat, Latera Trianguli inventi, quæ in Milliaribus exprimuntur, per Numerum Milliarium, quæ Gradum unum constituunt, dividantur, & Quotientes dabunt Latera Trianguli, quæ Gradibus exprimuntur.

De TLANEXILLO. *Cap. XXII.*

TLANEXILLVM gummi lutei genus eſt, molliſſimi, ac lubrici, quod ſaxis inuenitur adhæreſcens, ab inſilienti ſæpè verberatis vnda, pectoris aſperitati, tuſſiq. vtiliſſimum. nec diſſimile ab eo, quod è Poterio ſtillari ſolet. Sunt qui eiuſdem rei cauſſa addant *Tapachpatli*. Prouenit *Hoxitlalpæ*.

De TLALTAC, *ſeu terra fœtida* Myſi Mex. *Cap. XXIII.*

ERuuntur apud nouam Hiſpaniam Myſeos, quod ijdem *Tlalyac* vocant, noſtri verò ac Arabes Zeg, & Zagi, duæ differentiæ, altera forma terræ, ſed laminulis argenteis, aut aureis interſtincta, altera ad lapidis naturam magis accedens, nigraque. Ambæ ſunt calidæ, & ſiccæ, & adſtringentis naturæ, & acris guſtus. Conficiunt ex eis indigenæ atramentum. quamquam idem è Thedarum fumo in fictilia excepto vaſa, ac poſtquam in glebulas coactum eſt deraſo, veluti antiquos etiam feciſſe conſtat, ſolent interdum parare. Quandoque etiam eo medicamento Braſilij colorem, eſt enim extra dubium antiquorum Myſi, aut illi veluti Chalcitis, & Pſori congener.

Tlalyac I.

Tlalyac II. Atramẽtum Mex.

De TLALXOCOTL, *ſeu terra acida*, & Alumine Mex. *Cap. XXIV.*

NEc venis aluminis nouus caret Hiſpania. cumq. hoc orbi noſtro ſciſſile, rupeum, & ſquamoſum cognita ſint, item è vini fecibus, & herba, Kali vocata ab Arabibus, confecta, cuius herbæ quinque in nouo hoc orbe compertæ ſunt mihi ſpecies, & quod de pluma ob ſimilitudinem vocant, ſi modò id verum eſt alumen, & antiqui meminerint ſciſſilis, nobis cogniti, rotundi, item & liquidi, nobis ignotorum, meritò dubitare aliquis poſſet ad quod aluminis genus Mexicanum debeat referri. At ego liquido potius, ac ſtillatitio, quam alteri cuipiam generi putauerim annumerandum, atque adſcribendum, perſuaſus à parandi modo. Terunt ſiquidem in primis aluminoſam terram, ac in magna quædam, ac roſtrata fictilia profundunt, mox aqua effuſa liquant. quod ſtillat vtile eſt. Coquunt hoc quantum videtur expedire, ſed priuſquam in debitam duritiem percoquatur, in fruſta parua diuiditur, diſcinditúrque, & exquiſitè coactum, venundatur in emporijs candens, lucidum, diaphanum, & acri, adſtringentique, velut noſtrum, ſapore. Temperant illo pigmenta ſua artifices, & coccineis adijciunt coloribus. Dentes adſtringit, ſiccat, atque extergit vlcera, & excreſcentem carnem exedit, abraditque. Vtile eſt tinctoribus, & fullonibus, ac demum totidem vſibus, quot noſtrum accommodari poteſt.

D by Google

De YZTATL, *seu Sale. Cap. XXV.*

REperies apud nouam Hiſpaniam omnia circiter ſalis genera, quæ in reliquo proueniunt orbe. Nam nec marinum *Yztaxalli*, nuncupatum, cum ſuo flore, & ſpuma, fluuiatile, lacuſtre, fontanum, aut puteale deſit; neque in generando foſſili fuit alibi liberalior natura. Quid? quod aliud inſuper genus nõ paucis in locis è terra percolatur. Lymphis paratur, inferior reliquis, formaturque in craſſiores placentas, nuncupatum patrio nomine *Yztayaholli*. Quid dicã de ſale vocato Indo, quod Saccharum antiquorum eſſe conſtat, aut de Muria, Alatrone, & Alaxatro vocatis? qui ſales ſunt factitij, & familiariſſimi omnes huic orbi. Naphtico tamen Amoniaco, quod etiam Compaſſi vocant, & ſimilibus ſalſis venis (noſtra, vt opinor, incuria non plagæ huius omnium ferè rerum feraciſſimæ culpa) nondum in hunc vſque diem adinuentis? Omiſſisq. cæteris ad narrata ſalis genera attinentibus, de fontani gignendi modo nonnihil adijciendum putaui. Generatur ergo ex quibuſdam ſalſis fontium aquis; multis erumpẽtium locis, coniectis in cauitates quaſdam arte paratas, ſalis genus optimum, humidioribus partibus à ſolis calore conſumptis, reliquis verò ad naturam terream potius accedentibus, cũ nonnulla aquę portione coactis. Sal verò, aut nitrum, quod colligitur deraditurue ex alueo paluſtri, pluuijs ceſſantibus areſcente, vt à terreſtri portione ſeparetur, maceratur in primis ex aqua, ac reſidente terra liquata, tenuior pars cum lympha fluit per canales ad hydrias. è quibus deſumpta in cauitates prædictas diſpertitur, vbi vi ſolis in ſalem coit.

Sal Fontanus no. Hiſp.

De TEQVIXQVLITL, *ſeu* Nitro Mexicano. *Cap. XXVI.*

NItri veriſſimi prouentu Haurac Arabibus vocati, Indis verò *Tequixquitl*, haud vlli terrarum noua cedit Hiſpania. Verrunt id è terra areſcente lacu, aut è muris deradunt, antriſuè, roſeum, ac candidum, plerumque leue fiſtuloſum, & fragile, percolatumq. formam, & ſplendorem noſtratis repræſentans. Quo fit, vt mirari ſubeat illorum ſententiam, qui vulgare nitrum, quod liquandis, diſſoluendisq. metallis inſeruit, ac fert opem, tormentisq. bellicis plumbeas pilas excuſſuris, ab antiquorum nitro differre enixius contendunt, aut ſpumam nitri, quam in antris potiſſimum in ſpumæ formam, raram, & mirum in modum candeſcentem, & in ſpecubus, alijſuè ſubterraneis meatibus conſpicias; neſciant ab Aphronitro, quod mediam quandam nitri, & ſpumæ nitri naturam participet, diſtinguere atque ſeparare, & contra ab Aphronitro Aphrolitrum diuerſum eſſe contendentes. Nouæ ergo Hiſpaniæ è lacubus æſtate arefactis verritur ſcopis, aut colligitur manibus nitri veriſſimi, & candidiſſimi Aphronitri in granula veluti vulgaris ſalis coacti, copia non mediocris, ac in vſus reconditur. Abundat eo totus

Mexi-

Digitized by Google

Mexicanus lacus. Paulò acrior vulgari ſale eſt Nitri natura, ſed adeo ei vicina, vt ſi craſſiores particulas ſæpius percolando ſepares, veriſſimum ſal ſis è nitro extemplo habiturus. Additur quibuſdam ferculis,& obſonijs iucundius,atque commodius ipſo ſale;nec tamen omnino ſimilem præſtat effectum. Siquidem nonnihil adijcit gratius, & extergit ex aqua, aut vino caput, amouetq. furfures, & alias ſordes ei innaſci ſolitas. roboratque, & exiccat; eleuat ampullas,ſpumasq. non minus ipſo ſmegmate,vocatouè ſapone. Propinatur ab Indis Medicis permixtum alijs medicinis,quas ijdem *Patli* vocant, frigidumque eſſe aiunt. Quo minus mirer Caphuram adeo mordentem, & quam celerrimè abeuntem in flammas, frigefactoriæ eſſe naturæ aſſertum à multis. nitrumq. in vinum, aut lympham coniectum mirum in modum eos refrigerare liquores; ipſumq. grandinem, gelu, ac niuem in hac re præſtanda vincere. Emollit præterea Maitij ſpicas, aquæ cui incoquuntur additum, gratiamq. addit non mediocrem: Abluuntur eodem aquæ inſperſo, & perquam accommodè exterguntur crura, ac pedes, & tuetur ea à frigore, & fixuris ab eo conſuetis proficiſci, corroboratione, & adſtrictione quadam. Tineas, ophiaſimuè mirè curari accepi à medicis mulieribus, ſi caput nitrata vrina vehementer abluatur, extergaturque, & mox menſtruo primiparæ ad eam rem reſeruato ſanguine perungatur.

Nitri vſus in Germania, & Vngaria contra febriles calores, & linguæ nigritiem,quam Prunellam vocant,ex cauſo oriundam valde increbuit. Illud per ſe ſundunt,vel momento ſulphuris iniecto. Alij etiam ſalem ammoniacum addunt. huius placentulas typo efformatas,vel ore detinent, vel in aqua ſoluunt, oſque probe præcolluunt,indeq. mirum ſentiunt leuamen. Quin etiam hanc aquam per totum febris decurſum loco Ptiſanæ, vel Oximellis bibunt, multumq. inde refrigerantur. Imo quandoque purgantur. Vnde non mirum quibuſdam frigidum viſum fuiſſe. Milites eius defectu Pyrium pulverem eodem ſucceſſu ebibunt, in aqua ſolutum, vnde quandoque, & per inferna, & ſuperna expurgantur. hæc autem non tam frigori, quam acrimoniæ adſcribendum eſſe, is negabit, qui ſalem communem, vel Ammoniacum, vel ſpiritum ſalis, vel vitrioli idem præſtare neſciuerit.

In quouis Nitro ſalis puri aliquid ſeparari norunt ij, qui Nitro ex terra conficiendo nauant operam. vbi cauendum ne lixiuium ſapiat, vel amaritudinem conſtantem retineat.

FINIS LIBRI DECIMI.

RE-

Digitized by Google

ALIARVM
NOVAE HISPANIAE
PLANTARVM
NARDI ANTONII RECCHI
IMAGINES, ET NOMINA
IOANNIS TERRENTII LYNCEI
NOTATIONE.

Digitized by Google

IOANNES TERRENTIVS AVRELIVS LEGIPOL.

IOANNES TERRENTIVS AVRELIVS LEGIPOL. Ex Senatus Cos. consulto, quibus diebus, Imperatores, Principes, Augustique, Augustæque, Diui, Diuæque, Nomen, Natalemue Diem habuerunt, Ludos Circenses, Theatrales, Scenicos, Gymnicos, Venationesque, Spectandi, Populo Romano, Quiritibusque, Gratia, Faciendi, Curandique, Ius, Potestasque, Fuit, Ita, Vos, Quirites, Hos, Ludos, Natalem, Diem, Imperatoris, Nostri, Antonini, Pii, Felicis, Augusti, Spectandi, Populo,

NOVAE HISPANIAE SYNOPSIS.

Ex duplici accessu, altero ab Indis, altero ab Europæis, Novæ Hispaniæ Historia.

Historia Novæ Hispaniæ ex duplici accessu, altero ab Indis, altero ab Europæis.

ADVOCATES.

ADVOWSON.

ADVOCATES, ADVOWSON.

Advice. Counsel, opinion, or information given by a person to another, concerning any matter of business, or the manner of transacting it. Also, intelligence, or notice of any thing, communicated by letter, or by word of mouth. Also, the deliberation of a council, or the result of it. Also, the opinion of a physician, or the prescription he gives to his patient.

Advocates. Persons who plead the cause of others in the courts of civil law, and in the admiralty, and ecclesiastical courts. The Faculty of Advocates in Scotland answers to the Bar in England.

Advowson. The right which the patron of a church has to present a clerk to the bishop, to be instituted in the benefice when it becomes void.

AEGILOPS.

AGARICUS.

AEGILOPS, AGARICUS.

Aegilops. A tumour in the corner of the eye, which sometimes degenerates into a fistula lachrymalis.

Agaricus. Mushroom. A genus of plants of the class cryptogamia, and order fungi. The species are numerous, and many of them are esculent. Some are poisonous.

AGAVE.

ALOE.

AGAVE, ALOE.

Agave. American aloe. A genus of plants of the class hexandria, and order monogynia. The species are numerous, and many of them are cultivated in the gardens of the curious.

Aloe. A genus of plants of the class hexandria, and order monogynia. The species are numerous, and many of them are cultivated in the gardens of the curious. The juice of the aloe is a powerful purgative.

ALOE PLANTS.

ALOE PLANTS.

ALOE PLANTS.

Aloe plants. Plants of the genus aloe.

CLAVARIA CORALLOIDES

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

CLAVARIA CORALLOIDES.

Digitized by Google

PHOENICOPTERUS ANTIQUUS
LINNÆUS SYST. NAT.

PHOENICOPTERUS ANTIQUUS

Rubro-albus, flammeis remigibus, rostro pedibusque longissimis, digitis palmatis.

Habitat in Africa.

Rubro-albus, flammeis remigibus, rostro pedibusque longissimis, digitis palmatis.

Habitat in Africa.

Digitized by the Internet Archive in 2010 with funding from Kahle/Austin Foundation

WATERLILY

NYMPHÆA ALBA.

The Waterlily is a native of the rivers and lakes of Europe, and is found in many parts of England. It is a beautiful plant, and has been much admired from the earliest times. The flowers are white, and the leaves are large and floating. The root is thick and fleshy, and is used in medicine. The seeds are also used in medicine, and are said to be cooling and astringent. The plant is easily cultivated in ponds and slow streams, and is a favourite with gardeners.

WATERLILY

NYMPHÆA ALBA.

The Waterlily is a native of the rivers and lakes of Europe, and is found in many parts of England. It is a beautiful plant, and has been much admired from the earliest times. The flowers are white, and the leaves are large and floating. The root is thick and fleshy, and is used in medicine. The seeds are also used in medicine, and are said to be cooling and astringent. The plant is easily cultivated in ponds and slow streams, and is a favourite with gardeners.

ANTHURIUM
Anthurium andreanum
Anthurium scherzerianum
Anthurium crystallinum

ANTHURIUM
Anthurium andreanum
Anthurium scherzerianum
Anthurium crystallinum

CORNUTUS TRIBULUS AFFINIS.

RAPUNCULI.

Rapunculi are of two kinds, the one is called Rapunculus Vulgaris, the other Rapunculus Corniculatus, but the Germans call them Rapuntzlein.

Rapunculus is a common herb, and is found in gardens, and is sown in the month of March, and is eaten in salads.

Rapunculus Corniculatus is found in the fields, and is sown in the month of March, and is eaten in salads.

ARCHITECTURE.

CORINTHIAL ORDER.

1. Plinth of the Base.
2. Torus.
3. Scotia.
4. Astragal.
5. Fillet.
6. Shaft.
7. Astragal.
8. Fillet.
9. Abacus.
10. Echinus.
11. Fillet.
12. Astragal.
13. Fillet.
14. Apophyge.
15. Fillet.
16. Cavetto.
17. Fillet.
18. Corona.
19. Cymatium.
20. Fillet.
21. Cymatium.
22. Fillet.
23. Cymatium.
24. Fillet.
25. Cymatium.
26. Fillet.
27. Cymatium.
28. Fillet.
29. Cymatium.
30. Fillet.
31. Cymatium.
32. Fillet.
33. Cymatium.
34. Fillet.
35. Cymatium.
36. Fillet.
37. Cymatium.
38. Fillet.
39. Cymatium.
40. Fillet.
41. Cymatium.
42. Fillet.
43. Cymatium.
44. Fillet.
45. Cymatium.
46. Fillet.
47. Cymatium.
48. Fillet.
49. Cymatium.
50. Fillet.
51. Cymatium.
52. Fillet.
53. Cymatium.
54. Fillet.
55. Cymatium.
56. Fillet.
57. Cymatium.
58. Fillet.
59. Cymatium.
60. Fillet.
61. Cymatium.
62. Fillet.
63. Cymatium.
64. Fillet.
65. Cymatium.
66. Fillet.
67. Cymatium.
68. Fillet.
69. Cymatium.
70. Fillet.
71. Cymatium.
72. Fillet.
73. Cymatium.
74. Fillet.
75. Cymatium.
76. Fillet.
77. Cymatium.
78. Fillet.
79. Cymatium.
80. Fillet.
81. Cymatium.
82. Fillet.
83. Cymatium.
84. Fillet.
85. Cymatium.
86. Fillet.
87. Cymatium.
88. Fillet.
89. Cymatium.
90. Fillet.
91. Cymatium.
92. Fillet.
93. Cymatium.
94. Fillet.
95. Cymatium.
96. Fillet.
97. Cymatium.
98. Fillet.
99. Cymatium.
100. Fillet.
101. Cymatium.
102. Fillet.
103. Cymatium.
104. Fillet.
105. Cymatium.
106. Fillet.
107. Cymatium.
108. Fillet.
109. Cymatium.
110. Fillet.
111. Cymatium.
112. Fillet.
113. Cymatium.
114. Fillet.
115. Cymatium.
116. Fillet.
117. Cymatium.
118. Fillet.
119. Cymatium.
120. Fillet.
121. Cymatium.
122. Fillet.
123. Cymatium.
124. Fillet.
125. Cymatium.
126. Fillet.
127. Cymatium.
128. Fillet.
129. Cymatium.
130. Fillet.
131. Cymatium.
132. Fillet.
133. Cymatium.
134. Fillet.
135. Cymatium.
136. Fillet.
137. Cymatium.
138. Fillet.
139. Cymatium.
140. Fillet.
141. Cymatium.
142. Fillet.
143. Cymatium.
144. Fillet.
145. Cymatium.
146. Fillet.
147. Cymatium.
148. Fillet.
149. Cymatium.
150. Fillet.
151. Cymatium.
152. Fillet.
153. Cymatium.
154. Fillet.
155. Cymatium.
156. Fillet.
157. Cymatium.
158. Fillet.
159. Cymatium.
160. Fillet.
161. Cymatium.
162. Fillet.
163. Cymatium.
164. Fillet.
165. Cymatium.
166. Fillet.
167. Cymatium.
168. Fillet.
169. Cymatium.
170. Fillet.
171. Cymatium.
172. Fillet.
173. Cymatium.
174. Fillet.
175. Cymatium.
176. Fillet.
177. Cymatium.
178. Fillet.
179. Cymatium.
180. Fillet.
181. Cymatium.
182. Fillet.
183. Cymatium.
184. Fillet.
185. Cymatium.
186. Fillet.
187. Cymatium.
188. Fillet.
189. Cymatium.
190. Fillet.
191. Cymatium.
192. Fillet.
193. Cymatium.
194. Fillet.
195. Cymatium.
196. Fillet.
197. Cymatium.
198. Fillet.
199. Cymatium.
200. Fillet.
201. Cymatium.
202. Fillet.
203. Cymatium.
204. Fillet.
205. Cymatium.
206. Fillet.
207. Cymatium.
208. Fillet.
209. Cymatium.
210. Fillet.
211. Cymatium.
212. Fillet.
213. Cymatium.
214. Fillet.
215. Cymatium.
216. Fillet.
217. Cymatium.
218. Fillet.
219. Cymatium.
220. Fillet.
221. Cymatium.
222. Fillet.
223. Cymatium.
224. Fillet.
225. Cymatium.
226. Fillet.
227. Cymatium.
228. Fillet.
229. Cymatium.
230. Fillet.
231. Cymatium.
232. Fillet.
233. Cymatium.
234. Fillet.
235. Cymatium.
236. Fillet.
237. Cymatium.
238. Fillet.
239. Cymatium.
240. Fillet.
241. Cymatium.
242. Fillet.
243. Cymatium.
244. Fillet.
245. Cymatium.
246. Fillet.
247. Cymatium.
248. Fillet.
249. Cymatium.
250. Fillet.
251. Cymatium.
252. Fillet.
253. Cymatium.
254. Fillet.
255. Cymatium.
256. Fillet.
257. Cymatium.
258. Fillet.
259. Cymatium.
260. Fillet.
261. Cymatium.
262. Fillet.
263. Cymatium.
264. Fillet.
265. Cymatium.
266. Fillet.
267. Cymatium.
268. Fillet.
269. Cymatium.
270. Fillet.
271. Cymatium.
272. Fillet.
273. Cymatium.
274. Fillet.
275. Cymatium.
276. Fillet.
277. Cymatium.
278. Fillet.
279. Cymatium.
280. Fillet.
281. Cymatium.
282. Fillet.
283. Cymatium.
284. Fillet.
285. Cymatium.
286. Fillet.
287. Cymatium.
288. Fillet.
289. Cymatium.
290. Fillet.
291. Cymatium.
292. Fillet.
293. Cymatium.
294. Fillet.
295. Cymatium.
296. Fillet.
297. Cymatium.
298. Fillet.
299. Cymatium.
300. Fillet.
301. Cymatium.
302. Fillet.
303. Cymatium.
304. Fillet.
305. Cymatium.
306. Fillet.
307. Cymatium.
308. Fillet.
309. Cymatium.
310. Fillet.
311. Cymatium.
312. Fillet.
313. Cymatium.
314. Fillet.
315. Cymatium.
316. Fillet.
317. Cymatium.
318. Fillet.
319. Cymatium.
320. Fillet.
321. Cymatium.
322. Fillet.
323. Cymatium.
324. Fillet.
325. Cymatium.
326. Fillet.
327. Cymatium.
328. Fillet.
329. Cymatium.
330. Fillet.
331. Cymatium.
332. Fillet.
333. Cymatium.
334. Fillet.
335. Cymatium.
336. Fillet.
337. Cymatium.
338. Fillet.
339. Cymatium.
340. Fillet.
341. Cymatium.
342. Fillet.
343. Cymatium.
344. Fillet.
345. Cymatium.
346. Fillet.
347. Cymatium.
348. Fillet.
349. Cymatium.
350. Fillet.
351. Cymatium.
352. Fillet.
353. Cymatium.
354. Fillet.
355. Cymatium.
356. Fillet.
357. Cymatium.
358. Fillet.
359. Cymatium.
360. Fillet.
361. Cymatium.
362. Fillet.
363. Cymatium.
364. Fillet.
365. Cymatium.
366. Fillet.
367. Cymatium.
368. Fillet.
369. Cymatium.
370. Fillet.
371. Cymatium.
372. Fillet.
373. Cymatium.
374. Fillet.
375. Cymatium.
376. Fillet.
377. Cymatium.
378. Fillet.
379. Cymatium.
380. Fillet.
381. Cymatium.
382. Fillet.
383. Cymatium.
384. Fillet.
385. Cymatium.
386. Fillet.
387. Cymatium.
388. Fillet.
389. Cymatium.
390. Fillet.
391. Cymatium.
392. Fillet.
393. Cymatium.
394. Fillet.
395. Cymatium.
396. Fillet.
397. Cymatium.
398. Fillet.
399. Cymatium.
400. Fillet.
401. Cymatium.
402. Fillet.
403. Cymatium.
404. Fillet.
405. Cymatium.
406. Fillet.
407. Cymatium.
408. Fillet.
409. Cymatium.
410. Fillet.
411. Cymatium.
412. Fillet.
413. Cymatium.
414. Fillet.
415. Cymatium.
416. Fillet.
417. Cymatium.
418. Fillet.
419. Cymatium.
420. Fillet.
421. Cymatium.
422. Fillet.
423. Cymatium.
424. Fillet.
425. Cymatium.
426. Fillet.
427. Cymatium.
428. Fillet.
429. Cymatium.
430. Fillet.
431. Cymatium.
432. Fillet.
433. Cymatium.
434. Fillet.
435. Cymatium.
436. Fillet.
437. Cymatium.
438. Fillet.
439. Cymatium.
440. Fillet.
441. Cymatium.
442. Fillet.
443. Cymatium.
444. Fillet.
445. Cymatium.
446. Fillet.
447. Cymatium.
448. Fillet.
449. Cymatium.
450. Fillet.
451. Cymatium.
452. Fillet.
453. Cymatium.
454. Fillet.
455. Cymatium.
456. Fillet.
457. Cymatium.
458. Fillet.
459. Cymatium.
460. Fillet.
461. Cymatium.
462. Fillet.
463. Cymatium.
464. Fillet.
465. Cymatium.
466. Fillet.
467. Cymatium.
468. Fillet.
469. Cymatium.
470. Fillet.
471. Cymatium.
472. Fillet.
473. Cymatium.
474. Fillet.
475. Cymatium.
476. Fillet.
477. Cymatium.
478. Fillet.
479. Cymatium.
480. Fillet.
481. Cymatium.
482. Fillet.
483. Cymatium.
484. Fillet.
485. Cymatium.
486. Fillet.
487. Cymatium.
488. Fillet.
489. Cymatium.
490. Fillet.
491. Cymatium.
492. Fillet.
493. Cymatium.
494. Fillet.
495. Cymatium.
496. Fillet.
497. Cymatium.
498. Fillet.
499. Cymatium.
500. Fillet.
501. Cymatium.
502. Fillet.
503. Cymatium.
504. Fillet.
505. Cymatium.
506. Fillet.
507. Cymatium.
508. Fillet.
509. Cymatium.
510. Fillet.
511. Cymatium.
512. Fillet.
513. Cymatium.
514. Fillet.
515. Cymatium.
516. Fillet.
517. Cymatium.
518. Fillet.
519. Cymatium.
520. Fillet.
521. Cymatium.
522. Fillet.
523. Cymatium.
524. Fillet.
525. Cymatium.
526. Fillet.
527. Cymatium.
528. Fillet.
529. Cymatium.
530. Fillet.
531. Cymatium.
532. Fillet.
533. Cymatium.
534. Fillet.
535. Cymatium.
536. Fillet.
537. Cymatium.
538. Fillet.
539. Cymatium.
540. Fillet.
541. Cymatium.
542. Fillet.
543. Cymatium.
544. Fillet.
545. Cymatium.
546. Fillet.
547. Cymatium.
548. Fillet.
549. Cymatium.
550. Fillet.
551. Cymatium.
552. Fillet.
553. Cymatium.
554. Fillet.
555. Cymatium.
556. Fillet.
557. Cymatium.
558. Fillet.
559. Cymatium.
560. Fillet.
561. Cymatium.
562. Fillet.
563. Cymatium.
564. Fillet.
565. Cymatium.
566. Fillet.
567. Cymatium.
568. Fillet.
569. Cymatium.
570. Fillet.
571. Cymatium.
572. Fillet.
573. Cymatium.
574. Fillet.
575. Cymatium.
576. Fillet.
577. Cymatium.
578. Fillet.
579. Cymatium.
580. Fillet.
581. Cymatium.
582. Fillet.
583. Cymatium.
584. Fillet.
585. Cymatium.
586. Fillet.
587. Cymatium.
588. Fillet.
589. Cymatium.
590. Fillet.
591. Cymatium.
592. Fillet.
593. Cymatium.
594. Fillet.
595. Cymatium.
596. Fillet.
597. Cymatium.
598. Fillet.
599. Cymatium.
600. Fillet.
601. Cymatium.
602. Fillet.
603. Cymatium.
604. Fillet.
605. Cymatium.
606. Fillet.
607. Cymatium.
608. Fillet.
609. Cymatium.
610. Fillet.
611. Cymatium.
612. Fillet.
613. Cymatium.
614. Fillet.
615. Cymatium.
616. Fillet.
617. Cymatium.
618. Fillet.
619. Cymatium.
620. Fillet.
621. Cymatium.
622. Fillet.
623. Cymatium.
624. Fillet.
625. Cymatium.
626. Fillet.
627. Cymatium.
628. Fillet.
629. Cymatium.
630. Fillet.
631. Cymatium.
632. Fillet.
633. Cymatium.
634. Fillet.
635. Cymatium.
636. Fillet.
637. Cymatium.
638. Fillet.
639. Cymatium.
640. Fillet.
641. Cymatium.
642. Fillet.
643. Cymatium.
644. Fillet.
645. Cymatium.
646. Fillet.
647. Cymatium.
648. Fillet.
649. Cymatium.
650. Fillet.
651. Cymatium.
652. Fillet.
653. Cymatium.
654. Fillet.
655. Cymatium.
656. Fillet.
657. Cymatium.
658. Fillet.
659. Cymatium.
660. Fillet.
661. Cymatium.
662. Fillet.
663. Cymatium.
664. Fillet.
665. Cymatium.
666. Fillet.
667. Cymatium.
668. Fillet.
669. Cymatium.
670. Fillet.
671. Cymatium.
672. Fillet.
673. Cymatium.
674. Fillet.
675. Cymatium.
676. Fillet.
677. Cymatium.
678. Fillet.
679. Cymatium.
680. Fillet.
681. Cymatium.
682. Fillet.
683. Cymatium.
684. Fillet.
685. Cymatium.
686. Fillet.
687. Cymatium.
688. Fillet.
689. Cymatium.
690. Fillet.
691. Cymatium.
692. Fillet.
693. Cymatium.
694. Fillet.
695. Cymatium.
696. Fillet.
697. Cymatium.
698. Fillet.
699. Cymatium.
700. Fillet.
701. Cymatium.
702. Fillet.
703. Cymatium.
704. Fillet.
705. Cymatium.
706. Fillet.
707. Cymatium.
708. Fillet.
709. Cymatium.
710. Fillet.
711. Cymatium.
712. Fillet.
713. Cymatium.
714. Fillet.
715. Cymatium.
716. Fillet.
717. Cymatium.
718. Fillet.
719. Cymatium.
720. Fillet.
721. Cymatium.
722. Fillet.
723. Cymatium.
724. Fillet.
725. Cymatium.
726. Fillet.
727. Cymatium.
728. Fillet.
729. Cymatium.
730. Fillet.
731. Cymatium.
732. Fillet.
733. Cymatium.
734. Fillet.
735. Cymatium.
736. Fillet.
737. Cymatium.
738. Fillet.
739. Cymatium.
740. Fillet.
741. Cymatium.
742. Fillet.
743. Cymatium.
744. Fillet.
745. Cymatium.
746. Fillet.
747. Cymatium.
748. Fillet.
749. Cymatium.
750. Fillet.
751. Cymatium.
752. Fillet.
753. Cymatium.
754. Fillet.
755. Cymatium.
756. Fillet.
757. Cymatium.
758. Fillet.
759. Cymatium.
760. Fillet.
761. Cymatium.
762. Fillet.
763. Cymatium.
764. Fillet.
765. Cymatium.
766. Fillet.
767. Cymatium.
768. Fillet.
769. Cymatium.
770. Fillet.
771. Cymatium.
772. Fillet.
773. Cymatium.
774. Fillet.
775. Cymatium.
776. Fillet.
777. Cymatium.
778. Fillet.
779. Cymatium.
780. Fillet.
781. Cymatium.
782. Fillet.
783. Cymatium.
784. Fillet.
785. Cymatium.
786. Fillet.
787. Cymatium.
788. Fillet.
789. Cymatium.
790. Fillet.
791. Cymatium.
792. Fillet.
793. Cymatium.
794. Fillet.
795. Cymatium.
796. Fillet.
797. Cymatium.
798. Fillet.
799. Cymatium.
800. Fillet.
801. Cymatium.
802. Fillet.
803. Cymatium.
804. Fillet.
805. Cymatium.
806. Fillet.
807. Cymatium.
808. Fillet.
809. Cymatium.
810. Fillet.
811. Cymatium.
812. Fillet.
813. Cymatium.
814. Fillet.
815. Cymatium.
816. Fillet.
817. Cymatium.
818. Fillet.
819. Cymatium.
820. Fillet.
821. Cymatium.
822. Fillet.
823. Cymatium.
824. Fillet.
825. Cymatium.
826. Fillet.
827. Cymatium.
828. Fillet.
829. Cymatium.
830. Fillet.
831. Cymatium.
832. Fillet.
833. Cymatium.
834. Fillet.
835. Cymatium.
836. Fillet.
837. Cymatium.
838. Fillet.
839. Cymatium.
840. Fillet.
841. Cymatium.
842. Fillet.
843. Cymatium.
844. Fillet.
845. Cymatium.
846. Fillet.
847. Cymatium.
848. Fillet.
849. Cymatium.
850. Fillet.
851. Cymatium.
852. Fillet.
853. Cymatium.
854. Fillet.
855. Cymatium.
856. Fillet.
857. Cymatium.
858. Fillet.
859. Cymatium.
860. Fillet.
861. Cymatium.
862. Fillet.
863. Cymatium.
864. Fillet.
865. Cymatium.
866. Fillet.
867. Cymatium.
868. Fillet.
869. Cymatium.
870. Fillet.
871. Cymatium.
872. Fillet.
873. Cymatium.
874. Fillet.
875. Cymatium.
876. Fillet.
877. Cymatium.
878. Fillet.
879. Cymatium.
880. Fillet.
881. Cymatium.
882. Fillet.
883. Cymatium.
884. Fillet.
885. Cymatium.
886. Fillet.
887. Cymatium.
888. Fillet.
889. Cymatium.
890. Fillet.
891. Cymatium.
892. Fillet.
893. Cymatium.
894. Fillet.
895. Cymatium.
896. Fillet.
897. Cymatium.
898. Fillet.
899. Cymatium.
900. Fillet.
901. Cymatium.
902. Fillet.
903. Cymatium.
904. Fillet.
905. Cymatium.
906. Fillet.
907. Cymatium.
908. Fillet.
909. Cymatium.
910. Fillet.
911. Cymatium.
912. Fillet.
913. Cymatium.
914. Fillet.
915. Cymatium.
916. Fillet.
917. Cymatium.
918. Fillet.
919. Cymatium.
920. Fillet.
921. Cymatium.
922. Fillet.
923. Cymatium.
924. Fillet.
925. Cymatium.
926. Fillet.
927. Cymatium.
928. Fillet.
929. Cymatium.
930. Fillet.
931. Cymatium.
932. Fillet.
933. Cymatium.
934. Fillet.
935. Cymatium.
936. Fillet.
937. Cymatium.
938. Fillet.
939. Cymatium.
940. Fillet.
941. Cymatium.
942. Fillet.
943. Cymatium.
944. Fillet.
945. Cymatium.
946. Fillet.
947. Cymatium.
948. Fillet.
949. Cymatium.
950. Fillet.
951. Cymatium.
952. Fillet.
953. Cymatium.
954. Fillet.
955. Cymatium.
956. Fillet.
957. Cymatium.
958. Fillet.
959. Cymatium.
960. Fillet.
961. Cymatium.
962. Fillet.
963. Cymatium.
964. Fillet.
965. Cymatium.
966. Fillet.
967. Cymatium.
968. Fillet.
969. Cymatium.
970. Fillet.
971. Cymatium.
972. Fillet.
973. Cymatium.
974. Fillet.
975. Cymatium.
976. Fillet.
977. Cymatium.
978. Fillet.
979. Cymatium.
980. Fillet.
981. Cymatium.
982. Fillet.
983. Cymatium.
984. Fillet.
985. Cymatium.
986. Fillet.
987. Cymatium.
988. Fillet.
989. Cymatium.
990. Fillet.
991. Cymatium.
992. Fillet.
993. Cymatium.
994. Fillet.
995. Cymatium.
996. Fillet.
997. Cymatium.
998. Fillet.
999. Cymatium.
1000. Fillet.

Corallina Mediterranea Cespitosa Officinarum.

EXPLICATIO.

Corallina Mediterranea Cespitosa Officinarum.
Corallina Officinarum Mediterranea Cespitosa.
Corallina Officinarum Cespitosa.
Corallina Officinarum.
Corallina Officinarum Cespitosa Mediterranea.
Corallina Officinarum Mediterranea.
Corallina Officinarum Cespitosa Mediterranea.
Corallina Officinarum Mediterranea Cespitosa.
Corallina Officinarum Cespitosa.
Corallina Officinarum.

PLANTÆ ALCYONIA.

1. Alcyonium ramosum, ramis teretibus, obtusis, subtus planis.
2. Alcyonium ramosum, ramis teretibus, obtusis, subtus planis, ramulis brevissimis.
3. Alcyonium ramosum, ramis teretibus, obtusis, subtus planis, ramulis longissimis.
4. Alcyonium ramosum, ramis teretibus, obtusis, subtus planis, ramulis longissimis, ramosissimis.
5. Alcyonium ramosum, ramis teretibus, obtusis, subtus planis, ramulis longissimis, ramosissimis, ramulis brevissimis.

Tragopogon Pratensis luteum.

Geel Stinckende Bocks-baert.

Ranunculus Bulbosus.

Knop-bloemige Boter-bloem.

Tragopogon Pratensis purpureum.

Purper Stinckende Bocks-baert.

Ranunculus Bulbosus flore pleno.

Gevulde Knop-bloemige Boter-bloem.

PENTANDRIA.

DIGYNIA.

Flowers with five stamens and two pistils.

PENTANDRIA.

TRIGYNIA.

Flowers with five stamens and three pistils.

CONVOLVULUS
TRICOLOR.
Dreyfarbige Winde.

CONVOLVULUS
TRICOLOR.
Dreyfarbige Winde.

CONVOLVULUS
TRICOLOR.
Dreyfarbige Winde.

Flos Tricolor, Convolvulus Tricolor, Convolvulus Tricolor Hortensis, Convolvulus Tricolor Annuus, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Glabro, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Glabro Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Pubescente Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Villoso Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Hirsuto Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Setoso Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Spinoso Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Inermi Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Glabro, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Glabro Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Pubescente Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Villoso Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Hirsuto Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Setoso Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Spinoso Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Inermi Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Glabro, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Glabro Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Pubescente Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Villoso Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Hirsuto Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Setoso Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Spinoso Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Inermi Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Glabro, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Glabro Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Pubescente Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Villoso Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Hirsuto Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Setoso Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Spinoso Inermi, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Inermi Aculeato, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Glabro, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Pubescente, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Villoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Hirsuto, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Setoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Spinoso, Convolvulus Tricolor Annuus Hortensis Flore Pleno Variegato Striato Maculato Punctato Lineato Undulato Crispato Laciniato Fimbriato Dentato Serrato Crenato Integro Rotundo Ovato Oblongo Lanceolato Acuto Obtuso Emarginato Mucronato Cuspidato Aristato Barbato Glabro Pubescente Villoso Hirsuto Setoso Spinoso Inermi Aculeato Aculeato Aculeato Aculeato Acul

CHIONOTHRIX. Flowers dioecious. Male flowers: calyx 4-parted; petals 4, linear; stamens 4, inserted on the receptacle; anthers 2-celled, opening by a longitudinal slit. Female flowers: calyx 4-parted; petals 4, linear; ovary 2-celled; ovules 2 in each cell; style 1; stigma 2-lobed. Fruit a 1-seeded drupe. Seed with a membranous testa.

CHIONOTHRIX VIRGATA

VERBASCUM.

Flos. Calyx five-parted. Corolla wheel-shaped, five-cleft, unequal. Stamens five, declining. Capsule two-celled, two-valved.

1. VERBASCUM Thapsus.

Spike simple, decurrent. Leaves decurrent, woolly. Stem simple.

Habitat in Europæ pascuis.

PLANTA RARA FLORE ALBO.

PLANTA RARA FLORE ALBO.

PLANTA RARA FLORE ALBO.

PLANTA RARA FLORE ALBO.

PLANTA RARA FLORE ALBO.

PLANTA RARA FLORE ALBO.

PLANTA RARA FLORE ALBO.

ARTIFICIAL

ORNAMENTAL ROCKS,

FOR

GARDENS, CONSERVATORIES, &c.

THESE ROCKS ARE MADE

Of Hard Stone Material, and are Perfectly Hardy.

THEY ARE SUITABLE FOR

Rockeries, Fernery Stands, Vases, Fountains, Aquariums, Flower Stands, Conservatories, &c.

THEY ARE MADE IN SECTIONS,

And Packed in Cases, so as to be Easily Transported to any Part of the Country.

ANTIRRHINUM MAJUS GIGANTEUM
"Rembrandt Mixed." Tall, 3 ft. Pkt. 1/-

"Rembrandt Yellow." Tall, 3 ft. Pkt. 1/-

"Rembrandt Crimson." Tall, 3 ft. Pkt. 1/-

"Rembrandt Rose." Tall, 3 ft. Pkt. 1/-

"Rembrandt Scarlet." Tall, 3 ft. Pkt. 1/-

ANTIRRHINUM MAJUS GIGANTEUM
"Rembrandt White." Tall, 3 ft. Pkt. 1/-

ANTIRRHINUM MAJUS GIGANTEUM
"Rembrandt Bronze." Tall, 3 ft. Pkt. 1/-

PUTRESCENS
Odoratissima, Flore albo, Fructu
Cerasi, Semine Pruni.

Tournefort. Inst. R. H. 638.

Arbor Indica, Fructu Cerasi, Semine Pruni.
Pluk. Alm. 36. Tab. 72. Fig. 3.

Arbor Indica, Fructu Cerasi, Semine Pruni, Flore albo.
Pluk. Alm. 36. Tab. 72. Fig. 4.

Arbor Indica, Fructu Cerasi, Semine Pruni, Flore albo.
Pluk. Alm. 36. Tab. 72. Fig. 5.

Arbor Indica, Fructu Cerasi, Semine Pruni, Flore albo.
Pluk. Alm. 36. Tab. 72. Fig.

ALIA PLANTA EIVSDEM. Hæc planta ex Indiis ad nos delata, ab Hispanis Tuna, à Mexicanis Nochtli, à Peruanis Sarà, à Brasilianis Iurumbeba, à Virginianis Assentà, à Canadensibus Assentà, à Floridanis Tapatù, à Chilensibus Pitajà, à Cubanis Hicacos, à Barbaris Kermus, à Turcis Kermes, à Persis Kermes, à Germanis Cochenilla, à Gallis Cochenille, à Belgis Cochenille, à Britannis Cochenille, à Polonis Cochenille, à Lusitanis Cochenilla, à Mauritanis Kermes, à Tripolitanis Kermes, à Tunetanis Kermes, à Cretensibus Kermes, à Cyprijs Kermes, à Rhodijs Kermes, à Siculis Kermes, à Neapolitanis Kermes, à Romanis Kermes, à Florentinis Kermes, à Venetis Kermes, à Mediolanensibus Kermes, à Genuensibus Kermes, à Pisanis Kermes, à Lucensibus Kermes, à Sabaudis Kermes, à Helvetijs Kermes, à Rhætis Kermes, à Tridentinis Kermes, à Carnijs Kermes, à Styrijs Kermes, à Bohemis Kermes, à Moravis Kermes, à Silesijs Kermes, à Saxonibus Kermes, à Misnensibus Kermes, à Thuringis Kermes, à Francofurtensibus Kermes, à Hassijs Kermes, à Westphalis Kermes, à Coloniensibus Kermes, à Cliuensibus Kermes, à Geldrijs Kermes, à Frisijs Kermes, à Hollandis Kermes, à Zelandis Kermes, à Brabantis Kermes, à Flandris Kermes, à Gallis Kermes, à Britannis Kermes, à Polonis Kermes, à Lusitanis Kermes

PERSICARIA.

Persicaria, Dodon. Pempt. 1. 3. c. 56.

Persicaria, Lob. Ic. 1. p. 538.

Persicaria, Ger. Herb. 1. 3. c. 127.

Persicaria, Park. Theat. 1. p. 1. c. 1.

Persicaria, Raii Hist. 1. p. 1. c. 1.

Persicaria, Tourn. Inst. 1. p. 1. c. 1.

Persicaria, Linn. Gen. 1. p. 1. c. 1.

CC-0. Mumukshu Bhawan Varanasi Collection. Digitized by eGangotri

Biodiversity Heritage Library

DE PLANTIS.

Fig. 1. Mandragora officinarum.
Fig. 2. Hyoscyamus niger.
Fig. 3. Solanum nigrum.
Fig. 4. Solanum dulcamara.

Fig. 1. Solanum tuberosum.
Fig. 2. Solanum lycopersicum.
Fig. 3. Solanum melongena.
Fig. 4. Capsicum annuum.

PRAYING TRAVELLER ASIATIC

ASIA PLANTS ROYAL ASIA

Bird Bag Made of Cotton Fiber Bird Bag Bird Bag Bird Bag

Fig. 1. Fig. 2.

Fig. 1. Shows the completed figure.

Fig. 2. Shows the first step in the construction of the figure. Draw the vertical line and the two horizontal lines.

Fig. 3. Shows the second step in the construction of the figure. Draw the two curved lines.

Digitized by Google

ARMERIA THRIFTS (Sea Pinks)
PERENNIALS

Armeria caespitosa (Sea Pink)
Rose-pink flowers in dense heads on 3-inch stems. Dwarf, tufted habit. Suitable for rock garden or edging. Height 3 inches. Spring. 10 cents each; 3 for 25 cents; 12 for 75 cents; 100 for $5.00.

Armeria laucheana (Sea Pink)
Deep rose flowers in dense heads on 6-inch stems. Dwarf, tufted habit. Suitable for rock garden or edging. Height 6 inches. Spring. 10 cents each; 3 for 25 cents; 12 for 75 cents; 100 for $5.00.

RANUNCULUS
ACRIS.

Double Meadow Crowfoot.
Ranunculus pratensis plenus.
Dod. Pempt. 1. 6. c. 1. f. 1.
Ranunculus repens flore pleno.
C. B. Pin. 178. Prod. 1. 89.

NARCISSUS

Fig. 1. *Trichodesmium Thiebautii* Gomont.

Fig. 2. *Trichodesmium Thiebautii* Gomont.

Fig. 3. *Trichodesmium Thiebautii* Gomont.

Fig. 4. *Trichodesmium Thiebautii* Gomont.

Fig. 5. *Trichodesmium Thiebautii* Gomont.

Fig. 6. *Trichodesmium Thiebautii* Gomont.

Fig. 7. *Trichodesmium Thiebautii* Gomont.

Fig. 8. *Trichodesmium Thiebautii* Gomont.

BIBLIOTECA

ANTHERICVM
MINIMVM.

Anthericum minimum, Lobelio, Dodonæo, Clusio, Gerardo, Parkinsono.

Anthericum minimum Lobelii, Dodonæi, Clusii, Gerardi, Parkinsoni.

PHALANGIVM.

Phalangium, Dodonæo, Lobelio, Clusio, Gerardo, Parkinsono.

Phalangium Dodonæi, Lobelii, Clusii, Gerardi, Parkinsoni.

Fig. 1. Cichorium Intybus L. Wegwarte.

Fig. 2. Cichorium Endivia L. Endivie.

CICHORIUM INTYBUS L. (Fig. 1). Wegwarte, Cichorie. Ausdauernd, 1 m hoch, mit Pfahlwurzel, steifen, kantigen, ästigen Stengeln, grundständigen, leierförmigen, buchtig-gezähnten, rauhen Blättern, stengelständigen, pfeilförmigen, ganzrandigen Blättern, blauen Blütenköpfchen, Hüllblättern in zwei Reihen, Spreublättern, Randblüten mit dreizähnigem Saum, Früchten mit Krone.

CICHORIUM ENDIVIA L. (Fig. 2). Endivie. Einjährig, 1 m hoch, mit Pfahlwurzel, steifen, kantigen, ästigen Stengeln, grundständigen, leierförmigen, buchtig-gezähnten, rauhen Blättern, stengelständigen, pfeilförmigen, ganzrandigen Blättern, blauen Blütenköpfchen, Hüllblättern in zwei Reihen, Spreublättern, Randblüten mit dreizähnigem Saum, Früchten mit Krone.

KYAUKSEIN.

Ann Thoo-dhit-thit-thoo-ma,
Ann Thoo-dhit-thit-thoo-ma,
Ann Thoo-dhit-thit-thoo-ma,
Ann Thoo-dhit-thit-thoo-ma.

Ann-pyit-pyit-pyit-pyit.

Ann-pyit-pyit-pyit-pyit.

Ann-pyit-pyit-pyit-pyit.

Ann-pyit-pyit-pyit-pyit.

Thoo-dhit-thit-thoo-ma, Thoo-dhit-thit-thoo-ma, Thoo-dhit-thit-thoo-ma, Thoo-dhit-thit-thoo-ma.

GIANT TUMBLE THISTLE.

(*Carduus Pycnocephalus.*)

Root Biennial, long, white, fleshy, tapering, and branching.

Stem Erect, from 2 to 4 feet high, branching, and winged with spiny leaves.

Leaf Oblong, deep green, pinnate, with spiny lobes, and decurrent on the stem.

Flower Purple, in small heads, surrounded by a spiny involucre.

Habitat Grows in dry, open fields and waste places, from Europe to Asia.

Root Annual, with a slender fibrous root.

Stem Erect, from 1 to 2 feet high, branching, and covered with soft hairs.

Leaf Alternate, sessile, oblong, and pinnatifid.

Flower Yellow, in small heads, surrounded by a hairy involucre.

Habitat Grows in dry, open fields and waste places, from Europe to Asia.

ZIELEŃCZUK (Ficaria).

JASKÓŁKA (Chelidonium).

JASKÓŁKA (Chelidonium).

JASKÓŁKA (Chelidonium) ma kwiaty żółte, owoc w postaci strąka, liście pierzaste, a korzeń pomarańczowy. Sok jaskółki jest trujący, a używany zewnętrznie leczy wrzody i brodawki.

JASKÓŁKA (Chelidonium).

JASKÓŁKA (Chelidonium) ma kwiaty żółte, owoc w postaci strąka, liście pierzaste, a korzeń pomarańczowy. Sok jaskółki jest trujący, a używany zewnętrznie leczy wrzody i brodawki.

HARDY TERRESTRIAL ORCHIDS

Bee Orchid (*Ophrys apifera*)
Flowers: June–July
Height: 30cm (12in)
Position: Sun or partial shade
Soil: Chalky, well-drained
Hardiness: Fully hardy

Pyramidal Orchid (*Anacamptis pyramidalis*)
Flowers: June–July
Height: 45cm (18in)
Position: Sun
Soil: Chalky, well-drained
Hardiness: Fully hardy

ANTHEMIS.

ANTHEMIS NOBILIS.

Synonyms.—Common Chamomile.

Botanical Description.—The flowers are solitary, terminating the branches, and composed of white florets, with a yellow disk. The leaves are doubly pinnate, with linear segments. The whole plant is hairy, and has a strong aromatic odour.

Habitat.—Native of Europe, and naturalized in the United States.

Medical Properties.—Chamomile is a tonic, stomachic, and antispasmodic. It is used in dyspepsia, flatulence, and hysteria. It is also employed externally in the form of fomentation, to relieve pain and spasm.

ROSA (Rosaceae) cont.

RUGOSA cont.

Rugosa Alba Plena (Rugosa Hybrid) Double white flowers, large orange hips. Vigorous. 3 ft.

Rugosa Rubra (Rugosa Hybrid) Single rose-red flowers, large orange hips. Vigorous. 3 ft.

Rugosa Scabrosa (Rugosa Hybrid) Large single rose-pink flowers, large orange hips. Vigorous. 3 ft.

Rugosa Typica (Rugosa Hybrid) Single rose-red flowers, large orange hips. Vigorous. 3 ft.

SETIGERA (Prairie Rose)

Setigera (Prairie Rose) Single rose-red flowers, small red hips. Vigorous. 6 ft.

SPINOSISSIMA (Scotch Rose)

Spinosissima Altaica (Scotch Rose) Large single white flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Hispida (Scotch Rose) Single yellow flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Lutea (Scotch Rose) Single yellow flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Lutea Bicolor (Scotch Rose) Single yellow flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Lutea Maxima (Scotch Rose) Single yellow flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Pomifera (Scotch Rose) Single white flowers, large red hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Pomifera Duplex (Scotch Rose) Double white flowers, large red hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Rubra (Scotch Rose) Single rose-red flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Rubra Plena (Scotch Rose) Double rose-red flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Scotica (Scotch Rose) Single white flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Scotica Plena (Scotch Rose) Double white flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Scotica Rosea (Scotch Rose) Single rose-pink flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Scotica Rosea Plena (Scotch Rose) Double rose-pink flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Scotica Rubra (Scotch Rose) Single rose-red flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Scotica Rubra Plena (Scotch Rose) Double rose-red flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Scotica Variegata (Scotch Rose) Single white flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Scotica Variegata Plena (Scotch Rose) Double white flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Variegata (Scotch Rose) Single white flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

Spinosissima Variegata Plena (Scotch Rose) Double white flowers, small black hips. Vigorous. 3 ft.

SWEGINZOWII

Swegin zowii Single rose-red flowers, small red hips. Vigorous. 6 ft.

WICHURAIANA (Memorial Rose)

Wichuraiana (Memorial Rose) Single white flowers, small red hips. Trailing. 1 ft.

Wichuraiana Alba Plena (Memorial Rose) Double white flowers, small red hips. Trailing. 1 ft.

Wichuraiana Rubra (Memorial Rose) Single rose-red flowers, small red hips. Trailing. 1 ft.

Wichuraiana Rubra Plena (Memorial Rose) Double rose-red flowers, small red hips. Trailing. 1 ft.

WILLMOTTIAE

Willmottiae Single rose-pink flowers, small red hips. Vigorous. 6 ft.

RUBUS (Rosaceae)

Rubus Deliciosus (Flowering Raspberry) Large single white flowers, no hips. Vigorous. 6 ft.

Rubus Odoratus (Flowering Raspberry) Large single rose-red flowers, no hips. Vigorous. 6 ft.

Rubus Parviflorus (Flowering Raspberry) Large single white flowers, no hips. Vigorous. 6 ft.

Rubus Spectabilis (Flowering Raspberry) Large single rose-red flowers, no hips. Vigorous. 6 ft.

SALIX (Salicaceae)

Salix Babylonica (Weeping Willow) Yellow catkins. Vigorous. 30 ft.

Salix Caprea (Pussy Willow) Yellow catkins. Vigorous. 30 ft.

Salix Discolor (Pussy Willow) Yellow catkins. Vigorous. 30 ft.

Salix Humilis (Pussy Willow) Yellow catkins. Vigorous. 30 ft.

Salix Nigra (Pussy Willow) Yellow catkins. Vigorous. 30 ft.

Salix Pentandra (Laurel Willow) Yellow catkins. Vigorous. 30 ft.

Salix Purpurea (Purple Willow) Yellow catkins. Vigorous. 30 ft.

Salix Rosmarinifolia (Rosemary Willow) Yellow catkins. Vigorous. 30 ft.

SAMBUCUS (Caprifoliaceae)

Sambucus Canadensis (Elderberry) Large white flowers, black berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Canadensis Aurea (Elderberry) Large white flowers, black berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Canadensis Laciniata (Elderberry) Large white flowers, black berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Canadensis Maxima (Elderberry) Large white flowers, black berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Canadensis Variegata (Elderberry) Large white flowers, black berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Racemosa (Red Elderberry) Large white flowers, red berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Racemosa Aurea (Red Elderberry) Large white flowers, red berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Racemosa Laciniata (Red Elderberry) Large white flowers, red berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Racemosa Maxima (Red Elderberry) Large white flowers, red berries. Vigorous. 6 ft.

Sambucus Racemosa Variegata (Red Elderberry) Large white flowers, red berries. Vigorous. 6 ft.

SAPONARIA (Caryophyllaceae)

Saponaria Officinalis (Bouncing Bet) Single white flowers. Vigorous. 2 ft.

Saponaria Officinalis Alba Plena (Bouncing Bet) Double white flowers. Vigorous. 2 ft.

Saponaria Officinalis Rubra Plena (Bouncing Bet) Double rose-red flowers. Vigorous. 2 ft.

SAXIFRAGA (Saxifragaceae)

Saxifraga Crassifolia (Saxifrage) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Saxifraga Crassifolia Alba (Saxifrage) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Saxifraga Crassifolia Rubra (Saxifrage) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Saxifraga Crassifolia Rubra Plena (Saxifrage) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Saxifraga Crassifolia Variegata (Saxifrage) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Saxifraga Crassifolia Variegata Plena (Saxifrage) Double white flowers. Trailing. 1 ft.

SCABIOSA (Dipsacaceae)

Scabiosa Caucasica (Scabious) Single blue flowers. Vigorous. 2 ft.

Scabiosa Caucasica Alba (Scabious) Single white flowers. Vigorous. 2 ft.

Scabiosa Caucasica Alba Plena (Scabious) Double white flowers. Vigorous. 2 ft.

Scabiosa Caucasica Rubra (Scabious) Single rose-red flowers. Vigorous. 2 ft.

Scabiosa Caucasica Rubra Plena (Scabious) Double rose-red flowers. Vigorous. 2 ft.

Scabiosa Caucasica Variegata (Scabious) Single white flowers. Vigorous. 2 ft.

Scabiosa Caucasica Variegata Plena (Scabious) Double white flowers. Vigorous. 2 ft.

SEDUM (Crassulaceae)

Sedum Acre (Stonecrop) Single yellow flowers. Trailing. 1 ft.

Sedum Album (Stonecrop) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Sedum Album Rubra (Stonecrop) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Sedum Kamtschaticum (Stonecrop) Single yellow flowers. Trailing. 1 ft.

Sedum Kamtschaticum Variegatum (Stonecrop) Single yellow flowers. Trailing. 1 ft.

Sedum Spectabile (Stonecrop) Single rose-pink flowers. Vigorous. 2 ft.

Sedum Spectabile Alba (Stonecrop) Single white flowers. Vigorous. 2 ft.

Sedum Spectabile Rubra (Stonecrop) Single rose-red flowers. Vigorous. 2 ft.

Sedum Spectabile Variegatum (Stonecrop) Single rose-pink flowers. Vigorous. 2 ft.

Sedum Spurium (Stonecrop) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Sedum Spurium Album (Stonecrop) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Sedum Spurium Rubra (Stonecrop) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Sedum Spurium Variegatum (Stonecrop) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

SEMPERVIVUM (Crassulaceae)

Sempervivum Arachnoideum (Houseleek) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Arachnoideum Alba (Houseleek) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Arachnoideum Rubra (Houseleek) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Arachnoideum Rubra Plena (Houseleek) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Arachnoideum Variegatum (Houseleek) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Arachnoideum Variegatum Plena (Houseleek) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Tectorum (Houseleek) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Tectorum Alba (Houseleek) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Tectorum Rubra (Houseleek) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Tectorum Rubra Plena (Houseleek) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Tectorum Variegatum (Houseleek) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Sempervivum Tectorum Variegatum Plena (Houseleek) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

SILENE (Caryophyllaceae)

Silene Acaulis (Campion) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Acaulis Alba (Campion) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Acaulis Rubra (Campion) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Acaulis Rubra Plena (Campion) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Acaulis Variegata (Campion) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Acaulis Variegata Plena (Campion) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Alpestris (Campion) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Alpestris Alba (Campion) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Alpestris Rubra (Campion) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Alpestris Rubra Plena (Campion) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Alpestris Variegata (Campion) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Alpestris Variegata Plena (Campion) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Maritima (Campion) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Maritima Alba (Campion) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Maritima Rubra (Campion) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Maritima Rubra Plena (Campion) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Maritima Variegata (Campion) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Maritima Variegata Plena (Campion) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Virginica (Campion) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Virginica Alba (Campion) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Virginica Rubra (Campion) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Virginica Rubra Plena (Campion) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Virginica Variegata (Campion) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Silene Virginica Variegata Plena (Campion) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

SOLIDAGO (Asteraceae)

Solidago Canadensis (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Canadensis Aurea (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Canadensis Laciniata (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Canadensis Maxima (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Canadensis Variegata (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Rugosa (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Rugosa Aurea (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Rugosa Laciniata (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Rugosa Maxima (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

Solidago Rugosa Variegata (Goldenrod) Single yellow flowers. Vigorous. 6 ft.

SPIRAEA (Rosaceae)

Spiraea Alba (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Alba Aurea (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Alba Laciniata (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Alba Maxima (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Alba Variegata (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Rosea (Meadowsweet) Single rose-pink flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Rosea Aurea (Meadowsweet) Single rose-pink flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Rosea Laciniata (Meadowsweet) Single rose-pink flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Rosea Maxima (Meadowsweet) Single rose-pink flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Rosea Variegata (Meadowsweet) Single rose-pink flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Salicifolia (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Salicifolia Aurea (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Salicifolia Laciniata (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Salicifolia Maxima (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Salicifolia Variegata (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Ulmaria (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Ulmaria Aurea (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Ulmaria Laciniata (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Ulmaria Maxima (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

Spiraea Ulmaria Variegata (Meadowsweet) Single white flowers. Vigorous. 6 ft.

STACHYS (Lamiaceae)

Stachys Lanata (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Lanata Alba (Lamb's Ear) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Lanata Rubra (Lamb's Ear) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Lanata Rubra Plena (Lamb's Ear) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Lanata Variegata (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Lanata Variegata Plena (Lamb's Ear) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Officinalis (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Officinalis Alba (Lamb's Ear) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Officinalis Rubra (Lamb's Ear) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Officinalis Rubra Plena (Lamb's Ear) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Officinalis Variegata (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Officinalis Variegata Plena (Lamb's Ear) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

STACHYS (Lamiaceae)

Stachys Sylvatica (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Sylvatica Alba (Lamb's Ear) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Sylvatica Rubra (Lamb's Ear) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Sylvatica Rubra Plena (Lamb's Ear) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Sylvatica Variegata (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Sylvatica Variegata Plena (Lamb's Ear) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

STACHYS (Lamiaceae)

Stachys Tuberosa (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Tuberosa Alba (Lamb's Ear) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Tuberosa Rubra (Lamb's Ear) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Tuberosa Rubra Plena (Lamb's Ear) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Tuberosa Variegata (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Tuberosa Variegata Plena (Lamb's Ear) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

STACHYS (Lamiaceae)

Stachys Virginica (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Virginica Alba (Lamb's Ear) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Virginica Rubra (Lamb's Ear) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Virginica Rubra Plena (Lamb's Ear) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Virginica Variegata (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Virginica Variegata Plena (Lamb's Ear) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

STACHYS (Lamiaceae)

Stachys Woodii (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Woodii Alba (Lamb's Ear) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Woodii Rubra (Lamb's Ear) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Woodii Rubra Plena (Lamb's Ear) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Woodii Variegata (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Woodii Variegata Plena (Lamb's Ear) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

STACHYS (Lamiaceae)

Stachys Zebrina (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Zebrina Alba (Lamb's Ear) Single white flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Zebrina Rubra (Lamb's Ear) Single rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Zebrina Rubra Plena (Lamb's Ear) Double rose-red flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Zebrina Variegata (Lamb's Ear) Single rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

Stachys Zebrina Variegata Plena (Lamb's Ear) Double rose-pink flowers. Trailing. 1 ft.

STACHYS (Lamiaceae)

SPIKES.

A SPIKE is a long cylindrical flower, growing close to the stalk, as in the Plantain, Fig. 1.

A CATKIN is a long flower, growing close to the stalk, and falling off entire, as in the Hazel, Fig. 2.

A THRUM is a long flower, growing close to the stalk, and falling off entire, as in the Willow, Fig. 3.

MARIAN ANTIQUE.

MARIAN ANTIQUE.

MARIAN ANTIQUE.

MARIAN ANTIQUE.

Nos. 1 to 4.

Marian Antiques are made in four sizes, as follows:—No. 1, 3 feet 6 inches high; No. 2, 2 feet 6 inches high; No. 3, 1 foot 6 inches high; No. 4, 1 foot high. Each size is made in three colours, viz., Green, Terra-cotta, and Natural Terra-cotta. Prices, Nos. 1 and 2, 21s. each; No. 3, 10s. 6d. each; No. 4, 5s. each. Carriage paid to any Railway Station in England.

CHRYSANTHEMUM LEUCANTHEMUM.
Oxeye Daisie.

CHRYSANTHEMUM LEUCANTHEMUM.
Oxeye Daisie.

Biodiversity Heritage Library

CATCHFLY

Two species of catchfly are found in the Rocky Mountains.

Upper: Sticky catchfly (*Silene viscosa*) has a sticky stem and leaves. Its flowers are white and pink. It grows 1 to 2 feet tall.

Lower: Scouler catchfly (*Silene scouleri*) has a sticky stem and leaves. Its flowers are white. It grows 1 to 2 feet tall.

CLOVER

Two species of clover are found in the Rocky Mountains.

Upper: Alsike clover (*Trifolium hybridum*) has white and pink flowers. It grows 1 to 2 feet tall.

Lower: Red clover (*Trifolium pratense*) has red flowers. It grows 1 to 2 feet tall.

NENEXTON.

NETLAXOCHITL.

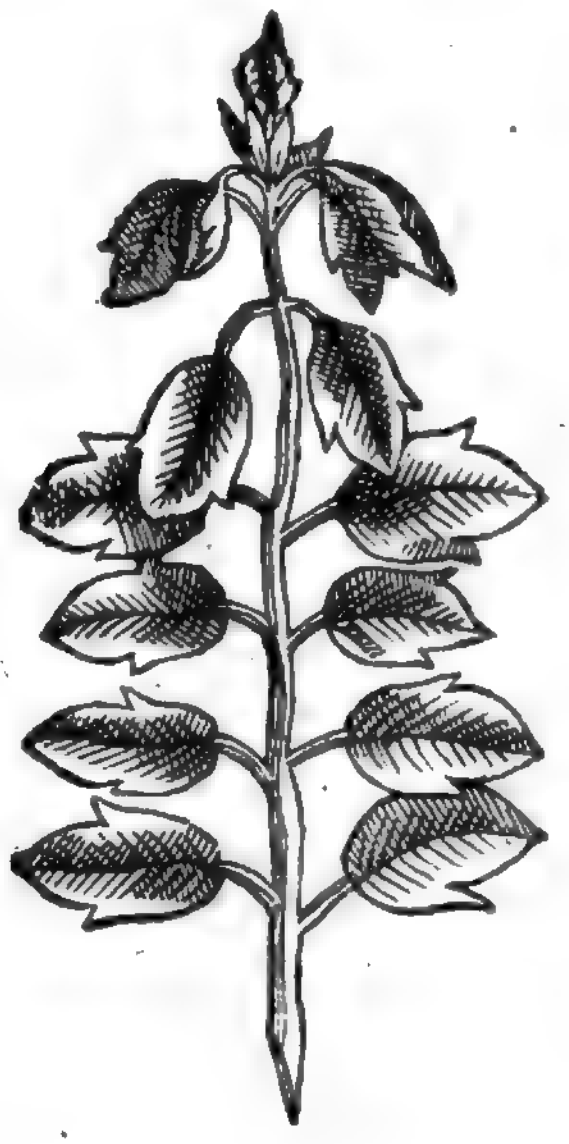

IOANNIS TERRENTII LYNCEI

NENEXTON.

Caulis rubicundus . Folium longum 9. latum ⅓. digitos , figura Citri . Radix oblonga ex rubro albicans & trifida.

NETLAXOCHITL.

Videtur ſpecies Amaranthi . Folium habet Atriplicis: pediculi ſunt rubri;ſtipes ipſe ſatis craſſus & prorſum rubicundus.

NEXPAYAN.

Fructus ex quauis ala enaſcitur flauus, figura Mercurialis ; quamuis geminus non appareat , videturque hirſutus eſſe vel aſper . Folijs color eſt ex viridi luteus.

NEXPAYAN.

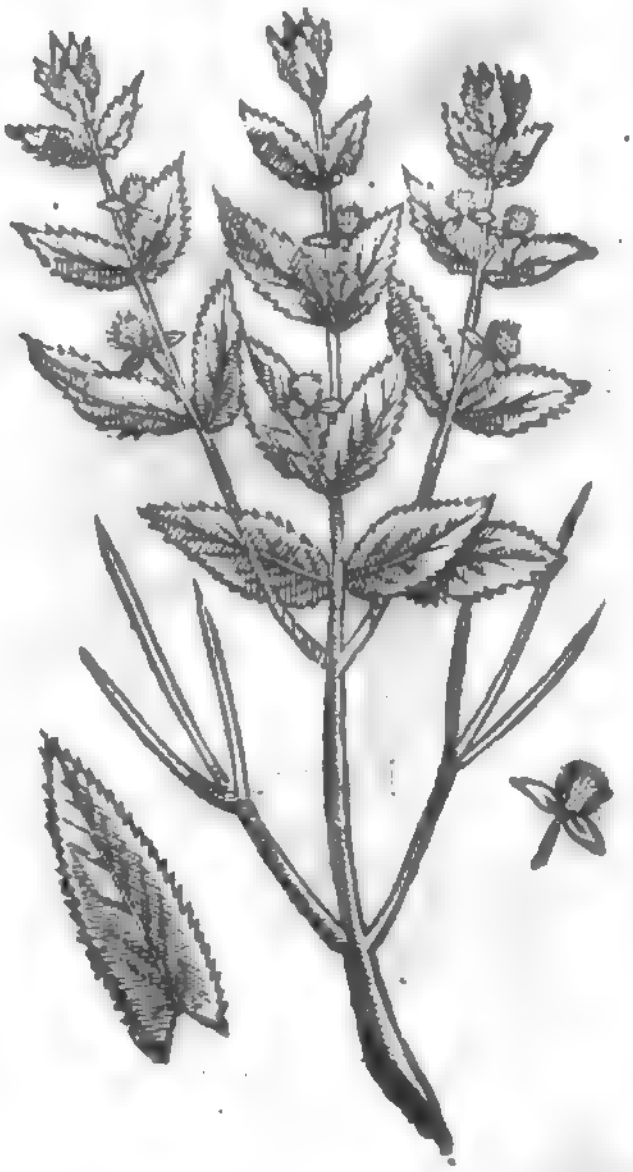

d by Google

CAPITULUM.

Hæc figura, quæ in Capitulo præcedenti, ad Lunam pertinet.

Hæc figura, quæ in Capitulo præcedenti, ad Mercurium pertinet.

NOCHEZTIC.

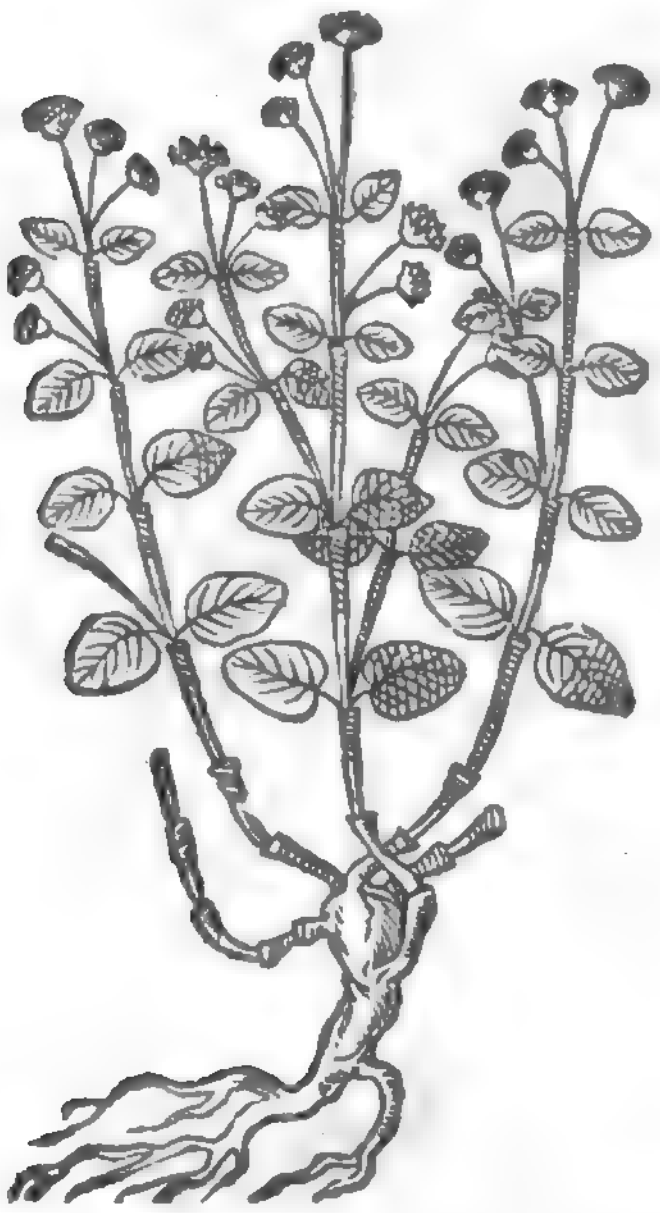

NONOCHTO.

IOANNIS TERRENTII LYNCEI

NOCHEZTIC.

Capitulum Scabiosæ simile florum rubrorum, Folia cordis figura supra virentia, subtus albicantia & bina ac rara.

NONOCHTO.

Folia Portulacæ similia. Flos carnei coloris Matronali Violæ similis, in calyce satis crasso. Caulis etiã instar Portulacæ crassus & carnosus.

NOPALXOCH CVEZ ALTICQVIZI.

Planta hæc similis est ferè Sedo Portlandico apud Lobelium depicto: prouenit vt Tune vel Aloe. Flos eius obscure rubet, figura Caryophylli maximi pleno flore, stamina ipsa lutea, apices crassiusculi. Calyx autem floris squamosus ex rubro luteus. Elegantissima planta.

NOPALXOCH; CVEZ ALTICQVIZI.

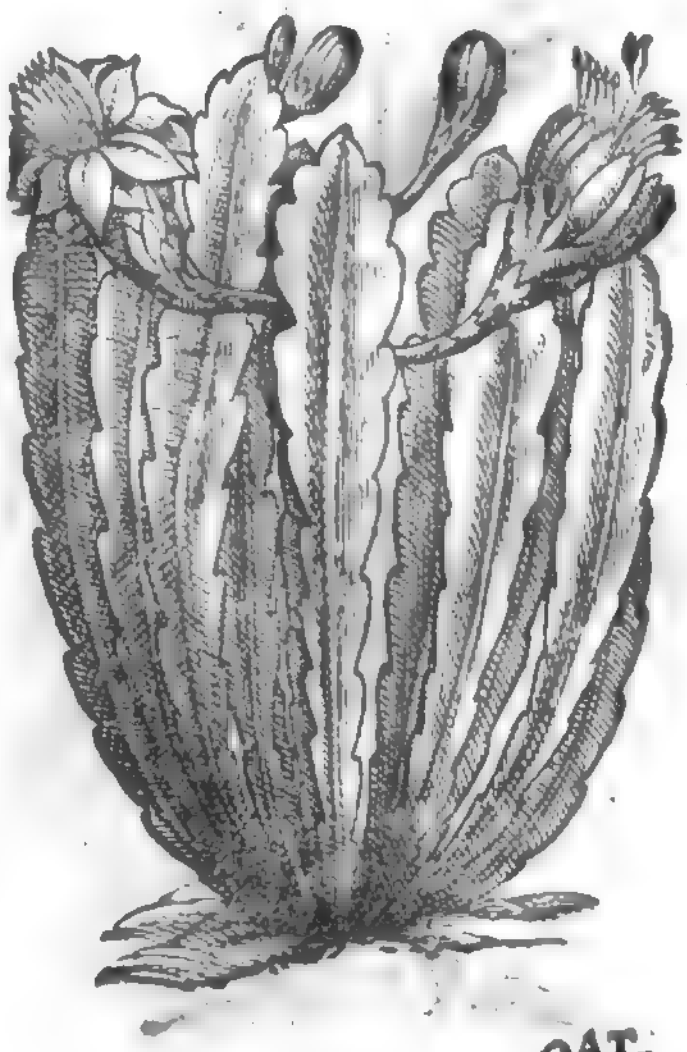

OAT-

Digitized by Google

OLOMPATLI.

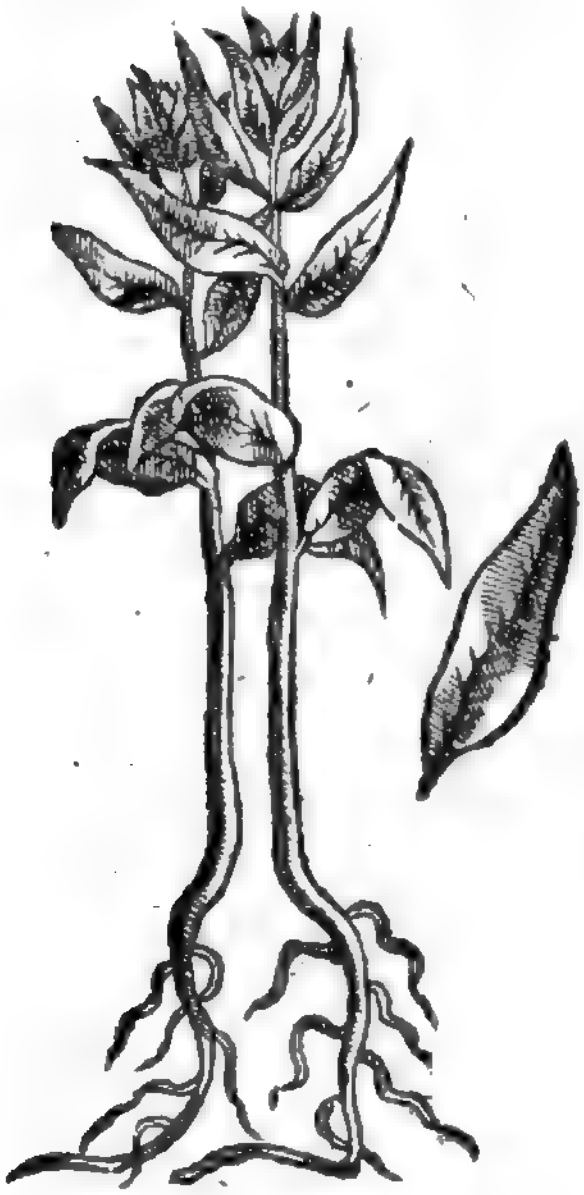

OLOXIHVITL.

NOTATIONES.

PALAN CAPATLI.

OLOMPATLI.

Inter folia exit flos luteus vt in Acanaceis. Radix pulchrè rubet.

OLOXIHVITL.

Rami veſtiti folijs Lauri in sũmo. Flores Scorpionis caudam efficiunt vt in Heliotropio, colore rubro.

PALAN CAPATLI.

Folium viride nigricans, figurà Pomi aurei in ramo nodoſo.

PA-

Digitized by Google

PRASIUM MAJUS.

PRASIUM MAJUS.

Prasium majus Dioscoridis.

Prasium majus Matthioli.

Prasium majus Lobelii.

Prasium majus Dodonæi.

Prasium majus Cordi.

Prasium majus Gesneri.

Prasium majus Camerarii.

Prasium majus Clusii.

Prasium majus Bauhini.

Prasium majus Tabernæmontani.

Prasium majus Columnæ.

Prasium majus Parkinsoni.

Prasium majus Raji.

Prasium majus Pluckenetii.

Prasium majus Morisoni.

Prasium majus Rivini.

Prasium majus Tournefortii.

Prasium majus Boerhaavii.

Prasium majus Hermanni.

Prasium majus Sherardi.

Prasium majus Dillenii.

Prasium majus Linnæi.

ANTHURIUM ANDREANUM

ANTHURIUM CRYSTALLINUM

ANTHURIUM CRYSTALLINUM

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

Aloe ferox Mill. var. *ferox*
KWV 5.5

CENTAVREA.

Centaurea maior. Cap. 180.

Centaurea minor. Cap. 181.

Talipot Palm (*Corypha umbraculifera*)

Talipot Palm (*Corypha umbraculifera*)

CORYPHEÆ

The Coryphæ are Fan Palms with large leaves, which are divided into numerous segments. The flowers are borne in large panicles, and are succeeded by fruits which are usually small and one-seeded.

Fan Palm (*Chamærops humilis*)

Fan Palm (*Chamærops humilis*)

ROSA CANINA FRUCTIFERA

ROSA CANINA FRUCTIFERA

Rosa canina fructifera. Bauh. Pin. 485. Tab. 485. Rosa canina fructifera. Dod. Pempt. 744. Rosa canina. Lob. Ic. 2. 178. Rosa canina fructifera. Lob. Ic. 2. 178. Rosa canina fructifera. Lob. Ic. 2. 178. Rosa canina fructifera

Fig. 1. Pen-drawing of Fern-frond.

Fig. 2. Pen-drawing of Fern-frond.

Fig. 3. Pen-drawing of Fern-frond.

Fig. 4. Pen-drawing of Fern-frond.

Fig. 5. Pen-drawing of Fern-frond.

PLANTAGO CYNOPS L. 1753 subsp. CYNOPS

Habitat Coastal

Distribution Mediterranean Region

Collection No. Tunis Area,

[illegible]

Herbarium Specimen mounted on white paper with printed label, [illegible]

CAMPANULA.

Calyx quinquefidus.
Corolla campanulata.
Stamina tubo corollæ inserta.
Stigma trifidum.
Capsula trilocularis, trivalvis, polysperma.

ORIGANI VULGARIS SPECIMEN.

ORIGANUM VULGARE.

Origanum vulgare, Linn. Sp. Pl. 590. Fl. Dan. t. 1. Engl. Bot. t. 1. Fl. Brit. 827. Huds. 252. Lightf. 171. With. 2. 633. Curt. Lond. fasc. 2. t. 1. Sm. Fl. Brit. 3. 827. Engl. Bot. t. 1. Fl. Dan. t. 1. Sm. Fl. Brit. 3

A Rosemary branch, and Lauender.

Rosemary branches, like Time, doe grow
Vpright, with little leaues, set all alow:
Lauender differs, for the leaues are set
Vpon the stalke, with many a iagged fret.

Time.

Time hath a stalke, and leaues both small and fine,
Which Rosemary and Lauender resemble in their line.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

PHOMA TERRESTRIS Sacc.
PHOMACEAE
Pada tanah, pada tunggul kayu, pada kayu yang lapuk. Di Bogor, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti, Cikoleberes, Cikoleberes, Cibodas, Cibeureum, Cibeuti.

CUTAWAYS

Cutaway of a flower

Cutaway of a flower with stamen and pistil

Cutaway of a flower with stamen and pistil

Cutaway of a flower with stamen and pistil

ALIA PLANTA CRISPATA ET MORI FOLIIS. Cap. 14.

Mallow, Malva Sylvestris.

Mallow, Malva Rotundifolia.

Mallow, Malva Sylvestris.

Mallow, Malva Rotundifolia.

Mullein, Verbascum Thapsus.

Mullein, Verbascum Thapsus.

ELIE FLAVIA SOUK & CO.
SILVER PLATED ITEMS
SILVER PLATED ITEMS

ELIE FLAVIA SOUK & CO.
SILVER PLATED ITEMS
SILVER PLATED ITEMS

ELIE FLAVIA SOUK & CO.
SILVER PLATED ITEMS
SILVER PLATED ITEMS

ELIE FLAVIA SOUK & CO.
SILVER PLATED ITEMS
SILVER PLATED ITEMS

HEDERA TERRESTRIS LUTEOLA.
Ground Ivy, or Field Balm, or Gill-go-by-ground.

Radicata, caulis tetragonus, ramosus, hirsutus, ad articulos radicans.

Folia petiolata, ovata, crenata, hirsuta, ad articulos bina, opposita.

Flores ex foliorum alis, labio bifido superiore, inferiore trifido.

Semina quaternata, oblonga, nuda.

Radicated, stalk tetragonous, branched, hairy, rooting at the joints.

Leaves petiolated, ovate, crenated, hairy, two at each joint, opposite.

Flowers from the wings of the leaves, upper lip bifid, lower trifid.

Seeds four together, oblong, naked.

PLANTÆ. Tab. XXV.

Fig. 1. Cocos nucifera. Linn. Sp.
Fig. 2. Cocos butyracea. Linn. Sp.
Fig. 3. Cocos oleracea. Linn. Sp.

Fig. 1. Cocos nucifera. Linn. Sp. Pl. 1188. Gen. 474. Willd. Sp. Pl. 4. 939. Gen. 1324. Schreb. Gen. 1. 1. 1. 1. Mart. Hist. Pl. 1. 1. 1. 1. Jacq. Hort. Vind. 3. 1. 1. 1. Lam. Ill. 2. 1. 1. 1. Gaertn. Fruct. 1. 1. 1. 1. Roxb. Fl. Ind. 3. 1. 1. 1. Wight. Ill. 1. 1. 1. 1. Arn. Pl. Ind. 1. 1. 1. 1. Hook. Fl. Ind. 3. 1. 1. 1. Thw. Enum. Pl. Zeyl. 1. 1. 1. 1. Trim. Fl. Ceyl. 1. 1. 1. 1. Beddome. Fl. Sylv. 1. 1. 1. 1. Gamble. Fl. Pres. 1. 1. 1. 1. Kurz. For. Fl. 1. 1. 1. 1. Brandis. For. Fl. 1. 1. 1. 1. Talbot. For. Fl. 1. 1. 1. 1. Cooke. Fl. Pres. 1. 1. 1. 1. Prain. Beng. 1. 1. 1. 1. Duthie. Fl. Upper Gang. Pl. 1. 1. 1. 1. Collett. Fl. Simla. 1. 1. 1. 1. Kanjilal. Fl. Assam. 1. 1. 1. 1. Rao. Fl. Hassan. 1. 1. 1. 1. Sabnis. Fl. Ratnagiri. 1. 1. 1. 1. Yoganarasimhan. Fl. Coorg. 1. 1. 1. 1. Sharma. Fl. Nilgiri. 1. 1. 1. 1. Ramaswamy. Fl. Palni. 1. 1. 1. 1. Nair. Fl. Travancore. 1. 1. 1. 1. Matthew. Fl. Tinnevelly. 1. 1. 1. 1. Gamble. Fl. Madras. 1. 1. 1. 1. Fischer. Fl. Madras. 1. 1. 1. 1. Rao. Fl. Mysore. 1. 1. 1. 1. Sharma. Fl. Nilgiri. 1. 1. 1. 1. Ramaswamy. Fl. Palni. 1. 1. 1. 1. Nair. Fl. Travancore. 1. 1. 1. 1. Matthew. Fl. Tinnevelly. 1. 1. 1. 1. Gamble. Fl. Madras. 1. 1. 1. 1. Fischer. Fl. Madras. 1. 1. 1. 1. Rao. Fl. Mysore. 1. 1. 1. 1.

CHAMA CERASUS LAMIUM
FRAXINUS

Prunus cerasus (Sour cherry)
Fruit, seeds, leaves, bark, gum, resin, antiscorbutic, cure for kidney stones

Chamaedrys (Germander)
Leaves, flowers, tops, herb, tea, bitter, tonic, diaphoretic, diuretic, emmenagogue, febrifuge, stomachic

Lamium album (White dead nettle)
Flowers, leaves, tea, astringent, diuretic, emmenagogue, expectorant, tonic

Fraxinus excelsior (Ash)
Leaves, bark, seeds, astringent, diuretic, febrifuge, laxative, purgative, tonic

Nasturtium hortense. Cardamum.

Nasturtium aquaticum. Sisymbrium.

Nasturtium hortense, folio crispo. Nasturtium crispum.

Nasturtium agreste. Cardamum agreste.

Salvia Sclarea [Clary Sage]

Salvia Verbenaca [Wild Clary]

Wilde Salbey. Salvia Sclarea. Salvia Verbenaca.

Wilde Salbey ist der gemeinlichen zwyerley.

Die ein ist gemeinlich in den gärten.

Die ander wechst gemeinlich in den wegen.

Wild Sage. Salvia Sclarea. Salvia Verbenaca.

Wild Sage is commonly of two kinds.

One is commonly in the gardens.

The other grows commonly in the roads.

TLALLAALA.

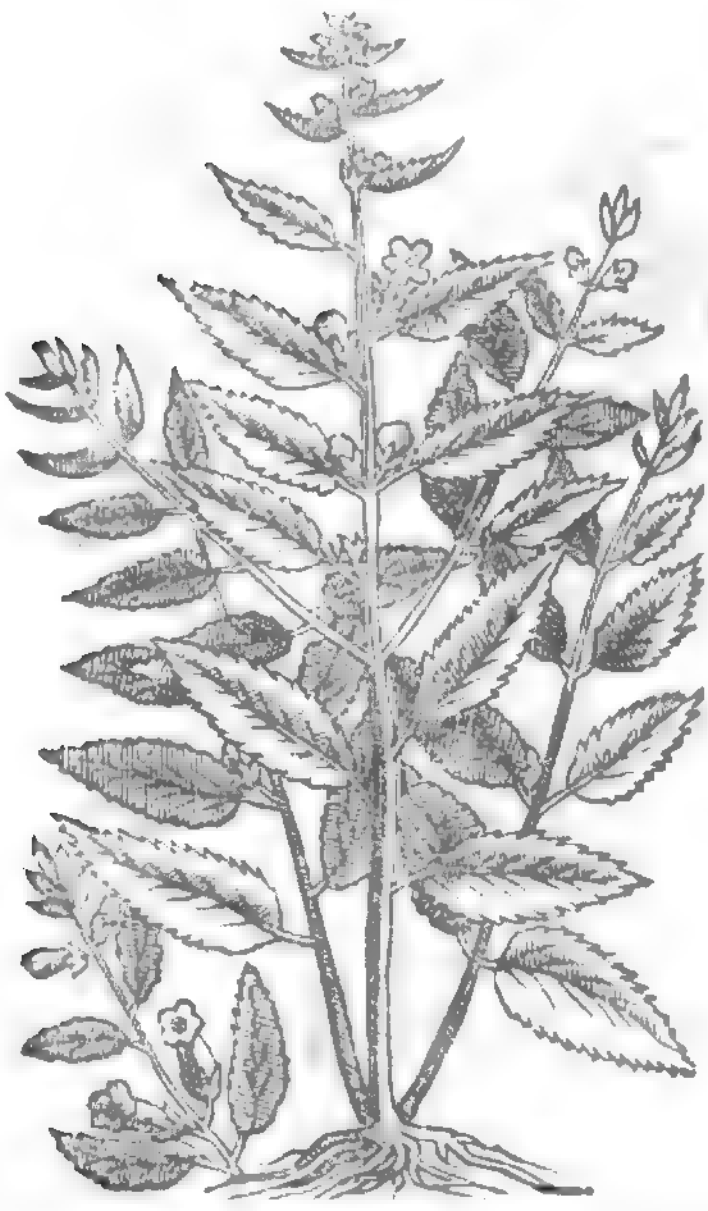

TLALLAALA ALIA.

NOTATIONES.

TLALACXOYATL.

TLALLAALA.

Folia Betonicæ; caulis purpureus. Flos Medio ſimilis ex quauis ala enaſcitur, ſed coloris ex rubro albicantis.

TLALLAALA ALIA.

Folia Ricino Americano ſimilia: in ſummo ſpica quaſi glandium viridium, ex quibus exit floſculus ruber albedini permixtus, folijs conſtans quatuor, longoquè inſiſtens pediculo.

TLALACXOYATL.

Radix longa, quæ inferiori parte fit maior: ramuli admodum foliati vt in Eſulis.

TLA-

Digitized by Google

ARTEMISIA TENUIFOLIA Germanica.

Artemisia tenuifolia Germanica. Tournef. Inst. 458. Artemisia tenuifolia. Bauh. Pin. 135. Prod. 67. Artemisia tenuifolia Germanica. Park. Theat. 1384. Artemisia tenuifolia. Ger. Herb. 1040. Artemisia tenuifolia Germanica. Raj. Hist. 1. 1. 1

FIG. 1. *Pinus Pinea*, Linn. Sp. Pl. 1420.
FIG. 2. *Pinus Pinaster*, Ait. Hort. Kew. ed. 2. v. 5. 292.

Pinus Pinea, Linn. Sp. Pl. 1420. Willd. Sp. Pl. 4. 494. Ait. Hort. Kew. ed. 2. v. 5. 291. Lam. Dict. 5. 1. Poir. Dict. 5. 1. Desf. Arb. 2. 399. Duham. Arb. ed. nov. 2. 1. t. 1. Pinaster, Ait. Hort. Kew. ed. 2. v. 5. 292. Lam. Dict. 5. 2. Poir. Dict. 5. 2. Desf. Arb. 2. 400. Duham. Arb. ed. nov. 2. 2. t. 2. Pinea et Pinaster, Gaertn. de Fruct. 1. 161. t. 34. f. 1. 2.

Fig. 1. Leaves and fruit of *Pinus Pinea*, Linn. Fig. 2. Leaves and fruit of *Pinus Pinaster*, Ait.

FIG. 3. *Pinus Pinea*, Linn. Sp. Pl. 1420.
FIG. 4. *Pinus Pinaster*, Ait. Hort. Kew. ed. 2. v. 5. 292.

Fig. 3. Leaves and fruit of *Pinus Pinea*, Linn. Fig. 4. Leaves and fruit of *Pinus Pinaster*, Ait.

Vitis Idæa. Tragus.

Vitis Idæa. Tragus.

Vitis Idæa. Tragus. Vitis quæ ferebat olim Idæum illum Nectar, quod Ganymedi Jovi propinabat, Ganymedes.

Vitis Idæa. Tragus.

Vitis Idæa. Tragus. Vitis quæ ferebat olim Idæum illum Nectar, quod Ganymedi Jovi propinabat, Ganymedes.

Moth Caterpillar Feeding on Tomato Plant

Tricholoma Adiantum. Fr.

ADIANTUM.

Tricholoma Adiantum. Fr.

Agaricus Adiantum. Pers. Obs. 2. p. 10. t. 1. f. 1. Fr. Epicr. p. 19. Sow. Fung. t. 3. f. 1. Hook. Brit. Fl. 2. p. 606. Eng. Bot. t. 2284. Grev. Scot. Crypt. Fl. t. 3.

Pileus fleshy, convex, then plane, smooth, viscid, pale brown, with a darker disk. Gills adnexed, ventricose, whitish, then pale brown, with a dusky edge. Stem solid, equal, smooth, white, with a fugacious ring.

Fig. 1. Agaricus Adiantum.

GALEGA TERNATEA LOBELII.

Galega Ternatea Lobelii.
Ex Ternate Insula Moluccarum.
Galega Ternatea Lobelii. Ex Ternate Insula Moluccarum.

CAPPARIS CUM FRUCTIBUS.
Capparis cum fructibus.

SALICORNIA HERBACEA. Linn.

Salicornia caule articulato, ramis oppositis, articulis turbinatis.

Linn. Spec. Plant. 3.

SALICORNIA FRUTICOSA. Linn.

Salicornia caule articulato, ramis alternis, articulis turbinatis.

Linn. Spec. Plant. 3.

Fibrous roots

Tap roots

Adventitious roots

Fibrous roots are made up of many thin roots that grow from the base of the stem.

Tap roots have, in a flower, one main root with smaller roots growing from it.

Adventitious roots grow from the stem or leaves.

TLELATL CHINOL XOCHITL.

TLEPATLI DETE PEQVA CVILCO.

NOTATIONES.

TLIATEPECE MITZTLIT.

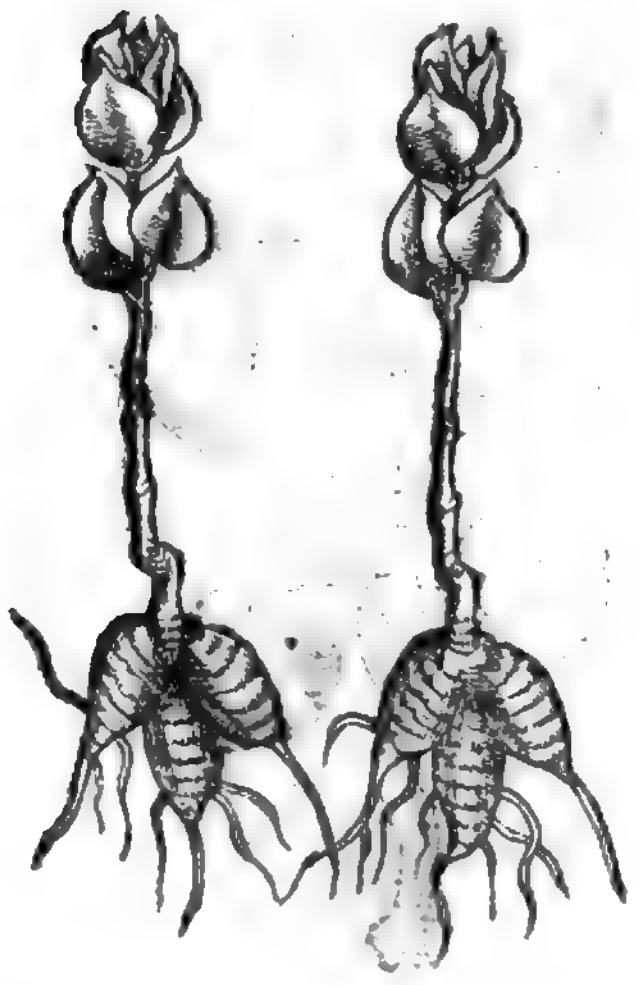

TLELATL CHINOL XOCHITL.

Folium longitudine duos, latitudine ferè digitum componit. Caules flaui: flores crocei Chrysanthemo similes.

TLEPATLI DETE PEQVA CVILCO.

Radix satis crassa profundas radiculas demittens, subrubra vt & caulis. Folia Seseli Aethiopico colore & figura respondent, neruulis albentibus distincta. Flores Caryophyllacei sex foliolis albicantibus constant, sed calix rubet. Folium duos digitos latum, & quatuor longum.

TLIATEPECE MITZTLIT.

Radix talis qualis in Doronico illo cum radice Scorpij figura, non tam frequentibus tamen radiculis fibrisq. abundat: ex albo rubet. Caulis geniculatus & vsque ad summum ferme glaber: folia sibi bina, opposita cordis figura, diluti viroris. Exigua sed perennis planta videtur.

TLI-

Digitized by Google

ORNAMENTAL GRASS (Pennisetum)

Ornamental grasses are a group of plants that are grown for their foliage. Most of the grasses are hardy perennials that grow in clumps. Some grasses are grown for their flowers, which are borne on tall stalks.

ORNAMENTAL GRASS (Miscanthus)

Miscanthus grasses are a group of plants that are grown for their foliage. Most of the grasses are hardy perennials that grow in clumps. Some grasses are grown for their flowers, which are borne on tall stalks.

ORNAMENTAL GRASS (Pennisetum)

Ornamental grasses are a group of plants that are grown for their foliage. Most of the grasses are hardy perennials that grow in clumps. Some grasses are grown for their flowers, which are borne on tall stalks.

ARTIFICIAL

A LIFELIKE

Plastic Ceramic Plant Object

Patented August 29, 1933

Filed Dec. 1, 1932

Serial No. 645,000

Radio Artist, Assignor of Seven Hundred Fifty-Five Per Cent. to Radio Art Katchu

Fig. 1. Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 5.

Fig. 6.

Fig. 7.

Fig. 8.

Fig. 9.

Fig. 10.

Fig. 11.

Fig. 12.

Fig. 13.

Fig. 14.

Fig. 15.

Fig. 16.

Fig. 17.

Fig. 18.

Fig. 19.

Fig. 20.

Fig.

ASTER (Michaelmas Daisy)

Showy, free-flowering plants, with daisy-like flowers in many colours, from August to October. Height, 1 to 3 feet.

ASTER TRIPOLIUM (Sea Starwort)

Pretty, free-flowering plant, with daisy-like flowers, from August to October. Height, 1 to 3 feet.

Aster, Amellus Perfection. Large, deep violet-blue flowers. Height, 2 feet.

Aster, Climax. Large, lavender-blue flowers. Height, 3 feet.

Aster, Novæ-Angliæ Roseus. Rose-pink flowers. Height, 3 feet.

Aster, Tripolium. Pale blue flowers. Height, 2 feet.

ASTILBE (False Goat's Beard)

Handsome, hardy, herbaceous plants, with feathery flowers, from June to August. Height, 2 to 3 feet.

Astilbe, Davidii. Rose-purple flowers. Height, 3 feet.

Astilbe, Japonica. White flowers. Height, 2 feet.

Astilbe, Rivularis. Creamy-white flowers. Height, 3 feet.

ASTRANTIA (Masterwort)

Hardy, herbaceous plants, with curious flowers, from June to August. Height, 2 feet.

Astrantia, Carniolica. Rose-pink flowers.

Astrantia, Major. Pink flowers.

EXPLANATION OF PLATE XXXIII.

Fig. 1. Represents the Root of the Artarissa, or Aristolochia Clematitis, of the natural size.

Fig. 2. Represents the Flower of the Artarissa, or Aristolochia Clematitis, of the natural size.

Ancient Symbolical Emblems.

Fig. 1. Ancient Egyptian Symbol of Eternity.

Fig. 2. Ancient Egyptian Symbol of Eternity.

Fig. 3. Ancient Egyptian Symbol of Eternity.

Fig. 4. Ancient Egyptian Symbol of Eternity.

Fig. 5. Ancient Egyptian Symbol of Eternity.

Fig. 6. Ancient Egyptian Symbol of Eternity.

CAMPANULA
PERSICIFOLIA.
Peach-leaved Bell-flower.
Campanula foliis lanceolatis, caule erecto, floribus solitariis.

CAMPANULA
PYRAMIDALIS.
Pyramidal Bell-flower.
Campanula foliis lanceolatis, caule erecto, floribus racemosis.

ASTRANTIA.
Masterwort.
Astrantia foliis palmatis, caule erecto, floribus umbellatis.

MATA-PIOJOS (*Delphinium staphisagria*)

ESTRAMONIO (*Datura stramonium*)

BELLADONA (*Atropa belladona*)

Copyright

BOTANICA.

ASTER, Comet Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Crego Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Giant Comet Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Giant Crego Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Giant Ostrich Feather Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Giant Perfection Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Giant Quilled Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Giant Victoria Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Heart-Leaved Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Imbricated Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Invincible Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Lilliput Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Mammoth Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Peony-Flowered Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Pompon Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Queen of the Market Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Semple's Branching Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Truffaut's Perfection Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ASTER, Victoria Mixture.

Pkt. 10c, oz. 25c, ¼ lb. 75c, lb. $2.50

ALSIDIUM.

Fig. 1. *Alsidium corallinum*, Lamx. Exp. Meth. p. 29. t. 69. f. 1. Hab. Mediterranean.

Fig. 2. *Alsidium Helminthochorton*, Lamx. Exp. Meth. p. 29. t. 69. f. 2. Hab. Mediterranean.

Harebell (*Campanula rotundifolia*)

Blue Harebell (*Campanula rotundifolia*) is a perennial plant with slender, creeping rhizomes.

Stems: Stems are slender, wiry, and erect, growing 10–40 cm tall, usually unbranched below the inflorescence.

Leaves: Basal leaves are rounded or heart-shaped, long-stalked, and withered by flowering time. Stem leaves are narrow, linear, and few.

Flowers: Flowers are bell-shaped, blue-violet, and nodding on slender stalks in a loose cluster.

Alamy Stock Photo

ANATOMY.

Fig. 1. Shows the bones of the hand, with the ligaments which connect them. The bones of the fingers are called phalanges, and those of the wrist carpal bones. The bones of the palm are called metacarpal bones.

Fig. 2. Shows the muscles of the hand and arm. The muscles which bend the fingers are called flexors, and those which straighten them extensors.

Fig. 3. Shows the tendons of the hand and arm. The tendons are the cords which connect the muscles with the bones.

Fig. 4. Shows the nerves of the hand and arm. The nerves are the cords which carry the sensations to the brain.

Fig. 5. Shows the blood-vessels of the hand and arm. The blood-vessels are the tubes which carry the blood to and from the heart.

Fig. 6. Shows the skin of the hand and arm. The skin is the outer covering of the body.

Fig. 7. Shows the hair of the hand and arm. The hair is the outer covering of the skin.

Fig. 8. Shows the nails of the hand and arm. The nails are the outer covering of the fingers.

Microsoft

1. *Cyperus Papyrus*, Linn. Sp. Pl. 68. Mill. Dict. n. 1. Lam. Dict. 2. p. 1. Willd. Sp. Pl. 1. p. 284. Jacq. Hort. Vind. 1. p. 1. t. 1. Ait. Hort. Kew. 1. p. 68. Curt. Mag. t. 1. Bot. Rep. t. 1. Bot. Mag. t. 1. Bot. Cab. t. 1. Bot. Mag. t. 1. Bot. Cab. t. 1. Bot. Mag. t. 1. Bot. Cab

Mante aux raisins (Mantis uvarum).

Mante aux raisins (Mantis uvarum).

Fig. 1. Flowering plant of Hibiscus rosa-sinensis

Fig. 2. Flowering plant of Tridax procumbens

Fig. 3. Flowering plant of Cocos nucifera

Fig. 4. Flowering plant of Mangifera indica

Fig. 5. Flowering plant of Ficus benghalensis

NATATORIA.

Natatoria Tribe

Natatoria are aquatic birds with webbed feet for swimming.

Natatoria are aquatic birds with webbed feet for swimming.

Natatoria are aquatic birds with webbed feet for swimming.

Anthericum Liliastrum. Page 41.

Anthericum Liliastrum variegatum. Page 41.

ANTHERICUM LILIASTRUM. (St. Bernard's Lily.)
Flowers white, in racemes, in June and July. Leaves long, narrow, grass-like. Stem 1 to 2 feet high. Hardy perennial. Native of Europe.

ANTHERICUM LILIASTRUM VARIEGATUM.
Flowers white, in racemes, in June and July. Leaves long, narrow, grass-like, striped with white. Stem 1 to 2 feet high. Hardy perennial. Native of Europe.

ANTHERICUM LILIASTRUM MAJUS.
Flowers white, in racemes, in June and July. Leaves long, narrow, grass-like. Stem 2 to 3 feet high. Hardy perennial. Native of Europe.

No. 1 Flower Basket, Gilt Edge, Gilt Handle, Gilt Wire Stem, Gilt Wire Leaves, Natural Flowers, 20 in.

No. 2 Flower Basket, Gilt Edge, Gilt Handle, Gilt Wire Stem, Gilt Wire Leaves, Natural Flowers, 20 in.

No. 3 Flower Basket, Gilt Edge, Gilt Handle, Gilt Wire Stem, Gilt Wire Leaves, Natural Flowers, 20 in.

ALIA PLANTA AUREA FOEMINA.

ASTRANTIA MAJOR.
Astrantia major.

ASTRANTIA MINOR.
Astrantia minor.

ASTRANTIA CARNIOLICA.
Astrantia carniolica.

Petal-Flower, any white flower with petals, as Daisy, Marguerite, Shasta Daisy, Ox-eye Daisy, Michaelmas Daisy, etc.

PLANTÆ ESCULENTÆ.

Radix fusiformis, tuberosa, carnosa, subtus fibrosa.

Caulis herbaceus, erectus, ramosus, striatus, glaber, pedalis.

Folia alterna, petiolata, pinnata, glabra, viridia; foliolis ovatis, integerrimis, terminali majore.

Aconitum Neapolitanum. 2 Aconitum Lycoctonum.

ACONITVM Neapolitanum. Aconit de Naples.

ACONITVM Lycoctonum. Aconit Tue-loup.

Aconitum Anglicum. 2 Aconitum Hyemale.

ACONITVM Anglicum. Aconit Anglois.

ACONITVM Hyemale. Aconit d'hyuer.

COPALLIQVAHVITL TEPOZTLANI.

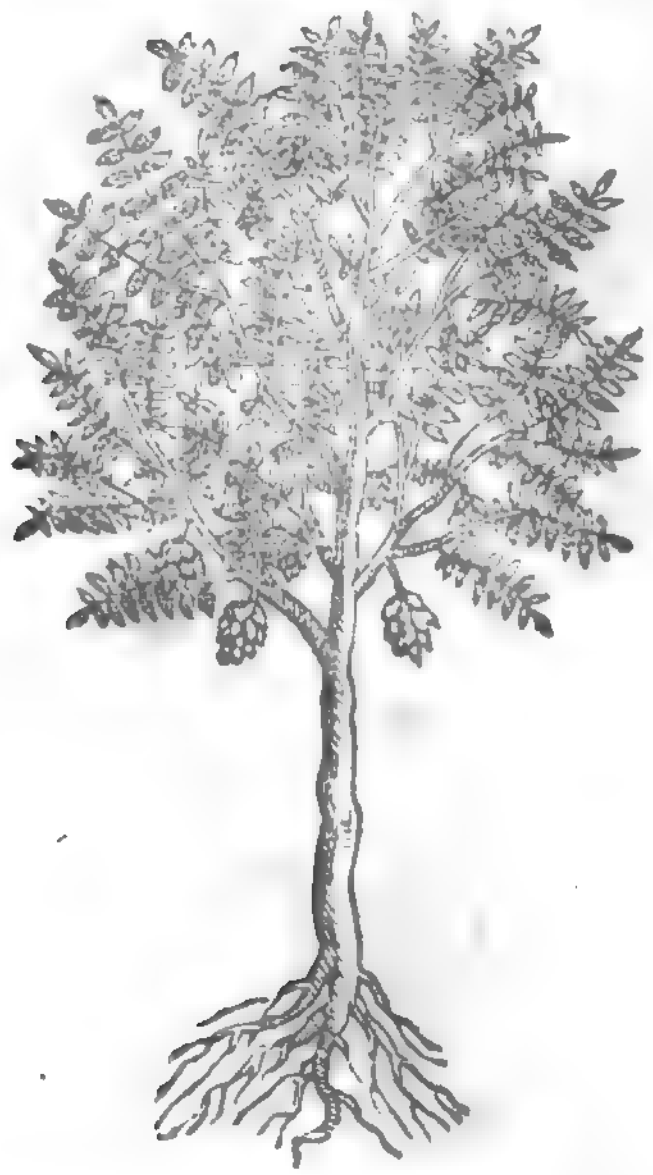

MIZQVITL vel ACACIA.

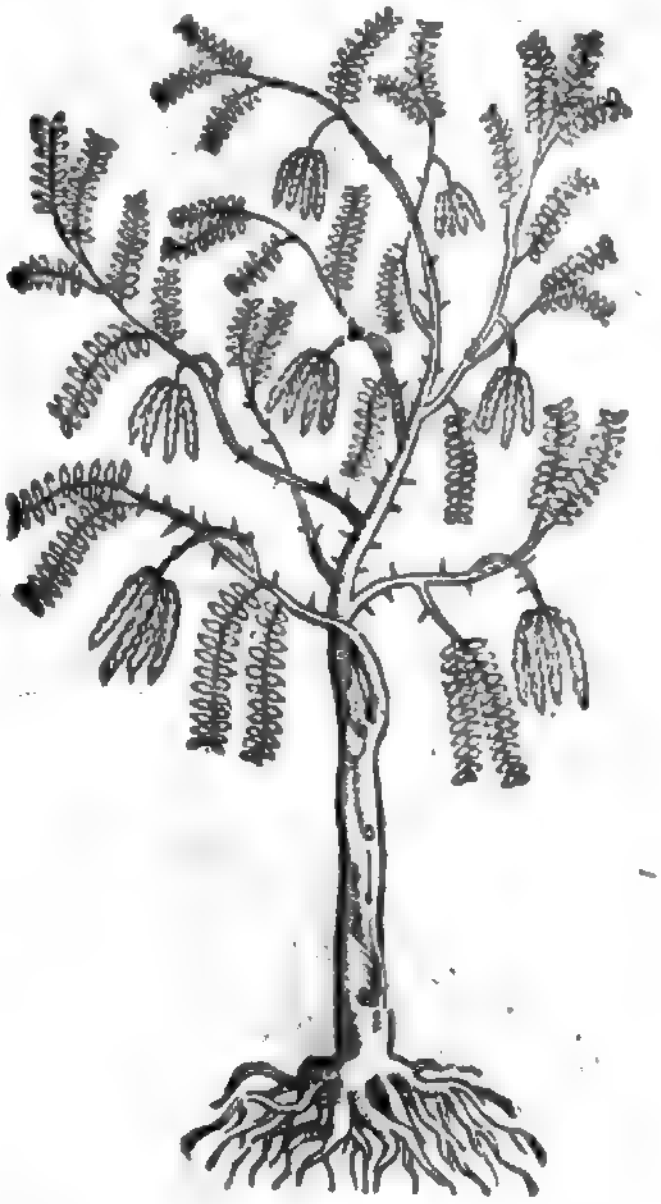

NOTATIONES.

TLAHVELILOCA QVAHVITL.

COPALLIQVAHVITL TEPOZTLANI.

Copalliferi generis arbor. Copal quahuitl vniuerſim vocant, ideſt Copallis arbores, ſed hæc præciſius ad laziſoliam cap. 2. lib. 3. pag. 46. deſcriptam racemoſo, ſcilicet fructu ſpectare videtur.

MIZQVITL vel ACACIA.

Acacia hæc eſt Mexicana de qua capite 24. lib. 3. pag. 59. agit author noſter, & diuerſa quidem aliquantulum prolixa foliolorum ſerie ſiliquorumq. nodis magis expreſsis, ab ea ſpecie, quæ Italiæ hucuſq. illata Romæ & alibi colitur. Mechoacanenſis vero de qua proxime agit imago, ſuperius eſt pag. 417. ſub Tlacotic nomine primo loco, quod à nonnullis Tlacotic etiam vocitata fuerit & fruticoſa potius videatur.

TLAHVELILOCA QVAHVITL.

De hac quæ Caragnæ nomine innotuit, agitur lib. 3. cap. 17. pag. 56. Arboris hic ſtolones vides non abſq. fructu, obrotundis ſiquidem baccis.

Digitized by Google

Digitized by Google

Schizocentron Flowerianum elliptic. ob apicē retusum, laciniis lin. lanceolatis, floribus fasciculatis.

Schizocentron Flowerianum.

NOVAE SCITAEQUE ANIMALIUM

BARONI ANTONII RECCHI

A MONTE CORVINO

IOANNIS FABRI VINCI

Principis Lynceorum, Comitis Palatini Cesarei,

Equitis Aurati, & Collegii Romani Socii

DESCRIPTUM.

sferre. *Vt inquàm, de his omnibus sibi non vsque adeo conuenientibus nihil dicam: Viguit profectò* Italica *in magna illa Græcia à Pythagora, qui primus non Sophum, aut sapientem, sed Ppiloſophum potius, & sapientiæ ſtudioſum amantemq. appellari ſe maluit, olim inſtituta celeberrima, & à Barbarorum diuerſa diſciplina.*

Hanc Græcanica *in ordine tertia excipit ſecta, non parum, & ipſa à prioribus diuerſa, quin, & hæc ipſa Græcanica in* Poeticam *rurſus*, Ionicam, *&* Eleaticam *fuit diſcriminata. Poeticam Muſæus, Linus, Orpheus, Heſiodus, Homerus, non eiuſdem etiam hi omnes ſententiæ excoluerunt. In reliquis duabus reperire licet* Platonicos, Peripateticos, Stoicos, Cynicos, Epicureos; *& ſi Varronem apud D. Auguſtinum audimus ad ducentas, & octuaginta octo ſectas peruenire poterant, non quæ tunc omnes eſſent, ſed quæ eſſe facilè potuiſſent, & quod mirum amplius cuipiam videatur, tam variæ hominum ſententiæ, tam diſcrepantes philoſophantium turbæ, ad tres adeò claſſes vniuerſæ reducebantur:* Dogmaticam, Academicam, & Scepticam, *à quibus tanquam à primordiorum ſcaturiginibus, & philoſophicarum aquarum fontibus, innumerabiles ſcientiarum (ſed quid ego dico ſcientiarum? ignorantiarum potius aiam) riuuli profluxerunt.*

Dogmatici *certa quædam admittebant decreta, annuebant, & abnuebant.* Academici *incerta omnia ſtatuebant, probabilia tantum quædam concedebant.* Sceptici *& illa ipſa probabilia tollebant, nihil definientes, atque hoc ipſum quidem nihil definiri non permittebant.*

Ovanas hominum mentes, o pectora cæca!

Vt mirandum iam minimè ſit quod Plato Theæteto *ſuo, hoc eſt doctiſſimo de ſcientia dialogo, vel Socrates ibi potius ſcientiæ deffinitionem à Theæteto anxiè quærat, & longis vix tandem incerrogationibus,* Obſtetricis *animorum munere fungens, paſtum hunc mentis extorquendo acquirat. Cum modo ſcientiam grauiſſimorum teſtimonio Pphiloſophorum Theætetus vtens nihil aliud quam merum ſenſum modò opinionem, modò hoc, modò illud eſſe aſſerat, quæ omnia à Socrate probabiliſſima licet, refutantur tamen, vt humano ſimul generi ob oculos ponatur, quam obſcurrè illa ſcientiæ ſcintilla, quæ poſt* Adami *nobis lapſum remanſit, nunc luceat, & quàm altà ignorantiæ caligine, & denſo errorum cinere ſepeliatur.*

Verùm cum ego in tam variantibus philoſophantium ſectis, per inextricabilem opinionum labyrinthum oberrando admirabundus magis, magiſque harum cauſas, & exeundi ſimul viam indagarem, ecce tibi obuius mihi Socrates, qui apud eundem Platonem in laudato iam dialogo, mea leniter apprehenſa manu, bono ſis animo inquit amice, eò te ducam, quo abire deſideras. Et ſanè admirationis meæ, ſectarumque diuerſiſſimarum quæ inter tot philoſophos natæ fuerant, ipſiſſimam Admirationem, *& præter hanc aliam nullam cauſam extitiſſe, certiſſimò mihi aſſeuerauit.*

Cum enim ibidem plurima Theætetus inter diſputandum cum Socrate non intelligeret, diceretq. Per Deos ò Socrates magnopere quid iſta ſint admiror interdum, ipſa inſpiciens tenebris offundor. *Reſpondet Socrates.* O amice Theodorus non malè de tuo ingenio coniectaſſe videtur maximè enim philoſophi hæc affectio eſt, quæ ADMIRATIO dicitur, neque enim aliud præter hoc eſt philoſophiæ principium.

Cæli, & Ætheris, oculum limpidiſſimum creditum, maculis *tamen obnubilari. Nugatos veteres inſigniter Aſtronomos de* Galaxia, & nebuloſis ſtellis *fuiſſe, qui ſcilicet partes cæli craſſiores dixerunt. Nam ſtellis innumeris confuſis conſtare detexit Galilæus:* Cometarum *diuerſum planè locum motumq. materiam quam hucuſque ex Ariſtotelis & vulgarium decretis Aſtronomorum, credidit Mundus videri & eſſe: Sed, quod humanum propemodum captum ſuperat omnem,* nouos quatuor *iuxta ſeptem* planetas *veteres detexiſſe certumq. horum motum & periodum primum demonſtraſſe* Saturnum duabus *inſignitum* auriculis, *ac* Venerem corniculatam *Lunæ inſtar aſpectui noſtro ſubieciſſe.*

Felices animæ quibus hæc cognoſcere primum,
Inque domos ſuperas, ſcandere cura fuit!

Et dubitamus adhuc noſtro etiam ſeculo fomitem nouis philoſophiæ ſectarijs, materiamque ampliſſimam ſubminiſtrari?

Longum eſſet admirandas aeris impreſſiones, & ſublimium phœnomena emanationum dinumerare: Pluiſſe nempe lacte, ſanguine, carne, ferro, lana, ſaxiſq. non Romanorum modo ſeculis, ſed noſtris etiam temporibus vt publico aliquando communicanda ſua Thaumatombria, *quæ mirandarum cauſas euoluit & effectus pluuiarum,* Illuſtriſſimus, Excellentiſs. *idemq.* Doctiſſimus S. Angeli Princeps, Fridericus Cæſius Lynceus *Romanæ gloria Nobilitatis, demõſtrabit.*

Nec minus hoc mirabile. Crepitus armorum & tubarum ſonitus è cælo auditos fuiſſe. Fulgora exauſiſſe vinorum dolia non tactis lignis, argentum aurmque liquaſſe illæſis ſacculis, & ferream gladij cuſpidem (mihi viſum) illaſo vaginæ corio, emolitam fuiſſe, partum exanimaſſe viuente matre. Ego me hercle his ipſis meis oculis vidi.

(Accipe mirandum nouitate mouebere facti)

dormientem puerum, eodem prorſus oris, oculorum, cæterorumq. immobili ſitu locoq. membrorum, in ipſo celeberrimo totius Europæ Noſocomio S. Spiritus Romano, in ictu oculi à fulmine extinctum perſtitiſſe, in quo Anatomæ poſtmodum ſubiecto, miros ſulfurei fœtoris coloriſq. effectus, maculas nimirum, cerebri membranis ac pulmonibus impreſſas ſummo cum ſtupore conſpeximus.

Aquarum Terrarumq. conſiderantem miracula, quem non attonitum reddunt? Circumfundi Terræ vndique homines, conuerſiſque inter ſe pedibus ſtare, & cunctis ſimilem eſſe cæli verticem? Pendere ipſam ac non cadere nobiſcum, cum in medio grauiſſima, aere fluctuet, nec ſponte ſua præcipitetur? Aquam cum centrum petat, in ſummis tamen montium cacuminibus, nec alio copioſius loco affluere? Antra ſubterranea reperiri, quæ plurima centena paſſuum millia excedant: illud præcipuè in Cæſarienſi Mauritania, vbi per viginti dies ſe Nilus abſcondit, & diſſito alibi ſpatio erumpit? Nihil hìc dicam de ſuauiſſimis, & odoratiſſimis inſipidæ Telluris fructibus, de prætioſiſſimo metallorum, gemmarum, & mineralium theſauro in terræ viſceribus latitante, & ad noſtros continuo vſus pullulante. Nihil de tot calidiſſimarum aquarum & æternis ignium flammis ac ebullitionibus, vno eodemque loco erumpentibus. Quod vel Ætnei montes & Vulcanij Puteolani campi nos docere poterant, etenim.

hìc plurimus ignis

Sem-

Digitized by Google

Semper, & assidua postes fuligine nigri.

Hoc sanè admirabile nec silentio inuoluendum, quod Plinius etiam portenti loco literis consignauit: In agro *(inquit)* Mutinensi, montes inter se duo concurrerunt, crepitu maximo assultantes, recedentesque; inter eos flamma fumoq. in cælum exeunte, interdiu, eo concursu villæ omnes elisæ: animalia per multa, quæ intra fuerant, exanimata occubuerunt. *Nec minus tremendum, quod ipsi etiam causarum nimis auido Plinio, mortis causa extitit Vesuuij incendium, Titi Vespasiani sub imperio, cuius cineres non Romam tantum, sed vltra mare in Africam perlati & Ægyptum, quod celebres vicinas plures obruit vrbes, pisces in mari coxit, in aere vero volucres suffocauit.*

Nemo igitur amplius hisce cognitis desiderabit philosophicarum controuersiarum orginem ac fontem, quæ homines otiosos ac maxime negotiosos, ad contemplandum, admirandum ac philosophandum, dum Librum Naturæ Cælum nimirum Terramque legunt, impellere potuerunt.

Verum enimuerò hæc omnia magna, noua & admiranda vt videantur, sint at prædicentur; vix tamen vlla sunt, si ad Animalium considerationem referantur. Superiora enim illa, & Astronomica, vt quæ à nostris remotissima sensibus exulant, quam certitudinem nobis philosophicam concitare poterunt? Infima autem hæc omnia, siue meteora, siue plantæ, siue mineralia fuerint, quid sumpta simul etiam esse poterunt, sic cum vilissimo quoque animalculo, quod viuit, spirat ac mouetur, comparentur? Elucet profectò, si in re vlla alia, stupenda Omnipotentis Dei in animalibus Sapientiæ, Bonitatis, & Potentiæ *mysteria & insculpta digiti Dei stigmata.*

Quod enim Bestiæ moueantur & agant id à Diuina Potentia *habet. Quod sensibus vtantur, vtilia cognoscant, vitent noxia, domicilia struant, à* Sapientia *Quod fœtus foueant alantq. ab inimicis defendant id demum à* Bonitate *Creatoris sui immensa sortiuntur. Iam quis vnquam satis admirabitur spontaneum animalium ortum, aut naturalem eorum fœtificationem? Luscinię cantum artificiosissimum? Et cum* inopi metuit Formica senectæ *sagacem huius maximè prouidentiam, labores ac patientiam? Apum ingenium & nunquam satis laudandam politici regiminis imaginem, & vtilissima hominumque meræ saluti destinata mellis opificia? vt verè in has illud Virgilij quadret.*

Diuinitus illis
Ingenium & rerum fato prudentia maior.

Si igitur Amice Lector, *aliquod etiam nouum, & admirabilem Naturæ, artisque fœtum in hisce meis in Mexicani Orbis Animalia commentariis conscriptis, oculis, auribusque tuis se se obtulerit, ne mireris, nam mirabilia sunt opera omnipotentis Dei à quo cuncta procedunt.*

Opella hæc mea Illustriss. & Excellentiss. Federici Cæsij Lynceorum Principis iussu edolaui, cuius sumptibus omnis hic liber Mexicanus Reipublicæ litterariæ bono communis est factus. Hunc autem quanti semper ob eruditionem, & reconditam quandam Matheseos, & veræ ac, vt ita dicam, realis philosophiæ scientiam æstimetur, non opus hic recenseri. Vale interim, & fruere. Romæ è Musæo nostro ad Pantheon Agrippæ ipsis Kalend. Ianuarij Anni solemnis 1625.

ALIO-

ALIORVM
NOVAE HISPANIAE
ANIMALIVM

NARDI ANTONII RECCHI

IMAGINES ET NOMINA

IOANNIS FABRI LYNCEI

BAMBERGENSIS

Philosophi, Medici, publici Professoris Romani,
& Summo Pontifici ab herbarijs studijs

EXPOSITIONE.

Digitized by Google

AD VIRVM ILLVSTREM DOMINVM
FRANCISCO
BARBERINO
VRBANI VIII. PP.
NEPOTEM, ET S. R. E. CARDINALEM

DE ANIMANTIBVS MEXICANIS
LIBER
FRANCISCI HERNANDI ARCHIATRI REGII PHILIPPI II. REGIS HISPANIARVM.

Ps 45:10 (LXX 44:10) καὶ παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαπεποικιλμένῃ χρυσίῳ καὶ πεπαραμένη ἐν παντοδαπῇ κόσμῳ. **10** Und es stand die Königin zu deiner Rechten in vielfarbig gestickter Kleidung aus Gold und geschmückt mit allerlei Zierrat.

Ps 45:14 (LXX 44:14) πᾶσα δόξα αὐτῆς θυγατρὸς βασιλέως ἔσωθεν ἐν κρυπτῷ χρυσία καὶ ἱματισμὸς αὐτῆς. **14** Ganz herrlich ist die Tochter des Königs im Innern, in Gold gekleidet.

Ps 45:15 (LXX 44:15) ἐν ἱματισμῷ διαπεποικιλμένῃ χρυσίῳ καὶ πεπαραμένη ἐν παντοδαπῇ κόσμῳ ἀχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς αἱ πλησίον αὐτῆς ἀχθήσονται ἐν σοί. **15** In vielfarbig gestickter Kleidung aus Gold und geschmückt mit allerlei Zierrat wird sie dem König zugeführt werden, Jungfrauen hinter ihr, ihre Gefährtinnen werden zu dir gebracht werden.

Ps 45:16 (LXX 44:16) ἀχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει ἀχθήσονται εἰς ναὸν βασιλέως. **16** Sie werden mit Freude und Jubel gebracht werden, sie werden in den Palast des Königs geführt werden.

Ps 45:17 (LXX 44:17) ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγενήθησαν υἱοί σου κατέστησας αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. **17** Anstelle deiner Väter sind deine Söhne geworden, du hast sie zu Fürsten über das ganze Land eingesetzt.

Ps 45:18 (LXX 44:18) μνησθήσονται τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. **18** Deines Namens werden sie gedenken in jedem Geschlecht und Geschlecht, darum werden Völker dir danken in Ewigkeit und in Ewigkeit der Ewigkeit.

Ps 72:1 (LXX 71:1) τῷ Σαλωμων ὁ θεός τὰ κρίματά σου τῷ βασιλεῖ δὸς καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως. **1** Für Salomo. Gott, gib deine Rechtsentscheide dem König und deine Gerechtigkeit dem Sohn des Königs.

Ps 72:2 (LXX 71:2) κρῖναι τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοὺς πτωχούς σου ἐν κρίσει. **2** Richten soll er dein Volk in Gerechtigkeit und deine Armen in Recht.

Ps 72:3 (LXX 71:3) ἀναλαβέτωσαν τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην. **3** Es sollen die Berge Frieden tragen für das Volk und die Hügel Gerechtigkeit.

Ps 72:4 (LXX 71:4) κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων καὶ ταπεινώσει συκοφάντην. **4** Er soll Recht schaffen den Armen des Volkes, retten die Kinder der Elenden und zermalmen den Bedrücker.

Ps 72:5 (LXX 71:5) καὶ συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεὰν καὶ γενεάν. **5** Er soll weilen vor der Sonne und vor dem Mond von Geschlecht zu Geschlecht.

Ps 72:6 (LXX 71:6) καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον καὶ ὡς σταγόνες στάζουσαι ἐπὶ τὴν γῆν. **6** Er soll herabkommen wie Regen auf die Wolle und wie Tropfen, die auf die Erde träufeln.

Ps 72:7 (LXX 71:7) ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀναλάβῃ τὴν σελήνην. **7** Es soll aufgehen in seinen Tagen Gerechtigkeit und Fülle des Friedens, bis der Mond nicht mehr ist.

Ps 72:8 (LXX 71:8) καὶ κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης. **8** Er soll herrschen von Meer zu Meer und vom Strom bis an die Enden der Erde.

Ps 72:9 (LXX 71:9) ἐνώπιον αὐτοῦ κάμψουσιν Αἰθίοπες καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξονται. **9** Vor ihm sollen sich beugen die Äthiopier, und seine Feinde sollen Staub lecken.

Ps 72:10 (LXX 71:10) βασιλεῖς Θαρσεις καὶ αἱ νῆσοι δῶρα προσοίσουσιν βασιλεῖς Αἰθιόπων καὶ Σαβα δῶρα ἐνέγκαιεν. **10** Könige von Tarsis und von den Inseln werden Geschenke bringen, Könige von Äthiopien und Saba werden Gaben darbringen.

Ps 72:11 (LXX 71:11) καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς πάντα τὰ ἔθνη δουλεύσουσιν αὐτῷ. **11** Und es werden sich vor ihm niederwerfen alle Könige, alle Völker werden ihm dienen.

Ps 72:12 (LXX 71:12) ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ δυνάστου καὶ ἀβοηθήτους οὐκ ὄντας αὐτῷ. **12** Denn er hat den Armen gerettet vor dem Mächtigen und den Elenden, der keinen Helfer hatte.

Ps 72:13 (LXX 71:13) φείσεται πτωχοῦ καὶ ἀβοηθήτου καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει. **13** Er soll sich erbarmen des Armen und des Elenden und die Seelen der Armen retten.

Ps 72:14 (LXX 71:14) ἐκ τόκου καὶ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ τίμιον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. **14** Aus Wucher und Gewalttat soll er ihre Seelen erlösen, und kostbar ist ihr Name vor ihm.

Ps 72:15 (LXX 71:15) καὶ ζήσεται καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἀπὸ τοῦ χρυσίου τῆς Αραβιας καὶ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ διὰ παντός ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν. **15** Er soll leben, und es soll ihm gegeben werden von dem Gold Arabiens, und es werden für ihn beten allezeit, den ganzen Tag werden sie ihn preisen.

Ps 72:16 (LXX 71:16) καὶ ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπὶ τῶν ὀρέων ὑψωθήσεται ὑπὲρ τὸν Λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὡσεὶ χόρτος τῆς γῆς. **16** Es soll sein eine Fülle von Getreide im Land, auf den Bergen soll es wogen wie der Libanon, und seine Frucht soll sprießen aus der Stadt wie das Gras der Erde.

Ps 72:17 (LXX 71:17) γενηθήτω τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς πάντα τὰ ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν. **17** Sein Name soll gepriesen sein in Ewigkeit, vor der Sonne soll sein Name bestehen, und es werden sich in ihm segnen alle Stämme der Erde, alle Völker werden ihn preisen.

Ps 72:18 (LXX 71:18) εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ θεὸς Ισραηλ ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος. **18** Gepriesen sei der HERR, der Gott, der Gott Israels, der allein Wunder tut.

Ps 72:19 (LXX 71:19) καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος καὶ πλησθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ γένοιτο γένοιτο. **19** Und gepriesen sei sein herrlicher Name in Ewigkeit, und es werde erfüllt seine Herrlichkeit die ganze Erde. Amen, Amen.

per tubum opticum apparere. Lunare *etiam corpus non leni & perpolita, vt creditum hactenus superficie, sed profundis aspernm lacunis & ingentibus variegatum tumoribus, ceu montibus quibusdam eminere.* Solem *celestis lucis fontem ac ducem, principem moderatoremq. luminum reliquorum, cor cæli, Aetheris oculum limpidissimum creditum*, maculis *tamen obnubilari. Nugatos veteres insigniter Astronomos de* Galaxia, *&* nebulosis stellis *fuisse, qui scilicet partes cæli crassiores dixerunt. Nam stellis innumeris confusis constare detexit Galilæus:* Cometarum *diuersum planè locum motumq. & materiam quàm hucusque ex Aristotelis & vulgarium decretis Astronomorum, credidit Mundus videri & esse: Sed, quod humanum propemodum captum superat omnem*, nouos quatuor *iuxta septem* planetas *veteres detexisse, certumque horum motum & periodum primùm demonstrasse.* Saturnum duabus *insignitum* auriculis, *ac* Venerem corniculatam *Lunæ instar aspectui nostro subiecisse.*

Felices animæ quibus hæc cognoscere primum,
Inque domos superas, scandere cura fuit!

Et dubitamus adhuc nostro etiam seculo fomitem nouis philosophiæ sectarijs, materiamque amplissimam subministrari?

Longum esset admirandas Aeris impressiones, & sublimium phænomena euaporationum dinumerare: Pluisse nempe lacte, sanguine, carne, ferro, lana, saxisq. non Romanorum modo seculis, sed nostris etiam temporibus vt publico aliquando communicanda sua Thaumatombria, *quæ mirandarum causas euoluit & effectus pluuiarum*, Illustrissimus, Excellentissimus *idemq.* Doctissimus S. Angeli Princeps, Fridericus Cæsius Lynceus *Romanæ gloria Nobilitatis, demonstrabit.*

Nec minus hoc mirabile. Crepitus armorum & tubarum sonitus è cælo auditos fuisse. Fulgura exhausisse vinorum dolia non tactis lignis, argentum aurumq. liquasse illæsis sacculis, & ferream gladij cuspidem (mihi visum) illæso vagine corio, emollitam fuisse, partum exanimasse viuente matre. Ego me hercle his ipsis meis oculis vidi

(Accipe mirandum nouitate mouebere facti)

dormientem puerum, eodem prorsus oris, oculorum, cæterorumq. immobili situ locoque membrorum, in ipso celeberrimo totius Europæ Nosocomio S. Spiritus Romano, in ictu oculi à fulmine extinctum perstitisse, in quo Anatomæ postmodum subiecto, miros sulphurei fœtoris colorisq. effectus, maculas nimirum, cerebri membranis ac pulmonibus impressas summo cum stupore conspeximus.

Aquarum Terrarumq. considerantem miracula, quem non attonitum reddunt? Circumfundi Terræ vndique homines, conuersisq. inter se pedibus stare, & cunctis similem esse cæli verticem? Pendere ipsam ac non cadere nobiscum, cum in medio grauissima, aere fluctuet, nec sponte sua præcipitetur? Aquam cum centrum petat, in summis tamen montium cacuminibus, nec alio copiosius loco effluere? Antra subterranea reperiri, quæ plurima centena passuum millia excedant: illud præcipuè in Cæsariensi Mauritania, vbi per viginti dies se Nilus abscondit, & dissito alibi spatio erumpit? Nihil hìc dicam de suauissimis & odoratissimis insipida Telluris fructibus, de pretiosissimo metallorum, gemmarum, & mineralium thesauro in terræ visceribus latitante, & ad nostros continuò vsus pulluiante. Nihil de tot calidissimarum aquarum & æternis ignium flammis ac ebullitionibus, vno eodemq. loco erumpentibus. Quod vel Aetnæi montes & Vulcanij Puteolani campi nos docere poterunt, etenim

hìc

Digitized by Google

hìc plurimus ignis
Semper,& aſſidua poſtes fuligine nigri .

Hoc ſanè admirabile nec ſilentio inuoluendum , quod Plinius etiam portenti loco literis conſignauit : In agro (*inquit*) Mutinenſi,montes inter ſe duo concurrerunt,crepitu maximo aſſultantes ,recedentesque ; inter eos flamma fumoq. in cælum exeunte , interdiu , eo concurſu villæ omnes eliſæ:animalia permulta,quæ intra fuerant,exanimata occubuerunt . *Nec minus tremendum , quod ipſi etiam cauſarum nimis auido Plinio, mortis cauſa extitit Veſuuij incendium, Titi Veſpaſiani ſub Imperio , cuius cineres non Romam tantum , ſed vltra mare in Africam perlati & Aegyptum , quod celebres vicinas plures obruit vrbes , piſces in mari coxit, in aere verò volucres ſuffocauit .*

Nemo igitur amplius hiſce cognitis,deſiderabit philoſophicarum controuerſiarum originem ac fontem , quæ homines otioſos ac maximè negotioſos , ad contemplandum , admirandum ac philoſophandum , dum Librum Naturæ Cælum nimirum Terramq. legunt, impellere potuerunt .

Verumenimuerò hæc omnia magna , noua & admiranda vt videantur , ſint ac prædicentur ; vix tamen vlla ſunt , ſi ad Animalium conſiderationem referantur. Superiora enim illa & Aſtronomica, vt quæ à noſtris remotiſſima ſenſibus exulant, quam certitudinem nobis philoſophicam concitare poterunt.? Infima autem hæc omnia , ſiue meteora , ſiue plantæ , ſiue mineralia fuerint , quid ſumpta ſimul etiam eſſe poterunt, ſi cum viliſſimo quoque animalculo, quod viuit, ſpirat ac mouetur, comparentur ? Elucet profectò, ſi in re vlla alia , ſtupenda Omnipotentis Dei in Animalibus Sapientiæ, Bonitatis, & Potentiæ *myſteria & inſculpta digiti Dei ſtigmata .*

Quod enim Beſtiæ moueantur & agant id à Diuina Potentia *habent . Quod ſenſibus vtantur , vtilia cognoſcant , vitent noxia , domicilia ſtruant , à* Sapientia . *Quod fœtus foueant alantque , ab inimicis defendant id demum à* Bonitate *Creatoris ſui immenſa ſortiuntur . Iam quis vnquam ſatis admirabitur ſpontaneum animalium ortum , aut naturalem eorum fœtificationem ? Luſciniæ tantum artificioſiſſimum ? Et cum* inopi metuit Formica ſenectæ *ſagacem huius maximè prouidentiam , labores ac patientiam ? Apum ingenium & nunquam ſatis laudandam politici regiminis imaginem, & viliſſima hominumq. meræ ſaluti deſtinata mellis opificia ? vt verè in has illud Virgilij quadret :*

Diuinitus illis
Ingenium , & rerum fato prudentia maior .

NVNC ad te redeo, Illuſtriſs. Cardinalis, *& cauſas quæ nec pauca,nec exigua ſunt, quaque vt fœtum hunc tibi meum, Commentarium inquam in* Mexicani Orbis *Animalia conſcriptum,iamdudum Celſitudini Tuæ debitum dicarem, me impulerunt, liberè omnibus & libenter edicam. In primis magno illi* Patruo *Tuo VRBANO VIII. deuotiſſimus cultor,atq;adeò iam quinque Romanis Pontificibus in obſequio vtuo,eòq. beatior quòd ab hoc ipſo , vt Tibi ignotum minimè eſt , dum adhuc* purpuratos *inter* Patres *virtutum ſuarum heroicarum Chriſtiano Orbi ſpecimina & ſpem de ſe præclaram , eius olim regendi ederet , omni ſemper benenolentiæ genere & fauore affectus fuerim .*

Accedit inſignis animi , erga me Tui propenſio & eximia planè ſtudia , fortunasq. iuuandi meas voluntas : incredibilis etiam quædam benignitas , qua & nunc mihi fa-

ues,

Digitized by Google

ues, & prius maximè me honorasti, dum ades non modò priuatas, sed Lectiones quoque publicas meas in Rom. Athenæo *non rarò accedendo præsentia Tua condecorasti.*

Quin & de ipsorum Animalium (quorum plurima ac varia domi meæ sceleta curiosorum voluptati aßeruo) plantarumq. ac naturalium rerum plurimarum, naturæ ac proprietatibus, ad longum sæpe mecum, quæ summa Tua fuit humanitas & discendi cupiditas, disceptasti ac dissertisti.

Et quidni Animalium Naturæ studio iucundissimo delectareris? Cum & Gentilitia insignia Tua ex animalculis illis, quæ Tuo dudum Patruo Terrarum Orbis vniuersi ceu Christi Vicario curam augurabantur, minimis quidem illis, sed maximi quid argumenti præseferentibus APIBVS *inquam, composita eluceſcant?*

Est præterea opella hæc mea Federici Cæsij *Illustrissimi & Excellentissimi* Lynceorum Principis *iussu edolata, cuius sumptibus omnis hic* liber Mexicanus *Reipub. literariæ bono communis est factus. Hunc autem quanti semper ob eruditionem & reconditam quandam Matheseos &* Veræ, *ac, vt ita dicam,* realis philosophiæ *scientiam (quæ Tibi cum ipsò communia sunt) æstimaueris, non opus hic recenseri, ne vtrumque vestrum in os laudare velle videar. Hoc silere non debeo, Tibi adeò Academicum hoc nostrum Institutum placuiße, vt pridie quàm flagrante illa Te* purpura Patruus *Tuus*

Omnis nempe suæ curæ casusque leuamen,

Vt dudum merebaris ornaret, huic Academiæ *& confessui Lynceo nostro nomen Tuum dare, & Lynceorum σφραγίδα cohonestare volueris, præsentibus eodem* Principe Cæsio, *&* Virginio Cæsarino *Lynceo pariter &* Italia *Decore, me quoque vestro immerito collega ad spectaculum & testimonium vocato.*

Addam hæc paucula & finiam: Digniſſima illa mihi semper & planè aurea L. Ann. Seneca sententia visa fuit: Generosi, *inquit,* animi & magnifici est iuuare & prodesse, qui dat beneficia DEVM imitatur, qui repetit, fœneratores. *Nec minus altera illa æternam meretur laudem ac memoriam:* non opus esse ad liberandam fidem facultatibus, sed animo: reddit enim beneficium qui libenter debet. *Fateor ego inopiam meam, soluendo nempe longè me imparem esse, & fortasse gratiam retuliße dicar, si beneficiorum à Celsitudine Tua acceptorum modò memimero. Attamen cum nihil æquè humani generis concordiam dissocieț ac distrahat, quàm ingrati vitium, ausus sum Commentariolos eidem hos meos offerre, quos ex gratitudine potius nostra, quàm magnis viribus profectos iudices rogo, cum præsertim meas aliquid soleas putare nugas. Nosti etiam sacrificia non sumptu, sed pia ac recta voluntate æstimari debere: cum enim varia sint genera ingratorum, vt qui beneficium accepiße negat, qui dissimulat, qui non reddit, qui oblitus est; nolui ego in aliquo horum numero reperiri.*

Cæterùm DEVM *veneror Ampliſſ. Cardinalis, vt Tibi det diuturnam & felicem vitam, & vel de meis annis (quod olim vouebant optimis Principibus) aliquot Tuis adijciat, nostro & vniuersi orbis incremento: hoc etiam addens, vt veteres Clientes Tuos inter quos addictissimum me esse profiteor, fauore & amore prosequi nõ dedigneris.*

ROMAE è Musæo nostro ad Pantheon Agrippæ ipsis Calend. Ianuar. Anni solemnis MDCXXV. *Sedente* VRBANO VIII. *Pont. Opt. Max.* BARBERINO.

ALIO-

Digitized by Google

ROYAE HISTORIAE ANIMALIVM

MARCI ANTONII BRUNI
Veronensis

IOANNIS FABRI LINCEI
ACCESSIONIS

Ad Tabulas Animalium Exoticorum,
& Volatilium.

Cum Gratia & Privilegio Sacræ Cæsareæ Majestatis.

THE PIED AFRICAN HORNBILL.

Hornbills are found in Africa and India, and are remarkable for the large size of their bills, which are sometimes surmounted by a horny protuberance. They are gregarious birds, and live on fruits and insects. The female lays her eggs in the hollow of a tree, and the male feeds her during the time she is sitting. The Pied African Hornbill (*Buceros pastus*) is a native of Senegal and Guinea. It is about the size of a magpie, and has a long tail. The bill is yellow, and the plumage black and white.

Robertson Peter [illegible] Glasgow 1901 Oil Painting [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

Porrum & Cæpe nefas violare ac frangere morsu.
O sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis
Numina!

Sed operæpretium fuerit hic Christiano etiam homini ob oculos ponere, quam Ethnicus licet Philosophus Plutarchus inquã, in suo de Isside & Osiride opusculo de Dijs his fictitijs mentem habuerit. *Quidam enim*, inquit ille, *penitus aberrantes in superstitionem sunt lapsi, alij deuitantes veluti paludem superstitionem in impietatem quasi in locum præruptum, nec opinantes incurrerunt. Quamobrem debemus præcipuè doctrinam ex philosophia mystagogam nobis adiungere, atque ita singula quæ dicuntur & aguntur, pensare piè; ne vt dixit Theodorus, sermones suos quos dextera porrigeret, auditorum nonnulli acciperẽt sinistra:* Et posterius paulo. *Itaque non debemus in his colendis requiescere, sed per has in Numine Diuino venerãdo quasi per clariora & ad id naturà comparata specula. Res enim illa quæ spirat, videt, & motus ex seipsa habet fontem, notitiamq. conuenientium & alienorum, hæc ex intelligente (quo regitur authore Heraclito Vniuersitas) riuulum & portionem traxit. Quare non minus in his adumbratur Numen Diuinum, quam in æreis & lapideis opificijs, quæ interitum æquè recipiunt & infecturam colorũ, sensu omni & intellectu naturà vacant.* Verùm nos, quos Dei misericordia Christianos nasci & in sancta Filij eius lege immori voluit, missa hæc faciamus, & Ethnico philosopho relinquamus, qui aliquem saltem colorem dicere voluit, cur præ cæteris animantibus plus *Canem* Ægyptij coluissent, quod tam mirabili nempe inter bestias naturali instinctu à Conditore suo donatus fuerit, vt satis ipsum Plato, Aristoteles, Plinius alijq. Naturæ Mystæ laudare & admirari nequiuerint.

Plutarchus Ethnicorũ superstitionem saltem modo interpretari nititur.

Hic continere me non possum, quin *Ioanni Goropio Becano* viro eruditissimo & de antiqua ac veneranda Theologia summè merito assentiar, qui magnum illum *Leuinum Torrentium* laudatorem inuenit, quidquid aduersus ipsum Critici quidam blaterent, quòd & otio, & literis abusus fuerit, calumniantur. Hic tum in *Hermathena* sua, tum in *Hieroglyphicis* ac *Hispanicis* Canis Etymon probabilissima sanè coniectura à lingua *Cimbrica* radice Germanicæ deriuat. His enim *Can* & *Con* nihil aliud sonat, quàm *Scio* aut *possum*. quorum vtrumque in eo consistit, vt is qui potest vel scit, id quod potest vel scit, ante apprehendat & complectatur. Canis autem, vt supra iam ex Platone deductum, notitia plurimum valet, sed & animosissimum simul est animal. A Cimbrico igitur vocabulo *Can*, Latinis *Canis* & Græcis Κυνὸς sunt nata, quarum vocum nec hi nec illi rationem vllam assignare possunt. Vult quidem Plato Κύων, olim Canem Phrygibus significasse: docuerunt autem longè ante natas in Græcia Athenas, Linus & Orpheus Philosophiam apud Thraces, à quibus ad Phryges: ab his ferò tandem ad Græcos (qui non immeritò ob id forsan ab Ægyptio Sacerdote pueri appellabantur) peruenit. Sed quid Κύων vt peregrinum vocabulum Græcis denotet, Plato non assignat, vt idem Goropius notauit. Vnde miror non parum Cælium Rhodiginum, qui Κύων pro Cane Græcanicum facit & cum Eustathio παρὰ τὸ Κύω, hoc est ab amare deducit.

Canis Etymon è lingua Cimbrica petitum.

Et de Canis quidem animositate hic nihil dicere attinet: videri hæc possunt

Digitized by Google

possunt apud Aristotelem, Plinium, Plutarchum Æliamum aliosq. qui & fidelitatem ipsius varijs simul encomijs & exemplis celebrarunt. De notitia, sagacitate & docilitate, quæ mihi nota sunt breuissimè hic proferre non grauabor.

Viuimus in hac luce orbis terrarum ROMÆ nempe æterna vrbium VRBE, in qua plurimos quotidie oculorum vsu priuatos ostiatim stipem colligentes contemplamur, quorũ pleriq. Cane mediocris magnitudinis catenulę ferreæ alligato vtuntur: hic ipsis dux & magister viarum: hic diluculo eos ad varia Vrbis loca educit, & sospites vesperi domum reducit: hic fidissimus tota ipsis die socius assidet, & loco etiam solutus vbi parumper expatiatus fuerit, longè tamen haud discedit, & ad minimam heri sui vocem recurrit, collum sine vllo renisu catenæ adaptandæ subijcit, & inter medias populosæ Vrbis turbas longissimè ab ædibus etiam dissitus, rectam viam sine vllo diuerticulo, absque vllo in foueã aliquam præcipitandi magistri sui metu domum pergit, ac pensum laboris sui diurni, panem nempe mucidum & aquam gelidam ab hero accipit. Et quod mireris amplius in hac docili bestia (quod ipsi mihimet mendici cæci fassi fuerunt) ad quæcunq. etiam longissimè distantia & aliquot milliaribus ab VRBE remota, vt est S. Pauli Basilica in via Ostiensi, locà eos deducit. Vbi enim Cæcus à sua in qua habitat platea remotior paululum ad biuium aut triuium aliquod peruenerit, & auriũ iudicio quo maximè Cæci pollẽt, siue hoc ex fontium aquę cuiusdã lapsu, siue fabrorum & artificum strepitu collegerit se tali quodam loco constitutum esse: Et si ad SS. Petri aut Pauli, aut Ioannis Lateranensis Basilicas, quæ pluribus passuum millibus & in triangulo quodammodo collocatæ à se inuicem absunt, properare desideret, absque eo quod vllum mortalium, quo loco sit interroget, loro suo Canẽ semel tantum vel hac vel illac, & Ecclesias dictas versus dirigit, tum securus ad harum aliquam, quam ipse in animo habet perducitur, vesperiq. saluus sine vllo diuerticulo reducitur.

Canes Romæ Cæcorum mendicantium duces, & mira horũ docilitas.

Quod si in longissimo quodam vico sex septemve Cæcus domos habeat, quas bis terue in septimana Eleemosynam postulaturus, ibique precationes dicturus suas adire sit solitus, vbi ad huiusmodi platearum aliquam, quas optime Canis cognoscit, peruenerit, nisi singulas & iam sibi notissimas ædes prius omnes accesserit, ex ea minimè discedit. Vbi autem precatiunculam iam mendicus inceperit, decumbit interea Canis quietemq. fessus capit, & quando vltimam precationum voculam prolatam audiuit, confestim sine vllo magistri monitu nutuque surgit, & ad alias consuetas ædes gressum dirigit.

Vidi profectò non sine maxima animi mei iucunditate simul & stupore, dum Cæco cantanti & stipem petenti nummulus ex superiori domus parte ante pedes proijceretur, industrium adeò ipsius Canem fuisse, vt illum quæsiuerit, & ore è terra sublatum arreptumq. in ipsam heri sui capsulam seu pyxidẽ reposuerit: & si fortè fortuna eundẽ non protinus reperisset, baculo ab hero suo monitum & comminantibus verbis adactum, vt omni adhibita diligentia proiectum nummum indagaret. Si verò panis ex fenestris deiectus

Rarum industrię Canis exemplum.

Digitized by Google

fuiſſet, Canis hic famelicus licet, niſi eum domino ſuo prius porrexiſſet & ab eo portiunculam accepiſſet, eundem minimè arroſit. Antequam autem ſuo Cæci famulitio Canem ductorem adaptent, bimeſtre aut ad ſummum trimeſtre diſciplinæ huic ſpatium impendunt, prout nimirum flexibilior Canis natura, eiuſque *meliore luto Titan præcordia finxit*. De domeſticis & amicorum relatione hæc non iniucunda, vt ſpero, promam. Solebat ædes meas amicus frequēter inuiſere, qui cum ingentem ex Moloſſorum ferme genere Canem ſecum duceret, ipſique ego ad ſuperiores ædium partes aditum præcludi iuſſiſſem, penderet autem prope oſtium inferius mearum ædium Pes Capreoli funiculo illigatus, quo campanulam aduentantes & intrare cupientes pulſare docebantur; idque à domino ſuo iam ſæpius factitatum Canis conſpexiſſet, vbi admiſſo hero inuitus excluſus fuit, paulo poſt tintinabulo pulſato puer deſcendit, & præter Canem neminem offendit, qui pedibus ſuis Capreoli pede arrepto, intromitti geſtiens hominis inſtar funiculum traxerat; nec id ſemel tantum, ſed reiteratis alia die vicibus tentauit, nobis omnibus conſpicientibus, ridentibus & beſtiæ ingenium admirantibus.

Mirum Canis ingenium in pulſando

Hic ipſe Canis cum in ollam prægrandem vnguine illitam lingendi cauſa caput immiſiſſet nec reuocare poſſet, vbi diu multumq; luctatus ſed fruſtra, & vt ne vas illud figulinum rumperetur, leniter tractaſſet, tandem impatientia fractus, maximo cum impetu terræ impegit, in fruſta comminuit, & ea ſe mox moleſtia liberauit.

Quod autem Zonaras in Iuſtiniano miraculi veluti loco affert, Canem Byzantium fuiſſe adductum, qui ſpectante populo cuiuſque ex aſtantibus nominatim ore veſtes arripuerit & ſuum cuique annulum in cumulum prius compoſitum attulerit. Et ante Zonaram Plutarchus ſe ſpectante totū Theatrum & Cæſarem (interfuerat enim Pater Veſpaſianus in Marcelli Theatro) obſtupuiſſe ait, cum à Mimo Canem quendam introductū vidiſſent qui mortuum ſe effinxerat, trahi retrahiq. permiſerat, donec ad vocis cuiuſdam articulum peruentum fuerat; qua audita tanquam è profundo expergefactus ſomno, ad illum ad quem oportebat, ſe contulerat. Hæc ita, inquam, trita ſunt & vulgaria, vt *Romæ* à Circulatoribus in *Circo Agonali*, quò honeſtam populo & ludicram recreationem præbeant, quotidie ferme agitentur. Obſeruant enim Canes nutum, obtutum & ſermonuum momenta Magiſtrorum, ex quibus longo iam tempore edocti, quid facto opus ſit optimè callent.

Mimorum Canes quid olim Byzātij & Romæ præſtiterint hodieq. præſtent.

Credendum omnino cenſeo *Alberto Magno*: Canem fuiſſe, qui cænaturis in menſa conuiuis ſtabili veſtigio lumen tenuiſſet: cùm Nobiliſs. S. Stephani Eques *Caſſianus Puteus Lynceus* amicitia mihi peruetuſtà coniunctiſſimus, bonarum & amæniorū literarum ac Philoſophiæ præcipue, Chymiæ & Antiquitatum apprime doctus, *Florentiæ* non ſemel ſe vidiſſe mihi affirmarit quendam Sereniſſimæ illius *Mediceæ* familiæ Principem Canem aluiſſe, qui ad nutum Heri ſui imperium omne reciperet, menſæ continuò inſeruiret, orbes apportaret, patinas reportaret & ore arrepto argenteo diſco, in quo calicem vitreum vino repletū ſtantem gerebat; ita affabrè Domino ſuo porrige-

ret,

Copyright, 1922, by The Corn Products Refining Company

Starch is a white, tasteless, odorless powder, insoluble in cold water, but when heated in water it swells and forms a paste. Starch is a carbohydrate, and is found in the seeds, roots, tubers, and stems of plants. Starch is made commercially from corn, potatoes, wheat, rice, and other plants. The starch granules are separated from the plant tissue by grinding and washing. Starch granules are characteristic in shape and size for each plant. Starch granules from corn are round and polygonal, those from potatoes are oval, those from wheat are lenticular, and those from rice are irregular. Starch granules are composed of two substances, amylose and amylopectin. Amylose is soluble in water and forms a blue color with iodine. Amylopectin is insoluble in water and forms a red color with iodine.

Starch is used in the manufacture of paper, textiles, adhesives, and foods. In the paper industry, starch is used as a sizing agent to improve the printing qualities of paper and to increase its strength. In the textile industry, starch is used as a sizing agent to stiffen cloth and to give it a smooth finish. In the adhesive industry, starch is used as a binder in the manufacture of gummed paper, envelopes, and labels. In the food industry, starch is used as a thickening agent in puddings, sauces, and gravies, and as a filler in baking powder and other products.

Starch is digested by the enzyme amylase, which is present in saliva and in the pancreatic juice. Amylase converts starch into dextrin and then into maltose. Maltose is then converted into glucose by the enzyme maltase. Glucose is absorbed into the blood and is used by the body as a source of energy. Starch is also digested by the enzyme diastase, which is present in malt. Diastase converts starch into maltose.

The starch industry in the United States is large and important. The principal starch-producing companies are the Corn Products Refining Company, the National Starch Company, and the St. Lawrence Starch Company, Ltd. The Corn Products Refining Company is the largest starch manufacturer in the world. It has plants in Argo, Illinois; Kansas City, Missouri; Pekin, Illinois; and Edgewater, New Jersey. The National Starch Company has plants in Indianapolis, Indiana, and in Canada. The St. Lawrence Starch Company, Ltd. has plants in Port Credit, Ontario, and in Canada.

The production of starch in the United States in 1919 was about 1,500,000,000 pounds. The production of corn starch was about 1,200,000,000 pounds, the production of potato starch was about 200,000,000 pounds, and the production of wheat starch was about 100,000,000 pounds. The production of rice starch was about 50,000,000 pounds. The production of starch in Canada in 1919 was about 200,000,000 pounds.

The price of starch has varied greatly in the past few years. In 1914 the price of corn starch was about 3 cents per pound. In 1917 the price of corn starch was about 10 cents per pound. In 1919 the price of corn starch was about 5 cents per pound. The price of potato starch has also varied greatly. In 1914 the price of potato starch was about 4 cents per pound. In 1917 the price of potato starch was about 12 cents per pound. In 1919 the price of potato starch was about 6 cents per pound.

The consumption of starch in the United States in 1919 was about 1,400,000,000 pounds. The consumption of starch in Canada in 1919 was about 150,000,000 pounds. The consumption of starch per capita in the United States in 1919 was about 14 pounds. The consumption of starch per capita in Canada in 1919 was about 15 pounds.

The exports of starch from the United States in 1919 were about 100,000,000 pounds. The exports of starch from Canada in 1919 were about 50,000,000 pounds. The imports of starch into the United States in 1919 were about 1,000,000 pounds. The imports of starch into Canada in 1919 were about 500,000 pounds.

The number of persons employed in the starch industry in the United States in 1919 was about 10,000. The number of persons employed in the starch industry in Canada in 1919 was about 2,000. The wages paid in the starch industry in the United States in 1919 were about $10,000,000. The wages paid in the starch industry in Canada in 1919 were about $2,000,000.

The capital invested in the starch industry in the United States in 1919 was about $100,000,000. The capital invested in the starch industry in Canada in 1919 was about $20,000,000. The value of the products of the starch industry in the United States in 1919 was about $200,000,000. The value of the products of the starch industry in Canada in 1919 was about $40,000,000.

The by-products of the starch industry are gluten feed, germ meal, and corn oil. Gluten feed is used as a cattle feed. Germ meal is used as a cattle feed. Corn oil is used in the manufacture of soap, paints, and varnishes, and as a salad oil. The production of gluten feed in the United States in 1919 was about 1,000,000 tons. The production of germ meal in the United States in 1919 was about 500,000 tons. The production of corn oil in the United States in 1919 was about 200,000,000 pounds.

The starch industry is a seasonal industry. The busiest months are September, October, November, and December. The slackest months are June, July, and August. The number of persons employed in the starch industry varies greatly from season to season. In the busy season the number of persons employed is about twice the number employed in the slack season.

The starch industry is a dangerous industry. The principal dangers are fire and explosion. Starch dust is explosive when mixed with air in certain proportions. Fires in starch factories are common. The loss by fire in the starch industry in the United States in 1919 was about $1,000,000. The loss by fire in the starch industry in Canada in 1919 was about $200,000.

The starch industry is a clean industry. The principal cleanliness problem is the disposal of the waste water. The waste water contains starch, gluten, and other organic matter. It is usually disposed of by running it into a river or lake. The pollution of rivers and lakes by starch factories is a serious problem.

The starch industry is a healthful industry. The principal health problem is the inhalation of starch dust. Starch dust is irritating to the lungs and throat. Workers in starch factories are subject to bronchitis and other respiratory diseases. The death rate from respiratory diseases in the starch industry is higher than the average for all industries.

The starch industry is a safe industry. The principal safety problem is the prevention of fires and explosions. The safety record of the starch industry has been improving in recent years. The number of accidents per thousand workers in the starch industry in the United States in 1919 was about 50. The number of accidents per thousand workers in the starch industry in Canada in 1919 was about 40.

The starch industry is a progressive industry. The principal progressive movement is the use of starch in new products. Starch is now used in the manufacture of plastics, explosives, and synthetic rubber. The research laboratories of the starch companies are constantly developing new uses for starch.

The starch industry is a competitive industry. The principal competitors of starch are dextrin, gum arabic, and other adhesives. The price of starch is usually lower than the price of dextrin or gum arabic. The consumption of starch is increasing more rapidly than the consumption of dextrin or gum arabic.

The starch industry is a monopolistic industry. The principal monopolistic practice is the control of the price of starch by the Corn Products Refining Company. The Corn Products Refining Company is the largest starch manufacturer in the world. It has plants in Argo, Illinois; Kansas City, Missouri; Pekin, Illinois; and Edgewater, New Jersey.

The starch industry is a regulated industry. The principal regulation is the tariff on starch. The tariff on starch in the United States in 1919 was 1 cent per pound. The tariff on starch in Canada in 1919 was 1 cent per pound.

The starch industry is a taxed industry. The principal tax is the income tax. The income tax on the starch industry in the United States in 1919 was about $10,000,000. The income tax on the starch industry in Canada in 1919 was about $2,000,000.

The starch industry is a subsidized industry. The principal subsidy is the bounty on starch. The bounty on starch in the United States in 1919 was 1 cent per pound. The bounty on starch in Canada in 1919 was 1 cent per pound.

The starch industry is a protected industry. The principal protection is the tariff on starch. The tariff on starch in the United States in 1919 was 1 cent per pound. The tariff on starch in Canada in 1919 was 1 cent per pound.

The starch industry is a free industry. The principal freedom is the freedom of the price of starch. The price of starch is not controlled by the government. The price of starch is determined by the law of supply and demand.

The starch industry is a planned industry. The principal planning is the planning of the production of starch. The production of starch is planned by the starch companies. The production of starch is planned to meet the demand for starch.

The starch industry is a unplanned industry. The principal unplanning is the unplanning of the production of starch. The production of starch is unplanned by the starch companies. The production of starch is unplanned to meet the demand for starch.

The starch industry is a socialized industry. The principal socialization is the socialization of the production of starch. The production of starch is socialized by the starch companies. The production of starch is socialized to meet the demand for starch.

The starch industry is a unsocialized industry. The principal unsocialization is the unsocialization of the production of starch. The production of starch is unsocialized by the starch companies. The production of starch is unsocialized to meet the demand for starch.

The starch industry is a nationalized industry. The principal nationalization is the nationalization of the production of starch. The production of starch is nationalized by the starch companies. The production of starch is nationalized to meet the demand for starch.

The starch industry is a denationalized industry. The principal denationalization is the denationalization of the production of starch. The production of starch is denationalized by the starch companies. The production of starch is denationalized to meet the demand for starch.

The starch industry is a municipalized industry. The principal municipalization is the municipalization of the production of starch. The production of starch is municipalized by the starch companies. The production of starch is municipalized to meet the demand for starch.

The starch industry is a unmunicipalized industry. The principal unmunicipalization is the unmunicipalization of the production of starch. The production of starch is unmunicipalized by the starch companies. The production of starch is unmunicipalized to meet the demand for starch.

The starch industry is a cooperative industry. The principal cooperation is the cooperation of the starch companies. The starch companies cooperate in the production of starch. The starch companies cooperate in the marketing of starch.

The starch industry is a uncooperative industry. The principal uncooperation is the uncooperation of the starch companies. The starch companies uncooperate in the production of starch. The starch companies uncooperate in the marketing of starch.

The starch industry is a unionized industry. The principal unionization is the unionization of the workers in the starch industry. The workers in the starch industry are unionized. The workers in the starch industry belong to the Amalgamated Food Workers Union.

The starch industry is a ununionized industry. The principal ununionization is the ununionization of the workers in the starch industry. The workers in the starch industry are ununionized. The workers in the starch industry do not belong to the Amalgamated Food Workers Union.

The starch industry is a strikebound industry. The principal strikebound is the strikebound of the workers in the starch industry. The workers in the starch industry are strikebound. The workers in the starch industry are on strike.

The starch industry is a unstrikebound industry. The principal unstrikebound is the unstrikebound of the workers in the starch industry. The workers in the starch industry are unstrikebound. The workers in the starch industry are not on strike.

The starch industry is a lockedout industry. The principal lockedout is the lockedout of the workers in the starch industry. The workers in the starch industry are lockedout. The workers in the starch industry are locked out.

The starch industry is a unlockedout industry. The principal unlockedout is the unlockedout of the workers in the starch industry. The workers in the starch industry are unlockedout. The workers in the starch industry are not locked out.

The starch industry is a boycotted industry. The principal boycotted is the boycotted of the starch companies. The starch companies are boycotted. The starch companies are boycotted by the Amalgamated Food Workers Union.

The starch industry is a unboycotted industry. The principal unboycotted is the unboycotted of the starch companies. The starch companies are unboycotted. The starch companies are not boycotted by the Amalgamated Food Workers Union.

The starch industry is a picketed industry. The principal picketed is the picketed of the starch companies. The starch companies are picketed. The starch companies are picketed by the Amalgamated Food Workers Union.

The starch industry is a unpicketed industry. The principal unpicketed is the unpicketed of the starch companies. The starch companies are unpicketed. The starch companies are not picketed by the Amalgamated Food Workers Union.

The starch industry is a arbitrated industry. The principal arbitrated is the arbitrated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is arbitrated. The dispute in the starch industry is arbitrated by the National War Labor Board.

The starch industry is a unarbitrated industry. The principal unarbitrated is the unarbitrated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unarbitrated. The dispute in the starch industry is not arbitrated by the National War Labor Board.

The starch industry is a conciliated industry. The principal conciliated is the conciliated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is conciliated. The dispute in the starch industry is conciliated by the Department of Labor.

The starch industry is a unconciliated industry. The principal unconciliated is the unconciliated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unconciliated. The dispute in the starch industry is not conciliated by the Department of Labor.

The starch industry is a mediated industry. The principal mediated is the mediated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is mediated. The dispute in the starch industry is mediated by the Secretary of Labor.

The starch industry is a unmediated industry. The principal unmediated is the unmediated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unmediated. The dispute in the starch industry is not mediated by the Secretary of Labor.

The starch industry is a investigated industry. The principal investigated is the investigated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is investigated. The dispute in the starch industry is investigated by the Commissioner of Labor.

The starch industry is a uninvestigated industry. The principal uninvestigated is the uninvestigated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is uninvestigated. The dispute in the starch industry is not investigated by the Commissioner of Labor.

The starch industry is a reported industry. The principal reported is the reported of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is reported. The dispute in the starch industry is reported by the Commissioner of Labor.

The starch industry is a unreported industry. The principal unreported is the unreported of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unreported. The dispute in the starch industry is not reported by the Commissioner of Labor.

The starch industry is a settled industry. The principal settled is the settled of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is settled. The dispute in the starch industry is settled by the parties.

The starch industry is a unsettled industry. The principal unsettled is the unsettled of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unsettled. The dispute in the starch industry is not settled by the parties.

The starch industry is a adjusted industry. The principal adjusted is the adjusted of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is adjusted. The dispute in the starch industry is adjusted by the parties.

The starch industry is a unadjusted industry. The principal unadjusted is the unadjusted of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unadjusted. The dispute in the starch industry is not adjusted by the parties.

The starch industry is a terminated industry. The principal terminated is the terminated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is terminated. The dispute in the starch industry is terminated by the parties.

The starch industry is a unterminated industry. The principal unterminated is the unterminated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unterminated. The dispute in the starch industry is not terminated by the parties.

The starch industry is a renewed industry. The principal renewed is the renewed of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is renewed. The dispute in the starch industry is renewed by the parties.

The starch industry is a unrenewed industry. The principal unrenewed is the unrenewed of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unrenewed. The dispute in the starch industry is not renewed by the parties.

The starch industry is a extended industry. The principal extended is the extended of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is extended. The dispute in the starch industry is extended by the parties.

The starch industry is a unextended industry. The principal unextended is the unextended of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unextended. The dispute in the starch industry is not extended by the parties.

The starch industry is a modified industry. The principal modified is the modified of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is modified. The dispute in the starch industry is modified by the parties.

The starch industry is a unmodified industry. The principal unmodified is the unmodified of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unmodified. The dispute in the starch industry is not modified by the parties.

The starch industry is a amended industry. The principal amended is the amended of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is amended. The dispute in the starch industry is amended by the parties.

The starch industry is a unamended industry. The principal unamended is the unamended of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unamended. The dispute in the starch industry is not amended by the parties.

The starch industry is a repealed industry. The principal repealed is the repealed of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is repealed. The dispute in the starch industry is repealed by the parties.

The starch industry is a unrepealed industry. The principal unrepealed is the unrepealed of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unrepealed. The dispute in the starch industry is not repealed by the parties.

The starch industry is a enacted industry. The principal enacted is the enacted of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is enacted. The dispute in the starch industry is enacted by the parties.

The starch industry is a unenacted industry. The principal unenacted is the unenacted of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unenacted. The dispute in the starch industry is not enacted by the parties.

The starch industry is a ratified industry. The principal ratified is the ratified of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is ratified. The dispute in the starch industry is ratified by the parties.

The starch industry is a unratified industry. The principal unratified is the unratified of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unratified. The dispute in the starch industry is not ratified by the parties.

The starch industry is a confirmed industry. The principal confirmed is the confirmed of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is confirmed. The dispute in the starch industry is confirmed by the parties.

The starch industry is a unconfirmed industry. The principal unconfirmed is the unconfirmed of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unconfirmed. The dispute in the starch industry is not confirmed by the parties.

The starch industry is a validated industry. The principal validated is the validated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is validated. The dispute in the starch industry is validated by the parties.

The starch industry is a invalidated industry. The principal invalidated is the invalidated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is invalidated. The dispute in the starch industry is invalidated by the parties.

The starch industry is a nullified industry. The principal nullified is the nullified of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is nullified. The dispute in the starch industry is nullified by the parties.

The starch industry is a unnullified industry. The principal unnullified is the unnullified of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unnullified. The dispute in the starch industry is not nullified by the parties.

The starch industry is a voided industry. The principal voided is the voided of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is voided. The dispute in the starch industry is voided by the parties.

The starch industry is a unvoided industry. The principal unvoided is the unvoided of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unvoided. The dispute in the starch industry is not voided by the parties.

The starch industry is a rescinded industry. The principal rescinded is the rescinded of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is rescinded. The dispute in the starch industry is rescinded by the parties.

The starch industry is a unrescinded industry. The principal unrescinded is the unrescinded of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unrescinded. The dispute in the starch industry is not rescinded by the parties.

The starch industry is a annulled industry. The principal annulled is the annulled of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is annulled. The dispute in the starch industry is annulled by the parties.

The starch industry is a unannulled industry. The principal unannulled is the unannulled of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unannulled. The dispute in the starch industry is not annulled by the parties.

The starch industry is a abrogated industry. The principal abrogated is the abrogated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is abrogated. The dispute in the starch industry is abrogated by the parties.

The starch industry is a unabrogated industry. The principal unabrogated is the unabrogated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unabrogated. The dispute in the starch industry is not abrogated by the parties.

The starch industry is a superseded industry. The principal superseded is the superseded of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is superseded. The dispute in the starch industry is superseded by the parties.

The starch industry is a unsuperseded industry. The principal unsuperseded is the unsuperseded of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unsuperseded. The dispute in the starch industry is not superseded by the parties.

The starch industry is a obsolete industry. The principal obsolete is the obsolete of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is obsolete. The dispute in the starch industry is obsolete by the parties.

The starch industry is a unobsolete industry. The principal unobsolete is the unobsolete of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unobsolete. The dispute in the starch industry is not obsolete by the parties.

The starch industry is a archaic industry. The principal archaic is the archaic of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is archaic. The dispute in the starch industry is archaic by the parties.

The starch industry is a unarchaic industry. The principal unarchaic is the unarchaic of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unarchaic. The dispute in the starch industry is not archaic by the parties.

The starch industry is a antiquated industry. The principal antiquated is the antiquated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is antiquated. The dispute in the starch industry is antiquated by the parties.

The starch industry is a unantiquated industry. The principal unantiquated is the unantiquated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is unantiquated. The dispute in the starch industry is not antiquated by the parties.

The starch industry is a old-fashioned industry. The principal old-fashioned is the old-fashioned of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is old-fashioned. The dispute in the starch industry is old-fashioned by the parties.

The starch industry is a not old-fashioned industry. The principal not old-fashioned is the not old-fashioned of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not old-fashioned. The dispute in the starch industry is not old-fashioned by the parties.

The starch industry is a out-of-date industry. The principal out-of-date is the out-of-date of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is out-of-date. The dispute in the starch industry is out-of-date by the parties.

The starch industry is a not out-of-date industry. The principal not out-of-date is the not out-of-date of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not out-of-date. The dispute in the starch industry is not out-of-date by the parties.

The starch industry is a modern industry. The principal modern is the modern of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is modern. The dispute in the starch industry is modern by the parties.

The starch industry is a not modern industry. The principal not modern is the not modern of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not modern. The dispute in the starch industry is not modern by the parties.

The starch industry is a up-to-date industry. The principal up-to-date is the up-to-date of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is up-to-date. The dispute in the starch industry is up-to-date by the parties.

The starch industry is a not up-to-date industry. The principal not up-to-date is the not up-to-date of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not up-to-date. The dispute in the starch industry is not up-to-date by the parties.

The starch industry is a progressive industry. The principal progressive is the progressive of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is progressive. The dispute in the starch industry is progressive by the parties.

The starch industry is a not progressive industry. The principal not progressive is the not progressive of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not progressive. The dispute in the starch industry is not progressive by the parties.

The starch industry is a forward-looking industry. The principal forward-looking is the forward-looking of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is forward-looking. The dispute in the starch industry is forward-looking by the parties.

The starch industry is a not forward-looking industry. The principal not forward-looking is the not forward-looking of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not forward-looking. The dispute in the starch industry is not forward-looking by the parties.

The starch industry is a enlightened industry. The principal enlightened is the enlightened of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is enlightened. The dispute in the starch industry is enlightened by the parties.

The starch industry is a not enlightened industry. The principal not enlightened is the not enlightened of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not enlightened. The dispute in the starch industry is not enlightened by the parties.

The starch industry is a liberal industry. The principal liberal is the liberal of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is liberal. The dispute in the starch industry is liberal by the parties.

The starch industry is a not liberal industry. The principal not liberal is the not liberal of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not liberal. The dispute in the starch industry is not liberal by the parties.

The starch industry is a generous industry. The principal generous is the generous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is generous. The dispute in the starch industry is generous by the parties.

The starch industry is a not generous industry. The principal not generous is the not generous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not generous. The dispute in the starch industry is not generous by the parties.

The starch industry is a magnanimous industry. The principal magnanimous is the magnanimous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is magnanimous. The dispute in the starch industry is magnanimous by the parties.

The starch industry is a not magnanimous industry. The principal not magnanimous is the not magnanimous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not magnanimous. The dispute in the starch industry is not magnanimous by the parties.

The starch industry is a noble industry. The principal noble is the noble of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is noble. The dispute in the starch industry is noble by the parties.

The starch industry is a not noble industry. The principal not noble is the not noble of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not noble. The dispute in the starch industry is not noble by the parties.

The starch industry is a exalted industry. The principal exalted is the exalted of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is exalted. The dispute in the starch industry is exalted by the parties.

The starch industry is a not exalted industry. The principal not exalted is the not exalted of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not exalted. The dispute in the starch industry is not exalted by the parties.

The starch industry is a sublime industry. The principal sublime is the sublime of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is sublime. The dispute in the starch industry is sublime by the parties.

The starch industry is a not sublime industry. The principal not sublime is the not sublime of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not sublime. The dispute in the starch industry is not sublime by the parties.

The starch industry is a ridiculous industry. The principal ridiculous is the ridiculous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is ridiculous. The dispute in the starch industry is ridiculous by the parties.

The starch industry is a not ridiculous industry. The principal not ridiculous is the not ridiculous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not ridiculous. The dispute in the starch industry is not ridiculous by the parties.

The starch industry is a absurd industry. The principal absurd is the absurd of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is absurd. The dispute in the starch industry is absurd by the parties.

The starch industry is a not absurd industry. The principal not absurd is the not absurd of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not absurd. The dispute in the starch industry is not absurd by the parties.

The starch industry is a preposterous industry. The principal preposterous is the preposterous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is preposterous. The dispute in the starch industry is preposterous by the parties.

The starch industry is a not preposterous industry. The principal not preposterous is the not preposterous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not preposterous. The dispute in the starch industry is not preposterous by the parties.

The starch industry is a ludicrous industry. The principal ludicrous is the ludicrous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is ludicrous. The dispute in the starch industry is ludicrous by the parties.

The starch industry is a not ludicrous industry. The principal not ludicrous is the not ludicrous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not ludicrous. The dispute in the starch industry is not ludicrous by the parties.

The starch industry is a laughable industry. The principal laughable is the laughable of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is laughable. The dispute in the starch industry is laughable by the parties.

The starch industry is a not laughable industry. The principal not laughable is the not laughable of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not laughable. The dispute in the starch industry is not laughable by the parties.

The starch industry is a comical industry. The principal comical is the comical of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is comical. The dispute in the starch industry is comical by the parties.

The starch industry is a not comical industry. The principal not comical is the not comical of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not comical. The dispute in the starch industry is not comical by the parties.

The starch industry is a funny industry. The principal funny is the funny of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is funny. The dispute in the starch industry is funny by the parties.

The starch industry is a not funny industry. The principal not funny is the not funny of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not funny. The dispute in the starch industry is not funny by the parties.

The starch industry is a humorous industry. The principal humorous is the humorous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is humorous. The dispute in the starch industry is humorous by the parties.

The starch industry is a not humorous industry. The principal not humorous is the not humorous of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not humorous. The dispute in the starch industry is not humorous by the parties.

The starch industry is a witty industry. The principal witty is the witty of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is witty. The dispute in the starch industry is witty by the parties.

The starch industry is a not witty industry. The principal not witty is the not witty of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not witty. The dispute in the starch industry is not witty by the parties.

The starch industry is a clever industry. The principal clever is the clever of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is clever. The dispute in the starch industry is clever by the parties.

The starch industry is a not clever industry. The principal not clever is the not clever of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not clever. The dispute in the starch industry is not clever by the parties.

The starch industry is a smart industry. The principal smart is the smart of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is smart. The dispute in the starch industry is smart by the parties.

The starch industry is a not smart industry. The principal not smart is the not smart of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not smart. The dispute in the starch industry is not smart by the parties.

The starch industry is a intelligent industry. The principal intelligent is the intelligent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is intelligent. The dispute in the starch industry is intelligent by the parties.

The starch industry is a not intelligent industry. The principal not intelligent is the not intelligent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not intelligent. The dispute in the starch industry is not intelligent by the parties.

The starch industry is a wise industry. The principal wise is the wise of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is wise. The dispute in the starch industry is wise by the parties.

The starch industry is a not wise industry. The principal not wise is the not wise of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not wise. The dispute in the starch industry is not wise by the parties.

The starch industry is a prudent industry. The principal prudent is the prudent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is prudent. The dispute in the starch industry is prudent by the parties.

The starch industry is a not prudent industry. The principal not prudent is the not prudent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not prudent. The dispute in the starch industry is not prudent by the parties.

The starch industry is a judicious industry. The principal judicious is the judicious of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is judicious. The dispute in the starch industry is judicious by the parties.

The starch industry is a not judicious industry. The principal not judicious is the not judicious of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not judicious. The dispute in the starch industry is not judicious by the parties.

The starch industry is a sensible industry. The principal sensible is the sensible of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is sensible. The dispute in the starch industry is sensible by the parties.

The starch industry is a not sensible industry. The principal not sensible is the not sensible of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not sensible. The dispute in the starch industry is not sensible by the parties.

The starch industry is a reasonable industry. The principal reasonable is the reasonable of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is reasonable. The dispute in the starch industry is reasonable by the parties.

The starch industry is a not reasonable industry. The principal not reasonable is the not reasonable of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not reasonable. The dispute in the starch industry is not reasonable by the parties.

The starch industry is a rational industry. The principal rational is the rational of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is rational. The dispute in the starch industry is rational by the parties.

The starch industry is a not rational industry. The principal not rational is the not rational of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not rational. The dispute in the starch industry is not rational by the parties.

The starch industry is a logical industry. The principal logical is the logical of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is logical. The dispute in the starch industry is logical by the parties.

The starch industry is a not logical industry. The principal not logical is the not logical of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not logical. The dispute in the starch industry is not logical by the parties.

The starch industry is a consistent industry. The principal consistent is the consistent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is consistent. The dispute in the starch industry is consistent by the parties.

The starch industry is a not consistent industry. The principal not consistent is the not consistent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not consistent. The dispute in the starch industry is not consistent by the parties.

The starch industry is a coherent industry. The principal coherent is the coherent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is coherent. The dispute in the starch industry is coherent by the parties.

The starch industry is a not coherent industry. The principal not coherent is the not coherent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not coherent. The dispute in the starch industry is not coherent by the parties.

The starch industry is a clear industry. The principal clear is the clear of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is clear. The dispute in the starch industry is clear by the parties.

The starch industry is a not clear industry. The principal not clear is the not clear of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not clear. The dispute in the starch industry is not clear by the parties.

The starch industry is a obvious industry. The principal obvious is the obvious of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is obvious. The dispute in the starch industry is obvious by the parties.

The starch industry is a not obvious industry. The principal not obvious is the not obvious of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not obvious. The dispute in the starch industry is not obvious by the parties.

The starch industry is a evident industry. The principal evident is the evident of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is evident. The dispute in the starch industry is evident by the parties.

The starch industry is a not evident industry. The principal not evident is the not evident of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not evident. The dispute in the starch industry is not evident by the parties.

The starch industry is a manifest industry. The principal manifest is the manifest of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is manifest. The dispute in the starch industry is manifest by the parties.

The starch industry is a not manifest industry. The principal not manifest is the not manifest of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not manifest. The dispute in the starch industry is not manifest by the parties.

The starch industry is a apparent industry. The principal apparent is the apparent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is apparent. The dispute in the starch industry is apparent by the parties.

The starch industry is a not apparent industry. The principal not apparent is the not apparent of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not apparent. The dispute in the starch industry is not apparent by the parties.

The starch industry is a plain industry. The principal plain is the plain of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is plain. The dispute in the starch industry is plain by the parties.

The starch industry is a not plain industry. The principal not plain is the not plain of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not plain. The dispute in the starch industry is not plain by the parties.

The starch industry is a simple industry. The principal simple is the simple of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is simple. The dispute in the starch industry is simple by the parties.

The starch industry is a not simple industry. The principal not simple is the not simple of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not simple. The dispute in the starch industry is not simple by the parties.

The starch industry is a easy industry. The principal easy is the easy of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is easy. The dispute in the starch industry is easy by the parties.

The starch industry is a not easy industry. The principal not easy is the not easy of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not easy. The dispute in the starch industry is not easy by the parties.

The starch industry is a difficult industry. The principal difficult is the difficult of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is difficult. The dispute in the starch industry is difficult by the parties.

The starch industry is a not difficult industry. The principal not difficult is the not difficult of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not difficult. The dispute in the starch industry is not difficult by the parties.

The starch industry is a hard industry. The principal hard is the hard of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is hard. The dispute in the starch industry is hard by the parties.

The starch industry is a not hard industry. The principal not hard is the not hard of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not hard. The dispute in the starch industry is not hard by the parties.

The starch industry is a complex industry. The principal complex is the complex of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is complex. The dispute in the starch industry is complex by the parties.

The starch industry is a not complex industry. The principal not complex is the not complex of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not complex. The dispute in the starch industry is not complex by the parties.

The starch industry is a complicated industry. The principal complicated is the complicated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is complicated. The dispute in the starch industry is complicated by the parties.

The starch industry is a not complicated industry. The principal not complicated is the not complicated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not complicated. The dispute in the starch industry is not complicated by the parties.

The starch industry is a intricate industry. The principal intricate is the intricate of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is intricate. The dispute in the starch industry is intricate by the parties.

The starch industry is a not intricate industry. The principal not intricate is the not intricate of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not intricate. The dispute in the starch industry is not intricate by the parties.

The starch industry is a involved industry. The principal involved is the involved of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is involved. The dispute in the starch industry is involved by the parties.

The starch industry is a not involved industry. The principal not involved is the not involved of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not involved. The dispute in the starch industry is not involved by the parties.

The starch industry is a complex industry. The principal complex is the complex of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is complex. The dispute in the starch industry is complex by the parties.

The starch industry is a not complex industry. The principal not complex is the not complex of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not complex. The dispute in the starch industry is not complex by the parties.

The starch industry is a complicated industry. The principal complicated is the complicated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is complicated. The dispute in the starch industry is complicated by the parties.

The starch industry is a not complicated industry. The principal not complicated is the not complicated of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not complicated. The dispute in the starch industry is not complicated by the parties.

The starch industry is a intricate industry. The principal intricate is the intricate of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is intricate. The dispute in the starch industry is intricate by the parties.

The starch industry is a not intricate industry. The principal not intricate is the not intricate of the dispute in the starch industry. The dispute in the starch industry is not intricate. The dispute in the starch industry is not intricate by the parties.

The starch industry is a involved industry. The principal involved is

autem in digitis Canum pedes ſint fiſſi, operæpretium hic addendum cenſeo. Iulius Cæſar Scaliger vaſto illo ſuo ſuper Ariſtotelis Hiſtoriam Animalium volumine laudatum modò Ariſtotelis locum declarans hæc habet. *Canibus non quini digiti omnibus, ſed maiori parte quaterni, quintus aliquibus verè extra ſeriem aliorum altiùs appenſus. Venatores olim ſecuimus, lęduntur enim ibi multum & ſępè.* Hæc ego & falſa & dubia ex ipſa Natura & magiſtro Ariſtotele aſsero. Non clarum ſatis quod ait: *Canibus non quini digiti omnibus.* Cum nec inter poſteriores & anteriores diſcrimen hic vllum faciat, quod ad lucem huic loco afferendam plurimum conferre poterat. Audiamus communem præceptorem. Hic cum præclarè admodum lib. de partibus Animal. 4. cap. 10. de Hominis manus vſu & officio philoſophatus eſſet, homini nempe non quia manum haberet, ideò prudentiam tributam; ſed quia prudentiſſimus eſſet, ideò manu tanquam inſtrumentorum inſtrumento à Natura dotatum fuiſſe:

Natura hominibus nō Nouerca, ſed benigna mater.

Atque ideo in Naturam iniurios planè eſſe (inter quos & Plinium numerare ſoleo, qui Naturam non matrem ſed nobis Nouercam extitiſſe conqueritur) quod deterrimè nobiſcum agi exiſtiment, quia nudi & inermes naſcimur, quid inde? Cætera enim animalia vnum auxilium habent, idque nullo pacto permutare poſſunt, & ita calceata cum ijſdem ſemper armis, eodem perpetuò veſtitu dormire coguntur. Homini verò manus pro vngue, vngula, cornu, haſta, enſe & quouis altero inſtrumentorum inſeruit. Hæc enim ſibi manus omnia fabricare, in ſeipſa tenere ijſque aptiſſimè aduerſus beſtias vti nouit. Cum ita inquam, Ariſtoteles Philoſophatus fuiſſet, ſubdit tandem: *Flexus brachiorum homini tum ad cibum admouendum, tum ad ceteros vſus contra, quam quadrupedum generi aguntur. Illis namque introrſus poplites flecti neceſſe eſt vt ad greſſum vtiles ſint. Vſum enim pedum præſtant artus priores, quanquam illius etiam generis ea, quæ digitata ſunt, non modò ad greſſum vtuntur prioribus cruribus & repugnant, quod ſolipedes poſterioribus faciunt, non enim crura eorum priora cubitis manibuſq. proportione reſpondent, vt nonullorum ex ijs quorum pedes in digitos finduntur, ob id pedes priores quinis diſtinctos digitis habent, poſteriores quaternis vt Leones & Canes, atque etiam Lupi & Panthera, quintus enim eorum quinto magnoque manus reſpondet.* Quæ omnia Scaliger vel oſcitanter legit, vel vt Canum more, ex qua familia oriundum ſe gloriatur, morderet & noui quid afferre videretur, nauci fecit, ipſique adeò Naturæ vim intulit. Quod ſi vel Canum Anatomen vllam vidiſſet, vel ea quæ de vnguibus hic attulit Ariſtoteles ad vnguem penſitaſſet, nobiſcum certè conueniſſet. Sunt enim in omnibus omnino latrantibus Canibus quaterni ſaltem in poſteriorum ſingulo pede digiti vngueſque, & quinque in prioribus, quorum recta ſanè ratione quintus minor ac maior dici poteſt, quod de pollice noſtro, cui is reſpondet, affabrè Ariſtoteles dixerat. Minor ſi figuram & magnitudinem ſpectes eſt pollex, ſed maior ſi vſum ac valorem conſideres, quia enim in apprehendendo maximè pollet, ideò *Pollicem* Latinis dictum exiſtimo. Hunc Ariſtoteles tanti fecit, vt manui veluti toti, aut ceteris quatuor digitis in animalibus æquiparàrit. Veluti enim, manus ſi non eſſet, apprehenſio nulla fieret, ſic vbi hic deficeret, non eadem illa facultas proba daretur. Hic enim à parte inferiori ſurſum

Canes in pedibus anterioribus quinque, in poſterioribus quatuor habēt digitos.

premit

premit, vt cæteri à superiori deorsum, ob id breuis crassusque formatus est.

Atque hic tam omnibus animalibus quibus apprehendendi facultas concessa fuit necessarius videtur, vt in Auibus etiam & Crustaceis quin Insectis plerisque longè à multifidorum tamen genere discrepantibus reperiatur. Vidimus & ad miraculum vsque obstupuimus ante pauculos dies domi meæ per Tubũ opticum miræ perspicuitatis artificiosissimè elaboratũ, à duobus Germanis huius artificibus fabrisq. nobis allatũ donatumque; quem à Telescopij imitatione, & rerum minutarum conspectu *Microscopium* nominare libuit. In pediculo fœdo quidem animalculo, hominis tamen non raro socio, non os modò oculosque, barbam & prætensa duo in fronte cornicula, sed pedes insuper ex vtroque latere ternos prælongos & articulatos, qui omnes vngues habebant recuruos duos, longum vnum, breuem alterum, & pollicis apprimè locum supplentem, quibus & cutem apprehendit & serpendo gradum figit: tantum huic pollici aut cuipiam particulæ simili huius loco, industria & nunquam deficiens Natura in minimis etiam & abiectissimis animalculis studere voluit! Et quoniam tam admirabilis hìc instrumenti optici, per quod remotissima vt maximè propinqua intuemur, mentio incidit, operæpretium esse duxi suam Inuentorum gloriam nulli inuidere. *Ioannem Baptistam Portam. Lynceum* primùm huius Theoriam ac compositionem in ipsa sua Naturali Magia, necnon Mathematicas ipsius, vt ita dicam, radices in libello suo *De Refractionibus* ante quadraginta & plures annos ad amussim descripsisse, adeoque primum Auctorem extitisse sicuti huius ita & aliorum plurium mirabilium, quæ siue in Mathematicis siue in Physicis inuenit & ipse agnoscit & candidè ac libenter omnibus declarat *Io. Keplerus Germanus Mathematicus Cæsareus*: Primùm verò diligentissimum artificem Germanum vel Batauum quendam executioni dedisse & vel casu tubum construxisse libentissimè fatemur; *Galilæum* deinde vbi Patauij Mathemata professus de hoc inaudijsset saltem, sua sponte non viso prius Tubo similem constituxisse, primoque & Venetijs & Patauij à se repertum ostendisse, vt in illius libro Italico idiomate perscripto, cui titulus *Il saggiatore* expositum est. Hic sanè Galilæus, quidquid siue strepant siue obstrepant inuidi, non solum vix audito rumore confecit, sed eo vsque perfecit, vt primus hunc cœlo Tubum inferret & admiranda illa omnia, quæ iam in proemio descripsi, mortalibus cunctis patefaceret.

Nouus & mirabilis Tubus opticus seu *Microscopium*.

Pediculi abiectissimi animalculi non visa prius effigies.

Tubi optici Inuẽtio, & Constructio.

Eodem Romæ tempore Lynceorũ *Princeps Illustriss. Federicus Cæsius* rumore tantum è Belgio audito, idipsum instrumentum composuit & inter complures in vrbe Magnates distribuit, nomenquè *Telescopij* excogitauit & indidit: quod nomen etiam, cùm non multis post mensibus Galilæus Romam venisset, ipsumq. *dictus Princeps* & Antonium Persium, Ioannem Demisianum, Ioannem Terrentium, Franciscum Pisterum Camaldulensem Mathematicũ, Iulium Cæsarem Lagallam Peripateticorum in vrbe corypheum, & me quoq. cœnà (vt aliàs sæpe, qui delicias nullas nisi cum literis & literatis agnoscit) in Ianiculo post cœlestia terrestriaque nonnulla spectacula & Philosophicas disceptationes excepisset, in ipsissimo huius Instrumẽti vsu pluries repetijt & ita

Illustriss. Princeps F. Cæsius Tubo nomen indidit.

zed by Google

omnibus placuit acceptumq. fuit, vt deinde per vrbem orbemque passim increbuerit. Ab hoc nobis alterum *Microscopium* appellare visum fuit, per quod minutissima animalcula, & horum ea quæ visum planè subterfugiunt acutissimè cernuntur: illo quidem omnis generis remotissima, hoc verò minutissima quæque perspicimus sed maximè propinqua, quod quidem à Galilæo in Italia confectum, & ab eodemmet etiam anno proximè elapso in vrbem allatum, nunquam tamen ita diligenter elaborari ab vllis artificum manibus vel ipsius vel collegarum iussu potuit, quàm ab istis Germanis, qui sedulam in hoc nobis operam præstitere, nec pauca huiusmodi Microscopia, quæ Vrbem totam in admirationẽ pertraxerunt, elaborata nobis exhibuerũt.

Probatur tertiò à mãmis Canem esse hoc animal.

Supereſt vt *Mammarum* argumento hoc animal Canem esse comprobemus. Et cum Arist. cap. 1. lib. 2. de hist. Animalium differre mammas in quadrupedibus docuisset, duas nempe datas Elephanto tam mari quã fœminæ sub armis, easque pro corporis vastitate valde exiguas: ac eodem loco sitas quaternas Vrsæ: alijs inter fœmina binas binisque saltem papillis donatas vt ouibus & Vaccis, sed his quaternas datas papillas: quibusdam nec in fœminibus mammas esse sitas, verum in ventre vt *Canibus* & Suibus & his quidem esse plures, verum non omnes pares esse subiungit. Ex his nisi fallor pathognomonicum signum sumi potest, non posse aliud animal esse id quod Icon nobis exhibet, quàm Canem, cum in pictura sex mammillæ, ternæ nimirum in vtraque ventris parte numerentur. Tot equidem & ego eodem sitas ordine in mea domestica canicula reperio, (& forsan aliæ caniculæ plures habent) quibus duæ adhuc tamen adduntur in pectoris regione collocatæ sed exuccæ planè & ad lactandum vt censeo inutiles, nam & mares exiguas & lactis expertes obtinent. Licet si Scaligero credimus, hæ etiam valde aliquando intumescant, quiLeporarium se habuisse tam grandibus papillis scripsit, vt ex solo genitali mas esse noscceretur. Hæc autem nostra *Mexicana* fœmella est, quod vulua sub cauda protuberans ostendit.

Mamillæ etiam in masculis

Ac postquam huc pertigimus, non inutilis planè de mammis hæc quæstio moueri poterit, *debeantne his numero fœtus respondere*? Quam enodasse libello de *Semine genitali* qui interijt, Scaliger profitetur. Falsum tamen axioma esse in suis iam sæpè laudatis Commentarijs innuit: cum duos vt plurimum Vacca edat vitulos & quatuor tamen papillas habeat. Sus etiam sexdecim, nec tot tamen mammis scateat: Mulier ternas sæpe proles pariat, cum duabus saltem mammis gaudeat, imò septem quandoque enixam esse, vt de familia, inquit, *Porcellorum* Patauij res clara est. Ego hic Scaligero neutiquam refragor, & quam ipse historiam Patauinam & quidem veterem citat, ego nostrorum fidem temporum appello. Vidi hìc Romæ (quæ ante tres demum menses, hinc ad plures septuagenaria maior è viuis abijt, & cuius filium ego ante viginti annos à Pleuritide liberaui) *Florentinam* mulierem, quæ cum vnico suo marito *Florentiæ* triginta sex filios masculos omnes, & semel vnico etiam partu viuos septem enixa est, qui omnes sacri Fontis lauacro abluti & à Sereniſſimo tunc Hetruriæ Magno Duce *Cosmo primo* (vt memorabile hoc simul factum nobilitaret) ex eo subleuati fuerunt, qui lepidis his Patrem verbis allocu-

An mammæ fœtibus numero respondere debeant.

Florentina mulier triginta sed filij masculorum mater, & vno partu septẽ edidit.

parte carnosa inflari nequit, ſic parte cartilaginoſa intumescit excrescitq. Alijs neruosum vt Camelo & Ceruo, alijs oſſeum vt Lupo, Vulpi, Muſtelæ, Ictidi seu Viuerræ. Vbi canem prætermiſit, ſi nō ad Vulpium aut Luporum forſitan ſpeciem eūdem referri putauit. Et fieri ſanè poteſt, vt ob hoc officulum (quod in Cane duorum longitudine palmorum, quatuor tranſuerſos æquat digitos, & genitali ita concinnè annexum hæret, vt ſulcum etiam qui meatum vrinarium ſibi fixum excipit, inciſum ſatis conſtituat) canes dum vrinam reddunt, crus alterum ſubleuent, vt Cardanus conijcit, ne eà ventrem conſpergant, & vt ego autumo, diutius etiam in coitu hæreant; hoc enim officulum facit ne ita genitale citò flacceſcat: Quamuis hæſionis huius alia & non incongrua ratio afferri poſſit, glandoſa nempe corpora quæ penis radicem circulariter ferme ambiunt & in coitu plurimùm intumeſcunt. Tertium, quod in Ariſtotele corrigendum cenſeo, hoc & non leue eſt: *Caluaria*, inquit lib. 3. de Hiſt. An. cap. 7. *non ſimili modo in quoque Animalium genere habetur. Alijs enim oſſe continuo calua perficitur vt Cani, alijs compacto vt homini.* Vult nimirum Canem ſine futuris vllis oſſe continuo caluam ſuam ſortitum eſſe. Quem Scaliger errorem non vidit, ſaltem non correxit in expoſitione ſua. Haud vidi maiorem magis in vtroque oſcitantiam. Canis enim quod ex meo diſcere Sceleto Canino poteris, futuras omnes quas homo, & plures etiam in Caluaria ſua impreſſas tenet. Eſt huic Coronalis, Sagittalis, Lambdoides, eſt inſuper in Canibus os frontis ſua diuiſum commiſſura etiam in adultis, quæ in recens natis hominibus apparet quidem, in ætate verò prouectis planè obliteratur: quæ res fecit vt tam Ariſtoteles quàm Medici omnes huius frontalis diuiſionis in homine non meminerint. Adeſſe eam tamen in Abortu & nuper natis infantibus manifeſtè conſpicitur, & tam longè progreditur vt & naſi & maxillæ vtriuſque oſſa per medium rectè diuidat. Vnde vt credam, facilè adducor & ipſum bonum quandoque dormitaſſe Homerū, Ariſtotelem hominem quales nos ſumus fuiſſe, & labi potuiſſe & aliquando ex chartaceis potius libris ſapuiſſe, quam vtrumque Naturæ folium Cælum inquam, & Terram penitius inſpexiſſe.

Officulum in pene canis:

Ariſtotelis lapſus in Canis Caluaria deſcripta.

De dentibus etiam, de quibus aliquam apud Authores controuerſiam inuenio, hoc quod dicam habeo. Vndiq; hi in vtraque maxilla ſibi correſpondent. Sex numerantur anteriores quos inciſorios dixeris, ſequuntur duo oblongi & erecti verè Canini ex vtroque latere ſinguli: tum ſex molares in vtroque ibidem latere. Ita vt Canis cum ſocijs ſuis ſuperioribus toto ſuo in rictu ſeu ore dentes quadraginta obtineat: Coſtas numero tredecim, clauiculis enim caret. Nec Talum habet: quid autem hic ſit, alibi dicendi locus erit. Solent poſt partum, qui Canibus longè difficilior eſt quàm felibus, matres ſubito Chorion ſiue ſecundinam vt vocant, catulorum ſuorum, quod ipſemet vidi, deuorare & ſic etiam obſtetricis munere fungi, & mordicus vmbilicum, cum nullo hic ipſis amplius vſui eſſe poſſit, abſcindere.

Caluæ Canis pluribus quàm hominis futuris diſtincta.

Quadraginta dentes canis obtinet.

Coſtas habet tredecim.

Partus Canis.

Antiquitus catulorum carnes frequentes in cibis & medicamentis fuiſſe ex *Hippocrate* etiã diſcimus, quin & hodie in *Sinarum Regno* cum alijs à lanionibus in macellis vēduntur carnibus, & populis eiſdem quotidianus ſunt cibus.

Carnes à quibuſdam eduntur.

A fide

A fide dignis accepi, tabidis nullum præſentius remedium eſſe, quàm ſi frequenter in cibis ſuis Canino adipe vtantur. Stercus Caninum, quod *Album Græcum* forſan melius *Dræcum* pleriq; vocant, his libenter relinquimus, quibus adeo animalium fimeta pro medicamentis placent: quaſi ex ditiſſimo Naturę theſauro non millena nobis & meliora & gratiora ſuppetant. Felem vidi, quæ adultorum Canum non attigit carnes, catulorum libenter edit; quod illæ ob coitum hircum olerent. Sic nobis etiam exectorum carnes vt pecudum & caporum magis arrident. Vidi & catulum à felis vberibus pendentem, quæ pluribus ipſi diebus lac præbuit, ac probè enutriuit.

Atqui nõ deerunt naſutuli quidam, quos iam mihi etiam ſe opponere audio, animal hoc de quo iam longam ſatis texui hiſtoriam, canem minimè eſſe, quòd nec figura huic admodum conueniat, nec in *America* (quæ ipſis ego arma miniſtro) ante Hiſpanorum in illas partes aduentum Canes vlli conſpecti fuerint, quod ex deſcriptione Tertiæ in Americam & in ſpecie quidem in Braſiliam Nauigationis clarum euadit. Quod & Gomara in generali ſua Indiarum Hiſtoria teſtatur. Cum enim Braſilienſes primùm ex Venaticorũ genere Canem in *Villagagnonis* aduentu noſtris etiam hominibus applaudentem vidiſſent, obſtupuerunt valde; quod hic aliquam ſimilitudinem cum animali ipſis *Iauouare*, Leone quouis ferociore, gereret. *Chriſtophorus Columbus* quoque, vbi primum ad Inſulam *Boriquen*, quæ S. Ioannis nomine inſignitur, peruenisſet, *Indi* illi qui cum Hiſpanis bellum gerebant, vehemẽter Canem ſubrubidum peregrinum ſibi timuerunt, qui duorum etiam ferè baliſtariorum ſtipendium merebat, acerrimus vt Barbarorum hoſtis, ita ſtrenuus Hiſpanorum defenſor. Et *Valboa* Hiſpanorum Centurio fortiſſimus, cum primum Auſtralem patefecit Oceanum, Canes quos ſecum habebat in Indos emiſit, qui fuga ſibi conſulentes, non minore ab his damno, quam à præſtantiſſimis Valboæ militibus terrore affecti fuerunt.

Obiectiones quæ fieri poſſent non eſſe Canẽ hoc animal.

Audi Hiſpanorum in Americam aduentum ibiq. nullos fuiſſe Canes cõſpectos.

Hic ego ab eruditiſſimo philoſopho & Theologo *Ioſepho à Coſta* è Societate IESV ſuppetias mihi poſtulo, qui ea de Noui Orbis Natura ingenij ſui acumine & experientia ipſa edoctus aperuit, quæ Veteres philoſophi friuolis perſuaſi ſine ſenſu rationibus (qui error & hodie plurimum contingit in ſcholis) pertinaciſsimè negare auſi fuerunt. Hic enim lib. 4. cap. 33. *Tria* ait *in India occidentali Animalium genera reperiri*, vnum ſoli *Indiæ* natiuum & proprium, alterum Hiſpanicis ſiue Europæis ſimile, tertium ab Hiſpanis primum in eam Orbis partem illatum. Et ex his vltimis quidem eſſe oues, vaccas, capras, ſues, equos, aſinos, *Canes*, feles & his ſimilia. Probat autem hæc noua omnia Americanis fuiſſe, quoniam nulla propria nomina, quibus iam enarratas beſtias appellent, nouerunt, ſed meris Hiſpanicis & his corruptis admodum vtantur.

Ioſephus à Coſta laudatur.

Atqui hìc ipſe meum magis iugulum peto, dum Canes illuc aliunde illatos vltro fateor. Sed litem hanc facilè & tribus vt aiunt verbis ipſiuſmet Ioſephi, quibus laudatum iam caput concludit, componam & finiam. *In initio* inquit, *India Canes nullos nouerat præter genus quoddam pumilum, quod patria voce ALCO nominabant. Iam propter ſimilitudinem Canes ab ipſis Hiſpanis illati grandiores*

Reſpondetur obiectionibus.

Tria animalium genera, nunc in America reperiũtur.

diores hoc nomen quoque obtinent. Pumilos hos Canes Indi tantopere amant, vt sibi demant, illis quod obijciant, Peregrinantes eosdem aut dorso, aut sinu receptos secum ferunt. Aegri non secus ac congerrones, aut consolatores eosdem secum habent, conuersatione ipsorum dolores sibi minui credentes. Ex quibus statim sanioris iudicij quiuis, quid de hac nostra Icone statuendum sit, colliget. Ad vnguem enim animal, quod hic prostat nanum, pingue & mansuetum effigiatum, mihi videtur illud esse, quod Americani nomine communi ALCO vocabant. Erit igitur Canis, sed non Europæis nostris per omnia similis. Quandoquidem in Regni *Guinea* descriptione Parte Indię Orientalis siue volumine sexto Canes à nostris multum etiã discrepantes reperiuntur, qui nec latrant nec mordent, & magna à populo illo copia aluntur ouiumq; instar in forum venales aguntur, cibis valdè expetiti, apud quos nostri Canes in magno pretio habentur, propterea quòd latrare possunt, audito enim Canum latratu *Nigritæ* illi loqui eos posse existimarunt.

Canes Americani nostris nõ per omnia similes.

Libuit Coronidis loco & hæc ex cap. 170. Benedicti Pererij adiungere, & si vera sunt quæ ipse ex auditu refert, monstrosum quendam Naturæ lusum ac metamorphosin admirari. *Est* inquit, *apud Iapponios animal terrestre corporis magnitudine figuraq; non dissimile Cani, mollissimo pilo, suauissimisq; ad edendum carnibus: Hoc certo quodam tempore incipit vehementer appetere & frequentare ipsum mare, in quo identidem natans & sese mergens particulatim & membratim piscis fieri incipit. Tandem exuta prorsus terrestris animantis figurà totum in piscis similitudinem, & naturam commutatur.* Bed 2. Tom. in Genesis cap. 152. refert se Romæ hoc animal sed mortuum vidisse, non tum ex toto, sed aliquot tantum partibus piscem factum: cęterùm naturam animantis terrestris figuram retinuisse.

Canis Lapponicus terrestris in Piscem abit.

In Insula etiam *Hispaniola* Americæ Historiographi notant, Canes paruos exoticos repertos fuisse, qui partim Indis illis domi in delicijs, partim foris in Venatione vsui erant ad animalcula quædam ipsis propria cuniculorum instar capienda, qui similiter vocem nullam edebant ad necem vsque etiam verberati. Et cum Plinius lib. 8. cap. 58. scripserit: *Cyrenis mutæ fuere ranæ, illatis è continenti vocalibus durat genus earum: mutæ sunt etiam nunc in Seripho Insula, hæ tamẽ alio translatæ canunt.* Fuerunt qui hoc ipsum tentarunt, & huiusmodi mutum Canẽ ex *Nigaragua* ad Ciuitatem *Panamam* trecentis Leucis distantem asportarunt, sed æquè hic atque ibi mutus remansit. Hæc ego eius solùm gratia adferre volui, vt fidem huic meæ coniecturæ adiungerẽ, Mexicanum hoc animal *Canem* esse licet non vndiquaque nostrorum figuræ Canum respondeat. De rabie Canum subsequenti sermone agendi locus dabitur. Atque hæc fortassis plus satis.

XOLO-

Digitized by Google

XOLOITZCVINTLI

Lupus Mexicanus.

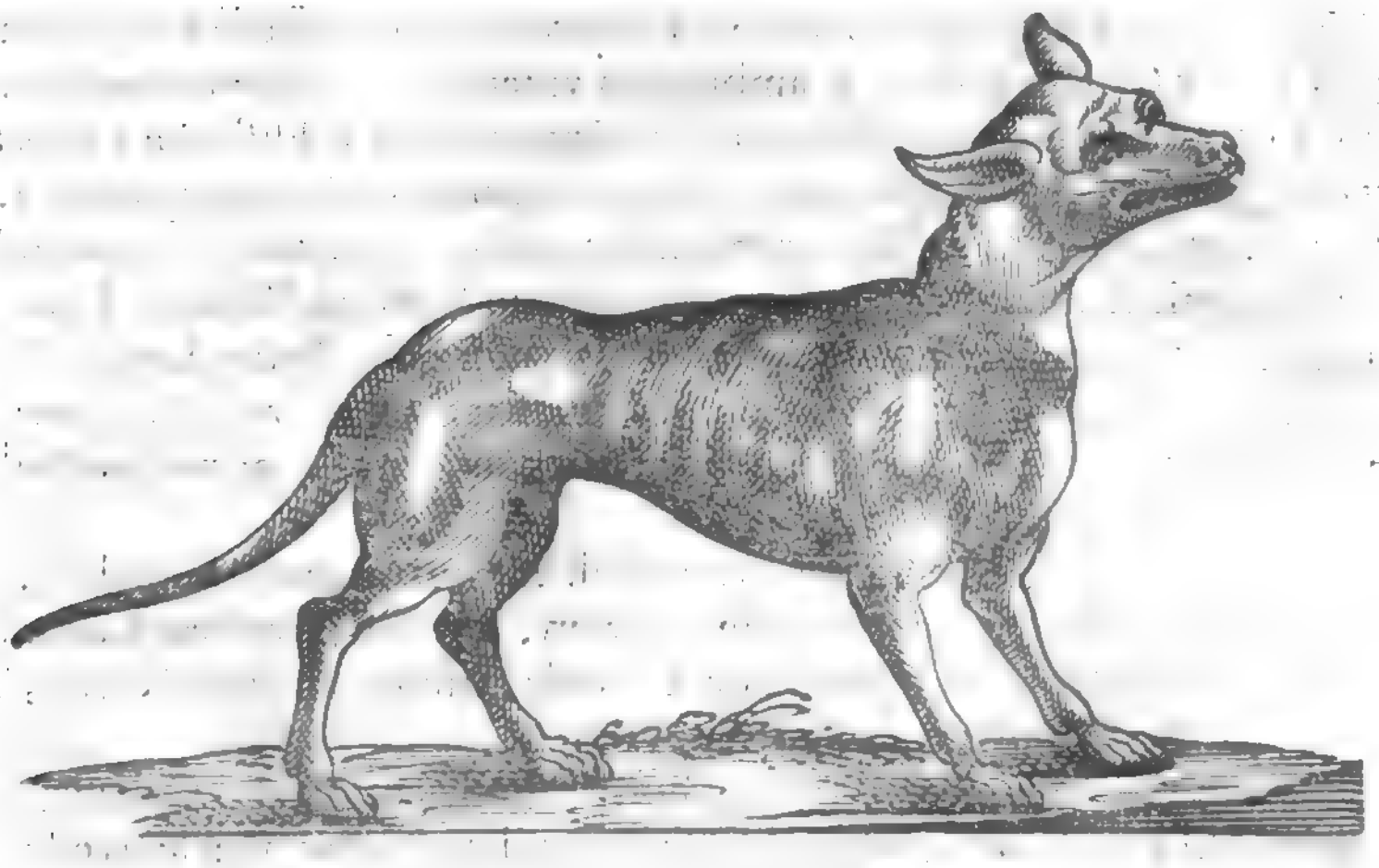

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

ANIMAL hoc ex figura depicta ferocitatem toto Corporis habitu præfefert, & terrorem quendam ex viſu ſpirat. Rictum nempe voracis beſtiæ, toruos & lucentes oculos cum truculentis ſupercilijs, gingiuas & oris labra cruenta, dentes exlertos, caninos nempe duos valde conſpicuos, poſteriores verò ſerratos ac prægrandes oſtentat. Ex ſuperioribus labris hirti admodum pili retrorſum flexi, molliſoribus Hiſtricis aculeis non abſimiles ex cinereo alboq. colore variantes erumpunt. Totum caput cinerei coloris, lineis quibuſdam tranſuerſim arcuatis ſubnigricantibus conſpicitur. Aures erectas gerit longas ſatis, cinereas totas; quarum inter ſpatium maculæ latæ coloris fului, quæ & integram frõtem interſtinguunt. Collum obeſum craſſumq. laxiore pelle, longa fuluaque macula prędítum, cui ſimilem in pectore gerit. Cinereo totum corpus colore conſtat, quod maculis tamen ſubinde fuluis maiuſculis paſſim intermixtis ornatur: Lineis etiam ceu tænijs & faſcijs ſubnigris à dorſo ad latera deorſum hinc indè deductis. Ventre toto eſt cinereo excepta parte anteriore, vbi inſignis eaq. vnica ac fulua macula viſitur. Cauda huic eſt ſatis longa non villoſa, cinerei coloris, in medio tamen ſubfuluam obtinet maculam paulatim euaneſcentem. Crura ac pedes cinerei & nigricantis coloris, lineis à ſummo ad imum deductis firmi craſſiq. proſtant, quorum priores quinque vngues, ſed retractos admodum; poſteriores verò quatuor exhibent.

SCHO-

SCHOLIA EIVSDEM.

HIc ego Lupum auribus teneo, nec quo me vertam facilè scio. Etenim inter Canem Lupumq. ambiguum videtur hoc *Mexicanum* animal: cùm Lupum Cani pastorali similẽ faciat Oppianus. Et 8. Hist. An. 18. *In Cyrenensi agro cum Canibus Lupos coire* scribebat Aristoteles. Galenus quoque 3. de Vsu partium cap. 1. Cum Pindarum risissẽt, quòd Centauros generari posse fabulatus fuisset, mixta tamen animalia ex Equo & Asina, Asino & Equa, ex Lupo & Cane, Cane & Lupa, imò Vulpe nasci non inficiabatur. Lupum hunc tamen potiùs, quàm Canem esse animus inclinat. Cuius rei argumenta dicam luculenta, prius quam de Luporum partibus, natura, ac proprietatibus quicquam afferam.

Hoc animal Mexicanum Lupũ potius, quà Canem esse asseritur.

Cùm de Cane superius agerem tria retuli esse in America animalium genera: Vnum ipsi exoticum, natiuum alterum, tertium inter hæc medium, hoc est, nostri Orbis animalibus non dissimile, cuiusmodi sunt Leones, Tigres, Vrsi, Apri, Vulpes, Lupi & feræ aliæ.

Qua via quodq. animalia ex nostro orbe in Americam abierint.

Sed qua ratione viaque terrestria nostris similia in nouum Orbem, qui immenso Oceani spatio à nostro dispescitur, perlata fuerint, non leuis est controuersia. Hanc Iosephus à Costa enodat & imprimis quidem apud eundem S. Augustinus lib. 16 de Ciuitate Dei cap. 7. miratur, quomodo in nonnullis nostri quoque Orbis Insulis Lupi, Pantheræ & feræ immanes aliæ, quæ generi humano, præterquam quòd vsui nulli sunt, damnum etiam notabile inferunt, reperiantur? nam in quibusdam, inter quas Anglia numeratur, Lupi nulli inueniuntur. Quod enim ad Canes, Equas, Boues, Elephantes & huius generis proficua animalia attinet, fieri potuit, vt deliberato hominum consilio nauibus eò perlata fuerint, quod de ijs, quæ feritate & sua atrocitate nobis formidabilia sunt, nec nisi dolum hominibus struunt, vix est probabile asserere. Quod si idem D. August. Antipodes cognouisset, quid ipsi de hac difficili admodum quæstione statuere animi quæso fuisset? Neque enim vero simile ego existimo, credere ipsum voluisse, per ingens marium spatium ex nostro hæc orbe illa transnatare ad Antipodes potuisse, quod ipse in Insulis quibusdam nostris contigisse persuadere sibi visus fuit. Vult etiam Diuina procreatione, post vniuersale diluuium ex terra hæc enasci potuisse æquo ferme modo, quo in principio Mundi, quando Deus dixit, producat terra animam viuentem &c. Hoc quidem minimè Diuinæ potentiæ, attamen eius ordinationi aliquo modo repugnare videtur. Quoniam omnis generis animalia in Arca Noe concluſa fuerunt, quæ egressa postmodum seipsa per semen propagarunt. Si autem nuda Naturæ lex consideretur, minus adhuc concederetur ex Terra & putredine perfecta huiusmodi animalia, non aliter ac Muscæ & Ranæ solent, ortum sibi sumere. Quamuis *Andreas Cæsalpinus* acutissimus Peripateticus, & qui summus fuit in hoc *Athenæo* nostro Medicus, olim Magister meus hoc fieri posse Aristotelicorum vi principiorum in suis quæstionibus Peripateticis facilè deducat, quod de homine quoque affirmat. Sol enim

In Anglia nulli Lupi esse dicuntur.

S. Augustini de proposita quæstione opinio.

Andreas Cæsalpinus summus Romæ Medicinæ Professor.

Finally, a subgroup H of G is called a *Hall subgroup* if $(|H|, |G:H|) = 1$. Hall proved that if G is solvable, then for each set π of primes, G has a Hall π-subgroup, and any two Hall π-subgroups are conjugate. Conversely, if G has a Hall π-subgroup for each π, then G is solvable. Hall subgroups are the natural generalization of Sylow subgroups, which are Hall subgroups for $\pi = \{p\}$.

2. Finite linear groups

Let V be a vector space of dimension n over a field F. The group $GL(V)$ of all invertible linear transformations of V is called the *general linear group* of degree n over F, and is denoted $GL_n(F)$. If $F = \mathbb{F}_q$ is the finite field with q elements, then

$$|GL_n(q)| = (q^n - 1)(q^n - q)(q^n - q^2) \cdots (q^n - q^{n-1}).$$

The subgroup $SL_n(F)$ of matrices of determinant 1 is called the *special linear group*. The quotient $PSL_n(F) = SL_n(F)/Z(SL_n(F))$ is called the *projective special linear group*.

Theorem 2.1. *If $n \geq 2$ and $(n, q) \neq (2, 2), (2, 3)$, then $PSL_n(q)$ is simple.*

The groups $PSL_2(q)$ for $q = 2$ and 3 are solvable, and the groups $PSL_n(q)$ for $n = 2$ and $q = 4, 5, 7, 8, 9$ are isomorphic to alternating groups. Thus the theorem gives infinitely many simple groups.

Let V be a vector space of dimension $2n$ over a field F, and let $(\ ,\ )$ be a nondegenerate alternating bilinear form on V. The group of all linear transformations preserving $(\ ,\ )$ is called the *symplectic group* $Sp_{2n}(F)$. If $F = \mathbb{F}_q$, then

$$|Sp_{2n}(q)| = q^{n^2} \prod_{i=1}^{n} (q^{2i} - 1).$$

Theorem 2.2. *If $n \geq 2$ and $(n, q) \neq (2, 2), (2, 3)$, then $PSp_{2n}(q) = Sp_{2n}(q)/Z(Sp_{2n}(q))$ is simple.*

Again, $PSp_2(q)$ is solvable for $q = 2$ and 3, and $PSp_4(q) \cong PSL_5(q)$ for $q = 2$ and 3.

Let V be a vector space of dimension n over a field F of characteristic $\neq 2$, and let Q be a nondegenerate quadratic form on V. The group of all linear transformations preserving Q is called the *orthogonal group* $O_n(F)$. If $F = \mathbb{F}_q$ and $n = 2m$, then

$$|O_{2m}(q)| = 2q^{m^2} \prod_{i=1}^{m-1} (q^{2i} - 1).$$

Theorem 2.3. *If $n \geq 7$ and q is odd, then $P\Omega_n(q) = \Omega_n(q)/Z(\Omega_n(q))$ is simple.*

Here $\Omega_n(q)$ is the subgroup of $O_n(q)$ of determinant 1. The groups $P\Omega_n(q)$ for $n = 3, 4, 5, 6$ are solvable or isomorphic to groups of Lie type of smaller rank.

3. Finite unitary groups

Let V be a vector space of dimension n over a field F with an involution σ, and let $(\ ,\ )$ be a nondegenerate Hermitian form on V. The group of all linear transformations preserving $(\ ,\ )$ is called the *unitary group* $U_n(F)$. If $F = \mathbb{F}_{q^2}$ and $\sigma(x) = x^q$, then

$$|U_n(q)| = q^{n(n-1)/2} \prod_{i=1}^{n} (q^i - (-1)^i).$$

Theorem 3.1. *If $n \geq 3$ and $(n, q) \neq (3, 2)$, then $PSU_n(q) = U_n(q)/Z(U_n(q))$ is simple.*

The group $PSU_3(2)$ is solvable, and $PSU_4(2) \cong PSp_4(3)$.

License or copyright restrictions may apply to redistribution; see https://www.ams.org/journal-terms-of-use

Ex quo patet falſum eſſe, quod libello de Anatomia viuorum, qui Galeno adſcribitur, memoriæ proditum fuit, Lupo multiplicem eſſe dentium ordinem conceſſum.

Ariſtotelis error de Lupi collo decretur.

De collo Lupi facere non poſſum quin ipſiſsima Ariſtotelis verba 4. de Partibus Anim. 10. adducam: *Collum*, inquit ipſe, *Arteria* (ſcilicet aſperæ) *gratia habetur, quippe quòd eam atque etiam gulam protegat, amplexuq. ſuo tueatur, hoc cæteris animalibus flexile & vertebris compactum eſt, at Lupo & Leoni oſſe perpetuo riget, commodiùs enim ad robur quàm ad alios vſus collum ijs eſſe natura voluit.* Plinius lib. 11. cap. 37. Ariſtotelis veſtigijs probè inſiſtit. *Quibus Ceruix eſt* (inquit, nempe animalibus) *è multis vertebratisque orbiculatim oſſibus flexilis ad circumſpectum, articulorum nodis iungitur, Leoni tantum & Lupo & Hyænæ ex ſingulis rectisq. oſſibus rigens. Cætero ſpinæ annectitur.* Hæc Ariſtotelis doctrina adeò ipſius ſequaces commouit, ne dicam decepit, vt Ælianus hoc etiam figmenti addiderit: *Lupi collum in eas breuitatis angustias compulſum, atque vehementer compreſſum eſſe, vt retorqueri, retroq. verſari non queat, & ſi retrò velit aſpicere, totum corporis truncum retorqueat neceſſe eſſe.* Quæ ita veritati è diametro repugnant, vt vel ipſo Cane agiliorem ferme Lupam, collumq. in quamuis partem faciliùs vertere, & ludicris cum magiſtro ſuo geſticulationibus quaquauerſum ceruicem volutare in meo nuper Muſæo & viderim & riſerim plus ſatis. Collum quinimò arctè contrectaui & Ariſtotelem miſerè hic hallucinatum fuiſſe probè didici. Et cum à Lupæ huius heris plures exenterati Lupi fuiſſent, vbi hanc ipſis Ariſtotelis opinionem de ceruice rigida vnius continui oſsis propoſui, & ipſorum ſenſum exquiſiui, & me ac ipſum *petulanti ſplene cachinno* exceperunt. Sed quid hæc mirer aut exagitem? Cum idem Ariſtoteles in Caluaria Canis, vt ſupra monui, eundem errauerit errorem, illamq. oſſe continuo nullis contextam commiſſuris diu nobis perſuaſerit. *Atqui*, vt Lucianus ait, *ipſæ res melius loquuntur quã verba.*

Eundẽ errorem Plin. & Aelianus errarunt.

Ariſtot. lapſus in Canis caluaria.

Inter centena & plura animalium tam reptilium quàm volatilium, quadrupedum & aquatilium ſceleta, quæ ego partim domi aſſeruo, partim imperfecta reliqui, vnum ſolùm reperi, quod os continuum loco vertebrarum ſortitum eſt, nimirum Teſtudinis, ſiue hæc aquatica ſiue terreſtris fuerit. Os autem hoc rigidum nullis mobile vertebris in ſola dorſi & lumborum ſpina reperitur, peruium tamen æquè, & ſpinali medulla repletum. Collum interim & cauda æquè vertebris (vt reliqua omnia habent animalia) articulatis conſtant, quaſi Natura has collo minimè denegare debuerit, cuius motus ad vitam admodum eſt neceſſarius: Quòd caput nempè collo impoſitum, in vtrumque prorſus latus, antrorſum, retrorſumque verti debuerat, cum in hoc ceu in ſpecula quadam ſenſuum organa omnia collocata fuerint. Vertebris autem in dorſi ſpina eas carere voluit, vt ceu fornice ac domuncula, & vt Plinius vocat, putamine duriſſimo præditæ, ſub hoc tutæ lateant, nullo modo ſiue ingredientes, ſiue procumbentes incuruare & conglobare ſe valeant, id quod Erinaceis facillimum eſt, qui hoc etiam præter Naturæ rerum & aliorum quadrupedum animalium ſeriem obtinent, vt Clauiculas habeant, quæ ſoli alioquin Homini, & Simiæ, ſingulari

Sola Teſtudo vertebris in ſpina dorſi caret.

quo-

quodam priuilegio conceſſæ fuerunt. Et ideò forſan quod Erinaceus adeò in globum ſe colligat, vt nec caput nec caudam, principium & finem eius internoſcere queas. Hoc cum Teſtudo præſtare non valeat, neque vertebras in dorſo habere debuit. Id quod fortaſſis & ipſum Ariſtotelem præterijt 3. de Hiſtor. Annal. cap. 7. *Initium vero*, inquit, *in omnibus, quæ oſſibus conſtant, ſpina eſt, quæ compacta ex vertebris à capite ad coxas porrigitur. Vertebræ omnes foramine medio pernix ſibi iunguntur.* Vides quam omnia Natura ad *numerum, pondus*, & *menſuram* neceſſaria moliatur, nec quicquam fruſtra faciat. *Huic* ego me malim, quam *Authori* vlli aſtringere, hanc ſequi, cum hac inuenta mea omnia ſedulò conferre. *Qua duce*, vt Cicero ait, *nullo modo errare poſſum*, & vt Iuuenalis,

Nunquam aliud Natura, aliud ſapientia dicit. Atqui nec ratio Ariſtotelis quicquam perſuadet, cum ait, ideò Lupo & Leoni, vnico rigens oſſe collum à Natura conceſſum fuiſſe, quod animalia hæc robore potiùs, quam alijs prædita vſibus voluerit. Neque enim facilè Ariſtotelem mihi aſſenſum prębiturum æſtimauero, ſi perſuadere ipſi conari velim, manum, vt probè ſuo fungatur munere, & fortiſſimè quicquid apprehendit, contineat, non viginti ſeptem, ex quibus compoſita conſtat, ſed tribus ſolummodò maioribus oſſibus contextam eſſe debere.

Galenus meherclè, acutius rem introſpexit, & colli partes vſumquè ſedulò magis nos docuit in libris *de vſu partium*, quos aureo dignos elogio cenſeo, cum in his Conditoris noſtri ſapientiam, ac prouidentiam in procreandis tam brutorum, quam humanæ fabricæ partibus diuinis planè, vt æquum fuit, hymnis celebrauerit. Libro itaque 12. Cap. 10. 11. & 12. hunc in modum philoſophatur: Spinam à Natura, ceu carinam quandam, animalibus datam eſſe, cuius nos beneficio recti ambularemus, illa ſuo quæuis modo ingrederentur. In qua duo erant neceſſaria: primum, vt intus excauata eſſet, hunc nempè in finem, vt ex cerebro, ceu fonte animalis facultatis, portio aliqua, ſpinalis medulla dicta, tanquam fluuius per ipſam ad motum ſubiectis partibus communicandum deſcenderet: Secundum, ne vno ſimplici & incompoſito oſſe rigeret, quanquam ad Sedem tutam id longè vtilius fuiſſet, neque enim tam facilè ſpina hoc modo luxari, ac diſtorqueri potuiſſet. Veruntamen Scopum Natura hic aliùm in conſtituendis partibus antiquiorem habuit. Non enim lapideum vel ligneum effingere animal, ſed vita motuq. præditum voluit. Si enim motu deſtituatur, parum abeſt, quin pro lapideo illud luteoquè habeamus. Quapropter cum motus animali ſecundum ipſius ſubſtantiam maximè inſit, ob id ſatius fuit, ex multis fuiſſe partibus conflatum. Si enim totius ſpinæ os vnicum fuiſſet, an non immobile, ac veluti veru quodam confixum aut palo affixum appareret? Miror profectò Ariſtotelem Lupo non cornua addidiſſe, huic enim ad arietandum illa colli rigiditas, quàm ad venandum conferre amplius potuiſſet. Iam autem cur tam collum, quam μετάφρενον ſeu dorſum, quam Lumbus, & os quibuſdam ἰερὸν hoc eſt Sacrum ſeu magnum, ab alijs verò πλατὺ id eſt latum nuncupatum pluribus ſpondylis & vertebris, non autem tribus quatuorve oſsibus maioribus ceu Tibiæ & Brachia, conſtent, & Gale-

Cornua Lupo conuenirent, ſi colli os rigidũ haberet.

itized by Google

Du Jon (Alexis Michel), Voyage aux Antilles, fait en 1696 et 1697, avec la description de ces îles, de la Guiane et de la rivière des Amazones. Paris, Jean Boudot, 1722, in-12, 2 ff. n. ch., 1 carte et 1 plan, 1 fig. et 1 vignette sur bois, 1 fig. et 1 vignette sur cuivre, 1 fig. sur bois, 1 fig. sur cuivre, 1 fig. sur bois, 1 fig. sur cuivre, 1 fig. sur bois, 1 fig.

a sum of fifteen pounds of silver, and the same to a clergyman who should

gramina quædam ſe reperiſſe mihi narrauerunt. Quamuis quod ad gramina attinet, hęc tantummodò Ariſtoteles ad purgandum vomitu ventrem Canes ingerere ſolere, loco iam dicto affirmauit.

Lupus ſine aue fame re poteſt.

Voraciſſimum autem vt hoc ſit animal, inediam tamen ſtrenuè tolerare poteſt. Recenſebant mihi Lupæ iam ſæpius nominatæ educatores, ſe ſingulis modò tertijs, imò quinquenis diebus (*Exſaturatus enim* inquit Aelianus *Lupus longum temporis interuallum inediam fert*) huic pabulum præbere, (interea tamen temporis ſæpius bibit) nec præter carnem aliud quicquam, cuius viginti duas libras vna vice eſſe poteſt.

Vigintiduas carnis libras Lupa vorat.

Attamen parciore longè illam portione cibant. Et ob id quidem fame macerant, quo obedientiorem illam ſibi habeant, & vlulare ſeu, vt ipſi dicunt *Cantare* cogant. Hac enim arte, dum populo luſum faciunt, collectis pecunijs, & ſe & Lupam, vel Lupa potius hos ipſos ſuſtentat. Licet Aelianus contrarium innuere videatur: *Lupum nempe, vt famem multo cibo depulit, ſimiliter occurrentibus, atque agnum manſuetum exiſtere*. Panem edere ipſam nolle addebant: alij tamen luporum catulos eundem, pulmenta, & farinam, & pleraq. quæ canibus proijciuntur deglutiuiſſe viderunt. Sed nec Canum carnes guſtare vnquam voluit, cum lupus tamen non ratò lupum deuoret. Quod Aelianus quoque fatetur; ſed hæc præ ſumma fame lupos coactos facere, cum venationis facultate deſtituuntur; vbi enim vt Poeta ait,

Quibus cibis Lupus victitet.

Viuitur ex rapto, nec hoſpes ab hoſpite tutus; ibi
Et fratrum quoque gratia rara eſt!

Nec mirum hoc, cum in longis arctisq. obſidionibus homines etiam Anthropophagi euadant, atque in acerbiſſima fame aliqui morſu ſuismetipſis carnibus vim intulerint. Sic & Canum carnes à lupis in venationibus aut fame ingurgitari facilè crediderim. Nam & Canes à luporum carnibus (experimento vt audio ſæpius tentato) etiam ſale & fumo ſiccatis, coctisq. omnino abhorrent: Vbi tamen valde percoctæ fuerint, & ferinum illum depoſuerint fætorem, tum adduci demum poſſunt, vt comedant; cum homines interim ſæpius decipiantur pro bouina illas ſumentes. Tantum nos à beſtijs, quibuſdam in ſenſibus ſuperamur: Ita, vt dum Caniculæ meæ domeſticæ lupi ſtomachum à duodecim ſam annis exiccatum olfaciendum proponerem, ſtatim hæc odore percepto retro ire cæpit.

Canes Luporum carnes niſi per coctas non deuorant.

Theophilus Molitor Lynceus induſtrius viuorũ & mortuorũ animalũ perſcrutator.

Theophilus Molitor Lynceus Haſſus (cuius Animæ benè ſit) diligentiſſimus Naturæ animalium perſcrutator fuit; olim familiaris meus, à quo & lupi ſtomachum, Inteſtina, ſiniſtrum oculum & genitalis lupini portionem memoriæ, & ſi quid proſunt, etiam medelæ cauſa aſſeruo, cuius & induſtria manu omnia animalium, atq; hominũ quoque ſceleta fabricata poſſideo. Hic ſæpè mihi narrare ſolebat, in Haſsia contigiſſe, dum lupi ad caulas aliquot acceſsiſſent, magnãq. in ouibus ſtragem feciſſent, ac ſemieſas non paucas reliquiſſent, paſtores relictam carnium partẽ cuſtodibus canibus proieciſſe: Vnde factum, vt poſt aliquot inde dies Canes illi luporum more in cõmiſſum ſibi gregem irruerent, maximã illius partem occiderent, carnesq. lupina auiditate deuorarent. Ex quo turſum colligo à Lupo Canem non multum diſtare. In America profectò referunt

[Mary Wollstonecraft and Godwin's Letters and Memoirs, Vol. 1, p. 479]

AN ADDRESS TO THE LANCASTRIANS.

Mr. Lancaster's system has met with so much attention from the public, that it is unnecessary to enter into a minute detail of it. Suffice it to say, that it is a plan for teaching children to read, write, and cast accounts, at a very small expense, by the assistance of boys, who are taught by the master, and who, in their turn, instruct the rest. Mr. Lancaster has published a pamphlet, containing a full account of his plan, and the success which has attended it; and, as he has opened a subscription for the purpose of erecting a building sufficiently large to contain five hundred children, and has received considerable sums, it is to be presumed that he will soon be able to put his plan into execution. Mr. Lancaster has also published a list of the names of the persons who have subscribed, and the sums they have given; and, as the plan is a new one, and has been much talked of, it is probable that the curiosity of many persons will lead them to subscribe, who would not otherwise have thought of it. Mr. Lancaster has also published a list of the names of the persons who have subscribed, and the sums they have given; and, as the plan is a new one, and has been much talked of, it is probable that the curiosity of many persons will lead them to subscribe, who would not otherwise have thought of it.

Digitized by Google

Canes aſſequuntur. Hoc egregij tamen quidam mihi venatores perſuadere conati ſunt, ſi quis non auribus, vt verbo fertur, ſed cauda Lupum apprehendere queat, ſtringat ac trahat illam fortiter, tum vires Lupum omnes perdere, nec ad mordendum ſe poſſe vertere. Ego quidem hoc alios tentare, quam ipſemet ſubire periculum malim. Si tamen vera narrant, non ita in promptu forſan reſpondere fuerit. Hoc interim cauſæ afferre haud mihi incongruum videtur. Caudam extremum Spinæ eſſe, in qua nobiliſſima illa ex cerebro deriuata ſubſtantia, medulla nempè ſpinalis latet. Quare in conſenſum facile per hanc, neruorum principium ipſum videlicet cerebrum, trahitur & patitur, motus quoque animali conſequenter imminuitur. Conſenſus iſte tali experimento arguitur. Si enim ex equina cauda crines illi longiores ſæpius euellantur, equi viſu debilitantur, eoque non rarò priuantur. Felis etiam quæ diutius vi quocunque ipſi modo illatà moriendo cunctatur, vbi caput ipſi premitur, & cauda multùm trahitur, facilè mortem, vt audio, oppetit. Sic vbi grandioribus quibuſdam beſtijs acutus in nucham, vt ſpinalem contingat medullam, ſtilus adigitur, motum facilè & ſenſum omnem perdunt. Tantum momenti in vita & morte hic cerebri funiculus obtinet. Iam autem non eſt eadem in præciſa cauda ratio, animalia enim plurima, ſi ipſis hæc decurtetur, non ideò moriuntur. Atqui & punctos ſaltem neruos lethalia inferre ſymptomata videmus, cum penitus præciſi vix mali quicquam afferant. Et fors etiam in lumbis Lupus vertebras habet quam in collo & dorſo laxiores. Verum omnium horum rationes & momenta afferre, quæ peritos non fugiunt Medicos & Anatomicos, nec locus nunc nec tempus permittunt.

Conſenſus caudæ animalium cũ cerebro.

Spinalis medulla in vita & morte maximũ momẽtum habet.

Quare cum & externa figura & interna ſtructurà Canes & Lupi tam ſcitè conueniant, an non & Lupi latrabunt, & Canes vlulabunt? De his res certa eſt, nemo enim noſtrum Canes perſæpè non vlulare & eiulare audiuit. Latrare verò Lupos pleriq. negant: *Albertus* affirmat. Ego nuper domi meæ herum Lupæ ſuæ vlulatus voce præcinere, hanc eodem tenore ſequi, cum voluptate percepi, latrare non audiui. Credo tamen Nobilibus Polonis amicis, qui Luporum catulos, quod & vulpes faciunt, latratus voces, non tam acutas tamen, ſed rauciſonas emiſiſſe, non rarò audiuerunt.

Vlulare & latrare quibus proprium.

Arbitror igitur à Deo & Natura Architecta vocis organa in vtroque animali non eodem prorſus modo fabricata fuiſſe. Latrantes enim Canes firmioribus longè pectoribus ac pulmonibus valere neceſſe eſt, cum aerem latratu fortiſſima expulſione percutiant. Lupi verò, vt vlulantem aſpicienti manifeſtum fit, aperto rictu ſine multa thoracis agitatione flebile illud carmen emittunt, & idem Canes, vbi ipſis ægrè eſt, facere aſſolent. Sit aliqua Laryngis itaque in vtroque differentia neceſsè fuerit. Dum olim enim recurrentem Cani neruum Laringi deſtinatum incideremus, latratum quidem poſthac Canis, ſed rauciſſimum & auribus vix perceptilem edidit. Ecce in quam anguſtam Iſthmum vtriuſque animalis, formæ eſſentialis diſcrimen concluſum latet, cum vna latret, altera vlulet beſtia. Quibus accidentibus, ſeu proprietatibus imperſcrutabilem formam philoſophi diſcriminarunt.

De coitu partuque, eodem ſe res modo habet, vt de canibus. In coitu enim hærent

Digitized by Google

hærent, quod visum dum caperentur. Numerosam prolem sex nempè & nouem catulos eosque cæcos pariunt, tenerè hos amant, & rumen cunctis præbent, decem enim mammillis fæmellæ scatent, quæ à canibus etiam ineuntur. Laudare possum hic Nobilem Polonum, qui *Gratij* paucos ante annos, Lupam trium annorum intra domesticos in ea Vrbe, parietes educatam, & cicurem adeò, vt cum pueris quoque luderet, excussis tamen caninis dentibus, ex cane domestico concepisse vidit, quæ catulos seu lyciscas septem peperit, matri formà similes, colore tamen variantes, qui omnes paulo post enecti fuerunt. Lupæ cum canibus coeunt & pariunt.

Ingenio Vulpibus vix Lupi cedunt, quod in nidis suis & cauernis in loco remoto sub arbore quadam dextrè fabricandis & in venationibus maximè monstrant. Ex compacto enim loca in siluis diuidunt: hic retrò hanc, ille aliam post arborem se abscondit, tertius ceruæ inhiat, eamque cursu fatigat & eò propellit, vbi occultatos socios nouit, quam vbi in occursu habuerint, prorumpunt ex latebris, insiliunt miseræ, quam prosternunt facilè & dilacerant. At si quæ flumina gelu obducta ibi nouerint, studio omni addibito in glaciem adigunt: cum enim ibi cerua pedem figere non possit, statimq. procumbat, præda petità potiuntur. Est & hoc ingenioso matris amori adscribendum, quod catulis suis hædos, porcellos, agnos aliaque huiusmodi minuta animalia ore arrepta viua deferat, eosque ad rapinas & latrocinia tyrones instruat, quæ omnia certissima esse noui. Ingenio lupi vix vulpibus cedunt.

Iucundum æquè ac mirum auditu est, homines reperiri *Luparios* dictos, qui luporum vlulatum non aliter ac si humana loquela vterentur, ad vnguem intelligunt, ipsisque vlulantes respondent (sed interim laqueos & insidias ponunt) siue illi ad prædam socios stimulent, & huic iam insiliant ac lanient, siue ad coitum se prouocent, aut plurimi conuenticula & quasi consilia agitent. Nam & Illustrissimus & Excellentissimus D. Princeps sæpenumerò in oppido suo *Montis Calij* ex siluis subiacentibus huiusmodi luporum ad plures noctis horas durantem conuentum, ac diuersarum vocum conuentum, & vt cum Virgilio loquar, Homines luparij dicti.

- - - - - - - - - - *altè*
Per noctem resonare lupis vlulantibus Vrbem

audiuit, *lupinam musicam* hanc lepidè appellare solebat. Musicum hunc chorum si impunè ipsi liceret, voce sua ornare posset infausta illa auis, quam *Vlulam* & alio vocabulo *Hubu* vocant, ex funesto Noctuarum genere oriunda. De qua Poeta, Musica lupina.

Infelix Bubo dirum mortalibus omen.

Cum itaque Lupum & Canem adeò congeneres esse hactenus ostensum sit, vt aliqui Lupum dixerint canem siluestrem esse, quamuis reuera cum Scaligero aduersus Cardanum censeam nec canem omninò lupum, nec hunc vlla metamorphosi canẽ euasurum: non verò miror à fatua illa Gentilitate paribus vtrosque & diuinis propemodum honoribus affectos fuisse. Quemadmodum enim Ægyptij Canem pro Deo, sic Lycopolitana Thebaidos ciuitas, vt *Macrobius* Saturnal lib. habet, lupum venerata fuit. Sed & Ægyptios olim lupos coluisse, ex Aeliano discimus. *Proximè*, inquit, *Nilum herba nascitur, quæ non sine* Lupus pro Deo à stulta Gentilitate cultus.

causa

Digitized by Google

causa Lycoctonos appellatur, quod eam Lupus calcaus conuulsionibus moriatur. Propterea Aegyptij in terras suas eiusmodi herbam importari prohibent, quod hoc animal venerentur. Habeant quæso ipsi suos, & nostros etiam si velint, Lupos Aegyptij, & nobis ad exstirpandos nostros Lycoctonon remittant. Macrobij autem de Lycopolitana vrbe hæc sunt verba: *Quæ pari religione Apollinem itemque* Lupum, *hoc est λύκιον colunt: In vtroque solem venerans, quod hoc animal rapit & consumit omnia in modum solis, ac plurimum oculorum acie cernens, tenebras noctis eximit. Ipsos quoque λύκους ἀπὸ τοῦ λύκου hoc est à luce prima appellatos quidam putant, quia hæ feræ maximè id tempus aptum rapiendo pecori obseruant, quod antelucanum post nocturnam famem ad pastum stabulis expellitur.* Ex quo loco etiam clarum euadit, cur *Apollo* modo *Lycius*, modo *Lycophos* à veteribus appelletur. Homerus ipsum *Lycigenem* vocat, quod ex Latona in Lupæ speciem conuersa editus esse credatur.

Lupi comparantur Soli.

De rabie Luporum.

Præterire hìc nefas duxerim, nisi de Luporum rabie, (quam plurimi negant) eademque Canum aliquid dixerim, quod locus hoc ipsum permittat & Medicinæ studiosorum vtilitas efflagitet. Galenus 6 de locis affectis cap. 5. hæc habet: *Cum enim reliquorum Animalium nullum rabie capiatur, solus canis eo affectu corripitur. Atque tanta fit in ipso humorum corruptio, vt solum eius spuτum si humanum corpus contigerit: rabiem excitare possit.* Hic Galenus duo dicit. Primò hominem à Cane rabido concipere rabiem posse, quod Aristot. 8. de Hist. an. 22. negat, *qui nec hominem à Cane rabido morsum, rabie infici, nec mori* (quod vtrumque falsum est) audacter scripsit. Secundo solum canem sua nempè sponte rabie corripi, quod & ipsum veritati repugnat. Nam nos Luporum rabientium non pauca apud authores exempla legimus & à fide dignis auditu accepimus. Reperio in meis aduersarijs siue obseruationibus Medicis & Anatomicis, (has quinquennio illo collegi, quo Medicæ praxi in Nosocomio S. Spiritus addiscendæ operam dedi & Principium Anno seculari M. D. C. feci) quas *Iuuenilia* mea appellare soleo, Anno Sexcentesimo nempè tertio supra Millesimum, Mensi Septemb. nobis relatum quendam in vicinia tertio post decubitum & hydrophobiam die mortuum fuisse, qui ante Sesquiannum à rabioso Lupo morsus fuerat. Vltimis hic igitur & extremis vitæ suæ diebus, cum reliquum à morsu tempus incolumis egisset, adeò à vino & aqua abhorruit, vt in maxima siti bibere non posset, nisi per canaliculum, (contecto poculo, ne liquida videret) trahendo & sorbendo. Hic iteratis sepè vocibus, vt Lupus vlulabat & mentis planè compos assidentes rogabat, discederent à lecto paululum, ne dentibus ab ipso impeterẽtur. Ante annos nondum decem *Velsuris* (quod à multis eius Vrbis incolis mihi relatum est) Lupus adeò rabie percitus sæuijt, vt ipsa Ciuitatis mœnia etiam interdiu ingrederetur, plurimosq; læderet, qui simili omnes rabie capti perierunt, præter vnum forsan & alterum, qui multorum spatio mensium Vulnera aperta tenuerunt, quò sanies illa & aura venerata paulatim exhalaret. Exempla plurima, ne longe abeas, apud *Ioannem Schenkium* reperies, quæ sunt *Fernelij*, *Petri Salij*, *Palmarij* & aliorum.

Aristot: negat sed male, hominem corripi rabie.

Mortuus quidam rabie à Lupo contracta.

Alia historia Lupi rabientis.

Ne & hic desit Canum Luporumq; Naturæ genericæ quædam Communitas: Præter rem minimè me facturum existimo, si, quæ tam mihi in praxi Medica & Anatome rabie correptorum, quam alicui meo Collegæ occurrerunt,

runt, hic breuiter enumerauero. Cum ante annos septem ad plebeium quendam virum accerserer, cui iam alius etiam Medicus operam præstiterat, reperi ipsum hydrophobia laborare, & secunda post accessum meum die, ad plures è viuis abire. Fuerat hic ante quadraginta dies à Cane cuiusdam Lanionis demorsus, quem rabidum fuisse non constabat. Quare vulnere, more solito, iam per conuenientia medicamenta à chirurgo probè consolidato, reliquum temporis prosperè exegit, donec febricula quadam & stomachi dolore nauseáque correptus, medicum vocaret: hic purgante potiuncula præscriptà, cum aliud nihil aduerteret, eluuiem illam ventriculi se facilè expurgare ratus, sanitati restituendæ insistebat. Veruntamen, cum matutino tempore Pharmacopœus potionem in scypho vitreo pellucido satis, ipsi porrigeret, statim concusso capite, & furenti similis, (cum prius tale nihil quicquam in ipso animaduersum fuisset) Apage inquit, cum liquore isto, quem nec bibere, nec intueri æquo animo valeo. Redit medicus, ægrum increpat, iusculum carnis saltem adferri iubet, sed ab hoc similiter mirum in modum abhorruit. Tum demum aliquid diuini, (vt Hippocrates loquitur) in morbo hoc ineſſe ſuſpicatus, interrogare cœpit, vnquamne à Cane morsus fuisset? Annuit ipse, & domestici: res itaque clara rabie ipsum detentum esse. Hic ipse quoque, non rarò mentis compos familiares rogabat, ne si quæ forsan indecentia loqueretur, male interpretarentur: se enim aliter facere non posse, quin potum omnem auersaretur, & mente non nunquam vacillaret. Gemebundam & vlulantem simul vocem per interualla edebat, quin & mordentis in morem, ora lodicibus admouebat. Crescente demum febre, nec vllis proficientibus remedijs, intra triduum à concepta febre & secuta hydrophobia obijt. Voluerant autem prius fratres ipsius ad mare eum vicinum deportare, in illud bis terue mergere, hoc enim vnicum illi & præsentissimum restare remedium autumabant, quod tamen renuente ægro, & temporis inopia effectui haud datum est. Sed & non ita dudum est, quod Baiulus quidam hic eodem veneno & symptomatibus afflictus, vltimis tribus diebus, inuoluntarijs ac perpetuis pollutionibus, spiritum & semen effundendo, animam simul efflauit. Audio & rabiosum Canem hìc Nobilis fæminæ vestis fimbriam solummodò trahentem, suum huic miseræ & virus & mortem intulisse.

Historia à Cane rabioso morsi & mortui.

Alia historia similis.

Alia.

Aliam mihi Historiam ante annos viginti tres recensebat *Angelus Colius Senensis* Philosophus & Mathematicus eximius, & primariæ dignitatis Romæ Medicus, quem tunc temporis in eodem S. Spiritus Nosocomio Collegam habui, strenuum in Anatomicis meis exercitationibus socium, cùm ambo centena ibidem humana cadauera (vel propter illud maximè γνῶθι σεαυτὸν) secuerimus. Hic à Cane rabido plurimos morsos breui tempore interijsse omnes, solam prægnantem fœminam quinquaginta quinq; dies saluam perstitisse, tum periisse, post duos à partu dies in ea omnimoda symptomata incidisse, quæ cæteri demorsi pati fuerant soliti, tertio porrò die obijsse. Quæstio inter nos ciebatur: An Infans à matre hoc malum contraxisset? quamuis adhuc tale nihil quicquam perciperet. Videbatur nobis hoc argumento stabiliri posse, immunem

Alia curiosa.

Angelus Colius Medicus insignis.

Digitized by Google

à rabie futurum puellum, quod venenum hoc animalem potius & vitalem, quam naturalem inficere facultatem ſolitum eſſet; Cum Plinius lib. 29. cap. 5. ipſum Canis rabidi Hepar naturalis fontem facultatis, ſiue coctum ſiue crudum, non aliter ac antidotum aduerſus hoc virus laudauerit. Attamen res in dubio relicta & Scepſis locum habuit, cum fæmina tunc nulla reperiretur, quæ puero huic lac præbere, ob contrahendi veneni metum, vellet. Quare (quod ſæpius vidi) ex Capra ad aliquot dies enutriri debuiſſe illum omnino exiſtimo.

Addam & hoc in Medicorum gratiam. Cum anno ſupra milleſimum ſexcenteſimo & vndecimo, Menſis Octobris die vigeſima in Noſocomio ad *S. Ioannem Lateranenſem* à primario huius vrbis & eiuſdem loci Chirurgo *Proſpero Cichino* (cui & ego & Theophilus Molitor & Clariſſ. *Petrus Morettus* eiuſdem modò Noſocomij Medicus, aderamus) cadauer ex rabie mortui humanum ſecari iuſſum fuiſſet, hęc in ipſo animaduerſa & reperta fuerunt. Nigerrimus in dextro Cordis ventriculo ſanguis, quo omnino carebat ſiniſter. Erat autem hic per pulmones mirè accenſos & tumidos plurimus diſperſus. Ventriculus, Oeſophagus & Inteſtina ex inflammatione rubeſcebant. Contractæ rabiei, & ſuperuenientium accidentium hæc fideliſſima & memoria digna eſt hiſtoria. Cum hic triginta ſex annos natus robuſtæ habitudinis & pilis nigris, agricola ſummo mane verſus hoc ipſum Noſocomium in aliqua ibi vinea operaturus, pergeret, reperit in via Canem dormienti ſimilem, quem vbi vt ſibi cederet, pede percuſsiſſet, hic in faciem ipſi ſubito inſilijt, labrum apprehendit, ex quo particulam abſtulit. Manſit æger in hoc ipſo Noſocomio ex vulnere propemodum ſanatus. Poſt triginta demum dies ſitire maximè, timere tamen aquam & ad liquida omnia nauſeare cæpit, quare nec carnis iuſcula aſſumere voluit. Vehementer & ſæpè vomuit, aliquando mente motus fuit. Hoc ſanè mirabile eſt, cum ſpeculum ipſi vt intueretur, oblatum fuiſſet, vt vidit vt fugit, nec poſthac videre amplius voluit, Canem, à quo morſus fuerat, contemplari ſe in ipſo, exclamans. Hic quater toto vitæ ſuæ curſu à Canibus morſu petitus fuerat. Quare an hic vltimus rabie laborauerit, dubitare non pauci cæperunt, quod in hunc dormientem potius, quam furentem inciditſſet. Poſſe autem Felem non rabientem homini ſua ſaliua ſaltem, dum cutem lambit & forſan ſanguinem contingit, rabiem inducere lib. 11. cap. 37. ſcripſit his Plinius verbis: *Leonibus ac Pardis omnibuſque generis eius etiam felibus, imbricatæ aſperitatis ac limæ ſimilis* (videlicet lingua) *attenuanſque lambendo cutem hominis. Quæ cauſa etiam manſuefacta* (alij legunt manſuefactorum) *vbi ad vicinum ſanguinem peruenit ſaliua, inuitat ad rabiem.* De morſu ſanè Felis domeſticæ extat illa celebris in *Aede Dinæ Virginis ad Populum* de *Vrbe* ſepulchralis inſcriptio.

Proſper Cichinus Romæ primarius Chirurgus.

Quid in cadauere humano ex rabie mortui ſit repertum.

Hiſtoria huius.

Ex Felis morſu mortuus.

Hoſpes diſce nouum mortis genus: improba Felis
Dum trahitur, digitum mordet & intereo.

A Gallo gallinaceo mulieri Germanæ hìc vulnus illatum vidi tantæ malignitatis, vt ſecutum indè fuerit cacoethes; ac tantum non omnino lethale vl-

cus.

the Christian hope, and the Christian ideal of the future life. Christianity is the religion of immortality, and it is the religion of the resurrection. Christianity is the religion of immortality, because it is the religion of the resurrection. Christianity is the religion of the resurrection, because it is the religion of the resurrection. Christianity is the religion of the resurrection, because it is the religion of the resurrection. Christianity is the religion of the resurrection

bulum, ouillum, columbinum, gallinaceum, murium, crocodilorum & ſturnorum mirè celebrat, eſtque (ſit venia verbo) totus ibi in ſtercore. Matthiolus etiam commento ſuo in Dioſcoridis libri ſecundi caput trigeſimum ſeptimum, oleum ex oleto ſeu humano ſtercore (quamuis hoc ob fœtorem abominandum prius dixerit) & aquam vitreis elici organis dicit, quæ neſcio quas admirandas, tam intus quam extra adhibita, effectus præſtent. Sed *Coprophagis* his ſuæ nos balſama, aut maleolentia potius medicamenta relinquamus, qui ſi ex principijs chymicis intellexiſſent, qua ratione hæc omnia vim ſuam exercerent, Salium nempè & Sulphuris ope, quæ in alijs gratioribus & ſuaueolentibus quoque ſubſtantijs pretioſiora & efficaciora reperiuntur, iam abſurdis illis pharmacis longum vale dixiſſent.

Matthiolus etiam ex ſimeto humano parat medicamenta.

Inteſtina tamen Lupi recentiores quidam Medici in Cholico dolore plurimum prodeſſe vociferantur. Ego, quid in Medica mihi praxi & cuidam collegæ meo contigerit, recenſere hic minimè grauabor. Medebamur ante hos duos elapſos annos Illuſtri cuidam perſonæ in hac ipſa Vrbe, quæ ingentibus vexata cholicis ſimul & renalibus doloribus, ad inſaniam quaſi agebatur. Poſt varia medicamenta, cum dolor etiam ſecunda die non omninò ceſſare videretur, ab amicis propoſitus fuit hic ex Lupi Inteſtino & forſan cum ipſo ſtercore reſiccato, ab Idiota paſſim offerri ſolitus puluis, quem, vt æger noſter aſſumere poſſet, anxiè à nobis efflagitauit; quod huic plurimum fidei idem ex aliorum commendatione haberet. Nos, vt voluntati ipſius ſatisfaceremus facilè aſſenſum præbuimus, quod periculum ſaltem ex hoc nullum timeremus. In vino itaque albo diſſolutus & ebibitus fuit, non grati certè odoris aut ſaporis, quod ego pitiſſando expertus fui.

Inteſtina Lupi, an adeò profint in doloribus cholicis.

Poſtquam exhauſit, ſtatim ægrotus melius ſe habere & non ſatis Nepenthes hoc laudibus extollere valuit. Horæ enim vnius fermè ſpatio quieſcere ſibi viſus fuit. Redierunt poſtmodum ijdem & acerbiores dolores. Vnde ad alios clyſteres & olei Amygdalarum dulcium cum vino generoſo & calido mixti potum, fomenta anodyna & vnctiones denuo eſt deuentum, donec tertia die, exhauſta omnino ſentinà & arenulis grandioribus per vrinam emiſſis, ſæuiora illa accidentia mitigarentur, quæ poſt alui lenitionem ex leuioribus medicaminibus paratam, radicitus ſublata fuerunt. Hic, quin ſemel concepta fiducia de ſtupenda huius medicamenti & ab amicis decantata virtute, ſpirituum impetum & agitationem aliquomodo quietauerit, adeòq. dolorem remiſerit, nullus dubito. Hoc enim ego ſæpiſſime ægrotis meis vſuueniſſe obſeruaui.

Lepidam ſanè & minimè hic tacendam hiſtoriam, coronidis loco inferam: qua confirmatur, quantum in nobis imaginatio de medicamento habita valeat, quam *Ioannes Baptiſta Porta Lynceus* (vir ille, cui ſua iam immortalitatis famam ſcripta conciliarunt) Excellentiſſimo Principi Cæſio noſtro Neapoli enarrauit. Cum ibi Illuſtriſſima quædam fœmina partus difficultatibus plurimis iam horis moleſtata, ac penè debilitata eniti non poſſet, tentatis ferme omnibus remedijs, media tandem nocte ad ædes dicti *Portæ*, quem in arcanis remedijs ceu Oraculum quoddam ſuſpiciebant omnes, miſſum, importunè pulſatum, & remedium efflagitatum fuit. Ipſe Medicinam minime profiteri, & ſom-

Ioannes Baptiſta Porta Lyceus ſcriptis ſuis celeberrimus.

Lepida hiſtoria docetur quantú in morbis opinio poſſit.

TLATLAVHQVI OCELOTL, seu *Tigris Mexicana.*

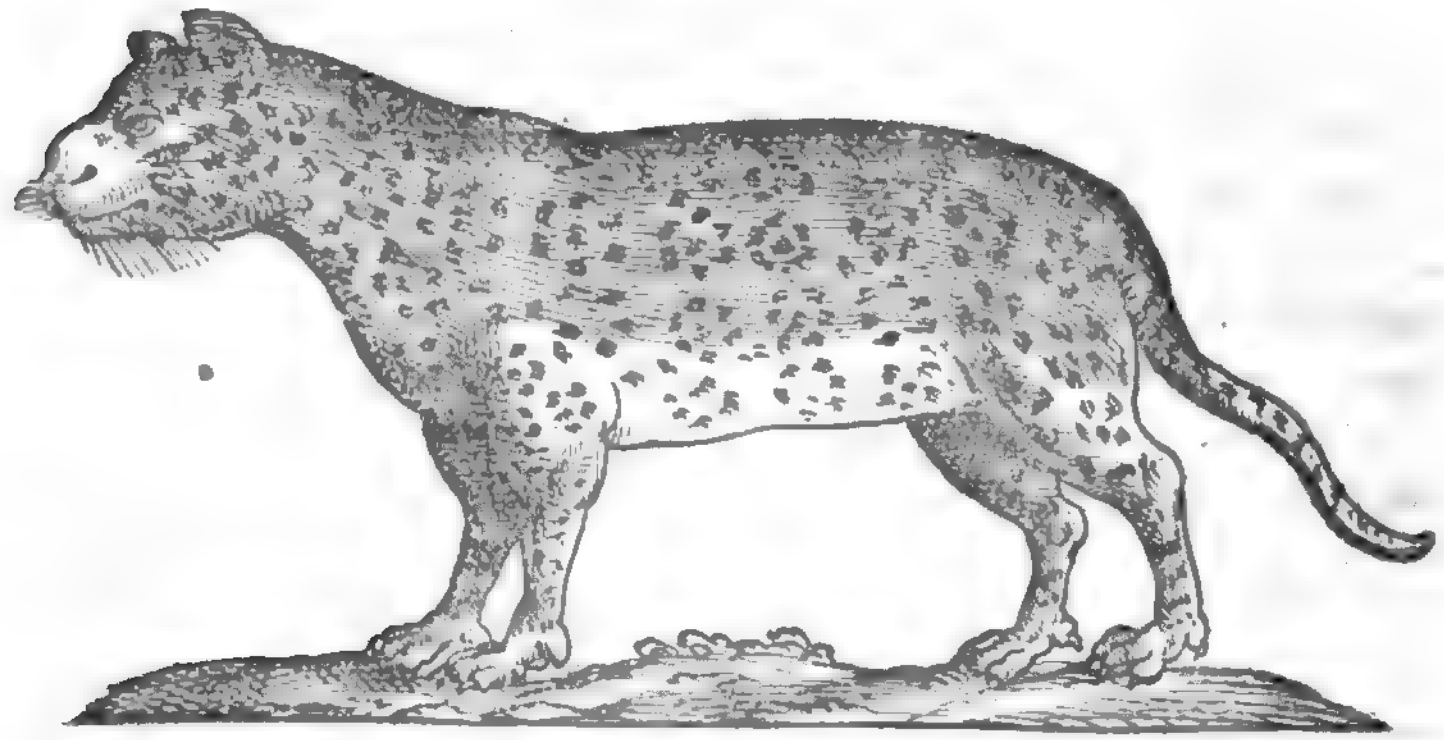

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

CAPVT, Felis noſtratis figuram quodammodo repræſentat, vti & reliquum corpus non multùm ab Animali hoc diſſidet. Caudam habet, quàm in Icone expreſſa fuit, paulò longiorem; aures curtas ac patulas, oculos conſpicuos & lucentes, rotundoſque. Oris rictum ſatis magnum obtinet; ſuperiores Canini bene eminent dentes ita longi, vt inferiorem ad latera maxillam excedant. Barbæ pili pauciores ſunt, quàm figura hæc oſtendit, & hi verſus pectus reflexi, nigricantes. Sunt & alij non multi ad rictum fixi, collum verſus retorti. Naſum craſſum valde habet: Tibias craſſas valde, & mediocriter altas: In pedibus anteriorib. vngues acutos, quatuor longiores, & quintum breuiorem. Vniuerſum corpus pulchro roſeoq. ſubrubet colore, excepto inferiore ventre, qui albicat potius. Maculis roſarum effigie, ſed grandioribus multò, quam præſens exhibet figura, nigricantibus omnibus intra ſuaue rubentem colorem, totum ita corpus, pedes & cauda ordine quodam diſtinguuntur, vt elegantem planè huic animali acu pictum tapetem, ſeu peripetaſma impoſitum crederes. Sunt autem maculæ hæ in dorſo & capite rotundiores, maioreſque; verſus ventrem verò pedeſque oblongiuſculæ, & multò minores.

Animaliũ maculoſorum controuerſia valdè nomina.

Non ſcio profectò an *Tigris*, *Pardalis*, *Panthere*, *Pardi*, *Leopardi*, *Thois*, *Variarum*, *Lyncis*, *Africanarum*, & *Chai*, pluribus pelles maculis ſcateant, an horum natura animalium & nomina, plures nobis & maiores dubitandi cauſas ſuggerant. Ego Plinij conſilio & imitatione, Ariſtotelem Naturæ veſtigijs inſiſtentem, in hoc meo opuſculo libentiſsimè ſequor. *Alexandro enim Magno Rege*, vt Plinius habet, *inflammato cupidine animalium naturas noſcendi, delegataq. hac commentatione Ariſtoteli ſummo in omni doctrina viro, aliquot millia hominum in totius Aſiæ, Græciæq. tractu parere iuſſa, omnium quos venatus, aucupia, piſcatuſq.*

Ariſtoteles Alexandri Magni liberalitate plurimum in Animaliũ Hiſtoria adiutus.

Digitized by Google

tuſq. alebant, quibuſque vinaria, armenta, aluearia, piſcinæ, auiaria in cura erant, nequid vſpiam genitum ignoraretur ab eo: quos percontando quinquaginta ferme volumina illa præclara de Animalibus condidit. Hic igitur 6. Hiſtor. animal. 35. πάνθηρ *Panther*, inquit, *parit cæcos Luporum ritu*. Theodorus Gaza *Panther* ſeu πάνθηρ *Lupum Canarium* vertit. Hoc Iul. Cæſar Scalig. commentario ſuo, ſæpè iam laudato, improbat, τὸ πάνθηρ *Pantheram* interpretatur, Gazæ interpretationem mirans & reprehendens. Sed rurſum *Niphus* vtramque hanc verſionem, dum allatum Ariſtotelis locum declarat, refutare aggreſſus πάνθηρ, inquit, *à vetere interprete* (à quo Scaliger ſuam mutuatus eſt) *Panthera vertitur, ſed Theodorus Pardalin vertit Pantheram*, πάνθηρα verò (*ſeu Pantherem*) *lupum Canarium; Sed quid ſit lupus Canarius non ſatis conſtat*. Et rectè quidem Niphus; aliqui enim lupum Canarium putant eſſe animal voce vulpina, cum Leonibus congrediens: alij ex Cane & Lupa natum; alij genus Lupi longis aſperiſque pilis.

Panther an ſit Lupus canarius.

Hoc ait Gaza.

Negat Niphus.

Quid igitur propriè ſit *Panther*, forſan ignoratur. Hinc Oppianus hunc inter feras ignobiliores vti Feles, Glires, Sciuros numerat. Quare ſi huic credimus, neque Lyncem, neque Thoen, neque Pardalin, aut Pantheram eſſe patet, quod hæc non vilia & imbecillia ſint animalia: neque *Pardus* ſiue Panthera maſculus erit, cum aliam Pantheri ab hoc vocem, adeoque indiuidualem quandam (vt ita loquar) aſſignet proprietatem Author Philomelæ hoc verſu,

Panther caurit amans, Pardus hiando felit.

Dubitatur quid ſit Panther.

Et Ariſtoteles equidem, vnico ſolùm loco *Pantheris* mentionem facit, & quidem non vbi de Leonum (ad quos referretur, ſi *Panthera* eſſet) ſed Luporum partu loquitur. *Panthera* verò vocem Plinius latinitate donauit, quam Græcæ illi πάρδαλιν, apud Ariſtotelem frequenti, ſubſtituit, quod poſt hunc Gaza quoque fecit: *Panthera* enim Ariſtoteles vocabulum nuſquam poſuit, ſed ſæpiſſimè *Pardalis*, quod ſemper Gaza *Pantheram* interpretatur, quod & ipſe Scaliger imitatur Coment. ſuo in 9. Hiſtor. cap. 8. ſed 6. in verſione Gazæ πάρδαλιν inquit Ariſtoteles, hoc eſt Panthera, *deuorato veneno, quod idcirco vocant Pardalianches, quarit hominis ſiercus. Iuuat enim*. Eodem planè modo 2. Hiſt. 1. Panthera ipſi ex Pardale vertitur, dum ait Ariſt. *multifida quædam eſſe, vt Leonem Canem, Pantheram*. & 8. Hiſt. 28. Quando Leones potius in Europa, Pantheras vero in Aſia, in Europa nullas eſſe ſcripſit. Quin etiam, quando neutro genere πάρδαλις *Pardalia* idem Scaliger *Pantheram* ponit 2. Hiſt. 14. dum Ariſtoteles *Chamæleontem pallore lacerti, & perinde atq; Panthera nigrore variatum* aſſerit. Hic tamẽ Gaza pro *Pardalia*, *Pardum* non *Pantheram* reddit; ſed nulla eſt differentia, vt iam videbimus. Concludamus igitur Ariſtotelem, quotieſcunq; *Pardalis & Pardalia* habet, animal velle maculoſum intelligere ferum, & ex Leonum genere. *Panther* autem ad Lupos potius, quam Leones pertinere videtur, nec an maculis careat, an illis aſperſum ſit, ex Ariſtotele patet. Non miror ideò quoſdam *Lupum Canarium*; alios *Canem Luparium* pro *Panthere* interpretari voluiſſe.

Panthere vox latina reddita ex Græca Pardali.

Pardalis & Pardalia apud Ariſt à Latinis panthera & pardus vertuntur.

Panther ad Lupos potius, quam Leones videtur accedere.

Iam autem *Pardales*, *Pantheras*, *Pardos*, *Varias*, *Africanas* vnum idemque animal eſſe, luculento Plinij etiam teſtimonio docebo. Hic lib. 8. cap. 17. Cum de *Pantheris* ageret, dixit, Pantherarum mares *Pardos* appellari, & Pantheras ſimpliciter

Quibus nominibus Plinius Pãtheras appellet.

Digitized by Google

ſimpliciter *Varias* ob varium nempè & maculoſum colorem . Abſoluto etiam nomine Pantheras , *Africanas* appellabat , quod ex Africa nimirum aduehorentur . *Senatuſconſultum fuit vetus* , inquit , *ne liceret Africanas in Italiam aduehere* . Locutus autem hic de P*antheris* fuerat :propterea Varro dicebat, *ſi à Lybia Lucę boues dicta eſſent ,fortaſſe Pantheræ quoque & Leones non Africanę beſtiæ dicerentur ſed Lucæ* ; quòd in Lybia nempe plurimæ tales naſcantur . Per P*ardalem* verò etiam Plinium intelligere P*antheram* ex ſequenti fit capite clarum , vbi de *Camelopardale* ſermonem inſtituit , quod *Capite nempe ſit Camelino & maculis albis, rutilum colorem diſtinguentibus.* Maculoſum igitur cum ſit animal , Pardalis ſiue Panthera Latinis meritò nominis compoſitionem ingredi debuit . Eſt quidem & Tigris etiam maculoſum animal , verum hoc Plinio non orbiculatas, quales in Camelopadale ſunt , ſed oblongas ſortitum eſt maculas .

Câmelopardalis maculoſũ eſt animal apud Plinium .

Ac poſtquam huc pertigimus & *Camelopardalis* quoque meminimus, ſpatioſus ſe campus aperit de nomine ſaltem beſtiæ huius aduerſus *Vlyſſem Aldrouandum* diſputandi . Hic igitur , vt & *Cornelius Vterverins Belga* ſucceſſor ipſius & rerum Naturalium *Bononiæ* olim Profeſſor, libro *de Quadrupedibus Biſulcis*, Cap. de *Camelopardali* , errare eos dicunt, qui *Camelopardalem* , quod ex *Camelo & Pardale* generata ſit , ita appellari cenſeant . *Illud autem longè eſt falſiſſimum* , inquiunt , *Cùm & Pardus ipſe , ſiue Pardalis qui Græcè πανθὴρ dictus, generare non poſſit , eſt enim Hybrida , vt præter naturalium rerum ſcriptores , cultiſſimus Claudianus* :

Aduerſus Vlyſſem Aldrouandũ de Camelopardale diſputatur.

Obuia fulminei properent ad vulnera Pardi ,
Semine permixto geniti, cum fortè Leænæ
Nobiliorem vterum viridis corrupit adulter .
Hi maculis referunt patres , & robore matres .

Paulus eſt Hybrida claudiano.

Hìc ferme tot dubia & hallucinationes , ne dicam errores , quot voces reperio . Et imprimis ſupra dilucidè iam probaui , longè ex Ariſt. & Plinij mente , P*antherem* à P*ardo* , ſeu P*ardale* , aut P*anthera* diſtare , quæ omnia hìc ſub vno animali nomina confunduntur . Nam Ariſtoteles ſæpè P*ardalis* , ſiue P*antheræ* , maculoſi animalis ; P*antheris* verò ignoti animalis , & quod neſcitur , vtrum atrum an album ſit,ſemel tantum meminit , quod Gazæ *Lupum Canarium* nominare placuit. P*ardum* etiam P*ãthera* marẽ planè à P*anthere* diuerſum ex Plinij authoritate deduximus. Porro quomodo *Hybrida* eſt *Pardus*, & Muli inſtar generare non poteſt?Cùm Plinius tamen dicat lib. 8.cap. 16. *Odore* P*ardi coitum ſentit in adultera Leo, totaque vi conſurgit in pœnam . Idcirco aut culpa flumine abluitur , aut longiùs comitatur* ; Leæna nempè adulterum Pardum . Verùm , inquies, coibit cum *Leæna* P*ardus* , non ideo generabit filium ex matre alium . At quæram ego, cuius patris hic Pardus ſit filius ?

Perperam Panther , Pardus , & Pardalis confunduntur .

Pardus nõ poteſt eſſe Hybrida Plinij authoritate.

Nobiliorem vterum viridis corrupit adulter , inquit Claudianus .

Et quis hic viridis adulter? Huic poëta nullum hactenus nomen aſſignauit. An Pardus ſimul pater & filius ? vt friuola de pullo & ouo eſt quæſtio, *verum horum prius fuerit*. Atqui ego,ex eodem Pliniano loco,cum Leæna non coïre modo Pardum , ſed ex eadem etiam catulos Leoninos non iubatos tamen , Leonum more procreare , reperio . *Leoni præcipua generoſitas* , inquit , *tunc , cum colla armoſq. veſtiunt*

veſtiunt iubæ. Id enim ætate contingit, è Leone conceptis. Quos verò Pardi generauere, ſemper charactere hoc carent. Simili modo fœminæ. Magna ijs libido coitus, & ob hoc maribus ira. Africa hæc maximè ſpectat, inopia aquarum ad paucos amnes congregantibus feris. Ideò multiformes ibi animalium partus, variè feminis cuiuſque generis mares aut vi, aut voluptate miſcente, vnde etiam vulgare Græciæ dictum, ſemper aliquid noui Africam afferre. Hæc Plinius: qui mixtum quid ex *Pardo & Lœna* procreari non negat, *Pardos* tamen hos partus non vocat. Qui *Pardos* minimè ex permixto ſemine ortos, ſed ſuę ſpeciei determinatum animal & quorum fœminæ *Panthęræ* ſint, appellat. *Solinus* etiam cap. 29. de Leonibus loquens. *At ij, quos creant Pardi*, inquit, *in plebe remanent iubarum inopes, pariter omnes parcunt à ſagina.* Iam ſi hoc etiam *Aldrouando* donem, *Pantherem* cum *Pardo* ſiue *Pardale* aut *Panthera* vnum idemque animal eſſe, quod paulò ante negaui, nihil tamen *Vlyſſes* hic euincet. Nam *Panther*, etiam Ariſtotelis authoritate non infœcundus aut ſterilis eſt, *fœmina enim cæcos parit Luporum more, numero vt plurimum quatuor*. Et, vt quid amplius concedam, *Pardos* ſcilicet à *Pantheris* differens animalium genus. Et hi tamen generant ſi *Solinum* cap. 20. his verbis loquentem audimus: *In his ſilueſtribus & Pardi ſunt, ſecundum à Pantheris genus, noti ſatis: quorum adulterinis coitibus degenerãtur partus Lœnarum, & Leones quidem procreantur, ſed ignobiles.* Non ſum tamen neſcius *Pardum & Leopardum* vocari aliquando ab Authoribus adulterinum hunc Leænæ fœtum, ex *Pardo* ſeu *Pãtheræ maſculo* progẽitum, qui, vt *Philoſtratus* habet, maculoſus eſt. & propterea non eſt mirum, ſi Claudianus hunc etiam *Pardum* appellauit poetica quadam licentiâ, cum adeò Pardo ſeu Pardali maculæ propriæ eſſe videantur, vt etiam 13. Hieremiæ legatur: *ſi mutare poteſt Æthiops pellem ſuam, aut Pardus maculas ſuas; & vos poteritis benefacere, cum didiceritis malum*. Quamuis de maculis Plinius nihil dicat, ſolumque iubæ defectum in ſpuria hac progenie inſinuet. Maluit itaque hìc *Aldrouandus & Veruerius* elegantis ingenij poetæ *Claudiani*, quam ſolertium Naturæ interpretum *Ariſtotelis & Plinij* fide vti. Atque huius ſolius hæc gratiâ adducere volui, vt demonſtrarem *Pantherem* à *Panthera* longè differre. An verò Camelopardalis ex permixto ſit ſemine genita & quale ſit animal, vbi locorum reperiatur; hæc pertractare huius minimè ſunt inſtituti. Videri poteſt *Petrus Bellonius* 2. lib. obſeruationum, & apud hunc *Strabonis* verba, qui in colore deſcribendo plurimum variant. Hic enim ait, cum Pardale ſimilitudinem nullam habere, & coloris varietate Hinnulo ſimillimam Camelopardalim eſſe. Ille Pardi maculis varijs infectam adſtruit. Ego ſaltem, aliquam nominum ambiguitatem è medio tollere volui, reliquam ſequenti capite proſequemur. Nunc ad animalis præſentis Mexicani effigiem declarandam, & Naturæ eiuſdem proprietatem enucleandam me confero.

Pardus coit cum Lœna & ex hac generat Leones nõ iubatos.

Panther ſi etiam cum Pardo idẽ eſſet, tamẽ generare ex mente Ariſtotelis poteſt.

Pardus & Leopardus quandoque pro quouis maculoſo animali ſumuntur.

Camelopardalis à Bellonio deſcribitur.

Hoc autem priuſquam exequar, *Tigridi* etiam examen ſubeundum eſt, cùm non leuis hìc dubitatio oriri poſſit, Tigridumne, an Pantherarum cohorti Animal hoc ſociare ſe velit. Plinius equidem lib. 8. cap. 17. Cum Pantherarum conſiderationem inſtituiſſet, Tigridis pariter, maculoſi animalis, recordatur. *Panthera*, inquit, *& Tigris macularum varietate propè ſola beſtiarum ſpectantur, cæteris vnus, & ſuus cuiuſque generis, eſt color. Pantheris in candido brevies maculæ*

Tigridis examen.

Reprehenditur Plinius ab *Vterio*, quod Tigres solas & Pantheras maculosas scripserit.

macularum oculi. Noui hìc non leuis Plinium lapsus ab *Vteruerio* argui Cap de *Camelopardale*, quod solo Tigres & Pantheras macularum priuilegio gaudere scripserit, cùm *Lynces* tamen, *Leopardi*, *Vri* & *molossi* eodem fruantur. Atqui hìc ego Plinio suppetias fero, tùm quia non absoluto planè sermone à maculis bestias omnes excluſit, cùm *propè solas* dixerit, non *simpliciter solas* Pantheras & Tigres; tum quia forsan Canes ea macularum varietate ornatos minimè vidit; quales & nos, non multos ante annos, quacunque tandem ex regione primùm inuectos conspeximus. Fateor equidem me talium insignes duos cum admiratione, Pantherarum maculas apprimè referentes ex molossorum genere Romæ vidisse, quorum vnum ante elapsi anni finem *Augustà Vindelicorum*, eiusdem Vrbis Episcopi Suffraganeus *Petrus Episcopus Adramyttenus* vir morum integritate ac suauitate, sacrarum literarum cultu & humanarum prudentia rerum conspicuus: alterum Illustriss. D. Nicol. Danielouiz, Regis Polon. Thesaurarij Filius, vterque amicitia mihi iunctissimus in hanc Vrbem adduxerat.

Defenditur Plinius.

Canes Romæ pulchris maculis insigniti visi.

Petrus Episcopus Adramyttenus Theologiæ, & humanæ prudentiæ peritissimus.

Et quamuis Tigridem describat Plinius *tremendæ animal velocitatis esse*, quales tamen maculas, oblongasne an orbiculatas habeat, ibi non declarat, quas alio ex loco eiusdem collegimus Cap. 16. nempe lib. 13. vbi de *Cedrinis*, an *Citreis* mensis hæc leguntur. *Mensis præcipua dos in vena crispis, vel in vertice varijs*. Non moror hìc siue alij legant, in *vertices sparsis*, in *vertice paruis* aut *prauis*, aut in *Cortice varijs*. Hoc enim quod sequitur, ad rem nostram facit: *Illud oblongo euenit discursu, ideoque Tigrinæ appellantur; hoc intorto, & ideò tales Pantherinæ vocantur*. Habebunt igitur Tigres non intortas siue orbiculatas, sed oblongas maculas, ad quarum similitudinem *mensæ Tigrinæ* appellationem acceperunt. De huiusmodi *Seneca* mensis loquebatur libello de animi Tranquillitate: *Placet*, inquit, *mensa non varietate macularum conspicua, sed in vsum posita, quæ nullius conuiuæ oculos nec voluptate moretur, nec accendat inuidia*. Et idem 7. de Beneficijs: *Video istas mensas & æstimatum lignum Senatoris censu eò pretiosius, quo illud in plures nodos arboris infelicitas torsit*. Ex Citri nempe ligno, & quidem parte nodosa, illæ maculæ in mensis elucebant. Hinc venustè Petronius Arbiter:

Quales in Tigride sint maculæ.

Mensæ Tigrinæ apud Plinium & Senecam.

Mensa Citrea.

Ecce Afris eruta terris.
Citrea mensa, greges seruorum, ostrumque renidens
Ponitur, ac maculis imitatur vilibus aurum.

Germani Tigrinas & Pantherinas ex Acere & Fraxino mensas pulcherrimas cõcinnant.

Hic ad Germanos nostros nunc Luxus translatus est, sed ligneus verè luxus, cùm plurimas ex *Acere* & *Fraxino*, & ex harum quidem arborum frequenter radicibus venarum discursu pulcherrimè variantibus, atque vt Plinius ait, *vndatim crispis maiore gratia & fermè Pauonum oculos imitantibus* mensas elaborent, quæ vnguine seu pigmento, *Vernice* dicto mirè coruscant. Nec apud Italos ex varijs & elegantibus *Indiarum* lignis mensulæ confici desierunt, verùm quæ Senatorium censum pretio suo haud æquent; in quarum locum lapideæ suffectæ, & ex versicoloribus marmoribus, lapillis pretiosis, gemmisque quas Orientales plagæ subministrant, confectæ in delicijs habentur. Visa nobis fuit ante paucos annos in Romani cuiusdam Mercatoris ædibus lapidea eiusmodi mensa, intertextis artificiosissimè lapillis nobilioribus, duodecim aureorum millibus æstimata. Illlustriss. tamen Princeps *Cæsius* noster, non luxus, quem

Itali ex Indicis lignis idem faciunt. Sed pretiosiores ex versicoloribus marmoribus conficiunt.

nisi

niſi in literis ſolis agnoſcit; ſed luxuriantis Naturæ Theſauri recludendi gratiâ, menſas nobis nuper *Vrbique* toti ad miraculum vſque ſtupenti ex ligno foſſili λιθίτῃ ipſi dicto, aſſabrè concinnatas fieri curauit. Hoc ipſe Primus non procul ab Vrbe ſua *Aquaſpartana* detexit & erui curauit, tam varijs venuſtiſq. vndarum maculis conſperſum, cęteriſque compactioris ſubſtantiæ dotibus ornatum, vt cum *Arundine* ſeu *Canna Indica* venarum elegantiâ certare, vel potius illam ſuperare valeat. Verè *Tigrinas* dicere menſas poſſis, cùm fuluo ferme colore & vndis diſtinctæ luceant. Nam *Solinus* de Tigribus. *Fuluo nitent*, inquit, *hoc fuluum nigrantibus ſegmentis interundatum varietate apprimè decet*. Sic

Princeps Cæſius inuenit lignũ foſsile pulcherrimũ.

Vſus & impigræ ſimul experientia mentis;
- - - - - veteres tellure recludit
Theſauros

Vt Poeta ait.

Verum hæc omnia luculentius ex ſcriptis ipſius, propediem lucem aſpecturis (in quibus noua plurima ab ipſo detecta & obſeruata ſunt) curioſus Lector docebitur.

Hic idem Princeps *Therebinthini* ſimul ligni ad antiquorum morem elaborandi, ex quo menſæ, ſcrinia, capſulæ & varia ſupellex conficitur, vſum nobis reuocauit, ac denuo *Romanis* ſuis oſtendit. Abundant verò hac arbore montes ſub ditione ipſius gemini, *Scopuloſus* vnus in *Vmbria*; alter altiſſimus *Iani*, *Genaro* appellatus, in *Latio Albunea* illius *Tyburtinæ Sybillæ* olim ſedes, quem omnium niue primùm candentem, & vltimò eadem ſpoliatum ex VRBE contemplamur.

Ex Therebinthino ligno varia & venuſta ſupellex.

Proh quanta in hoc plantarum varietas! Quanta in eodem circa finem Maij florum amœnitas! Quæ auræ ibidem tum ſpirantis ſuauitas! Quàm ſpatioſa in ſũmitate eius adinſtar Amphitheatri cincta planities! Quàm copioſæ limpidiſſimarum aquarum ibi ſcaturigines! Apud hos *fontes Albuneos* ſic à Sybillę nomine dictos, ante XIV. annos, dum magnam diei partem non ſine dulci labore luſtrandis eruendiſque plantis, cum Principe noſtro, vti aliarum ſcientiarum penè omnium, ita quoque rei Plantariæ & amantiſſimo & peritiſſimo, operam dediſſemus, conſedimus veſpere, & *fracti membra labore* Anticenio nos refocillauimus *Ioannes Terrentius*, *Theophilus Molitor*, *Henricus Corninus* & Ego, Herbarum ſtudio omnes addictiſſimi. Sub noctem tandem in Arce & Oppido Principis, quod dicto monti incumbit *Sancti Poli* nuncupato, vt corporis vires baſilica excepti epulatione collegimus, ita dulci animum pabulo, ſuauiſſima nimirum confabulatione, ac philoſophicis ſymbolis recreauimus.

Montis Iani *Genaro* dicti encomium.

Profectus eſt ad eundem nũc Montem eiuſdem *Principis Cæſij* Medicus *Ioannes Bapt. Vuinthierius Banaro-Schonganus* ad *Lycum*, Vir pręter medendi artẽ, politioribus etiam litteris bene cultus, & Anatomes ac Herbarum ſcientiâ non leuiter tinctus; vt ſelectioribus & tam virtute quàm raritate præſtantioribus plantis Principis ſui penum & Hortos, ac noſtrum quoque Viridarium *Vaticanum* locupletiora & auctiora faciat.

Ioan. Bapt. VVinthierius Germanus Medicinę & politioris literarum bene doctus.

Porrò, vt in viam reuertamur, Ariſtoteles 8. Hiſt. Anim. 28. Cum non locis omnibus animalia quælibet aut naſci, aut translata viuere docuiſſet: Pantheras

in Aſia

in Asia potiùs reperiri, in Europa nullas. Tigrides verò Africæ & Lybiæ præcipuè tribuere videtur. Adiunxit in Asia bestias esse efferatiores; fortiores in Europa, & in Africa multiformiores; vndè prouerbium, quod ex Aristotele Plinius desumpsit *Semper aliquid noui afferre Africam*. Nam ex varia animalium commixtione nouæ animalium formæ videntur, vt *Canes*, inquit, *Laconici ex Cane & Vulpe, Canes Indici ex Trigide & Cane*. Quæ si vera sunt, debet Cani Tigris similis esse, nec plus ab eo, quam Vulpes aut Lupus distare. Idem ipse enim Aristoteles 2. de Generat. Animal. cap. 5. concepta hæc verba habet: *Coeunt animalia generis eiusdem secundum naturam. Sed ea etiam, quorum genus diuersum quidem, sed natura non multum distat, si modo par magnitudo sit, & tempora æquent grauiditatis, rarò id fit, sed tamen fieri & in Canibus & in Vulpibus, & in Lupis certum est. Canes etiam Indici ex bellua quadam simili & Cane generantur*, siue, vt in Græco est ἐκ θηρίου τινὸς καὶ κυνός. Hanc autem belluam cani similem paulò ante dicto loco explicauerat Aristot. Tigrem esse. Ast ego hic non video, quæ Tigri cum Cane similitudo existat, nisi & Felem sic Cani similem dicas, à quo multum aberrat. Tigrem enim ad Feles, & minimè ad Canes pertinere, posterius probabo. Nemo siquidem inficiabitur facilè, Tigrem Leoni multò propinquiorem, quam Lupo esse: hic autem ad Canes magis, ille ad feles accedit.

Canes Laconici & Indici vnde nascantur.

Diuersorũ animalium coitus.

An Tigri cum Cane sit similitudo.

Leones & Tigres ad Feles potius, quam Canes accedunt forma sua.

Tigres porrò à Pantheris raritate & nobilitate differre, vel ex Plinio discimus, cum enim Romę quadringentæ & viginti, vna vice *Populo* Pantheræ ostenderentur, non nisi in Cauea Tigris sola comparuit, libet ipsum Plin. 8. Histor. Naturalis cap. 17. audire: *Senatusconsultum fuit vetus, ne liceret Africanas* (hoc est Pantheras) *in Italiam aduehere. Contra hoc tulit ad populum Cn. Aufidius Tribunus plebis, permisitq. Circensium gratia importare. Primus autem Scaurus Ædilitate sua Varias* (hoc est Pantheras, siue mares siue fæminas) *centum quadraginta vniuersas misit. Deinde Pompeius Magnus quadringentas decem. Diuus Augustus quadringentas viginti. Idem Q. Tuberone, Fabio Max. Coss. IV. Nonas Maias Theatri Marcelli dedicatione Tigrin primus omnium Romæ ostendit in Cauea mansuefactam. Diuus verò Claudius simul quatuor.* Hìc noto Plinium Pantheras vocare, *Africanas, quòd creberrimum hoc genus* vt ait, *sit in Africa & Syria*. Aristoteles in Asia reperiri eas dixerat. An in Africa, nec ait nec negat: in Europa tamen illas produci negat.

Tigres à Pantheris raritate & nobilitate differunt.

Inter quadringentas & decem Pantheras vna olim sola Romæ Tigris cõparuit.

Tigris à veteribus valdè negligẽter descripta.

Sed dolendum planè est, quod nec Aristoteles nec Plinius Tigridis nobis figuram coloremque exactius descripserunt. *Petrus Gillius* vir eruditissimus, Æliani interpres, ex suis ad hunc accessionibus à *Porphyrio, Heliodoro* & *Oppiano* desumptis, hæc nobis de Tigride scripta reliquit: *Tigride nihil*, inquit, *ex omnibus feris ad spectandum iucundius Natura solertia finxit. Nam formæ pulchritudine tam valde inter feras eximia est, quam longè ceteris auibus Pauo excellit. Leænæ omninò similis videtur, præter solam pellem, quam variam macula purpurascentes & efflorentes exornant. Ad cursum omnibus feris præstat. Megasthenes scriptis mandauit, in Prasijs Tigres gigni Leonibus duplo ferè maiores, eo robore, vt si de mansuetis vnus à quatuor hominibus ductus, Muli posteriorem pedem comprehenderit, ad se trahat.*

Quod inter Aues Pauo, hoc inter quadrupedes Tigris est pulchritudine, ex Gillij descriptione.

Tigres in aliquibus locis duplo sunt Leonibus maiores.

Hìc

Hìc ego duo obſeruanda exiſtimo. *Primum*, maculas purpuraſcentes non nigras deſcribi,quæ etiam an orbiculatæ, an oblongæ ſint,haud patet. *Secundum*, eius magnitudinis Tigres eſſe,vt vel Leænã æquent, vel in *Prasijs* Leones duos corporis habitu ſuperent. Quæ notæ faciunt,vt de illis, quas in Italia non rarò videmus Tigres, quarum non paucas ſemper Sereniſſimi Hetruriæ Magni Duces (apud quos admiranda Naturæ opera quamplurima alia conſpiciuntur) aluerunt, dubitare quis poſſit,Tigres potius an Pantheras nominare libeat, illas præcipuè,quæ Leonibus multo ſunt minores, & nigris orbiculatis non virgatis maculis colorantur. Scaliger Excercitat. CCVIII. aduerſus Cardanum non procul ab hac opinione abit, quamuis alia perſuaſus ratione. *Tigrem dicunt animal ferum Indi hi*, inquit, *quos equidem iure ac merito orientales voco. At eum ego Pardum puto,quandoquidem & curſu minus valet,& ex inſidijs victum quærit. Etenim ſaltu in arborem quampiam ij cum ſe dederint,in ea latitant;Vnde in viatores,aut in alias inſiliunt feras.Id quod de Pardo quoque prodiderunt*. Eſt igitur *Pardus Indus*.

Duo obſeruanda in prædicta Tigridis deſcriptione.

An omnes veræ ſint Tigres,quę hoc nomine in Italia appellantur.

Scaliger potius Pardos putat, quos in Italia Tigres vocamus.

In hac ipſiſſima Excercit. duo adhuc ſunt alia, quæ minimè mihi reticenda videntur. *Primum*, quod circa finem legitur, & hoc eſt: *Non eſt obſeruatio contemnenda ſi παίρασκε eſt* Panthera, *quid ſit apud Xenophontem in Commentario de Venatione,cum vtrumque ſtatuit ſeparatim* παρδάλεως ἢ πανθήρας. Hic Scaligerum iterum confundere aduerto *Pantherem* cum *Panthera* ſiue *Pardale*, cùm tamen ſupra apertè docuerim, longè diuerſum animal eſſe, quod Ariſtoteli *Panther*, ab eo quod Græcè ipſi *Pardalis* ſiue *Pardalia* dicitur, quod Latini, Plinius præſertim, & poſteriores omnes Latinè loquentes *Pantheram* vocarunt, & ipſemet hic Xenophon inter *Pardales* & *Pantheres*, vt Scaliger monet, diſcrimen facit, quod huic ſolum ſufficere potuerat. *Alterum* quod moneam, circa principium legitur. *Duo erant* ait, *Neraci inter Clathros Regis Nauarræ Leones: horum vnus cum obijſſet,eius collum ab alijs viſum: à quibus accepi non eſſe vnico, ſed vertebris conſtare. Nunc nuper alterius effoſſo cadauere, idem nobis compertum eſt.* Macte tua virtute mi Scaliger, ſic itur ad ſecretiora Naturæ veritatiſq. adyta. Fateris tandem oculatis cõuictus teſtibus,magnum Ariſtotelem dum opinabatur collum Leonis vnico oſſe rigere lapſum fuiſſe, quod ego ſupra de Lupo aduerſus eundem longa quoque ſermonis ſerie pertexui,eiuſq.hallucinationem demonſtraui. Et forſan hinc *Iul. Solinus* Polyhiſtor errorem ſuum hauſit,cùm cap. 28 de *Hyena* hæc ſcribit *Hyenam quoque mittit Africa,cui cum ſpina riget collum continua vnitate: flecti nequit,niſi toto corpore circumacto.* Hoc ego enim,licet Hyenam nunquam viderim,aut viſurus ſim,ex animalium Anatome adeò non dicam incertum, ſed falſum eſſe æquè certus ſum,atq.nomen meũ calleo. Sed de hac controuerſia, dum de collo Lupino agerem, plura ante dixi. Sæpè etiam meo periculo didici, difficile eſſe aliquid probare,

Si ratio potius, quàm res perſuadeat ipſa,

Vt Lucretius optimè loquitur.

Duo notãda.

Primum.

Scaliger confundit Pãtherem cum Pardale.

Secũdum.

Bona fide Scaliger fatetur aduerſus Ariſtotelẽ collũ Leonis nõ oſſe rigido & vnico coalitare.

Hyenæ collum vnico oſſe à Solino conſtare perhibetur.

Atqui, dum in hoc dubitationum inuolucro hærerem,accedo Illuſtriſſimum Dominum *Ioannem Ciampolum Lynceum Florentinum* fautorem & amicum mihi colendiſſimum, vt ſi quid ipſi de Tigribus perſpectum foret, explorarem:cùm ſimilia ſæpius animalia in *Theriotropheio*, ſeu ferarum viuario, Sereniſ-

Ioannes Ciampolus Secretarius Pontificius.

simi Magni Ducis Hetruriæ, Florentiæ, sua nempe in patria, vidisset. Est autem vir hic non solúm in Historia sacra & profana excercitatissimus, Philosophiæ reconditioris, & verioris Matheseos Condus ac Promus, à Galilæo Galilæi V. CL. æstimatus, sed ea etiam Ingenij amœnitate ac felicitate præditus, vt in prosa versaque oratione, Ciceronis ac Pindari æmulatione, Latino & Hetrusco stilo ita polleat, vt vix hodie reperiatur facundior alter; summis proinde ob eloquentiam Pontificibus carissimus, cum iam secundò in scribendis ad Principes Christianos literis Apostolicis, quas *Breuia* dicunt, ab ijsdem adhibeatur: eius etiam domus ab omnis scientiæ & elegantiæ cultoribus, tam indigenis quàm aduenis, quasi Oraculum quoddam vel Eruditionis Templum quotidie frequentetur. Verum perspectis ipsi lectisque rationibus meis, eodem mecum in dubio mansit, an reuerà, quos hodie Florentiæ *Tigres* appellant, Tigres sint, an Pantheræ potius antiquorum existimandæ, si summo rigore & Plinij præsertim authoritate lis esset decidenda. Et ecce, dum sic hæremus, commodùm ipsum salutatum aduenit Reuerendus admodum Pater F. *Gregorius de Bolinar* Hispanus Placentinus, Ordinis S. Francisci de obseruantia dicti, qui annos XXV. integros in *America* vixit, Regnum vtrumque *Peruanum* & *Mexicanum*, plurimasque adhuc incognitas alijs, nec descriptas noui orbis prouincias peragrauit, verbo & exemplo infideli illi populo (cuius tres diuersas linguas optimè callet) CHRISTI Euangelium annunciando, & ad veram ac Catholicam fidem illum inducendo: cuius rei gratià ad *Molucanas* quoque Insulas & *Orientem* ipsum penetrauit. Hic nostram facilè diremit litem, eaque de animali proposito nobis enarrauit, quæ ad rem maximè facere videbantur; Tum ego, hoc inquam,

F. Gregorius de Boliuar Hispanus Ordinis S. Fran. cisci verè Cosmopolitanus, qui veterem & nouum orbem omnè peragrauit.

Hoc placet, hæc dubiam vincit sententia mentem.

Hic mira nobis de nouo orbe & huius Animalibus retulit.

Mirabilia, & alia quàm plurima de nouo nobis orbe recensebat, quorum posthac nonnulla scriptis meis inferam, quæ tunc auidi, & ab ore ipsius pendentes excipiebamus. De *Tigribus* autem *Americanis* (inter quas istud animal, cuius hìc effigiem exhibemus, vlla absque controuersia collocabat) quæ dehinc sequuntur fideliter ab ipso nobis communicata, scribemus.

Ne verò quis retulisse ipsum existimet, quæcunque in buccam ac mentem venerint, sciat industrium ac Religiosum hunc virum à *Generali* ordinis sui Antistite magni fieri, & Historiam *Americani orbis* non modo adfectam in scrinijs, sed penè iam confectam habere, qua, Deo volente propediem fruemur. Hic enim autopsia plurimorum mores animalium, proprietates ac membrorum constitutiones exactè adeò didicit, vt iustè ac meritò pluribus ipsum prætulerim Authoribus, qui

Hic breui Historiam Americanã editurus est.

- - - *Sapiunt alieno ex ore petuntque*
Res ex auditis potius, quàm sensibus ipsis.

Hunc autem in sensum Tigrem nobis Americanam delineabat, eiusque proprietates describebat.

Tigris Americana a F. Gregorio Boliuar Hispano descripta.

Tigris ferocissima ac fortissima est omnium animalium, quas India occidentalis producit. Reperitur in plurimis Americæ regionibus tam *Nouæ Hispaniæ*, seu *Mexicani*, quàm *Peruani Regni*: Et ibi copiosiùs, vbi extensi magis,

Digitized by Google

gis, atque impenetrabiles montes ſunt poſiti, qui, quò horridiores & magis aſperi ſunt, eò terribiliores & efferatiores hæ beſtiæ reperiuntur. Rarò autem in planitie ſtabulantur vaganturque, exceptis tamen *Peruanis* prouincijs quibuſdam, quales ſunt *Chicas*, *Lipes*, *Atacama*, *Tucuman* & *Paraguay*. Et hanc maximè ob cauſſam, quòd ſiluæ paſſim hìc ſint vaſtiſſimæ, denſiſſimis conſitæ arboribus ad plurimas Leucas extenſæ, & aſperrimis ſubiacentes montibus, in quibus vllo abſque impedimento filiorum procreationi & educationi operam dare faciliùs poſſunt. Accedit, quòd prouinciæ iſtæ copioſiſsimis abundent animalibus, quæ Tigribus in victum & horum filijs in paſtum cedunt. Sunt autem, *Vaccæ* & *Tauri* ſilueſtres, *Equi* & *Equæ* feræ, *Alces*, *Cerui*, *Dorcades* ſeu *Capreoli*, *Gamos*, *Guanacos*, *Vicunnas* & plurimæ aliæ beſtiæ, quæ in Tigrium ſuſtentationem ibi procreantur.

Vbi reperiatur.

Paſtus Tigridum in America.

Propter hanc paſtus abundantiam, ac Climatis eius proprietatem maiores efferatioreſque ibi Tigres generantur, quàm in vlla orbis vniuerſi parte, & tales profectò, vt cum quouis etiam ferociſsimo Africæ Leone duellum committere, & indubitatam reportare victoriam poſsint. Vnde iure ac meritò in *America Tigridi regale ſceptrum*, quod apud nos *Leoni* debetur, & dominium in omnes omnino belluas aſsignatur.

Tigridi in America, & nõ Leoni ſceptrũ regale debetur.

Magnitudo talis eſt, vt altitudine ſua ordinaria quatuor aut quinque palmos attingat, facilè etiam excedat: longitudine ad ſex vel ſeptem extenditur. Formoſiſsima, & colorem benè maturi Aurantij pomi referente pelle à Natura Tigris ornata eſt plena maculis, quarum extremus circulus punicei ſiue ſpadicei (*Lionato* dicunt Itali) eſt coloris: vicinior & interior albicantis; & centrum ipſum nigricat, & quò maculæ hæ, quæ tot oculos repræſentant, capiti dorſoque ſunt viciniores, eò florent rotundiores; oblongiores verò reddũtur, quò magis ad ventrem & crura belluæ accedunt.

Magnitudo huius.

Pellis formoſiſſima.

Aſpectu truci horrendum eſt animal. Oculos ſcintillantes ac penè ardentes oſtendit. Pedes tam grandes ac robuſtos, anteriores præcipuè, quibus manuum vice vtitur, ob id in quinque vngues diuiſos; vt ad reliquum corpus collati vix aliqua appareat proportio. Hinc mirũ minimè eſt, quod Taurum per medium ferme diuidere, armum eius certè, aut coxam vnica tantum percuſsione vnguibus ſuis acutiſsimis maximiſque detrahere valeat.

Aſpectus trux.

Pedes fortiſſimi.

Eſt animal agile valde ſeruato tamen in motu ſuo decore, & quadam vt dici ſolet, morũ grauitate. Vnde velocitatem ſuam vix aliter prodit, quam tribus primis in ſaltibus maximè præcipitibus: his enim, dum ad animal capiendũ collimat, vtitur, vt ferè quicquid geſtit, capere poſſit; qui ſi minus ex deſiderio ipſi ſuccedant, ab incepto deſiſtit. Verum hoc rariſsimè contingit, vt quod intendit, non aſſequatur. Ac propterea, antequam aggrediatur, conſiderat opus, ac veluti conſilio in arena capto, prius ſtationem certam, vnde poſsit ex inſidijs erumpere, exquirit. Perſpectas ſuas maximè vires & valorẽ habet: quare, vbi ex dictis animalibus aliquod occiderit, vt primum ſanguinem omnem ſuxit, dentibus arreptũ humeriſq. impoſitum, retorquendo verſus animal caput, trium etiã ſpatio milliarium ad filios aut fæminam ſuam lactantem illud deportat; & ſi viuum ſuſtollere poſſit, adfert, ſimulque venandi & beſtias adoriendi filios ar-

Agile animal cum decore quodam.

Prædam quomodo ferat.

Digitized by Google

Docet filios suos artem venandi.

tē edocet, assistendo omnique procurando diligentia ne præda aufugere possit.

Duos saltem parit Catulos.

Ordinariò duos saltem catulos partu edit, nec pluribus fœmina lac præbet. Partum habet molestissimum. Et si ex filijs aliquem cum aliqua imperfectione & naturali defectu nasci contigerit, genitores illum vel occidunt, vel enutrire nolunt.

Imperfectos abijcit filios.

Est Tigris infestissima omnibus armentis, hominem, nisi prius ex carne eius comederit, timet potius. Huius autem vbi semel sanguinem & carnem degustauit, mirum, quàm palato ipsius arrideat; ita vt ab ea postmodùm abstinere non valeat; persequaturque ipsum ad quadraginta etiam milliaria, Humana carne valde delectatur. summa cum attentione, vigilantia, & patientia, donec tandem incautum, nocturno præsertim tempore, & dormientem adoriatur.

Hoc maximè animaduersione dignum est, si dormientem in cubiculo Canem simul & hominem offendat, occidet primò Canem, post hominem lacerabit: sin verò hic Hispanus fuerit & mancipium aliquod ex *Nigritis è Guinea* secum habuerit, & hoc primò interficiet. Sin hominem Americanum, Hispanis magis parcit. hunc primò similiter adorietur. Ita, vt hoc planè *Hispani* priuilegio ijs in partibus gaudeant, quòd his quàm maximè Tigres parcant, nec nisi vltimo demum loco deuorent. Quod si plures, omnesque Hispani fuerint, ex his primo illum, qui pusillanimis magis & excors fuerit, trucidabit.

Igne terretur.

Non est securior ab hac bellua se defendendi modus, quàm ignem ipsi opponere, hoc est, vel faculam ardentem, vel titionem accensum, & ego ipse (inquit F. Gregorius) altera manu gladium, facula tenens altera, Tigrem profugaui.

Modi Tigres capiendi.

Modus verò capiendi & interficiendi eas, talis est. Ponuntur *decipula* ex fortibus compactæ asseribus, quibus intus Canis funiculo illigatus aptatur, sicq. vbi deprædatum Tigres Canem eiulantem accesserint, decidunt muscipularum instar asseres; qui, cùm impositum ex lapidibus pondus mille & quingentarum librarum habuerint, aut Tigrem occidunt, aut semiuiuam saltem relinquunt. Subinde retro aliquam se arborem Venator recondit, Tigrim sagitta aut plumbeo globo traijcit ac confestim arborem ascendit, ijsdem in bestiam armis denuo fulminaturus. Veruntamen, si arbor crassæ admodum sit magnitudinis, celerrimè in eam Tigris salit, & inimicum suum occidit. Quare Venator Non potest nisi crassas admodum arbores ascendere. aut bipennem aut acinacem secum fert acutissimum, quibus salienti animali, vel manus vel truncum saltem cui vngues figit, detruncet, atque humi sic prosternat. Si verò arboris truncus nō sit crassior, quàm v.g. mediū hominis mediocriter crassi corpus, ascendere bestia minimè valet: sic enim, dum truncū amplexari satagit, vnius manus vngues alteri infigit, ac sibi ipsi impedimentum creat. Erit igitur securior venatori arbor tenuior, quàm crassior, dummodo satis alta sit; alioquin vnico in eam saltu, quo plurimum valet, prorumpet & vnguibus arreptum venatorem detrahet.

Pelles Tigriū cōsumunt alias iuxta positas.

Euidentissimum & hoc signum est, cæteris Tigrem bestijs in America dominari: quòd nimirum, si plurimarum detractæ pelles cum hac ipsa in arca quadam concludantur, facilè omnes reliquæ depilabuntur & eò citius illæ, quo huic iacent viciniores, solà Tygrinà pilum suum firmum fixumque retinente.

Est Tigris tolerantissimum famis sitisque animal, hanc ad quindecim,

illam

illam ad octo facilè dies ſuffert. Leonis modo Tertianam febrim patitur, eamque ſex ſaltem diebus in qualibet Lunatione; tribus diebus nempe ante, & totidem poſt Lunæ coniunctionem. Tunc temporis ad remotiora loca recedit, & quaſi elangueſcens animi ferocitatem deponit. Ex rapina viuit, nec præter carnes quicquam comedit: quare indifferenter animalia quæuis adoritur, nulli parcit; quin arbores quoque dexterrimè conſcendit, & magnarum auium nidos vaſtat, pulloſque earum deuorat: verùm id ſumma præcauet diligentia, ne plumas deglutiat, quæ preſentiſſimum ipſi venenum forent. Quòd ſi aues illas deplumare non valeat, ſolum exſugit ſanguinem, auibus ipſis abiectis.

Sufferte egre gie famem & ſitim.

Patitur Tertianam.

Pinguedo huius animalis, nõ aliter ac Leonis aut Pantheræ ſubtilians valde, magnamque penetrandi vim poſſidet. Retractis inſeruit neruis, ſiue in collo illi fuerint, ſiue in manibus pedibuſue, & propterea niſi dextrè hæc vnctio applicetur, periculo non caret.

Medicamẽta ex Tigre.

Vtuntur *Americani* corollis ex dentibus Tigris confectis, quas filiorum ſuorum collis circũdant, eaſque aduerſus Anginam, deſtillationes ex capite & alia, quæ aſperam Arteriam infeſtare valent accidentia, plurimum momenti habere ſibi perſuadent.

Summà, hoc animal plurimas alias proprietates quin obtineat, nullum eſt dubium; quas nobis tamen cognoſcere minimè licet, quòd indomitum ſit, ac homini parum ſociabile, quodque domeſticum etiam quodammodo reddi-tum, horrorem tamen intuentibus incutiat.

Nõ omnes Tigris prõprietates adhuc perſpectæ.

Atque hæc hactenus F. *Gregorius de Bolivar* partim Hiſpanico, partim Italico idiomate non ſine voluptate auſcultantibus nobis recenſuit, latinè vtcunque à me expreſſa, eoquè libentiùs, quod maximam eorum partem cum veterum enarrationibus conuenire reperio.

Explicatur allata hiſtoria.

Et imprimis quidem eſſe Tigrem animal ferum, indomitum, ſæuum, atrociſſimum, ex his Ouidij verbis diſcimus.

Ferocitas Tigris.

Neque enim de Tigride natus,
Nec rigidos ſilices, ſolidumue in pectore ferrum,
Aut adamanta gerit; nec lac bibit ille Leæna.

Et Virgiliana Dido in maritum, vt fingitur, ſæuum ac crudelem Æneam.

Hyrcanæque admorunt vbera Tigres.

Nec mirum, quòd antiquis tantum in *Taprobane*, *Hyrcania* & *Armenia* maximè celebrarentur Tigres, cùm *America* nulla adhuc notitia eſſet, in qua cum habeant Tigres, qua ſuam exerceant feritatem, magnam beſtiarum copiam, crudeliores etiam alijs perhibentur. Quamuis & Romanorum in ſpectaculis *Martialis* Tigrem introducat, qui Leonem laniauerat, quod in ſiluis, inquit ille, auſus non fuiſſet. Martialem ipſum audire libeat.

Romæolim in ſpectaculis exhibita.

Lambere ſecuri dextram conſueta magiſtri
Tigris, ab Hyrcano gloria rara iugo.
Seua ferum rabido laceranit dente Leonem,
Res noua, non vllis cognita temporibus.
Auſa eſt tale nihil, ſiluis dum vixit in altis,
Poſtquam inter nos eſt, plus feritatis habet.

Maculæ in Americana Tigre non oblongæ.

formoſiſſima pelle ornatam eſſe ex noſtra, P. Gillij, & P. Gregorij deſcriptione patuit; qui tamen à Veterum maculis hac ratione diſtinguit, quòd hi in Tigribus ſuis oblongas & virgatas, nos orbiculares agnoſcimus. Vt partim ex Plinij menſis Tigrinis partim ex Oppiani 1. de Venatione verbis colligitur, dum *Equorum quos Orynges appellat, aliquos floridis decorari maculis multis, ſiue tænijs oblongis Tigrium inſtar; alios vero rotundis, vt Pantheræ, ſcriptum reliquit*. Et *Solinus*: *Tigres*, inquit, *beſtias inſignes maculis notæ, & pernicitas memorabiles reddunt; fuluo nitent, hoc fuluum nigricantibus ſegmentis rotundatum varietate apprimè decet*. Color hic fuluus cum noſtro valdè coincidit, maculæ diſcrepant.

Tigris animal, & flumen à velocitate dicta.

Verùm hæc macularum varietas (quæ tamen circa ventrem in noſtra quoque Tigre ſunt oblongiuſculæ) earum Naturam forſan nihil immutat, quemadmodum nec velocitatis defectus, cùm veterum Tigres velociſſimæ habeantur: vnde *Tigris* vocabulum, Armenæ originis, *Sagittam* ſignificans, quod huic beſtiæ ob agilitatem, & rapaciſſimo illi flumini ob curſus velocitatem fuit impoſitum. Quare celeritatem ſummam indicare volens lib. 5. Lucanus dixit,

Ocyor & cæli flammis, & Tigride fœta.

Idem animal in diuerſis regionibus natum poſſe differre in aliquibus.

Noſtræ autem Mexicanæ, non niſi primis tribus ſaltibus ſagittæ inſtar in beſtias inuolant. *Gonzales* profectò de *Ouiedo* in *Hiſtoria ſua Indiæ Occidentalis*, Carolo V. inſcripta, Tigrem deſcribens, non mirum eſſe ait, ſi eiuſdem etiam ſpeciei animal ſub diuerſo climate natum, non eoſdem planè mores & proprietates habeat: Hoc enim in plantis & quam plurimis alijs rebus ſæpè vſuuenire: ſe tamen non obſtinatè huic ſententiæ repugnantibus obſiſtere, nec Americanas has beſtias veras eſſe Tigres adſtruere velle.

Tigris Americana vera Tigris.

Aſt ego omninò veras eſſe Tigres arbitror, nam quod mox deſcribendum ſequitur animal, à præſente multum differens, Pantheræ vel Leopardi potius nomen & naturam exprimere videtur. Cuius hiſtoria hanc ipſam magis dilucidabit. Cæterùm in depingenda ſua non variat Ouiedus Tigride, à noſtra deſcriptione: ait enim, caput ei magnum eſſe Leonis inſtar, & hoc cum toto corpore maculis ſcatere nigricantibus, colore ſuauerubente eaſdem plurimo ambiente amæno adeò, vt picturæ reſpondeat pulcherrimæ; vel, vt mihi videbatur, periſtroma artificiosè elaboratum & acu pictum referente.

Flos Tigridis.

Mirari itaque deſinant curioſi plantarum cultores, quòd *Mexicani* flori venuſtiſſimo, quem ſtudiosè in Hortis ſuis alunt, lingua ſua OCOLOXOCHITL dicto, *Tigris* appellationem dare voluerint.

Hic enim *Flos Tigris*, (etiam à Dodonæo & Lobelio exhibitus, ſed nec viſus ipſis, nec bene ſatis delineatus) ruber eſt, magnus, ternis conſtans folijs, ſed circa medium pallens, albuſq. & Tigrinæ pellis more maculoſus; vnde & nomen traxit. Inſigniemus igitur Tigridis nomine hoc noſtrum animal, vtcunque Quiedus ſe minimè repugnare dicat, ſi quis nec Tigrem nec Pantheram, ſed ab vtroque differens aliquod animal dicere malit. Splendorem in oculis, ignis inſtar rutilantem Oppianus agnoſcit: & pedum robur maximum, ſupra etiam inſinuatum, vbi dictum, quòd Mulum quamfacillimè trahere poſſit.

Alius interficiendi Tigres modus.

Præter dictos iam duos modos interficiendi Tigres, tertium *Petrus Martyr* addit in ſua *Occidentalis Oceani deſcriptione*, cùm meminit in excauata ſcrobe cratibus

tibus ſtrata, & ſudibus acutis in fundo fixis, Tigrem incidiſſe, ibique hæſiſſe, & quendam qui ex illa carne comederat, retuliſſe, quòd bouina non deterior eſſet. Improbat tamen Galenus 2. *de Alimentor. facultatibus* eos, qui Vulpium, Canum, Pantherarum ac ſimilium beſtiarum carnes vorant. Et fors non incongruum fuerit, cùm carniuora ſit beſtia, deleteriam herbã eſcæ ipſius immiſcere, quemadmodum Aconitum Lupos necat. Americanæ Tigres ardentibus facibus; Veterum illæ Tympani ſonitu abiguntur & ad inſaniam ferme adiguntur vt Ælianus & Plutarchus teſtes ſunt. De partu nihil ferè apud Antiquos: de Conceptu hæc fabula exſtat: *Curſu ſimilis eſt*, inquit Oppianus *Zephyro genitori ſuo, nam à vento eos concipere falsò creditur*. Putarunt nempe aliqui Tigres omnes fœminas eſſe. At nos ſupra ex Ariſtotele docuimus, ipſum credidiſſe Tigrem marem cum Cane fœmina coire, indeque naſci Canes Indicos.

Quem saporem carnes Tigrinæ habeãt.

Tympani ſonitu noſtrates Tigres terrẽtur.

An à vento Tigris concipiat.

Moleſtia, quam in partu Tigris experitur, forſan ad præacutos catulorum vngues erit referenda.

Partus cur moleſtus.

De ijs, quæ Plinius de raptu fœtuum habet, vbi raptor catulorum appropinquante matre abijcit vnum, quem illa tollens paululum moræ trahit, dein iterum conſequitur, donec in nauem ingreſſo raptore, irrita ſæuiat in littore feritas; Americani nihil ſciunt. Interfecta enim prius matre, aut abſente, facilè fœtus rapiunt.

Quòd autem Americana Tigris Canem priùs, aut mancipium, aut vilioris ſaltem animi hominem dilaniet; habet neſcio quid occulti Naturæ miraculi. An forſan quòd Canes impares ſint congrediendo, & repugnando, illi citius metuant, nam vt Virgilius,

Cur Tigris vltimo cordatos deuoret.

Degeneres animos timor arguit.

Et ideo minus reſiſtunt. In hunc puto cenſum illa ſunt, quæ Scaliger exercit: CCVIII. aduerſus Cardanum de Tigre an Pardo? habet: *Iudam feminam, cùm inter duos Hiſpanos ſomnum caperet, neglectis illis ac relictis, in mulierem inuaſiſſe.* Contrarium in Leone docet, *hunc nempe dormientem Virum, & eius ſolummodo Cor ac naſum abſtuliſſe, relictis coxarum muſculis quibus pinguius paſci potuiſſet, & filiolo prope cubante.*

Contrarios mores Leo dicitur habere.

Quòd huius pellis aliarum pellibus beſtiarum iuncta, eas depiles reddat; ſimile quid in Aquilarum pennis narratur, quæ Anatum pennis commixtæ, has omnino perdant.

Hanc ita egregiè famere & ſitire poſſe, forſan rapacibus omnibus commune erit beſtijs: certè in Lupis hoc ipſum vidimus, quòd vbi præda in promptu eſt, ita ſe ingurgitent, vt pluribus poſtea diebus habeat ſtomachus quod digerat, ſi victus, quod ſæpe accidere poteſt, deficiat.

Cur poſſit diu famem ferre.

De medicamentis non eſt quod addamus quidquam, cùm in Hiſtoria de his abunde ſit annotatum.

TLA-

Digitized by Google

TLACOOZELOTL. TLALOCELOTL.

Catus Pardus Mexicanus.

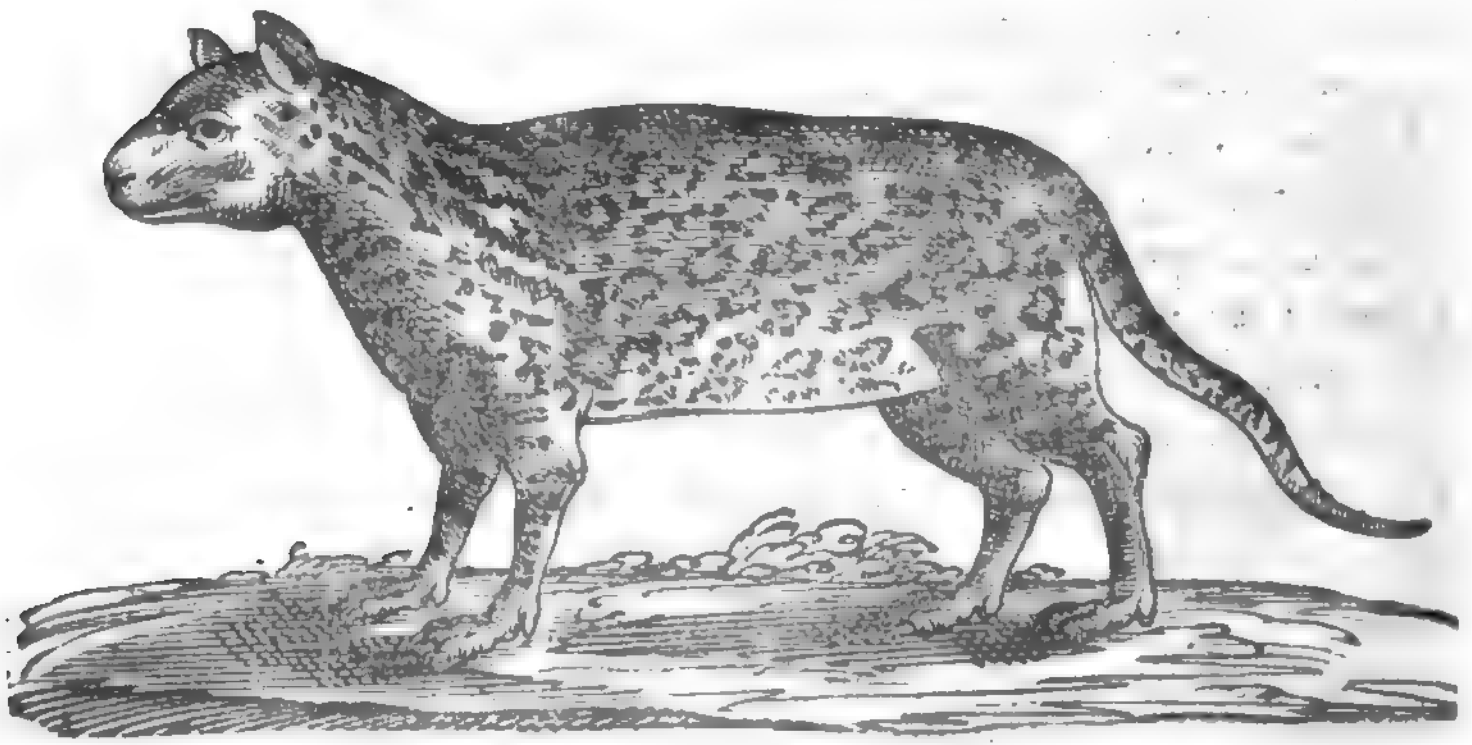

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

SI, quod nunc in Theatro comparet, animalis figuram ſpectemus, cum antecedente nonnihil corporis delineatio congruit: ſi colorem & maculas, quibus pingitur, plurimum diſcrepat. In hoc totius color corporis non rubicundus, ſed ſubniger aut obſcurè cinereus apparet, præter ventrem tamen, qui albicat. Maculæ nec ordinatæ adeò, nec ita rotundæ, roſeiue coloris & figuræ, ſed oblongæ, nigricantes omnes, in medio verò albicantes ſparguntur. Crura non ita fortia, pedes anteriores albent. Dentes exerti hic nulli terrent, & pili vt in prægreſſo, aut circa barbam aut rictum vix vlli conſpiciuntur. Caput quod Felinum eſt, in hac effigie paulo minus, quam in autographo repræſentatur.

SCHOLIA EIVSDEM.

Obſcura Antiquorũ ſcripta ſummam nobis difficultatẽ pariunt.

QVanto ingenio ac ſtudio Zoographi maculoſorum naturas animalium non penicillo, ſed calamo depingere conati ſunt, tanto mihi & ampliore forſan labore, eorum vel ſenſum indagare, vel vbi à via veritatis deflexerunt, intento, vt dicitur, digito ad eandem eos reducere euincendum fuit: Vt Augiæ ſtabulũ quis citius Herculeo planè labore expurgare anniti debeat, quã Veterum diſcordantes plerumque ſententias conciliare. Aliquid iam in *Tigre* præſtitiſſe mihi viſus ſum. Iam alterum, à priore non multum diſſimile animal ſequitur, quod *Panthere* fortaſſis nomine cuipiam inſignire libebit.

Iulius enim *Solinus* cap. 20. *Panthere quoque numeroſæ ſunt in Hyrcania*, inquit, *minutis orbiculis ſuperpictæ, ita, vt oculatis ex fulvo circulis, vel cærulea vel alba diſtinguatur*

Digitized by Google

ſtinguatur tergi ſupellex. Cum paulo ante Tigris fuluum colorem, nigrantibus ſegmentis & non orbiculis interundatum obtinere ſcripſiſſet. Diſtinctio hæc Tigridis & Pantheræ è maculis, ex Plinio quoque clara eſt in menſis Pantherinis & Tigrinis, vt capite ſuperiore diſputauimus. Erit igitur hoc præſens animal Pantheræ multò, quam Tigri vicinius, ſi poſitam rectè deſcriptionem contempleris. Animal hoc magis cum Panthera, quã Tigre conuenire videtur.

At enim hæc beſtia ferocitatem, quæ Pantheris æquè atque Tigribus innata eſt, vix vllam ex aſpectu minatur, cum ad Felis potius ſimilitudinem accedat, quam Tigris, à qua Panthera non multum abit. Et cùm, vt Petrus Gyllius in Aeliano ait, *velociſſimè currant & recta via ferantur Panthera, ita vt diceres ſagittam neruo expulſam*; Ventris profectò craſſities, quæ in hoc animali noſtro conſpicua eſt, agilitatem haud tantam arguit. Cur nõ ſit Panthera noſtri orbis,

An igitur, quando hìc Americanum, & minimè noſtri orbis animal deſcribimus, Mexicanam Pantheram indigitabimus? Hoc autem ex ipſa deſcriptione exactiſſima, quam idem *F. Gregorius de Boliuar* Hiſpanico nobis idiomate communicauit, & Latinis ego totidem verbis expreſſi, manifeſtum euadet. An ſit Panthera Americana.

Eſt itaque Panthera Americana, inquit ipſe, tam figura, quàm natura ſua Tigri valde adſimilis, niſi quod viuaciore & elegantiore macularum colore Tigrem longè ſuperet, quamuis multo ſint minores & rotundæ minus, quam in dicta Tigre. Caput huic minus eſt, & pili vbique delicatiores molliores que. Oculos verò maiores, ſed minus ſcintillantes: collum & crura graciliora & magis cętero corpori, quam Tigris, habet proportionata. Pantheræ Americanę deſcriptio F Gregorij de Boliuar. Color in Panthera pulcherrimus.

Et, vt Tigre eſt longè velocior, ita minus ferox eſt Panthera. Altitudine ad quatuor palmos aſcendit, non rarò ſex longitudine ſuperat. Ventrem, à coſtis nempe vltimis ad coxas vſque gracilem habet, qualem in canibus venaticis curſoribus videmus: caudam etiam quam Tigris longiorem, vt ferme terram attingat. Caput. Corporis cõſtitutio.

Et quamuis animal ſit voraciſſimum, & homini, vbi huius ſemel carnes guſtauit, planè infeſtum, timidum tamen, & à quo citius quam à Tigre ſe homo defendat, abigat & interficiat. Timida magis quã Tigris.

Non deſcendit ad plana & frigida loca, ſed in montanis plerumque & regione calidiore habitat, qualis eſt Braſilia, in qua plurimæ Pantheræ reperiũtur. Locus habitationis.

Non audet cum Leone duellum committere, nec maioribus vt Tigris, ſed minoribus ſaltem animalibus inſidiatur. Timet plurimum Canes, & à paruo aliquo horum facilè in fugam vertitur, & ſubitis in arborem proximam ſe ſaltibus recipit, vbi à Venatore ſagitta vel globulo plumbeo traijcitur & deijcitur. Si tamen arbori Venator ſtat vicinior ad viginti etiam paſſuum diſtantiam, ſumma, quod mirum eſt, velocitate in hunc ſe Panthera præcipitem fundit, eum dilacerat & in arborem denuo recepta tamdiu ibi perſeuerat, donec à Canibus latratu feſſis liberetur. Quæ animalia adoriatur. Timet Canes. Longiſſimè ſaltat.

Non patitur Tertianam vt Tigris, nec tanto famem ſitimque tempore ſuffert. Propter ſolam ferme pellem capitur, quæ aſpectu pulcherrima eſt, ideoque quæritur maximè, vt ea ornentur tam Ephippia, quàm ſedilia: Carnes tamen eorundem locorum Barbari deuorant, Non patitur febrem vt Leo. Tertianam. Pelliũ vſus.

Animal

Alacre animal.

Animal eſt valde inquietum complexionis calidioris. Viſu ac facie ſua alacritatem ſummam, quod in Tigre omnino eſt contrarium, ſemper ſpirat.

Non terretur ab igne.

Magis ipſi ſanguis placet, quam carnes, quo ſuſtentatur. Ab igne non terretur. Plerumque in ſpiſsis arborum ramis dimoratur, dormitque, in quibus etiam à venatoribus quæritur ac capitur: & non rarò cum fames ipſam ſtimulat, ſi in alijs arboribus *Simias* aut *Cercopithecos* conſpexerit, ſe mortuæ ſimilem in ramis hiſce ſupinam componit, extenſis omnibus leniter pedibus.

Quomodo Simias capiat.

Tum Simiæ illæ, prout curioſum eſt animalium genus, ex vna in alteram ſaliendo arborem, ſuiſque indulgẽdo geſticulationibus, vbi periculoſa ſua ignorantia Pantheræ viciniores factæ fuerint, olfaciunt eam, & an ſpiritum trahat, exquirunt, quam ſi mortuam iudicant, iam metus omnis expertes corpori ipſius inſiliunt & inſultant. Hæc autem occaſionem, famem ſuam abigendi, tam præſentẽ nacta ex inopinato veluti expergefacta, vnguibus ſuis modò hanc, modo illam Simiam corripiens & dentibus dilanians, ex arbore in terrã præcipites dat, deſcendit, viciniorem lacerat, quod vult vorat, reliquias verò vel ſocijs vel filijs affert. Et ita ſtolida Simiarum curioſitas Pantherarum fami ſuccurrit, ac nutrimentum optimum præbet. Summa, Panthera eſt animal aſtutum, velox, formoſum & in illis regionibus ceu ſpecialiſsimum quid æſtimatum. Hæc ex F. Gregorij noſtri accurata non minus, quam vera relatione.

An noui & veteris orbis Pantheræ conueniant.

Commodum hic primo indagare fuerit, cõueniantnè noui orbis cum veteris mundi Pantheris? Et quidem quod dictum eſt, Pãtheram Tigri admodũ ſimilem eſſe, non abs re eſt, cum etiam in pleriſque noſtra hæc ambo animalia concordent, excepta macularum figurà, quæ in Tigribus virgata, in Pantheris orbiculata ab Antiquis deſcribitur. Quamuis vt ſemel, quod res eſt, dicam,

Rodulphus Secũdus Imperat. pulcherrimas aluit Tigres.

hodieque veræ Tigres ex noſtro orbe allatæ in Aula Auguſtiſſ. *Rodulphi* ſecundi Cæſaris ſemper inuictiſſimi (quo ſeculi ſpatio nec curioſior, nec rerum naturalium intelligentior Princeps vixit) viſæ fuerint, quæ magnitudine Leonem ſuperarunt, pulchritudine Pauonem adæquarunt, ſuo nempe in genere quadrupedum eminentes. Tales non dubito, quin Sereniſsima & Florentiſsima *Medicæa* Domus ſæpe etiam aluerit, vt vt fiat, ſępe vt Pantheras minores Tigribus, harum nomine vulgus honeſtet. Nec refert multum, ſi oculorum potius circuli, quàm virgarum ſegmenta in his etiam noſtris videantur; nec color vſquequaque cum antiquis congruat. In Canum etenim, Lyncum vulgò dictarum, Equorum & Leonum, quæ non varietas coloris & macularum pro regionum diuerſitate quotidie à nobis conſpicitur? Retulerunt autem mihi, qui ante hos triginta annos *Rodulphi* Imperatoris Tigres viderunt, quouis Leone illas maiores, inſigni capitis magnitudine, pilis munditſsimis, orbiculis ex fuluo nigricantibus ac pulcherrimis ornatas fuiſſe.

Poſſe Tigres dici, etſi non adeò in maculis cum veterum deſcriptione conueniant.

Diſcrepantia inter Pantheras noſtras & Americanas.

Eſt & hæc inter noſtras & Americanas Pantheras diſcrepantia: quòd Antiquorum Tigris, vt perhibent ſcriptores, pulchritudiue ſua hoc inter quadrupedes exiſtat, quod Pauo eſt inter volucres. Atqui Americana Panthera Tigrem ſuam colorum venuſtate longè ſuperat, quamuis vtrumque animal ſpecioſiſsima ſit pelle prędituin. Veterum certè Pantherarum pelles non illa amœnitate placent, cum dicat Ariſtoteles Chamæleonem habere pellem pallidam nigris

gris distinctam maculis vt πάρδαλιν hoc est Pardus vt Gaza vertit, Pardus autem & Panthera Plinio idem sunt animal, sexu solo distincta. Et hunc quoque ab Aristotele dictum colorem in Pantheris nostris reperimus, minoribus nempè illis animalibus, quam sint veræ Tigrides, quæ certè & pilo, colore, figurà, statura, decorem longè præseferunt Pantheris nobiliorem.

Quæ de capite, oculis, collo, cruribus, ac cæteris membris maiorem ad reliquum corpus proportionem habentibus, in enarrata iam historia scripta sunt, inutili planè repetitione porrò recensere haud opus est. Operæpretium tamen videtur, hìc integrum Aristotelis locum ex cap. 8. physiognomicorum inserere, vt ex vtraque genuina descriptione, æquus Lector conuenientiam & differentiam inter vtriusque orbis Pantheras animo concipere queat. Sic igitur Aristoteles habet: *Pardalis autem inter ea, quæ fortia videntur feminæ formæ magis est, nisi secundum crura, his autem operatur, & opus aliquod fortitudinis facit. Habet enim faciem paruam, os magnum, oculos parvos albos, concauos ipsosq; circumuagantes magis. Frontem longiorem, versus aures rotundam magis quam planam. Collum longum valdè & gracile, pectus expers costarum, & longum dorsum. Coxendices & coxas carnosas. Quæ verò sunt circa ilia & ventrem, leuia magis. Color autem varius, & totum inarticulatum & incommensuratum est. Forma corporis talis est. In his autem quæ circa animam, pusillum est & furax, & in summa dolosum.* Panthere delineatio ex Aristotele.

Et hæc de Antiquorum Pardale, quæ in quibusdam cum nostra Panthera congruunt, in plerisque discrepant. Et vt ea, quæ vltimo loco ab Aristotele allata fuerunt, primo dicam; benè hic monet, quod ex insidijs potius quàm aperto Marte cætera animalia adoriatur, quod Ælianus lib. 2. cap. 23. diligenter annotauit, & eundem ferme decipiendi Simias modum, quem in Americana recensuimus, enarrauit. In hoc tamen variat, quod dicat Pantheram non arborem conscendere, sed sub illa in qua Simias videt, se abijcere, nec supinam sed pronam. Cæterùm etiam remisse tibias porrigere, oculos claudere, spiritu compresso se se ab anhelando continere & vero mortuam videri. Tum Simias illas ex audacioribus vnam semel, bis terue, demittere, & ad Pardalis examinandum affectum præmittere, oculos mirari clausos, & vbi spiritum nullum persentit tractum vel emissum, iam propius omni sepositio metu accedere. Hoc vbi sociæ in arbore conspiciunt, fiduciam & ipsæ colligunt, frequentes ex arboribus decurrunt, saltant, ipsique Pardali ceu hosti suo insultant. Atqui tripudium hoc dui non durat, & caro ipsis nimium constat. *Nam vbi Panthera*, inquit, Ælianus *omnia sustinens, ipsas insultando & illudendo defatigatas intelligit, ex inopinato exiliens, earum partem vnguibus lacerat, partem dentibus distrahit atque opimum & apidale ex hostibus prandium sibi abundè comparat, & tanquam Vlysses ancillarum contumelias & procorum, sic diu multumque harum insultationes perpetitur, vt hostes vlcisci queat,* Panthere fraudes in capiendis Simijs ex Aeliano.

Atque dum ex Aeliano hæc ita cum voluptate excerperem, animaduerti Aesopicam illam Vulpeculam apud Plutarchum libello *Animi an corporis deteriores sint ægritudines*. Et altero *de septem Sapientum conuiuio*, non tantopere suam aduersus Pantheram iactare versutiam debuisse. Cùm enim coram Iudice ambo Aesopica Vulpecula cum Panthera de varietate litigat.

Digitized by Google

ce ambo hæc animalia de ſua diſceptarent varietate, & Pardalis pellem tot picturatam maculis oſtentaret, hanc Vulpes flocci pendens ſordidum id, nec aſpectu gratum eſſe dixit: *Me verò*, inquit, *ſi introſpexeris iudex præiſta pelle variam magis videbis*, morum ſignificans verſutiam, multis modis pro re nata alternantem. Hoc inquam Vulpi parum ſuffragatur, nam veluti iam audiuimus, vt Pantheræ varia eſt pellis, ſic Vulpina non deeſt aſtutia.

Panthera Vulpi vafritie vix cedit.

Eàdem, vt idem Aelianus habet, vafritie vtitur Panthera in captandis Dorcadibus, Hinnulis, Capris ſilueſtribus. Nam admirabili quadam odoris ſuauitate, qua diuino quodam munere prædita eſſe dicitur, eiuſmodi animalia allicit, vbi ſub folijs aut arborum frondibus deliteſcit, ex quibus tanquam è latebris exiliens, ea poſtmodum capit. De hac odoris fragrantia Americani nihil ſciunt. Et mirum ſanè eſt, ſi vera modò ſunt, quę plures alij de hoc optimo narrant odore Authores, Pantheram per fragrantiam alias decipere beſtias, ſe ipſam tetro odore ac fœtore quodam ineſcari, & capi permittere. Nam ipſemet Aelianus vltimo dicti Libr. Cap. hæc habet: *Pardales cum Mauri venantur, eiuſmodi inſidias collocant, vt intra ædificatiunculam lapidibus, quam primo ſtruxerant, putreſcentis iam carnis fruſtum ex longiore funiculo appendant. Deinde ex arundinibus ianuam raram ſtructura imponant, per eas vt fatidæ carnis odor emanet, & longè lateque vagetur. Hunc incluſum fœtorem ferę beſtiæ ſentiunt, nam quodammodo tetris odoribus delectantur. Itaque huius cibi appetitione huc illuc circumferuntur, & tanquam quadam amatoria illecebra attractæ, & incidunt in laqueos, & infelici eſca conſtrictæ tenentur, atque ſic illaqueatæ pœnas dant liguritionis & helluationis importunæ.*

Fragrantia odoris in Panthera prędicatur quæ tamen ipſa per tetros odores capitur.

Verum & vino dulci admodum duci & inebriari is ipſe Aelianus docuit, quod venatores animaduertentes prope fontem, vbi bibere ſolitæ conueniunt, ſcrobem excauant, dulcique Lyæo replent, & miſeras ſuaui eſca fallunt. Sed quid mirum, ſi vino Pantheræ delectantur? (Quamuis vt vulgaris habet verſiculus,

Vina bibunt homines, animantia cetera Lymphas)

Vino dulci Panthera inebriantur & capiuntur.

Cùm Baccho olim eæ ſacræ fuerint, Nam vt Philoſtratus lib. 3. de vita Apoll. habet, à Rege Armeniæ *Arſace* eidem dedicatæ fuerunt. Capta enim in *Pamphylia* fuit Panthera circa collum auream torquem habens, cum hac Armenica inſcriptione, *Deo Nyſæo Rex Arſaces*. Bacchus enim ab Indis *Niſæus* à Niſa quæ in India eſt, non ſolùm, ſed & à populis omnibus orientalibus ita appellatur, ſolent autem, eodem ſcribente Philoſtrato, aromatum maximè odore trahi Pantheræ, in India frequentiſſimorum. *Tales enim ferę*, inquit, *aromantibus gaudent & ex longinquo odorem ſequentes trahuntur: & ex Armenia per montes profectæ ad Storacis lachrimam feruntur, quotiens venti ab ea parte flant, & arbores liquore turgent.* Sed quonam modo hæc iterum cum illis, quæ ſupra Aelianus de tetro odore, quo eas delectari dixerat, conueniant; non video.

Panthera Baccho ſacra.

Bacchus etiam Niſæus dictus.

Pantheræ bonis aromatum etiam odoribus trahuntur.

Neque inſigni caret controuerſia, quod apud Solinum cap. 20. legimus: *Tradunt*, ait, *odore Pantherarum & in contemplatione armenta mirè affici, atque vbi eas perſentiſcant, properatò connenire, nec terreri, niſi ſola oris torunitate. Quam ob cauſam*

Alia contradictio authorum ex torunitate & alacritate vultus Pantherarum.

Pronouns are words used instead of nouns to avoid the frequent repetition of the latter. Thus, instead of saying, "Mary has lost Mary's book, and Mary is crying for Mary's book," we say, "Mary has lost her book, and she is crying for it." Here *her*, *she*, and *it* are pronouns.

Adjectives are words used to express the quality of nouns. Thus, in the phrase "a good boy," *good* is an adjective, because it expresses the quality of the noun *boy*.

Verbs are words used to express the action or state of nouns. Thus, in the phrase "the boy runs," *runs* is a verb, because it expresses the action of the noun *boy*.

Adverbs are words used to express the manner, time, or place of verbs. Thus, in the phrase "he runs quickly," *quickly* is an adverb, because it expresses the manner of the verb *runs*.

Prepositions are words used to show the relation between nouns. Thus, in the phrase "the book is on the table," *on* is a preposition, because it shows the relation between *book* and *table*.

Conjunctions are words used to join words or sentences. Thus, in the phrase "John and James," *and* is a conjunction, because it joins *John* and *James*.

Interjections are words used to express sudden emotion. Thus, in the phrase "Oh! how beautiful!" *Oh!* is an interjection, because it expresses sudden emotion.

An hoc animal possit Leo Americanus dici.

Atque dum hæc anxiè ita perueſtigo, alia quædam animo dubitatio incidit: An ſcilicet *Leonem*, non *Africanum* quidem, ſed Americanum, hoc ipſum animal appellare liceat? Hic enim ab Africano non tam virium fortitudine, quam corporis ſtaturâ plurimum ſuperatur, & Indis *Puma* appellatur. Hunc autem in mei, imò commodi publici gratiam, ita nobis *F. Gregorius* delineauit: Puma eſt Leonis ſpecies, & in aliquibus à Leone Africano rebus differt, quem communiter animalium omnium Regem nominare ſolemus.

Deſcriptio Leonis Americani à F. Gregorio de Boliuar nobis conceſſa.

LEO AMERICANVS

Reperitur *Puma*, ſeu Leo Americanus in omnibus fermè occidentalium Indiarum regionibus, exceptis tamen prouincijs (quarum non paucæ ſunt) vbi frigora plurimùm dominantur. In illis autem, quæ moderatè frigidæ ſunt, hoc animal minimè deeſt, & damna nõ exigua infert. In temperatis itaque locis præcipuè Pumę ſtabulãtur, vel quia à locis mõtuoſis calidioribus ad hęc ſubindè deſcendũt, vel quia deſerta & frigidiſſima fugiũt, & in hęc ſe recipiunt, quod hic non deſiderentur valles aliquæ, & loca auguſtiora ac concluſa, ob idque calidiora, in quibus prolem ſuam commodè procreare valent, & ad quæ hominibus vix vllus acceſſus patet. Ex his ſubindè ad terras habitatas ſe conferunt, & maximum armentis damnum inferunt.

Magnitudo qualis Cani maſtino.

Eſt huius ferę ea magnitudo, quę magni Canis Moloſſici, quẽ Maſtinum dicimus, ſed crura minus habet eleuata. Color eſt inter gryſeũ fuluumq. medius. Caput obtinet craſſum ad eam ferme figuram, qualem in Catto Pardo maximo eſt cernere. Os magnum, & dentibus firmis, præcipuè quatuor illis caninis bene ſtipatum: Oculos paruos, ardentes, ac triſtes: naſum craſſum, naribus bene patulis: amplam frontem, rotundas ac curtas aures, barbam longam, in Thorace crines lõgiores quàm in reliquo ſint corpore: ſuperius labrum diuiſum aliquatenus; in aſpectu ferociam habet. Caudam gerit craſſam, & æqualiter piloſam: fortes craſſiq. tam anteriores quàm poſteriores ei ſunt pedes, & vnguibus armati fortiſſimis, acutiſsimiſque.

Color.

Caput.

Crines.

Cauda.

Vngues.

Rapacitas.

Vbi Mulam forſan (cuius maximè carnibus afficitur) aut aliud maius animal, ſiue Vacca, ſeu Taurus fuerit, reperit, dorſo eius inſilit, & vnguibus veluti tot harpagibus, carnibus affixus hæret, donec humi proſternat, dilaniet aut per medium nonnunquam diſcerpat, & quantum volet, rabidam hinc famem expleat.

Frequens eſt in America.

Et quandoquidem multò hic Leo in America communior eſt, quam Tigris; maiorem indè domeſtico pecori noxam infert. Quare omni adhibita diligentia earum prouinciarum incolæ ipſum occidere conantur. Hic igitur canibus circumuallatus dereperite arborem quærit, quam velociſſimè ſcandit, ex qua ſclopetis aut ſagittis impetitus, vel viuus vel mortuus deturbatur. Poteſt itidẽ laqueis

Quomodo capiatur.

vel ſcrobibus in terra excauatis capi. In multis domibus pinguedo eius adſeruatur ad plurima vtilis, ad membra præſertim paralytica. Omnes mirũ in modũ obſtructiones aperit, & efficaciter relaxat, vti molliens & reſoluens medicamentũ.

Medicamẽta ex hoc.

Pellis vſus.

Pellẽ vtuntur incolæ aduerſus ſolis æſtum, & ſua ex his ſedilia exornant. Animal hoc calidæ naturæ eſt, ac valde vorax, quare ſuæ vix vnquam fami ſatisfacit.

Hæc F. Gregorius.

In hac verò deſcriptione licet nonnulla comprehendantur, quæ animali huic picto vtcunque conueniunt; capitis nempe Felini, & aliqua pedum conſtitutio, ac corporis ſtatura; plura tamen ſunt in quibus variant. Maculoſa ſcilicet pellis,

tot

tot ouatis, rotundulisque maculis insignita, quæ in Leone seu *Puma* non elucent. Nec ferocitas illa hìc, siue oculorum, siue dentium, eminet. Quare nec Americanum Leonem esse facilè sibi quiuis persuadere poterit. Hæsi aliquantisper in ea dubitatione, an *Lyncem* seu *Lupum ceruarium* vulgò dictum appellare hoc animal rectius possemus? Vidi enim nonnullas ad viuum exemplar depictas Lyncum Icones, ijsdem penè coloribus, ac maculis, præditas. Caput in Lynce quoque, capiti huius belluæ non multum est dissimile. Auxit suspicionem, quod apud *Ouiedum* in *Summario Indiæ occidentalis* lego, animal sub nomine *Gatto Ceruiero*; vocatur autem à plerisque hodie Italis etiam Lynx *Lupo ceruiero*. Est igitur nominis aliqua saltem similitudo. Atqui huius nos rei certiores fieri poterimus, vbi ex Veterum scriptis genuina *Lyncis* historia pressius fuerit examinata. Quam tamé rem dum aggredior, magnis me iterum tricarum & opinionum difficultatibus inuoluo: cùm & nomen & figura *Lyncis* cõtrouersa magis sint, quam vllius alterius maculosarum bestiarum. *Lyncem* quidem non Itali modò, sed Latinè plerique loquentes *Lupum Ceruarium* (Germani verò *ein Luchs* quasi Luchsam à Lynce deriuantes) appellant. Atqui & Lyncis & Lupi ceruarij nomen, non idem passim apud scriptores animal designare videtur.

Cur nostrũ hoc animal non sit Leo.

An possimus Lyncé esse, asserere.

Res & nomen Lyncis plurimum controuersa.

Vt à *Lyncis* nomine auspicemur, hoc ter apud Aristot. quando ex professo de animalibus agit, bis nẽpe 2. & semel 5 *de Hist. Anim.* reperio, quod æquè Latino, atque Græco est, *Lyncis* vocabulo ab Interprete exprimitur. Sed quale animal sit, nõ ideò claret, cùm de hoc Aristot. aliud nihil habeat, quàm quod *ex auerso vrinam reddat*, hoc est, non fœmina solum (omnes enim bestiæ fœminæ hoc faciunt) sed mas etiam; quod & Leonem & Camelum, ac Leporem assolere idem docet. Secundò, quod *auersi Lynces coeant*, hoc est admotis inter se clunibus, quod itidem Leones & Lepores facere ait. Et demum quod *Semitalum habeat. Talum* enim proprie bisulca habent Aristotelis authoritate, multifida nõ habent, excepta Lynce, quæ semitalum habet; & Leone, qui anfractuosum possidet & tortuosum; homo minimè habet. Ex quibus omnibus hoc solũ colligimus, ex multifidorum genere animalium Lyncem esse, hoc est, pedes in digitos diuisos obtinere. Quid autem propriè *Talus* sit, alio in loco exponemus.

De nomine Lyncis.

Aristotelis loca.

Ab Aristotele ad Plinium nos transferamus, videamusque, si quod certius ab hoc argumentum eruere valeamus. Hic itaque lib. 8. cap. 21. *Lyncas*, inquit, *vulgò frequentes, & Sphingas fusco pilo, mammis in pectore geminis, Æthiopia generat, multaque alia monstra similia.* Et lib. 28. cap. 8. *Peregrinæ sunt Lynces, quæ clarissimè omnium quadrupedum cernunt. Vngues earum omnes cum corio exuri efficacissimè in Carpatho Insula tradunt. Hoc cinere poto* (fortasse legendum, *propudia*) *præpudia* (alij legunt præputia) *virorum, eiusdem aspersu fœminarum libidines inhiberi. Item pruritus corporum, vrinas, stillicidia vesicæ. Itaque eam potius terra pedibus aggesta obruere traditur. Eadem autem & iugulorũ dolori monstratur in remedio. Hactenus de externis. Nunc reuertamur ad nostrum orbem; primùm cõmunia animalium remedia, atq. eximia dicemus.*

Plinij loca de Lynce.

Ex huius loci vltimis, & principibus prioris verbis, hoc colligo: Plinio Lyncẽ animal nõ modo non fuisse Italicum, sed ne Europæũ quidem. Quandoquidem supra in Æthiopia dixerat generari; nunc alterius quàm nostri orbis (Europam puto intelligit) facit, Africanum insinuans, minimeque in Italia natum.

Plinio Lynces in Aethiopia nasci.

d by Google

Ouidio Lynces sũt Indicæ.

Ouidius etiam 15. Metamorph. Lynces his versibus Indicas facit:

Victa racemifero Lyncas dedit India Baccho.
E quibus, vt memorant, quicquid vesica remisit,
Vertitur in lapides, & congelat aere tacto.

De Vrina Lyncum in lapidẽ cõcreta.

Plinius certè Lyncum humorem, seu vrinam, glaciari in gemmas carbunculis similes, *Lyncurium* vocatas, lib. 8. cap. 38. scripserat, sed qua id in regione aut mundi parte fieret, non addiderat. Hic ipse lib. 37. cap. 2. fabularum de Succini generatione authores adducens, inter alia hæc habet: *Demostratus Lyncurion id vocat* (nempe Succinum) *& fieri ex vrina Lyncum bestiarum, è maribus fuluum & igneum, è faminis languidius atque candidum. Alij dixere Langurium, & esse in Italia bestias Langurias. Zenothemis Langas vocat easdem, & circa Padum ijs vitam affirmat.* Quod si, vt non nemo autumat, *Langæ* & *Languriæ*, cum Lyncibus idem sunt, erunt & in Italia Lynces ex Plinij si minus, aliorum tamen, consensu. Huc etiam facit Virgilij locus Eccloga 5. In qua (vt Seruius existimat) Iulij Cæsaris mors sub Daphnidis nomine deploratur.

Ex Virgilio & Cõmentatoribus ipsius aliqua de Lyncibus.

Daphni, tuum Pœnos etiam ingemuisse Leones
Interitum, montesque feri, siluæque loquuntur.
Daphnis & Armenias curru subiungere Tigres
Instituit.

Hoc, ait Seruius, *propriè ad Cæsarem pertinet, quem constat primùm Sacra Liberi Patris transtulisse Romam.* Et recentior Virgilij Commentator, eodem loco, *Mancinellus*: *Lynces*, inquit, *& Tigres currum Bacchi trahunt, vt & Statius scribit. Sed videntur Baccho assignari, teste Probo, vt per earum colorem, in vino varias esse hominum mentes intelligamus: vel, vt per eas sauitia demonstretur, quod quidem poti infinitam excedant crudelitatem.* Ex quo rursum loco colligo Baccho Indis celebri, bestias Indicas Pantheras, Tigres, Lynces sacras fuisse.

Octauam porrò his verbis Ecclogam incipit.

Pastorum Musam Damonis, & Alphesiboei
Immemor herbarum, quos est mirata iuuenca
Certantes, quorum stupefacta carmine Lynces.
Et mutata suos requierunt flumina cursus.

Vbi Poëta, vt Seruius explicat, quando non solum Iuuencas suauitate carminis ductas, vt mansueta animalia, à pascuis abstinuisse; sed feras admodùm etiam, quales *Lynces* sunt, & sensus expertia flumina obstupuisse, fingit, vim carminis horum pastorum insinuare voluit. Primo Aeneidos etiam Venus Aenææ filio & Achati in siluis, Venatricis sub habitu, ignaris,

Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes

Occurrit, hisque alloquitur verbis:

Heus, inquit iuuenes monstrate, mearum
Vidistis siquam hìc errantem forte sororum
Succinctam pharetrà, & maculosæ tegmine Lyncis,
Aut spumantis Apri cursum clamore prementem?

Vbi Seruius iterùm: *Lyncus Rex Scythiæ fuit, qui missum à Cerere Triptolemum, vt hominibus frumenta monstraret, susceptum hospitio, vt in se gloria tanta migraret,*

interi-

Digitized by Google

Rama's father Dasaratha had married three wives: Kausalya, Sumitra and Kaikeyi. Kausalya was the mother of Rama, Sumitra of Lakshmana and Satrughna, and Kaikeyi of Bharata. Dasaratha had promised Kaikeyi that he would grant her any boon she asked for. Kaikeyi now asked that Rama be banished to the forest for fourteen years and that Bharata be made king. Dasaratha was grieved at the request, but he could not break his promise. Rama, Lakshmana and Sita left for the forest. Dasaratha died of grief. Bharata refused to accept the throne and went to the forest to bring Rama back. Rama refused to return before the fourteen years were over. Bharata then took Rama's sandals and placed them on the throne, ruling the kingdom in Rama's name.

Rama, Lakshmana and Sita in the forest

Rama, Lakshmana and Sita lived in the forest for thirteen years. Ravana, the demon king of Lanka, carried off Sita. Rama and Lakshmana went in search of her. They met Hanuman, the monkey god, who helped them to find Sita. Hanuman leaped across the ocean to Lanka and found Sita in the garden of Ravana's palace. He gave her Rama's ring and told her that Rama would soon rescue her. Rama and Lakshmana, with the help of Hanuman and his monkey army, built a bridge across the ocean to Lanka. They killed Ravana and rescued Sita. Rama, Lakshmana and Sita returned to Ayodhya and Rama was crowned king.

The Ramayana is a story of love and devotion. Rama is the ideal husband, Sita the ideal wife, Lakshmana the ideal brother, and Hanuman the ideal servant. The story teaches that good always triumphs over evil.

The Mahabharata

The Mahabharata is the longest epic poem in the world. It is about the struggle between the Pandavas and the Kauravas, two branches of the royal family of Hastinapura. The Pandavas were five brothers: Yudhishthira, Bhima, Arjuna, Nakula and Sahadeva. The Kauravas were one hundred brothers, led by Duryodhana.

The Pandavas and the Kauravas were cousins. They were taught by the same teacher, Drona. Arjuna was the best archer among the Pandavas. Duryodhana was jealous of the Pandavas and tried to kill them. He failed, and the Pandavas grew up to be strong and brave.

Yudhishthira was the eldest Pandava. He was known for his truthfulness and his sense of justice. He was also known for his love of gambling. Duryodhana challenged Yudhishthira to a game of dice. Yudhishthira lost the game and had to give up his kingdom and go into exile for twelve years, plus one year in disguise.

The Pandavas lived in the forest for twelve years. They had many adventures and met many sages. They also married Draupadi, the princess of Panchala. Draupadi was married to all five Pandavas.

After the thirteen years were over, the Pandavas returned to claim their kingdom. Duryodhana refused to give it back. War broke out between the Pandavas and the Kauravas. The war lasted for eighteen days and was fought on the plain of Kurukshetra.

The battle of Kurukshetra

Many great warriors fought in the war. Bhishma, the grandfather of the Pandavas and the Kauravas, was the commander of the Kaurava army. He was a very skilled warrior and he killed many Pandavas. Arjuna killed Bhishma by shooting him with arrows from behind a chariot.

Drona, the teacher of the Pandavas and the Kauravas, was also a great warrior. He killed many Pandavas. Dhrishtadyumna, the son of Drona's friend Drupada, killed Drona by cutting off his head.

Karna was the son of Kunti, the mother of the Pandavas. He was born before Kunti married Pandu. Karna was a great archer and he killed many Pandavas. Arjuna killed Karna by shooting him with arrows from behind a chariot.

Duryodhana was the leader of the Kauravas. He was a very skilled warrior and he killed many Pandavas. Bhima killed Duryodhana by hitting him with a mace.

The war ended with the victory of the Pandavas. Yudhishthira became king and ruled his kingdom for many years. He was known for his wisdom and his justice.

The Mahabharata is a story of love, hate, war and peace. It is a story of good and evil. It is a story of the human condition.

De Lupo ceruario Plinij præsertim loca adducũtur.

rò an huius Veteres etiam mentionem aliquam fecerint, & idem planè animal, quod Lynx est, esse crediderint.

Ludouicus Dominichi, qui Latinum Plinij textum Italico, non infeliciter omnino, Idiomate traduxit, vbicunque in Plinio *Lynces* sit mentio, *Lupi cernarij* (*Lupo cerviero*) voce exprimit. Qui meo quidem iudicio non leuiter errat, cùm Plinius de Lupo Ceruario & Lynce varijs vti Capitibus, sic diuerso etiam sermone pertractet.

Italicus Plinij interpres notatur,

Et libro quidem 8. cap. 22. de Lupis agens, quibus *Lupum Cernarium*, ceu ex eodem genere (vt sibi persuadet) annumerat: *Sunt in eo genere* (Luporum nempe, inquit) *qui Cernarij vocantur, qualem è Gallia in Pompei Magni harena spectatum diximus. Huic, quamuis in fame mandenti, si respexit, obliuionem cibi surrepere aiunt, digressumque quærere alium.* Et lib. 11. cap. 37. *Insatiabilia*, inquit, *animalium, quibus à ventre protinus recto intestino transeunt cibi, vt Lupis Cernarijs, & inter aues, Mergis.* Et quandoquidem Plinius dicit, Lupum Ceruarium illum Pompei magni ex Gallia fuisse allatum, paulò ante dicto lib. 8. huius mentionem fecerat, verum non sub Lupi Ceruarij, sed *Chai* aut *Raphij* appellatione his verbis: *Pompei magni primum Ludi ostenderunt Chaum, quem Galli Raphium vocabant, effigie Lupi, Pardorum maculis.* Vbi obiter hoc noto: Italicum Plinij interpretem iterum lapsum fuisse, cùm hoc animal *Chaum* dictum. *Galliraphium* appellatum scripserit; cùm dicere debuisset, *Gallos* hoc *Raphiũ* vocasse.

Plinio Lynx & Lupus cernarius non idem sunt animal.

Chai & Raphij nomina.

Erit igitur Plinij *Lynx*, minimè ipsius *Lupus Cernarius*, non tam quòd hic Galliam, illa Æthiopiam pro patria agnoscat (poterat enim, dicet quispiam, ex Æthiopia ad Gallos, & ab his ad Romanos transferri; quamuis hoc si fuisset, Plinius non tacuisset:) quàm quòd nominibus discrepent; & hic semel tantum in Ludis Pompeianis visus, illa vulgò frequens fortè Romæ fuerit; hic à voracitate memorabilis, illa à vidēdi acumine celebris extiterit. In ijsdem Pompei ludis comparuerunt alia animalia *Cephi* appellata, ex Aethiopia allata, quorum pedes posteriores pedibus humanis, priores manibus fuerunt similes. Quod animal postea Roma non vidit, vt idem Plinius habet; quod si *Lupus Cernarius* id ipsum natale solum agnosceret, non Gallia, cuius inquilinus saltem fuisset, sed Aethiopia, hoc in loco nominari quoque debuisset.

Cur Lynx Plinio non sit Lupus cernarius.

An ab Aristotele igitur, quid Lupi Ceruarij sint, discemus? Hic lib. 9. cap. 44. *Histor. Anim.* de *Thoibus* loquitur, quos Gaza Lupos Ceruarios vertit. Hæc sunt præceptoris verba à Gaza Latinè reddita: *Thöes igitur*, quos Lupos Ceruarios diximus, inquit Gaza, *hominem diligunt, & neque offendunt neque metuunt valde; pugnant cum Canibus & Leonibus, quò fit, vt nè eodem loco sint Cernarij* (*seu Thöes*) *& Leones. Optimi Cernarij qui minores sunt; genera huius alij duo, alij tria statuunt; plura ijs esse non videntur. Sed vt piscium, auium, quadrupedum genera aliqua, ita Cernarij quoque per tempora immutantur, & colorem diuersum hyeme æstateue trahunt, atque æstate nudi, hyeme hirti reddantur.* Hic Gaza malè ait, *plura ijs genera non videntur*, sufficiebat dicere, *plura non videntur*, cùm reuerà nec sint diuersa genera, nisi quodlibet accidens statim speciem distinguere putaueris, qualia sunt pilosum, & depile esse.

An Thoes Aristotelis sint Lupi ceruarij.

Gaza lapsus.

Hic singulariter ego animaduertendum censeo, cùm dicitur *Thöes cum Leone pu-*

Digitized by Google

MARGARETTE (Mrs. Edward Hopper) (Saint Paul), adult male (Caucasian), 1 specimen, 1 lot; adult female (Caucasian), 1 specimen, 1 lot; male (Caucasian), 1 specimen, 1 lot;

ligero quòd verbum verbo reddens pro *Thoë Thoëm*, & non *Lupum ceruarium*, vt Gaza facit, subſtituerit. Explicatio eius hæc ſequitur: *Ariſtoteles mentionem hic facit animalis, quod Thoëm vocat, de quo in Hiſtoria noſtra ſatis ſcriptum eſt, Lupum ceruarium vocat Theodorus, nos vulgò Lyncem ceruarium dicimus. Plinius in Capite de Lupis, ceruarij facit mentionem, neque eius figuram oſtendit nobis, cùm tamen ſpectaculorum memoriam proderet, mius è Gallia Romam allati. Thoës verò, quaſi aliud animal; Græca voce appellat & alibi eiuſdem libri, & decimo.*

Modo ſui oblitus Lupũ ceruariũ appellat.

Sed ridiculum mehercle, quod tam ſubito ſuiipſius Scaliger oblitus, eodem vaſto ſuo volumine lib. Hiſt. Anim. cap. 35. prout ipſe ea diuidit, particulam hanc explicans: ἀγοί δῶν δὲ ἐμείων καλοῦνται τῶν κυνῶν. *Lupi Ceruarij* (inquit ipſe in tranſlatione) *implentur coïtu & Canes.* Pro *Thoës* non, vt prius, verbo verbum reddidit, ſed ipſum, quem reprehenderat tamen, Gazam ſecutus, *Lupos ceruarios* interpretari, contra ſuammetipſius & Plinij mentem, voluit. Audiamus tamen commentum ipſius: *Alibi docuimus*, inquit, *quare Lupi, cùm tamen nihil Lupi præter auiditatem habeant, vocentur. Ceruarij autem, quia ceruorum hoſtes acerrimi Lynces ſunt, & Oppianus Thoas vocat, quos etiam Plinius Luporum genus eſſe ait. At videtur neque Lupos ceruarios, neque Thoas, neque Lynces, niſi ex aliorum fide, nouiſſe.*

Ab Ariſtotele & Plinio ad alios tranſitur.

Cùm Ariſtotelis igitur & Plinij (quantumuis hi Anteſignani noſtri ſint,) authoritatibus nihil hactenus effectum ſit, inferiores æquum eſt ſcriptores conſulamus, & Solinum inter hos primùm cap. 7., qui *Lynces* inter Luporum genus reponit. Prima igitur in claſſe Lupos reponit ordinarios & vulgò notos, in quibus hoc eſt naturæ miraculum, quòd in cauda eius villus, vt ait, amatorius perexiguus reperiatur; quem ſpontaneo damno abijcit, cum capi metuit, neque enim hic potentiam habere, niſi viuo detrahatur, ſtulte creditur. Secundo ſuccedit loco, *Ceruarius Lupus*, qui hoc ſingulare obtinet, vt poſt longa etiam ieiunia carnes mandens, ſi reſpiciat, obliuiſcatur præſentis copiæ, & quæſitum eat aliam, quam reliquerat, ſatietatem. Tertiò *in hoc genere animalium*, inquit, *numerantur & Lynces, quarum vrinas coïre in duritiem lapidis fatentur pretioſi.* Erant igitur teſte Solino Lynces in genere Luporum, in quo & ceruarij ſunt: ſed cum his non ijdem erunt, ſed ſuæ propriæ ſpeciei *Lynces*. Quare nec hoc euincemus Authore, Lupos *ceruarios* & *Lynces* idem animal eſſe. Fuerit tamen hæc authoritas in cauſa, vt iuniores Scriptores Lynces etiam Lupos ceruarios vocare voluerint.

Quæ Solinus de Lupis ceruarijs habeat.

Solino Lynx & Lupus ceruarius non idem animal.

Aelianus de Lyncibus nihil habet.

Ælianus Lyncum non meminit: *Petrus* tamen *Gillius* huius interpres ex *Oppiano*, ſed malè, *Lynces* facit *Pardalium*, ſeu *Pantherarum* generis, cùm inquit: *Pardalium duplex eſt genus, aliæ enim Lynces nuncupatæ, paruæ quidem contra Lepores comparantur, aliæ maiores in ceruos atque Oryges facilè inſiliunt; eiuſmodi ambo corporis figura ſimiles ſunt, & ſimiliter vtriſque oculi ſuauiter fulgent. Facies vtriſque alacris perlucet, paruum vtriuſque caput. Solus color diſſimilis. Minores quidem rubro, maiores verò croceo ſulphureoque flore diſtinguntur.* Quæ omnia vera eſſe videntur ex mente poetæ Oppiani, præterquam quod Lynces Pardalium ſpecies facit. Sunt enim animalia ſui generis, & cum Pardalibus ſiue Pantheris nihil magis habent ſimilitudinis, quàm cum plurimis alijs differentiſſimis,

Gillius Oppianum non bene citat.

by Google

mis, pellem præbet maculosam. *Albertus* Magnus præter ea, quæ de Thoe scripta sunt, nihil singulare affert. Et *Isidorus* illa, quæ Lupo Ceruario conuenire diximus. *Lynx dictus est*, inquit, *quia in Luporum genere numeratur, bestia maculis in tergo distincta vt Pardus, & similis Lupo.* Data hic operà etiam illa huc inferam, quæ in libro *Horti sanitatis* titulo, ex lib. de *Naturis rerum* citata reperio, & hæc sunt: *Lynx adeò perspicaces oculos habet, vt subtilitate visus etiam solida corpora penetret. Constat enim, quòd oculus in humido situs est, iuxta Philosophum. Tria verò sunt in aqua, scilicet aquea humiditas, diaphanceitas, & lucis perspicuitas, & hanc vltimam communicant cum natura cælesti. Lynx habet linguam serpentis similem, sed maiorem, quam in longitudinem porrigit, & collum circumagit: vngues habet grandes, vnicum fœtum facit, & vrina eius in gemmam duresçit.* Ex qua descriptione liquet, quàm miserè non rarò decipiamur, dum nudis authorum verbis fidem habemus, nec res expendimus ipsas. Quod & hoc in loco vsuenit, cum *Lynci* serpentis lingua tribuitur, quæ Iyngi auiculæ & non Lynci quadrupedi à Natura concessa fuit. Est autem Iynx, si Bellonio assentimur, ex *Picorum* genere, & Aldrouando *Torquilla* vocatur: lingua huic longa est insigni cuspide præmunita. Hanc autem ferunt linguæ aculeo velocissimè exerto transfixas formicas venari. Eodem prorsus modo, emissa instar sagittæ prælonga lingua muscam transfigere Chamæleonem vidi, vti suo loco dicam. Iam similem velle sibi in Lynce quadrupede linguam imaginari, hoc potius somniare, quàm philosophari esset.

Liber de Natura rerum quæ dicat.

Iynx & Lynx confunduntur.

Iyngis Auis lingua serpentina.

Quid igitur? Lyncem in rerum Naturę Vniuersitate nullâ reperiri, sed *Sphingis* instar, *Gryphis*, *Pegasi*, *Hippocentauri*, aut alicuius modo *Chimeræ* à poëtis fictâ, ab otiosis hominibus pictam bestiam autumabimus? Eique non *Æthiopiam* cum *Plinio*, sed cum *Aristophane* νεφελοκοκκυγίαν, aut cum *Thoma Moro Vtopiam* pro patria assignabimus? Vel in solo mentis Intellectu, instar Entium rationis, vt Scholastici loquuntur, èxistentiam obtinere credemus?

An Lynx pro mera Chimæra sit habenda.

O quàm optarẽ ego nunc mihi *Icaro-Menippi* illius apud *Lucianum* alas dari! Non vt his ad Lunam eueherer, sed quò dextræ alæ, quæ aquilina erat, virtute suffultus, eam cernendi vim & acrimoniam acquirerem, quâ, vt *Menippus* in *Luna* orbe constitutus, repente factus *Lynceus*, cuncta quæ in terra sunt, dignoscit homines, feras, ac propemodum etiam culicum nidos; ego *Aquilæ* instar *Lyncem* reperire meam, ac intueri queam; à qua *Lynceos* postmodum mutuando *oculos*, in cætero qui mihi restat Animalium labore, perspicax magis fiam, verequè LYNCEVS. Sapiéter certò, *Plutarchus* opusculo *de Iside & Oriside* omnia bona à DEO petenda esse monet, sed præcipuè *Veritatem*, quòd nihil homo accipere grandius, vel largiri DEVS ipsâ possit augustius. *Cætera enim*, inquit, *DEVS hominibus quidem, quorum sunt indigi, donat. Hanc possidet ipse peculiarem, eaque vtitur.* Et quid ni?

Optantur Aquilę oculi ad Lyncem reperiendam.

Veritas apud solũ DEVM, qui ipsa est veritas.

DEVS omnia nouit,
Quæ sunt, quæ fuerant, quæ mox ventura trahentur.

Siquidem DEVS ipsa est *Veritas*, cuius nos in rebus naturalibus præcipuè, vmbram quandam possidemus, & ad eam contentis quidem oculis ceu sagittarij ad scopum collimamus, at sæpiùs aberramus. Id, siquando mihi euenire contige-

Digitized by Google

contigerit, minimè perturbor, cùm & illos *qui doctrina ſua nobis præluxerunt, adeoque Duces noſtri, ſed non domini* vt Seneca ait, *fuerunt*, tale quid ſæpius paſſos nemo Philoſophantium ignoret.

Etymon Lyncis.

Cùm igitur nomina ſint vmbræ rerum, & ſæpe vocis Etymon habeat neſcio quid reconditæ rei, non miror *Lyncem* à pleriſque recentioribus *Lupum ceruarium* dictum fuiſſe: videntur enim *Lynx* & λύκος, ideſt *Lupus*, aliquid in vocabulo conuenientiæ habere. Germani etiam multi *Lyncem* non *Luchs* modò, ſed etiam *Thierwolf* appellant, hoc eſt animalium quadrupedũ præſertim, *Lupum* ac deuoratorem; vt *Lucium* etiam *piſcium Lupum*, ſeu vaſtatorem, nominamus; quòd in ijs ſtragem non leuem facere ſoleat. Volunt aliqui etiam λύκος, hoc eſt Lupum, ἀπὸ τῆς λύκης id eſt à luce, vt in Lupi hiſtoria me explicaſſe memini, dictũ: quod Etymon, cui conuenientiùs quæſo quàm Lynci, animalium omnium perſpicaciſſimo, adaptari potuit? Sed relinquamus tandem has Veterum tricas, quas extricare non ita eſt facile, non in animalibus modò, ſed plantis quoque, ab illis adeò breuiter & obſcurè deſcriptis, vt in pleriſque quid voluerint, penè ignoretur. In

Fabius Colũna pluribus veterum plantis vitã reſtituit: plurimas nouas prodidit.

qua *Fabius Columna Lynceus* ſpectata Generis Nobilitate & Doctrina conſpicuus iam triginta ferme annis deſudauit, eoque ingenij ſui acumine proceſſit, vt genuinæ *Theophraſti* ac *Dioſcoridis* inſiſtens menti, innumeras ab alijs perperam nominatas plantas, ſpeciei, loco, ac nitori ſuo non modò reſtituerit, ſed plurimas inſuper nouas penitus nobis antea incognitas, publici nunc iuris fecerit.

LYNX NOSTRA.

Ego itaque animal illud, quod hodie *Lupum ceruarium* nominamus, commodiſſimè *Lyncis* nomine inſigniri poſſe cenſeo. Præditum enim omnes fatentur oculis ſplendentibus, & igneo quodam fulgore coruſcis, cum longiſſimè diſſitam prædam oculis viuam ſpeculetur, non Vulturũ more putridum naribus cadauer olfaciat. Hinc ad venationem ſe accingit, Leporibus, Dorcadibus, ac Ceruulis inſilit; nè quid de minorum gentium animalibus dicam. Non

Lupus ceruarius Lyncis nomen optimè meretur.

igitur mirum eſt, ſi vtraque ex proprietate & *Lynx* ob Viſus præſtantiam, & *Lupus ceruarius* ob gulæ auiditatem & rapacitatem ſit dictum.

Et quamuis ego hoc animal viuum nunquam viderim, tres tamen è viuis expreſſas Icones obtineo. Quarum prima ad Illuſtriſs. & Excellentiſs. *Principem Caſium Florentiã*: Altera ab Illuſtriſſimo *Ioanne Caſimiro Comite de Erbach*, ex

Iconestres diuerſæ Lyncis ſeu Lupi ceruarij dicti.

Florẽtina.

Saxonica.

Gazenſis.

Sereniſſimi Saxoniæ Electoris Theriotropheio: Tertia à *Theophilo Molitore* è Carinthia ad me tranſmiſſa fuit, quæ omnes corporis quidem figura & partium ſymmetria ſatis conueniunt, coloribus verò mirè variant. *Florentina* illa quæ magnæ ſtaturæ, vt ex membrorum proportione colligi poterat, fuit, colorem planè ferrugineum ad fuſcam rubedinem vergentem, habebat, nullis penè maculis, præterquam in cruribus & ventre (qui ſimul albicabat) raris ac fuſcis. *Saxonica*, non multo minor, colorem talem referebat, qualem nucum putamina viridia aquæ incocta exprimere ſolent, pectus tamen, venter inferior, & crura pedeſque omnes albebant, maculis vniuerſæ pelli interſperſis nigricantibus. Tertia *Gratienſis* minor ceteris apparebat, pellem ſortita ſubruſſam ſplendicantem, pectus tamen & ventrem ac crura ex rubro albentia habebat punctulis vndique tam in capite quam dorſo plurimis non nigris illis; ſed atrorubentibus commaculatam. Ad huius planè modum coloremque, nuper

apud

Digitized by Google

quod Deus non est corpus, et quod Deus non est in loco, et quod Deus non est in tempore, et quod Deus non est mutabilis, et quod Deus non est passibilis, et quod Deus non est quantus, et quod Deus non est qualis, et quod Deus non est ubi, et quod Deus non est quando, et quod Deus non est situs, et quod Deus non est habitus, et quod Deus non est actus, et quod Deus non est agens, et quod Deus non est patiens, et quod Deus non est relativus, et quod Deus non est substantia, et quod Deus non est accidens, et quod Deus non est universale, et quod Deus non est particulare, et quod Deus non est genus, et quod Deus non est species, et quod Deus non est differentia, et quod Deus non est proprium, et quod Deus non est accidens, et quod Deus non est homo, et quod Deus non est animal, et quod Deus non est sensibile, et quod Deus non est insensibile, et quod Deus non est rationale, et quod Deus non est irrationale, et quod Deus non est mortale, et quod Deus non est immortale, et quod Deus non est risibile, et quod Deus non est irrisibile, et quod Deus non est capax disciplinæ, et quod Deus non est incapax disciplinæ, et quod Deus non est sapiens, et quod Deus non est insipiens, et quod Deus non est justus, et quod Deus non est injustus, et quod Deus non est pius, et quod Deus non est impius, et quod Deus non est fortis, et quod Deus non est timidus, et quod Deus non est temperatus, et quod Deus non est intemperatus, et quod Deus non est liberalis, et quod Deus non est avarus, et quod Deus non est magnificus, et quod Deus non est parvificus, et quod Deus non est magnanimus, et quod Deus non est pusillanimus, et quod Deus non est modestus, et quod Deus non est immodestus, et quod Deus non est prudens, et quod Deus non est imprudens, et quod Deus non est eubulus, et quod Deus non est inconsultus, et quod Deus non est sagax, et quod Deus non est insagax, et quod Deus non est intelligens, et quod Deus non est non intelligens, et quod Deus non est sciens, et quod Deus non est non sciens, et quod Deus non est artifex, et quod Deus non est inartificiosus, et quod Deus non est facundus, et quod Deus non est infacundus, et quod Deus non est grammaticus, et quod Deus non est agrammatus, et quod Deus non est musicus, et quod Deus non est amusus, et quod Deus non est medicus, et quod Deus non est imperitus medicinæ, et quod Deus non est astrologus, et quod Deus non est inastrologus, et quod Deus non est geometra, et quod Deus non est ageometra, et quod Deus non est arithmeticus, et quod Deus non est inarithmeticus, et quod Deus non est dialecticus, et quod Deus non est indialecticus, et quod Deus non est rhetor, et quod Deus non est inrhetor, et quod Deus non est poeta, et quod Deus non est inpoeta, et quod Deus non est historicus, et quod Deus non est inhistoricus, et quod Deus non est philosophus, et quod Deus non est inphilosophus, et quod Deus non est theologus, et quod Deus non est intheologus, et quod Deus non est pictor, et quod Deus non est inpictor, et quod Deus non est sculptor, et quod Deus non est insculptor, et quod Deus non est fabricator, et quod Deus non est infabricator, et quod Deus non est agricola, et quod Deus non est inagricola, et quod Deus non est nauta, et quod Deus non est innauta, et quod Deus non est mercator, et quod Deus non est inmercator, et quod Deus non est venator, et quod Deus non est invenator, et quod Deus non est pastor, et quod Deus non est inpastor, et quod Deus non est miles, et quod Deus non est inmiles, et quod Deus non est rex, et quod Deus non est inrex, et quod Deus non est tyrannus, et quod Deus non est intyrannus, et quod Deus non est dominus, et quod Deus non est indominus, et quod Deus non est servus, et quod Deus non est inservus, et quod Deus non est liber, et quod Deus non est inliber, et quod Deus non est ingenuus, et quod Deus non est ingenuus, et quod Deus non est nobilis, et quod Deus non est innobilis, et quod Deus non est ignobilis, et quod Deus non est ignobilis, et quod Deus non est plebeius, et quod Deus non est inplebeius, et quod Deus non est rusticus, et quod Deus non est inrusticus, et quod Deus non est urbanus, et quod Deus non est inurbanus, et quod Deus non est civis, et quod Deus non est incivis, et quod Deus non est peregrinus, et quod Deus non est inperegrinus, et quod Deus non est indigena, et quod Deus non est inindigena, et quod Deus non est vicinus, et quod Deus non est invicinus, et quod Deus non est alienus, et quod Deus non est inalienus, et quod Deus non est amicus, et quod Deus non est inamicus, et quod Deus non est inimicus, et quod Deus non est ininimicus, et quod Deus non est pater, et quod Deus non est inpater, et quod Deus non est mater, et quod Deus non est inmater, et quod Deus non est filius, et quod Deus non est infilius, et quod Deus non est filia, et quod Deus non est infilia, et quod Deus non est frater, et quod Deus non est infrater, et quod Deus non est soror, et quod Deus non est insoror, et quod Deus non est avus, et quod Deus non est inavus, et quod Deus non est avia, et quod Deus non est inavia, et quod Deus non est nepos, et quod Deus non est innepos, et quod Deus non est neptis, et quod Deus non est inneptis, et quod Deus non est patruus, et quod Deus non est inpatruus, et quod Deus non est amita, et quod Deus non est inamita, et quod Deus non est avunculus, et quod Deus non est inavunculus, et quod Deus non est matertera, et quod Deus non est inmatertera, et quod Deus non est consobrinus, et quod Deus non est inconsobrinus, et quod Deus non est consobrina, et quod Deus non est inconsobrina, et quod Deus non est socer, et quod Deus non est insocer, et quod Deus non est socrus, et quod Deus non est insocrus, et quod Deus non est gener, et quod Deus non est ingener, et quod Deus non est nurus, et quod Deus non est innurus, et quod Deus non est vitricus, et quod Deus non est invitricus, et quod Deus non est noverca, et quod Deus non est innoverca, et quod Deus non est privignus, et quod Deus non est inprivignus, et quod Deus non est privigna, et quod Deus non est inprivigna, et quod Deus non est conjux, et quod Deus non est inconjux, et quod Deus non est uxor, et quod Deus non est inuxor, et quod Deus non est maritus, et quod Deus non est inmaritus, et quod Deus non est vir, et quod Deus non est invir, et quod Deus non est mulier, et quod Deus non est inmulier, et quod Deus non est puer, et quod Deus non est inpuer, et quod Deus non est puella, et quod Deus non est inpuella, et quod Deus non est adolescens, et quod Deus non est inadolescens, et quod Deus non est adolescentula, et quod Deus non est inadolescentula, et quod Deus non est juvenis, et quod Deus non est injuvenis, et quod Deus non est juvencula, et quod Deus non est injuvencula, et quod Deus non est senex, et quod Deus non est insenex, et quod Deus non est anus, et quod Deus non est inanus, et quod Deus non est infans, et quod Deus non est infans, et quod Deus non est parvulus, et quod Deus non est inparvulus, et quod Deus non est parvula, et quod Deus non est inparvula, et quod Deus non est nutrix, et quod Deus non est innutrix, et quod Deus non est nutritius, et quod Deus non est innutritius, et quod Deus non est alumnus, et quod Deus non est inalumnus, et quod Deus non est alumna, et quod Deus non est inalumna, et quod Deus non est pedagogus, et quod Deus non est inpedagogus, et quod Deus non est pedagoga, et quod Deus non est inpedagoga, et quod Deus non est magister, et quod Deus non est inmagister, et quod Deus non est discipulus, et quod Deus non est indiscipulus, et quod Deus non est discipula, et quod Deus non est indiscipula, et quod Deus non est condiscipulus, et quod Deus non est incondiscipulus, et quod Deus non est condiscipula, et quod Deus non est incondiscipula, et quod Deus non est commilito, et quod Deus non est incommilito, et quod Deus non est commilitona, et quod Deus non est incommilitona, et quod Deus non est collega, et quod Deus non est incollega, et quod Deus non est collega, et quod Deus non est incollega, et quod Deus non est hospes, et quod Deus non est inhospes, et quod Deus non est hospita, et quod Deus non est inhospita, et quod Deus non est civis, et quod Deus non est incivis, et quod Deus non est civis, et quod Deus non est incivis, et quod Deus non est peregrinus, et quod Deus non est inperegrinus, et quod Deus non est peregrina, et quod Deus non est inperegrina, et quod Deus non est indigena, et quod Deus non est inindigena, et quod Deus non est indigena, et quod Deus non est inindigena, et quod Deus non est vicinus, et quod Deus non est invicinus, et quod Deus non est vicina, et quod Deus non est invicina, et quod Deus non est alienus, et quod Deus non est inalienus, et quod Deus non est aliena, et quod Deus non est inaliena, et quod Deus non est amicus, et quod Deus non est inamicus, et quod Deus non est amica, et quod Deus non est inamica, et quod Deus non est inimicus, et quod Deus non est ininimicus, et quod Deus non est inimica, et quod Deus non est ininimica, et quod Deus non est pater, et quod Deus non est inpater, et quod Deus non est mater, et quod Deus non est inmater, et quod Deus non est filius, et quod Deus non est infilius, et quod Deus non est filia, et quod Deus non est infilia, et quod Deus non est frater, et quod Deus non est infrater, et quod Deus non est soror, et quod Deus non est insoror, et quod Deus non est avus, et quod Deus non est inavus, et quod Deus non est avia, et quod Deus non est inavia, et quod Deus non est nepos, et quod Deus non est innepos, et quod Deus non est neptis, et quod Deus non est inneptis, et quod Deus non est patruus, et quod Deus non est inpatruus, et quod Deus non est amita, et quod Deus non est inamita, et quod Deus non est avunculus, et quod Deus non est inavunculus, et quod Deus non est matertera, et quod Deus non est inmatertera, et quod Deus non est consobrinus, et quod Deus non est inconsobrinus, et quod Deus non est consobrina, et quod Deus non est inconsobrina, et quod Deus non est socer, et quod Deus non est insocer, et quod Deus non est socrus, et quod Deus non est insocrus, et quod Deus non est gener, et quod Deus non est ingener, et quod Deus non est nurus, et quod Deus non est innurus, et quod Deus non est vitricus, et quod Deus non est invitricus, et quod Deus non est noverca, et quod Deus non est innoverca, et quod Deus non est privignus, et quod Deus non est inprivignus, et quod Deus non est privigna, et quod Deus non est inprivigna, et quod Deus non est conjux, et quod Deus non est inconjux, et quod Deus non est uxor, et quod Deus non est inuxor, et quod Deus non est maritus, et quod Deus non est inmaritus, et quod Deus non est vir, et quod Deus non est invir, et quod Deus non est mulier, et quod Deus non est inmulier, et quod Deus non est puer, et quod Deus non est inpuer, et quod Deus non est puella, et quod Deus non est inpuella, et quod Deus non est adolescens, et quod Deus non est inadolescens, et quod Deus non est adolescentula, et quod Deus non est inadolescentula, et quod Deus non est juvenis, et quod Deus non est injuvenis, et quod Deus non est juvencula, et quod Deus non est injuvencula, et quod Deus non est senex, et quod Deus non est insenex, et quod Deus non est anus, et quod Deus non est inanus, et quod Deus non est infans, et quod Deus non est infans, et quod Deus non est parvulus, et quod Deus non est inparvulus, et quod Deus non est parvula, et quod Deus non est inparvula, et quod Deus non est nutrix, et quod Deus non est innutrix, et quod Deus non est nutritius, et quod Deus non est innutritius, et quod Deus non est alumnus, et quod Deus non est inalumnus, et quod Deus non est alumna, et quod Deus non est inalumna, et quod Deus non est pedagogus, et quod Deus non est inpedagogus, et quod Deus non est pedagoga, et quod Deus non est inpedagoga, et quod Deus non est magister, et quod Deus non est inmagister, et quod Deus non est discipulus, et quod Deus non est indiscipulus, et quod Deus non est discipula, et quod Deus non est indiscipula, et quod Deus non est condiscipulus, et quod Deus non est incondiscipulus, et quod Deus non est condiscipula, et quod Deus non est incondiscipula, et quod Deus non est commilito, et quod Deus non est incommilito, et quod Deus non est commilitona, et quod Deus non est incommilitona, et quod Deus non est collega, et quod Deus non est incollega, et quod Deus non est collega, et quod Deus non est incollega, et quod Deus non est hospes, et quod Deus non est inhospes, et quod Deus non est hospita, et quod Deus non est inhospita, et quod Deus non est civis, et quod Deus non est incivis, et quod Deus non est civis, et quod Deus non est incivis, et quod Deus non est peregrinus, et quod Deus non est inperegrinus, et quod Deus non est peregrina, et quod Deus non est inperegrina, et quod Deus non est indigena, et quod Deus non est inindigena, et quod Deus non est indigena, et quod Deus non est inindigena, et quod Deus non est vicinus, et quod Deus non est invicinus, et quod Deus non est vicina, et quod Deus non est invicina, et quod Deus non est alienus, et quod Deus non est inalienus, et quod Deus non est aliena, et quod Deus non est inaliena, et quod Deus non est amicus, et quod Deus non est inamicus, et quod Deus non est amica, et quod Deus non est inamica, et quod Deus non est inimicus, et quod Deus non est ininimicus, et quod Deus non est inimica, et quod Deus non est ininimica,

1801, 1802 Sale, 1803 Sale, 1804 Sale, 1805 Sale, 1806 Sale

Keith. Keith is a parish in the county of Banff, 4 miles south-east from the town of Banff, and 5 miles north-west from the town of Cullen. It is bounded on the north by the parish of Boyndie, on the east by the parish of Cullen, on the south by the parish of Mortlach, and on the west by the parish of Rathven. Its greatest length from north to south is 6 miles, and its greatest breadth from east to west is 5 miles. The parish contains 18,000 acres, of which 1,000 are arable, 1,000 are under wood, and the rest is moor and pasture. The soil is generally light and sandy, and the subsoil is gravel. The parish is well watered by the river Isla, which flows through it from south to north, and by several small streams. The river Isla abounds with salmon and trout. The parish is well wooded, and the woods are chiefly of oak, ash, elm, and beech. The parish is well cultivated, and the crops are chiefly oats, barley, and potatoes. The parish is well supplied with roads, and the roads are in good repair. The parish is well supplied with schools, and the schools are in good repair. The parish is well supplied with churches, and the churches are in good repair. The parish is well supplied with manses, and the manses are in good repair. The parish is well supplied with glebes, and the glebes are in good repair. The parish is well supplied with stipends, and the stipends are in good repair. The parish is well supplied with poor's funds, and the poor's funds are in good repair. The parish is well supplied with public buildings, and the public buildings are in good repair. The parish is well supplied with private buildings, and the private buildings are in good repair. The parish is well supplied with inhabitants, and the inhabitants are in good repair. The parish is well supplied with cattle, and the cattle are in good repair. The parish is well supplied with horses, and the horses are in good repair. The parish is well supplied with sheep, and the sheep are in good repair. The parish is well supplied with pigs, and the pigs are in good repair. The parish is well supplied with poultry, and the poultry are in good repair. The parish is well supplied with bees, and the bees are in good repair. The parish is well supplied with fish, and the fish are in good repair. The parish is well supplied with game, and the game are in good repair. The parish is well supplied with wild animals, and the wild animals are in good repair. The parish is well supplied with birds, and the birds are in good repair. The parish is well supplied with insects, and the insects are in good repair. The parish is well supplied with reptiles, and the reptiles are in good repair. The parish is well supplied with amphibians, and the amphibians are in good repair. The parish is well supplied with molluscs, and the molluscs are in good repair. The parish is well supplied with crustaceans, and the crustaceans are in good repair. The parish is well supplied with worms, and the worms are in good repair. The parish is well supplied with zoophytes, and the zoophytes are in good repair. The parish is well supplied with plants, and the plants are in good repair. The parish is well supplied with trees, and the trees are in good repair. The parish is well supplied with shrubs, and the shrubs are in good repair. The parish is well supplied with flowers, and the flowers are in good repair. The parish is well supplied with fruits, and the fruits are in good repair. The parish is well supplied with vegetables, and the vegetables are in good repair. The parish is well supplied with grains, and the grains are in good repair. The parish is well supplied with seeds, and the seeds are in good repair. The parish is well supplied with roots, and the roots are in good repair. The parish is well supplied with stems, and the stems are in good repair. The parish is well supplied with leaves, and the leaves are in good repair. The parish is well supplied with flowers, and the flowers are in good repair. The parish is well supplied with fruits, and the fruits are in good repair. The parish is well supplied with seeds, and the seeds are in good repair. The parish is well supplied with roots, and the roots are in good repair. The parish is well supplied with stems, and the stems are in good repair. The parish is well supplied with leaves, and the leaves are in good repair.

indulgentes in rebus ſæpe minutulis magnos viros carpunt: hoc eſt, dum ſingulis pene cum ſyllabis commorantur, nullum calumniãdi finem faciunt. Quod idem alibi Quintilianus diſertè ſic improbat: *Omiſſa rerum (qui nerui ſunt in cauſis) diligentia, quodam inani circa voces ſtudio feneſcunt.* Si igitur rei ſtudioſus res præ manibus ipſas habeat, conſultius longè faciet, ſi verba rebus aptet, quam ſi extrinſecus res alias arceſſat, quibus hæc verba conueniant. Notantur recẽtiores quidã Critici.

Nos interea Lyncem noſtram habemus, quam hoc nomine ab VRBE & orbe hodie condecorari nouimus, nec tanti refert, ſi vel ab Ariſtotele minùs exactè deſcripta fuerit, vel ei de natali ſolo cõtrouerſia moueatur. Hæc duabus maximè pollet facultatibus quæ in Lynce quoque laudãtur, vidẽdi acumine & voracitate. Nec nouum eſt Aethiopicum animal poſſe ſimul & Europæũ eſſe, cùm plurima eadem animalia in nouo & vetere orbe naſcantur. Ex Galeno profectò docuimus, non fuiſſe adeò rarum in Italia & Græcia Lyncem; vt monſtri loco haberetur. Et quid, ſi forſan Plinius ignorauit, Lynces in Italia reperiri; certè non fuſſe adeò in hac mundi parte frequentes, niſi in *Liguria* Sabaudis finitima, & apud Rhætos. Et forſan quod animal Plinius *Chaum*, aut *Raphium* vocat, aut *Lupum Ceruarium*, Lynx fuerit Gallorum, ab Aethiopica non parum diſcrepans, cum & ego duas Germanicas iam ſuprà notatas ab eodem colore, differentes ſufficienter oſtenderim: Lynx noſtra meretur hoc nomen. Lynx Galeni tẽpore videtur frequens fuiſſe.

Hìc alias poteram, & plures ſubnectere cauſas,

Quibus *Lupum ceruarium* noſtrum veram *Lyncem* eſſe, aſtruerem: quamuis ſupra propoſitis, ex Plinio præſertim, dubijs reſpondere, qui rem ipſam fortaſſis minus bene intellexit, non adeò de nihilo ſit. Libet itaque totum negotium paucis verbis proponere, &, ſi licet, arbitrario etiam iure componere, auctoritate maximè, & ſententia Illuſtris viri *Ioannis Bouar de Baiz Liberi Barenis* quæ in Geſnerianis deſcriptionibus Animalium exſtat. Vbi idem Baro monet Lyncem Indicam vel Africanam, cuius Plinius meminerit, multùm à noſtro Lupo ceruario differre. *Qui noſter cùm ſit maximus*, inquit, *vix attingit mediocrem Lupum magnitudine. Iſta, verò Conſtantinopoli depicta ferocem atque ingentem beſtiam oſtendit. Praterea iſtorum noſtrorum Luxorum, qui in Moſchouia, Lituania, Ruſſia, Polonia, Hungaria, Germania capiuntur, rari ſunt admodum inſignibus maculis in dorſo conſperſi, ſed in ventre tantum: Scotia tamen & Suecia mittit omnium pulcherrimos. Iſti verò de quibus loquor, ſunt maculis tam in dorſo, quàm ventre, aliſque membris pleni; nec ſunt adeò villoſi & delicati, vti noſtrates; cùm habeant pilos aſperos, ſetoſos & breues. Inſuper noſtrorum macula ſunt rotunda: iſtorum verò triangulares & ſimiles folio vocato Kliblat, hoc eſt Trifolio.* Reſpondetur ad Plinium.

Atque hæc, de dubijs conceſſa eſt optio nobis.

Si cui verò hæc minus arrident, virũ ſe præſtet ac meliora reponat; quæ tantùm abeſt, vt aſpernaturi ſimus, vt grato ea nos animo acceptaturos promittamus.

Sed quando abſolutis tricis tandẽ concludẽdum eſt, in quà animantiũ claſſe Lyncem ego collocandam exiſtimem, more meo atque inſtituto id deinceps explicabo. *Lyncem* plerique *Lupum Ceruarium eſſe*, & in *Luporum* genera reponendã audacter pronũciant & credunt. Ego tamen cũ *Lupo Lyncem* non magis congenerem ſtatuo, quam cũ Cane Felem. Vt enim ſuperius cũ Cane Lupũ coniunxi, ſic In qua animalium claſſe Lynx ſit ponenda.

Ход работы. Для работы с прибором необходимо подготовить 0,1 М раствор $CaCl_2$ и 0,1 М раствор $NaHCO_3$. Для этого в мерную колбу на 100 мл помещают 1,11 г $CaCl_2$ и 0,84 г $NaHCO_3$, растворяют в небольшом количестве дистиллированной воды, доводят объем раствора до метки и перемешивают. Затем в мерную колбу на 100 мл помещают 0,84 г $NaHCO_3$, растворяют в небольшом количестве дистиллированной воды, доводят объем раствора до метки и перемешивают. Для работы с прибором необходимо подготовить 0,1 М раствор $CaCl_2$ и 0,1 М раствор $NaHCO_3$. Для этого в мерную колбу на 100 мл помещают 1,11 г $CaCl_2$ и 0,84 г $NaHCO_3$, растворяют в небольшом количестве дистиллированной воды, доводят объем раствора до метки и перемешивают. Затем в мерную колбу на 100 мл помещают 0,84 г $NaHCO_3$, растворяют в небольшом количестве дистиллированной воды, доводят объем раствора до метки и перемешивают.

Для работы с прибором необходимо подготовить 0,1 М раствор $CaCl_2$ и 0,1 М раствор $NaHCO_3$. Для этого в мерную колбу на 100 мл помещают 1,11 г $CaCl_2$ и 0,84 г $NaHCO_3$, растворяют в небольшом количестве дистиллированной воды, доводят объем раствора до метки и перемешивают. Затем в мерную колбу на 100 мл помещают 0,84 г $NaHCO_3$, растворяют в небольшом количестве дистиллированной воды, доводят объем раствора до метки и перемешивают. Для работы с прибором необходимо подготовить 0,1 М раствор $CaCl_2$ и 0,1 М раствор $NaHCO_3$. Для этого в мерную колбу на 100 мл помещают 1,11 г $CaCl_2$ и 0,84 г $NaHCO_3$, растворяют в небольшом количестве дистиллированной воды, доводят объем раствора до метки и перемешивают. Затем в мерную колбу на 100 мл помещают 0,84 г $NaHCO_3$, растворяют в небольшом количестве дистиллированной воды, доводят объем раствора до метки и перемешивают.

Proceedings Soc. Ant., 1902.

The Marquis of Cerralbo has published a fine collection of objects found in the cave of Altamira, and has given a description of the cave and its contents. The cave is situated in the province of Santander, in the north of Spain, and was discovered by Don Marcelino Sanz de Sautuola in 1875. It was not, however, until 1879 that the first objects were found in it. Since then it has been explored by many archæologists, and has yielded a large number of objects of the Palæolithic period. The cave consists of a long gallery, with numerous side chambers and passages. The walls and roof are covered with paintings and engravings of animals, chiefly bison, horses, deer, and boars. The objects found in the cave include flint implements, bone and horn tools, and ornaments. The flint implements are mostly of the Solutrean and Magdalenian types. The bone and horn tools include harpoons, spear-points, and needles. The ornaments include perforated shells and teeth. The paintings and engravings are executed in black, red, and yellow pigments, and are remarkable for their naturalistic style and their fine execution. They are among the most important examples of Palæolithic art that have been discovered.

ſæpè laudato Principe *Friderico Ceſio* inſtitutæ Academiæ & Cõſeſſui iam dudũ adiunctus,& hoc vnum cum ſocijs annitor,vt Lyncis inſtar animalis perſpicaciſſimi,non præmeferam quidem plus alijs ſàpere & videre; ſed conatum omnem adhibere,vt ſi quid forſan tot ſæculorum doctiſſimos viros, vel temporis iniurià,vel experimenti inopià impeditos præterijt; vel nimia de ſuperiorũ hominum auctoritate,cõcepta opinio credulos magis reddidit; ego ſaltem alijs indicium faciam,& ad Veri nucleum facilius eruendum,detectis & reiectis corticibus,aditum liberis hominibus, & nullo ſectæ alicuius Philoſophicæ præiudicio addictis,parem.

Quando Lynx(ſiue noſtra,ſiue Antiquorũ tandem ea ſit)clariſſima & acutiſſima videndi acie præditum animal,huic LYNCEORVM *Academia* nomẽ dederit;illa inquã,à qua perſpicaciſſimus is ſiderũ ſpeculator & ſubterraneorũ detector *Lynceus*,& cõplures alij nomẽ mutuũ cęperũt.Hoc enim *Academici Lyncei* ſolũ ſatagunt, vt non tã corporis,quàm mẽtis oculis eò progrediãtur, vt in Phyſicis præſertim ac Mathematicis ſtudijs nõ plus,ſed meliùs quid ſcire poſſint.

Qui olim oculorum acie plurimum valuerint.

Neſcio tamen an fabulis annumerem,an Veteres reuera crediditſe mihi perſuadeã,quod Plutarchus *libello aduerſus Stoïcos* memorat, *Lynceum* illũ oculorum acie Quercus & ſaxa penetraſſe. Et Plinius,*Strabonem* quendã nomine ex Promõtorio Sicilię Lilybęo exeuntis è portu Carthaginis claſſis,nauium numerum vidiſſe,& dixiſſe. Qui & de *Callicrate* habet,quod ex ebore formicas tã paruas fecerit,vt earum partes à cæteris diſcerni nõ poſſent.De *Myrmecide* quoque,qui ex eadem materia quadrigam fabricarit,quam ala Muſcæ integerer. Ego quouſq. *Teleſcopio* ſuo *Galileus Galilæi Lynceus* in nouis aſtris reperiendis penetrauerit, Elegia quadam mea olim cecini,quam hoc concluſi epiphonemate.

O audax factum, penetraſſe adamantina cæli
Mœnia, CRYSTALLI tam fragili auxilio!

Quæ verò *Microſcopium* præſtare poſsit partim dixi;partim iã dicturus ſum. Veruntamen hæc omnia oculorum adiumenta dici poſſunt. Habemus tamẽ & nos *Germani* noſtros *Myrmecides* & *Callicrates*. Rem memoria vti dignã, ita fide pene carentem hìc narrabo. Fui antè quatuor hos dies in ædibus Domini *Ioannis Caroli Schad a Mittelbtbrach* antiquæ nobilitatis & priſcę fidei ac virtutis viri,Sereniſsimo Electori Palatino Duci Bauariæ Maximiliano, poſt Cęſarẽ Patrię cõmunis Germanię noſtrę Patri, à Cõſilijs & intimo Cubiculo; hìc de nouo quodã *Myrmecide Oſwvaldo Nerlingero Sueuo* Torni artifice,ea artis miracula narrauit, quę cùm ego audiui(vt verũ fatear)inter credendi temeritatẽ,& explodẽdi negãdiq. pudorem medius planè hæſi; donec manus meæ oculatæ factæ crederent tandem,quod videbant. Monſtrauit is nobis granum piperis, magnitudine ſua paruulum vix Piſum adæquans, innixum pediculo, & clauſum operculo artificiosè ex ebore laboratis. Erat autem poculi inſtar ipſum quoque granum ſubtiliſsimo ferro ad tornum excauatum. Et hoc vna ex parte menſæ ſtabat. Altera ex parte cumulus iacebat caliculorum ſeu ſcyphulorum ex ebore itidem per Tornum lynceorum acumine oculorum fabrefactorum, ad formam inquam calicum. Superior enim pars lata & caua, pes ſimiliter latiuſculus, pars inter hæc poſita gracilis ac tenuis. Horum aliquot caliculo-

Hiſtoria ferè incredibilis, veriſsima tamen de viſus acumine in quodam Germano.

Oſwvaldus Nerlinger Tornator artificioſiſsimus.

Granũ piperis Torno excauatũ recipit mille ſexcẽtos alios caliculos ex ebore Torno laboratos.

rum

rum meo *Microſcopio* ſuppoſui, illi nempe tubo optico, qui res minimas, quaſi maximæ eſſent, apparere mentitur. Et quilibet horum ſcyphulorum ſub craſſitie & longitudine extremi articuli, auricularis digiti, qui in viro eſt mediocris ſtaturæ, nobis viſus fuit. Conſumpſimus duas integras numerando horas, donec ad mille ad ducẽtos caliculos perueniſſemus, quos omnes ad vnum grano iſti piperis excauato indidimus, nec cauitatem illam impleuimus, quæ proquadringentis alijs ſuffecit quos idem *Dominus Schad* poſtmodũ cõmodè immiſit.

Memini adhuc puero mihi hunc decantatum iocum, in nouo ſcilicet orbe Apes eiuſdem cum ouibus noſtratibus magnitudinis reperiri. Tum ego, & quanta, inquam, ibi aluearia eſſe debebunt? Eiuſdem, reſpondit fabulator, molis cum noſtris. At quì, inquam ego, egredi & ingredi Apes tantæ poterunt? Hanc ait ille, curam ipſis relinquo. Hoc ipſum nunc aliquis mihi forſan obiecerit diſquirens, quomodò mille ſexcenti caliculi, quorum quilibet minimi digiti articulum ſub microſcopio æquabat, aut imponi, aut extrahi potuerint. Verùm hic hallucinatio viſus dubitationem excuſat. Nam reuera tam minuti ſunt hi ſcyphuli, vt aciem noſtram ferè effugiant; magiſtri verò & artificis illius Germani obtutui maiores patuerunt, cum omnibus his certam ac legitimam ſuam formam calicis attribuerit: imò (quod mirabilius) limbum ſingulorum auro etiam obduxerit. Confecit & aliud ſimile è grano piperis pocillum, pede & operculo ex auro ornatum, in quod indidit pocula alia parua, ſeu ſimiles caliculos ex puriſſimo auro ad tornum politos, non mille quidem, ſed trecentos; auri enim materia, non ſimiliter vt eboris artificioſæ manui & inſtrumentis obedit: quod ipſum Sereniſſ. Elector & Dux Bauariæ in Pinacotheca ſua, cum alijs Naturæ & artis theſauris, cuſtodit. Crediderim hinc facile, noſtrum *Microſcopium* rem ſibi ſubiectam pluſquam triginta mille vicibus, in triplici illa corporum dimenſione, multiplicare, & oculo noſtro ſpectandam exponere. Neque enim viginti grana piperis eius magnitudinis, quæ in hoc excauato fuerat, ſimul iuncta æquabunt illam, quæ oculo noſtro, ex minimo atq. vnico caliculo ſuppoſito illi *Microſcopio*, apparet. Hunc ergo *populatem* noſtrum *Tornatorem* non *Myrmecidæ* & *Callicrati* parem modò, ſed longe præferendum, & dignum planè cuius nomen immortali famæ conſignetur. exiſtimo.

Aliud granũ piperis, quo trecenti caliculi ex puro auro tornati claudebantur.

Microſcopium multiplicat rẽ obiectam tricies millies.

Germanus Tornator ſuperat Callicratem & Myrmecidem.

Et quoniam curioſum lectorem ſum nactus, non metuo, nè mihi ſuccenſeat, ſi rara quædam Naturæ (vt ita dicam) miracula, quæ in hoc nobiliſſimo viro *Ioanne Carolo Schad* obſeruaui, hic in Medicorum ſaltem gratiam recẽſeam. Agit hic ætatis ſuæ annum iam ſexageſimum & ſeptimũ; iſque ad annum ætatis ſexageſimum quintum vini abſtemius vixit, iamq. à duobus annis illud nec cũ voluptate, nec cum nauſea, bibit. Conſuetum huic eſt, vt integris ſæpe octo aut decem diebus, à potu omni abſtineat. Hoc mirum magis, cùm ante annos quinq. iterũ Romam veniſſet, & medio Septẽbris *Monachium* ab VRBE proficiſceretur, quò ad finem tandẽ Octobris peruenit, toto ipſum exacto ſeſquimenſe, nũquam omnino bibiſſe, nec ſitim quidem vnquã paſſum fuiſſe. Hoc autẽ ego fructibus, qui eo anni tẽpore frequentes ſunt, & quibus ipſe mirè delectatur, plurimùm exitatis tribuo. Et, à vino etſi toto vitæ ſuæ curriculo ferè abhorruit, abſtinuitque; tam rubicunda tamen eſt facie, & ſanguine ita florido vegetus, vt ad

In Nobili viro rara quędã Naturæ dona.

Digitized by Google

annũ vſque ætatis ſexagemũ quintum, bis in anno, autumno ſcilicet ac vere ſemel à vena baſilica dextra, ſemel à ſiniſtra, ſanguinem ſibi extrahi curauerit; id quod nunc quoque facere aſſolet, verùm ſemel tantum in anno, & ad vnius libræ ferme ſemper quantitatem. Quæ eò magis mihi cognita ſunt & explorata, quod duobus hiſce poſtremis annis ipſi medicinam facio.

In America nullæ ſunt Lynces ſeu Lupi ceruarij.

At neque *Lyncem* ſiue Antiquorum, ſiue Recentiorum eſſe expreſſum hìc animal, ſole clarius eſt. Tùm quia enarratis, quæ in *Lynce* iam deſcripta fuerunt, ſignis & proprietatibus haudquaquam reſpondet; tum quia in *America F. Gregorius* huiuſmodi *Lynces* ſiue *Lupos ceruarios* quorum ipſi, vt varias pelles, ita coloribus aliquot depicta ectypa commõſtraui) minimè reperiri, mihi prorſus affirmauit.

Quo tandem igitur nomine hoc animal rectè nuncupabimus? *Arduum eſt*, inquit Seneca, *de ijs quæ coniectura ſequenda ſunt, aliquid certi promittere*. Ego tamen non eſſe aliud animal certus ſum, quam illud quod communiter nos *Catum Pardum* appellare ſolemus, qui Americanis *Catus montanus* nominatur: non paruum illum Catum ſilueſtrem ferumuè intelligens, qui illis ac nobis æquè frequentiſſimus; ſed corpore prorſus maiorem, & pelle differentem maculis item quamplurimis nigricantibus conſperſà, quem & *Pardum* ac *Leopardum* quamplurimi appellant. Habet is colorem talem, quem ſuo quoque Hiſpani idiomate *colorem Pardum* dicunt, & eſt ex griſeo, fuſco ruffoque mixtus; frequentibus etiam nigricantibuſque maculis diſtinctus apparet. Ea magnitudo plerunque ipſi eſt, vt altitudine duos ſuperet palmos, longitudine quatuor attingat, & rarò excedat. Hoc etiam à Pantheris Tigribuſque diſtinguitur, quod pilum non hirtum, ſed mollem ac lanoſum, noſtrarum inſtar Felium ferme habeat, ex qua commodè hic confici manicas illas vidimus vtrinque apertas, brumæ tempore inſerendis ac confouendis manibus aptas (*manichotti* vocant Itali) quæ pretio ſuo ad pelles *Lyncum* Orientalium nunquam aſcendunt; quod colore minùs grato non adeò probentur.

Animal de quo iã tractamus, eſt Catus Pardus Americanus.

Magnitudo maioris ſed non maximi Canis.

Pili lanoſi.

Animal hoc *Americanum*, cum *Africano*, quod in Italia non rarò viſitur, apprimè conuenit. F. *Gregorius* noſter *de Bolivar* ait, non illa eſſe crudelitate, qua *Tigres*, *Leones*, & *Panthera* ſunt *Americana*: nec maiores beſtias aggredi, ſed minores tantum; arbores etiam confeſtim aſcendere, magnis ibi alitibus inſidiari, imò ad villas & ruſticorum tuguria accedere, Vulpiumque inſtar gallinas ſuffurari. A lædendis verò hominibus, niſi incitatum, abſtinere: quos maximè potius timet, & ab his in fugam facilè vertitur. Frequens in ſiluis reperitur, & Cati, vt domeſtici quoquomodò effigiem, ita Felinos mores aliquatenus videtur imitari.

Non ea eſt crudelitate qua Tigres, Leones & Pantheræ.

Homines timet potius, quàm offendit.

Leopardi Africani.

Inuenio in *Ioannis Leonis* nona *deſcriptionis Africa* parte. *Leopardos* in *Barbaria* ſiluis reperiri, & eſſe beſtias fortes ac crudeles (ſic enim Africani quoque Leones ferocitate Americanos ſuperant) homini tamen nequaquam nocere, niſi contingat (& rarius quidem) hunc aliquo anguſto loco beſtiæ obuium fieri, vbi ei non poſſit de loco cedere; aut ſi illam prouocet, aliamuè illi moleſtiam inferat; tunc enim humanam in faciem, quod noſtræ quoque Feles factitant, inſiliunt, & vnguibus tantum carnis abripiunt, quantum comprehendere illis

Digitized by Google

lis possunt. Armentis vix damnum vllum inferunt, acerrimi tamen Canum hostes habentur. Fatetur in Itinerario suo *Ios. Barbarus Venetus*, se in *Ecbatana* Ciuitate maioris *Mediæ* Metropoli, nunc *Tauris* dicta, *Leonzam* catena vinctam à magistro suo ad spectaculum ductam vidisse, animal Leænæ simile, sed pilo purpureo, virgis nigris transuersim distincto, capite similiter rubro, maculis nigris albisque variegato, ventre albo, cauda Leoni simili, ferocia non vulgari: ita, vt cùm in eius præsentia *Leo* comparuisset, in hanc quin *Felis* instar alacri saltu prorumperet, à custode vix prohiberetur.

Leõza quale animal.

Ex hac descriptione eam forsan quis non ineptam coniecturam duxerit, *Leonzam*, Italico vocabulo sic dictam, Antiquorum Tigrem esse, cùm non *orbiculatis maculis*, sed *Virgatis* (quod Tigrium veterum proprium esse diximus) *fascijs Leonza* dicta pingatur.

Videtur cũ veterũ Tigre conuenire.

Leonzas etiam *Aloysius Cadamustus* à *Leopardis* separat, quando à Regno *Senega*, apud Nigritas, reperiri ait *Leones, Leonzas, & Leopardos*. Quid autem per *Leonzam* authores propriè intelligant, non ita manifestum est. Iam diximus videri Antiquorum Tigrem: *Americam* tamen incolentes *Europæi Leonzam* vocant, quæ proprie *Panthera est*, & non *Tigris*. Et si Leonzæ, seu Onzæ, vel Vnciæ figuram in Gesnerianis descriptionibus intuemur, videtur etiam illud animal esse, quod iam *Catum Pardum* diximus; si verò descriptionem *Ioannis Caij*, quæ ibi exstat, legimus, diuersum adhuc animal ab eo, quod in Icone deformatum, videbitur. Alij non dubitant *Lyncem* esse *Lonzam*, quasi hoc vocabulum barbarum ex Lynce sit deriuatum. Ita omnia confusissima apud varios auctores, nomina varia & vocabula pro arbitrio suo vsurpantes leguntur. Et Veteres quidem præter indagandi laborem, & sedulum posteros iuuandi studium, Lynceis vix aliud quicquam affirmati reliquerunt.

Pãthera vocatur Leõza ab Hispanis in America.

Videtur etiam ad *Catũ Pardum* posse reduci.

Alijs à Lynce videtur deriuari.

Huiusmodi Catum Pardum ante annos quindecim in *Cardinalis Cæsij Patrui* iam sæpè laudati *Principis Cæsij* Aula, eiusdem scil. *Principis* prope *Vaticanum* palatio, pulcherrimarum Antiquitatum, Inscriptionum & statuarum copia celeberrimo, conspexi magnitudine molossi Canis cauea minime inclusum, sed catenæ illigatum, quinimò non rarò eadem solutum cicurem adeò, vt præterеuntibus, ad ipsumque accedentibus nihil detrimenti inferret. Erat hic pilo pelleque (præterquam quod plurimis nigris maculis esset conspersa) & facie Felibus nostris omnino simili. Ludouicus Cescharinus ætate & aspectu venerandus, moribus amabilis, doctrina conspicuus, iudicio & longa medendi experientia præstans, quo ægrotans ego Medicus, Medico feliciter vtor, sæpe mihi narrauit, dum in Heri sui comitatu, Cardinalis scilicet *Sfortiæ*, Serenissimos *Medicæos* Principes non rarò in Venatione sequeretur, Leopardum, siue huiusmodi Catum Pardum vidisse adeò mansuetum effectum, vt eodẽ cum Magistro suo vel custode equo veheretur, qui cùm in siluis Capreolum aut Leporem obuium habuisset, demissum tribus maximis saltibus bestiam pletumque assecutum: vbi autem illa elapsa fuisset, perstitisse hunc, nec Canis instar vlterius progressum fuisse, sed ad equum ac dominum suum spe frustratum redire consueuisse.

Cati Pardi feritatem plerunque deponunt.

Ludouicus Cescharinus celeberrimus Romæ Medicus.

Catus Pardus Venationi inseruit.

De *Lyncurio* quin Corollarij loco aliquid addam, præterire minimè possum.

Lyncurij

Digitized by Google

Lyncurij itaque voce Theophraſtus & Diocles gemmam adeò duram nobis deſcripſerunt, vt exſculpi etiam poſſit. Apud Plinium *Demoſtratus* Succinum ita appellauit: *Lyncis Lapis* tertio eſt loco pharmacopolis omnibus hodie notiſſimus, qui fractus tanquam ex centro ad peripheriam deductos radios oſtendit. Alij demum *fungiferum lapidem* nobis pro Lyncurio venditant. Omnes hi ferme ex Lyncis vrina in terram defoſſa naſcendi principium ſumpſiſſe creduntur.

Andreas Cæſalpinus, lib. 2. Metallicor. cap. 45. Ex *Euace* lapidem Lyncis dicit illum eſſe, quem hodie fungiferum appellamus, cum Theophraſtus quoque dicat Lyncurium fungos ferre. Hunc Euax, vt ait Cæſalpinus, ex vrina Lyncis mieta in montibus, & in lapidem coagulata originem trahere ſcribit: valere contra dolorem ſtomachi, Icteritiam, & fluxus ventris. De hoc *Hermolaus* ita habet: *Oritur fungus & e ſaxo, id eſt lapide Lyncurio ſiue Lynceo vulgari voce dicto, admirabili natura: praciditur hic in eſum, & alius ſubnaſcitur anno toto: pediculi pars duratur in ſilicem, atque ita ſemper creſcit lapis reſtibili facunditate, nec credidimus antequam domi natos ita manducaremus.* Idem Cæſalpinus plantarum lib. 3. cap. 45. *Fortè huiuſmodi lapis*, inquit, *ex corticibus Populi ſit aliquid conferente vrina Lyncis. Tradit enim Dioſcorides corticem tam albæ, quam nigræ Populi, ſegetibus ſtercoratis inſperſum fungos vtiles innocenteſque toto anno ferre.*

Lyncurij lapidis vires.

De hoc quid mihi perſpectum ſit fungifero lapide, vel in Germanorum ſaltem meorum gratiam libenter ediſſeram. Eius generis tres mihi prægrandes donauit *Adamus Melſius*, ad Inſigne *Pineæ Nucis aureæ* prope Pantheon Romæ Pharmacopœus, annis iam & experimentis grauis, vir probus & frugi, & propter fidem & peritiam, qua in arte ſua præſtat, non tam vulgo quã Romanis quamplurimis Principibus cariſſimus. Hos ego in Hortulo meo domeſtico ad ſemeſtre ferme ſpatium cuſtodiui, terrę illos paucillo obruens. At, non niſi ſemel tantùm, fungos mihi protulerunt, & circa vernum quidem tempus ternos, ingẽtes, ſparioſos, ex luteolo rubicundos, odore gratiſſimo, quorum maximus palmari diametro erat. Hos, vt verum fatear, nec in cibos aptaui, nec radicitus euellere volui. Quare, vbi plurimis fungi iſti diebus ibi perſtitiſſent, in lignoſam tandem ſubſtantiam tranſiere. Certior tamen ſum factus, in cella vinaria collocatos, & ſuperficie tenus terra opertas, aquà interim tepida irroratos, toto anni tempore ſaluberrimos, & qui difficultati vrinæ ſuccurrerent, fungos protuliſſe.

Fungi Lyncurij lapidis in lignũ abeũt.

Lælius Laurus Signinus celebris Romæ Iuriſconſultus, Lyncuriorum ſiue lapidum fungiferorum patriam & originem ad vnguem mihi declarauit. In monte nempe illo, qui in *Tuſculano* agro initium ſumit, ac verſus *Neapolin* porrigitur, circa *Sermonetam* præcipuè, ac Ciuitates *Coranam* atque *Signinam* plurimos eiuſmodi fungos ex Lyncurijs pullulare, eo maximè loci, vbi arbores iſtæ confertim reperiuntur, Quercus nempe, Aceres, Fagi, Ilices, Caſtaneæ; nullas tamen ibi Populos exſtare aſſeuerabat, nè ex harum corticibus, ad Dioſcoridis mentem quis, eos enatos forſitan ſuſpicaretur. Nec Lynces ibi vnquam viſas, quarum ex vrina lapidum illorum (ſi modò lapidum nomine ſunt digni) generatio fieri potuiſſet.

Et quamuis *Euax*, non contemnendæ authoritatis Scriptor, dicat eſſe *Lapidem*

pidem, ex quo fungi dicti consurgunt, & Hermolaus relictam pediculi partem ex fungo in *silicem* durari adstruxit; Pace tamen ipsorum nec *siliceam* nec lapideam hìc duritiem animaduertere potui, sed terream quandam ligneamque substantiam, communem, vtriusque tamen duritiem excedentem & tophi quodammodo naturam æmulantem. Friabilis enim horum est substantia, & quæ manibus facilè teri possit, vbi præsertim extra terram aliquot septimanis adieruantur. Hoc etiam mihi vsuuenit, cùm prædictos tres Lyncurios *Germano* cuidam Principi optimè reconditos, arboreoque musco ac terræ pauillæ inuolutos in capsa lignea transmisissem, post bimestre itineris spatium eò delatos, præter terram friabilem & infæcundam massam, aliud nihil ostendisse.

Tophacea durities in his pediculis fungorum.

Posset itaque non nemo facilè credere, Lyncurios nihil aliud, quàm putrefactas arborum radices, terris obseptas esse: ex veterum enim arborum truncis non rarò fungos surgere videmus. Atqui hoc si esset, accidere nonnunquam posset, vt is Lyncurius, ex quo fungi pullulant, adhuc radici arboris aliqua saltem in parte non putrefactæ hæreret, cùm ex viuæ arboris etiam trunco quotidie fungi nascantur. Veruntamen Lyncuriorum tanta aliquando frusta è terra fuerunt egesta, vt vnũ Equo onerando sufficerit, absque vlla radicis vel substantia vel figura eminente. Accedit quòd rotunda plerunque, rarò longa figura Lyncurij reperiantur; & quòd hæ separatæ quoque ab arborum radicibus diffitæ, nec adeò profundæ deliteſcant.

Lyncurij etiam in maxima mole reperiuntur.

Et vt semel dicam, videtur fungorum seminium eorundem, in certa sua terra latere, quæ eosdem protrudit; quemadmodum & *Tubera* terræ (*Taratufsoli* Itali vocant) non omnis fert tellus; nec illa quæ fert, vbiuis locorum eos producit. Odore ea Porci deprehendunt, & rostro latentia eruunt. Sic vbi Lyncuriorum periti indagatores eiusmodi è terra surrectos fungos aduertunt, fossione facili Lyncurium subditum reperiunt, extrahunt, & aliò distrahunt. Fieri itaque ego autumo, vt vbi fungifera illa terra vnum atque alterum extulerit fungum, qui euulsus non fuerit, radiculas eiusdem terræ hæsisse, & in lignosam quandam substantiam cum ipsa sua terra coaluisse, quæ multiplicata ad maxima etiam frusta deuenire æquè potuerit, atque in minima sæpe portione inuenitur. Videtur huic meæ coniecturæ Hermolaus fauere, cùm inquit, *Pediculi pars duratur in Silicem*, duratur, inquam, sed non in Silicem; in hoc enim deceptus Hermolaus fuit, sed in lignosum quid. Habere autem fungos suas quoque radiculas nullum est dubium, quamuis vulgò dicatur, quod adeò quid imperfectum sit in natura plantali fungus, vt pro solo folio æstimari debeat.

Seminium fungorum.

Verùm de fungis ego plura non addam; hos exactè satis in Rarioribus Exoticisque suis *Clusius* descripsit. Longè tamen his exactiora tam in Historia, quàm Theorice & Physiologia expectamus, ex Libris *de imperfectis Plantis* Illustrissimi & Excellentissimi Principis Cæsij, propediem lucem visuris.

ZIBE-

ed by Google

ZIBETHICVM ANIMAL AMERICANVM.

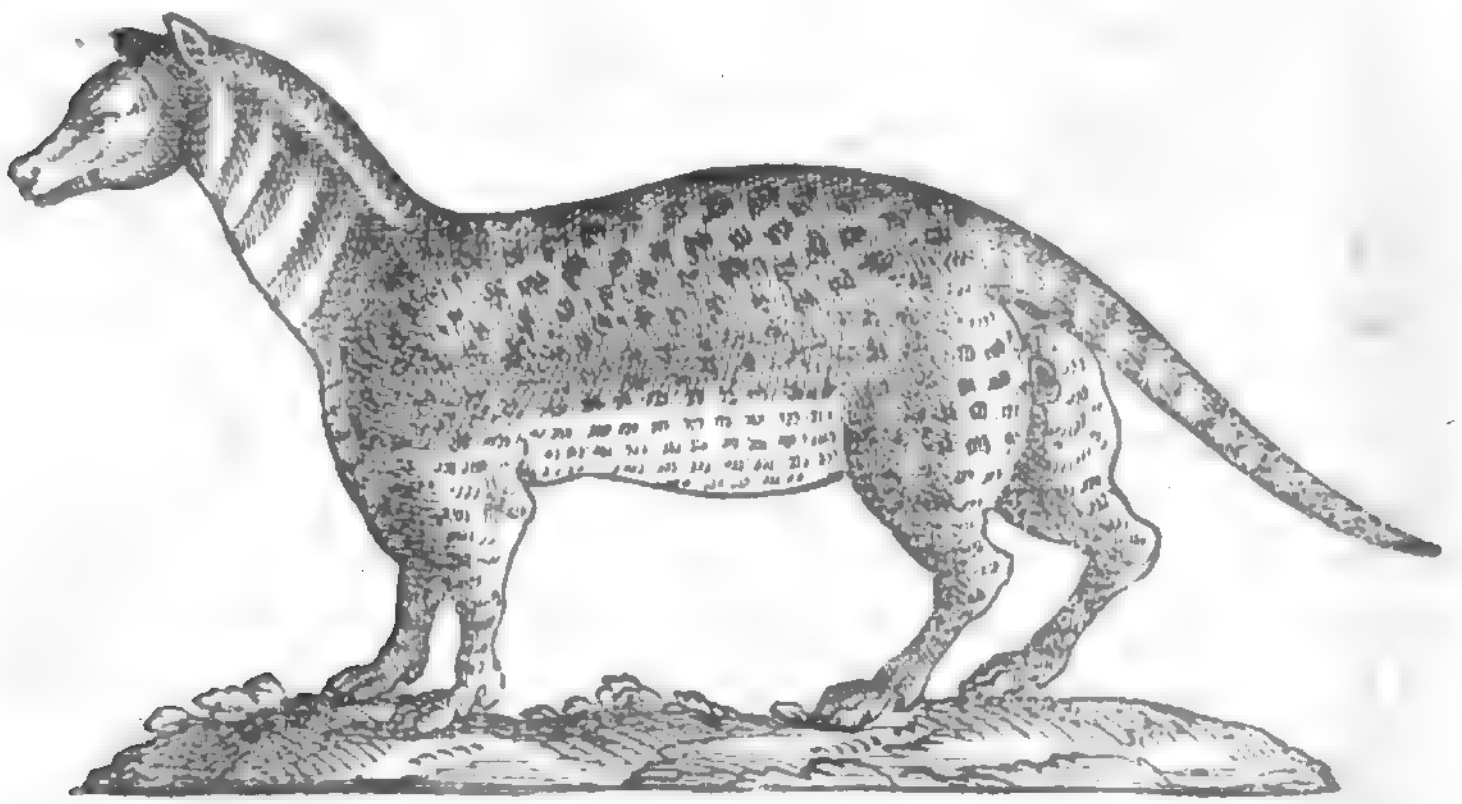

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

ALIQVALEM & hoc Animal, cum proximè præcedentibus duobus iam descriptis conuenientiam habere videtur, si maculas spectes. Veruntamen plures differentiarum notæ in reliquis sese corporis membris offerunt. Caput imprimis non crassum, sed tenue, & acutum habet, vt rostrum Caninum potiùs, quàm Felinum esse iudicares, quod cum labris suis subrubet: Orbitæ circa oculos, qui minus truces sunt, nec magni admodum, albicant. Ceterùm subcineritij coloris est caput, & pili in barba vix vlli. Collum quoque longiùs, quàm in Tigre aut Cato Pardo, quod pulchro quodam ordine alternis nigriusculis & albicantibus fasciolis, veluti totidem torquibus arte adpictis exornatur. A Capite ad dorsum, per colli longitudinem supernam similium colorum lineæ excurrunt. Dorsi medium à collo ad caudam linea nigricans pilosa valde distinguit. Maculis in corpore cinereo minus obscuro nigricantibus, rotundis, & oualibus ordinatim secundum lineam rectam, versus caudam productis, insigniter decoratur. Ita vt superiores, dorso quippe viciniores, sint maiores, mediocres paulò inferiores, & quæ in imo sunt ventre sensim euanescant. Caudam gerit alternis similiter, vt in collo dictum, fasciolis nigrescentibus ac cineritijs distinctam, ac satis longam. Sub cauda tria foramina eminenter visui se præbent, anus scilicet, loculus ille, in quo Zibethum colligitur & extrahitur, ac vulua: medium tamen cæteris duobus maius apparet.

SCHOLIA

MISCELLANEOUS.

Bankers' Clearing-House.—The Committee of the Bankers' Clearing-House have issued their Report for the year 1870. The total amount of the clearings for the year was £3,954,000,000, being an increase of £200,000,000 over the previous year. The largest amount cleared in one day was £23,000,000, on the 30th of December. The number of bankers' drafts cleared was 7,000,000, and the number of country bills 1,000,000.

Bankers' Clearing-House.—The Committee of the Bankers' Clearing-House have issued their Report for the year 1870. The total amount of the clearings for the year was £3,954,000,000, being an increase of £200,000,000 over the previous year. The largest amount cleared in one day was £23,000,000, on the 30th of December. The number of bankers' drafts cleared was 7,000,000, and the number of country bills 1,000,000.

Bankers' Clearing-House.—The Committee of the Bankers' Clearing-House have issued their Report for the year 1870. The total amount of the clearings for the year was £3,954,000,000, being an increase of £200,000,000 over the previous year. The largest amount cleared in one day was £23,000,000, on the 30th of December. The number of bankers' drafts cleared was 7,000,000, and the number of country bills 1,000,000.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐπιτελεῖται ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι, ἐν τούτῳ δὲ ἐν τῇ
Trina hic sunt mysteria: Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia. Quia ergo hoc in baptismate perficitur, et in baptismate Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia, ideo in baptismate nemo renascitur, nisi per sacramentum Trinitatis, per invocationem Patris, Filii, Spiritus sancti, et Ecclesiae. Quia ergo in baptismate Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia, ideo in baptismate nemo renascitur, nisi per sacramentum Trinitatis, per invocationem Patris, Filii, Spiritus sancti, et Ecclesiae.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐπιτελεῖται ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι, ἐν τούτῳ δὲ ἐν τῇ
Trina hic sunt mysteria: Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia. Quia ergo hoc in baptismate perficitur, et in baptismate Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia, ideo in baptismate nemo renascitur, nisi per sacramentum Trinitatis, per invocationem Patris, Filii, Spiritus sancti, et Ecclesiae. Quia ergo in baptismate Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia, ideo in baptismate nemo renascitur, nisi per sacramentum Trinitatis, per invocationem Patris, Filii, Spiritus sancti, et Ecclesiae.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐπιτελεῖται ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι, ἐν τούτῳ δὲ ἐν τῇ
Trina hic sunt mysteria: Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia. Quia ergo hoc in baptismate perficitur, et in baptismate Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia, ideo in baptismate nemo renascitur, nisi per sacramentum Trinitatis, per invocationem Patris, Filii, Spiritus sancti, et Ecclesiae. Quia ergo in baptismate Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, et Ecclesia, ideo in baptismate nemo renascitur, nisi per sacramentum Trinitatis, per invocationem Patris, Filii, Spiritus sancti, et Ecclesiae.

piece, Étude, is the entire work in miniature. Grand, dreamy, Turn-ish landscape, with a wide, mysterious sky, and a tiny, tiny figure in the foreground. Not a single detail is given, but the whole is suggested with a few touches of the brush. Another of his pictures, Le Soir, is a wide, flat, sandy plain, with a few cottages in the distance, a pond, and a sky. Nothing more. Nothing to attract the attention, but the whole is so full of the feeling of evening that one can almost hear the cattle lowing and the milkmaids singing as they return from the fields. Another, Le Matin, is the same scene at dawn. Both are wonderful.

Van Gogh, too, has a little show of his own. A Portrait de Père Tanguy, a Portrait de Femme, and a Nature Morte, Vase aux Fleurs. The last is a bunch of sunflowers in a yellow vase, and is a splendid piece of color. The Père Tanguy is a fine head, but the Portrait de Femme is a horrible thing. Van Gogh's drawing is always bad, and in this picture it is simply atrocious. The woman's face is a mass of green and yellow, with a great, red, misshapen mouth, and her hands are like the claws of a bird. Van Gogh's work is always interesting, but it is rarely pleasing.

Another artist who is in Paris for the first time is Gauguin, whose pictures are also to be seen at Père Tanguy's. He is a Breton, and his work is full of the mysticism of that strange people. He paints Breton subjects. This is what Charles Beaudouin's Salon Noir means, a room decorated by Gauguin and his friends. The walls are covered with pictures of Breton life, and the whole room is full of the spirit of Brittany. Gauguin's own pictures are very strange. Some of them are very beautiful, others are simply horrible. Some have good color, or odd yet pretty patterns, but others are simply crude daubs. Gauguin is a man of talent, but he is not a great painter.

Another man who is in Paris for the first time is Seurat, who is a pointillist, or divisionist, or whatever you choose to call the man who paints with little dots of color instead of with brush strokes. His pictures are very interesting, and are very much talked about. Some of them are very beautiful, others are simply horrible. Some have good color, or odd yet pretty patterns, but others are simply crude daubs. Seurat is a man of talent, but he is not a great painter.

Another man who is in Paris for the first time is Seurat, who is a pointillist, or divisionist, or whatever you choose to call the man who paints with little dots of color instead of with brush strokes. His pictures are very interesting, and are very much talked about. Some of them are very beautiful, others are simply horrible. Some have good color, or odd yet pretty patterns, but others are simply crude daubs. Seurat is a man of talent, but he is not a great painter.

ſponſum oppono. Primum, animalia bruta inſitis quibuſdam, vt Scholæ loquuntur, ſpeciebus tam venena quàm auxilia ſua cognoſcere, vt fugit Agna Lupum,& pullus gallinaceus Miluum, quem prius nunquam conſpexerat. At-
Iul. Cæſ. Scaliger. tamen hæc æquè vt nos decipi poſſe, quis dubitabit? Si quis enim voraciſsimo Lupo Lycoctonon, aut Cani famelico Nucem vomicam in puluere carnibus
Reſpondetur Scaligero miranti Pantheram herbas vorare. inſpergat mandenda, an non eodem prorſus modo fallentur, vt nos? quibus aliquando incautis per fraudem,loco ſalis aut Sacchari, *Arſenici* puluis in cibis offertur, aut per inaduertentiam & bona fide præbetur: vt contigiſſe memi-
Primò. ni erranti Seplaſiarij puero,qui loco farinæ ex oryza confectæ magnam *Arſenici* puluerizati copiam dedit, quod & cum lacte ceteriſque aromatibus co-
Incautæ beſtiæ æquè à venenis vt nos ipſi decipi poſſunt. ctum plurimos,qui ex pulmento hoc eſitauerant, è vita ſuſtulit; alios antidotorum ope, vix tandem ſemiuiuos, reliquit. Certus ſum vaccas, vt alias taceam beſtias, quamplurimas venenoſas herbas, ne olfactu quidem dignari, ſi ſolæ ipſis offerantur, incautas tamen ſæpe eas cum reliquis herbis, vti & *Bubreſtim* eſitare, vndè adeò inflantur, vt niſi faſcijs obuoluantur, per medium crepare videantur, plurimæ etiam moriantur.

Secundum reſponſum tale eſto: Non abſurdum videri, carniuoram beſtiam herbis quoque ſubindè victitare, id quod ſupra in Lupo vidimus. Et ego domi Feles duas teneo, quæ Melopeponum, quorum hoc Auguſti menſis tempore eſus nobis frequens eſt, pulpà ſeu carnibus adeò afficiuntur, tam auidè è manibus meorum familiarium eripiunt, ac ſi animalium veræ carnes aut piſces eſſent. Domeſtica in Canibus ac ſuibus exempla quoque habemus varij ci-
Secundò reſpondetur. bi voracitatis,Iucundum certè ſpectaculum ſæpe mihi præbuerunt tria diuerſorum generum animalia,quæ domi olim meæ alebam;*Felis* ſatis magna, *Cuniculus*,& *Sturnus*.Hæc prandentibus nobis diligenter præſto erant,& quoſcunque è menſa ipſis cibos proijciebamus,gnauiter ore excipiebant. Vnanimes quinimò ex vna eademq. patina comedebant.*Cuniculus* tamen timidiſsimum animalculum creditum,reliqua duo morſu non rarò abigebat. Vt vel hinc diſcas, diuerſum cibum vt eadem animalia,ita eundem diuerſa ſumere. Plurima huiuſmodi omniuora animalia Græcis dicta πανφάγα tam aquatilia,quam terreſtria, cap. 32.
Marſilius Cagnatus eruditiſſ. Romanus Medicus fuit. libro doctiſſimo ſuo *de continentia, vel de ſanitate tuenda* recenſet *Marſilius Cagnatus* Medicus Romanus,quo olim ego Doctore & Medicæ Laureæ Collatore, poſtmodum collega,quà in docenda Medicina in Athenæo hoc Romano, quà in curandis ægrotis noſtris ſæpiſſimè vſus fui.

Cum Pantheram non ſit Zibethicú animal an ſit Hyæna veterú? Et quandoquidem nunc euicimus Pantheram non eſſe Zibethicum noſtrum animal ſiue *Algaliam*, cum corporis totius figura, capitis cumprimis maximè reclamet, an *Petro Bellonio* aſſentiemur, qui Antiquorum *Hyænam* potius ſubſtituit? Hic enim lib. 2. cap. 20. ſuarum obſeruationum, ait ſe Alexandriæ *Ciuettam*, hoc eſt animal Zibethum fundens vidiſſe ita cicur redditum, vt cum hominibus colludens, naſum illis, aures ac labra ſine morſu prehenderet, quod ab ineunte ætate humano lacte enutritum fuiſ-
An lacte humano paſta bruta mãſuefcãt? ſet. Hoc autem Antiquorum Hyænam eſſe. Non dubito quicquam feritatem ſuam eiuſmodi beſtias deponere ſolere, quod in Lupa quoque vidimus, ſed humano id lacti attribui debuiſſe aſſenſum vix præbeo. Niſi

Lupinos

Lupinos confeſtim mores ex Lupino lacte *Romulo* ac *Remo* dare velimus. Quod enim alter horum Fratricida fuerit, non quidquam probat; Nam & *Caim Abelum* fratrem, optimo *Euæ* primæ Matris noſtræ lacte altus, occidit. Et catelli ſæpius mulierum vberibus applicantur deplentes abundantiam lactis, qui in ferino ſuo ingenio ob id nihil mutant. Solet feritatem hanc potius continua quædam cum hominibus conuerſandi aſſuetudo mitigare. Memini mihi à *Franciſco Stelluto Lynceo* Fabrianenſi viro, vt ob animi candorem omnibus eſt cariſſimus, ita ob Matheſeos ſciẽtiam tam *Clauio*, *Valerio*, & *Magino* olim amiciſſimus, quàm à *Galileo* nunc æſtimatiſſimus, oculato teſte narratum fuiſſe, cum Sereniſſimi *Ducis Parmenſis* Beſtiarius Leoni maximo Diaria præberet, & manibus ioculari ipſum palpo demulceret, auſum etiam fuiſſe caput ſuum Leonis rictui inſerere, quod ludibundus Leo leniter dentibus arrodebat, nec vllam ipſi noxam inferrebat. Dux, vbi hoc ipſum ſtupens pauenſque conſpexiſſet, globo plumbeo Leonem quam celerrimè traijci & interfici iuſſit. Ne iteratis vicibus tentaturæ idem beſtiæ, non iocandi, ſed laniandi ſubiret dira libido. Et Bellonius quidem certò ſibi perſuadet, vt dixi, ſi cum veterum deſcriptione, quam *Hyænæ* aſſignant, *Ciuetta* (vt ipſe hanc beſtiam Zibethicam nominat) conferatur, prorſus vnum idemque animal eſſe.

Franciſcus Stelluus Lynceus Vir ob animi candorem & Matheſin æſtimatiſſimus.

Et quandoquidem hic Veterum authoritatem implorat, Ariſtotelem ipſi maximè ſuffragari cenſere quis poterit. Hic enim de Hiſt. Anim. lib. 6. cap. 32. de Hyæna agens, Lupi colorem ipſi tribuit, qui etiam in noſtro eſt animali Zibethico. Secundo præter genitalia & excrementorum meatum, alium adhuc aſſignat loculum Ariſtoteles non peruium, qualis quidem omnino in *Ciuetta* conſpicitur, ex quo odoramentum Zibeth dictum, colligitur & extrahitur. Et hunc meatum ait Ariſtoteles, tam in maſculis quam fœminis reperiri, & hic in Zibethica beſtia eodem prorſus modo ſe habet. Atqui hæc non ſicco ſunt pede tranſeunda. Ariſtotelis enim teſtimonio Hyæna habet iubam per totum dorſum, quæ Algaliæ noſtræ deeſt. Vnde locum hunc paulò ſupra Ariſtotelis laudatum Scaliger declarans. *Iubam habet Hyæna quemadmodum Equus*, ait, *ſed ſeta duriore. Iubam autem in fronte tantum habet Hircus, in fronte & collo Equus, in collo & armis Leo, in toto dorſo Hyæna*. Quæ ex 8. de Hiſt. Animal. cap. 5. didicerat.

Bellonius confutatur Hyænam putans eſſe Zibethicã beſtiam.

Ad Ariſtotelis dicta contraria opinioni Bellonij.

Primò.

Eſt & aliud huic aduerſum opinioni, non parui momenti argumentum. Cum enim Antiquis perſuaſum fuiſſet, promiſcuum eſſe in eodem animali ſexum, ob tria nempe illa iam dicta foramina: Vnde Ouidius quoque 15. Metamorph. inquit

Secundò.

& quæ ſit fœmina tergo
Paſſa marem, nunc eſſe marem miretur Hyænam.

Ariſtoteles eos confutat, & vtrumque ſeparatim ſexum dari in Hyæna, vereq. fœminas ac mares eſſe, aſſerit. Deceptionis hanc cauſam aſsignans, quod ex tribus illis foraminibus vnũ perpetuo imperuiũ ſit, nec intra corpus, (quod in pudendis fieri tamen ſolet) penetret. Et quidem imperuium meatum, tam in mare quã in fœmina ſub cauda ſtatim collocat, ſub hoc excrementorũ exitũ, ſub quo genitale. Quæ Iul. Cæſ. Scalig. Cõment. ſuo in hunc locũ, optimè vidit & egregiè

Cur putetur Hyæna mas & fœmina eſſe.

explicauit, à ſitu argumentum capiens, meatum ſeu rimam illam imperuiam non poſſe eſſe pudendum, ſiue matricem; eſſet enim ſupra podicem collocata, id, quod animalium nulli contingit: Hæc ipſiuſmet verba ibi leguntur: *Eſt igitur inutilis meatus ille fœminæ naturæ facie, tum quia eſt imperuius: tum à ſitu.. Quomodo enim matrix ſupra rectum inteſtinum ſub dorſo eſſet, ſi meatus excrementorum inter illam rimam & veretrum eſt?* Ingeniè ſatis hæc, verùm quæ minimè concordant cùm ijs pauculis, quæ de Hyæna aduerſus Cardanum ſcribit Exercitatione 217. particula ſeptima. *Negat*, inquit, *Ariſtoteles in maſculo* (Hyæna) *eam rimam, quæ ſub excrementorum exitu eſt, peruiam introrſum eſſe*. Dicere debuiſſet, *quæ ſupra excrementorum exitum eſt*, ſi Ariſtotelis mentem declarare, nec ſibiipſi contradicere voluiſſet. Sed labi humanum eſt, quod mihi, ſi aliquoties vſuuenerit in hoc ſcripto, vt culpam libens fatebor, ita non illibenter caſtigationem recipiam, vt poſteri meo errore etiam melius ſapere, & aliquid diſcere valeant.

Scaliger modò dextrè explicat Ariſtotelem de Hyæna.

Modò finiſtrè.

Atque his ita poſitis conceſſuſque; Zibethicum animal ab Hyæna differre planè colligimus, in Zibethica enim beſtia inuerſo quodammodò ordine, rima hæc imperuia ſitum ſuum obtinet. In fœmina namque ſub cauda immediatè excrementorum exitus, ſub hoc rima, ſeu loculus Zibethi, & demum vulua conſpicitur. In mare verò eundem primum ſub cauda locum podex, poſt hunc rima & demum veretrum ſiue maſculinum genitale ſitum habet. Cum in Hyæna vtroque in ſexu, rima illa pudendum fœmineum mentiens imperuia illa ſtatim ſub cauda collocetur. Taceo nunc alia quæ ab *Ariſtotele, Plinio, Iulio, Solino, Alberto Magno* alijſque Scriptoribus de *Hyænæ* corporis conſtitutione, moribuſque afferuntur, quæ cum *Algalia* noſtra commune nihil habent, quin potius aliqua monſtro ſimiliora & fabulis proximiora videntur. Quòd nempe ſpina ipſi dorſi adeò rigeat, vt collum continua vnitate flecti nequeat, niſi corpore toto circumacto, quòd falsò etiam Leoni & Lupo Ariſtoteles attribuerat. Quòd voces item, ſingultus ac vomitus mentiatur humanos, vt tam homines quàm Canes fallat voretque. Quòd varietatem in oculis colorum omnimodam oſtendat, in quorum pupillis lapidem gerat *Hyenium* dictum illa poteſtate prædictum (ſi credere fas eſt) vt, cuius hominis linguæ ſubditus fuerit, prædicet futura. Quòd animal ter ab hac luſtratum amplius ſe mouere non poſſit. Quòd in Aethiopia cum Lœna coëns monſtrum generet aliud *Crocuta* dictum, cui adhuc magis monſtroſas affectiones affingunt. Quæ ſi vera eſſent, hactenus nobis innotuiſſent, cum Itali iam, Hiſpani, Germani, Galli, Luſitani, Angli, Belgæ, Poloni vniuerſum orbem, quà maritimis, quà terreſtribus itineribus peragrarint, & plurima alijs *deſiderata* putata publicarint.

Quomodo Hyæna à Zibetho animali differat.

Aliqua de Hyæna à veteribus allata fabulas ſapiũt.

Sed hìc ad ſecretiora Naturæ myſteria penetrandi lata patenſque ſe via aperit. An inter animalia etiam Hermaphrodita reperiantur? habent enim neſcio quid reconditi ſenſus, hæc quæ ex Ariſtotelis lib. 3. cap. 6. de Generatione animalium verba ſubnecto: *Quin etiam de Trocho & Hyæna ſtultè, magnoque errore narratur, Hyænam enim complures aiunt, Trochum Herodotus Heracleota ſcribit duplex genitale habere, maris ac fœminæ, & Trochum ſeipſum inire,*

An inter animalia ſint Hermaphrodita?

Hyænam

Art. 2007 Le fait, pour le propriétaire d'un fonds, de ne pas entretenir les arbres, haies ou buissons qui le bordent et qui, par leur état de vétusté, menacent la sécurité des personnes ou des biens, est puni de l'amende prévue pour les contraventions de la 1re classe.

Romę puella à natiuitate creditæ, in puerum transit.

Ante annos triginta Sedente feliciſſ. recordationis *Clemente Papa Octauo*, *Romana* puella mirabili Metamorphoſi in maſculum transformata fuit. Eſt autem hæc fideliſſima rei tranſactæ hiſtoria, quam ab ore *Antonij Belmiſerij* peritiſſimi Pharmacopœi, ad Beatæ Virginis Lauretanæ Aedem *Romæ* habitantis, excepi, qui eodem ipſo tempore, quo hæc fierent, in ædibus dictæ puellæ Hermaphroditicæ habitabat.

Hiſtoria dicta Metamorphoſeos.

Poſſidebat hæc puella vtriuſque ſexus genitalia, verumtamen, cum mentula vix appareret, & teſtium rudimenta ſaltem aliqua adeſſent, ipſaque ex pudendo muliebri, quod ſub maſculino collocabatur, vrinam excerneret, ad ætatis ſuæ annum decimumtertium fœmina credita, acu pingere, nere ac fiere muliebres edocta artes, fœmineo quoque habitu veſtita inceſſit, donec repente vrina per biduum ipſi ſuppreſſa dolores cieret ingentes; de quibus apud matrem conqueſta. Hæc locum muliebrem indagans, quidpiam cartilagineum intus enatum reperit, quod profundendæ ex ſolito foramine vrinæ remoram fecit. Hoc vbi Chirurgo perito indicaſſet, & hic ſimul virile membrum longiuſculum ſolito factum aduertiſſet, fomentis emollientibus adhibitis, illudque digitis ſæpiuſcule & leniter tractaſſet, effecit, vt maxima vrinæ copia per ipſum penem ſtupentibus omnibus profluereret. Quare ſuperiorum iuſſu & imperio, primarij VRBIS Medici & Chirurgi vocati, rem vbi probè totam exploratam habuerunt, poſthac veſtitu virili indui adoleſcentem iudicarunt. Hunc ego à viginti quinque annis noui, nam poſtremis his duobus annis, vt vir Cl. *Ludouicus Ceſcharimus*, qui ipſi medicinam facit; nuperrimè adhuc mihi retulit, domi ſe continet, cum in eam craſſitiem ac pinguedinẽ illi corporis moles excreuerit, vt vix ſe amplius mouere poſſit. Fuit autem fœminei ſemper habitus & complexionis pituitoſæ, imberbis, quamuis altæ ſatis ſtaturæ. Cælibem hactenus vitam duxit, neutro enim in ſexu quicquam valet. Apparent tamen adhuc pudendi etiam muliebris veſtigia labra vuluæ nimirũ, & maſcula vaſa productiora. Artem Pharmaceuticen à Patre didicit, & nomine eodem, quod in ſacro ipſi fonte donatum fuerat, adhuc gaudet ANNÆ nimirum. Atque hæc non prætereunda hoc loco, & in hac ipſa qua viuimus Romana vrbe, Hiſtoria mihi viſa fuit.

Dixerat Ariſtoteles *quibus gemina ſunt pudenda, vnum ratum, alterum irritum eſſe*. At hic noſter in neutro quicquam poteſt: An hunc non verè Hermaphroditum dicemus; ſed talem, cuius prædicto capite circa finem Ariſtoteles meminit his verbis? *Pueris etiam quibuſdam genitalis poſtremum, & meatus qua excrementum veſicæ tranſit, non eodem tetenderunt, ſed infra meatus ille tranſegit, quam ob rem demiſſis clunibus mingunt, qui teſtibus paulò in partem ſuperiorem retractis, videntur à longè ſimul & maris habere genitale & fœmineæ*. Verùm vtrumque hic ſexum rectè habuit, cum per vtriuſque pudenda vrinam emiſerit. Alt neque hoc verum Ariſtotelis decretum, Hermaphroditos vnum genitale ſaltem ratum, alterum verò irritum habere. Certorum enim mihi fide teſtimoniorum conſtat, fuiſſe egregia ſtaturà & venuſta facie iuuenem, qui modò gladium cingebat, modò colum tractabat & agere patique poſſet. Niſi Ariſtoteles intelligat, qui ſecundum virile profundit ſemen, concipere non poſſeuut vice verſa, quæ grauida ſit,

Ariſtotelis locus de quibuſdã, qui Hermaphroditi creduntur.

An verum ſit in altero tantum Hermaphroditos ſexu pollere.

gene-

generare in alia fœmina nequeat. Quod an verum sit, ignoro equidem.

Si tamen meis aliquam oculis fidem dare cogor, adducor ferè vt contrarium Aristotelis dictis credam. Exenterauit Theoph: Molitor domi meæ ante annos quatuordecim murem domesticum maiorem illum quem *Ratum* appellare solemus, viuus autem hic captus fuerat, ne ossa cóminuta sceleri confectioni obessent. Et ecce rem miram! Hermaphroditus erat, & prægnans nouem musculos in vtero concluſos gerens, non maiores, quam magna aliqua formica esset, viuos omnes, & in quibus cor manifestissimè pulsare videbamus. Erant huic omnia fœminam constituentia genitalia, & semen præparantia, conficientia, vectes nempe, ac deferentia vascula cum sua matrice. Altera ex parte aderant similiter dicta omnia vasa semen facientia & iaculãtia masculina, cum ipso veretro, testibus quoque ac vesiculis semine denso & optimè cócocto onustis. Vidit & obseruauit mecum hęc omnia iam sæpè laudatus *Princeps Cæsius* noster, qui & leonem statim à pictore confici, ego sceletum parari, iussimus, vtrunque adhuc domi meæ curiosorum voluptati asseruo, & singulis ostendo. Cum itaque Natura nihil moliri frustra perhibeatur, quin *Mus* hic in vtroque pudendo sexuque potens fuerit, facere non possum, quin assensum præbeam.

Mus domesticus maior verus Hermaphroditus ab Autore visus & adseruatus.

Vnico hìc & luculento, pace Lectoris mei curiosi, Naturæ miraculo & argumento probabo, quam facilè nos in diiudicandis Hermaphroditis subinde falli possimus, si externa saltem membra intueamur, nec diligenti post mortem animalium sectione interna rimemur. Reperio in *Iuuenilibus* meis, hoc est quinquennalibus Medicis illis Obseruationibus, quas in *Nosocomio S. Spiritus* olim collegi, ante hos viginti tres annos inter proiectitios illos infantes (quos veluti magnis locus hic sumptibus educat, ita amore materno prorsus suscipit) susceptum & pro Hermaphrodito iudicatum puellum, vt Sacerdos de imponendo in baptismate, nomine etiam dubitaret, inclinauit tamen animus *Ioannem* appellare. Hic infans itaque in inguinum regione tres sanguine suffusos tumores ostendebat, quorum medius erat productior & similitudinem aliquam cum pudendis virilibus, quæ in Cynocephalo Simia illa maiore visuntur, gerebat. Sub hoc vuluæ putatæ labra, sed imperuio foramine concluſa latebant: Vnde an mas, an fœmina, an Hermaphroditus potius esset, exactius cognosci nó potuit. Plurima alia monstrosa in hoc cernebantur corpusculo, quæ alio loco, si quando DEVS otium, vires & suppetias dabit, vt post tot alios de *prima Hominis vita* aliquid mediter & Medicinæ saltem studiosis promam, exactissimè describam. Decimoquinto hic à natali suo die obijt: cum enim vesica careret, & anum clausum haberet, atque ideo vtrumque excrementum ex vno illorum in inguine tumorum tertio die relato effunderet, viuere diutius non potuit. Hic Anatome à D. Angelo Colio Senensi & à me subiectus, in stuporem ferme nos ambos egit. Reperimus enim tumores supra nominatos sanguine suffusos ex intestino Colo eo loci prolapso erupisse, computruisse, fæces indè profluxisse. Ad eundem locum vnus vreter desinebat, siquidem Vesica vt dictum, carebat, qui serum suum ibidem deponebat. Et cum genitalia membra & spermatica siue seminalia vasa indagaremus, masculina prorsus nulla reperire potuimus. Sed ecce mirabile dictu, duos intra ventrem concluſos offendimus vteros,

Incunda & mira visu in hoc mure obseruata.

Docetur quã facile in diiudicandis Hermaphroditis fallamur.

Monstrosus infans pro Hermaphrodito habitus.

Quid in huius cadaue re repertũ.

Nec mas nec fœmina nec Androgynos, sed duplex fuit fœmina.

vteros, cum annexis vtrobique teſticulis, ſed vnico tantum teſticulo vnico ſui vtero adhærente ac vaſis deferentibus ſemen, vti & præparantibus. Harum vna matrix intus penitus abſcondebatur, nec ceruicem ad externa porrigebat: altera in dextro nempe latere exterius collum ſuum producebat & vuluam dictam, (quæ viſa quidem, ſed haud penetrans iudicata) conſtituebat. Erat enim foramen, ſeu ductus ille adeò angustus, vt vix acicula caput admitteret. Et ſic, qui infans nec mas, nec fœmina, nec Hermaphroditus cognoſci verè poterat, duplex fœmina fuiſſe innotuit. Atque hæc eius gratia libentius adducere volui, cum legiſſem apud Clementem Alexandrinum eruditione varia & morum ſanctitate conſpicuum Scriptorem, Pædagogiæ ſuæ lib. 2. cap. 10. Hyænam nunquam mutare naturam, idem enim animal non habere ſimul ambo pudenda maſculi & fœminæ, quod nonnullos exiſtimaſſe ait, Hermaphroditos prodigioſè narrantes, & hanc ex mare ac fœmina naturam innouantes. Et quod ad Hyænam attinet, hanc habere ſub cauda quid ſimile quidem pudendo fœmineo, verum neutiquam in matricem deſinens, quoniam Hyæna nimirum, animal ſit lubricißimum, & in hoc foramine tam fœmina poſt conceptum, quando auerſi ſunt meatus à Natura ad concipiendum deſtinati, quàm maſculus etiam, qui ſimiliter agat & patiatur, ſuam expleant libidinem. Vult igitur, vt concludam demum, Clem. Alexandrinus Hermaphroditos non dari aut produci à matre Natura, quod manifeſtæ tamen, quam modò produximus, experientiæ repugnat. Sed mittamus tandem Hyænam peregrinum ſcilicet animal, forſan hoc nobis tempore ignotum, vbicunque non deſint, qui Lupum putent eſſe Africanum, quòd hic villoſus ſit maximè, & veſpere, ſiue nocturno tempore ambulet (quod quidem Hyænæ proprium eſſe ſcribunt) cum interdiu lateat ac Leonem tunc non minus, quàm ouis ipſum Lupum timeat. Et nunc ad Zibethicum noſtrum animal regrediamur.

Clemens Alexandrinus negabat dari Hermaphroditos.

Poſtquam igitur tam *Pantheram* quàm *Hyænam* Zibethicum animal eſſe negauimus: videndum porrò, à quibus tandem ſcriptoribus primò id nobis innotuerit. Sed antequam hoc agam, facere non poſſum, quin de Hyæna exploratiora & iucunda quædam ex *Augerij Busbequij* Epiſtola prima, quam de Legatione ſua Turcica ſcripſit, hic afferam.

Busbequius de Hyænis certiora quædã habet.

Hic igitur, cùm *Amaſiam* proficiſceretur, & *Ancyram* Galatiæ, Turcis *Angùr* dictam, peruenißet, ſcribit ibi locorum plura Turcarum ſepulchra ingentibus onerata ſaxis ſe offendiſſe, idque fieri duplici de cauſa. Prima vt ſi accuſante Dæmone & defendente bono Genio vitæ anteactæ rationem reddituruſ ſit mortuus, in eo ſepulchro commodiorem ſedendi & cauſæ ſuæ dicendæ locum inueniat: huic enim ridiculo, miſeri illi Turcæ figmento credunt. Secunda, vt à beſtiarum iniurijs, *Hyænarum* præcipuè furtis, quæ mortuis corporibus inhiant, cadaueribus ſuis proſpiciant. Ait enim *Busbequius* in ijs regionibus *Hyænas* frequentißimè ſepulchra ſuffodere, ad ſuas oſſa ſpelunceas congregare, tam humanorum, quam ferinorum cadauerum. Et ob id Hyænas facilè inueniri ex oſsium cumulo, ante harum ſpeluncas conſpecto.

Hyænæ ſepulchra ſuffodiunt.

Deſcriptio Hyænæ ex Buſbequio ſolo oculato.

Deſcribit autem *Hyænam* (id quod à paucis oculatis teſtibus factum memini) Lupo aliquantò humiliorem, ſed nihilò breuiorem eſſe. Pellem habere

Lupi

Lupi ſimilem, niſi quòd pilo ſit horridiore, & grandiore, maculis quoque nigris diſtinguatur. Et (quod maximè hic notandum cenſeo) caput Hyænæ dorſi ſpinæ contiguum ſine vllis vertebris eſſe, vt cùm reſpicere velit, totam ſe vertere neceſſe habeat. Ex quo diſcere libet verißimum eſſe, quod iam bis ſerue ſuperius monui, fieri non poſſe, vt quod animal collum habet, non itidem in eo vertebras ſit nactum, quod de *Lupo* & *Leone* & *Hyæna* à veteribus fuit falsò proditum ijſdem illa carere. Ait enim *Busbequius* collum huic animali minimè eſſe, & caput dorſi vertebris immediatè adhæreſcere. Pro dentibus etiam os continuum habere, creditum eſſe. Quæ quidem omnia ſæpè ex aliorum relatione ſcribuntur, cùm in ipſa Anatome longè quid diuerſum ſubinde deprehendatur. Fidem tamen viro Nobili doctiſſimoque derogare minimè voluerim, cùm duas ipſe Hyænas Conſtantinopoli viderit. *In amatorijs*, inquit, *ei vim magnam Turcæ, vt etiam veteres, tribuunt: cumque eſſem dum eo tempore Conſtantinopoli, mihi tamen vendere grauabantur, quod ſe Sultana, hoc eſt Principis vxori, eas reſeruare dicerent, quippe quas philtris & magicis artibus animum mariti retinere, recepta in vulgus, vt dixi, opinio eſt. Fallitur verò Bellonius qui Hyænam putat, quem Cattum ſiue Felem Zibethum vocant.* Hæc Busbequius. Ex recentioribus etiam Ioannes Leo in Africæ ſuæ Nona deſcriptione, hoc ait ab Arabibus *Dabbu*, ab Africanis vero *Iele* appellari, eſſe forma Lupi, habere pedes humanis ſimiles, humanis maximè cadaueribus delectari, quæ ex ſepulturis auferat. Animal eſſe minimè aſtutum, & cum cantu ac Tympani ſono maximè recreetur, fieri, vt interea venatores adeò ad Muſicam attento, funepedes ambos innodent, atque ita è ſpeluncis ſuis extrahant, occidantque.

De vertebris colli in Hyæna quid ſentiendum.

Turcæ Hyænа ad amatoria philtra fruſtra vtuntur.

Ioannes Leo Africanus huius quoque recordatur.

Redeamus igitur eò, vndè digreſſi ſumus, & dicamus *Ioannem Ruellium* de materia medica, plantis præcipuè, plurimùm meritum, Lib. 1. de Naturaſtirpium cap. 27. Cum de Moſco locutus fuiſſet, de Zibetho hæc ſubiungere: *Simile quippiam emittitur è genitalibus locis feræ animantis, quod Zibettum recentiores Græci nominant, peregrino ſermone. Ea autem Feli, quæ veteribus ædificiorum ruinis oberrat, non abſimilis; è cuius natura ſordes manat odoratiſſima, quæ ſolet præcipuè purgari, cum pars ea hac ſcatens vligine, tum vaſe vitreo, vel alio retinetur. Græci hoc animalis genus, ex quo odoratum id recrementum elicitur, Zapetion appellant.* Hæc ex *Ruellio* in ſuos deinde commentarios ijſdem ferè verbis *Matthiolus* tranſtulit, niſi quòd Catos hos ex *Syria* allatos ſæpè Venetijs viderit. Ruellius quoque addere debuiſſet, qui eſſent illi recentiores Græci, qui primi Zibethicæ huius beſtiæ meminerint, apud quos nihil tale inuenio.

Ioannes Ruellius de re plantaria plurimùm meritus.

Sed longè ante Ruellium, circa annum nempe Chriſti 1478. *Alexander Benedictus* egregium ſuo æuo Medicorum decus, Lib. de *curandis ſingillatim morbis* hæc de Zibetho reliquit? Eſſe animal nempe haud veteribus cognitum, in Felium genere haberi, lingua tamen haudquaquam aſpera, id quod mihi illud ex Felium genere eximit, pilo duro eſſe, atque odorato: barbam habere atque oculos noctu lucentes. Sunt autem & hæc eius concepta verba: *Odoramentum ex eo colligitur, fœminæ intra genitale & aluum, maris intra genitale membrum & teſtes, auricularia veluti inſtrumento oſſeo. Eſt autem excrementitius quidam lentor, primò butyri colore, qui max liuidus redditur, ſingulis diebus drachmæ pondere*

Alexander Benedictus inſignis ſuo tempore Medicus.

Hic Zibethicum animal deſcribit.

Carnibus

Carnibus duntaxat vescitur crudis, in fluis mures sectatur. Vix mansuescit Mas. Feri odoris atque ingrati est ipse liquor, & eò plus præsertim, cum propius iusto naribus subijcitur.

Quid Cardanus & Scaliger sentiant.

Nec Cardanus hìc nobis, & strenuus eiusdem Antagonista Scaliger indicti abibunt: Et Cardanus quidem lib. 10. Subtilitat. ait: Zibethicum animal ab Hispania mitti, dentibus armatum ac ferum esse, nunquam mitescere, pilo simili vt in Taxo animali. In huius tam masculi quàm fœmellæ genitalibus folliculum genitum esse, ex quo semen argenteo cochleari excipiatur, adeò odoris fragrantis, vt vel grana tria pondus librarum plurium cuiusque arboris vincant. Scaliger verò Exercit. 211. Liquorem hunc odoratum Smigma facie, minimè semen, sed strigmentum esse, nec ex loculis genitalibus exactum docet. Nec verum, quod nunquam mitescat, & quòd patriam habeat Hispaniam, cum India potiùs sit; sed nescio an Cardanus voluerit hoc in Hispania nasci, cum dicat Hispaniam illud nobis transmittere (siue Lusitaniam) quod verum est.

Cardani verba de Zibetho.

Scaligeri opinio.

Ex qua determinata corporis parte Zibeth eximatur.

Verum propius hìc accedendum, & non tam ipsum animal, sed pars illa corporis certa, ex qua tam fragrantis excrementum odoris elicitur, indaganda. *Matthiolus, Gignitur*, inquit, *in exteriore testiculorum vtriculo cuiusdam animalis Feli, qui veteribus ædificiorum ruinis oberrat, non absimilis. Est autem Zibetum tanquam sudor inter huiusce animalis testiculos concrescens, calidæ humidæque facultatis.* Quæ si vera sunt, ex solo masculo hic liquor odoratus colligetur, soli enim mares testiculos extra pendulos, fœminæ intra reconditos habent, tam in brutis omnibus, quæ mihi videre contigit; quàm in humana specie. Colligitur enim Zibethum in parte exteriore &, ex Matthioli scripto, in Vtriculis testiculorum. Veruntamen in fœminis æquè atque maribus succum illum reperiri, non est vt quis dubitet. An igitur ex genitalibus loculis eruitur, vt Cardanus habet, & est semen potius, quàm quidquam aliud? Atqui hoc Scaliger improbat.

Matthioli opinio.

Quæ refutatur.

Cardani opinio.

Fabius Columna litem hanc dirimit.

Hanc litem (vt spero) facilè *D. Fabius Columna Lynceus* sedulus maximè rerum naturalium perscrutator diremerit, qui non modò in Iuris scientia plurimùm pollet, sed in Mathesi, Optica præcipuè, ac Plantarum Animaliumque cognitione, Neapoli nunc ab omnibus, ceu oraculum consulitur. Hic, vbi me operam quandam Mexicanorum explicationi Animalium dare resciuit; vltrò, vt Instituti nostri Lyncei fert consuetudo, iuuandi me occasionem arripuit, & quæ in Zibethico animali ipse oculis vsurpauerat, ea omnia hoc verborum tenore ad me perscripsit.

Fabij Columnæ epistola de Zibetho ad Authorem.

Quamprimùm Vir clarissime, & communium studiorum Collega, ab Illustrissimo & Excellentissimo nostro Principe *Cæsio* certior fui factus, te operi huic egregio insudare, & symbolam quoque tuam Mexicano isti libro conferre, gauisus non parum fui, opellà mea licet exiguà, tam commoda oblata occasione, te iuuari posse. Et cùm in Zibethico iam commentando te animali occupatum intellexissem, accessi statim hìc Neapoli *D. Bernardinum de Cordoua*, virum, vt antiqua Nobilitate clarum, ita Musis amœnioribus, & Naturalium studijs rerum addictissimum, qui ob id plurimas tam bestias exoticas, quàm res Indicas alias adseruat. Hic licet lecto affixus, ac Podagræ molestijs distentus hæreret, ea tamen, (quæ viri est erga omnes benignitas)

do,quo homo viſcoſam pituitam exſcreatu difficili è gutture & vi expellere ſolet.Dentes horum animalium ad Canum omnino dentes formà accedũt,& proprie illi Canini dicti duo,tam ſupra quàm infra ſatis manifeſtè exſeruntur.Carnibus, pulmentis, varijsq. horarijs fructibus veſcuntur. Et hæc ambo quidẽ ſua ſimiliter diaria, vt ipſi famuli Domus, carnes nimirũ & obſonia, accipiebãt.In Hiſpania piſcibus veſci illa aſſerebant:inde maioré ſucci prouentũ fieri.Hæc autem,quippe illi haud aſſueta cibo,à piſcibus abhorrebant. Matthioli figura, ſiue animalis huius Icõ *in Edit.Valgriſ. An.* 1581.melior eſt,quàm Geſneriana.In hoc tamẽ erratũ eſt, quod pedes nimis explicati pingũtur & roſtrũ nimis acutũ. Fœmina corpus caputq.craſſiora habet quam mas:tempora quoque latiora obtinet.

Dẽtes potius Canini quam Felini.

Victus.

Fœmina caput craſſius habet.

Sub dictis vtriculis,folliculis,ſiue teſticulis(nam alij teſticuli haud apparẽt) maris Genitale ſitũ eſt,qui illud retrò emittit,nec ſuperuenit in coitu fœminam, cùm huic inequitare non valeat,quod veretrum nempe ſuum antrorſum ſub ventre ex porrigere nõ poſſit.Fœmina fiſſuram ſiue vuluã ſuam ſub dictis folliculis collocatam habet, quibus immediatè adhæreſcit, ita vt coeant hæc animalia poſterioribus initis,*Bombicum* more.

Retrò ſiue auerſa coeunt.

Niſi ſuo & ſolito tempore liquor hic euacuetur,caueatum,quibus incluſa detinentur,lignis ſeſe affricant,& illis odoriferum hunc ſuccum illinunt,qui facilè euaneſcere & deperdi ſolet.

Niſi colligatur,perditur hic liquor.

Hæc *D.Fabius Colũna*:cui ob exactã ac fidelẽ planè animalis huius deſcriptionem non parũ etiã poſteritas debebit.Sed nõ omni nos ſcrupulo ideò liberati ſumus.Quid enim illa ſibi verba volunt,cũ ait *ex folliculis illis,vtriculis ſiue teſticulis Zibethũ eximi*?Habebũt ne igitur fęminę quoq.extra prominẽtes Didymos,vt aliquis forte inde cõijceret, quod prius nos audacter negabamus.Ex fœminis enim nõ minus atq. ex maribus odoramentum hoc corraditur. Sic ego aliquantiſper in hoc hæſitaui dubio,& interea(donec à *D.Colũna noſtro* rẽ accuratius per alium Nuntiũ intelligerẽ)F.Gregoriũ adij vtpote qui ſæpe ſæpiùs huiuſmodi animalia viderit & obſeruauerit. Hic igitur mares ſolos foras eductos & cõſpicuos teſtes, intus concluſos fœminas geſtare & ipſemecum ſenſit.Decipi autem omnes affirmabat,qui prominentias illas in fœmina ambas intra vuluã & anum ſitas,teſticulos eſſe ſibi perſuaderẽt.Hos enim tumores,ſolos eſſe illos folliculos & vtriculos a Natura eo loci fabricatos, in quibus Zibethũ paulatim colligitur, & indè euacuatur.Et cùm duo ſint(vt graphicè hos Doctiſs. Columna noſter deſcripſit) imponere facilè poſſent etiã valde gnaris, & Naturæ ſtudiorum non inexpertis, vt teſticulos eſſe ad credẽdum adducerentur.Qua ratione tamen è teſticulis,qui ſunt compacta corpuſcula,nec cauitate vlla prædita,ſtrigmentum ſiue ſudorem illum,vt vocant, quiſquam eliciet?Et quoniã ijdem vtriculi in eadẽ regione, vbi maris teſticuli hærent,poſiti videtur,illoſq.veluti inueſtiunt & cooperiunt,hinc fieri poſſet, vt crederẽt aliqui teſtes eſſe.Ac propterea Colũna ſcripſit, vtriculos ſiue marſupiola hæc, in quibus ſuccus hic latet, in maribus duplo eſſe maiora, quã in fœminis,quod,vt ego cõijcio,præter hæc vaſcula,etiã ipſi adſint teſticuli, qui molem augent. Et hoc eſt, niſi fallor,quod Alexãdri Benedicti ſuperius laudatis verbis diximus, *Odoramentum hoc colligi in fœmina intra genitale & aluum,in mare vero intra genitale membrum & teſtes.* Non autem ex teſtibus,ſed propè hos.

Dubia quædam examinantur.

Solutio.

Fœminę nõ habẽt prominentes teſtes.

Vtriculorum ſitus tam in fœminis quã maribus.

Alteri

Hinc jam videmus, fieri posse, ut duo Archimedes Sic scribat, ut ex Regiomontani Scholiis, Pappi Alexandrini Mathematicorum Collectionum Libro V. Propositione XIX. Quæ Archimedis Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est. Quæ Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est. Quæ Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est.

Quæ Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est. Quæ Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est. Quæ Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est.

Hinc jam videmus, fieri posse, ut duo Archimedes Sic scribat, ut ex Regiomontani Scholiis, Pappi Alexandrini Mathematicorum Collectionum Libro V. Propositione XIX. Quæ Archimedis Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est. Quæ Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est. Quæ Propositio, ut ex Pappo discimus, ita habet: Omnium solidorum isoperimetrorum, quæ habent superficies planas, æquales, & numero æquales, quæ sphæricas, sphæra maximum est.

cito animali) conſpicitur. Eiuſmodi animal viuum, ſed Farneſiano hoc multo minus, in ceteris ſimillimum ante annos hos viginti in circo Agonali hic mihi quoque viſum, ex quo ſubinde Zibethum eximebatur.

Occaſio de Moſcho Zibetho & Ambaro a Matthioli exẽplo deſumpta.

Cum Matthiolus in Dioſcoride commentando arrepta leui *Muſci* arborei occaſione, ad *Muſcum* ſiue *Moſchum* odoratiſſimas illas deliciarum potius illecebras, quàm medicamentum ſe cõferat explicandum, atque ab hoc ad Zibethum & Ambarum tranſeat: non mihi à quoquam vitio verti debere exiſtimo, ſi poſt Zibethicum animal, ad moſchiferum etiam deſcendam, ac de *Ambaro* demum aliquid dicam. Idque eo facio libentius & audacter magis, quod videam Antiquis *Moſchum* incognitum, Græcis inquam, illis proceribus noſtris: ab Arabibus dubiè tractatum: à Iunioribus litibus implicitum ac controuerſum adeò redditum, vt quid de hoc æquus Lector cenſere debeat, cum ignaris illis penitus ignoret. Nitar autem hac ego in re, more meo ſolito, fauore & authoritate *F. Gregorij de Boliuar* amici mei, oculatis cuius experimentis in Moſchi confectione fidem derogare, nefas duxerim.

Moſchi tractatio controuerſijs plena.

MOSCHVM.

Inter antiquiores, qui de *Moſcho* dilucidius ſcripſerit, reperio neminem præter *Serapionem*, non illum inquam, Empiricorum patrem, de quo *Cornelius Celſus* in proœmio ſuo: *Serapion*, inquit, *primus omnium nihil hanc rationalem diſciplinam pertinere ad medicinam profeſſus, in vſu & experimentis eam poſuit*. Verum illum, qui ex Dioſcoride, Galeno, Paulo Ægineta & Arabibus pleriſque, & ipſemet Mauritanæ ſcholæ non ignobilis ſcriptor, ſeptem de ſimplicibus medicamentis libros congeſſit. Inutilem prorſus laborem ſumpſero, ſi quæ ipſe lib. 3. cap. 41. longa ſatis ſerie de moſcho pertexit, concepta nunc verba referam. Summa igitur rerum capita innuere libet. *Gazellas* itaque vocat animalia illa ex Caprearum genere, quæ moſchum pretioſiſsimum odoris genus ex vmbilici vomica quotannis expromant, in conterminis Tumbaſci ac Senitarum plagis. Gazellas haſce alijs Capreis omnino facit ſimiles, dentibus caninis ſolummodo, quod palmi nimirum longitudine *verrium* modo emineant, exceptis. Vomicæ folliculum, in quo nempe hæc ſanies reconditur, à Venatoribus ſagittis aut miſſilibus decuti (malunt hìc legere aliqui ipſas potiùs Gazellas miſſilibus decuti) aut Capreas laqueis capi, ſuſpendi folliculos, vt teter ille fætor, qui ſanici ineſt, primum in aere exhalet, & ſuauis moſchi odor puri illi concilietur: nam & arborum fructus acerbos & maleolentes maturitate dulces & ſuaueolentes reddi. Alio accidere modo poſſe inſinuat, vt vomica ſua ſponte in animali matureſcat, lancinante illud humore noxio deinde titillatum, cotibus ac ſaxis ſe affricare, vomicam aperire, maturum humorem puris inſtar, in illa effundere: vlcus dein cicatrice obduci, denuò ſanguinis impetum eo ruere, nouum apoſtema fieri, rumpi, reſarciri, & ſic moſchum nullo artificio colligi. Ab indigenis effuſum hac ratione moſchum accipi, & in vtriculis earundem captarum ferarum aſſeruari.

Deſcriptio Moſchi ex Serapione.

Quę Ruellius habeat.

Ioannes Ruellius lib. 1. cap. 27. de Nat. ſtirp. de Moſcho plurima habet, & horũ quædá ex *Actio* deſcripta laudat, quæ apud hunc tamen authorem non comparent, ſed Simeonis Setſi eſſe potius videntur. Quod Moſchus nimirum omnis in vmbi-

Digitized by

Cynicus Iohannes Paris Ioanni Cynico Cynicorum Principi Salutem.

Cynici Iohannes Paris Ioanni Cynico Cynicorum Principi Salutem.

Cynicus

Lis inter Calceolariũ & Catelanum.

Pharmacopœum, quod hic *Scaligerum* increpet dicentem Moſchi animal Capreolum eſſe, cum Capra ſit potius, vt *Bellonium* teſtem laudat. Hic *Calceolarius* minimè Scaligerum erroris damnari, ſed *Catelanum* negligentiæ inſimulari debuiſſe potius cenſet, qui vel oſcitanter, vel non omnia illa, quæ Scaliger de Gazela habet, legerit: cum diſertè *Capram* eſſe profiteatur id animal, quandoquidem dicat hoc à ſuis affinibus, qui in Syria fuerant, inaudijſſe. Verum cum ego hunc Scaligeri locum probè examinaſſem; in ea ipſum potius ſententia hæſiſſe com-

Cõtra Calceolarium decidit.

peri, Capreolum eſſe, non Capram; licet hoc ipſi affines perſuadere conati fuerint. Subiungit enim, ſæpè ſcripta noſtra eorum fide, qui hiſtorias ſingulares nobis enarrant, ſuffulta de mendacijs periclitari: cum paulo ſcilicet, antea dixiſſet ſe animal hoc *Capreoli* facie vidiſſe, & reuera *Capreolum* eſſe. Et cum ipſe etiam Calceolarius Moſchiferam illam beſtiam ſuam, Capreoli effigie nobis depingat, & cum vna eſſe debeat veritas, quam Scaliger profitetur cum Arabibus, quibus illa beſtia nota eſt, erit ex mente Scaligeri Capreolus potius, quàm Capra; quicquid affines ipſius eum docere demum voluerint, quorum dictis videlicet minus credere, quam oculis ſuis debuit. Vide mi lector, quantum ego nunc pro hoc animali depugnem, vt ex Capreolorum genere illud eſſe demonſtrem, vt vel in tui gratiam bonam eorum partem, quæ ad me perſcribit *Ioannes Terrentius* meus, ex meditullio *Regni Chinenſis*, vbi modò commoratur hìc referre & tibi minimè inuidere velim, cum inter alia naturalia auditu iucunda ac rariora de *Moſchifero animali* mentionem quoque inijciat. Sunt autem hæc eius ipſiſſima verba.

Excellentiſſime Dñe Faber. Pax Chriſti.

Epiſtola Ioãnis Terrentij ad authorem ex China ſcripta, in qua de plurimis naturalibus agitur.

Heri 21. Aprilis anni 1622. accepi primam ab E. V. epiſtolam bene longam, ſcriptam anno 1620. Menſe Ianuario, quæ me non parum exhilarauit, tam quod prægnans eſſet multis optimis nouis, quàm etiam quod diu deſiderata fuerit. Integrum biennium hæſit in itinere, quod hiſce temporibus tam turbulentis mirum videri minimè debet. Vnus enim annus abit antequam *Goam* deferatur, alter annus antequam *Amacaum*, & ad interiora Regni ad nos perferatur, & difficultas *Amacao* ad me non minor, quàm *Roma Goam*, ob difficultates itinerum, ac magnam diſtantiam. Nunc ad epiſtolam paucis tantùm reſpondeo, forſan pluribus alia vice reſponſurus. Accepi heri literas ex *Manilia*, *Maluca*, *Goa* de varijs rebus, quas mihi curaui deferri. Amicus meus *Mozanha* Italus, qui *Goa* moratur, ſcripſit in *Arabiam* ad quendam Regulum, qui illi tranſmiſit tres arbores *Thuris*, illarum duæ ſuccreuerunt *Goæ*. Ramus mihi mittitur, quem nondum accepi. *Mirrham* ſcribit ex *Æthiopia* haberi, nec in *Arabia* inueniri. Ex *Magor* expecto *Coſtum* verum, & *Aſam fetidam*. Miſerunt nuper mihi *Acorum* verum pro *Coſto*, legentes in mea epiſtola *Pacho*, ita *Magores* vocant *Acorum* pro *Pucho*, ita vocatur *Coſtus*. *Animal* illud *pigerrimum Malacæ* inuenitur, picturam expecto. *Sandali* albi & citrini flores & fructum habui ex Inſula *Solor*. Lignum *Aloes* expecto ex *Cochinchina*. *Rha* naſcitur in meo horto, ſed nondum floruit, putabam initio *Betam* eſſe

Cam-

Camphoræ folia iam alias miſi, fructum & florem expecto anno ſequenti. *Zedoaria*, *Zurumbet* inueniuntur in *India*, ſunt ſimiles *Gingiberi*. Flos *Gingiberis* nondum comparuit, vix inuenitur, puto eſſe congenerem *Acoro* vero. *Cubebe* in *Iaua* tantum creſcit, nondum vidi. *Benzoin* expecto ex *Borneo*. *Galanga* naſcitur copiosè in *Macao*, & in *India*, folia ſimilia vt & tota plantæ magnitudo *Cannacoro*, ſed flos ferè ſimilis *Digitali*, remanet fructus rotundus, ruber, magnitudine *Moſcatæ*, intus trifariam diuiſus, vt in *Aſphodelis*, ſemen ſapore *Cardamomi*. Iconem vnam habeo, nec eſt qui depingat iam, mihi enim non vacat cum vix habeam tempus ſcribendi hanc epiſtolam. *Animal*, in quo naſcitur *Moſchus*, eſt ex *Ceruorum* genere, vel *Capreolorum*, ſed in remotiſſimis locis. Vidi picturam in libris impreſſam, eſt ſimilis *Dorcadi*, ſed ſine cornibus. *Fabam Ægyptiam* quotidie edimus æſtiuo tempore, eſt congener *Nymphææ*, cui flos omnino ſimilis, fructus autem planè *Fabam* refert, & optimè quadrat deſcriptio *Theophraſti*, fortè iam accepit delineationem in alia mea epiſtola. Eſt quoddam genus febrium hìc, planè nobis inauditum, valde lentum, in quo moriuntur, qui aliquid edunt, dant illis pauxillum aquæ, in qua orizæ quid decoctum eſt, eſt inſtar Aquæ hordei, ſuſtentant per octo, imò quatuordecim dies, nec quicquam aliud guſtant, & ſic euadunt. Sit E. V. paucis his contenta, donec mihi plura naſcantur. Ex *Hiatim* prope magnam vrbem *Sutſchen*. 22. Aprilis Anno 1622. Hanc vnicam epiſtolam iam ſcribo in Europam.

Amatus Luſitanus opponit ſe prædictis authoritatibus.

Arabibus tamen, & horum omnibus aſſeclis intrepidè vnus ex iunioribus Medicis opponit ſe *Amatus Luſitanus*, quem virum bonum neſcio qua ratione fabularum conditorem plures indigitent. Hic itaque, vt *Vlyſſes Aldrouandus* ex *Fuchſio* ipſum adducit, Moſchiferum animal Capreoli minimè, ſed Leporis formà facit, quod viuum adhuc virgis cæſum necetur, & exenteratum contundatur, caro optimè piſta in globos redigatur, pelle occiſi animalis obuoluatur, & veſicarum illa forma (nos vtriculos appellamus) ad nos feratur. Idem Aldrouandus *Albertum Magnum* quoque & *Iſidorum* carnem totius animalis, præter apoſtema, quod odoriferum magis & præſtantius carne creditur, odore optimo præditam concedere affirmat.

Sed quoniam plurimum hactenus fidei F. Gregorio noſtro tribuimus, qui Orientis & Occidentis Solis regna perluſtrauit, & lineam Æquinoctialem ſepties incolumis nauigando tranſiuit, rerumque naturalium curioſus non minus indagator, quam indefeſſus verbi DEI buccinator fuit: æquum prorſus exiſtimaui, ſi & huius de Moſcho veram ſententiam, vt quæ noſtram facile dirimere litem poſſit, huc adducerem, quam Hiſpanico ipſe idiomate hunc in ſenſum mihi communicauit.

F. Gregorij veridica moſchi deſcriptio.

Vt illas, inquit, iam diuerſorum, qui de Moſcho (Hiſpani vocant *Almiſqui*) ſcripſerunt, opiniones omnes recenſere ſuperſedeam, hæc certè conficiendi Moſchi veriſsima eſt Hiſtoria, quam oculis meis vt vidi, ita ſæpè experientia confirmata fuit.

Forma moſchiferi animalculi.

Quod in certis nimirum Regni Chinenſis Prouincijs, quales ſunt *Xantien* & *Quinzay*, aliæque, animalcula quædam reperiantur, quæ in ſilueſtribus locis, vbi Cuniculorum modo terram ſuffodiunt, generantur. Magnitudine & forma

Digitized by Google

ſua mediocrem Canem ex paruorum illo genere æquant. Colore ſunt pardo, vt Hiſpani dicunt, ſiue ex obſcuro rubro, ac cinereo mixto, aliqua tamen albis nigriſque maculis ſignantur: pilos raros, diſſitos ac duriuſculos habent. Pedes ipſi ſunt largi, vnguibus canis inſtar armati, ſed longioribus acutioribuſque, quibus facilè ſibi ſpeluncas in terra fabricant. Roſtrum oblongum, Caninum, dentibus probè munitum. Aures habent curtas & rotundiuſculas, oculos paruos & minimè alacres, ſimiles illis, qui morti vicini ſunt. Non quidem multum agilia, ſed vafra admodum ſunt, vbi abſcondendi ſub terra neceſſitas illa vrget. His artibus autem ab illis, qui moſchi mercaturam exercent, hæc animalia capiuntur: circumdant loca, in quibus dimorari eadem norunt, vel igne, vel retibus ac canibus, atque in ſubterranea loca profugere compellunt, quæ poſtea ſubfodiendo, vel alia induſtria extrahunt, in tanto ſæpius numero, vt ad trecenta etiam capiantur. Hæc ſubitò iugulant, ſanguinem, qui in ipſis maximè abundat, in vaſe aliquo mundo (*Porcellanam* vocant) colligentes. Tanta autem, quod mirum eſt, ſanguinis copia in quouis horum animalculo inuenitur, vt ſæpenumero, quando extractus fuit ac concreuit, videatur totius reliqui corporis molem ſuperare.

Modus capiendi illa.

Modus parandi moſchi pretioſioris.

Poſthæc pelles ipſis abſtrahunt, exenterant, & ab omni illuuie inteſtina emundant. Quamuis aliqui, vt maiorem moſchi quantitatem nanciſcantur, impura cum puris relinquant. Qui verò priore modo procedunt, cum ſanguine meliorem & teneriorem armorum ac coxarum muſculoſam carnem, cor ac hepar ſimul in lapideo mortario vnam in maſſam contundunt, ex qua folliculos, ſiue ex pelle horum, ſiue aliorum animalium paratos inferciunt, loco vmbroſo ſuſpendunt, ſiccantque. Et vbi iam ſemiaridi fuerint, ſub terra defodiunt, ibi nempe, vbi quotidie vrina proijcitur. Poſt tres inde quatuorue dies refodiunt, omninoque in vmbra exiccati permittunt. Et hic eſt præſtantiſſimus moſchus, qui pro Rege ac Principibus ſaltem conficitur.

Modus cõficiendi minus nobilem moſchum.

Sed ille, qui communiter circumfertur moſchus, craſsiore Minerua elaboratur. Contunditur enim totum ſimul animal cum omnibus ſuis partibus, oſsibus, inteſtinis, & pellis quoque portione, donec ad maſſam tenerrimam redigatur, ex qua vtriculi illi ex eiuſdem animalis pelle confecti implentur, & inteſtini aliqua parte obuoluuntur, pauliſper ſiccantur, loco vbi vrina effunditur, ſub terra per paucos dies reconduntur, & denuo in vmbra ſuſpenſi exiccantur.

Odoris in moſcho deperditi recuperatio.

Et ſic quoque, ſi quis veſiculas illas moſchi plenas, quæ ob temporis diuturnitatem odorem perdidiſſe videntur, haberet, has linteolo prius obuolutas eo loco ſepeliat, quo ab hominibus vrina reddi ſolet, poſt quatuor aut quinque dies refodiat, vento, non Soli exponat, redibit priſtina odoris præſtantia. Atque hæc veridica confectionis moſchi eſt Hiſtoria, cum aliæ omnes fabuloſæ mihi videantur. Velim & hoc ſciri, maximam inter primum ac ſecundum moſchum eſſe differentiam, cum tanta prioris ex ſanguine ac carnibus cum Corde & Hepate confecti ſit odoris præſtantia atque fragrantia, vt vnica drachma plus virium habeat, quàm vncia tota alterius. Quare prior ille Regni Chinenſis Proceribus tantum cedit; poſterior extra regnum per varias regiones à mercato-

Differentia inter primum & ſecundum moſchum.

ribus

ribus distrahitur, & maximæ loco gratiæ habendum, si ex primo quis à Chinensibus aliquid extorquere valeat.

Narrant aliqui de nescio quo alio animali, quod eodem in Regno Chinæ, ac nouo quoque Mexico inueniatur, figura *Mustelæ* altius longiusque paulò, quàm sit *Sciurus*, testiculis oneratum adeò enormibus, vt suspensos minimè gerere, sed terram contingentes trahere cogatur, quique æquali cum toto reliquo corpore sint pondere, quibus oppressum, cum à Canibus agitatur & euadere non potest, ipsosmet dentibus illud mordicus detruncare & liberrimè postea aufugere. Hos vero à Venatoribus colligi ac contundi testiculos, qui optimum ipsis Moschum præbeant. Hoc ego, cum nunquam viderim, nec quicquam propterea de eo certi affirmatique afferre possum.

Alij animal aliud moschiferum describunt.

Ex huius testiculis moschum confici dicunt.

Alij non desunt, qui animal quoddam ex Ceruorum genere prædicant, ex quo folliculi illi moscho pleni auferantur, quod pro mera similiter fabula habeo. Atque sic denuo primam moschi, quam attuli historiam, confirmo, quippe quam oculi mei, quibus credere possum, conspexerunt. Hucusque F. Gregorius nolter.

Alij aliud esse credùt ex Ceruorum genere.

Atque dum huic opusculo meo ita inuigilarem, nonnunquam me visum venit Rochus Ezechiel Bauthschner. Hic decennium integrum in Hispania exegit, qui ex milite quem in Africa egit, Medicus effectus, Salamanticæ Hispaniarum illis Athenis non contemnenda Galenicæ doctrinæ fundamenta iecit, & Arte, quàm Marte clarere maluit. Hunc ego percontatus sum, quid de Moscho sibi apud Africanos & Lusitanos innotuisset, Qui cum ea mihi respondisset, quæ cum F. Gregorij historia valde conueniunt, hic adscribere illa non grauabor.

Hæc F. Gregorius αὐτόπτης.

Animalcula illa, inquit, ex quibus Lusitani suum conficiunt moschum, ego ipse in certis Lusitaniæ locis desertis, quæ peragraui, non semel tantum vidi, quæ paulo sunt maiora, quàm illa, de quibus supra F. Gregorius historiam suam pertexuit. Figura sua non Cani tamen, sed Feli sunt persimilia. Habitant in locis saxosis plerumque ac siluosis, vbi Oleastri præsertim & Quercus consitæ viuunt, quæ glandes ferunt dulciores castaneis nostris, quæ ob id ab incolis magni æstimantur, diligenter colliguntur, ac vicinioribus amicis dono mittuntur. His se animalia ea libenter sustentant, & vbi necessitas premit, in ijsdem arboribus etiam se abscondunt; quibus laquei ac pedicæ ex filo æneo parantur, & cuniculorum modo illaqueata capiuntur. Horum sanguinem Venatores extrahunt, carnes separant & loco perflabili, vbi nec Sol, nec humiditas dominantur, resiccant.

Animalia ex quibus Lusitanicus Moschus fit, Felibus sùt similia.

Aues deinde capiunt quasdam, ab ipsis Aquilas vocatas, Aquilæ tamen minimè sunt, sed Accipitribus nostris forma similes quidem, mole verò duplo maiores. Harum itidem carnes ac sanguinem reponunt siccantque, & ad Aprilis mensem vsque reseruant; quo tempore viret, vigetque maximè herba quædam, ab Incolis *Pico di Grulla* dicta, hanc quoque tunc demetunt. Est autem planta hęc tam fragrantis moschati odoris, vt certò affirmare possim, me longinquis è locis eandem crescentem olfeciſſe, euulsisse non rarò, & pro mea recreatione in itinere mecum detulisse; Ab hac planta odorifero plena humore deter-

Auium quarundam caro & sanguis ad moschum adhibetur.

Digitized by Google

Moſchi cõfectio Lufitanici.

determinatam quandam ſucci quantitatem exprimunt, & cum prædictis carnibus ac ſanguine commiſcent, in marmoreo tundunt mortario, & reliquam, vt memorauerat F. Gregorius, ad vnguem adhibent operam. Tum in loco, in quo ſæpe vrina euertitur, bene inuolutam paſtam ſepeliunt; vel vtriculorum aliquot horum in vaſe illo, σκαφίον vocant Græci, in quo (ſit auribus honor) humanorum tam ſiccorum, quam liquidorum colluuies recipitur excrementorum, ſuſpenduntur, ad tres quatuorue dies detinentur. Exemptos inde & in vmbroſo cubiculo bene ſiccatos externis mercatoribus diuendunt. Locus animalium horum natiuus eſt in Portugalliæ Confinibus, imò magna pars in ipſa eſt Portugallia ſita. Termini Luſitaniam attingentes vocantur *Serra de Gatta*. In ipſa autem Luſitania exiſtens locus dicitur *Serra de Stela*. Atque hæc eſt ſuccincta moſchi Luſitanici parandi narratio. Moſchi quidem opificium ipſe ego non vidi; animalia tamen & plantam moſchatam ſæpius vidi. Reliqua curioſitatis gratia ab Incolis didici, quibus fidem denegare piaculum duxi. Hæc Rocchus Ezechiel Bautſchner Medicus.

Odor ex fætore ipſi conciliatur.

Apprimè hæc omnia cum F. Gregorij enarrationibus congruunt, quæ ſi vera ſunt; non erat, quòd tantopere Amatus Luſitanus à pleriſque ſcriptoribus illis, qui ex libris, quàm rerum vſu & magiſtra experientia diſcere malunt, explo deretur. Neque enim Arabum de Moſcho ſcriptis tradita documenta eam vim & energiam habent, vt nullum dubitandi locum relinquant, neque ea veriſimilitudine mihi videntur, vt omnium ſubitò animos capiant, & contrarium ſentientes refellant.

Quid in hac controuerſia ſtatuendũ.

Quid igitur in hac nobis controuerſia ſtatuendum? Certitudine forſan omni deſtituti in ambiguo hucuſque verſabimur? Aut conuenire putemus, vt tot clariſſimis animalium Scriptoribus vnicum tandem *F. Gregorium* noſtrum, & *Amatum Luſitanum* opponamus? Atqui nec aduerſariorum argumenta Herculea mihi penitus eſſe videntur. Legat cui placet, *Aldrouandi* cap. 20. de Quadrupedibus Biſulcis. Reperiet miram eorum, de ortu moſchi varietatem: quandoquidem horum aliqui vmbilicum huius animalis moſchum faciunt; aliqui veſicam circa eundem; alij in inguine abſceſſum: *Scaliger* ſanguinis collectionem ſiue apoſtema in ventre: alij folliculum certum eſſe in hoc animali conſtituunt, qui ſi ſemel excindatur, non producat amplius moſchum: alij vt *Alexander Benedictus*, ſimile quid euenire, quod in mulieribus menſtrua patientibus opinatur. Et ferme quot homines, tot ſententiæ.

Qui moſchum ex Capreolo petunt, nõ ſatis ſibi conſtant.

Non miror itaque *Fuchſio* apud *Aldrouandum* ſuſpectum eſſe *Arabum* hoc decretum, quoniam in moſchi deſcriptione plurimum variant. Hic itaque moſchifero animali tumores tales eſſe autumat, quales in *Caſtore & Leporibus* reperiri inquit, quos vulgus teſtes nominat, & ob id Lepores omnes ſimul mares ac fæminas eſſe credit, à quibus ipſe odoratum illud pus emanare arbitratur. Sed & hunc non minus erronea duci opinione exiſtimo. Cum enim moſchi animal capreolum æmulans, tam rarum ac peregrinum ſit, ex quo illud extrahi tam nobile odoramentum creditur, vt in hodiernum vſque diem à quoquam vix rectè deſcriptum aut depictum videatur (neque enim æquè notum eſt atque Zibethicum, familiare iam penè nobis effectum) vnde quæſo tanta

Cur moſchum nõ poſsit eſſe tumorum excrementum.

odora-

odoratiſſimi huius ſiue puris, ſiue ſaniei, ex vno atque altero tumore, ſiue ſanguinis coagulati quantitas eximatur, vt cunctæ non modo *Europæ*, *Aſiæ* & *Africæ*, ſed *Americæ* etiam toti ſufficiat? Cum in ſolo *Peruano* Regno *F. Gregorius* mihi certò affirmet plus moſchi in cibis, potu, dulciarijs, veſtibus, alijſque delicijs conſumi, quam in Europa vniuerſa. Neque enim in ſingulis ferme poculis potus ſui moſchum tantummodò ſoluunt & abliguriunt, ſed in integris quoque vinorum dolijs compoſitionem ex charyophyllis, Cinamomo, Citri & Aurantiorum corticibus, cum plurimo moſcho in ſacculos congeſtam ſuſpendunt. Quam & ad Epithemata cordis confectionem in ſtillatitia florum Citri atque Aurantiorum aquis macerant, & in virium debilitate applicant, intingentes pexum, ſed nondum in fila contortum, in hoc ipſo liquore ſericum, & cordi admouentes.

In ſolo Regno Peruano plus moſchi cõſumitur quã in tota Europa.

In cibis potu & medicamentis maxima moſchi copia in Peru abſumitur.

Cibus etiam ſine hoc vix parari poſſe cenſetur, ſiue pulmenta fuerint, ſiue illinctus, intrita aut panis dulciarius, cruſtulata, liba, placentæ aut artocreas coquantur. Addebat *F. Gregorius ex China* lociſque vicinis vbi Moſchus paratur, quotannis mille *Arrobas*, hoc eſt viginti quinque librarum millia vbi vẽdique, ac per varias orbis partes diſtrahi, ſed maiorem huius portionem in *Nouam Hiſpaniam* ac *Peruanum Regnum* portari, vbi cum minoris argentum æſtimetur, quam alijs in regionibus, plus ibi Mercatores propterea lucrantur. Tantam autem moſchi copiam quomodo vix nomine etiam nota beſtia nobis ſubminiſtrabit?

Vltra viginti quinque millia librarum moſchi ex China quotannis extrahuntur.

Fauent huic non coniecturæ, ſed veritati, noſtri Vnguentarij & Chirothecarij Romani, qui mihi certiſſimò atteſtãtur, moſchũ ſibi aliud nihil videri, quàm ſanguinem & carnes tuſas, ſe enim dum in aquis illum odoriferis ſoluunt, filamenta sæpius reperire, ac veluti neruoſa & carnoſa quædam corpuſcula, pelliculas quoque, quæ vbi diutius aqua fuerint maceratæ, etiam in tumorem aliarum inſtar membranarum attolluntur. Nec mirum adeò videri debet, carnes ac ſanguinem moſchum olere, cum alui retrimenta etiam quorundam animalium, illius præcipuè quod *Martes* ſiue Martorellus dicitur, moſchum odore planè æmuletur, id quod ſæpiſſimè in Germania expertus ſui, vbi animal hoc non cicuratum quidem, ſed ſua ſponte per domorum tecta, gallinarum ouas ſuffurans ſorbenſque vagabatur.

Argumentũ efficax pro F. Gregorij ſententia.

Excremẽta Martorelli moſchum ſpirant.

Ne autem *F. Gregorium*, omni quis deſtitutum ſcriptorum authoritate exiſtimet, laudare hic poſſum *Odoardum Barboſam* Luſitanum, qui in *Summario ſuo Regnorum ac populorum Orientalium*, verba faciens de Regno *Aracam* inter *Bengalam* & *Pegu* poſito, his vicinos ait montes *Capelangam* dictos, cuius habitatores inquit, ferre Rubinos & Moſchum ad magnam ciuitatem *Ana*, ex qua in *Pegu* & hinc in *Bengalam* & *Narſingam* & *Pacem* per *Malacam* tranſportantur. *Moſchus*, addit ipſe, *ex animali ſimili Capræ conficitur. Animalia hæc excoriantur & caro cum ſanguine contuſa in veſicas ſiue vtriculos ex eadem pelle confectos aptatur, quos nos vocamus Papos. Et hæc eſt veritas moſchi, & non eſt apoſtema ſicuti communiter fertur, & qui bene examinat moſchi maſſam, in illa oſſa contuſa reperit.* Hæc ſuffragari *F. Gregorio* & *Amato* plurimum poſſunt, vtcunque dicat Barboſa, Caprarum formà animalia illa, & non Catulorum aut Felium figurà reperiri.

A varijs authoritatibus F. Gregorij relatio cõfirmatur.

Odoardi Barboſæ de moſcho verba pro F. Gregorio.

Verun-

Veruntamen hunc quoque ex auditu potius hauſiſſe, quàm oculis perluſtraſſe planè mihi perſuadeo, cum hic ipſe alio in libro eodem hoc primo Nauigationum volumine collectoris *Ramusij*, de ijſdem agens locis *Aracam*, & *Pegu*, contraria quodammodo dictis ſuis afferat proprijs. Quæ ſingula penè verba in ſuas aduerſus Cardanum Exercitationes Scaliger tranſtulit, Exercit. nempe 11. non facta *Barboſæ* tamen mentione, cum eo tempore liber hic nondum impreſſus quidem, per doctorum tamen hominum manus iret. Huiuſmodi hiſtorias Indicas cum plures prælo nondum commiſſas Scaliger poſſideret, & in ſuos ſubindè Commentarios aliquid rari nouique, quod Cardanum latuiſſet, inſereret, magnam ſibi nominis inde celebritatem conciliauit. Ait autem vterque, Animal moſchi in Regno *Pegu* ſimile eſſe *Gazelæ*, albūm, dentibus Elephanti ſed paruis, ſub ventre & pectore ei apoſtema naſci, quod vbi ſectum fuerit, hirudines pro reliquo extrahendo ſanguine, animali admoueri, has poſtea ſiccari, contundi, prioris ſanguinis per apoſtematis ſectionem extillati, & viribus efficaciſſimi pauxillo, hos pulueres vigorari, & adulteratum ita moſchum præparari. Hæc inquam, omnia quanto auritis minus, quam oculatis fidendum ſit teſtibus, indicium non leue facere poſſunt. Vt verum ſit, quod ſupra etiam ex Scaligero monui, ſcribendi periculum ſæpenumerò ex aliorum pendere mendacijs.

Vnde Scaliger non ratò Indica noua afferat.

Sed lepidum mehercle eſt, non deeſſe, qui iam cauſas repererint quoque, cur Natura tumores illos Moſchum cōtinentes in Capreolo vel Capra fabricauerit, vt videre licet in Calceolarij Iunioris muſæo impreſſo, has nempe quod animal hoc páruo Liene præditum, in huius ſubſidium eiuſmodi tumores nactum fuerit, vt per eoſdem humor ille fæculentus expelli poſſet. Cùm tamen, qui eo modo philoſophantur, nec animal viderunt, aut ſi viderunt, an illud verum moſchum fundat, anatome certè an magnum, an paruum habeat Lienem, experti nunquam fuerint. Scilicet adeò in procliui eſt Rationalibus dictis Medicis, ad quodlibet propoſitū problema ſæpenumerò etiā data operà fictum, rationibus reſpondere, atque imber quādo pluit: ſed rationibus profecto plerumque plumbeis & elumbibus. Adſtipulantur & *F. Gregorio* hæc in Geſnerianis deſcriptionibus *Roderici Luſitani* verba: *Moſchi verò compoſitio ex multis potius, quam naturalis res eſt, cui baſis animalis cuiuſdam Dapſico, id eſt, Cuniculo ſimilis, ſanguis eſt, qui ex India præcipuè Pegu prouincia ad nos, tanquam pretioſiſſimus odor affertur.* Nec recentiſſimi deſunt nobis fauentes authores. *Aldrouandus* dicto loco, cum Denominata moſchi recenſet, & circa finem hæc verba adiungit: *Regnum preterea China animalia generat magnitudine Canum, quæ moſchum producunt. Incolas aiunt, ea occidere atque ſepelire, vt ſic putrefactorum carnem ſanguinemque in puluerem redigant. Aiuntque & alia in India generari animalia moſchi plane odore, quibuſque hic adulteratur.*

Nimis faciles quidam ſunt in cauſis reddendis.

Authores quidam F. Gregorij ſententiæ fauentes.

Rodericus Luſitanus.

Aldrouandus.

Et demum quid clarius his *Petri Iarrici* Ieſuitæ verbis? qui è poſtremis vnus eſt, qui res Indicas deſcripſit Lib. 2. cap. 17. *Theſauri ſui Rer. Indic. Eſt in China* inquit, *aut non procul inde animal, quod moſchi materiam ſuppeditat, quod odoramenti genus veteribus tam Græcis, quam Latinis incognitum fuit, nares tamen quam iucundiſſimè afflat: & ſanè Chinenſe moſchum ceteris præfertur. Animal eſt Vulpis magnitudine*

Petrus Iarricus Soc. Ieſu.

Quibus illa verba Christi: Hoc facite in meam commemorationem, ita intelligenda sunt, ut ea ad ipsum Christum referantur, quatenus ipse Christus ea dixit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Quæ quidem verba, ut ad ipsum Christum referuntur, ita sunt intelligenda, ut ipse Christus ea dixerit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Ut vero ad nos referuntur, ita sunt intelligenda, ut ea dixerit Christus, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Quæ quidem verba, ut ad ipsum Christum referuntur, ita sunt intelligenda, ut ipse Christus ea dixerit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Ut vero ad nos referuntur, ita sunt intelligenda, ut ea dixerit Christus, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus.

Quæ quidem verba, ut ad ipsum Christum referuntur, ita sunt intelligenda, ut ipse Christus ea dixerit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Ut vero ad nos referuntur, ita sunt intelligenda, ut ea dixerit Christus, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Quæ quidem verba, ut ad ipsum Christum referuntur, ita sunt intelligenda, ut ipse Christus ea dixerit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Ut vero ad nos referuntur, ita sunt intelligenda, ut ea dixerit Christus, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus.

Quæ quidem verba, ut ad ipsum Christum referuntur, ita sunt intelligenda, ut ipse Christus ea dixerit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Ut vero ad nos referuntur, ita sunt intelligenda, ut ea dixerit Christus, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Quæ quidem verba, ut ad ipsum Christum referuntur, ita sunt intelligenda, ut ipse Christus ea dixerit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Ut vero ad nos referuntur, ita sunt intelligenda, ut ea dixerit Christus, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus.

Quæ quidem verba, ut ad ipsum Christum referuntur, ita sunt intelligenda, ut ipse Christus ea dixerit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Ut vero ad nos referuntur, ita sunt intelligenda, ut ea dixerit Christus, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Quæ quidem verba, ut ad ipsum Christum referuntur, ita sunt intelligenda, ut ipse Christus ea dixerit, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus. Ut vero ad nos referuntur, ita sunt intelligenda, ut ea dixerit Christus, quæ nos facere debemus, ut ejus memoriam celebremus.

Quamobrem cum ab hoc non sequatur, Homines sint de secundo adiacente, ergo animalia, &c. dicit quidam primus, quod hoc, Homines sint de secundo adiacente, est falsum, quia non sequitur ex illis. Et ratio huius est, quia ad hoc, quod aliquid sequatur ex aliquibus, oportet, quod illa, ex quibus sequitur, sint vera, quia ex falso sequitur quodlibet. Et ideo non sequitur, Homines sunt de secundo adiacente, ergo animalia, &c. quia illud, Homines sunt de secundo adiacente, est falsum. Et ideo dicit, quod illa, quae sequuntur ex falso, non sequuntur ex aliquibus, quia ex falso sequitur quodlibet.

Sed contra hoc videtur dici, quod quae sunt contradictoria vnius falsi, non sequuntur ex illo falso, quia ex falso sequitur quodlibet. Et tamen ex illo, Homines sunt de secundo adiacente, sequitur, Homines non sunt de secundo adiacente, quia sunt contradictoria vnius falsi. Et ideo videtur, quod ex illo falso sequatur illud, Homines non sunt de secundo adiacente, quia sequitur ex illo, Homines

mum, secundum DB, minimum autem secundum EB refractionem.

Sit jam ABC superficies refringens, quæ dividat duo media, quorum unum habeat densitatem majorem, alterum minorem, sitque centrum superficiei B, per quod transeat linea recta DBE, quæ ad superficiem ABC erit perpendicularis, ejus axis hujus generis. Sumatur autem in linea DB punctum D, a quo radius DA incidat in superficiem ABC, et refringatur secundum AE, ita ut sinus anguli incidentiæ DAB ad sinum anguli refractionis EAB sit in ratione data, quæ sit ratio numeri ad numerum, ut ratio numeri G ad numerum H. Dico ergo, quod si ratio numeri G ad numerum H sit ratio minoris inæqualitatis, ut ratio numeri 3 ad numerum 2, vel ratio numeri 4 ad numerum 3, vel ratio numeri 5 ad numerum 4, et sic deinceps, punctum D erit punctum combustionis, et linea DB erit axis hujus generis. Si autem ratio numeri G ad numerum H sit ratio majoris inæqualitatis, ut ratio numeri 2 ad numerum 3, vel ratio numeri 3 ad numerum 4, vel ratio numeri 4 ad numerum 5, et sic deinceps, punctum D erit punctum combustionis, et linea DB erit axis hujus generis. Si autem ratio numeri G ad numerum H sit ratio æqualitatis, punctum D erit punctum combustionis, et linea DB erit axis hujus generis.

Sit enim ratio numeri G ad numerum H ratio minoris inæqualitatis, ut ratio numeri 3 ad numerum 2, vel ratio numeri 4 ad numerum 3, vel ratio numeri 5 ad numerum 4, et sic deinceps, et sit ratio numeri G ad numerum H ratio numeri 3 ad numerum 2, et ducatur linea AG, quæ dividat angulum DAE per æqualia, et ducatur linea AZ, quæ sit perpendicularis super superficiem ABC, et ducatur linea AT, quæ sit perpendicularis super lineam DB, et ducatur linea AL, quæ sit perpendicularis super lineam AG, et ducatur linea AM, quæ sit perpendicularis super lineam AE, et ducatur linea AN, quæ sit perpendicularis super lineam AD, et ducatur linea AO, quæ sit perpendicularis super lineam AB, et ducatur linea AP, quæ sit perpendicularis super lineam AZ, et ducatur linea AQ, quæ sit perpendicularis super lineam AT, et ducatur linea AR, quæ sit perpendicularis super lineam AL, et ducatur linea AS, quæ sit perpendicularis super lineam AM, et ducatur linea AV, quæ sit perpendicularis super lineam AN, et ducatur linea AX, quæ sit perpendicularis super lineam AO, et ducatur linea AY, quæ sit perpendicularis super lineam AP, et ducatur linea AC, quæ sit perpendicularis super lineam AQ, et ducatur linea AH, quæ sit perpendicularis super lineam AR, et ducatur linea AI, quæ sit perpendicularis super lineam AS, et ducatur linea AK, quæ sit perpendicularis super lineam AV, et ducatur linea AW, quæ sit perpendicularis super lineam AX, et ducatur linea AU, quæ sit perpendicularis super lineam AY, et ducatur linea AF, quæ sit perpendicularis super lineam AC, et ducatur linea AH, quæ sit perpendicularis super lineam AH, et ducatur linea AI, quæ sit perpendicularis super lineam AI, et ducatur linea AK, quæ sit perpendicularis super lineam AK, et ducatur linea AW, quæ sit perpendicularis super lineam AW, et ducatur linea AU, quæ sit perpendicularis super lineam AU, et ducatur linea AF, quæ sit perpendicularis super lineam AF.

mortalem fuisse: et hanc figuralem mortalitatem per peccatum Adæ ad filios suos transisse, quia ipse primus peccando, primus mortalis effectus est. Quod si ita est, ut ita esse non dubitamus, quomodo Christus, qui peccatum non fecit, neque inventus est dolus in ore ejus, mortalis fuit? Sed quia ipse peccatum non fecit, peccatum non erat in ejus ore: ideoque mortalitas, quæ peccato debetur, in eo non fuit. Quæ mortalitas, quia peccato debetur, non est naturalis, sed penalis. Quæ mortalitas, quia penalis, non est in Christo, qui peccatum non fecit. Quæ mortalitas, quia non est in Christo, non est in filiis Adæ. Quæ mortalitas, quia non est in filiis Adæ, non est in filiis Dei. Quæ mortalitas, quia non est in filiis Dei, non est in Ecclesia. Quæ mortalitas, quia non est in Ecclesia, non est in Novigento. Quæ mortalitas, quia non est in Novigento, non est in nobis. Quæ mortalitas, quia non est in nobis, non est in me. Quæ mortalitas, quia non est in me, non est in sermone. Quæ mortalitas, quia non est in sermone, non est in libro. Quæ mortalitas, quia non est in libro, non est in pagina. Quæ mortalitas, quia non est in pagina, non est in linea. Quæ mortalitas, quia non est in linea, non est in littera. Quæ mortalitas, quia non est in littera, non est in apice. Quæ mortalitas, quia non est in apice, non est in nihilo. Quæ mortalitas, quia non est in nihilo, non est in Deo. Quæ mortalitas, quia non est in Deo, non est in Christo. Quæ mortalitas, quia non est in Christo

Quæ quum ita sint, Hippocratis, quem Aristoteles ipse quoque Coum vocat, Aristoteles

Quæ vera dicatur Balæna esse.

cho & indigesta massa congeratur, in qua sæpius deuoratorum rostella Polyporum inueniantur. Non mirum itaque, cum in magnorum Cete ventribus Ambram nullam repererint, si hanc ideo opinionem, Ambar animale quid esse, reprobauerint, quandoquidem veras nunquam Balænas secuerint.

Opportunissimum nunc accidit, vt de hac vera putata dentium experte *Balæna*, vel in *Romanorum* nostrorum gratiam ea hic scribam, quorum partem ipsi mecum viderunt, partem ex fide dignorum auditione ego accepi, cum ea præcipue ad hanc nostram aliquid facere controuersiam, & lectorem ipsum non parum delectare videantur.

Veræ putatæ Balænæ descriptio.

Circa Februarij mensem elapsi sexcentesimi vigesimi quarti supra millesimum anni, eiusmodi Balæna non procul à Castro *S. Seueræ* maritimo triginta, forsan ab VRBE milliaribus distante, inter duos scopulos sed iam extincta appulit. Erat hæc bellua longa palmos LXXXXI, crassa L. Os longum XVI. latum X. in quo aperto & trabibus suffulto, commodum equo insidens homo spatium habere poterat. Lingua longa XX. palmos, quæ ex neruosis crassissimisque fibris carne rubra intertextis componebatur.

Mirabilis dentium forma in hac Balæna.

Dentes hìc nulli, sed horum loco videre erat corneas laminas nigriusculas, splendentes & oblongas, veluti si tot retortorum gladiorum, quos Acinaces appellare solemus, vaginæ coriaceæ essent, eo ordine positas, vt fistulę illæ stanneæ in Musicis disponi organis solent. Harum breuissima (quarum duas ex recentibus gingiuis, si modò gingiuæ dici merentur, abscidi, domique conseruo), semipalmari lõgitudine erat, cęteris paulatim accrescentibus, vt longissima sex palmos etiã superaret, sed crassitie vix digiti minoris vnguẽ attingeret, latitudine verò ad quatuor vix digitos ascenderet. Hæ omnes subtiliore & tenuiore sui parte secundum totam earũ longitudinem pilos etiam semipalmari longitudine adeò hirtos promittebant, vt meras porcinas setas esse iurasses. Quæ tamen, vt probè ego examinaui, aliud nihil erant, quam mera fila siue productæ fibræ ipsissimam illam materiam corneam (si tamen corneam appellare licet) constituentes. Vbi enim alimentitio glutine hæ cõpingebantur, ibi cornea siue coriacea illa substãtia resultabat, & vbi hæc finiebat, pili ijdem soli lõgius excurrebãt.

Cur dentes hi cornei potius quam ossei esse debuerint.

Et quoniam Natura non voluit, vt hæc tam mirabilis dentiũ forma ac series, instar aliorum ossea tota ac durissima esset, quippe cum dentes hi sub palato fluctuarent, nec alueolis vt alij comprehenderentur, ideo debuerunt superiore quà palatum cõtingunt parte, molliores ac veluti pilosi esse; inferiore dura, cornea, coriacea ac quodãmodo ossea, vtcũque appellare libeat, substãtia præditi, vt alimẽtum, quod deuorat bestia, aliquam ibi saltem resistentiam reperiat. Sunt enim hi dẽtes diuerso planè modo situque, quam in alijs contingit, ordinati per oblongum videlicet palati fornicem porrecti, & minimè ex imo sursum erecti.

Rondeletius in huius Balænæ dentium descriptione videtur lapsus fuisse.

Aduertendum hic tamen moneo Doctissimum *Rondeletium* lib. 16. cap. 11. de Piscibus, vel hallucinatum fuisse, dum Balænas huiusmodi describit inquiens: *Dentes in ea nulli, sed horum loco in vtraque maxilla corneæ sunt laminæ nigræ, sensim in pilos sullis similes, desinentes: quæ anteriore & posteriore siue interiore oris parte breuiores sunt, in media longiores: ab interioribus lingua intus continetur & coercetur, inde educta, vel abscissa ita diffunditur, vt in eundem locum recipi postea non possit.* Vel reue-

ra Ba-

adhuc ambo sequuntur, ut Veneris mundi Colonel dicat Iuno. Sic, si
Iuno mundi Colonel dicat Ceres, Ceres mundi Colonel dicat Vesta.
Ceres autem mundi Colonel dicat Iuno, Iuno mundi Colonel dicat
Minerva. Minerva autem mundi Colonel dicat Diana. Diana autem
mundi Colonel dicat Ceres, quia Ceres mundi Colonel dicat Vesta.
Vesta autem mundi Colonel dicat Minerva, Minerva autem mundi
Colonel dicat Diana. Diana autem mundi Colonel dicat Ceres, quia
Ceres mundi Colonel dicat Vesta. Vesta autem mundi Colonel dicat
Minerva,

In hac Balæna noſtra nulla fuit fiſtula.

ſe nullam reperiſſe, cum diligenti tamen examine cadauer beſtiæ perluſtraſſet, & deſignatum ære quoque euulgaſſet. Exiſtimat igitur Rondeletius hoc noſtrum Cete, cum Balæna neutiquam ſit, potius Ariſtotelis & Plinij Muſculum eſſe, quẽ Græci μυοξυτον dicunt. Et Plinius quidem lib. 11. cap. 37. *Muſculus marinus, qui Balenam antecedit, nullos habet dentes, ſed pro ijs ſetis intus os hirtum, & linguam etiam ac palatum.* Ariſtot. verò lib. 3. de Hiſt. An. cap. 12. *Muſculus etiam piſcis* ait, *pilos in ore intus habet vice dentium, quibus omnino caret, ſuillis ſimiles.*

Videtur Antiquorũ Muſculus eſſe.

Cur non ſit Muſculus hęc Balæna.

Rectè hæc omnia Rondeletio adſtipulari videntur, Balænam neganti & Muſculum eſſe affirmanti. Et tamen non leuem mihi ſcrupulum inijcit: quod Ariſtoteles nempe & Plinius dicere velle videntur, ex palato animalis hos pilos enaſci, cum in noſtra hac beſtia ex corneis illis laminis, quæ probè à palato ſeparari poſſunt, originem ſumant. Accedit Plinij authoritate credi debere, Muſculum non magnum piſcem, ſaltem non ex Balænarum claſſe eſſe, cum dicat lib. 9. cap. vltimo: *At è contrario amicitiæ exempla ſunt præter illa, de quorum diximus ſocietate Balæna & muſculus, quando prægrani ſuperciliorum pondere obrutis eius oculis infeſtantia magnitudinem vada prænatans demonſtrat, oculorumque vice fungitur.* Hunc *Oppianus* & *Ælianus Ducem Balænæ* appellant, & *Claudianus* his verſibus parui corporis facit:

Si ruit in rupes amiſſo piſce ſodali
Bellua, ſulcandas qui prævius edocet vndas,
Immenſumque pecus paruæ moderamine caudæ
Temperat, & tanto coniungit fœdera monſtro.

Et Oppianus lib. 5. conceptis verbis paruum appellat, cum enim de immanibus illis & cetaceis piſcibus loqueretur, qui tardè mouentur, ductorem ipſis paruum hunc piſcem attribuit:

Pondere magnorum membrorum tarda feruntur,
Et lentè æquoreo circumuoluuntur in æſtu.
Hac ratione comes cunctis ductorque viarum
Muſculus eſt paruus viſu, ſed corpore longo,
Et tenui cauda, paulo ſemotus ab illo
Præcedit, monſtratque viam, ducitque per æquor.

Aſt quoniam idem *Plinius* lib. 32. cap. vltimo Muſculum non inter paruos piſces ſed belluas marinas, vt *Phyſeteres, Balenas, Priſtes, Orcas* & ſimiles numerat, putat Rondeletius eundem lapſum fuiſſe, dum priore citato loco, pro Balænæ duce Muſculum aſſignauit.

In huiuſmodi Balænis aliquando Ambra reperta fuit.

Scribit quidem *Rondeletius*, in huiuſmodi edentulorum muſculorum, ſiue Balænarum malè creditarum, ventriculis non rarò Ambram inuentam eſſe: ſed hoc, vt ego opinor, minimè conuincit, ibidem hanc ex malè digeſtorum piſcium viſcoſa maſſa enatam fuiſſe, cum idem ipſe affirmet in eorundem ſtomachis nihil præter aquam, ſpumam, mucum, & fætentem Algam ſine vllis piſcibus, aut piſcium fruſtis reperiri, vt vel hinc clarum euadat, eam minimè carniuoram beſtiam eſſe. In noſtra certè belua, quam ad noſtrum hoc mare mediterraneum appulſam iam ſatis delineauimus, noſtri homines præter malè olentia & naribus vix toleranda retrimenta, nihil quicquam offenderunt.

Et

Digitized by Google

Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber I. Epistola Marcelli Allegandi ad Ioannem Andream Matthiæum Vrsinum Card. salut. Epistola Ioannis Andreæ Matthiæi Vrsini Card. ad Marcellum Allegandum. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber II. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber III. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber IV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber V. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber VI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber VII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber VIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber IX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber X. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Epistolarum Tullii, Lentulo ad familiares scribentis, Liber XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

appellatum ante ſeſquiannum ex Turri maris, vbi aduerſus pyratas excubiæ aguntur è longinquo conſpexerunt, inſulam primo rati eſſe fuerunt. Et cum, vt experientiâ clarum eſt, Ambra quaſi integra ſit pinguedo quædam, iam autem nec auium fæces, nec Balænarum ſtercora aut viſcoſus earum in ventriculis humor adipioſa ſint, nec vlla vnquam inſula quæ plantas & animalia alere queat, pinguedo fermè mera, qualis Ambra quæ oleo & non aqua vt terræ ſolent, ſoluitur, fuerit; conſequens erit vt in nulla horum claſſe Ambræ locum dare valeamus.

Ambra quaſi tota eſt pinguedo.

Multò noſtræ ſententiæ vicinius accedit *Nicolaus Monardes* de medicam. nouũi orbis. Cap. 7. *Varia eſt circa Ambari originem*, inquit, *opinio: ſed veriſſimum eſt, Bituminis genus eſſe ex fontibus in alto mari manans, quod aëri expoſitum illico denſatur, vt ſolent pleraque quæ ſub marinis aquis tenella & mollia ſunt, & aqua exempta durantur vt corallium & ſuccinum*. Et paulo inferius: *Verum eſt meo tempore Balænam circa Canarias, quas Inſulas Fortunatas putant, captam in qua inuentæ ſunt plus quam quatuor Ambari arrobæ* (ponderis apud Hiſpanos genus, quod viginti-quinque libras pendet) *ſiue centenæ libræ: poſtea tamen infinitas Balænas cum ſuis Catulis interfecerunt, ſed nihil Ambari in eis inuentum eſt*.

Nicolaus Monardes magis noſtræ ſententiæ fauet.

Matthiolus titubat, & quid certi determinet, ignorare ſe ingenuè his verbis fatetur. *Ceterùm ex antedictis quæ ſit Ambari hiſtoria vt verior accipienda, non equidem auſim decernere, quod nihil adhuc certi atque explorati habeam.* Adfert tamen *Simeonis Sethi* & *Serapionis* (quamuis hunc non nominet) opinionem & ipſiſsima ferè verba, quorum ille *Ambra* non minus ac ſulphuris & Bituminis fontes in terra ſtatuit: hic ipſam in maris alueo non ſecus atque in terra fungos oriri exiſtimat. Nos poſtremæ huic ſententiæ libentius, quam vlli alteri ſubſcribimus. Non ob id tamen in plantarum, ſed mineralium potius genere Ambram collocari volumus.

Matthiolus de Ambra ignorantiam ſuam fatetur.

Quæ noſtra ſit ſententia.

Poſſe autem mineralia non in Fungi tantum forma ſiue in rudimenti illius modo, in quo Natura veluti ſtirpes fabricare addiſcit, ſed perfectioris etiam alicuius plantę figurà è terra germinare, varij varia documenta authores adferunt, quæ ſummatim collegit *Fortunius Licetus* acerrimus Peripateticæ ſectæ propugnator Lib. 4. cap. 72. de Spontan. viuent. Ortu, vbi ex *Petro Martyre* in noui Orbis *Hiſpaniola* Inſula Aurum è terra ſurgere, & vitis modo circa arbores ſerpere. Ex *Fulgoſio* apud *Firmium* Pannoniæ vrbem, interdum in vitibus Capreolos ineſſe repertos verè aureos, ex ijs auream cuſam monetam fuiſſe. Ex *Ariſtotele* de *Admirandis*, Aurum defoſſum, aut in terram proiectum excreuiſſe, Æs comminutum & ſeminatum, vbi aquæ illud irrigarunt, aucta extitiſſe, adducit.

Aurum aliquãdo plãtarum inſtar germinaſſe.

Fortunius Licetus optimus peripateticus.

Poterat igitur vitalem quis in metallicis ſibi ſpiritum facile imaginari, & à plantarum anima vegetante non longè ſeponere. Seminari enim, creſcere, germinare non poſſe videntur, niſi quæ ex vegetantium ſunt genere. Veruntamen *Licetus* huic illico ſatisfacit dubio, vt pleriſque facillimum eſt Ariſtotelicis ad quodlibet propoſitum problema, & ad eius contradictorium ſi placet quoque, rationibus reſpondere. Ait igitur ſupponendo ea omnia vera eſſe, quæ de auri æriſque vegetatione allata fuerunt, vel primò dici poſſe non verè

An mineralia vegetentur.

Reſponſio Liceti ad hoc dubiũ.

Capreo-

Capreolos ſed æquiuocè fuiſſe; vel eodem modo creuiſſe, vt cornua in ceruis, in quibus vita nulla ſit, imò veros etiam in vitibus Capreolos ſe habere vt vngues & cornua, hoc eſt, ſine vita; vel vites per radices ſuas è terra attraxiſſe humorem metallicum, in quo humore fuerit auri prius geniti aliqua portiuncula, metalla autem à prædominio eſſe aquea & generationis eorum materiam humorem eſſe fluidum, adeoque facilè obſequentem. Vel demum hoc fieri poſſe ex natali mollicie, ab anguſtia loci, materiam vi pulſam è terræ finibus contorquente. Si aurum vitis in morem arboribus adhæreat, hoc illi accidere ob lentorem, ac molliciem facultatemque rigendi extra natale ſolum. *Quod ſi verò*, inquit, *aurum defoſſum alicubi, poſſe renaſci concedamus; dicimus id renatum fuiſſe, non quia vetus aurum, plantarum more, nouum metallum ſibi conſimile geminauerit: ſed quia vetus illud aurum materiam ſibi propinquam, ad quam auri naturam diſpoſitionis quomodocunque, & vndecunque adeptam in nouum aurum commutauerit, ea ratione prorſus, qua ignis ligna in ignem nouum conuertere conſueuit, & aqua vetus aerem in aquam nouam phyſicè tranſmutare ſolet.*

Atqui hoc mihi modo dubium obſcurum per obſcurius ſolui videtur. Metallicarum gnari rerum philoſophi & artifices, hæc non ſicco ita pede tranſirent. Cum enim in minerarum pureis ac metallorum venis, ſeminium quoddam latitare certa ſciant experientiâ, per quod metalla certis determinatiſque locis maturantur, fæcundantur, ſe inſtaurant ac propagant, adeoque ſuo quodam modo creſcere & germinare dici valeant, id omne operis ſine vegetatione aliqua non poſſe accidere videtur. Sed hæc alterius loci fuſius explicare fuerit. An valida ſit Liceti reſponſio.

Et quid ſi Ambram forſan inter minerale & plantale medium quippiam aſtruamus? An Naturæ hoc inſolens erit? quæ ab vno ad alterum extremum non niſi per medium tranſire eſt ſolita. Vt enim inter Angelum & brutum animal Homo eſt medius, ita inter hunc & abiectiſſimam beſtiam Simia interiacere videtur. Inter perfecta bruta & plantas perfectiſſimas ſe interponunt Zoophyta, *Plantanimalia* philoſophis appellata. Certè quid ſupra plantarum naturam *Spongiæ*, *Lorica*, *Vulua* & *Mentula* cuncta marina & informia prorſus animalia, præter obſcurum conſtrictionis & dilatationis motum habeant, non video. Huc referri poſſunt plantæ, quæ verè plantarum facie terræ infixæ immobiles manent, niſi quod homine accedente ipſaſque contrectare tentante, ramos contrahant, quarum vna apud *Malabaros*, altera in *Pudefactania* eſſe à Recentioribus memoratur: quæ ob id *verecundæ arboris* nomen meruit: His tertia accedit mirabilior in Inſula propè *Cimbubon*, cuius folia in terram lapſa humi repunt, & ſub tangente manu diffugiunt. Quibus ſi placet *Agnum* adde *Scythicum*, animalis formâ, plantali carne, terræ hærentem & herbas vicinas veri animalis inſtar depaſcentem, quem etiam Scaliger deſcribit. Iam *Tubera* terræ cum nec radices nec folia nec flores ramoſue habeant, quis in plantarum claſſe facilè repoſuerit? vegetante tamen anima prædita eſſe, quis dubitabit? Non igitur adeò abſonum fuerit *Ambram* inter mineralia & plantalia mediam collocare: quod ſi ſubſtantiam ſpectes, bitumen ſit; ſi pullulandi è tellure morem, plantas imitetur. Hanc inter Plantas & mineralia mediam Naturam primus inuenit & detexit Illuſtriſſimus & Excellentiſs. *Princeps Caſius* noſter: de qua

Ambra videtur quid medium inter plantâ & minerale.

Natura ab vno extremo ad alterum per media incedit.

Mirabiles plantę ſenſu tactus præditæ.

Digitized by Google

de qua ex professo in suis libris de *Metallophytis* inde à se cognominatis agit, quorum specimen & species diuersas anno præterito ad Illustriss. Principem *Franc. Card. Barberinum*, Aquaspartà Romam transmisit.

His ita stabilitis, quid ad Scaligeri opinionem, qui fungum esse Ambram voluit, dicendum sit, iam liquet: non esse plantam nimirum veram, quales reliqui sunt fungi terrestres, horum enim nullus pinguedine tanta, quanta in Ambra est, pollet. Dici tamē fungus potest, tum quia fungi facie germinat, cum quia inter stirpem & terræ excremētum minerale fortassis intermediat. Quod autem fungus hic immensus, si quando maris turbulenta ingruit tempestas, & vt Serapio loquitur, *seuientibus procellis agitatum pelagus, cum prouolutis impetuosè saxis expuatur in littus Zing vocatæ regionis: tum homines, quæ præsentiunt maris insultus, ad vada se quam citatissimo cursu conferant, vnde & apud illos Michere seu veloces cursoresue appellantur, & quod cruciatum est Ambarum, congerant.* De hoc inquit F. Gregorius, à neutris quicquam *Indis* compertum haberi. Quin falsum esse, si ventorum etiam turbine adeò mare intumescat, vt cælum terræ misceri videatur, aquam in fundo maris vllo modo conturbari, multo minus quæ ipsi inhærent terræ, Ambræ inquam & ingentia saxorum volumina è mari exturbari. Placidissimam enim in fundo stationem Vrinatores, siue illi qui margaritarum piscationi operam dant, tunc experiuntur, cum maris superficies etiam inquietissima furit.

Fungiformem hanc Ambram non a maris agitatione cum saxis eijci.

Mare supra agitatū infra quietū est.

Et qui in Naui illa, admirabili *Cornelij Trebelij* Hollandi ingenio excogitata, & *Londini* in Anglia, vbi hodieque visitur, fabricatà sub mari nauigarunt, sanctè mihi iurarunt, furentibus æquore ventis, nullam in imo maris molestiam percipi. Recipit autem hæc nauis viginti quatuor homines, quorum octo remos agunt, reliqui suis in cubiculis persistunt, qui viginti quatuor horarum spatio aere alio nullo indigent, soloque illo in naui concluso contenti viuunt, quibus exactis, superficiem maris petunt & relerato nauis operculo ac paulisper aperto nouum aerem hauriunt, quo postea clauso operculo sub aquam denuò tam profundè merguntur, quam nauis Rectori ad Orgias etiam si vellet quinquaginta, visum fuerit. Et quod mireris magis, ibi quoque magnetico indice cursum dirigunt, vbi locorum sint norunt, remisque facillimè nauem agitant. Quodque fidem ferme omnem sublcuat, est, quod eo loci vbi remigantes morantur, nauis absque fundo est, vt aquā ipsi continuò aspiciant, ab ea verò minimè sibi timeant: cum in scamnis suis paulo altius sedentes pedibus haud quaquam ipsam contingant. Sed non libet nunc omnia persequi, quæ ab ipso Artificis Genero mihi non ita dudum relata fuerunt.

Describitur mira, quædā sub aquis nauigatio.

Nec vero simile mihi videtur *Azelum* maiorem, aut alias etiam minores piAmbram piscibus nō venenū sed cibū optimum esse.
sces deuoratà Ambrà, ab ingesto veluti veneno interire. Præterquam enim, quod experientia hoc minimè constat, ratio etiam reclamat, cum Ambra non aliorum instar Bituminum nauseoso & acri chalchantino spiritu ac sale, sed ex suauiore quadam minerali tamen, pinguedine componatur, quæ non dicam piscibus Pamphagis illis Neptuni pecudibus, sed nec hominibus exitio esse comperitur. Pinguia autem terrestribus quibusdam particulis mixta, ab animalibus & appeti valde, & eadem nutrire multum, in carne maximè porcina

& caseo

ac alia quæpiam Indici equitationi. Vtq. alterum ab altero discernamus, illum quidem Persicum, hunc vero Indicum appellabimus. Quod si quis Persicum Indico præferat, is ego quidem non reprehendam, sed ipse tamen Indicum præferam.

Quod autem Persicus equus Indico præstet, ex eo facile quis intelligat, quod Persicus quidem ad omnem usum aptus sit, Indicus vero ad nullum. Nam Persicus & ad bellum & ad venationem & ad cursum & ad ludos & ad omnia alia quæ equo fieri possunt, aptus est. Indicus vero ad nullum horum aptus est. Quod si quis dicat, Indicum ad bellum aptum esse, quod ferocior sit, is ego quidem non reprehendam, sed ipse tamen Indicum ad bellum inutilem esse dicam. Ferocior enim est, quia ad omnia inutilis est. Ferocior autem est, quia ad nullum opus aptus est. Ferocior est, quia ad nullum opus aptus est. Ferocior est, quia ad nullum opus aptus est. Ferocior

Sapiunt alieno ex ore, petuntque
Res ex auditu potius, quam sensibus ipsis.

Hactenus nos cæca caligine mersos omnes traheret, puto aliquam saltem per me, disputatione hac lucem controuersijs illis allatam fuisse: nempe

Sic vnumquodque paulatim protrahit ætas
In medium, ratioque in luminis ernit auras.

Cum itaque tam Moschi quam Zibethi exoticorum Animalium, dilucidam, vt spero, historiam dederimus; contraria verò iuxta se posita magis elucescant, poteram his admirabile animalculum quoddam adiungere, in quo Natura omnem mundi corriuando veluti fætorem commiscere voluisse videtur *Anna Tuya Peruanis* dictum, à *F. Gregorio* graphicè mihi descriptum. Veruntamen cum & *Nardus Ant. Recchus* noster in hoc ipso opere suo, similis propemodum meminerit *Mexicanis Tzquiepatl*, nobis nomine *Vulpeculæ, quæ Maizium torrefactum emulatur colore*, vocatum, eò vel lectorem nunc remittimus, vel vbi otium nobis supererit, in eodem commentando capite, aliquid de nostro addemus.

Anna Tuya fœtidissimũ animal Peruanum.

De Electione *Ambræ* & quid aliud dicã faciamuè, quam vt Nobilibus his Medicorum Collegijs, *Romano* inquam meo, subscribam & *Augustano*? Quorum hoc in *Germania*, illud in *Italia* ceteris facilè præcellit. In hoc autem concordant ambo voce ac calamo, probari odoratissimam, leuem, sordibus carentem, grisei coloris, venis modò cinereis, modò albicantibus & notulis quibusdam rufis, croceum colorem imitantibus distinctam, ac pinguem ita, vt si acu candenti perfodiatur, olaginei aliquid succi resudet. *Romanum* Collegium griseam ac nigram tantùm agnoscit: hanc verò reijcit, & vnguentarijs ac Chirothecarijs relinquit. Ast neque hi, si griseam nancisci possunt, nigram emunt fragrantiâ à grisea longè victam. *Augustanum* tamen etiam albam nouit & reijcit, quæ & ipsa nostris Chirothecarijs nõ est ignota, sed ob odoris debilitatem grisea ignobiliorem repudiant. Scio à plerisque hanc Struthiocameli ouum candore æmulantem, ceu quæ impostturam sapiat, reprobari: volunt autem aliqui hanc gypso admisto talem concinnari, quod vix crediderim, ponderosior enim, quam est, inueniretur.

In Ambræ electione, probatur Romani & Augustani collegij medici assensus.

Grisea ceteris præfertur.

Ludouicus Coltrius exercitatissimus & rerum naturalium maximè gnarus Pharmacopœus, qui è regione *Panthei Agrippæ* ad insignia *S. Georgij*, instructissimam quà factis, quà infectis pharmacis tabernam habet, & *Theriacæ* præsertim ac *Mythridati* confectione cæteris facilè palmam præripit, sibi non semel tantum contigisse affirmauit, quod grisea illa optima Ambra, vbi senio confecta fuisset, albescentem colorem, id quod & mihi in *Ambra* octo annorum quam domi detinui, vsuuenit; acquisiuisset, euanidi prorsus ferme odoris. Hoc multoties nos in cæruleo Vitrioli experti fuimus. vbi diutius aeri exponeretur albedinem planè contraheret. Attamen & albam quæ recentior apparet, inueniri certus sum, sicut & nigram recentem, quod quidem in plantis & mineralibus non est ab earum natura absonum, ne de animalibus quicquam dicam, etiamsi esse partes prorsus homogeneæ essent, posse tamen in aliquibus particulis colore differre. Quid igitur mirum, si in massa ingenti adeò, quantâ fungorum more è terra, cautibus, rupibus, ac scopulis maris emergit Ambra,

Ludouicus Coltrius materię medicæ experiẽtissimus pharmacopœus.

Grisea Ambra senio albescit, sicut & vitriolum.

In vna & eadem magna massa Ambræ posse esse differẽtes colores.

color

adjectivum ἐπιτήδειος, quod ad omnia quæ ipsis vitæ utilitatem aut commodum afferunt, pertinet. Ἐπιτήδειος enim ἀπὸ τοῦ ἐπιτηδεύειν, quod est, ad aliquid studiose & diligenter facere, ut ἐπιτήδειος ἄρτος, panis ad victum utilis, ἐπιτήδειος ἀνήρ, vir ad omnia utilis, ἐπιτήδειος ἵππος, equus ad vectandum aptus, & ἐπιτήδειος ἀνθρώπῳ ὁ ἄνθρωπος, homo homini utilis. Ἐπιτήδειος ἐστὶ τὸ ἐπιτηδεύειν ἔχον, ἢ ἐπιτηδεύεσθαι δυνάμενον.

Ἐπιτήδειος ἐστὶ τὸ ἐπιτηδεύειν ἔχον, ἢ ἐπιτηδεύεσθαι δυνάμενον. Ἐπιτήδειος ἄρτος, ὁ πρὸς τροφὴν ἐπιτήδειος. Ἐπιτήδειος ἀνήρ, ὁ πρὸς πάντα ἐπιτήδειος. Ἐπιτήδειος ἵππος, ὁ πρὸς ἱππασίαν ἐπιτήδειος. Ἐπιτήδειος ἀνθρώπῳ ὁ ἄνθρωπος, ὁ πρὸς ἄνθρωπον ἐπιτήδειος

aloe, Cinamomo, Zibetho & ſimilibus pilæ *Poma Ambræ* vocatæ, concinnantur, quæ Peſtis etiam tempore circumferũtur. De hac enim ſpirituum nutritione dubitandi anſa illis præbetur, qui frigidæ in vultum aſperſione aquæ, eoſdem Syncope affectos reſtitui, abſque vlla ſpirituum nutritione vident. Sic, qui tactu molliore, ac Muſices ſono longè ſpiritus magis exhilarari noſtros animaduertunt, vt ſono etiã à nobis grato percepto, inuiti quaſi ad tripudiãdum incitemur.

An odores per ſpecies intentionales propagentur.

Eſt & hoc occultum non minus: an per ſpecies vt vocant, intentionales, tam longè ſe Moſchi odor diffundat, vt vnica huius drachma decem duret annis, & decem ſufficiat ciuitatibus odore ſuo imbuendis, ſi ab vno ad alterum continuò locum deferatur? quemadmodum fieri videmus, dum lumen à lumine accenditur, abſque prioris ſubſtantiæ deperditione, vbi non rarò patrem filij, ſiue progenita genitores ſuos ſuperant. An ſubſtantia potius verè ſpirituoſa & corporea, licet admodum exigua, adeoque exilis à corpuſculo illo Moſchi prodeat, vt ponderi ſenſibile nihil dematur? Veluti & ex *Antimonij Vitro* ac *Regulo*, vt vocant, non qualitates intentionales, ſed veri ſpiritus corporei, aluum laxandi ac ſtomachum ſubuertendi obtinentes potentiam, in vinum aliumue liquorem, quibus infunduntur, iteratis ſæpe vicibus abeunt, ſine vlla, quæ ſenſu percipi queat molis ac ponderis diminutione. Et ſi per ſpecies intentionales vix intellectu comprehendendas, odores dilatantur, quomodo hæ tam fixæ hæreant, vt ſolo canes odoratu non ferarum tantùm, quæ ante horas plurimas tranſcurrerunt, veſtigia inſequantur: ſed aliquot etiam poſt dies, viæ inſiſtentes, qua patroni ipſorum inceſſerunt, locum vbi ipſi commorantur, ad vnguem inueniant? quod fieri poſſe aliter haud videtur, niſi quod odorata corpuſcula per ipſas quoque calceorum ſoleas, & corneam vngularum ferarum ſubſtantiam, ipſi impacta diutius perſeuerent telluri, quæ noſtro olfactui quidem ſtatim obliterantur, Canum verò odoratui ceu recentia odorum ſemina inſinuantur. Nam neque *Mures* per obſcuram nos noctem contuemur, quos *Feles* & vident & captant, argumento certiſſimo, plurima animalium ſenſibus eſſe obuia, quæ nobis occultantur, cum ſenſuum organa conſtructione partium & tẽperamento plurimum varient. Sic multis diſtantia paſſuũ millibus cadauera *Vultures* odorantur, & prædá quam capturæ ſint, *Lynces* longiſſimè diſſitam oculorũ acie ſpeculãtur.

Nõ ſi quid nos non videmus aut olfacimus, idem fit in beſtijs.

An ſummus præterea & acutiſſimus odor in mixtis inſignem, leuem, aut nullum etiam ipſis ineſſe caloré arguat? cum Moſchum certè & Ambra tam acrem, amarum, aut ſalſum ſaporẽ caloris latentis maximi ſobolem & ſigna, linguę non communicent, quæ odore tamen præ reliquis maximè pollent mixtis. *Camphora* quin etiam & *Opium* ſi vulgo Medicorum credimus, frigida ſunt, & ſimul tamen odoratiſſima. An vice verſa calidiſſima vehemẽtem vibrare odorẽ debeãt? quod in *Mercurio* ſublimato ac præcipitato, plurimiſq. alijs metallicis & Cauſticis haud quaquã ſuccedit axioma. Eſt autẽ ex Ariſtotele & Galeno odor caloris ſoboles.

An odoratiſſima ideo ſint calidiſſima.

Quomodo demum fieri poſſe autumemus, vt res duæ, ſi ambę ſeparatim examinentur, prorſus ſint inodoræ, quamprimum autem commiſcentur abſq. vllo humore, calore, & igne externo, tam horrendum fœteant, vt illis nemo aſſiſtere valeat? Huius autem rei experimentum non ſemel cæpi in *Calce viua*, ac *Sale Armoniaco* in puluerem redactis, quorum vtrumlibet ſibi relictum, fatui eſt & nul-

Quomodo res quæ ſeparatim potæ ſint in odoræ cõmixtæ vero fœtidiſſimæ.

lius

Paracelsus Theophrastus Bombastus de Hohenheim, Eques auratus, Philosophiæ, Medicinæ, & Chirurgiæ Doctor, Monarcha, Ens, Archeus, Sal, Sulphur, Mercurius, Tartarus, Alkahest, Quinta essentia, Laudanum, Magnum Opus, Lapis Philosophorum, Elixir, Aurum potabile, Ens Veneris, Ens Martis, Ens Saturni, Ens Antimonii, Ens Tartari, Ens Mercurii, Ens Auri, Ens Argenti, Ens Vitrioli, Ens Salis, Ens Vini, Ens Corallorum, Ens Myrrhæ, Ens Rosarum, Ens Crystallorum, Ens Gemmarum, Ens Perlarum, Ens Cornu Cervi, Ens Ebenorum, Ens Ligni Guaiaci, Ens Ligni Sassafras, Ens Ligni Aloes, Ens Ligni Santali, Ens Ligni Cinnamomi, Ens Ligni Cassiæ, Ens Ligni Nephritici, Ens Radicis Chinæ, Ens Radicis Rhabarbari, Ens Radicis Gentianæ, Ens Radicis Zedoariæ, Ens Radicis Angelicæ, Ens Radicis Imperatoriæ, Ens Radicis Ireos, Ens Radicis Tormentillæ, Ens Radicis Bistortæ, Ens Radicis Pimpinellæ, Ens Radicis Ebuli, Ens Radicis Asari, Ens Radicis Aristolochiæ, Ens Radicis Enulæ, Ens Radicis Valerianæ, Ens Radicis Dictamni, Ens Radicis Fraxinellæ, Ens Radicis Scorzoneræ, Ens Radicis Glycyrrhizæ, Ens Radicis Liquiritiæ, Ens Radicis Filicis, Ens Radicis Polypodii, Ens Radicis Ononidis, Ens Radicis Asparagi, Ens Radicis Rubiæ, Ens Radicis Saxifragiæ, Ens Radicis Ulmariæ, Ens Radicis Caryophyllatæ, Ens Radicis Pæoniæ, Ens Radicis Consolidæ, Ens Radicis Symphyti, Ens Radicis Bryoniæ, Ens Radicis Mandragoræ, Ens Radicis Cynoglossi, Ens Radicis Hyoscyami, Ens Radicis Solani, Ens Radicis Cichorii, Ens Radicis Endiviæ, Ens Radicis Acetosæ, Ens Radicis Violæ, Ens Radicis Primulæ veris, Ens Radicis Bellidis, Ens Radicis Plantaginis, Ens Radicis Lactucæ, Ens Radicis Portulacæ, Ens Radicis Cochleariæ, Ens Radicis Nasturtii, Ens Radicis Rapi, Ens Radicis Raphani, Ens Radicis Petroselini, Ens Radicis Apii, Ens Radicis Fœniculi, Ens Radicis Asparagi, Ens Radicis Ruscorum

Icones Animalis Zibethici Maſculi & fœminæ à Fabio Colũna trãſmiſſæ.

mentis ſiue delicatulorum blandimentis ſit imponendus. Verùm dum ego in hoc ſum, aliæ ecce ab eodem *D. Fabio Columna Lynceo* literæ mihi *Neapoli* adferuntur, & ipſæ ad viuum vtriuſque Zibethici animalis, maſculi ac fœmellæ expreſſæ icones; quas niſi hìc inſererem, putarem me in ſtudioſorum naturalium rerum commoda peccare, cum præſertim ſciam, á nemine geminas has adeò graphicè depictas fuiſſe. His autem me verbis iterum *D. Columna* compellat.

Noua Columnæ ad Authorem epiſtola de Zibethico animali.

Noſtri amiciſſime *D. Faber* quantum te amem, quanti æſtimem, & quàm tibi gratificari cupiam. Quamprimum igitur reſciui aliquod tibi ex vltimis meis literis dubium de loculis illis, ex quibus Zibethum extrahitur, hæſiſſe, eſſentne teſticulorum nomine dignandi? teſticuli autem in ſolis maribus prominent, in fœminis tamen Zibethicis ex ſimilibus quoque locis, vtriculis ſcilicet teſticulorum more apparentibus humor ſiue ſuccus ille odoratus eximatur: volui denuo eadem reuiſere animalia, illa ipſa diligentius inſpicere, fidelemque eorundem à *D. Bernardino de Cordoba* antiquæ Hiſpanæ nobilitatis, ac virò humaniſſimo promptè exhibitorum delineationem tibi tranſmittere.

Animalis Zibethici Maris Icon
D. Fabij Columnæ Lync.

Mitto icones expreſſas, & illà qua potuere diligentia, exceptas, cum animal ſit inquietum, ſemperque in clathris ſuis ligneis deambulet, niſi deſeſſum humi quieſcat. Maculæ in mare, quia nigriore pilo eſt, minus conſpicuæ & minores ſunt, quam in fœmina. Teſtes ex lateribus folliculorum cum manibus euerſi, tam magni eos attrectanti manifeſtantur, quàm ab ijſdem folliculis contineri poſſunt. Humoris illius verò odoriferi ſeu liquoris ex mare plus extrahitur quàm ex fœmina, quod ſeſquidupla magnitudine folliculos maiores, eoſdemque liquore hoc non minus turgidulos & refertos atq. fœmina poſsideat. Alternis diebus eximitur liquor æſtiuis temporibus: hieme verò, quia minus eſt fluidus, bis in hebdomade. Figura iuxta adpicta deſcribit regionem, vnde humor exhauritur, folliculoſq. ipſos manibus inuerſos ſpectabiliùs proponit, quibus folliculis ad latus foraminum (quà inſtrumento humorem exempturo ingreſſus datur) in externa parte teſtes adhærent.

Quæ copia Zibethi colligatur ex his animalibus.

Ani-

Animadv. Filmeliae Plutarchi locus
p. 940 Centurion.

Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν.

Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν.

Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν.

Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν.

Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν. Ἐκλείπουσα δὲ μᾶλλον ἢ πλήρης φαινομένη τὸν ἀνθρώπινον ἐκπλήττει βίον, καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθος ἐν τῇ σελήνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖ, τὸ δεισιδαιμονίαν καὶ ταραχὴν καὶ ἔκπληξιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιεῖν.

10. PARVI STRIGIS DESCRIPTIO.

Parvus Strix ad Ululas magnitudine accedit, figura tamen, & colore ab illis differt. Caput enim, & dorsum fusca habet, & ex cinereo, & nonnihil rubro variegata. Sub, gutturibusque toti albi sunt, & pectus, & ventris pars superior, quæ fusco colore, & albo, & cinereo, & rubro variegata est. Pars autem inferior ventris, & femora, & crura, & pedes albi sunt, & pennæ, quæ in cauda, & alis, & dorso, & capite, & collo, & pectore, & ventre, & femoribus, & cruribus, & pedibus, &

Abscissam vocant. Quam Cavalerius dicit, & ego quoque concedo, ab initio, quando Curva est valde parva, non differre ab Ordinata, quæ ad eam terminum applicatur; sed postea, quando Curva est magna, differre. Ut in Parabola, quæ est Curva prima, Ordinata BC, & Abscissa AB, Tabulæ 1. Figura 1. Quando ergo Curva est parva, ut AC, Abscissa AB, & Ordinata BC, sunt æquales, quando vero Curva est magna, ut AD, Abscissa AE, & Ordinata ED, sunt inæquales. Quod ita demonstro. Sit Curva quælibet AC, Tabulæ 1. Figura 2. Ordinata BC, Abscissa AB, Tangens CT, Subtangens BT, Subnormalis BS, Normalis CS, Abscissa parva AB, Curva parva AC, Ordinata BC, Tangens CT, Subtangens BT, Subnormalis BS, Normalis CS, Abscissa magna AE, Curva magna AD, Ordinata ED, Tangens DT, Subtangens ET, Subnormalis ES, Normalis DS. Dico quod Curva parva AC, Ordinata BC, Abscissa AB, sunt æquales, Curva vero magna AD, Ordinata ED, Abscissa AE, sunt inæquales. Quod ita demonstro. Quia Curva parva AC, Ordinata BC, Abscissa AB, sunt æquales, ergo Curva parva AC, Ordinata BC, Abscissa AB, sunt Curva, Ordinata, Abscissa, quæ non differunt. Quia Curva magna AD, Ordinata ED, Abscissa AE, sunt inæquales, ergo Curva magna AD, Ordinata ED, Abscissa AE, sunt Curva, Ordinata, Abscissa, quæ differunt. Quod erat demonstrandum

incipiendo, versus supremum Polum: in quo spatio venatores magis fatigantur, quàm satiantur, hac infinitâ prædâ vbique in arboribus veluti grege piscium in aquis, abundante, ea præsertim commoditate, quod arbores non sint sublimes, in quibus hæc animalia ludunt. Sed reflectendo ad Meridionalem regionis situm, quantò magis reditur ad Austrum, tantò deteriores, & magis fuscæ occurrunt pelles. Caro huius bestiolæ assa venatoribus est pro esca suaui.

Et videtur sanè de coloribus res ita se habere. Nam *Italia*, quæ regio est ca-
Eadem animalia in Germania & Italia colore variat. lidior, ferme *Sciuros* omnes educat nigriusculos; frigidior *Germania* verò rutilos plures, pauciſsimos nigros, quæ & vaccas habet plerunque rufas, & porcos albicantes, paucos nigros, qui tamen sunt frequentiſsimi in *Italia* vbi paucæ quoque vaccæ rufæ, pleræque grisei & nigrioris coloris, quicquid iam de *Americanis* animalibus sit dicendum.

Proprietates Sciuri. Notat Olaus tres præcipuas *Sciuri* proprietates. *Prima* harum est, quòd exiguo insistens ligneolo, caudâ villosâ pro velo expansâ facilè amnes tranare possit, quæ si alioquin aqua imbueretur, natationi impedimento foret. *Secunda*, quod miros in arboribus & super congelatis niuibus ludos, pulcherrimo spectaculo ostendat. *Tertia*, quod sagaciſsima bestiola caloris tempore, longæ metuens hiemi, in nidos varios & sufficientes cibos reponat, quos claudat dextrè & aperiat nidos, pro flatus asperitate. Ego natationem nunquam conspexi, sed in siluis iucundam in arboribus agilitatem, & varias domi gesticulationes cum voluptate sæpè contemplatus sum. Et prouidum simul animalis ingenium risi & admiratus sum, vbi ciborũ copia ipsi oblata fuit, quam auidè amygdalas exempli gratiâ, non deuoraret quidem, sed vtraſque adeò buccas ac genas infercirret, vt plurimùm tumerent, & in capsulam quandam vicinam, pro vsu suo reponeret.

Ioãnes Demisianus Lynceus Græcè & Latinè doctissimus. Philos. & Theolog. insignis. *Ioannes Demisianus Lynceus* Cephallenienſis, vir Latina & Græca poesi facundus: Platonicæ, Aristotelicæ, Sacræ veræque Philosophiæ Christianæ apprime gnarus, & ob id Romanis Purpuratis quampluribus Principibus charus, inter doctorum colloquia virorum, ceu Polyhistor magni æstimatus: & ipse post seueriora studia, miris animalculi huius, quod ipse curatum planè ita assuefecerat, Natura & lusibus delectabatur, quod postmodum Excellentiſsimæ Principi Cæsiæ *Principis nostri* Coniugi, ex Illustriſsima illa & antiquiſsima Saluiathorum familia prognatæ donauit. Hoc tamẽ certis temporum interuallis (vt referebat Illustriſs. Princeps) Epilepticis insultibus corripiebatur, id quod post coitum (quæ parua nonnullis Epilepsia dicitur) Cuniculis non rarò vsuuenire scimus; quare *Sciurus* ille Epileptico eo tandem symptomate perijt.

Ad quod genus animaliũ pertineat. Nunc more nostro ad quodnam animalium genus *Sciurus* sit reponendus, disquirendum. *Georgius Agricola* in suo de *Animantibus subterraneis* libello, videtur *Gliri Sciurum* associare. Eodem enim capite de vtroque agit, & post *Glirem* hæc verba subiungit: *Ab eo differt bestiola paulo minor, quam alij Graci hac de causa* Καμψίουρα *vocarunt, quod vertat & sursum versus flectas caudam: aliqui verò* Σκιουρος, *quod cauda sua villis vestita & conferta, quasi flabello corpus soleat inumbrare: aliqui* Μῦς αἰλουρος, *quod præterea similitudinem quandam gerat, speciemque muris.* Et nescio, an non hæc quoque *Plinij* verba *Agricolæ* faueant, Cap. 38. lib. 8. *Præuident tem-*

Agricola ad Glirem videtur referre.

pestatem

peſtatem, inquit, *& Sciuri : obturatiſque , qua ſpiraturus eſt ventus, cauernis ex alia parte aperiunt fores : de cetero ipſis villoſior cauda pro tegumento eſt . Ergo in hiemes alijs prouiſum pabulum, alijs pro cibo ſomnus* . Ex hoc loco aliqui voluiſſe Plinium etiam *Sciurum* dormire hieme , coniecturam fecerunt , vt Glires etiam Ariſtotelis teſtimonio 8. de Hiſt. animal. cap. 17. in eo maximè genere recenſentur , quæ latent, dormiunt & pingueſcunt. *Glires etiam latent in ipſis arboribus*, inquit, *pingueſcuntque per id tempus* (hiemem nempe) *vehementer*. Nec facie multum à *Gliribus Sciuri* diſcrepant. Non defuere etiam, qui hunc ipſum Ariſtotelis locũ ad *Sciurum* potius, quam *Glirem* vi vocabuli Græci ταὼς torquere maluerunt . Aduerſus quos tamen rectè quidem Scaliger 210. partic. 4. inſurgit ſequentibus verbis: *Sciurum Gliremque temerè quidam confudere . Nihilo verius quod aiunt : Ελικτὸν ab Ariſtotele dici , quem nos Sciurum , quod caudam inuertat; hoc enim eſt Κάμπτειν, id eſt flectere , non autem Ελίττειν, id eſt vertere aut voluere ; ſed quia in cauis arborum inuoluit ſeſe , vbi dormiens pingueſcat . Sciurus autem ab vmbrâ caudæ & a flexu Καυτίουρος* . Addo ego, nec *Sciurum* de ſe illud Martialis affirmare poſſe ,

Tota mihi dormitur hiems & pinguior illo
Tempore ſum , quo me non niſi ſomnus alit .

Coniecturæ pro Agricola.

Non pertinere ad Glirem bene Scaliger.

Cum æquè hiberno atque æſtiuo tempore , diurnis horis vigilet , & vix aliquot paucis nocturnis inquietiſſimum animal dormiat .

An ſit ex Muſtelarũ genere .

An potiore igitur iure *Muſtelarum* generi *Sciurum* accẽſebimus? Vnde & non pauci Animalium Scriptores (cum *Sciuro* Latinum nomen nullum ſit hactenus conceſſum) *Muſtelam Quercuum* illum appellãt, quod & Germanica vox nominis ipſius dicere videtur, dum vocãt *Eichhermlein*, cum corruptè poſtea alij *Eichhornlein* dixerint. Nam *Hermelein* aliquæ *Germaniæ* prouinciæ *Muſtelam* domeſticã (Italis dicitur *Donnula*) vocant: hinc *Armelini Muſtelæ* illæ omni niue candidiores, excepta caudæ extremitate : quæ nigra ſemper reperitur . Huiuſmodi pelles pretioſiſſimæ cum *Zebellinis* ex *Moſcouia* & gelidiſſimo *Septentrione* ad nos mittuntur. *Armelinorum* enim pelliculę (quarum ego quam plurimas integras oblongas & anguſtas, vt Muſtelæ ſunt, Romæ vidi) ad tam altum honoris faſtigium penetrarunt , vt non tam Imperatoris & S. R. I. Principum Electorum, quàm Summorum Pontificum & S.R.E. Cardinalium Epomides condecorent. Non parum huc facit , quod Ariſtotelis etiam teſtimonio , oſſeum maſculo Muſtelæ , non aliter , atque *Sciuro* genitale eſt .

Armelinorum pelles pretioſæ.

Suadent, ſed non perſuadent prorſus hæc argumenta . In hoc ego enim vim maximam facio ad reperiendam animalium affinitatem , vt dentium ſcilicet conformitatem in agnatis inueniam beſtijs . Atqui, Muſtelæ non habent anteriores dentes binos in ſuperiore , & totidem inferiore maxilla latos & longos , ſed breues , quod ſignum tanquam inſeparabile & infallibile , *Sciurum* ab ipſis diſtinguit: hic enim quatuor illos admodum longos & recuruos obtinet , quales in muribus planè omnibus obſeruaui ; veluti Sceleton meum oſtendit , quod habeo probe confectum & diligenter cuſtoditum , magni illius Muris Androgyni, de quo in Zibethico animali aliquid dixi : quem *Rattum* etiam vocant & falsò *Glirem* antiquorum eſſe (quo nomine à pluribus audit) exiſtimant. *Glires* enim , qui ſiluas incolunt , & hieme in excauatis arboribus dormiunt ,

Non eſſe Muſtelam quia dentes repugnant .

non

Digitized by Google

non rarò *Romæ* venales & cibis aptos exponi vidi: *Rattos* autem ferculis inferri absurdum omnino est. Est præterea Mustela adeò Muribus infesta, vt tam maiores quam minores, & tam domi quam foris venetur Mures, cauernas etiam subeat & Talpas occidat, maioremque vtilitarem rusticis in frumentorum horreis, quam Cati solent, præstet: *Sciurus* autem Mures nec aggreditur, nec illis vescitur. Et *Carolus Figulus* quidem Mustelæ nomen Græcum ob id fecit, ex Μῦς, id est Mus, & στέλλω surripio, quasi *Mustela* fur sit Murium, quamuis hoc alijs non placeat: vt nec illud, quod alij à μῦς & τίλλω, hoc est longò, quasi dicas *longus Mus*, deducunt. Quin igitur, si cuiuis in re obscura coniecturà licet vti; nos *Goropiano* more ex *Germanica lingua* totam vocabuli essentiam & genuinam significationem deriuamns. *Mus* enim Latinis, idem Germanis animal eadem voce, vel *Maus* aliquibus signat: *Stelen* furari significat. Vtramque si vocem in vnam *Mustelæ* contrahas, habes *Murium furem*, quæ huic bestiolæ essentialis est proprietas.

Mustela capit mures vnde forsan ipsi nomen datum.

Sciurus nõ vescitur muribus.

Mustelæ Etymon ex lingua Germanica.

Quid igitur in hac controuersia determinandum? Ego profecto non tantas ausim componere lites. Lupus, Vulpes, Canis, Mustela otiea habent ex Aristotele & rei veritate genitalia; at cum nullo horum in dentium seu figura, seu numero & structura congruit. Accedit magis ad Mures, Lepores, Cuniculos, Erinaceos & Histrices, quibus oblongi illi dentes conspicui, omnibus sunt, incisores nimirum, in molaribus tamen non parum discrepant singulæ species. Nisi itaque interna probè viscera examinauero, certi nihil statuere valeo. Hoc tamen silere non debeo, Muris speciem pulcherrimam, quæ Romæ non infrequens est, & *Moscardinam* vocant, cuius memini, dum de Moscho agerem, *Sciuro* in colore, figura & cauda villosa plurimum assimilari. Est autem paruus valde musculus, vix medium manus digitum longitudine æquat, rutili & pulchri coloris, adeò cicur, vt sinum etiam & hominum caligas libenter subeat & planè fit φιλόστοργος. Quare si cui interea placuerit *Muribus* (nam & in ciborum quibus delectantur, ferme qualitate conueniunt) *Sciurum* annumerare, quod & Matthiolus facit, cum ipso nolo nunc tædiosius rixari; Atque de *Sciuro* tam *Europæo* quam *Americano* hæc satis sint. Neque enim plura ex Veteribus Græcis adferre libet. Aristoteles nusquam huius meminit: semel Galenus & Oppianus inter antiquiores Græcos: Plinius semel inter veteres Latinos. Cetera iuniores Græci & Latini adiunxerunt, quæ à quouis videri possunt.

Lis pendẽs in hoc animali.

Mus Moscardinus.

TAVRVS

TAVRVS MEXICANVS.

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

TERRIBILEM Animalis huius Icon, & feri quidem Tauri alicuius ſpeciem repræſentare videtur: licet in autographo nec Latinum nec Mexicanum nomen compareat. Totum corpus fului ſiue rufi illius, quem Itali *Lionato* dicunt, eſt coloris, exceptis cornibus quæ albeſcunt, & in cuſpide nigricant. Vngulæ cinerei ſunt cum nigricante mixti coloris. Villis denſis longis & in cirros magnos conglobatis tota beſtia horret, propendente longà è collo ex ijſdem cirris ad tibias implicatà iubà. Tibiæ quæ humiles ſunt, ſiue quatuor crura in poſteriore ſui parte, & ipſa villis etuſmodi veſtita; in anteriore glabra apparent. Tota capitis anterior pars glabra eſt, præterquam in intercilijs, vbi piloſa quædam congeries prominet. Oculi non multùm truces, ſed viuidi potius & alacris aſpectus. Aures magnas valde non erectas, ſed ad latera protenſas ac piloſas gerit. Maxillæ longis admodum pilis collum verſus vergentibus, veſtiuntur. In ventre inferiore, qui pilis omnino denudatus eſt, prope genitale, quod maſculinum eſt, aliquid, quod nolarum aut tintinnabulorum aliquot formam refert, coxæ internæ ſiniſtræ alligatum conſpicitur. Caudam longiſſimam, eamque oblongis adeò denſam pilis obtinet, vt Equinam potius, quam Bouinam dicere queas. Tantæ gibbum magnitudinis habet, vt Camelum prorſus imitari videatur.

SCHO-

Digitized by Google

SCHOLIA EIVSDEM.

Cur longior in hoc animali author quam proposuerat, esse cogatur.

PRorsus iam cum animo meo, in his quæ sequuntur, conscribendis Animalium historijs breuiloquum me fore constitueram: quòd in antecedentibus prolixior iusto non nemini visus fuissem. Ast vbi eorum qui ante me Animalium naturas explicarunt, Iuniorum dico scriptorum, & inter hos *Vlyssis Aldrouandi* Polyhistoris illius ingentia volumina inspexi, infans præ istis planè ego mihi visus fui. Ea enim, quæ de solo Bubulo hic pecore habet, de quo & nobis modò aliquid dicendum incumbit, si separatim edidisset, iustæ molis librum conficere poterant. Quid igitur restat? inter clamores soli ne mihi silendum? an mei quoque Bouis mugitibus aer verberandus? Verum ego hìc Romanorum doctissimum *Varronem* & re ipsà si potero, sin minus, verbis saltem, quæ sequentia sunt, imitabor: *Quare dicam de bubulo pecore, quam acceperim scientiam, vt si quis quid ignorat, discat, si quis scit, vbi nunc labar, obseruet.*

Prima causa quod prolixior sit author.

Et quid ni hoc faciam? An non prægnantissimæ mihi quoque præ ceteris rei huius causæ suppetunt. Scribo hęc in *Italia*, cui *Bos*, quod ipsi nomen præbuerit, maxima certè æstimatione vt sit, omnino par est: quod idem *Varro* de *Re rustica* docet. *Nam Bos in pecuaria, in maxima debet esse authoritate*, inquit, *præsertim in Italia, quæ à bubus nomen habere sit æstimata. Græcia enim antiqua, vt scribit Timæus, Tauros vocabat* Ἰταλοὺς *à quorum multitudine & pulchritudine & fœtu vitulorum, Italiam dixerunt. Alij scripserunt, quod ê Sicilia Hercules persecutus sit eò nobilem Taurum, qui diceretur Italus.* Quam ob rem, cum idem *Varro* dixisset *Gallicos* boues ad opus, *Ligusticos* ad iugum adhiberi, voluit *Italicos* his amplitudine præstare, & ob id ad victimas farciri, atque ad Deorum seruari supplicia. *Qui sine dubio*, inquit, *ad res diuinas propter dignitatem amplitudinis & coloris sunt præponendi.*

Italia à bubus nomen habet.

Secunda causa.

Altera causa est, quòd hęc ROMÆ scribam; cui, vt *Vrbs Vrbium* clueret, & Orbis tum cogniti ferme vniuersi Dominatrix euaderet, vna *Vacca*, vt stolida illa sibi Gentilitas persuadebat, in *Auentino* monte *Diana* olim immolata effecit. Libet ipsum Romanum Patritium *Valerium Maximum*, patria & elegantissima sua lingua hac de re orantem audire. *Seruio Tullio regnante*, inquit, *cuidam patrifamiliæ in agro Sabino præcipuæ magnitudinis & eximiæ formæ vacca nata est, quam Oraculorum certissimi authores in hoc à Dijs immortalibus editam responderunt, vt quisquis eam Athenienſi Dianæ immolasset, eius patria totius terrarum orbis imperium obtineret. Lætus eo dominus, bouem cum summa festinatione Romam actam, mactandam in Auentino ante aram Dianæ constituit, Sacrificio Sabinis regimen humani generis daturus: de qua re Antistes templi certior factus, religionem hospiti intulit, ne prius victimam caderet, quam proximà se aquà abluisset, eoque alueum Tyberis petente, vaccam ipse immolauit, & vrbem nostram tot ciuitatum, tot gentium Dominam pio sacrificij fœto reddidit.* Hæc eadem à *Plutarcho* in *Quæstionibus Centuriatis Romanis* memoriæ prodita fuerunt. Cum enim quæsiuisset, cur in ceteris *Diana* templis Ceruorum cornua, Boum verò in Auentino figerentur? id ob iam dictum ibidem peractum vaccæ sacrificium, quod Romæ in reliquas orbis gentes, *Italiam*

Cæca Gentilitas Romæ à Vacca dominiũ orbis sibi spondet.

præci-

præcipuè totam imperium ſpondebat, contigiſſe affirmauit.

Accedit huc maximum, quo ad vberiorem de *Boue* ſcribendi materiam inſtigor, momentum. Quod eodem nempe *Varrone* authore, *ex Boue putrefacto naſci dulciſſimas Apes mellis matres, à quo eas Græci βουγόνας appellant*, didicerim. Vnde & indubitata nos ſpe lactamur, Reempub. Chriſtianam bonis auibus, imò felicibus *Apibus*, gubernatum nunc iri ſub VRBANO VIII. PONT. OPT. MAX. *Vrbis & Orbis Arbitro*, ac militantis in terris Eccleſiæ CHRISTI *Præſide*, quem nobis *Paſtorem*, qui *Popello* ſuo *Mel* præbiturus eſſet Euangelicum, Gentilitijs ipſius Armis tres *Apes* inſidentes iam dudum augurabantur.

Tertia cauſa.

Ex Boue Apes naſcuntur.

Felicitatem Orbi Apes Barberinę pollicentur.

Et quarto demum loco: proxima, quam animo concipio & voueo, de Illuſtriſsimo *Principe* meo *Franciſco* Barberino Cardinale, reditus in VRBEM, *Lætitia*, quæ mihi currenti etiam calcar addit, vt obſequentem ipſi voluntatem demonſtrem in enodanda *Vituli Bicipitis* Anatome; cuius benigniſsimè mihi prouinciam ante ſeſquiannum delegauerat. Cum idem Vitulus primo ab VRBE lapide in Villa quadam Illuſtriſs. D. *Marcelli Sacchetti* Apoſtolicæ Cameræ Quæſtoris, menſe Aprili anni M.DC.XXIV. natus, ac veluti inſolens quoddam Naturæ molimen, ipſi (vt haberet quod miraretur) Principi Cardinali, à Villæ Domino oblatus fuiſſet. Liceat mihi cum *Goropio* meo 4. *Hermathenæ* lib. ſerijs nunc ludere iocis, & ridentem dicere verum: *Vitulum* nimirum, à *Vita* dictum, & non diminuentium more formatam ideo hanc dictionem fuiſſe, quod minus vitæ hoc animal; ſed quod gratiorem & delicatiorem illam, minoribus nempe omnibus animalibus communem habeat: vt dum corculum, ocellos, baſiolum, & ſimilia longè, quam ſint voces primitiuæ, gratiora nominamus. Vnde & *Vitulor* exultantis, geſtientis ac tripudiantis vox, vt ab os oſculum & oſculor deriuantur. *Vitula* etiam pro *Lætitiæ Dea*, quam alij non bene *Victoriam* interpretantur, iam olim ſumebatur. Tunc enim nobis iucunda peragitur vita, dum gaudijs indulgemus. Si quis tamen etiam pro *Victoria Vitulam* habeat, ego minimè moror, qui vtramque, & *Lætitiam* & *Victoriam* Illuſtriſs. Cardinali huic noſtro exopto: quibus ambabus ſe vt *Pax* quoque iungat, ipſum bonum ſimul DEVM veneror; *Pax* illa *Italiæ* nunc tam ardentibus votis, imò *Europæ* vniuerſæ deſiderata, quam ipſe inter duo illa præcipua Regnorũ potentiſsimorũ, in hoc Orbe Chriſtiano, *Capita* ſtabilire omni conamine tentat. Vt eo modo *Lætitia* populorum, *Pax* Principum Chriſtianorum, & *Victoria* ſanctorum Pontificis noſtri deſideriorum, tres illæ *Apes* ſint Barberinæ immortalitati conſecrandæ, quæ ex Vitulo natæ, originis ſuæ memores, gaudeant, lætentur, & quàm diutiſsimè ac feliciſsimè vitulentur.

Vitulus biceps non procul ab VRBE naſcitur.

Vituli etymon ſpem lætitiæ promittit.

Vitula olim lætitiæ Dea.

Authoris votum de tribus Barberinis Apibus.

Eſt tanta profectò *Apis* ac *Bouis* intrinſeca quædã & cognata ſympathia, atq; ſocietas, vt nõ modò in rebus æluceat ipſis, & ex mẽte Plinij lib. 21. cap. 14. adeò *Apibus* etiã *fimum bubulũ* prodeſſe cõſtet, vt illo ſuffiri aluearia ſæpe cõueniat, quod innaſcẽtes beſtiolas necet, *Araneos*, *Papiliones*, *Teredines*, ipſas verò *Apes* mirè excitet: ſed in voces illa quoq; conueniẽtia trãſierit. Quod *Apis* nempe *Bos* ille apud *Ægyptios* vocetur, quẽ illi cũ multis alijs abſurdis & ridiculis maximè rebus, quas ſupra in *Canis* hiſtoria inſinuaui, Numinis vice colebãt, & vafris Cacodæmonis artibus deluſi, auguria ab hoc ipſo & reſponſa capiebãt, dumè manibus conſu-

Apum ac Bouis ſympathia in rebus ipſis.

In vocibus quoque.

lentium ille cibos capiebat. *Germani Cæſaris manum auerſatus eſt*, inquit Plinius, *haud multò poſt exſtincti*.

Magni fiebat Bos apud Romanos.

Non ea dementia *Romani* erant, vt Aegyptiorum more *Bouem* adorarent, tanti ipſum tamen faciebant, prioribus illis temporibus, in ipſa VRBIS adoleſcentia, vt Plinio teſte *fuerit inter exempla damnatus, qui occiderat Bouem, actuſque in exilium tanquam colono ſuo interempto.* Eſt enim, vt *Ariſtoteles* ait 1. *Politicor.* cap. 1. *Bos pro ſeruo pauperibus*. Et *Varro* iam ſupra laudato loco. *Hic ſocius hominum in ruſtico opere eſt*, inquit, *& Cereris miniſter. Ab hoc antiqui ita manus abſtinuerunt, vt capite ſanxerint, ſi quis occidiſſet*. Neque hoc abſque iuſtiſsima, vt ego iudico, ratione factum: cum *Populo Romano* & honores, & diuitiæ, & vectigalia à cultis per boues bene agris tunc tẽporis ſolummodo prouenirent. Nã vt Cato refert: *quem virum bonum colonum dixiſſent, ampliſſimè laudaſſe exiſtimabant.* Et *locupletes* dicebant *loci*, hoc eſt agri plenos: veluti à *pecore pecuniam* appellabant, quam in ære primus *Seruius Rex* ouium, boumque effigie ſignauit.

Cauſe cur æſtimauerint Boué Romani.

An exiguo ſibi Boues quoque honori ducere poterant, quod ab ipſis Imperatoribus, hoc eſt Triumphalibus exercituum Romanorum Ducibus acti, laureato terram vomere proſcinderent? *Aranti* inquit Plinius, *quatuor ſua iugera in Vaticano, quæ prata Quintia appellantur, Cincinnato viator attulit Dictaturam, & quidem vt traditur, nudo plenoque pulueris etiamnum ore.* Romanis ita ex agris ſæpiſſimè per viatores ſuos, ſiue nuntios Senatum Duceſque arceſſere mos erat.

Honorificum Bobus quod in arando ab Imperatoribus Rom. ducerentur.

De Animali hoc in autographo nec Latinum, nec Mexicanum nomen exſtat: noſtrà igitur coniectura hic merà vtemur; adiuti tamen non integrà quidem, vt in præcedentibus factum eſt, *F. Gregorij de Bolivar* deſcriptione, ſed aliqua ſaltem, & conformi ex libris Nauigationum Americanarum deſumptà, quæ noſtræ opinioni faueat, atteſtatione. *Taurum* autem nobis potius, quam *Bouem* appellare libuit. Tametſi enim *Bos* communi quadam notione omne bubulum genus adultius maximè, deſignet: qui tamen accuratius loqui voluerunt, inter Latinos Authores *Valla* præcipuè, hoc inter Bouem Taurumque diſcriminis poſuerunt: quòd Bouem voluerint dici, qui caſtratus eſt; vt ideo aptior aratro fieret, aut opimiùs ſaginaretur. Taurum verò, qui procreationi reſeruaretur, dux & maritus vaccarum. Quam etiam differentiam *Columella de re ruſtica* cap. 20. agnouiſſe videri poteſt, dum ait: *Neque enim alio diſtat bonus Taurus a Caſtrato, niſi quod Tauro torua facies eſt, vegetior aſpectus, breuiora cornua, toroſior ceruix, & ita vaſta, vt ſit maxima portio corporis, ventre paulò ſubſtrictiore, qui magis rectus, & ad inundas faminas habilis eſt.* Quæ verba aptiſsimè Tauro noſtro congruere mihi videntur.

F. Gregorius hoc animal nobis non deſcripſit.

Cur Taurus potius quam bos nobis vocetur.

Quamuis non ſim neſcius, etiam Boues grandes aratro commodos à *Virgilio* Tauros vocari 1. Georgicorum, cum ait:

Tauros pro Boue & Bos pro Vacca aliquando accipiuntur.

- - - - - - - - - - *Ergo age terræ*
Pingue ſolum primis extemplò à mœnibus anni,
Fortes inuertant Tauri.

Et *Boues* pro *Vaccis* ab eodem acceptos eſſe, me mouent ſequentes 3. *Georg.* verſiculi, in quibus docet quæ Vaccæ ſint eligendæ pro Iuuencis ad aratra gignendis: *Seu quis velit*, inquit,

Fortes ad aratra inuencos,

Corpora

Digitized by Google

Corpora præcipuè matrum legat, optima torua
Forma bouis, cui turpe caput, cui plurima cervix,
Et crurum tenus à mento palearia pendent.
Tum longo nullo lateri modus, omnia magna,
Pes etiam, & camuris hirta sub cornibus aures.
Nec mihi displiceat maculis insignis, & alba
Aut viga detrectans interdumque aspera cornu.
Et faciem Tauro propior, quæque ardua tota
Et gradiens ima verrit vestigia cauda.

In quibus postremis verbis *Tauri* significatum propriè pro *Vacca merito* sumit, cuius facies aliquatenus Vaccæ *eadem* simile esse debet.

Cum autem *Varro* loco iam supra dicto, quatuor in bubulo genere gradus faciat ætatis; Vitulorum, Iuuencorum, Boum nouellorum & vetulorum: in tertio ac quarto Taurum ac Vaccam reponit. *Et castrare non oportet*, ait, *ante bimatum, quod difficulter, si aliter feceris, se recipiunt. Qui autem postea castrantur, duri & inutiles fiunt. Quæ sterilis est Vacca, Taura appellatur: quæ prægnans, Horda: ab ea in Fastis dies Hordicalia appellantur.*

Quatuor gradus ætatis in bubulo genere.

Videor in præsenti hac nostra icone talé mihi Taurum, viua veluti sub imagine repræsentari, qualem vitæ suæ prodigus *Thessalorum* aliquis è gente olim in pugna exoptabat; vel nũc audacissimus *Iberus* quilpiã in ludis Taurorum, etiamnum apud *Hispanos* vsitatis expetereat, & qualé inter alios his Plinius verbis depingit: *Tauris in aspectu gemmositas torua fronte, auribus setosis, cornibus in procinctu dimicationem poscentibus. Sed tota commotio prioribus in pedibus sunt, ira gliscente alternos replicans spargensq. in altum arenam & solus animalium ex stimulo ardescens. Thessalorum gentis inuentum est, equo insita quadrupedante cornu inserta cervice Tauros petere: primus id spectaculum edidit ROMÆ Cæsar Dictator.*

De Ludis Taurorum apud Veteres.

Et spectacula quidem ferarum, quæ inter se committerentur matutinis horis *Populo Romano* exhibita fuisse, ex Senecæ Epist. LXX. veluti crudeles hominum pugnas meridianis agitatas fuisse, ex eiusdé Epist. VII. discimus: illa ad voluptatem, hæ ad omnem tollendam humanitatem præparatæ. De his ille vltimo hoc loco. *Casu in meridianum spectaculum incidi*, inquit, *lusus expectans & sales, & aliquid laxamenti, quo hominum oculi ab humano cruore acquiescant. Contra est: quidquid ante pugnatum est, misericordia fuit. Nũc omissis magis mera hominicidia sunt: nihil habent quo tegantur, ad ictum totis corporibus expositi, nunquam frustra manum mittunt.* De priorioribus verò in fine lib. 3. de *Ira*, hæc quæ iram cuiuslibet indomiti animi compescere valeant rectissimè, dicta leguntur. *Quid seruo? quid Domino? quid Regi? quid clienti tuo irasceris? sustine paulùm, venit ecce mors, quæ nos pares facit. Ridere solemus inter matutina harenæ spectacula, Tauri & Vrsi pugnam inter se colligatorũ: quos, cum alter alterum vexarit, Sus cõfector exspectat. Idem facimus. Aliquem nobiscum alligatum lacessimus: cum victo victoriq. finis æquè maturus immineat.* Scio quid hìc *lustus Lipsius*, tecum nostri eruditorũ Lumen, coniecturæ moueat, pro *Sus*, *suus* legendo: at mihi *finis* magis arridet, quod *finis* nẽpe *cõfector* siue *mors* animalia hęc nõ minus post diuturnã pugnã exspectet, ac victo victoriq. homini *finis æquè maturus*, quem mors excipit, immineat: vt ibi quasi seipsum Seneca explicat. De pugna &

Romanorũ spectacula a feris & hominibus exhibita.

Seneca loco.

Iustus Lipsius.

natura Taurorum plura habes in Æliani lib. 4. cap. 57. ex Gillij acceſſione.

Nunc examinandum an rectè *Taurum* hoc animal & quidem *Mexicanum* appellauerimus. Poterat nonnemini videri ad *Biſontes* potiùs ablegandum eſſe, de quibus *Solinus* cap. 22. *In omni Septentrionali plaga Biſontes frequentiſſimi ſunt*, inquit, *qui boues feris ſimiles ſetoſi, colla ſubis horridi. Vltra Tauros pernicitate vigentes capti aſſueſcere manu nequeunt*. Horridus & villoſus noſtræ beſtiæ habitus, & iuba cirroſa nonnihil perſuadent. Sed reclamat *Gillius* in *Æliani* prædicto libro, vbi ad Ceruorum potius ſimilitudinem accedere illos ſcribit, & cuius à media fronte inter aures vnum cornu in excelſitatem magis dirigatur, quam ea, quæ nobis nota ſunt cornua.

An ad Biſontes hoc, animal ſit referẽdum.

Verumenimuero hæc Gillium non ſatis conſideratè de *Biſonte* pronuntiaſſe, quæ ex *Cæſare* lib. 6. nulla huius facta mentione tranſcripſerat, & bene monuit *Aldrouandus* & ante ipſum Germanus Zoographus, qui Cæſarem non *Biſontem* ſed *Rangiferum* potius deſcripſiſſe eò loci affirmant. Eſſe tamen villoſum animal & Seneca in Hippolyto ſcripſit.

Tibi dant varia pectora Tigres,
Tibi villoſi terga Biſontes,
Latiſque feri cornibus Vri.

Putauit etiam *Aldrouandus* à *Calphurnio* Æglog. 7. certiſſimo *Biſontem* his verſibus deſignari, quamuis nominis Biſontis nullam ibi mentionem faciat:

Vidimus & Tauros, quibus aut ceruice tumens
Deformis ſcapulis torus eminet, aut quibus hirta
Iactantur pur colla iubæ, quibus aſpera mento
Barba iacet, tremulisque rigent palearia ſetis.

Tamen quale nã hodie, & vbi terrarum id animal ſit, nõ facile demonſtratur, & id eo mirum magis, quod Romanis olim in ſpectaculis indomitũ & ferox vt vnquam fuerit, ab Orbis domitrice penè vniuerſi, Roma inquã, tamen productũ, & Equi inſtar ad currũ adhibitũ fuerit. *Martialis* id docet lib. 1. Epig. quos verſiculos animalia varia cõprehendentes hic referre elegantia & neceſſitas ſuadẽt.

Dubium, valdè vbi nunc hodie ſint Biſontes.

Roma orbis domitrix etiam feros Biſontes domuit.

Picta quod inga delicata collo
Pardus ſuſtinet, improbæque Tigres
Indulgent patientiam flagello,
Mordent aurea quod lupata Cerui,
Quod frenis Lybici domantur Vrſi,
Et quantum Calydon tuliſſe fertur,
Paret purpureis Aper Capiſtris,
Turpes eſſeda quod trahunt Biſontes,
Et molles dare iuſſa quod Choreas,
Nigra bellua nil negat magiſtro.
Quis ſpectacula non putet Deorum?

Et quamuis hæc noſtræ beſtiæ imago aliquam cum *Biſonte* ſimilitudinem, ſi gibbum dorſi & iubam colli aſpicies, habeat, diſcrepat tamẽ in alijs, quod in noſtra nempe tota corporis pellis vndique ſit villoſiſsima & cornua ſatis exigua, quæ à *Laurentio Surio* Carthuſiano, cuius authoritatẽ *Aldrouandus* laudat, tã deducta & por-

Non eſſe Biſontem hãc noſtrã beſtiam.

Ita quod Gallia Belgica in duas partes quondam diuisa est: alia pars Celtica, alia Belgica. Quarum Celtica incipit a flumine Matrona, & Belgica a flumine Sequana. Et ideo dicit, Gallia Belgica, quia Belgica pars Galliæ. Et dicit, Omnis, quia Belgica pars Galliæ non tota, sed omnis. Et dicit, Aduersus, quia Belgica pars Galliæ aduersus Germaniam iacet. Et dicit, Ab occasu, quia Belgica pars Galliæ ab occasu Germaniæ iacet. Et dicit, Vsque ad Rhenum, quia Belgica pars Galliæ vsque ad Rhenum fluuium extenditur. Et dicit, Ab Alpibus, quia Belgica pars Galliæ ab Alpibus montibus incipit. Et dicit, Ad septentrionem, quia Belgica pars Galliæ ad septentrionem iacet. Et dicit, Ad Oceanum, quia Belgica pars Galliæ ad Oceanum Britannicum extenditur. Et dicit, Ad Rhenum, quia Belgica pars Galliæ ad Rhenum fluuium extenditur. Et dicit, Ad Alpes, quia Belgica pars Galliæ ad Alpes montes extenditur. Et dicit, Ad Rhodanum, quia Belgica pars Galliæ ad Rhodanum fluuium extenditur. Et dicit, Ad Pyrenæum, quia Belgica pars Galliæ ad Pyrenæum montem extenditur. Et dicit, Ad Hispaniam, quia Belgica pars Galliæ ad Hispaniam extenditur. Et dicit, Ad Britannicum, quia Belgica pars Galliæ ad Britannicum mare extenditur.

Gallia Belgica omnis aduersus occasum
Vsque ad Rhenum ab Alpibus ad septentrionem
Ad Oceanum Britannicum ad Rhenum
Ad Alpes ad Rhodanum ad Pyrenæum
Ad Hispaniam ad Britannicum.

Bene dicit, Gallia Belgica omnis aduersus occasum, quia ipsa magna quidem pars Galliæ est. Et ideo magna mentio. Cæsar enim hanc partem Galliæ quasi totam Galliam scribit: vnde & ipse Cæsar in principio libri sui dicit, Gallia est omnis diuisa in partes tres. Et ideo dicit, Gallia Belgica omnis, quia Belgica pars Galliæ non tota, sed omnis. Et dicit, Aduersus occasum, quia Belgica pars Galliæ aduersus occasum Germaniæ iacet. Et dicit, Vsque ad Rhenum, quia Belgica pars Galliæ vsque ad Rhenum fluuium extenditur. Et dicit, Ab Alpibus, quia Belgica pars Galliæ ab Alpibus montibus incipit. Et dicit, Ad septentrionem, quia Belgica pars Galliæ ad septentrionem iacet. Et dicit, Ad Oceanum, quia Belgica pars Galliæ ad Oceanum Britannicum extenditur. Et dicit, Ad Rhenum, quia Belgica pars Galliæ ad Rhenum fluuium extenditur. Et dicit, Ad Alpes, quia Belgica pars Galliæ ad Alpes montes extenditur. Et dicit, Ad Rhodanum, quia Belgica pars Galliæ ad Rhodanum fluuium extenditur. Et dicit, Ad Pyrenæum, quia Belgica pars Galliæ ad Pyrenæum montem extenditur. Et dicit, Ad Hispaniam, quia Belgica pars Galliæ ad Hispaniam extenditur. Et dicit, Ad Britannicum, quia Belgica pars Galliæ ad Britannicum mare extenditur.

vberius inde vectigal proueniat, ad tot millia ægrorum, puerorumque proiectitiorum alenda. Memini enim, nos toto *Anni Secularis* M.DC. curriculo, quo ibi manſi, vltra duodecim millia ægrotorum ſuſcepiſſe, & neceſſaria alimentorum ac medicamentorum ope cunctis ſuccurriſſe.

In hoc Nosocomio duodecim millia ægrorum vno anno fuerunt.

Veruntamen *F. Gregorio* maiorem ego fidem habeo renuenti, qui certiſſimè, neque in *Peruano* neque *Mexicano* Regnis *Bubalos* vllos reperiri mihi aſſeruit. Et licet cornua in hac noſtra beſtia non teretia omnino, ſed latiora & preſſa aliquantulum vt in *Bubalis*, ſe habere videantur, reliqua tamen corporis, capitis maximè proportio *Bouem* perbellè refert. Eſt & hic *Taurus* noſter villoſiſſimus: Bubalorum pellis ferme depilis & *Elephantorum* inſtar glabra, aut raris certè pilis conferta.

Cur non ſit Bubalus.

Et quandoquidem Romanus ager præ ceteris Italiæ locis hoc animali fertilis & nobilis eſt, ex quo non minora forſan commoda, quàm ex ipſis Bobus incolæ capiunt, & de his locus ac tempus me aliquid dicere adhortantur.

Inter Europæ Nationes *Italis* præſertim, nec his omnibus tamen notum eſt animal illud, quod hodie quidem *Bubalum*, ſed neſcio qua authoritate ducti omnes appellamus. *Buffelum Itali* vocant, & vulgari voce *Bufala* tam marem, quam fœminam comprehendentes. An ab Italico Etymo Latinum, an ab hoc illud deſcendat, æquè ignotum. Et ſi à Latinis etiam *Bubalus*, & à Græcis βούβαλος efferatur, aliud tamen & longè diuerſum à *Buffelo* animal deſignari volunt, qui ante me animalium hiſtorias noſtri æui ſcripſerunt. Ego quidem ſuperius monui à Plinio imperitum Vulgus carpi, quòd *Bubalorum* nomine & *Vros* & *Biſontes* ferorum illa boum genera vocet, cum *Africa Vituli* vel *Cerui* facie, *Plinio* teſte, *Bubalos* gignat. Hanc ipſam *Bubali* dictionem apud *Ariſtotelis* interpretes tam *Iul. Caſ. Scaligerum*, quàm *Gazam* inuenio 3. de Hiſt. Anim. cap. 16. vt Scaliger textum ſecat, cuius hæc ibi verba leguntur: *In plurimorũ animalium inſunt ſanguine*, (fibræ nimirum) *in Cerui, Damæ, Bubali, aliorumque quorundam non inſunt*. Vbi in Græco non τοῦ βούβαλου, ſed τῆς βουβάλιδος Bubuli voci reſpondet. *Bubalis* igitur potius, quàm *Bubalus* dicendum foret. Et eò miror magis, *Scaligerum* in verſione hac *Bubalum* pro *Bubali* aut *Bubali* deſcribere voluiſſe, cum differentiam hanc tamen minimè ignorauerit. Exercit. 206. enim, tacitè *Plinium* reprehendit, quod vſus voce *Bubalus* pro *Bubalis* fuerit: ait enim ibi *Scaliger*, quod *Plinius* legiſſet aliquando *Bubalin* eſſe Africæ peculiarem, quando ſcripſerat vulgus *Bubalorum* voce *Vros*, ac *Biſontes* efferre.

Non rectè Bufalum noſtrũ Bubalum vocari.

Bubalis & non Bubalus ex Græco vertendum erat.

Quid autem propriè ſit *Bubalis*, nolo modò anxius inquirere: cum in veteribus, *Ariſtotele*, *Plinio*, *Oppiano* explicandis Iuniores noſtri haudquaquam conueniant. Aliam ſibi fingit *Scaliger*, aliam *Bellonius*, aliam *Horatius Fontana* apud *Aldrouandum*, alij aliam: vt ferme quot capita, tot ſententiæ ſint. In hoc tamen probè omnes concordant, vulgarem noſtrum *Bubalum*, *Bufalum* aut *Buffelum*, expreſſis nuſquam verbis ab antiquis deſcriptum fuiſſe, niſi quis ſub his *Ariſtotelis* cap. 1. lib. 2. de Hiſt. anim. deſignatum putet, quando ſcribit: *Apud Acharotas etiam Boues ſilueſtres ſunt, qui differunt ab vrbanis, quantum inter Sues vrbanos & ſilueſtres intereſt. Sunt colore atro, corpore robuſto, rictu leniter adunco, cornua gerunt reſupinatoria*. Quæ non malè in *Bufalis* noſtris ſigna elucent. Cornua

Quid Bubalis veterũ fuerit, forſan adhuc neſcitur.

Buffelus noſter non videtur expreſsè ab antiquis deſcriptus.

ma quidem in Ecclesiasticis, sed & Civilibus quoque, ut Decretum de Nicæna Synodo testatur, ut Gelasius Cyzicenus, Nicephorus, Socrates, Sozomenus, Rufinus, Theodoretus, Evagrius, Cassiodorus, Isidorus, Beda, Paulus Diaconus, Ado, Sigebertus, Aimoinus, Regino, Hermannus Contractus, Otho Frisingensis, Vincentius Bellovacensis, Martinus Polonus, Antoninus, Nauclerus, Platina, Blondus, Volaterranus, Sabellicus, Cuspinianus, Carion, Melanchthon, Sleidanus, Genebrardus, Bucholcerus, Serarius, Spondanus, Petavius, Salianus, Bucherius, Alsatius, & innumeri alii, qui omnes ante annos fere octingentos scripserunt, ut ex Catalogo Scriptorum Historiæ Ecclesiasticæ liquet.

De Epacta Solis Ecclesiastica.

Epacta est numerus dierum, quibus Annus Solaris excedit Annum Lunarem. Quia Annus Solaris constat 365 diebus, 5 horis, 49 minutis, 12 secundis, Annus autem Lunaris 354 diebus, 8 horis, 48 minutis, 36 secundis, ut supra dictum est; ideo Annus Solaris excedit Annum Lunarem undecim diebus, 1 hora, 0 minutis, 36 secundis. Quare Epacta Anni primi Cycli Solaris est 11. Epacta Anni secundi est 22. Epacta Anni tertii est 33. Epacta Anni quarti est 44. Epacta Anni quinti est 55. Epacta Anni sexti est 66. Epacta Anni septimi est 77. Epacta Anni octavi est 88. Epacta Anni noni est 99. Epacta Anni decimi est 110. Epacta Anni undecimi est 121. Epacta Anni duodecimi est 132. Epacta Anni decimitertii est 143. Epacta Anni decimiquarti est 154. Epacta Anni decimiquinti est 165. Epacta Anni decimisexti est 176. Epacta Anni decimiseptimi est 187. Epacta Anni decimioctavi est 198. Epacta Anni decimi noni est 209. Epacta Anni vicesimi est 220. Epacta Anni vicesimiprimi est 231. Epacta Anni vicesimisecundi est 242. Epacta Anni vicesimitertii est 253. Epacta Anni vicesimiquarti est 264. Epacta Anni vicesimiquinti est 275. Epacta Anni vicesimisexti est 286. Epacta Anni vicesimiseptimi est 297. Epacta Anni vicesimioctavi est 308. Epacta Anni vicesimi noni est 319. Epacta Anni tricesimi est 330.

Epacta Anni primi Cycli Solaris est 11.

Epacta Anni secundi est 22.

Epacta Anni tertii est 33.

Epacta Anni quarti est 44.

Epacta Anni quinti est 55.

Epacta Anni sexti est 66.

Epacta Anni septimi est 77.

Epacta Anni octavi est 88.

Epacta Anni noni est 99.

Epacta Anni decimi est 110.

Epacta Anni undecimi est 121.

Epacta Anni duodecimi est 132.

Epacta Anni decimitertii est 143.

Epacta Anni decimiquarti est 154.

Epacta Anni decimiquinti est 165.

Epacta Anni decimisexti est 176.

Epacta Anni decimiseptimi est 187.

Epacta Anni decimioctavi est 198.

Epacta Anni decimi noni est 209.

Epacta Anni vicesimi est 220.

Epacta Anni vicesimiprimi est 231.

Epacta Anni vicesimisecundi est 242.

Epacta Anni vicesimitertii est 253.

Epacta Anni vicesimiquarti est 264.

Epacta Anni vicesimiquinti est 275.

Epacta Anni vicesimisexti est 286.

Epacta Anni vicesimiseptimi est 297.

Epacta Anni vicesimioctavi est 308.

Epacta Anni vicesimi noni est 319.

Epacta Anni tricesimi est 330.

recreatio exhibeatur, poſt Equos, Equaſque & Aſinos, ipſi quoque Bufali curſu pro præmio decertant non liberi tamen, ſed funibus ab Equitibus tracti.

Alexander Petronius Romanus Hippocrates æſtimatus.

De *Bufalina* carne hoc habeo quod addam ex *Alexandro T. Petronio* de *Victu Romanor.* quem fama hodieque ceu *Urbis* huius *Hippocratem* commendat aliquem, hæc ſunt eius lib. 3. verba: *Bubali Caro viſu pulchra, albida, tactu lenta & craſſa, agrè concoquitur. Recens comeſta, præter id quod ingrata eſt, alui fluorem mouet: ſalita minus ladit, magis ſapit: Iudæorum cibus eſt: lumbaris eius muſculus, hepar, lingua, & mammæ in fœminis adhuc lactantibus mirificè commendantur. Neque ſolum apud Hebræos, ſed apud Romanos Nobiles pleroſque in pretio eſſe videntur.* Ex

Caro Bufalina.

Cornuum Bufalinorũ quis vſus ſit.

cornibus *Bufalorum*, quæ in alias etiam longinquas regiones diſtrahitur, mirum eſt, quàm varia politiſſimaque *Romæ* ſupellex præparetur, *Annuli, Globuli precarij, Cruces, Capſulæ* variæ, *Pectines, Auriſcalpia*, cultrorum *Manubria* & ſimilia, quæ nitore & valore finiſſimum *Ebenum* ſuperant, vt etiam his ſolis elaborandis ſui opifices & tabernæ hìc inſtructiſſimæ inueniantur. Qui flatuoſo illo *Spaſmo* ac conuulſiuis motibus detinentur, annulorum eorundem geſtatu ſe ingens beneficium percipere affirmant. Vidi principem virum eiuſmodi moleſtis ſymptomatibus etiam nocturno tempore tentatum, qui hoc ſolo ſe remedio liberari mihi fatebatur, quando in ipſa Spaſmi acceſſione & paroxyſmo, integrum *Bufalinum* cornu exactiſsimè politum, quod ſub ceruicali continuò eum in finem ſeruabat, manu ſtatim amplexatus fuiſſet.

Spaſmo flatuoſo dicitur aduerſari.

Reſtat igitur vt Taurum & Mexicanum quidē vocemus hanc beſtiam.

Iure igitur ac merito *Tauri Mexicani* nomine hanc beſtiam condecorabimus. Tametſi verò *Petrus Gillius* in *Æliano* ex aliorum mente Boues ad ferenda onera haud idoneos ait, cuius hæc ſunt verba: *Quid inquit Cicero de bobus loquar? quem ipſa terga declarant, non eſſe ad onus ſuſcipiendum figurata: ceruices autem natæ ad iugum, tam vires humerorum & latitudines ad aratra extrahenda.* Is ipſe tamen paulò ante de *Bobus Scythicis* hæc habet: *Scythici, in quorum dorſo gibber eſt, & proceriſſimi & ex omni parte albi perparuis cornibus ſunt & minimè acutis: ſimiliterque vt Cameli eminenti dorſo exiſtunt, ſimul & cum dorſo clitellæ imponuntur, perinde vt Cameli genuflectunt, rurſumque ſuſcepto onere ſurgunt, quod ipſum hominum, qui ijs ad graueſſimorum onerum vectiones vtuntur, diſciplina facere ſolent.* Hæc eadem cum in Geſnerianis Aldrouandus hiſtorijs legiſſet, quærit ex quo Authore deſcripta hæc fuerint, qui ſi *Ælianum* à Petro Gillio latinum factum vidiſſet, vt videre potuerat, ſciuiſſet. Nec difficultatem negotio facit, quod, vt ipſe inquit, *Iulius Pomponius Sabinus* in Comment. Virgilij ad Georgica de Scythicis bobus loquens, nullam gibbi faciat mentionem. Nam & ipſe fatetur *Ariſtotelem* 6. Hiſtor. 28. ſcribere: *Boues Syriacos more Camelorum nodos flectere ſcapularum.* Cum Ælianus abſque gibberis mentione eos ipſos deſcribat.

An Boues ad ferenda onera ſint conditi.

Vlterius hoc indagandum: an, quam gibboſi Bouis *Aldrouandus* proponit Iconem, ad noſtram ſit referenda? *In Madagaſcar*, ait, *inſula, tantam boum eſſe copiam tradunt nauigationum in nouum orbem Authores, vt bouem cochleari, aut alia re viliori commutarent. Gibbum habent in dorſo ex mera puraque pinguedine.* Iconem *adieci ex Diario nautico Batauorum in Indiam Orientalem.* Atqui noſtrum qui cum illo bouem conferet, reperiet præter ſolum gibbum, ſimilitudinis nihil apparere.

Aldrouandi gibboſus Taurus non eſt noſter.

Digitized by Google

rere. Nec cornuum figura eadem est, nec animal villosum est, nec vsqueadeo gibbus respondet. Quæ *Scaliger* habet de Gibbosis Bobus Exercit. 206. cap. 6. Sunt eadem ferme ipsa, quæ paulò superius ex *Gillio* citaui, solis immutatis verbis, & quos *Gillius* in Scythia, hic in agro *Comanduano* Tartarorum reperiri scripsit, & nouo ipsis indito nomine *Bocamelos*, veluti *Camelloboues* diceres, appellauit. Verisimile tamen est, ex M. Poli lib. 1. cap. 17. hæc ipsum descripsisse, qui & Ciuitatem nominat *Comandu* in regione *Reobarle*, vbi eiusmodi boues gibbosi pilo albissimo, exiguo & plano nascuntur, & Camelorum more Agaloni obediunt.

Veruntamen hęc omnia aliena adhuc à nostro *Tauro Mexicano* existunt. Propius accedit *Petrus Hispalensis*, qui Boues ait esse in *Quinera* Orbis noui prouincia, gibbum in humeris habentes ad ferenda onera, & anteriora horum villis prælongis obtecta esse. Adhuc vicinius appropinquat icon illa, quam ego perlustrando noui orbis nauigationum volumina, inueni in *Hieronymi* Benzonis *Americæ* parte quinta, & quidem in Tabula Chorographica *Nouæ Hispaniæ* in India Occidentali: vbi ære inciſam hanc nostram bestiam ad vnguem nostræ respondentem videre est: hoc solo tamen discrimine addito, quod nostra figura *Taurum*, vt ex genitalis masculini signis conspicuis patet, illa vaccam cum luculenta vberum ostentatione repræsentat. Huius bestiæ gibbo auis insidit cum *Psittaci* inscriptione, Recte igitur & ordine factum est, vt huius historia præclaro huic operi de *Nouæ Hispaniæ* plantis, Mineralibus atque Animalibus insereretur, *Mexicanus* potius, quam generali vocabulo *Americanus Taurus* vocitaretur.

Petrus Hispalensis magis conuenranea nostra Tauro dicit.

Adhuc magis consentit figura Hieronymi Benzonis.

Sed proximè omnino, & vt verbo fertur, rem acu tangit, *Thevetus*: & ex hoc *Ambrosius Pareus* lib. 24. cuius hic libet verba recitare. *Proditum apud Thevetum legimus*, inquit, *in noui orbis Floridæ ingentes cerni Tauros, Butrol Barbarorum linguâ dictos, pedalia cornua gerentes, gibbumque in dorso Camelina similem, pilo promisso & fulvo, cauda Leonina: non est ferè aliud magis ferum animal, nunquam enim cicuratur, nisi matri ereptum. Pellium tegminibus Barbari aduersum hyemis inclementiam, cornibus verò velut alexiteriam vim habentibus aduersum venena se muniunt.* Exstat hoc ipso *Parei* libro *Tauri* huius tam ferocis latis ferox imago, in qua hoc quod reprehendam, habeo, quod rictum nimis apertum versus aures Pictor produxerit, qui in nostra figura nostratium boum oris diductionem minimè excedit. Reliqua membrorum proportio, & crinium colli, ceterorumq. corporis pilorum promissio cum nostra satis congruit. Ex hoc iam iterum, quod supra monuimus, luce clarius patet, non *Peruanum*, sed *Mexicanum*, siue *Floridanum*, siue *Nouæ Hispaniæ*, hoc est illius noui orbis partis esse animal, quæ à *Peruano* separata & suos olim separatos Reges siue *Motazumas* habuit.

Omnino cum nostro Tauro conuenit Thevneti icon descripta.

Est tamen in rictu peccatum.

Non possum, quin vel curiosi Lectoris gratia non contemnendam hic quæstionem expediam: Sitne hæc bestia *Nouæ Hispaniæ* indigena, an ex *Europa* eó delata? Audiamus *Ioseph. à Costa* in sua generali Indiæ Occident. historia, an nodum hunc nobis dissoluturus sit. Certa animalia ait ille, *Nouo orbi* sunt soli familiaria, nobis æquè peregrina, atque orbis ipse incognitus olim fuit, vt erit exempli gratia Canis, quem primo loco descripsi: alia cum nostris conue-

An hæc bestia sit Nouæ Hispaniæ aduentitia?

niunt,

Hoc ex ipso à Costa enodatur quæsitum.

niunt, vt Vrsi, Leones, & similia. Alia illis incognita planè gentibus, à nostris primum eò delata fuerunt. Qualia inquit Iosephus lib. 4. cap. 23. sunt *Oues, Vaccæ, Capræ, Sues, Equi, Asini, Canes nostrates ac Feles*. Boues & Vaccas ait, mirum in modum propagatos fuisse & ita multiplicatos, vt millenario persæpe numero in montanis diuagentur. Hæc à seruis æquè ac liberis petuntur, occiduntur, excoriantur, & commercia inde coriacea in *Noua Hispania* celeberrima agitantur. *Tergorum enim*, inquit ille, *immensus numerus in Hispaniam effertur. Anno 87. ex Sant Domingo 35444. corijs bouinis, vaccinisque naues onerabantur. Ex Noua Hispania autem 60350. iungebantur, quæ pretio æstimata 96532. pesos sine Regales octonorum reddunt. Merces has, qui in Seuiliæ littoribus expositas lustrat, eo spectaculo in stuporem datur.*

Mirum vectigal & prouentus ex corijs vaccarum boumque noui Orbis.

In hunc sensum & hæc sunt, quæ lib. 1. cap. 21. habet. *His adde*, ait, *quod ante hæc tempora nec vtilium pecorum greges inibi fuerint, qui tamen postquam Hispani has Insulas (Cubam nimirum, Hispaniolam, Iamaicam, Margaritam, Dominicam) occuparunt, nunc numerosis gregibus oberrant: siue Tauros, siue Equos, siue Porcos velis Canesue. Vaccarum greges tot tamque frequentes sunt, vt nullo dominio priuatim addictæ quoquouersum cumulatè vagentur, & ab incolis feratum modo indiscretè figantur capianturque saltem corij causa, quod detractum eniccant, & merce istiusmodi negotiationes suas agitant.*

Bubulum pecus innumerabiliter creuit in nouo Orbe.

Volui hæc Authoris pluscula licet, verba recitare, vt quid in hac controuersia decidendum lector velit, ipsemet iudicare possit. Videtur is bubulum pecus ab *Hispanis America* illatum fuisse, concludere velle. Ast, vt ego *Mexicanum* nostrum *Taurum* prius *Hispanicum* fuisse credam, nulla ratione adduci queo. Reclamat peregrina animalis facies, nec *Asiaticis*, nec *Africanis*, nec *Europæis* visa prius in Vrbibus aut saltibus. Vt enim, quos supra proposui diuersimodos Boues aliquam cum hoc Tauro partem similem habeant, siue iubam, siue caudam, siue cornua, siue colorem pilorum rutilum, siue gibbum aspicere velis, nullum tamen reperies, qui omnia hæc coniuncta obtineat. Nec nisi temerè credi potest, nostratium aliquem Bouem ab *Americano* siue solo, siue cælo, post plures etiam prolium propagationes tam mira metamorphosi mutari potuisse.

Quæstionis decisio.

Dicendum potius illi regioni natiuum hunc Taurum esse.

Huc facit, quod *Indica* titulum *Vacca* illa *Tauro* nostro persimilis in Chorographica, vt dixi, tabula expressum habeat: quasi Scriptor ille dicat, genti isti *Indianæ* hoc animal proprium ac natiuum esse; cum & *Theuetus Taurum* hunc *Floridæ* veluti incolam, & natiuum adscribere voluerit. Nisi *Iosephus* non omne forsan bubulum pecus, sed illud solummodo ab *Hispanis* ad *Indos Occidentales* transportatum voluit, non quod ferum & siluestre, sed cicur & vrbanum fuit; multiplicatū tamen ob regionis fertilitatem opima paleuà, cælique clementiam, innumera prole siluas postea repetere coactum fuerit. Maneat igitur hic *Taurus* verè *Mexicanus*, & forsan *Iosepho à Costa* minus cognitus, quod in *Peruano* potius hic Regno vixerit, cui regioni hæc bestia minimè familiaris est.

Explicari tamen potest Iosephus.

Exiſtimo quoque, vt ferociſſimum ſit animal, Indos tamen, priuſquam noſtræ *Vaccæ* eò transferrentur, ſilueſtrium harum lacte vaccarum victitare potuiſſe, & adhuc ibi viuere, quò noſtræ nondum peruenerunt, quod diſtenta quæ in icone tabulæ chorographicæ illa apparent, vbera inſinuant. Et matri-

Potuiſſe Indos etiã harum ſilueſtrium vaccarum lacte viuere.

bus

ita tempus medio tempore interjecto. Tempus quoque necessarium, ab initio coitus usque ad partum, ut in Felis domestica, ita in Lynce, ad dies circiter sexaginta computandum est. Quod ad numerum catulorum attinet, ex observationibus, quas in Lynce feminam, quae in Museo Principis Neuwiedensis vivebat, instituere mihi licuit, colligere videor, eam binos catulos, aut forte etiam tres, singulis annis parere. Ita enim in antiquiore pelle eam binos catulos, in recentiore autem ternos, quos ipsa nutrierat, ostendere mihi visa est. Quae observatio, si vera est, cum ea, quam Buffonius (Hist. Nat. Quadrup. Tom. VIII. p. 211.) de Lynce Canadensi, quae in Museo Regio Parisiensi vivebat, instituit, optime convenit. Ille enim binos catul

Principes etiam viros in aſpectu vilibus rebus philoſophari debere.

Nec indecorum prorſus eſt, Summos quoque Principes ad hæc aſpectu quidem vilia, philoſophica tamen, & neſcio quid reconditi præferentia *Naturæ* molimina, interdum ſe dimittere, & magnam in paruis rebus admirari DEI ſapientiam. Non aliter certè, ac Ampliſſimo *Cardinali* huic noſtro, ita *Carolo V. Biceps* olim *Vitulus*, vt quod miraretur, haberet, oblatus fuit, *Nicolao Villagagr* his verbis id teſtante: *Carolus V expeditione Africana cum in Largheram nobilem Sardiniæ vrbem appuliſſet, eàdem nocte res inſolita contigit. Bos enim vitulum bicipitem peperit, quem mulier cuius bos erat, videndum Cæſari obtulit.* Ingredimini amici: nam & hìc Dij habitant, dicebat *Heraclitus*, dum in vili quadam caſula, forſan ſe calefaciens & opera diuina admirans, ſederet. Nos veriores Philoſophi, qui Chriſtiani ſumus, infinitam & impenetrabilem *Creatoris* noſtri ſapientiam in omnibus etiam abiectiſſimis creaturis, ne dicam inſoliti quippiam habentibus, quod in hoc noſtro *Vitulo* eluceſcet modò, non ſatis ſuperque vnquam admirari & laudare poterimus. Aggrediamur igitur opus, & hiſtorico ſaltem filo nunc vituli huius, tam internas quam externas diligenter partes delineemus: & illa, quæ controuerſiam facere videbuntur, ampliore etiam ſermone poſtea enucleemus.

Vituli huius bicipitis deſcriptio.

Die igitur 18. Aprilis, Anni M. DC. XXIV. iam ſæpe memoratum *bicipitem Vitulum* domi meæ præſentibus ferme omnibus *Romanæ vniuerſitatis* noſtræ Medicinæ ſtudioſis, ſecui. Natus autem fuerat mortuus, licet iam maturus partui, & vi quaſi à matris vtero abſtractus, quem forſan ob duplex caput commodè illa parere minimè potuerat. Longus erat ſpithamas, ſiue palmos (pro vna eademque menſura hæc ego vocabula ſumo) quinque, & ſatis extenſos.

Magnitudo.

Caput.

Vtrumque caput perfectum, ſatis magnum, & proportione corpori reſpondebat. Dextrum tamen ſiniſtro paulò maius: hinc dexter & poſterior pes etiam nonnihil erat contractior, quaſi ſcilicet ob maioris capitis molem latus illud abbreuiatum atque retractum fuiſſet. Singula ſuos dentes, capita quoque oſtendebant: quatuor enim in quolibet anteriores inciſores erant in maxilla inferiori, quibus in ſuperiore nulli reſpondebant. In vtraque tamen maxilla tam ſuperna, quàm inferna, ſui erant molares ordine ſiti, quos tamen non numeraui. Hoc ſcio interim, in perfecto atque adulto hoc animali Boue, ſiue Vacca; hos dentes determinatos reperiri: octo nempe anteriores inciſores omnes eiuſdem prorſus figuræ in maxilla inferiore: ſed deſunt illi, qui canini in alijs animalibus dicuntur. Ex vtroque latere eiuſdem maxillæ decem: in ſuperiore nulli adfuere, qui cum inciſoribus correſponderent, nec vlli canini. Molares nouem numerabantur, tam ex vno quam ex altero latere. Erùnt igitur ſimul ſumpti omnes numero quadraginta ſex vaccini dentes.

Dentes & huius & Vaccini.

Oculi, nares, aures, & cerebrũ.

Oculos, nares, aures & cetera omnia perfecta hìc iuueni. Cerebrum quoque integrum, quod in vno ſaltem capite perueſtigare volui: ſanguinolentum hoc tamen conſpiciebatur, quod ipſi ex conatu forſan ac niſu matris, ob partus difficultatem, accidit.

Vertebræ colli & totius ſpinæ dorſalis.

Vtrunq; etiam *Caput* hoc ſuæ particulari vertebræ inſidebat, & vtraque hæc vertebra tertiæ cuidam in medio ſitæ, quæ & ſuprema colli dici poteſt, lateraliter adhæreſcebat. Priorum vtraque vnico tantum foramine prædita erat, per quod

Digitized by Google

quod quidem modulo & capite quadrato continetur, & totum, cum omnibus ejus partibus, ad unciam, quae duodecima pars est totius, refertur. Quare quum uncia ipsa in duodecim partes aequales dividatur, quae digiti dicuntur, & digitus in duodecim lineas, quae & ipsae in duodecim puncta dividuntur, quae omnia, ut dixi, ad unciam, & non totum pes, referuntur: quoniam, ut dixi, uncia duodecima pars est totius, ideo necesse est, ut digitus, linea, punctum, & caetera, quae ad unciam referuntur, centesimam quadragesimam quartam partem totius pedis constituant.

Ex his autem patet ratio, librarios ordinarios ita quinquies bibere consuevisse, ut singulis vicibus quinque cyathos vini haurirent, quum ad quinquagesimum quartum cyathum pervenerunt, quia quinquies quinquagesimum quartum duodecies centesimum sexagesimum efficit, quod est numerus dierum anni. Et quia quinquies quinquagesimum quartum cyathos bibere, est duodecies centesimum sexagesimum cyathos bibere, ideo quinquies quinquagesimum quartum cyathos bibere, est bibere cyathos, quorum numerus est aequalis numero dierum anni. Quare librarii ordinarii, qui quinquies quinquagesimum quartum cyathos bibere consueverunt, quum ad quinquagesimum quartum cyathum pervenerunt, quinquies bibere consueverunt.

Sunto ex pede quadrato A B C D latera, figurae hujus, in modulo suo

Hieronym. Hil quod erat, dixerat, & Hieronymo sanctior fide videbatur. quod vocatis
Ep. 27. ad Ruf. ad se Presbyteris, & Diaconis, & reliquo Clero, ut ipse postea narrabat, ad
Ep. 28. ad Ruf. Hieronymum venit, & ab eo Presbyter ordinatus est. Quod Hieronymus
Ep. 29. ad Ruf. ipse in Epistolis suis ad Rufinum scribit. Ita ut Hieronymus ipse Epi-
scopus Presbyterum ordinaverit, & Presbyter Hieronymus Episcopum
Epiphanium ordinaverit. Quod Epiphanius ipse Hieronymo Presbyte-
ro, & Paulae, & Eustochio, & Paulinae, & Pammachio, & Oceano, & Fabiolae, & omni Ecclesiae Romanae scribit. Ita ut Epiphanius Episcopus Hieronymum Presbyterum ordinaverit, & Presbyter Hieronymus Episcopum Epiphanium ordinaverit. Quod Epiphanius ipse Hieronymo Presbytero

tur, inquit, *ſpiritus in corpus inferunt, aliquando plures, aliquando etiam pauciores: id autem inde manifeſtum ſit, quod plurimis eructationes poſt cibos & potus euenire ſolent.* Redit enim inſpiratus aer foras, quia ſi eidem *Hippocrati* libello de Corde credimus, nullum neque ipſe, neque aqua homini aut animali alimentum præbent. *Merito autem*, inquit, *recurris ſpiritus & aqua, non enim humanæ naturæ alimenta hæc ſunt. Quomodo enim hominis alimentum ſint ventus & aqua cruda?* Idem tamen *Hipp. libello de Flat.* (vt hoc obiter dicam) contrarium aſſerit, ſic enim ibi ait: *Corpora enim omnia tum hominum, tum reliquorum quoque animantium à triplici nutrimento ſuſtentantur, horum autem nutrimentorum nomina hæc ſunt cibus, potus, ſpiritus. Ac ſpiritus quidem qui in corporibus ſunt, flatus vocantur: qui verò extra corpora exiſtunt, aer. Qui ſanè maximus eſt in omnibus quæ corpori accidunt, & author & dominus.* Sed & vice verſa, vt in ventriculum aerem, ita in pulmonem potum deſcendere voluit idem Hipp. eodem de corde libello. *Etenim homo multò maximam partem in ventrem bibit: gula enim ſiue ſtomachus velut infundibulum potus copiam & quæcunque volumus, excipit. Bibit autem & in guttur ac arteriam, minus verò & quantum latere poſſit per rimam illapſum.* Ait etiam ibidem aquam in pericardio contentam ex potu ſcilicet in pulmonem labente, veluti vrinam cordis eſſe. Quam mirabilem ſuam philoſophiam his verbis concludit. *Hunc itaque humorem cor de pulmone vna cum aere abducit: aerem quidem igitur, vbi in medelam ceſſit, neceſſario oportet retrò per eandem viam qua abduxit, reijcere. Verum humorem partim in culeum ac vaginam ſuam expuit: partim rurſus vna cum aere foras propellit.* Solidiorem tamen cibum ſeu fœnum, herbas, frumenta, legumina, non puto ab hoc vitulo deuorari potuiſſe. Cum dicto iam loco dicat Hipp. *quod operculum Laryngis, Epiglottis, lingula ſiue minor lingua appellata, ne permiſeris quidem aliquid amplioris potus penetrare.* Vnde, cum credi facilè potuiſſet, quandoquidem duo capita eſſent, ſingula ſuum habere Oeſophagum & aſperam arteriam, adeoque quatuor vaſa eſſe debuiſſe. Hìc natura tamen adeò defecit, vt pro quatuor vnum ſolùm fabrefecerit, quod cibo nihilominus liquido, aerique detrudendo ſatis fuiſſet.

Hippocratis loca controuerſa.

Hipp. dicit pulmonem & cor bibere.

Hiſtoriam porrò perſequamur. Ventriculi igitur poſt pulmonem, vt iam annotatum fuit, qui quatuor ſunt numero, & ipſi ex immiſſo flatu attollebantur. Quæ autem horum omnium & nomina ſint, & officia, inferius expediam, quando de *Ruminatione* tractaturus dubia quædam authorum loca explicabo. Hoc interim hìc nouiſſe ſatis fuerit, in *tertio* ventriculo plicatilium ſeria quadã membranarum conferto, nihil præter ſeſquiunciam fortè mucaginis cuiuſdam repertum fuiſſe. In *quarto* autem & vltimo ventriculo vbi chylus abſoluitur, & coagulum in lactantibus colligitur, inueniebatur ſemilibræ pondere humor chylolus quidam, adeò tenax, viſcoſus, ſibiq. cohærens & albicans, vt gluten Taurinum probè æmularetur, ita vt ab ipſa etiam madefacta ſpongia non imbiberetur, ſed aqua eluiac manibus deturbari neceſſe haberet.

Quæ excrementa in ventriculis reperta ſint.

Dubium profectò non leue ea mihi res mouit, quibus in hunc ventriculum vijs tanta huius humoris copia perduci potuerit: ſiquidem & illud, quod totius animalis huius caro omnino acidi lactis odorẽ ſpirabat. An dicendũ dum in vtero ex ſanguine materno fœtus nutritur, ſæpe cum ſanguine lac miſceri? Eſt enim facilis greſſus & regreſſus ab vtero, ſanguinis ad vbera & ab his ad vterum,

Tota caro lactis acidi odorem emittebat.

μεν δικαιοσύνη ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων· διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσεν· τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους· διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδοξάσαμεν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν· διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ μὴ τιμᾶσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς· οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες· καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα· πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας· ψιθυριστὰς καταλάλους θεοστυγεῖς ὑβριστὰς ὑπερηφάνους ἀλαζόνας ἐφευρετὰς κακῶν γονεῦσιν ἀπειθεῖς ἀσυνέτους ἀσυνθέτους ἀστόργους ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

διὸ ἀναπολόγητος εἶ ὦ πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστιν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας· λογίζῃ δὲ τοῦτο ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτὰ ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσιν μὲν τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ θυμὸς καὶ ὀργή· θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι· οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται, καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον διὰ νόμου κριθήσονται· οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται· ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσιν νόμος· οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων· ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρίνει ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ καὶ γινώσκεις θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν φῶς τῶν ἐν σκότει παιδευτὴν ἀφρόνων διδάσκαλον νηπίων ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν καθὼς γέγραπται. περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ἦς ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου· οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλὰ ἐκ τοῦ θεοῦ.

τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; πολὺ κατὰ πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ· τί γάρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθὴς πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης καθὼς γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις ἐν τῷ κρίνεσθαί σε· εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω· μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; εἰ δὲ ἡ ἐμὴ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.

τί οὖν προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι· καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς· οὐκ ἔστιν ὁ συνίων οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός· τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει· ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν· οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λαλεῖ τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ· διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας· νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ· πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ· ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη· διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως· λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου· ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν· εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως· νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ἔχει καύχημα ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν· τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην· τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην· καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν· ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην· πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομὴν σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ· οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως· εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος οὐδὲ παράβασις· διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως ἵνα κατὰ χάριν εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα· ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου· καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον ἑκατονταέτης που ὑπάρχων καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει δοὺς δόξαν τῷ θεῷ καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι· διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην· οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν· ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ· οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται· ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν· ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν· εἰ γὰρ ἔτι ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς· εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν· διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος· ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν· καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί· νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

τί οὖν ἐροῦμεν ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο· οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν· εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας· εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ· εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνῄσκει θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει· ὃ γὰρ ἀπέθανεν τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ ζῇ τῷ θεῷ· οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ· ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν· τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο· οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην· χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς· ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ· ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δουλεύειν τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δουλεύειν τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν· ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ· τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος· νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον· τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

ἢ ἀγνοεῖτε ἀδελφοί γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ· τῆς γυναικὸς ἡ ὑπὸ ἄνδρα δεδεμένη τῷ ζῶντι ἀνδρὶ νόμῳ δέδεται· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός· ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ὥστε ἀδελφοί μου καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ· ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος· τί οὖν ἐροῦμεν ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν οὐκ ἐπιθυμήσεις· ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά· ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον· ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν· ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή· τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονεν θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς· οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν· ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσ

quæ a quo fuerit scripta hoc tempore definiendum et comparandum.

Ad Ioannis Chrysostomi Homiliam in Matthæum, quæ est de Iuda proditore, adnotatio quædam Græca, quæ ex Ioannis Damasceni Parallelis sacris petita est, in Codice Regio 2846. 4. fol. 1. pag. 1. col. 1. exhibetur, quæ ita se habet: ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίῳ ὁμιλίᾳ ἐν τῇ περὶ τοῦ προδότου Ἰούδα, ἐπιγραφομένῃ, ἐπιμέλειαν ποιοῦ τοῦ ἀναγνῶναι τὸν ἐπιγραφόμενον ἐκ τῶν ἁγίων Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ παραλλήλων τὸν περὶ τοῦ προδότου Ἰούδα λόγον, ὃν ἐκεῖ ἐπιγράφει, ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἁγίων παραλλήλων, ἐν τῷ περὶ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς λόγῳ, ἐν τῷ ἑβδόμ

di cor ſi exortum eius inſpicias, quem ab *Arteria magna* ſiue *Aorta* naneiſcitur; quamuis ſi officium ſpectes, melius ex corde egredi dici queat, cum ex dextro ventriculo ſanguinem educat in pulmones nutriendos, in nobis iã in lucẽ editis.

Venæ arterioſæ quis vſus in fœtu.

Si *fœtum* verò conſiderare velimus, iam alium prorſus vſum hæc *Vena arterioſa* habet. Hæc enim cum magna arteria in ductu quodam omnino communicat. Vbi etenim Spiritus materni per vmbilicales arterias in Iliacos ramos infuſi, per *deſcendentis Aortæ* truncum aſcendunt, & cordi iam vicini ſunt, tunc duas ibi ſtatim vias reperiunt; vnam quæ ingreditur *Aortam* partim cor ſubeuntem, partim aſcendentem & caput petentem, in quam quidem viam communem ſpiritus ſubeunt, ſed cor neutiquam ingrediuntur. Altera via eſt in venam arterioſam dextro cordis ventriculo inſertam, quæ ex eadem magna illa Arteria ſiue Aorta enaſcitur. Itaque ſpiritus hi vitales & ſanguis arterioſus maternus, ad ſuperiora partim ſibi viam parant, partim per venam arterioſam in ambos pulmones diſperguntur, in cor verò minimè illabuntur. Euidens autem rei huius ratio in propatulo eſt, quod valuulæ obſtent ſemilunares, vel *Sigmoides* dictæ à figura, quam obtinent. Quare dum inflari curarem magnæ Arteriæ deſcendentis truncum, inflabantur ſubitò & pulmones ambo, & illa ipſa extra cor ſita vena arterioſa: cordis interim dexter ventriculus neutiquam mouebatur.

Paradoxõ. Spiritus vitales & ſanguis in fœtu cor non ingrediuntur.

Inflata per tubulum. Aorta quæ partes fuerint tumefactæ.

Aſt neque hac flatus impulſione ſiniſter cordis ventriculus attollebatur, cum eædem ſemilunares pelliculæ hìc obſtarent, quæ egredienti quidem materiæ patent, ingredienti ſeſe opponunt. *Statuendum* itaque (licet plurimis viſum paradoxum fuerit) hoc erit: *in cordis ventriculis nec ſpiritum nec ſanguinem vllum in fœtu contineri.* Nam cur ex *Vena cava* in dextrum ventriculum ſanguis refunderetur, cum in eodem exiſtens *Arteria venoſa* illum recipere & ad pulmones (quod tamen in adultis ſemper fit) deferre haud valeat? quæ ſpiritu vitali ex *Aorta* ſibi communicato, vt diximus, turget.

Obiectio aduerſus hoc paradoxon.

Reſponſio.

Aſt inquies dextro cordis ventriculo *Vena Cava* ſanguinem infundit: manifeſtiſſimè enim ante illum panditur. At verò aliud autopſia conuincit: caua enim non in ventriculum per pelliculas ſiue valuulas illas tricuſpidales ſanguinem ſuum deponit (quod tamen fit poſtquam animalia nata fuerunt) ſed incauernulam illam ante dextrum ventriculum poſitam, quam ego *Antecameram* non ſatis Latina voce, appellare ſoleo: qui ſtatim in *Arteriam venalem* & foramine ſatis grandi, & ſubſtantiã eadem ſibi proximam, continuam, ſimilemque recipitur, & ad pulmones vtroſque ablegatur. In *ſiniſtro* etiam *Ventriculo cordis*, nullus ſpiritus ſtabulatur: neque enim ex *Arteria magna* in cor aditus patet, ſemilunaribus impeditus à valuulis, ſed ſpirituum pars *Arteriæ magnæ aſcendenti*, pars *Venæ* committitur *arterioſæ*, ex qua in pulmones fit tranſumptio.

Alia Anatome Vitulina.

Atque hìc, vt firmiorem verbis meis fidem adſtruam, ex alia *Vitulina Anatome* non minus claras, quam iucundas demonſtrationes promam. Eodem ipſo die, quo iam ſcriptam confeceram adminiſtrationem anatomicam, alium ex Vaccino vtero *vitulum* exemptum artificiosè ſecui. Hic autẽ vix ſpithamam ſiue palmum ſua longitudine ſuperabat. Huius ego cum imprimis venam curaſſem inflari *Nutriculam*, inflatum ſimul eſt *Hepar*, *Cor* & *Pulmones*. Ex *Vmbilicali* enim hac vena in *Portam*, ex qua in *Cauam*, ex Caua in *Cordis* dextrũ nõ quidem Ventriculum

Ex inflata vena Nutricula, Hepar cor & pulmones inflati.

triculum, ſed huic *antepoſitum ſinum*, ex hoc per foramen in *Arteriam venalem* extra cordis ſiniſtri ſinum poſitam, è qua demum in *pulmones*.

Iuſſi inflari ſimiliter *Vmbilicales* arterias: ſtatim intumuit *Hepar*, inde *Pulmones*, ſed *Cor* minimè motum. *Hepar* quidem propter arteriam ſatis grandem ex deſcendenti *Aorta* trunco ſibi communicatam; *Pulmones* verò propter *Venam arterioſam* ex *Aorta* originem ſumentem: ſed *Cor* haudquaquam, quia neque ex *Aorta*, neque ex *vena Arterioſa* in hoc aditus vllus patet. Inflatis arterijs vmbilicalibus non cor ſed Hepar & pulmones inflati.

Præcepi demum vt *Aſpera arteria* & ipſa inflaretur, & ſtatim mirè elati fuerunt *Pulmones*, qui cum aliàs rubri admodum eſſent, & carne potius ſolidiore quam ſpongiformi præditi; iam albicantes tamen ſubitò, & ſpongioſi fuerunt effecti. Tumefieri & *Cor* viſum eſt: cuius ſiniſtrum ventriculum datà operà incidi pauliſper, ex cuius foramine cum ſpumoſo quodam ſanguine aer exilijt. Quod ego quidem contigiſſe exiſtimo, non quòd ſanguis in ſiniſtro illius ventriculo vllus contineretur; vt nec in alijs viſus eſt fœtibus, ſed quòd vi quadam inſufflationis in tenello adeò corpuſculo, ex *Arteria venali* rupta, quæ à *Caua* ſanguinem receperat, in cordis hunc ſinum cum ipſo aere compulſus fuiſſet. Cum tricuſpides præſertim illæ membranulæ ſiue valuulæ ſint duæ tantùm, & tam extra quàm intrò meanti humori non multum obſiſtant. Dexter autem ventriculus, quantùm ego animaduertere potui, nequaquam inflabatur. Inflata aſpera arteria pulmones inflati & cor parum & cur hoc.

Hìc commodè admodum illam *Venæ arterioſæ* cum *Arteria magna* communionem notare potui. Si quis enim in huius deſcendentem truncum dextrè ſtylum immittat, ſurſumque porrigat, tres reperiet vias: quarum vna in aſcendentem Aortæ truncum pertingit: altera ſiniſtrum cordis ventriculum ingreditur, & eſt ipſe magnæ Arteriæ exortus: tertia verſus dextrum cordis ventriculum abit, & *venam arterioſam* conſtituit. Qui tamen tertius hic ductus exiguus cùm ſit, in natis iam animalibus facilè coaleſcit; atque ſic ſpiritus, cum non poſſint amplius poſtea per hunc meare, ſurſum ac deorſum ſaltem, dum ex corde per Aortam ſcaturiunt, per huius truncos ferantur neceſſe eſt. Memini me hunc ductum in adultioribus hominibus ita vietum & euanidum reperiſſe, vt ligamenti inſtar Aortam & venam arterioſam colligaret: Videre ſimul in hoc corde erat *venam coronariam* & *Arteriam coronariam*, quæ ſtatim ex Aorta enaſcitur, vbi hæc ex corde egreditur. Communio venæ arterioſæ cum Arteria magna. Arteria coronaria.

In neutro cordis ventriculo ſanguis aut ſpiritus vllus viſebatur. In primo fœtu aqua in pericardio contenta inſtar loturæ carnis erat: in hoc vltimo nulla obſeruata fuit, niſi forſan iam effluxerat. Eſt autem de ſanguificatione & ſpirituum vitalium vt in fœtu peragitur, procreatione & diſtributione hæc mea philoſophia: quam in Iuniorum gratiam ſaltem Medicorum, qui in Anatomicis minus ſunt verſati, proponam, & prouectiorum in hac arte ſimul calculum expectabo. Nec vitio mihi verti velim, ſiquid in ſcriptione hac vt difficillima, ita vtiliſſima repetiero, non ſatis enim dicitur, quod bene dicitur. Ex diligentiſſima igitur hac autopſia non in Animalibus modò, ſed Infantibus quoque habitù, ſic ego ſpeculari ſoleo. Sanguinem venoſum ex materni vteri venis per *Nutriculam* ad Hepar in Portæ venæ ramos per ipſum diſperſos conuehi: ex his in Cauam, ex Caua in partes inferiores per deſcendentem truncum Nullus ſanguis in cordis ventriculis. Authoris ſpeculatio de ſang. & vital. ſpirit. generatione in fœtu. Quid de ſanguine agatur.

aliquam

aliquam huius ſanguinis portionem pro nutriendis illis partibus, alteram verò ad ſuperioris corporis membra euehi, & in itinere hoc quidem, Venam cauam cordi aperiri, & ſanguinis partem in oſtium illud, cauernam, ſiue antecameram iam dictam effundi, reliquum ſanguinem thoracem, caput & artus petere ſuperiores. Nullum autem ſanguinem cordis dextrum ventriculum ingredi, cum nullus ipſius ibi vſus ſit. Neque enim vt hic attenuetur, veluti materia pro ſpirituum vitalium in ſiniſtro vẽtriculo generatione; ſpiritus enim in fœtus corde nulli generantur, ſed à matre ſubminiſtrãtur. Neque vt cor hoc ſanguine nutriatur, huic enim vſui Coronaria dicta vena ſeruit, quæ per cordis ſubſtantiam diſpergitur: quin neque in nobis iam ſanguis in ſinũ cordis effuſus, nutriendi officium habet. Is autem iam dictus ex venæ Cauæ apertione ſanguis in oſtio hoc collectus, ſtatim per foramen iam ſupra deſcriptum in Arteriam venalem Cauæ non contiguam hìc, ſed continuam prorſus tranſcendit. Et licet hæc Arteria venalis ad ſiniſtrum cordis ſinum pertineat, ſanguis tamen hic receptus eundem ſinum minimè ingreditur: eſt enim hic foraminis coalitus extra vtrumque cordis ventriculum, & Arteria hæc venoſa bifurcatur, & in ambos pulmones ſtatim ramos emittit: quare immediatè receptus in hanc ſanguis, pulmones nutriendi cauſa ſubit. Quis enim eius in ſiniſtro ventriculo vſus eſſet, cum ſpiritus vitales in hoc neutiquam conficiantur? *Arteria* autem *Vmbilicales*, vbi maternum ſpiritum vitalem ad *Iliacos ramos* contexerũt, ſuo ſatisfecerunt officio. Hic autem per Arteriam magnam deſcendentem aſcendit, & ad aſcendentem Aortam ſupra Diaphragma peruenit: huc vbi delatus, iam cor, quod verum eſt vitalium ſpirituum domicilium, ingredi ipſum æquum foret. Veruntamen huic oſtium cordis ſiniſtrum pulſanti, acceſſus denegatur; valuulæ enim ſeſe opponunt illæ ſemilunares, quæ egredientibus quidem ſanguini & ſpiritui aperiuntur, ingredientibus clauduntur. Quapropter pars horum peregrinorum, & à matre fabricatorum ſpirituum, per Aortam aſcendentem ſuperiora petit, pars in Venam illabitur arterioſam, quæ & huius Aortæ propago eſt, & eundem cum ipſa ſubſtantiæ modum (vt Medici loquuntur) obtinet.

Quid de ſpiritibus fiat materijs.

Non ſum tamen neſcius: Aortæ in adultis corpus paulò durius eſſe, quam ſit Venæ arterioſæ; quod inde prouenire credibile eſt, quoniam illa, in animali extra vterum matris conſtituto, perpetuis non motibus modò agitatur, ſed ſpirituum vitalium quoque copia repletur, & partes obambulat non rarò ſiccriores frigidioreſque, vnde dureſcit magis quam Vena arterioſa, quæ extra pulmonum & cordis ſitum non protenditur. In fœtibus certè & recens natis ego nullam horum differentiam vaſorum, ſi duritiem ſpectes, animaduertere potui. Hæc autem vena arterioſa & ipſa in ambos pulmones ramos diuidit, maioreque & vero ſuo trunco, in dextrum Cordis ventriculum implantatur. Itaque ſpiritus illi aduentitij ſimiliter pulmones ſubeunt, in dextrum autem Cordis ventriculum nulli deſcendunt, quia & hæc non aliter Vena arterioſa, atque Aorta, habet valuulas immiſſioni oppoſitas, emiſſioni patentes.

Cur Aortæ corpus in adultis fit durius quã in fœtu.

Obiectio aduersus dicta.

Attamen cor inquies, viuere cum debeat, vitali haudquaquam ſpiritu fruſtrari conueniens fuerit. Neque hoc ego inficior. Aſt huic vſui arteria ſuf-

Reſponſio.

ficit

ficit coronaria appellata, per cordis baſim probè diſperſa, quæ riuulos ſuos etiam ad intima tranſmittit, & ipſa inſtar venæ huius nominis, extra cordis ventriculos ortum ſuum nanciſcitur ab Arteria magna. Et quæ neceſſitas quæſo cogit, vt per magnam Arteriam in ſiniſtrum cordis ſinum ſpiritus vitales intromittantur, cùm iam fœtui ab vtero illos materno ſufficienter ſubminiſtrari, nec in corde fœtus elaborari debere, probauerimus? Sed neque per Venam arterioſam in dextrum cordis ventriculum ſpiritus vllus penetrare, aut debet, aut poteſt. Non poteſt, quia obſtant valuulæ, quæ ab interna cauitate foras aperiuntur, exterius verò ad interna eunti cuicunque rei claudumtur. Nec debet, in dextro enim hoc ſinu ſpiritus vitalis non habet locum, in quo ſi vllus eſt ſpiritus, hic naturalis potius eſt ab hepate huc tranſmiſſus, qui tamen in animalibus an detur etiam, & à *Galeno* & alijs viris doctiſſimis hucuſque dubitatum ſcimus.

Atque poſtquam huc peruenimus, quod in alio quodam vitulino fœtu memoratu dignum animaduerti, vt ſtudioſis Medicinæ meis gratificer, nec hic referre pigebit. Cum igitur abſciſſis vmbilicalibus vaſis ex Vaccæ recens mactatæ vtero fœtus extractus vt mortuus propemodum, in terra iaceret, Lanio noſter duas ex vmbilico propendentes nobis & quidem pulſantes arterias demonſtrauit, quas vbi ſtupens lætuſque admirabar, aperiamus inquam, thoracem, vt quà ratione cor pulſui huic reſpondeat diſquiramus. Appenſo igitur per poſteriores pedes ad parieti fixum clauum fœtu, & ventrem & thoracem per lineam rectam diſcindendo quàm citiſſimè aperui. Et ecce mouebatur tunc cor, & quidem eodem quo arteriæ vmbilicales, rhythmo, nulla tamen ſeruata inter ſyſtolem ac diaſtolen proportione vniuerſali. Solebat videlicet aliquando ter quaterue, ac pluries etiam cor pulſare, deinde ad ſex octo vel decem quoque pulſationes ſubſiſtere, rurſuſque ad pulſum redire, tamdiu poſtmodum quieſcere, donec ego illud ſolo cultri cuſpide tangendo, excitarem, quem vt primùm tactus ſenſum percepit, moueri cæpit, atque ſex vel plures pulſationes reiterans, ad quietem demum redijt: iterumque vel cultro vel digito ſaltem meo contactum ad dilatationem fuit excitatum. Quinimo intra meam contentum palmam, hoc corculum pulſauit, qui motus poſt apertum omnino ſternum ad horæ quoque quadrantem durauit, diutius forſan duraturus, niſi cordis ſuperficiei vulnuſculum leuiter inflictum fuiſſet. Cùm autem *Cordis mucro* hoc ſicu deorſum penderet, in ipſa cordis diaſtole ſiue dilatatione ipſe ad ſuperiora retrahebatur. *Reſpiratio* quoque, quod hic ſimul notandum cenſeo, nulla fiebat, cum pulmo maneret immobilis, & Diaphragma ad apertum ac dilatatum pectus ipſum quoque diſruptum eſſet.

Iucunda de motu cordis in fœtu obſeruatio.

Cor ad ſenſum tactus iam immotum iterũ pulſabat.

Mucro cordis in motu ſurſum trahitur.

Nolo hic contentioſius controuerſiam illam. An cor in fœtu pulſet, agitare, quæ commodiore à me loco expedietur. Qui interea vtrarumque partium rationes noſſe velit, legat Andreæ Laurentij Anatomen & Ioannis Riolani filij Anthropographiam, quorum hic cordis motum in fœtu probat, ille negat.

An cor in fœtu adhuc concluſo in vtero pulſet alibi expedietur.

Ex his niſi fallor, facilè quiuis rationem indagabit, cur in monſtroſo hoc noſtro vitulo inflata *Nutricula Pulmones* & *Cor* eleuarentur: non ita facilè tamen, cur ſimul & *Lien* & *Ventriculi* ciborum receptacula dilatarentur. De *Liene* hæc cauſa

Digitized by Google

causa assignari poterit, quod vena nimirùm hæc vmbilicalis siue *Nutricula* pars sit manifesta ipsius *Venæ Portæ: rami* autem illi *Splenici* siue venę Lienem adeuntes, & ipsæ ad *Portam* pertineant: vtrobique igitur flatus non difficulter permeabit. Obscurius adhuc, cur quatuor illi ventriculi seu stomachi inflarentur. An hoc fieri potuit per venam insignem quæ ex Liene in ventriculum desinit *Vas breue* appellatam? quam ego tamen hic non ità vt in humanis olim cadaueribus exactissimè feceram, indagaui. An verò hoc etiam non extra omnem est improbabilitatem, flatum hūc in hepate ex Nutricula receptum, per meatus illos *Choledochos*, siue Bilis flauę expurgandę vias in *Duodenum* appellatum intestinum fuisse conductum, & ex hoc *Ventriculos* subijsse? Et hoc vt suspicer saltem, quam in *Bouis hepate* exercui Anatome, mouere me potest, quam nunc describam.

Quomodo bilis ex hepate ad duodenum feratur.

Cùm in bouino itaque hoc hepate bilis flauæ ductus obseruarem, notaui quam plurimas eorundem in hepatis superficie, versus vesiculam fellis excurrentes, ex interna tamen hepatis substantia originem suam desumentes apparere. Hæc autem differentia notari poterat: quod ex parte hepatis crassiore, profundiores magis ductus scaturirent, in tenuiore verò eiusdem portione magis essent superficiales. Hi omnes demum coeuntes prope collum seu ceruicem vesiculæ Fellis in ramum vnum desinebant, qui per obliquum latus in Duodenum intestinum, non inter tunicam ac tunicam, sed in ipsam intestini cauitatem hians ferebatur. Erat autem manifestissimus hic instar fistulæ protuberantis ductus, qui magnitudine quemuis crassissimum scriptorium calamum superabat; valuula huic nulla tamen adiacebat: verum ipsa protuberantiæ huius substantia conniuebat, quæ turgente intestino obstabat quo minus bilis ad hepar remearet, non autēm quin noua semper ex Hepate huc corriuaretur bilis, impedimentum vllum procreabat.

Alia quæstio de Bilis ductu ad duodenum alio loco decidetur.

Poteram hic forsan illas Anatomicorum rixas sopire, quibus altercantur inter sē plurimùm, an ex hepate potius via rectà ad intestina, quam ad Bilis prius cystim, & ex hac postea in eadem flauus ille, amarus & acris naturæ pro quotidiano datus clystere humor fluat? Sed tædiosus nimium essem: hoc igitur satis nobis iam probasse ex anatome fuerit, meatum manifestissimum in Bubalo saltem genere ex hepate in intestina dari, in quæ flatus receptus, forsan ventriculos ipsos replere ac distendere in hoc monstro nostro potuit; nisi quis hoc ipsum non minus, quam reliqua quæ memorauimus, monstrosum dicere maluerit.

Ratio probabilis cur ventriculi inflari à Nutricula inflata.

In hoc eodem bubulo hepate insoliti quidpiam simul conspexi, quod tale fuit. Inuenimus in ductibus illis bilem, ad suam vesiculam vehentibus, animalcula quædam plana, circularia, magnitudine & figurà *Vlmi* florem referentia, coloris liuescentis, crassitie vnguis substantiam æquantia. Hæc ex circumferentia ad centrum se contrahebant, in quibus nec cauda, nec caput apparebat manifestum, contracta ita manebant, duplo quidem crassiora, sed simul tamen minora ac restrictiora efficiebantur. Hęc nostro optimè nota Lanioni erant, qui eadem Italicè *Biscoli* nominabat, & quando adessent, prauæ in vaccis & bobus dispositionis signum esse, & ob id nec hunc bouem à tribus iam diebus fænum comedere voluisse, nobis affirmabat.

Animalcula circularia vesiculæ fellis adnata.

Sed

Ad quid qui Scripturas studet, Scandi quæst. 2 cons. Gilbert. 3.

Pulcra oratio. Scientiæ duarum rerum figuræ sunt vanissimæ et pulcherrimæ, quarum una est Astrologia, altera Geometria. Astrologia, quia cœlum, quod pulcherrimum est, ornat: Geometria, quia in omnibus pulcherrimis rebus reperitur. Sed Astrologia, quia ad divinationes et ad superstitiones pervenit, damnabilis est. Geometria vero, quia ad nullum malum pervenit, laudabilis est. Et ideo Geometria, quæ

Aphorismi Novae Historiae Regius. Alia Aphorismi Novae Historiae Regius.

Ut cognoscitur, an diffusio sit sanguinis, vel alterius humoris. Si cognoscitur, an diffusio sit sanguinis, vel alterius humoris, ex eo, quod si sanguis diffusus fuerit, ex eo, quod si sanguis diffusus fuerit, ex eo, quod si sanguis diffusus fuerit

Liber ubi ab omnibus Hispaniensibus pronunciatus fit Vocativus ab ea
voce, quæ Nominativo terminatur in us, ut Deus, Deus meus, Deus
deorum: ego autem Barbarus & Africus, ut Apuleius dicit, Deu meu,
Deu deorum, Deu Israel, Deu Abraam, Deu Isaac, Deu Jacob, Deu
Moyses, Deu Aaron, Deu Samuel, Deu Elias, Deu Eliseus, Deu Jonas,
Deu Michæas, Deu Nahum, Deu Habacuc, Deu Sophonias, Deu Aggæus,
Deu Zacharias, Deu Malachias, Deu Esdras, Deu Daniel, Deu Ezechiel,
Deu Jeremias, Deu Isaias, Deu Moyses, Deu Aaron, Deu Samuel, Deu
Elias, Deu Eliseus, Deu Jonas, Deu Michæas, Deu Nahum, Deu Habacuc,
Deu Sophonias, Deu Aggæus, Deu Zacharias, Deu Malachias, Deu Esdras,
Deu Daniel, Deu Ezechiel, Deu Jeremias, Deu Isaias, Deu Moyses, Deu
Aaron, Deu Samuel, Deu Elias, Deu Eliseus, Deu Jonas, Deu Michæas,
Deu Nahum, Deu Habacuc, Deu Sophonias, Deu Aggæus, Deu Zacharias,
Deu Malachias, Deu Esdras, Deu Daniel, Deu Ezechiel, Deu Jeremias,
Deu Isaias, Deu Moyses, Deu Aaron, Deu Samuel, Deu Elias, Deu Eliseus,
Deu Jonas, Deu Michæas, Deu Nahum, Deu Habacuc, Deu Sophonias, Deu
Aggæus, Deu Zacharias, Deu Malachias, Deu Esdras, Deu Daniel, Deu
Ezechiel, Deu Jeremias, Deu Isaias, Deu Moyses, Deu Aaron, Deu Samuel,
Deu Elias, Deu Eliseus, Deu Jonas, Deu Michæas, Deu Nahum, Deu
Habacuc, Deu Sophonias, Deu Aggæus, Deu Zacharias, Deu Malachias,
Deu Esdras, Deu Daniel, Deu Ezechiel, Deu Jeremias, Deu Isaias, Deu
Moyses, Deu Aaron, Deu Samuel, Deu Elias, Deu Eliseus, Deu Jonas, Deu
Michæas, Deu Nahum, Deu Habacuc, Deu Sophonias, Deu Aggæus, Deu
Zacharias, Deu Malachias, Deu Esdras, Deu Daniel, Deu Ezechiel, Deu
Jeremias, Deu Isaias, Deu Moyses, Deu Aaron, Deu Samuel, Deu Elias,
Deu Eliseus, Deu Jonas, Deu Michæas, Deu Nahum, Deu Habacuc, Deu
Sophonias, Deu Aggæus, Deu Zacharias, Deu Malachias, Deu Esdras, Deu
Daniel, Deu Ezechiel, Deu Jeremias, Deu Isaias, Deu Moyses, Deu Aaron,
Deu Samuel, Deu Elias, Deu Eliseus, Deu Jonas, Deu Michæas, Deu
Nahum, Deu Habacuc, Deu Sophonias, Deu Aggæus, Deu Zacharias, Deu
Malachias, Deu Esdras, Deu Daniel, Deu Ezechiel, Deu Jeremias, Deu
Isaias, Deu Moyses, Deu Aaron, Deu Samuel, Deu Elias, Deu Eliseus, Deu

perſuadeo,nunquam attigit.In his enim illam,quæ farcimen ſeu inteſtinum tenue, aqua repletũ referat, nemo Anatomicorũ,ſi probè inquiſiuit,vnquã vidit. Et hanc quidem coniecturam meam firmiter ſtabilit eiuſdem. Lib. De ſemine cap. 10.Galeni authoritas:cum enim quæreret, cur *Allantois* non à natura latior ſimiliter,vt *Chorion*,effecta fuiſſet?reſpondet hoc ideo cõtigiſſe, quia fæmineum ſemen , ex quo hanc *Galenus* membranam fabricat, ſit longè minoris quantitatis,quàm maris. *Non poterat igitur*, ait, *& in latitudinem, & in longitudinem extendi inteſtinalis,ſed longa neceſſariò,cum vtriſq. vulua cornibus appenſa ſit,extitit;atq. ita,& meritò,& neceſſariò anguſta euaſit.* Vbi ad vnguem cornigerorũ nobis animalium, cornibus ſimiliter præditum vterum,& exactam in illis inteſtinalis huius tunicæ ſitum figuramque depinxit .

Capinaceus cum Galeno errare voluit .

Miror equidẽ exactiſſimum *Capinaceum* ita mordicùs hãc *Galeni* ſui ſententiam arripuiſſe,vt cum hoc errare, quàm cũ Natura bene ſentire,maluerit . Hic enim Practices ſuæ lib.4.cap. 5.quæcũq.dicto loco de triũ harum ex ſemine generatione membranarum,*Galenus* in humano ſibi fœtu finxit,ipſe ambabus, vt dicitur, vlnis eſt amplexatus .

Aqnapendens celeberrimus Patauinus Anatomicus .

Oculatior fuit *Hieronymus Fabricius ab Aquapendente*, celeberrimus *Patauinæ* olim Scholæ Anatomicus,quæ vix ipſi parẽ hac ætate reperiet . Hìc igitur egregio ſuo de *formato Fœtu* opere,Parte ſecunda,cap. 5.& *Homines*, & *Canes* , *Feles* & omnia prorſus animalia vtrinq. dẽtata *Allantoide* deſtituta eſſe optimè animad. uertit.Veruntamẽ excernendę vrinę;cum vaſculum quoddam neceſſariò itidẽ, à Natura fabricari debuiſſe æquum fuerit;hoc autẽ non ſit inteſtinalis illa tunicà,quæ vt iã probatum eſt,non cunctis cõceſſa animãtibus fuit,data autem omnibus illa fuerit, quæ *Chorion* dicitur:in hãc *Aquapendens* ſententiã inclinat, *Chorion* in ijs animalibus vrinæ cõceptaculum eſſe,quæ Allantoide deſtituuntur.Et libro quidẽ iã laudato,cap.4.ſuum ingenuè erroreẽ fatetur,diutius ſe credidiſſe , ſudorẽ & vrinã cõmiſta, à tunica quæ *Amnios* dicitur, excrementa contineri,in vtrinq.dẽtatis,donec tandẽ anno 1592.in *Canibus* certior factus fuerit,ſudorem quidẽ ſub *Amnio*,ſub *Chorio* autem vrinæ ſerum adſeruari. Hoc idem in homine fieri,teſtem etiam *Fallopium* laudat . De *Canibus* quidem hoc experimentum affert Parte prima,cap.10.*Si Catulum*,inquit,*capite apprehenſo ſuſpenſum teneas,liquidò apparebit duo excrementa , vt puta vrinam & ſudorem in diſtinctis tunicis locisque contineri , vrinam quidem in Chorio inferius , ſudorem verò in Amnio ſuperius* .

Aquapendentis ſententia de loco vrinę & ſudoris in fœtu humano .

Verumenimuero,ſint vel non ſint vera,quæ de catulis *Aquapendens* affert,in humano certè fœtu ego meos quoq. oculos habui.Cùm enim anno ſupra milleſimum,ſexcenteſimo octauo, in *Noſocomio Beatæ Mariæ de Conſolatione* dicto,in Vrbe, inter cæteros præſente eiuſdem loci primario Chirurgo , nunc Medicinæ etiam Doctore *Proſpero Cichino*,octimeſtris & omnino perfecti,verùm cũ matre mortui fœtus maſculi Anatomen inſtituerẽ,& pictoris operà diligentiàq.in deſignandis puelli ſitu , tunicisq. vterer , hæc de fœtum obuoluentibus membranis,& inter has, aquam continentibus mihi haud oſcitanter obſeruata fuerunt, nam vt omnia hic perſequar, nec locus nec tempus permittunt .

Experientia aduerſus Aquapendentem ab authore producta.

Afferã autẽ hìc eadẽ penè ſcripta,quę in meis *Iuuenilibus* legũtur.Neq.multis verò nunc verborum ambagibus , quid per *Chorion* & *Secundas*, ſiue *Secundinam* intelligendũ apud authores veniat, diſputabo , quæ partim apud *Aquapendentem* videri

Rabbit anti-human CD3 (Dako) was applied for 30 min. Secondary antibody was Texas Red-conjugated goat anti-rabbit IgG (Vector Laboratories, Burlingame, CA, USA) diluted 1:200 in PBS containing 1% BSA and 0.1% Triton X-100 and was applied for 30 min. Nuclei were counterstained with Hoechst 33258 (Sigma-Aldrich, St. Louis, MO, USA) diluted 1:1000 in PBS for 10 min. Slides were mounted with Vectashield (Vector Laboratories) and examined by fluorescence microscopy (Olympus BX51, Olympus, Tokyo, Japan). Images were captured using a digital camera (Olympus DP70) and processed using Adobe Photoshop 7.0 (Adobe Systems, San Jose, CA, USA).

Human dendritic cells were prepared from peripheral blood monocytes as described previously [1]. Briefly, monocytes were isolated from peripheral blood mononuclear cells by adherence to plastic culture flasks for 2 h at 37°C. Adherent cells were cultured in RPMI 1640 medium supplemented with 10% FCS, 1000 U/ml recombinant human GM-CSF (Schering-Plough, Kenilworth, NJ, USA) and 1000 U/ml recombinant human IL-4 (R&D Systems, Minneapolis, MN, USA) for 6 days. Cells were then harvested and used as immature dendritic cells. Maturation was induced by culturing immature dendritic cells for 2 days in the presence of 10 ng/ml recombinant human TNF-α (R&D Systems). Cells were harvested and used as mature dendritic cells. Cell purity was assessed by flow cytometry using FITC-conjugated anti-human CD1a (Dako) and PE-conjugated anti-human CD14 (Dako) antibodies. Cells were routinely >90% CD1a+ and <5% CD14+.

Human T cells were prepared from peripheral blood mononuclear cells by rosetting with neuraminidase-treated sheep red blood cells (TCS Biologicals, Botolph Claydon, UK) as described previously [2]. Briefly, peripheral blood mononuclear cells were isolated by Ficoll-Hypaque density gradient centrifugation and treated with neuraminidase (Sigma-Aldrich) at 0.1 U/ml for 1 h at 37°C. Cells were then rosetted with sheep red blood cells and the rosetted cells were isolated by Ficoll-Hypaque density gradient centrifugation. Cell purity was assessed by flow cytometry using FITC-conjugated anti-human CD3 (Dako) antibody. Cells were routinely >95% CD3+.

Allogeneic mixed leukocyte reaction was performed in 96-well flat-bottom microtiter plates (Nunc, Roskilde, Denmark) by culturing 1 × 10^5 T cells with 1 × 10^4 mature dendritic cells in RPMI 1640 medium supplemented with 10% FCS for 5 days. Cells were pulsed with 1 μCi/well [3H]-thymidine (Amersham Biosciences, Little Chalfont, UK) for the last 18 h of culture. Cells were harvested onto glass fiber filters (Packard Instrument Co., Meriden, CT, USA) and [3H]-thymidine incorporation was measured by liquid scintillation counting (Packard Instrument Co.). Results are expressed as mean cpm of triplicate cultures.

Statistical analysis was performed using Student's t test. Differences were considered significant at $P < 0.05$.

Results

Immature dendritic cells expressed low levels of CD1a and CD14 as assessed by flow cytometry (Fig. 1). Treatment with TNF-α induced dendritic cell maturation, as evidenced by increased expression of CD1a and decreased expression of CD14 (Fig. 1).

Fig. 1. Flow cytometric analysis of CD1a and CD14 expression on immature and mature dendritic cells. Cells were stained with FITC-conjugated anti-CD1a and PE-conjugated anti-CD14 antibodies. Dot plots show CD1a (x-axis) and CD14 (y-axis) expression. Numbers indicate percentage of cells in each quadrant.

Mature dendritic cells were potent stimulators of allogeneic T cell proliferation in the mixed leukocyte reaction (Fig. 2). Immature dendritic cells were poor stimulators. The stimulatory capacity of mature dendritic cells was dose-dependent on the number of dendritic cells added to the culture (Fig. 2).

Fig. 2. Allogeneic mixed leukocyte reaction. Graded numbers of immature or mature dendritic cells were cultured with 1 × 10^5 T cells per well for 5 days. [3H]-thymidine incorporation was measured during the last 18 h of culture. Results are mean ± SD of triplicate cultures.

vt ne guttula aquæ inter vnam & alteram intercipiatur, tantum abeſt, vt ſecunda hæc, ad vrinam continendam in homine effecta fuerit.

Succedit ordine tertia membrana *Amnios*; omnium, quas in humano mihi corpore videre contigit, ſubtiliſſima, vt ob id lacerentur facillimè, & maximè pellucida. Intra hanc & ipſum tenellum fœtus corpuſculum aqua ſudori, aut vrinæ, colore & ſubſtantia perſimilis ſtabulatur. Vrinam hanc ego vix dixero, per quod enim vas eò refunderetur? An per membrum virile, aut pudendum muliebre? At tot ſunt, quæ rei huic fidem denegant, vt præter euidentiſſimas rationes, authorum quoque ſcripta, & ipſa ſe opponat rerũ magiſtra Experientia. Cur enim nõ æquè in vtero matris ſuæ cõſtitutus infans, ipſam picem æmulantia alui quoque excremenea excerneret, cum poſt natiuitatem mox hæc, & vrinam copioſè non rarò profundat? An per ipſum vas vmbilicale *Vrachon*, ſiue vrinaculum hoc ipſum fieri quiſquam autumet? Atqui hoc non in *Chorion* dictam tunicam, ſed intra abdomen deliteſcens ad abdominus oſtium, vbi vmbilicus ſiue ingreditur, ſiue egreditur; fertur, ambabus ibi arterijs vmbilicalibus, & venæ Nutriculæ arctè alligatus. Inteſtinalis autẽ, ſiue farcimini ſimilis tunica, in vitulo vrinæ receptaculum quidem, in humano hoc fœtu verò nulla, vt iã toties inculcatum eſt, conſpiciebatur. Et quæ pro Herculeis ego argumentis habeo, hæc duo fuerunt: aquam nimirum hãc ad libræ pondus, manifeſtiſſimè intra *Amnion* & cutem fœtus huius viſam fuiſſe, & veſicæ fundum, cui *Vrachos* ſiue ligamentum illud, ad vmbilicum pertingens annectitur, in omnibus humanis infantibus me imperuium ſemper inueniſſe.

Seroſa materia ſudori aut vrinæ ſimilis ſub Amnio cõtinetur.

Non videtur eſſe vrina, & quare.

Duo potiſſima rei huius argumenta.

Huic meæ nõ opinioni, ſed ipſiſſimæ veritati, exercitatiſſimus in ſectionibus *Varolius* fauet, cuius paucula, ſed rei naturam explicantia dicta lib. 4. concluſionis loco ſubnectere haud grauabor. *Meatus autem ille*, ait, *quem ferme omnes confinxerunt, & Vrachon dixerũt, reuera nõ eſt perforatus, per ipſumq. vrina nequaquã ad ſpatium inter Amnion & Allantoidem accedit, vt pleriq. dicũt: imò illæ membranæ eodem pacto inter ſe ſunt connexæ, quo varie inteſtinorũ & ventriculi tunicæ ſibi mutuo adhærent, nullumq. prorſus humorem inter ſeipſos admittunt. Sed vt veſica cõmodè tantã lotij quantitatem contineret, ex illius fundo ligamentũ veluti tendonem ad vmbilicum inter arterias vmbilicales tranſmittit, qui ibi firmiter connexus detinet veſicã extenſam, & adeò ſuſpenſam, vt ſuo pondere minimè huc atque illuc agitetur, diruptioniſue periculũ incurrat: extra autem infantis corpus, nullũ huius ligamenti veſtigiũ per vmbilicale inteſtinũ progreditur.*

Authoris ſententiæ Varolius fauet.

Galeni *Allantoidem* in humano ſibi fœtu imaginantis error, prolixiorem me paulo reddidit: nũc *Chorij* vt in vitulino apparet fœtu, à me viſi deſcriptio breuiùs expedienda. Quod itaq. hìc veluti ſingulare aliquid & nouum inſpexi, hoc fuit. Corpora nimirum, vndiq. vaccino intus vtero quædã adhærebant, quæ vltrà ſexaginta erant, piſciũ illorũ (quos Germani *Carpas*, ſiue *Carpiones*, Romani verò *Rainas* & *Barbaros* vocant, cum ſint potius *Cyprini* veterum) maſſulis ouorum ſimillima, coloris lutei & poroſa, quibus alia quædam inhærebant corpora, quæ in ipſo ſita & fixa erant *Chorio*, rubra omnino ac ſanguinea, ad priora ſubſtantiæ ſuæ modulo ſatis alioquin accedentia, ſimiliter quoque poroſa, ſed paulo minora: quorum talis erat nexus ac colligatio, ac ſi quis arte quadam duas ſibi ſpongias affabrè ita conglutinare poſſet, vt vnius ſubſtantia

Chorij in vitulino fœtu delineatio.

Spongioſæ quidẽ ſed diuerſæ carnes in vtero & chorio.

in

dam minoribus & albicantibus ſcatebat,quæ grauidationis tempore,in maiora illa ſpongiarum ſimilia corpora ſuccreſcunt & intumeſcunt,& tanquã benignæ naturæ penaria loca ; Spiritum & ſanguinem in ſe recludunt, fœtuique poſthac alimentum ſuppeditant. Plura licet cõmodè poſſem, non addam;ne tædium Lectori pariam:quem tamen rogatum obnixè volo,vt & ipſe experiẽdo nitatur ſuperare maiores. Cum enim vt Quintilianus ait, difficile ; imò impoſſibile ſit imitando alterius ſimilem fieri,ſtudendum potius eſſe arbitratur,vt ſuperemus; ſic enim fortaſſis æquaturos nos eſſe , quos imitari conamur . Experientia etenim facit artem , vt inquit Ariſt. in Metaph. inexperientia caſum .

Concluſio ex viero Vaccino & tunicis fœtus.

Quod Epictetus olim de morali , hoc de phyſica ego noſtra philoſophia ſtatuendum quoque cenſeo . *Non debet quis verbis* , inquit ille , *oſtendere ſubitò , ſi quid in philoſophia profecit , ſed opere : ſicut oues lacte & lana oſtendunt , quantum comederunt* . Id quod omnium noſtrum, qui naturalem hanc ſcientiam profitemur, in *Scholis* , aureis ac ſeſquipedalibus literis ſcribendum foret : ſic enim ſuperuacũis tot contentionibus,& digladiationibus; quibus ingenij quidem acumen acquirimus , temporis autem pretioſiſſimæ rei,iacturam facimus,nec res ipſas lucramur ; abſtineremus , & in magis neceſſarijs operam cum fructu noſtram locaremus . Video ego hanc , quam nunc præmanibus controuerſiam examinandam habeo, *Ruminationis*, adeò perplexam & perturbatam eſſe , vt neque veteres , *Ariſtoteles & Galenus* ; neque Iuniores , *Mercurialis*, *Aldrouandus* & alij , qui de hac aliquid commenti fuerunt , eadem dicant . Et *Aldrouandus* quidem vel *Thomas Dempſterus* potius, Baro Scotus(quem virum Græcè & Latinè doctiſſimum , Iuriſque conſultiſſimum , ars medica mea amicum mihi conciliauit , cum ante quatuor hos annos graniſſima ipſum febre oppreſſum Romæ liberaſſem) vbi lib. de Quadruped. Biſulcis eruditiſſimè & grauiter de *ruminatione* diſputãſſet , his demum verbis varias authorum de hac opiniones concludit . *Vtcunque ſit , diligens Anatomici inſpectio controuerſiam dirimet* .

Quare nec veritus , nec verundatus ſum, Lanionum etiam officinas ingredi, &;quæ Natura in vitulis & vaccis *ruminationis* organa molita eſſet , quibuſque ventriculi ipſorum ductibus & eſculenta onuſti materia fuiſſent , non ſine admiratione inſpicere . Idipſum enim Ariſtotelem tactitaſſe , vel facere debuiſſe ſaltem , mihi perſuadeo , cuius æquum eſt nos veſtigijs inſiſtere , niſi à *Perſio* nos notari , & inter illos recenſeri velimus , quos

— *Genus ignauum , quod teſto gaudet & vmbra:*

appellare ſolebat .

Cum igitur hac plerique ætate in Ariſtotelis Caſtris militemus , huius veluti Anteſignani noſtri,ſtatim ſub initio verba proferenda eſſe, fas iudicaui; ad quæ veluti normam quandam , cæterorum ſenſum authorum examinare poſſem . Is igitur de Hiſt. anim. cap. 17. lib. 2. hæc ſcripſit. : *Sed ventris diſſimilitudo primùm , quod quadrupedes vnguipara , eorũ igere , altera maxilla dentata , quaternos eiuſmodi habent ſinus:qua quidem & ruminare dicantur . Gula enim incipiens ab ore deorſum tendit ad pulmonem , ſeptumque tranſuerſum : hinc ſe ad ventrem applicat maiorem , qui parte interiore aſper , interceptuſque eſt , ac propè gula commiſſuram , ſinum ſibi adnexum habet , quem ex argumento reticulum vocant : eſt enim ventri extrinſecus ſimi-*

Et quia certiori notitiæ [scilicet] magnificentiæ quam nostræ sunt. Plus enim ad magnificentiam pertinet, quam ad nostram. Nam nostra ad magnificentiam pertinet, sed non ad magnificentiam tantum. Et ideo dicit, quia certiori notitiæ magnificentiæ quam nostræ sunt. Et quia ad magnificentiam pertinet, quam ad nostram. Et quia certiori. Et quia certiori. Et quia certiori magnificentiæ quam nostræ sunt, et quia certiori magnificentiæ quam nostræ sunt.

Et quia certiori notitiæ magnificentiæ quam nostræ sunt. Et quia certiori magnificentiæ quam nostræ sunt. Et quia certiori magnificentiæ quam nostræ sunt. Et quia certiori

Digitized by Google

ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ κυρίου Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ἀστοχήσαντες τινὲς ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐὰν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, οὗ πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Quomodo de varijs cõtrouerſijs in artibus ſit iudicandum opinio Galeni.

rare: *ſenſu* videlicet, ac *demonſtratione*. Et vbi de ciborum quidem concoctione, & humorum generatione veterum opiniones ſunt iudicandæ, rationes locum habere: vbi verò in quæſtiones venit, an ruminantia animalia quatuor ſint ventribus, an vnico ſaltem prædita, tunc ſenſum præualere, & ad corporum diſſectiones prouocandum eſſe, inculcabat. *Vt enim*, inquit, *ſi quis Cretam eſſe inſulam negauerit, ſtatim ab omnibus, qui id audierint, deſpicietur, quippe qui probè nouerint eam eſſe inſulam. Sic, ſi quis canibus quatuor eſſe ventres affirmauerit, vnicum verò ruminantibus; hunc illi, qui ruminantibus quatuor, & vnum in canibus inſpexere, facilè deridebunt.* Sed hìc optarim ego Lectorem ſimul mecum ſpectatorem fuiſſe, ſic enim facilius ipſi, quod probare mihi eſt animus, perſuaſerim: Quare eodem *Gal.* loco in hunc ſenſum hoc ſcripſit: *Igitur, cum ſcriptis cogimur cum his contendere, qui de aliquo diſſectorio theoremate, quod ſenſum imprimis indicem habet, impudentiſſimè pariter ac imperitiſſimè pronunciarunt, fieri nequit, vt ignari eorum, quæ in diſſectionibus videri ſolita ſunt, poſſint mendaces à veridicis diſcernere.*

Noſtra & vera de quatuor ventribus ruminantium obſeruatio.

Sed agedum, dicamus modò quæ nos ipſi non rarò in eiuſmodi ventribus obſeruauimus. Hoc igitur indubitanter eſt credendum, Oeſophagum vbi deſinit, non vnico tantummodo orificio ſiue foramine in ventrem maiorem pertundi, ex quo aditus pateat in *reticulum*, ex hoc in omaſum, & ab hoc in abomaſum, vt facile ſibi quis imaginari poſſet; verùm *duplici* ſtatim ductu ferri, vno quidem in *ventrem* iam dictum *maiorem*, altero in *omaſum* ſiue tertium ventriculum, *Italis Centopelle* dictum, à quo in quartum eſt tranſitus. Et ſatis ſuperq. hìc Naturæ beneficium & artificium mirari haud potui. Non enim hæ ambæ viæ, vt idem vnuſque cibus in primum ac tertium ferretur ventrem conſtructæ, ſed quia animal non ſemper vno eodemque cibo veſcitur, diuerſi ideo ductus fabricati fuerunt. Incipit autem animal, poſtquam vitali hac aura frui ipſi conceditur, lacte materno veſci. Hoc verò in primum haudquaquam ventrem, ſed in vltimum, *il Quaglio* ob id dictum *Italis*, deſcendit. Cum enim hoc alteratione minima, vt in chylum cederet, indigeret, non opus habuit præcedentium calore, & ſubactione ventriculorum.

Mira Naturæ induſtria in horum fabrica ventriculorum.

Aquapendens propè quidem ſed non omnino ad veritatem accedit.

Diligentiſsimus *Aquapendens*, dicto ſuo de ventricul. varietate opuſculo, hoc ſciuiſſe mihi viſus eſt: *Siquidem*, inquit, *hic quartus tantùm lac ſuſcipit, nequaquam alij: & coagulum quod nihil aliud eſt, quam lac concoctum & coagulatum, non niſi in hoc quarto reperitur.* Sed viam tamen hanc particularem ab Oeſophago ſubito per tertium ad quartum ignoraſſe, argui forſan poſſet ex ſequentibus eius verbis: *Lac igitur, ore exuctum ſtatim in quartum ventrem tantùm deſcendit per viam, quæ etiam cæteris ventriculis communis eſt. Qui etſi ſuperiores quarto ſint, in eas tamen lac non intrat, quod à tribus nequaquam propter ſui diſſimilitudinem, ſed à quarto tantùm, tanquam ſibi ſimillimo attrahatur.* Hactenus vera retulit *Aquapendens*, in ſolo quarto lac reperiri, attamen reuera in hunc via nulla lactantibus alia eſt, quam per tertium, in quo quidem minimè moratur, ſed aditum ſolummodò liberum nanciſcitur. Vía autem Natura hoc in loco hac arte fuit, & induſtriâ. In fine nempe *Oeſophagi*, quem *Itali il Grumale* vocant, hoc eſt in ſuperiore ſtomachi orificio, duo oblonga & teretia veluti labia, meatum illum obſerant, clauduntq. ita, vt ſi cibus craſſus denſuſque, fœnum, ſarmenta ac paleæ, aut ſimilia ſemi-

com-

ARGUMENTUM. Ad Ithacam Ulysses naufragio ejectus ab Alcinoo in patriam suam deducitur. Ibi
[illegible] Penelopen, quæ ab illo tempore, quo ille Troiam profectus erat, a multis procis
[illegible] ut ex viro mortuo nuberet. Ulysses, ut ab Alcinoo discessit, in Ithacam
[illegible] ubi Minerva ei occurrit, et ut ad Eumæum pergeret, monuit. Ulysses ad Eumæum
[illegible] ubi Telemachum, qui ad eum venerat, invenit. Ulysses Telemachum de se ipso
[illegible] Telemachus ad Penelopen redit, et Ulyssem ad Eumæum venisse nuntiat. Ulysses
[illegible] ad urbem pergit, et Minervæ auxilio mendicum se fingit. Ulysses ad urbem
[illegible] ubi Melanthius eum contumeliis afficit. Ulysses Melanthium ulciscitur. Ulysses
[illegible] ad Eumæum, et Eumæo Telemachum de se ipso certiorem facit. Ulysses et Eumæus
[illegible] ad urbem pergunt. Ulysses Eumæum ad Penelopen mittit, ut ei nuntiet, se
[illegible] Ulyssem ad urbem venisse. Eumæus ad Penelopen pergit, et ei nuntiat, Ulyssem
[illegible] ad urbem venisse. Penelope Eumæum ad Ulyssem remittit, ut ei nuntiet, se
[illegible] Ulyssem ad urbem venisse. Eumæus ad Ulyssem redit, et ei nuntiat, Penelopen
[illegible] Ulyssem ad urbem venisse. Ulysses Eumæum ad Penelopen remittit, ut ei nuntiet,

falsissima quoque pro veris venditant (quod Mercurialis hic noster facit) quibus non aliter, atque *Pythagoreis* olim illa magistri authoritas pro veritate est, & sufficit illud : *Ipse dixit*.

Aquapendēs Aristoteli se opponit, quia sensui magis credit.

Non ita *Aquapendens* simplici *Aristotelis* dicto assentitur, nec magni facit, quod causam huius de coagulo opinionis, in problematibus suis se dixisse affirmet, quæ quandoquidem in ijs, quæ ad nos peruenerunt, nulla exstat, putat *Mercurialis* in illis scriptam fuisse, quæ physica problemata erant, & nunc desiderantur, à *Plutarcho* verò *Apollonio, Athenæo* & *Laertio* citantur. *Ego autem*, inquit, *Aquapendens; aio reperiri coagulum in quarto, non in alijs, quia sic comperi, & sensui multiplex quoque ratio consentit*.

Quare Aquapēdentis rationes & ipsę parum valent.

Verum vt, quod res est, dicam, nisi veritatem hanc sensus ipse, cum quilibet tactu ac visu in quarto vētriculo, & nequaquam in tertio coagulum esse cognoscat, approbaret; *Aquapendentis* aduersus *Aristotelem* vix quicquam rationes impetrarent. Non enim quia tertius ventriculus asper est, ac veluti tuberculis spinosis plenus ideò lac minus amplecti potuit, sed ad quartū læuigatum ac perpolitum lacti similem, debuit ferri, vt *Aquapendens* argutat. Imò, quò in *Lienteria* vbi læuitate præternaturali *ventriculus* peccat, cibus est mollior, eò minus retinetur; quare me in simili vitio cremorem hordei, eo ipso momento quo bibitus fuit, per podicem euacuatum vidisse recordor. Et vteri læuitas retinendo semini molli corpori, valde obest. Et quartus demum ventriculus plurimis rugis, pliciſque scaber est, & inæqualis. Nec maioris est momenti altera hæc ratio, tertium ventrem exiguum admodum esse, nec lacti recipiendo sufficere. At inquam ego, paruitas non inde accidit, quod non possit maior esse, sed quia natura hunc non pro lactis receptaculo habere voluit. In non lactentibus enim, hic tertius quarto longè maior est, & primus in lactentibus minimus, tum tertium ac quartum quoque magnitudine superat, quia natura aliter planè hoc,

Vera ratio cur lac in quartum solummodo vētrem feratur.

in herbis fæno ac paleis vescentibus, quam in lac sugentibus vtitur. Vnica hic igitur meo iudicio, & sola ratio sufficit: Naturam voluisse quartum ac vltimum hunc ventrem, pro lactis receptaculo vsurpare, quoniam lac aliorum ventriculorum coctione nulla indigebat, & iam propemodum à matre alimentum debitum, recens natis præparatum fuerat. Sed de benigno hoc liquore, nunc plura non addam, in mellifluum enim ac lactifluum adeò flumen immergerer, vt longo vix post tempore inde emergerem. Quare, vna iam à Natura quidem, sed singulari adhibito studio & artificio, tendens ab Oesophago per tertium in quartum ventriculum, à me iure *via lactea* dicta, fabricata

Via lactea ruminantiū bestiarum cornigerarum.

ac demonstrata fuit: cùm per hunc in recens natis vitulis lac solum ad quartum, vbi *coagulum* reperitur, & non in tertium vt Aristoteles credidit, fluat, ibique moretur & cogatur.

Qua via cibus durior in vētrem eat.

Altera via ab Oesophago rectà ad primum fertur ventrem, & per hanc omnis alius cibus qui à lactentibus assumitur, præter vnicum lac descendit. Didici enim ex frequenti ventrium siue stomachorum eorundem dissectione, tam vitulos quam Hædos aliquando solo lacte frui ab vberibus maternis sucto, aliquando etiam, si fæni & herbarum copia detur, & hæc non illibenter carpere: atq. ita partim cibo tenerrimo, lacte scilicet, quod non ruminant, partim etiam duriore

Quisnam ille sit, qui ad Romanos scribat, nihil hic opus est inquirere: quandoquidem
ipse Paulus nomen suum prodit. Quod autem ad Romanos scribat, ex ipsa epistola
manifestum est. Quo autem tempore scripserit, non adeo facile est definire. Nam
quum ipse Romam proficisci cupiat, ac tamen Hierosolymam ante se eat, ut ex
Actis Apostolorum constat, nescimus quo tempore ad Romanos scripserit. Quum
autem

a. Cod. scriptus saec. nono ineuntis, fort. ab. Tur. A 105 (olim Z. 22 sec. 8 ed. Peiper), fol. 1 r. Sectus (= sectus, sectus, sectus) ab initio usque ad finem. Ductus rectus, ductus curvus, ductus sinuosus. Ductus rectus et ductus curvus. Ductus sinuosus. Ductus rectus, ductus curvus et ductus sinuosus.

b. Eiusdem codicis fol. 1 r. Sectus (= sectus, sectus, sectus) ab initio usque ad finem. Ductus rectus, ductus curvus, ductus sinuosus. Ductus rectus et ductus curvus. Ductus sinuosus. Ductus rectus, ductus curvus et ductus sinuosus.

Γνώμην ἀφεῖσι τῶν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐγκλημάτων.
Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ τοιούτῳ ἐγκλήματι ἡ ἐπιτροπὴ ἐκρίνετο, κρίσιν ἐποιοῦντο
τῶν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐγκλήμασιν.

Ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐγκλήμασιν ἐκρίνετο ἡ ἐπιτροπή, ἐπὶ τοῖς ἐπιτρόποις

Ex Muſæo Principis Cæſij.

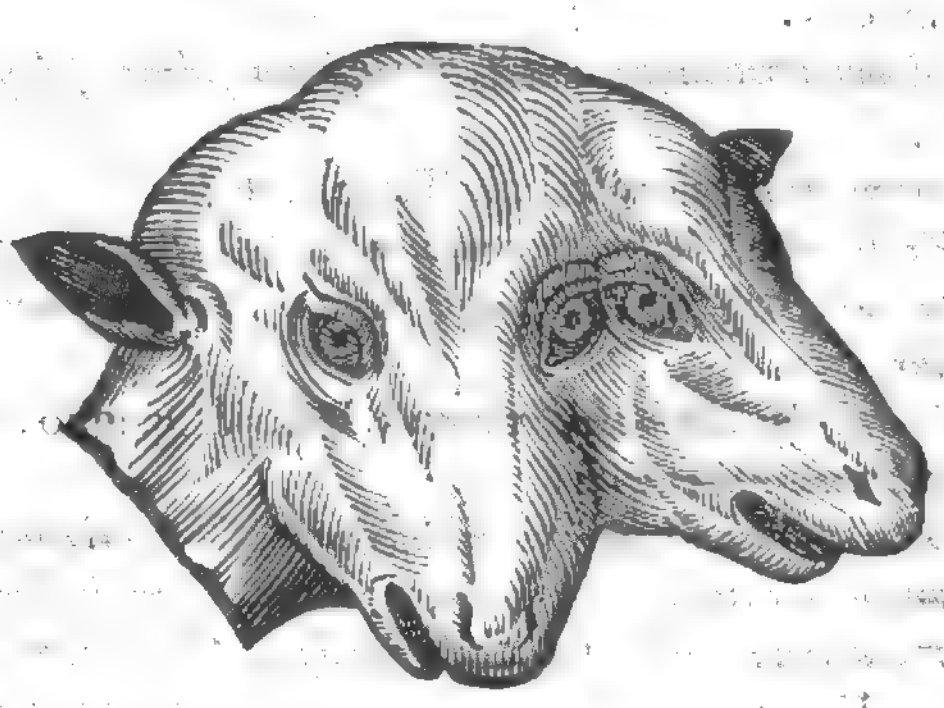

In Principis Cæſij Muſęo hoc monſtroſú caput videtur.

QVæ hìc proſtat Icon, delineata fuit ex eiuſmodi vero & monſtroſo capite, quod in iam ſæpe laudati *Principis Cæſij* Muſæo, variæ ac curioſiſſimæ rerum naturalium ſupellectili, ipſiſq. Muſis potius quàm pompæ dicato, adſeruatur. Hìc videre eſt, ex vna ceruice duo eſſe enata capita, aut vt verius dicam, ex vna ceruice ac ſimplici calua, gemina roſtra, cum quatuor ſuis oculis, ſed duabus ſolummodo auribus. Vbi autem locorum, & quo tempore hoc monſtrum in lucem prodierit, id nos latet. Videbis ſimilem omnino figuram lib. 1. de Quadrup. Biſulcis apud *Aldrouandum*, quem ipſe vitulum ex *Euagrio* in Hiſt. Eccleſiaſtica, circa *Niſibin Perſiæ* vrbem natum, & plurimas portendiſſe calamitates ſcribit. Et in huiuſmodi monſtris Viculinis tam deſcribendis quam depingendis, planè copioſus eſt *Aldrouandus*, quem adire & conſulere potes.

Cur Author de rumination aliqua dicere cogatur.

Et libet nunc ſummam addere manum: reliqua enim quæ ad *ruminationem* attinẽt, apud *Aquapendentem* in citato iam ſæpius opuſculo videri poſſunt, in quo plurima *Ariſtotelis* de hac re axiomata, acri perſtringit examine, quæ paſſim in lib. de Hiſtor. & part. Anim. exſtant. In quibus tamen, cum non deſit, quod Ego quoque vel addam, vel mutem, vel explicem, mihi etiam, ſi paucula hæc adiecero, vitio verti minimè debet, ſunt quidem in his

Longa
Ambages, ſed ſumma ſequar faſtigia rerum.

Atque primo dicam loco, non ideo (quod *Ariſtoteles* tamen & *Galenus* pro confeſſo recipiunt) cornigera animalia dentibus carere ſuperioribus mihi videntur, quòd materia horum in cornua digeratur. Quia dentium ſubſtantia duriſſima, à Cornuum ſubſtantia molliore & ſpongioſa, quod & *Aquapendens* notauit, diuerſa, ſtatim à quouis iudicatur. Et quæ proportio quæſo, fingi poteſt inter vaſtiſſima *Cervorum* cornua, quæ toties ab ijs etiam abijciuntur, ac renouantur, ad eorundem exiguam pauculorum dentium in ſuperiore deficientium maxillà, magnitudinem? Eſtque hoc omnium potentiſſimum, *Ariſtotelem* impugnans argumentum, quod ſupra ego cum dentium numerum attuli, ad oculum demonſtraui dentes illos ſuperiores inciſores, qui quatuor eſſe debebant

Ariſtotelis quædã rationes examinantur.

Digitized by Google

Arbitrati, Superos deos quidem esse, sed eos, quos colimus, figmentum, quod ad utilitatem vitæ humanæ excogitatum sit. Nam quod ad naturam attinet, nullos esse deos. Quæ cum ita sint, nihil esse, quod nos impedire possit, quo minus ea, quæ ad vitam nostram pertinent, ad nostrum arbitrium dirigamus.

Hæc cum ita sint, Epicurum non modo Græcum, sed omnium fere antiquissimum, quos quidem ego audierim, fuisse arbitror. Nam Democritum, quem quidam Epicuri præceptorem fuisse dicunt, ego quidem, quamquam Abderam quondam nobilem fuisse scio, et virum magnum, tamen, quia nihil ex eius scriptis, quod sciam, ad nostra tempora pervenit, de eius sententia nihil possum dicere. Ex quo intelligi potest, Democritum, si quidem ille fuit, qui Epicuri præceptor fuisse dicitur, aut nihil scripsisse, aut nihil, quod ad nostram memoriam pervenire potuerit. Epicurum autem, qui Democritum secutus sit, ut ipse dicit, ex Nausiphane et Praxiphane, quos ego neque vidi, neque audivi, cognovi. Ex quo intelligi potest, Epicurum

rapiendis insistant, ab hominibus capiantur. Quare raptim ac festinanter eas-dem, modò in aere muscas, modò in aquis piscículos capere, modò in terra se-mina colligere, atque hæc omnia non fracta, sed integra deglutire.

De penna-tis plures habẽtibus ventres.

Cornigera verò interdum vult cibos mandere, interdum minimè. *Mandunt quidem*, inquit, *cibum, cum collectum & congregatum habent, neque eum indagare, aut pro indagando multùm laborare est opus, vt in stabulis hordeum, & fœnum Non mandunt autem, cum sparsim habent, & motu indagant. Tunc assumptum atque excerptum protinus deglutiunt, propter eandem causam, ne in eo mandendo tempus & alimentum ipsis tunc frustra pereat. Etenim mandere, & indagare cibum, alterum alteri moram facit.* Ex his *Aquapendentis* verbis ac rationibus, hoc ego colligo dogma: tunc animalibus, quibus ruminatio concessa fuit (Aues autem, licet plures ventres habeant, minimè ruminant) maximè cibum ad os regurgitare, eaq. in quiete ruminare, cum illum in pascuis, quasi furtim ingerunt, minimè verò, cum in stabulis ad libitum eodem fruuntur. Atqui hoc rursum communis magi-

De Cornigeris.

Aquapendentis rationes cum Aristotelis doctrina haud congruunt, & sibi ipsi repugnant.

stri doctrinæ aduersatur, quæ luce clarior est, 9. Hist. an. cap. 50. *latent*, inquit, *cum ruminant omnia, & hibernis præcipuè mensibus solent ruminare, septem ferè mensibus hoc faciunt, quæ intra tecta aluntur, gregales lenius, minusque temporis ruminant, quoniam foris pascuntur.* Quæ quidem *Arist.* verba, *Aquapendentis* pronunciatò plurimum refragantur, deberent enim gregales bestiæ, quæ in pascuis carptim, raptim ac festinanter, vt ipse ait, cibos deglutiunt, non *lenius* sed *fortius*, atque intensius ruminare, quàm vbi abundantia ipsis suppetit; intra tecta, domosque: quod tamen haud exequuntur: Quod ipsemet eodem opusculo Aquapendens fateri coactus est, cum dixit: *Vnde conuertitur propositio, quod quando animalia valde asperum & lignosum cibum sumunt, & ipsum quoque ruminant: quando verò mollem ingerunt, nequaquam ruminant.* Mollis autem in pascuis plerunque, durus in stabulis suppeditatur. Aduersatur eidem *Aquapendentis* inuento, adhuc clariùs eodem loco, idem *Aristoteles*; qui vult præter *Cervum*, reliqua cornigera siluestria omnia, minimè ruminare, cum tamen æquè quatuor obtineant ciborum sacculos, & non ex delectu, sed, vt ita dicam, ex raptu viuant: *Ruminant*, ait, *quæ superiore dentium ordine carent, vt boues, oues, capra, ex feris nullum adhuc ruminare constat, præterquam ea, quæ aliquando cum hominibus exigunt, vt cervus, hunc etenim ruminare certum est.* Eundem in sensum hæc apud *Plinium* lib. 10. cap. 73. leguntur: *Ruminant præter iam dicta siluestrium, Cerui cum à nobis alantur. Omnia autem iacentia potius quam stantia, & hyeme magis quàm æstate septenis fere mensibus.* Nota hìc *Plinium* non satis *Aristotelis* mentem percepisse, neque enim hic ideo *Cervos* ruminare scripsit, quod à nobis alantur, vt ipsum legenti patescit. Neque *Albertus Magnus* 7. de Animal. cap. 4. vt optimè *Mercurialis* obseruauit, *Aristotelis* sensum est assecutus, cum scripsit: *Ruminantia post septimum ætatis mensem ruminare*, cum *Aristoteles* septem cuiuslibet anni menses significare voluerit. Quamuis vt ego iudico, *Alberti* quoque dictum verum esse possit, vtcunque sit præter *Aristotelis* intentionem; videlicet, cornigerarum filios posse ac velle, septem à partu mensibus à matris vberibus pendentes lac sugere, & duriore ita cibo abstinere (ex lacte autem solo hausto, probabile est animalia haudquaquam ruminare) postea ad cibos solidiores transire & ruminare.

Alia loca Aristotelis & Plinij Aquapendẽti aduersa.

Plinius & Albertus non satis Aristotelis sensum assecuti sunt.

Albertus explicatur.

Quid

Quid igitur nobis in hac caligine rerum, verborumque tricis reſtat? Si rationes ab *Ariſtotele* & Iunioribus propoſitæ, cur animalia ruminent, pleræque videntur vacillare? An dicemus (*Id quoque enim non ab nulla ratione videtur*) ea omnia, quæ cibum remandunt, frigidiora longè, aut vt melius dicam, minus illis eſſe calida, quæ vnico prædita ſunt ventriculo? Vt quod in his vnus & calidus valde perficit venter, in illis tepidioribus, plurium opus ſit elaboratione. Non aliter planè, ac ſi *Veneris* effecturus ſtatuam ſculptor aliquis, bipennibus craſſiores ligni partes primò dedolet, rudioribus poſtea ſcalpris, tandem ſcalpellis minoribus totam ſtatuæ ſuperficiem læuiget, atque perpoliat. Videtur huic fauere argumento, ipſa rerum magiſtra experientia, quod ruminantia pleraque videantur frigidiora, id non obſcurè inde elucet, quod ſint meticuloſa, degeneres autem & minus feruentes animos timor arguit. Notiſſimum hoc eſt, in *Cervis* ac *Leporibus*, quorum ambo ruminant, & mirè timent.

Author in his tenebris rerum aliquid probabile dicere conatur.

An quia animalia ruminantia ſunt minus calida.

Videtur huc facere *Plinij* authoritas iam paulo ſupra dicto loco: *Cornigera*, inquit, *vna parte dentata, & quæ in pedibus talos habent, ſeuo pinguescunt. Biſulca, ſciſſiſue in digitos pedibus, & non cornigera, adipe.* Frigidius autem eſſe adipe ſeuum, ex hoc elici poteſt, quod à frigore facilè ſeuum concreſcat, & adeps tam intra quam extra animalia, magis liquidus maneat. Vtrumque ex *Ariſtotelis* fonte hauritur axioma.

Authoritate Plinij videtur hæc ratio ſtabiliri poſſe.

Sunt hæc fateor, mira quadã probabilitatis ſpecie conſpicua. Eſt tamen, quod ijs opponi poteſt, inter ruminantia calidiſſima quoque nonnulla reperiri, ſi actiones modò temperamentorum indices eſſe ſolent. Et vt de *Bubalis* noſtratibus, *Biſontibus* & *Vris* ferociſſimis, animoſiſſimis & iracundiſſimis beſtijs nihil dicam, *Tauros* videbis, qui cum fortiſſimo quouis *Leone Lybico* congreſſuri nihil penſi habeant. Qui furor, veluti ab atra & aduſta bile, vt noſtri Medici dicunt, in *Maniacis*, ita à nimio arbitror calore potius, quam frigore in beluis illis ſubminiſtratur. Volui hìc ſolius *Tauri*, cui *Hircum* petulantiſſimum potes adijcere, mentionem facere, ne mihi ex *Ariſtotele* quis obijciat, ſilueſtres feras cornigeras, præter *Cervum*, nullas ruminare, quod etiam an verum ſit, admodũ dubito. Cuius enim gratiã illis Natura quatuor ventres dediſſet? quos quæ habent animalia cetera, etiã non cornigera, omnia ruminant; vt in *Camelo* apparet.

Non videtur intellectui ſatisfacere prædicta ratio.

Si dixeris *Hepar* horum animalium vt calidiſſimum, in quo retorrida illa, bilis coquatur, *ventriculos* verò frigidiſſimos (id quod Medici ſæpius nobis accidere conteſtantur) eſſe poſſe; & propterea cibos plurium opus receptaculorum habere, quæ cum viciſſim illi ſubeunt, magis paulatim, magiſque atterantur. Reſponſio in promptu eſt, non caloris ſemper energiã cibos elaborari. Quis enim ex nobis, cum magno ventriculi calore, quem poſſidemus, crudos, incoctos, integroſque piſces digereret? Et quidem breui ita temporis ſpatio, id quod me in hoc ipſo libro bis iam innuiſſe memini, & idem nunc affirmo ex quotidiana, imò hodierna experientia in *Merlucio* dicto piſce, in quo non integros modò alios *Merlucios* minores, ſed *Sepias* quoque inueni integras, qui paulìſper piſces ingeſti, in mucum contabeſcunt & per anguſtum, idque poſterius ventriculi foramen in proximum inteſtinum deſcendunt: in quibus tamen viuentibus piſcibus vel nullum crediderim ineſſe actualem calorem, vel certè

Corroboratur prædicta de calore ratio, ſed denuo infringitur.

Maximus humani vẽtriculi calor haudquaquã præſtat quod minimus in piſcibus poteſt.

teporem

teporem potius quam insignem aliquem feruorem. Est autem *Pylorus* in hoc pisce, siue infernum ventriculi orificium, non in fine ventriculi (qui oblongus est, & infra acuminatus) situm, quemadmodum in alijs animalibus plerisque reperiri solet, sed propè ipsum superius orificium, vbi *Oesophagus* nempe desinit, collocatum.

Ventriculus in Merlucio vt se habeat.

Aut ignoratur cur fiat rumination, aut quo modo ciborum cōcoctio peragatur, ne scitur.

Existimo igitur, aut nos prorsus hoc ruminationis mysterium, quod Natura in similibus moliri animalibus voluit, ignorare: aut aliter profectò de calore ac frigore, ipsaque ciborum concoctione (quam sibi etiam non satis notam fuisse *Cornelius Celsus* Medicorum *Cicero* ille, in aureo suo proœmio innuit) philosophandum esse, quàm hactenus philosophorum & Medicorum plerique (quos ad *Hippocratis* interea de *Vetere Medicina*, libellum ablego) docuerunt. Id quod in problematibus quibusdam meis paradoxoteris (quæ aliquando DEO vitam prorogante, lucem visura sunt) disputabo. Et si nodum hunc non prorsus enodabo, doctioribus tamen eundem dissoluendi materiam non contemnendam communicabo. Interea temporis, hìc ego vel *Academicum*, vel *Scepticum* omnino agam, donec meliora ab illis, in quos (si vera esset falsa illa Veterum quorundam credita *Metampsychosis*) *Aristotelis* anima transuolasse videri potest, subministrentur. Hoc vnicum ego scio, & experior: difficilè admodum esse, aliquid probare, vt *Lucretius* ait,

Ab Aristotelis filijs veriora expectantur.

Si ratio potius, quàm res persuadeat ipsa.

Adhortatio ad candidum Naturæ studiosum.

Et tibi ex animi mei sententia affirmo, quisquis in hæc mea lecturus inciderís, non me tam mihiipsi placere, aut palpum hunc obtrudere cupere, qui *Cornicum velim oculos configere, mortuos ingulare*, & ex depressa veterum authoritate, nanemihi gloriam conciliare: exquirat mecum quisque prius ipsam *rerum Naturam*, antequam se cuiuis manciper Authori: cōferat postmodum DEI, Naturæque opera, cum nostris friuolis non rarò ratiunculis, & quid demum statuendum sit, secum ponderet atque stabiliat, & si posteris non inuidet, veritatem physicam ipsam quæso nobis, eiusdem sitientissimis pleno poculo propinet, nec Zoilos vllos & Criticos pertimescat.

Homines etiam rumināsse Aquapēdens obseruauit.

Memoratu digniſſimum est, quod *Aquapendens Patauij* obseruauit, duos homines, quorum alter ex Nobilium ordine *Patauinorum* fuit, qui ambo ruminabant. Et hic quidem licet in vtraque maxilla dentes omnes sortitus esset, cibos tamen absque horum officio deglutiebat, eosq. in os retrahere, non absque insigni oblectatione, & rem andere cogebatur. Dum verò contigisset eum à morbo quodam conflictari, & lecto decumbere, ruminationem solitam prorsus intermittere cōpulsus fuit, quod in morbosis quoq. bobus rustici fieri affirmant. Sed risum, ne dicam cachinnum, mihi penè sequentia ipsius verba excusserunt. *Quibus*, inquit, *omnibus addendum omnino est, quod eius pater paulo supra frontem in capite corniculum durissimum, crassitie digiti manus minimi, longitudine verò vnius Hispanæ habebat insculptum & extuberans, substantia vngui persimile; ex quo fortè datur nobis intelligi, parentes ferme aliquam habuisse affinitatem cum cornigeris animalibus, neque mirum fuisse, genitum filium simile quid à parente contraxisse.* Mira hominis Philosophia! qua docetur, quomodo *Corniger Hesperidum* hic filio suo ruminationem implantauerit.

Ridicula ruminationis causa in hoc Nobili Patauino.

Ioan.

Ius. Tertia. Fundamenta Ecclesiæ sunt Prophetæ, quorum libri continent hæc tria: Primum, Christum esse Messiam: Secundum, Christum esse Deum: Tertium, Christum esse Regem æternum. Hæc tria continentur in uno Psalmo, qui est 109. Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis. Primum, Christum esse Messiam, patet ex eo, quod Psalmus ille prædicat eum esse Sacerdotem, qui est ordinis Melchisedech. Secundum, Christum esse Deum, patet ex eo, quod David Dominum eum vocat, dicens, Dixit Dominus Domino meo. Tertium, Christum esse Regem æternum, patet ex eo, quod Psalmus ille prædicat eum sedere ad dextram Dei, quod est regnare. Hæc tria fundamenta Ecclesiæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, Viduæ, Conjugati, omnes ædificati sunt

logia iudiciaria reperire liceat. Id quod præter quotidianas experientias, à tribus etiam seculi nostri Mathematicarum Coryphæis scientiarum didici, *Adriano* inquam *Romano*, summo & Medico, & Mathematico, scriptis claritsimo, *Herbipoli* olim magistro meo: cuius filius *Iacobus Romanus* nunc *Louanij* egregiè patrizat: *Galileo Galilæi Lynceo*, amicitiæ & Academiæ nostræ arcto mihi vinculo iuncto: & *Christophoro Clauio* demum, ciue meo ac populari, *Bambergensi* nimirum, qui omnes vel verbis mihi, vel scriptis publicis, quam parum iudicijs, ex astrorum situ desumptis, fidendum sit, palam sæpe fecerunt. Possum & ego verè contestari, in hac ipsa, qua viuimus VRBE, & orbis LVCE, sub ipsa solaris, eiusque insignis Ecclipseos hora, plus quam septuaginta personis, febribus acutissimis laborantibus, sanguinem non scarificatu, sed ex maioribus detractum venis fuisse, diligentiq. adhibita obseruatione, vix tres vel quatuor postmodum, non *Solis* defectu, sed febrium periculosissimarum affectu, obijsse. Nec vererer ego hoc ipsum in me periculum tentari, adeò nihil, certà iam experientià doctum, vel Ecclipses, vel aliæ maleficarum (vt maleuolè blaterant Astrologi) stellarum positiones, me terrerent. Non ignarus interea sum, quid temporum mutationes principaliores in morbis possint, quæ *Canis* solummodo *Arcturi*, *Pleiadumq* ortu vel occasu, vt meris signis, non effectricibus causis ab *Hippocrate* indicantur ac designantur; quid item Aquiloniorum & Austrinorum flatuum, pluuiarum deniq. copia, vel defectus valeant, de quibus solis, & non de Planetarum, aliorumque tot astrorum concursibus, oppositionibus, varijsq. alijs sitibus, & cælestium domorum Chimeris bono huic *Seni* nostro sermo est, vt non habeant quod Genethliaci, alijque maleferiati Medici, ab hoc auxilium & consilium implorent, & ex astris veluti remedia petant, quæ vt *Plinius* ait *pauperrimi cuiusque plerumque hortulus suppeditat*. *Lunæ* phases variæ, quid in debilioribus nonnullis tam sanis, quam aduersa valetudine oppressis, virium habeant hominibus, & ego noui, & habent hæc forsan causas suas physicas, quas Astrologi deducere haud norunt, solà cæcà, cum *Chaldæis*, experientià & complurium seculorum vt asserunt, obseruatione contenti, quæ si sufficiunt, cur non, vt optimè in suo de *Augmentis scientiarum* libro Doctiss. idemq. & Nobilis. *Franciscus de Verulamio* scribit, *cur*, inquam, *quis non eàdem operâ, & Auguria renuncet, & Aruspicinam, & Exta, & omnigenas fabulas deglutiat. Num & hæc omnia, vt diutinæ experientiæ, & per manus traditæ Disciplinæ, dictamina fuisse asserebantur.* Atque hæc obiter, licet vt spero, opportuno loco.

Eclipseos solaris hora, plurimis sanguinem detraxisse nō nocuit.

Quā Astrologiam in morbis Hippocrates professus fuerit.

Non sufficere Astrologis, aliquot seculorum obseruationes iactare.

De *Topho Iuuencarum*, quem coronidis loco huc inserere æquum est, hæc apud Plinium lego. *Et in Iuuencarum secundo ventre, pilæ rotunditate nigricans tophus nullo pondere. Singulare (vt putant.) remedium egrè parientibus, si tellurem non attigerit.* Huiusmodi tophos duos prægrandes à *Ferdinando Imperato* rerum naturalium *Como ac promo*, cum plurima alia naturali, maritimarum præcipuè rerum, supellectile dono accepi, cum anno supra millesimum sexcentesimo octauo eiusdem *Musæum* iam dudum celeberrimum, & delicioßissimam, simul *Neapolitanam Vrbem* inuiserem, eò à *Paulo V.* missus, vt *Horto Vaticano* de plantis rarioribus prospicerem. Verum *Tophus* hic, non in *Secundo*, vt *Plinius* voluit, sed in *Primo* tam Vaccini generis, quam corrigerorum aliorum domesti-

Tophus Iuuencarum ex proprijs ac Plinij obseruationibus describitur.

corum

pagine quidem dicitur totum illud quod in libro scribitur, siue quod in vno folio
pagina dicitur vel vnum latus folij, siue vtrumque latus, quia vtrumque latus
folij pagina dicitur. Et dicitur pagina a pango, pangis, quia in ea pangitur
scriptura. Pangere autem est componere, vnde pangere versus, pangere
cantilenam, componere versus vel cantilenam. Et dicitur pangere a pagina
quia in pagina componitur scriptura. Pagina autem dicitur a pago, pagis,
quod est figere, quia in pagina figitur scriptura. Figere autem est scribere
vel imprimere. Et dicitur figere a figura, quia scribendo vel imprimendo
figuras facimus. Figura autem dicitur a fingo, fingis, quod est formare.
Et dicitur fingere a fictione, quia fingendo formamus. Fictio autem dicitur
a fingo, fingis, quod est mentiri, quia fictiones mendacia sunt.

Columna dicitur a colo, colis, quod est habitare, quia in columna habitat
scriptura. Et dicitur columna quasi colimna, quia sustinet totum edificium
sicut columna. Columna autem dicitur a colo, colis, quod est habitare, quia
in columna habitat scriptura. Et dicitur columna quasi colimna, quia sustinet
totum edificium sicut columna. Columna autem dicitur a colo, colis, quod est
habitare, quia in columna habitat scriptura. Et dicitur columna quasi colimna,
quia sustinet totum edificium sicut columna. Columna autem dicitur a colo,
colis, quod est habitare, quia in columna habitat scriptura. Et dicitur columna
quasi colimna, quia sustinet totum edificium sicut columna. Columna autem
dicitur a colo, colis, quod est habitare, quia in columna habitat scriptura.
Et dicitur columna quasi colimna, quia sustinet totum edificium sicut columna.
Columna autem

Et in commento hæc habet. *Theodorus* (ſcilicet Gaza) *incurrit imprudens in ambiguam orationem : ait enim inteſtinum rectum nulli : at hoc falſum eſt: habent ea quoque inteſtinum, quod rectum vocatur. Eam perplexitatem vt vitaremus, transferremusq. ad Ariſtotelis ſententiam, plurali numero poſuimus.*

Bene monet *Scaliger*, pluribus erroris anſam eſſe potuiſſe hunc Latinum *Ariſtotelis* textum, arbitrantibus inteſtinum vltimum, quod *Rectum* ſolemus dicere, nulli animalium conceſſum fuiſſe, cui non æquè ſupra atque infra dentes adſint. Quod equidem eſt falſiſſimum. At quid *Gaza* faceret? qui verbum verbo, quod ingenuum decet interpretem, reddidit, & ſingularis numeri vocem Græcam *Ariſtotelis* ἐντέρου, & ipſe ſingulari numero protulit, & *Inteſtinum* potius, quam *Inteſtina* exprimere maluit. Aſt vt etiam hoc *Scaligero* donemus, ſatius eſſe inteſtina recta quam inteſtinum hìc interpretari, vt amphibologia euitetur. Neſcio tamen, quam & hoc verum eſſe poſſit. Quaſi verò inteſtina potius recta, quam vt ſinuoſa volumina, in ſpiras collecta, ſint illis animantibus, quæ dentibus ſupernà infernaq. maxillà decorantur. Suem ſi velis, inſpicias, vtrinque dentata hæc beſtia eſt. Et in qua alia plures quæſo inteſtinorum gyros, aut minoris illa rectitudinis tamen ineſſe conſpicies? Quod enim hic *Ariſtoteles* innuere velle videtur, alijs, quæ ſunt ruminantia, & non vtrimque dentata, animalibus appendices, quas ipſe ἀπενδίκας vocat, in inteſtinis eſſe: eòque forſan minus recta. Ego mehercle, quid ipſe his verbis inſinuare voluerit, non capio, neque enim *appendices* tales in *Vitulis* aut *Hœdis* vnquam deprehendi, aut magis curua inteſtina, quàm in ſue eſſent, animaduerti. Æquum fuerat à Scaligero eaſdem nobis potius appendices explicari, quàm in vocularum quarundam, Grammaticorum more, enucleatione hærere, quæ pleriſq. legentibus tædium, Naturæ verò ſtudioſis etiam incommodum, & temporis iacturam adferre ſit ſolita. Ignoro igitur, & mecum, vt exiſtimo, *Scaliger*, quid *Ariſtoteli* in mentem venerit, quando ſola animalia vtrinq. dentata habere inteſtinum vel inteſtina recta, ſcriptum reliquit. Verùm de hac re ſupra etiam, dum de *Lupo* & *Gulone* ſermo nobis eſſet, aliquid diximus: quæ ob voracitatem animalia falsò à nonnemine putantur vnicum rectumq. à ventriculo ad podicem protenſum inteſtinum obtinuiſſe. Appendices in inteſtinis haud alias facilè reperies, niſi *Cæcum* ſic dictum inteſtinulum has ſuppleat. Verùm hoc, vt nec rectitudini aliquid addit, ſic neque ſpiris gyriſq. quippiam detrahit. Inteſtinum autem illud, quod tritâ iam voce *Rectum* appellamus, non tam in vtraque, quàm vna parte dẽtatis certo certius exiſtit, & *Scaliger* quoque faſſus eſt. Cum interfectum enim nuper à lanione vitulum, exhauſto prius omni ſanguine, viſceribus poſtmodum cunctis atque inteſtinis exemptis, quadrante etiam poſt mortem horæ contemplarer, non muſculoſam tantummodo ventris inferioris carnem trementem ac vibrantem conſpexi, ſed intestini quoque recti vocati portionem eam, quæ relicta fuerat, manifeſtiſſimo, reciprocante ac conuulſiuo motu deſcendentem & aſcendentem, muſculo ſphyncterę ſe ipſum motitante, in mortuo & exenterato iam animali prorſus ſum admiratus.

Siue inteſtinum rectum ſiue recta ve-ritas, vtrimque lapſus & error eſt.

Ignoratur cur Ariſt. dixerit ſolis animalibus vtrinque dentatis eſſe inteſtina recta.

Narratur hiſtoria de vitulo mortuo, in quo aliquæ adhuc partes mouebantur.

QVA-

Digitized by Google

QVADRVPEDIA HIRSVTA, ET AVCTA.
Aper Ferinus.

DE APRO FERINO QVADRVPEDE.

APER Ferinus dicitur ab Hebræis Zebi, Syris Barra, Arabibus Chanzir, Græcis Agrios Hus, Latinis Aper Ferinus, Italis Porco Selvatico, Hispanis Puerco Montes, Gallis Sanglier, Germanis Wilt Schwein, Polonis Dzik, Anglis Wilde Swine. Aper Ferinus est animal quadrupes, hirsutum, & auctum, quod in Sylvis, & Montibus habitat, & ex Apro Domestico, & Sue Ferina generatur. Aper Ferinus, & Aper Domesticus, & Sus Ferina, & Sus Domestica, sunt animalia quadrupedia, quæ habent pedes fissos, & dentes exteriores, qui dicuntur Zophim, & Tuscos, & Defensiones, & Cornua, & Rostra, & Nares, & Aures, & Caudas, & Pilos, & Setas, & Cutem, & Carnem, & Sanguinem, & Pinguedinem, & Adipem, & Ventrem, & Intestina, & Stomachum, & Renes, & Testiculos, & Membrum virile, & Vulvam, & Mammas, & Vterum, & Fœtum, & Lac, & Vocem, & Mugitum, & Grunnitum, & Sonitum, & Stridorem, & Ambulationem, & Cursum, & Saltum, & Motum, & Quietem, & Somnum, & Vigilias, & Cibum, & Potum, & Vitam, & Mortem, & Membra, & Ossa, & Medullam, & Spiritum, & Animam, & Sensum, & Intellectum, & Scientiam, & Cognitionem, & Memoriam, & Oblivionem, & Amorem, & Odium, & Pacem, & Bellum, & Amicitiam, & Inimicitiam, & Concordiam, & Discordiam, & Vtilitatem, & Damnum, & Bonum, & Malum, & Delectationem, & Tristitiam, & Gaudium, & Dolorem, & Ridere, & Flere, & Gaudere, & Dolere, & Lætari, & Tristari, & Cogitare, & Meditari, & Loqui, & Tacere, & Audire, & Videre, & Odorare, & Gustare, & Tangere, & Sentire, & Intelligere, & Scire, & Ignorare, & Amare, & Odire, & Pacificare, & Bellare, & Amicari, & Inimicari, & Concordare, & Discordare

circa *Laurentem* agrum, cum eandem ibi triginta enixam porcellos reperiſſet, augurari potuit, tot errorum ac laborum ſuorum requiem, & futurum tam ſibi in *Italia* regnum, quàm *Aſcanio* ſuo elapſis triginta annis *Albam longam* ædificandam. Quos illi annos, vt Poeta habet (erat enim cæca Gentilitas vaticiniorum ſcientiæ, & futilibus eiuſmodi præſagijs plus quàm deditiſſima) triginta iſti porcelli præſagiebant. Non ineptà forſan coniecturà, & meà quidem, hoc ego addidero: eundem porcellorum numerum, triginta *Latinorum* Vrbes ſignificaſſe, in quas ſingulas *Albani* Colonias (quas inter *Roma* quoque fuit) miſerunt: *Alba* tamen *longa* à *Roma* poſtmodum deſtructa legitur, vt non præter rem dictum fuerit, *à filia matrem interemptam eſſe*. Sic autem per Somnium *Tyberinus* Deus *Æneam* 8. Æneidos alloquitur, idemque, quod Æneid. 3. olim *Helenus*, vaticinium de Albana ſue recantat.

Sus Alba originem Albæ longæ dicitur dediſſe.

Vaticinium Æneæ in ſomno datum de Sue alba.

Expectate ſolo Laurenti, aruiſque Latinis,
Hìc tibi certa domus, certi, (ne abſiſte) penates,
Iamque tibi, ne vana putes, hæc fingere ſomnum.
Littoreis ingens inuenta ſub Ilicibus Sus,
Triginta capitum fœtus enixa iacebit,
Alba Solo recubans, albi circum vbera nati.
Hìc locus vrbis erit, requies ea certa laborum.
Ex quo ter denis Vrbem redeuntibus annis,
Aſcanius clari condet cognominis Albam.

De hac re *Propertius* quoque lib. 4. Eleg. 1.

Et ſtetit Alba potens, albæ ſuis omine natæ,
Hac, vbi Fidenas longa erat ire via.

Cur Sus illa Iunoni ſit immolata.

Quemadmodum autẽ *Vacca* illa opima *Dianæ*, ſic nobilis hæc Sus *Iunoni* ſacrificabatur, Æn. 3. ex Heleni item Vatis imperio. Teſtatur Poeta in 8. Æneid.

Ecce autem ſubitum, atque oculis mirabile monſtrum,
Candida per ſiluam cum fœtu concolor albo,
Procubuit, viridique in littore conſpicitur Sus:
Quam pius Æneas, tibi enim, tibi maxima Iuno
Mactat, ſacra ferens, & cum grege ſiſtit ad aram.

Primo vt ipſam Aeneas placaret.

Duplici autem ratione Iunoni hanc hoſtiam importatam à Troiano Vate crediderim, tamq; ſcitò Lib. 3. eius Poëmatis inculcatam. Imprimis vt eius, Troianis ſemper infenſæ beneuolentia conciliaretur: deinde vt Terram illam, ad quam poſt tot diſcrimina rerum appulerant, propitiam ſibi ac frugibus ferendis vberem & idoneam redderent. Per *Iunonem* autem Terram ſignificari notius eſt, quàm vt hìc demonſtrem. Vnde *Virgilius Iouem* per *Æthera* deſignans, in coniugis *Iunonis* gremiũ *Tellurem* inquam ipſam, deſcendere ita canit.

Secundò vt terram eam ſibi proficuam per quam Iuno denotatur, redderet.

Tum pater omnipotens fœcundis imbribus Æther
Coniugis in gremium lætus deſcendit, & omnes
Magnus alit, magno commiſtus corpore fœtus.

Terræ autem porcà facere ſolebant antiqui, quod *Goropius* quoque lib. 9. in ſuis *Venetis* & *Hyperboreis* obſeruauit, quò fœcunditatis illam admonerent, & ipſa non minùs benignam ſe cultoribus, quàm Sus nutricantibus ſe præberet.

Cum

Fuere hæc annali de compendio dilatæque vitæ, cognitionibus ac Regulis, quæ ad illud conducunt, Tractatus duo, quos Ioannes Heurnius Medicus Lugduni Batauorum, Ioannis Heurnii nepos, publicauit. Quorum alterum, de Vita longa, Ioannes Heurnius Senex, Ioannis Heurnii Medici Lugduni Batauorum Auus, alterum de Vitæ breuitate, Ioannes Heurnius Medicus Lugduni Batauorum, Ioannis Heurnii Senis Filius, Ioannis Heurnii Medici Lugduni Batauorum Nepos, Auus, Pater, Filius, Nepos, Auus, Pater, Filius, Nepos, Auus, Pater, Filius,

cumq. nullum animal beneficium fidelius restituat, quàm *Sus*, ideò *Troiam* vocatam fuisse. Qui autem veriorem *Troiæ* huius toc linguis adhuc vsitatissimam Etymologiam afferre nouerit, id per me licebit; audacter faciat, cui fideliter gratiam reponemus.

Fieri itaque non sine maturi consilij ratione potuit, vt *Troiani* triginta annis ptius quam *Albam*, ab *alba sue* denominatam, conderent: *Troiam*, primam suam mansionem ab ipsamet hac *Scrofa* siue *Troia* denominatam, exædificarent, simulq. *Scrofa* eàdem *Terræ* immolatà, hanc precarentur, vt sibi & propitia foret ac fœcunda. Quantum autem honoris prisci illi gentiles veriore Euangelico lumine cassi, *Terræ* impenderint, ab eaque emolumenti, dum *Suem* prægnantem ipsi immolarent, sperauerint, & ideo *Magnæ matris* & *Bonæ Deæ* titulo ipsam insignuerint, *Cornelius Labeo* apud *Macrobium*, Saturnal. lib. 1. cap. 12. nos docet, cuius verba, cum hoc meum egregiè illustrent argumentum, huc adferre necesse duxi. *Affirmant quidam*, inquit Macrobius, *quod Cornelius Labeo consentit, hanc Maiam, cui mense Maio res diuina celebratur, terram esse: hoc adeptam nomen, à magnitudine: sicut & mater Magna in sacris vocatur, assertionemque extimationis suæ etiam hinc colligunt, quod Sus prægnans ei mactatur, quæ hostia est propria terræ. Et Mercurium ideò illi in sacris adiungi dicũt: quia vox nascenti homini terræ cõtactu datur. Scimus autem Mercurium vocis & sermonis potentem. Author est Cornelius Labeo, huic Maiæ id est terræ, Ædem Calendis Maijs dedicatam sub nomine Bonæ Deæ, & eandem esse Bonam deam & terram, ex ipso ritu occultiore sacrorum doceri posse confirmat. Hanc eandem etiam Bonam, Faunamq. Opemq. & Fatuam, Pontificum libris indigitari. Bonam quòd omnium nobis ad victũ bonorum causa est, Faunam, quòd omnium vsui animantiũ fauet: Opem, quòd ipsius auxilio vita constet: Fatuam à fando, quòd (vt supra diximus) infantes partu editi, nõ priùs vocem edunt, quam attigerint terram. Sunt qui dicant hanc Deam potentiã habere Iunonis: ideoq. regale sceptrum in sinistra manu ei additum. Eandem alij proserpinam credunt, porcàque ei rem diuinam fieri: quia segetem, quam Ceres mortalibus tribuit, porca depasta est.*

Macrobij locus de Terra & magna matre.

Næ isti *Æneadum* Soboli *Iunoni* seu *Tellus*, pro mactata sibi *alba Sue* cum triginta filijs, vberrimum fructuum omnium & vinorum maximè cornucopiæ in *Latio* vniuerso, *Albano* tamen præcipuè agro, hactenus rependit. Sunt enim duo hodieque loca; *Albanum* nunc dictũ opidum, & *Castellum Gandulphi* appellatum, vinorum suauitate celeberrima, *Dionysius Halicarn.* lib. 1. his verbis depinxit. *Subiecti autem urbi (Albæ longæ* nimirum*) sunt campi, amœnitate admirandi, omnis generis fruges fertilissimi, nec cedentes vlli agro Italiæ, præcipuè bonitate vini suauissimi, & pulchri coloris, quod Albanum vocant: præcellens omnibus reliquis, si Falernum excipias.* Atqui, cùm *Falernum* nunc nobis forsan desit, primas *Albano* & *Castelli Gandulphi* iure, dederis, quæ ipsum etiam superorũ nectar si vllum esset, superare mihi videntur. *Martiali* sanè, *Iulco* in monte, hoc est *Albano*, in quo *Iulus Ascanius Albam* suam extruxerat, *vinum Albanum* his versiculis celebratur.

Loca circa Albam longam. Albanum præcipuè & Castellum Gandulphi amœnissima & fertilissima.

Vina hic suauissima.

Veteribus celebratissima.

Hoc de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, Iulæo, quæ sibi monte placet.

Et Horatius Carm. lib. 3. ode 11. quà *Phyllidem* inuitat ad epulas die Natali *Mæcenatis*,

Est

Est mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus.

Dioscorides etiam lib. 5. cap. 10. primas *Falerno*, secundas *Albano* dat, inter Italica vina. Et *Plinius* lib. 14. cap. 4. Diuum Augustum, *Setinum* cunctis prætulisse, secundam nobilitatem *Falerno* tribuisse, in tertiam palmam *Albana* venisse, vrbi vicina, prædulcia, ac rara in austero. Sed prioribus hoc tempore vel abrogatis, vel dignitate & excellentiâ illâ orbatis, sola *Albanis*, vicinisq. locis, natis gloria remansit. Hæc enim tam ad conseruandam, quàm recuperandam valetudinem, reliquis omnibus præferuntur. (*castelli* præsertim *Gandulphi* vina nectareâ suauitate, laudabili substantiâ, gratissimo odore, nec tenuia planè, & exilia, nec fortia admodum, aut cerebrum obnubilantia, tam Principum hoc tempore omnium mensas ornant, quàm lapsum fractumq. conualescentium appetitum prouocant, instaurant, confirmant.

Albanum sapore Neapolitanis Siculis, & Calabris præstat vinis.

Et sanè *Albano* primas deberi, vel hoc me mouet: quòd cùm ante complures iam annos *Neapoli* ab Illustriss. *Bartholomæo Posinski*, veteri mihi familiaritate iuncto, Serenis. tum *Poloniæ Regis* ibidem *Internuncio*, prandio exciperer splendido & opiparo: summa ibi gloria *Albano vino*, conuiuarum omnium calculo delata fuerit. Hoc siquidem ipse, honoris ac saporis iucundioris gratiâ *Neapolin Româ* quotannis itinere maritimo conuehi iubebat, quod eius quoque temporis *Prorex Dux Beneuentanus*, libentiùs quàm vllum *Campaniæ felicis* vinum, ex memorati *Internunciꝰ* instructissima vinaria cella petitum quotidie mensæ adhibebat.

Bartholomæus Posinski Regis Poloniæ Neapoli Internũcius.

Hoc enim nõ *Asperinum* modò, lõgis post se parasangis relinquebat, illi vino simillimũ *Aricino* nẽpe, quod nõ sine ratione & ioco Regis Pyrrhi olim legatus *Romam* proficiscẽs, ob acrimoniã & austeritatẽ meritò tam altâ cruce (*vlmorum*, in quibus pendent vites, proceritatẽ intuens) dignum dicebat, sed principibus illis quoque vinis inuidiã conciliabat: *Greco* nimirũ Campano *Vesuuij* filio, *Magnaguerro* Campano, *Belsedere* Calabro, *Syracusio* Siculo, *Vernaccio* acriũ dentium, & minacis vultus, Calabrorũ illi fortissimo; *Chiarello* auricomo, & *Centulæ* huius sorori, *Græco Pausilypo*, *Lachrimæ* Coccineæ, purpuræ illi potabili & roseo nectari. Ne quid de minorum gentium, & dictorum pedissequis memorem, *Greco Ischiæ* domino, *Scalea* Chiarelli simia, *Massicanis*, *Vernoticis* & *Surrentinis* de quibus vltimis hæc *Plinius* lib. 14. cap. 6. *Surrentina conualescentibus maximè probata propter tenuitatem salubritatemq. Tiberius Cæsar dicebat consensisse Medicos vt nobilitatem Surrentino darent, alioquin esse generosum acetum. C. Cæsar qui successit illi, nobilem vappam.* Et demum de *Falagnina*, *Puteolorum* incola, quod vini genus tamen ad mirabilem *Albani* nostri suauitatem vtcunque accedere mihi videbatur. Vina profectò in eo conuiuio omnia erant præstantissima,

Sed Latio huic nostro tantùm cessura Lyæo.

Catalogus præcipuorum in Regno Neapol. vinorum.

Puteolanũ vinum Falagnina, vulgò dictum, Albanum aliquo modo æmulatur.

Atqui loca illa, circa quæ nunc *Castellum Gandulphi* situm est, non vinorum modò prẹstãtia, sed duabus alijs prẹrogatiuis celeberrima mihi semper visa fuerunt. Quarum primam dicam, quòd *Romani Imperatores*, periti voluptatum Architecti, *Nero* præsertim ac *Domitianus*, his ceu secessu amœnissimo vsi fuerint. *Dio* & *Suetonius* in vita huius referunt, ante imperium dum patrem metueret,

Castelli Gandulphi encomiũ.

Hic locus ab Imperatoribus olim Romanis æstimatus.

hìc eum fæpius egiſſe. Poſt adeptum verò Imperium hunc locum ſub *Albano monte*, ceu arcem, ſibi delegiſſe, *Quinquatria* hìc magnificè celebraſſe, *Minervæ* hìc collegium inſtituiſſe, certamina poetarum, oratorum, & gladiatorum exhibuiſſe: venationes agitaſſe: centenas, varij generis feras, fæpe in hoc feceſſu *Albano* confeciſſe: & ſcenicos ludos libenter ſpectaſſe. Quare & *Amphitheatri Coliſæo* vulgò dicti, non paruæ quædam ruinæ non ita pridem eo loci viſebantur.

Nũc quoque ab VRBANO VIII. Pont. Max. amatus.

Altera, nec minor, *Caſtello* huic *Gandulphino* dignitas acceſſit, ex prætorio ſeu *Villa*, nõ ſumptuoſiſſima quidem illa, ſed amœniſſima, quam ibi *Maffeus, Cardinalis Barberinus*, iam pridem exſtruxit. Ad quam non raro ab VRBE, vt animum grauioribus, publici boni cauſâ, ſtudijs curiſq; diſtentum relaxaret, & in feceſſu illo DEO magis ſibique vniretur, receſſit. Iam verò *Summus Pontifex VRBANVS VIII.* Orbis felicitati natus, *Romanæ Vrbis* & Dominus, & totius Chriſtiani Imperij Fideique *Arbiter* datus, eandem amare pergit meritò, & nitidiſſimè inſtaurare.

Magnum ſui præconem inuenit.

Sed quem præſtantiorem ego locorum eorundem, antiquæ præſertim ALBÆ reliquiarum, Encomiaſten, quàm hunc ipſum *Principem* indagauero? Qui inter Poëmata ſua diuina, nouo auſu non adfecta & tentata modo, ſed felici adeò conamine (quod ante ipſum Latinorum poëtarum nemo eſt aſſecutus) ad PINDARI æmulationem perfecta, vt viam quidem poſteris ſtrauerit, ſed qui pari eum ipſo paſſu eandem decurrat, reperturus ſit neminem: Inter poemata inquam hæc (curantibus omni eruditione clariſs. viris, Amicis meis, *Ioanne Baptiſta Lauro, Sanctitati ſuæ ab interiori cubiculo & Ioanne Bartolio*, vt publici iuris fierent) elegantiſſimo carmine epico ad ruſticandum ſecum in eadem Villa inuitat *Laurentium Magalottum*, tum vtriuſque Signaturæ Referendarium, nunc verò ob excellentiſſimas animi dotes, numero Purpuratorum Patrum adlectum: cui & ego religioſum me cultorem profiteor, quòd etiam mearum aliquas prælectiones publicas in *Athenæo Romano*, cum non paucis alijs, *quos iam ſacra Purpura veſtit*, præſentiâ ſuâ cohoneſtare voluerit. Vt igitur *Melle Barberino* acidiuſculum & amarum hunc meum ſcribendi ſtylum leniam, adeoque γλυκάνωμεν quoddam condimentum efficiam; *Apis* inſtar, ex poemate illo cedro auroque digniſſimo, paucula quædam delibabo, & beneuolo Lectori ita ſaliuam mouebo, vt libellum hunc ipſum, non minùs, quàm ego feci, auidis percurrat luminibus, animumq. hoc nectare paſcat, gratias mihi, ob indicium, certiſsimò debiturus:

Laurẽtius Card. Magalottus, eminentiſſimarum ingenij dotium Princeps.

Melle Barberino authoris ſtylus dulcorandus, & ſimul Caſtelli Gandulphini laudes decantandæ.

Ex diuino Maffei Cardinalis Barberini poemate ſequentia ſunt deſumpta.

Arua madent pluuijs, & amabilis aura calores
Iam fregit, celeriſque fuga ſe proripit aſtas,
Rura vocant, latiſque patens in collibus ãer.
Hìc recreor, ſpatiorque libens, vbi libera longis
Lumina metiri gaudent obtutibus agros:
Hìc reficit corpus vires, ſenumque moratur,
Hìc bona ſollicitam tranquillant otia mentem,
Si MAGALOTTE placet, triſtes deponere curas,
Quà lucus Albanus vitreis diffunditur vndis,
GANDVLPHI Pagus veteris pars altior ALBÆ,

Excipiet

Excipiet lare nos modico, qui ſufficit vſus,
Quos paruo contenta petit Natura; ſuperbe
Non ædes, animi requies facit vna beatos;
Hanc, tibi quæ cordi, ſolùm parat ardua virtus.
Huc igitur ſecede, bonis quæ detulit anni
Hora, parenſque ſuà tellus dat ſponte, frueris.

Atque vbi hic varias, quibus oculos ſimul ſpectator, & animum exhilarare poſſet, enumeraſſet delicias rurales; ex alto veluti proſpectu vicinarum diuitias vinearum camporumque, & circumiacentia, veteribus Hiſtoricis decantatiſsima loca, oſtendit, & oculis quodammodò ſpectanda repræſentat:

Mox gradiens vario quà tramite diuidit hortus
Areolas, miſtoque olerum florumque colore
Pingit humus, nemoris gratas aſcende per vmbras,
Eſt vbi montis Apex, capiet te mira voluptas:
Si circumſpicias, aſpectu videris vno
Oppida, camporum tractus, ſyluaſque canantes,
Paſcua, clementes colles, vineta, lacumque,
Et maria, & montes, auguſtaque mœnia ROMÆ.
Nunc age, ſolertes protende per omnia viſus.
En propè ſubiectis vites in collibus vuam
Obijciunt oculis, oſtro quæ certat, & auro,
Et latices fundit, referunt qui vina Falerni.
Oſtentat Pomona ſuos ex arbore fœtus,
Quæque fluant muſto promit ſua prela Lyeus.
Aſpice planitiem, gregibus quæ gramina paſſim
Exhibet, & latè campos quos præbet arandos,
Vt largà Tyberis diteſcant horrea meſſe,
Quæ populum reſerata beant ſub PRINCIPE PAVLO.
Hinc etiam diffuſa procul maris æquora cernas,
Quæque ferunt celeres albentia carbaſa puppes;
Longiùs aſſurgunt altæ faſtigia rupis,
Quam Circe tenuit: pelagi ſe prodit ab vndis
Pontia, nunc dumis horrens & inhoſpita; quondam
Chriſtiadum exilijs celebris, cùm dira premebat
Sæuities CHRISTI cultum, vicinus in auras
Prominet Albanus vertex, vbi cæca Quiritum
Eſt ætas operata Iouis Latialis ad aram:
Ardua Soractis ceruix, vt in aëra fertur?
Apparent Cimini montes, colleſque Sabini,
Et iuga Samnitum ſummas æquantia nubes.

Locorum circa Albam longam amœnitas & facunditas.

Cumque gratiſsimas frondoſarum arborum vmbras, & ſiluarum commoda deſcripſiſſet, pergit porrò ligata ſtrictaque oratione illa enarrare, quæ ampio diffuſoque ſermone *Liuius, Dionyſius*, alijque Hiſtoriographi de *Albanorum* principijs, geſtis, & ſucceſsibus pertexunt; quæ quoties lego, denuo relego, immen-

mensamque inde alacritatem haurio, quam nec Lectori inuidebo, cùm hoc præsertim Poëma non omnium manibus teratur:

Eorundem ex antiquis historijs descriptio.

——— Nemus hac petitur, spelunca, Diuæ:
Hoc lacui nomen fecit, quæ pura liquentis
Lympha vitri speciem referens situatur in orbem.
Abditus hic inter syluas est creditus ævum
Hippolytus dexisse, nouo de nomine dictus
Virbius, auxilio Triuiæ reuocatus ad auras
Æthereas: arcebat equos hinc vana vetustas,
Quòd pauidis abreptus equis per deuia letho
Sit datus Hippolytus. Valeant insomnia Pindi,
Vt veterum quæ vera virùm iucunda recurfant
Mentibus apta facem rebus præferre perendis:
Hinc oriens primùm Romana potentia fluxit,
Post varios casus, dubijque pericula Martis:
His Pater Æneas profugas consedit in oris,
Quem tandem rapiens absorbuit vnda Numici.
Filius Ascanius constructis mœnibus Albæ
Dat Regum seriem, quorum de sanguine felix
Romulus auspicijs æternam condidit vrbem.
Linquimus Ægeriæ lucum, quo prouida virtus
Aucta Numæ, populumque rudem, belloque ferocem,
Formauit studio pacis. Non funere fratrum
Territus hìc ternos prostrauit Horatius hostes.
Immodicis Albanus aquas lacus auctibus olim
Extulerat, nullis manantibus æthere nimbis:
Si ripis emissa, maris non influit æquor
Vnda lacus, Delphis inquit consultus Apollo,
Romani capient obsessos milite Veios:
Permeat hinc subiens cæsi per viscera montis
Iugis aquæ riuus. Species ambesa Theatri,
Stirpibus innatis squallet, quater hostibus Alba
Ludibrium iacuit, densis en obsita dumis
Regia, quam posuit Romani Flauius hæres
Tertius imperij, fastu qui turgidus egit
Hìc annos epulas inter, mimosque loquaces,
Delicijs fractus. Iactet nunc stemmata gentis,
Ignotos extrema dies insignibus æquat:
Ingentem subitus syluam cum corripit ignis,
Confundunt Cineres quercus, humilesque myrica:
Mitte superuacuum cultum, curisque solutus
Eripe te rerum strepitu. Sibi viuere dulce est.
Viue DEO, tibi sic vives, te sola sequentur.
Post cinerem benefacta, rapit reliqua omnia lethum.

O in-

Digitized by Google

O insigne & DEO, & tanto Principe dignum epiphonema: *Viue DEO, tibi sic viues*! præter hoc enim omnia momentaneus quidam fumus sunt: & inanis vmbra rerum.

Ad Campos autem illos sub *Alba longa*; Cereris, Pomonæ & Bacchi diuitijs ac delicijs affluentes, opidum illud maximè spectat etiam, quod nunc *Albanum* appellamus, non procul ab *Aricia* veteribus nominatissima, & 13. circiter millia passum à *Roma* distans: quod non nostri modò æui homines (vt *Cluuerius* obseruauit) sed iam inde CCCC. circiter annis post natum IESVM, *Eutropius*, tum *Seruius*, & alij idem esse opidum, quod Ascanius relicto *Lauinio* olim exstruxisse dicitur, & *Albam longam* nominauit, existimarunt. *Hodie etiam*, inquit Cluuerius, *ipsi Albani opidi incolæ adeò persuasum habent, opidum suum esse veterrimam illam ALBAM longam, vti etiam super portam, quæ Romam versus emittit, lapidem imponi curauerint, cui Sus illa cum 30. porcellis incisa. Verùm prisci illi mortales, & nostri huius seculi homines, præcipuum opinionis suæ argumentum, ex his Liuij sumpsisse videntur verbis; Vrbem sub Albano monte condidit. At vnus hoc tradit Liuius; reliqui omnes in monte conditam affirmant.* Hæc *Cluuerius*, qui nescio an picturâ potiùs, quam sculpturâ porcellos illos 30. expressos, & portæ impositos dicere debuit. Cæterum suam pluribus fulcire, mihi videtur & rationibus, & authorum testimonijs, opinionem.

ALBANVM nûc dictum opidû & nunc & olim ab aliquibus creditum fuisse id quod ALBA LONGA dicebatur.

Cluuerius hoc in sua Italia antiqua luculenter cõfutat.

Dionysius certè *Halicar.* lib. 1. *Albam longam* exstructam esse testatur iuxta montem, & lacum Albanos, ita vt medium inter vtrumque obtineret spatium; ac veluti muri vterque vrbem tuerentur, ne facilè caperetur. *Nam & mons admodum altus est*, inquit Dionysius, *& lacus profundus ac magnus*. Quare ex *his verbis* situs *Albæ longæ*, non potest esse nisi omnibus notissimus, quæ dici potuit à *Liuio sub monte fuisse ædificata*, quòd reuera ab his tumulis, siue montis dorso, in quo erat *Alba*, adhuc montis iugum altiùs ascendat: & tamen rursus in monte eadem dici potuit fuisse collocata, si ad circumiacentes, & dorso hoc longè humiliores amœnissimos campos respicere quis velit. Cùm verò hodierni *Albani opidi*, quod ad *Viam Appiam* est positum, non sit hic situs, quia *Alba* olim ad orientalem lacus ripam supra prædictum *Albanum* opidum collocata erat; iam quilibet facilè cognoscet, hic vbi *Albanum* nunc est, ibi *Albam* olim veterem minimè fuisse.

Argumenta Cluuerij.

Probat item Cluuerius luculentis Ciceronis aliorumq. fide digniſſimorum testimonijs, vbi nunc *Albanum* est, ibi quondam CN. POMPEII VILLAM, ALBANVM (nempe rus seu prædium) POMPEII dictam, stetisse: & supra hanc POMPEII villam versus lacum, & Albæ longæ vestigia siue templa, P. CLODII villam & ipsam dictam ALBANVM; quæ omnia clariùs ex oratione *Ciceronis* pro *Milone* habita eluceſcunt. Quòd si quis existimet rudera illa, quæ circa recens hoc *Albanum* opidum reperiuntur, *Albæ veteris* reliquias esse, næ ille egregiè decipitur: Cum *Alba longa Tullo Hostilio* regnante, eodem *Dionysio* authore, solo æquata fuerit, cum 19. post ædificationem annos, XIII. demptis, stetisset, & triginta opidorum *Latinorum* mater fuisset, templis tantum Deùm ex ea ruina seruatis. Idem hoc *Strabo* lib. 5. affirmat, qui addit,

Vbi nunc Albanum est ibi olim CN. Põp. Villam fuisse.

post

post dirutam *Albam*, excepto templo, *Albanos* ciuibus Rom. adscriptos fuisse. *Plinius* quoque inter *Latij* opida, quæ eius ætate interierant, sine vestigijs, *Albam* nominat. Si alia, huic assertioni ex alijs scriptoribus, obijci posse videbuntur, his probè omnibus *Cluuerius* respondet, qui commodè adiri potest.

Paulus primus Albani Princeps, Bernardinus primus Aricię Dux ex antiquiss. & illustris Sabellorum prosapia.

Dominantur autem nunc *Albano* huic opido, & veterrimæ *Aricie*, *Paulus* ac *Bernardinus*, ex antiquissima illa Illustrissimaq. *Sabellorum* familia, pater ac filius, quorum hic *Aricie* primus *Dux*, ille verò Primus *Albani Princeps* audit, & FERDINANDI II. *Verè Pij ac Catholici* CÆSARIS AVGVSTI, apud *Summum Pontificem Orator*, vt Natalium claritudine, ita munificentiâ splendidissimus. Quem & ego, ob insignem eius erga me affectum & benignitatem, meritò colo ac veneror.

Sus Albana in marmore antiquissimo visitur.

Sed hìc non incommodum erit, si *Scrofæ* illius *Albanæ* Sciographiam cum aliquo saltem porcellorum numero (vt enim omnes adderentur, tam exiguum marmoris spatium prohibebat) expressam repræsentem.

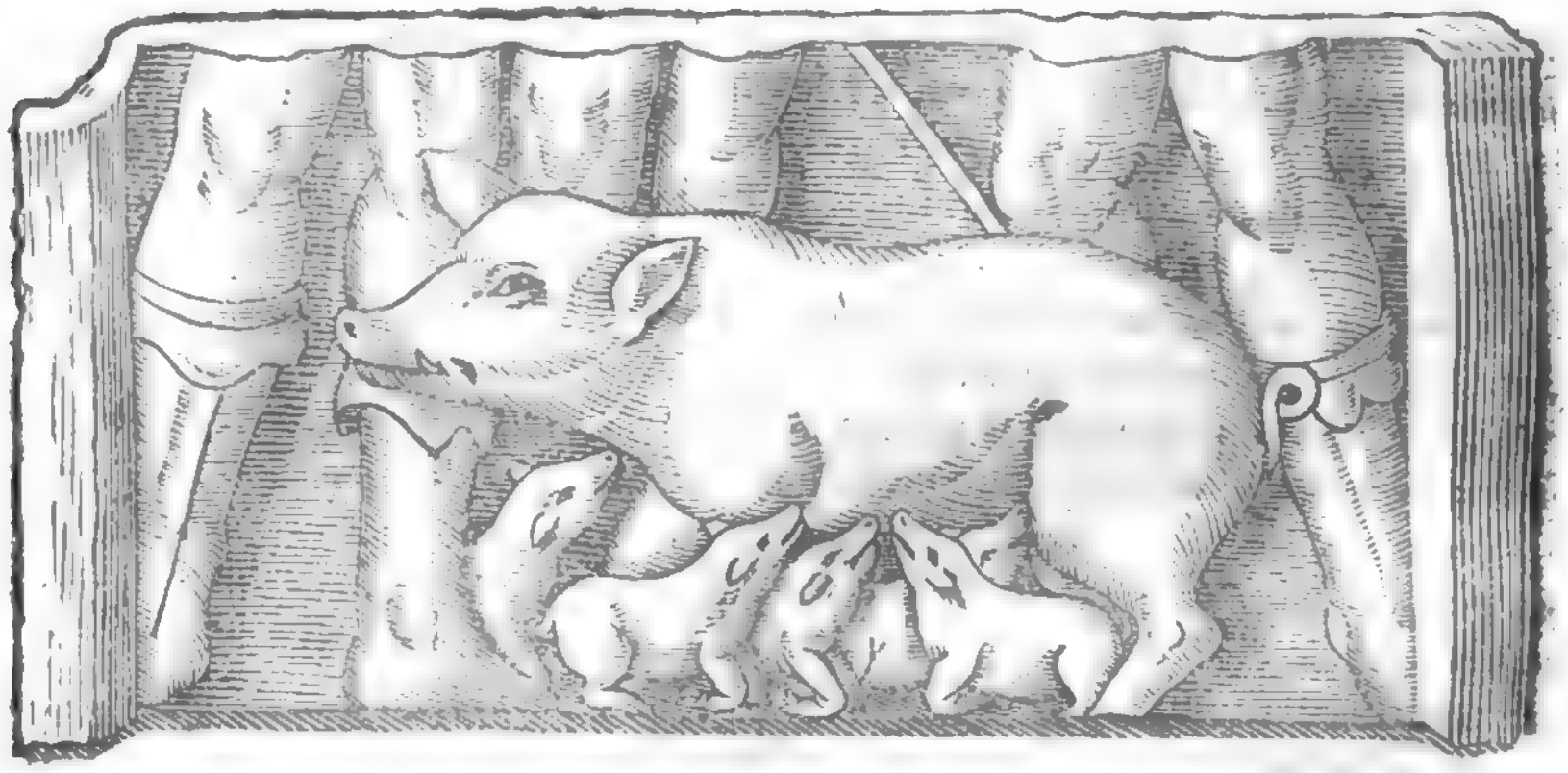

Hanc ego *Iusto Ryquio Lynceo Gandauensi* debeo, viro in omni tam Græcorum quàm Latinorum Scriptorũ antiquitate versatissimo, quod præteralia *Capitolium* Romanum ab ipso scriptis erutum, restitutum, & vulgatum contestatur: & ob elegantiam tam versæ quam prosæ orationis celebratissimo, nunc verò Romæ *Federico* Principi *Cæsio* nostro, à cura Bibliothecæ. Hic enim primus antiquissimum hoc marmor, cui *Scrofa* hęc insculpta est, mihi demõstrauit, simulq. monuit: figurà hac *Suem* illam *Albam Æneæ* fatalem denotari; sibique videri, hunc eundem lapidem fragmentum esse, cuiusdam Arcus triumphalis, qui vni ex *Cæsaribus* illis Romanis à IVLIO originem trahentibus, ad antiquitatis ALBÆ veteris, *Romanæ Vrbis* matris, & nobilitatis ac stemmatis sui gloriam contestandam, erectus & dedicatus fuerit. Quapropter circa Scrofam hanc trium ocreatorum caligatorumq. militum, *Æneæ* puta sociorum, vestigia comparent, qui in *Laurente agro* hanc Suem primi circumsistant, & tantam porcellorum sobolem veluti rem insolitam, & Vaticinij exitum admirabundi contemplentur. Exstat hoc marmor è regione *Ecclesiæ S. Ioannis in Pinea* vt vulgò dicunt,

& an-

& angulum domus fulcit *Iulij*, ex antiquiſſima illa *Porcariorum* Romana familia oriundi, cuius maiores magnam ſimilium fragmentorum veterum ſupellectilem olim poſſidebant.

Nolo etiam Lectorem elegantiſſimo eiuſdem *Iuſti Ryquij* fraudare epigrammate, quo Suem illam Albanam luto penè obrutam, nitori & candori ſuo priſtino reddidit. Neque hac tantum de cauſa *Ryquio* meo plurimum debeo, quàm quod ab annis iam ſexdecim amicitiam meam ſanctè coluerit, cui rei & literæ ipſius ad me ſcriptæ, iamque in Centurijs eius Epiſtolicis editæ, & alia ſparſim in eius ſcriptis amoris erga me teſtimonia, abundè fidem facere poſſint. Epigramma autem hoc eſt.

Quiſquis adhuc priſcæ te Maieſtatis amore
Oblectans, refugas, quæris in Vrbe notas.
Adſpice in hoc ſaxo Graduæ exordia ROMÆ,
Atque ALBANORVM condita ſceptra PATRVM.
Nimirum hæc illa eſt inuenta ſub ilicibus Sus
Littoreis, Phrygio quam cecinere Duci;
Alba, ſolo recubans, ter denos nixa, labores
Finijt, & longæ dura pericla viæ.
Stans humili contempta loco, ROMAM atque QVIRITES
Arguit, & Latiæ condita ſigna LVPÆ.
Debuit hæc potius TARPEIA ſede locari
Aut meriti iuxtà parte micare poli.
Nec tamen alterutras optet contingere ſedes,
Cum FABER, in Scriptis ſe videt eſſe tuis.

Aper Mexicanus tandem explicari incipit.

Ita profectò eſt (vt ibi tandem incipiam, vnde longo ſatis tramite diuerteram) quemadmodum *Plin.* lib. 11. cap. 3. ſcripſit. *Mihi contuenti ſe perſuaſit rerum Natura, nihil incredibile exiſtimare de ea.* Hoc eſt, vt ille ibidem inſinuare viſus eſt, & toties huculque ego inculcaui, non ſubitò rationibus, quæ bellæ etiam ſæpe vt nobis blandiuntur, ſic imbelles non rarò reperiuntur, fidendum, ſed quantum Natura valeat, videndum, & æqua prius lance ponderandum. Hoc, quod præ manibus habemus animal, rei huic fidem fecerit. Vtcunque enim hoc monſtrum maximum videri poſsit, vt paulo poſt probabo, monſtrorum tamen è claſſe eximendum videtur, quod non *individuum* (vt Scholæ loquuntur) ſolummodo aliquod, quod in monſtris contingit; ſed totum *genus* ſeu ſpecies huius, monſtroſitate illa per ſucceſsiuas *ſingularium* procreationes ita afficiatur. Legat, cui placet, *Ariſtot.* lib. 2. cap. 1. & *Plin.* lib. 11. cap. 42. vbi longo vterque ſermone animalium omnium partes pertexit, quæ tam Naturæ ordine eueniunt, quàm eiuſdem limites excedunt, & nihil tale, in noſtro hoc quod animali conſpicitur, ab ipſis obſeruatum fuiſſe comperiet. Optimè *Aldrouandus* lib. de Biſulcis: vix vllum animal eſſe magis diuerſum, quàm *Suem* animaduertit. Hunc imprimis enim *Ariſtot.* & *Plin.* non biſulcum tantum, ſed ſolipedem quoque eſſe annotarunt. Locus *Ariſtotelis* iam citatus clarus eſt. *Nam & in terra Illyriorum & in Paonia*, inquit, *& nonnullis alijs locis Sues ſolipedes gignuntur*. *Aelianus* lib. 6. in *Macedonia* mutos eſſe, in

Dici poteſt monſtrum & non monſtrum.

Vix in vllo animalium genere maior eſt differentia quam in ſuibus.

Aethiopia

Digitized by Google

Aethiopia cornua habere, apud *Clazomenios* alatum exortum fuisse, qui agros illos vastauerit, scriptum reliquit. In Prouincia *Darieni* inter *Mexicum* iacente & *Perù*, caudis carent. In eodem nouo Orbe & in Insula *Cubagua*, nominatim vngulæ sesquipedali mensura excrescunt. In *Brasilia*, in vtroque elemento viuunt, id est, gramine pascuntur, & in aquis degunt. Eadem in regione *Hermaphrodita* sunt Sues & sexum commutãt insuper. Reperiri aiunt similiter Leonum colore, Leporinis dentibus, & qui molares palato quoque infixos habeant. In *Asia* & *Persida Europæis* nostris bobus maiores esse, quorum vnus dens molaris quatuordecim quandoq; pondo penderit. Ne hìc diuersorum mentio colorum fiat, aut piaculares recenseantur, qui superstitiosis olim Aruspicibus diuinandi ansam præbuerunt, dum pedibus, manibus, capite, aut alia humanis membris simillima parte nascerentur. Hæc videri apud *Aldrouandum* commodè possunt magis, & latius explicata, quæ ipse ex *Indicarum* Nauigationum, & terrestrium itinerum tomis collegit.

Quæ sequitur descriptio est F. Gregorij de Boliuar qui sæpè hunc Aprũ viuum & mortuum vidit.

Nunc, quem nos præ manibus habemus *Aprum*, si minus coloribus, verbis tamen *F. Gregorij* nostri *de Boliuar* potius depingamus, qui eiusmodi bestias & viuas & mortuas sæpissimè conspexit, & earundem tam interna viscera, quàm externam cum admiratione effigiem, veluti nobis fassus est, contemplatus fuit. Sequentem autem animalis descriptionem mihi fideliter communicauit.

Nomen huius Apri.

Porcus montanus siue Aper, quem Americani *Zaino* vocant, in montosis syluosisq. locis generatur, calidam tamen & humidam magis temperiem nactis. Nostratibus paulo minor hìc Apris est, ferox admodum & damnosus. Pascitur radicibus plerunq. in locis humidioribus paulo, nascentibus: & maiore qua potest solicitudine cuiuscunq. generis serpentes, ac bufones venenatos indagat. Atque vbi horum aliquod animal reperit, prioribus illud pedibus apprehendit, capiti morsum dentibus infert, & vnguibus pellem serpentis aut viperæ quam dexterrimè, à capite ad caudam vsque dilaniando, excoriat, detrahit, carnemq. auidè vorat. Postea radicem, aut certæ arboris corticem sibi notum quærit, quem comedit, ne veneno inficiatur, & hac ratione optimè nutritur, crescit & augescit.

Locus vbi viuit.

Magnitudo eius.

Victus ipsius.

Mirum quid nulli animantiũ alteri concessum in hoc reperitur.

Mirum & singulare, quod *Aper* hìc obtinet, est: quòd intestina & ventris viscera contrario prorsus alijs animalibus situ obtinet, renes versùs nimirum reuoluta. Ita vt, quæ in ventris parte inferiore ac prona esse annexa deberent, superiori eadem potius ac supinæ, vbi spina excurrit, adhæreant: & quæ spinæ dorsi contigua esse nata sunt, hæc eadem inferiori in parte ventris situentur. Vmbilicus exit per spinam circa clunes. Et vtcunque satis arctè sit clausus, per ipsum tamen graueolens quidam halitus transpirat. Quare si quod animal eiusmodi mactatur, necesse est prorsus, vt confestim ipsi vmbilicus exscindatur, quod nisi mediæ horæ spatio fieret, esui haud amplius aptum animal foret, tam teter enim inde fætor efflatur, qui vix sufferri potest, & reliquam carnis massam omnem inficit. Venatores Aprum hunc & canibus capiunt, & sagittis conficiunt, qui acerrimè tamen se defendit & venatores æque ac canes grauiter offendit. Eorum incolæ locorum

Modus capiendi ipsum.

huius

huius carnibus libentiſſimè veſcuntur, ſapida enim valde eſt, & pinguitudinis minimum obtinens, cùm ex quatuor partibus, tres omnino macilentæ exiſtant. Minimè pinguis eſt.

Hæc *F. Gregorius* non auritus, ſed oculatus teſtis. Huic proximè accedit *Ioannes Lerius* in Nauigatione ſua in *Braſil.* cap. 9. *Aper autem Americanus*, inquit, *quem illi Taiaſſou vocant, corporis mole, auriculis, capite, pedibus, atque ijs qui apud nos gignuntur, formà valde ſimilis eſt, dentibus etiam & prolixis & acutis, vehementer damnoſus: tamen cum macilentior exiſtat & gracilior, frendeatq. terribiliter, illa quoque deformitate inſignis. Habet à natura foramen in dorſo, quemadmodum in capite Suem marinum habere dixi, quo ſpiritum emittit, admittitq. Ne quis verò illud prodigioſum exiſtimet, Author Generalis Indicæ Hiſt. memoriæ prodidit, apud Nicaraguenſes, qui non multum à Noua Hiſpania diſtant, Sues naſci, quibus vmbilicus in dorſo eſt, qui procul dubio ad idem genus cum ijs de quibus hìc trado, reuocandi ſunt.* Præter F. Gregoriũ alij authores de hoc ſcribunt. Lerius in Braſilia ſua.

Huic *Hieronymus Benzonus Americæ* ſuæ *Parte* 5. adſtipulatur, qui cum à portu *Achlenſi* ad *Panamam* terreſtri itinere cum ſocijs mercatoribus pergeret, & in monte aliquo ad mapalia quædam peruenisſet: *Ab illis incolis*, inquit, *pane, piſcibus fructibus, & aprugna carne (Apri autem illi Indici, ſeu agreſtes Sues vmbilicum in dorſo gerunt) donati, viciſſim illos cultellis aliquot, & ſalis paululo remunerati ſumus.* In annotatione ad hoc caput hæc leguntur. *Idem confirmant qui in Noua Hiſpania agreſtes Sues viderunt. Idem de Migaraguenſibus Apris ſcribit Gomara Hiſt. general. lib. 5. cap. 204. Neque diſpares Braſilienſes ſunt, quas Barbari Taiaſſou vocant, de quibus Lerius in Nauigat. Braſilienſi.* Apud *Ramuſium* vbi à familiari quodam *Ferdin. Corteſi, Noua Hiſpania* deſcribitur, reperio hoc ipſum, ibidem Sues vmbilicum ad ſpinam dorſi ſortitos eſſe. Apud eundem *Ramuſium* eodem Vol. 3. *Ouiedus* in Summario Occid. Indię hęc habet. *Apros* ab Hiſpanis ad Inſulas S. Dominici, Cubam, S. Ioannis & Iamaycam ab *Hiſpanis* conductos, multiplicatos quidem eſſe, verùm in *Terra firma*, vix audere noſtros tranſportatos eò Apros, in ſyluis comparere, quod à *Tigribus, Leonibus* & *Ceruarijs Lupis* ſubito dilaniẽtur, eſſe tamen quoſdam etiã illarum regionum *Apros* indigenas, qui cum turmatim incedant, de eiuſmodi animalibus rapacibus nihil penſi habeãt. Qui tametſi caninis illis exertis dentibus careant, quales in noſtris nouaculæ inſtar acuti, hominibus beſtijſq. terrori ſunt, mordaciſſimos nihilominus eſſe, & Canes fæuè dilacerare. Sunt noſtris paulo minores, pluribus tamen pilis lanæ inſtar veſtiti, vmbilicum in medio dorſo gerunt, vngulas nõ partitas ſiue biſulcas habent, in cæteris cum noſtris conueniunt. *Indiani* tam laqueis capiunt, quàm ſagittis interficiunt. Hũc porcum *Chuchie* appellant. Quando *Chriſtiani* mandram & agmen horum forte obuiam habẽt, ſubitò in cumulum aliquẽ lapidum, aut arboris truncum, trium modo ſpithamarum ſui altitudine, ſe recipiunt, ex quo tranſeuntes hos Apros lancea aut iaculo feriant, quorum aliqui à canibus poſtmodum ſuperati noſtris præda fiunt, ſunt autem damnoſiſſimi, niſi venatores habeant, vbi ſe tutos ſiſtant. Reperiuntur aliquando poſt partum abſente matre eiuſmodi porcelli, carne valde ſapida, & magna eorum inuenitur ibidem copia. Hæc ex *Ouiedo*. Benzonus huius Apri meminit. Gomara idem facit, & Corteſi familiaris. Ouiedus idipſum cõ firmat.

Accedunt huc quoq. condimẽti loco, quæ diligẽtiſſimus *Ioſephus à Coſta* è Societate IESV, quarto loco Hiſt. Americæ libro annotauit. *Saynos animalia ſunt*, inquit, *Apri formà vmbilicum in dorſo gerentes. Horum in mõtibus integri greges. Feroces admodum & frendentes nulli homini cedunt, ſed obuios inuadentes quantùm poſſunt, le-* Ioſephi à Coſta Ieſuitæ de hoc eodem teſtimoniũ.

dunt. Irritati ſetas vt ſpinacula, acutas erigunt, quibus inſectatores ſuos ſæuiunt periculoſiſſimè, niſi ictus declinent. Hac arte capiuntur. Saynis ſe quis ſpectandum offert. Visum illi rapidè inſectatur. Tum hic in proximam arborem ſuſſilit, & ad pugnam ſe inſtruit. Interim Sayni arboris radicem mordicus inſectantes, rodenteſq. laborant, vt eam decutiant ſternantq. Qui in arbore eſt, telis aut miſſilibus extortis eorum quot vult, confodit. Victor prædam occupat. Caro eorum commodiſſima eſu eſt. Priuſquam tamen in cibum detur, Vmbilici tumore in tergo prominente præſecto, abiectoq. opus eſt. Niſi hoc fiat, vno die caro putreſcet ac corrumpetur. Fatemur quidem Saynos porcis ſimiles eſſe, ſed iuxta minores.

Hæc omnia cũ F. Greg. ferè deſcriptione cõueniunt, in paucis diſcrepant.

Atque hæc ſunt omnia, quæ ex varia ego rerum *Indicarum Occidentalium* hiſtoria, colligere teſtimonia potui, indubitatã narrationi noſtræ fidem adſtruentia: *Zaino*, ſiue vt Ioſephus ait, *Sayno* eſſe *Aprum* illum, cui vmbilicus non in ventre, ſed in dorſo prominet, quæ inter ſe tamen nonnihil variant: quamuis in hoc omnia conueniãt, vmbilicum circa dorſi ſpinam exiſtere. Nos interea *F. Gregorij noſtri* viginti quatuor annorum *Americæ* Incolæ, & vaſtarum non minus ſolitudinum, quàm cultarum vrbium habitatoris, relationi plurimum tribuimus,

In dẽtibus & cauda variant à noſtris Mexicani.

qui eiuſmodi animalia pluries vidit. De dentibus & caudæ quãuis nullã inieçerit mentionẽ, apparet tamẽ quod paulo ante ex *Oniedo* docui, in hoc *Apro* noſtro etiam caninos illos minaces dẽtes abeſſe. Et cum caudæ veſtigium vix vllum in hoc ipſo appareat, erit ex illorũ ſpecie forſitã, de quibus *Petrus Martyr* in Summario ſuo Occid. Ind. loquitur. In *Vraba Hiſpanos* fame adeò oppreſſos fuiſſe, vt & ex palmarum fructibus, & *Aprorum* carnibus ſe ſuſtẽtare cogerẽtur, quas magis noſtrorum porcorum carnibus ſapidas eſſe affirmabant: erat tam exigua autẽ eiuſmodi Apris cauda, vt prorſus abſciſſa iudicaretur. An verò etiã in dorſo vmbilicum ferẽtes porci, aliqui ſolidipedes ſint, quod Scriptorũ nõnulli aſſerũt, ego haud diſputabo. Noſter *Aper* certè biſulcus eſt, taliſq; à *F. Gregorio* hęc ſcõ viſa, & vera iudicata fuit. Si autẽ noſtri orbis etiã Sues hanc differentiã, vt prius ex Ariſtotele docui, nacti ſunt, quid ni hoc ipſum in nouo orbe contingere poſſit, vbi pleraque animalia, ſi cum noſtris conferantur, monſtri quid ſimile aluntur?

In eodem animalium genere caudata & caudis priuata eſſe minimè nouum.

Abſurdum equidẽ minimè eſt, in eodẽ animãtium genere caudata & caudis orbata reperiri. In exẽplum nobis ſolæ *Simiæ* veniãt, inter quas illæ quæ generis nomen retinent, caudis carẽt. *Cercopitheci* verò & *Cynocephali* dicti, lõgiſſimas eas habẽt. De horum vltimis nimirum refert *Petrus Martyr* apud *Ramuſium* Tom. 3. Aliquos tam forti & prælongà eſſe caudà donatos, vt *Americanum Aprum* ab ipſorũ vno præfocatum viderit, dũ arctiſſimè ſuã is gulę porci caudam implicaret, ſtrangularetq. Et hominũ genus apud *Britannos* memorant, quibus rã importunè coccyx excreſcit, vt Belgę illos *ſtertmenner* linguà ſuà, hoc eſt, *caudatos viros* appellitẽt. Adeò Naturæ plurima licent, quæ nobis etiã cogitatu vidẽtur illicita.

Verùm hoc momenti parum habet, quædam ſine cauda animalia naſci, atq. ita porrò propagari, veluti in hoc *Apro* noſtro videre licet. Id demum quoddam Naturæ vel ludibrium, vel miraculum, arguit integrum aliquod animantium genus ſeu ſpeciem, præpoſtero viſcerum imi ventris ordine, & contraria *Vmbilici* collocatione ſituq. prædita, procreari.

Miraculum in natura, vmbilicum in dorſo eſſe.

Hippocrates Lydius Medicorũ lapis, ad quẽ verũ ab adulterino aurũ, in noſtris cõtrouerſijs Phyſico-medicis dignoſcere ſolemus, Libello de *Natura pueri*, ſe genitura à fidicina illa, cũ ipſo iubente hæc ſepties in terrã deſibiſſet, excuſsã vidiſſe,

affir-

affirmat, quæ ſexto poſt cõceptũ die, pelliculà incluſa apparuit, illi prorſus ſimili membranę, quę in ouo interna eſt: *In cuius medio*, inquit, *tenue quiddam extabat, quod mihi vmbilicus eſſe videbatur, & per illum primùm reſpiraſſe.* Veruntamẽ an dorſo, an abdomini fœtus huius vmbilicus reſpõſurus eſſet, idẽ author minimè aſſignauit, qui nec adhuc vllã ibidẽ membrorũ diſcretionẽ, vt puto, viderat. Hic vt obiter hoc notẽ, *Hippocrates* iuſiurãdum ſuum mihi violaſſe videtur, quo ſanctè promiſerat, ſe neque venenum vlli porrecturũ, neque vt porrigeretur, authorem futurum, neque ad corrumpendum fœtum vlli ſe operam præſtiturum, id quod *Chriſtianis* quoq. legibus, vt conforme, ita meritò ſancitum eſt ac puniendum.

In medio genituræ vmbilicus ab Hipp. verſus.

Hipp. contra ſuum iuſiurandũ egit, dum abortum procurauit.

Sexto autẽ à cõceptu die nõ fuiſſe adhuc diſcreta corpuſculi mẽbra, *Cõſtantij Varolij* authoritate moueor vt credã, qui in abortu viginti dierũ hominẽ confuſè figuratũ, ſub magnitudine grani hordei ſe vidiſſe ſcripſit, in quo caput & alij ventres extra collũ prominentes, formã minimi *phaſeoli* repræſentabãt, exteriùs verò brachiorum, & crurũ nulla prorſus veſtigia apparebãt. In abortu quadraginta dierũ ſub magnitudine *Apis*; oculos, nares, oris cauitatẽ, cor, pulmones, coſtas, dorſũ, hepar, diaphragma, vẽtriculũ, renes, inteſtina, mẽbrũ virile, omneſq. partes cõſpexit. Extremitates autẽ pullulare inceperãt, minimę tamẽ, vt crura *pomi* grani magnitudinẽ nõ excederẽt, brachia duplo maiora eſſent. Vidit ſimiliter ſub magnitudine *Fabę*, *Scarabęi*, *Ranæ* & alia quauis maiore forma, in quibus ſemper tamẽ extrema minora erãt, quã reliqui corporis proportio requirebat.

A Varolio & authore varij ac minimi abortus viſi.

Mihi quoq. duorũ, triũ, quatuor, quinq. & ſex menſiũ abortus viſi: horũ Icones aliquorũ penes me adhuc habeo, aliquorum etiam anatomẽ exercui, in quibus ritè omnia formata viſcera inueni. Sexaginta dierũ abortus demptis extremis, (quæ breuia valde erant) vix primum articulum indicis digiti longitudine æquabat, caput ſolum longius, craſsiuſq. quam thorax & integer ſimul inferior venter. Nonaginta dierũ fœtus formata magis ad corporis ſymmetriã extrema habebat. Totius lõgitudo, auricularẽ digitũ vix ſuperabat. Caput grãdius ſimiliter, quàm proportio expetebat, virile mẽbrũ valde conſpicuũ. Reliqua nõ addo.

Hippocratem tamen in abdomine, & nõ in dorſo vmbilicũ collocaſſe, & vbiq. agnouiſſe, vel ex hoc ſolo eius libro de *Alimento* claret: vbi cum docuiſſet principium alimenti ſpiritus, eſſe nares, os, guttur, pulmones & reliquã reſpirationem: alimenti verò ſicci & humidi, eſſe os, gulã ac ventrẽ, *Verum antiquius*, ait, *& primordiale alimentum per abdomen vmbilicus.* Hoc idẽ *Ariſtoteles* ſenſit 1. de Hiſt. An. cap. 13. *Venter*, ait, *infra pectus eſt parte priore, cuiuſq radix vmbilicus eſt, & ſupra vmbilicum hypochondrium eſt.* Hæc ad vmbilici ſitũ in parte fœtus anteriore poſitum adſtruendũ, ſatis ſint. Nã per eundẽ augeri etiã Embryonẽ, vt vocãt, idẽ Ariſt. 2. de gen. anim. cap. 5. aſſeruit cũ inquit. *Augetur fœtus qui formà animalis naſcuntur, per vmbilici annexum: cum enim vis quoq. in animalibus inſit, vmbilicum ſtatim quaſi radicem agũt in vterũ.* Et eodẽ capite inferius paulò. *Qui infantes ali in vtero aiũt, fugẽtes caruncũlã quandam, nõ rectè dicunt. Idem enim & cæteris animalibus euenire, quod tamen nuſquam videmus, atqui facilè per diſſectionẽ videretur, ſi eſſet. Omnes enim fœtus tum volucres, tũ aquatiles & pedeſtres, pari modo membranæ tenues ambiũt, ſeparãtes ab vtero & humoribus admiſſis: ſed nec in ijs ipſis tale quicquã ineſſe videmus: neq. fieri poteſt, vt per eorũ aliquod alimentũ hauriant. Itaq. nõ rectè aiunt, qui ita dicunt, vt Democritus.*

Hippocrates vmbilicum ſemper in abdomine eſſe ſcripſit.

Ariſtoteles idem ſenſit.

Ariſtoteles Democritum impugnat qui fœtus in vtero fugere ſcripſit.

Suctionem hanc etiam Hipp. agnouisse videtur.

Ab hoc ipso *Democrito* veluti congerrone & amico suo, haud scio, an non simillimum hoc dogma suum hauserit *Hippocrates* lib. de *Carnibus*, cuius hic inserere verba, minimè pigebit, vt magnos etiam quandoque viros, diuersis in libris dissonantia docuisse palam euadat. *Caterum puer*, ait, *in vtero comprimens labra ex vtero matris sugit, & tum alimentum, tum spiritum cordi intro trahit, vbi sanè mater respirauerit. Est enim hoc calidissimum in puero, & hoc calidum etiam reliquo corpori, & alijs omnibus partibus multum prabet. Si verò quis interroget, quomodo hoc quis sciat, quod puer in vtero trahit & sugit: illi sic respondendum est. Pueri nascuntur flexus in intestinis habentes, & vbi nati fuerint, celerrimè ventrem, tum homines, tum pecora exonerant. Atqui non haberent sic reus nisi in vtero suxissent, imò neque mammam statim vt natum est sugere nosset, si non in vtero suxisset.*

Hippocrates a plerisq ab hac absurda opinione absolutur.

Non ignoro æ rè plerisque Hippocraticis, ob hunc textum esse, & variè, vt respondeant, se torquere. *Andreas Laurentius* certè lib. 8 quæst. 25 Hist. Anat. suæ ait, hæc vel adiectitia esse, & à Senis mente aliena, qui modus respondendi omnes veterum nęuos facilè abstergit, vel rudē *Hippocratis* seculo Anatomen fuisse. Atqui memini ego hunc eundem me locum, sæpius cum *Prospero Martiano* olim agitasse, Medico Romano doctissimo, viro probo, & mihi familiarissimo, atque acerrimo Hippocraticæ doctrinæ propugnatore, cuius posthumum nunc opus sub prælo est, curantibus *Angelo Catio*, & *Alexio de Alexijs* Medicis Romanis pariter maximè conspicuis, eius meisq amicis, Commentaria scilicet in plerosq *Hipp.* libros, in quibus ipse meris ac consimilibus Hippocraticis dictis, obscura eiusdem *Senis* loca explicare conatur, vbi sicut operam haud pœnitendam lusit, ita insignem apud bonos laudem est meritus. Hic igitur genuinum hūc Hippocratis textum esse, sæpissimè mihi affirmabat, quem nec experientiâ destitui confirmabat, qua de re si quicquā in hoc ipsius opere extabit, libentissimè vt audiam, ita auidissimè amplexabor. Hoc interim scio: *Hippocratem* libello de *Natura pueri*, contrariū asseruisse, cū inquit: *Ex delapso* (in vterum) *& concreto materno sanguine caro gignitur, ex cuius medio vmbilicus extat, per quem spiritum & incrementum recipit.* Nisi quis verū esse velit, quod absit, *Hippocratem Sceptica* addictum secţe fuisse, inter quos Philosophos eum in vita *Pyrrhonis Laertius Diogenes* numerat, *quòd humanè scilicet & ambigue locutus fuerit.*

Hipp. sibi aduersatur.

Prosper Martianus Medicus Romanus doctus.

Epicurus apud Plutarchum etiam hanc suctionem sed minimè Plutarchus agnouit.

Epicurus & ipse, si *Plutarcho* 5 *de Placit philosoph.* credimus, hanc de suctione papillarum in vtero sententiam fouit, vnde edoctum puellū prius voluit, vt Nutricis postea mammam apprehenderet. Ipse tamē *Plutarchus* opusculo suo *de natiua in progeniem suam charitate*, sanguine per vmbilicū nutriri potius fœtum voluit. Cum enim matricem mēstruis imbribus sæpè irrigatam agro comparasset: *Postquam genituram verò excepit*, ait, *amplectens vterus eam obuoluit acta radice. Siquidem vmbilicus primò in vtero authore Democrito, vt iacta anchora aduersus fluctuationem, ne iactetur fœtus, defigitur pedamentū, & palmes cōceptui iam nato & ei qui expectatur. Iamq. menstruas & purgātes fistulas natura obstruit, sanguinemq arripiens manātem pro alimento eum vsurpat, partamq. qui iam structuram accipit, & conseruationem, rigat, dū solennibus numeris interno incremento motus alia incunabula & locū efflagitet.*

Sanè hæc de vtero, qui agri instar se habeat, & de fœtu, qui plantæ assimilętur, ideoq. radicibus in vterum, veluti terram suam defixis, ad vmbilicum tan-

quam

quam ad truncum corriuatis, denuo in ramos, per vniuersum fœtus corpus dispersis alatur, nutriatur, augeatur, non recès sed antiquissima *Hippocratis* & *Aristotelis* fuit sententia Huius quidem lib. 2. de gener. animal. cap. 4. *sed cum fœtus quidem potentia animal sit*, inquit, *sed imperfectum, aliunde accipiat alimentum necesse est, quamobrem & parente, & terra planta vtitur ad cibum hactenus, donec perficiatur, & iam sit animal potentiâ gressile.* Et paulo infra. *Incrementum igitur fœtui per vmbilicum contingit, eodem quo plantis modo per radices.* *Hippocrates* autem vtcunq. suo semper Laconismo vtatur, laudato tamen de *Natura pueri* libello, luculentà certè & diffusa oratione, hanc seminis animalium, cum plantarum germinatione comparationem prosequitur, quam his demum verbis concludit; *Quæ ex terra nascuntur ea omnia ex terræ humore viuere aßero, & quemadmodum terrâ humor habet, ita & se habere quæ ex ipsa oriuntur. Sic & puer in vtero ex matre viuit, & vt valet mater, ita & puer. Quod si quis quæ de istis dicta sunt, ab initio ad finem vsq. secum reputare volet, is eorum quæ è terra nascuntur, & hominum naturam per omnia similem ißc comperiet.*

Vterũ retrahi, vmbilicum radicibus assimilari atque qua est opinio.

Hipp. in hac fuius est.

Iam autem cur in abdomine potius, quam in dorso vmbilicus figi debuerit, hoc cur nemo dixerit, consideratione dignissimum censeo. An quod censuerint veteres illi doctrinarum duces nostri, id quod aliter à Natura fieri haud potuerit, id extra quæstionis aleam esse deberet? Nouimus autem (vt tandem intimiùs hoc meum thema agitem) & ex *Hippocrate* & ex ipsa rerum vniuersitate, radices arborum alimentum primò in truncos conuehere, ab his ramos & folia exoriri. Manus item ac pedes animalium, ramis arborum, vmbilicum radicibus respondere, truncum esse venam maximam *portam* & *cauam*, in quarum vtramque, (si exactiori *Aquapendentis*, quàm *Galeni* & aliorum Anatomicorum plerorunq. sectioni fides est adhibenda) *Nutricula* siue vmbilicalis vena pertunditur. Hæ ambæ autem vbi insertio est, non in gibba, sed in caua hepatis parte ortum suum nanciscuntur. Gibba autem dorso, caua abdomini obuertitur. Debebat igitur *Vmbilicus* in ipso situari abdomine, vt huius pars nutricula vena, trunco suo esset quàm vicinissima, sicut & ipse plátarum stipes siue truncus, in corio terræ hæret, radiculis suis quampropinquissimus. Quare minimè mirum est, si Natura animantibus cunctis, in abdomen potiùs, quàm dorsum, vmbilicum inseruit; tam piscibus inquam, siue hi ex semine in vtero vt Delphin, ac vitulus marinus, siue ex ouo extra vterum, vt fermè alij omnes, siue ex ouo intra vterum generantur ac formantur, id quod hic *Romæ* in *Galeorum* genere sæpiusculè vidi, quàm pennatis, ac serpentibus, quæ intra ouum excluduntur, quod & ipsum multoties conspexi, & vmbilicum probè indagaui; quàm in quadrupedibus tandem perfectis: Hoc enim & commoditas loci & nutrimenti compendium, & ipse partium ordo, quem Natura inuiolabiliter obseruat, requirebant.

Cur veterum nemo causam ob quam vmbilicus in ventre esse debeat assignauerit.

Quapropter non satis admirari possum, quod *Aristoteles* 6. de Hist. anim. cap. 3. vmbilicum in pullis gallinaceis, in cor, & non in hepar desinere, scriptum reliquerit, inquit enim. *Cor quasi punctum sanguineum in candido liquore consistit, quod punctum salit iam, & mouetur vt animal. Tendunt ex eo meatus venales sanguigeri; duo tortuosi, ad tunicam ambientem vtramque dum augetur.* Paulo item post.

Hæc ab authore afferturr à situ hepatis.

Aristoteles ex corde & non ex hepate venas vmbilicales deducit.

Meatuum quos ex corde tendere diximus, alter ad ambiendum album liquorem fertur, alter ad luteum velut vmbilicus. Quod quidem dogma Commentario suo *Scaliger* Pater approbat. *Vt & hinc Galenus discat*, inquit, *ab ipsius cordis vi cerebrum constitui, & Hippocrates falsò putet ieiur prius corde generari*. Quas ambas ego controuersias neutiquam hic dissertabo, veluti nec illamam ex albumine pullus generetur, & ex vitello nutriatur? id quod idem *Aristoteles* eodem loco asseueranter docuit, *Hippocrates* autem contrarium planè credidit. Hæc enim alio à me loco, & hoc ipso forsan in libro disputabuntur, & viuà, vt spero experientià, hic nodus à me dissoluetur.

Huic Scaliger assentitur.

Hoc silere haud debeo, si oculis ego meis fidem quoque, non vno verùm multiplici experimento corroboratam, adhibere valeo: vmbilicum minimè ex corde, sed ex hepate scaturire, vel in idem terminare asseru. Cùm enim ante hos sex annos, plurima gallinis ouà supponerem, eademq. quotidie ferè aperiendo, subinde inspicerem, vt formationem pullorum, internamque horum viscerum conformationem, addiscerem, vnum præcipuè vigesimo secundo post incubationem die, diligentius examinaui. Aperui hoc autem parte eius obtusiore, reperi ibidem cauitatem (retractà nempè internà oui pelliculà) qua apertà, ichorosa quædam materia siue aqua loturæ carnis simillima effluxit, quæ ex reliquijs non vitelli sed albuminis remanserat. Apparebat posthæc luteum oui suà pelliculà inclusum, ne effluere posset, & in duas quidem partes distinctum didymorum, siue duorum testiculorum instar, ex quibus ambobus communis ductus vmbilicus nempe, in ventrem animalis penetrabat, & quidem in parte admodum inferna, podici planè vicina. Erat autem prominens hic vmbiliculus intestinuli formà, crassitudine calami gallinacei maioris. Discissà igitur vitelli pellicilà, & tenuiore ligneo cuspide, meatui vmbilici immisso, in ventrem penetraui, quo aperto, venulam omnino sanguineam, rectà in hepar tendentem offendi, quod hepar cum sua vesicula fellea conspectui se manifestè offerebat. Corculum quoque ipsum vidi, veruntamen vmbilicalibus venulis destitutum, rubicundum hoc valde erat, cum hepar è diuerso minus rubrum ac potiùs pallidiusculum appareret.

Author aduersus Arist. autopsia didicit, non in cor sed hepar nutriculam desinere.

Occurrit iterum hic aliquid, quo Aristoteli litem intendere valeamus, estq. ipsiusmet authoritas 4. de part. animal. cap. 12. *Vmbilicum omnia habent*, ait, *quæ vel vtero viuiparis eduntur, vel ouo ouiparis excluduntur, sed auibus iam adultis hic delitescit, incertusq. est, vt patet per generationem eorum. Intestini namq, coalitu vmbilicus auium consistit, & non venarum pars vlla est, vt in viuiparo genere.* Hæc nescio, quomodo cum supra dictis concordent, quando ex corde meatus venales sanguigeros duos tortuosos, ad vmbilici regionem ferri scripsit. Neque enim intestinum, hosce ductus, sed meatus venales, quales reuera sunt, appellauit. Est tamen rursus quo *Aristoteli* suppetias ferre valeamus, quod instar intestinuli meatus hic se habeat prorsus, vt iam ex propria obseruatione notaui, ex qua hæc quoque addiderim. In regione vmbilici, non satis adhuc perfecti pulli, foramen satis magnum mihi visum fuit, per quod commodè quis calamum adigere scriptorium, per idemq. foramen in ventrem facilè inspicere poterat, quare vmbilicalia etiam vasa hæc mobilia erant, nec ventris cuticulæ ag-

Pullorum gallinaceorum anatome hoc cohæret.

Aristoteles sibi aduersari videtur.

Quid pro Aristotele responderi possit.

hæ agglutinatæ. In alio tamen *Anatrino* pullo iam perfectissimo, foramen dictum haud ampliùs comparebat, sed nec vestigium vllum rubrum, nec ex vitello luteam, nec vas vspiam vmbilicale apparebat. Quare verissimè scripsit *Aristoteles* in adultis vmbilicum delitescere, cum in pullis omnia consumantur vasorum orificia, nec vt in nobis, aut quadrupedibus fit, signa & eminentiæ relinquantur. Alia pullorum anatome.

Stultam ac vesanam *Paracelsi* opinionem, qua scripsit primos parentes nostros, genitalibus in *Paradiso* caruisse, nec nisi postquam ob peccatum eiecti fuerunt, eadem nactos fuisse, recte *Libauius* Parte prima *Singularium* suorum confutat. Quæ causa enim instituti coniugij, aut quæ generationis ratio fuisset? At non minus hic mihi ridiculus, atque Paracelsus delirus, fuisse videtur, cum inquit: *De vmbilico tamen coniectura est, Adamum eo caruisse, licet de Eua non sit manifestum, cum modus creationis non sit explicatus.* Et licet in arcana DEI inquirendum non putet, existimat tamen piè cogitari posse, cum Terra magna matrix sit, ex qua homo factus, hunc eiusdem glebæ quæ reliquæ terræ affixa erat, hæsisse; ita vt in ventrem stratus fuerit, tergo verso ad cælum: per *Vmbilicum* itaque matri suæ, telluri nempè coaluisse, postea à DEO versum, & spiraculum vitæ ipsi inspiratum fuisse. Quasi verò is Creatori vel consiliarius, vel spectator astitisset: aut DEVS, vt *Vmbilicum* efformaret, actuali illà hæsione ad terræ glebam opus habuisset, qui vt hominem primum vndiq; perfectissimum, & non tam visceribus, quàm minimis ac singulis particulis (quas nos spermaticas dicimus) absolutissimum creauit, cur non venas & arterias vmbilicales, & seminales quaslibet partes postmodum in generatione & humani generis propagatione maximè necessarias, eidem simul omnipotente verbo suo, vt piè credere licet, indiderit? Sed luxurians nonnunquam, delirans aliquando, & non rarò famelicus intellectus noster, necesse est habeat, quam subinde offam ingerat, coquat, recoquat & deprauet. Delira Paracelsi & ridicula Libauij opinio de genitalibus & vmbilico Adami & Euæ.

Verumenimuerò, si penitius rem introspiciamus, forsan non tantum erit Naturæ miraculum, *Apros* hos *Americanos*, insculptum dorso vmbilicum gerere, vt dignum illo sit epiphonemate, quo aliquando *Galenus* exclamauit, cum per angustum adeò ceruicis vteri spatium, tam insignis magnitudinis fœtum prorumpere videret: *hoc humanum superare ingenium, & nos id mirari quidem posse, intelligere haud posse.* Sunt enim *Suibus*, cum in vtero adhuc latitant, peculiares quædam, paucis alijs concessæ bestijs, proprietates, quas *Aquapendens* suo de Formato fœtu opere diligentissimè obseruauit, annotauit, & figuris æneis delineauit. Et *imprimis* eodem lib. cap. 1. duas illis saltem tunicas in vtero concessit, non tres, veluti Oues habent & Boues, *Allantoide enim*, ait, *destituuntur*. Quamuis parum sui memor illo ipso opere figura 49. porcinum fœtum depingat cum *allantoide*, & conceptis verbis ipsum tres habere tunicas dicat. Suibus vmbilicum in dorso esse, videtur non esse præter naturæ institutum ob sequentes causas. Prima.

Secundò in omnibus fermè animantibus, dictas præter tunicas, carnea quædam adest substantia, per quam vasorum vmbilicalium radices matricum vemulis adhærescunt. Hanc carnem nos in humano fœtu nunc placentam vterinam, Galenus verò adnatas carnes adenosas nominare potius voluit. *Ego in* Secunda.

omnibus

omnibus viuiparis, ait, *Aquapendens* dicto lib. cap. 3. *quæ secui, carneam hanc molem ac substantiam comperi, porcis exceptis, & equis, & piscibus, vtrumque fœtum gestantibus, hoc est, ouiparum & viuiparum. Adde his pennatas, quæ ijs similiter carnibus carent.*

Tertia. *Tertiò* Cotylidones non habet porcinus fœtus, & vterus. Hos enim *Arist.* lib. 3. Hist. anim. cap. 1. cornigeris saltem concessit, & vna parte dentatis, & præter hæc etiam Lepori, Muri, ac Vespertilioni. Nam cæteris vtrinque dentatis, veluti porcis & Equis, vuluam ait non asperam sed læuem datam esse. *Galenus* lib. 15. de vsu part. cap. 4. huius rei causam reddit, quòd ad saliendum procliuia sint cornigera, ideoque cotyledonibus, quibus vmbilicalia vasa matrici fortiter hærere debeant, optis habere. Equa tamen salit, & læuem interim, vt Anatomicis patet, vterum habet.

Quarta. *Quartò* membrana Chorion dicta, propterea pluribus interrexta vasis, venis inquam, arteriisque scatet, quibus vtero pertinaciter affigitur. Hæc ideò tumca carnosior multo est, crassiorque quàm in plerisq; alijs animantibus euenit. Quæ cum vasa æqualiter & indifferenter tam sursum quàm deorsum discurrant, quid mirum est, si æquè in fœtus dorsum, quàm eiusdem abdomen insculpi possint, & ibidem vmbilicum constituere? Neque enim adest hic placenta illa, quæ vt in homine, sic in quamplurimis alijs animalibus, scuti instar pectus semper & abdomen integit, sub qua vmbilicus ceu radix in ventrem figitur. Quin porculus suo *Amnio* potius, *Chorioque* cinctus vndique, nec admodùm incuruatus, sed pedibus haud ita retractis liberior latitat, ipsique perinde est, siue per aqualiculum, siue per lumbos alimentum recipiat, modò optimè à matre sua habeatur, & vel in vtero materno etiam (quod huic animali proprium & procliue est) saginari addiscat. Atque hæc causa est, cur neque tam longus in porco, atque in homine vmbilicus extra corpus fœtus, ad matricem protendatur. Quò enim plures sunt in vtero fœtus, eò necessariò breuiores vmbilicos existere par est. Plurimos autem Porca gestat, cuius vterus gyris & anfractibus suis, intestinis nostris haud multùm est dissimilis, ideoque fœtuum capacissimus.

Porcus cupit saginari, siue per abdomen, siue per dorsum nutrimentum capiat.

Cur porca plurimos fœtus pariat.

Addo hoc etiam, arterias vmbilicales multò viciniores esse insertioni suæ, si in dorso ingressum nanciscantur, ad *Iliacas* nimirum arterias constitutæ: cum per lumbos & dorsum descendat arteriæ Aortæ truncus, quàm si ventrem pertundant. Cum enim si per abdomen introeant, non rectà ab Vmbilici regione in dorsum eas ferri conueniat, ne intestinis, ac Mesaræo impedimentum concitent, ideò necesse fuit, vtramq. arteriam, ad vesicæ latera glutinari, propagari, & ad *Os sacrum*, vbi descendentis arteriæ magnæ truncus, propinquare: hac ratione enim arteriæ hæ nec nimis pendulæ, nec minùs tutæ incedunt. Cum inquam, tot adminiculis Natura indigeat, vt arteriæ hæ securiùs ab abdomine ad dorsum perueniant; per compendium potiùs, & ex consilio atque de industria egisse censeri poterit, si ibi ingressum molita est, vbi citra ambages viam insertionis suæ inuenit immediatam.

Artéricę vmbilicales per dorsũ ingredientes viciniores sunt suæ insertioni.

Vena autem nutricula, etiamsi intra gyros intestinorum inserta, in ligamentum postea degeneret, eorundem tamen anfractibus haudquidquam

obstat,

obstat, cum neque in ventre sita eosdem impediat, & Hepatis cauæ parti dorso obuolutæ, in hoc Apro rectè infigatur, illudque non aliter suspensum teneat, quàm in nostratibus vsuuenire solet. Atque hæc fusius forsan alicui à me deducta fuisse videbuntur, sed rei nouitas, ordinis peruersitas, & anatomes necessitas, maiorem quoque lucem desiderabant. Verùm non omnia simul & semel.

Nec absurdum adeò venam nutriculam in dorso ingredi.

Hoc autem speculatione philosophicà & anatomicà dignissimum censeo, quòd nisi exiguo post mortem tempore, animali huic vmbilicus excindatur, tam tetro carnes fœtore corripiantur, vt nares etiam, nedum os illas longè horreant & abominentur. Ego hìc mei imbecillitatem ingenij ingenuè profiteor, & quid certi de hac re statuam, in ambiguo versor. Nisi alicui hoc arrideat, fœtorem illum per vrinaculum à Vesica ad vmbilicum tendens, seu *Vrachon* vas dictum, erumpere, & viciniæ implantari: quod animal hoc pessimi forsitan odoris vrinam habeat, cuius vapor in mortuo retentus, nec vt in viuentibus fieri solet, in auras à calore diffiatus, integram carnis massam, per partem post partem, vt dici solet, inficere queat. Vrinæ enim quorundam animalium tam horrendum fœtent, vt à nemine tolerari possint. Et quod mirum est, si quid semel imbuerint, id tincturam eandem radicitus impressam seruat. Cõtigit mihi tegumentum cuiusdam libelli à *Felis* semel vrina cõspurcari, quod licet abluissem sæpius, odoris optimi aromatis conspersissem, aeri diutissimè exposuissem, imò plures post annos albà Chartà Pergamenà cooperiri iussissem, nihil tamen egi: tam pertinaciter virus illud inhæsit, vt à reliquis planè libris is separandus mihi postea fuerit. Hoc autem salis *Ammoniaci*, qui vrinæ inest, fœtori est adscribendum, quem qui experiri volet, hic salem & calcem vinam in puluerem redacta absque igne, & absque aqua, quod supra quoque monui, misceat, & eo ipso temporis momento puluerem qualibet latrinà fœtentiorem experietur.

Cur, nisi post mortem huic Apro vmbilicus subitò excindatur, tam horrendè carnes fœteant.

Sed & fors etiam ad hunc vmbilicum componendum ex intestinis portio quædam deriuatur: quod licet monstrosum sit, in hominibus tamen subindè quoque accidisse Medicorum obseruationibus docemur. Simile quid *Benivenius* 6. de abditis refert: puerum octimestrem se curasse, cuius vmbilicus digitis quatuor excreuerat ad penis similitudinem, ex quo subinde spiritus erumpebat: vnde medici iudicabant, intestini inde portionem enatam fuisse. *Benivenius* carnem eam vinciens, ac singulis diebus arctiùs deligans, stringensque, non prius destitit, quam præmortuam partem feliciter abstulisset, illàque puerum excrescentià liberasset.

Prima causa huius potest esse vrinaculum, seu Viachos.

Vrinæ quorundam animalium pessimè olent, & vnde hoc fiat.

Secunda causa forsan à portione intestini ad vmbilicum deducta.

Parem ac geminam ferme historiam pauculos ante dies ad me perscripsit *Pet. Paulus Calorus* doctis. *Tiferni Tyberini*, quod nunc *Ciuitatem Castelli* dicunt, non autem *Tiferni Metaurensis*, quod vulgo nunc appellatur S. *Angelo in vado*, Medicus, cuius arctiorem mihi amicitiam conciliauit *Carolus Gratianus* ex primaria nobilitate eiusdem vrbis, vir & morum iucunditate, & agendorum negotiorum dexteritate *Romæ* plurimis carissimus (à quo nec filius eius *Pallas* degenerat) *Ant. Mariæ Gratiani Episcopi* olim *Amerini*, scriptis clarissimi Nepos. Is igitur *Calorus* adstipulante *Gratiano*, literis referebat, Mense Maio anni 1625. Nobili cuidam *Tiferuatium*, natum esse filium, cum excrescentia carnea quadam

Petri Pauli Calori Medici Tiphernatiũ doctiss. obseruatio, de intestini portione ad vmbilicum delapsa.

Ant. Maria, Carolus, & Pallas Gratiani.

dam ad vmbilicum sitâ, quæ intestini recti extremitatem probè æmulabatur?

Puer hic prima die per anum, intestinorum excrementa in vtero collecta, secundo verò per vmbilicum tantummodo reddidit. Fuerunt qui hunc minimè vitalem prædicerent: cum, quia rupta, lacerataq. ea in regione intestina existimarent: tum, quòd stylo ferreo podicis foramen tentatum, vltra trium digitorum transuersorum spatium, penetrationem non admitteret. *Calorus* tamen ad curam vocatus, diuersum sensit, sibique videri dixit, Naturam hìc luxuriasse, & aliud *intestinum rectum* ad vmbilicum direxisse. Primò, quoniam ventris crepitus (sit venia verbis, & auribus honor) præter fæces, ex vmbilico prodirent: deinde, quia puer nec doloris indicia vlla præberet, nec ventrem tumidum haberet, quæ in intestinorum laceratione adesse signa debebant: postremò, quia nec mater in partu quicquam præter solitum passa fuisset. Quare se iudicare, vbi excrescentia illa paulisper consumeretur, ductum hunc prorsus obliteratum iri, & per locum à Natura retrimentis destinatum, eadem deijcienda fore. Voluit igitur, vt arctè fasciolà sericeà, omnis illa vmbilici prominentia stringeretur, eaque ignito ferro inureretur, id quod felici cum successu peractum fuit. Post aliquot enim à natiuitate dies, puellus hic, absque eo, quòd intestini recti occlusio interior vllo instrumento chirurgico aperiretur, per idem, veluti naturæ consuetum locum, fæces deposuit, lac semper alacriter suxit, nutritus feliciter fuit, hodieque cum annum ferme post natalem suum diem compleuerit, viuit valetque, obliteratâ illâ omninò excrescentiâ. Hæc ex *Calori* datis ad me literis excerpta, Medicorum filijs proponere libuit.

Hîlarij hâius progressus ac felix exitus.

Mihi tamen magis persuadetur, virulentum illum vaporem, Apri carnem contaminantem ex vrinaculo potiùs exhalare. Cui enim vsui in omnibus prorsus *Apris* illis *Americanis*, intestini portiuncula ad vmbilicum annecteretur, cum neque intra vterum alui excrementa (quod tamen vesica præstat) neque extra eundem, per hunc meatum excernantur? Hoc autem vt credam, alijsque persuadeam, mouent me, quæ apud *Ioannem Lerium* in Nauigatione Brasilienſi lego cap. 9. vbi de fætido quodam animali *Sarigoy* appellato loquitur, *quod ob fœtorem*, inquit, *à Barbaris non comeditur. Nos autem hoc comedimus, extractis prius renibus, vnde fœtor ille manabat*. Ecce vt renes per quos veluti vrina destillat, omnem similiter animalis huius carnem putore imbuere possint, quod & in nostro *Apro* contingere potest. Ceterùm benignus lector non hoc solummodo miraculum Naturæ suspiciat, plura suo loco sequentur in alijs *America* animantibus, quæ in summum nos stuporem rapient. Notat enim idem *Lerius* eodem loco, nullas in quadrupedum genere animantes, figurâ nostratibus omnino similes in toto Brasilienſi orbe reperiri. Neque solere *Tonoupinambaultios* ex istis aliquas, nisi perquam raro cicuratas domi educare. Atque de Apro Mexicano hæc satis.

Probabile esse fœtorem hunc vmbilici ex vase Vracho prouenire.

Locus nunc exposceret, vt de nostri quoque orbis Apris, Suibusq. mitibus, aliquid produceremus. Verùm hæc abundantissimè *Aldrouandus* vel *Dempsterus* potius collegit, qui adiri potest. Non possum mihi tamen temperare, quin de *dentibus* saltem aliqua ex scriptoribus delibem, cum hos præsertim minaces

Postremo loco de dentibus aliquid dicendum.

& emi-

& eminentes in *Americano* hoc noſtro abeſſe dixerimus, vt vtriuſque animalis probè magis differentia pateſcat.

Et imprimis quidem ex *Ariſt.* Hiſt. anim. cap. 5. *Elephantes habent dentes deorſum vergentes, qui proni deuiant.* His omnino contrario ſum ſitu poſiti Aprini, cum in exerti tam ſuperioris quàm inferioris maxillæ, quatuor planè ſurſum vergant. Propter hos pugnaciſſimum dicitur animal, ac canibus maximè formidandum, quibus etiam ne lædantur, grauiterq. vulnerentur, lorica & Millum, à venatoribus induitur, adaptariq. ſolent. *Aprum, priuſquam in aliquem impetum faciat, dentes exacuere ferunt. Cui rei teſtimonio eſt Homerus cum ait, Album acuens dentem.* Ælianus lib. 5. cap. 10. Et *Gyllius* apud eundem ex *Oppiano* lib. 3. de venatione. *Cum ad terram procumbit*, ait, *canibus & multis haſtis debilitatus, dentem illius inflammata anhelitu tantopere igneſcere dicunt, vt ſi quis de ſeruice ſetam detractam ad eiuſdem etiam inſpirantis dentem admouerit, candens in orbem contrahatur, & aduratur, ac ſi eo dente canes inſectantes attigerit, ſtatim ignita veſtigia pelli ipſorum imprimantur.* Atque hinc eſt, niſi fallor, quod antiquitus eodem modo locoq. fulmine afflatas, & Apri dente ſauciatos haberent. Hinc *Venus* apud *Ouidium* 10. Metamorphoſeos.

Fulmen habent acres in aduncis dentibus Apri,
Inuiſumque mihi genus eſt.

Nec ſine ratione, ſi fabulis fides eſſet habenda: cum *Adonis* tantoperè, ob præcellentem formoſitatem, à *Venere* adamatus *Apri* dente ſub inguine percuſſus, interierit, qui in ſui poſtmodum nominis florem commutatus, hodieque *Flos Adonidis*, herbula illa Chamæmelon facie æmulans floſculo ſuauerubente prædita, à Botanicis appellatur. Quapropter iure merito *Martialis* dixit.

Dente timetur Aper.

Atqui, vtcunque canibus mortem minetur hæc beſtia, quos lethaliter non raro ferit, hoc mihi tamen ab amicis venatoribus relatum memini: viſam ſibi aliquando ſilueſtrem ſcropham, à pluribus canibus in ventre ſauciatam, ex quo inteſtina longo tractu prolapſa in terram decidiſſent, quibus alius canis mordacem interim dentem intuliſſet, eorumque vnam portionem illum ipſa partim cum canibus luctaretur, partim curſu ſibi conſuleret, deuoraſſe. Eſt enim inter *Canes & Apros* irreconciliabile odium, quod nullo in Ceruos, Lupos, Vulpes, aut alias feras illi tam infenſè exercent.

Ariſtoteles citatò iam libro cap. 3. *Maribus dentes*, inquit, *plures quam feminis, vt in genere ouium, ſuum, caprarum patet.* Quæ duo à me loco perpendentur. Hoc tamen nec à me, nec à multo ante me, quàm maribus minores dentes, illos præcipuè quatuor, qui foras exeruntur, reperiri. Ego inter *Sceleta* mea Scrophæ agreſtis caput probè perpolitum teneo, in quo præter dictos iam quatuor exertos, ſurſum vergentes, aduncos, atque intùs haudquaquam ſolidos dentes, hos quoque numero. In maxilla inferiore inciſores quatuor prælongi, & duo laterales dimidio breuiores, ſeptemque in vtrolibet latere molares proſtant. In ſuperiore verò, non niſi quatuor inciſores, molares verò in vtroque latere octo, ſerrati omnes, & pectinatim inferioribus molaribus reſpondentes, viſuntur. Erunt igitur dentes omnes ſimul ſumpti, quadraginta quatuor.

Elephantorum dentes contrario ſitu poſiti.

Fulminei antiquitus Apri dentes dicebãtur.

Canum & Aprorum ſummum eſt odium.

Minores ſunt in fœminis dentes quam in maribus.

Quot dentes in Sue ſilueſtri numerentur.

Digitized by

Animam sui pro sale datam ait Cicero, & Chrysippus

quatuor. His voracissimum hoc animal molæ instar omnia alimenta atterit, vt pinguescat, & humano generi non prolificum modò, sed nutritiuum maxime existit. Hinc rectè *Gyllius* apud *Ælianum*: *Sus, inquit Cicero, quid habet præter escam, cui quidem ne putresceret, animam ipsam pro sale datam dicit esse Chrysippus: quâ pecude, quod erat ad vescendum hominibus aptu, nihil genuit natura facundius.*

Galenus & Plinius quę alimẽta & medicamẽta ex porcis petantur, describut.

Quam autem salubris sit porcina caro, *Galenus*, &, quæ inde medicamenta peti possint, *Plinius* consulantur, ne pleraque transcribere videamur, & vt penso nostro, quod in pluribus adhuc Americanis nobis animalibus restat, satisfaciamus.

PELON ICHIATL OQVITLI

Ouis Peruana.

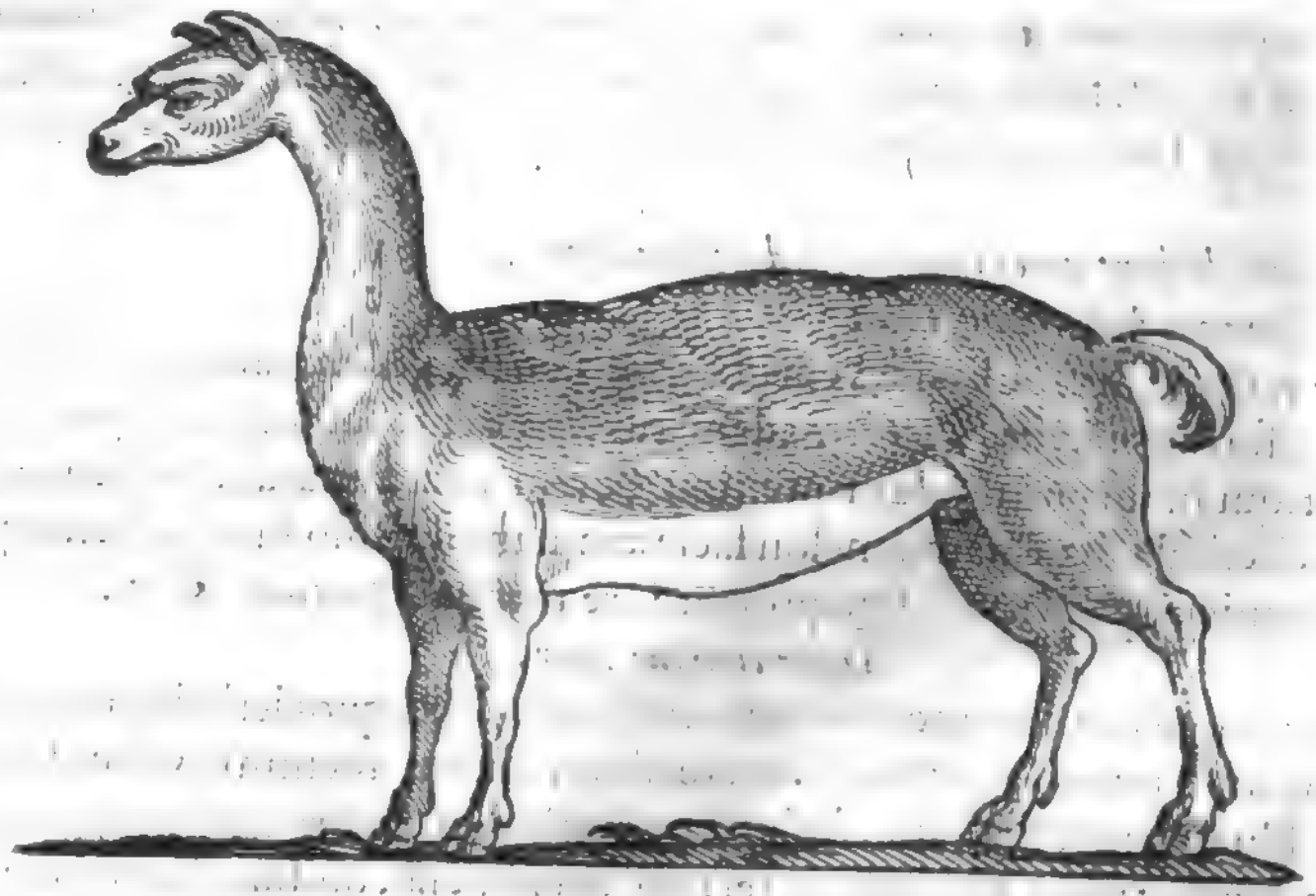

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

EXPRESSA hæc ouis Peruanæ Icon, picturam satis bene imitatur, nisi quòd collum hic paulo elongatius, & productius sculpi debuisset, ad Camelorum similitudinem. Caput equinum propemodum videtur. Aures erectas antrorsum porrigit. Totius color corporis subflauus est, magis tamen in ventre albicat. A capite ad caudam per dorsi spinam linea nigra ducitur. Collum nigricantibus similiter maculis variat. Cauda breuis subfusca, & fæmora versus falcata, atque recurua est. Pili non crispi vt ouilli, vel lanæ similes, verùm equini potius, ac plani, & veluti ex pictura conijcere licet, molles ac delicati. Pedes bisulci, vngulæ nigrescunt.

SCHO-

SCHOLIA EIVSDEM.

HVnc priusquam Commentarium aulpicer, visum fuit *F. Gregorij de Boliuar*, exactissimam animalis huius descriptionem & historiam, quam mihi ad *Americanos* denuo abiturienti, reliquit, præponere: quæ ex Hispanico in sermonem latinum versa, ita habet.

F Greg de Boliuar Authori hanc Ouis huius descriptionem communicauit.

Aries, siue *Ouis Peruana*, animal est, quod maiore ex parte, in *Regno Peru*, veluti in proqria, ac naturali sua terra, suoque magis temperamento conueniente, ac vera patria, nascitur. Conducuntur hæ oues ad alias quoque regiones, vt est *Noua Hispania*: sed curiositatis magis, quàm gratiâ vtilitatis. Verùm in *Peruano Regno* omnibusq. eius prouincijs, quæ quatuor milliariorum millium includunt spatium, à *Potosi* ad *Caracas* vsque, numerus prorsus excedens, & infinita ferè eiusmodi animalium multitudo inuenitur, adeò vt 4000000. siue quatuor milliones, vt dicitur, singulis annis absumantur: & ita paulatim numerus vsque ad Ciuitatem *Cusco* in pluribus prouincijs, quæ includunt spatium quadrigentorum & quinquaginta milliariorum, gradatim decrescit vsque ad *Caracas*.

Locus.

Numerus maximus.

Animal hoc vtilissimum tam indigenis, quàm aduenis existit. Incolæ enim omnes suas prope opes ex hoc solo lucrantur. *Hispani* verò breui temporis interuallo, adeò huius operâ ditescunt, vt in *Hispanias* inde locupletissimi redeant. Quia præterquam quod esui sit valde commodum, omnis etiam generis merces ex vno in alterum locum transportat. Imponitur autem ipsi communiter centum & quinquaginta librarum, quarum quælibet sedecim pendet vncias, onus: & quod robustius paulo est, ducentas ac quinquaginta ferre non recusat.

Vtilitas huius.

Quantum oneris portet.

Singulis diebus decem milliariorum iter absoluunt, idque ad quinque dies hæ oues continuant, quarto enim vel quinto die plerunque quiescunt, & sic itinera etiam longiora ad quingenta milliaria perficere solent. Firmo ac securo admodum, passu incedunt, ita vt haud necesse sit, sarcinas diligentius ipsis alligare, quando præsertim iam bene cicuratæ fuerunt. Occupantur maximè in trãsportandis mineralibus, precipuè verò ex *Monte Potosi Oppidi Imperialis*, vbi continuò trecenta millia horum animalium vecturæ adhibentur, vt ex monte illo infectum argentum, siue venas metallicas argentiferas, ad illos artifices conuehant, qui argentum à petris ac fæcibus separant. Reuehunt postmodum ad eundem montem commeatum, & alimenta, pro eorum qui fodinis præsunt, & operam suam ibi insumunt, sustentatione.

Quantum itineris conficiant.

Securè incedunt.

In mineris portandis valde occupantur.

Hæ Oues post tertium ætatis annum portare valent, & ad duodecimum vsq. perseuerant, quo exacto, iam senio confectæ moriuntur. Est hæc bestia valde pituitosa, cicur, domestica, & ad Indorum naturam seu consuetudinẽ maximè accommodata. Quando iter conficit, eique alicubi mora diutula stando transigenda est; tum cautissimè genua demittit, tenditurque corpore suo ad terram deorsum directè secundum longitudinem, ne ipsi quod portat onus, de dorso decidat, non secus planè, atque Cameli facere consueuerunt. Quod si sibilo

Quanto tẽpore laborare possint.

Cicur est valdè hæc bestia.

Camelum in decumbendo imitatur.

à suo ductore moueatur, erigit se in pedes statim, suumque decenter iter per agit, nec in alterutrum magis latus declinat. Comedit autem modò hìc, modò illic, vtcunque & vbicunque potest. Noctu verò nunquam comedit, maxima licet fame conficiatur, sed solum illud quod interdiu dentibus rudi tē commolitum ingessit, nocte ruminat. Dormit directè, reflexis tamen pedibus.

Noctu nūquam etiā in summa fame comedit.

Plurimum hæ pecudes laborando sufferunt: si quando vltra modum fatigantur, oneri succumbunt, nec ratio vlla, quò resurgant, compellendæ eas reperitur, etiamsi percutiantur, vel ipsis testiculi, quod vltimum est remedium, comprimantur. Vt aliquando propter colli longitudinem, ex vtroque latere caput tertæ illidant, nec cessent priùs, quàm foras ipsis oculi, ac cerebrum erumpant, atque ita miserè moriantur.

Patientes sunt in laborando.

Pertinacissimè aliquā do succumbunt oneri.

Non habent, quibus se defendant alia arma, quam sputum, quo sibi vicinos conspuunt, quod etiā *Camelus* facit, cui, auribus & dorso exceptis, ouis hæc valde est similis, nisi quod lanam hæc habet & circa ventrem quidem longiorem, vnde aliquando ad dimidiæ vlnæ longitudinem, ex vtro atque altero latere dependet. Sunt hæ in colore similes nostratibus ouibus, albi, nigri, pardi, vel ex omnibus mixti, quæ vltimi coloris oues, vocantur ab incolis *Moramoro*.

Spuunt in vicinos.

Lanarum color.

Longitudo ipsarum octo palmorum, siue spithamarum (quæ Romanis *Canna* est mensura) excedit, altitudo ad quinque vel sex palmos ascendit. Collum solum quinque in aliquibus est spithamarum. Caput habent bene figuratum, oculos magnos, os aliquantulum eminens seu longum, labra crassa, inferius autem nonnihil pendulum. Dentes solummodo in parte inferiore, anteriores nempe seu incisorij adsunt, quibus superior caret maxilla, in qua soli sunt molares, quibus & sui in inferiore respondent. In hac inferiore duo præterea, in vtroque latere singuli nimirum, acutiores & longiores. Aures medij palmi longitudine rostrum versus porrectas gerūt, quas ad auditum facillimè mobiles habent. Pedes ad vaccæ pedum formam sunt. Cauda est lōgitudine vnius palmi erecta parumper, pauxillum lanæ obtinēs. Stercus, caprinum æmulatur. Genitale masculum tenue est, & recuruum, posteriores pedes versus declinās, ita vt inter fæmora meiendo, eodem loco, quo fæces cadunt, vrinā profundat. Est autem luxuriosum valde, & turpius in exercendo Venereo actu, quam vllum Mundi animal. Fœmina enim vuluam habet nimis paruam, quę in terra iacens ita se componit, vt mas illi superuenire queat, qui tunc temporis gemitus speciē maximè vociferatur, nec aliud tūc quasi fit, quàm quod vnū alterū conspuat, & non rarò diem integrum consumant, antequam actum ipsum Venereum incipiant, & absoluant. Ita necesse sæpe est, vt pastor siue curator earum, ipsa ad inuicem accommodet, & adaptet, si modò velit, vt pecudes se suæ multiplicent. Pariunt postea nostratium more.

Longitudo & alsitudo ipsarum.

Collum.

Caput.

Dentes.

Aures.

Pedes.

Cauda.

Genitale.

Luxuriosum est animal sed difficulter coit.

Species harum duæ sunt. Debiles aliquæ. Fortes alteræ.

Sunt autem harum duæ species, & cuilibet speciei sua denuo differentia. Primum genus seu species illa est, de qua modò diximus, & in hac aliquæ collum habent ac pedes subtilia, & infirmarum virium, vt sic non nisi pro lanæ & victus quotidiani gratia educentur. Aliæ sunt paruæ & pygmææ, & curtos quidem pedes obtinentes, sed fortes interim, vt quæ ad portanda omnia domui necessaria onera, prout est aqua, frumentum &c. adhibentur.

Sunt

Sunt hæ ita robuſtæ, vt quælibet harum pondus ferre poſſit ducentarum & quinquaginta mercatoriarum librarum. Aliam ſpeciē vocant incolæ *Pacos*, quę non ſunt ita corpulentæ, vt iam dictæ. Hæ minores omnes corporis partes, caput præſertim, ac aures, habent, & exigui ob id roboris: nunquam ſe onerari permittunt, niſi harum aliquæ iuxta onerarias educentur, & paulatim ferre aſſuefcant, quæ cibum poſtmodum ac veſtimenta *Indorum* portant, quando hi ad Campos proficiſcuntur. Ita lanâ abundant, vt in ſolo collo, ac capite plus eius ſingulæ habeant, quàm tota noſtra Ouis, & maximam eius proinde copiam ex toto corpore *Indi* detondent. Sunt aliquæ ita nigræ, vt ex ſola lana, nullo adhibito alio artificiali colore, pannum conficiant, qui cum aterrimo quouis ſerico comparari facilè poſſit. Aliæ ſunt alterius coloris, vt pardi, albi, nigri diluti, ſubruffi & ſimilium colorum, vt apud nos quoque videre licet: eſtque ipſarum lana ita mollis, ſubtilis, tenuis ac delicata, vt ex hac pretioſiſſimi parentur panni, ex quibus aulæa, ſiue periſtromata, ſtragulæ, quibus lecti, menſæ & animalia inſternuntur, ac veſtimenta demum varia concinnantur, ſerico bombycino haudquidquam cedentia. Diutius quoque, quam vlla lanea alia ac ſericea ſupellex, durant. Quin ex hac lana panni quoque texuntur, qui Damaſcenos noſtros & vndulatos imitantur, & qui floridum ſuum colorem, poſt centeſimum etiam annum adhuc conſeruant.

Alia ſpecies Pacos dicta.

Lana maximè abundant.

Lanarum color & vtilitas.

Vera pannificia ex eiuſmodi lana.

Solent hę *Indi* delicatiores, quam reliquę, pro cibis æſtimari. Quamuis vtręq. ſolitum & quotidianum ipſis alimentum præbeant. *Bezoardici* lapilli ſpeciem in ſe procreant, verùm parui admodum, & vllius vix efficaciæ, aut æſtimationis. Plerumq. vnum pro vice fœtum edunt, rarò gemellos. Proles vbi nata eſt, ſubitò matrem ſequitur. Vbera tantùm duo habent, & perpuſilla. Complexionis ſunt pituitoſæ, & propterea quò magis regiones ad frigidum cęlum tendunt, eò magis generatio earum multiplicatur: peiùs ſe habent in calidioribus prouincijs, quia ſtatim moriuntur ex pruriginoſa, & combuſti ſanguinis quadam ſcabie. Quinimo in propria ſua patria, infirmitate hac, ſcabie videlicet, perſæpe vexantur, in qua curanda *Indi* maximam curam adhibent, ex ſulphure & pinguedine mixto linimento, eas inungendo.

In cibis.

Bezoar ex his.

Vnum fœtum ferunt pro vice.

Bina vbera:

Cōplexionis ſunt pituitoſæ.

Scabie laborant.

Opportunè maximè hic accidit, vt poſt *Taurum* & *Suem* de *Oue* nunc quoque tractatio ſuſcipiatur. Hæc tria enim animalia ſunt, quæ celebratiſſima antiquis illa *Suouetaurilia*, ſiue *Solitaurilia* conſtituebant. Horum cumprimis *Romane* conditor hiſtoriæ *Liuius* lib. 1. in geſtis *Serui*, meminit, qui Rex cenſum *Populi Rom.* tanto futuro Imperio, rem primus inſtituit ſaluberrimam. *Cenſu autem perfecto*, inquit ibidem Liuius, *quem maturauerat metu legis de incenſis latæ, cum vinculorum minis, mortiſq. edixit, vt omnes Ciues Romani, equites, peditesq. in ſuis quiſq. centurijs in campo Martio prima luce adeſſent, ibi inſtructum exercitum omnem, ſue, oue, taurilibus luſtrauit, idque conditum luſtrum appellatum, quia in cenſendo finis factus eſt.* Et cum hìc cenſus populi, quinto quoq. exacto anno fieret, ac luſtrum, ſiue expiatio illa nouaretur: ſic pro quinquennali tempore, quod erat Græcis *Olympias*, *Luſtrum* dici *Latinis* cæpit. Peracta autem fuit illa luſtratio in *Campo Martio*, & forſan hac ipſa, quà ego nũc habito VRBIS regione, ad *Agrippæ Pantheon*. Erat enim, vt apud eundem diſcere *Liuium* licet lib. 2. *Ager Tarquiniorum, qui inter*

Huiuſq. hiſtoria Fo Gregorij.

Suouetaurilia à Sue, oue & Tauro dicta.

Cenſus Romanus quando inſtitutus.

Luſtrum cur ſignificet quinquennium.

Vbi fuerit campus Martius.

VRBEM ac Tyberim fuit consecratus Marti, Martius deinde Campus dictus. Ex quo liquet, quicquid inter *Capitolium & Tyberim* interiacet, *Campum* fuisse *Martium*. Nam *Vrbs* prima ad *Capitolium* finiebatur. Ne quis forsan existimet *Campum Martium* solummodo illum censeri, qui fluminis vicinior, hodieque quasi solus id nominis apud *Romanos* nostros adeptus est.

Marti tria dicta animalia immolabãtur.

Veruſtiſſimum autem inſtitutum fuiſſe, *Marti* dicta hæc tria animalia immolari, ex *M. Catone* ſummo antiquæ *Romæ* Imperatore, Senatore & Oratore, *de re ruſtica* doceri poſſumus, cuius me verba, quò priſcam magis redolent latinitatem, eò delectant magis: quæ Lectori etiam grata fore exiſtimo, ideoq. ſubiungo. *Agrum luſtrare ſic oportet imperans Solitaurilia* (ſiue Suouetaurilia) *circumagi cum diuis volentibus. Sic dicito. Mars pater, te precor, quæſoque, vti ſies volens propitius mihi, domo, familiæque noſtræ, quoius rei ergo agrum, terram, fundumque meum, ſolitaurilia circumagi iuſſi, vti ſis morbos viſos, inuiſoſque viduertatem, vaſtitudinemque, calamitates, intemperieſque prohibeſſis, defendas, auerruncesque: vineta, tu fruges, frumenta vtique, virgultaque grandire, beneque euenire ſinas, paſtores, pecuaque ſalua ſeruaſſis, duiſque bonam ſalutem, valetudinemque mihi, domui, familiæque noſtræ.* Et paulo poſt, *vbi porcum*, inquit, *immolabis, agnum, vitulumque.* Plura de *Suouetaurilibus, Soli & Sollitaurilibus* reperies apud *Dionyſ. Halicarnaſ. Cornelium Tacitum, Quintilianum, Feſtum, Aſconium Pedianum*, & alios, qui etymi etiam rationem, quam hìc lubens relinquo, afferunt.

Verba Catonis de hac re.

Qui de ſolitauribus ſcripſerint.

An hoſtiæ antiquæ gratæ an inimicæ falſis ſuis Dijs fuerint.

An verò hæc tria animalia *Marti* accepta, an inimica fuerint, quod de ſimilibus hoſtijs dubitare licet, non eſt longioris indaginis hic locus. Supra certè ex *Labeonis* mente apud *Macrobium*, *Sus* Terræ videbatur ideò oblata, quia ſegetem, quam *Ceres* mortalibus tribuit, porca depaſta eſſet: ideoque inuiſa potiùs Deæ, quàm grata fuiſſe, aſſerebatur. Quare in Metamorphoſi *Ouidio prima putatur*

Hoſtia Sus meruiſſe mori, quia ſemina pando
Eruerit roſtro, ſpemque interceperit anni.

Quid ouis meruerit vt hoſtia fieret.

At *Goropius* meus lib. 5. *Gallicorum*: *Egregium verò*, ait, *epulum Cereri apponunt, qui inimicum animal apponunt. Idem faciunt videlicet, ſi Iudæo ad conuiuium vocato, ſolam ſuillam dent comedendam.* Ne verò & pacatiſſimæ *Oui* deeſſet, quam culpam affingerent, vt ad ſacrificium raperetur *Ouidio* 1. Faſtor, *Verbenas carpſiſſe dicitur.*

Pauit ouis pratum, verbenaſq. improba carpſit,
Quas pia Dijs ruris ferre ſolebat anus.

Improbatur hæc opinio.

Aſt mihi hoſtiæ gratæ ſemper, puræ, ſinceræ & immaculatæ eſſe debere viſæ fuerunt. Et propterea à *M. Varrone* de Re ruſt. cap. 11. porculi non niſi decimo iam die mundiores facti, ſacrificio adhibebantur, & ob id *Puri, ſinceri & Sacres* appellabantur. Qui etiam loci Plautini in *Menæchme* meminit, cuius facetiſſimi Poetæ hæc verba ſunt.

Adoleſcens quibus hìc pretijs porci veneunt
Sacres, ſinceri? nummos eos à me accipe,
Iube te piari de mea pecunia,
Nam ego quidem inſanum eſſe te certò ſcio,

Qui

Qui mihi molestus homini ignoto.

Sic *oues* in sacrificijs *lecta* vocabantur, vt *Virgilius*

Mactant lectas de more bidentes.

Hostiæ nõ debent esse inuisæ.

Porci etiam *eximij* epitheton merebantur, quòd præstantiores ex armentis eximerentur, & *Boues egregij*, quòd è grege seligerentur. Et quis nescit hostias acceptas, & minimè inuisas esse debere, & cum ijs, quibus offeruntur, similitudinem aliquam & congruentiam habere? Hoc apud *Aldrouandum Dempsterus* quoque obseruauit, cum cæderentur *Boues forda*, ideſt, prægnantes in Curijs 17. Cal. Maias, *Telluri*, ipsa similitudine placituræ, vt annus proueniret fæcundior: Terra enim hoc tempore grauida quoque conspicitur. *Fordicalia*, & *Fordicalia* vocabantur istiusmodi sacrificia: & *Hordicalia*, quia *Vacca* prægnans *Varroni Horda* dicebatur. *Ouid.* 4. Fast. hæc habet.

Nunc grauidum pecus est, grauidæ quoque semina terræ,
Telluri plena victima plena datur.

Et veris principio, propter pabuli præstantiam, pinguissimi quoque agni immolabantur, vt videre est 1. Georg. *Tibullus* eò alludit 3. Eleg. 1.

Agna cadet vobis, quam circum rustica pubes
Clamet Io messes, & bona vina date.

Quę in hostijs gratis requirebãtur.

Vtque acceptiores victimæ essent, non claudæ solummodo, morbosæ atque vitiosæ excludebantur, sed floribus insuper coronabantur, & cornua auro inducebantur. Sic DEVS *Opt. Max.* apud *Hebræos* offerri sibi iussit meliora, pulchriora, & robustiora holocausta: *Et odoratus est odorem suauitatis*. E diuerso Gentiles etiam *Plutoni* suo nigram pecudem dedicabant, vt *Tibullus* habet:

Interea nigras pecudes promittite Diti.

Ouis olim paci offerebatur.

Ita *Terræ* etiam aliquando ceu nigræ, *nigram*: & *Soli album pecudem* offerebant, & *Neptuno Arietem* ad collaudandam maris placiditatem. Quæ causa fuerit, credo, vt apud *Aristophanem Paci* victima *Ouis* fieret. Hanc quoniam *Pacem* tam obnixis nunc precibus *Orbis Christianus* vniuersus exoptat, & profusis à DEO lachrimis implorat, concedat illam nobis *Ouis* illa purissima, & immaculata *Hostia DEO Patri* in Cruce pro peccatis olim nostris oblata, de qua *D. Ioannes Baptista*; *Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi*. Ad hoc sacrificium quæcunq. priscorum oblationes non referebantur, ex vanæ, mendaces, idolomania plenæ, ad mortem, & non ad vitam comparatæ erant.

Hãc nobis desideratissimam immaculatus Agnus Christus Iesus largiatur.

Ouium esus, & vsus tam antiquus est, vt *Varro* de re rust. putauerit has ex feris primas fuisse, ab hominibus comprehensas ac mansuefactas. Hic enim lib. 2. cap. 1. inquit, *summum gradum fuisse naturalem, cum viuerent homines ex ijs rebus, quæ inuiolatâ vtro ferret terra, ex hac vita in secundam descendisse pastoritiam, e feris atque agrestibus, vt ex arboribus ac virgultis decerpendo glandem, arbutum, mora, pomaque colligerent ad vsum: sic ex animalibus, cum propter eandem vtilitatem, quæ possent siluestria deprehenderent, & concluderent ac mansuescerent. In queis primum non sine causa putant oues assumptas, & propter vtilitatem & propter placiditatem: maximè enim hæ naturâ quietæ, & aptissimæ ad vitam hominum. Ad cibum enim lac & caseum adhibitum: ad corpus vestitum, & pelles attulerunt. Tertio denique gradu, à vita pastorali ad agriculturam descenderunt.*

Pastoritiã studium ab ouibus captum esse.

Digitized by Google

Huius causa & animalis placiditas & vtilitas fuit.

Et quid ni hoc factum existimemus? cum Oues ferarum omnium (feras autem has quoque exstitisse grauissimi scriptis prodiderunt authores) placidissimæ sint, ac quietissimæ, & facillimà curà mansuescant. *Ælianus* profectò libro 6. cap. 35. *Omnium maximè animalium oues ad parendum faciles sunt*, inquit, *Etenim ad verba pastoribus obediunt, & canibus obtemperant, & Capras sequuntur, simul & inter se amant. Luporum insidijs minus idcirco patent, quòd non ita separatim à reliquis errant, quemadmodum singulæ Capræ à gregibus suis segregantur.*

Vtilitatem autem pastoribus suis maximam viuentes, dum lanam præbent, & varia lactis opera ministrant, & plurimam in cibis quoque occisæ afferunt. Non ignoro tamen nonneminem vix agninam carnem commendare, ex hoc Horatij loco lib. epist. 1. epist. 15.

An caro agnina olim fuerit in pretio.

Patinas cænabat omasi.
Vilis & agnini.

Fuisse tamen *Agninum caput* inter gulæ cupedias, ab *Athenæo* olim repositum, & à *Plauto exta agnina*, veteribus in delitijs habita esse obseruatum, *Aldrouandus* refert, Plautinis his in *Pseudolo* verbis.

Pseudole arcesse hostias;
Victimas, lanios, vt ego huic sacrificem summo Ioui:
Nam hic mihi nunc est multo potior Iuppiter, quam Iuppiter.
BA. Nolo victimas, agninis me extis placari volo.
C. Propera, quid stas? accerse agnos, audin', quid ait Iuppiter.

Caro veruecina laudatur.

Et nos certè hìc *Romæ* tam ægrotantium nonnullis, conualescentiumq. plerisq. quàm sanorum omnium mensis, *Veruecinas* huic castratorum arietum carnes tam assas quàm elixas non sine palati delectatione apponimus. Qui in *Hispanijs* egerunt, non satis superque mihi hanc carnem, per Antonomasiam *Hispanis Carnero* dictam, ob saporis excellentiam, nutriendi præstantiam, & copiæ animalium horum abundantiam, laudare & deprædicare potuerunt. Vellcuntur enim ibi Thymo, Serpillo, Satureia, Libanotide coronaria, quam Rosmarinum vocant, Cytiso, Lotoq. & alijs aromata propè olentibus herbis & fruticibus, aere quoque gaudent liberiore, quibus omnibus, & carni nimia adimitur humiditas, & odor acquiritur gratissimus, compactior denique substantia ad alendum commodissima roboratur. Tradit autem *Damianus Goes* Eques *Lusitanus*, hac etiam tempestate in *Hispania* regulos multos, quos pastores, inquit, *Hispani* vocant, tricena & quadragena millia ouium possidere. Proximam ab his reor, dignitatem meretur nostra hìc veruecum caro, qui in *Ostiensi* agro, eique finitimo *Portuensi*, consimilibus ferè pascuis laginantur. Inueni enim ad maris illa littora, decimo ab vrbe lapide, ad quæ non semel ante plusculos diuerti annos, vt *Hortum* Pontificium nostrum *Vaticanum*, maritimis inde petitis plantis ornarem, plurimam Rosmarini illius copiam sponte nascentem, in siluulis illis & dumetis campestribus. *Bernardinus Gomesius* quidem lib. 1. *De sale*: vix in vllo alio locorum se suauiores, teneriores, ac pinguiores veruecinas carnes, quàm has Romanas seu Ostienses gustasse affirmauit, quas dotes eisdem præter dictas herbas, ipsi præcipuè sali tribuit. Circumfusi enim sunt hi agri multis paludibus atque Salinis. Salem autem pecori

Hispanica præsertim.

Postea Romana.

maximè

maximè prodeſſe *Plutarchus* & quærit, & prægnantes quæſiti huius rationes deducit.

Reges & Dij gentium paſtores olim habiti.

Non improbabili igitur coniecturà duci quis cum *Varrone* poſſit, ſi aſſerat paſtoritium ſtudium, quod apud Veteres adeò viguit, vt non Reges id modò exercuerint, ſed etiam Deos ſuos immortales *Homerus*, *Apollinem* ſcilicet, *Mercurium*, *Minervam* paſtores fecerit. Et apud *Apollinium Orpheus* Nymphas ἐριούνας, hoc eſt, vt ſcholiaſtes interpretatur, ouium curam gerentes, appellauit. Non errabit igitur, ſi quis inquam, dicat, primos omnium paſtores ouium facilè parabilium pecudum greges ſociare & curare cæpiſſe, ad maiora poſtmodum armenta tranſijſſe.

De Oeibus Peruanis aliorum authorum loca laudantur.

Verùm ad noſtras nunc oues *Peruanas* redeamus. De quibus quid alij etiam Scriptores memoriæ prodiderint, volupe eſt hìc memorare, vt noſtra magis hiſtoria vel dilucidetur, vel ſi aliqua ſe ingerit varietas, dextrè eadem explicetur. Et quoniam non omnes mihi nunc ad manus libri ſunt, ex *Aldrouando*, quæ capite de Ouium loco habet, paucula huc tranſcribam. *In Perù*, inquit, *regione, quod ſit calida, oues ad aſellorum magnitudinem creſcere aſſerit Cardanus in opere* Cardanus. de Rerum Varietate, *longis cruribus, craſſo corpore, capite longo, collo & effigie quaſi Cameli, carne optima, agnorum maximè, caſtratos aratrum ducere, & dorſo ferre ligna, & alia, non clamare nec moleſtos eſſe, colore eſſe albo, nigro & cinereo.* Et *Leuinus Apollonius Gandobruganus Middelburgenſis*, in opere de *Peruuia* regionis inuentione & rebus in ea geſtis, de hiſce ouibus diligenter in hæc verba ſcribit. *Equorum egentiam quanquam imparibus, & ineptis ad bellum viribus, ouium copia ſupplet, quæ equis magnitudine pares, & ceterà formà præter toroſi pectoris ſtruman Camelis perſimiles, quinquaginta ueris pondo ſuſtinent, & virum in terga ſublatum ad aliquod paſſuum millia vehunt. Veſci tamen ſi vrgeantur, ſedentes ore converſo, ringentes fœdo odore conſpurcant. Si onuſtæ ſint, tum humi ſe acclinant, nec indè vllà verberum vehementià ipſis aſinis contumaciores, niſi penitus clitellis exonerentur, propelli poſſunt. Vtile profectò animantium genus, non ad ſupplendam modò abſentiam equorum in ſarcinis, viriſq. vehendis commoditatem, ſed ad alimoniam etiam, & optimi lucri vſum. Lanæ enim tenuitate, longitudineq. & copià facilè noſtras ſuperant, & ipſius carnis ſuaui gratitudine vernecum atque inuenerum noſtratium; delectabilem ſaporem adæquant. Frumento vtuntur, ſed pauciſſimi cibi ſunt; vſque adeo verò exigui potus, vt illo triduo, quatriduoue abſtineant.* Hæc ex *Aldrouando* ſeu *Dempſtero*. Hic *Cardanus* cum *F. Gregorio* noſtro minimè congruit. Exiſtimauit enim is *Peruanas oues* magnitudine aſinis æquales, quod in calidiore degant regione: cùm hic contra referat, perire has oues, ſi ad calida deducantur loca, & vice verſa in frigidioribus non meliùs modò habere, ſed mirè etiam prolificare. Et noſtras ſimiliter oues ait *Ariſt.* 9. Hiſt. animal; frigoris patientiores eſſe, quam ſunt capræ.

Cardanus examinatur.

Idem ſit de de Leuino Apollonio.

Quod autem *Leuinus Apollonius* ſcribit, aſinis illas eſſe contumaciores, & quandam ita facultatem ipſis attribuit, non aberrat. Nam & *Ariſtoteles* iam dicto loco, noſtratibus ouibus amentiam aſſignat, & mores ſtultiſſimos. *Ouile enim genus quadrupedum omnium ineptiſſimum*, dicit, *cum ſæpe ſient oues nec abire vellint, niſi mares à paſtore ducantur, ita enim reliquus grex conſequitur.* Miratus ego mehercle,

Oues Canem pelle arietina vestitũ sequuntur.

mehercle, non semel harum ruditatem cum risu fui, dum laniones, vt quò vellent perducere oues, possent; si arietem, quem illæ sequuntur præeuntem, forsan ad manus non haberent, cani Molosso alicui pellem arietinam induerent, & eundem, tintinnabulo simul e collo suspẽso, præmitterent, quem stultus grex reliquus non aliter atque ductorem solitum arietem, sequebatur. Atque vtinam nos quoque Naturalium nostros duces ac magistros scientiarum, non sæpiuscule pecudum more, vt aliàs monui non quà eundem esset, sed quà itur, improuidè sequeremur. Hæc pecudum stupiditas etiam in prouerbium cessit, dum

Sæpè imus quà itur non quà eundum esset.

Veruccum in patria, crassoq. sub aere natos,

Homines stupidi cur pecudes vocentur.

Dicimus, quibus ingenium non ita perspicax est, sed subtiliore spiritu animali minùs irradiatum, quos itidem minimè emunctæ naris homines appellamus, quòd ouibus nares semper muco quodam diffluant. *Ouis & asinus*, inquit, *Ælianus* lib. 5. cap. 20. *ineptissimis sunt moribus & degeneribus animis*. Non sibi tamen ideò contradicit, cum de Ouibus loquens (vt paulo supra memini) ad parendum eas faciles dixit. Ferocitatem enim tantùm, atrocitatem & vafritiem cæteris fermè communem feris, ab illis remouere, & placidam quandam potiùs simplicitatem, aut stupiditatem inesse, innuere voluit: quæ in comparatione versutiæ & fraudis Vulpium & Luporum manifesta fit, quam imbecillam rationem vocat *Gryllus* apud *Plutarchum*, *Vlyssi* de ingenio bestiarum respondens, & inesse ouibus voluit, si cum Vulpe conferantur. Reliqua quæ *Leuinus* habet, non attingo: cum quilibet facilè perspiciat historicam *F. Gregorij* relationem multo ampliorem esse, & quæ ouium harum naturam magis ac intimiùs rimetur, & ob oculos ponat.

Sopitur alia qua contra dictio Aeliani.

Alia authorum loca pro nostræ historiæ confirmatione.

Non desunt tamen alia authorum testimonia, quæ conclusionis loco hic breuiter interserenda existimo, si quid præsertim habeant, quod nostræ defectum narrationis supplere queat. *Iosephus à Costa* imprimis lib. 4. cap. 41. ait, DEVM paupercularum huic genti, de iumentis simul seu onerarijs bestijs, & cibis atque amictu, in hoc vnico animali prospicere voluisse. Hoc enim *Indi* absque vlla ferme cura, sine victus certè delectu, cum obuio vbique gramine vescatur, nec soleis ferreis calceetur, nec frænis aut ephippijs cingatur, maximaque cum vtilitate vti possunt. Recenset autem duas species seu genera, laniferum vnum, & alterum quodammodo lanis carens, oneribus aptius, ex quo nisi fallor, nostrum in Icone propositum est animal: lana enim vt apparet, exigua ipsi appingitur.

Oues Peruanæ duorum generum.

Pacos primas dicunt obstinatissimas & lanigeras.

Prioris generis Oues vocat *Pacos*, quæ obstinatissimæ sunt, vt inde prouerbio pertinacissimum & duræ ceruicis hominem *impacatum* dicant. Hæ vbi in terram semel ira percitæ prouolutæ, iacent, remedijs vix vllis inde dimoueri & erigi possunt. Aliquando tamen placantur, vbi Barbarorum quispiam illorum, trium vel plurium horarum spatio eis assideat, blandiatur, & suauibus ipsarum iram verbis deliniat. Ex lana huius, duplicis differentiæ, pannos texunt incolæ: viliorem *Hauasca* vocant, delicatiorem *Cumbi*: & quod mirum est, ex vtraque panni parte, ita lana prominet, vt nulla filorum vestigia emineant. Tinguntur colore ex herbis expresso.

Secundæ minus lanigeræ.

Secundi generis, quæ breuioris nempe lanæ sunt, hoc habent, quo risum mo-

uent,

uent, cum aliquando erectis capitibus diutissimè actores suos aspiciant, quasi admirabundæ, imperterrito quodam, & nec metus nec gaudij participe animo, elatæ. Nonnunquam tamen perterritæ fugam arripientes in scopulos se cum onere recipiunt, vnde vt dimoueantur, arte nulla effici potest, nisi sclopetis interfectæ decidant, vt argentum, quod plerunque gestant, recuperetur. Addit *Iosephus* insuper non semel se miratum, cum videret ex Monte *Potosi* vsq. ad *Aricam*, septuaginta spatio leucarum, aliquando 2000. *Barras*, siue argenteas quadras, quæ ad minimum 300000. ducatis censeri possint, ab his ouibus gestatas fuisse, nullo comitatu aut satellitio stipatis. Nam præter pauculos *Indos*, qui viam præirent, & onera moderarentur, vix vnus atque alter *Hispanus* congrediebatur. Tantam esse ait viarum in *Peru* securitatem. Ita vt etiam sub dio dormirent, vbi actores tentoria erigebant, & succensis lignis potu ac epulis viarum tædio medebantur. Si iter longum conficere coguntur, quatuor singulis diebus leucas absoluunt: sin vnius solius iter diei aggrediantur: octo vel decem etiam leucas emetiuntur. Quæ sequente capite de *Bezoardicis* lapidibus, quorum ex his ouibus, *Pacis* nempe, aliqui extrahuntur, sed, vt supra quoque dictum, minimæ efficaciæ; ea ad alium à nobis locum reseruantur, vbi datà operà forsitan de *Bezoar* fuerit disputandum.

Hæ habent quid ridiculi.

Securitas viarum in Perù.

Quæ de his ouibus Ioan. Baptista Cortesius habeat.

Ioannes Baptista Cortesius Medicus Messanensis in suo laborioso, ingenioso tamen Miscellaneorum medicorum opere, Decade 8. *Bezoar* lapidis historiam describens ex *Iosua Ferro* duorum meminit horum animalium, *Glamæ* & *Paci*. Et *Glamam* ait esse maiorem *Paco*, & vbi cum onere ceciderit illa & forsan irritetur, tanta nonnunquam bile commoueri, vt mordeat, & simul quicquid comederit ac biberit, ad os reuocet, & huius partem violenter in hominum faciem inspuat. De *Paco* nihil aliud addit, quam obstinationem ipsi summam, quæ vocabulo *Pacos Indis* designatur, inesse: carnem etiam habere sapidam, & vtilem.

Videantur alij etiam scriptores.

Si quæ adhuc restant, ad ouium harum naturam explicandam attinentia, ea apud alios rerum *Indicarum Occidental.* Scriptores legi possunt: non lubet huc omnia transcribere. Hoc vnum interim non leue alicui dubium ciere possit: An reuera inter oues hæc animalia censenda veniant? Ego profectò, quid hic certi constituam, non habeo. Formà hæ oues, si gibbositas, & strumositas in dorso essent, cum *Camelis* haud difficulter conuenirent. Bisulcæ imprimis sunt, paruo capite, elongato collo, ruminant, & non sunt cornigeræ: quod *Aristoteles* nulli excornium, excepto *Camelo* & pisce *Scaro*, concessit: qui, Idem lib. 5. Hist.anim.cap.2.ait, *quod vterque mas & fœmina Camelus, totam diem coitu transigant*, quod supra de nostris his quoq. *Indicis* ouibus asseruimus. Cruribus quoq. *Camelorum* more, onera aut deposituræ, aut recepturæ, se humi componunt.

Dubitatur an ad oues an ad Camelos potius pertineant?

Atqui hæc non prorsus euincunt argumenta, licet enim excornes sint hæ oues, fors hoc non mutat speciem subitò. Cum *Boues* etiam in *Scythia Hippocrates* lib. de aere, aquis & locis, absque cornibus nasci testatum reliquerit, quod præ frigore regionis cornua eis non enascantur. Et ceruæ Arist. & sensu teste, cornibus carent, & pleræque in *Gallia*, quod *Scaliger* quoque aduertit, & in *Germania* sine cornibus fœminæ oues sunt: non ita in *Italia* tamen, vbi arietes mirè quoque præ alijs regionibus cornibus luxuriant. Vidi hìc non bicornes

modò,

Ex dentibus figura veriora sumi potuissent.

modò, sed tricornes, quadricornes, quinquecornes, & sexcornes. Vnicornes nondum conspexi.

Quod si mihi capitis earum, aut solorum copia dentium concessa fuissset, iam ad *Oues*, an ad *Camelos* accederent, magis perfectè, quod in alijs quoque præstiti animalibus, diiudicassem. Carere eas dentibus incisorijs in superiore maxilla, & in inferiore duos grandiores & erectiores ex incisoribus, ominere, iam in hilteria notatum fuit. Horum occasione hic plura de *Bidentibus* dicere possem, quæ tamen ad polioris tantùm literaturæ viros pertinet, quamque apud *Aldrouandum*, vbi de *Oue* tractat, videre poteris, satis bene enucleatam.

An sui generis sint animalia.

Quid? si quis hanc *Glamam*, & hunc *Pacum*, nec *Oues*, nec *Camelos*, sed sui generis animalia appellaret? non video cur grauiter ideo peccaret. Neque enim Aristoteli propterea error affingendus foret, quod præter cornigera solum inter quadrupedia *Camelum* ruminare scripsit: hæ autem *Peruana* nostræ pecudes, nec cornigeræ sunt, nec *Cameli*, & ruminent tamen. Ignoti enim nulla scientia, aut dementia, est. Aristotelis autem nec animalia *Noui mundi* esse sciuit,

Aristotelis error circa zonam torridam.

nec ibi viuere posse vnquam credidit, intra *Tropicos* præsertim, à quorum torrida regione & bruta, & homines, & plantas ipsas longè exulare, ob infirmas rationes quasdam, à sensu & experientia funditus iam euersas, & solo datas, voluit. Sunt autem in *America* plurima animalia à nostris essentiali quadã ratione, non externo saltem habitu differentia, vt aliàs quoque monui, quorum in numero, si quis *Peruanas* has *Oues* collocare velit, per me licebit: sin minùs, *Oues* sui generis appellitet, vtrarumque enim historiam, mores, ac proprietates si intimiùs examinet, quid ipsi iudicare ac credere opus fuerit, probè & cõfestim intelliget.

Quæ autem *F. Gregorius* de Ouium earundem scabie, & huius medela ex sulphure monuit, cum nostris ex planè ouibus conueniunt. Quandoquidem & nostræ contagiosa hac lue, vnde *Morbida facta pecus totum corrumpit ouile*, non rarò corripiuntur, & sulphure etiam rectè percurantur. Cum enim ante annos hos viginti quatuor, *Tibur* animi gratia, & ad mõtem inde *Ianuarij* dictum, *Principis Cæsij* nostri proprium, videndarum, & colligendarũ ibidem stirpium causà, proficisceremur, Ego & *Henricus Coruinus*, solertissimus *Romæ* pharmacopœus, & mirus phytognostes, amicus mihi percharus: vidimus per *Albulas Aquas*, sapore non satis grato, odore sulphureo, colore q. albo & corrupto præditas, in in via *Tiburtina*, oues quamplurimas sæpius transigi. Et cum rationem huius ab Vpilionibus scisciteremur, oues scabie laborare respondebant, cui sulphureus hic & breuissimus fluuius mederetur. Distat autem hic à *Tiburtina Vrbe* quatuor passuum millibus, quod olim *Martialis* quoque 1. Epig. 13. notauit.

Nostræ oues cum Peruanis eodẽ morbo vexantur & ijsdẽ remedijs curantur.

Henricus Coruinus miram stirpium notitiam habet.

Albularum aquarum origo & progressus.

Iur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis.
Rura venus que sacrum, dilectaq; iugera Musis,
Sigual vicinâ quartus ab vrbe lapis.

Hæ ex Lacu sulphur olente (quem simul vidimus, & in eo breues insulas herbis consitas, quæ sæpe aliquot paria boum sustinent, fluctuare admirati sumus) effluentes, ad *Anienem* vsque delabuntur. Has *Virgilius* 7. Æneidos, his versibus designauit.

At

At rex ſollicitus monſtris, oracula Fauni
Fatidici genitoris adit, lucoſque ſub alta
Conſulit Albunea, nemorum quæ maxima ſacro
Fata ſonat, ſeuamque exhalat opaca mephitin.

Quem ſulphuris putorem, *Martialis* itidem innuere voluit 4. Epig. 4.

Quod ſiccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Malles, quam quod oles, olere Baſſa.

Sed proh DEVM immortalem, quàm rerum omnium eſt viciſſitudo! Vbi nunc ſunt quæ ad *Albulam* olim fuerant, *Albunea* nemus? *Fauni* oraculum? dilecta Camœnarum, ſiue Muſarum iugera? & *Sybillæ Tiburtinæ* fanum? Hæc omnia eo loci in paſtorum nunc tuguria, & beſtiarum ſtabula commutata, gementes admirati ſumus. Vt verè *Seneca* ſcripſerit, de Conſolatione, vel quiſquis ille poeta fuit,

Tempus inducit magnam rerum Metamorphoſin.

Omnia tempus edax depaſcitur, omnia carpit,
Omnia ſede mouet, nil ſinit eſſe diu.

Et quo nunc quæſo earundem dignitas aquarum receſſit, quæ *Strabone* ſcribente lib. 5. ad multos ſalutiferæ morbos, tum potu, tum lauationibus adhibitæ laudabantur? Atque vt *Andreas Baccius*, quem in hac profeſſione mea Anteceſſorem habui, operæ pretium non ſatis laudari de *Albula* teſtatur, illæ in *Auguſti Cæſaris* & *Neronis* quoque vſum ceſſerunt. Hæ à primarijs priſcorum temporum Medicis approbatæ fuerunt, *Antonio Muſa*, *Andromacho*, *Aſclepiade Archigene*, *Celio Aureliano*, *Galeno*, *Aetio*, *Paulo Æginetæ*, alijſque, ad neruorum morbos, coxendicum dolores, ſeminis profluuium, muliebres fluxus, ſanguinis vomitum & tardas veſicæ paſſiones. Recentiores etiam ad vrinæ ardorem, veſicæ vlcera, callos, arenulas, lapides extenuandos, ad calidas hepatis intemperies, & manantia vlcera puſtulaſque mirè commendarunt.

Albulæ olim in vſu medico laudatiſſimæ nunc in deſuetudinem abierunt.

Sed quotuſquiſque nunc *Romanorum* eſt Medicorum, qui *Galenum* ſuum lib. 1. de ſimpl facult. cap. 7. ſecutus, in vſum haſce reuocare, vel tentet ipſe, vel conſulat ſolummodo?

Tantum eui longinqua valet mutare vetuſtas!

Vt vetera pleriſque & præſentia ſordeant, longinqua & noua mirificè placeant. Et ſic, quæ olim Imperij *Romani* Principibus medebantur, nunc abiectæ ac neglectæ, viliſſimarum vix ouicularum ad ſcabiem medicina remanſerunt. Cum tamen nunc eadem ſit Natura, idem cælum, tellus illa, quæ olim fuit. An igitur medicamenta, quæ quondam profuerunt, nunc eadem obfutura exiſtimemus?

Recentia & abſentia veteribus & propinquis præferuntur.

Sed, ne hìc iterum nimietatem accuſes meam lector, hæc de *Ouibus Peruanis* ſatis ſunto.

ATO-

Digitized by Google

ATOTOTL

ALCATRAZ.

Onocrotalus Mexicanus denticrus.

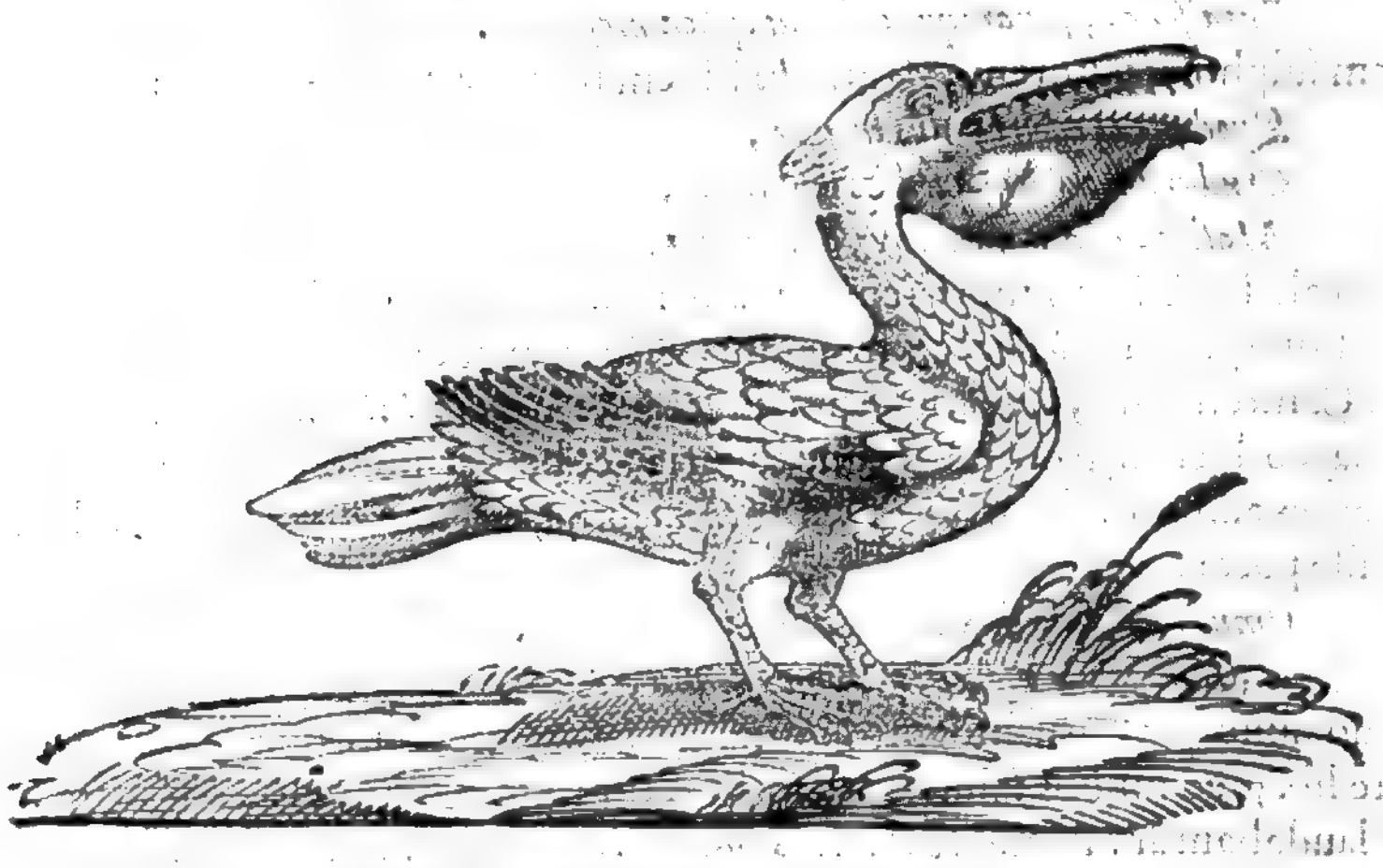

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

ROSTRVM in hac Aue crocei eſt coloris, dentes albi, lingua rubeſcit, quæ non ſatis porrecta apparet. Sacculus, quem piſcatoriam perã dicere queas; inferiori roſtro nexus ex rubro flaueſcens pendet, plurimis ijſque rubellis fibris, venuliſq. diſtinctus. Superioris acumen roſtri, vnguis inſtar recurui, ad inferiora prominet. Oculorum area flauet, quorum albumen croceum, pupilla rubet, cuius centrum citrineſcit. Circulus verò tunicas oculorum ambiens, albus eſt admodum, vt hæc colorum varietas, miram intuenti hos oculos delectationem præbeat. Totam hanc peripheriam alia adhuc exterior linea ambit, carnei coloris, à naribus incipiens (quæ oculis ſunt viciniſsimæ) ad aures recurrens, & ab his ad oris rictum pertingens. Cæterum caput albicat, criſta ad collum reflexa, alba croceaque, & denſa conſpicitur. Collum integrum, & venter inferior totus ad caudam vſque albentis ſunt, & ſuauerubentis coloris. Alarum principium candicat, poſtea nigret, dein iterum albet, extrema in longum denuo nigrent. Cauda capiti ac criſtæ, colore reſpondet. Pedes trifidi diſtincti apparentes, intermedia tamen membrana cohærentes, vngues conſpicui, at recurui, calcar in poſteriore pedis parte, crocei coloris omnia, rubedine intermixtà. Totus animalis huius habitus magnam auem repræſentare videtur: in qua hoc etiam valde mirabile eſt, quod dentes, vel dentata roſtra habeat, quibus illæ, quas noſtris in regionibus vel captas vidimus, vel deſcriptas legimus, prorſus carent.

Digitized by Google

ATOTOTL

Onocrotalus Mexicànus non dentatus.

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

AVIS hæc vt clarè patet, priori congener est: hæc sola inter vtramque differentia conspicitur, quòd dentes in hac nulli adsint. In superiori rostri parte membranaceum quid eminet, eiusdem cum rostro coloris, rubri nimirum, quo sacculus etiam venis hinc inde discurrentibus tinctus apparet. Oculi in hac omnino minores, quorum medium nigricat, circulus autem & veluti halo, ipsos ambieris, est croceus. In crista plures, subtiliores, ac longiores sunt plumæ. Reliquum corpus & alæ, à priore aue non differunt colore. Pedes autem non flauent, sed rubent. Sacculus in vtraque alite principium suum à gutture desumit, & ad rostri vsque inferioris extremum protenditur, & vt apparet, cum hoc ipso pertuso ac peruio continuatur. Lingua in hac tota rubra, quæ conspiciendam valde se præbet. Adest tamen adhuc insignis in vtriusque collo discrepantia, vt intuenti est manifestum; quod illud in priore cygnæum quasi ob longitudinem, hoc columbaceum veluti, ob breuitatem existat.

SCHOLIA EIVSDEM.

ADmiranda magis, abstrusiora, & pluribus inuoluta controuersijs, non puto in vniuerso animantium genere, quàm quod *Auium* est, à naturalium Scriptoribus historiarum, literis consignata fuisse. Causam hanc ego esse facilè conijcio, quod à nostra, in qua nos viuimus regione, pleræque aues dissitissimæ volent, quæ aerias habitare domos, vt plurimùm assolent. Quare & Psaltes dixit: *Benedicite omnes volucres cæli Domino*, per cælum aerem ipsum intelligendo. Hinc mirum minimè est, si minorem earundem, quàm alia-

Cur tam perplexa sit Auium historia.

rum beſtiarum quæ terram & aquas incolunt, notitiam poſſidemus, ſi non tam exterum corporis habitum, quàm mores atque ingenium eorundem conſideremus.

Quibus authoribus plurimum debeamus in auium hiſtoria.

Maximam itaque gratiam debemus *Ariſtoteli, Plinio, Solino, Æliano* & *Alberto Magno*, qui auium diffuſam nobis cognitionem reliquerunt: nec minorem ex Iunioribus *Vlyſſi Aldrouando*, qui tribus ſuis Ornithologiæ voluminibus ea poſteritati conſignauit, quæ antiquorum non modò ſcripta dilucidarunt, ſed & veteribus noua plurima adiunxerunt.

Verumenimuero, cum Naturæ campus tam ſit amplus, vt rectè *Plinius* dixerit, *Nos omnem experimentis naturam aſſequi non poſſe*, nedum vt vnius hominis vita, breuis illa & ærumnoſa, peruideat omnia; commendandi ſunt quorumcunque etiam conatus, qui antiquis recentia, & non rarò veriora addere moliuntur. Ex horum ego numero laudare poſſum Illuſtriſs. Equitem *Caſſianum Puteum Lynceum*, & *Carolum Antonium* ipſius Germanum, nobile par fratrum.

Caſsianus Puteus Lynceus & Carolus Antfratres laudatiſsimi, in animal. hiſt. enucleanda.

(*Quis non deſidias molles, nec marcida luxu*
Otia, nec ſomnos animus permittit inertes)

Qui animi ſcilicet, gratia ad iucundiſſimam animalium contemplationem, à grauioribus ſubindè negotijs ſtudijſque diuertentes, nullis parcunt ſumptibus, vt ex peregrinis etiam regionibus *Aues* conquirant, & præſertim domi ſuæ detineant atque examinent, per proprium ad id operis deputatum pictorem delineari quoque curent, hunc ſolum ob finem, vt veritatem, quæ tam profundo latitat *Puteo*, ex hoc eodem, qui ipſis pro nomine, & armis Gentilitijs eſt datus, expiſcentur, & Naturæ ſtudioſis libentiſſimè communicent vniuerſis. Id quod nuper quidem ſimili cum ipſis ſtadio decurrens, *Ioan. Petrus Olina* I.V. Doctor familiaris eorundem, in præclaro ſuo Romæ euulgato Auiario comprobauit.

Ioan. Pet. Olinæ auiarium laudatur.

Perplexam autem eſſe auium hiſtoriam, vel hinc ſaltem dignoſcere licet. Vt enim iam nihil dicam de auibus illis, quas etiam *Plinius* lib. 10. cap. 49. pro fabuloſis habet, alatos eſſe *Pegaſos* ex volucriũ genere, & *Gryphas* aurita roſtri adunci tate, licet idem lib. 7. cap. 2. ex *Herodoto* & *Ariſtea Arimaſpos* ad Septentrionem ſitos populos, (ſine vlla fere hæſitatione) cum gryphis ferarum volucri genere, vt aurum his cuſtodientibus eripiant, bellum gerere ſcribat. Et fabula quoque ſit, ex *Democriti* mente aues eſſe, ex quarum confuſo ſanguine ſerpens naſcatur, quem qui comederit, alitum colloquia ſit intellecturus. Vt inquam, de his ac ſimilibus nugis nihil memorem; an non æquum fuerit, de alijs nonnullis dubijs non minùs, quamuis pro certiſſimis à nonnemine creditis, inquirere, & quid firmi ſtatuendum ſit, ſemel tandem explorare?

Cur auium tractatio ſit perplexa.

Fabuloſæ aues.

Et de *Phœnice* quidem quid referam? de qua licet *Plinius* dubitet, *Manilius* tamen apud eundem, hanc annis viuere dixit centum & ſexaginta, & ſenescentem, ex Caſiæ & Thuris turculis conſtruere nidum, rogumq; replere odoribus, & ſuperemori: atque vt *Herodotus Mela, Solinus*, plureſque fide digni Scriptores conteſtantur, inde renaſci quoque. Quid de *Vulture*? num verum ſit, omnes in hoc auium genere eſſe fœminas, vt *Ælianus* affirmat, quæ ex vento concipiant, ideoque nec nidificent, nec oua ponant & excludant, ſed ſtatim alatos & volatiles

Præter fabulas meras ſunt multa dubia in auibus explorandâ.

De Phœnice.

De Vulture.

tiles pullos pariant. Quid de auibus illis? quas *Bernecas* quidam doctiſſimi viri, *Berneſlas* alij vocant, & Anates Scoticas in *Scotia* & *Hibernia* ex putrido ligno in mare delapſo naſci ſcribũt, quas ideo quadrageſimali ieiunio eſiles ceſſent, veluti ab animantibus non procreatas è ſanguine. De his *Fabius Columna Lynceus* noſter circa finem *Phytobaſani* ſui, doctiſſimè diſputat, & *Balani marinæ* ſpeciem eſſe arguit. Quid de *Iſida* aue? cuius detractam cum plumis pellem, & parieti affixam Libro de *Natura rerum* Author, & alij tradunt, quotannis pennas mutare, ac ſi auis viueret. *Albertus magnus* hoc negat, *Simon Maiolus* verò in diebus ſuis *Caniculatibus*, adhuc Neapoli id videri aſſeueranter affirmat.

De Anatibus Scoticis.

De Iſida.

Simon Maiolus colloquũ. dier. canicular. ſcripſit.

Apud hunc eundem *Maiolum* ſexcenta alia de noſtri etiam Orbis auibus reperies, quæ lecta vel audita miraculi inſtar animum concutiunt, & Authoribus tamen ſuis fidem his aſtruentibus, minimè deſtituuntur. Eſſe nimirum aues cornutas, deplumes, piloſas, noctu lucentes, ſolo aere victitantes, ferrũ deglutientes & digerentes, humanas voces tam Latinè quam Græcè imitantes, in deferendis epiſtolis nuntiorum loco ſeruientes, perpetuo volatu vitam finientes, nidos ſuos mari ſoli credentes, ſupinas etiam; cũ pleræq. pronæ hoc faciant, volitantes.

Apud hunc plurima de auibus mira legũtur.

Sed vt propiùs ad inſtituti noſtri rationem accedam, controuerſia minimè caret, quid ſit *Pelicanus*, adeò à veteribus decantatus, à pictoribus delineatus, & à plebecula, veneratione ferme quadam cultus & æſtimatus, quem aliqui *Onocrotalum* (de quo inpræſentiarum nobis ſermo eſt) eſſe voluerunt; alij negarunt, alij eiuſmodi auem quæ, veluti depingitur, pectori vulnus ſuo infligat, & ex ſanguine proprio ſemimortuos ſuos pullos reſuſcitet, in rerum vniuerſitate reperiri audacter pernegarunt.

Pelicanus etiam dubius.

Quare nec ego operam omnino luſero, *nec me labor iſte grauabit*, ſi eandem adhibuero diligentiã in *Auibus*, quas præ manibus nunc habeo, quã in Quadrupedibus à me hiſtorico ſtilo expeditis, vel præſtiti, vel præſtare ſaltẽ annilus fui, cũ à *F. Gregorio* præſertim in his parum adiutus fuerim: operi itaque me accingo.

Commodùm certè euenit, vt *Ouem Peruanam* ruminantẽ ſcilicet beſtiam, Auis nunc inſequatur inter omnes forſan volucres, hęc ſola illud admirationis habẽs, vt ruminanti quid ſimile moliatur, *Onocrotalus* nimirum, de quo *Plinius* lib. 10. cap. 47. hęc concepta verba habet. *Olorum ſimilitudinem Onocrotali habent, nec diſtare exiſtimarentur omnino, niſi faucibus ipſis ineſſet alterius vteri genus. Huc omnia inexplebile animal cõgerit, mira vt ſit capacitate. Mox perfecta rapina ſenſim inde in os reddita, in verã aluũ ruminãtis modo, refert. Gallia bos Septentrionalis proxima Oceano, mittit.*

Onocrotalus quaſi ruminans auis, aliam ruminãtem beſtiam hic ſequitur.

Atqui vt vt ſit, *Cygno* in multis *Onocrotalum* eſſe ſimilem, cùm vtræq. aues ſint ὑγροπέδαι ſiue palmipedes, & aquas non modò ament, ſed in his ob pedum præcipuè ſtructuram, etiã natent; quod Ciconiæ, Ardeæ, & Grues, licet frequentiſsimè aquis adſint, facere tamen rarò ſolent, quibus volatus quam natatio magis congruit: & vt corporis ſtaturà, & pennarum colore vix etiam differant (niſi quod *Cygni* candidiſsimi, *Onocrotali* alterius coloris eſſe poſsint, qui etiam, vt mihi videtur, Cygnis longè maiores excreſcunt) vt ob dictam iam ſimilitudinem, *Aldrouandus* etiam in tertio ſuæ *Ornithologiæ* volumine *Cygno Onocrotalum* ſubiungere nõ dubitauerit. Differunt tamen haud parùm, nõ ob ingluuiem (ſeu vt *Plin.* vocat, vterum) ſolummodo roſtro ſubnexam, ſed ipsà etiam formà

Conueniũt & differunt inter ſe Cygnus & Onocrotalus.

tam roſtri, quod longius multò eſt in *Onocrotalo*, quàm colli, quod vice verſa in *Cygno* longitudine præcellit. Hæc mihi vtramq. gnauiter intuenti auem comperta ſunt, non ſolùm cum politiſſimum ex *Cygno* (quem fel. mem. *Virginius Cæſarinus Lynceus* mihi donauerat) ſceleton confici curarem, quod domi adhuc meæ aſſeruo; ſed cum aliquoties *Onocrotalum* viuum quoq. *Romæ* Anno Iubileo 1625. viſum accederem.

Quæritur ad quodnã genus auiũ Onocrotalus pertineat.

Verumenimuero, antequam de proprio hìc ego quicquam dicturus ſum, pro mei ratione inſtituti diſquirẽdum erit, ſub quo nam auium genere *Onocrotalum* collocandum cenſeamus. Et an communi præceptori noſtro *Ariſtoteli* is innotuerit? De hoc enim plurimùm inter ſe *Aldrouandus*, & Germanus Ornithologus (a quo *Aldrouandus* pleraq. in ſuos deſumpta commentarios tranſtulit) altercantur. Et eſt hæc non omnino de nihilo diſputatio. *Aldrouandus* igitur in veſtibulo ſtatim ſuæ de *Onocrotalo* tractationis, *Sed priuſquam* ait, *huiuſce alitis hiſtoriam exordiar, benevolum lectorem volo admonitum, eum verò potiſſimum qui Ornithologi* (hoc autem nomine Geſnerum intelligit) *de auibus lucubrationes legit, ne vnà cum ipſo Onocrotalum diuerſum à Pelecane Ariſtotelis exiſtimet. Ornithologi enim Pelecan (ſiue vt vocant recentiores, Pelicanus) Ardeæ genus eſt.* Vult igitur *Aldrouandus*, cum apud *Ariſtotelem*, nuſquã Onocrotali vox reperiatur, quotieſcunq. *Pelecan* apud ipſum legitur, intelligi à nobis *Onocrotalum* debere. Quam etiamopinionem ſuam firmiſſimis probari poſſe argumẽtis, ſibi perſuadet. Interpretes *Ariſtotelis Gaza* & *Scaliger*, & ante hos *Plinius*, pro *Pelecane Plateam* reponũt. *Cum enim* Ariſt. lib. 9. Hiſt. animal. cap. 10. dixiſſet. *Platea* (Græcum verbum eſt πλάτεια) *fluuiatilis conchas maiuſculas laueſq. deuorat, quas vbi ſua ingluuie coxerit, euomit, vt hiantibus iam legat, teſtis exuens, atque edat.* Et hæc ex Gazæ verſione. Hæc ipſiſſima penè verba *Plinius* lib. 10. cap. 40. repetit. *Platea*, ait, *cum deuoratis ſe implenit conchis, calore ventris coctas euomit, atque ita ex ijs eſculentas legit, teſtas excernens.* *Plinius* igitur, quod *Ariſtoteles Pelecani* tribuit, ad *Plateam*, & non *Onocrotalum*, traduxit. Quin diuerſo etiam capite de *Onocrotalo* locutus eſt, quem locum ſupra attulimus, cum *Cygno Onocrotalum* ſimillimum fecit.

Aldrouandus putat Ariſtotelis Pelicanem eſſe Onocrotalum.

Videntur huic repugnare Ariſtotelis interpretes.

Hi potius Pelecanem vocant Plateam.

Volui porrò ad vaſta *Scaligeri* Patris commentaria, ceu aliquod veritatis tribunal appellare, vt ipſe æquum ſe iudicem inter litigantes hoſce interponeret, & rixas has tandem cõponeret. Verum nihil extorſi, hic enim modò affirmat, modò negat, & nos ſub cultro relinquit. Cum enim *Ariſt.* lib. 8 cap. 14. vt ipſe textum Scaliger diuidit, dixiſſet. *Et Platea locum mutant, volantq. à Strymone fluuio ad Danubium, atque ibi pariunt.* *Scaliger* hæc in commentario. πλατέια *Platea ex Plinij Decimo, quem miror, quòd nomen Græcum non appoſuit. Qui Plateam & Onocrotalum putant eſſe eaſdem aues, Plinij authoritate ſuam ſi velint, tueri poſſunt opinionem: videtur tamen eas diuerſas facere. Onocrotalum quidem Gallia ſeptentrionalis facit incolam: at Plateam Ariſtoteles Strymonis, & Danubij.* Hic idem *Scaliger* tamen ad iam *Ariſtotelis* laudatum locum 9. Hiſtor. *Plateas quæ in fluuijs degunt, deuorant magnas conchas, eaſque leues &c.* Hæc in commentario adiungit. *Plinius in Decimo Plateam* πλατέιαν *vocat. Puto eſſe Onocrotalum, quem etiam nonnulli Italorum Tarabuſum dicunt. Huic prolobus, ſiue ingluuies vaſtiſſima. Conchas quia non poteſt frangere, integras deuorat. Ex calore coacta hiant,*

Scaliger conſulitur, ſed amphibologicè loquitur.

ita

ita euenit vt carnes exeant. Vides, vt dormienti similis modò annuit, modò abnuit.

Aldrouandus interim pertinacissimè sua in opinione persistit, *Pelecanem Aristotelis* esse nobis dictum *Onocrotalum*; & quam pro Platea, & Pelecano auem Ornithologus depingit; quæ etiam *Cochlearia*, *Anser Cochlearius*; ab Italis *Cuchiarella*, à Germanis *Læffelgans*, appellatur; quòd rostrum huius auis Cochlear apprimè imitetur; hanc inquam *Aldrouandus Ardeam* potius *Albam*, siue *Albar deolam*, & ἀνυπόπτως *Aristotelis* firmissimè credit, vt quæ cum *Aristotelis Pelecane* commercij, prorsus nihil habeat. Aldrouandus suam adhuc tuetur opinionem.

Argumenta suæ huius opinionis duo promit planè Herculea, quorum primum, sed minoris vt ait, ponderis hoc est: *Pelecanem Aristotelis* τὸν ἐν τοῖς ποταμοῖς νομέα, *id est, in fluuijs agentem, hoc est, palmipedem esse. Leucerodius verò, siue Platea illa, & Ornithologi putatus Pelecanus, prope tantum fluuios & aquas versatur*, ergo Aristotelis *Pelecan* minimè esse poterit. *Alia ratio est*, ait, *eaque longè maioris momenti: capacissima illa ingluuies, quam vt diximus, Plinius tribuit Onocrotalo, nam & Aristoteles suæ Pelecani eam attribuit, nimirum* τὸν πρὸς τῇσι γνάθοις κόλπον. Quod nempe Arist. dixerit Pelecanem suum ingerere conchas in ingluuiem &c. Duo Aldrouandi argumenta.

Veruntamen hæc, vt quod res est, dicam, non talia sunt, quæ si Ornithologo fauere velim, in partes *Aldrouandi* me trahere valeant. Neque etiam Ornithologi rationes eiusmodi sunt, quæ, vt ipsis assentiar, me cogere possint. Euenit huic planè, quod nonnullis Iuris & æqui peritis accidere solet, qui bonam dum causam & actionem, non bonis latis, firmisq. legibus tueri moliuntur, fine suo haud quaquam potiuntur. Hæc tamen parum mouent.

Quod autem *Aldrouandus* minoris efficaciæ argumentum, & primo loco, quod maximum tamen est, se afferre dixit, hoc fuit. Plateam, siue Ornithologi Pelecanum esse *Ardeæ* speciem, *Ardeæ* autem nõ sunt palmipedes, est autem *Aristotelis* Pelecan palmipes, consequitur igitur facilè victoria *Aldrouandum*. Et habet is Ornithologum hìc sibi obsequentissimum, qui lib. 3. de auibus Cap. de *Pelecano*, his verbis *Pelecanum* ex Ardearum familia facit. *Videtur saue mihi Pelecanus noster, ardearum generi adnumerandus, in quo non tam alio insigni, quàm rostri latitudine differt, quamquam Aristoteles etiam Ardeæ albæ rostrum latum & porrectum attribuit*. Verba hæc totam euertunt Ornithologi machinam, & *Aldrouando* suffragantur. Si enim hìc *Aldrouandus* euicerit *Plateam*, siue *Pelecanum* Ornithologi, siue asserem hunc Cochlearium ex Ardearum esse genere, iam meritò de sua causa triumphabit. Primum argumentum efficax est, & examinatur.

Duo igitur hìc pro indubitatis sunt præsupponenda, priusquam priori huic obiectioni respondeatur. *Primum* nempe, *Pelecanem Aristotelis* auem esse aquaticam & palmipedem, quod superiùs quoque probatum est. Palmipedes autem eodem teste *Aristotele*, in aquis maximam partem viuunt, vnde etiam Natura pedum digitos ipsarum membranà coniunxit latiore, vt his tanquam remis, ad natandum vti valerent. Fidipedes verò illæ appellantur, quarum pedum digiti sunt diuisi. Harum aliquæ nonnunquam etiam aquas ingredi solent, & ex harum genere sunt *Ardeæ*. *Aristotelis* textus lib. 8. cap. 3. hist. anim. clarissimè hoc docet. *Omnium ferè auium aliæ victum è terra petunt, aliæ à fluuio, aliæ à lacu, aliæ* Vt quæstio hæc resoluatur, duo sunt præsupponenda.

Differentia inter palmipedes & fidipedes.

à mari. Sed palmipedes in ipsa aqua partem maximam versantur, & aliquæ ingurgitantes se, quærunt quod comedant. Fidipedes circa aquam, earumque nonnullæ terrâ contentis alitibus vesuntur, quæ scilicet carnem non tangunt, Petit lacus & fluuios Ardeola & Albardeola, quæ magnitudine minor est, rostro lato perrectoque.

Secundum præsuppositum.

Secundum verò, quod tanquam concessum pono, & iam ex Aristotele probatum existimo, hoc est, *Ardeas* non esse palmipedes, nec in aquis (quod tamen *Pelecan* facit) vt plurimùm agentes. Cum enim ait Aristoteles: *petit lacus & fluuios Ardeola & Albardeola*, iam præsupponit eas non esse ex fluuiatilibus, de quibus paulo ante locutus fuerat. Et eò magis, quia de his mentionem facit, cum iam de fidipedibus desemisset, quod his potius *Ardeas* associaret.

Ornithologus quoque de *Ardeis* in genere agens, hæc habet verba. *Digiti pedum terni, longi, membranis modicè iuncti, & quartus retro pro calce similiter longus.* Quæ ipsissima verba *Aldrouandus*, ardeas in genere explicans, repetit. Non igitur Ardeæ fuerint palmipedes. Accedit huc, quòd vterque picturâ & iconibus ostendant, quantum *Ardearum* pedes liberi, explicati, nullâ fere membranâ connexi, differant à *Cygni*, *Onocrotali*, *Anseris*, *Anatis* & similium palmipedum volucrium pedibus, qui non aliter ac vespertilionum alæ tenaci & coriaceâ membranâ compinguntur. Et ego, qui Ardeæ Icelcon adhuc inter alia habeo, & olim etiam Plateam, siue Cochleariam secui, quod discrimen in harum pedibus repererim, adhuc bene memini.

Pelecan non est ex Ardearum genere.

Non igitur, quia apud *Aristotelem Pelecan* scribitur fluuiatilis auis, qualis *Onocrotalus* est, ideò *Onocrotalus est Pelecan Aristotelis*; vt iam *Aldrouando*, hoc probare tentanti, cum rationibus firmis refragati sumus. Neque Ornithologo me addico asserenti, *Plateam* sibi dictam, siue *Cochleariam*, esse ex *Ardearum* genere: certissimum enim est, longè differentem *Ardeis* magis faciem esse, quam huiusmodi *Plateis*, quod ex supra dictis itidem deduximus. Ego itaq. existimo *Plateam*, siue *Cochlèariam*, ad *Anserorum ferorum* speciem potius reducendam, non modò quia *Anser cochlearius, Germanis* (quod idem est) *ein Læffelgans* nominatur, sed quia rostri, colli, alarum & pedum constructio ad anserem multo vicinius, quàm *ardeam* accedit.

Vt Pelecâ Arist. non est Onocrotalus, sic neque Cochlearia est Ardea.

Cochlearia videtur ad anseres accedere.

Videndum modò, an *secundum Aldrouandi* argumentum tantæ sit efficaciæ, vt in ipsius nos manibus pedibusq. cogat ire sententiam. Est autem hoc, quòd *Pelecani* suæ *Aristoteles* velit inesse *ingluuiem*, in quam conchas nonnihil coquendas, indeq. renomendas conijciat: hanc autem ingluuiem non esse in alia auè, quàm in *Onocrotalo*.

Respõdetur secũdo Aldrouandi argumẽto.

Sed hîc *Aldrouandus* pro vero supponit, quod probandum priùs fuerat, per ingluuiem *Pelicanis*, sacculum illum *Onocrotali* externum intelligendum esse. Græca *Aristotelis* textum ita vertit: *Quas conchas, vbi sua ingluuie coxerit, euomit, vt manibus iam lotas, testis exemptis, atque edat.* Paulo aliter *Scaliger*: *Quas cum receperint eum in locum, cui ventriculus subest, euomunt, vt manibus illis, exemptâ testarum carne.* Scio quidem *Scaligerum* hîc *prolobum*, siue peram illam externam designare velle: *Plinius* loco citato, hunc locum suis ita verbis retulit: *Eadem Platea, cum deuoratis se implevit conchis, calore ventris coctas euomit, atque ita ex ijs esculentum legit, testas reiiciens.*

Varię interpretum Aristot. versiones.

Hæc

Hæc omnia adducta ſimul loca, neſcio quomodo nos cogant, vt potiùs externam, quàm internam, vel ingluuiem propriè in auibus dictam, vel ventriculum, vel aliud huic annexum, concharum receptaculum intelligamus. *Plinius* manifeſtis inquit verbis, *calore ventris* (qui intus eſt, & non extra propendet veniter, quem non ventrem in *Onocrotalo*, ſed alterum veluti vterum appellauerat,) conchas prius macerari, & poſtea euomi. *Auguſtinus Niphus* quoque dictum *Ariſtotelis* locum ita explicat, vt de interno aliquo, non externo ſinu loquatur. *Ælianu*, inquit Niphus, *elunies, & ingluuies, & receptaculum gulæ appoſitum idem eſt, quam Albertus perperam pappam appellat, quoniam pappa ſecundum Latinum ſenſum eſt puerorum cibus, tamen Albertus conſuenit accipere pro receptaculo auis, in quo primum cibus reponitur, ſcilicet antequam deducatur in ventriculum, vbi concoquitur.* Viden' vt huic non de illa determinata Onocrotali pera, quam aliæ non habent volucres, ſed auium plerarumq. aliquo ante ventriculum poſito receptaculo, ſermo eſt? Et eſt quidquam *Æliani* verbis clarius? qui lib. 15. cap. 46, *Pelecanes*, ait, *quæ alio nomine Platea, ſiue Platealea appellantur, fluuiatilibus ſe conchis complent, easque, cum ſtomachi calore concoxerint, euomunt, atque teſtis iam ſui calore diductis, eligunt ex his, quæ ſunt eſculenta.*

Quid per ingluuiem poſſit intelligi.

Auguſtin. Niphus Ariſtot. commentator in lib. de animalibus

Sed quid amplius nos authoritatibus pugnamus? ipſummet *Aldrouandum* confitentem reum habemus, reperiri prope *Platea*, ſiue *Cochlearia* noſtræ quoq. ventriculum, intus ſcilicet, ingluuiei loco, magnum aliquem ſinum, in quo, quin *Platea* hæc conchas poſſit reponere (id quod *Aldrouandus* ſoli proprium *Onocrotalo* putabat) euomere, carnes ſecernere, & ad verum poſtea ventriculum demittere, atque digerere, quis amplius dubitabit? Cum is enim auem hanc, quam minimè cum Ornithologo *Ariſtotelis Pelicanem*, ſed huius *Ardeam* albam eſſe contendit, ſectam examinaſſet, ait ſe præter alia, quæ ibi deſcribit, ſequentia reperiſſe. *Ventriculus*, inquit, *nullis ſinibus aut aſperitatibus inæqualis, ſed lenis & ſimplex intus, Lucij piſcis frusta quatuor ſemicocta continebat. Ingluuiei loco, quam nullam habebat* (cum ſint plurimæ aues, quæ hanc obtinent) *proxima ventriculo pars, ſeu orificio ſuperiori imminens, amplam ſatis habet capacitatem, ſeu ſinum. Vorax enim auis eſt, & integra omnia eſculenta deglutit, & in ventrem demittit, traijcitq.*

Aldrouandus ipſe noſtram ſuccurſentiam.

Qualis ventriculus ſit in Platea.

Ex his iam in vtramque partem agitatis, duo hæc elucere manifeſtiſſimè arbitror: *Primum, Aldrouandi* argumenta, hoc vltimum præcipuè, non id quod præferebam, probare: *Secundum*, apertum ſimul fieri, quàm arduum ſit, quod initio quoque dixi, ex antiquorum ſcriptis aliquid certi eruere. Incertum igitur eſt, an *Ariſtoteles Onocrotalum* nouerit: Incertum pariter, ad quodnam auium genus eundem referre æquum ſit. Hoc interim ex dictis certum eſt, *Pelecanem Ariſtotelis*, non eſſe *Onocrotalum*, vt *Aldrouandus* ſenſit: Obſcurum autem, an *Pelecan* ſit *Platea* illa, ſiue *Cochlearia* Ornithologi, & Recentiorum. Neque enim hæc ſola, *Pelecan* nempe, cibum deglutit & reuomit, facit hoc idem *Ælianu* teſte, *Ciconia* & *Ardea*: nec *Pelecan* tamen ideo *Ciconia*, aut *Ardea* eſt. Nunc itaque ad *Onocrotalum* properare libet.

Quæ certa quæ incerta in hac diſputatione ſint.

Principium hic ab epiſtola ſumam *Franciſci Stelluti Lyncei* noſtri, viri non tam ob Mathematica & Poetica ſtudia ſpectabilis, quàm ob moderatioris ani-

mi

mi virtutem amabilis, de quo aliàs quoque memini. Hic itaque ex patria sua *Fabriano*, ante sesquiannum sequentia de aue hac ad me perscripserat.

Amicissime & doctissime Domine Faber.

Epistola in qua Franciscus Stellutus Lynceus auem hàc describit, ad eandē missa.

Non dubito, quin iam aliæ tibi meæ redditæ sint literæ, quibus felicem meum, DEO fauente, reditum in patriam significaui. Cùm autem iam noua scribendi se offerat occasio, quam tibi non inuucundam fore spero, propter annotationes, quas in libri *Mexicani* Animalia mediteris, hanc prætermittere nec volui, nec debui.

Scias itaque, cùm ab amicis hìc inaudijssem, auem peregrinæ formæ, & staturæ non solitæ, huc perlatam esse, ego absque mora, qui eiusmodi rerum naturalium curiosissimus sum spectator, eo me loci contuli, vbi ostendebatur. Et ex primo statim picturæ, quæ præ foribus prostabat, intuitu, *Onocrotalum* esse cognoui, cum plures ante annos, in celeberrimo *Ferdinandi Imperati*, tibi olim amicissimi, Musæo *Neapoli*, eiusmodi auem sed mortuam, suà tamen formà integrà conseruatam, vidissem. Volupe mihi est, hac in re opellam tibi meam vlui esse, & libro simul *Mexicano* symbolam meam conferri, cum non ignorem, in ijs animalibus, quæ doctà tuà indigent explicatione, *Onocrotalum* quoque reperiri.

Statura Onocrotali.

Est autem auis hæc, longè maximo *Anſere* maior, *Cygno* vel par, vel magnitudine etiam superior: coloris albicantis, verùm nō candidi omnino, sed qui fuscedine & rubedine aliqua obscuratur. Nec vniformis hic etiá totius est color, cum alarum pennæ reliquis totius corporis plumis sint magis fuscæ. Tribus digitis membranà quadam connexis, & retro calce, pedes constituuntur. Rostrum brachialis fere est lōgitudinis, sed minimè dentatum: superior rostri pars ad extremitatem instar vnguis alicuius auis, recurua deorsum flectitur. Non potui linguam videre. Conspexi tamen, vbi alioquin linguæ radix fixa hæret, corpuscula quædam perforata. In Capitis vertice eleuatæ quædam pennæ emicabant, cristam æmulantes.

Color.

Pedes.

Rostrum.

Ingluuies.

Burſa, quæ sub rostro pendet, & quæ ab alijs *Onocrotalum* alitibus differentem admodum efficit, membranacea est, quam ita nonnunquam auis hæc rostrum versus retrahit, vt ampliùs ferme non sit conspicua, eandem postmodum ita sibi dilatari permittit, vt plurimarū etiam aquæ librarū capax reddatur. Imo is ipse, qui auem hanc circumducebat, totum planè huic caput proprium inferebat, & in aliquam etiam Oesophagi partem penetrabat. Hanc etiam saltitare, & in spectatorum gratiam ludos alios exercere iubebat. Sed quoniam mihi certò persuadeo, eandem sequente anno, qui *Iubileius* erit, *Romam* deferendam fore, ideò reliqua breuitatis gratià, quæ ibi obseruare poteris, data hìc operà, relinquo. Hoc solum adhuc mihi dicendum restat: dum, vbi locorū *Onocrotalus* hic captus fuisset, inquirerē, hoc me retulisse respōsi, in *Germania* captū prope *Danubium*, dum adhuc iuuenculus esset: quāuis postea intellexerim, quòd ab *Indijs* allatus esset, ductorem eius aliquibus persuasisse. Piscibus nutriebatur recentibus, quando ad manus erant; sin minus, sale saltem conditis. Qua ratione in fluminibus piscaretur, & ingluuiem suam inferciret, se monstraturum

Capacitas ingluuiei.

Locus natiuus.

Victus.

pro-

zed by Google

promiſit, quod prætermiſſum tamen fuit. Atque hæc quæ obiter obſeruare potui, boni fac conſulas: feliciſſimum interea tuorum tibi ſtudiorum progreſſum apprecor. *Fabriani* 10. Decemb. 1625.

Euenit prorſus ita, vt *Stellutus* prædixerat, anno enim proximè elapſo, qui fuit poſt *Chriſtum* natum milleſimus, ſexcẽteſimus & vigeſimus quintus, iſque *Iubileius*, *Romæ* eundem *Onocrotalum* aliquoties cum voluptate vidi, & eadem ſingula, quæ ad me *Stellutus* perſcripſerat, annotaui. Miratus autem in primis ſum, cum ampliſſimè diducto roſtro, in vaſtam illam *prolobi*, ſiue ingluuiei voraginem, à viro magnæ ſtaturæ caput integrum abſcondi viderem, in quam poſtea triginta ferme librarum aquam fundebat, & effundebat, adeò ſacci illius membranâ diſtentâ, vt tranſparens etiam plurimis intercurrentibus fibris venuliſque, appareret.

Idem Onocrotalus Romam delatus ab auctore vi-tus.

Prolobus caput viri magni abſcondebat, & tripinta libras aquæ recipiebat.

Duo recentes piſces *Merlucij* dicti, qui quatuor facilè libras pendebant, funiculo colligati, aui præbebantur, quos vlla abſque mora non in ſacculum ſuum recondebat, ſed per Oeſophagum repente in ventriculum deglutiebat. Paulo poſt deducto denuo animalis roſtro, vir is cubitum cum manu integrum in gulam demittebat, & apprehenſo funiculo piſces minimè fractos extrahebat. Tenuiter ipſum Dominus ſuus, & vilioribus piſcibus nutriebat, quod ſi mediocris pretij piſces offerre voluiſſet, aureus vix vnus in ſingulos dies nummus ſuffeciſſet. Vorax enim, quod alij omnes quoque annotarunt Scriptores admodum hæc volucris eſt. Addebat idem auis ille ductor, naturalis quodammodo loco miraculi, hanc ſolam reperiri beſtiam, quæ narium foramina non in capite, ſed intra roſtrum ad gulam ſita haberet, ibi enim foramina duo manifeſta mõſtrabat. Sed fallebatur vir bonus: erant enim illa non *Narium*, ſed *Aſperæ arteriæ* foramina, membranulâ quadam intermediâ diſcluſa, quæ principium laryngis conſtituebant. Nam in capite quoque duo manifeſta, quamuis exigua valde foraminula, ad cerebrum penetrantia deprehendi, quæ olfactui ſeruiebant.

Gula quãtum dila-ri potuit.

Voraciſsimũ eſt animal.

An mares habeat intra roſtrũ.

Aſperæ arteriæ foramina pro naribus credita.

De *Lingua* (quæ in altero ex noſtris *Mexicanis* clariſſimè perſpicitur) hoc verum eſt, hìc eam me ſedulò perquiſiuiſſe, reperire minimè potuiſſe. Ornithologus in anatome huius auis, quam in ſuo opere deſcribit, mecum ſentit, *Linguam nullam eſſe*. Solius igitur Laryngis organo, abſque linguæ opera, abſonam illam rudenti *Aſino* ſimilem vocem edit, à qua ipſi nomen, cum *ἀπὸ Aſinum* ſignet, impoſitum arbitrantur. Ego hanc non audiui, verùm magiſter huius auis, ad iram cum ipſam prouocaret, & roſtrum percuteret, hæcque mordenti ſimilis facta, manum ipſius aliquando apprehenderet, ſtridorem & ſonum Ciconiæ (de cuius voce author philomelæ, *Gloterat immenſo de turre Ciconia roſtro*) aut anſeris inſtar emittebat, eumque ſatis exilem, & raucum. *Bellonius* vult, illam dum volat; ſonum alarum ictu ciere inſtar *Cygni*. Et quamuis videri poſſit, hanc grauem, tardam, melancholicam, & ad volatum ineptam prorſus eſſe; ſunt tamen qui mihi referunt, *Florentiæ* in Sereniſſimi *Magni Ducis* Theriotropheio viſam eſſe, quæ valde in aerem ſe libraret, & in eundem ſe placidè poſtea locum demitteret. Hæc autem, quam ego diligenter contemplabar, menſulæ cuidam quieta ſemper inſiſtebat, quam cum ipſius curator in terram deponeret, iuberetque, vt ad eundem locum, qui vix ſex erat palmorum altitu-

Linguam nullam habuae vita.

Quem ſonum edat.

Quis ipſis volatus ſit.

Digitized by Google

altitudinis, euolaret, hoc ab illa ægrè impetrabat. Atqui hoc ego illi cauſæ, quod cicurata fuerit, & domi perpetuò detenta torporem quendam & corporis & animi contraxerit, tribuendum putauero. Scribit enim *Bellonius*, alioquin illam alacrem, animoſam, & capite recto ac ſublimi eſſe.

Valde dubium eſt, quod ſit natiuum ipſius ſolũ.

De *Patria* huius certi nihil aſſeuerare valeo. Is ipſe enim, qui *Stelluto* meo hanc auem *Germanicam*; alijs poſtea *Indicam*, mihi *Luſitanicam* eſſe affirmauit, niſi ab *Indijs* in *Luſitaniam* allatam fortaſſe voluerit. *Plinius Gallicam, Martialis* his verbis.

Turpe Rauennatis guttur Onocrotali:

Italicam, & *Rauennatem, Matthiolus Hetruſcam* fecit, dum ait. In *Hetruriæ maritimis vulgaris eſt, omnibus præſertim his, qui circa Argentarium promontorium habitant, nam circa Herculis portum, & Vrbicelli ſtagnum frequens reperitur: Incolæ agrotto nominant*. Hæc quantum fidei mereantur haud ſcio: hoc ſcio, plures *Matthioli* populares, vix pictos aliquando Onocrotalos vidiſſe, qui ſi ibi adeò frequentes eſſent, *Romæ* & alijs *Italiæ* locis non tam peregrini æſtimarentur. Alijs dicuntur *Padum*, alijs *Mantuanum* lacum amare; quibuſdam *Danubij* accolæ perhibentur. Quod ſi ita eſt, non ſubitò tamen *Ariſtotelis Pelecan* fuerit *Onocrotalus*; quòd hoc authore *Pelecan* à *Strymone* ad *Iſtrum* ſeu *Danubium* migret, cum & in *Danubio* frequenter *Platea* ſiue *Cochlearia*, nonnullis *Pelecan* credita, capiatur.

In Danubio ſæpe videntur.

Retulit mihi Nobilis Dominus *Ioannes Carolus Schaad*, quem ſupra quoque dum de *Lynce* agerem, laudaui; tres olim in *Danubio* qui *Bauariam* interfluit, *Onocrotalos* globulis bombardicis petitos fuiſſe, & duobus interfectis, tertium adhuc viuum, ad Sereniſſimi *Bauariæ Ducis* Aulam perlatum, ibidem annos quadraginta integros vixiſſe, hominum conuerſatione apprimè, & muſicà tam vocali quàm inſtrumentali mirè delectatum fuiſſe. Canentibus enim, ac tubis clangentibus, libentiſſimè aſſiſtebat, & erecto capite, atque inclinatà ad muſicam aure, qui tamen ipſe aſininum dicitur ruditum edere, dulciſſimam illam ſonorum harmoniam hauriebat. Confirmant hęc illa, quę apud *Aldrouandum* leguntur de ætate *Onocrotali*, qui *Mechliniæ* quinquaginta annis altus fuit, & octuagenarius certò credebatur.

Onocrotalus 40. annis in aula Bauarica vixit & mirè muſica harmonia capiebatur.

Cum autem ſciſcitarer ego, an *Bauariæ* incolæ eſſent eiuſmodi aues, à *Georgio Grembſio* populari meo, & Sereniſsimi Electoris *Bauariæ* doctiſsimo Archiatro & Conſiliario, his ille verbis reſpondit. *De Onocrotalo hoc ſcias velim, hanc auem non eſſe Bauariæ indigenam. Cum enim Sereniſſimi noſtri Electoris aucupes interrogarem, an in Bauaria nidificaret, hoc ad vnum omnes negarunt, ſed à maritimis ſubinde locis huc aduolare, tam in Danubio, quàm alijs Bauariæ lacubus capi, aſſerebant: Præter piſces nihil vorare aliud. Memini me* Bambergæ, *dum puer adhuc eſſem, iuxta Peninſulam Geierſwerd dictam, eiuſmodi auem, cum oblongo collo, & enormi gutture, meo & aliorum plurium cum ſtupore vidiſſe*. Plurimæ etiam circa Danubium in *Vngaria* conſpiciuntur, minus plures in *Croatia*, & pauciores in *Polonia*. In *Heluetia* rariſsimè capiuntur. *In Ægypto ſæpe Onocrotalorum greges ſe vidiſſe Bellonius* memorat. *Orientales* etiam, Author de *Natura rerum*, facit. In *Finlandia* verò, & Septentrionalibus regionibus, *Olaus magnus* frequentes enumerat. Nominis

Georgius Grembius primarius Electoris Bauariæ Medicus.

In Bauaria ſæpe videntur.

Danubium præcipuè amant.

In noua Hiſpania nidulatur.

minis ratio huic noſtræ Aui hìc præfixi *Noue Hiſpanie* incolam eſſe ſimiliter conuincit. *Ouiedus* quoque in Summaria ſua Indiarum Occident. *Hiſtoria*, & illius præcipuè tractus, qui *Terra ferma* Hiſpanis appellatur, animalia enarrans, Auis recordatur *Alcatraz* ibi dictæ, ſimilis planè *Onocrotalo* eiuſmodi, qualem ipſe *Bruxellis* prandente *Carolo V.* ad iocum productum viderat, magna ex pelui piſcibus & aquà plenà, roſtro ſuo piſcantem, & piſces integros deuorantem; Auem ait eſſe aquaticam & marinam, anſerinos pedes habentem. Horum *Americanorum* autem *Onocrotalorum* ſcribit maximum ſæpenumero gregem conſpici volantem, circa *Panamam* præcipuè, vbi mirum, & iucundum ad fluxum & refluxum maris habitatoribus ſpectaculum præbeatur.

Ouiedus Onocrotalos in Indiæ Occident. Terra firma ait eſſe.

Cum enim Oceano intumeſcente, & ad *Panamam* appellente, ingens piſcium *Sardorum* aceruus & alluuies ſimul congregetur, infinita *Onocrotalorum* eorundem multitudo aerem ibi obnubilat, qui in mare ſe modò præcipites dant, vt piſciculos ſuffurentur, modò in aera ſe ſubleuant, vt illis tutò veſcantur; idque toties repetunt, donec diræ ſuæ fami ſatis parentauerint. Sed quod adhuc magis ad ſpectatorum voluptatem facit, hoc eſt: quod aliæ ibidem grandes admodum, & rapaciſsimæ volucres dimorentur, *Caudæ infurcatæ* dictæ, quæ mirum eſt, quam *Onocrotalos* hoſce perſequantur, vt coacti etiam ſint piſcium prædam euomere, quam aues rapaciſsimæ illæ priuſquam in mare decidat, inter volandum in aere piſcantur. Subiungit demum tantum ibi *Onocrotalorum* numerum reperiri, vt *Chriſtiani* ad ſcopulos, & inſulas *Panamæ* vicinas ſubinde mittant, pullos volatui adhuc ineptos deprædatum, quibus nauiculas & Canoas ſuas impleant, domumq. reportent. Verùm cum propter nimium hi adipem haudquaquam eſui ſint idonei, eundem liquant & lucernarum vſui adhibent. Nouo itaque & veteri Orbi haud deſunt huiuſmodi volucres. Ita vt *Onocrotalus* iure merito dici poſſit *Coſmopolitanus*, hoc eſt vniuerſi orbis terrarum ciuis & incola.

Quomodo ibi piſces ſuffurétur.

Onocrotalus eſt Coſmopolitanus hoc eſt vniuerſi orbis ciuis.

Inſignes adeò duæ in *Onocrotalis* Mexicanis notæ eluceſcunt, vt per has à noſtratibus primà ſtatim facie, à quouis etiam internoſcantur. Intuere ſi placet, *Secundum*: quid huic cum *Oloribus* ſimilitudinis quæſo eſt? à quibus Plinius tamen vix *Onocrotalos* diſtare aiebat, niſi illo è faucibus altero veluti vteri genere propendente. Habet enim *Cygnus* collum longum: ſecundus hic *Onocrotalus* noſter breuiſſimum, nec roſtrum adeò erectum, quod ſupra quoque inſinuaui. *Primus* autem à *ſecundo*, & noſtri ſimiliter Orbis Onocrotalis, roſtro ſuo denticulato, manifeſto latis diſcrimine ſeparatur.

Duæ notæ quibus Mexicani a noſtris Onocrotalis diſtinguũtur.

Aldrouandus in ſui anatome *Onocrotali*, conſpectam ſibi fuiſſe ait ſuperioris roſtri mandibulam *Plantaginis* anguſtifoliæ, quinqueneruiæ dictæ, intus exactè figuram expreſſam gerentem, excurrentibus per eam quinque lineis, quæ cum aſperæ fuerint, ac veluti oblonga tubercula, ſe credidiſſe eadem huic aui ideo data, vt comprimendo piſces ad inferiorem mandibulam, totidem veluti dentibus illos interimeret. Aſt noſtri huius *Onocrotali* longè diuerſior eſt figura roſtri, quod euidentibus ſanè dentibus eſt conſpicuum, tam ſupra enim quàm infrà, roſtri margines dentiformibus apicibus inſigniuntur.

Noſtri Onocrotali habent tubercula quædam loco dentium.

Similes dentatas aues apud eundem reperio *Aldrouandum*, *Mergum* nimirum *Cirrhatum*, in quo dentes eſſe ſcribit duros, firmos, ſerratos & retrorſum flexos.

Aliæ dentatæ aues apud Aldrouandum.

Hoc

altitudinis, euolaret, hoc ab illa ægrè impetrabat. Atqui hoc ego illi cauſæ, quod cicurata fuerit, & domi perpetuò detenta torporem quendam & corporis & animi contraxerit, tribuendum putauero. Scribit enim *Bellonius*, alioquin illam alacrem, animoſam, & capite recto ac ſublimi eſſe.

Valde dubium eſt, quod ſit natiuum ipſius ſolũ.

De *Patria* huius certi nihil aſſeuerare valeo. Is ipſe enim, qui *Stelluto* meo hanc auem *Germanicam*; alijs poſtea *Indicam*, mihi *Luſitanicam* eſſe affirmauit, niſi ab *Indijs* in *Luſitaniam* allatam fortaſſe voluerit. *Plinius Gallicam*, *Martialis* his verbis.

Turpe Rauennatis guttur Onocrotali:

Italicam, & *Rauennatem*, *Matthiolus Hetruſcam* fecit, dum ait. In *Hetruria maritimis vulgaris eſt, omnibus præſertim his, qui circa Argentarium promontorium habitant, nam circa Herculis portum, & Vrbicelli ſtagnum frequens reperitur: Incolæ agrotto nominant*. Hæc quantum fidei mereantur haud ſcio: hoc ſcio, plures *Matthioli* populares, vix pictos aliquando Onocrotalos vidiſſe, qui ſi ibi adeò frequentes eſſent, *Romæ* & alijs *Italiæ* locis non tam peregrini æſtimarentur. Alijs dicuntur *Padum*, alijs *Mantuanum* lacum amare; quibuſdam *Danubij* accolæ perhibentur. Quod ſi ita eſt, non ſubitò tamen *Ariſtotelis Pelecan* fuerit *Onocrotalus*; quòd hoc authore *Pelecan* à *Strymone* ad *Iſtrum* ſeu *Danubium* migret, cum & in *Danubio* frequenter *Platea* ſiue *Cochlearia*, nonnullis *Pelecan* credita, capiatur.

In Danubio ſæpe videntur.

Retulit mihi Nobilis Dominus *Ioannes Carolus Schaad*, quem ſupra quoque dum de *Lynce* agerem, laudaui; tres olim in *Danubio* qui *Bauariam* interfluit, *Onocrotalos* globulis bombardicis petitos fuiſſe, & duobus interfectis, tertium adhuc viuum, ad Sereniſſimi *Bauariæ Ducis* Aulam perlatum, ibidem annos quadraginta integros vixiſſe, hominum conuerſatione apprimè, & muſicà tam vocali quàm inſtrumentali mirè delectatum fuiſſe. Canentibus enim, ac tubis clangentibus, libentiſſimè aſſiſtebat, & erecto capite, atque inclinatà ad muſicam aure, qui tamen ipſe aſininum dicitur ruditum edere, dulciſſimam illam ſonorum harmoniam hauriebat. Confirmant hęc illa, quę apud *Aldrouandum* leguntur de ætate *Onocrotali*, qui *Mechliniæ* quinquaginta annis altus fuit, & octuagenarius certò credebatur.

Onocrotalus 40. annis in aula Bauarica vixit & mirè muſica harmonia capiebatur.

Cum autem ſciſcitarer ego, an *Bauariæ* incolæ eſſent eiuſmodi aues, à *Georgio Grembſio* populari meo, & Sereniſsimi Electoris *Bauariæ* doctiſsimo Archiatro & Conſiliario, his ille verbis reſpondit. *De Onocrotalo hoc ſcias velim, hanc auem non eſſe Bauariæ indigenam. Cum enim Sereniſſimi noſtri Electoris aucupes interrogarem, an in Bauaria nidificaret, hoc ad vnum omnes negarunt, ſed à maritimis ſubinde locis huc aduolare, tam in Danubio, quàm alijs Bauariæ lacubus capi, aſſerebant: Præter piſces nihil vorare aliud. Memini me* Bamberga, *dum puer adhuc eßem, iuxta Peninſulam Geierſwerd dictam, eiuſmodi auem, cum oblongo collo, & enormi gutture, meo & aliorum plurium cum ſtupore vidiſſe*. Plurimæ etiam circa Danubium in *Vngaria* conſpiciuntur, minus plures in *Croatia*, & pauciores in *Polonia*. In *Heluetia* rariſsimè capiuntur. *In Ægypto ſæpe Onocrotalorum greges ſe vidiſſe Bellonius* memorat. *Orientales* etiam, Author de *Natura rerum*, facit. In *Finlandia* verò, & Septentrionalibus regionibus, *Olaus magnus* frequentes enumerat. No-

Georgius Grembſius primarius Electoris Bauariæ Medicus.

In Bauaria ſæpe videntur.

Danubium præcipuè amant.

In noua Hiſpania nidulatur.

minis

minis ratio huic noſtræ Aui hìc præfixi *Noua Hiſpania* incolam eſſe ſimiliter conuincit. *Ouiedus* quoque in Summaria ſua Indiarum Occident. *Hiſtoria*, & illius præcipuè tractus, qui *Terra ferma* Hiſpanis appellatur, animalia enarrans, Auis recordatur *Alcatraz* ibi dictæ, ſimilis planè *Onocrotalo* eiuſmodi, qualem ipſe *Bruxellis* prandente *Carolo V.* ad iocum productum viderat, magna ex pelui piſcibus & aquà plenà, roſtro ſuo piſcantem, & piſces integros deuorantem; Auem ait eſſe aquaticam & marinam, anſerinos pedes habentem. Horum *Americanorum* autem *Onocrotalorum* ſcribit maximum ſæpenumero gregem conſpici volantem, circa *Panamam* præcipuè, vbi mirum, & iucundum ad fluxum & refluxum maris habitatoribus ſpectaculum præbeatur.

Ouiedus Onocrotalos in Indiæ Occident. Terra firma ait eſſe.

Cum enim Oceano intumeſcente, & ad *Panamam* appellente, ingens piſcium *Sardorum* aceruus & alluuies ſimul congregetur, infinita *Onocrotalorum* eorundem multitudo aerem ibi obnubilat, qui in mare ſe modò præcipites dant, vt piſciculos ſuffurentur, modò in aera ſe ſubleuant, vt illis tutò veſcantur, idque toties repetunt, donec diræ ſuæ fami ſatis parentauerint. Sed quod adhuc magis ad ſpectatorum voluptatem facit, hoc eſt: quod aliæ ibidem grandes admodum, & rapaciſsimæ volucres dimorentur, *Caudæ infurcatæ* dictæ, quæ mirum eſt, quam *Onocrotalos* hoſce perſequantur, vt coacti etiam ſint piſcium prædam euomere, quam aues rapaciſsimæ illæ priuſquam in mare decidat, inter volandum in aere piſcantur. Subiungit demum tantum ibi *Onocrotalorum* numerum reperiri, vt *Chriſtiani* ad ſcopulos, & inſulas *Panamæ* vicinas ſubinde mittant, pullos volatui adhuc ineptos deprædatum, quibus nauiculas & Canoas ſuas impleant, domumq. reportent. Verùm cum propter nimium hi adipem haudquaquam eſui ſint idonei, eundem liquant & lucernarum vſui adhibent. Nouo itaque & veteri Orbi haud deſunt huiuſmodi volucres. Ita vt *Onocrotalus* iure merito dici poſſit *Coſmopolitanus*, hoc eſt vniuerſi orbis terrarum ciuis & incola.

Quomodo ibi piſces ſuffurétur.

Onocrotalus eſt Cosmopolitanus hoc eſt vniuerſi orbis ciuis.

Inſignes adeò duæ in *Onocrotalis* Mexicanis notæ elucelcunt, vt per has à noſtratibus primà ſtatim facie, à quouis etiam internoſcantur. Intuere ſi placet, *Secundum*: quid huic cum *Oloribus* ſimilitudinis quæſo eſt? à quibus Plinius tamen vix *Onocrotalos* diſtare aiebat, niſi illo è faucibus altero veluti vteri genere propendente. Habet enim *Cygnus* collum longum: ſecundus hic *Onocrotalus* noſter breuiſſimum, nec roſtrum adeò erectum, quod ſupra quoque inſinuaui. *Primus* autem à *ſecundo*, & noſtri ſimiliter Orbis Onocrotalis, roſtro ſuo denticulato, manifeſto latis diſcrimine ſeparatur.

Duæ notæ quibus Mexicani a noſtris Onocrotalis diſtinguũtur.

Aldrouandus in ſui anatome *Onocrotali*, conſpectam ſibi fuiſſe ait ſuperioris roſtri mandibulam *Plantaginis* anguſtifoliæ, quinqueneruiæ dictæ, intus exactè figuram expreſſam gerentem, excurrentibus per eam quinque lineis, quæ cum aſperæ fuerint, ac veluti oblonga tubercula, ſe credidiſſe eadem huic aui ideo data, vt comprimendo piſces ad inferiorem mandibulam, totidem veluti dentibus illos interimeret. Aſt noſtri huius *Onocrotali* longè diuerſior eſt figura roſtri, quod euidentibus ſanè dentibus eſt conſpicuum, tam ſupra enim quàm infrà, roſtri margines dentiformibus apicibus inſigniuntur.

Noſtri Onocrotali habent tubercula quædam loco dentium.

Similes dentatas aues apud eundem reperio *Aldrouandum*, *Mergum* nimirum *Cirrhatum*, in quo dentes eſſe ſcribit duros, firmos, ſerratos & retrorſum flexos.

Aliæ dentatæ aues apud Aldrouandum.

Hoc

altitudinis, euolaret, hoc ab illa ægrè impetrabat. Atqui hoc ego illi cauſæ, quod cicurata fuerit, & domi perpetuò detenta torporem quendam & corporis & animi contraxerit, tribuendum putauero. Scribit enim *Bellonius*, alioquin illam alacrem, animoſam, & capite recto ac ſublimi eſſe.

Valde dubium eſt, quod ſit naziuum ipſius ſolũ.

De *Patria* huius certi nihil aſſeuerare valeo. Is ipſe enim, qui *Stelluto* meo hanc auem *Germanicam*; alijs poſtea *Indicam*, mihi *Luſitanicam* eſſe affirmauit, niſi ab *Indijs* in *Luſitaniam* allatam fortaſſe voluerit. *Plinius Gallicam, Martialis* his verbis.

Turpe Rauennatis guttur Onocrotali:

Italicam, & *Rauennatem, Matthiolus Hetruſcam* fecit, dum ait. In *Hetruriæ maritimis vulgaris eſt, omnibus præſertim his, qui circa Argentarium promontorium habitant, nam circa Herculis portum, & Vrbicelli ſtagnum frequens reperitur: Incolæ agrotto nominant*. Hæc quantum fidei mereantur haud ſcio: hoc ſcio, plures *Matthioli* populares, vix pictos aliquando Onocrotalos vidiſſe, qui ſi ibi adeò frequentes eſſent, *Romæ* & alijs *Italiæ* locis non tam peregrini æſtimarentur. Alijs dicuntur *Padum*, alijs *Mantuanum* lacum amare; quibuſdam *Danubij* accolæ perhibentur. Quod ſi ita eſt, non ſubitò tamen *Ariſtotelis Pelecan* fuerit *Onocrotalus*; quòd hoc authore *Pelecan* à *Strymone* ad *Iſtrum* ſeu *Danubium* migret, cum & in *Danubio* frequenter *Platea* ſiue *Cochlearia*, nonnullis *Pelecan* credita, capiatur.

In Danubio ſæpe videntur.

Retulit mihi Nobilis Dominus *Ioannes Carolus Schaad*, quem ſupra quoque dum de *Lynce* agerem, laudaui; tres olim in *Danubio* qui *Bauariam* interfluit, *Onocrotalos* globulis bombardicis petitos fuiſſe, & duobus interfectis, tertium adhuc viuum, ad Sereniſſimi *Bauariæ Ducis* Aulam perlatum, ibidem annos quadraginta integros vixiſſe, hominum conuerſatione apprimè, & muſicà tam vocali quàm inſtrumentali mirè delectatum fuiſſe. Canentibus enim, ac tubis clangentibus, libentiſſimè aſſiſtebat, & erecto capite, atque inclinatà ad muſicam aure, qui tamen ipſe aſininum dicitur ruditum edere, dulciſſimam illam ſonorum harmoniam hauriebat. Confirmant hęc illa, quę apud *Aldrouandum* leguntur de ætate *Onocrotali*, qui *Mechliniæ* quinquaginta annis altus fuit, & octuagenarius certò credebatur.

Onocrotalus 40. annis in aula Bauarica vixit & mirè muſica harmonia capiebatur.

Cum autem ſciſcitarer ego, an *Bauariæ* incolæ eſſent eiuſmodi aues, à *Georgio Grembſio* populari meo, & Sereniſsimi Electoris *Bauariæ* doctiſsimo Archiatro & Conſiliario, his ille verbis reſpondit. *De Onocrotalo hoc ſcias velim, hanc auem non eſſe Bauariæ indigenam. Cum enim Sereniſſimi noſtri Electoris aucupes interrogarem, an in Bauaria nidificaret, hoc ad vnum omnes negarunt, ſed à maritimis ſubinde locis huc aduolare, tam in Danubio, quàm alijs Bauariæ lacubus capi, aſſerebant: Præter piſces nihil vorare aliud. Memini me Bambergæ, dum puer adhuc eſſem, iuxtà Peninſulam Geierſwerd dictam, eiuſmodi auem, cum oblongo collo, & enormi gutture, meo & aliorum plurium cum ſtupore vidiſſe*. Plurimæ etiam circa Danubium in *Vngaria* conſpiciuntur, minus plures in *Croatia*, & pauciores in *Polonia*. In *Heluetia* rariſsimè capiuntur. *In Ægypto ſæpe Onocrotalorum greges ſe vidiſſe Bellonius* memorat. *Orientales* etiam, Author de *Natura rerum*, facit. In *Finlandia* verò, & Septentrionalibus regionibus, *Olaus magnus* frequentes enumerat. No-

Georgius Grembſius primarius Electoris Bauariæ Medicus.

In Bauaria ſæpe videntur.

Danubium præcipuè amant.

In noua Hiſpania nidulatur.

minis

minis ratio huic noſtræ Aui hìc præfixi *Noue Hiſpanie* incolam eſſe ſimiliter conuincit. *Oniedus* quoque in Summaria ſua Indiarum Occident. *Hiſtoria*, & illius præcipuè tractus, qui *Terra ferma* Hiſpanis appellatur, animalia enarrans, Auis recordatur *Alcatraz* ibi dictæ, ſimilis planè *Onocrotalo* eiuſmodi, qualem ipſe *Bruxellis* prandente *Carolo V.* ad iocum productum viderat, magna ex pelui piſcibus & aquà plenà, roſtro ſuo piſcantem, & piſces integros deuorantem; Auem ait eſſe aquaticam & marinam, anſerinos pedes habentem. Horum *Americanorum* autem *Onocrotalorum* ſcribit maximum ſæpenumero gregem conſpici volantem, circa *Panamam* præcipuè, vbi mirum, & iucundum ad fluxum & refluxum maris habitatoribus ſpectaculum præbeatur.

Oniedus Onocrotalos in Indiæ Occident. Terra firma ait eſſe.

Cum enim Oceano intumeſcente, & ad *Panamam* appellente, ingens piſcium *Sardorum* aceruus & alluuies ſimul congregetur, infinita *Onocrotalorum* eorundem multitudo aerem ibi obnubilat, qui in mare ſe modò præcipites dant, vt piſciculos ſuffurentur, modò in aera ſe ſubleuant, vt illis tutò veſcantur; idque toties repetunt, donec diræ ſuæ fami ſatis parentauerint. Sed quod adhuc magis ad ſpectatorum voluptatem facit, hoc eſt: quod aliæ ibidem grandes admodum, & rapaciſsimæ volucres dimorentur, *Caude infurcate* dictæ, quæ mirum eſt, quam *Onocrotalos* hoſce perſequantur, vt coacti etiam ſint piſcium predam euomere, quam aues rapaciſsimæ illæ priuſquam in mare decidat, inter volandum in aere piſcantur. Subiungit demum tantum ibi *Onocrotalorum* numerum reperiri, vt *Chriſtiani* ad ſcopulos, & inſulas *Panamæ* vicinas ſubinde mittant, pullos volatui adhuc ineptos deprædatum, quibus nauiculas & Canoas ſuas impleant, domumq. reportent. Verùm cum propter nimium hi adipem haudquaquam eſui ſint idonei, eundem liquant & lucernarum vſui adhibent. Nouo itaque & veteri Orbi haud deſunt huiuſmodi volucres. Ita vt *Onocrotalus* iure merito dici poſſit *Coſmopolitanus*, hoc eſt vniuerſi orbis terrarum ciuis & incola.

Quomodo ibi piſces ſuffurentur.

Onocrotalus eſt Coſmopolitanus hoc eſt vniuerſi orbis ciuis.

Inſignes adeò duæ in *Onocrotalis* Mexicanis notæ eluceſcunt, vt per has à noſtratibus primà ſtatim facie, à quouis etiam internoſcantur. Intuere ſi placet, *Secundum*: quid huic cum *Oloribus* ſimilitudinis quæſo eſt? à quibus Plinius tamen vix *Onocrotalos* diſtare aiebat, niſi illo è faucibus altero veluti vteri genere propendente. Habet enim *Cygnus* collum longum: ſecundus hic *Onocrotalus* noſter breuiſſimum, nec roſtrum adeò erectum, quod ſupra quoque inſinuaui. *Primus* autem à *ſecundo*, & noſtri ſimiliter Orbis Onocrotalis, roſtro ſuo denticulato, manifeſto ſatis diſcrimine ſeparatur.

Duæ notæ quibus Mexicani a noſtris Onocrotalis diſtinguũtur.

Aldrouandus in ſui anatome *Onocrotali*, conſpectam ſibi fuiſſe ait ſuperioris roſtri mandibulam *Plantaginis* anguſtifoliæ, quinqueneruiæ dictæ, intus exactè figuram expreſſam gerentem, excurrentibus per eam quinque lineis, quæ cum aſperæ fuerint, ac veluti oblonga tubercula, ſe credidiſſe eadem huic aui ideo data, vt comprimendo piſces ad inferiorem mandibulam, totidem veluti dentibus illos interimeret. Aſt noſtri huius *Onocrotali* longè diuerſior eſt figura roſtri, quod euidentibus ſanè dentibus eſt conſpicuum, tam ſupra enim quàm infrà, roſtri margines dentiformibus apicibus inſigniuntur.

Noſtri Onocrotali habent tubercula quædam loco dentium.

Similes dentatas aues apud eundem reperio *Aldrouandum*, *Mergum* nimirum *Cirrhatum*, in quo dentes eſſe ſcribit duros, firmos, ſerratos & retrorſum flexos.

Aliæ dentatæ aues apud Aldrouandum.

Hoc

altitudinis, euolaret, hoc ab illa ægrè impetrabat. Atqui hoc ego illi cauſæ, quod cicurata fuerit, & domi perpetuò detenta corporem quendam & corporis & animi contraxerit, tribuendum putauero. Scribit enim *Bellonius*, alioquin illam alacrem, animoſam, & capite recto ac ſublimi eſſe.

Valde dubium eſt, quod ſit natiuum ipſius ſolũ.

De *Patria* huius certi nihil aſſeuerare valeo. Is ipſe enim, qui *Stelluto* meo hanc auem *Germanicam*; alijs poſtea *Indicam*, mihi *Luſitanicam* eſſe affirmauit, niſi ab *Indijs* in *Luſitaniam* allatam fortaſſe voluerit. *Plinius Gallicam*, *Martialis* his verbis.

Turpe Rauennatis guttur Onocrotali:

Italicam, & *Rauennatem*, *Matthiolus Hetruſcam* fecit, dum ait. In *Hetruriæ maritimis vulgaris eſt, omnibus præſertim his, qui circa Argentarium promontorium habitant, nam circa Herculis portum, & Vrbicelli ſtagnum frequens reperitur: Incolæ agrotto nominant*. Hæc quantum fidei mereantur haud ſcio: hoc ſcio, plures *Matthioli* populares, vix pictos aliquando Onocrotalos vidiſſe, qui ſi ibi adeò frequentes eſſent, *Romæ* & alijs *Italiæ* locis non tam peregrini æſtimarentur. Alijs dicuntur *Padum*, alijs *Mantuanum* lacum amare; quibuſdam *Danubij* accolæ perhibentur. Quod ſi ita eſt, non ſubitò tamen *Ariſtotelis Pelecan* fuerit *Onocrotalus*; quòd hoc authore *Pelecan* à *Strymone* ad *Iſtrum* ſeu *Danubium* migret, cum & in *Danubio* frequenter *Platea* ſiue *Cochlearia*, nonnullis *Pelecan* credita, capiatur.

In Danubio ſæpe videntur.

Retulit mihi Nobilis Dominus *Ioannes Carolus Schaad*, quem ſupra quoque dum de *Lynce* agerem, laudaui; tres olim in *Danubio* qui *Bauariam* interfluit, *Onocrotalos* globulis bombardicis petitos fuiſſe, & duobus interfectis, tertium adhuc viuum, ad Sereniſſimi *Bauariæ Ducis* Aulam perlatum, ibidem annos quadraginta integros vixiſſe, hominum conuerſatione apprimè, & muſicà tam vocali quàm inſtrumentali mirè delectatum fuiſſe. Canentibus enim, ac tubis clangentibus, libentiſſimè aſſiſtebat, & erecto capite, atque inclinatà ad muſicam aure, qui tamen ipſe aſininum dicitur ruditum edere, dulciſſimam illam ſonorum harmoniam hauriebat. Confirmant hęc illa, quę apud *Aldrouandum* leguntur de ætate *Onocrotali*, qui *Mechliniæ* quinquaginta annis altus fuit, & octuagenarius certò credebatur.

Onocrotalus 40. annis in aula Bauarica vixit & mirè muſica harmonia capiebatur.

Cum autem ſciſcitarer ego, an *Bauariæ* incolæ eſſent eiuſmodi aues, à *Georgio Grembſio* populari meo, & Sereniſsimi Electoris *Bauariæ* doctiſsimo Archiatro & Conſiliario, his ille verbis reſpondit. *De Onocrotalo hoc ſcias velim, hanc auem non eſſe Bauariæ indigenam. Cum enim Sereniſſimi noſtri Electoris aucupes interrogarem, an in Bauaria nidificaret, hoc ad vnum omnes negarunt, ſed à maritimis ſubinde locis huc aduolare, tam in Danubio, quàm alijs Bauariæ lacubus capi, aſſerebant: Præter piſces nihil vorare aliud. Memini me* Bamberge, *dum puer adhuc eſſem, iuxta Peninſulam Geterſwerd dictam, eiuſmodi auem, cum oblongo collo, & enormi gutture, meo & aliorum plurium cum ſtupore vidiſſe*. Plurimæ etiam circa Danubium in *Vngaria* conſpiciuntur, minus plures in *Croatia*, & pauciores in *Polonia*. In *Heluetia* rariſsimè capiuntur. *In Ægypto ſæpe Onocrotalorum greges ſe vidiſſe Bellonius* memorat. *Orientales* etiam, Author de *Natura rerum*, facit. In *Finlandia* verò, & Septentrionalibus regionibus, *Olaus magnus* frequentes enumerat. No-

Georgius Grembius primarius Electoris Bauariæ Medicus.

In Bauaria ſæpe videntur.

Danubium præcipuè amant.

In noua Hiſpania nidulatur.

minis

minis ratio huic noſtræ Aui hìc præfixi *Noue Hiſpanie* incolam eſſe ſimiliter conuincit. *Ouiedus* quoque in Summaria ſua Indiarum Occident. *Hiſtoria*, & illius præcipuè tractus, qui *Terra ferma* Hiſpanis appellatur, animalia enarrans, Auis recordatur *Alcatraz* ibi dictæ, ſimilis planè *Onocrotalo* eiuſmodi, qualem ipſe *Bruxellis* prandente *Carolo V.* ad iocum productum viderat, magna ex pelui piſcibus & aquà plenà, roſtro ſuo piſcantem, & piſces integros deuorantem; Auem ait eſſe aquaticam & marinam, anſerinos pedes habentem. Horum *Americanorum* autem *Onocrotalorum* ſcribit maximum ſæpenumero gregem conſpici volantem, circa *Panamam* præcipuè, vbi mirum, & iucundum ad fluxum & refluxum maris habitatoribus ſpectaculum præbeatur.

Ouiedus Onocrotalos in Indiæ Occident. Terra firma ait eſſe.

Cum enim Oceano intumeſcente, & ad *Panamam* appellente, ingens piſcium *Sardorum* aceruus & alluuies ſimul congregetur, infinita *Onocrotalorum* eorundem multitudo aerem ibi obnubilat, qui in mare ſe modò præcipites dant, vt piſciculos ſuffurentur, modò in aera ſe ſubleuant, vt illis tutò veſcantur, idque toties repetunt, donec diræ ſuæ fami ſatis parentauerint. Sed quod adhuc magis ad ſpectatorum voluptatem facit, hoc eſt: quod aliæ ibidem grandes admodum, & rapaciſsimæ volucres dimorentur, *Caudæ infurcatæ* dictæ, quæ mirum eſt, quam *Onocrotalos* hoſce perſequantur, vt coacti etiam ſint piſcium prædam euomere, quam aues rapaciſsimæ illæ priuſquam in mare decidat, inter volandum in aere piſcantur. Subiungit demum tantum ibi *Onocrotalorum* numerum reperiri, vt *Chriſtiani* ad ſcopulos, & inſulas *Panamæ* vicinas ſubinde mittant, pullos volatui adhuc ineptos deprædatum, quibus nauiculas & Canoas ſuas impleant, domumq. reportent. Verùm cum propter nimium hi adipem haudquaquam eſui ſint idonei, eundem liquant & lucernarum vſui adhibent. Nouo itaque & veteri Orbi haud deſunt huiuſmodi volucres. Ita vt *Onocrotalus* iure merito dici poſſit *Coſmopolitanus*, hoc eſt vniuerſi orbis terrarum ciuis & incola.

Quomodo ibi piſces ſuffurétur.

Onocrotalus eſt Coſmopolitanus hoc eſt vniuerſi orbis ciuis.

Inſignes adeò duæ in *Onocrotalis* Mexicanis notæ eluceſcunt, vt per has à noſtratibus primà ſtatim facie, à quouis etiam internoſcantur. Intuere ſi placet, *Secundum*: quid huic cum *Oloribus* ſimilitudinis quæſo eſt? à quibus Plinius tamen vix *Onocrotalos* diſtare aiebat, niſi illo è faucibus altero veluti vteri genere propendente. Habet enim *Cygnus* collum longum: ſecundus hic *Onocrotalus* noſter breuiſſimum, nec roſtrum adeò erectum, quod ſupra quoque inſinuaui. *Primus* autem à *ſecundo*, & noſtri ſimiliter Orbis Onocrotalis, roſtro ſuo denticulato, manifeſto ſatis diſcrimine ſeparatur.

Duæ notæ quibus Mexicani a noſtris Onocrotalis diſtinguúntur.

Aldrouandus in ſui anatome *Onocrotali*, conſpectam ſibi fuiſſe ait ſuperioris roſtri mandibulam *Plantaginis* anguſtifoliæ, quinqueneruiæ dictæ, intus exactè figuram expreſſam gerentem, excurrentibus per eam quinque lineis, quæ cum aſperæ fuerint, ac veluti oblonga tubercula, ſe credidiſſe eadem huic aui ideo data, vt comprimendo piſces ad inferiorem mandibulam, totidem veluti dentibus illos interimeret. Aſt noſtri huius *Onocrotali* longè diuerſior eſt figura roſtri, quod euidentibus ſanè dentibus eſt conſpicuum, tam ſupra enim quàm infrà, roſtri margines dentiformibus apicibus inſigniuntur.

Noſtri Onocrotali habent tuberacula quædam loco dentium.

Similes dentatas aues apud eundem reperio *Aldrouandum*, *Mergum* nimirum *Cirrhatum*, in quo dentes eſſe ſcribit duros, firmos, ſerratos & retrorſum flexos.

Aliæ dentatæ aues apud Aldrouandum.

Hoc

altitudinis, euolaret, hoc ab illa ægrè impetrabat. Atqui hoc ego illi cauſæ, quod cicurata fuerit, & domi perpetuò detenta torporem quendam & corporis & animi contraxerit, tribuendum putauero. Scribit enim *Bellonius*, alioquin illam alacrem, animoſam, & capite recto ac ſublimi eſſe.

Valde dubium eſt, quod ſit natiuum ipſius ſolũ.

De *Patria* huius certi nihil aſſeuerare valeo. Is ipſe enim, qui *Stelluto* meo hanc auem *Germanicam*; alijs poſtea *Indicam*, mihi *Luſitanicam* eſſe affirmauit, niſi ab *Indijs* in *Luſitaniam* allatam fortaſſe voluerit. *Plinius Gallicam*, *Martialis* his verbis.

Turpe Rauennatis guttur Onocrotali:

Italicam, & *Rauennatem*, *Matthiolus Hetruſcam* fecit, dum ait. In *Hetruria maritimis vulgaris eſt, omnibus præſertim his, qui circa Argentarium promontorium habitant, nam circa Herculis portum, & Vrbicelli ſtagnum frequens reperitur: Incolæ agrotto nominant.* Hæc quantum fidei mereantur haud ſcio: hoc ſcio, plures *Matthioli* populares, vix pictos aliquando Onocrotalos vidiſſe, qui ſi ibi adeò frequentes eſſent, *Romæ* & alijs *Italiæ* locis non tam peregrini æſtimarentur. Alijs dicuntur *Padum*, alijs *Mantuanum* lacum amare; quibuſdam *Dannbij* accolæ perhibentur. Quod ſi ita eſt, non ſubitò tamen *Ariſtotelis Pelecan* fuerit *Onocrotalus*; quòd hoc authore *Pelecan* à *Strymone* ad *Iſtrum* ſeu *Danubium* migret, cum & in *Danubio* frequenter *Platea* ſiue *Cochlearia*, nonnullis *Pelecan* credita, capiatur.

In Danubio ſæpe videntur.

Retulit mihi Nobilis Dominus *Ioannes Carolus Schaad*, quem ſupra quoque dum de *Lynce* agerem, laudaui; tres olim in *Danubio* qui *Bauariam* interfluit, *Onocrotalos* globulis bombardicis petitos fuiſſe, & duobus interfectis, tertium adhuc viuum, ad Sereniſſimi *Bauariæ Ducis* Aulam perlatum, ibidem annos quadraginta integros vixiſſe, hominum conuerſatione apprimè, & muſicâ tam vocali quàm inſtrumentali mirè delectatum fuiſſe. Canentibus enim, ac tubis clangentibus, libentiſſimè aſſiſtebat, & erecto capite, atque inclinatâ ad muſicam aure, qui tamen ipſe aſininum dicitur ruditum edere, dulciſſimam illam ſonorum harmoniam hauriebat. Confirmant hęc illa, quę apud *Aldrouandum* leguntur de ætate *Onocrotali*, qui *Mechliniæ* quinquaginta annis altus fuit, & octuagenarius certò credebatur.

Onocrotalus 40. annis in aula Bauarica vixit & mirè muſica harmonia capiebatur.

Cum autem ſciſcitarer ego, an *Bauariæ* incolæ eſſent eiuſmodi aues, à *Georgio Grembſio* populari meo, & Sereniſsimi Electoris *Bauariæ* doctiſsimo Archiatro & Conſiliario, his ille verbis reſpondit. *De Onocrotalo hoc ſcias velim, hanc auem non eſſe Bauariæ indigenam. Cum enim Sereniſſimi noſtri Electoris aucupes interrogarem, an in Bauaria nidificaret, hoc ad vnum omnes negarunt, ſed à maritimis ſubinde locis huc aduolare, tam in Danubio, quàm alijs Bauariæ lacubus capi, aſſerebant: Præter piſces nihil vorare aliud. Memini me* Bambergæ, *dum puer adhuc eſſem, iuxta Peninſulam Geierſwerd dictam, eiuſmodi auem, cum oblongo collo, & enormi gutture, meo & aliorum plurium cum ſtupore vidiſſe.* Plurimæ etiam circa Danubium in *Vngaria* conſpiciuntur, minus plures in *Croatia*, & pauciores in *Polonia*. In *Heluetia* rariſsimè capiuntur. *In Ægypto ſæpe Onocrotalorum greges ſe vidiſſe Bellonius* memorat. *Orientales* etiam, Author de *Natura rerum*, facit. In *Finlandia* verò, & Septentrionalibus regionibus, *Olaus magnus* frequentes enumerat. No-

Georgius Grembius primarius Electoris Bauariæ Medicus.

In Bauaria ſæpe videntur.

Danubium præcipuè amant.

In noua Hiſpania nidulatur.

minis

minis ratio huic noſtræ Aui hìc præfixi *Noue Hiſpanie* incolam eſſe ſimiliter conuincit. *Ouiedus* quoque in Summaria ſua Indiarum Occident. *Hiſtoria*, & illius præcipuè tractus, qui *Terra ferma* Hiſpanis appellatur, animalia enarrans, Auis recordatur *Alcatraz* ibi dictæ, ſimilis planè *Onocrotalo* eiuſmodi, qualem ipſe *Bruxellis* prandente *Carolo V.* ad iocum productum viderat, magna ex pelui piſcibus & aquà plenà, roſtro ſuo piſcantem, & piſces integros deuorantem; Auem ait eſſe aquaticam & marinam, anſerinos pedes habentem. Horum *Americanorum* autem *Onocrotalorum* ſcribit maximum ſæpenumero gregem conſpici volantem, circa *Panamam* præcipuè, vbi mirum, & iucundum ad fluxum & refluxum maris habitatoribus ſpectaculum præbeatur.

Ouiedus Onocrotalos in Indiæ Occident. Terra firma ait eſſe.

Cum enim Oceano intumeſcente, & ad *Panamam* appellente, ingens piſcium *Sardorum* aceruus & alluuies ſimul congregetur, infinita *Onocrotalorum* eorundem multitudo aerem ibi obnubilat, qui in mare ſe modò præcipites dant, vt piſciculos ſuffurentur, modò in aera ſe ſubleuant, vt illis tutò veſcantur, idque toties repetunt, donec diræ ſuæ fami ſatis parentauerint. Sed quod adhuc magis ad ſpectatorum voluptatem facit, hoc eſt: quod aliæ ibidem grandes admodum, & rapaciſsimæ volucres dimorentur, *Caude infurcate* dictæ, quæ mirum eſt, quam *Onocrotalos* hoſce perſequantur, vt coacti etiam ſint piſcium prædam euomere, quam aues rapaciſsimæ illæ priuſquam in mare decidat, inter volandum in aere piſcantur. Subiungit demum tantum ibi *Onocrotalorum* numerum reperiri, vt *Chriſtiani* ad ſcopulos, & inſulas *Panamæ* vicinas ſubinde mittant, pullos volatui adhuc ineptos deprædatum, quibus nauiculas & Canoas ſuas impleant, domumq. reportent. Verùm cum propter nimium hi adipem haudquaquam eſui ſint idonei, eundem liquant & lucernarum vſui adhibent. Nouo itaque & veteri Orbi haud deſunt huiuſmodi volucres. Ita vt *Onocrotalus* iure merito dici poſſit *Coſmopolitanus*, hoc eſt vniuerſi orbis terrarum ciuis & incola.

Quomodo ibi piſces ſuffurétur.

Onocrotalus eſt Coſmopolitanus hoc eſt vniuerſi orbis ciuis.

Inſignes adeò duæ in *Onocrotalis* Mexicanis notæ eluceſcunt, vt per has à noſtratibus primà ſtatim facie, à quouis etiam internoſcantur. Intuere ſi placet, *Secundum*: quid huic cum *Oloribus* ſimilitudinis quæſo eſt? à quibus Plinius tamen vix *Onocrotalos* diſtare aiebat, niſi illo è faucibus altero veluti veteri genere propendente. Habet enim *Cygnus* collum longum: ſecundus hic *Onocrotalus* noſter breuiſſimum, nec roſtrum adeò erectum, quod ſupra quoque inſinuaui. *Primus* autem à *ſecundo*, & noſtri ſimiliter Orbis Onocrotalis, roſtro ſuo denticulato, manifeſto ſatis diſcrimine ſeparatur.

Duæ notæ quibus Mexicani a noſtris Onocrotalis diſtinguitur.

Aldrouandus in ſui anatome *Onocrotali*, conſpectam ſibi fuiſſe ait ſuperioris roſtri mandibulam *Plantaginis* anguſtifoliæ, quinqueneruiæ dictæ, intus exactè figuram expreſſam gerentem, excurrentibus per eam quinque lineis, quæ cum aſperæ fuerint, ac veluti oblonga tubercula, ſe credidiſſe eadem huic aui ideo data, vt comprimendo piſces ad inferiorem mandibulam, totidem veluti dentibus illos interimeret. Aſt noſtri huius *Onocrotali* longè diuerſior eſt figura roſtri, quod euidentibus ſanè dentibus eſt conſpicuum, tam ſupra enim quàm infrà, roſtri margines dentiformibus apicibus inſigniuntur.

Noſtri Onocrotali habent tubercula quædam loco dentium.

Aliæ dentatæ aues apud Aldrouandum.

Similes dentatas aues apud eundem reperio *Aldrouandum*, *Mergum* nimirum *Cirrhatum*, in quo dentes eſſe ſcribit duros, firmos, ſerratos & retrorſum flexos.

Hoc

Hoc ipsum in aue *Fibro Bellonij* reperitur. *Anseres* quoque serratis esse dentibus scimus, quos elegantissimis apud *Petronium Arbitrum* verbis, *Encolpius* ille fabularum dux, nobis descripsit. *Vix ad casæ*, inquit, *hostiolum processeram, cum ecce tres Anseres sacri, qui vt puto, medio die sedebãt ab anu diariæ exigere, impetum in me faciunt, fædèq. ac veluti rabioso stridore circumsistunt trepidantem, atque alius tunicam meam lacerat, alius vincula calciamentorum resolvit, ac trahit: vnus etiam dux ac magister sæuitiæ non dubitat crus meum serrato vexare morsu.* *Cardanus* tamen lib. 10. *subtilitatum*, inter omnia animantia minimo esse capite aues ob volatum voluit. Ad huius paruitatem duo ait sequi: primum, vt stolidæ essent, alterum vt dentibus carerent.

Hunc *Scaligeri* refutat.

Hunc *Scaliger* Exercit. 241. more suo salsè ridet. Et ne de paruitate capitis hic quicquam aduersus ipsum ex eodem *Scaligero* afferam, dentes ait esse & auibus *Diomedeis*, & *Anserino* generi, & alteri illi *Cornicis* magnitudine Oceani incolæ, quæ Balænæ os hiantis ingrediatur, vẽtriculum erodat, cor petat, & tam vastam belluam interficiat, quæ à fluctibus eiecta postmodum & secta, aues eiusmodi viuas intra se nutritas plures habeat pinguissimas, & in cibis gratissimas.

Cardanus à Plinio defenditur.

Non destituitur suo interim patrocinio *Cardanus*. *Plinius* enim grauissimus author lib. 11. cap. 37. *Volucrium nulli*, inquit, *dentes præter Vespertilionem*. Veros autẽ, & alueolis suis infixos *Vespertilioni* dentes esse, meum inter murem & auem ambigentis huius animalis Sceleton ostendit, quod maiore ideo est industriâ filo argenteo connexum, quia subtilissimis à Natura fuit officulis compactum. Sed quid *Vespertilioni* cũ auibus commune est, si solum excipias volatum? Huic enim nec pẽnæ, nec veræ sunt alę, nec pedes habet auium. Adsunt præterea vbera, & est viuipara bestiola, & caudam insignem trahit, quæ quoniam non nisi in Sceleto videtur, aliquibus deesse fuit credita. Estque vt vno dicam verbo, *Mus volans*. Poterat igitur absoluto potius sermone *Plinius nullam auem dentatam esse* pronuntiare. Nam eiusmodi veros dentes in nulla adhuc volucri inueni, quarum plures tamen & vidi, & aperui. Quid igitur? monstrane Naturæ fuerint, si quas aues dentibus minaces exhibemus?

Vespertilionis mẽsa Sceleton monstrat huic cum auibus nihil esse cõmune.

Aues veræ non habẽt dentes veros.

Quid ad hanc controuersiam respondẽdum.

At non libet hìc omnem dentium notionem excutere, fiet id alio magis commodo loco. Hac sola puto, controuersiam hãc distinctione interea sopitum iri: si dicamus nempe, analogicè quosdam dentes dici, quòd aliquam cum veris similitudinem; tam si ipsam figuram intuearis, quàm si actionem respicias, gerant.

Natura nonnunquam metaphora vtitur.

Dentes igitur quoque nominabuntur, licet haudquaquam alueolis infixi per gomphosin, ex illis vel arte eximi possint, vel morbo vetustateue excidere soleant, quemadmodum in perfectis plerisque quadrupedibus vsuuenit: sed ex ipsa vel maxilla, vel rostro exorti non contigui, sed continui illis, Serræ alicuius denticulatæ figuram exhibeant, non formà vt in nostris fit dentibus, distincti, nec ad determinata ac varia masticationis officia distributi. Concedenda enim nonnunquam videtur Naturæ etiam, non Oratoribus solummodo & Poetis metaphoræ vsus, si loco hæc verorum dentium præsertim, pinnis quibusdam dentiformibus abutatur. Quinetiam absque his solà labrorum acutie ad frangendum, & scindendum in nonnullis tantùm pollet, vt dentibus

nihil

nihil concedant. Noui cum quidam temerario prorsus ausu, ex *Testudinis* marinæ maximæ ore, pressum adhuc, fixumq. *Trutta* caput (nam plurimis hæc alijs *Truttis*, capita saltem, in piscina quædam morsu præsciderat) extrahere satageret, nec dentes eius, quod nullos haberet, pertimesceret; huic semipollicem subitò à bestia hac præmorsum fuisse, sine dentibus quidem, ast non sine vicario dentium instrumento, nouaculæ instar ferme incidente. Habet enim hæc rostri margines præacutos, itaque artificiosè compositos, vt inferiores simplices à superioribus bifidis, pyxidis modo recipiantur, & arctè adeò claudantur, vt quicquid apprehendant, diuidant necesse sit, atque comminuant. Sunt mihi tam marinæ, quàm terrestris exquisita scelera *Testudinum*: in quibus hoc mirabile valde extiterit, quòd *Pulmones* nõ in medio ventre seu thorace, verùm sub diaphragmate, inusitatissimo Naturæ ordine, repererim. De quarum anatome alia vice. Hoc meum magis magisq. *Paradoxon* interim corroborat, *nullum à pulmonibus receptum aerem cor ingredi*, de qua re supra aliquid, dum de *vitulo bicipite* agerem commentus fui.

Rostrum acutissimũ loco dentium Testudine datum.

Pulmones in ventre inferiore Testudinibus.

Sed hic mirari subit, cur *Onocrotalo Mexicano* dentes dati fuerint, qui ad tria in plerisque alijs animantibus inseruiunt officia, ad vocem inquam explanandam, masticationẽ iuuandam, & vim aduersus alia animalia propulsandam. Atqui vox nostris etiam edentulis est Onocrotalis: masticatio molaribus potius quàm serratis, quales hic conspiciuntur, fit dentibus: defensio verò exertis tribuita est, *exerti autem nulli sunt, quibus serrati*, Plinio teste: nec auis hæc nostra multum est belligera, vt exertis egeat dentibus. At natura nihil frustra molitur. Quid igitur stabiliendum? *Plinius* idem lib. 11. cap. 37. *Præterea in os vergentes sunt dentes*, ait, *ne exeidant tibi, nullam habentibus retinendi adminiculum*. Huiusmodi planè sunt dentes huic *Onocrotalo* exotico in os recurui, vt his capiat commodiùs, retineat faciliùs, deglutiat perfectiùs.

Cui vsui esse possint dẽtes Onocrotali.

Et tales prorsus in os vergentes dati sunt dentes etiam inter pisces voracissimo, & anthropophago, *Lamiæ* inquam seu *Carcharie*, veluti cum admiratione in capite carnibus denudato vidi sesquipedalis tantùm longitudinis, quod in *Cæsiani Putei Lyncei*, iam sæpius laudati musæo adseruatur. Hoc quatuor solummodo dentium ordinibus est instructum, & ob id vt conijcio iuuenculæ alicui fuit ablatum, cum sex alioquin ordines habeat, & ad eam, bestia hæc *Cerberum* infernalem rictu suo terribilissimo æmulans, immensitatem excrescat, vt *Rondeletius* scripserit, aliquando *Massiliæ Niceæ* captas fuisse *Lamias*, in quarum ventriculo homo loricatus inuentus fuerit. Quinimo seipsum, ait, in *Santonico* litore eam oris gulæq. vastitate *Lamiam* conspexisse, vt hominem etiam obesum facillimè capere potuerit, & canes ventriculum eius, piscium reliquias voraturi subire commodè valuerint. Quare existimare se *Ionam* in eiusmodi piscis ventriculo, diuinà prouidentià viuum triduo cõseruatum fuisse. Sunt igitur huiusmodi serrati dentes, non ad masticandum, sed rapiẽdum potius, & escæ suæ vulnera raptim infligendum, a Natura effecti. Hinc non est mirum, alicui ex *Onocrotalis* etiam *Americanis* nostris, voraciori quippe animali, ex rapto furtim, & vt diximus in fluxu ac refluxu maris *Sardarum* prædà viuenti, tales etiam dentes concessos fuisse. Et sic finio, plura qui velit *Aldrouandum* adeat.

Terribiles dentes & rictus in Lamia.

ACITLI

Mergus Americanus.

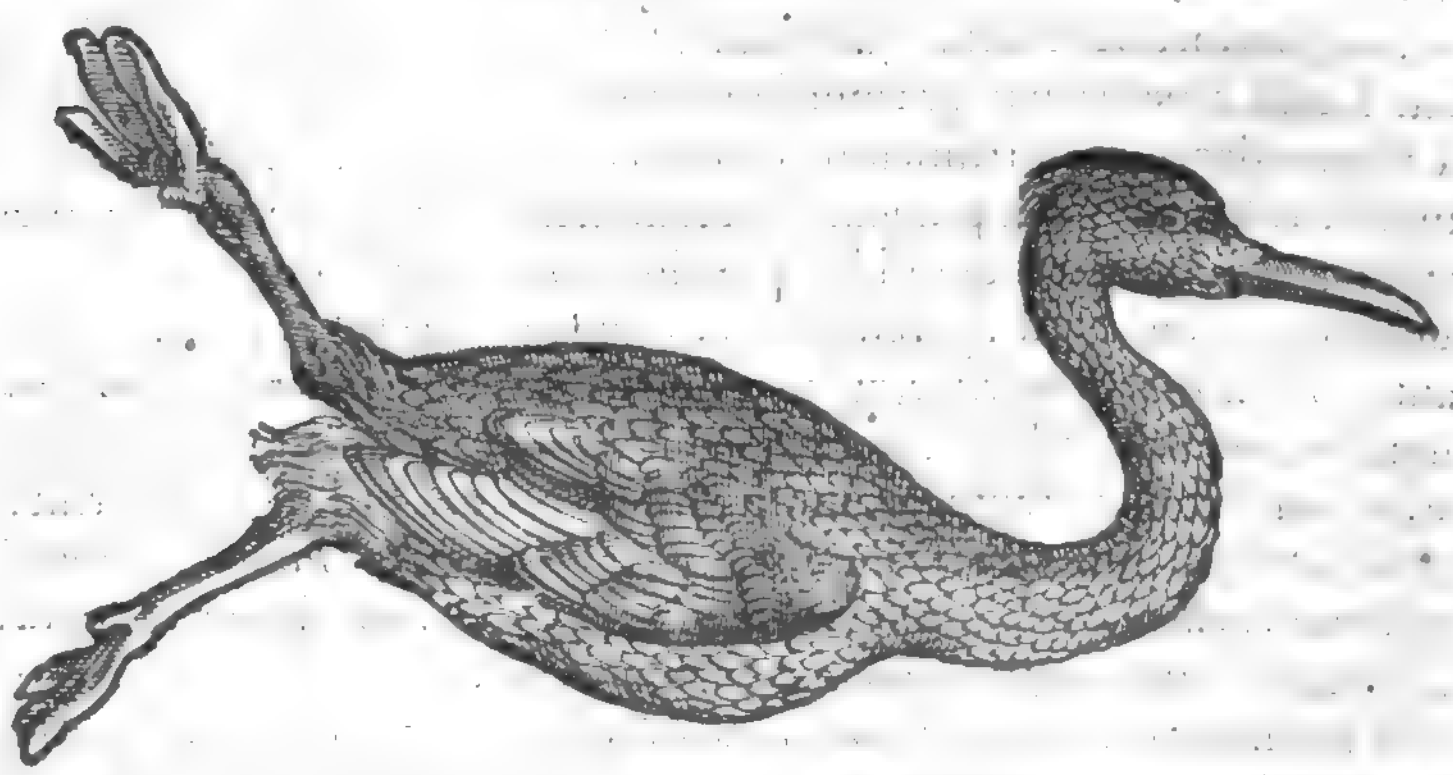

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

MERGORVM familiæ aggregari hanc auem debere, totius videtur corporis habitus præseferre. Penitus enim ad *Anates* pertinere eam, rostrum refragatur, quod minimè largum, sed omnino acutum longumq; hic existit. Nigricat autem, nisi quòd extremitatem versus luteolum sit. Oculi flammantes cum nigerrima pupilla. Superior pars capitis cum crista ad collum reflexa, ad fuscedinem tendit, quo colore superior quoque pars corporis tingitur. Alarum pennæ maiores in marginibus albicant. Cauda, quàm reliquum corpus, dilutioris nigriusculi est coloris. Inferior tamen colli, ventrisque regio plumis albentibus vestitur. Instar *Anatis* pedes gerit, tres in digitos quidem diuisos, (calce sua addit a) sed hos membranà simul coriaceà, & latiusculà coniunctos natationi idoneos. Crura pedesque eiusdem sunt coloris, castanei nimirum. Notandum hìc, rostrum longius paulo, & acutum magis, quàm sculptum est, in pictura prostare.

SCHOLIA EIVSDEM.

QVò penitiùs in hoc aquaticarum auium pelagus, piscandi illas, captandiq; gratiâ me promouco, eò in Syrtes magis incido laboriosas, & obscurato cælo meras palpo tenebras. Hanc enim, quam præ manibus habemus, coloribus suis egregiè depictam, & membrorum proportione sua aptè scriptam, in *Mergorum* genere reponendâ esse Auem, animus diu suasit, nec adhuc penitus dissuadet. Ast cum *Mergis* interim ipsis, & ego mergor, & dũ auxilium à veterum nostrorum monumentis imploro, auxiliatricem quidem hi manum mihi porrigere tentant, verùm ambo demum à vorticibus illis obscuritatum, & perplexitatum inuolucris, quæ oscitantia nobis antiquorum in describendis auibus peperit, prorsus absorbemur.

Videtur hæc auis ad mergos pertinere.

Sed de Mergis apud veteres maxima est difficultas.

In

In primis enim, cum *Mergi* vocabulum haud Græcæ sit originis, & à Græcis illis scientiarum culminibus *Aristotele* præcipuè, nos pleraq. nunc temporis mutuemur, variæ Iuniorum qui *Græcos* interpretati sunt, natæ fuerunt opiniones, quænam vox Græca, *Mergos* significare debeat. *Mergos* enim vbiuis in aquis obuias volucres quin veteres Græci nouerint, extra omnem controuersiam esse debet. Sed cum & *Anates* aquis se mergant, & *Mergis* vulgò, hoc tempore ita appellatis, in pluribus signis sint simillimæ; hinc non leuis & hæc dubitatio orta fuit: an *Mergorum* etiam nomine *Anates* donare æquum esset.

Dubitatur quæ vox Græca latinis Mergũ signet.

Aristoteles lib. 2. cap. 1. vbi aquaticorum animalium differentias assignat, inter ea, quæ in aqua quidem degunt, in hac victum, sed non aquam pro victu capiunt, nec ibi pariunt, etiam *Mergum* collocat, Græcà voce *Aethiam* eum appellans: hanc enim vocem & *Gaza* & *Scaliger* ita vertunt. Et hic quidem eo loci, *Mergum*, inquit, *Latini, quoniam mare agat: hoc enim est mergere, Græci à colore fusco* Αἴθυιαν. *Est autem sub vno summo genere cum Ardeis*. Atquì hoc ipsum *Scaligeri* argumentum, *Aethiam Aristotelis* esse *Mergum* à colore fusco quẽ *Mergus* obtinet, desumptum; vnde & nomen *Aethiopibus* datum, persuasit forsan *Edoardo Vuotono Anglo* cap. 144. lib. 7. de different. animal. pro *Aethia Aristotelis Cornicem marinam* potius reponẽdam esse. *Eandem esse*, inquit, *Aethiam cum* Κορώνῃ θαλαττίᾳ, *id est, cũ Cornice marina: Authores sunt Hesichius & Suidas*: Quãuis rursus *Aethiam* & *Cornicem marinã* separet *Arrianus*, vt apud eundẽ legere est *Vuotonum*.

Putant aliqui Mergũ esse Aristotelis Aethiam.

Alij per Aethiam alias aues signant.

Aldrouandus & ipse audiendus: *Ornithologus*, inquit, *ex cuiusdam eruditi Hispani relatu Mergum coruum marinum* (*Cuerno marino*) *Hispanis appellari asserit. Sed hoc nomen apud eos vnam tantum fortè Mergi speciem significat; illam scilicet, quam Mergum magnum, nigrum, & Carbonem aquaticum Albertus vocat, & multi Aristotelis Coracem seu coruum marinum esse volunt. Idem de Anglorum Cormorant est dicendum*. Sed idem *Aldrouandus* ait postea, hìc more suo cuique suum se relinquere iudicium, cum nihil certi hìc statui posse videatur. Quid? quod aliqui, vt *Perionius*, credunt *Virgilium Fulicas* appellare, quas *Aratus Aethias* dicit. Alij, inter quos *Scaliger* quoque, existimant *Mergos* ad *Ardeas* pertinere. *Bellonius* aliam ac peculiarem auẽ producit, in *Creta* vrinari solitam, diuersam à *Cormorane* & reliquis *Mergis*, eamq. *Aristotelis Aethiam* esse arbitratur.

Huc facit non exigui momenti argumentum, quòd *Aristoteles* lib. 5. cap. 9. Hist. An, dixerit, *Mergi* (hoc est Æthiæ) *& Gauiæ saxis maritimis ouа bina, ternaue ponunt*: *Plinius* verò lib. 10. cap. 22. *Mergos* suos in arboribus nidificare scripserit. Ex quo loco cogere nonnulli volunt, *Mergos Latinos* non esse *Aethias* apud *Græcos*, cum aues quæ in marinis scopulis nidos fabricant, quàm maximè differre videantur ab illis, quæ in arboribus pariunt. Quamuis hoc ego tanti non faciam, cum *Plinij* hæc ibi verba legantur. *Gauiæ in petris nidificant, Mergi etiam in arboribus*. Quasi dicere velit, *Mergos*, & in saxis, & in arboribus nidum ponere solere. *Anates* certè siluestres siue lacustres, à quibus *Mergi* non multũ differunt, licet cõtinuò in aquis degãt, fide dignissimorũ tamen, partim relatione, partim experientià ipsa edoctus noui eas non modò turmatim in *Germania*, ex locis illis, vbi aquę gelu rigescũt, & corio durissimo claudũtur, discedere, calidiora loca petere, & in itinere sępe integros agros herbis satis luxuriantes

Argumentum ex Plinio Aethiã & Mergum esse differẽtes.

Huic argumento respondetur.

denudare,& herbam illam ad radicẽ vſque demetere ac deuorare: ſed ſua ſemper oua in proximis arboribus veteribus ponere,ibique,ne à maribus reperiantur, abſcondere. Mares enim harum vbi oua inuenerint, frangunt, & deuorant, vt ſuis cum fæmellis denuo coire queant. Excluſis verò pullis, vnum poſt alterum ore arripientes in vicinum deportant lacum,donec omnes cõgregauerint. Deinde matres per totum diem pullos comitantur, donec pennis hi corpore tecti liberè natare, ſecurè auolare, & cibum ſua ſponte quærere valeant. Interea tam ardenti ſuos amore pullos proſequuntur, vt licet fugentur, redeant tamen ſubitò, ipſoſque imbelles filios ſub alis, ab omnibus tutos inſidijs tegant, & quantum licet, tueantur.

Aquaticæ aues etiam in ſicco oua ponũt.

Sed non eſt mirum aquaticas aues etiam ad ſicca concedere. Nam *Virgilius* etiam lib. 5. *Æneidos* ipſos gaudere *Mergos* locis ſiccis nouit,cum *apricos* eos his verbis, *& apricis ſtatio gratiſſima Mergis*, vocat: licet hoc ita *Aldrouandus* interpretetur, quod ament loca ideo aprica, vt ſiccefcant, cum aquis continuò fere immergantut. Mirum hoc magis eſt,quod mihi iucundum ſimul & ridiculum præbuit ſpectaculum:cum viderem *gallinam*,terreſtrem volucrem, quæ pullos *Anatinos* excluſerat, quæq.eos ceu mater aſcititia comitaretur, quando iam ad paludem forte fortuna anaticulæ illæ prima vice peruenisſent, & relictis pullis gallinaceis ſocijs ſuis, *Natura* duce, aquas petijſſent; cum viderem inquam,*gallinam* eam hæſitantem diu,gemebundam,glocitantem,& anaticulas ſuas euocantem: tandem, quòd plus apud has Naturæ motus, ceu veræ matris amor & inſtinctus poſſet,quàm affectus quo in nouercam veluti ſuam, *gallinam* inquam nutriculam,ferebantur,redire noluiſſe comperi. Vnde & *gallina* aduerſus naturalem ſuam inclinationem,materno potius amore,quàm nouercali odio commota, aquam ingreſſa & ipſa, & aliquouſque anaticulas illas natando comitata fuit.

Gallina terreſtris volucris etiã aquas petijt.

Verumenimuero nondum de *Mergo* ſopita hæc lis tota eſt: nouum hìc ego ex *Ouidio* argumentum, & nouum ſimul emergere *Mergum* procurabo. Cùm *Æſacus* regia progenie ſatus, nymphen adamaſſet *Heſperien*,hæcq.inſectantem fugiſſet, & à *Colubro* morſa interijſſet; *Æſacus* dolore motus, vt mortem ſibi ſimul conſciſceret,è ſcopulo in mare ſe præcipitem dedit.Sed huius *Tethys* miſerata cadẽtis,molliter ipſum excepit,& plumis texit, & in *Mergum* vertit. Quod dũ ille ægrè ferret,& mori continuò tentaret,ſub mare repetitis vicibus mergebatur.Huius deſcriptionẽ ex *Ouidij* libri vndecimi fine *Metamorphoſeon*,cum ad noſtrum iuuẽtum mirè faciat, huc adferre planè neceſſarium eſt. Ait igitur:

Authoris nouus Mergus ex Ouidio allatus.

Hic ex libris Metamorphoſeon deſcribitur.

Indignatur amans ſe inuitum viuere cogi,
Obſtariq. animæ, miſera de ſede volenti
Exire, vtque nouas humeris aſſumpſerat alas,
Subuolat, atque iterum corpus ſuper æquora mittit.
Pluma leuat caſus, furit Æſacus, inque profundum
Pronus abit, lethiq. viam ſine fine retentat.
Fecit amor maciem: longa internodia crurum,
Longa manet ceruix, caput eſt à corpore longè.
Aequor amat, nomenq. manet, quia mergitur illo.

Confi-

Considerandi hi quoque diligenter sunt, qui in principio huius fabulæ leguntur versus:

Protinus aue idem, si fors tulit, hic quoque dixit,
Quem mare carpentem substrictaq. crura gerentem.
Aspicis, (ostendens spatiosum in guttura mergum)
Regia progenies, &c.

Hæc profectò verba, nisi omnia me fallunt descripta signa, minimè nobis eam depingunt auem, quam hoc tempore pro *Mergo* venditamus. Quare locus hic *Ouidianus* etiam *Aldrouando* negotium facessit: ob id inquit, *peculiarem hìc Mergum describi: quis autem ille sit, vnicuique ex his Ouidij verbis hariolari licitum esse*. Certum enim est, nostris vulgaribus *Mergis collum* nec adeò productum, nec *longa internodia crurum* esse, quin ab *anatum* cruribus non multùm ea recedere. Et propterea *Ornithologus* dicebat, veteres non plura *Mergorum* genera fecisse, quòd cum *Anatibus* ea confuderint. Sunt enim *Mergis* nostris crura non admodum absoluta, & breuiora potiùs, & non eodem situ, sed posteriùs: quamobrem incommodè ingrediuntur. Et vt lib. de *Natura rerum* legitur: *pedes habent in cauda, ita, vt in terra stantes instar hominis pectus erectum præseferant*.

Ouidij Mergus non potest esse ille quem nos ita vocamus.

Rationes affirmatiuæ.

An autem *Ouidianus* hic *Mergus* tam affabrè descriptus, sit idem cum *Virgiliano* & *Lucretiano* (hi ambo Poetæ enim non corporis figuram, sed clamorem potiùs designant, varium pro varia tempestate) adhuc valde est ignotum. Et *Virgilius* quidem Georgicor. lib. 1.

Iam sibi tum curuis malè temperat vnda carinis,
Cum medio celeres reuolant ex æquore Mergi,
Clamoremque ferunt ad littora, cumque marina
In sicco ludunt Fulicæ.

Dubitatur an Virgilij & Lucretij mergi sint ijdem cum Ouidiano.

Lucretius autem lib. 5.

Accipitres atque ossifragæ, mergiq. marinis
Fluctibus in salso victum, vitamq. petentes,
Longè alias alio iaciunt in tempore voces,
Et cum de victu certant prædaque repugnant,
Et partim mutant cum tempestatibus vna
Rauciſonos cantus.

Hæc cum animo meo probè consideranti omnia, in mentem venit; nullam ex illis auibus, quas *Aldrouandus*, & ante hunc *Ornithologus Germanus* pro *Mergis* descripserunt, verum *Ouidianum Mergum* esse. Quare quouis contendere pignore ausim, nulli aptiùs aliti, carminibus supra delineatam formam, quàm illi, quæ omnibus nunc *Ciconia nigra* vocatur, conuenire. Videtur hanc meam coniecturam *Oppianus* quoque ratam habere, cuius verba (cum is ad manus mihi iam haud sit) ex *Aldrouando* recitabo. *Æthiæ* (has mergos plerique vertunt) *insatiabiles sunt*, ait, *& maximè voraces, pisces ingestos mox alno reddunt, atque etiam vivos nonnunquam. Solæ inter amphibias aues volitando piscantur, ita vt simul vtrumque faciant. Congros, Anguillas, & alios lubricos læuesq. pisces deglutiunt. Alios quoque pisces Delphinorum & Canicularum in-*

Probabile valde est Ciconiam nigram dictam, esse Ouidij mergum.

Rationes huius asseruntur.

Digitized by Google

Star perſequuntur. Ex his luce clarius eſt meridiana: *Æſhiam*, ſiue *Mergum* hunc in magnarum ſubſellijs auium volitare, cum *Congros Anguillaſq.* poſſit & viuas deuorare, & viuentes per aluum reddere. Hoc autem *Ciconias* albas factitare (quibus *nigræ* magnitudine reſpondent) *Germani* norunt, quibus auis hæc eſt communiſſima. In vulgò dictis *Mergis* tam maiorjbus quã minoribus, tale quid hactenus minimè eſt animaduerſum; vt qui corporis mole longè à *Ciconijs* ſuperantur. Noui, qui autopſiâ didicerunt, *Ciconias*, & *Pauones*, cum ſæpius ſerpentes, quos deglutiuerant, per podicem viui illis exijſſent, erecto vropygio adparietem, tam diu anũ applicuiſſe ne inuitis elaberentur, donec ſenſiſſent nempe intus ſerpentem demortuũ fuiſſe. Vocamus autẽ *Ciconiam* communi nomine *Albam*, licet nigris quoq; pẽnis veſtiatur. *Nigram* verò *marinam* hanc *Ciconiam*, quam *Ouidij Mergum* credimus eſſe, quòd excepto ventre, tota nigricet: albis vero nigriſque alarũ pennis altera illa *Germaniæ* & *Galliæ* communiſſima, in *Italia* verò rariſſima, adornatur. Ego ſanè viginti octo his annis, quos *Romæ* egi, non niſi ſemel, & vnicam quidem albam in culmine *Turris Comitum* (*Torre di Conti* vulgò) conſpexi *Ciconiam*, neſcio quo vento huc perlatam. *Aldrouandus* quoque *Italus* ſe nondum, iam tamen ſenex capularis, *Ciconiam* (quòd ager hanc *Bononienſis* non alat) vidiſſe fatebatur. Sed mirandum prorſus: cùm certum ſit *Ciconias* ante hyemis aduentum, ex *Germania* ad loca tepidiora, & calidiora migrare; *Italia* autem *Germaniæ* ſit contigua, & calidior, quòd huc non peruolent. Quare optimè *Plinius* dixit lib. 10. cap. 20. *Ciconiæ quonam è loco veniant, aut quò ſe referant, incompertum adhuc eſt. E longinquo venire non dubium, eodem quo Grues modo, illas hyemis, has æſtatis aduenas*. *Ariſtoteles* quoque lib. 8. Hiſt. anim; cap. 16. inter aues quæ hyeme latent, & *Ciconiam* numerat. Verùm apud *Ariſtotelem* capitis huius ſenſus adeò latet, vt neque *Gaza*, neque *Niphus*, neque *Scaliger* illum ſatis hactenus eruere potuerint, quos adire poteris interpretes. Atque de *Ciconia alba* hæc obiter dicta ſatis ſint.

Ciconijs & pauonibus ſæpe per podicem viui deglutiti ſerpentes exeunt.

Quæ differentia ſit inter Ciconiam nigrã & albam.

Ciconię alba in Germania frequẽtiſſimę, in Italia rariſſimæ.

Vnam ſolã author Romæ vidit in viginti octo annis.

Ciconiæ neſcitur vnde veniãt, & quò abeant.

Nigram verò *Ciconiam*, ſiue *Mergum* hunc noſtrum *Ouidianum* diligentiùs deſcribere lubet, cum hunc domi meæ & exenterari, & perpolitum ex hoc Sceleton, integrum inter alia plura adhuc exiſtens, erigi curauerim. Huius longitudo à roſtri cuſpide ad pedes vſque, ſex cum dimidia, eſt ſpithamarum, quam eandem menſuram expanſæ alæ conficiunt. *Roſtrum* ſolum, (in quo lingua ſubrubens & breuis conſpicitur,) *Romanum* pedem eſt longum, duarum verò ſpithamarum crura ſunt. Capacitas *gulæ* tanta erat, vt aue per pedes appenſâ, ex eadem ſua ſponte *rana* grandis excideret, & adhuc quatuor integræ in eius *ingluuie* reperirentur. In *ſtomacho* verò ex duriore carne compacto, oſſicula erant plurima *ranarum*, & exucca quædam maſſa, fimo haud abſimlis. Ceruix etiam ſeſquiſpithamam erat longa. *Pedes* & *crura* macilenta. Quæ omnia *Ouidianæ* deſcriptioni apprimè quadrant:

Nigræ Ciconiæ, ſiue Mergi Ouidiani exacta deſcriptio.

Author habet Sceleton huius.

——————— *ſubſtrictaque crura gerentem*,

Ouidij delineatio examinatur.

Hoc eſt, non in breuitatem contracta: ſed macra, & exilia, veluti *ſubſtrictam*, hoc eſt, aridam pellem & cutem dicimus. Dixerat enim poſtea *Ouidius*: *Fecit amor macrem*. Et addit, *Aſpicis (oſtendens ſpatioſum in gutture mergum)* Hoc eſt, tantæ capacitatis *gulam*, *vt & ranas* integras, eaſque plures, & vt *Oppianus*

vult

vult, viuas quoque *Anguillas* & *Congros* ingurgitare valeat. Hùnc *Mergum* quoque noſtrum, ſiue *Ciconiam nigram*, vt iam à me annotatum eſt, inſinuare voluit, vbi dixit, idem *Naſo*: *Longa manet cervix, caput eſt à corpore longè*. Adſunt demum *longa internodia crurum*. Solum pennarum colorem *Ouidius* nobis haud depinxit, qui talis eſt, vt & ipſum ego examinauì, & ad viuum artifice pictoris ſui manu, coloribus exprimi curauit ſæpe iam memoratus *Caſſianus Puteus* noſter *Lynceus*. Alarum, dorſiq. totius color ſubniger eſt, vſque ad ventrẽ imum. Hæc tamen nigredo ſubcæruleo, purpureoq. licet obſcuriore, colore eſt mixta, ſed prædominante fuſcedine, in maioribus præcipuè alarum pennis. Collum à dorſi colore iam ampliùs recedit, & gratiſsima quadam ſubcærulei, purpurei, rubeſcentis, ſubuireſcentiſq: miſcela oculos mirè delectat. In *Columbarum Anatumq.* collo eundem repereris florentem colorem. Et quoniam non niſi inferior ventris regio longè ſub pectore incipiens, plumas habet albicantes & molliores; auis tota, nigra potiùs propterea, quàm alba appellatur. Gratiſſimus eſt in oculorum orbita, in toto roſtro, in cruribus, pedibuſq. puniceus, & *Minium* antiquorum, ſiue *Cinabrium* noſtrum æmulans rubor: quæ omnia ſimul iuncta, hoc eſt, magnifica corporis totius ſtructurá, & ex varijs iucundiſq. coloribus compoſita ſymmetria, auem oculis noſtris exhibent elegantiſſimam. Non eſt quidem omnino *palmipes*, vt *Anates*; ſed tres pedum digiti tenaci tamen ad medietatem vſque membrana cõnectuntur, calce ſua retro ſatis longa, & vngue forti roborata. Quare non ſine ratione *Oppianus Æthiam* hanc *amphibiam* dixit, quòd nempe volando, & natando ſibi victum indagare poſſit. Et *Ornithologus* ideo in *Heluetia* hanc reperiri in ſiluoſis, montanis, ſimulq. in fluuiatilibus locis, bene animaduertit.

Vocatur nigra & tamen non eſt verè nigra.

Cur vocetur amphibia.

Huic noſtræ opinioni robur addit, quòd à nullo veterum *Ciconia nigra* hæc deſignata fuerit. Vnum enim genus ſolum *Ciconiarum*, album illud, quod in vrbibus agit, in ſummis tectis, fumariorum cuſpidibus, & turrium apicibus nidos ædificat, ab *Ariſtotele* & *Plinio* proditum fuiſſe, animalium hiſtoriæ ab ipſis editæ probè nobis conteſtantur. *Albertus* tamen hunc *Mergum* noſtrum, *Ouidianum Ciconijs* aſſociat, dorſo omnino nigram, ventre ſubalbam, & in locis non habitatis ab hominibus, ſed in paludibus deſerti nidificare eam voluit. At ſi colorem acutiore oculorum acie perluſtres, non eſt niger, qualis in veris *Ciconijs*; ſed ex varijs mixtus, qui *anatibus* nonnullis, *Indicis* præſertim dictis, eſt vſitatus. Atque, vt ex aucupum noſtrorum mihi fide conſtat, paludibus, lacubus, & maritimis ripis hæ aſſident aues, in has volant aquas rapinæ inhiantes, & ſæpe ſub has ſeſe mergentes piſcando vitam ſuſtentant. Non eſt admodum frequens *Romæ* hæc auis, quæ nonnunquam tamen cum alijs maritimis alitibus in *Campo Floræ* venũ exponitur. Tã verò piſcoſum caro habet fœtorẽ ſaporemque, vt etiã *Felis* noſtra illã ſibi proiectam auerſaretur, nec attingere vellet.

Ciconia nigra à veteribus non reperitur deſcripta.

Hæc circa paludes & loca maritima reperitur.

Caro habet piſcoſum odorẽ. Varijs ciibis veſcitur.

Neque eſt quod mihi obijcere quis poſſit: veros *Mergos* piſcibus potius, quibus inſidiantur, veſci; in hac autem *Ciconia nigra* nos nihil piſcium, ſed ranas meras reperiſſe: Inſuper Ornithologus in ſua diſſecta hac *Ciconia nigra* inuenerit quiquilias quaſdam ſtercoroſas, cum reliquijs *ſcarabæorum*, vel *locuſtarum*, eorundem nempe capita & vaginas; vnde conijcit eam tum herbis, tum cruſta

inte-

intectis vesci *insectis*. Existimo enim non inter quadrupedia solummodo, sed quoque in volatilibus pamphaga quædam reperiri animalia. Nouimus *Ciconias albas* serpentibus, lacertis, ranis, non modò intentas & infensas; & ob id lege in quibusdam regionibus cautum esse, ne interficiantur, cum à venenatis illas purgent animalibus: sed nouimus hoc quoque, inuisas simul esse illis, qui aluearia plurima habent, & mellificio dant operam: mirum est enim, quàm ingens *Apibus* damnum inferant, cum floribus insidentes incautas adoriantur, & confestim deglutiant, vt in earum ventribus myriades *Apum* non rarò repertæ fuerint. Quare huius gratiâ nocumenti, non arcentur modo à pratis, sed sclopetis etiam petuntur nonnullis in locis, & prorsus necantur.

Hoc etiam Ciconiæ albæ faciunt, quæ ranas, serpentes & apes vorãt.

Verùm quid magis mirabile, quàm cogente fame aliquando ab hominibus non solùm, sed vilissimis quoque animalibus ea deuorari alimenta, quæ nunquam priùs gustauerunt? *Talpas* sub terra viuentes solo radicum esu vitam traducere certissimum est. Nuperrimè tamen binas viuentes captas, viginti quatuor horarum spatio ex pede suspensas domi habui: ac cùm iuberem vt puer meus alteram viuam aperiret, vt internorũ viscerum structuram in ea, & cordis rectiùs motum intuerer; vbi primùm alteram huic dilaniatæ famentem admouerem, tam rapido motu, tam auido morsu in mortuam viua inuolauit, vt non cessarit, nisi & intestina, hepar, ventriculum, cor, pulmonesq. priùs, quin carnem omnem musculosam, sola pelle & ossibus integris remanentibus, quàm citissimè absumpsisset, atque ita integrum ferme animal in aluum suam recondidisset. Quæ & ipsamet *Talpa* viginti alijs suspensa horis vixit, & post mortem vix quicquam in ventriculo suo chyli, ex tanta carnis portione reliquum habuit. Instruxit profectò *Natura* hoc cæcum animal pulcherrimo dentium ordine, cui similem prorsus in nullo adhuc alio conspexi. Valde autem (quod vix credideram) murium dentes ab his variabant. Habent enim *Talpæ* in vtrauis maxilla sex incisores, binosq. caninos, & hos superiores triplo longiores inferioribus, & quinque vtrinque molares pectinatim, & ad amussim seipsos recipientes, atque durissimam quamq. materiam comminuentes molentesq. ita vt tota dentium series, ad triginta sex ascendat, & tam abiectum, lucifugum, cæcum, subterraneum, pusillumq. animalculum, hominem *Naturæ* magnum miraculum, quaternario dentium numero etiam superet.

Cogère fame animalia non rarò edũt insuetissima sibi.

Exemplum de Talpis, quę carnes etiam vorant.

Mira structura dentium in Talpis.

Atque hæc mea de *Ciconia nigra*, est sententia: quæ si cui minus arridet, is veriora nos doceat, & auem cumprimis producat, cui *Ouidiani Mergi* notæ competant magis, & ad quam speciem similiter auium, hæc eadem *Ciconia nigra* sit reducenda, astruat. Non ignoro placere nonnemini, hanc *Ciconiam nigram*, *Ibin* facere. Sunt enim *Ibes* ex *Aristotelis* testimonio lib. 9. Hist. anim. cap. 27. *Albæ & nigræ*. Sed obstat imprimis: quòd hic nempe author Ibes, siue Ibides *Ægypti* incolas facit, quam mirè amari ab illis scribit *Ælianus*, propter humiditatem, lib. 15. cap. 20. *Si quis enim*, ait, *vi atque impetu Ibin ab Ægypto exportet, illa quidem ab insidiatoribus vltionem capit, vel cum magna sua perniciem: mortem enim sibi fame consciscens, raptoribus studium in se exportanda extra Ægyptum vanum esse ostendit*. Et idem *Plinius* lib. 10. cap. 28. *Inuocant & Ægyptij Ibes suas contra serpentium aduentum*. Hanc alij timent rursus auem, vnde *Iuuenalis* Sat. 15.

An Ciconia nigra sit Ibis.

Ibis Aegypto est propria tantũ.

Cro-

Crocodilon adorat

Pars hæc, illa pauet saturam serpentibus Ibin.

Per *Ibin* puto rapacem diramq. volucrem intellectam ab *Ouidio* fuisse, quod Elegia suâ in *Ibin* mordacissimâ demonstrauit, cum detractorem, inimicum & calumniatorem suum, suppresso proprio, *Ibidis* saltem nomine dirè proscindit, & mala huic simul omnia imprecatur. Ibis ad rapaces videtur pertinere.

Quid Ouidius per Ibin suam intellexerit.

Secundò repugnat, quod *Ciconia hæc nigra*, siue *Mergus Ouidij* rostrum habeat rectum, *Ibis* verò aduncum. *Plinius* enim lib. 8. cap. 27. *Simile quiddam*, inquit, *& volucris in eadem Ægypto monstrauit, quæ vocatur Ibis: rostri aduncitate per eam partem se perluens, qua reddi ciborum onera maxime salubre est.*

Post tam varias igitur disceptationes hæc tandem subijt mentem sententia, posse forsan non incongruè *Gallis Anglisq.* Auem dictam *Cormorant*, antiquorum *Mergum* appellari, de qua necesse prorsus iudico hìc illa enarrare, quæ *Carolus Antonius Puteus* obseruauit in piscatione, quam auis hæc exercebat in Gallijs, præsentibus huic ludicro spectaculo Christianissimo Rege, & Illustrissimo Cardinale Barberino; hoc verborum tenore ad me perscripsit.

Cur Ciconia nigra non possit dici Ibis.

Videtur Cormorãt. Gallorum esse Mergus antiquorum.

Solent in *Anglia* assuefacere *Coruos marinos* ad piscium prædam, nó aliter atque nos in *Italia* volucres rapaces ad auium rapinam edocemus. Vendũtur autem ita edocti *Corui marini* pretio nõ exiguo. Huiusmodi piscatoriam venationem in gratiam *Legati Cardinalis Barberini* exhibitam, & *Coruos* seu *Cormorants* simul piscantes in Fontebellaquensi, Gallicè Fontenablo, dicto loco quatuor vidimus, qui omnes cum *vulture* quodam maximo *Galliarum Regi* ab *Angliæ Rege* dono missi fuerant, vnà cum harũ auium magistris & instructoribus. Corui hi sæpius in canali ibidẽ in *Truttarum* piscatione exercitabãtur. Dum autẽ è cubiculis suis ad piscinas transportarentur, capita & oculi ipsis obuelabantur, ne in transitu perterrefierent. Detractis igitur vbi ad flumina peruentum erat, obuolucris illis, & ima colli parte prius per ligulam coriaceam leuiter astrictà, ne deglutire quos cæperant pisces, valerent, in torrentẽ præcipitabantur. Hi repente aquis sese immergebant, diuque sub his pisces velocitate mirabili sequebantur fugientes, quas vbi assecuti rapuissent, ex aquis emergebant, piscemq. quilibet rostro suo leuiter compressum deglutiebat, donec quatuor vel sex pisces hoc modo quiuis ingurgitasset. Tum demum à magistris suis *Anglicanà* linguà ad manum seu pugnum vocabantur, ad quem obedientissimi conuolabant, & paulatim pisces omnes, vnum post alterum nempe, eosq. tantillùm saltem rostri pressurà læsos euomebant. Finita autem piscatione, loco eminentiore his coruis collocatis, ligulam ex collo soluebant, viâ ipsis ad ventriculum liberà permissà, & pro cibo, prædæ partem cuilibet piscem vnum inquam, proijciebant, quem dexterrimè hi per aera descendentẽ hiante rostro excipiebant. Voces autem quibus ad manum vocitabantur hi *Corui*, erant *Con*, *Con*, (*Germani* dicerent *Kum*, *Kum*) quod linguà *Anglicanà*, nihil aliud sonat, quam *Veni, veni*, Hæc *Carolus Antonius Puteus*, cuius supra quoq. industriam in explorandis animalium, plerorumque, *Auium* tamen præcipuè proprietatibus, iure ac merito laudaui.

Carolus Ant. Puteus piscationẽ quã Auis cormorant dicta exercet ad authorem exactè perscripsit.

Immensi laboris esset, si nunc eas quoque controuersias componere ausim, quæ de hac ipsâ aue *Cormorant* occurrunt. An sit *Corax* nimirum, siue *Corvus*.

Aqua-

Superſunt plurimę de hac auę cormorant cõtrouerſiæ quas alij decidãt.

Aquaticus (vt *Gaza* vertit) *Ariſtotelis*? Et an *Ariſtotelis* hic *aquaticus Corvus* idem ſit cum illo, qui à *Plinio* ſub hoc nomine producitur? An verò *Plinianus* hic *Corax* ſit *Phalacrocorax* Iuniorum Græcorũ? Et an hic idem *Phalacrocorax* idem ſit cum *Ariſtotelis Corace*? Has lites, quas neque *Ornithologus*, neque *Aldrouandus*, nec alij plurimi decidere hactenus doctiſſimi viri potuerunt; cõponant, quibus maius eſt otium. Hoc ſolum dicam, productam à nobis auem piſcatricem hãc *Cormorant Gallis & Anglis* dictam, prorſus eſſe illam, quam *Albertus Carbonem aquaticum*, & *Mergum magnum* vocat. *Aues palmipedes ſunt*, ait, *Mergus varius & Mergus magnus niger, qui à quibuſdam Carbo aquaticus vocatur*. Et cum hic niger ſit, vt paulo poſt ſubiungam, ideo nonnullis, inter quos *Ornithologus*, non ineptè *Aethia* eſſe *Ariſtotelis* exiſtimatur. Alij potiùs *Coracem*, quàm *Aethiam* eſſe volunt eiuſdem *Ariſtotelis*. Adeò *Cimmerijs* obruta omnia ſunt tenebris in veterum

Sapius altercãdo, & ſubtilius veterum ſenſus inquirẽdo veritatem & tempus perdimus.

monumentis, vt veritatis tibi ſol nuſquam illuceat. Nobis certè non licet eſſe tam beatis, vel placet eſſe tam laborioſis, vt in abſtruſis veterum ſenſibus, aut poſſimus ſemper veritatem eruere, aut velimus ſubinde quod hodie plurimi conantur, dum Naturam negligunt, tempus perdere.

Cormorãr eur hodie Scharbus dicatur.

Hoc interim quod affirmem, nunc vnicum habeo: hunc *Carbonem aquaticum* ſeu *Corvum marinum* ſiue *Cormorant*, pleriſq. nunc *Scharbum* dici, vt coniecturam non abſonam prorſus *Ornithologus* ducit; *Vel*, inquit, *à Corvo, qui Italis Corbo & Corvo dicitur, vel ab atro carbonis colore: nam vicini nobis Galli carbonem vocant Scharbon, ipſi charbon ſcribunt*: (pronunciant nempe aliter quam ſcribunt) *in qua ſententia etiam Albertus fuiſſe videtur, carbonem aquaticum hanc auem nominans, vel ab acumine marginum roſtri eius, noſtri Germani enim acutum dicunt Scharpf*. Hæc ille.

Cormorãt Gallis ſonat Corvus moriens.

Atque ob hanc reor cauſam *Galli Cormorant* quoque, quod nihil aliud ſonat quàm *Corvus moriens*, appellant, id quod etiam ab eruditiſſimo, & reconditioris doctrinà philoſophiæ pollente, ſuauiſſimorumq. morum viro, amico meo *Claudio le Feure Pariſiano* mihi approbatum fuit, quod ob colorem nempe luridum, nigrumq. morti dedicatum, hoc nominis auis hæc ſortita fuerit. Hic mihi idem affirmabat, dum *Sequana Pariſijs* inundaret, eiuſmodi *Cormorant* non paucos comparuiſſe, qui & ipſe eorundem piſcationem paulo ante deſcriptam in patria ſua ſæpius conſpexerat.

Claudius le Feure doctiſs. & humaniſſimus vir.

Vera delineatio Scharbi ſiue Cormorant à Caſſiano Puteo authori cõcella.

Hanc ſimiliter auem idem *Eques Puteus* noſter, genuinis ſuis coloribus, & vera partium magnitudine in *Gallijs* exprimi curauerat, quam penes me iconem habeo apprimè *Ornithologi* & *Aldrouandi* deſcriptioni competentem. *Longitudo* quatuor & amplius eſt ſpithamarum, corporis craſſities *Anſerem* fermè æquat. *Color niger*, niſi quod capitis vertex capillatus, colli ſupremi mediocris portio, & ſub capite ad roſtri principium plumæ albeſcant, maculà inter hanc albedinem nigriuſculà & non parua interclusà. Sub ventre quoque ad crura præcipuè candidæ ſunt pennæ. Reliqui corporis pennæ omnes nigrent, verùm non tam ſaturo atroq. colore vt in *Corvis* noſtris, ſed aliquid cinerei ſub obſcuri, atroq. rubentis & in collo ſubcærulei admixtum habeat. Oræ pennarum in cauda quoque albent. *Crura* quæ breuia ſunt, & *pedes* valde nigrent, quorum *digiti* perpetuis circulis annulati, craſſa coriacea membrana nigraq. ad extre-

mos

mos vſque vngues validè ſatis compinguntur. *Roſtrum* (quod longum erat quinque digitos, & luteolum) hoc peculiare obtinet, quod ſuperior eius pars in fine acumen habet, quo vnco, veluti harpagone acutiſsimo, ad extrahendos firmandoſq. piſces dexterrimè vtitur. *Gulam* parentiſsimam habeat oportet, cum hæc quatuor, & lex etiam mediocrium piſcium priuſquam in ventriculum detrudantur, capax exiſtat.

Tot igitur relictis alterationibus, hanc quam hic exhibemus aquatilem auem, *Mergum Americanum* aſſeueremus, quæcunque tandem auis illa ſit ab *Ariſtotele Aethia* appellata, quam *Gaza Mergum* vertit. *Si namq. omnia argumenta pro vtraq. parte ad lancem exegerimus, ſilentium tamen indicetur. Pauca enim admodum ſunt ſine aduerſario, cetera etiamſi vincunt, litigant*, vt *Senecæ* hic verbis & ipſa rei veritate vtar. *Mergum* hanc auem voco, non quod *Mergis* noſtratibus, quorum & icones & deſcriptiones apud *Aldrouandum* & *Ornithologum* videre licet varias, in omnibus ſit ſimilis, ſi *roſtrum* præſertim conſideres (quod huic *Americano* eſt acutum magis, longiuſq. & *Collum*, quod productius quàm *Europæis*) ſed quòd authoritate *Americanorum* hominum hoc ita eſſe edoctus nunc probè fuerim.

Mergus Americanus eſſe hæc auis aſſeritur.

Non eſt tamen omnino noſtris Mergis ſimilis.

Non ignoro à *Carolo Cluſio* in *Exoticorum* ſuorum lib. 5. *Mergum* ſimiliter *Americanum* proponi, verùm is cum noſtro hoc ſimilitudinis prorſus parùm habet. *Mergum* autem eam auem eſſe *Iacobus Plateau*, à Nautis ex *America* redeuntibus acceperat, nautarum eorundem ſolo fretus teſtimonio, & *Cluſio* ita perſuaſerat. Hos ego nec laudo, nec vitupero teſtes. Poſſunt enim in *America* æquè, atque pones nos diuerſæ *Mergorum* ſpecies exiſtere.

Carolus Cluſius alium Mergum Americanum producit.

Veluti autem anno proximè elapſo à *P. Gregorio de Bolduc* plurimum cognitionis & auxilij in hac mea componenda hiſtoria accepi, ita nunc itenum à Reuerendo admodum *Fratre Petro de Aloayſa* maximè fui adiutus. Eſt autem vir hic doctiſſimus, *Ordinis S. Dominici* lodalis, in *America* & quidem in principaliſſima *Peruani* regni ciuitate *Limana* natus, qui adfectum etiam librum habet de *Americanis* ſui ordinis negotijs, prælo propediem committendam. Huius amiciſſima confabulatione, cum ſæpe hic *Romæ* de *Americanis* rebus colloqueremur, mirabiliter fui recreatus. His autem mihi verbis *Mergum* hunc delineauit.

Frater Petrus de Aloayſa Limenſis in pluribus authorem iuuit.

ACITLI ad ſpeciem illarum auium accedit, quæ Hiſpanico nomine *Pate* dicuntur, & *Mexicana* hæc vox *Acitli* aliud propriè non ſignificat, quàm hanc auem, quæ quoniam in aqua & ſubtus aqua continuò commoratur, ideo hoc nomen accepit. *Acit* enim idem dicit, quod *Aqua*, & *Li* rem aliquam, ad aquã nimirum pertinentem. Vocatur autẽ auis hæc *Peruanâ* linguâ, *Nauuma*, & duplex earum differentia reperitur. *Vna* earum eſt quæ longiſſimè volant: ſunt enim corporis mole graciliores, & ſapore in victu excellentiores, eum carnem habeant abſque onerosa pinguedine. De his compertum eſt, quod pullos ſuos ſtatim vt eos natare vident, derelinquant, vt ipſi pulli cibum ſibi quærere cogantur inter *Iuncos* præcipuè, vbi procreantur. Sunt hæ in natatu præſtantes, & ſub aqua quidem velociores, quàm ſupra eàdem; ita vt nullus eos facilè piſcis effugiat. Submergunt ſeſe aquis, diuq; valde ſub ipſis dimorantur.

MERGVS AMERICANVS.

Auis hæc noſtra Mergus eſſe Apparet ex Petro de Aloayſa approbatur & deſcribitur.

Vocis Acitli explicatio.

Viſu

Vsu pollent acutissimo, ita vt turbata etiam aquâ, & longè & acutè cibum suum speculentur, capitanq. *Indi* varijs has modis capiunt, sed præcipuum dicam. In *Palude Mexicana*, vbi harum plurimæ stabulantur, *Indus* aquam intrat, suumq. caput in *Angaram* aliquam immittit, quæ similitudinem habet cum quadam cucurbita rotunda, ibique ad collum vsque submersus manet, eminente solo capite vasi eidem infixo. Vas itaque tantummodo supernatare conspicitur; quod cum auibus imponat, focuræ lignum illud esse putantes, circumnatant. Quare *Indus* arreptis auium pedibus, capit eas submergit, enecatq. donec ceteræ insidias olfacientes diffugiant.

Prima Mergorum species describitur.

Modus capiendi hos Mergos.

Secunda species earum est, quæ nunquam volant; licet alis haudquaquam destituantur, sed quoniam ab his grauior corporis moles, haud quaquam sustentari potest. Propria harum imago auium hæc est, quæ hac in tabella prostat. Sunt *Mergi* hi in natando admodum veloces & promptissimè ad piscium raptum de sub mergunt. Ponunt ouа suà in terra, & pullos suos non aliter ac gallinæ procreant. *Indi* has aues immundas censent, ideoq. ab earum esu abstinent, nescio qua vana persuasi opinione, quòd eas eum *bufonibus* sub aqua coitu commisceri censeant. Penis in his est longus valde & retortus? Nescio etiam an non superstitionem sapiat, quando *Americani* tantoperè aduersus fascinationem laudant auium harum pedes & rostra, quæ subinde infantulis luis è collo, ceu certissima quædam amuleta, suspendunt, ne ipsis maleficus aspectus noceat. Hispani dicunt *Aojar con mal ojo*. Vnde & *Virgilius*

Secunda species describitur.

Ab harum esu abstinent Indi.

Medicamenta ex his desumpta.

Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

Superstitio Indorum de hac re.

Pinguedo harum quoq. laudatur ad tollendas maculas, in facie oriri solitas; *Hispano* sermone *Pecas* dictas. Pennis quoq. earundē vtuntur ad medendum mulieribus vteri dolore vexatis. Harum enim combustarum pennarum fumus naribus ab ipsis hauritur, quamuis hoc commune sit alijs rebus fœtentibus crematis, lanæ præsertim sordidæ, si ab hystericis fumus incēsæ recipiatur. Verùm *Indi*, qui vera CHRISTI fide nondum sunt imbuti, existimant Deorum suorum futilium nutu, in suoq. auem hanc mulierum vuluis, & infantium morbis destinatam atque dicatam fuisse. Hæc *Frater Petrus*, de *Americano* suo *Mergo*.

Hactenus F. Petrus de Aloysa.

Nos etiam nostros habemus maiores, minoresq. *Mergos maiores* aliquibus etiā *Colymbus* maior, à κολυμβᾶν, id est, natare, & *Vrinatrix maior* vocatur. *Minorem* solemnis *Mergulum* appellare. Talibus *Francovia* nostra in stagnis suis, ac piscinis, quarum plurimas & vtilissimas habet, abundat, & in fluminibus etiam eiusdem *Pegnitz* & *Mœna*, vbi non rapidè feruntur, sæpius cum voluptate mergentes & emergentes, veluti ludibundos eos conspexi.

In Francovia plurima sunt stagna & plurimi Mergi.

De *maioribus Mergis* referebat mihi olim *Theophilus Molitor Lynceus*, hos semper in aquis degere, in littore rarò sedere, nidificare in lacubus, in foliis nempe *Iuncorum* ap *Typharum* inclinatis, in hisque tam artificiosè nidum constituere, & erigere, aquis innatantem, vt à vento hinc inde vllo absque periculo moueatur. Quinque etiam aut sex ouа ponere: *Minores* aiebat frequentius sub aqua se abscondere, quando præcipuè sibi insidias strui aduertunt, & post longum demum interuallum, alio in loco erumpere. Quare à piscatoribus sub aqua interdum in retibus capi.

Relatio Theoph. Molitoris Lynceï de nostris Mergis.

PICVS

PICVS AMERICANVS.

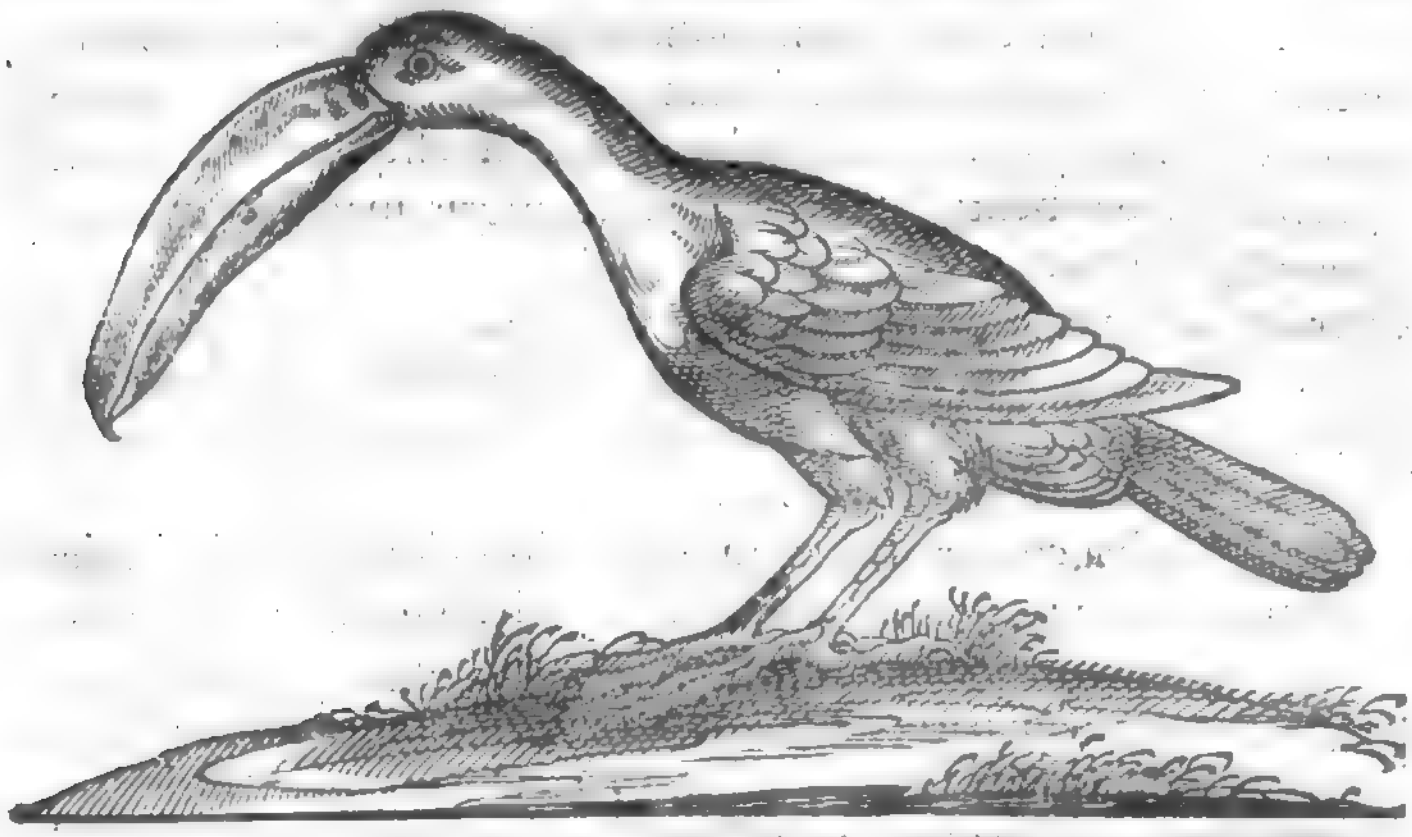

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

NOMEN hic nullum adſcriptum eſt. Roſtrum in aue nulla maius reperiri exiſtimo. Superior autem huius pars roſtri, inferiore dimidio latior eſt, variegantibus multa cum venuſtate coloribus ex viridi, albo, cæruleo, croceo, rubro, flauo verſus extrema tamen, & acumen ipſius, magis magiſq. rubello. Eſt & hoc cũ admiratione quadã ſpectandũ, medietatẽ capitis, adeoq. frontem integram in roſtrum abſumi. Oculorum pupilla nigerrima, reliqua tunicarum pars flaua circulus has ambiens puniceus, & extra hunc area alba eſt. Colli inferior pars crocei diluti coloris, pectus verò caſtanei ſaturati, inter hoc tamẽ & collũ rubedo leuis apparet. Dorſum nigriuſculum. Alæ ex triplici colore conſtant, fuſco nempè, ſubfuſco & caſtaneo mixtæ, qui in extremis magis diluitur. Inferior ventris & poſterior pars niuea, & caudam verſus rubello colore ſcintillat. Cauda autem nigerrima ſimulq. ſolito longior, id quod à ſculptore hìc non obſeruatum fuit. Pedum digiti ante ac retro bini, ijque duplo, quam in hactenus deſcriptis auibus videre licet, longiores, coloris ſubalbidi ſunt, & recuruis vnguibus. Crura per interualla cæruleo colore notantur.

SCHOLIA EIVSDEM.

ANtequam de meo hìc quicquam addam, operæpretium eſſe cenſeo, eam prius breuiter delineationem ſimilis ferme auis ſubnectere, quam *Carolus Antonius* Puteus mihi lubens communicauit ex viua aue deſumptam, Carolus Antonius Puteus ſimilem auè viuã apud

Regé Galliæ vidit, cuius iconem autho ri dedit.

quam ipſe apud *Galliarum* Regem in *Fontebellaquenſi* atrio, loco Gallis *Fontainebleau* dicto, viderat. Quantum autem ex effigie coloribus ſuis inducta, mihi animaduertere licuit, hæc eius facies, hi colores fuerant.

Auis huius in Gallijs viſæ deſcriptio.

Auis hæc Picà ordinarià paulo maior eſt. Roſtrum quod latum eſt admodum, ſuperiore ſui parte, vbi capiti adhæreſcit, viridiuſculo colore tinctum ex eodem virore ad acumen ipſum lineam producit, inferiore verò parte capiti quoq. commiſſa cæruleo lucet colore. Totum reliquum roſtrum inſtar ligni ſerpentini atro rubentis, intercurſantibus nigris maculis ac lineis quamplurimis eſt pictum.

Magnitudo.

Roſtrum.

Roſtrum autem eidem vacuum fuit & concauum, & adeò propterea leue, vt vires exiguas haberet, & neque morſibus acrioribus rem apprehenderet, neque perſtringeret. Hocque interna ſui parte croceo, verſus extremitatem tamen illius cæruleo, fulgebat colore.

Lingua mirabilis.

Linguam gerebat compreſſiſſimam, non multum formà ſuà diſſimilem prælongis pennis illis, quas in collo galli gallinacei habent, hanc per roſtri longitudinem deducebat, & extendebat; eratq. coloris verè carnei, & quod miratus eſſes, ex vtraq. ſui parte quibuſdam veluti plumulis filiſq. minutiſſimis diſtinguebatur, quæ eandem veræ pennæ faciem æmulari faciebant.

Pennæ in collo.

Pennæ autem in collo vſque ad pectoris medietatem, vt albicantes erant, quarum extrema fuligineus terminabat color; ſic in dorſo, & capite erant nigricantes.

Oculi.

Area rotunda oculos ambiens, nuda pennis, criſpata tamen aliquantulum pilis, violacea cernebatur, prout in *Pſittacis* quoque videre licet. Reliquum

Reliqui corporis pennæ.

corporis coopertum erat pennis muſtelini coloris. Caudam non habebat, verùm in procinctu erat, eandem emittendi, aut potius delapſam remittendi Cuius initia quidem ex pennis conſtabant obſcurè albicantibus, nigri, muſtelini, & cinabrium æmulantis coloris. Hæc etiam caudæ ſuæ præludia, auis ſæpiſſimè eleuabat, ac demittebat, quemadmodum facere Reguli auiculæ minimæ, aut Motacillæ aſſolent.

Pedes.

Pes quilibet in binos erat fiſſus digitos, tam retro quam ante, & coloris quidem ſuperiùs violacei, inferiùs cinerei. Saltitabat frequenter, & cantum ſiue garritum picarum non abſimilem voci, edebat. Hanc minimè caueæ incluſam, ſed ligatis alis, in quodam aſſerculo parieti infixo, ſeruabant; ibi garriebat & ſpatiabatur. Rebus omnibus fermè, vti & pſittaci faciunt, veſcebatur, auidiſſima tamen erat acinorum, ex vuarum racemis decerptorum, quos euulſos ſibiq. proiectos dexterrimè per aerem delapſos raptabat. Caro totius corporis ſaturatum violaceum referebat colorem. *Hæc Carol. Ant. Patens.*

Vox.

Victus.

Alia relatio de ſimili Aue Fratris Petri Aloiſij.

Et cum inhoc ſim, vt eorum qui ſimilem auem viuam aliquando conſpexerunt, teſtimonia producam, non prætermittendum cenſeo quod *Fr. Petrus de Aloiſa Americanus*, quem ſupra etiam cum laude nominaui, de eadem mihi narrabat.

Vocatur hæc auis Hiſpanica lingua Carpintero, & Peruanâ Tacataca.

Quæ de hac aue, *inquiebat*, vernaculo ab Hiſpanis ſermone *Carpintero*, & linguâ *Peruanâ*, *Tacataca* dictâ, commemorantur, hæc ſunt. Quod caput videlicet habeat rubrum, & illius proprietas ſit arborem excauare, multiſque

in

in partibus perforare, vt nidum ibi pullis suis conficere valeat.

Persuasum autem sibi habent *Indiani*. huic aui notitiam esse cuiusdam herbæ, quæ vim habeat, ferrum etiam disrumpendi, aperiendiq. omnes feras. Vt autem herbam illam *Indiani* consequi valeant, aiunt se pessulo nidum occludere, & ad arboris pedem aliqua linteamina apponere: tum ad herbam istam confugere auem, eandem apportare, claustro admouere, quod statim frangatur & dissoluatur; quo effracto, herbam dimittere, quæ in terram cadens ab istis colligatur. Vocatur autem *Peruanis* herba hæc *Pyto*, ex qua similiter auem *Pyto* quoque appellare consueuerunt. Si eos quæras, vbi locorum herba ea reperiatur, omnes ad vnum se hoc ignorare fatentur.

Indis persuasum est hanc autem reperire herbã quæ claustra ferrea etiã aperiat.

Vocatur etiam Pyto Americanis.

Cerebrum huius auis si dentibus applicatur, qui iam mouentur & casum minantur, tam firmiter iterum consolidat, vt nunquam laborasse videantur. Hæc *Fr. Petrus de Aloysia*.

Nondum quicquam hic à me determinãdum est, priusquam aliorum quoq. historiæ Americanæ, scriptorum de simili aue testimonia producam, vt quantùm cum nostra conueniant aut discrepent eorundem descriptiones, vnicuiq. clarum euadat. Placuit autem primo loco ipsissima *Ioannes Lerij* verba recitare quæ cap. 10. leguntur historiæ nauigationis suæ in *Brasiliam* factæ. *Inter reliquas aues* inquit, *Americanorum, primus locus cuidam Toucan nomine, dabitur. Is columbi est magnitudine, colore cen Cornus, excepto pectore, quod crocei est coloris, torque miniato ab inferiore parte circumducto, detracto Barbari ad genarum, aliarumq. partium corporis ornatum vtuntur. Tum verò maximè apud illos est in pretio, quod saltaturi ea vtantur. Nomen inde est sortitum Toucan tabourace, hoc est, plumæ ad saltandum. Nihilominus tanta illis earum auium suppetit copia, vt mercibus nostratibus permutare eas non grauentur. Auis istius rostrum reliquum corpus longitudine superat, cum quo Gruis rostrum minimè est comparandum. Ita que pro monstrosissimo totius orbis rostro est habendum. Ergo non immeritò Bellonius vnum cum nactus esset sub finem tertij libri descriptionis auium depingendum curauit: nomen quidem non edit, at ea omnia quæ ab illo narrantur, de isto rostro necessario sunt intelligenda.*

Quæ Ioannes Lerius de simili aue scripta reliquerit.

Color.

Nomen.

Hic idem *Lerius* eodem libro capite 7. se magis his verbis de pelle detracta explicauerat. *Partis illius pellem (* quæ circa ingluuiem est nimirum *) detractam fictant (* auis nomen retinet *) siccatam vtriq. genæ applicant cera agglutinatam, quam Trayetic nuncupant. Quibus ita aptatis dicas vmbones Inpatarios ex ære inauratos ab illis gestari.*

Volupe fuerit lectoribus meis huc ea similiter interserere, quæ in Summ. *Ouiedi* historiæ Occident. Indiæ Italico idiomate scripto, & quidem capite 43. reperio. Aitl autem in *Terra firma* auem reperiri, quæ à Christianis *Picuto* appelletur, quod rostrum obtineat admodum grande, si cum corporis reliqui paruitate hoc compares, & quod valde graue sit, & plus omnino quàm reliquum corpus totum ponderet. Hanc enim auem non maiorem aut certè paulo maiorem esse *Coturnice*, plurimis tamen pennis vestitam, ideoque minus carnis habere quàm plumarum, quæ venustæ planè sint, ac diuersorum colorum. Rostrum ipsi datum maximè longum, & tellurem versus recuruum, vbi capiti adhæresci tres digitos transuersos latum. Linguam quam obtinet, &

Quæ Ouiedus de eiusmodi aue scripta reliquerit.

Rostrum.

Lingua pẽna videtur.

qua ſibilum edit, pennam videri potius In arboribus foramina excauare in quæ intret, ibique ſibi nidum fabricet. Auem eſſe profectò viſu mirabilem, quoniam plurimùm ab alijs differat, tam quod linguam attinet, quæ vt dictum, potius penna ſit, quàm ſi roſtrum ad reliquum corpus, vbi ferme nulla videatur proportio, metiaris. Nec vllam reperiri auem, quæ ſecurior de ſuis pullis ſit, nec *Cercopitheceos* inſidiantes pleriſque auium pullis, pertimeſcat. Siquidem non poſſunt ipſi pullos ſuffurari ex nidis, quoniam vigilantiſſima hæc auis ſit, nam vbi inimicorum aduentum animaduertit, iam ita ſe in nido ſuo componere, vt ex eiuſdem foramine roſtrum exſerat, atque eo modo *Cercopitheceos* excipiat, vt confeſtim diſcedant, & gratiam etiam aui habeant, ne peius quid ipſis contingat.

Cur ſit mirabilis auis.

Quomodo reſiſtat Cercopitheceis pullorum ſuorũ raptoribus.

Sed nolo iam diutius illis immorari, quæ de hac aue alij recenſuerunt, ſolum ex recentioribus *Aldrouandum* adducam, qui lib. 12. capite 19. Ornithologiæ ſuæ hiſtoriam huius breuiter perſtringit, ſub nomine *Picæ Breſſilicæ*, quòd *Picæ variæ* ſit ſimilis, ſi roſtrum demas, & quod in *Breſſilia* reperiatur. Scripſerat olim ad Ornithologum *Ioannes Ferrerius* hanc latinis *Piperiuoram* dici, quod piperis nempe eſſet voraciſſima, & vbi hoc ingeſtiſſet, egereret citiſſimè, quod poſtmodum eius regionis incolis maximo eſſet in pretio. Verùm *Americani* amici mei, quibus hac ætate hic familiariter vſus ſum *Romæ*, de hoc ne verbum quidem, quare non leuem hac de re dubitandi anſam habeo. Deſcribunt hanc ſimiliter *Theuetus* in ſua Gallica Antarctica hiſtoria, & *Ambroſius Parens* in opere ſuo chirurgico, *Boterus* demum ſed breuiſſimè, in ſuis Relationibus.

Que Aldrouandus de hac aue habeat.

Cur vocet Picã Breſſilicam.

Vocatur etiã piperiuora.

Qui ſcriptores alij huius meminerint.

Hoc monere ſatis nunc habeo, duas ab *Aldrouando* proponi icones, veluti ab ipſo quoq. Ornithologo; ſed neutram cum noſtra vſquequaq. conuenire, ſicut nec illa quæ in *Gallijs* à *Carolo Ant. Puteo* viſa fuit, cum noſtra quadrat prorſus. Id quod me, vt credam mouet, non vnicam tantum huius ſpeciem eſſe, *Theuetus* certè vt ipſum Ornithologus citat, duas agnoſcit, vnam quæ magnitudine pipionem ſeu pullum columbinum, alteram quæ *Picam* referat. Et qui harum nobis depinxerunt effigies, in roſtro non paruam diſſimilitudinem oſtenderunt. In altera enim denticulatum ſiue ſerratum hoc faciunt: alteri aſperitatem eam omnino adimunt. Noſtra profectò effigies dentibus carere manifeſtè cernitur.

Vix vlla icon ab alijs producta cum noſtra cõgruit.

Theuetus duas habet ſpecies.

Roſtrum in aliqua harum auũ denticulatum depingitur.

Sed animaduerſione dignum cenſeo, quod *F. Petrus* & ſocij ipſius *Americani Hiſpanig.* diu Noui orbis incolæ, pro certo mihi affirmauerint, hanc auem roſtro ſuo arbores perterebrare: illa autem in *Gallijs* viſa tenuiſſimum & leuiſſimum roſtrum habuiſſe aſſeratur, quo vix molliuſculam materiam, nedum duriorem arboris corticem lignumq. perforare potuiſſe iudicata fuerit. Et *Aldrouandus* tale ſibi roſtrum in ſuo Muſæo adſeruatum fuiſſe ſcripſit, tenuiſſimum membranæ inſtar, ſed oſſeà tamen ſubſtantià, ſplendidà, leuiſſimà, cauà, atque aeris intus capaciſſima. Vbi rectè obſeruandum exiſtimo, quòd licet tenuiſſima fuerit ſubſtantia, oſſea tamen exſtiterit: qua ſi animal viuum dextrè vtatur, mirandum minimè eſt, ſi repetitis tot vicibus atque percuſſionibus, corticem etiam arboreum, & lignum forſan putridum, (hoc enim inſtin-

Qgomodo intelligendum ſit quod tenuiſſimæ ſubſtantiæ roſtro arborem excauet.

inſtinctu quodam ab hac aue quæri crediderim) forare ac penetrare valeat, cum gutta etiam leuiſſima ſæpe cadendo lapidem cauet. Et vel formicarum puſillorum exemplo animalculorum docemur, quid labor improbus poſſit. Cum enim *Plinius* lib. 11. cap. 30. miram earum diligentiam curſum ac retur-ſum deſcripſiſſet. *Silices*, inquit, *itinere earum attritos videmus, & in opere ſe-mitam factam, ne quis dubitet, qualibet in re quid poſſit quotidiana aſſiduitas.* Quare non inuenuſto *Hiſpani* vernaculo ſermone ſuo, hanc auem *Carpintero*, hoc eſt fabrum lignarium, & *Peruani* à continuæ percuſſionis ſono, qui tac tac eſt, *Tacatacam* appellarunt.

Formicæ continua ambulatione ſilicem attenuant.

Atque hæc me cauſa mouit vt *Pici* potius, quàm *Picæ* nomine inſigniren eam voluerim, contra omnium eorum, qui ante me de hac aue quicquam commenti ſunt, ſenſum ac mentem. Aſſentietur mihi, qui nidi fabricam con-ſideraverit, quam *Pica* non in cauis arborum, ſed in arboribus altiſſimis ſibi concinnare ſtudet. Lege ſi placet apud *Aldrouandum*, & oculis intuere depi-ctum mirabilis artificij nidum, quem *Pica* in media arbore *Malo*, ex enaſcen-tis vilci ibi ramulis conſtruxerat, ſpinoſis plurimis ramis ex *Oxyacantha* & *Py-raſtro* obſeptum, atquè ita arctè clauſum, vt nec vnde exiret, nec vbi *Pica* in-grederetur, obſeruare quis facilè potuerit.

Pici in cauis arborum nidos ſuos ſtruũt.

Pici verò nidos ſibi conſtruunt omnes in cauis arborum, vt rectè *Plinius* lib. 10. cap. 1 & monuit: ſed non item rectè, quod *Picos* omnes *Martio* cognomine inſigniuerit, adeoq. ſpecie pro genere (vt ſcholæ loquuntur) vſus fuerit: cum *Picus martius* determinatam *Picorum* formam ſignet. Niſi quis hoc ipſum mo-do tueri velit, quod *Pici* forſitan omnes, veluti animoſæ aues, cum integram etiam crebra roſtri percuſſione arborem deijcere poſſe credantur, *Martis* ideo factæ fuerint; vel quia auſpicatæ ſint aues, & in bellum ſiue *Martem* abituri *Romani*, non niſi auſpicato *Vrbem* egrediebantur. Libet *Plinium* ipſum audi-re. *Sunt & paruæ aues, vncorum vnguium vt Pici, Martio cognomine inſignes, & in auſpicijs magni. Quo in genere arborum cauatores, ſcandentes in ſubreptum ſolum modo, illi verò & ſupini, percuſſi corticis ſono, pabulum ſubeſſe intelligunt, pullos in cauis educant, auium ſoli.* Aſt neque ſolos *Picos* in arborum cauis nidulari, ſed *Vpupam* quoque hoc factitare, ex *Ariſtotele* diſcimus lib. 6. de Hiſt. animal. cap. 1. *Vpupa vna*, inquit, *ſuo in genere non nidificat, ſed ſtipitem arborum ſubiens, parit ſine vllo ſtramento in cauis.* Miror hoc in loco *Ariſtotelis* interpretem *Au-guſtinum Niphum*, quòd *Albertum* reprehendat, inquiens: *Hæc quæ Ariſtoteles ait de vpupa Albertus mentitur de pico marino.* Licet enim *Ariſtoteles* non dixerit, *Picos* in cauis arborum nidos ponere, *ſed ſupra arbores, & non humi conſidere veluti perdices faciunt, & coturnices*: verisimum tamen eſt, quod *Albertus* dixit, cui & experientia, & *Plinius* adſtipulatur. Erit igitur ob nidi ſtructuram, lo-cumq. *Auis* hæc noſtra *Americana, Picus* potius appellanda, quàm *Pica*.

Cur Pici Marti ſint ſacri.

Non ſoli Pici nidifi-cant in cauis arborũ vt Plinius vult.

Niphus male reprehẽ-dit Albertum.

Ratio prima cur noſtra auis ſit potius Picus quam Pica.

Et quoniam in *Picorum* varietate enumeranda, non conuenire reperio, qui de his aliquid memoriæ prodiderunt, addam breuiter illa, quæ olim mihi ſcripta reliquit *Theophilus Molitor Lyncæus*, non auritus, ſed oculatus teſtis, in auium enim natura atque proprietatibus indagandis, perſpicaciſſimus fuit. Hic igitur ſeptem omnino *Picorum* ſpecies obſeruauerat. *Primus*, aiebat

Authores in Picorum speciebus variant. de quibus ex nostra retulit Theophilus Moliter hyemens.

ille, est *Picus niger*, de hoc multa fabulantur chymici, de radice quadam nescio, quam ore ipse apponat, & nidi sui foramen ligno per vim intruso, clausum referat. Hic Picæ maior longiorq. est, capite cubito, rostro longo & nigro, linguam non latam (quam falsò *Aristoteles Piis* tribuit) sed teretem & in acumine corneam habet. Pennas in cauda acutas obtinet, quibus in ascensu arborum quoque vtitur. Excauat arbores durissimas, in quibus ova sua locat.

Prima species.

Secundus est *Picus martius*, seu viridis nocentissimus, & hic in cauis ova quinq. seu sex parit, ea vilia stramine purgat, pullos suos vermibus & muscis educat. Hic ramos aridos hyeme excorticat, sub illis vespas, & vermes quærit, quos comedit, his deficientibus ad alueare conuolat (quod plerisq. *Picis, Pari, Rubecilæ & Cicuniæ, Apiperdæ* illis quibus est familiare) nostru illud aperit, apes euocat & deuorat. Maio mense in siue arborem quamcunque putridam, ascendit, rostro percutit, audito sono violenter fodit. Cauum & lignum quercinum viride etiam, interdum ad quatuor vel plures digitos crassitudinem perterebrat, donec ad lignum putridum perueniat, quo inuento, dimidiæ etiam vlnæ profunditate in bonum excauat, in quo ouum excludit.

Secunda species.

Pici apibus insidiantur.

Tertia species.

Tertius & in ordine primus, ex maculosis (triplex enim maculosus est) *Picarius* etiam vocatur. Hic niger est & albus, per pectus totum maculatus. Plures tamen nigras pennas in tergo habet quam alios. Picæ paulo est minor. Sub cauda ruber vel & in capite. Rostrum huic longum & lingua, teres est. Apibus valde est infensus. Ouum ad plurimum septem ponit.

Tertia species.

Quarta species.

Quartus est *Merula* paulo minor, priore adhuc maculosior. Pennæ in cauda mediæ sunt nigræ, & acutæ. Ouum ponit.

Quarta species.

Quintus & in maculosorum ordine secundus, & inter hos minimus, circulos habet in pennis per integrum corpus, quarum vnus albus, alter niger est. Hic *Passere* domestico paulo est minor. Carne *Rubeculæ* ferè æquat. Linguam prælongam habet ac cornutam: pedes paruos, sed vngues longos.

Quinta species.

Sextus Cinereus vel *Cæruleus* dicitur. Hic rostrum quidem longum sed linguam breuem habet. Non est ei cauda acuta, in qua tamen veluti in alis quoque & capite cinereum ac cæruleum, in pectore, collo & sub cauda luteum, vel ex luteo rubrum; in gutture album obtinet colorem. Pedes ipsi breues sunt. Nidum hoc exstruit modo. Inuento aliquo sibi congruo foramine sed amplusculo, circumlinit illud luto, vel terra madida, quam rostro adducit, nō aliter ac *hirundines* facere solent, & foraminis eam relinquit capacitatem, quæ sibi ac famulis suis ad ingressum sufficiat. In hoc ova locat & pullos educat.

Sexta species.

Septimus gryseus vix *Cardulem* magnitudine excedit, ascendit & descendit per arbores victum quæritans, maculis eiusdem coloris in nigro conspersus est, vt *Perdix*. In rimis arborum aridarum nidificat, intrò cortices ac lignum. In cauitatibus etiam murorum inter lapides oua fere plerumq. ponit, vna ex parte rotunda, ex altera vero oblonga valde, & acuta. Non canit, quamuis nec reliqui hic cantillando aliam vocem exprimant, quàm Ghik, Ghik. Hæc *Moliter* noster, qui exactissimam plerarumque nostrarium auium historiam vllo absque libro (adeò ipsi familiaria hæc erant) mihi reliquit.

Septima species.

Hucusque Theoph. Moliter.

Accedit huc alia, & potior quoque coniectura, ad *Picum* potius, quàm

Picum

Picam referendam esse hanc auem *Americanam*. Quòd pedes nimirum hæc binos in digitos, ante ac retro diuisos gerat. Id quod solis *Picis* peculiare esse *Albertus* annotauit, si *nocturnas* tamen quasdam *aues*, *Psittacum* etiam, & *Iynga* excipias. Quamuis & *Pico murali* & *nigro* tres ante, & retro vnum, esse alij ferebant. Et scimus nos etiam *Cuculo* binos ante, & retro totidem digitos concessos esse. Sed quoniam & in cæteris proprietatibus, tam aptè cum *Pico* magis quàm *Pica*, quæ anè ante, & vnum retro habet digitos, congruit, ad *Picum* libentius eã retulerc. Vnde maximopere miror, plerosq. *Ornithologos*, & inter hos diligentissimum nostrum *Aldrouandum*, rostratæ huic *aui Americanæ* siue *Picæ Indicæ*, vtpote vocant, in suis omnibus Icombus, tres digitos ante, & vnum pro calce appinaisse, cùm tamen & nostra pictura, & sculptura, & ipsum animal vivum in *Gallijs* visum & depictum, reclament, vt ex supra datis descriptionibus, cuilibet manifestum euadit.

Alia ratio ex pedibus desumpta cur Picus potius quàm Pica sit hæc nostra auis.

Aldrouandus & alij male hanc aui Americanæ digitos in pedibus tres ante, & vnum retro appingunt.

Nomen autem illud *Picuto*, quo ipsum *Oniedum* hanc insignisse, supra monui, neque à *Pane*, neque à *Pico*, sed à rostro derivatur, quòd *Hispani* suo idiomate *Pit*, & Itali *Becco* appellitant. Sub hujus *Picuti* nomine, hanc etiam *Cardanus* lib. 16. subtilitatum descripsit, cum inquit. *Rostrum maius est toto corpore, corpus autem coturnice paulo maius. Rostrum igitur longius, latum vbi capiti iungitur, tribus digitis, aduncum quo terebrat arbores, atque ibi à caudatis Simijs arte ac rostro, quanquam pusillum se tuetur pulchrè. Illud in eo mirum quod pennam habeat pro lingua, vnde à natura aliorum omnium multùm dissidet, sibilat vehementer.*

Cur dicatur Picuto.

Cardanus hæc sub Picuti nomine intellexit.

Ridet hæc omnia falsè *Scaliger* pro ingeniosa subtilitate sua, Exercitatione 234. *In maximâ omnium coturnice*, ait, *pectus nunquam vidi latum digitos binos. Quantum igitur caput, cui affixum sit rostrum sesquialterum? Rostrum etiam debebat potius rectum fuisse, quam aduncum, ad perterebrandam arborem, & inferendos ictus.* Sed cur risu dignus sit *Cardanus*, si ipse hæc ad verbum ex *Oniedo* oculato teste, (licet hunc non nominet) transcripsit? Et cur non reprehendit *Oniedum* potius *Scaliger*, quem ipse dubio procul vidit, legitq. cum non rarò ex hoc, & ipsemet suppresso *Oniedi* nomine, *Indica* naturæ quædam miracula narret? Et cur æculandus *Cardanus*, si Natura in monstroso hoc ludere rostro voluit? quod cum reliqua aue non eam habet proportionem, quam in plerisq. nostris videmus alijs. Quæ hic mundus noster est, in quo polydædala Natura pro varietate sua, pulchritudinem induxit, & vt *Plinius*, ait, *quæ nobis miracula, ipsi ludibria sunt*. Præterea cum auis hæc non terebri modo arborem directè perforet, sed bipennis loco rostro suo ad excauandam arborem, & ibi nidum suum collocandum vtatur, non video cur non æquè aduncum, quàm rectum volucris rostrum, hoc præstare & fortasse commodiùs possit.

Scaliger Cardanum hic ridet sed absque vlla causa.

Quæ naturæ ludibria, hæc nobis miracula censentur.

Sed finiamus tandem, & admiremur simul, idem nunc, & olim persuasissimum fuisse figmentum, barbaricæ isti *Americanæ* genti, claustra aperiri nido huius auis applicita, ab herba quadam, quam ea ore appertet, quod *Plinius* etiam de *Picis*, ad quos hanc nostram retulimus, scriptum reliquit, loco paulò supra laudato. *Adactos*, inquit, *Cuneos Picorum à pastore cuneos, admotâ quadam ab his herbâ, elabi creditur vulgo. Trebius autor est, clauum cuneumue adactum, quanta libeat vi, arbori, in qua nidum habet* (Picus) *statim exilire cum crepitu arboris*,

Miram est, quod Americanis etiã hæc fabula de herba claustrum aperiente sit persuasa.

Plinius hãc olim scripsit.

boris, cum insedatis clauo aut cuneo. Hoc ipsum quoque *Democritum* & *Theophrastum* credidisse *Matthiolus* in vsitatoria sui Herbarij epistola scripsit: quem ego miror magis, hæc ibi verba addidisse. *Quin etiam Æthiopide herba tactu claustra omnia aperiri, quibusdam admurmuratis cantilenis: id quod mihi miraculo non est. Memini enim dum superioribus annis Venetijs agerem, me quendam suspendio damnatum vidisse, cui fores omnes patefierent disiectis seris, vna tantùm herbà admotà, signaculis quibusdam decantatis. Talis ferè facultatis alia haud mihi incognita habetur, in Italiæ montibus prouenions, qua ab equis calcatà, continuò ferrei soluuntur calcei.*

Mirum magis quòd Matthiolus similia frinola credidit.

Author difficillimè hæc persuadebitur, qui similia nec vidit nec audiuit.

Ego vt ingenuè fatear, potiorem vitæ meæ partem herbarum quoque studijs insumpsi, & plurimorum simul familiaritate rhizotomorum sum vsus. Verùm eiusmodi naturalia plantarum miracula, nec vidi vnquam, nec à fide digno quoquam audiui.

In huiusmodi miraculis supernaturalibus res sæpe suspecta est de diaboli commercio.

Quòd si admurmuratis verbis cantileníq; res agitur, iam illa de diaboli commercio, auxilio, & suggestione suspecta fit. Scio equidem, plerosq; hominum non facilè contentos esse, ijs, quæ vbiuis obuia, & quotidiana sunt: Sed *superiora* illa libentissimè credere, appetere, & amplecti. Adeò fabulæ, deliramenta anilia, & superstitiosæ, Cacodæmonis astu excogitatæ ceremoniæ, per vniuersum orbem facillimè disseminantur, vt ad *Americanos* & *Antipodes* nostros quoque iam olim penetrauerint.

Et quidni? Cum enim luce Euangelica variæ orbis nostri cogniti regiones essent illustratæ, & fraudes Sathanæ ideo detectæ, migrandum sibi putauit ad gentes noui orbis barbaricis ritibus plenissimas & veri DEI cultu orbatas. His cum superbiam, arrogantiam & tyrannidem suam diu miserè exercuit, apud has idololatriam perfidè fixit, vt licet iam bona pars earum CRISTI doctrinam amplexata fuerit, remanserint tamen antiquarum superstitionum fomites quidam, è quibus continuò adhuc idolomaniæ igniculi exhalant. Et quantum apud illos Americanos perditissimus hic humani generis hostis possit, partim historiæ eius orbis nos docent, partim ab ipsismet ego Americanis sed iam Christianis, partim ab illis etiam qui ad infidelium loca penetrarunt, vt miseros illos & à dæmone dementatos homines CHRISTO lucrifacerent, edóctus fui. Sed legat hac de re qui velit, Iosephi à Costa quintum librum historiæ suæ occidentalis Indiæ: mirabitur simul & gentis illius miserebitur. Atque de *Pico Americano* hæc satis sunto.

HOI-

Digitized by Google

HOITZITZILTOTOTL

Auis picta Americana.

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

ROSTRVM oblongum, acutum, tenue & tantiſper curuatum nigricat: cum hoc caput, collumq. quod longum ſatis, in magnitudine proportionem obtinent. Colores niger, viridiſq. ſaturatus, adeò per minima commiſcentur, vt oculis ſe quaſi noſtris ambo occultent, qui tamen paruorum inſtar punctorum ex croceo, aureoq. pulcherrimo colore effulgent. Ex nigro vndiq. ſed diluto magis, inferiorem colli partem color, vſque ad pectus, idemq. dorſum venuſtat, niſi quòd in hoc albæ minimæq. maculæ quædam apparent interſperſæ. Putares in hac elegantiſsima & exotica aue, merum ſuperbi *Pauonis*, aut *Phaſiani* maſculi, aut variegatum rutilantis *Columbæ* collum intueri. Alæ nigricant, ſed anteriores harum partes candidis maculis lucent. Cauda ſubfuſca ferme tota, principium huius tamen virescit, albeſcit extremitas. Pedes habet longos, nigricantes, lubriles, tribus ante diſtinctos digitis, cum quarto poſteriore, ex breuibus cruribus enatos.

SCHOLIA EIVSDEM.

PAruum eſt, quod commentarij loco hic adnectere poſſum, & iam nonnemini diſſuſior paululum viſus fui. Adponam tamen hic primo loco quæ *Fr. Petrus de Aloayſa* mihi reliquit. Hæc auis, *inquiebat ille*; quam *Mexicani Hoitzitzilotl*, *Peruani* verò *Pilco*, appellant, non comedit frumenti grana, nec corpore um quicquam, niſi tantùm ſubſtantiam & medullam florum, ſed præ-

Fr. Petri de Aloayſa Americani de hac aue verba.

ſertim

Alimẽtum huius auis melleus liquor.

sertim florum spinis armatorum. Habet autem pulcherrimas pennas, quarum vsus est imagines conficiendi picturis simillimas, & alia huiusmodi precij magni opera.

Recchus noſtr. huic confim. les alio loco describit.

Nardus Antonius Recchus noster, hoc ipso *Mexicani* voluminis sui, quod nunc primùm mundo publicamus, libro 9. cap. 11. Auiculas plurimas sub *Hoitzitzil* nomine, & pictas exhibet, & calamo describit, cum quibus magnam hæc nostra vt corporis effigie, sic nomine similitudinem gerit. Hæc sola inter vtrasq. est differentia, quod nostræ præter vtrisq. communem appellationem *Hoitzitzil*, additur vox hæc *Totoil*, quamuis & illis septem differentibus

Quæ differentia inter noſtrã & illas ſit.

vnius speciei auibus, sua differentia etiam nomina dentur à *Recchо*, quæ tamen in hoc omnes videntur conuenire, quod sint *Hoitzitzil* Quapropter fere adigor, vt credam, hanc nostram auem quæ sine historia hìc prostat, ad illas referri posse, de quibus loco laudato singulare caput *Recchus* scripsit. Licet enim ibi colores non enumeret, sed varios solummodo esse dictitet, quare & auem illam latinè *variam* nominat: credi tamen potest, eas huic nostræ haud absimiles esse, cum & ex illarum, & nostræ pennis ac plumis, artificum *Indorum*

Rationes tur conueniant.

industriâ, imagines elegantissimæ constrúi dicantur. Et cum his verbis caput illud concludat: *Plures sunt harum auicularum differentiæ, colorum varietate ac corporum distantes magnitudine*. Æquum est credere & nostram hanc, licet picturâ grandiusculam, in illarum classe locum habere. Confirmat hanc opinionem meam, quod *Fr. Petrus de Aloaysa* dixerat, hanc nostram sola florum medullâ nutriri, & *Recchus* asserat, suas illas tamdiu solummodo esse superstites, quamdiu melligenarum herbarum flores ex quibus aluntur, perdurent.

Prima.
Secunda.

In mentem itaque venit, an non affinitate quadam hæc nostra auis & à *Recchо* enumeratæ *variæ* seu *pictæ*, attingant illam, quam *Carolus Clusius* Exoticorum lib. 5. cap. 2. describit, quæ *Ouriſſia*, siue *Tominejo* appellatur. De hac enim sequẽtia apud ipsum legũtur: *Franciſcus Lopez de Gomara in Hiſtoria, quam de Mexicanæ vrbis expugnatione ſcripſit, Vicicilin eam auiculam* (quæ alijs nempe *Ouriſſia*, & *Tominejo*, & *Paſſer moſquitus*, & *Gonambuch* dicitur) *nominare videtur. Maximè inquit, admirabilis eſt in noua Hiſpania auicula incolis dicta vicicilin, corpore non maiore quàm Crabronis, oblongo & gracili roſtro: melle rore & florum ſucco alitur, roſæ tamen non inſidet. Eius pennæ valde exiles, elegantis mixti coloris, à Phrygionibus admodum expetitæ, vt aureis ſtaminibus intertexant, præſertim illæ quæ in collo & pectore natæ. Expirare, ſiue obdormiſcere creditur Octobri menſe, pedibus ex aliquo ramo appenſa, aprico loco: renaſci autem ſiue expergiſci Aprili multis floribus iam vigentibus, propterea Renata vocatur.* Qui plura de hac nosse velit, ipsum adeat *Clusium*, vel ipsos potius oculatos testes consulat, quos ipse citat *Consaluum*, *Ferdinandum Ouiedum* cap. 48. sui Summarij. *Augustinum Caraten* lib. 1. cap. 8. Hist. Peruanæ. *Iosephum à Costa* lib. 4. cap. 37. *Thevetum* cap. 48. singularium Franciæ Antarcticæ, & *Ioannem Lerium* cap. 11. Hist. Americanæ.

Videntur hæ noſtræ aues cum parula illa Tominejo Cluſij conuenire.

Hæc dicitur ſex mẽſibus arbori affixa dormire.

Conueniunt mehercle omnia quæ modò retuli, cum *Recchi* nostri historia, quæ suis ille *Hoitzitzil*, siue auibus varijs tribuit, de somno præcipuè illo quo arbori affixæ pluribus detentæ hærent mensibus, *nec vnge sunt*, inquit, *ane*

cuiquam

cuiquam debet esse dubitatum, seruata quippe est non semel auis Hipiti affixa intra cubiculum, & cum sex menses exanimis pependisset, quo tempore sibi natura comparatum est, reuixit, ac demissa in vicinos agros volitauit.

Somnum huius auis etiam in suis cognoscit

Sed de mirabili hac & pusilla auicula, ea quoque commemorare libet, quæ *Fr. Gregorius de Bolnar* mihi pro certissima historia communicauit. In multis, *aiebat ille*, prouincijs ac Regionibus Indiarum tam *Nouæ Hispaniæ*, regionis *Peruanæ*, *Brasiliæ*, & *Guineæ*; quàm *Indiæ Orientalis*, in *Insulis Philippinis*, & alijs, numerosa est diuersitas magnarum auium & paruularum, varijs coloribus distinctarum. Quapropter cum de paruulis agamus, quas in suo libro refert *Nardus Antonius Recchus*, quæ in *Nouæ Hispaniæ* reperiuntur, dico relationem eam quam de illis habet, quæ sub nomine *Hoitzitzil* depinguntur, à veritate nequaquam alienam esse: excepto tamen, quòd illæ omnes, quarum septem sunt, ibique à *Recchio* referuntur, eam proprietatem non habent, ad arborum concaua confugiendi, ibique per sex menses hyemis mortuas, vel quasi mortuæ videantur, latitandi, rostelliſq. suis in arborem defixis, firmiter inhærendi. Ineunte autem vere, reuiuiscere, alimoniamq. sibi quærere ex melle, quod in arborum, plantarumq. floribus delitescit. Quoniam primum hoc, quod dictum est, videtur tantummodo verum esse, in illa specie auium, quæ minima est omnium, & à *Peruanis Tomin*, vel *Tominejo* appellatur. Reliquum verò, quod de illis commemorat, certissimum est, quodq. ex earum pennis pretiosæ vestes & imagines conficiantur & elaborentur. *Tomin* itaque auicula est adeò parua, vt nulla in orbe vniuerso minor reperiatur. Eius magnitudo est instar *Crabronis*, varijs perfectissimisq. depicta coloribus. Pedibus admodum pusillis & curtis. Est ex his aliqua, quæ caudam curtam habet, & rotundam pipionum more; alia verò tam longam & completam, vt bis, teruè longitudine sua reliquum totum adæquet corpusculum: In hac tres vel quatuor sunt pennæ colore pretioso variegatæ. Rostrum habent longum, tenue ac delicatum, & linguam instar acus, quam dum proferunt, duplo est, quam rostrum, longior. Hac mel extrahunt ex occultiore & profundiore centro florum, etiamsi sit *Lilium album*, vel flos etiam oblongior.

Fr. Gregorij de Boliuar de hac parua auicula historica relatio, authori communicata.

Sola illa parua auicula ira dormit.

Hæc graphicè describitur.

Et quemadmodum DEVS & Natura neque in minùs vtilibus abundantiam, neque in necessarijs defectum monstrare voluerunt, sic etiam huic auiculæ idonea pro alimentorum suorum acquisitione, instrumenta procrearunt, linguam inquam, longissimam, qua ad intima florum penetrare posset; & mirabilem hanc facultatem concesserunt, vt ipsa rei nulli inhærens, in aere saltem libero volitando, persistere tamen & ex floribus, sursum deorsum vbi velit, illis haudquaquam innitens, linguà exertà melleum lamberet rorem, pro illo temporis spatio, quo indiget, valeret.

Linguam longam valde habet, qua mel exugit.

In aere hærens nec floribus insidens ex illis mel elicit.

Alas autẽ tãta pernicitate mouet, vt visu percipi motus minimè possit; quin alis potius carere videatur, & vel tam exile corpusculum, absque alis subsistere appareat. Sic autem in aere suspensa, & ad partem inferiorem superioremq. floris conuersa, liquorem illum rostello colligit, & linguà suà quam deducit eò vbi necessarium est, suffuratur. Tanta autem velocitate ex vna arbore ad aliam, ab vno loco ad alterum se confert, vt in hoc reliquas aues antecellere

Alas celerrimè mouet.

Digitized by Google

tecellere & ſuperare longè videatur vniuerſas, & ipſa volans oculis ſæpiſsimè percipi minimè poſſit.

Hucuſq. F. Gregorius.

Hæc ſunt præcipua quæ de huiuſmodi auiculis *Tominejos* nuncupatis, dici poſſunt. Reliquæ ſpecies dictum hunc modum inſequuntur plus vel minùs, pro earum corpulentia vel natura, quamuis maxima etiam illarum, creſcendo nunquam attingat mediocritatem minimæ auiculæ, quæ in *Europa* inuenitur. Hæc Fr. Gregorius.

Quæ de hac aue amplius examinari poſſent.

Duo ſunt, quæ ampliorem hìc diſquiſitionem merentur. *Primum*, quomodo hæc auis ſolo melleo florum liquore paſtuq. cibetur? *Alterum*, qua ratione tot menſium inediâ macerata, ſuperſtes tamẽ adhuc arbori adhæreſcat? Veruntamen hæc cum altiora ſapiant principia, quæ hoc loco examinare operæ minimè eſt pretium, ad alia tranſeamus æquum exiſtimo, cum præſertim de mellis ex floribus hauſtu, naturâ, & fabricâ, ſuccinctè quidem, ſed neruosè, & ſolidè diſputauerit *Princeps Ceſius* noſter, in *Apiario* ſuo *Romæ* typis expreſſo, quod conſuli poteſt. De fame verò diuturna, quam varia ſufferre innoxiè animalia poſſunt, ſi temporis permiſerit anguſtia, aliquid inferiùs, vbi *Chamæleontis* dedero hiſtoriam, delibabo.

Ariſtoteli notiſſimũ fuit aues quaſdam hyeme occultari.

Hoc vnum nunc reticẽdum haudquaquam cenſeo, *Ariſtoteli* minimè ignotum fuiſſe, aues quaſdam hyemẽ abdi, & occultari, inter quas lib. 8. cap. 16. de hiſt. An. præcipuè *hirundines* numerat. *Iam enim viſæ ſunt*, inquit, *multæ hirundines in anguſtijs conuallium nudæ, atque omnino deplumes*. *Scaliger* ad hunc locum. *Sed & in cauis arborum*, ait, *deprehenſæ ſunt aliæ aues apud nos nudæ, idque hyeme. Mutant enim quotannis aues plumas, idque æſtate. Natura ſapiens, cum plumas aduerſus frigoris incommoda condidiſſet, non abſtulit eas per frigus.* Atqui nos ſcimus eas quæ hyeme ſe abſcondunt, hyeme plumis ſpoliari. Hunc eundem *Ariſtotelis* textum explicans *Auguſtinus Niphus*, hæc habet. *Vnde vt Albertus inquit, iam viſæ ſunt hirundines, quæ in concauis arborum ſe condiderunt, & ſpectatum eſt in Germania in ſylua quadam, vbi quercu putridâ incisâ inuentus eſt cumulus hirundinum deplumium. Nec ſolum Albertus hoc probauit, ſed Pompeius Columba vir maximus rerum naturæ rimator, ſe idem in Germania reperiſſe in concauo cuiuſdam arboris in imo fluminis exortæ, teſtatus eſt mihi.*

Scaliger hoc idem probat.

Hoc ipſum Niphus docuit.

Et quandoquidem iam *Germaniæ* facta eſt mentio, prætermittere haud debeo, quin pro rei huius confirmatione, & illa producam, quæ *Fortunius Licetus* lib. 3. cap. 10. *de his quæ diu viuunt ſine alimento*, annotauit. *Afferenda huc ſunt*, inquit, *quæ de natura hirundinum Germanicarum mihi retulit Mathematicus inſignis Galilæus, fratrem nempe ſuum in Germaniæ ſtagnis hyeme vidiſſe retibus à piſcatoribus captas congeries multarum hirundinum, pedibus, roſtro & alis mirum in modum ad inuicem conſarcinatarum, quæ in thalamis tepidiaribus comportatæ, quaſi remiſcentes mouerentur primùm, ſeſe expedirent poſtea, mox etiam auolarent: audiſſeq. ab incolis aduentante hyeme, quotannis hirundines in ea regione, aeris inclementiam fugientes, non in remotiſſimam inde Aphricam (quod efficiunt Italicarum plurimæ Lybiæ viciniores) ſed multas, vt dictum eſt, in vnam congeriem colligatas, ſub aquas demergi, vbi minus ſæuit hyemis, atque ibi latere ad vernum tempus ſemianimes.*

Hirũdines ſub aquis latefcere Galilæus in Germania vidit.

Addam & ego aliquid ex *Germania* noſtra ab oculato teſte *Theophilo Molitore*

tore Lynceo de *Cuculo* mihi relarum, finiamq. Hoc itaque ſibi domi ſuæ contigiſſe affirmabat. Cum familoli etenim aui paterni fui in prato quodam *Salices* veteſtas, aridas & arboreas eradicaſſent, domumq. vexiſſent, & duo earundem capita in fornacem, pro calefaciendo hypocauſto coniecciſſent, audiuerunt in eodem hypocauſto tertiâ vice *Cuculum* cantantem. Admirati hãc *Coccygis* hyeme vocem, exeuntes, & capita *Salicum* è fornace extrahentes, in altero ſe quidpiam motitare animaduertetunt: quare arreptâ ſecuri foramen aperuerunt, & immiſsâ manu primùm pennas meras extraxerunt, poſtmodũ viuum quoque animal arripuerunt, hoc eſt ipſiſſimum *Cuculum*, vegetum quidem, ſed nudum ac pennis omnibus exutum ſpoliatumq. & commeatu planè deſtitutum: quem pueri geſticulantes, per biennium integrum in hypocauſto enutrierunt.

Theophilus Molitor Cuculum pẽnis ſpoliatum in arbore latitantem vidit.

AVIS MEXICANA

Pſittaci colore.

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

HÆC auis ſtatim in roſtro, (quod aduncum nonnihil & cineritium eſt totum) inferiore parte ad caudam vſque, hoc eſt in ventre toto minij colore rubet: qui idem color ſurſum per vropygium, ad dorſum porrigitur, niſi quod alarum verſus principium cum virore rubor confunditur, qui ad ipſum ita collum protenditur, quod omnino virescit. Caput autem amethyſtino, aut hyacinthino colore diluitur. Circulus cui pupillam ambit, valde albet, orbita verò oculi eſt cærulei ſaturati coloris. Vbi ſuum ſumunt principium alæ, color eſt ſubluteus. Sequitur primus pennarum in alis ordo cum ſecundo & tertio dicti hyacinthini coloris. In medio tamen harum pennarum circumferentia intercurrit linearis ſubuiridis vſque ad finem. Cauda tota eſt amethyſtini coloris abſque viriditate, dilutioris tamen verſus finem. Pedes, qui tres ante & vnum retro digitos habent, inter cinereum ac violaceum ambigunt.

Digitized by Google

AVIS ANONYMA.

Nova Hispania.

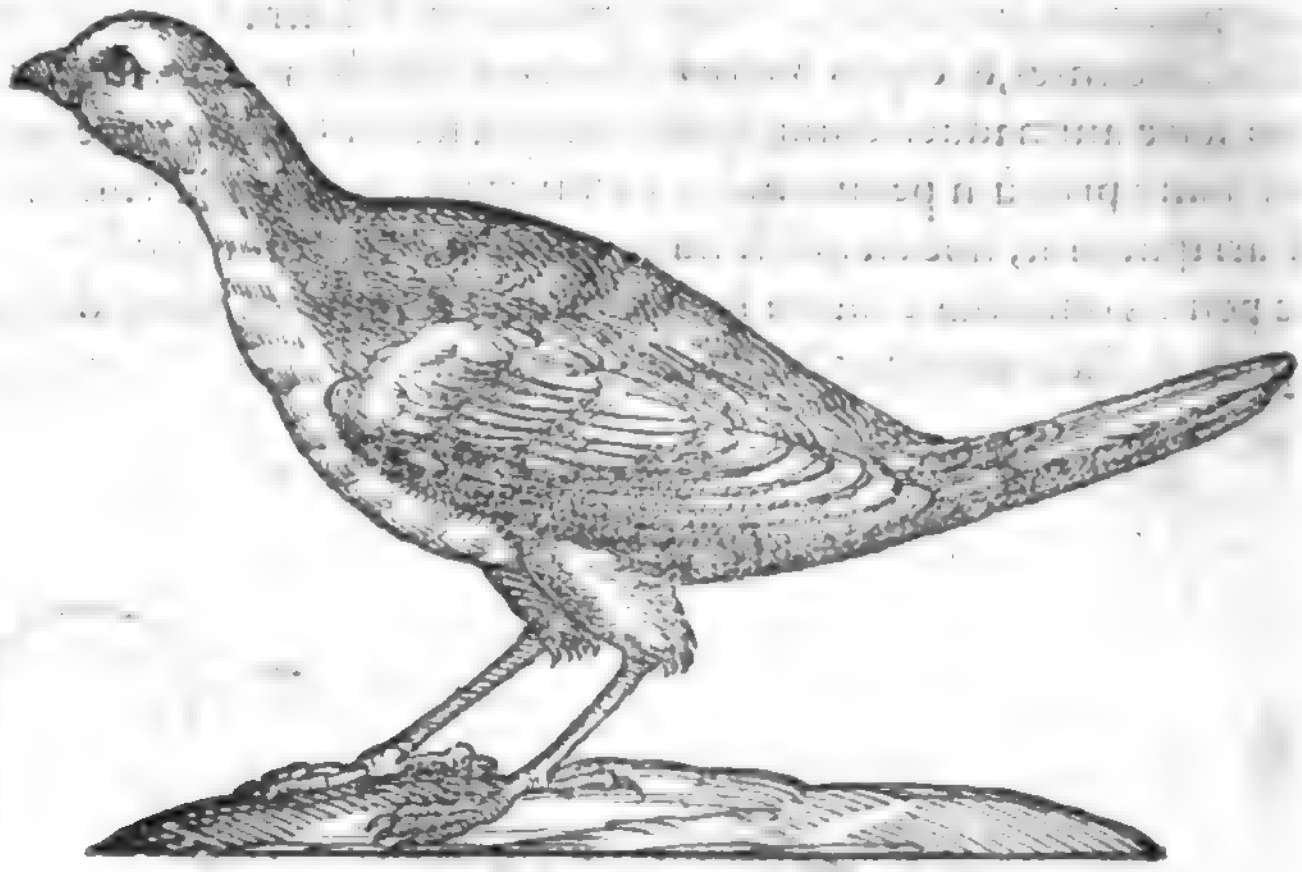

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

ROSTRVM imprimis aduncum satis, & nigri admodum coloris est. Nigerrimos quoque oculos ostendit. A rostro ad verticem cæruleus color emicat. A collo verò per dorsum integrum, ad caudam vsque ex nigro & viridi commixtus scintillat. A rostro autem inferiore per ventrem luteolus color cum albicantibus quibusdam maculis hanc autem venustat. Alæ sunt viridis saturatioris coloris, maculis tamen eiusdem coloris, sed longè dilutioribus, hinc inde pulchrè intercurrentibus. Cauda similis cum alis est coloris. Tibias pedesq. fuscos habet, & vngues digitosq. prælongos, tres anteriùs, & ponè vnum.

SCHOLIA EIVSDEM.

QVod ex sacratissimo suo ore salutis æternæ reparator noster *Christus* Matthæi sexto capite pronunciauit inquiens: *Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri, quomodo crescunt; non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salamon in omni gloria sua coopertus est, sicut vnum ex istis.* Hoc æquissima nos ratione de auibus quoque prædicare possumus, quas Deus in nouo præcipuè orbe, tam speciosis ornauit pennis, tam varijs distinxit coloribus, tam splendidè & superbè vestiuit, vt *Peruani* olim atque *Mexicani* Reges, ex pulchritormibus earundem plumis, regalia sua parauerint indumenta, eaq. argento, auro, gemmisq. longè prætulerint, & hodieq. illius orbis habitatores, perizomata, & insignia capitis cæteriq. corporis sui ornamenta,

Aues splendidè à Deo vestitæ.

Auium pulcherrimæ pennæ in nouo orbe auro præferuntur.

menta ex his elaborata geſtent, aulæa & tapetes texant, clypeos, gladioſq. ſuos ornent, & miro artificio vtenſilia ex his varia conſtruant. Quin in locis quibuſdam mercatura publica plurium dierum ex hiſce exercetur, & apud Mexicanos nundinæ ex auibus inſtruuntur, quæ cùm ad victum, tum ad opera plumaria coemuntur.

Varia parantur ex his vtenſilia.

Ex his publica mercatura exercetur.

Sed & quicquid pictores penicillo tentare valent, hoc ipſi Apellæa planè arte, paruis plumulis æmulantur, & ex his variarum icones rerum, plantarum, inquam, animalium, hominumq. effingunt, quæ ad nos quoque deferuntur. Veluti & magni valoris, elegantiſq. decoris tabulas aliquot, ex pennis elaboratas vidi in *Summi Pontificis* cubiculis, quæ *Chriſti* & *Sanctorum* imagines repræſentant, tam ab *Occiduis*, quam *Eois Indijs* huc tranſmiſſas.

Et imagines pulcherrimæ concinnantur.

Verùm & ad *Germanos* quoque plumatilis hæc ars iamdudũ tranſijt: quandoquidem domi meæ habeo ex minutiſsimis plumulis, auiumq. villis, varij generis auiculas, tam concinnè compoſitas, tam veris expreſſas coloribus, inter quas & *Pſittacus* triumphat, vt ipſas te viuas contemplari, & tuis palpari digitis putares, geſtireſq. volucres; non quidem in pictura adumbratas, ſed ſtatuarum ritu ſolidè exſtantes. Has cum ego olim *Scipioni Cobellutio Cardinali* ampliſsimo, doctiſsimoq. Bibliothecario Apoſtolico (cuius vt ego ſemper religioſus cultor exſtiti, ſic ipſe me vnicè amauit) monſtrarem, proh Deum immortalem! inquiebat, & quò non humani ingenij induſtria peruadit? In quo artificio *Europæis*, imò *Americanis* quoque omnibus palmam longè præripiunt, induſtrij & dexterrimi *Auguſtæ Vindelicorum* incolæ, Vrbis *Germaniæ* totius, dixero, nitidiſſimæ, amœniſſimæ, & ingenioſorum opificum feraciſſimæ, ne quicquam nunc dicam de literarum bonarum, variarumq. linguarum, quibus habitatores eius plurimi pollent, cultu & exercitio: de ſplendore nobilitatis, in qua præter cæteros Illuſtriſsimi *Comites Fuccari* religionis Catholicæ aſſertores ibidem florent: & de regimine Reipub. illius, in qua non ita dudum *M. Velſerus Lynceus* eiuſdem *Duumuir* ſapientiſsimus, Vrbi & orbi notiſsimus, & rei literariæ illo ſeculo *Triumuir* dominatus eſt.

Germani quoque norunt hanc artem plumatilem.

Author habet varias auiculas arte ex plumis elaboratas.

Scipio Cardinalis Cobellutius.

Auguſtæ Vindelicorum encomium.

Ex eadem igitur Vrbe prædictas dono accepi auiculas, cum raris alijs munuſculis à *Gregorio Aichingero* ibidem Canonico, ob muſicesq. præſtantiam *Germaniæ Orpheo*, & ob incorruptam triginta annorum amicitiam noſtram, vero meo *Pylade*.

Gregorius Aichinger. Germaniæ Orpheus.

Sed miſſo antilogio ad rem accedamus. Hanc itaque, quam præ manibus habemus auem in earundem venuſtiſsimorum colorum claſſe volucrium collocandam eſſe autumo: ex quarum pennis & olim ſe *Americani* ornauerint, & eas nunc quoque maximi faciant. Quæ autem hæc auis ſit, & quo nomine decoretur, cum ignariſsimis equidẽ & ego ignoro. Cum huius nec nomen, nec hiſtoria in noſtro autographo vlla exiſtat. Malui tamen *Pſittacis* eam, quàm alijs aſſociare alitibus, ſi colorem ſaltem ſpectes varium & pulcherrimum. Nam ſi roſtrum aduncum magis haberet, & pedes in duos tantum, ante retroq. digitos fiſſos gereret, iam quin omnino *Pſittacum* appellaremus, nulla penes me dubitatio exſtaret. Hoc enim *Pſittacis* omnibus, at non ſolis competit. Aſt notaui ego hoc ſedulò, quod à nemine ſcriptum reperio, ipſos nempe

Cur auis hæc noſtra ad pſittacos pertinere videatur.

Quemodo pſittaci modò duobus modò tribus pedum digitis vtantur.

pſittacos, quotieſcunque gradiuntur, aſcendunt, deſcenduntq. per clathras ſuas duos pedum digitos ante retroq. porrigere, vbi verò cibum capiunt, & ori admouent, tribus hunc digitis carpere, ſtringere & ita ſtrictum tenere, donec roſtro comminuerint, & deglutiuerint. Et quod mirum videri queat, maiorem poſterioremq. digitum tam dextrè antrorſum, retrorſumq. flectunt ac mouent, vt te neſcire fatearis, an Natura illum magis ad gradiendum poſteriùs, an ad veſcendum anteriùs, vtendum voluiſſe creauerit.

Aues pſittacis in America plurimæ ſimiles, maiores & minores.

Quòd autem tam minores quædam, quàm maiores *Pſittacis* aues, ob ſimiles ferè colores *ad Pſittacos* referri ſoleant, licet tales minimè ſint, ex *Vlyſſis Aldrouandi* lib. 12. Ornithologiæ diſco. *Nam cum in vtraq. India*, inquit, *quamplurimæ auiculæ minutiores reperiantur, & multiplici colorum varietate haud ſecus atque pſittaci picturatæ, certè harum ſpecie prima fronte multas ab initio deſcriptas fuiſſe conſtat, quod eas à pſittacis minuſculis ægrè dignoſcerent. Tales ſuo loco ſub nomine paſſerum Indicorum aliquot deſcribentur.* Et paulo inferius ſubiungit. *Ad pſittacos etiam, quàm ad aliud auium genus potius referendæ ſunt, quas in India teſte Ioſepho à Coſta Guacemaias vocant, aues pſittacis maiores, ſed colorum diuerſitatis venuſtate illis per omnia ſimiles.* Operam hìc ego prorſus luderem, & poſt *Apellem* pingere velle viderer, ſi quæ idem *Aldrouandus* à *Ioanne Bittnero Germano* (vt ipſemet ingenuè fatetur) egregiè adiutus, exquiſitiſſimè, tam in *pſittacorum* differentijs enodandis, quam in capitis totius & linguæ præſertim atque loquelæ organis eorundem anatomicè explicandis, poſteritati conſignauit; vel renouare, ac veluti *Crambem bis coquere* hìc tentarem, vel plura nouaq. magis attexere exiſtimarem. Si præcipuè *Carolus Cluſius* in Exoticis ſuis quoq. conſulatur, qui nonnihil poſt *Aldrouandum* adiunxiſſe viſus eſt, ad quos ambos benignum ego lectorem meum ablego.

Aldrouandus in hiſtoria pſittacorum exactiſſima à Ioanne Bittnero Germano maximè adiutus.

Natamen mori noſtro morem non geramus, hoc eſt, omnino nobis diſſimiles atque Laconici prorſus iam fiamus, quæ hìc *Romæ*, de pulchritudine ſaltem, & humani ſermonis imitatione, nobis in *Pſittacis* quibuſdam obſeruare licuit (à duabus enim his dotibus, animi, vt ita dicam, ac corporis, verè laudantur) & nos proferamus, æquum iudico.

Quæ Romæ ab authore in pſittacis obſeruata.

Egregiæ magnitudinis ſanè ac pulchritudinis, cæteros, quos *Romæ* videre potui, antecellit *Pſittacus*, ille, quem S.R.I. Princeps, & S.R.E. *Cardinalis Madrutius* omni cultu à me honorandus alit, *Phaſianum* maſculum non adæquans modò, ſed ſuperans etiam. Quatuor enim ſpithamas, ſeu mediam cannam, vt *Romani* noſtri vocant, quæ quatuor eſt palmorum, ferè ſuperat, ſi à ſummitate roſtri, ad imum caudæ menſuram extendas. Hìc coloribus tam variè bellèque pictus eſt, vt octo diuerſos in toto eius corpore facilè numerare valeas, rubrum nempe, viridem, luteum, ſubluteum, albicantem, nigrum, cæruleum, ſubcæruleum, quem etiam colorem venetum, ſiue marinum appellamus.

Maximus & pulcherrimus ab authore viſus fuit Romæ apud Cardinalē Madrutium.

Hic ipſiſſimus eſt, quem *Aldrouandus* inter *Pſittacorum* ſpecies, ſecundo loco enumerat, & *Pſittacum maximum alterum* vocat. Roſtri pars ſuperior alba & & adunca valde, inferior nigra eſt. Circa oculos, qui ſubuiridem colorem oſtendunt, campus apertior & tempora albicantia. Caput, gula, pectus, dorſum, venter, femora, alarum principia, omnia pulchro ac puniceo colore rutilant.

Deſcriptio huius pſittaci.

iant. Et vt reliqua *Aldrouandi* potiùs aptissimis, quàm meis verbis dicam. *Denique cauda*,, inquit, *tota supernè pulcherrimo colore puniceo decoratur*. (Addo ego extrema subcæruleo, mixtoq. ex rubro ac cæruleo elucere) *Sed & remiges pennæ interiore parte simili colore puniceo rubent. Remigum tegetes, secundo in alis ordine luteo sunt, puniceis marginibus, cæruleo velut ocello prope apicem ornata. Remigum exterior superficies, & uropygium infernum saturo cæruleo colore tinguntur. Crura breuia ac pedes, digitis oblongis, uncis unguibus armatis composita, fusca seu cineritio obscura.* Psittacus hic heri sui nomen, quod *Carolus* est, sæpe ingeminat, sed præter hoc & *Papagalli* vocem, pauculas profert alias. Olim plura loquebatur, musicales notas proferebat quoque, *vt, re, mi, fa &c.* nunc ætate prouectior, viginti nempe duorum annorum, pleraq. obliuioni tradidit.

Ad hunc coloribus & corporis mole (nisi quòd caudà iam, quæ prælonga erat, mutilatus sit) accedit ille, qui apud Illustriss. Cardinalem *Carolum Emanuelem Pium* Principem verè magnificum, & præter prudentiam, qua maximè pollet, physicis quoque, mathematicis & alijs amœnioribus studijs exculti ssimum, conspicitur. Veruntamen virium robore priorem hic superat. Cum enim liberrimè nuper in cubiculo quodam deambularet, paucis rostri sui durissimi morsibus ligneum quendam sedis pedem ita vulnerauit, vt illum mordicus quasi disruperit. Vnde *Oppianus* etiam monet, non in ligneis caueis, quas rostro corneo suo exedit, sed ferreis eũ seruari debere, quæ nec ipsæ quandoque illæsæ permanent. Hic ob loquacitatem olim hero suo charus, nunc nescio an ob senium, an ob desuetudinem plurimas certè humani sermonis voces dedidicit.

Cardinalis Pij encomium.

Hic magnum & robustum valde psittacum habet.

Et his similis planè *Psittacus* apud Amplis. Cardinalē *Scipionem Burghesium* videtur, qui varia alia in amœnissimo Suburbano prædio suo ali curat animalia. Hunc cum liberè expatiari permittat, coercerī tamen ferreà catenà lesqui-libram pendente pedi affixà, mandat, quam facilè trahit nõ solum, sed non rarò etiam perrumpit. Quod & ipsum insignem auis fortitudinem demonstrat.

Apud Cardinalem Burghesium varia animalia exotica.

Sed cum hi omnes veterum psittacum ab *Aristotele*, *Plinio* & *Solino* memoratum, coloribus & facie sua haudquaquam agnoscant: hinc fit, vt aliqui potius *Cornos Indicos* (nescio quàm bene) quàm *Psittacos* appellare maluerint maiores hos, & versicolores. Antiquorum enim ille viridis totus fuit, torque tantum miniaceo in collo notatus, quod præter *Plinium* etiam *Apuleius* monuit his verbis. *Sed color ille est viridis*, ait, *& intimis plumulis, & extimis palmulis, nisi quòd sola ceruice distinguatur. Enimuero ceruicula eius circulo minio velut aurea torque, pari fulgoris circumactu cingitur & coronatur.* Vnde & *viridis auis*, quasi per antonomasiam olim à poetis dicebatur.

Veterum psittacus ab enumeratis iam differt.

Describitur veterũ psittacus.

De hoc *psittaco Statius* lib. 2. Syl.

Psittacus ille plagæ viridis regnator Eoæ,
Quem non gemmatâ volucris Iunonia, caudâ
Vinceret, aspectu gelidi non phasidis ales.

Ast hoc encomium longè veriùs, nostri temporis, & à me iam commemoratis *Psittacis*, quàm veterum illi toti viridi conuenire queat.

Sed audio Aristarchum, *Iulium Cæsarem Scaligerum*, in Exercitation. suis

Digitized by Google

Scaliger negat psittacum esse pulchrum.

Cardano, mihi, illiſq. omnibus qui in *Pſittacis* pulchritudinem agnoſcunt, obſtrepentem. *Auis enim hæc*, inquit, *non admodum pulchra. Nihil inquam pulchri præter oculos: Caput excreuit ſupra modum indecoræ magnitudine. Roſtrum fœdum. Crura fœdiſſima. Linguâ nihil turpius. Quin etiam fuſcus ſine cinereijs color eriſit, nitor nullus: ne à colore genus commendes vniuerſum.* Sed æquum fuit hic quoque *Scaligerum* quærere, quod reprehenderet in *Cardano*, ne ſcilicet Scaliger non eſſet. Quare *Aldrouandus* laudato iam ſupra de *Pſittacis* loco, huic Momo reſpõdet his verbis, & *Cardanum* ſimul ac nos tuetur. *Illud hoc poſtremum velut ex-*

Cui Aldrouandus ſalsè reſpondet.

citæ occurrens obiectioni adiecit Scaliger. Subolebat enim neminem fore tam ſtolidum, qui non ſtatim ipſi reſponſurus eſſet, pulchrum eſſe pſittacum non roſtro, aut pedibus, ſed colorum variorum decore, quæ etiam procul dubio Cardano mens erat. Sed ludit Scaliger, non diſputat. Multa à viris etiam doctiſſimis ſæpe exundit contradicendi, aut forſan exercitandi ingenij ſtudium, quæ alioquin, vtpote non vndequaq. ſatis ſana procul dubio tacituri erant.

Scribendi & contradicendi ſcabie multi prurient.

Quod ſi hoc viris, doctis vſuuenire ſolet, quid de indoctis cenſeas? quibus minimè penſi eſt, in philoſophia & rerum naturalium hiſtoria, ſuſq. deque omnia habere, & pro libitu ſuo, quicquid in mentem ipſis, in buccam, ac pennam venit, chartis illinere, modò viris ſe magnis opponendi campum ſibi dari, & aliorum creſcere, atque clareſcere ſe nomine poſſe, ita prauè iudicent. Adeò ſcripturiendi hoc à meris calumnijs natum, ſcrupumq. cacoethes, ceu ſcabies quædam, multorum nunc animos occupat, miſerè torquet, maceratq. Verùm ad *Scaligerum* redeamus, qui eodem reor, argumento formoſiſsimam auium omnium, non Europæ modo noſtræ, ſed orbis, vt ego iudico, vniuerſi, turpitudinis arguere poterat, *Pauonem* inquã, quod caput in hac alite, pro reliqui proportione corporis minutum nimis, & pedes luridi triſtiſq. coloris appareant. Attamen cum ſuas explicat alas, & ſurrigit vropygium.

Poterat Scaliger etiã Pauonem ſic turpem dicere.

Quam non geminatâ volucris Iunonia caudâ
Vincere?

Pauo tamẽ eſt pulcherrima auis.

In quam hos aureos fudit *Oppianus* verſiculos. lib. 2.

Non ſecus ac ſi alès Iunonis Pauo ſuperbus,
Caudâ verſicolor decorum corpus obumbrat,
Quo nihil ipſa Iouis prudentia & alma voluptas,
Pulchrius aſpectu mortalibus ante creauit.

Et lib. 3. idem

Quippe feris tanto præſtat formâ inclyta Tigris,
Quanto præcellit Pauo genus omne volantum.

Si tam excellentem igitur veteres *Pſittaco* ſuo, viridi prorſus & vnius coloris aui, formam gratiamq. tribuerunt, vt neque à *Phaſiano*, neque à *Pauone*, illum vinci putarent, quid de maioribus his noſtris pulchricoloribuſq. quos tam Occidentales, quàm Orientales nobis iam Indiæ mittunt, dicturos fuiſſe eos, ſi vnquam vidiſſent, exiſtimabimus?

Habemus & nos veterum Pſittacum.

Sed neque adhuc deſijt ad nos adferri *Alexandri magni* ætate notus, & *Romanis* olim non infrequens, *Pſittacus* quem appoſitiſsimis profectò verbis deſcribit *Aldrouandus*, cuius delineationi ad vnguem vidi ſimilem hoc ipſo tempore,

Digitized by Google

pore,quo hæc commentaria edo, apud Excellentiſſimam *Principis Caſij* noſtri coniugem,quæ ſuauiter auis huius garrulitate,dum aduerſâ nuper affligebatur valetudine,recreabatur.Hanc *Perroquet*, & ſi minor paulo ſit etiam *Parochino* vulgò,nominant. Non ſum tamen neſcius,maximos illos verſicolores,& bicubitales ob vocis ſonum,quem plerumque edunt,ab alijs quoque *Perroquet*, appellari. Nolo hic omnia ex *Aldromando* reperere. Hoc ſaltem in minore tali *Pſittaco* de torque miniaceo monebo. *A noſtro (quod ſupernè rubet, infernè ex rubro nigricat) ſub mento linea ducitur deorſum nigra ad pectoris vſque initium, quæ vtrinq.ad colli latera abit,donec cum circulo ſeu torque illo miniaceo,qui poſteriorem cervicem & collum cingit ad latera coeat*. Loquitur pſittacus hic totus viridis, non paucas voculas hominum ſermonis : Claſsici, ſeu tubæ militaris clangorem, ſed & canem latratu, eiulatu felem articulatiſſimè imitatur. Puellarum ,puerorumq.aſpectu & præſentiâ mirè afficitur & delectatur.

Atque hæc de forma ſatis videri queant. Neque enim ego tot nunc Romæ ſpecies,quot *Aldrouandus* aliquando vidit, obſeruare potui,quæ in toto *Pſittacorum* genere adeò variant,ſi colores & magnitudinem præcipuè inſpicias, vt is dicat *diuiarum* planè eſſe, omnes pennâ exprimere, ſed penicillo potius delineandos fore. Viſus mihi tamen etiam illo fuit,quem idem *Ornithologiæ* ſuæ lib. 11, cap. 10. deſcribit,à ſe *cinereum,ſiue ſubcæruleum* appellatum.

Plurimæ ſunt ſpecies pſittacorũ.

Eſt hic columbæ domeſticæ magnitudine & non maior, quare rectè *Bellonium* falſum fuiſſe *Aldromandus* notauit, dum is cinereos omnium maximos putauit. *Roſtrum* huic nigrum, lingua valde craſſa ac breuis: *Pupilla* oculorum nigerrima, *Iris* lutea,circa *Oculos* area largior candida. Totius *corporis* color eſt *cinereus*,vertex tamẽ albicat,& võter dilutioris quàm dorſum, eſt coloris. Et niſi *Caudæ* quæ pulcherrimi cinnabrij eſt coloris, breuiorq. obſtaret, *Accipitrem* potiùs, quàm *Pſittacum* dicere liceret. Neque enim in hoc caput tam deformiter excreſcit, vt ſupra de *Pſittacis Scaliger* conquerebatur, ſed pro reliqui proportione corporis iuſtæ ſatis eſt magnitudinis. Hanc alit nunc Illuſtriſsima Domina *Conſtantia Gonzaga*, *Aſdrubalis Matthæi Marchionis* coniunx, quem ex *Germania* dono ſibi miſſum, à *Gaudentio Madrutio* acceperat. Vnde adhuc *Germanici* aliquid callet ſermonis, & non paucas hìc quoque *Italicas* voculas addidicit.

Cineritij pſittaci deſcriptio.

Verùm vnus, (qui hic agmen claudat) inſtar omnium mihi ſit,quem cum admiratione non rarò loquentem & ludentem conſpexi,apud *Balduinum Breyel Antuerpienſem* morum honeſtiſſimorum & ſuauiſſimorum virum, qui negotia & mercaturam Romæ agit,amicum meum haud vulgatẽ.Non quòd hic pennarum pulchritudine, primos à me deſcriptos vel ſuperet, vel æquet *Pſittacos*; ſed quòd mores,ingenium & loquela fermè humana,huic inſint. Hunc eſſe illum exiſtimo,quem *Aldrouandus* citato libro cap. 5.depingit,& *Pſittacum* vocat *viridem alarum coſta ſupernà rubente*, quamuis deſcriptio eius cum hoc non per omnia quadret.

Mirabilis pſittacus non à forma, ſed ab ingenio & ſermone deſcribitur.

Maior hic eſt quam modò dictus *Cinereus*, quare *pullaſtrum* etiam annicu lum corpulentiâ vincit. Totus ferè eſt viridis, abſque miniaceo colli torque. *Caput*, & prior inferiorq. colli pars pulchrè flauent. *Roſtri* cuſpis albicat, ni-

Forma huius adumbratur.

greſcit

greſcit tamen verſus narium foramina quæ capiti valde ſunt vicina. Oculi *pupilla* ſimiliter nigra, ſed *iris* aurantij eſt coloris. *Oculos* circulus ambit albus exiguus. *Venter* dilutiore viridante, quàm dorſum, & alę, eſt colore. *In alis* hoc ſingulare eminet. Quod in his nempe coſtæ illæ, vbi hærent pectori, & vbi dorſo ſunt contiguæ, rubellæ florent plumulæ. Maiores etiam & remiges pennæ earundem, atropurpureæ, circa finem micant. *Cauda* præterea triplici colore interſtinguitur. Vbi enim podici hæret, cinabrinus, paulo inferius luteolus, & in extremis pennarum viridis, per tranſuerſum cernuntur colores. Veruntamen hæc exactè haudquaquam videntur, niſi auis hæc alas explicet, caudamq. diſtentam ſurrigat. Hoc autem facere aſſolet humanum quaſi aſſecuta ſenſum, quando ipſi palpum obtruditur. *O' quàm pulcher eſt noſter, hic pſittacus, & ſponſus!* idque linguâ *Belgicâ*. Tunc enim alas diſtendit, caudam dilatat, collũ torquet, deambulando conſpiciendum ſe præbet, ac veluti criſtas præ gaudio attollens, & neſcio quæ ſecum immurmurans, laudatori applaudit, atque de ſua ſibi forma mirè gratulatur.

Videtur humanum ſermonem nõ callere modò, ſed etiã intelligere.

Sed quid dicturus fueras, ſi mecum ſæpiuſculè vidiſſes, audiſſeſq. quæ modò ſubiungam? An non ſummam Creatoris noſtri ſapientiam, & omnipotentiam laudaſſes, & admiratus eſſes, qui etiam in aue hac vmbram quandam intellectus humani, diuinitatis nempe ſuæ radium illucere voluerit, humanum ſermonem, inquam, & rationalem quandam ingenij ſagacitatem, quæ duo nos à beſtijs omnibus longa intercapidine diſtinguunt.

Sermo & intellectus hominibus propria.

Loquitur autem hic *Pſittacus* tam articulatè *Belgicum* ſermonem, vt etiam ſuperioris *Germaniæ* incola aliquis, hunc facilè (quòd ipſi tamen difficile eſt, ſi *Belgas* properanter, vt ſolent, loqui audiat) intelligat. Et quod mirum magis eſt, auis ipſa loquẽtes intelligere, & ad rhombum reſpondere videtur. Cum enim hoc ipſo quo hæc ſcribo, manè, ex *Balduini* familiaribus quidam auem hanc me præſente increparet, vrgeret, & virgulâ ligneâ, niſi cantillaret, minaretur, reſpondit auis, *Relinquas me, iam iam* ſcilicet cantatura ſum, dicere volebat. Has enim voces ingeminabat, *lat my gan, ter ſtunt, ter ſtunt*, quod idem eſt, quod iam latinè expreſſi. Audiui hæc & penè præ admiratione non obrigui.

Hiſtoricè docetur, hunc pſittacum aliquid intelligere.

Eiuſdem farinæ & hoc ſit. Cum nuperrimè puerum quendam, qui in feneſtra *Pſittacum* hũc ſtantem, è platea ad loquendum prouocabat, in cubiculum vbi auis morabatur, accerſeremus: *Seyt Vvilkom*, ait, *pſittacus*, hoc eſt, *gratus ſit aduentus veſter*. Et cum per quadrantem horæ, puer illum loquentem detinuiſſet, & abire ſimularet, *Vvaer gaed ghy*, ait auis, id eſt, *quo abituri eſtis?* Cum poſtmodum ad caueam eius digito pulſaſſet. *Vvye clopt daer?* hoc eſt, *quis hìc pulſat*, interrogabat.

Alio exemplo probatur.

Hæc plures mecum *Belgæ* & *Leodienſes*, qui tunc aderant & audiuerunt omnia, & obſtupuerunt, & in alite hac præter brutam naturam, aliquid ſimul excellentius ineſſe debere, affirmarunt. Ego quoq. cum ipſi caput ſubinde ſcalperem, quod facilè patiebatur, ob pruritum forſan, quem ibi percipiebat, apoſitiſſimè mihi dixit; *craw, craw*, hoc eſt *ſcalpe, ſcalpe*.

Et adhuc alio quod aurkori cõtigit.

Sed hæc omnia leuia & exilia adhuc ſunt, præuit *Cantilenas* modulatur integras

tegras, deprimit & exaltat vocem, veluti muſicalibus characteribus mox eaſdem expreſſas dabo. *Cachinnũ* tam verum variumq. ſuſtollit, vt ſi auem haud videas, certiſſimè hominem eſſe, qui rideat, iures, cum ipſam quoque longè abſentem audias. *Tubæ* ſonitum & ipſum diuerſis exprimit modulis. *Peregrinantium*, qui ex *S. Iacobi* in *Galitia* itinere reduces cantando ſtipem colligunt, cantus modulationem artificiosè imitatur. Multis miriſq. modis *canum* latratus effingit, *gallinas* in plateis ſpatiantes cum videt, certa voce conuocat.

Mira alia hic pſittacus præſtat.

Canit, ridet, tubæ ſonum, & canum latratus imitatur.

Dumquè ſua ſolus ſecum ſpatiatur in ædes;

Neſcio, quæ tacitè modò murmuret, garriat, rideat, & quaſi cum altero loqui, loquentem audire, & audientem interrogare videatur.

Aſt hoc pulchrum magis iucundumq. auditu eſt. Auis cum famet, & herus prandet, mirum quibus illi blãditijs ſe inſinuet. Matrẽ ac ſeruam tunc implorat, vt aliquam ſaltẽ ex ferculis buccellam miſero *Papagallo* (ſic ſe ipſum nominat) præbeant, vel offam ex pane & vino, quam vocat *Vvinſuppe*, ingerant, & hæc omnia linguà *Belgicà* petit. Solet tamen iam etiam *Italicum* addiſcere ſua ſponte idioma, ab illis præſertim, qui Romam perambulando, & ædes ipſius pertranſeundo, quæuis venditant victualia, & ſuo quęlibet nomine proclamant. Itaque expreſſis nunc clamat verbis *Sal bianco*, *Finochio* & ſimilia.

In menſa cibum petit.

Didicit ſua ſponte Italica quædã vocabula.

Mirabatur & rectè quidem, olim *Plinius Luſciniæ* cantum, tantam in tam paruo corpuſculo vocem nimirum, tam pertinacem ſpiritũ, ita puſillo in gutture tam varios ſonos, plenum, grauem, acutum, crebrum, extentum, vibrantem, conciſum, inflexum, contortum. *Deinde in vna*, inquit, *perfecta muſicæ ſcientia, modulatus editur ſonus*. Et licet *artis eſſe*, dicat, *cum plures ſingulis luſcinijs ſint cantus, nec ijdem omnibus, ſed ſui cuiq. Breuiterq.* reperiantur *omnia tam paruulis in faucibus, quæ tot exquiſitis tibiarum tormentis ars hominum excogitauit*, Habet tamen *luſcinia* à primæuis ſuis exordijs, propriam & vocis diſpoſitionem, & abſque hominis diſciplina canit. Atque vel ſolà naturà ducente, vel matre docente, tam aptè cantillat, quod meditata eſt, & cantillando ſe ipſam emendat ac perficit. Aſt quid hæc habent miraculi, ſi cum *pſittaci* noſtri cantilenis comparentur? Quandoquidem hæ non ab alia aue, ſed ab hominibus excogitatæ ſunt variæ varijs; & muſicalibus hic notis quoque deſignatæ. Has igitur nunc ſubiungo.

Plinius rectè luſcinię cantum mirabatur naturalem.

Sed pſittacus eum non à natura, ſed ab arte habet.

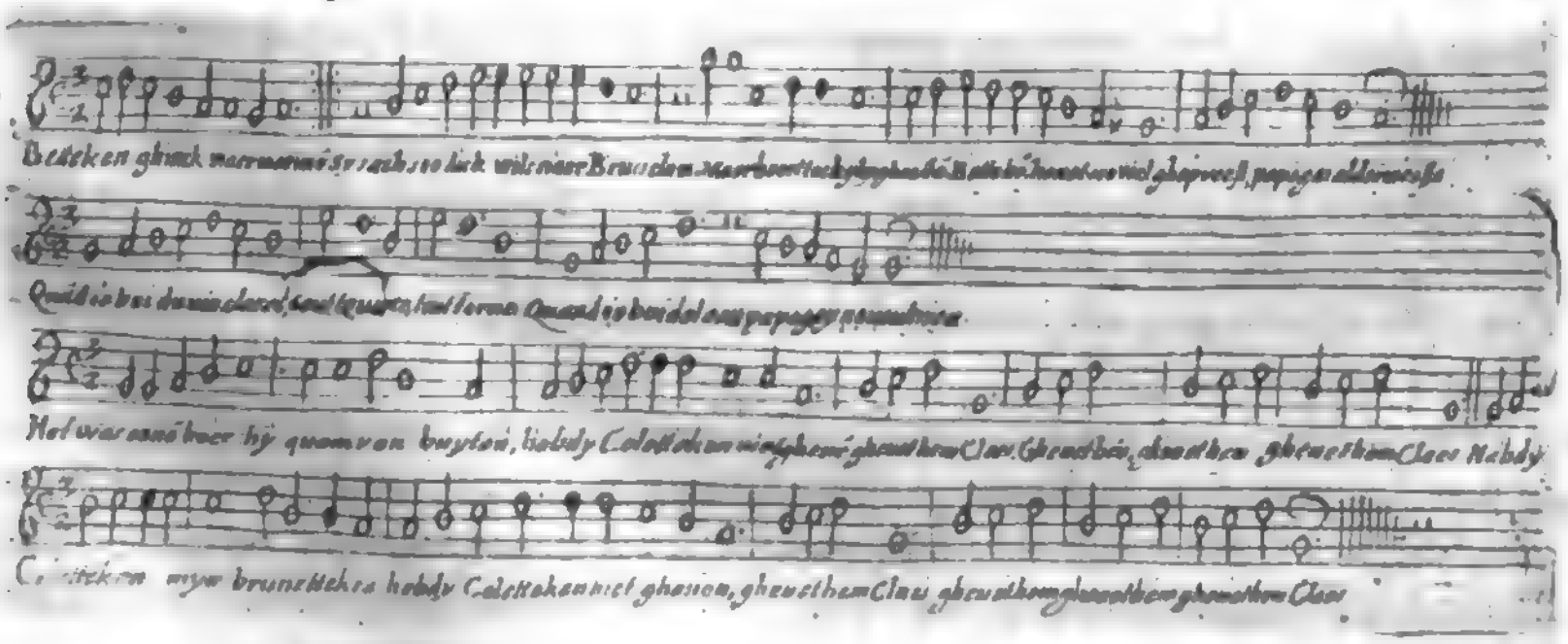

Poſſem

Possem hic totidem *Latinis* interpretari verbis, quæ *Belgica* & *Gallica* iam expressimus. Sed quia verbo verbum reddendo, aut quoquo modo sensum explicando, gratiam forsan amitteremus, quam quærimus; ideo hæc intacta, & lectori potiùs indaganda relinquemus, vbi hoc solum monuerimus. In *Gallica* cantilena scilicet, *Papagallum* insinuare velle. *Quòd vbi vinum claretum bibo*, inquit, *tunc mihi caput vertitur, vertiturq.* atque vt poeta ille ait,

Soli cantio Gallica hic explicatur, & quare.

Totum vertigine tectum
Ambulat, & geminis insurgit mensa lucernis.

Ast vbi aquam poto, ait, *tunc agrè Papagallo est, nec aliud nosse cupio.* Quasi Italicè diceret, *Quando bevo l'acqua, non voglio sapere altro.* Reliquæ duæ *Belgicæ* cantiones de amasijs potiùs, quam vinis loquuntur. Hoc ridiculum interim factum reticere non debeo, cum tritissimo apud *Germanos* nostros prouerbio, Papagallos illos homines appellemus, qui multa sæpe blaterant lecta, vel ab alijs audita, cum ipsi tamen quid verè dicant, non intelligant. Me æquissimo nunc iure dicere posse, *Psittacum* hunc nostrum, pueros illos *Italos* in vicinia habitantes *Papagallos* reddidisse, quòd illi nempe cum *Psittacum* toties cantantem audiuerint, & cum ipso confabulati fuerint, non paucas *Belgicæ* & *Gallicæ* cantilenarum voculas tam probè addidicerint, vt conceptis eaidem verbis cantent, quid autem dicere velint, prorsus ignorent.

Psittacus hic effecit quasi Papagallos, pueros Italos.

Scio probè, quæ *Ioannes Lerius* sua in *Brasiliam* nauigatione, de *Psittaco* quodam ita bene edocto memoret, vt ad heræ suæ nutum ac imperium, in pertica subito saltauerit, sibilauerit, cantauerit, & à cantu cessare iussus, dicto obediuerit, quem ipsa tanti æstimauerit, vt nec æneo illũ belli tormento permutare velle dixerit, quemq. ob id *Cherimbaue*, hoc est, dilectissimum suum appellabat.

Recensentur insignes psittacorũ mores.

Ex Ioanne Lerio.

Noui quoque, quæ in Exoticis suis *Clusius* de alio scriptum reliquerit, qui *Gallicè* ridere lingua iussus, riserit quidem; sed & hæc subitò verba eodem idiomate reposuerit: *O te stolidum, qui me adrisum provocas!*

Ex Carolo Clusio.

Legi demum, quæ Aldrouandus habet omnia, de auis huius loquela, moribus & ingenio, vbi inter reliqua hoc mirabile ex *Celij* antiquis lectionibus narrat: *Psittacum* fuisse *Romæ*, *Cardinali Ascania* centum aureis emptum, qui veritatis Christianæ symbolum integris & continuatis verbis enuntiauerit. Hunc *Ascanium Cardinalem* ex nobilissima & antiquissima *Sforzarum* familia fuisse; verùm non integrum, sed plurima saltem symboli Apostolici verba recitare *Psittacum* consueuisse, mihi postmodum contestatus est *M. Antonius de Prosperis* vnus ex primarijs amicis meis, polyhistor, & ob memoriæ dotes mirabilis, omnisq. ita philosophiæ gnarus, vt in Vrbe per antonomasiam, *Philosophi* nomen iam adeptus sit. Rediuiuum in ipso te *Diogenem* videre, & audire arbitrareris.

Ex Vlysse Aldrouando.

M. Antonius de Prosperis rediuiuus Diogenes.

Veruntamen hæc omnia, à dictis iam scriptoribus enumerata, & ex auditu potius, quàm visu percepta, vix aliquid memorandi habent, in quo *Psittacum* nostrum vincere valeant. Disputat idem *Aldrouandus*, qua ratione, artificiosa hæc in psittaco loquela comparetur. *Persius* eam fami, in suo proloquio tribuere visus est, cum ait,

An fames sit in causa, vt Psittacus discat.

Quis

Quis expedivit psittaco suum χαίρε? Persius ait.
Cornos quis olim concaurum salutare?
Picasq. docuit verba nostra conari?
Magister artis, ingenique largitor
Venter, negatas artifex sequi voces.
Quod si dolosi spes refulserit nummi,
Cornos loquaces, & loquaces Picas
Cantare credas pegaseum melos,

Auidè expecto, quàm concinnis hæc & reliqua nobis versibus *Italicis*, & luculento suo commentario, explicaturus sit *Franciscus Stellutus Lynceus*, qui iam adfectum, & sub prælo dispositum habet à se *Italico* sermone versum, & loquentem eundem *Persium* poetam.

Attamen *Aldrouando* videtur, necessitatem ab inedia inductam, vix posse præcipuam esse causam industriæ & loquelæ in *psittaco* conciliandæ. *Cuculum enim, quantumque inediâ domes*, inquit, *assiduò instruas, vt humana efformet verba, nihil vnquam praslabit, est enim Cuculus, non psittacus aut luscinia.* Et ego in hoc ipsi assentior, Nam Negat Aldrouandus.

Perisios siquis stolidum transmittat asellum,
Si fuit hìc asinus, non ibi fiet equus.

Hoc tamen etiam pro *Persii* honore reticere non debeo, ipsum non huius fuisse mentis, vt quamlibet auem per inediam eò ducendam fore putauerit, vt humanas addisceret voces, sed illas solùm, in quibus idonea ad loquendum Natura struxit instrumenta. Quare hìc *psittacos* solos cum *picis* & *coruis* nominat. Verùm nec hæ quidem, nisi præmio alerentur, fameq. tantisper macerarentur, frugi quicquam facerent.

Hoc enim certissimò affirmare valeo, hunc nostrum, quotiescunque famet obedientiorem suo instructori esse, saltare, gesticulari, ridere, loqui, cantare, & vt vno dicam verbo, omnia concinniùs, ad hominum voluptatem præstare, quàm post epulas, quando somniculosus quasi torpet potius, ipsiq. accidit, quod de senectute extrema affecto dicitur, At exẽplo nostri psittaci probatur.

Vt lauit, sumsitq. cibum dat membra sopori,

Verè itaq. de se *Horatius*, quod *Aldrouandus* tamen improbat, canit.

Et laris & fundi paupertas impulit audax
Vt versus facerem.

Et *Epictetus* tam insignis philosophus, solus à *Luciani* scõmatis non tactus, plus puto olei quàm vini absũpsit, vnde & lucerna ipsius tãto precio æstimata fuit.

Non sum tamen nescius, vt ingenium, *duris in rebus egestas* acuit, ita in philosophia præsertim naturali, remoram eam esse longe maximam. Cum ad variorum veritatem assequendam experimentorum, nummi plurimi, & *Crœsi* etiam thesauri requirantur. Quam in *Magno Alexandro* suo liberalitatem *Aristoteles* est expertus, & magnus inde quoque ipse euasit. Paupertas ingeniũ quidem acuit, sed in quibusdã scientijs magno est obstaculo.

Sint Mæcenates, non deerunt Flacce Marones.

Itaq. cum apud neminem adhuc scriptum repererim, quod oculis ipse meis vsurpaui, & his auribus hausi, quæ *psittacus* hic noster præstat, is certè omne

tulit punctum, & meritò ab hero suo ita amatur, vt ducentis etiam aureis venum illum haudquaquam daret.

Heliogabalus profusi luxus in dapib. ex psittacorũ capitibus.

Næ, si nunc *Heliogabalus* illud vitiorum monstrum, & luxus omniuarij magister reuiuisceret, ac Palatinis suis, quod olim facere consueuit, ex *phasianorum*, atque tam carè emptorum (veluti hic noster est) *psittacorum* capitibus, ingentes iterum dapes instruere vellet, næ, inquam, ille *Cleopatræ* quoque luxoriosissimæ fæminæ lautitias, opes & dapes, vnica vnione, vnà in cæna profusas, sumptibus hisce superaret.

An psittaci puellarũ & puerorum amore libidinoso capiantur?

De puellarum ac puerorum amore, quo tam perditè ardere dicuntur *psittaci*, verissimum est, quòd plurimi annotarunt, & *Albertus* quoque nouit. *Amat hæc auis loqui cum pueris*, ait, *à quibus etiam cetera aues facilius loqui addiscunt.*

Hic etiam noster *psittacus* puerum decennem puto, præ reliquis elegit, cum quo totis è fenestra garrit horulis, hunc vt videt, vt ridet, gesticulatur, confabulatur. Hoc an libidini sit adscribendum ignoro equidem, licet *Scaliger* ahitem hanc libidine flagrare scriptum reliquerit.

Oscula à psittacis præbentur.

De moribus eius (psittaci) *hoc compertum quoque nobis est*, ait. *Fusci mediocris magnitudinis obseruauimus, cũ ei affectata ablandiremur attrectatione, accendi libidine solitum, mihiq. extro offerre oscula, adeoq. turbari, vt ex inguinibus ei os redundaret.*

Hunc profectò *Balduini psittacum* sæpissimè pedẽ petenti porrigere, & osculum postulanti præbere vidi, cuidã ex eiusdẽ *Balduini* familiaribus iuueni, qui ẽi hoc *psittacũ* ex *Belgio Romam* venit, & ipsi sæpius cibũ ministrare solitus est.

Cardinalis Barberini duo psittaci.

Sunt & *Cardinalis Barberino*, cui has inscribimus vigilias nostras, duo eiusdem cum hoc nostro commemorato coloris & magnitudinis *psittaci*, quorum alter ridiculus valde est & garrit plurimùm, & præterea puerorum præsentia & colloquio adeò capitur, vt ex fenestra (veluti mihi relatum est) ad vnum ex illis se præcipitem dederit, etiam, & cerebrum saltem non illiserit. Hos ille à matre sua Excellentissima Domina *Constantia Magalotta*, prudentissima & pijssima Heroina, dono acceperat.

Nouũ & peregrinũ libidinis genus in Simia erga psittacum.

Corollarij loco & hoc addidero, nuperrimè ab amico quodam mihi relatum, hìc *Romæ* nempe fuisse Dynasten quendam, qui lasciuum & pulcherrimum *Cercopithecum*, ac *psittacum* simul alebat speciosissimum. Illam autem *simiolam*, ad *psittacum* sæpius accessisse, & obscæna nescio quæ coitus exercere genera cum illo tentasse: Herum autem vtriusque animalis turpitudine illa turbatum, iussisse vt *Cercopitheco* testiculi exsecarentur. Hoc vbi factum, refrixisse in illo Venerem, illecebras defisse, & omnem ludendi simul voluntatem, cum aliquo etiam heri mœrore extinctam fuisse.

Finis historiæ de psittaco.

Hæc altera aue, nihil nec noui nec ab alijs relati adferri potest.

Atque hìc ego *psittaci* meras pono, qui plura de his nosse desiderat *Aldrouandum* & *Clusium* consulat. De sequente *Aue*, quam *anonymam*, siue innominatam voco *Mexicanam*, non habeo quod quicquam vel noui proferam, vel ab alijs prius authoribus memoratum in lucem producam. Cum nec ad quã speciem ex nostratibus facilè reducenda sit, diuinare queam. Si quid tamen posthac mihi innotuerit, id beneuolum meum lectorem celare haudquaquam volo, in secundo operis huius vniuersalis volumine, cui *Deo fauente Lyncæi*, statim, hoc euulgato, manus admouebunt.

CTA-

CVAPAPALCATL.

Chamaleo Mexicanus.

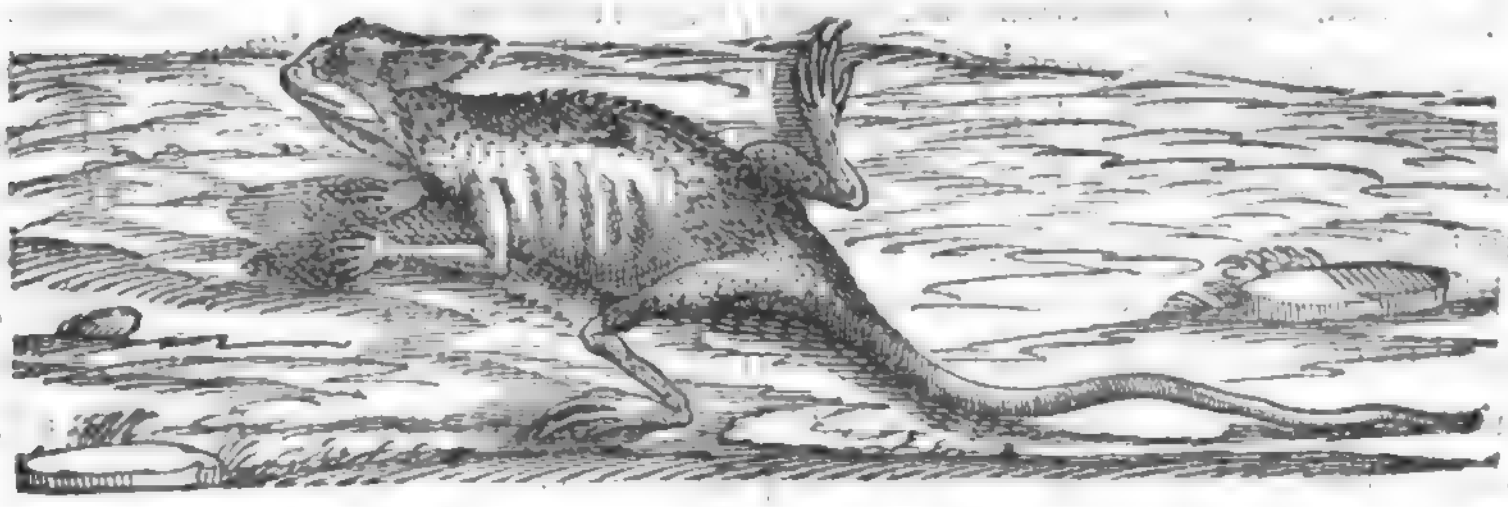

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

ANIMAL hoc lacertam vtcunque æmulatur. Cuius ſuperior pars capitis, cum auribus coloris eſt ſubfuſci. Aures longas, latas, patulas, crenatasq. ſeu in ambitu ſectas, habet. Oculorum pupilla nigra, iris lacteſcit, ſtaueſcit albugo. Orbita extra oculum albicantem conſtituit circulum. Cutis, quæ vtraſque maxillas veſtit, ſubflaui eſt coloris. Palearia, vt ita dicam, ſiue pellem ab imo mento ad pectus propendentem, linea ſerrata interſtinguit. In collo ad auris radicem, oualis figuræ macula eſt cineritia, nigro circumducta circulo. Cutis à collo, per dorſi ſpinam ad caudam vſque protenſa ſimiliter crenata, hiſpida & aculeata videtur. Totum corpus, ex cinereo ac ſublureo colore conſtat. Colli tamen & ventris latera ſubnigrent. Animal ita macilentum apparet, vt coſtæ etiam tranſparere videantur. In collo verſus vſque medietatẽ dorſi, & in femoribus, ac circa eadem, minuta quædem punctula, ſiue grana ſquamoſa velutiatque nigricantia eminent. Quinque tam in poſterioribus, quàm anterioribus pedibus, digitos habet, ſed hos in poſterioribus longiores, mediosq. longiſsimos, ex quibus vngues prominent, ceu felibus noſtris acutiſſimi, ſed non ita aduncI. Cauda ad corporis proportionem eſt ſeſquialtera, & ſpithamæ quadrantem ſuperat. Vtriuſque verò longitudo eſt ſpithamæ ſeu palmi maioris. In dorſo renum verſus regionem, magnæ & quadratæ eminent maculæ quædam. Prima in ſcapulæ ſuperiore parte, verſus ſpinam dorſi. Secunda iuxta ſpinam, in lumborum regione. Tertia in oſſe ſacro verſus caudam acuminata. In his præcipuè ſquamoſa illa punctula, vt & in dorſo & femoribus, (quæ in principio ſui ſunt carnoſa) conſpiciuntur.

SCHOLIA EIVSDEM.

AB admirabili aue *Psittaco*, ad non minùs admirandum transimus animalculum, *Chamæleontem* inquam, quadrupes ouiparum, quod *Democritus*, si *Plinio* credimus, peculiari etiam dignum volumine existimauit. *Aristoteles* profectò, non vllum aliud diligentiori descriptione declarauit. Quod idem si vbique in animalium historia studiũ præstitisset, næ ipse nos posteros suos, tam tædioso indagandi labore, & per coniecturas non rarò inueniendi conatu liberasset. Ast ipse quoque non pauca auditu potiùs, quàm visu didicit (quod in *psittaco* eidem contigit) & sicco ob id eadem pede pertransiuit. *Chamæleontem* autem, cum dubio procul sæpius oculis vsurpauerit, non mirum est, si luculentà eundem magis historià sit prosecutus.

Aristi. diligẽtissimus fuit in describẽdo Chamæleonte.

Verùm quoniam & post *Aristotelem* fuerunt, qui plura in *Chamæleonte* sunt commentati, & Naturæ rerum inexhaustus esse thesaurus videtur: forsitan & nobis eiusdem relicta portiuncula fuit, quam vt aliquem lectori nostro gustum præbemus, hic quoque attexemus, cùm & nobis viuum hoc animal, cum animi stupore quodam videre sæpiusculè concessum fuerit.

Post Arist. tamen alia adhuc de Chamæleõte dici possunt.

Et quid ni in tam mirandi fabrica animalis expatiaremur? *Curiosum enim nobis natura ingenium dedit*, inquit *Seneca* libro de otio sapientis, *& artis sibi ac pulchritudinis suæ conscia, spectatores genuit, perditura fructum sui, si tam magna, tam clara, tam subtiliter ducta, tam nitida, &c. non vno genere formosa solitudini ostenderet. Hæc qui contemplatur, quid Deo præstat? ne tanta eius opera sine teste sint.*

Præmittam autem hìc epistolam, quam vir bonarum literarum studijs, praxiq. medicà præclarus, peregrinatione quoque in *Gallias*, *Hispanias*, *Italiam* & *Germaniam* vniuersam consummatus *Franciscus Nydermaier* Monacensis, Serenissimi *Landgrauij Georgij Hassiæ* Medicus primarius, hoc anno ad me perscripsit, & *Chamæleontem* tam viuum quàm mortuum anatomicè descripsit, cũ eundem prius nos ambo *Romæ* vidissemus apud *Ludouicum Hassiæ Landgrauiũ*, *Georgij* patrem, cum hàc iter faceret, & viuum hoc animal à Serenissi. magno Magistro Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani in Melitensium Insula dono accepisset. Sic autem eius habet epistola.

Franciscus Nydermaier authori Chamæleõtem viuũ & mortuũ describit.

Admodum Illustris Domine, & fautor obseruandissime. Quod vestris benevolentià & amore pleniſſimis literis, subìcò vt animus mihi erat, & acceptorum gratitudo beneficiorum iubebat, non responderim, benignè apud Dom. vestrã me purget absentia meà à *Darmstadio*, vbi Princeps nunc meus clementissimus commoratur. Eò igitur vt perueni, lapidem omnem moui, vestro vt quæsito satisfieret.

Huius epistola.

Chamæleontem itaque eundem, quem Serenissi. *Hassiæ Landgrauius Ludouicus* anno 1619. *Melitæ*, *Romam* tulit, quemq. nos vnà viuum ibi vidimus, hunc eundem inquam, ego biennio prius, dum eàdem in Insula *Melitensi* versarer, sæpius

Ludouicus Landgrauius Hassiæ Romam viuum tulit Chamaleõtem.

ſæpius conſpexeram. Fuit autem *chameleon* hic ſumma induſtriâ, in caueâ quadam concluſus, pellibus ac pannis, à vento & frigore, quod in *Germania*, quando eò appulimus adhuc aſperum erat, præmunitus & cuſtoditus. Quoniam in frigidiuſculo magis aere, animal hoc torpidum; & quaſi immobile perſiſtebat. Hanc author quoq; vidit. Nō patitur frigus.

Sed & diuerſiſſimo ſitu, miriſq. poſituris, apparebat: modò pedibus anterioribus ſurſum prorepens, ſeq. appendens, poſterioribus inſiſtens: modò autem contrario ordine pedibus vrens, quod ad ſtuporem vſque ſæpiſſimè intuebamur.

Sereno verò tempore & calidiuſculo, ſplendeſcenti ſoli, ſuo cum clauſtro exponebatur, vbi aliquem motum reptilem, ſed tardiſſimum edebat, vnum poſt alterum eleuans pedem, & niſi firmiter vni innixum inſiſtebat, alterum haudquaquam mouebat. Clauſtrum illius illinebamus nonnunquam melle, aliquando eidem ſacharum inſpergebamus, vt muſcæ allectarentur, quarum vbi vna forſan eidem appropinquabat, quatuor inſiſtens tunc pedibus ſuis, corpus commouebat, *linguam* exerebat longam, flaui coloris, exilem, ſed in apice latam ac rotundam, caputq. aciculæ magnitudine & formâ adæquantem. Et tametſi in omnibus actionibus ſuis animalculum hoc eſſet tardiſſimum, in ſola tamen muſcarum venatione, mira præſtabat agilitate. Nàm temporis quaſi momento linguam vibrabat, & eiuſdem extremitate muſcam agglutinabat, quam illico deuorabat. Tardiſſimè mouetur. Muſcas capit celerrimè. Lingua in viuo deſcriptio.

Os ad tam paruum collatum corpuſculum ſatis grande habebat, quod ipſum alio haud vnquam tempore aperire animaduerti, niſi quando muſcā capiebat, quod equidem quatuor aut quinque menſium ſpatio, ſexies vel ſepties, ab eo factitatum fuiſſe arbitror. Propterea non abſurdà omnino coniecturà diuerſi authores ducuntur, cum *chamaeleontem* ex aere viuere autumant. Quod equidem, vt abſolutè non eſt verum, cum & Sereniſſimus Princeps meus, & ipſemet ego, multiq. mecum alij, magno ſæpiuſculè cum riſu venationis illius muſcarum ſpectatores fuerimus: ſic conſideratione digniſſimum iudico, quomodo hoc animal, ex vnica muſca, tanto temporis tractu plurium non ſolum dierum, ſed vnius atque alterius etiam menſis ſpatio, ſufficiens hauire nutrimentum potuerit, Os habet magnum. Quomodo dicatur ex aere viuere.

Nares conſtituebant duo foramina paruula, ſed patula. Attractionem aeris tamen, aut pectoris commotionem in hoc nullam vnquam aduertere potui. Nō videtur thoracē dilatare aut conſtringere.

Oculi proni, nigri, cooperti, cum rotunda palpebra, maiores interiùs & minores exteriùs apparebant. Et quod mirum eſt, hos in gyrum & rotationem omnimodam ad libitum verſabat. Oculos in gyrum volvit.

Caudam ſatis longam trahebat ad ventrem inflexam, quà in rependo vtebatur, ſiquidem nunquam proreptabat, niſi illam bene affixam, & caueæ ſuæ firmiter inflexam teneret. Caudā inflexam habet.

Quod ad *colores* attinet, nullos alios, quos aſſumeret obſeruare mihi licuit, quam nigreſcentem, cineritium, albumq. & aliquando ex his omnibus mixtum, modò maculis nigris, albisq. punctatim, modò ijſdem in lineas tranſuerſas non longas diductas. Qui colores in hoc aduertantur.

Digitized by Google

Alios colores verò, viridem præcipuè, ac rubrum, quorum animal hoc capax & susceptibile affirmant non pauci nec vulgares scriptores, ego equidem diligenti adhibita obseruatione, videre haud vnquam potui. Et indubitatam velim Domin. vestram his verbis meis fidem adhibere.

Internarum ipsius partium descriptio.

De interioribus ipsius partibus, hoc quod subiungam habeo: non quidem me post animalis mortui sectionem earundem spectatorem fuisse, hæc tamen quæ sequuntur, ex *Darmstadiani* Medici, & Principis nostri veridica relatione Chirurgi vobis communicare posse. Dictus igitur *Chamæleon* paucas septimanas, postquam *Darmstadium* perlatus fuit, superuixit, an incuriâ hoc illorum acciderit, quorum concreditus custodiæ fuerat, an aeris potiùs inclementiâ, qui tunc temporis frigidiusculus, pluuiosus, ac ventosus erat, affirmare non ausim.

Parum sanguinis habet.

Aperto igitur per incisionem *ventre*, nihil quasi sanguinis profluebat, ad latera *costarum* tamen, quæ costis, siue spinis piscium assimilabantur, venulæ aliquæ minutæ conspiciendas se præbebant, quæ vbi apertæ fuerunt, sanguinis instar quidpiam stillabant.

Huic pulmo, hepar & cor parua.

Pulmo paruus fuit, cum mea tamen quoque opinione prægrandis censeretur, quod aeris plurimi attractione sola plerique hoc animal diutius absque cibo viuere posse sibi persuaserint. *Hepar* itidem paruum, in quo aliquid sanguinis repertum, obseruabatur. *Cor* verò minutissimum apparebat.

Intestinum quasi omnino rectum.

Intestinum à gutture vsque ad anum aut excrementorum exitum, vnicum, album, non admodum crassum, & circa ventris medium nonnihil curuatum conspiciebatur, & ob id longius paululum quam totus corporis tractus erat. In hoc aperto, & secundum longitudinem scisso, aliquid instar materiæ excrementitiæ nigricantis ad viriditatem tendentis, absque vllo tamen fœtore, reperiebatur. In hoc excrementa, vix scitur vnde veniant.

Vtrùm fuerit excrementum ex muscis, quas præteritis mensibus comederat, & paucis illis quidem relictum, an ex humidiore aere attracto collectum, atque compactum, hoc ego alijs enucleandum relinquo. Circa ventris medium intestino, huic *ouorum piscium* simile quid adhærescebat.

Lingua in mortuo delitescit.

Lingua post mortem animalis in oris cauitate acutissima, & parua prorsus delitescebat, cum illam tamen ego, quando muscas venabatur, longiusculam satis, & in apice specilli globulum siue caput referentẽ, viderim. Ast in promptu ratio videtur, euanescentibus nimirum vitalibus & animalibus spiritibus, post mortem plurima, quæ in vita tumescebant, collabuntur. Sub *lingua* porrò *venula* humore quodam flauescente turgens videndam se præbebat. Vtrùm veneno hæc scatuerit, non vlla absque ratione prorsus dubitandum existimo, cum non pauci *Chamæleontem* venenatum perhibeant.

Humor sub lingua flauescens hæret.

Sceletó huius, Saxoniæ Sereniss. Electori transmissum.

Sceleton huius *Chamæleontis* postmodum, cum sceleto vnius ex duobus illis animalibus *Gazellis* vocatis (quæ simul mecum Dom. vestra Romæ vidit) ab eodem quoque magno Magistro Equitũ *Adelitensium Landgrauio Ludouico* donatis, imò cum altero viuo masculo nimirum, transmissa ad Sereniss. *Saxoniæ Electorem* fuerunt, qui non pauca exotica alit animalia, & sceleta diuersissimorum

rum adſeruari iubet, *Leonum* videlicet, *Tigrium*, *Equorum*, *Camelorum*, *Simiarum*, aliorumq., & in hoc Muſæo veſtro, in quo ſceleta quamplurima quoque proſtant, nihil conceditur quin prorſus ſuperetur.

Atque horum nunc ego breuiter recordari potui, reliqua cum vnà eſſemus, voce etiam me explicaſſe memini. Quæ omnia boni velim conſulat, & pro ingenij ſui perſpicacitate, cum reliquis Academiæ veſtræ doctiſsimæ Lynceorum ſocijs, ponderet, dilucidet, amplificet. Cuius me fauori & beneuolentiæ committo. *Darmſtadij*, duodecima Decembris 1626.

Atque hæc amicus meus. Hoc mihi ſimiliter animalculum in cauea, cui auiculæ includi ſolent, viuum eſt viſum, dum *Princeps* ſupra laudatus *Romam* veniret, meaq. operà in adeundo, ac venerando PAVLO V. *Pont. Opt. Max.* vteretur. *Longum* erat, ſi caudam cum cætero corpore metireris; ſpithamam vnam, ſiue palmum maiorem, *Cauda* nempe medietatem, hoc eſt eandem, quam reliquum corpus, longitudinem efficiebat, quam ſemper recuruatam gerebat, & inæqualiter ac miro quodam ſitu pedes diuaricabat.

Hucuſque Franciſcus Nydermaier. Author quoque vidit beſtiolam.

Hoc capere ſemel *muſcam* ego quoque ex inopinato, cum quadam animi alacritate vidi, & riſi. Cum enim forte fortuna propè illud hæc conuolaſſet, & fraudis neſcia conſediſſet, hoc oculi ictu celerius, ſagittæ inſtar linguâ, digiti indicis longitudine, eiaculatà muſcam arripuit, ac deuorauit. Veruntamen plurimi ſolent elabi dies, antequam ſimili præda fruatur, quo tempore ex aere ſolo, vt ſuſtentetur, credibile par eſt.

Quomodo chamæleo muſcam capiat.

Narrabat idem, *Franciſcus Nydermaier*, *Chamæleontem* hunc nunquam bibiſſe, nec vocem vllam edidiſſe. Et cum inquit, nunquã bibat, rariſſimè edat, mirũ videri tamen debet, in cauea illa excrementa ſemper aliqua reperiri, parua, magnitudine grani canabini, nigricantis ac viridantis coloris, ab aluo ſubinde egeſta.

Nunquã bibit rariſſimè edit, & excremẽta tamen alui emittit.

Matum quoque tardiſſimum perficit, vt longiuſculo etiam temporis tractu, vix ſpatium octo pedum ambulando emetiatur. Quare cum è ſuo ſemel effugiſſet clauſtello, & per feneſtras egreſſum, lacertarum more, per muros reptaret, & aſcenderet, facillimè cohiberi, & capi manibus, tunc potuit. Hoc quoque idem *Nydermaier* referebat, quòd cum *Chamæleon* hic aliquando pilum cũ muſca fermè deglutiuiſſet, in ipſaq. deglutitione tantùm pateretur, vt ſaltem non ſuffocaretur; ſe aperto beſtiolæ ore, digitum inſeruiſſe, pilumq. extraxiſſe: os autem tam amplum ſe reperiſſe, vt primorem pollicis articulum capere facilè potuerit. Atteſtari hoc ego & ipſum valeo, colores ipſi dicto chamæleonti eoſdem fuiſſe, qui ſuprà memorati fuerunt. Vbi enim pelliculæ albæ inſedit albicantem, vbi panno nigro impoſitus fuit, nigricantem aſſumpſit colorem, minimè autem rubrum, aut viridem, licet hi ipſi ſupponerentur.

Tardiſſimè edit motũ.

In quos colores ſe vertat.

Inter iuniores rerum naturalium obſeruatores reperio diligentiſſimũ fuiſſe *Bellonium*, qui exactam etiam huius nobis tam externam, quàm internam anatomen reliquit, veluti totidem ipſius concepta verba ex Geſnerianis Com-

mentarijs, si opus foret, huc transportare possem, mihi enim ad manus nunc non est *Bellonius*.

Ex huius descriptione quid discere valeamus.

Quod autem nostræ descriptioni deesse videtur, hoc mihi sedulò annotare placuit. Quod duplicem nempè *Bellonius* describat *Chamæleontem*, sed neutrum, cum neutro nostrorum, hoc est, neque cum *Mexicano*, neque cum eo, quem huc allatum vidimus, congruentem. *Arabicus* enim *Bellonij Chamæleon* pusillus est, vix *viridem* excedens *lacertam*, colore albicante, subfuluis ac rubentibus maculis distinctus. *Aegyptius* verò, duplo maior, colore inter viridem & indicum ambiguo, quem ex luteo in fuluum variè commutare solet.

Variarum partiũ eiusdem descriptio.

Quæ sequuntur, cum nostris quà conueniunt, quà discrepant. *Oculis* hoc proprium nimirum esse inditum, vt vnum sursum, alterum deorsum flectere, & res diuerso collocatas situ, intueri possit. *Famem* ait, ab ipso octo mensibus, aut integro etiam anno tolerari posse. *Nam cum pulmonibus magnis per ventris latera exporrectis sit*, inquit, *ventum intro magno impetu attrahit, eoque intumescit*.

Præter foramina *narium*, etiam ad auditum sua adesse ait, Et *maxillas* dicit dentibus serratis præditas. *Linguam* esse longam sesquipalmum. Palmum autem, hic minorem intelligit, qui quatuor est transuersorum digitorum. *Hanc*, inquit, *à longè in insecta, muscas scilicet, scarabeas, locustas, formicas, iaculatur, & mucore suo, quem in extremo linguæ spongiosum habet, arripit, & in os deducit*. In *pedibus* naturam lusisse memorat (quod *Aristoteles* quoque nouit,) cum in anterioribus sint terni digiti intra, & bini extra, contrario in posterioribus se res habeat. Duodecim insuper ait, ova excludere lacertarum more. *Hepatis* lobos duos esse, & *cor* muris domestici magnitudine.

De sanguine nihil *addidit*, qui vbi reperiatur in hac bestiola, supra memorauimus. An verò Splene careat, quod *Plinius* voluit, haud scio. Aristoteles hoc sensisse visus est, cum inquit. *Lienem conspicuum nusquam continet*. Nec noster dissector de hoc quicquam meminit. Nec *Plinius* aut *Aristoteles* de *Intestino* aliquid latiùs consignauit memoriæ.

De pulmonibus res cõtrouersa est.

De pulmonibus res mira prorsus est, cum noster Anatomicus dicat pusillos in hoc *chamæleonte* fuisse. *Bellonius* verò magnos eosdem descripserit, per ventris latera exporrectos, qui in causa sint, vt fames diutiùs ab hac bestiola feratur, Quasi hi aere repleantur, & hic alimenti posthea vicem eidem præbeat. *Aristoteles* nullam pulmonum mentionem fecit. *Plinius* tamen lib. 11. cap. 37. *Chamæleonti*, inquit, *pulmo portione maximus est, & nihil aliud intus*. Et ob id nisi fallor, lib. 8. cap. 33. dixit. *Ipse* (chamæleo) *celsus hiante semper ore solus animalium nec cibo nec potu alitur, nec alio quàm aeris alimento*.

Plurimi scriptores maximum ipsi pulmonem tribuunt.

Solinus hunc ipsissimum ijsdem ferme verbis cap. 43. expressit. *Hiatus eius aeternus* ait, *ac sine vllius vsus ministerio, quippe qui, cum neque cibum capiat, neque potu alatur, neque alimento, quàm hausta aeris viuat*. Sed longè ante *Solinum*, & *Plinium*, ipsi *pulmonem* maximum & aere humidum *Theophrastus* concessit, vt videre est apud *Plutarchum* lib. de animantium comparatione. *Vertit se (chamæleon,* (ait *Plutarchus*) *non quò quicquam sibi seruat, vel tegat se se* (sicut facit *Polypus* piscis)

Solinus & Theophrastus quoq; pulmonem magnum in chamæleõte agnoscunt.

pisces) verùm metu, nullaq. alia de causa variat, naturâ trepidus ac timidus. Consequitur etiam venti vis, vt est author Theophrastus. Corpus enim huius animalis penè vniuersum est vento (vel vt alij legunt *pulmone*) *refertum*. Et ob id *Ouidius* 15. Metamorphos. cecinit.

Id quoque quod ventis animal nutritur, & aurâ,
Protinus assimilat, tetigit quoscunque colores.

Scaliger præterea in exercitationibus suis aduersus *Cardanum*, hæc habet: *Quod aer Chamaeleonti pro cibo sit aliquandiu, ex eo patet: quòd & annum integrum uiunt inediam tolerare: & vbi excepit hiatu auram, & occlusit malas, turget ei venter.* Quod si venter turget, non exiguo, sed maximo constare pulmone hunc par est, eoq. per ipsum ventrem descendente, qua enim alia quæso ratione adeò ipse intumesceret? Videtur hoc ipsum Scaliger ob tire.

Hìc ego in biuio hæreo, & quò me vertam nescio, An spreta veterum authoritate, anatomico nostro assentiar? qui autopsiâ minimum in *Chamaeleonte pulmonem* se inueniisse affirmat. An potius hallucinatum hunc esse dicam, *Plinio* autem *Solino* & *Bellonio* subscribam? Vtrumuis statuam, vix culpâ vacare videar. Venit nunc in mentem mihi, ne (si modò venter attracto aere in hac bestiola turgidulus sit) similis hìc sit *pulmonum* constitutio, quam præter omnem rerum seriem in *testudine* inueni. Habet enim cum *testudine* nescio quid conformitatis *Chamaeleon*. Vtrumque animal est quadrupes ouiparum. Et vt *Aristoteles* ait, viuit *Chamaeleon* dissectus aliquandiu, vt *testudo*, & vt hæc similiter tardè incedit. Addo ego, quòd vtrumque egregiè famere potest animal. Dubitatur vtri opinioni sit adhærendum. Dubitatur ne eadē sit chamæleōtis & testudinis pulmonū cōstitutio.

Subiungam igitur vel in curiosi naturæ perscrutatoris gratiam, quæ mihi non vna tantùm vice in *testudinis* anatome obseruare, cum quodam animi stupore, licuit.

Cum ante septem annos insignis magnitudinis mihi *testudinem* marinam ex *Neptunio* oppido maritimo submisisset Illustriss. *Virginius Cæsarinus Lynceus*, quem aliqui *Pico* illi *Mirandulano* æqualem, multi etiam superiorē agnouerūt, vt ipsum de internarū partium ordine postmodum, (qui nostræ *Academiæ Lynceæ* mos est, mutuis se se iuuare studijs) edocerem, perscripsi ad ipsum ea, quæ omnia sibi visa fuisse paradoxa respondebat. Quare *Romam* redijt, & aliam huc paulò minorem testudinem perferri ex mari curauit, voluitq. ipse in ædibus meis anatomæ huic præsto esse, eamq. manibus proprijs, *Democritum* magnum imitans philosophum, adiuuare. Veruntamen ex ea huc transferre solummodo illa placet, quæ respirationis organa attingunt. Vt ipsum itaque certiorem redderem, quod promiseram, *pulmones non in thorace* hìc, *sed in ventre inferiore sub ipso situs esse diaphragmate*, rem totam hac ratione demonstraui. Curaui *asperam arteriam*, aliqua ex parte detruncari, ac tubulo ex arundine immisso, eandem insufflari. Statim ambos *pulmones* in ventre imo conspicuos habuimus, ad extremum eiusdem, vbi *intestini recti* exitus habetur, pertingentes, & versus thoracem surgentes, in latitudine valde crescentes, rubicundos, ac plane coloris elegantissimi. Testudinis anatome, quod ad organa præcipua attinet. Hanc Virgin. Cæsarius Lynceus cum authore exercuit. Pulmones in hac testudine fuerunt in ventre imo.

Hoc ita esse, *Cæsarius* tutimet digitis explorauit, comprimendo *pulmones* à parte inferiore ad originem ipsorum, quæ sub ipso est septo transuerso. Tota

autem

Quomodo situs pulmonum in testudine hac se habuerit.

autem ita se res habet. Descendit à *larynge* in thoracem *aspera arteria*, quæ in eadem pectoris capacitate quoque bifurcatur, & vbi ambo hi rami Diaphragma perfoderunt, sub hoc in pulmones ingrediuntur. Hi sua substantia sunt subtilissimi, ita vt inflati vesicæ quædam rubræ esse appareant, sed verè tamen pulmonum substantiam obtinent, & parte illa, qua dorsum respiciunt, firmiter adhærent, ita tamen, vt digitis, non cultro auferri, & à dorso liberari valeant.

Quid in thorace repertū fuerit.

In medio ventris verò, siue thoracis cauitate, *cor* nobis conspicuum fuit, suâ intra capsulam siue pericardium concluſum, quo discisso, aqua effluxit, & cor erupit, hocq. ad corporis totius comparationem perexiguum. Aderant verò ad cordis latera, duo corpuscula tam magna, vt ambo coniuncta cordis molem longè excederent, quæq. prima statim fronte, imponere alicui potuissent, vt pulmones crederentur, nisi hoc vnicum obstitisset, quod intra capsulam cordis hæc scilicet reposita fuerant. Erant autem hæc corpuscula *cordis auricula*, quæ veluti duæ vesicæ, non corpora planè solida comparebant, sanguine ambæ prætumidæ. In vtramque deriuabatur *vena*, vna ex dextro hepatis lobo in dextram, ex siniſtro in siniſtram altera. Ambæ postea auriculæ inuicem communicant, & sanguinem in dextrum cordis sinum refundunt.

Cordis, auricularum eiusdem & ventriculorum descriptio.

E dextro autem ventriculo manifestus fuit in siniſtrum aditus, sine vllo intermedio pariete, vbi vero siniſter incipit, crassior tantummodo quædam ac neruosior substantia, & formà foraminis manifestam se præbuit. In siniſtro hoc sinu duo erant vasa arterioſæ substantiæ, quæ vbi paululum ex cordis ventriculo sunt egressa, in alia duo diuidebantur, quò autem porrò abirent, penetrare satis haud potui. Reperi interim, in hoc specu diuersa illa ostiola semilunaria nempe, & tricuspidem referentia. Mirum etiam fuit, quantum in aquatico hoc animali sanguinis nigricantis inquam, ac crassi venosi, tenuis itidem, & rubicundi valde & arterioſi contineretur.

Pulmones cum corde hic nullam videtur habere communionē.

Sed quid me cēses de *pulmonibus* dicturū? Hi verò non in *thorace* (vt sole clariùs patuit) sed in ipso ventre collocati sunt inferiore, hac saltē in maritima testudine. Quomodo enim hi aerē cordi subministrabūt, si ipsi cor minimè amplexantur, nec etiam cum venis atque arterijs cordis per *asperas arteriolas* communionem vllam sortiuntur? Cor enim in medio ventre recluſum, & per diaphragma à pulmonibus, sub hoc latentibus secluſum exiſtit.

Insigne argumentum aerem ex pulmone in cor non ferri.

Quin & hoc cōsideratione digniſſimum autumo, quod non solùm pulmonibus & corde intra animal suo in situ remanentibus, cor nullo modo elatum motumve fuerit inflatis pulmonibus, verùm hi etiam euulsi, & extra animal inflati, aerem probè tamen receperint, nec illi vllā in partem exitum permiserint. Id quod vel idiotæ cuilibet argumento esse potuit, quam minima *cordis* cum *pulmonibus* in *testudine* esset, per vasa pneumatica, aerem ex his in illud deferendi vt creditur, consensus atque connexio.

Authoris speculatio, cur in ventre imo sint testudini pulmones.

Atque hoc ego philosophica medicaq. trutinà digniſſimū arbitror, & illis præcipuè, qui *respirationis vsum* anxiè magis enucleatiusq. perscrutari molitur? Ego tūc *Virginio Cæsarino* noſtro mentē ita meā explicaui, & valde ipſi sententiæ arrisit

arrisit. Videri nimirum mihi, cũ *testudo* hæc sit animal aquatile, propter domũ, quam inhabitat terrestrem, & grauissimum, sibi periculum esse, ne in profundo maris semper stabuletur, nec dias in luminis auras emergat, ibiq. ad tempus quoddam cõmoretur: huic à natura pulmones fuisse concessos adeò grandes, aerisq. ita capaces, vt thorax ijs capiendis haudquaquam sufficere potuerit. Debuisse ergo in ventre poni eos inferiori, & semel inflatos, animal in aquæ superficie sustinere. Non aliter atque pueri, dum natare addiscunt, vesicas aere plenas, vel cucurbitas exiccatas axillis supponunt, ne profundentur. Ne quis autem existimet, pulmones hos esse meras vesicas quasdam, sciat velim, pulmonum verorum, tenuiorem tamen, substantiam obtinere, & asperis arterijs simillimis, quæ in nobis sunt, præditos existere. Neque tales vesicas esse, quales in *Barbo* alijsve piscibus aere semper tumefactæ reperiuntur.

Verumenimuero dum ita mecum ipse philosophari soleo, & *Cæsarino* nostro mihiq. placeo, hæc interim quoque subit sententia mentem. Debere igitur in terrestri testudine contrario modo pulmonem in thorace, & non sub thorace collocatum esse, quod terrestris testudo videlicet amphibia non sit, aquam non petat, & si in eandem ponatur, exitum citò quærat, maritima quoque ad tempus solummodo aliquod liberiore aere fruatur, & tunc præsertim, quando somnum sereno cælo, & splendente sole captare desiderat. Tunc enim suauiter dormiens, diu in maris superficie fluitat haud dubiè pulmonũ follibus aere distentis subleuata. Hoc se vidisse non modò mihi affirmauit *Alexander Randinius* Nobilis Romanus, elegantioribus literis, & prudentiæ vsu vir præstans. & ob botanicũ studium mei amantissimus; sed & in eadem qua vehebatur naui, talem, & maximam quidem testudinem à nautis captam, ac dormientem ita in nauem depositam fuisse, vni pedum iniectis vinculis, ne elabi posset, quæ vbi è sopore emersit, seq. illigatam sensit, vi maxima, & ingenti strepitu aduersus nautas pugnauit, manus tamen vel pedes dicam potius, captori suo post coacta dedit. Similem ferè piscationem testudinum narrat Plin. lib. 9. cap. 10.

Alia dubitatio de pulmonibus in terrestri testudine.

Testudo marina dormiens & mari innatans capta

Vt itaque huic me dubitationi eximerẽ, *terrestrem testudinem* aquæ immersi, quam vbi multùm reluctantem, exitumq. quærentem animaduerterem, id facilè ob pulmones in thorace sitos euenire coniectare cæpi. Quare & hanc incidi, pulmones tamen non aliter atque in maritima est dictum, sub diaphragmate ad pedes vsque posteriores descendere, per insufflationem tumefactos vidi. Sunt hi ex substantia rarissima, ac meris quodammodo vesiculis, & pelliculis subtilissimis compositi.

In terrestri testudine, quod mirũ, idem pulmonum fletus.

Iam itaque philosophandum foret, quem vsum hi in terrestri hac testudine obtineant. Hoc sanè persuasissimum cuiuis esto, nullam horum cum corde connexionem existere. Exciso enim corde, adhuc per tubulos tamen pulmoner ipsi retento in se aere, nec per spiramula siue aperta, siue cæca erumpente, optimè insurgebant. Et priùs inflatis pulmonibus, corde præsente, hoc ne tantillum quidem attollebatur. Habebat autem cor systolem suam, atque diastolen, absque vllo pulmonum motu, hi enim depressi remanebant, nec

Pulmones cum corde nullam habuerunt cõnexionem.

inflа-

inflabantur ab illa aeris attractione, quod fieri potuisset tamen ab animali adhuc viuente, licet capite truncato, quod ego subitò antequam aperiri curarem, abscindi iusseram. Hoc autem huius maximè gratiâ tentaueram, vt sanguinem tam arteriosum, quàm venosum probarem, calidus ne actu, an frigidus in viuo animali hoc existeret. Quem volà manus exceptum, frigidum reperi, non quidem vt est glacies, sed vt aqua erat fontium illius temporis, sub mense nempe Augusto. Viuit itaque hoc animal actu & tactu cum sanguine frigido. Imò & cor ipsum eodem modo actu erat frigidum, quod similiter eximi iussi. Vitales autem hæc testudo actiones habuit horæ spatio absque corde (quod etiam Aristoteles nouit) sed & absque capite, nam pedes mouit ad tactum nostrum, & sine eodem quoque retraxit. Tamdiu similiter cor iam exemptum & mensæ impositum, vibrante suo motu vixit. Sed iterum parerga hæc esse exclamabis, quæ tamen Medicinæ studiosis non ingrata fore auguror. Reliqua de testudine marina non addo, quæ multæ etiam magnitudinis libellum efficere possent.

Sanguis & cor in hac testudine viua sunt actu frigida.

Hæc sine capite & corde, & hoc sine animali vitæ.

Adduci non possum, vt credam hunc pulmonum situm, oculatissimi *Aristotelis* industriam effugisse, in animali tam noto præsertim, & ipsi vbiuis obuio, licet hunc non expresserit. Lib. enim 3. de part. anim. cap. 6. hæc habet. *Quæ viuipara sunt maiorem & copia refertum sanguinis habent pulmonem, propter calorem suæ natura. Quæ contra ouipara sunt, exiguum & siccum, sed aptum ampliari & extumescere, cum inflatur; qualis eorum est, quæ ex terrestribus, quadrupedes ouipara sunt, vt lacertorum, & testudinum, & cæterorum generis eiusdem.* Nisi quis ex hoc eodem capite *Aristotelem* hoc ipsum insinuasse autumet, cum ait, ad cordis palpitationem nihil pulmones conferre, tum quia in homine spes rei futuræ eandem ciere queat, *tum quia in pluribus animalibus* (& hic intelligere testudinem potuit) *cor laxo interuallo à pulmone distat, situmq. superiùs tenuit.*

An Arist. hunc pulmonũ situ nouerit?

Attamen propiùs ad nos accessit *Plinius*, qui hunc *Aristotelis* locum dubio procul vidit, & vt plurima alia quoque, in sua commentaria retulit. Nouisse videtur pulmones in testudine sub diaphragmate totoq. sub tegmine comprehendi. Lib. enim 11. cap. 37. hæc habet verba. *Sub corde pulmo est, spirandiq. officina, attrahens, ac reddens animam, idcirco spongiosus, ac fistulis inanibus cauus. Pauca eum (vt dictum est) habent aquatilia, ac cætera oua parientia exiguum, spumosum, nec sanguineum, ideo non sitiunt. Eadem est causa, quare sub aqua diu rana ac phoca vrinentur. Testudo quoque quamuis prægrandem, & sub toto tegumento habeat, sine sanguine tamen habet.* Videntur eadem & diuersa dicere *Aristoteles*, ac *Plinius*. Hic magnum in testudine, ille paruum agnoscit pulmonem. Aristoteles tamen, ex paruo magnum fieri vbi inflatur (quod verissimum est) non diffitetur modò, sed pro confesso quoque ponit. Vterque non multo sanguine turgere, quin eum exanguem quasi statuit, quod ipsum quoque experientia attestatur.

Aristoteles & Plinius in describendo hoc pulmone discrepant & conueniũt.

Hactenus rectè *Aristoteles*. At quod mox sequitur, naturæ minimè respondet. Lib. 1. enim cap. 16. Hist. anim. *Cor etiam*, ait, *arteria* (*asperam* semper intelligit, nam quam nos dicimus nunc *arteriam* simpliciter, ille venam aortã appellat ibidem) *obesis, cartilagineis, fibrosisq. vinculis & qua annectitur cauæ est.*

Arist. putat à pulmonibus aerẽ in cor trãsire.

vtr? Spiritus donec arteria inflatur, an ſubeat cor? minùs in nonnullis conflat, ſcilicet minutis. At in grandioribus animalium, ſpiritum cor ſubire ipſum apertum eſt.

Atqui marinæ teſtudines, in quibus nos probauimus minimè aerem è pulmonibus cor ſubire, non minuta ſunt animalcula, cum *Plinius* dicat, *in mari Indico tantæ magnitudinis reperiri, vt ſuperficies carum ſingulæ, caſas integant habitabiles, atque inter inſulas rubri maris his cymbis nauigent*. *Nicolaus Trigautius* quoque, qui primus è *Ieſuitis* ex *Sinarum* Regno *Romam* redijt, aliosq. & viæ & vitæ ſocios (inter quos *Ioannes Terrentius* meus fuit) eòdem, ad prædicandum *Chriſti Euangelium* traduxit, hic inquam, cum aliquoties domi meæ eſſet, certo mihi aſſeuerauit, in mari illius Regni *teſtudines* vidiſſe ſe, tantæ magnitudinis, quantæ eſt cubiculum meum, quod paſſus eſt longum decem, latum ſeptem. Licet autem hìc *Theodorus Gaza* ex ſuo potius addiderit, *ſcilicet in minutis*, cum textus Græcus *Ariſtotelis*, hæc non habeat, nihil tamen impedit, quin hoc Ariſtoteles voluerit; cum dicat ſtatim, in grandioribus animalibus ſpiritum ab arteria inflata in cor ſubire. *Scaliger* hunc locum explicans, hoc Ariſtotelis, atque adeò totius ſcholæ medicæ dogma ratiſsimum habet. *Neceſſariò in cor dimittitur aer*, ait. *Quid enim ageret in arteria niſi prorſum ſubiret? Porrò altera ratio eſt. Non eget arteria aere ad refrigerandum, exanguis eſt. Frigida eſt ſua naturâ. Cor calidum. Igitur eget inſpiratione. Item expiratione vt exoneret ſe fumis.*

Reclamat experiẽtia, in marina teſtudine.

Nicolaus Trigautius Ieſuita, primus, ex regno Chinæ Romam venit.

Hic ingentes ibidẽ teſtudines vidit.

Scaliger cõfirmat aerẽ inſpiratum ad corde ferri.

Sed hoc Ariſtoteli ſtatuiſſe nõ ſatis eſt, vias quoque cap. 17. & meatus docet, quibus aer in pulmonibus contentus, ad cor corriuetur. Et quoniam limpidiore hic *Scaliger* oratione mihi vſus videtur, quàm *Gaza*, eius potius latina verba adducam, quæ ſic habent. *Meatur autem qui à corde in pulmonem ferunt, ij & eodem ſcinduntur modo, quo arteria: & arteriæ fiſtulas totum per pulmonem aſſequuntur. Sunt autem in parte cordis ſuperiori. Neque verò vnus communis eſt, ſed inter ſe coaptati recipiunt ſpiritum, quem ad cor tranſmittunt. Alter enim in dextrum ſinum: alter in ſiniſtrum meatum.* Horum niſi fallor, verborum hic eſt ſenſus. Non communem vnum meatum eſſe, qui aerem ex omnibus *arteriæ aſperæ* fiſtulis recipiat, ſed anaſtomoſin fieri meatuum, ex corde prodeuntium in pulmonem, & cum minimis fiſtulis arteriæ coaleſcentium; hinc introire aerem, exire fuligines. Verum hunc textum declarans *Auguſtin. Niphus* ita concludit. *Animaduerte tamen hæc, quæ dixit de meatibus, & de colligantia meatuum, eſſe obſcura, niſi per diſſectiones, quæ viſu conſtant, innoteſcant.* Rectè profectò, præterquam enim, quòd Ariſt. hìc vult aerem ad dextrum quoque cordis ventriculum deferri, nulli vſui ibidem futurum: ſectiones, mihi credas, nihil quàm minus obſcurum hoc axioma dilucidabunt. Quam enim anaſtomoſin non detegit, per tubulos intruſus flatus in vaſis minutiſſimus, eandem minimè ſcias, per diligentiſſimam etiam ſectionem manifeſtatum iri. Sic equidem mihi ſæpius, hoc ſolo inſufflationis medio viſa fuit venularum & arteriolarum, in plexu choroide intra cerebri ventriculos exiſtente, ſubtiliſſimarum ſymphiſis, quam fruſtra quamuis taberrima diſſectione indagare quis potuiſſet.

Ariſt. etiã huius tranſitus vias reperit.

Nunquã vaſorum minimorũ cõnexionem ſectio deteget, quàm inſpiſſatio non patefecit.

Nec moueat quemquam communis obiectio in mortuo corpore omnia collabi & occludi oſcula, ideòq. aerem penetrare haud poſſe. Fallum id eſſe ipſiuſmet

siusmet pulmonis per tubulum inflati extrema tumefactio ostendit, & venularum arteriolarumq. in cerebro minutissimarum reseratio.

Natura in alio dogmate Aristoteli est contraria.

Needum hìc quiescit natura, quæ in alio quoque *Aristoteli* filio suo reclamat dogmate. Hic enim hoc ipso & capite & lib. 7. supra *septum transuersum* sua *pulmonibus* subsellia assignauit. *Sub pulmone septum*, ait, *transuersum pectoris est, quæ præcordia & cinctum appellant* &c. Nos tamen in testudine tam terrestri, quàm marina, contrarium demonstrauimus. Miror mehercle, exercitatissimi

Doctiss. Rõ delectus pulmones in testudine male obseruauit

in piscium anatome *Rondeletij* manum hæc non obseruasse, vel saltem tacuisse ipsum, quin lapsu maiore ruisse. Hic enim lib. 16. de piscibus cap. 3. sic habet. *Pulmones in testudine maiores sunt, & multò densiores, quàm in terrenis animantibus, ne vt opinor aquæ maior copia, vnâ cum alimentis hausta in tenues meatus se penitus insinuans, reiici tota non posses per foramina illa, quæ narium loco in superiore rostro habet, quibus aquam reiicit non aliter quàm delphini per fistulam.* Miror

Sed hic Aristotelem quam naturam sequi maluit.

magis hoc ipsum ab *Aristotele*, quem *Rondeletius* ceu communem præceptorem neglectà autopsià secutus est, statutum fuisse. Cum etenim *Arist.* lib. 3. cap. 7. & 8. de partibus animal. decreuisset quadrupedibus ouiparis omnibus fungosum esse pulmonem, & ob id vesicam illis deesse, excepit tamen ab hac regula testudinem marinam. *Vesica enim omnia carere, ait insecta, pisces, penna, squama & corticeintecta, tum propter humoris assumpti exiguitatem, tum quia quantum excrementi contrahitur in ea ipsa absumatur, excepta testudine inter corticata, in hac enim tantummodo natura castrata est. Cuius rei causa est, quòd marinæ testudines, pulmonem habent carnosum, sanguineum & similem bubulo, terrestres autem proportione maiorem, superficies etiam quia obtecta præduraq. modo filicis est, facit ne humor dissilari, euaporariq. possit per carnem laxiorem.*

Sed eadem reprehensione qua Aristotelẽ mactat dignus videtur.

Possem hic eàdem ego *Rondeletium* excipere compellatione, qua is in *Aristotelem* inuehitur, quod hic splenem admodum exiguum in testudine lutaria videre potuerit. Renes autem & vesicam videre non potuerit, quæ lutariæ inesse negauit. *Quare* inquit *Rondeletius, cum maurem τῆ ἀντοψίᾳ, quam cuiusdam hominis authoritati fidem adhibeam, affirmo testudinem lutariam & vesicam manifestam ac magnam & renes carnosos habere prope testes.* Quod si bene igitur *Rondeletius* oculis suis in terrestri, marina, & haud dubiè lutaria testudinibus vsus fuisset, in his pulmonem non densum & bubulinum, sed flaccidum, ac tenui substantiâ præditum reperisset.

Reiecta testudine chamæleontẽ prosequitur.

Reuertamur modò ad *Chamæleontem*, de cuius diuturna ab omni alimento abstinentia, & longissimo hominum quorundam ieiunio, ex iunioribus medicis, ac philosophis variè varij philosophati sunt. Quorum omnium opiniones, cum in cumulũ vnum congesserit, & perspicacissimi ingenij sui acumine examinauerit atque explanauerit *Fortunius Licetus*, doctissimis quatuor libris *De his quæ diu viuunt sine alimento*; eò lectorem meum ablego, qui si plura scire

Agitur de longa ab omni alimento abstinentia.

audeat, *Paulum Zachiam* consulat censeo Medicum Romanum in lib. tertio *Quæstionum suarum Medico-legalium*, quem propediem prælo committet, cum in prioribus duobus, egregium ingenij sui specimen exhibens, vtilissimam tam Iurisconsultis, quàm Medicis operam nauauerit. Equidem non plurimarum solummodo bestiarum, *Testudinum* inquam, *Glirium*, *Vrsorum*, *Hirundinum*,

& *In-*

& Inſectorum plerorumq. ad multos etiam menſes nutrimenti carentia, iam ſcriptis & experientiâ certa eſt: ſed miram & inſolentem eandem quoque in hominibus quibuſdam, tam noſtris, quàm auorum noſtrorum temporibus, animaduerſam fuiſſe fideliſſimorum monumenta hiſtoricorum nos docere poſſunt.

Hippocrates noſter lib. de *carnibus* ſeu *principijs* probare volens *hominis vitam ſeptem dierum numero circumſcribi: Quòd tot diebus genitura eius ad vterum perueniens omnia acquirat quaecunque ex corpore ipſi accedere par ſit.* Id ex hoc quoque fonte deducit. *Quod plerique quidem ex his qui ſeptem diebus nil edere aut bibere voluere, in his moriuntur. Quod ſi qui eos ſuperauerint, nihilominus tamen moriuntur. Nonnulli etiam ne per inediam è vita diſcederent, ſed vt comederent, & biberent perſuaſi ſunt: verum venter non amplius admiſit. Ieiunum enim inteſtinum in his diebus coharefcit, quibus etiam illi moriuntur.*

Hipp. ſeptẽ dierũ inediam in homine mortalẽ cenſet.

Quare mirari ſubit tam crudeles olim quoſdam medicos extitiſſe, quorum *Gal. 8. Methodi* cap. 6. meminit, qui *Diatritariorum* ſectam introduxerunt, quòd non niſi tertio exacto die ægris ſuis cibos primùm exhiberent. Et *Cornelius Celſus* inter priſcos illos fuiſſe memorat, qui quinque etiam & ſex dies ab omni alimento abſtinere ægrotis ſuis imperitabant. Longè mitiores & indulgentiores ſunt hodie Medici, noſtri præcipuè *Romani*. Quamuis *Neapolitani* hos ipſos ceu parcos adhuc calumniencur. Quare cùm ante plures iam annos *Neapolim* vrbem pulcherrimam viſum iuiſſem, & à primario quodam eiuſdẽ Medico (claruit autem ea præſtantiſſimis ſemper & opulentiſsimis Medicis) libellus dono mihi oblatus fuiſſet, *de modo cibandi agros in vrbe Neapolitana*; hoc mihi is circumſtantibus nonnullis iunioribus Medicis improperauit. Velim hunc legas libellum, diſcasq. ait, qua ratione ægri ſint cibandi, cum vos Romani Medici ſtrictà ac tenui nimis diæta maiorem ægrotantium veſtrorum partem perdatis. *Tortam, tortam*, hoc eſt ex carnibus contuſis ſuccum ipſis præbere oportet, & liberaliter magis egregièq. nutrire. Ego longiori non eſſe locum diſputationi conceſſum aduertens, cum eidem, ceteri ridentes omnes applauderent. Bene mones, inquam, mi Domine, & magnam tibi gratiã, quin forſan ſtatuam quoque ex auro *Philippeo Neapolitani* tui, pro tam ſalutifero ipſis documento relicto debebunt. Semel profectò ſaltem, dum aura hac fruimini vitali, vobis ſufficienter & bene eſt comedendum. Id quod integrà dum ſanitate eſtis, haud facitis, cum vix alio tunc cibo, quàm *braſſicà*, (vos *brocoli* vocatis) victitetis. Æquiſsimum igitur eſt, ægrotis veſtris opimiori magis cibo proſpicere. Atque ita reciproco riſu rixæ noſtræ, quæ nullæ erant, ſolutæ fuerunt. Veruntamen poſſe & mori & mortem euadere, qui ſeptem dierum ſpatio inediam etiam in morbis periculoſiſsimis tolerarunt, ego ipſe teſtimonio ſuffragari poſſum. Ante annos viginti tres, ad *Noſocomium* noſtrum *S. Spiritus* in Vrbe perlatus fuit, qui manià percitus, penem & ambos ſibi teſticulos ad vnguem abſciderat, & cum ad ripam *Tiberis* habitaret, in idem flumen & hæc & cultrum proiecerat. Qui cum non ſolùm in ſuammetipſius carnem inturius fuiſſet, ſed in *Deum* quoque ac *Dimos* eius, contumelias iaceret; reprehendit ipſum acriter, qui illius loci *Prior* dicitur, & num *Symboli* no

Crudeles veteres quidam Medici qui egritũ & ſex dierũ inediam præſcribunt.

Hodie ſunt liberaliores Romani præſertim.

Hos Neapolitani adhuc pro parcis proclamant.

Author defendit Romanos iocosè aduerſus Neapolitanos.

Moriuntur & viuere nõ poſſunt qui ſeptem dierum ieiunium tulerunt.

Mirabilis caſus eius qui pudẽda ſibi abſcidit, & decẽ diebus ab omni alimẽto abſtinuit

ſtri *Apoſtolici* articulos veraciter crederet, obteſtabatur. Credo, inquiebat ille, hæc omnia, *Et credo di più, che chi non fà, come hò fatto Io, che non và in Paradiſo*, Hoc eſt, & hoc amplius credo, quòd niſi quis meo exemplo ita ſeipſum caſtrauerit, regnum cœlorum ingredi non valeat. Cui ego, atqui tu paucos certè ita ſocios habebis.

Hic decem integris exactis diebus, neo cibum, nec potum vllum aſſumpſit.

Dena illum noctes, totidem redeuntia Solis
Lumina, viderunt inopem, potuq. cibiq.

Quin etiam vbi per vim ipſi aliquid ingereretur, aut in faciem præbentium, expuebat, aut de induſtria prouocato ſibi vomitu id eructabat. Redierat enim, per ingentem illam ſanguinis arterioſi & venoſi profuſionem, ad mentem ſaniorem; & ſe ipſum, turpitudine facti, & verecundiâ ductus, inediâ interficere cupiebat. Vndecima demum die perſuaſi ipſi, vt vitellos ouorum duos ſumeret, quod factum, & poſt hos eadem die, binos alios capiebat. Sequentibus porrò diebus paulatim cibari, & pauxillum vini ſorbere perrexit. Decimaſeptima verò die non ex vulnere, quod omnino perſanatum fuit, ſed ex obſtinata illa inedia obijt.

Hic inedia ſponranea ſe occidere voluit.

Decē dies abſque omnicibo vixit.

E regione eiuſdem Noſocomij fœminam quandā mea ſub cura habui, pauperculam ac verulam, miris vexatam ſymptomatibus, nunc epilepſiâ, modò cataphorâ, iam lethargo, mox ſingultibus, & ventriculi ſucculſionibus, horrendisq. motibus agitatam; ita vt vndecim dierum ſpatio nonniſi vnicum oui vitellum ſorbuerit. Quæ cum ſiti ingenti vexaretur, & aquam auidiſsimè peteret, ori quoque admoueret, hanc tamen ob conuulſiuos ſtomachi motus, ac guſtæ læſionem tranſglutire haud potuit. Dixiſſes illam *Tantali* pœnâ affectā, quærebat enim aquas in aquis. Siquidem is vt *Ouidius* ait,

Fœmina quædam ægrotās vndecim diebus nihil potus aut cibi ſumēs conualuit tamen.

Semper eget liquidis ſemper abundat aquis.

Quare, & hi *Ouidiani* verſiculi miſerculæ illi fœminæ quadrare poterant.

Oraq. vana mouet, dentemq. in dente fatigat,
Exercetq. cibo deluſum guttur inani.

Euaſit tamen Dei gratiâ, ex periculoſiſſimis illis accidentibus omnibus, & continuo vndecim dierum ieiunio, quam biennio poſt, pleuritide laborantem feliciter denuo curaui.

Verùm non his ſimilia modò plurima, ſed vnius, duorum, quinque & ſexdecim menſium abſtinentiam, quin ad annos quoque duos productam, ad tres & quatuor ſimiliter protenſam, ad duodecim durantem, & vltra duodecim demum prorractam, reperies apud eundem *Licetum*, & cum quodam animi ſtupore lectitabis. Memorandum hoc factum eſt, quod *Nicolaus Heluetius* (hunc *Bruder claus* vocant ijdem *Heluetij*, & ob vitæ tranſactæ ſanctimoniam in veneratione habent) *poſt ſuſceptos ex coniuge quinque liberos, cum haud longè poſt ab oppido ſolitariam vitam ageret, peracto decimoquinto anno ſine vllo cibo potuq. deceſſerit*. Vt apud *Eborenſem* legimus. Hunc vt Beatorum catalogo adſcribatur, *Epiſcopus Conſtantienſis*, in cuius Dioceſi is vixit, iam *Romæ* adnitutur, productis quæ in vita, & poſt mortem edidit, miraculis.

Licetus recēſet hiſtorias illorū qui ad plures menſes & annos abſque alimento vixerunt.

Memorabilis hiſtoria Nicolai Heluetij etiam ob Sanctos vitæ mores conſpicui.

Neque hic conſarcinare placet, ſingulorum opinantium, & tam portento-

ſæ

Effectes selon la qualité de leurs causes. Car les maladies faites par
vne cause froide, comme vne fluxion froide, vne apoplexie froide, vne
paralysie froide, vne epilepsie froide, vne lethargie froide, vne cata-
racte froide, vne surdité froide, vne mutité froide, vne tremblement
froide, vne rheume froide, vne toux froide, vne asthme froide, vne
esquinancie froide, vne douleur de dents froide, vne douleur de teste
froide, vne douleur de ventre froide, vne douleur de matrice froide,
vne douleur de reins froide, vne douleur de iambes froide, vne
douleur de pieds froide, vne douleur de mains froide, vne douleur
de bras froide, vne douleur de cuisses froide, vne douleur de genoux
froide, vne douleur de coudes froide, vne douleur de doigts froide,
vne douleur de nerfs froide, vne douleur de veines froide, vne
douleur de muscles froide, vne douleur de tendons froide, vne
douleur de ligaments froide, vne douleur de membranes froide, vne
douleur de peau froide, vne douleur de chair froide, vne douleur
de graisse froide, vne douleur de moelle froide, vne douleur d'os
froide, vne douleur de cartilages froide, vne douleur de glandes
froide, vne douleur de vaisseaux froide, vne douleur de conduits
froide, vne douleur de cauités froide, vne douleur de parties froides,
vne douleur de membres froides, vne douleur de corps froide, vne
douleur de tout froide, vne douleur de tout froide, vne douleur de
tout froide, vne douleur de tout froide, vne douleur de tout froide,
vne douleur de tout froide, vne douleur de tout froide, vne douleur
de tout froide, vne douleur de tout froide, vne douleur de tout
froide, vne douleur de tout froide, vne douleur de tout

ἐκεῖνο, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀδύνατον ἐστιν· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἐν ἀνθρώπῳ ἐνόντος ἀνθρώπου, ἀφαιρεθήσεται καὶ ὁ ἄνθρωπος· ἐπὶ δὲ τῶν ἀψύχων οὐδὲν κωλύει· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐνόντος λίθου, οὐκ ἀφαιρεθήσεται καὶ ἡ οἰκία· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐμψύχων ἐνδέχεται· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἐν τῷ ἵππῳ ἐνόντος ἵππου, οὐκ ἀφαιρεθήσεται καὶ ὁ ἵππος· ἐπὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἐνδέχεται· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἐν Σωκράτει ἐνόντος Σωκράτους, ἀφαιρεθήσεται καὶ ὁ Σωκράτης. Ἔστω δὴ τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνὸν ἀνθρώπου ἡ ψυχή· ἀφαιρεθείσης οὖν τῆς ψυχῆς οὐκ

menta, & saltem non demonstrationes producere. Verum hoc alio à me loco fiet, factumq. iam est in vna ex meis prælectionibus, quas tempore studiorum renouationis, in hoc nostro *Athenæo Romano* quotannis, præmittere in publico doctissimorum consessu, & Illustrissimorum corona virorum, eram solitus.

Placiti huius aliqua probatio.

Hoc interim, ne prorsus nihil dicam, æquus sibi lector persuadeat. Quod si vllus exstaret aerem in aquam cõuertendi modus, is dubio procul esset summa aeris compressio. Nam veluti, si ita aer rarefiat, vt amplius sub forma aeris consistere nequeat, ignis efficitur, quemadmodum contingere aiunt illi, si aer exempli gratia, inter silicem ac chalybem interceptus subtilissimè attenuetur, & ignis euadat: sic vbi adeò compingitur, adigitur, cõstringitur, & incrassatur, atque in locum quendam, vbi exitum nullum inueniat, arctissimè compellitur, aer esse desinet, & aqua fiet. Id quod existimo in nubibus, ex mente ipsorum, vsuenire, quando aerem in aquam densatum guttatim decidere credunt.

Vincentius Vincẽtij Vrbinas, nouo ausu nobis bõbardam pneumaticã confecit Romæ anno 1627.

Atqui *Vincentius Vincentij Vrbinas*, quo ego familiarissimè vtor, subtili ingenij sui speculatione, & dexterrimà manuum operatione nouo planè ausu, ante hos quinque menses, in hac ipsa *Vrbe Roma* inuenit, qua ratione *Bombardam manuariam* fabricaret, quæ globulum ex argilla durissimum, aut glandem etiam plumbeam, ea celeritate, impetu & violentià expelleret, illaq. ferme omnia præstaret, absque vllo igne & puluere fulminali, sed solà aeris dynami & agitatione, quæ præstare est solita vsitatissima nobis *bombarda* fulminea & igniuoma dicta. Atque hoc inquam, mero fit aeris in illam cõpulsu, adactione, & vt credere par est, constrictione violentissima, quem ibi ad viginti quatuor plureſue horas detinere, secumq. hinc inde deferre, & ad libitũ poſtea, data aeri viâ, glandes illas explodere, atq; ad scopum quam directissimè collineare solet. Res, quæ doctos, indoctos, magnates æquè ac idiotas ita in admiratione rapuit, vt cateruatim ad ædes ipsius quotidiè peruolent hoc artis miraculũ spectaturi.

In hanc cõpellitur maximè aer qui in aquã nunquam abit.

Plurimi hoc artis miraculum visum eũt.

Sunt verò multi, qui primum inuentum & excogitatum instrumentum tribuunt, & meritò, *Io. Baptistæ Portæ Lynceo*, quod etiam suæ Nat. Magiç 19. libruin non segniter legenti clarissimè patet. Et iamdiu retulit mihi Illustriss. *Princeps Cæsius* noster (qui apud hunc eundem *Portam* antequam penè ætatis crepundia reliquisset, auspicatus est seueriorum scientiarum primordia) cui tum adolescentulo Auditori suo dictus *Portæ* significauit, se inuenisse & exposuisse *lib. suæ Taumatologiæ* modum conficiendi non solùm Sclopetũ pneumaticũ, sed & alia similia sine aeris aut ignis auxilio: Ita mirabilia inuenta huius in omni scientiarum genere excellentissimi Viri, velut superiùs quoque cum *Telescopio* accidisse commemoraui, à posteris fideliter praxi commissa suum effectũ quotidie cõsequuntur; Vt vt ea initio multis visa hyperbolica, ac velut à tumultuario philosophantis enthusiasmo profecta, impossibilia iudicata fuerint.

Ioan. Bapt. Porta Lynceus alicui bus creditur primus inuentor.

Vocatur ab auctore bõbardà pneumatica.

Atqui nunquam compertum fuit, inclusum hic aerem in aquam resolutum fuisse. quin hoc diligenter est annotatum, quotiescunque in loco humido, vel subterraneo, vel vbi fontes & stagnantium aquarum essent receptacula, aere bombarda solo sine glandibus impleretur, & manus foramini, vnde erumpere in explosione ille aer solet, opponeretur, volam manus paulisper quod mihi quoque contigit, madefactam fuisse. Vbi autem eadem bombarda aere in-

Nunquam aer in hac conclusus in aquam abijt.

aperto loco, aut ſolaribus illuſtrato radijs, vaporibusq. ob id minùs ſcatente, oneraretur, humiditatem illam minimè poſt viginti etiam quatuor horas animaduerſam eſſe. Quo ſpatio & ampliore paululum præterlapſo, non amplius effectum aer ille incluſus, in exprimendis adeò fortiter globulis præſtare ſolet; non quòd in aquam is abierit, ſed quòd per poros forſan etiam orichalci, ex quo *ſclopetum* hoc totum eſt confectum (eſt enim *aer Plinio* teſte, *per cuncta rerum permeabilis*) & per occulta commiſſurarum ſpiracula expirauerit. Amplius quid dicam, hic artifex in fontes quoſdam portatiles, vi aeris maximam copiam impellit, & ſex ac octo dierum ſpatio ibi detinet, cui vbi laxamenta data fuerint, mirùm, quo impetu aquam is eiaculetur, ſed quod hic interea in aquam abeat, nec viſum, nec auditum eſt vnquam.

Expirat ſuo ceſſu tẽporis hic aer.

Detinetur tamen integer per octo dies in fontibus artificioſis.

Eſt autem pars, ac veluti ciſtula illius bombardæ, in quam aer quaſi per ſiphonem compellitur, longa duodecim tranſuerſos digitos, & lata quatuor, quę eandem duodecies multiplicatam per impulſum, portionem aeris recipit, cuius ſimpliciter, per ſe, & naturaliter capax eſt. Non arbitror profectò, in vlla aeris regione, in arctum magis locum, & compreſsiùs aerem compingi poſſe, quando ex hoc pluuias generari aiunt,

Hæc bombarda recipit duodecies plus aeris, quã naturaliter eſt capax.

Nunquã cũ pluuię fiũt, ita arcte aer cõſtringi videtur.

Cum ruit æthere toto
Turbidus imber aqua, denſisq. nigerrimus auſtris,

vt poeta Latinus loquitur, cum aeris regio ſit fluida, & mollis vt ita dicam, nec parietes habeat aut ligneos, aut lapideos, multò minus metallicos, quibus tàm duriter aer, veluti in carcere quodam denſatus concludatur. Neque hìc frigus in aeris regione exiſtens, mihi obijcias, quod ad aeris condenſationem & aquæ generationem plurimùm iuuet. Noſtra bombarda in media & crudiſſima hyeme eundem effectum præſtitit, quem iam in æſtate experimur. Et videmus in Chymicorum ergaſterijs, ſæpiſsimè *Capellum* vt ipſi barbarè vocãt rei diſtillandæ ſuperpoſitum calidiſsimum, vt ne contingere quidem manibus abſque harum læſione illud valeas, & tamen quod ex re ſubiacente, in formã vel aeris, vel vaporis aſcendit, vbi eò pertigerit, condenſari probè & per roſtrum in aquæ forma delabi conſpicimus.

Frigus non eſt præcipua cauſa vt ex aere fiat aqua.

Harum vna bombardarum potentiſſ. *Hiſpaniarum Regi*, alia *Poloniæ Regi* fuit hinc tranſmiſſa. Curaui & ego vnam fabricari pro Sereniſſ. *Leopoldo Archiduce Auſtriæ* Principe magnificentiſsimo, & benefactore meo munificentiſsimo, ſubiectiſſimè ſemper à me colendo.

Paucę hactenus huiuſmodi bombardæ cõſtructæ & pro quibus præſiquè.

Atque hæc alio fine à me adducta non fuerunt, quàm vt partim indè hoc paradoxon meum, *nec aerem in aquam, nec hanc in illam verti*, probarem: partim artificis huius amici mei nomen immortalibus, ſi fieri à me poſſet, chartis conſignarem.

Cur hactenus author de hac bõbarda egerit.

Nunc ad colores quoque eſſet tranſeundum, in quos *Vertumni* inſtar ſe mutat varimodos hæc beſtiola, vt indę prouerbio hominem verſipellem & vafrum ſi notare velimus, dicamus *Chamæleonte mutabiliorem* eſſe. Et *Tertullianus* libello *de Pallio* ſcripſit, propriè *Chamæleonti* datum eſſe, quod vulgo fertur, *de ſuo corio ludere*, hoc enim animalculum, ſi *Polypum* & *Tarandum* excipias, penè ſolum in ſua pelle, dum variè coloratur, egregium hominibus luſum exhibet.

Reddenda cauſa eſſet variationis colorũ, ſed hoc difficillimum eſt axioma.

Verùm,

Tudor, R.D. in sermone publico frequentissimo ad Academiæ Oxoniensis Cancellarium, Procuratores, Proctores, Doctores, Magistros, Baccalaureos, Scholares, Nobiles, Cives, Oxoniæ habito, Anno Domini 1588. Quinto Idus Novembris. Oxoniæ, Excudebat Joannes Barnesius, Typographus Academiæ Oxoniensis, Anno Domini 1588. 4to. pp. 32. Cum Privilegio Regiæ Majestatis. Ad finem Epistolæ Dedicatoriæ, quæ præfigitur, legitur: Oxoniæ, Ex Ædibus Collegii Reginæ, Quinto Idus Novembris. Anno Domini 1588. Ad finem Orationis legitur: Oxoniæ, Ex Ædibus Collegii Reginæ, Quinto Idus Novembris. Anno Domini 1588

nunc in exemplum ducat) ramenta, & fragmina minuta frequentia decidi cõtinuò, quæ alijs, atque alijs infecta coloribus, non cuilibet corpori, sed determinatis quibusdam adhærescant. Nam quæ animalia spiramenta habent admodum adstricta, ab his dilabuntur, quæ admodũ spongiosa, per hæc effluunt & perlabuntur. *Polypi autem caro*, ait, *est aspectu fistulosa & fungosa, ex effluuijs patens. Quoties iam in trepidatione est, spiritu varians & profugiens, ex timore constringit corpus, contrahitque: vt capiat & retineat rerum, quibus adiunxit se, in facie corporis effluuia. Huiusce causæ indicium est magnum, quod non omnia quibus se applicat, referat, neque colorem Chamæleon albus: sed sola vterque, quorum effluuijs respondentia habet spiramenta.*

Plerique antiquorũ tribuũt variationem colorum in chamæleõte ipsi metui.

Cui hæc arridet philosophia, is eam per me acceptet licebit. *Plinius Aristoteli & Plutarcho* de timiditate subscribit, cum dicat *nullum animal pauidius, & ideo versicoloris mutationis esse.* In hoc censu est *Solinus* quoque, qui cap. 32. *Tarandum, Polypum & Chamæleontem vertere metu habitum*, scribit. Sed in his postremis duobus, aliam adhuc causam addit, quæ ipsi hæc, mihi nulla est. *Faciunt hoc idem in mari*, ait, *Polypi, in terra Chamæleontes* (scilicet colorem variant) *Sed & Polypus & Chamæleon glabra sunt, & pronius est cutis lenitate, speculi modo proximantia æmulari.* Et mox sui oblitus tamen cap. 42. non læue, sed asperum, quale reuera potius est, in *Chamæleonte* coriũ agnoscit. *Corpus in Chamæleonte*, ait, *asperum est, cutem qualẽ in Crocodilis deprehendimus.* Ast in Crocodilis maioribus, tuberculis vndique prona pars corporis maximè exasperatur. Quamuis nec hoc vsquequaque verum sit, in minimis Crocodilis etiam, cum ego paruulum admodum habeam, qui semispithamà saltem *Chamæleontis* longitudinem superat, ebq. certè vtriusque corij summa differentia, cum eminentias illius, & protuberationes, quæ in hoc sunt, in Chamæleonte nequaquam videas, vt qui absque his asperam cutem nactus est.

Solinus sibi cõtradicit.

Quæ differẽtia sit inter cutem Crocodili & Chamæleontis.

Aliam sibi causam Gesnerus excogitauit. *Ego tenuissimam*, ait, *cutem (qualem esse in sceleto animaduerti) instar tenuis laminæ corneæ colores facilè reddere puto, præsertim, cum neque sanguis impediat, neque viscera admodum, cùm solus ferè pulmo manifestus in eo sit.* Sit fides penes authorem. Ego tamen in duobus mortuis & exiccatis *Chamæleontibus*, hanc pellis transparentiam vt vt probè illam indagauerim, videre non potui. Quorum vnum planè integrum habet in physica sua supellectili, sæpe laudatus *Princeps Cæsius* noster: alterum sed caudà mutilum adseruat Eques *Franciscus Gualdi Ariminensis* in Musæo suo, varijs Antiquitatum reliquijs, numismatis, & curiosis industriæ artis operibus instructo. In vtroque asperitatem quandam exiguam, & cineritium colorem reperies, non pallescentem, vt *Aristoteles* in mortuis designabat.

Alia variationis colorum causa.

Franciſci Gualdi Musæum.

Miratus tamen non parum fui, dum ventrem adhuc tumidum, à tot post mortem annis, vidi & contrectaui, quando viscera ibi reperiri solita hoc minus efficere queant, cum *hepar* non admodum magnum habeat, & vt aliquũ volunt, *liene* careat, vel pusillum valde obtineat, & *vnico intestino recto* potius, quàm in gyros reflexo constet, quæ res me cogit ferme, vt *pulmones* in ventre inferiore ipsi assignem.

Ratio aliqua, cur in ventre pulmones sint.

Videtur & *Seneca* in *Quæstionum suarum natural.* lib. 1. *Aristotelis* ac *Plinij* senten-

Digitized by Google

ſententiam ratam habere. Agit autem ibi aduerſus eos, qui nubes tanquam ſpecula ſe habere, in arcu cæleſti aſſerebant. Colorem igitur ab illis tantum recipi, & non imagines, quod erat ſpeculorum proprium, affirmat: id quod etiam fieri ait in ceruice *pauonum*, & quando

Colla Cytheriacæ ſplendent agitata Columbæ.

Seneca de coloris ratione ratio.

Nunquid ergo dicemus, ait, *ſpecula eiuſmodi plumas, quarum omnis inclinatio in colores nouos tranſit? Non minùs nubes diuerſam ſpeculis naturam habent, quàm aues, quas retuli, & Chamæleontes, & reliqua animalia, quorum color aut ex ipſis mutatur, cùm iræ aut cupidine accensa cutem ſuam variant humore ſuffuſo, aut poſitione lucis, quam prout rectam vel obliquam ſuſceperint, ita coloranitur.* Atque hæc de coloribus ſatis ſunto, quos enim nos in noſtro viuente animali, alij in ſuis quondam reperierint, abundè dictum eſt. Differunt igitur, vt credi poteſt, hæ beſtiolæ inter ſe, & colore & aliquo etiam corporis habitu, cum noſtro *Mexicano Chamæleonti* cauda nec ita longa ſit, nec in ſui extremitate in ſpiram conuoluta, vt *Aphricani* præ ſe ferunt.

Habetur de colore.

Hunc denique impigro *Ariſtotelis* mei ſectatori nodum proponendum, & diſſoluendum duxi. Cum itaque is lib. 1. cap. 4. de *Generat. animalium*, probare cogitaret, ad generationem non eſſe neceſſarios *teſtes*, quòd *ſerpentes* & *piſces* his careant, & tamen coeant, & copioſum ac prolificum ſemen emittant. *Vtq. in ratione cibi*, ait, *voraciora, auidioraq. ſunt, quibus inteſtinum rectum*: (non conuolutum nimirum) *ſic ea quæ teſtibus carent, meatusq. tantùm habent, aut non carent, ſed intus habent; omnia propenſiora, celerioraq. ad venerem ſunt.* Hæc confirmata ſunt 3. *de part. animal.* cap. 14. cum ait: *Cetera etiam omnia, quibus inteſtinia ſunt recta, ciborum auida ſunt, cum enim cibus celeriter egeratur, proindeq. breuis vſus fruendi ſit, breui repetant cibum auida neceſſe eſt.* Hæc eodem capite paulò infra adhuc magis explicat cum dicit. *Quæ igitur animalia continentiora eſſe ad cibi deſiderium conuenit, hæc ſua in alio laxiores ſinus non habent, ſed anfractus, orbesq. plures continent, nec recto inteſtino vtuntur. Laxitas enim inteſtini auiditatem auget cibi, rectitudo accelerat auiditatem. Quamobrem animalia quæ vel ſimplex habent inteſtinum, vel conceptacula ampla, cibum aut copioſum capiunt, aut celerius repetunt.*

Scrupulus de inteſtinis chamæleontis ex ſcriptis Ariſtot. natus.

Hæc ſi vera ſunt *Ariſtotelis* dogmata, & *Chamæleo* noſter, vt ex anatome ipſius ad nos perlatum eſt, inteſtinum rectum & vnicum obtinuit, næ ille non colorem ſolummodo ſuum, ſed naturam prorſus omnem & eſſentiæ proprietates mutabit, hoc eſt vel *Leo*, vel *Lupus* potius euadet, voraciſſima & auidiſſima beſtia ab *Ouidio* depicta.

Oblitus & ſpumis & craſſo ſanguine rictus,
Fulmineus rubrâ ſuffuſus lumina flammâ.

Si Chamæleon habet vnicum inteſtinum & rectũ, erit voraciſſima beſtia ex Ariſtot. dogmate.

Lupo enim, ob voracitatem vnicum ſaltem à *ſtomacho* ad podicem, illudq. rectum vulgus tribuit inteſtinum. Et *Plinius* lib. 11. cap. 37. ita in *Lupo ceruario* eſſe voluit, *Inſatiabilia animalium*, inquit, *quibus à ventre protinus recto inteſtino tranſeunt cibi, vt Lupis ceruarijs & inter aues Mergis.* Quod ſupra ego in *Lupo* meo *Mexicano* ad oculum falſum eſſe demonſtraui. *Leonem* autem imitabitur, cum & hic ex *Ariſtotele* lib. 8. de Hiſt. animal. *Cibo incontinenter admodum vtatur.*

অনুবাদ [anubād] *বি.* ১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশ; ২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের ফল; ৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ; ৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি; ৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ১৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ২৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৩৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৪৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৫৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৬৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৭৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮৮ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৮৯ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯০ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯১ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯২ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯৩ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯৪ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯৫ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯৬ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯৭ কোনো ভাষায় লিখিত বা কথিত বিষয়বস্তু অন্য ভাষায় লিখিত বা কথিত রূপে প্রকাশের কাজ যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি যা করেন তিনি; ৯৮ কোনো

omnia transcripsit. Qui amplius quid de hoc nosse cupit, Tomum primum nauigationum *Ramusij* adeat, & Relationem *Andreæ Cæsalpini Florentini* consulat, in qua *Sucotram* Insulam & *Chamaleontem* bene describit, deq. coloris variatione suo modo argumentatur.

Hucusque *paruum leonem* metaphoricum dedimus, quòd ob exiguam nempe similitudinem aliquam, ita *Chamæleo* vocatus fuerit, nunc verum autem *paruum leonem* describemus, quem longè magis *Chamaleonis* nomen mereri comperiemus. Huius, vti & plurium aliorum animalium, atque plantarum Americanarum (quæ singula aliquando publici iuris faciam) descriptiones mihi lubens communicauit Reuerendus admodum P. Fr. *Bartholomæus dela Ygarza Hispanus*, ex Ordine *S. Dominici*, qui septennis in *Americam* delatus, ibi quadraginta annis ad montem illum argentiferum, toto terrarum orbe celeberrimum, & metalli huius fertilissimum, *Potosi* dictum, vixit, & operationum metallicarum exquisitissimam habet peritiam, cuius doctissimis colloquijs anno proximè elapso aliquot etiam mensibus, recreatus fui. Sunt autem hæc F. Bartholomæi verba.

Chamæleo hactenus descriptus est paruus leo metaphoricus.

F. Bartholomæus de Ygarza verum nobis paruũ leonem Americanũ descripsit.

In montibus del *Cuzco* quædam species est *leonum paruulorum*. Quidam enim albi sunt & nigri, alij verò rubei, varijsq. distincti coloribus. Verùm tamen in omnibus sunt *leones* verissimi, coronam in capite gestant, iubàq. è collo pendente decorantur. Vnguibus paruulis leoninis acuminatis sunt præditi. Ad iram non aliter, atque si magni essent *leones*, se quoque componunt & efferantur. Generantur verò tantum in huiusmodi partibus, quæ montuosissimæ quidem sunt, sed in extremo tamen quasi gradu calidæ & humidæ. In quibus hac de causa omne genus arborum, & animalium nociuorum, ac venenosorum procreatur. In hisq. tantummodo partibus del *Cuzco* istiusmodi leonuli, (vt sic dicam) reperiuntur, quos ego meis quoque oculis vidi. Tantopere hi ibi æstimantur & amantur, vt mulieres nobiles in pectore vel manicis eos deferant, quia frigoris inclementiam pertimescunt, quod vbi aliquo in excessu sentiunt, moriuntur. Qua de causa vsque ad Ciuitatem *de Lima*, quæ distat ab illa de *Cuzco* centum & quinquaginta leucis, deferri necdum potuerunt, propter loca frigidissima, per quæ necessariò iter est habendum. Hinc factum est, quòd ad manus *Regis* peruenire hactenus non potuerint, qui sanè dignissimi essent, vt Regiæ suæ Maiestati præsentarentur.

Verba Fr. Bartholomæi.

In Cuzco reperiũtur pusilli admodũ leones.

Gaudẽt humidis & calidis locis montuosis.

Frigore perculsi facilè moriuntur.

Hucusque F. Bartholomæus.

Atque sic Deo gratiam suam conferente, optatum *Chamæleontis* etiam historiæ finem imposui. Hic Colophonis loco, de remedijs ex hoc desumptis aliquid annectere tempus moneret: sed dehortantur me & experimentorum ab ipso sumptorum defectus, & Græcæ vanitatis mendacia pro veris remedijs credita, quæ *Plinius* lib. 28. cap. omnia recensuit, vt ipse & lectores inde voluptatem potius, quàm vtilitatem caperent. Quis enim tam bardus est, vt credat Chamæleontis ipsius iecur combustũ imbres & tonitrua ciere? Linguam viuenti exemptam ad vincendas lites, cor verò alligatum ad quartanas pollere? Dextram maxillam (quam scilicet non habet) contra formidines & pauores valere? Sed hæc, & alia, Lector abundè legit apud Plinium.

Finis historiæ de Chamæleonte.

Cur de remedijs ex hoc deprõptis nihil dicamus.

Vanissima & risu digna sunt, quæ Græci pro remedijs vẽditarunt.

TECHI-

TAB. FISTULARUM DIMENSIONUM.

| | | |

quoque in *Exoticis* ſuis hoc ipſum animal ex *Oniedo* totidem latinis nobis verbis deſcripſiſſe, & ex ſuis aliqua quoque addidiſſe. Veruntamen, quia noſtra hiſtoria vel cum illis variat, vel plura & minimè ignoranda continet, hanc neutiquam intactam relinquam, quæ ſic habet.

Yguana lacertæ figurà animal eſt aquatile & terreſtre, quod in *Regno Mexicano*, & præſertim in *Terra Firma* de *Panama*, in magna quantitate reperitur. & in illis regionibus huiuſmodi animalis carnibus (quia dicunt piſcem eſſe) diebus prorſus omnibus veſci licet, etiam in *Quadrageſimali ieiunio*. Generat hoc in ventre ſuo copioſam ouorum multitudinem, quorum aliqua *pipionum* ouis ſunt maiora, & aliqua minora, egregij ſaporis, ſicuti ſunt oua *gallinarum*.

F. Petri Aloayſiæ verba.

Huius animalis carnes ſapidiſſimæ etiam in Quadrageſima eſtantur.

Hoc animal ex fructibus & herbis terræ ſe ſuſtentat, curſuiq. aptum, velox ac pernix eſt, ſed magis in aſcendendo arbores valet. Eſt coloris *viridis*, & ſub gutture ingluuiem ac veluti ſtrumã habet, longa ipſi ac pinguis eſt cauda, in cuius fine ſeu acumine inuenire licet lapides *Bezoares*, ſed hi non ita ſunt albi, nec ita duri, vt in alijs animalibus *Bezoar* generantibus. Admirabilem hi vrinæ vitijs medelam præſtant. Calculos renum & veſicæ lapides exterminant, viſcoſumq. in vrinarum meatibus contentum, & harum exitum retardantem humorem diſſoluunt.

Veſcitur herbis & fructibus.

Gerit lapides Bezoar in cauda, qui mirè præſtant in affectibus vrinæ.

Eſt hæc præterea animalis huius proprietas. Cum capitur, viginti etiam dierum ſpatio vix quicquam comedit, etiamſi ei cibus præbeatur. Contriſtatur tunc temporis maximè, & tamen licet neque bibat nec manducet, non moritur, quia (vt communis fert opinio) proprijs ſuis viſceribus alitur, vitamq. propagat, hoc eſt ſuo ipſius *hepate*. Et ideo tam diu hoc aiunt viuere, quamdiu *hepar* perdurat, & euidenti comprobatum experientia eſſe, quod aliqua horum animalium, poſt occiſionem ſiue hepate reperta fuerint, alia dimidia ſaltem habuerint, & alijs plus alijs minùs, ex eodem relictum fuerit, prout plures, pauciores q. dies à tempore capturæ eorum præterierint.

Hoc animal captũ diu a cibo abſtinet.

Aiunt ſuo hepate tũ viuere.

Lapis Bezoar iſtius animalis, quem dixi vtilem eſſe ad vrinam, & ad tollendos lapides de renibus, aliasq. viſcoſitates, quæ in his partibus procreantur, diſſoluitur in vino, & melius in aqua quæ vocatur de *Azahar*, & cum eſt ieiunus infirmus, bibit eam, & ſtatim ſanus euadit. Ego non paucos habui ex iſtis lapidibus, ſunt aliqui parui ſicut *Auellanæ*, alij magni veluti *oua columbæ*, & omnes tam parui quàm magni albi ſunt coloris, qui facili negotio diſſoluuntur in aqua, & incolæ colligunt quamplurimos lapides paruos iſtius animalis, & ex ijs factà maſsà componunt lapidem magnum *Bezoar*, quem adſeruant, profuturum huiuſmodi malis, ceu indubitatam medelam. Vidi meis oculis huius medicinæ efficaciam, nam plurimi accipientes eam, ſanati fuerunt.

Hi lapides in vino præcipuè diſſoluuntur.

Atque hæc *F. Petrus de Aloayſa*, qui *Yguanæ* ſuæ viridem adſcribit colorem, qualis noſtræ huic præſenti eſt *lacertæ*. *Scaliger* tamen, nigrum corium *Yguanæ* aſſignat, aut maculis interſtinctum, & *Higoanam* appellat, malè *Hyuanam* ab aliquibus vocari innuens. *Sub terra latet is*, inquit, *lacertus qui niger eſt, aliorum more lacertorum. Eſt capite criſtato, ſerrato dorſo, ad criſtam vſque. Pro delicatiſſimo cibo, venalis eſt in mercatibus*. *Carolus* (*luſius* lib. 5. *Exoticorum*, poſt *lacertum Indicum*, & *lacertum peregrinum* alium, etiam *Yguanam* (quam ipſe tamen

Scaliger & Cluſius nõ viridé ſed nigrum, fuſcum, & ceruleiũ colorẽ Yguanæ tribuũt.

Digitized by Google

Tuanam nominat) & verbis & icone repræsentat. *Tota cutis*, ait, *partim cineracei, partim fusci coloris, veluti squamis tecta, in dorso quidem cruribus & caudæ initio maioribus, in ventre autem minoribus* &c. Ceterum serratum & dorsum, & caudã depingit. Cui palearia sub mento, siue ingluuies ad pectus quoque propendet. Ex quibus allatis notis adducor, vt nostrum hunc quem præ manibus habemus *lacertum*, vix affirmare audeam *Tuanam* esse. Magis adhuc cum *Clusij* pictura conuenit illud hoc opere *Mexicano* à *Recchо* descriptum animal, & formà suà, cum serrato dorso in tabella exhibitũ, quod is *Axoloil*, siue *Lusum aquarum* vocat. Sed neque hoc *Tuana* est, vt historiam eiusdem perlegenti patebit.

Nostrũ hoc animal non videtur esse Yguana.

Cum autem *Recchо* licitum vbiuis fuerit, plantas *Mexicanas* latino donare nomine, à leui aliqua similitudine, quam cum nostratium plantarum aut foliis, aut floribus vel fructibus participant, desumpta, id mihi hìc quoque priuilegium minimè denegari velim. Audebo igitur *lacertaceum* hoc animal *Stellionem* appellare, ob maculas, quibus tam in cauda, quàm dorso consperſum esse descriptio nostra indicauit. Volunt enim authores, inter quos *Dalechampius* quoque ad lib. 11. cap. 26. *Plinij Stelliones* ita vocatos fuisse, *quòd tergum eorum veluti stellis esset notatum*.

Cur author hunc lacertum vocauerit stellionem.

Est autem *Stellio* à *lacerto* quid differens, si *Aristotelem* audimus *lib. 8. hist. an. cap.* 17. quando cortice intecta maxima ferè sui parte secessus, suo tempore latere, & senectutem exuere scripsit. Et inter hæc *Testudinem* minimè recenset, vt quæ corticem seu testam suam nunquam exuit; Verùm hoc accidere ait *Stellioni, lacerto, & serpentibus*. Quod paulo superiùs cap. 15. nempe, expressis magis his verbis quoque docuerat. *Sanguinei generis multa se condunt, vt ea quæ intecta cortice sunt, serpentes dico, lacertos, stelliones, crocodilos fluuiatiles*. Hìc vt ego reor, *Aristoteles serpentum* nomine genericè, & *lacerti* vocabulo specificè vsus fuit, vt ab vtrisque excluderet *stellionem*, quem neque *lacertum*, vel *lacertam* in specie, & non communiore significatu ita dictam esse vellet, nec in *serpentum* genere comprehenderet. Quale autem verè animal, veteres per dictum suum *stellionem* intellexerint, adhuc sub iudice lis est.

Quomodo stellio à lacertis & serpẽtibus variet.

Vetus glossographus apud *Auicennam* & *Brasauolus*, volunt, *Stellionem* esse *lacertum viridem*, *Ragano* vocant Romani. Hoc improbat *Ponzettus Cardinalis* de Venenis agens, & aliam substituit *lacertulam*. *Stellio multas maculas paruas in dorso habet*, ait, *similes stellis*. *Non enim est illa lacerta, quæ aspicit homines, ista enim est viridis* (*Ragano* nempe Italicè dicta) *illa habet colorem æruginis æris, & fortè est de genere earum, quæ versantur in ædificijs, & domibus antiquis, & rarò mordet quia habet dentes tortuosos, quos relinqueret in vulnere*. Putat Gesnerus *Ponzettum* hìc non de alia sentire *lacerta*, quàm de illa, quæ *Romanis* ac *Tuscis Tarantola* vocatur. Quod si hanc intellexit, mendum haud vulgare in eo commisit, quòd dixit, hanc *colorem æruginis æris* habere, cùm autem ærugo æris sit adeò viridis, vt absoluta voce *viride æris* dicatur: profectò sic *stellio Ponzetti* viridis esset, quẽ ipse colorem tamen repudiauit. Dicere itaq. is potius, & scriptor magis scribere debebat, *æruginis ferri*. Hunc enim colorem luridum ferruginis æmulum, *Tarantula* habet, & neutiquam illum *smaragdinum*, *æruginem* seu *viride æris* referentem. *Matthiolus* noster *Ponzetto* suffragari videtur, commentario suo in

Aliqui dicunt stellionem esse viridem. Ponzettus Cardinalis hoc negat.

Videtur Põzettus per stellionem intelligere vulgo dictam Tarantolam.

Matthiolus videtur subscribere Ponzetto.

caput

caput 59. Dioscoridis libri secundi, vbi *Seps* describitur, hæc autem ipsius verba sunt. *Verùm minimè reticendum duximus, reperiri in Hetruria, in Romano agro, ac etiam in Apulia, quoddam lacertarum genus Terrantola vulgo dictum* (alij *Tarantolam* vocant) *quoniam sub terra deliteſcat. Qua cum homines morsu perimat, fecit, vt mecum quandoque cogitauerim, an ea fortaſsis Nicandro & Dioscoridi chalcidica esset lacerta, aut stellio, quod stellis maculata insignitaq. cernatur.* Hic idem lib. 6. *Dioscoridis* cap. 4. vbi de *Salamandra* agitur, denuo *stellionum* mentionem inijcit. Et vbi multis argumentis deduxisset, *magnos* illos *lacertos*, quos aliqui vocant *Ramarros*, alij *Liguros*, nos vt dixi, hìc *Romæ Raganos*, non esse *stelliones*, quòd minimè homini sint inimici, sed amici, *nullum autem animal homini insideat fraudulentiùs stellionibus, Plinio* teste. Quod item virides illi *Ragani* in campestribus degant, *stelliones* verò in sepulchris & domibus oberrent.

Probat magnos viridos lacertos nó esse stelliones.

Et cum secundum eundem *Plinium stelliones* non aliter ac *Chamæleones*, rore tantum viuant, præterquam *araneis*, magni autem & parui *lacerti* nostri, cochleas, cicadas, locustas, & papiliones deuorent, quin *apes* quoque furentur vt *Columella*, & 4. Georgicon *Virgilius* monent,

Absint & picti squalentia terga lacerti,
Pinguibus à stabulis.

Sed illos potius qui Terrantolæ vel Tarantolæ Romæ & in Hetruria vocantur.

Hoc est, ab aluearijs, ne *apes* deprædentur. Concludit demum, non aptiùs vllis *lacertis stellionum* nomen & proprietates conuenire, quàm illis, quas nos *Romæ* & in *Hetruria Terrantulas* appellamus, quod & hæ araneis vescantur, & in Italia præcipuè proueniant, veluti *Arist.* de stellionibus asseruit, quòd venenũ etiam in morsu relinquant, & quòd maculis tandem stellarum modo radiantibus niteant. Hìc vt obiter hoc addam, nescio equidem an rore & *araneis* solummodo *stelliones* victitent, cum *Virgilius* iam citato loco hos etiam aluearijs inhiare hisce verbis innuerit:

At suffire thymo, cerasq. recidere inanes
Quis dubitet? nam sæpe fauos ignotus adedit
Stellio.

Scio quidem præter *Plinium* etiã 9. Hist. an. cap. 1. *Aristotelem* hæc scripta reliquisse. *Inter stellionem etiam & araneũ bellum est, deuorantur enim aranei à stellione.*

Atqui hoc non arguit, *stellionem* cibos alios ideo non assumere. Et deplorandum est, bonas illas *apiculas* à duobus simul inimicis inuadi, qui & ipsi inter se hostes sunt. Nam eodem *Virgilio* authore, & ipsa aranea ad aluearium sete suum expandit vt captet miseras. Sic enim ibidem canit:

——— Aut inuisa Mineruæ,
In foribus laxos suspendit aranea casses.

Matthioli argumenta hoc non cõuincunt & ipsemet quoque hæsitat.

Sed vt ingenuè fatear, neque me *Matthioli* argumenta tantùm mouent, vt *Tarantulas* has nostras, *stelliones* veterum esse credã, cùm has neque hominibus adeò insidiari, nec hos à Tarantulis demorsos, & periculũ passos fuisse qui frequentissimas illas viderim, hactenus obseruauerim: neque ipsummet *Matthiolum* hoc ita prorsus esse, iuraturum mihi persuadeam. Dubitat enim eodem in loco, an *stelliones* etiam ad *lacertarum* genus sint reducendi: *Sed an lacertarum generi legitimè stelliones adscribi possint*, ait, *profectò non ausim decernere.*

Digitized by Google

Itali timẽt valde Tarantulas huiusmodi, & quare.

Hoc interim negare non debeo, vbi *Itali* noſtri *Tarantulas* in cubiculis ſuis, in quibus libenter, quando muri veruſtiores ſunt, perambulant, conſpexerint, horrore quaſi percelli & timore affici, quaſi magni quid mali, ex ijdem immineat illis, cum tamen fanaticus quidam potiùs motus hic videatur, & magis ipſos coloris fœditas atque deformitas, quàm animalis ira & malignitas perterrefaciant.

Parum ſcimus præſertim quãdo ex obſcuris veterũ ſcriptis hariolari volumus.

Ecce iterum ad *Democriti puteum* rediuimus, demittimus hamum, piſcamur, ſpe noſtra fruſtramur, & plerumque non niſi verba capimus, rixarum fomenta, & perpetuarum irritamenta controuerſiarum. Cum hucuſque nemo nobis ex veterum hiſtorijs legitimum demonſtrare *ſtellionem* potuerit. Vt ita nec mirum propterea alicui videri debeat, ſi nos *Noui orbis* hunc *lacertum* noſtrũ, *Stellionis* nomine inſigniuimus, quod eidem conuenire ideo putauimus, quia maculis quamplurimis (quod *ſtellioni* proprium eſſe volunt inter *lacertos*) interſtinguitur, & quia aliquo ſaltem Latino à nobis nomine donandus erat.

Cauſa etiã ex Ouidio affertur cur author hoc animal ſtellionem vocarit.

Hoc autem vt facerem, ingeniоſiſſimi poetæ *Ouidij* fabula, quam 5. *Metamorphoſ.* de puero in ſtellionem verſo reliquit, me impulit, & quæ vndas ferme ex rota antiquitate ſtellionis magnitudinem monſtrat, & ſufficit forſan, vt credamus eam ipſam, quam paulo ſupra *Terramolæ*, aut *Tarantolæ* nomine deſcripſimus, veterum *ſtellionem* eſſe. Siquidem hic ſtellio fertur maculis plurimis depictus ſpiſſe, & minor lacertâ communi, quæ ſemper parua eſt. Vtrumque in Tarantola noſtra vulgo ſic dicta, elucefcit ſignum. Cùm itaque *Ceres* feſſa labore in quærenda filia ſua *Proſerpina* à *Plutone* rapta, ſitiret vehementer, & ab anicula ruſtica potum peteret, hæcq. polentam paulo ante coctã præberet, eamq. auidè illa biberet & ab aſtante puero rideretur, Ceres irâ percita in *ſtellionem* illum commutauit, Libet autem, vt duriuſculam hanc profam meam orationem molliam, leniſſimos & elegantiſſimos *Naſonis* verſiculos hic interſerere.

Fabula Cereris quã filiam Proſerpinam quærebat inducitur ex Ouidio.

Dum bibit illa datum, duri puer oris, & audax
Conſtitit ante Deam, riſitque, auidamq. vocauit.
Offenſa eſt, neque adhuc potæ parte, loquentem
Cum liquido miſta perfudit Diua polenta.
Combibit os maculas: & quæ modo brachia geſſit,
Cruræ gerit: cauda eſt mutatis addita membris:
Inq. breuem formam, ne ſit vis magna nocendi,
Contrahitur, paruàq. minor menſura, lacerta eſt.
Mirantem, flentemq. & tangere monſtra parantem,
Fugit anum, latebramq. petit, aptumq. colori
Nomen habet, variis ſtellatus corpora guttis.

Vix partes hic meas, iudex etiam rogatus & arbiter, interpoſuero: Vter elegantiùs hanc nobis fabellam repræſentauerit, *Ouidius* ne eloquentiſſimis verſibus, an venuſtiſsimâ picturâ ſuâ *Adamus Elshaimer Francofurdianus*, frequentiſſimus olim domi meæ hoſpes, qui eandem fabulam in tabella cuprea ſeſquiſpithamam longâ & vnam latâ, tam ſolerti, graphica, docta & ingenioſa manu depinxit, & in æs poſtmodum incidi permiſit, vt ſimile nunquam artis picto-

Adamus Elshaimer Germanus nobiliſſim. Romæ pictor.

Dr. Morgenthau's first work was in the Children's Hospital, Philadelphia, under Dr. Abraham Jacobi. He was then for three years physician to the Presbyterian Hospital, New York, and for two years physician to the Babies' Hospital, New York. He was also for a time assistant to Dr. Jacobi in the Department of Diseases of Children in the College of Physicians and Surgeons, New York. He has been for many years physician to the Nursery and Child's Hospital, New York, and is now consulting physician to that institution. He is also consulting physician to the Hebrew Orphan Asylum, New York, and to the Hebrew Sheltering Guardian Society, New York. He is a member of the Academy of Medicine, New York, and of the New York Pediatric Society.

Dr. Morgenthau's contributions to medical literature have been numerous. He has written articles on Diphtheria, Scarlet Fever, Measles, Whooping-cough, Typhoid Fever, Cholera Infantum, Summer Diarrhœa, Cerebro-spinal Meningitis, Pneumonia, Tuberculosis, Rickets, Infantile Paralysis, Chorea, Convulsions, Tetanus, Diseases of the Skin, Diseases of the Mouth, Diseases of the Nose, Diseases of the Throat, Diseases of the Ear, Diseases of the Eye, Diseases of the Genito-urinary Organs, Diseases of the Digestive Organs, Diseases of the Circulatory Organs, Diseases of the Respiratory Organs, Diseases of the Nervous System, Diseases of the Blood, Diseases of the Bones, Diseases of the Joints, Diseases of the Muscles, Diseases of the Glands, Diseases of the Liver, Diseases of the Kidneys, Diseases of the Bladder, Diseases of the Prostate, Diseases of the Testicles, Diseases of the Penis, Diseases of the Scrotum, Diseases of the Anus, Diseases of the Rectum, Diseases of the Vagina, Diseases of the Uterus, Diseases of the Ovaries, Diseases of the Fallopian Tubes, Diseases of the Breast, Diseases of the Abdominal Wall, Diseases of the Pelvis, Diseases of the Lower Extremities, Diseases of the Upper Extremities, Diseases of the Head, Diseases of the Neck, Diseases of the Chest, Diseases of the Abdomen, Diseases of the Back, Diseases of the Spine, Diseases of the Brain, Diseases of the Spinal Cord, Diseases of the Peripheral Nerves, Diseases of the Sympathetic Nerves, Diseases of the Cranial Nerves, Diseases of the Spinal Nerves, Diseases of the Autonomic Nervous System, Diseases of the Central Nervous System, Diseases of the Peripheral Nervous System, Diseases of the Sympathetic Nervous System

$\Delta\varphi_{\rm ph}$ 为光子在两个光学元件之间的相位变化量, $\Delta\varphi_{\rm ph}=\dfrac{2\pi}{\lambda}\Delta L$, ΔL 为光子在两个光学元件之间的光程变化量, λ 为光子波长. 由于光子在两个光学元件之间的光程变化量 ΔL 远小于光子波长 λ, 因此 $\Delta\varphi_{\rm ph}$ 可以忽略不计. 光子在两个光学元件之间的相位变化量 $\Delta\varphi_{\rm ph}$ 可以忽略不计, 则光子在两个光学元件之间的相位变化量

rationem, quam opio, quod tam hoc, quàm illæ frigidissimæ sunt temperamento, præ-ferteq. ceteris, Theriacam, Mythridatis antidotum, resinam therebinthinam, styracem, urticæ semen, & cupressi frondes. Hæc debui necessariò ex ipsis *Matthioli* commentarijs transcribere, vt quam qualitatem (frigidam scilicet) is *Salamandris* adscribat, proprijs verbis conuincatur. Iam velim autem *Matthiolus* considerasset attentiùs, quæ *Dioscorides*, quem ipse interpretandum, & explanandum sumpsit, de calida aut frigida huius animalis intemperie libro 2. annotauerit. Cuius hæc sunt verba. *Vim habet* (Salamandra) *erodentem, calfactoriam, exulcerantem. Additur vi cantharis in medicamenta, quorum vis est exesse, & lepras abolere, similiq. modo reconditur. Liquefacta in oleo pilos euellit. Exenterata detractis pedibus & capite in melle seruatur ad eundem vsum.* Qui ex apertissimis hisce *Dioscoridis* verbis, non colligit, calidissimam esse *Salamandram*, quemadmodum *cantharis* est, & non frigidissimam, veluti esse *opium* creditur, is aut oculis orbus est, aut quæ videt, ac legit, hæc negligit & intelligere haud cupit. Quid igitur opus fuit, vt *Matthiolus* paraphrasi tam longa, & excusatione hac vteretur, nouoq, quodam modo explicaret, medicamenta cantharidibus debita, generaliter tantùm *Salamandræ* competere? Ast si mihi hariolari liceat, rem acu certè tangere, & *Matthiolum* dubio omni procul, ex duobus capitibus permotum & adactum fuisse affirmare ausim, vt *Salamandram* frigidissimam esse sibi persuaderet. *Primum* ex ipsomet *Dioscoride* sumere potuit, quando *Salamandræ* venenum tale esse monuit, vt in homine id accipiente *mentem & sermonē præpediret, tremorem etiam cum torpore aut horrore quodam induceret.* Sunt autem hæc omnia pernicioſi potius frigoris, quàm caloris soboles, si Medicorum axiomatis assentimur.

Matthiolus indicat Salamãdrã esse frigidissimam.

Dioscorides cõtra, statuit calidissimã.

Ergo erat opus vt Matthiolus nouo modo Dioscoridem explicaret.

Author diuinare videtur, quomodo Matthiolus deceptus fuerit.

Primo ex verbis Dioscoridis.

Alterum est clarissima *Galeni* authoritas, 3. de Simplicium facultat. cap. 6. *Dicant igitur si lubet*, ait, *papaũer, mandragoram, cicutam, Salamandram esse calidas. Verùm nemo id dicit, sed velut vno ore omnes frigida pronunciant.* Nec est quòd mihi hìc opponat aliquis, *Galenum* in subsequentibus verbis, non negare, etiam calidam esse *Salamandram*, sic enim ait. *Atqui animal est Salamandra, quod & nutritur, & crescit & mouetur, quæ sanè calido in mistura vincente prouenire asserunt.* Hoc enim & non aliud vult hìc dicere. In se quidem consideratam calidam esse, cum frigus naturæ opus non ingrediatur, & vita in calore consistat, ad hominem verò collatam, frigidam: quippe quem frigefacere strenuè possit. Idipsum ergo de *cantharide* asseruero, vt animal, hanc à calore aliquo vitæ munia obire, ad hominem verò comparatam, cum hunc in excessu quodam calefacere valeat, calidissimam iudicari. E contra frigidissima homini fuerit *Salamandra* si modò vera sunt, quæ *Galenus* pro confesso posuit, cum hanc sociam facit *papaueri, cicutæ, mandragoræ* frigidis per ipsum venenis, quod 3. de Temperamentis cap. 1. quoque repetit & *lactucam* insuper adiungit.

Secũdo ex authoritate Galeni.

Galenus diuerso respectu Salamãdram ait calidam, & frigidam esse.

Attamen vt huic, quod posteriore locó dictum fuit, primò respondeam. Nescio quomodo *Matthiolus* doctorem suum *Dioscoridem*, quem tantis exeuit laudibus, cuius singula ferè verba, singulis illustrare commentarijs voluit, à cuius gloria & ipse immortalitatis sibi famam quæsiuit, nescio inquam, qua eum iam fronte posthabeat, ipsiq. discipulum *Galenum* præponat? qui boni

Respondetur posteriori argumento.

quic-

quicquid in suis de medicamentorum simplicium libris collegit, ex *Dioscoridis* fontibus ferme totum hausit. Atque vtinam intra limites *Galenus* se continuisset, nec ad temperamentorum gradus, & graduum quoque diuisiones, siue, vt medicamentorum compositores vocant, *mansiones*, tam prope accedere tentasset, in quibus assignandis tam secure, & audacter decernit, elementorum miscelas, & proportiones tam recte callere præsumit, ac si socios, vel magistros habuisset Deos illos fictitios, siue *Dionysium*, siue *Vulcanum*, siue quemuis aliũ, quos *Plato* in *Philebo* suo mixtionis officium sortitos fuisse, iam olim commemorauit. Non est autem de nihilo prorsus hoc argumentum, quod primo loco ponebatur & fortasse *Matthiolo* imponere potuit, cum videret, torporem, horrorem, tremorem, sermonis & mentis præpeditionem, & quandam corporis exolutionem, à *Salamandra* induci, quæ omnia à frigore originem trahere vero haud absimile erat. Nam & idem *Dioscorides* capite de *Cicuta*, refert hanc consimilia accidentia inferre, oculis nempe caliginem offundere, mentem turbare, artus extremos gelidos reddere, & conuulsionem demum concitare. Est autem omnium consensu Medicorum, *Cicuta* frigidissima. *Plinius* lib. 29. cap. 4. Inter omnia venena memorat *Salamandræ* icelus maximum esse, quòd non singulas, vt alia venena faciunt, personas, sed populos etiam improuidos necare possit. *Nam si arbori irrepsit*, ait, *omnia poma inficit veneno, & eos qui ederunt, necat frigida vi nihil Aconito distans*. Et paulò tamen inferiùs hæc habet. *Sextius ait Venerem accendi cibo earum* (Salamandrarum) *si detractis interaneis, & pedibus, & capite, in melle seruentur*. Hic quis non contradictoria statim emergere aduertit? Quomodo enim *Plinius*, si *Sextio* modò credidit, Venerem accendi, & frigida vi enecari hominem, ab vno eodem animali affirmare ausus fuit? Atque vt verum fatear, hæc vltima *Plinij* verba, videntur mihi *Dioscoridis* illa corroborare, quando *Salamandræ* venenis *cantharidum* antidota opponit. Nam & ipsæ *cantharides* Venerem quoque non vrinam solummodo promouent. Lepidam hic historiam narrabo. Noui puerum quendam nobilem, qui præceptorem olim suum, nimis sibi forsan durum & seuerum, veneno tollere constituerat: cumq. hoc effectui dari posse, per ipsas *cantharides* existimaret, emptis harum aliquot à pharmacopola, & in puluerem tritis, duas tresue, in cantharũ siue lagenulam, in qua præceptor potum suum asseruabat, immisit, & quod in votis habebat, sibi successurum certò sperabat. Sed cum hic neque prima, neque secunda, neque tertia die moreretur, ab incepto puer destitit. Interea vir ille bonus, tentigine maxima vexatus, & Venere æstuans, nec vnde hoc proueniret, diuinare valens, remedia etiam spiritualia, vt probis moribus erat, ab illis, quibus in confessione conscientiam suam credere solebat, postulare coactus fuit. Res hæc multo post tempore manifesta euasit. Et ne quis hic *Plinio* se fore auxilio existimans dicere possit, venenum quo *Salamandra*, siue aquam, siue poma conspurcat, frigidum esse, cum carnes tamen animalis calidæ venerem solicitare queant (heterogeneas enim eiusmodi partes frigidas inquam & calidas, in quouis ferè mixto Medici facilè vt statuunt, ita quibusuis obiectionibus per has facillime respondent) ne inquam, sic quis tueri *Plinium* putet, ipsemet *Dioscorides* reniititur, qui supradicta symptomata, non à sputo solùm

anima-

Galenus nimis temperamentorũ gradus nosse præsumit.

Gentilitas Diis quibusdam mixtionis officiũ tribuit.

Respondetur primo argumẽto.

Plinius quoque Salamandram credidit esse frigidã.

Videtur th hanc etiam calidã esse admittere.

Et probare hanc idem posse quod catharides.

Lepida historia, quomodo cantharides veterem mouerint.

Quomodo pro Plinio responderi posset.

Sed Dioscorides & Matthiolus hoc non permittunt.

animalis, sed ab ipsamet hausta Salamandra superuenire posse, clarissimè scripsit. Et *Matthiolus* ibidem: *Non solùm*, inquit, *veneno infecit & necem affert, Salamandra sicca & in puluerem pota, vel etiam cibis admista, sed & morsu viperarum modo, ceterorumq. serpentium venenum eiaculantium.*

Est & aliud quod non leuem hic *Plinio* controuersam facit, quod hic *Salamandræ* venenum frigidæ facultatis, cum *Aconiti* tamen veneno comparauerit. At *Aconitum* nemo vnquam mortalium, quod equidem sciam, inter frigida venena enumerauit, si modò hæc quoque in rerum natura reperiuntur. *Galenus* expressissimis verbis lib. 6. de *Simplicium medicament. facultatibus*. *Aconitum*, ait, *septicæ & deleteriæ facultatis est*. Sepita autem apud eundem 5. lib. cap. 15. non frigida, sed calida admodum sunt. Quarè ibidem *Aconitum* cum sequentibus calidissimis enumerat his ipsis verbis: *Verùm nouisse expedit, ea medicamina quæ sepia & septica nuncupantur, vt sunt auripigmentum* (*arsenicum* Græci vocant) *Sandaraca, Chrysocolla, Dryopteris, Pityocampe, Aconitum; omnia eliquare, tum colliquare, ac potissimum carnem tenellam, idq; absque dolore.* Ego equidem reperiram iam id, quo ab hac manifesta quasi contradictione magnum hunc scriptorem *Plinium* vindicarem, si dicerem, ipsum inter velocitatem, & violentiam, qua tam *Aconitum*, quàm *Salamandra* energiam suam exerunt, instituisse comparationem potius, quam ad frigidam vtriusque qualitatem respexisse. Est autem hic *Plinij* locus minimè obscurus, lib. 27. cap. 2. *Sed antiquorum*, ait, *curam diligentiamq. quis possit satis venerari? Cum constet omnium venenorum ocyssimum esse aconitum.* Et alio loco, *inter venenata omnia Salamandra scelus maximum* prædicauerat. Atqui *Ludouicus Dominichi* non permittit, vt *Plinium* excusem, qui hunc ex Latino in Italicum idioma transtulit, & verba ipsius ita interpretatur, vt velit *Plinium* innuere planè voluisse, *Aconitum* & *Salamandram*, inter se conuenire in *vi veneni frigida*. Hæc enim ipsius sunt Italica verba, quando ait, *Salamandram* conscendentem in arborem, veneno frigido (in quo *Aconito* similis sit) poma corrumpere. *Percioche*, inquit, *se ella monta sù vn albero, lo corrompe tutto di veleno, & con la sua fredda forza, la quale non è punto differente dall'aconito, vccide tutti quelli, che ne mangiono.*

Plinius cõtradicere sibi videtur qui Salamãdram eiusdem cum aconito qualitatis facit.

Aconitum caliditatis est, & septicum.

Quomodo Plinius defendi posset.

Siquis aliam *Plinio* medelam adhibere velit, ac possit, id vt faciat per me licebit. Ego vt hoc semel hic dicam, non maledicendi studio adactus, veterum subinde errores detego. Pessimè enim maledicum odi, & *Quintiliano* adhæreo dicenti: *Maledicus à malefico non distat, nisi occasione.* Cuius & hoc prudentissimum monitum magnifacio: *Nos multas ad discendum commoditates habemus præ antiquis. Illis enim inueniendæ fuerunt, nobis cognoscendæ. Tot nos præceptoribus, tot exemplis instruxit antiquitas, vt possit videri, nulla fuisse nascendi ætas felicior, quàm nostra, cui docendæ priores elaborauerunt.* A quo tamen & hoc subinde nobis inculcari aduerto, & verissimum reperio, quod supra me quoque monuisse memini, *sed non satis dicitur quod bene dicitur*, quare denuo repeto, *Neque id statim legenti persuasum sit*, ait, *omnia quæ magni authores dixerint vtique esse perfecta. Nam & labuntur aliquando, & onera cedunt, & indulgent ingenium suorum voluptati, nec semper intendunt animum, & nonnunquam fatiganur.* Quod si hoc Classicis etiam authoribus vluuenire solet, quid de me, de te, mi

Author nõ studio maledicendi aliquando veteribus resiliit.

Loca pulcherrima ex Quintiliano quid de antiquis sic statuendum.

lector

Ridiculum esse nobis persuadere, nos falli nō posse.

lector futurum putas, qui tyrones adhuc sumus? An nos extra humanam positos conditionem censes, & errare à nobis alienum arbitraris?

Scribimus indocti, doctiq. poemata passim.

Nunc *Matthiolo* quoque vt satisfiat, tempus monet. Ego mehercle vt sincerè, quod sentio, eloquar, non capio hunc arguendi modum, quo tam veteres plerique, quàm horum assectæ recentiores plurimi vtuntur. Cum vident forte fortunà, à frigore actuali effectum aliquem manifestum subsequi, siue hic torpor sit, siue tremor, siue virium prolapsus, siue membri alicuius resolutio, siue somnus præcipuè; quotiescunque eadem symptomata in humano alio postmodum corpore suboriri animaduertunt, statim à frigore, & non aliunde profluxisse, conclamatis quasi votis iurent.

Quomodo decipiātur nōnulli qui effectus quoldam frigori adscribunt.

Verùm vna hìc nobis contra *Matthiolum* & dicta ratione philosophantes, ab ipsomet *Matthiolo* posita historia sufficiat, & agmen claudat. Hæc autem in Commentarijs ipsius in *Dioscoridē* librum 4. & caput 73. habetur. Is igitur post *Aconiti* tractationem, *Napelli* vires enumerans (quod aliqui inter *Aconiti* species recensent) hoc cum *Auicenna*, excalfacere & siccare ordine quarto non negat. Et tamen hæc subsequentia symptomata ab eodem oriri affirmat, quæ si à *Cicuta*, *Mandragora*, & *Opio* frigidissimis putatis venenis emanarent, quin omnes à summo frigore originem ea ducere sibi persuaderent, nullus dubito.

Huius rei historia ab ipso Matthiolo posita.

Huius immanitatem ait se *Romæ* vidisse Anno salutis reparatæ 1524. Mense Nouembri in *Capitolio*, in quodam ad furcam damnato, vt *lapidis Bezoardici* virtus aduersus venena exploraretur. Misero igitur huic *Napelli* drachma exhibita fuit, quam vbi sumeret, asserebat sibi videri, merum piper deglutire. Accidentia autem hæc fuerunt. Post vomitum bilioſum ac porraceum, aura frigida in caput percipiebatur ascendens, stupor quidam paralysi similis, & quasi motus extinctus: ita tamen, vt dum alterutrum brachium attolleret, alterum eleuare non posset. Dicebat sibi venas omnes quoque refrigescere. Accessit & oris & oculorum conuulsio, facies liuida, labra nigra cernebantur, & venter hydropicorum in morem attollebatur. Mente etiam mouebatur, vnde modò cantare, modò plorare, modò de vita desperare, post septem tandem à sumpto antidoto horas, ad se redijt & conualuit. Vides nunc vt calidissimum venenum, frigidissimæ etiam ab alijs existimatæ causæ effectus reliquit? Ast *opium* hanc nobis controuersiam lucidissimè declarabit. Hoc omnes vno ferè ore frigidissimum statuunt, quia sensum tollit, motu priuat, & somnum inducit. Fateor ego à maximo frigore hæc fieri posse. Nam & plurimos inter niues consedisse, dormiuisse, obriguisse, & mortuos fuisse pernoti optimè.

Datur eiusdam drachma Napelli, quid inde secuti.

Accidentia hæc dici potuissent à frigore emanare. Quid de opio sit statuendum.

Ast conspexi his meis oculis ante hos triginta annos *Herbipoli* iuuenē quendam, cum magnam spiritus vini (quem *aquam vitæ* appellant, & aqua mortis dici potest male vtentibus, quos mori similiter ex superfluo huius vsu vidi) copiam absorbuisset, septem horarum spatio perstitisse absque loquela, immobilem, ac veluti lethargo correptum, cui licet capillitium velleremus, eundem verberaremus ab vno ad alterum locum transportaremus, mortuo tamen simi-

Ex nimio vini spiritu hausto, eadem omnia accidentia quæ ex opio.

lis,

lis, nisi quod respiraret placidè, nobis visus fuit, donec exactis septem horis vllo absque remedio ipsi exhibito, ad se rediret, nec eorum quæ ipsi acciderant, memoriam vllam haberet. Qui vino generoso *Maluatico* maximè, indulgent, somniculosi quoque sunt, & morbis frigidis plurimùm, paralysi inquam,& Apoplexia tentantur. Et qui Naturalium rerum enarrationes legit, is nouit *Crocum* calidum alimentum & medicamentum simile quid præstare. *Amatus Lusitanus*, vt apud *Schenkium* videre est, recenset *Pisaurensem* quendam Agatonem, super duabus *Croci* sarcinulis dormientem, eadem nocte obijsse, *Dauid Otto* ex principalioribus mercatoribus *Venetis*, & amicis meis, hoc mihi pro certo retulit, cùm *Romam* redijsset ex *Aquilana* vrbe, in qua quæstum facere solet maximum ex *Croco*, quod ibi & copiosissimum prouenit & pretiosissimum: contigisse nimirum, vt præteritis annis, ex *Mulis* illis clitellarijs, quibus sarcinæ ex *Croco* imponi solebant,plurimi interierint, ex solo illo stupefactiuo *Croci* & potentissimo odore,donec tandem antidotum ex *Allio* contuso, & vt reor, aceto permixto, & naribus *mulorum* apposito, nihil tale amplius interueniret. Et quis ignorat,qui in *Germania* vnquam fuit, in temperatissimis eiusdem tepidarijs, siue hypocaustis, facilius longè sibi somnum ex *calore* obrepere, quam sub rigido Aquilonis *frigore*? Et quid de *musica* dicemus & *cunarum motu*? quibus non infantibus modò, sed adultioribus quoque in morbis quibusdam & vigilijs pertinacissimis soporem conciliamus? Atque hæc omnia quà calida, quà frigida, partim nec calida nec frigida sunt, & eundem tamen cuncta diuersa licet, effectum in nobis producunt. Concludendum igitur existimo, hæc vniuersa aduersissima licet,in vno quodam conuenire oportere. Cum *vnius effectus*, qui *somnus* est exempli gratiâ,*vnam* tantùm esse necesse sit *causam* immediatã, si modò Metaphysicorũ axiomata vera esse perhibentur. Intelligis ergo, non solum & simplex *frigus* esse debere,quod somnũ producit, id quod Medicorum tamen schola quasi tota hactenus stabiliuit. Verùm hac de re forsan commodiore loco plura dabimus. Quid igitur hinc discimus? hoc,quod iam dudum inculcaui & improbaui,nos ad pauca,scilicet, respicientes, nimis esse properos in rerum causis reddendis, quæ longiori & doctiori plerunque indagine perscrutanda forent. Disputationem hanc, quæ paulo acrior nobis cum *Plinio* & *Matthiolo* fuit, *Gesnerus* quoque olim attigit, apud quem & veterum loca complura videre licet, quæ & ipsa non carent dubijs. An videlicet, *Salamandra* lactescente sua sanie, quam ore euomit, quacunque humani corporis parte contacta, capillorum defluuium moliatur? quod *Plinius* quidem annotauit, an hoc potius eueniat ex cinere combusti animalis? vt *Galenus* & *Paulus Aegineta* voluerunt, an magis ad hoc præstandum hæc bestiola in oleo macerari debeat? vt *Dioscorides*, & *Plinius* similiter alio loco censere visi sunt.

Crocus idẽ præstat quod opiũ in somno producendo.

Calor prouocat somnum.

Hoc idem facit musica & motus.

Hæc omnia in alio conuenire debent, quàm in frigore.

Vnius effectus vna tãtùm est causa immediata.

Sumus nimis prõpti ad reddendas causas.

Aliud dubium, quomodo Salamandra inducat capillorũ defluuium.

Est autem opinio hæc, quod capillos erodat, ab antiquis adeò recepta, & approbata, vt *Q. Serenus* quoque in versibus suis eandem decantauerit, qui hi ipsissimi sunt.

Defluit expulsus morbo latitante capillus,
Seu rarò lauatur, seu vis epota veneni,

Seu

zed by Google

Seu Salamandra potens, nulliq. obnoxia flammis,
Eximium capitis tactu deiecit honorem.

Q. Serenus defluuium capillorum etiam à Salamandra fieri scribit

Videtur hic per contactum venenosi illius humoris, defluuium capillorum fieri concedere velle. Veruntamen tot mendis scatet, tot vulneribus saucius est *Serenus*, vt quoniam hactenus à Medicis illectus & neglectus fuit, nō absque iustissima ratione, huic Medicam, & Criticā simul manum adhibere statuerit

Ioan. Baptista Vidthierius Q. Serenū emendatiorem nobis dabit.

Ioannes Baptista Vindibierius Philosophus & Medicus doctissimus, quem supra quoque laudaui. Expectamus igitur propediem sanatum, ac restitutum hunc Poetam Medicum, varijs lectionibus ex Codicibus *Vaticanis*, ac commentariolis succinctis quidem, sed neruosis, & vtilissimis tamen illustratum.

Hoc vnum ex tot veterum authoritatibus colligo, cum *Salamandra* ex pilorum ortus sit, hæc autem insigniter calida esse decear, cū radices quoque pilorum erodant, mirari iterum me non satis posse, quomodo viri doctissimi nonnulli

Si esset frigida Salamandra deberet potius capillos firmare?

candem frigidissimam esse scripserint, quæ hac ratione firmare & corroborare potius capillos debebat.

Error veterum qui dixerunt Salamandras sexu carere.

Est & hoc in *Salamandris*, non satis rectè ab antiquis obseruatum, quòd has sexus nimirum expertes sibi persualerint. *Plinius* lib. 10. cap. 68. *Quædam verò gignuntur*, ait, *ex non genitis & sine vlla simili origine. Ex ijs quædam nihil gignunt vt Salamandræ. Neque ex ijs genus masculinum femininumue, sicut neque in anguillis omnibus q. quæ nec ouum nec animal ex sese generant. Neutrum est & ostreis genus, & ceteris adhærentibus vado vel saxo.*

Verùm de Salamandris eruditissimus Medicus & Criticus *Dalechampius* hūc eundem *Plinij* locum recensens, oculari inspectione edoctus, contrarium nos docuit. *Ex grauida Salamandra*, ait, *mense Martio, dirupto ventre plus, quam triginta fœtus ad hæc palpitantes, & in aqua nantes, ac plus quàm triginta oua prodierunt. Ego quidem faminam vidisse memini prægnantem tum ouis, tum catulis plenam, alijs inchoatis tantùm, alijs iam perfectis gradientibus & in aqua natantibus, vt falsum esse, quod tradit Plinius, nihil eas gignere manifestum sit.* Huic assentitur *Belonius*, & alij, qui volunt *Salamandram* ex ouis primùm in vtero conceptis, catulos sine vllo inuolucro excludere, quod huic proprium hoc sit, in genere *lacertarum*, quemadmodum proprium est *viperis* in genere serpentum, viuos parere.

Recētiores quidam Salamandras viperarum instar catulos viuos parere viderunt.

Rationes cur dubitetur quoque an Ostreis sit sexus defectus.

Hæc testimonia faciunt, vt neque in *ostreis* facilè *Plinio* & *Aristoteli* fidem adhibeam. Voluit autem hic, vt gnauiter caput 15. lib. 5. de Hist. animalium perlegenti patebit; *Cum purpuras, tum sciam reliqua testis inclusa è limo fere & materia putrescente nasci. Cum enim hæc omnia saliuam quandam veluti sanguinem emittant*, ait, *hanc vbi ruperint, humorem quendam in terram demittere & ibi gigni purpuras.*

Niphus & Scaliger cōtra Aristot. sentire videntur.

Veruntamen fidelissimi duo Aristotelis Cōmentatores *Augustinus Niphus*, & *Iul. Cæs. Scaliger*, magistri sui decretis non vsquequaque subscribere videntur. Hunc enim *Aristotelis* locum, *Purpuræ igitur vernotempore eundem in locum congregatæ faciunt id, quod vocant sanguinem*; Explicans *Scaliger*: *Est igitur*, ait, *quasi modus coeundi si conueniunt, vt quasi à mare & femina emittatur saliuæ genus.* Quapropter hunc sensum *Aristotelis* latinis verbis enūcians ita expressit *Plinius*

lib. 9.

Fig. 1. Ground Plan of Cathedral, with Additions (Viollet-le-Duc) 1
Fig. 2. Ground Plan of Cathedral, with Additions (Viollet-le-Duc) 2
Fig. 3. Ground Plan of Cathedral, with Additions (Viollet-le-Duc) 3
Fig.

ſtra excercuiſſem, vt fami meæ, qua in rerum naturaliũ ſtudia innato quodam impetu feror, ſatisfacerem: non vereor ex meis etiam laboribus, hìc aliquid. & fortaſſis ab alijs ĩdictum attexere, & *Aquapendenti* modò ſuffragari, modò veritati addictior, eidem, & ſi res ita ferat, *Ariſtotelis* quoque refragari.

Duo autem ſunt, quæ ego præ omnibus examinanda ſuſcipiam. *Primum*, an reuera *ouum*, dum *Gallina* id parit, tenero ſeu molli cortice exeat, & vbi quamprimum aerem expertum eſt is, indureſcat? *Secundum*, ex luteo nè, an ex albumine *pullus* naſcatur? Video enim his de quæſitis doctiſſimorum hominum rixas, & publicis conſignata monumentis argumenta pugnantia agitari. Id quod ſatis ſtupere non poſſum, hactenus nihil ferme certi, in re tam leui & mulierculis propemodum ridenda, à ſummis philoſophis decretum fuiſſe. Sed his nempe magis placet ſub vmbra veterum ſcripta euoluere, quam DEI & *Naturæ* opera curioſa indagine in propatulo reuoluere.

Duo in ouis author examinabit.

Primum an ouum molle edatur.

Supina deſidia noſtrorum philoſophorum.

Et *Ariſtoteles* quidem lib. 6. cap. 2. *Hiſt. animal.* ex *Gaza* verſione hæc ſentit. *Vbi perfectum eſt* (ouum) *abſoluitur, atque exit putamine, dum paritur, molli: Sed protinus dureſcente, quibuſcunque emergit portionibus, niſi morbo vulnæ defecerit.* Scaliger hunc *Ariſtotelis* textum Græcum his paulò alijs verbis interpretatur. *Cum verò perfectum fuerit, abſoluitur atque exit. Quo tempore è molli mutatur in durum. Cum enim egreditur, nondum concreuit: & ſimul atque prodijt, ſpiſſatur, ac dureſcit, niſi morbo quopiam præuentum ſit.* Ad hæc nihil aliud *Scaliger*, quàm, quòd *Gazam* reprehendit, qui de ſuo addiderit, *quibuſcumq. emergat portionibus*. Quæ quidem ex *Plinio* huc tranſtulit etenim lib. 10. cap 52. *Exeunt* (ait *Plinius* oua) *à rotundiſſima ſui parte, dum pariuntur, molli putamine, ſed protinus dureſcente quibuſcunq. emergant portionibus.*

Quid Ariſtot. de cortice oui ſentiat.

Hic vult cortícem intus mollem, & extra indureſcere.

Plinius Ariſtoteli ſubſcribit.

Aquapendens laudati ſui opuſculi capite ſecundo hæc ſcribit. *Etenim Ariſtoteles & cum eo Plinius dicit, corticem non intus gigni, ſed cum ouum editum eſt: atque prout exit, ita ab aere externo obdurari. Calore externo euaporante humorem.* Et quandoquidem hìc *Ariſtotelis* tutelam & ſuffragium implorat *Aquapendens*, & hunc in publicum producamus oportet, videamusq. quàm æquus ſit ipſi Aquapendenti, & quam ſibi ipſi conſtet. Sic itaque, primo de *Gener. anim.* cap. 8. decernit. *Aues & quadrupedes oua edunt perfecta, qua vt ſeruari poſſint, duro iam conſtent putamine oportet. Sunt autem quamdiu increſcunt, molliora. Teſta autem efficitur, calore externo euaporante* (hoc eſt conſumente) *humorem. Itaque calidum eſſe locum, in quo id fiat, neceſſe eſt. Talis autem locus ſepti tranſuerſi eſt, quippe qui cibum concoquendo perficiat. Quod ſi oua contineri in vulua neceſſe eſt, vulnam eorum, quæ oua edunt perfecta, ſitam eſſe ad ſeptum neceſſe eſt, eorum autem quæ imperfecta, infrà. Ita enim in promptu erit. Et ſuà verò naturà vulua propenſior ad ſitum inferiorem, quàm ad ſuperiorem eſt, niſi quid aliud opus naturæ impedit, infra eſt enim exitus eius officium.*

Aquaprudens Ariſtoteli ſuffragatur.

Ariſtotelis verba.

Auguſtinus Niphus hunc locum ingenuè explicãs, ait ouorum cortices indurari ex *Ariſtotelis* doctrina quam hoc loco protulit, non extra *Gallinam*, ſed intra hanc ipſam, & loco quidem illo, qui *Septo* ſiue *ſuccincto* eſt vicinus, ſub ipſo nempe pectore, ibique foueri à calore nó extimo aeris, ſed intimo animalis. Hic enim internus calor vt *Ariſtoteli* videtur, conſumit humidum, quod

Auguſtinus Niphus vult Ariſtotelẽ docere, ouum intra gallinam indureſcere.

zed by Google

in molliori adhuc testa consistit, hancq. indurat, cum terreum quasi solum relinquatur. *Aquapendens* ergo, ex hoc adducto philosophi loco, opinionem suam parum feliciter fulcire poterit. Aliam igitur machinam mouet, nouasque copias ex 3. de Generat. animal. cap. 2. adducit, vbi hæc leguntur: *Perfecto ouo, durum ac rigidum euadit, ita modicè, vt exeat adhuc molle, dolorem enim moueret, nisi ita exiret, egressum statim refrigeratum duratur, euaporato humore quamprimum, qui exiguus inest, relictaque portione terrena.* *Niphus* hìc in latino suo textu non ponit *frigus*, qui si à *frigore* voluit indurari oui corticem, oblitus est se supra à calore sub septo transuerso vigente, hoc fieri pronunciasse. Et quicquid demum de *frigore* sit, contradicit sibi *Aristoteles*, quod modò extra *Gallinam*, modò intra eandem corticem obdurescere docuerit. Et in hoc hallucinatur turpiter, quod *ouum* cortice obduci, sub *Septo transuerso* existimauerit, cum hoc in loco non reperiatur, nisi merus, purus & putus oui *vitellus*, absque vllo *albumine*, nedum *cortice*, quem infra circa podicem, in vtero suo ad hoc muneris destinato acquirit: quem quoque vterum, vuluam, siue voluam, idemmet *Aristoteles* in *Gallinis* hoc inferiori loco consistere pernegauit, & animalibus saltem illis assignauit, quæ oua pariunt imperfecta, quæ omnia veritatis lucem, ignorantiarum nubibus obscurare mihi videntur.

Aliud Aristotelis locus in quo vult ouum non intra, sed extra gallinam corticem durum acquirere.

Aristot. nescivit, quo in loco omnium acquirat suum corticem.

Et lapsus est in vteri gallinæ assignatione.

Quid igitur hìc faciat, tentetvè *Aquapendens*? diù multumq. in vtramq. se partem versat torquetq. Ac imprimis ratione & experiētiā Aristotel. aduersatur, aitque oculata se fide, durum in ouo corticem intra ipsam *Gallinam* repertisse. Fœminas etiam hoc fateri, dum digitis duritiem oui, quod mox *Gallina* emissura est, in abdomine pertentant. Præterea durum valde esse creditu, in partu, tam citò, ac momento veluti temporis, duro cortice ouum rigescere. Et quando *Gallina* molli cortice ouum peperit, quod non rarò euenire assoleat, haud ideò corticem illum indurescere. Friuolum etiam *Aristotelis* argumentum esse, quod de dolore mouet, qui *Gallinæ* inferretur, nisi hæc molle ouum extruderet. Mulieres enim in partu, longè quid mirabilius præstare, cum fœtus bene corpulentos, per angustum adeò claustrum propellant. Sed ego ex mea parte pro communis honore Præceptoris, hoc argumentum addidero. Est mihi domi *terrestris* sceleton *Testudinis*, semispithamæ longitudine, in qua emortua, ouum reperimus colubrino paulo minus. Hoc si per medium secundum longitudinem secuisses, possibile haudquaquam fuisset, vt medietas huius siue intrasset, siue exijsset per illam capacitatem, quæ ad caudam & podicem est animalis, inter superiorem inferioremq. testam, carne omni membraniſq iam denudatam. Qua ratione igitur hoc integrum ouum, per angustissimum eundem isthmum intestinis oppletum, carnibus cinctum, & membranis obseptum penetrare potuisset? ne quicquam nunc dicam, de ossea vtriusq. corticis, arctè loca illa stringentis, duritie, & renitentia. An non igitur meritissimè dicturus fueras, hoc ipsum *ouum*, vt per meatus illos angustissimos erumperet, si durum fuisset, aut rumpi, aut mollissimum certè ac ceræ instar flexibile euadere debuisse?

Aquapendes primo contra opinionem Aristotelis disputat.

Sed au hor graui argumento defendit Aristotelem ex ouo in Testudine reperto.

Aquapendens tandem & ipse posthabitis omnibus à se allatis rationibus, pro tribu-

[illegible] [illegible] [illegible] [

Argumentum Herculeum quo probatur ouum intra gallinã habere durũ corticem,

Contigit domi meæ, vt vna ex meis gallinis quæ cum ferocior paululum esset, & alarum partem ipsi, ob id familiares mei detruncassent, arrepto irrito volatu, ex alto admodum loco, in vicini cauædium præcipitem se dederit, & mortua subitò remanserit. Hanc vbi aperiri iussissem, reperi *ouum*, quod intra horæ spatium deponere forsan debebat, in vtero inferiori disruptum, *albumen* & *luteum* per totum vterum dispersum. Ego *corticem* diligentissimè contemplans, inuenio illum adhuc quidem calentem, sed plus, quàm in centum particulas, vitri instar fragilissimi, diffractum, pelliculæ tamen illi, quæ immediatè eidem subtenditur, pertinacissimè adhuc hærescentem. Viden, vt nullus tibi amplius diuertẽdi aut elabendi angulus relinquatur? Oui hic cortex durus, ac ruptilis fuisse dicatur necesse est, non enim aliter vitrorũ more, frangi in tot minutas portiunculas potuit. Sed neque *veteri gallinarum* situm & locũ, in quo ouum formaretur, *Aristoteles* nouit, nempè in animali (quod miror) domestico, vbiuis locorum prostante, & mensarum omnium amico. Vt vitio nobis vertendum minimè sit, si nos quoque in illarum bestiarum partibus declarandis cæcutiamus, quæ aditus colunt inaccessos.

Aristot. ignorauit vterorum gallinæ anatomen.

Hanc ego studioribus rudem saltem dabo.

In tyronum autem Medicinæ saltem gratiam *gallinarum veteri* anatomen, vt is se meis manibus aliquoties obtulit, adumbrabo, neque enim exactiorem descriptionem tempus & locus hic mihi permittunt.

Vbi & quo modo ouũ formetur.

Ouarium.

Infundibulum.

Vteri superior pars.

Sub *thorace* igitur, aut sub *septo*, vt ait *Aristoteles*, *ouarium* est, aut *vitellarium*, siue *vitellorum racemus*, qui ex meris constat nectitarq. vitellis ouorũ minimis, mediocribus, maioribus. Et in hac quidẽ *gallina* maiores, qui semper infimo sunt loco, siti, *nucis auellanæ* magnitudinem æquabant. Horum vnus post alterum abrumpitur à petiolo suo, quo hæret, & per tubulum quendam *infundibuli* formà effectum, ac longum auricularem digitum, tenuioris substantiæ, *ouario* hærentem, descendit in aliam cauernosam partem, siue vas quoddam oblongum, instarq. intestini conuolutum, habens forinsecus capillares suas, ac veluti venas mesaraicas adnexas. Huius substantia interna candida est, & rugosa. Rugæ autem vermiculorum formam non per transuersum, sed per oblongum positorum referunt. Est huic longitudo, si extendatur, spithamæ & mediæ, capacitas tanta, quæ facilè digitum indicem admittat. Per hunc ductum, siue vteri partem (*Aquapendens* secundum vterum appellat) *vitellus* paulatim descendit, & forsan etiam *albuminis* portionem in itinere hoc assumit, donec tandem per alium ductum instar parui intestinuli, in ipsum vltimum *vterum* detrudatur, vbi tam diu persistit, donec *cortex* illi durus & perfectus inducatur, & ex hoc demũ loco à *gallina* excludatur. *Vterus* hic extẽdi insigniter, tantusque, quantus ad capiendum ouum sufficit, fieri potest, quem si exterius intuearis, pellem esse dices, non septam eiusmodi, mesaraicas æmulantibus venulis, sed his per corpus eiusdem disseminatis. Interna superficies subfusci est coloris, & plurimis inæqualitatibus non *vermium* formà variegata, sed tuberculis copiosis grana *milij* aut *canabina*, imitantibus exasperata, & hoc loco, *ouo* datur exitus per canaliculum quendam, paulo maiorem quàm illum esse dixi, per quem ingressus eidem fuerat. Estque finis huius prope podicem, vbi *Sphincter* clauditur musculo; qui in hac *gallina* admodum conspicuus erat, annu-

Inferior vteri pars vbi ouum corticem durũ acquirit.

Vteri vbi ouum perfectum delitescit, descriptio.

Vbi ouum exeat.

lum

Ann. Dom. 1000. ... Ann. Dom. 1000. ... Ann. Dom. 1000. ...

Et pariter mollem malis demittere barbam incepit, vt *Lucretius* canit. Postea in *mento* & dictis iam locis consimiliter pili eruperunt, hirsutaq. facta est in pectore, intra mammas, quas nobis fæmineas iam dudum sororiantes, & bene turgidas ostendit, qui pili omnes cum capitis crinibus nigri sunt, veluti, ac facies subfusca apparet. *Cumq. ita vernarent dubia lanugine mala*, & *mentum* hirsutum quoq. fieret, verecundari cæpit, & simul, non semel tantùm, pilos sibi abradi procurauit, qui importunius magis magisq. repullularunt.

An olim Romanæ mulieres frequenter fuerint barbatæ.

Videtur hoc doceri ex Plinio.

Posset nonnemo ex *Plinij* loco lib. 11. cap. 37. argutari, hoc ipsum frequentissimè olim *Romanis matronis* contigisse, sic enim illic scribit: *Infra oculos mala homini tantùm, quas prisci genas vocabant, duodecim tabularum interdicto radi à feminis eas vetantes. Pudoris hæc sedes, vbi maximè ostenditur rubor.* Monet enim *Vlmus*, non defuisse, qui existimarent prohibitum fuisse *Romanis* mulieribus, ne genas nouaculà raderent, & strictim pilos tollerent, ne barba illis sucresceret. Atqui malè hos, legem hanc, *Mulieres genas ne radunto*, interpretari, ex *Ciceronis* lib. 3. *Tusculanarum quæstionum*, liquidissimum euadere,

Respondetur ex Ciceronе.

quando ait. *Ex hac opinione sunt illa vana & detestabilia genera lugendi, pædores muliebres, lacerationes genarum, pectoris, feminum, capitis percussiones.* Volebant igitur *Romani* vetare pessimam illam veterum consuetudinem, etiamnum apud barbaras fæminas quasdam, seruatam, qua in morte suorum, capillos sibi vellunt, & faciem vnguibus lacerant, aliaque indecora præstant, quæ *radendi* verbo, olim omnia significabantur.

Non est igitur neque nunc, neque olim adeò fuit frequens, vt *barbam* lucu-

Rarum hoc fuit apud veteres & apud nos quoque.

lentam fæminæ promitterent. *Aristoteles* lib. 3. cap. 11. Hist. an. ait: *Pili in mente mulieris non prodeunt, nisi interdum pauci, cum menstrui cursus substiterunt. Et vt in terra Caria mulieribus Sacerdotibus euenire aiunt, quod diuinationis indicium interpretantur. Plinius Aristoteli*, vt solet, subscribit lib. 11. cap. 39. his verbis. *Inuentæ tamen quædam defluuio capitis invalidæ, vt & lanugines oris, cum menstrui cursus stetere.*

Exépla ex Aristotele, & Plinio.

Exempla aliò ex Hippocrate.

Apud *Hippocratem* nostrum sexto Epidem. in fine, non nisi duas eiusmodi historias legimus. *Vna* fæminarum harum fuit *Phaethusa Pythæ* vxor, quæ vbi priùs fæcunda fuerat, postquam maritus in exilium abijsset, huic menses steterunt, dolores & rubores ad articulos suborti, corpus virile euasit, & tandem produxit *barbam*, facta est hirsuta, & vox reddita aspera. Non potuerunt reuocari menses, nec multo postea tempore vixit. *Altera* fuit *Namysia Gorgippi* vxor, cui nec ipsi suppressi menses potuerunt restitui, & paulo post obijt.

Constitutionis, & morum descriptio in nostra hac femina vocata Magdalena Ventura.

Nostræ autem nomen est *Magdalena Ventura*. Optima valetudine toto vitæ suæ cursu vixit, neque quicquam detrimenti ex suppressis mensibus sensit, nisi quod priore à cohibitione, tempore, dum periodus priùs solitæ euacuationis rediret, sibi mammas tantisper impleri & lumbos doleri, percepit. Munia hæc obijt semper virilia, cum bobus suis arando, agros colendo, maritum quoque in exilio sequendo, & inimicis resistendo, erat autem iam tum barbata, quamuis vestibus semper muliebribus veluti nunc quoque vteretur. Vocem non habet asperam, nec faciem valde virilem. *Larynges* caput, quod in viris prominet, in ipsa planum est. Quadrati est habitus, & iustæ staturæ.

Barbam

Digitized by Google

Maria, quæ Constantinopolim Romanorum Imperatrix fuit, ut ex ejus nummis, quos Ducangius in Familiis Byzantinis exhibet, liquet. Non ea certe Maria, quæ Nicephori Phocæ Imperatoris uxor fuit, ut Cedrenus, Zonaras, Glycas, Curopalates, Scylitzes, Leo Grammaticus, Nicephorus Gregoras, Ducas, Chalcocondylas, Phranzes, Cantacuzenus, Pachymeres, Ducangius in Familiis Byzantinis, Pagius in Critica Baronii, Tillemontius in Historia Imperatorum, Pagi, Baronius, Spondanus, Natalis Alexander, Fleury

Hippocrates vult ex luteo quē generari.

Hippocratem primò in aciem producamus, ad quem veluti ad *Cynosuram*, in fluctuante opinionum mari, *Aedici* vela nauesq. dirigunt suas. Hic igitur libro de *Natura pueri*, cum diceret fœtum deficiente alimento, quod à materno illi sanguini haud ampliùs suppeditatur, seipsum iactare, repagula soluere, membranas disrumpere, & exitum quærere, vel hoc argumento probabat, quod simile quid *pullus* in *ouo* tenter, cum alimento orbatur, quod *albumen* esse, ex *luteo* verò eundem natum fuisse, asserebat. *Procreatur autem*, inquit, *auis ex luteo, alimentum autem & incrementum continet, quod in ouo est candidum. Quod omnibus qui animum aduertere poterunt, conspicuum esse potest.*

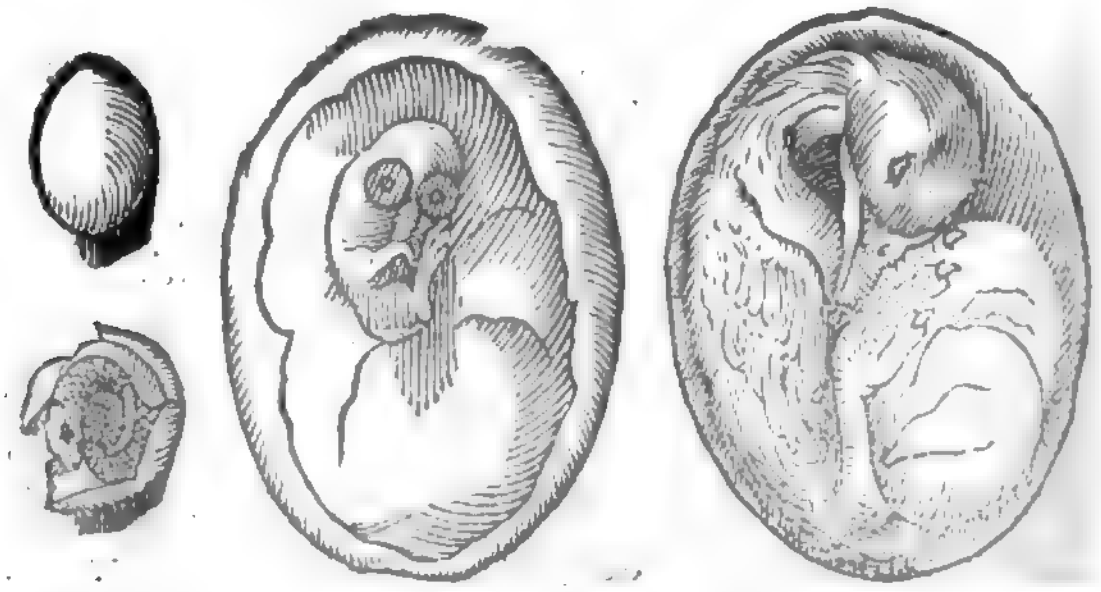

Hanc suam opinionem nullis probat argumentis.

Pro stabilienda hac *Hippocratis* sententia, nullis fulta probationibus, has ipsi *Aquapendens* suppetias mittit. Imprimis quidem ex *Athenæo* liquere, ita *Anaxagoram* sensisse, qui ideo albumen ὠοῦ γάλα, hoc est *lac auis* appellauerit. Hoc ipsum quoque *Alcmæonem Crotoniatem*, imò plerosq. tunc temporis, homines sensisse, vt *Aristoteles* innuit 3. de generat. an. cap. 2. Posse & hinc deduci, quòd quæ oua *duo lutea*, siue *vitella* habent, duplicem quodammodo pullum procreent, duobus nempe capitibus, & quatuor cruribus præditum, cum tamen vnicum tantùm adsit *albumen*.

Quæ pro ipso Aquapendens dicit.

Prosper Martianus acriter pro Hippocrate pugnat.

Verùm *Prosper Martianus*, cum quo aduersus *Hippocratem*, sæpe hanc pugnam pugnaui, cum experimentis proprijs meis aliquantulum magis credere sim solitus, quàm nudis authorum verbis; ne & mihi scilicet, quod pluribus accidit:

Aduersus quem sæpe author pugnauit.

Scribere sic liceat, iubeat quodcunq. voluntas.

Martianus miratur in re sensibus obuia Hippocratem & Aristotelem dissentire.

Martianus inquam, qui nullam fere voculam obscuram *Hippocratis* præterit, quam non vel locis ex eodem consimilibus, vel à se excogitatis rationibus corroborare satagit, & hic quoque *Hippocratem* suum mordicus tuetur.

Author cur hoc fiat causam assignat.

Admiratione tamen dignum esse ait, primos secretorum *Naturæ* interpretes, *Hippocratem* & *Aristotelem*, circa materiam, quæ sensus iudicio determinanda videtur, in contrariam sententiam omnino abijsse.

Hoc ego non miror modò, sed deploro penitus, quod veteribus nostris, & addictis horum cultoribus plerisque, magis speciosæ quædam & argutæ ratiunculæ, quam labores in rerum naturis indagandis exantlandi, arrideant. Et quotusquisq. nostrorum *Medicorum* iam est, aut *Chirurgorum* (ne de ijs &

pullis

Parallelus, Parallelum, Parallelo, Parallelo, Parallele, Parallelo. Hinc

Hinc examinat, quid à calore & frigore pati possint.

luteum. Luteum namque gelu duratur, & coit, calore contra humescit. Quapropter cum vel in terra, vel per incubitum concoquitur, humescit, atque ita pro cibo animalibus nascentibus est. Nec verò cum ignitur, assaturque, durescit, quoniam natura terreæ est, vt cera. At candidum gelu non concrescit, sed magis humescit, igitur solidescit. Quamobrem cum ad generationem animalium concoquitur, crassescit, ex hoc enim consistit animal; luteum autem pro cibo est, & membris subinde instituendis hinc incrementum administratur. Quocirca luteum & candidum membranis inter se distinguuntur, quasi materiam habeant diuersam.

Luteum Aristotelis quid terreum & frigidum est, albumen verò calidum & spirituosum.

Est autem hæc vtriusq. diuersitas, in hoc sita; quod *Aristoteli*, & huius expositoribus *luteum* le habeat vt *terra* inter reliqua Elementa, imo nimirum lolo subsidens, & frigida qualitate dotatum. *Albumen* autem, altiore loco collocatum, & spiritibus scatens caliditate sit donatum. Quapropter dicebat simile quid in ouis fieri, dum vrina redduntur, quod vino accidit, quando acescit. Vinis nempe hoc ob perturbatam fecem, ouis itidem ob terrenam conquassatam partem, id ipsum contingere. Et hoc quidem calidioribus potiùs, quàm tepidioribus diebus vsuvenire.

Authoris excusatio, qui inuitus Aristotelē oppugnat.

Hic iterum inuitus cogor, & verecundiâ quadam moueor, tanto me toties viro opponere. Vbi tamen hæc monita apud *Quintilianum* lego, animos resumo, & audacior factus mea quoque proferó, lectoribus consideranda & censenda. Inquit autem hic eloquentiæ magister: *Verecundia est amabile vitium, virtutes facilè generans. Sed sæpe nocet.* Et iterum: *Valde difficile, imò impossibile est, imitando alterius similem fieri, quare potius studere debemus, vt superemus, sic enim fortassis æquabimus. Nec qui maximè imitandus etiam solus est imitandus.*

Si luteum ceræ comparatur nō erit terreū à prædominio. Ex vitellis ouorum exprimitur oleum. Ergo debet potius aer in, his quā terra dominari.

Verùm nolo iam, quod iure possem tamen, cum *Aristotele* acriùs dimicare, quod commodiore loco fiet, qua ratione dicere potuerit *oui luteum* terrenam eius partem esse, & tamen *cerę* comparari? At nouimus omnes nos *ceram* habere maximam cum *igne* potiùs, quàm *terra* symboleitatē, & in quem cum conuertatur, iugiter profectò illum nutrit, & ab ipso demum consumitur & dissipatur. Rectè hanc instituit *Aristoteles* comparationem, at non rectè fecit, quod *vitellum* & *ceram* terrea, à prædominio pronunciauerit. Ex *vitellis* ouorum namque, in sartagine frixis & expressis, bona olei bene pinguis copia elicitur, oleum autem philosophi nostri hactenus bona fide crediderunt, plurimum aeris possidere, quod aquæ nempe hoc innatare videant, quæ philosophia suo quoque tempore examinabitur. Atque hinc fit, quòd *Terebinthina resina* pinguis & inflammabilis, non cum aqueo aliquo liquore, aut cum terrea substantia vniatur, liquabili forma compareat, & talis perseueret; sed cum *luteo* oui probè commisceatur, talisq. reddatur, vt sorberi facillimè etiam possit, quod peritis pharmacopoeis notissimum est. Non alia hoc ratione fieri arbitrandum est, quàm quòd hic pingue suo pingui societur.

Similia similibus cōiungi maximum est axioma in philosophia:

Atque hoc ipsum axioma *similia similibus coniungi*, friuolum prorsus reddit *Aristotelis* argumentum, quo probare tentat, *luteum* oui terreum esse ideo, & graue, quod rupto ouo, & albumine cum suo luteo mixto, coctoque, *luteum* tamen locum petat medium, centro ceu *Terræ* destinatum. Sic enim cap. 1. circa finem scribit, candida enim pars oui naturâ humida est, caloremq. animalem

intra

mæ *lenticulæ* iam condensatum quoque, ac transparentem. Ita vt forsan absurdum haud fuerit, si quis dicat, in *ouibus* saltem, *naturam* à *capite* ac *cerebro* priùs, quàm à *corde* fabricam suam ordiri. Quamuis, quia etiam in bene formato *pullo*, *cor* pusillum admodum est, hic forsan adumbratum, sed nondum ita perfectum fuit. Erant autem in hoc *albumen* & *vitellus* integra adhuc, ac prorsus incorrupta. *Aquapendens pullum pulicis* magnitudine ex *thalazis* natum vidit. Quod iam de *corde* ac *oculis* dixi, ex *pulli* sectione confirmatur, ex *ouo* eruti, quod tredecim diebus gallina fouerat. Eò enim aperto, omnia formata membra, interna, & externa conspicua fuerunt, *pulli* longitudo auriculærem digitum æquabat, ad quam vix peruenerat *humanus fœtus* sexaginta dierum, alias à me visus & pictura apud me expressus. Humor *crystallinus* in hoc magnam etiam *lentem* referebat, & mole sua *cor* ipsum duplo superabat, hoc enim habebat exiguum valde, ac rubicundum, quo paulo maius tolum modo, *hepar* erat.

Forsan caput primò formari in capite pulli.

Quid in pullo repertũ quod tredecim diebus sub gallina fuit.

Quod autem in icone superiùs, *ouum*, cum suo *pullo perfectiore* prostat, illud ipsum est, cuius descriptionem iam dedi, hoc libro folio 655. quando de *Vmbilico Apri Mexicani*, sermo mihi fuit, quo lectorem meum, ne magis ipsum onerem, mitto. Inueniet enim ibi, *albumen* æquè atque *vitellum*, sanguinem in se continuisse, cum rupto *ouo*, statim (ceu lotura carnis essent) *reliqua albuminis* effluerent. Sicus etiam *pulli* huius, cum oculis subijciatur, hic pluribus haud verbis est explanandus.

Declaratio primi oui quod supra in icone exhibitũ fuit.

Alterum verò, quod hic sub imagine expressum est *ouum*, *pullum* huius planè magnitudinis proposita, in se gerebat, post hoc est primum articulum (altrem auricularis digiti longitudine attingebat, neutiquam, quem non nisi octo diebus *gallina* ipsi præstiterat. Rupta oui obtusiore parte, simile spatium vacuum fuit vitulo, quale in altero iam ouo perfectioris *pulli* fuit descriptum. Lacerata etiam, quæ sub hoc spatio est, pelliculâ, duo in conspectum confestim venere puncta nigricantia, grandia, & prominentia, *oculi* videlicet huius *pulli*, in *capite* valde magno, & quod magnitudine sua, reliqui totius corporis molem æquabat. Et cum esset tam minutum animalculum, mirabile tamen fuit, hoc ipsum vixisse, pedesque, & alas iam bene figurasse mouisse. In hoc quoque *ouo candidum* erat sanguineum & *luteus* venulis rubentibus conspersum, sed maiore hæc quantitate, & veluti permixta, nec ita distincta bene apparebant, vt in perfectiore videre contigit. Debebat profectò *Aristoteles pullorum* ex *ouis* primam formationem acutiùs introspicere, sic enim *thalazis*, quas *Gaza* vertit *Grandines*, munus suum quod in generatione obeũt præstantissimum, non minuisset, quod tamen his verbis 6. Hist. an. cap. 2. fecit; *Grandines autem dicte, que initio circa albumina, nil ad generationem conferunt quamquam aliqui ea non existimant.* Fuerunt ergo *Aristotelis* tempore quoque qui hanc nobiscum veritatem agnouerunt, quos ipse deceptos potiùs autumasset. Sed quia *thalazæ albumini* substantiæ & colori similiores sunt, quàm *vitello*, ideo forsan quis *Aristoteli* magis, quàm *Hippocrati* hac in re fauere posset. *Ab ouo usque ad mala*, antiquum est verbum; hoc est à principio ad finem mihi tendimus, quod priscis visus esset hominibus, ab *ouis* plerumque cibos suos auspicari, & *malis* terminis cœnas claudere. Et nos quamnam à adhuc

Secundæ iconis explanatio.

Pullus huius oui vixit & omnia mẽbra formata habuit & erat octo dierũ

Aristoteles male a generatione pulli chalazas exclusit.

Author ad finem properabat.

vna

No. 12.—ON THE LAW OF SUBSTITUTION IN THE ABERCROMBIE EXPOSITIONS.

Abercrombie's exposition supposes the substitution of the value of y from the equation $y = \frac{x}{a}$ in the equation $\frac{dy}{dx} = \frac{1}{a}$, which is not allowed by the law of substitution, as the latter equation is not true for all values of x and y, but only for those values which satisfy the equation $y = \frac{x}{a}$. Abercrombie's exposition supposes the substitution of the value of y from the equation $y = \frac{x}{a}$ in the equation $\frac{dy}{dx} = \frac{1}{a}$, which is not allowed by the law of substitution, as the latter equation is not true for all values of x and y, but only for those values which satisfy the equation $y = \frac{x}{a}$.

excludi debebat. Quem ideo etiam pipientem audiui, quod alij tamen non præſtant, in quibus nutrimentum omne nondum eſt abſumptum. Pipiunt etiam integerrimo oui cortice, quando ad tempus excluſionis pertigerunt. Poſſet forſan hinc argumentum non nauci duci, qua ratione planctus & vagitus puerorum nonnunquam in vtero materno auditus fuerit, cui ſpeculationi & ego aliquando operam dedi, & olim forſan de hoc aliquid commentabor.

Integro etiam ouo pipiunt pulli.

In anatrinis ouis ac pullis hoc notaui (ſolent autem hi pulli poſt quartam heptomadem & gallinacei poſt tertiam excludi) poſt quartam etiam ſeptimanam emortuos in ſuis ouis, abſumpto omni penitus albumine remanente luteo in forma paruæ pilæ ſeu globuli, adhærente vmbilico, conſiſtentiæ non multũ tenacis, & obducto ſuà propriâ membranulâ, qua diſceſsâ effluxit vitellus.

Anatrini pulli quot diebus perficiantur.

Hoc ideo contigiſſe arbitror, quod exitum moliti fuerint ante perfectionis, & abſolutæ periodi tempus, & priuſquam intra corpus alimentum omne à natura ſibi deſtinatum abſorbuiſſent. Et ſi aliquâ coniecturâ hic mihi vti fas eſt, dicerem, *albumen* priùs *vitello* abſumi, quod in aliquot etiam *gallinaceis* comperi verum eſſe, quoniam *albumen* cum ſpermaticis partibus, *oſſibus* dico, *cartilaginibus*, *neruis*, *membranis*, atque huiuſmodi minùs ſanguineis, & albicantibus potius, maiorem habet conuenientiam, quas neceſſitas requirit, primò omnium veluti baſes totius animantis, nutriri, & augeri, quàm cum illis ſanguineis, quas *carnes* & *parenchymata* vocant Medici, veluti ſunt *muſculi*, *hepar*, *cor*, *renes* & ſimiles, quæ poſtremò tandem accreſcunt & augmentantur, ex affluxu *vitelli*, qui facilè in ſanguinem conuertitur, & propterea vltimo demum loco intra corpus ſuccedit. Verùm hac de re liberè quéque philoſophari permitto.

Quas partes nutriat albumen, & quas vitellus.

Sed quod iam ſubiungo, conſideratione digniſſimum cenſeo, quòd in his *pullis* viderim, ex *vaſis vmbilicalibus* aliquot, intra ventrem ad *arterias Iliacas* ſurculos ſuos porrigere. Quid igitur hìc dicendum erit de *ſpiritibus vitalibus*? Signum enim ita aliquod elucet, quaſi hi extra generentur, vt fit in *humano fœtu*, & ad arterias illas deſcendentes elaborati deferantur, altera autem portio ſanguinea ad *hepar* corriuetur. *Luteum*, quod hìc ſimplex erat, in alio *pullo* diuiſum offendi: an autem ouum ob id *geminos vitellos* habuerit, ignoro equidem. Hoc interim ſcio, neque *duplicem pullum*, neque quatuor *pedibus aliſue*, quod contingere in bipartito luteo aſſerunt, propterea enatum fuiſſe. Quinpro certiſſimo mihi relatum fuit, *gallinam* quandam, *oua* omnia ſua cum *duobus vitellis* peperiſſe, ex quibus ſimpliciſſimi ſaltem pulli procreati fuerint.

An ſpiritus vitales in ouo extra pullum generentur.

An duo lutea faciant duos pullos.

Noui & hoc ex fide dignorum relatione, quod vbi *Phaſiani* maſculi, *gallinis* noſtratibus in coitu ſuperueniunt, ex earum *ouis phaſianos* quidem excludi, ſed omnes eiuſdem prorſus coloris, qui in *gallinis* fuit. Hos *phaſianos* hinc enatos, tam maſculos quàm fœminas, *mulorum* inſtar, ſteriles euadere, neque ampliùs fœtificare. Habui domi meæ *gallinam* nigram, quæ variatis figuris, & magnitudine, oua protulit, modò nana, *Iuglandem* nucem vix æquantia, modò tam grandia, vt *anſerina* eſſe cenſuiſſes, aliquando ouiformia, non rarò omnino rotunda, in medio ſui ſubinde contorta, ſimul quoddá naturalis formæ, & magnitudinis, ſed cortice molli, in parte acuta habens appendiculam, inſtar *inteſtinuli*, longitudine & craſſitie minimi digiti alicuius *infantis*, in medio etiam

Quid fiat ſi phaſiani cũ noſtris gallinis coeant.

Oua diuerſarum formarum ex eadem gallina autoris.

...ntum ad Solem, quæ ad Lunam, ut videre est in Figura. Et ideo ...

Figura duo Vitium exhibet.

DE GEMMIS LITHOGLYPTICIS.

Gemmarum sculptarum, quas Lithoglyptica vocant, studium, quod olim apud Romanos, Graecos, Persas, Aegyptios, Indos, Arabes, Turcas, Europaeos, ut ex Plinio, Suida, Agathia, Chardino, Thevenoto, Tavernierio, Gemmis Regiis Dactyliothecisque Florentina, Vindobonensi, Dresdensi, Berolinensi, Parisiensi, Londinensi, Hagana, Amstelodamensi, Gothana, Stoschiana, Lippertiana, Wilhelmiana, Hessiana, Stoschiana, Lippertiana, Wilhelmiana, Hessiana, Stoschiana, Lippertiana, Wilhelmiana, Hessiana, Stosch

DE RARIS LITHOLOGIÆ REPERTORIIS.

LIBER PRIMUS.

Quæ Lapidum Genera.

DE Lapidum Generibus, Speciebus, Varietatibus, Differentiis, Nominibus, Synonymis, Historia, Natura, Origine, Causis, Locis, Inventione, Extractione, Præparatione, Virtutibus, Usu, Operationibus, Abusu, Contrariis, Substitutis, Compositionibus, Formis, Pondere, Mensura, Pretio, Conservatione, Falsificatione, Cognitione, Examine, Judicio, Scriptoribus, Fabulis, Superstitionibus, Curiositatibus, Miraculis, Mysteriis, Emblematibus, Symbolis, Hieroglyphicis, Allegoriis, Tropologiis, Anagogiis, Tropis, Figuris, Metaphoris, Allusionibus, Ænigmatibus, Proverbiis, Sententiis, Similitudinibus, Exemplis, Parabolis, Apologis, Narrationibus, Historiis, Poesi, Rhetorica, Oratione, Dialectica, Ratiocinatione, Philosophia, Theologia, Medicina, Jurisprudentia, Arte Militari, Architectura, Pictura, Sculptura, Fusura, Cælatura, Tornatura, Fabrica, Structura, Ornatu, Cultu, Luxu, Deliciis, Gemmis, Annulis, Monilibus, Armillis, Corollis, Coronis, Diadematibus, Fibulis, Cingulis, Zonis, Ephippiis, Phaleris, Insignibus, Vasis, Poculis, Scyphis, Cyathis, Patellis, Lagenis, Urceis, Amphoris, Cadis, Dolis, Cupis, Lebetibus, Cucumis, Ollis, Ampullis, Lecythis, Cucumellis, Urceolis, Guttis, Cantharis, Cochlearibus, Trullis, Mortariis, Pistillis, Cochleis, Cochlearibus, Ligonibus, Rastris, Pectinibus, Strigilibus, Forcipibus, Tenaculis, Uncinis, Hamis, Cultris, Scalpellis, Novaculis, Securibus, Dolabris, Ascibus, Bipennibus, Malleis, Cuneis, Scalpris, Terebris, Perforatoriis, Fusis, Colis, Infundibulis, Epistomiis, Operculis, Obturamentis, Claustris, Repagulis, Sera, Clavibus, Pessulis, Vectibus, Catenis, Compedibus, Manicis, Carcere, Custodia, Vinculis, Tormentis, Supplicio, Morte, Sepulchris, Tumulis, Cippis, Columnis, Pyramidibus, Obeliscis, Mausoleis, Epitaphiis, Inscriptionibus, Elogiis, Titulis, Symbolis, Emblematibus, Hieroglyphicis, Allegoriis, Tropologiis, Anagogiis, Tropis, Figuris, Metaphoris, Allusionibus, Ænigmatibus, Proverbiis, Sententiis, Similitudinibus, Exemplis, Parabolis, Apologis, Narrationibus, Historiis, Poesi, Rhetorica, Oratione, Dialectica, Ratiocinatione, Philosophia, Theologia, Medicina, Jurisprudentia, Arte Militari, Architectura, Pictura, Sculptura, Fusura, Cælatura, Tornatura, Fabrica, Structura, Ornatu, Cultu, Luxu, Deliciis, Gemmis, Annulis, Monilibus, Armillis, Corollis, Coronis, Diadematibus, Fibulis, Cingulis, Zonis, Ephippiis, Phaleris, Insignibus, Vasis, Poculis, Scyphis, Cyathis, Patellis, Lagenis, Urceis, Amphoris, Cadis, Dolis, Cupis, Lebetibus, Cucumis, Ollis, Ampullis, Lecythis, Cucumellis, Urceolis, Guttis, Cantharis, Cochlearibus, Trullis, Mortariis, Pistillis, Cochleis, Cochlearibus, Ligonibus, Rastris, Pectinibus, Strigilibus, Forcipibus, Tenaculis, Uncinis, Hamis, Cultris, Scalpellis, Novaculis, Securibus, Dolabris, Ascibus, Bipennibus, Malleis, Cuneis, Scalpris, Terebris, Perforatoriis, Fusis, Colis, Infundibulis, Epistomiis, Operculis, Obturamentis, Claustris, Repagulis, Sera, Clavibus, Pessulis, Vectibus, Catenis, Compedibus, Manicis, Carcere, Custodia, Vinculis, Tormentis, Supplicio, Morte, Sepulchris, Tumulis, Cippis, Columnis, Pyramidibus, Obeliscis, Mausoleis, Epitaphiis, Inscriptionibus, Elogiis, Titulis,

Ferdinand-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, roi des Deux-Siciles et de Jérusalem, infant d'Espagne, duc de Parme, Plaisance, Castro, etc., grand-prince héréditaire de Toscane, grand-duc de Francfort, etc., etc., etc., né le 12 janvier 1751, marié 1° le 7 avril 1768 à Marie-Caroline-Louise-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Thérèse-Jacobée-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, archiduchesse d'Autriche, née le 13 avril 1752, morte le 8 septembre 1814; 2° le 9 décembre 1814 à Marie-Isabelle-Françoise-de-Paule-Antoinette-Josèphe-Jeanne-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, infante d'Espagne, née le 31 octobre 1789, veuve du prince François-Antoine-Pascal-Janvier-Joseph-de-Paule-Jean-Népomucène-Charles-Ignace-Xavier-Gaétan-Nazarien-Ferdinand-Agnès, prince des Asturies, mort le 4 octobre 1807.

Enfants du premier lit :

1° Marie-Thérèse-Charlotte-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse royale, née le 6 juin 1772, mariée le 6 mai 1790 à Louis-Antoine-Jean-Baptiste-Joseph-Gaétan-Nazarien-Pie-Janvier-Pascal-Rufo-Silvestre-Hilarion-Damase, duc d'Angoulême, pair de France, né le 6 août 1775, veuf sans enfants de Marie-Thérèse-Charlotte, fille de Louis XVI, roi de France, morte le 19 octobre 1851.

2° Marie-Amélie-Thérèse-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 26 décembre 1782, mariée le 27 novembre 1809 à Charles-Ferdinand-Joseph-Gaétan-Nazarien-Pie-Janvier-Pascal-Rufo-Silvestre-Hilarion-Damase, duc de Berry, pair de France, né le 24 janvier 1778, assassiné le 14 février 1820.

3° Louise-Charlotte-Thérèse-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 24 décembre 1784, mariée le 25 juillet 1816 à Charles-Félix-Joseph-Gaétan-Nazarien-Pie-Janvier-Pascal-Rufo-Silvestre-Hilarion-Damase, duc de Genevois, né le 6 avril 1783, veuf sans enfants de Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse de Naples, morte le 11 juin 1815.

4° Caroline-Ferdinande-Louise-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 5 décembre 1798, mariée le 17 mai 1821 à Charles-Ferdinand-Joseph-Gaétan-Nazarien-Pie-Janvier-Pascal-Rufo-Silvestre-Hilarion-Damase, duc de Berry, pair de France, né le 24 janvier 1778, assassiné le 14 février 1820.

Enfants du second lit :

1° François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, marié le 21 novembre 1797 à Marie-Clémentine-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, archiduchesse d'Autriche, née le 1er mars 1777, morte le 15 novembre 1801.

2° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

3° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

4° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

5° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

6° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

7° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

8° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

9° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

10° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

11° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

12° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

13° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

14° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

15° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

16° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

17° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

18° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

19° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

20° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

21° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

22° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

23° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

24° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

25° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

26° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

27° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

28° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

29° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

30° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

31° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

32° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

33° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

34° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

35° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

36° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

37° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

38° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

39° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

40° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

41° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

42° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

43° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

44° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

45° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

46° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

47° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

48° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

49° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

50° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

51° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

52° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

53° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

54° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

55° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

56° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

57° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse, née le 27 avril 1779, mariée le 21 novembre 1797 à François-Joseph-Gaétan-Pie-Nicolas-Pascal-Janvier-Aloyse-François-de-Paule-Rufo-Silvestre-Antoine-Xavier-Jérôme-Hilarion-Damase, prince héréditaire, né le 19 août 1777, veuf sans enfants de Marie-Clémentine, archiduchesse d'Autriche, morte le 15 novembre 1801.

58° Marie-Christine-Caroline-Josèphe-Jeanne-Antoinette-Françoise-Gertrude-Gaétane-Nazarienne-Xavière-Ferdinande-Agnès, princesse

ἐξ ἀνάγκης ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἢ ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ ἐστιν ἡ πάθησις. ἐὰν μὲν οὖν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐστὶν ἡ πάθησις, ἢ ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ μέρει τοῦ ἐγκεφάλου ἢ ἐν τῷ ὀπισθίῳ ἢ ἐν τῷ μέσῳ. ἐὰν μὲν οὖν ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ μέρει τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ ἐγκεφαλίδι ἐστὶν ἡ πάθησις· ἐὰν δὲ ἐν τῷ ὀπισθίῳ μέρει τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ παρεγκεφαλίδι ἐστὶν ἡ πάθησις· ἐὰν δὲ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τοῖς ἐγκεφαλώδεσιν ἐστὶν ἡ πάθησις. ἐὰν δὲ ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ ἐστιν ἡ πάθησις, ἢ ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ μέρει τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἢ ἐν τῷ ὀπισθίῳ ἢ ἐν τῷ μέσῳ. ἐὰν μὲν οὖν ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ μέρει τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ ἐγκεφαλίδι ἐστὶν ἡ πάθησις· ἐὰν δὲ ἐν τῷ ὀπισθίῳ μέρει τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ παρεγκεφαλίδι ἐστὶν ἡ πάθησις· ἐὰν δὲ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τοῖς ἐγκεφαλώδεσιν ἐστὶν ἡ πάθησις. ἐὰν δὲ ἐν τῷ ἐγκεφαλίδι ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ μέρει τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶν ἡ πάθησις· ἐὰν δὲ ἐν τῷ παρεγκεφαλίδι ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ ὀπισθίῳ μέρει τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶν ἡ πάθησις· ἐὰν δὲ ἐν τοῖς ἐγκεφαλώδεσιν ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶν ἡ πάθησις. ἐὰν δὲ ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ μέρει τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ ἐγκεφαλίδι ἐστὶν ἡ πάθησις· ἐὰν δὲ ἐν τῷ παρεγκεφαλίδι ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ ὀπισθίῳ μέρει τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐστὶν ἡ πάθησις· ἐὰν δὲ ἐν τοῖς ἐγκεφαλώδεσιν ἐστὶν ἡ πάθησις, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐστὶν ἡ πάθησις.

ex necessitate in cerebro aut in medulla spinali est affectio. si igitur in cerebro est affectio, aut in anteriore parte cerebri aut in posteriore aut in media. si igitur in anteriore parte cerebri est affectio, in cerebello est affectio; si autem in posteriore parte cerebri est affectio, in parencephalide est affectio; si autem in media cerebri est affectio, in encephalodibus est affectio. si autem in medulla spinali est affectio, aut in anteriore parte medullae spinalis aut in posteriore aut in media. si igitur in anteriore parte medullae spinalis est affectio, in cerebello est affectio; si autem in posteriore parte medullae spinalis est affectio, in parencephalide est affectio; si autem in media medullae spinalis est affectio, in encephalodibus est affectio. si autem in cerebello est affectio, in anteriore parte cerebri est affectio; si autem in parencephalide est affectio, in posteriore parte cerebri est affectio; si autem in encephalodibus est affectio, in media cerebri est affectio. si autem in anteriore parte medullae spinalis est affectio, in cerebello est affectio; si autem in parencephalide est affectio, in posteriore parte medullae spinalis est affectio; si autem in encephalodibus est affectio, in media medullae spinalis est affectio.

venenosæ punctura occurrere posse, lippis notum est, & tonsoribus. Et vnde obsecro celebritatem suam *Andromachi theriacæ*, decantatissimum antidotum, nunc æquè atque olim *Imperatoribus* carissimum, nisi à *viperina carne* adepta fuit? Quæ non *viperarum* morsibus tantummodo, sed omni prorsus veneno, siue ex *plantis*, siue ex *animalibus* alijs, siue ex *metallis* inferatur, summo iam *Medicorum* consensu, & applausu propinatur.

Quid author per Theriacam præstiterit.

Et quamuis vino vendibili non sit opus suspensâ hederâ: attamen, quoniam huc pertigimus, quid ego per *Theriacam* præstiterim, in syndrome morborum quadam propemodum deploratorum, in depellendo nimirum *viperino veneno*, vel in iuniorum gratiam medicorum huc referre non pigebit. Venerat anno 1603. circa finem Iunij, ad *Nosocomium* nostrum *S. Spiritus*, vespere, ex messoribus quidam, quem circa meridiem extra *vrbem Vipera* momorderat, in sinistræ manus digito prope medij articuli nodum. Miser hic perterritus, cum nec quid facto opus esset, consideraret, subitò ori digitum admouens, virus exugere tentat,

A vipera morsus quomodo restitutus ab authore fuerit.

Et sic pestifero sua polluit ora veneno.

Vnde *labra* illico, atque *lingua* mirè intumuerunt, quin febris ipsa hominem apprehendit, factumque quod *Virgilius* cecinit:

Ac dum prima lues, vdo sublapsa veneno,
Pertentat sensus, atque ossibus implicat ignem.

Oruietani theriacalis confectio quid possit.

Quare *Oruietani antidoti* portionem cum *aceto* hausit, sed nihilo melius inde valuit, nisi quòd bis terue *vitellinam bilem* euomuerit quam quidem confectionem plebei homines plerumq. secum ferunt, à circulatore quodam huius nominis, sic appellatam, *Theriacà* longè inefficaciorem, vulgo tamen vsitatiorem, ceu viliore pretio emptibilem. Itaque *messor* hic equo impositus, circa vesperum ad nos defertur, & lecto committitur. Vocor ego, *faciem* rubicundam, & prætumidam intueor, *linguam* adeò excreuisse stupeo, vt *os* ipsam ægrè ampliùs capere posset, vnde nec verbum quidem eloqui tunc valuit. Ego de ipsius *animæ* salute, non minùs, quàm de recuperanda *corporis* valetudine solicitus, *peccata* ipsum sua, ceu pernicioſa *animæ venena*, si quæ haberet, euomere priùs iubeo, ob idque confessionem impero, quam *Sacerdos* ad nutum factam interrogando excepit.

Horrenda accidentia in hoc ægro.

Interea hæc ego remedia procuro. Imprimis *Theriacæ* drachmam vnam, & scrupulum vnum *cornu cerui* præparati, cum vncijs quatuor *aquæ Scorzoneræ* sorbendam præbeo. Verùm hic scypho argenteo opus fuit eiusmodi, cui rostrum satis longum prominet, per quod violenter quasi, *gulæ* intrusum, liquorem infundi iussi alexipharmacum. Et cum *lingua* iam iam etiam putrilagine corriperetur, atque vlcerata appareret, hanc & *palatum* cũ *labijs* continuò inungi curaui ex *Theriaca* & *aceto* bene inuicem agitatis, per famulos nostros ad hoc muneris à me destinatos. *Cordi* similiter inunctionem præscripsi, ex vncia vna *olei corticum citri*, per infusionem facti, & drachma vna *Theriacæ*. Et quoniam *manus* in tumorem erat eleuata, *brachioque* simul venenum communicabatur, præcepi, vt manus tota vulnusculis pluribus, per *lancettam Italis* dictam, siue gladiolum, quo venas incidunt, sauciaretur, & *hirudines* aliquot affigeren-

Remediorum series quibus sanatus fuit.

Bewegungen, welche Mitbewegungen der Antagonisten, Spasmen, Contracturen, Ankylosen, Luxationen, Fracturen, Pseudarthrosen, Atrophien, Hypertrophien, Verkürzungen, Verlängerungen, Verkrümmungen, Verdickungen, Verdünnungen, Verhärtungen, Erweichungen, Verknöcherungen, Verkalkungen, Verfettungen, Verschwärungen, Vereiterungen, Verjauchungen, Brandigwerden, Abfallen, Verlust der Function, Verlust der Form, Verlust der Ernährung, Verlust des Lebens, Tod, Verwesung, Auflösung, Zerstörung, Vernichtung, Verschwinden, Nichtsein, Nichtmehrsein, Nichtmehrgewesensein, Nichtmehrgewesenhabensein, Nichtmehrgewesenhabenwollensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüssensein, Nichtmehrgewesenhabenwollenkönnenmögenmüss

ex farina & aqua, rimulas diligenter illine, & repone in furnum, donec *viperina* caro ſiccetur ita, vt contundi & in puluerem redigi poſſit. Cum caro bene ſicca erit, abijce panem, carnem ſerua, & pulueriza, & ex hoc puluere fac pilulas, ciceris magnitudine, cum *opobalſamo* orientali albo liquido, & optimo, ſecundum artem Aromatariorum. Has pilulas tanquam rem pretioſiſſimam, ſeruato in lignea pyxide, in puluere *Cinnamomi*, vt humiditas arceatur. Harum pilulas tres qualibet ſeptimana, ſtomacho ieiuno, quatuor horas ante prandiũ ſumi poſſunt, quoniam vitam producunt, bonam valetudinem, viſum, iuuentutem conſeruant, renes & vniuerſum corpus iuuant. Mirè venenis, putredinibus, catarrhis, & podagris reſiſtunt.

Explicatur modus quo carnes viperinæ parantur & eduntur.

Et quoniam non Medicis ſolùm in arte & praxi prouectis, verùm & tyronibus maximè ſcribimus, quibus vel librorum copia deeſt, vel vſus inopia officit, ideo modum, quo carnes *viperinæ* in quotidiano victu, ſi neceſſitas cogat, exhibeantur, paululum delineabo. Eſt autem hic facilis nec magno apparatu indigens, quo Illuſtriſſimos quoſdam viros, in affectu cutaneo *lepræ* non abſimili, feliciſſimo cum ſucceſſu, vſos fuiſſe noui. Vt vernali nempe tẽpore, vel autumnali, *viperæ* captæ, detruncatiscapite, & cauda, & detracta pelle, exemptisq. interaneis, ſale nonnihil fricentur, in frigidam proijciantur, vbi tam diu relinquantur, donec moueri ceſſent, & moriantur. Hæ in fruſtula diſſectæ, vt in paruis factitari noſtris *anguillis* ſolet, quas *Romani* vulgò *ceriole* vocant, in aqua ſimplici cum tantillo ſalis, & ſi placet *petroſelino*, ſi anethum forte diſplicet, elixantur. Ex iure harum, iuſcula cum ouis, vel panis tritus, aliaue fercula præparantur, & carnes *anguillarum* more, ſimul comeduntur, ſemel vel bis quotidie, idque ad dies quadraginta plerunq. continuatur.

Alius modus pro delicatioribus.

Scio & hunc modum, *Principibus* quibuſdam fœminis maximè delicatioribus, vſitatum eſſe, vt ex iure & carne elixa, cum pulpa panis ſubacta, *pulli* & *capi* nutriantur ad plures dies, qui in cibos poſtmodum illis cedunt, & omnia propemodum, quæ carnes comeſtæ, præſtare ſolent.

Effectum viperinæ carnes eiu præſtantia.

Fuit autem hìc *Romæ* quidam, qui oculorum vſum perdiderat, ex carnis *viperinæ* eſu liberatus, alij ab impetigine & leproſa prurigine emundati, alij ſeniores præcipuè, acutiorem videndi aciem iterum adepti, alij reiuueneſcere ſibi viſi fuerunt. *Dioſcorides* certè, *viperinæ carnes*, ait, *ſi cocta edantur claritatem oculis afferunt*.

Hoc remedium contra elephantiaſin caſu dicitur inuentum.

Sed res prorſus admiranda eſt, quod remedium hoc contra *Elephantiaſin* præſtans, caſu quodã inuentũ ſit, vt *Galenus* lib. 11. *de ſimpliciũ facultatibus* nobis perſuadet, quòd in meſſorum vinum ruri expoſitum, cum eſſet *vipera* vini auidiſſima, ijs inſcijs illapſa, ibique mortua, & extracta meſſores perterrefeciſſet, hi miſericordiâ moti, elephantiaſi correpto homini, in vicinia habitanti, illud obtulerunt, rati expedire illi, potius mori, quàm in illa miſeria viuere. *At ille vbi bibiſſet*, inquit *Galenus*, *admirandum in modum ſanitati reſtitutus fuit: Nam tuberoſum omne illud cutis totius, non aliter quàm animalium à teſta mollitie nuncupatorum malacoſtracon, tegmen decidit: quod autem reliquum erat, molle admodum apparuit inſtar cutis cancrorum & locuſtarum, vbi extima teſta fuerit detracta*. Hoc ſi verum eſt, & vnius illius vini potio, non repetitis itidem vicibus, hunc, & alium

Quæ quidem ratio ex ipsa natura deducta, hanc vim habet, ut quæ
[illegible]

rium ac *muscarum venena* lambenda nobis, ceu saluifera remedia suadeant. Crede mihi, citiùs *balneatorem*, qui sudore haud vnquam perfusus, aut *Carbonarium*, qui nunquam fuligine tinctus fuerit, quàm prædictos inter se conuenire Scriptores offendes. Exemplo nobis vnico, instar omnium, sit venenosus, vt creditur, è terris, rebusq. varijs expirans vapor, non post menses, aut hebdomades, nec horas multas, sed momento ferè temporis, nos, & animalia quæuis interficiens. Inter terrarum miracula *Plinius* lib. 2. cap. 93. hæc annotauit. *Spiritus lethales alibi*, ait, *aut scrobibus emissi, aut ipso loci situ mortiferi, alibi volucribus tantùm, vt Soracte vicino vrbi tractui: alibi prater hominem ceteris animantibus: nonnunquam & homini, vt in Sinuessano agro, & Puteolano: Spiracula vocant, alij charoneas scrobes, mortiferum spiritum exhalantes. Item in Hirpinis Ansancti, ad Mephitis adem, locum, quem qui intrauere moriuntur, simili modo Hierapoli in Asia, Matris tantùm magnæ Sacerdoti innoxium.*

Probatur hoc vnico exemplo vaporis pestiferi, ex varijs rebus exhalantis. Ex quibus terris expirat. Præcipuè propè Puteolos.

Huius quoque *Puteolani* antri, aliarumq. pestiferarũ scrobium, ex alijs authoribus mentionẽ similiter in suis *Antiquitatibus Puteolanis* inijcit *Iulius Cæsar Capaccius*, vir eruditis à se cõplusculis euulgatis libris celebris, ad quem vbi *Neapolim* cõcessi, non rarò quoque eiusdẽ tunc vrbis *Secretarij* officio fungentẽ inuisi, doctissimo ipsius colloquio libẽter fruens, non tralatitio insuper ab eodem honore mea præter merita affectus, quod nominis mei, suo in *libro de Illustribus viris ac feminis*, memoriam extare voluerit; hic quamuis funestam hanc scrobem & quoduis animal ingressum eandem, mori attestetur, noui tamen ante hos viginti duos annos, *Ioannem Baierum* Iuris & Matheseos peritissimum in comitatu & cura tunc temporis Illustriss. *Caroli Fuccari* veteris amici mei, *Barouis*, & *Canonici* nunc *Salisburgensis* & *Constantiensis* doctissimi, noui hunc inquam ingressum illam atque egressum, incolumem, cum audaci quadam curiositate victus, dimetiri hoc antrum baculo quodam, vlnaris longitudinis omninò, vt fecit, pruriret; qui præter calorem insignem, quem in pedum plantis percipiebat, incommodum aliud se minimè sensisse mihi candidè asseuerabat. Hoc idem prorsus, iam dudum antea iuuenili quadam audacia tentauerat *Corona Pighius*, qui postmodum *Caroli Ducis Cliuiæ, Iuliæ & Montium*, formandis moribus, & dirigendo per *Italiam* itineri præfuit, & auro dignum *librum* scripsit, cui titulus, *Hercules Prodicius*, quem adolescentes ex illustri stirpe orti, nocturna atque versare diurna lectione deberent. *Pighius* hic elegantissimis dicto in libro, verbis idem antrum, & prolixè satis describit, quem aliqui *ex Italis*, cum illæsum & sanum redeuntem ex hoc conspexissent, vetitæ magiæ peritum clamarunt, nec aliud sibi persuaserunt, quam secretis quibusdam incantamentis, præsentissimam pestem illam eundem auerruncasse. Ettamen, neuter *Germanorum* horum *magnæ matris* sacerdos fuerat.

Iulij Cæsaris Capaccij encomium.

Hoc antrũ Io. Baierus Germanus illæsus ingressus est.

Corona Pighius idẽ fecit.

Locum hunc ipsummet bis ego quoque non inij quidem, sed adij, naturæ hoc miraculum, ad stuporem vsque sum contemplatus. Cum enim periculum in *cane* villatico faceremus, furcę illigato, nostràque pecunià, veluti mox lethum subituro, ab illis qui non procul ab hoc antro habitant, coempto, & in hoc ipsum intrusissemus, semimortuum paulò post extraximus. Hunc vbi herus ipsius proximum in lacum dimisisset, paulisper vitæ redditus, surrexit, & orco

Author hunc locũ cum stupore vidit, & quid in cane immisso fieret aduertit.

qui fuerat viciniſsimus, aufugit, ſæpiùs in eadem poſtea adhuc tragœdia compariturus.

Etiam venenata animalia in hoc antrũ conięcta moriuntur.

Animaduerti autem hoc præterea, intruſum antro illi *canem* hunc, tentaſſe cupidiſſimè caput ſuſtollere, & auras lambere altiores, quaſi proximæ ſolo exhalationes, moleſtiam ipſi afferrent maximam. Mortuos quoque fuiſſe *canes*, diù in hoc ſpecu detentos, veluti *bufones*, *ranas*, *ſerpentes* aliaque venenata animalia, huc conięcta, idem paſſa eſſe infortunium, illius loci incolæ nobis memorabant.

Memini quando ante annos plures quam viginti, hìc *Romæ* noua platea quam *Raſellam* vocant aperiebatur, domuſque nouæ conſtruebantur, cum puteus recenter eſſet excauatus, & in hunc *gallus gallinaceus* fortè decidiſſet, vnum ex operarijs illis, per funem ſe demiſiſſe, vt *gallum* extraheret, verùm nondum aquam attigerat, & ecce mirabile dictu, mortuus in puteum concidit, ſubſequitur alius operarius, vt & ſocium iuuaret, & animal leuaret, qui & ipſe mortem ſubitò oppetijt. Tertius deſcendit, ſed rogauit, ſi ſignum daret, confeſtim extraheretur. Quare vbi medietatem putei attigit, ſtatim ab aura quadam vertigini quid ſimile patiens, clamore edito ſemianimis, reliqui verò duo non niſi mortui educti fuerunt. Puteus terræ mole ſtatim oppreſſus & impletus, alioque in loco aqua inueſtigata fuit.

Hiſtoria Romana vaporis mortiferi ex putei ſpiraculis exhalantis.

Hiſtoria fumi mortiferi ex carbonibus accenſis. Bernardinus Paulinus Germanorum fautor.

Et quot miſerè quæſo, ex *fumo carbonum*, non probè accenſorum, in cubiculum aliquod clauſum delatorum, perierunt? Vidi olim in ædibus *Bernardini Paulini, Clementis* VIII. *Datarij*, mei & *Germanorum* plerorumque, apud magnum hunc *Pontificem* fautoris benigniſſimi, Sacerdotem *Calabrum*, in lectulo ſuo dormienti prorſus ſimilem, manibus pedibusq. placidiſſimè compoſitis, ob carbonum fumum, quos in ipſo ſuo lecto, ſibi ipſi ſudorem prouocaturus, adaptauerat, extinctum.

Putei frumentorum expirant ſimilem peſtiferum halitum.

Sed & ſpectabiles viros, qui *puteis* illis ſubterraneis, quibus frumentum conſeruatur, improuidè viciniores facti fuerant, quando aperiebantur, & mephitim exhalabant mortiferam, vitæ non leue incurriſſe periculum noui. Verùm quodnam obſecro, venenum *Tritico*, ex quo optimum homini alimentum coquitur, ineſſe dixeris? Hoc enim ex eodem puteo ſublatum, non mortem, ſed in pane vitam nobis largitur.

Muſtũ etiã fermentatione bulliens ſuo odore interficit.

Dicam quid amplius, ne terræ hìc fœtorem aliquem culpes. Pretioſiſſimus, ſuauiſſimus, ex vino halans ſpiritus, vitali noſtro adeò congener & ſociabilis ſpiritui, hunc deficientem refocillans nonnunquam, & inſtaurans tam amicabiliter, vt ſenſum, motum & loquelam deperdita, omnia reſtituat & redintegret. Hunc nihilominus ex *muſto* per fermentationẽ ſuam bulliente, expirantem vbi clauſum aliquam cellam vinariam abundantiſſimè impleuerit, homines illuc ingredientes, non temulentis modò ſimiles efficere, ſed ſtupidos & attonitos reddere atque in terram mortuos proſternere, qui non norunt, vim huius atque poteſtatem parum norunt. I nunc, & hoc viuificum nectar, hoc vitæ Elixir, hoc cæleſte donum, mortiferi toxici, & diriſſimi veneni etiam, quia homines necat, ſi placet, argue. Domi meæ ante annos compluſculos, cum

Non eſt probabile hunc vaporem muſteum eſſe venenoſũ.

dolium

by Google

dolium ſemiplauſtri menſuram, ruptis circulis ligneis crepuiſſet, vinumq. totum effudiſſet in loco non ſatis ſpatioſo, ſubeuntem & nihil tale ſuſpicantem puerum meum, fragrantiſſimus ille vini ſpiritus eiuſdem cerebrum ita improuisè, & repente oppleuit, vt clamore ſublato, in terram concideret, & à nobis efferri, aquà quoque frigidà perfundi cogeretur.

An igitur dicendũ exiſtimemus, eiuſmodi vapores rarò eſſe venenatos, ſed pinguedine quadã, cum acrimonia mixta conſtare? quemadmodũ in hac muſti exhalatione manifeſtiſsimũ deprehẽditur. Totum enim illud, quod perit & ex muſto expirans, per ambitum loci illius, vbi vinum ſeu muſtum ebullit, ſi colligeretur, quod *Ioannes Baptiſta Porta Lynceus*, libello ſuo de *Diſtillatione*, qua id fieri queat ratione, dilucidè monſtrat, in nobiliſsimum & ſuauiſsimum vini ſpiritum inflammabilẽ, quod amici mei quidam factitarunt, abiret. Huiuſmodi igitur vapor venenatus fruſtra eſt creditus, cùm impetu quodã cerebrũ ipſum ſubiens, retrocedere verſus ſuum centrũ ipſos facit ſpiritus. Etquoniam eſt materia oleoſa, quæ eſt continua vt patet, & non retis inſtar vndiq. peruij, ſed inſtar linteoli ſtrictiſsimorum foraminum, vt ita loquar, vnita, cauſa eſt eadem, ne ſpiritus illam poſſit permeare, ſed vt quaſi vniti cogantur eousq. retrocedere, quousq. hic vapor procedit. Ita vt demum vapor is (addo quòd narcotica eiuſmodi pinguetudine omnia conſtantia, ſtatim torporem inferunt, ſed fortaſſis propter hanc eandem cauſam, quam modò aſſignaui) eo compellat ſpiritus, vt hi vniti, in aquam abire cogantur, & ſic conſequenter homo, vel quoduis animal, ex eorundem defectu, atque alias ad partes influxu, ſenſu menteq. labatur, motu deſtituatur, concidat demum ac moriatur.

Quid authori probabiliter dicendum videatur de vaporibus illis interficientibus.

Argumenta demõſtrationi meæ, hæc dicã clariſsima, quòd videlicet qui vel ſuaui vini halitu perculſi, vel tetro carbonum fumo obnubilati moriuntur, hi omnes placidiſſimè obdormiuiſſe videantur. Quod canibus etiam ex antro illo, dicto *la Grotta de' cani*, eductis vſuvenit, & in puero olim vidi fulmine occiſo, dum dormiret, qui nec digiti indè articulum mouit. Inuenimus autem cerebri panniculos in ſecto huius cadauere, ſulphureis tam odore, quàm colore, maculis tinctos. Si enim horum quisq. ex *pulmonum* ac *cordis*, & non *cerebri* potiùs, atque animalium ſpirituum ſuffocatione moreretur, næ ille brachiorum iactatione, tibiarum attractione, & totius corporis denique agitatione, atque labore moleſtaretur. Arguit & curatio ipſa hoc meum dogma, quæ eſt aquæ frigidæ perfuſio. Verùm de hac re hæc ſatis, & forſan nimia.

Argumẽta pro authoris opinione.

Cerebrum & non pulmonem in eiuſmodi morientibus pati.

Et cum contraria ſub eodem genere *Philoſophis* noſtris eſſe dicantur: *Alexipharmaca* autem cùm *venena* deſtruant, horum contraria eſſe dicantur; non eſt mirum, ſi in his quoque debile intellectus noſtri lumen, æquè vt in venenis cæcutit. Quamuis & hoc probè ſciam, *ſcholaſticis* noſtris *contrarietatem* non niſi in *qualitatibus* dari, *venena* autem *tota ſubſtantia* agere Medicis dicantur. Quæ tamen enucleatiùs omnia examinare non ſunt huius loci, & temporis.

Vt venena ita etiam contraria a lexipharmaca habent uim occultam.

Superiùs innui, in omni ferme animali venenato, eiuſdem veneni antidotum reperiri, vnde & *Theriaca* ex *viperinæ carnis* virtute, *viperarum* toxico aduerſari creditur. Solent & *Serpentium*, & alijs venenis auerruncandis, in *Germania* præcipuè, puluerem ex *Serpentibus* componere, & mirè deprædicare.

Puluis ex ſerpẽtibus certo modo paratus dicitur venenis reſiſtere.

Sic à fide digno mihi narratum eſt, litterarum *ſtudioſum* ibi quendam quinque *Serpentum corda*, in vmbra priùs exiccata & in puluerem redacta, vna vice deglutijſſe, ex quibus hoc ſit conſecutus, quòd nullum ipſi venenum ampliùs nocuerit, *ſerpentes* nullos timuerit, quin hos amauerit, & tractare manibus ſemper voluerit, & inter rudera eos, ac ſaxa latentes, odorari potuerit, *ſerpentes* tamen hunc valde metuiſſe, & fugiſſe. Varij puluerem hunc variè componunt: hanc mihi tamen, ceu optimam compoſitionem donauit, & commendauit *Ioannes Dauidouiz Polonus*, pharmacopoeus non vulgaris notæ, ſed & chymicis exercitijs, & literis latinis optimè tinctus.

Quidã per os ſumpſit quinq corda ſerpentũ & quid ipſum iuuerit.

Authori cõpoſitio huius puluꝛis communicata à Io. Dauidouiz.

Hæc autem ſic habet. *Serpenti* viuenti lingua extrahatur, hæc iuncta eiuſdem *cordi* & *hepati*, quæ ambo filo transfixa in bullientem aquam tantillum immergantur, poſtea nouem dorſi adiunctis vertebris, in vmbra aut prope ignem placidè ſiccentur, puluerizentur; capiatur tantum, quantum cultelli cuſpis admittit. Hunc puluerem *Praga* olim in peſtis præſeruatione, & curatione, plurimum valuiſſe mihi ſeriò affirmauit. Fides ſit penes authorem. Ego ſimilis *puluꝛis Serpentini* (cuius tamen compoſitionem ignoro) ex *Germania* allati doſes aliquot, vt vocant Medici, canibus poſt *arſenici* eſum propinatas, nihil prorſus profeciſſe ſcio, cum tamen ſcriptum fuiſſet hunc omni prorſus veneno aduerſari.

Vires huic puluꝛi tributæ.

Non reſiſtit omni veneno.

Duo adhuc valde aduerſus quæuis venena & febres malignas laudantur hodie *Alexipharmaca*, *Scorzonera* præſertim *Hiſpanica* inquam, & *lapis Bezoardicus*. De ambobus quid frequenter & quotidiana medica in praxi, mihi innotuerit, licet haud ignorem, volui tamen aliorum quoque mentem explorare. Quapropter interrogaui virum Cl. *Thadæum Collicolam*, primæ claſſis *Vrbis* huius, & præſtantiſſimum Medicum, quid ipſi de vtroque hoc auxilio certum expertumque eſſet: plurimam autem huic fidem adhibendam cenſui, quod in vtroq. vt difficillimo, ita maximi momenti itinere, primo ad *Chriſtianiſſimum Galliarum*, ſecundo ad *Catholicum Hiſpaniarum Reges*, *Cardinalem Barberinum* Patronum ſuum, cui Medicinam facit, fideliſſimè ſecutus ſit, eique vel hoc nomine plurimùm debeamus, quòd hunc nobis *Principem Italiæ pacis procuratorem*, & ſanum, & incolumem ex tanto diſcrimine rerum reduxerit, cùm in hoc poſteriore itinere plurimi ex familia, & comitatu *Cardinalis*, febre maligna ſublati fuerint. Hic igitur verè mihi conteſtatus eſt, apud *Hiſpanos Medicos* non eo Bezoardicos lapillos in precio & æſtimatione haberi, vt nobis imaginamur, neque ab his ea in febribus & venenis depellendis, miracula edi, vt hactenus creditum fuit illis, qui exotica ſæpenumero ſupra fidem humanam extollunt: in quo me facilem aſſenſorẽ habet. Ita neque eximiam illam, *Aquæ Scorzoneræ*, vim ineſſe, vt huic non æquipolleat ea, quæ ex *Ruta capraria* nobis elicitur, eoque magis *Hiſpanicam aquam Scorzoneræ* diſplicere ſibi, quòd in vaſis plumbeis *ſublimatio* illa, & *deliquium chymicum* ibi paretur. Quare vt is ſinceriorem haberet, datà operà, in *Hiſpania*, ex vitro eadem concinnari, & inde aquam deſtillari iuſſit ſecum Romam auferendam. *Ciuitellæ* verò *Cæſiæ*, cùm Princeps Cæſius noſter ibi cõperiſſet Scorzoneræ, Hiſpanicæ ſanè nihilo inferioris, magnum prouentum, aquam, vt ne longè ab Vrbe peteretur ijſdem or-

Quam prærogatiuam Bezoar & Scorzoneraaduerſus venena habeant. Iudicium ſi de his Thadæi Collicolæ Medici eminentiſſimi.

Hiſpani Medici nõ tantum Bezoardicis lapillis tribuunt, quãtum nos credimus. Aqua Scorzoneræ.

ganis

ganis elicipræcepit, in priuatæ & publicæ ſalutis Romæ, diſpertiendam vſum.

Elixir vitæ multum valet in corroborandis noſtris ſpiritibus.

Nolo etiam nobiliſſimam illam compoſitionem chymicè paratam, quam *Elixir vitæ* appellant, ſua laude fraudari, qua in minima quantitate hauſtà, ſpiritus noſtri ita animantur, corroborantur, & inſtaurantur, vt ad propugnanda venena, Herculeis viribus inſurgant. Huius nuper nobis quatuor Libris, modum conficiendi & vtendi appoſitè deſcripſit, & vaſa chymica graphicè depinxit *Fr. Donatus de Heremita*, Ordinis *S. Dominici*, antiqua mihi familiaritate iunctus, qui inſtructiſsimum *Neapoli*, pharmacopolium, & poſt famoſum *Franciſci Imperati Muſeum*, primas in aſſeruanda ibi ſupellectile exotica, tenet. Reſtat nunc, vt quales ſint *Serpentes* hi noſtri *Mexicani*, enodemus, quod à non nemine hìc quæri, & auide à me expectari non dubito. Verùm hiſce in vltimis animalibus, *Religioſorum* eorundem virorum, à quibus in prioribus adiutus fui, hiſtorica relatio me deſtituit, vel quia præproperè nimis *Romà* diſceſſerunt, propriis in negotijs ſuis valde occupati, vel quia forſitan hos *Serpentes*, ex nuda pictura non ſatis internoſcere potuerunt. Quin tamen ex mediocris magnitudinis numero ſint, & icones & deſcriptio ipſa indicare videntur. Nam vt ex maximis hos fuiſſe mihi perſuadeam, adduci non poſſum, quos ad incredibilem quodammodo magnitudinem peruenire, in vtrisq. *Indijs*, illi qui nauigationes ſuas in vtrumq. orbem factas deſcripſerunt, publicis tabulis conſignarunt. Sed quod mirum eſt, barbari illi populi carnes eorundem *Serpentum* in delicatioribus quoque cibis reponunt.

F. Donatus de Heremita huius compoſitionem & vſum optimè deſcripſit.

Cur author de his noſtris Serpentibus Mexicanis parum dicere queat

Indici ſerpentes plerumq. ſunt magni & edules.

Ioannes igitur *Lerius* in ſua *Braſilia* hæc habet. *Comedunt*, inquit, *Braſiliani etiam ſerpentes craſſitudine brachij, quinque ferè pedum longitudine. Has immanes anguillas terreſtres fruſtatim conſcindunt, apparantq. inſipidæ tamen ſunt & perquam exigui ſaporis.* In ſexta parte *Indiæ Orientalis*, & quidem *Auriferi Regni Guineæ*, ad *Africam* pertinentis deſcriptione à *Batauis* perluſtrati, reperio, *Serpentes* ibi viginti palmorum longitudine, & quinque latitudine inueniri: aliquem quoq. ibi captum fuiſſe, triginta pedum longitudine, cui ſex viri portando, vix ſufficere potuerint. Fauces eoſdem habere capaciſſimas, vt *gallinas* & *anſeres* integros deglutire valeant. Vbi ventrem cibis diſtentum habent, ebriorum hominum more, ſomno indulgere, ita interfici, & à *Nigritis* deuorari carnes eorum, quas gallinis ipſis præferant. *Philippus Pigafetta* in *Regni Congi* deſcriptione his aſſentitur, ſed plura ac mirabiliora addit, quæ in curioſi lectoris mei gratiam huc inferere non abs re duxi. *Serpentes ibi ſunt*, ait, *magnitudinis horrendæ, ſi conferantur cum noſtratibus & præcipuè paluſtres, quorum aliqui longitudine viginti quinque & in latitudine quinque ſpithamas excedunt, ventre tam capaci vt totum cervum, aut aliud eius magnitudinis animal, vna vice deuorent. Ex aquis egrediuntur, & paſti eo redeunt, vnde & ab incolis magnæ Natrices appellantur. Aſcendunt quamuis altiſſimas arbores, in quibus circumuentia animalia quaſi in ſpecula ſpectant. Et vbi victum quærentia acceſſerint, ſumma vi ſe in ea demittunt, atque ita & mole & morſu occiſa, & in ſolitudinem aliquam tracta tota cum pelle & oſſibus & carnibus deglutiunt. Et ſæpius etiam accidit, vt cibo nimium repleti quaſi ebrij reddantur, & in ſomnum maximum incidant, ita vt vel puer eos occidat. Durat hæc ſatietas & ſomnolentia vel quinque vel ſex dies continuos, poſt quos demum experrecti ad conſuetas*

Braſiliani Serpentes à Lerio deſcripti.

Serpentes Guineæ à Batauis viſi.

Serpentes Regni Congi à Pigafetta memorati.

Hi cervum integrum deuorare poſſunt.

Aſcendunt altiſſimas arbores.

Poſt ſatietatem in ſoporem maximum incidunt.

ſuetas ſuas venationes redeunt. Pellem ſtatutis temporibus mutant, aliquando etiam nimia dilatatione ex cibo nimio rugoſam ante tempus exuunt, quæ inuenta homines in admirationem belluæ magnitudinem inde cognoſcentes, rapit. Aethiopes has carnes, quando inueniri poſſunt, in delitijs habent.

Aethiopes his libenter neſcuntur.

Vlricus Faber Germanus ingentem ſerpentem prope flumen Parenau vidit.

Vlricus Faber Straubingenſis meminit in ſeptima parte deſcriptionis *Americæ* ſe vidiſſe, ad dextrum latus *fluminis Parenau* ingentem *Serpentem*, longum pedes vigintiquinque ſimiliter, & craſſum inſtar alicuius viri, qui tormentis bellicis interfectus fuit, quiq. lauantes in flumine plurimos priùs *Indianos*, caudà circumuoluens, deuorauerat: cuius & ipſi *Indiani* poſtea carnem aſſam, & elixam in ædibus ſuis comederunt. Hic nigro & flauo colore lucebat.

Et quoniam coloris hiç mentio incidit, ſilentio præterire non debeo, colorum varietatem, quam in hoç primo *Serpente* noſtro obſeruaui, dum ipſiſſima *Recchi* noſtri exemplaria perluſtrarem, in quibus *Animalium* horum, & *plantarum* icones ſunt depictæ, proprijsq. ac venuſtiſſimis coloribus illuſtratæ. Dum autem in hoc ſum; ecce *Recchi nepos* magna animi attentione has mecum conſiderans, an non, inquit, quatuor elementorum hoc in *Serpente* adumbratos, & quadam veluti proportione diſtinctos colores animaduertis? Eſt autem is *M. Antonius Petilius*, vir totus literarum ac virtutum ſtudijs deditus, qui quantum *prudentiâ* polleat, cuius Symbolum apprimè *Serpentes* exiſtunt, non illà ſolummodo inquam, quæ *Iuris*, *Aequi* & *legum* eſt, ſed *Politica* maximè, demonſtrant ampliſſima, & doctiſſima eius de *Exarchia* iam dudum euulgata volumina, in quibus Regnorum, Monarchiarum, & Rerumpub. leges ac regulas, ſtatuta, & decreta perpendit, ac trutinat, Philologus quoque eſt, & Hiſtoricus inſignis, atque Antiquitatum, tam ſacrarum, quàm profanarum mirus propterea indagator, quòd libri aliquot adhuc penes authorem detenti, docere luculenter poſſunt, qui de *prima Mundi lingua*, non minùs eruditè quàm dextrè, vt ego de his iudicare potui, ſcripti deſſertant. Debeo & hoc eximio erga me amori ipſius, quòd nõ pauças ſtudijs ſuis horas, mei gratiâ ſubtraxerit dũ prædicta volumina mihi exhiberet, oſtẽderetq. quò figuras illas peruiderem, atque diligentiùs examinando deſcriberem. Sed plurimum profecto *Aunculus* ipſius *Recchus* nimirum, eidem obligatur, cuius nomen, vt immortalitati conſecraretur, opus ipſius tantopere dignum, ac nobile, non vlterius ſopitum iaceret, ſed publicæ vtilitati donaretur, meritòque cum Authoris honore lucem tandem adſpiceret, omni *Petilius* vrgendo affectu, deſiderio ſummo, & perquam ſolicitè contendit. Et merentur, mehercle, plurimùm huiuſmodi viri induſtrij, qui nil aliud cogitant, nil aliud quærunt, præter ipſam virtutem, qui in hoc ſoli ſunt, & ſtudijs atque vigilijs ſuis, in hoc vnum incumbunt, vt poſteritati, ſuis ſuorumque laboribus prodeſſe valeant, qui demũ verbis, ſcriptis, atque exemplis proprijs, literarum ſtudioſis ita prælucent, hos ita mouent, atque inducunt, vt & ipſi dignisſimos ingeniorum ſuorum fructus producant, & humano eos generi lubentes relinquant.

M. Antonius Petilius Recchi nepos uir doctiſſimus & laude dignisſimus.

Huic multũ author debet.

Sed plurimũ illi Recchus aunculus debet quod huius per nepotẽ ſcripta lucẽ uideant.

Nos itaque, qui à *Lynce*, ſtudijs noſtris propoſita, nomen ſortimur, præterquam quòd toris animi neruis, in hoc ex inſtituti noſtri primaria ratione incum-

Ἐπὶ τῶν ἐντόμων ἐστὶν ἰδεῖν καὶ τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ μέρη. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἄνω τὰ ἐν τῷ νώτῳ, τὰ δὲ κάτω τὰ ἐν τῇ γαστρί. ἐν μὲν οὖν τῷ νώτῳ ἐστὶ τὰ ἐπικαλυπτήρια τῶν πτερύγων, ἐν δὲ τῇ γαστρὶ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις ἑκατέρωθεν ἐπὶ τὸ πλάγιον ἐκτεινόμενα, ἃ καλοῦσιν οἱ πολλοὶ πλευρά. ἐν δὲ τῇ κοιλίᾳ τὰ ἐντερα καὶ τὸ ἦπαρ καὶ τὸ στόμαχος καὶ ἡ κύστις καὶ τὰ ὠάρια καὶ τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια. ἔστι δὲ τὰ ἐντερα ἐν τοῖς ἐντόμοις ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοιλίας, ἐν δὲ τῷ ἀρχομένῳ ἀπὸ τοῦ στόματος ἐστὶ τὸ στόμαχος, ἐν δὲ τῷ τελευτῶντι ἡ κύστις. ἐν δὲ τῷ στομάχῳ τὸ ἦπαρ. ἐν δὲ τῇ κύστει τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια. ἐν δὲ τῷ ἄνω μέρει τῆς κοιλίας τὰ ὠάρια. ἐν δὲ τῷ κάτω τὰ ἀφροδίσια. ἔστι δὲ τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια ἐν τοῖς ἐντόμοις ἐν τῷ κάτω μέρει τῆς κοιλίας, ἐν δὲ τῷ ἄνω τὰ ὠάρια. ἔστι δὲ τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια ἐν τοῖς ἐντόμοις ἐν τῷ κάτω μέρει τῆς κοιλίας, ἐν δὲ τῷ ἄνω τὰ ὠάρια. ἔστι δὲ τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια ἐν τοῖς ἐντόμοις ἐν τῷ κάτω μέρει τῆς κοιλίας, ἐν δὲ τῷ ἄνω τὰ ὠάρια.

Ἐπὶ τῶν ἐντόμων ἐστὶν ἰδεῖν καὶ τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ μέρη. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἄνω τὰ ἐν τῷ νώτῳ, τὰ δὲ κάτω τὰ ἐν τῇ γαστρί. ἐν μὲν οὖν τῷ νώτῳ ἐστὶ τὰ ἐπικαλυπτήρια τῶν πτερύγων, ἐν δὲ τῇ γαστρὶ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις ἑκατέρωθεν ἐπὶ τὸ πλάγιον ἐκτεινόμενα, ἃ καλοῦσιν οἱ πολλοὶ πλευρά. ἐν δὲ τῇ κοιλίᾳ τὰ ἐντερα καὶ τὸ ἦπαρ καὶ τὸ στόμαχος καὶ ἡ κύστις καὶ τὰ ὠάρια καὶ τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια. ἔστι δὲ τὰ ἐντερα ἐν τοῖς ἐντόμοις ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοιλίας, ἐν δὲ τῷ ἀρχομένῳ ἀπὸ τοῦ στόματος ἐστὶ τὸ στόμαχος, ἐν δὲ τῷ τελευτῶντι ἡ κύστις. ἐν δὲ τῷ στομάχῳ τὸ ἦπαρ. ἐν δὲ τῇ κύστει τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια. ἐν δὲ τῷ ἄνω μέρει τῆς κοιλίας τὰ ὠάρια. ἐν δὲ τῷ κάτω τὰ ἀφροδίσια. ἔστι δὲ τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια ἐν τοῖς ἐντόμοις ἐν τῷ κάτω μέρει τῆς κοιλίας, ἐν δὲ τῷ ἄνω τὰ ὠάρια. ἔστι δὲ τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια ἐν τοῖς ἐντόμοις ἐν τῷ κάτω μέρει τῆς κοιλίας, ἐν δὲ τῷ ἄνω τὰ ὠάρια. ἔστι δὲ τὰ ὑστερικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια ἐν τοῖς ἐντόμοις ἐν τῷ κάτω μέρει τῆς κοιλίας, ἐν δὲ τῷ ἄνω τὰ ὠάρια.

MAQVIZTETZAVHVATL

Amphisbæna Mexicana.

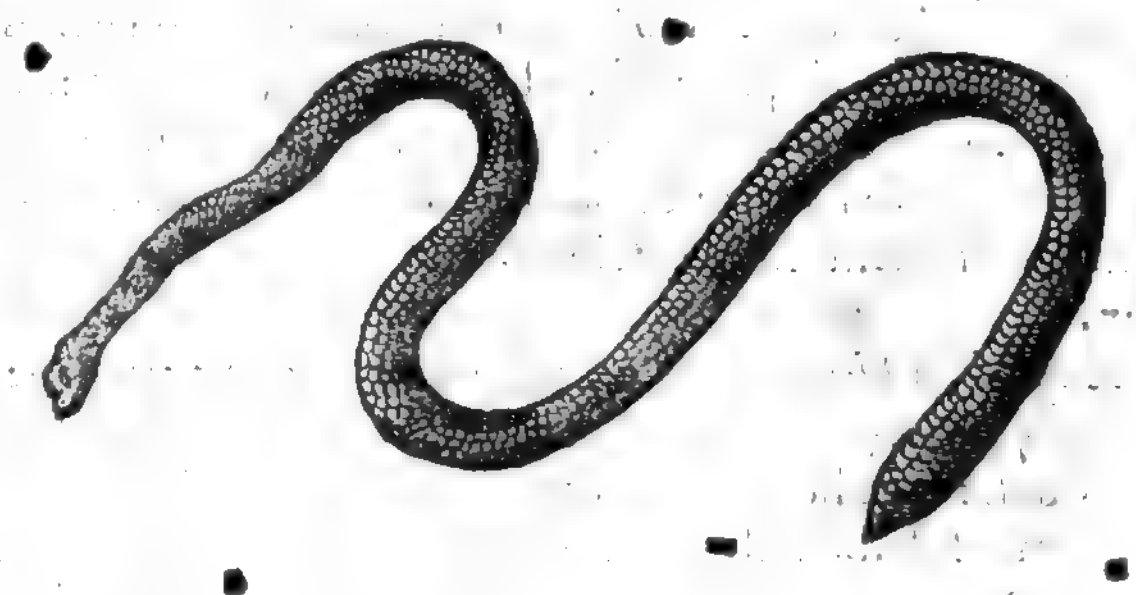

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

APVT & caudā verſus, in hoc ſerpēte animali, partes maximè ſquamoſæ apparent. In capite hoc ſingulare, ne dicam monſtroſum, quòd hæc nimirū beſtia ab illo incipit tenui & ſubtiliore, atque per integrum corpus, caudam verſus, craſſitie ſemper creſcit, ita vt cauda duplo ſit capite craſſior & corpulentior. Squamæ coloris violacei diluti, ſunt & nigricantis, in medio tamen corporis, cineritij diluti, ac penè argentei. Si ex pictura eſt ducenda coniectura, animalculum potiùs, quam animal grande appellarem, illudq. ex corporis forma & conſtitutione vtrinq. progredi valere, facilè aſſeruerim.

SCHOLIA EIVSDEM.

Mirabile quod homines odio habeant ſerpentes, & tamen venerētur.

REs inſolens profectò & admiranda videtur, quòd homines nimirum, cum non vilos modò ſibi *Serpentes* exhorreſcāt, ſed vbi hos mente, & cogitatione, imò per ſomnum ſolummodo comprehenderint, adeò paueant ſubinde, & conremiſcant, vt ſaltem non animo linquantur, & extra ſe toti rapiantur. Eſſe tamen interea alios, (quales *Troglodytæ Aethiopes* ſunt) qui his veſcantur libenter, & non deeſſe alios, qui in veneratione illos habeant, ac veluti Deos adorent. Atque *Romanos* præter, qui olim augurem *Aeſculapium Epidauro Romam* attulerunt, coluerunt q. ſunt hodieque *Galecubi Reges*, vt *Gillius* eit author, qui tanta *Serpentes* in religione habent, vt qui eoſdem occidat, pœna eadem, ac ſi hominem interfeciſſet, plectatur, quòd illos è cælo delapſos ob immedicabile vulnus, quod inferunt, perperam arbitrentur. Quin in ipſo quoque cælo, vt maius ipſis decus accedat, inter ſidera etiam ſerpentes reponi meruerunt. *Stellarum ſigna*, *Serpentum* titulo ab antiquis aſtronomis fuerunt indigitata. Et qui magni olim Duces, atque Imperatores audire voluerunt, nonne honori

Aliqui ſerpentes pro Dijs habent.

Hebraeus, Ioseph. Arimathaeus, Ioseph. Barsabas, Ioseph. Caiphas, Ioseph. Iacob, Ioseph. Ioannes, Ioseph. Mariae, Ioseph. Nazareth, Ioseph. Pharisaeus, Ioseph. Tobiae, Ioseph. Ismaelitae, Iosephi. Aegyptiae, Iosephi. Iosephi, Iosephum. Iosephum, Iosephus. Iosephus, Iosephus. Iosephus, Iosephus. Iosephus

pestilétissimi: & in *Africa Psyllos*, in *Italia Marsos* fuisse populos, qui odore suo *Serpentes* sopiuerint, sputo solo, aut sudore eosdé occiderint, atque à nocentissimo eorũ veneno ita tuti fuerint? Sũt hęc fateor, omnia mira in oculis, & mirabiliora in animis nostris. Verùm non mirandã minùs hanc esse dixerim, quam nunc declarandã proponã, bestiolam *Amphisbęnam* scilicet, & quam huic eidem subiungam, *Draconem* vulgo dictum, siue *Serpentem* potiùs *alatum*, atque *pedatum*. Quid enim magis *Naturæ* limites, & rerũ ordinem creatarũ excedit, quàm pingere, aut fingere etiam, nedum viuum intueri animalculum, duobus capitibus, non vno in loco, quod in monstris satis frequenter visitur, sed vnum vbi caput naturaliter situm est, alterum vbi cauda esse solet, nexum ac posituram suam obtinuisse? idque non fortuitò & siue ludentis, siue errantis Naturæ vitio, aut ioco, sed serio consilio, in tota illa animalis specie, atque progenie, ita semper obtingere solitum esse: quod in *Amphisbæna* euenire grauissimi authores contestantur. Aut quid absonum magis censeri potest, quàm *Serpentem* procreatum esse, qui pedibus suis incedat, & alas adeptus sit, quibus in aera se sustollere valeat? Id quod nostro in *Dracone* euenisse, clarum faciemus.

Amphisbęna & Draco admodum mirifici Serpentes.

Duo capita habere, & horum alterum, vbi cauda esse solet, valde est insolens.

Nec minus naturæ videtur aduersari Serpentem esse, & pedes ac alas habere.

Et vt à priore exordiar: *Plinius* quidem noster, lib. 8. c. 33. *Geminum*, ait, *caput Amphisbænæ, hoc est ad caput & ad caudam, tanquam parum esset vno ore fundi venenum?* *Galenus* quoque de *Theriaca* ad *Pisonem*, *Amphisbæna animal est biceps*, inquit, *quemadmodum sanè & nauigia vtrimque proram habentia, cui natura ex superfluo substantiæ duo capita est largita*. Quod ab *Aeliano* & *Solino* quoque confirmatur, & *Lucano* lib. 9. cum ait:

Amphisbænæ ex antiquis descriptio.

Qui duo in ipsa capita fictuant.

Et grauis in geminum surgens caput Amphisbæna.

Liber qui *Hortus sanitatis* inscribitur, authorẽ citans *Iorach*, talibus iam dicta verbis rata habet: *Amphisbæna Serpens frigori cõmittit se vigil & solicitus de quies suis, valde cum eis cubat. Nam dum quadã pars eius dormit, alsera tunc vigilat. Et cum per semitam incedit, duo capita regit, nunc que caput anterius, nunc posterius subsequitur.*

Atque hæc antiquioribus nostris Scriptoribus, habita pro confesso, & firmiter credita fuerunt. Verumenimuerò *Andreas Matthiolus* ad caput 48. lib. 6. *Dioscoridis*, qui *Amphisbænæ* hìc non formam, sed venenum describit, fabulosa, hæc omnia asserit, quę de duobus capitibus veteres in hoc Serpente commenti fuerunt. Posse quidem etiam ex *Aristotelis* mente lib. 3. c. 3. de *Generatione anim.* aliquando duobus capitibus animalia nasci, præsertim ex illis quæ numerosam prolẽ edunt, veluti sunt aues, & id etiam in serpente contigisse his verbis fatetur: *Iam serpens etiã biceps visus est, videlicet eadem de causa, nam id quoque genus ouapa-rit, & multa numero.* *Amphisbæna* autem non ex monstrorum est numero, nec ibi nexa duo capita gerit, vbi *Natura* caput locare solita est, nam talem *bicipitem Serpentem* reor ego hunc monstrosum *Aristotelicum* fuisse, quandoquidem etiam *pulli gallinacei* duobus contiguis capitibus nonnunquam ita monstrosè nascuntur. Ex *Naturæ* autem præscripto, semper duobus capitibus, in vtraque extremitate positis, edi *Amphisbæna* perhibetur. Hæc longè ante *Matthiolum*, *Aetius* ambo capita improbauit, qui homines ideo deceptos putauit, *Scytalæ* & *Amphisbænæ* Serpentibus, bina capita affingentes, quòd has

Matthiolus refragatur prædictis authoribus. Fabulosa hæc duo capita facit.

Aliquando biceps visus fuit Serpens, sed monstrosus ex Aristotele.

Amphisbæna non inter mõstra recẽsetur.

non

non à craſſiori capite, in tenuiorem caudam deſinere viderent, vt ſolet reliquis *Serpentibus* euenire, cum ſint in vniuerſum æqualis craſſitudinis *Amphisbæna* & *Scytale*, & propterea diſcernere haud quaquam potuerint, iuxta vtram partem, caput aut cauda ſita fuerint. In hoc autem *Scytale* & *Amphisbæna*, *Aetio* arbitro, differunt; quòd hæc, non illa, ex vtraque parte progrediatur, vnde hoc nomen ipſi *Græci* indiderint, vt Etymologiam ſcrutanti non eſt obſcurum. *Heſychius* quoque in eandem ſententiam hæc ſcripta reliquit. *Amphisbæna ſpecies eſt Serpentis, porrecto capite, cubitalem caudam, & decurtatam habens, & ea ſæpe incedens, ita vt quidam, num duo habeat capita, dubitent.*

Heſychius, Aetius, & Matthiolus negant duo capita in Amphisbæna eſſe.

At libet hìc pauliſper quoque philoſophari. Ego mehercle mirificam hanc duorum capitum conſtitutionem ac ſitum non parum *Naturæ* ordini refragari, & animalis ſaluti obſtare, vel ex ipſo *Ariſtotele Naturæ Genio* demonſtrare conabor. Hìc itaque lib. de *partibus animalium* cap. 10. hæc duo ceu veriſſima proponit & præſupponit. *Primum*, ait, *in omnibus vita præditis, & perfectis partes maximè neceſſariæ duæ ſunt. Altera qua cibum capiant, altera, qua excrementum emittant, non enim fieri poteſt, vt ſine cibo vel ſeruentur, vel augeantur. Secundum*, eodem capite. *Duo ſenſus, id eſt audiendi & videndi maximè in capite poſiti ſunt, propter ſenſoriorum naturam.* Et *Plinius* lib. 11. cap. 37. de *Capitis* dignitate verba faciens. *Hanc habent ſenſus arcem*, ait, *hùc venarum omnis à corde vis tendit, hìc deſinit, hìc culmen altiſſimum, hìc mentis eſt regimen, ab eo proficiſcitur ſomnus. Quæ cerebrum non habent non dormiunt.*

Rationibus ex Ariſtotele & Plinio mõſtratur, in hac non poſſe eſſe duo capita.

Ex his, niſi fallor, perſpicacitſime lector, hæc de neceſſitate conſequi facilè iudicaueris. Cum per vtrumq. os, (quod in capite quoque poſitum eſt) cibi nempe receptaculum, alimentum capiatur, vtrique horum ſuum excrementorum emiſſarium, vel ad alterutrius oris capitisq. terminos, vel in medio certè corporis, ſubnixum & collocatum eſſe debere, quo enim alio in loco cloaca illa, & excrementorum ſentina ſtatuatur non video. At indecens videtur, prope locum, vbi cibus ingreditur, alui ſordes ac fæces egredi, & ignobilius atque abſurdius longè, in medio corpore, vbi viſcus locari debet digniſſimum, *cor* videlicet, officinam hanc ſtercoream ſedem ſibi fixiſſe. Cum *Ariſtoteles* laudato iam loco, tantæ nobilitatis honore, *cor* ipſum condecoret, vt ſenſuum quoque principium, aduerſus illos determinet, qui dignitatem hanc *Cerebro*, (quod *Medici* pleri ue faciunt) concedi debere autumant. Quod ſi verò auditus & viſus ſcrobes animalibus ideo conceſſa fuerunt, vt his mediatoribus & admonitoribus, ſpeculatoribusq. vel caueant ſibi ab infortunio impendente, vel quod vtile ipſis & volupe eſt, amplexentur. An non fieri facilè quiuerit, vt cum ex vno capite cibum ſibi proſpiciat proximum, hunc proſequi, ex altero verò parem ſiuè coniugem ſuam audiat *Amphisbæna*, hanc itidem amplecti gaudeat, vel ſi vtroque etiam viſus organo hoſtem proſpectet, atque huc, vel illuc fugere, anxia ſatagat, an non inquam contingere facilè poterit, vt vnum idemque animal motibus contrarijs, eodem temporis momento, agitetur, varias in partes locorum diſtrahatur, ſibique ipſi vim & moleſtiam inferat maximam & tædioſiſſimam? Ne dicam nunc hanc nonneminem neceſsitatem extorquere velle, cum duo ſint formata, & non monſtroſa *Capita*, duo his ſubeſſe

Primò propter excrementorum exitum.

Secundò propter ſenſuum viſus & auditus.

Videretur etiam hic duo corda debere habere.

North and East Counties. The assessment Roll of the following public utility railroad companies, to-wit: The Atchison, Topeka & Santa Fe Railway Company, The Southern Pacific Company, The El Paso & Southwestern Company, The Arizona & New Mexico Railway Company, The Arizona Eastern Railroad Company, The Arizona Northern Railway Company, The Arizona Southern Railroad Company, The Arizona Southwestern Railroad Company, The Arizona Verde Valley Railroad Company, The Arizona Western Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Northern Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Southern Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Western Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Eastern Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Northeastern Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Southeastern Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Southwestern Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Northwestern Railroad Company, The Bisbee, Douglas & Central

Præterea occurrit gracilis, pariterq. pusilla
Amphisbæna biceps, semper cui lumina nube
Caligant densa, nam palpebra nutat virumque
Ad caput obtusum, verùm color æquus arenæ,
Robusto in corio variato stigmate multo.
Amphisbæna tamen similis est vermibus, vnde
Quos gennit terra eiusq. intestina vocantur.

Cum autem *Serpentes* habeant ossa, vel spinas,& musculos,quibus *vermes* carere, vel certè analogum quid illis obtinere videntur, perplexum valde est, & difficile cognitu, quomodo hi terræ innitãtur,seipsos cõtrahãt & promoueant, cum hæc omnia sine ossium & musculorũ ope fieri haud quaquam cernantur. Quòd ex *Aristotelis* nimirum doctrina, vndosè & tractim moueri, denotet aliquid, quod trahitur & mouetur,aliud quod trahit ac mouet, & aliud demum, cui innititur illud ipsum, quod trahitur ac mouetur.

Pleraq. animalia ope musculorũ & ossium mouentur.

Relicto igitur hic motu, quo *Serpentes*, & illo;quo *Eruca* serpunt,de hoc solo mihi sermo nunc fuerit,qui *Amphisbænæ* competit,& idem prorsus esse censetur, qui in vermibus terrestribus manifestatur. In quo non leuis se iterum prodit difficultas, quæ vt pulcherrima, ita solutu ardua est, & obscurissima, quam his ipsissimis *Aquapendentis* verbis proponam ac soluam. *Etenim dum vermis anterior corporis pars quæ ad os & caput spectat, reptatu anteriùs procedit, tantùm abest vt contrahatur, crassior fiat ac brevior,quin potiùs extendatur, tenuior & prolixior reddatur. Quòd si dum aliqua pars moueatur, non potest nisi musculorum ministerio moueri, actio autem musculi est, vt perpetuò contrahatur, breuietur & crassior reddatur, cur contrarium fit dum vermis progreditur, cum anterior pars potiùs subtiliatur?* Respondet appositè valde *Aquapendens*, vult igitur duplex esse genus musculorum, in vermibus, *vnum* longorum per totum vermem, hinc inde positorũm, cuius beneficio fiat contractio & vermis abbreuiatio, quod fit maximè, dum vermis aliquod triste obiectũ percipit,tunc enim contrahitur & crassescit. *Alterum* est orbicularium musculorum, quos *Sphyncteres* vocare possumus, qui in orbem per totam vermium longitudinem excurrunt, quique tot sunt, quot annuli seu incisuræ, (hæ autem sunt numerosissimæ) in vermibus inueniuntur.

Difficultas de motu vermiũ & Amphisbænæ, ex Aquapẽdente.

Qui appositè sibi respondet.

Duplices sunt musculi in vermibus longi & orbiculares.

Iam sibi imaginetur aliquis, omnes hos musculos vnum post alterum, vermium corpus constringere, continget profectò anterius tum produci, tum subtiliari corpus vermium. Ratio in propatulo est, quia corpus molle crassumque,si in orbem constringatur,tum tenuius redditur,tum prolixius euadit.

Dubitatione & experientia soluit.

Atque hæc nisi fallor commoda iam ratio reddi potest, cur hæc nostra siue *Serpentis* siue *vermis* icon, caput versus multo tenuior, quàm ad caudam sit depicta & in tabula quoque expressa. Quod haud dubiè nimirum, dum à pictore viuum hoc animalculum delinearetur in motu id fuit, & ad partem se anteriorem rependo agebat, vnde constringentibus se musculis orbicularibus ad caput fitis, pars ea longior & subtilior de necessitate fieri debebat.

Ratio cur hoc nostrũ animalculum ad caput sit tenuius depictum.

Atque dum in hoc totus sum, vt fabulis potiùs, quàm rei veritati *bicipitem Amphisbænam* asseram, & rationes quoque comminiscor non contemnendas. Ecce præter spem omnem, atque opinionem meam Illustrissimus Eques

Digitized by Google

Cassianus Puteus Lynceus veræ amphisbænæ iconem authori subijcit,

Cassianus Puteus Lynceus noſter, veriſſimam *Amphisbænæ* imaginem, ſeu iconem coloribus ſuis etiam proprijs depictam mihi oſtendit, quam hac ipſa, quo ſuperiora hæc ſcripſeram, & typographo iam imprimẽda commiſeram, hebdomade, *Pariſijs* allatam, & ab amico quodã ſuo exoticarum rerum apprime curioſo, atque ex ipſomet animali delineatã fuiſſe, atteſtante, ſibi tranſmiſſam affirmauit. Haud ſcio profectò, exhilarauerit me magis, an ruborem quendam potius mihi verecundiamq. incuſſerit penè puerilem. vt qui partim tam rarum animal, à veteribus toties decantatum, hucusq. à zoographorum nemine verè effigiatum, niſi iam tandem cum voluptate vidiſſem; partim palinodiam canere, qui duo nempe in hoc capita negaueram, quodammodo coactus fuiſſem.

Author, vt veritas rerum natura liumpateat libenter reprehenditur. Vellet vt alij etiam ſe naturæ accommodarent.

Aſt qui me norunt, hoc pariter non ignorant, mortalium nemini fortaſſe minùs diſplicere, ſuorum errores ſtudiorum agnoſcere, eos libenter fateri, & agnitos retractare, atque mihi ipſi, qui hactenus nihil aliud ſcribendo, diſſerendo, perorando, & inclamando ingeminaui, quam hanc vnicam trenodiam, iniquum eſſe nimirum, *Naturam* efficere ex libera ſeruam, famulam, & phantaſiarum noſtrarum pediſſequam, vt noſtrum hæc ad modulum geniumq. inuita ſe componere, fingere & efformare cogatur, æquum potiùs fore eidem noſmetipſos, quæ à DEO non errante ducitur, regiturque, ſubijcere & accommodare. Quod ſi mecum eorum nonnulli, qui hodie *Philoſophi* ferme ſoli audire auent, factitarent, quos veterum anticipata, & medullitus mentibus eorum impreſſa authoritas propemodum faſcinauit, næ in animalibus, plantis, & metallicis ſaltem, iam præſtantiora haberemus, & maiorem earundem rerum partem ſciremus, quàm proh dolor! ignoramus.

O fortunatos nimium, ſua ſi bene norint,
Agricolas!

Dicebat olim poeta. Et ego fortunatiſsimos illos cenſuero, quorum hodie *doctiorum* nomine, molles gaudent auriculæ, ſi haud philautiâ inflati, non tam quod ſciunt exiguum cognoſcerent, quàm quod in ſcientijs illis deeſt maximum, agnoſcerent. Hoc enim modo felicitati ſibi ducere poſſent, illud acquirere, quo carent, & non damnare, quod ipſi aſſequi vel nolunt, vel non poſſunt: nec ex illis reuera eſſent, quos acriter *Terentius* perſtringit inquiens:

Homine imperito nunquam quidquam iniuſtius,
Qui niſi quod ipſe facit, nihil rectum putat.

Et vt ſemel dicam, magnus non eſt, nec ſapientiæ amator, qui illud, τὸ εὖ ποιεῖν, & verè hanc philoſophicã Latini oratoris ſententiã, nuſquam non cordi habet: *Optimus, ac grauiſſimus quiſque confitetur ſe multa ignorare, & multa ſibi etiam atque etiam eſſe diſcenda.* Quamuis hoc ſæculo noſtro, detractum non paucis velum ab oculis fuerit, & plurimi iam in clara *Naturæ* luce atque philoſophiæ libertate collocati, plura videant, quàm illi olim in antro cyclopum latitantes, qui ex auditu magis, quàm viſu *Naturæ* theſaurum diſcernebant, ponderabant, atque vtinam etiam non parum cæcutiebant.

Multi hodie liberè philoſophantur.

Amphisbænæ verè deſcriptio.

Totum hoc animalculum, ſi pictura non mentitur, ad ſpithamæ longitudinem vix accedit, craſſitudinis eiuſdem eſt, quam digitus minor habet. Squamis ſed minoribus veſtiri apparet, color dorſi bene luteus eſt, ventris albicans.

Caput

Hæc tubulosa pulmonum pars, quæ ductus dicitur, ex vesiculis constat, quæ ad instar racemi, vel botryos, ex communi pedunculo pendent, & ad quas ramuli bronchiales terminantur. Vesiculæ autem ipsæ, quæ ad ductum pulmonis pertinent, ex membrana tenuissima, pellucida, & elastica, quæ ramulum bronchialem ambit, constant, & ex tunica vesiculosa, quæ ramulum bronchialem ambit, & ex ramulo bronchiali, qui in vesiculam terminatur, & ex vasis sanguiferis, quæ vesiculam ambiunt, & ex nervis, qui vasa sanguifera comitantur.

Quod si autem illi ductus pulmonales, quos ramulos bronchiales vocamus, ex vesiculis constant,

Amphisbæna non videtur in eadem classe cum hydra esse locanda.

externarum, quàm internarum, nisi animal ipsum videro, examinauero, & dissecuero, superfluum & inane esse iudico nunc amplius quicquam disceptare. Atque ita nescio quàm sit *Matthiolo* assentiendum, qui in ijsdem subsellijs fabularum poeticarum *Hydram* & *Amphisbenã* locat, de qua *Hydra Nic. Erythræus*, *Hydram septicipitem esse*, ait, *tam verum est, quàm Castorem & Pollucem ortos ouo, Plutonem in inferno regnare, natos è Serpentum dentibus armis instructos homines: & quæ præter alia primus finxit Homerus, arma à Vulcano Achilli fabricata, vulneratam à Diomede Venerem, perlatum viribus Vlyssem*. Verùm de *Septicipite* aliquo *Serpente*, non omnino fabuloso forsan, sed *Indico*, aliquid inferius, quando de *Draccone* mihi sermo futurus est, subiungam. Nunc quæ de *Amphisbæna* supersunt, breuibus expediam.

Cur author hoc animal Mexicanum vocauerit Amphisbænam?

Hìc statim me conueniet quispiam, & cur peregrinum hunc siue Serpentem siue vermem *Amphisbenæ* potiùs, quàm alterius nomine appellare maluerim scisscitabitur, cum tamen in hoc non duo expressa capita conspiciantur. Cui hoc ego responsi dedero: me hactenus eorum in libris, qui *Serpentum* & historias, & icones prodiderunt, *Amphisbænam* nusquam bicipitem depictam vidisse, sed huic nostro ferme similem, cauda nempe præditam crassiore, vt quandoq. capitis hanc fungi vice, aliquis facilè sibi imaginari potuisset. Quapropter & Græcæ vocis origo, & compositio, ex vi sui nominis non *Serpentem* notat duobus donatum capitibus, & ἀμφικέφαλον, sed ἀμφιβαίνον seu vtrimque gradientem. Hoc cum noster hic pusillus Serpens præstare commodè posse mihi videretur, nec alterius cuiuscunq. imagini accederet propinquiùs, veriùsque, quàm *Amphisbænæ* à nostris scriptoribus delineatæ assimilaretur, hoc titulo illum meritissimè honorare debui. Mihi enim perpetuò in his animalibus, suà historià, & non rarò *Mexicanis* nominibus quoque destituris, coniectandum, & hariolandum fuit, vt vatem hìc magis, quàm medicum promittere debuerim. Vt enim *Hirudinem* siue *Sanguisugam* potiùs nominarem, quod non nemini placuit, mihi displicuit. Licet probè nouerim, in hac etiam vix à cauda caput discerni, & retrogradam quoque esse atque caput suum attenuare maximè posse, quod *Aldrouandus* similiter lib. 7. de *Insectis* obseruauit, cum inquit, *Eluctatur corpore suo etiam per angustissima loca, si vas non obturatum optimè fuerit, ubi nemo putaret: adeò enim in tenuitatem se extendere, & os acuere potest, maior præsertim, vt per linteum etiam rarius contextum euadat.*

Author per coniecturas nominatis animalibus dare coactus est. Noluit vocare Hirudinem. Licet & hæc retrograda sit.

Dioscorides & Aetius differunt de veneni viribus in Amphisbæna.

De veneni, quod *Amphisbæna* fundit, viribus non vsquequaq. conueniunt *Dioscorides & Aetius*, hic obscurum ab hac morsum fieri similem muscarum puncturis, neque enecare, sed inflammationes duntaxat inducere, ille eadem læsis ab ipla euenire, accidentia scribit, quæ à *Vipera* demorsis & eadem antidota quæ viperino veneno debentur, conuenire. Hanc ego controuersiam non facilè diremero. *Aristotelis*, quod miror, huius nunquam meminit, quam tamen *Plinius*, qui in animalibus pleraque sua à *Philosopho* mutuatus est, & in *Serpentibus* recensuit, & nõ adeò innoxiam fecit, cũ de *Natura* more suo solito, conquestus dicere voluerit, parum ipsi fuisse quòd animalia procreauerit, quæ ab vno ore venenũ fundant, nisi etiam *Amphisbænam* produxisset, quæ ab vtroq. capite virus eiacularetur. Ex lib. 30. cap. 14. cum *vipera* quasi in veneno, per

Author hìc nihil determinat, videtur tamẽ potius Dioscoridi assentiri.

vapo-

vaporem saltem illato, parem facit, ait enim: *Viperam mulier prægnans si transierit, abortum faciet. Item Amphisbænam mortuam duntaxat.* Verùm de hac si quid nobis amplius innotuerit, in secundo operis huius tomo, si vires & vita suppetant, libenter promulgabimus. Hoc interim non tacebo, Reuerendum admodum Fratrem *Petrum de Aloysa* Americanum *Limensem*, cum ante annum hìc *Romæ* iconem huius Americani nostri animalis apud me vidisset, hæc mihi statim subiecisse verba. *Ille serpens quem apud nos vidi anno 1623. non valde huic dissimilis, potius est coluber habens duo capita, reliquum verò corpori atratis, & rubris tessellis discriminatur. Admodum est terribilis, cuius ferientibus dentibus medela nulla est.* Erit igitur quod persuadeam mihi, *Amphisbænæ* etiam nostratis, quod *Dioscorides* monuit quoque, morsus non leue inferre periculum posse.

Petrus de Aloysa Americanam Amphisbænam describit.

Ad vmbilicum volumen hoc meum perducturo, vnus deest *Scarabæus Mexicanus*, quem mox subiungam, & scriptionem hanc meam tandem abripiam. Verùm hunc priusquã describã, moderari mihi non possum, quin aliud quoddam admirãdæ formæ animal, & quale sanè hucusq. à nullo, quod ego sciá, animalium scriptore ad vnguem, atque ita exactè, vt ego facturus sum, depictũ, & descriptum est, delineẽ, explicem, & cum veterũ monumentis diligenter conferam. Est autem hoc, *Draco* siue *Dracunculus* quidam *monoceros*, quem *Cardinalis Barberinus*, cui has vigilias nostras dedicamus, inter exotica sua reconditum seruat animalia, non viuum hunc quidem, sed integrum tamen, nec vllis suis membris mutilatum, verùm à tempore edaci rerum gulone corrosum, ita tamen, vt veritati hac ratione situ squalidus, & cute nonnihil laceratus, fidem adstruat multo maiorem, cum interiora eius ossa, vertebræ & costæ detectæ pateant, quàm si pelle sua incorrupta existeret, & sic nonnemini fucum facere velle videretur. Non desunt enim qui fabulosos eiusmodi *Dracones*, non aliter atque *Sphynges*, *hippocentauros*, *Syrenes gryphes*, & similia poetarum somnia, chymeras, atque phantasmata arbitrentur. Eò verò libentiùs de hoc vt aliquid commenter permoueor, quod videam inter *Hispaniarum* & totius orbis potentissimi *Regis*, atque inter summorum optimorumq. duorum *Pontificum Romanorum*, *Gregorij* dico Decimertij, & *Pauli* Quinti insignia, siue arma gentilitia, *Draconem* talem triumphare, hoc est *Serpentem* quendam *alatum* atque *pedatum*, quem vulgò nunc homines *Draconem* appellare sunt soliti; quàm autem rectè hoc faciant, posteriùs erit considerandum.

Author ad finem properat.

Sed prius Draconem Card. Barberini describet.

Hic non est fabulosus.

Causæ quæ ipsum vt de hoc tractaret, permouerunt.

Nescio profectò an de vllo animalium genere opposita tot epitheta affirmentur & contrariæ magis passiones (vt scholæ loquuntur) prædicentur, quàm de ipsis *Draconibus* fieri apud veteres scriptores reperio. Nunc hos enim memorant ingentissimos, vt cùm *Elephante* quilibet non pugnare modò, sed eius sanguinem ebibere vniuersum valeat, nunc adeò exiguos dictitant, vt ab aue *Ibide* occidantur. Nunc pulchriformes & decoros laudant, nunc deformes maximè & abominandos vituperant: modò rictum, & hiatum oris ipsis ingentem tribuunt, modò tàm pusillum scribunt, vt veluti per fistulam quandam alimentum sugere cogantur: modò venenosissimos & nocentissimos proclamant, modò domesticos, & manuetissimos prædicant. Iam per terram

Discrepantissimæ de Draconibus sunt aliorũ opiniones.

serpen-

[illegible] [illegible] [illegible] [

Pectora quorum inter fluctus arrecta, iubaq.
Sanguinea exuperant undas, pars cetera pontum
Pone legit, sinuatq. immensa volumine terga.
Fit sonitus spumante salo, iamq. arua tenebant:
Ardentesq. oculos suffecti sanguine, & igni
Sibila lambebant linguis vibrantibus ora,
Diffugimus visu exangues, illi agmine certo
Laocoonta petunt, & primùm parua duorum
Corpora natorum, serpens amplexus vterque
Implicat, & miseros morsu depascitur artus.
Post ipsum auxilio subeuntem, ac tela ferentem
Corripiunt, spirisq. ligant ingentibus, & iam
Bis medium amplexi, bis collo squamea circum
Terga dari, superant capite & cervicibus altis;
Ille simul manibus tendit diuellere nodos
Perfusus sanie vittas atroq. veneno,
Clamores simul horrendos ad sidera tollit:
Quales mugitus, fugit cum saucius aram
Taurus, & incertam excussit cervice securim.
At gemini lapsu delubra ad summa dracones
Effugiunt, saevaq. petunt Tritonidos arcem,
Sub pedibusq. Deae, clypeiq. sub orbe teguntur.

Et quamuis non ignorẽ *Seruium* ad hunc ipsum locum commentando dixisse; *Angues aquarum sunt; serpentes terrarum: Dracones templorum.* Hoc tamen hìc minimè obseruasse poetam, qui eosdem omnino serpentes his diuersis nominibus vocauit, iam apertissimum euasit.

Seneca etiam *Dracones* vocat serpentes quosdam, qui minimè immensi illi sunt, quos antiqui hoc nomine quasi proprio insignierunt, cum dicat hos adeò mansuescere, vt in mensis inter pocula & sinus obrepant, atq; id libro quidem 2. *de Ira*, quando hominis iracundiam his verbis increpat, *Illud ante omnia cogita fœdam esse & execrabilem vim nocendi, & alienissimam homini, cuius beneficio etiam fera mansuescunt. Aspice Elephantorum iugo colla submissa, taurorum pueris pariter ac fœminis persultantibus terga impunè calcata, & repentes inter pocula, sinusq. innoxio lapsu Dracones. Pudebit cum animalibus permutare mores.* Eruditissimus *Lipsius* ad hunc locum: *Haud abnuam* ait *in mensa etiam repsisse. Quidam tamen libri* Ocula, *ex quo aliquis* Oscula. *Porrò Dracones istos femine in delicijs habebant vt apud Martialem: Sic gelidum Collo nectit Gratilla Draconem. Et hodie fit in Italiâ.*

Quid hic per Dracones intelligat.

Ego prorsùs nihil dubito hos à *Seneca* insinuatos *Dracones* eiusdem planè generis fuisse, cuius sunt *Serpentes* illi, qui à *Romanis* nostris hodie, vulgari idiomate suo *Cerueni* dicuntur, quique duos, tres & ampliùs sunt cubitos sæpe longi, brachiali etiam crassitudine, adeò cicures, innoxij, & mansueti, vt hos pueri, colla sibi & corpora cingentes palam circũgestent, fœminę in sinu foueant, plurimique æstiuo tempore, ad tactum gelidos secum in lecto cubare permittant,

Seruius quid ad hunc locum cómenterur.

Quomodo Seneca Dracones vocet.

vt ab

Digitized by Google

vt ab ijs probè perfrigerentur. Ager noſter *Romanus* his ſatis abundat, quos audio, *ranis*, dum rurivagantur, *muribus*, *lacertis*, *auiculis*, & harum pullis ouiſque victitare, dum nidos earum viſitant, dextrè arbores conſcendendo, vbi autem domi detinentur ad plurimos menſes ſine omni cibo viuere poſſunt. Hos frequentiſsimè circulatores noſtri circumferunt, quorum *color* in prona parte albet, & dilutè flaueſcit, in ſupina cinereus eſt, per totum tamen dorſum, à capite ad extremum caudæ, lineæ virgæque nigricantes quatuor, valde conſpicuæ decurrunt. *Caput* potiùs paruum, quàm magnum, *dentes* plures ſpineos, & reflexos habet, ſimiles illis qui in *vipera* viſuntur, prioribus attamen illis duobus maioribus, ſub pelle & ſacculo veneni pleno, latitantibus exceptis. Quare venenum nullum, etiamſi mordeant, imprimunt, quod *vipera* ſubinde ex primis dentibus infundunt.

Natura & proprietas horū manſuetorum Serpētum.

Hos igitur à *Seneca* denotari ſerpentes, ſub nomine *Draconum* exiſtimo, licet *Dracones* minimè ſint. Verùm tam *Seneca*, quàm *Plinius* & *Virgilius* generico hìc vocabulo, quàm ſpecifico vti maluerunt, & quemuis etiam ſerpentem, *Draconum* titulo honorare voluerunt. Diu hæſi, quodnam latinum, manſuetiſsimis his *Serpentibus*, nomen tribuerem. Non inueni aptiorem quàm *Anguis* appellationem: Interea non ſum neſcius, etiam *Anguem* omne genus *Serpentum* veteribus ſignificare. Superfluum iudico, hoc loci id pluribus demonſtrare. Eſt tamen *Anguis* etiam ſpecificum, & quidem terreſtris *Serpentis* nomen. Quamuis vt paulò ante ſcripſi, *Seruio* placuerit magis, *Angues eſſe aquarum proprios, veluti Serpentes ſint terrarum, & Dracones templorum*, quod non moramur. *Plinius* mihi teſtis ſit; lib. 29. cap. 4. qui *Anguem* propriè & ſpecificè, *Serpentem* illum *Æſculapio* ſacrum determinauit. *Neque Anguis venenatius eſt*, inquit, *niſi per menſem Luna inſligatus. Sed prodeſt viuus comprehenſus, & in aqua contuſus, ſi foueatur ita morſus. Quin & ineſſe ei remedia multa creduntur, & ideo Æſculapio dicatur. Democritus quidem monſtra ex his conficit, vt poſſint auium ſermones intelligi. Atque anguis Æſculapius Epidauro Romam aduectus eſt, vulgoque paſcitur & in domibus. Ac niſi incendijs ſemina exurerentur, non eſſet fœcunditati eorum reſiſtere. Titus Liuius* lib. 29. ex *Gracia* quondam, valetudinis populi causà, *Æſculapium* accerſitum memorat lib. 10., cum *Romæ* portento ſimilis clades peſtilentiæ eſſet, libros aditos, quodnam remedium daretur. Inuentum in libris, ab *Epidauro Romam Æſculapium* accerſendum. Quare in Epitome ſequentis libri vndecimi hæc leguntur. *Cùm ciuitas peſtilentiâ laboraret, miſſis Legatis vt Æſculapij ſignum Romam ab Epidauro trãsferrent, Anguem̃ qui ſe in nauem eorum contulerat, in quo ipſum numen eſſe conſtabat, deportauere, eoq. in Inſulam Tyberis egreſſo, eodem loco ſedes Æſculapio conſtituta eſt.* Hæc exactiùs adhuc, & elegantiùs *Romanâ* eloquentiâ ſuâ *Valerius Maximus* lib. 1. cap. 4. annotauit, huncq. eundem Serpentem, etiam *Anguem* appellauit.

Hos putat author à Seneca nomine Draconum notatos. Videtur ipſis nomen latinum Anguis cõ petere.

Anguis nomen æquiuocum eſt.

Æſculapij Serpens à Plinio propriè anguis vocatur.

Authores qui referũt hunc eſſe Romam delatum.

Quamuis *Macrobius* lib. *Saturnaliorum* 1. cap. 20. *Draconem* potius quàm *Anguem* vocet Serpentem illum, qui *Æſculapio* appingitur, & pro ipſo colitur, quemq. in valle *Peletbronia*, quæ ſita eſt ad *Pelij* montis radicem, Deus ille eduxaſſe dicitur. Cum igitur *Macrobius*, longa ſatis doctaq. oratione oſtendiſſet, omnes deos Gentilium, referri ad vnicum *Solem*, idq. de *Apolline*; *Libero patre*

Macrobius hũc Æſculapij Serpẽtem potius Draconem appellat.

ſeu

seu *Baccho*, de *Marte*, & *Mercurio*, argumentis euincentibus probè deduxisset, de *Æsculapio* id ipsum probare conatur. *Hinc est*, ait, *quod simulachris Æsculapij & salutis Draco subiungitur: quòd bi ad Solis naturam Lunaq. referuntur, & quia praflant* (hæc sidera) *vt humana corpora velut infirmitatis pelle deposita, ad pristinum reuiriscant vigorem: vt reuiriscunt Dracones per annos singulos, pelle senectutis exuta, propterea & ad ipsum Solem species Draconis refertur, quia Sol semper velut à quodam imæ depressionis senecta, in altitudinem suam, vt in robur reuertitur iuuentutis.* Hic vult probare eos Deos vanos ad Solem referri.

Ait præterea quod *Draco Solem* imitetur, quod is acutissimè omnia peruideat, ideo ædium, adytorum, oraculorum, thesaurorum, & puto ego hortorum ob id *Hesperidum*, custodiam *Draconibus* assignari. Draco ob visus acutiem quandam cum Sole similitudinem gerit.

Iam autem non esse obscurum quoq; *Æsculapium* eundem esse, atq. *Apollinem*, non propterea solummodo, quòd ex hoc ille natus dicatur, sed quòd etiam *Æsculapio* diuinationis ius adiungatur. Nec mirum id esse, cum diuinationis & medicinæ consociatæ sint disciplinæ, vt etiam ex magni *Hippocratis* præcepto, *Medicus* scire teneatur. Cur Æsculapius sit idem cum Apolline. Medicus debet esse valde prouidens.

Qua sunt, que fuerant, que mox ventura sequantur, in morbis inquam præsagiendis, dignoscendis, & persanandis. Hinc *Æsculapius* æquè, atque *Apollo*, Medicinæ inuentor perhibetur.

Æsculapium autem diuinationibus non minùs, & vaticinijs præfuisse, atque *Apollinem*, festiuissimus nos docet apud *Lucianum* Dialogus, qui *Alexander*, seu *Pseudomantis* inscribitur, vbi mira leguntur, de sceleratissimo impostore hoc, & astutissimo præstigiatore *Alexandro*, qui *Podalirij* filium sese postquam venditasset, cum sceleris & fraudis socio quodam, cui cognomen *Cocconas* erat, *Pellam* abijt, quæ ciuitas olim sub *Macedonicis Regibus* floruit, & *Alexandri Magni* patria fuit credita. *Ibi*, inquit Lucianus, *cum conspicerent immanis magnitudine Dracones, placidos admodum ac mansuetos adeò, vt à mulieribus alerentur, & cum pueris vnà cubarent, & calcantes ferrent, neque commonerentur, si quis stringeret, premeretque: denique perinde atque infantes lac è papilla sugerent, (nam sunt id genus apud illos permulti, vnde verisimile est olim illam de Olympiade fabulam increbuisse, cum Alexandrum conciperet, huiusmodi Dracone quopiam opinor, cum ea concumbente) mercati sunt ex his Serpentibus vnum, qui esset pulcherrimus, obolis sanè paucis.* Æsculapius etiam diuinationibus claruit. De hac re legatur Lucianus qui mirum præstigiatorem describit. Dracones placidissimi.

Inde ad populares suos abijt *Alexander Paphlagones*, homines minimè emunctæ naris, crassi ingenij, ac stolidos, quibus & cor, & cerebrum exemptum videretur, quique præter solam figuram nihil à pecudibus distarent, his egregiè imposuit, apud hos mirifica arte vatem promittens, & prophetam agens, responsa pro *Æsculapio* reddidit. Sciebat enim, nihil æquè mortalium animos obsidere, quàm *spem* & *metum*, hæc duo scilicet in hominum vita tyrannidem obtinere, hæc ambo semper lubricæ fortunæ rotæ assidere, continuò hanc voluere, & reuoluere. Si quis igitur præscientiam profiteretur, hunc deuiq. facillimè ditescere. Sic *Delphos* olim, *Clarum*, *Delum*, ac *Branchidas*, non tam ad famæ, quàm diuitiarum culmen pertigisse. Spes & metus quid in hominibus possint.

Fecerat autem iam priùs paraueratq. è linteis cõfectum *Draconis* caput, quod speciem quandam humanam, coloribus additis, præ se ferret: tum pilis equinis sic aptauerat, vt & os per hosce aperire, claudere, linguam exerere bisulcam atramq.

Quomodo Æsculapius ex ouo anserino fit natus.

atramq. illi valeret. Imò adaptatà ori fistulà, per hanc aliquando vt à capite vox ederetur, procurabat.

Postea *Ouum anserinum* excauatum, & in hoc recentissimum *Serpentis* fœtum concludens, occlusumq. ad non ita dudum excauata templi fundamenta, nocte quadam sepelit. Manè furibundo similis, & veluti à *Cybele* Deorum matre afflatus, nudusq. eò concurrit, & totam ciuitatem permouit, dixitq. pro concione, *Æsculapium* Deum, suo aduentu ciuitatem illam beaturum. Quare postulans phialam, vnà cum aqua lutoq; piscando ouum illud hausit, in quo Deum suum condiderat: quo rupto *Serpentulum* populo viuum ostendit, digitis suis eundem obuolutum. Omnes alta tum Deum voce consalutantes, felicem illam, ac terq. quaterq. beatam ciuitatem dictitarunt.

Præstigiæ pseudoprophetæ Æsculapij.

Hic iterum iocosè Lucianus, *Æsculapium bis natum dixit, cum semel duntaxat nascantur homines. Atq. non ex coronide per Iouem, id est cornicula (nam id matris nomen fertur) neq. ex cornice, verum ex anser progenitum.* Et quid multis? cum ciuitas intra paucos dies aduenis esset plenissima, *Alexander Pellæum* suum *Draconem*, qui maximus, pulcherrimusq. erat, totum collo circumdedit, caudam foras solum prominere sinens, sub alis caput cicuris bestiæ obditum recondebat, Linteaceum verò illud, humanoq. simile factitium *Draconis* caput, altera in amictus parte dexterrimè contextum ostendebat. Nec fucus à populo attonito, tumultuanteq; in loco non satis capaci, nec admodum lucido, facili animaduertebatur. Stupefacti autem inde omnes magis fuerunt, quod viderent tam pusillum *Serpentulum*, paucilos intra dies, in tam immanis magnitudinis tractabilem, placidum ac mansuetum *Serpentem* creuisse. Hac arte præstigiator, effectus est *vates Æsculapij*, (qui Deus *Glycon* ab eo vocabatur) & vota omnium excepit, & pro *Glycone* suo, secretò hunc in adytis consulere simulans, responsa tulit fraude vtens mirabili, qua obsignatas chartulas, in quibus vota inscripta offerebantur, aperuit, legit, iterumq. absq; læsione vlla obsignauit. *Denique merces erat vnicuiq. responso præstituta*, inquit Lucianus, *nempè drachma cum obolis duobus.* Ne verò exiguum aut pusillum quis hunc quæstum fuisse existimet, ait in annos singulos ad septuaginta, aut octuaginta millia, redijsse, vsqueadeo auidis, & insatiabilibus hominibus, vt singuli supra decem, aut quindecim rogationes traderent.

Lucrum huius vatis ex respõsis pro Æsculapio reditis.

Hæc omnia longiusculo nonnihil sermone protrahere volui, vt tum *Macrobio* fidem facerem, vaticinijs quoq. celebrem olim *Æsculapium* fuisse, tum quòd *Anguis* ille, à *Plinio* dictus, *Æsculapio* sacer, etiam *Draco* vocatus fuerit, comprobarẽ. *Lucianus* certè, vt laude summa dignissimus est, quòd fictitios Ethnicorum suorum Deos, falsè risit, egregiè & facetè semper perstrinxit, ita culpà ac scelere non caret, quod *Christianis*, quos hoc in dialogo impios non rarò dicit, impijssimus ipse potiùs, infensissimus hostis fuerit. Apparet ex hoc præterea Luciani scripto, *Serpentes* illos, siue *Dracones Pellæos*, *Romanis* nostris anguibus benignis, & innoxijs, qui vt dixi, hìc *Cerueni* appellãtur, non absimiles forsitan fuisse. Nam & nostræ *Romanæ* fœminę quędã, hos sæpe in sinu, aliqui in lecto fouent, plurimi etiam eorum carnibus, non aliter, ac si *anguillæ* essent, vescuntur, terreum tamen quid sapere, mihi attestati sunt, qui aliquoties hos esitarunt.

Causa cur author aliquamũ fe lõgior fuerit.

Nostri Serpentes cicures & innoxij videntur esse similes Draconibus Æsculapij.

Recor-

Quarta pars est triangulum a quarta recta cum tribus reliquis, duabus ex
quarta, & tertia ex secunda, & quinta ex prima, ut in figura 4. Quinta pars est
triangulum a quinta recta cum tribus reliquis, duabus ex quarta, & tertia ex
secunda, & quinta ex prima, ut in figura 5. Sexta pars est triangulum a sexta
recta cum tribus reliquis, duabus ex quarta, & tertia ex secunda, & quinta ex
prima, ut in figura 6. Et sic deinceps. Quæ omnia facile ex figuris intelligi
possunt. Quod autem hæc sex triangula sint æqualia, ostendemus in hunc
modum. Sit recta AB, cui ad angulos rectos ducatur BC, quæ sit æqualis
ipsi AB. Et ducatur AC, & ex centro B, & intervallo BA, describatur
quadrans circuli AD, & ex centro A, & intervallo AB, describatur quadrans
circuli BE. Et ducatur recta BD, quæ secet AC in F. Et ex centro A, &
intervallo AF, describatur quadrans circuli FG. Et ducatur recta AD, quæ
secet BE in H. Et ex centro A, & intervallo AH, describatur quadrans circuli
HI. Et ducatur recta AE, quæ secet BC in K. Et ex centro A, & intervallo
AK, describatur quadrans circuli KL. Et ducatur recta AC, quæ secet BE in
M. Et ex centro A, & intervallo AM, describatur quadrans circuli MN.
Et ducatur recta AB, quæ secet BE in O. Et ex centro A, & intervallo AO,
describatur quadrans circuli OP. Et ducatur recta AB, quæ secet BE in Q.
Et ex centro A, & intervallo AQ, describatur quadrans circuli QR. Et ducatur
recta AB, quæ secet BE in S. Et ex centro A, & intervallo AS, describatur
quadrans circuli ST. Et ducatur recta AB, quæ secet BE in V. Et ex centro
A, & intervallo AV, describatur quadrans circuli VX. Et ducatur recta AB,
quæ secet BE in Y. Et ex centro A, & intervallo AY, describatur quadrans
circuli YZ. Et ducatur recta AB, quæ secet BE in &. Et ex centro A, &
intervallo A&, describatur quadrans circuli &[illegible]. Et ducatur recta AB, quæ secet
BE in [illegible]. Et ex centro A, & intervallo A[illegible], describatur quadrans circuli
[illegible]. Et ducatur recta AB, quæ secet BE in [illegible]. Et ex centro A, &
intervallo A[illegible], describatur quadrans circuli [illegible]. Et ducatur recta AB,
quæ secet BE in [illegible]. Et ex centro A, & intervallo A[illegible], describatur
quadrans circuli [illegible]. Et ducatur recta AB, quæ secet BE in [illegible]. Et
ex centro A, & intervallo A[illegible], describatur quadrans circuli [illegible].
Et ducatur recta AB, quæ secet BE in [illegible]. Et ex centro A, & intervallo
A[illegible], describatur quadrans circuli [illegible]. Et ducatur recta AB, quæ
secet BE in [illegible]. Et ex centro A, & intervallo A[illegible], describatur
quadrans circuli [illegible]. Et ducatur recta AB, quæ secet BE in [illegible].
Et ex centro A, & intervallo A[illegible], describatur quadrans circuli [illegible].
Et ducatur recta AB, quæ secet BE in [illegible]. Et ex centro A, &
intervallo A[illegible], describatur quadrans circuli [illegible]. Et ducatur recta AB,
quæ

Ex sacra Scriptura quoq; patet Draconem sæpè genericè sumi.

Draconis nomen acceptum esse, demonstremus. Et *Exodi* quidem septimo capite, vt Deus induratum cor *Pharaonis*, per seruos suos *Moysen* & *Aaron* miraculorum igne, & efficaciâ emolliret, hæc facta & scripta legimus. *Dixit Dominus ad Moysen & Aaron: Cùm dixerit vobis Pharao, ostendite signa: dices ad Aaron: Tolle Virgam tuam & proijce eam coram Pharaone, ac vertetur in colubrum. Ingressique itaque Moysas & Aaron ad Pharaonem, fecerunt sicut præceperat Dominus. Talisq. Aaron virgam coram Pharaone & seruis suis, quæ versa est in colubrum. Vocauit autem Pharao sapientes & maleficos, & fecerunt etiam ipsi per incantationes Ægyptios & arcana quædam similiter. Proiecerunteq. singuli virgas suas quæ versæ sunt in Dracones. Et deuorauit virga Aaron virgas eorum.*

Virga Aaron conuersa in serpentem.

Ioânes Bustamãtinus quomodo hunc sacræ Scripturæ locum explicet.

Joannes Bustamantinus Medicus *Hispanus* vt doctissimus, ita sacrarum literarum peritissimus, lib. 4. de *Reptilibus Sacræ Scripturæ*, *hoc modo* præcedentia verba explicat. Virgam *Aaron*, in verum *Colubrum* conuersam fuisse, *Colubrum* inquam, sic propriè dictum, postea in veram virgam, vel numeralem vnã, vel specie vnam redijsse. Virgas verò maleficorum, in *Dracones* specificè quidem vocatos tales, apparentes tamen, mentitos atque fictitios commutatas fuisse. Propterea sacrum textum habere, quod malefici illi, per incantationes fecerint *similiter*, quasi dicere velit, non verè ac realiter, sed similitudine quàdam ab illis *Dracones* productos, (quod in *Colubro* re ipsa, Dei operâ tamen, *Aaron* præstiterat) exstitisse, atque deuoratos fuisse.

Cõsideratur sacræ Scripturæ explicatio à Bustamãtino facta.

Addit idem *Bustamantinus*, cũ *Dracones* sint vasti corporis, & debilis veneni: *Coluber* verò paruus quidem, sed potentissimæ virulentiæ serpens, *Diabolo* longè factu faciliùs fuisse, molem cumulare indigestam, & grandem, virium tamen expertem, quæ in *Draconibus* est, quàm dynamin producere efficacem, quâ *Colubri* præpollent. Atque hoc alterum veluti miraculum accessisse, quod paruus *Coluber* magnos deglutire *Dracones* potuerit.

Hæc refutatur ex ipsis Scripturæ verbis.

Puto ergo per *Colubrum* hîc ego, & per *Dracones* non detetminata hæc animalia, ab alijs omnibus *Serpentibus* distincta intelligi; verùm tam *Draconum*, quàm *Colubri* voces in latissima *Serpentum* significatione accepta fuisse. Quod vel ex sequentibus septimi capitis huius verbis conijcio, & elicio. Cùm enim hoc miraculo minimè permotus *Pharao* esset, iussit Deus, vt *Aaron* adhuc aliud ederet, hoc est percutiendo flumen, cum illa eadem virga sua, aquas omnes, quæ in tota *Ægypto* essent, in sanguinem verteret, quod & ipsum subsecutum est. Verba sacri textus sic habent: *Dixit autem Dominus ad Moysen: Ingrauatum est cor Pharaonis, non vult dimittere populum. Vade ad eum manè: ecce egredietur ad aquas & stabis in occursum eius, super ripam fluminis & virgam quæ conuersa est in Draconem, tolles in manu tua &c.* Viden? vt hîc de eadem virga illa sermo est, de qua superiùs paulò Scriptura memorabat, quod conuersa esset in *Colubrum*, iam in *Draconem* & non in *Colubrum* mutata fuisse, affirmatur. Pro vno igitur, eodemque *Serpente* sacræ literæ, hoc in loco saltem, *Colubrum* & *Draconem* habuerunt. Et quid ni hoc ita fuerit? Cum de vna, eademq. virga loquantur, quâ *Aaron* in digito Dei, miracula illa patrârat. Consequens igitur fuerit, ex *sacris* etiam *Bibliis* patere, aliquando *Draconis* nomẽ æquiuocè & genericè (quod hic probare instituimus) sumi, & *maleficorum*

Ratio adducitur.

Draconis nomen aliquando est genericum in sacris Bi blijs.

Draco-

Hamet el Kebir's Character.—Mutiny.—Hamet's Flight.—Ismael's Character.—Ismael's Cruelty.—Ismael's Power.—Ismael's Wives.—Ismael's Children.—Ismael's Ambition.—Ismael's Revenue.—Ismael's Cavalry.—Ismael's Infantry.—Ismael's Artillery.—Ismael's Navy.—Ismael's Arsenals.—Ismael's Fortifications.—Ismael's Palaces.—Ismael's Gardens.—Ismael's Menagerie.—Ismael's Stables.—Ismael's Treasures.—Ismael's Tributaries.—Ismael's Foreign Relations.—Ismael's Domestic Relations.—Ismael's Religion.—Ismael's Superstitions.—Ismael's Vices.—Ismael's Virtues.—Ismael's Habits.—Ismael's Dress.—Ismael's Diet.—Ismael's Amusements.—Ismael's Occupations.—Ismael's Ministers.—Ismael's Secretaries.—Ismael's Interpreters.—Ismael's Physicians.—Ismael's Astrologers.—Ismael's Eunuchs.—Ismael's Slaves.—Ismael's Concubines.—Ismael's Children.—Ismael's Wives.—Ismael's Sisters.—Ismael's Mother.—Ismael's Brothers.—Ismael's Uncles.—Ismael's Cousins.—Ismael's Nephews.—Ismael's Nieces.—Ismael's Grandchildren.—Ismael's Great-grandchildren.—Ismael's Great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-great-grandchildren.—Ismael's Great-

Ex sacra Scriptura quoqi patet Draconem sæpè genericè sumi.

Draconis nomen acceptum esse, demonstremus. Et *Exodi* quidem septimo capite, vt Deus induratum cor *Pharaonis*, per seruos suos *Moysen* & *Aaron* miraculorum igne, & efficaciâ emolliret, hæc facta & scripta legimus. *Dixit Dominus ad Moysen & Aaron: Cùm dixerit vobis Pharao, ostendite signa: dices ad Aaron: Tolle Virgam tuam & proijce eam coram Pharaone, ac vertetur in colubrum. Ingressi itaque Moyses & Aaron ad Pharaonem, fecerunt sicut præceperat Dominus. Tulitq. Aaron virgam coram Pharaone & servis eius, quæ versa est in colubrum. Vocauit autem Pharao sapientes & maleficos, & fecerunt etiam ipsi per incantationes Ægyptios & arcana quædam similiter. Proiecerunteq. singuli virgas suas quæ versæ sunt in Dracones. Et deuorauit virga Aaron virgas eorum.*

Virga Aaron cõuersa in serpentem.

Ioánes Bustamántinus quomodo hunc sacræ Scripturæ locum explicet.

Joannes Bustamantinus Medicus *Hispanus* vt doctissimus, ita sacrarum literarum peritissimus, lib. 4. de *Reptilibus Sacræ Scripturæ*, *hoc modo* præcedentia verba explicat. Virgam *Aaron*, in verum *Colubrum* conuersam fuisse, *Colubrum* inquam, sic propriè dictum, postea in veram virgam, vel numeralem vnã, vel specie vnam redijsse. Virgas verò maleficorum, in *Dracones* specificè quidem vocatos tales, apparentes tamen, mentitos atque fictitios commutatas fuisse. Propterea sacrum textum habere, quod malefici illi, per incantationes fecerint *similiter*, quasi dicere velit, non verè ac realiter, sed similitudine quàdam ab illis *Dracones* productos, (quod in *Colubro* re ipsa, Dei operâ tamen, *Aaron* præstiterat) exstitisse, atque deuoratos fuisse.

Cõsideratur sacræ Scripturæ explicatio à Bustamãtino facta.

Addit idem *Bustamantinus*, eũ *Dracones* sint vasti corporis, & debilis veneni: *Coluber* verò paruus quidem, sed potentissimæ virulentiæ serpens, *Diabolo* longè factu faciliùs fuisse, molem cumulare indigestam, & grandem, virium tamen expertem, quæ in *Draconibus* est, quàm dynamin producere efficacem, quâ *Colubri* præpollent. Atque hinc alterum veluti miraculum accessisse, quod paruus *Coluber* magnos deglutire *Dracones* potuerit.

Hæc refutatur ex ipsis Scripturæ verbis.

Puto ergo per *Colubrum* hic ego, & per *Dracones* non determinata hæc animalia, ab alijs omnibus *Serpentibus* distincta intelligi; verùm tam *Draconum*, quàm *Colubri* voces in latissima *Serpentum* significatione accepta fuisse. Quod vel ex sequentibus septimi capitis huius verbis conijcio, & elicio. Cùm enim hoc miraculo minimè permotus *Pharao* esset, iussit Deus, vt *Aaron* adhuc aliud ederet, hoc est percutiendo flumen, cum illa eadem virga sua, aquas omnes, quæ in tota *Ægypto* essent, in sanguinem verteret, quod & ipsum subsecutum est. Verba sacri textus sic habent: *Dixit autem Dominus ad Moysen: Ingrauatum est cor Pharaonis, non vult dimittere populum. Vade ad eum manè: ecce egredietur ad aquas & stabis in occursum eius, super ripam fluminis & virgam quæ conuersa est in Draconem, tolles in manu tua &c.* Viden? vt hìc de eadem virga illa sermo est, de qua superiùs paulò Scriptura memorabat, quod conuersa esset in *Colubrum*, iam in *Draconem* & non in *Colubrum* mutata fuisse, affirmatur. Pro vno igitur, eodemque *Serpente* sacræ literæ, hoc in loco saltem, *Colubrum* & *Draconem* habuerunt. Et quid ni hoc ita fuerit? Cum de vna, eademq. virga loquantur, quâ *Aaron* in digito Dei, miracula illa patrârat. Consequens igitur fuerit, ex *sacris* etiam *Bibliis* patere, aliquando *Draconis* nomẽ æquiuocè & genericè (quod hic probare instituimus) sumi, & *maleficorum*

Ratio adducitur.

Draconis nomen aliquando est genericum in sacris Bi blijs.

Draco-

Rome offered to him the choice of either death or the most honourable
retirement. He preferred the latter, and retired to Capua, where he
lived in the greatest splendour, and was the patron of learned men.
He died in the year of Rome 813, and of the Christian æra 60. He
was the author of a treatise on Agriculture, which is still extant, and
of a history of Carthage, which is lost. Cato the Censor, Varro, and
Columella, have made frequent mention of Mago's treatise on Agri-
culture, and have quoted many passages from it. Pliny the Elder
has also quoted it frequently, and has given a short account of the
author. Mago's treatise on Agriculture was translated into Greek
by Cassianus Bassus, and into Latin by Africanus, and by Dionysius
Uticensis. Cassianus Bassus's translation is lost, but Africanus's
translation is extant in Cassiodorus, and Dionysius Uticensis's trans-
lation is extant in Constantinus Porphyrogenitus. Mago's treatise
was also translated into Punic by Hannibal, and into Greek by
Diophanes Bithynus. Diophanes's translation is lost, but Hannibal's
translation is extant in Cassiodorus, and Dionysius Uticensis's trans-
lation is extant in Constantinus Porphyrogenitus. Mago's treatise
was also translated into Punic by Hannibal, and into Greek by
Diophanes Bithynus. Diophanes's translation is lost, but Hannibal's
translation is extant in Cassiodorus, and Dionysius Uticensis's trans-
lation is extant in Constantinus Porphyrogenitus.

Mago's treatise on Agriculture was translated into Punic by Hannibal, and into Greek by Diophanes Bithynus. Diophanes's translation is lost, but Hannibal's translation is extant in Cassiodorus, and Dionysius Uticensis's translation is extant in Constantinus Porphyrogenitus.

Specimen of Old Roman Alphabet . . . page xxxvi
Specimen of Old Italic Alphabet . . . page xxxvii
Specimen of Old Gothic Alphabet . . . page xxxviii
Specimen of Old Black Letter Alphabet . . . page xxxix
Specimen of Old Irish Alphabet . . . page xl
Specimen of Old Anglo-Saxon Alphabet . . . page xli
Specimen of Old Runic Alphabet . . . page xlii
Specimen of Old Hebrew Alphabet . . . page xliii
Specimen of Old Greek Alphabet . . . page xliv
Specimen of Old Cyrillic Alphabet . . . page xlv
Specimen of Old Arabic Alphabet . . . page xlvi
Specimen of Old Coptic Alphabet . . . page xlvii
Specimen of Old Armenian Alphabet . . . page xlviii
Specimen of Old Georgian Alphabet . . . page xlix
Specimen of Old Ethiopic Alphabet . . . page l
Specimen of Old Sanskrit Alphabet . . . page li
Specimen of Old Tibetan Alphabet . . . page lii
Specimen of Old Chinese Alphabet . . . page liii
Specimen of Old Japanese Alphabet . . . page liv
Specimen of Old Mexican Alphabet . . . page lv
Specimen of Old Peruvian Alphabet . . . page lvi
Specimen of Old Egyptian Alphabet . . . page lvii
Specimen of Old Assyrian Alphabet . . . page lviii
Specimen of Old Phœnician Alphabet . . . page lix
Specimen of Old Persian Alphabet . . . page lx
Specimen of Old Etruscan Alphabet . . . page lxi
Specimen of Old Celtiberian Alphabet . . . page lxii
Specimen of Old Ogham Alphabet . . . page lxiii
Specimen of Old Oscan Alphabet . . . page lxiv
Specimen of Old Umbrian Alphabet . . . page lxv
Specimen of Old Pelasgian Alphabet . . . page lxvi
Specimen of Old Cretan Alphabet . . . page lxvii
Specimen of Old Cypriote Alphabet . . . page lxviii
Specimen of Old Lycian Alphabet . . . page lxix
Specimen of Old Carian Alphabet . . . page lxx
Specimen of Old Lydian Alphabet . . . page lxxi
Specimen of Old Phrygian Alphabet . . . page lxxii
Specimen of Old Pamphylian Alphabet . . . page lxxiii
Specimen of Old Cappadocian Alphabet . . . page lxxiv
Specimen of Old Pisidian Alphabet . . . page lxxv
Specimen of Old Lycaonian Alphabet . . . page lxxvi
Specimen of Old Isaurian Alphabet . . . page lxxvii
Specimen of Old Cilician Alphabet . . . page lxxviii
Specimen of Old Mysian Alphabet . . . page lxxix
Specimen of Old Bithynian Alphabet . . . page lxxx
Specimen of Old Paphlagonian Alphabet . . . page lxxxi
Specimen of Old Galatian Alphabet . . . page lxxxii
Specimen of Old Pontic Alphabet . . . page lxxxiii
Specimen of Old Colchian Alphabet . . . page lxxxiv
Specimen of Old Albanian Alphabet . . . page lxxxv
Specimen of Old Iberian Alphabet . . . page lxxxvi
Specimen of Old Gaulish Alphabet . . . page lxxxvii
Specimen of Old Germanic Alphabet . . . page lxxxviii
Specimen of Old Scandinavian Alphabet . . . page lxxxix
Specimen of Old Slavonic Alphabet . . . page xc
Specimen of Old Lithuanian Alphabet . . . page xci
Specimen of Old Finnish Alphabet . . . page xcii
Specimen of Old Hungarian Alphabet . . . page xciii
Specimen of Old Turkish Alphabet . . . page xciv
Specimen of Old Tartar Alphabet . . . page xcv
Specimen of Old Mongolian Alphabet . . . page xcvi
Specimen of Old Manchu Alphabet . . . page xcvii
Specimen of Old Japanese Alphabet . . . page xcviii
Specimen of Old Corean Alphabet . . . page xcix
Specimen of Old Malay Alphabet . . . page c
Specimen of Old Javanese Alphabet . . . page ci
Specimen of Old Burmese Alphabet . . . page cii
Specimen of Old Siamese Alphabet . . . page ciii
Specimen of Old Cambodian Alphabet . . . page civ
Specimen of Old Tagalog Alphabet . . . page cv
Specimen of Old Pampango Alphabet . . . page cvi
Specimen of Old Bisayan Alphabet . . . page cvii
Specimen of Old Bikol Alphabet . . . page cviii
Specimen of Old Pangasinan Alphabet . . . page cix
Specimen of Old Ilokano Alphabet . . . page cx
Specimen of Old Tinguian Alphabet . . . page cxi
Specimen of Old Igorot Alphabet . . . page cxii
Specimen of Old Bontoc Alphabet . . . page cxiii
Specimen of Old Kankanay Alphabet . . . page cxiv
Specimen of Old Ibanag Alphabet . . . page cxv
Specimen of Old Ifugao Alphabet . . . page cxvi
Specimen of Old Isinay Alphabet . . . page cxvii
Specimen of Old Nueva Ecija Alphabet . . . page cxviii
Specimen of Old Tayabas Alphabet . . . page cxix
Specimen of Old Zambal Alphabet . . . page cxx
Specimen of Old Abaknon Alphabet . . . page cxxi
Specimen of Old Agutaynen Alphabet . . . page cxxii
Specimen of Old Kalamian Alphabet . . . page cxxiii
Specimen of Old Cuyonon Alphabet . . . page cxxiv
Specimen of Old Tagbanua Alphabet . . . page cxxv
Specimen of Old Palawan Alphabet . . . page cxxvi
Specimen of Old Mangyan Alphabet . . . page cxxvii
Specimen of Old Sulu Alphabet . . . page cxxviii
Specimen of Old Tausug Alphabet . . . page cxxix
Specimen of Old Samal Alphabet . . . page cxxx
Specimen of Old Yakan Alphabet . . . page cxxxi
Specimen of Old Subanon Alphabet . . . page cxxxii
Specimen of Old Kalagan Alphabet . . . page cxxxiii
Specimen of Old Tagakaolo Alphabet . . . page cxxxiv
Specimen of Old Bukidnon Alphabet . . . page cxxxv
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cxxxvi
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cxxxvii
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cxxxviii
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page cxxxix
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page cxl
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page cxli
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cxlii
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page cxliii
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page cxliv
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cxlv
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cxlvi
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cxlvii
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page cxlviii
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page cxlix
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page cl
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cli
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page clii
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page cliii
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cliv
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page clv
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page clvi
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page clvii
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page clviii
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page clix
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page clx
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page clxi
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page clxii
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page clxiii
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page clxiv
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page clxv
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page clxvi
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page clxvii
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page clxviii
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page clxix
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page clxx
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page clxxi
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page clxxii
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page clxxiii
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page clxxiv
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page clxxv
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page clxxvi
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page clxxvii
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page clxxviii
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page clxxix
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page clxxx
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page clxxxi
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page clxxxii
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page clxxxiii
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page clxxxiv
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page clxxxv
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page clxxxvi
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page clxxxvii
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page clxxxviii
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page clxxxix
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cxc
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cxci
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cxcii
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page cxciii
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page cxciv
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page cxcv
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cxcvi
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page cxcvii
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page cxcviii
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cxcix
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cc
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cci
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page ccii
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page ccciii
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page ccciv
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cccv
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page cccvi
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page cccvii
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cccviii
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cccix
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cccx
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page cccxi
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page cccxii
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page cccxiii
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cccxiv
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page cccxv
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page cccxvi
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cccxvii
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cccxviii
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cccxix
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page cccxx
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page cccxxi
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page cccxxii
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cccxxiii
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page cccxxiv
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page cccxxv
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cccxxvi
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cccxxvii
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cccxxviii
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page cccxxix
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page cccxxx
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page cccxxxi
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cccxxxii
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page cccxxxiii
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page cccxxxiv
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cccxxxv
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cccxxxvi
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cccxxxvii
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page cccxxxviii
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page cccxxxix
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page cccxl
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cccxli
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page cccxlii
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page cccxliii
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page cccxliv
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page cccxlv
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page cccxlvi
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page cccxlvii
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page cccxlviii
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page cccxlix
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page cccl
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page cccli
Specimen of Old Davao Alphabet . . . page ccclii
Specimen of Old Mandaya Alphabet . . . page ccclii
Specimen of Old Manobo Alphabet . . . page ccclii
Specimen of Old Bagobo Alphabet . . . page ccclii
Specimen of Old Tiruray Alphabet . . . page ccclii
Specimen of Old Mamanua Alphabet . . . page ccclii
Specimen of Old Bilaan Alphabet . . . page ccclii
Specimen of Old Sangil Alphabet . . . page ccclii
Specimen of Old Tboli Alphabet . . . page ccclii

Dracones Indicis pares generari asserit, vicenũ cubitorum. Sed hoc par est, præut *Ælianus & Onesicritus* hos depingunt, quorum ille *Æthiopicos Dracones* triginta passuum longitudine, hic verò duos memorat *Indicos*, vnum sex & quadraginta, alterum octoginta cubitorum. *Strabo* adhuc maiores facit, octoginta vnum nimirum, atque centum & nonaginta cubitorum alterum, *Pierius* verò, *Maximi Tyrij* testimonio, tradit *Alexandri Magni* temporibus, apud *Indos Draconem* quinque iugerum magnitudine fuisse. Quæ si fabulosa non sunt, reuera maiora animalia non reperiuntur super terra, vt *S. Augustinus* in enarratione Psalmi 148. ait. *Lucanus* quoque immanem quandam *Draconibus* magnitudinem adscribit his versibus.

Immensæ magnitudinis Dracones.

Vos quoque qui cunctis innoxia numina terris,
Serpitis, aurato nitidi fulgore Dracones,
Festiferos ardens facit Africa, ducitis altum
Aëra cum pennis, armentaq. tota secuti
Rumpitis ingentes, amplexi verbere tauros,
Nec tutus spatio est Elephas, datis omnia letho,
Nec vobis opus est ad noxia fata veneno.

Lucani Dracones.

Videntur igitur *Pierio* asserente, *Dracones* illi propriè vocari, qui corpore sunt immaniori vastioreq. hoc est, *serpentes* annosi valde, & qui multa ætate in magnitudinem excreuerunt inusitatam. Vnde & prouerbiũ natũ, *Serpens nisi ederit serpentem non fiet Draco.* Ad quos *Dracones* referri debent illi, quos *Strabo* ex *Iphicratis* authoritate, nasci scribit apud *Hespericos Æthiopes* adeò magnos, vt herba illis innascatur, de quibus paulò infra.

Draconis videtur esse serpentis maximi & annosi.

Quare longè æquiùs *Draconum* nomen merentur, *Aristotelis* prægrandes illi *angues*, de quibus lib. 8. cap. 28. *Hist. anim.* quàm eiusdem paruus, cum Aquila pugnans *serpens* Sunt autem hæc *Aristotelis* verba. *In Africa magnitudo anguium mira, sicut & fertur. Iam enim nonnulli vbi triremi applicuissent, ossa boum multorum vidisse narrant, quos absumptos esse ab anguibus, nõ dubitarint, cũ triremes productas in altum, quamprimum angues insectarentur, & nonnulli aggressi triremem euertrent.*

Tales etiã Aristoteles deteruit.

Verùm hic mihi scrupulus injicitur hæretque, an *Lucani Dracones* sint illis similes, quos iam ex *Plinio, Æliano* & alijs dedimus. Prædicti enim sine pedibus, alisque, in arbores serpunt, implicantq. se illis, ad quas passũ veniunt *Elephantes*. *Lucani Dracones* autem alarum remigio altum in aëra tendunt, & verbere, caudarum puto, *Elephantes*, *taurosq.* trucidant.

Cũ Lucani dracones sint alati, dubitatur, an hoc pertineãt.

Quapropter *Draconum* nomine, *serpentes* illi veniunt quoque, quibus *Natura* alas, ioco an serio, vix dixeris, adaptare molita fuit. *Verorum Draconũ duæ sunt species*, inquit *Greuinus*, *Quidã enim alati sunt, quidam verò sine alis. In ceteris nãq. prorsus similes sunt.* Liber, cui *Hortus sanitatis* inscribitur, antiquus satis, hæc ex *Physiologo* adducit. *Draco super omnes serpentes maximus: & super omnia terræ animantia. Qui quandoq. super aërem fertur ipsum concitando ac vehementer impellendo.* Item sequentia. *In abyssis terræ (sicut dicit S. Augustinus) aliquando Draco moratur, & cum in aere sentit humiditatem, egreditur, & super aëra fertur, magnis alarum remigijs aërem concitans & impellens. Alis quàdam pellicea volubilitate extantibus: & secundum corporis sui magnitudinem late diffusis: vbicunque moratur, aerem inficit.*

Distinguitur Draco in alatum & non alatum.

Ad Draconés etiá ſerpentes alati pertinét.

Erunt igitur *Draconum* titulo decorandi *ſerpentes alati* quoque, qui & ipſi non vnica in claſſe tantummodo coercentur. Et *Ariſtoteles* quidem, lib. 1, cap. 5. *Hiſt. anim.* ex auditione potius, quam viſu, tales ſerpentes adſtruit. *Volucrum autem alia pennâ volant*, ait, *vt aquila, vt accipiter: alia membranâ ſiccâ vt apes, vt ſcarabæi: alia cute, vt vulpecula, vt veſpertilio. Volant pennis, aut cute, quæ habent ſanguinem. Membranis ſiccis, quæ ſanguine carent, vt inſecta. Sunt porrò, quæ pennis, vel membranis volant, omnia bipeda aut apeda. Angues enim circa Aethiopiam tales volare narrantur, Genus pennatum, auem appellamus: reliqua duo genera nomine carent communi.* Ex quo loco ego deduco, *Ariſtotelem* quidem

Ariſtoteles hos ex auditu ſaltem admittit.

non improbare, *ſerpentes alatos* reperiri, ſed non ſtatim ex hoc authore certum eſſe, an pennis hos volare, an cute potius alis intertextâ voluerit. Quandoquidem tam apeda, quàm bipeda, hoc eſt tam ſerpentes, quàm aues, æquè pennis, ac cute volare poſſe, non inficiatus eſt. Et quamuis *Lucanus*, pennis hos magis, quàm cute vti, in volatu dixerit,

Non claret tamen, an Ariſt. hos pennis, an cute volare ſenſuerit.

Lucanus videtur Draconibus pênas dare.

Vos quoque qui ounctis innoxia numina terris,
Serpitis aurato nitidi fulgore Dracones,
Peſtiferos ardens facit Africa, ducitis altum
Aëra cum pennis.

Poëticè tamen magis loquturus cẽſeri poteſt.

Poeticè, & metaphoricè tamen ipſum hìc loqui voluiſſe, faciliùs crediderim, quàm ex rei natura, abutentem pennarum voce, pro cute. Is ipſe enim lib. 6. ſimpliciter huiuſmodi *ſerpentes*, *volucres*, ſiue *volantes* appellat, cum ibi mulier venefica quædam necyomantiâ vtens, omnis generis venena peſsima pro mortuorum vmbris euocandis conquireret, quibus hos *ſerpentes* quoque addere voluit,

Volucres alio loco ſimpliciter hos ſerpẽtes dicit.

Huc quicquid fœtu genuit Natura ſiniſtro,
Miſcetur, non ſpuma canis, quibus vnda timori eſt,
Viſcera non Lyncis, non dira nodus Hyænæ
Deſuit, & cerui paſti ſerpente medulla,
Non Arabum volucer ſerpens, inuentaq. rubris
Aequoribus, cuſtos pretioſæ vipera concha.

Volãtes hi ſerpẽtes & pãrui, & cute potius, quam pennis volare videntur.

Addiderim & hoc ex coniectura mea, licet *phyſiologus*, & *Liber de natura rerum*, atque ipſemet *Lucanus*, apertè affirment, *alatos ſerpentes* maximos eſſe, hos tamen puſillos potiùs, aut reuera tam immanes minimè exiſtere, vt *Elephantes* aggrediantur & *tauros*. Idque ex *Herodoto* ſcriptore antiquiſsimo colligo, qui & paruos, & cute hos volare memoriæ ſimul prodidit. *Eſt Arabiæ locus*, inquit lib. 2. *ad Butum vrbem ferè poſitus, ad quem locum ego me contuli, quòd audierim volucres eſſe ſerpentes. Eò cum peruenì, oſſa ſerpentum aſpexi, & ſpinarum multitudine ſupra fidem ad enarrandum; quarum acerui erant magni, & his alij atque alij minores, ingenti numero. Eſt autem hic locus vbi ſpinæ proiectæ iacebant, huiuſmodi. Ex arctis montibus, exporrigitur in vaſtam planitiem, Ægyptiæ contiguam. Fertur ex Arabia ſerpentes alatos, ineunte ſtatim vere, in Ægyptum volare, ſed eis ad ingreſſum planitiei occurrentes aues Ibides, non prætermittere, atque ipſos interimere; & ob id opus, Ibidem magno in honore ab Ægyptijs haberi. Serpentis porrò figura, qualis hydrarum, alas non pennatas, ſed glabras gerit, & alis veſpertilionum valde ſimiles.*

Probatur hóc ex Heródoto.

Idem

Idem author lib. 3. hunc in ſenſum, conſimilia ſequentibus verbis nobis reliquit. *Atque vipere per vniuerſum orbem terrarum viſuntur: alati verò ſerpentes nuſquam alibi, niſi in Arabia, aut certè non adeò frequentes. Hunc in modum Arabes thus comparant. Caſiam autem ſic. Poſtquam ſibi cum ceterum corpus, tum faciem præter oculos obligauerunt coriis, alijſq. pellibus, ad caſiam pergunt. Ea naſcitur in palude non alta, circa quam, & in qua degunt fera alata, veſpertilionibus ſimilima ſtridore diro, & viribus præualentibus, quas ab oculis arcentes Arabes, ſic Caſiam metunt.* Ex quibus ego hariolor, *ſerpentes hos alatos*, cum oculos præcipuè impetant, & ab his arceri queant, exiguo eſſe corpore præditos. Quam coniecturam meam, adhuc magis idemmet *Herodotus* corroborat, hoc ipſo in libro, *ſerpentes hos alatos*, ſiue *Dracones*, *Colubrorum* etiam *ſubalatorum* nomine pronunciando. *Ad meridiem* ait, *vltima è regionibus, quæ habitantur, Arabia eſt: in qua ſola omnium, naſcuntur thus, myrrha, caſia, cinnamomum, & ladanum. Cuncta hæc facilia ad nanciſcendum, præter myrrham. Nam thus Arabes ſtorace ſuffientes, legunt ea, quæ Phœnices ad Græcos exportant: Hac ſuffitum thus capiunt. Etenim thuriferas arbores obſeruant colubri ſubalati, exigua corpore, diſcolore ſpecie, permagno numero, circa ſingulas arbores, ijdem videlicet, qui aduerſus Ægyptum facto exercitu tendunt. Nec vllo alio ab arboribus, quàm ſtoracis fumo, ſubmouentur, vniuerſam terram oppleturi, (vt Arabes aiunt) niſi, vt ijdem narrabant, ſimile quiddam iſtis contingeret ei, quod nouimus contingere viperis, idq. (vt credere debemus) ſolerti diuinitatis prudentia. Nam quæ & timido animo ſunt, & eſculenta, ea omnia fœtuoſa fecit, ne aſſiduo eſu deperirent: contra quæ ſæua & maligna ſunt, ea voluit parum eſſe fœtuoſa. Vnde fit vt lepus quem omnia venantur fera, ales, homo, tam ferox ſit: ſola quæ ex omnibus beſtijs cum grauida eſt, etiam impleatur, & alium fœtum in vtero geſtans pili veſtitum, alium nudum, alium tantùm non formatum, alium concipit. Et lepus quidem talis eſt.*

Alia ſimilia Herodoti authoritas.

Alio loco hos vocat colubros ſubalatos.

Hos ait eſſe exigue corpore.

Animalia eſculenta magno numero procreantur, ſed maligna cõtrà.

Volui hìc datà operà, paululùm prolixior eſſe, in enarrandis hiſce *Herodoti* verbis, cùm, vt opinioni meæ fidem adſtruerem, tum vt eundem ſcriptorem, vera partim, ac partim falſa nobis perſuadere tentaſſe, manifeſtarem. Exiſtimauit enim hic animalia noxia, *viperas* præſertim, & *alatos ſerpentes*, dum naſcuntur, matris ſuæ vterum erodere, matremq. interficere, & ob id paucules eiuſmodi beſtias inueniri. Neutrum verum eſt. Hoc norunt, qui viuente, ac ſalua matre *vipera*, vnico partu plurimas electas ab hac *viperulas* viderunt, quod inter alios *Ferdinandus Imperatus* Neapolitanus à ſe obſeruatum, olim mihi confirmauit.

Cauſa cur author ſit prolixior.

Error Herodoti.

Præterea ſibiipſi refragari in hoc *Herodotus* videtur; cum aliàs ſcripſerit, hos *alatos ſerpentes*, magno numero thuriferas arbores obſeruare, & facto exercitu eoſdem in Ægyptum tendere, & horum oſſa atque ſpinas multitudine ſupra fidem ad enatrandum ſe conſpexiſſe, quorum acerui magni erant, & his alij atque alij minores, ingenti numero.

Et huius contradictio.

Verum ipſummet libet *Herodotum* loquentem audire, qui hodieq. plures lectores credulos, & commenti huius ſui admiratores inuenit. *At Leæna*, ait, *validiſſimum ferociſſimumq. animal, ſemel in vita vnum parit. Nam vna cum fœtu vterum emittit. Cuius rei cauſa hæc eſt, quod catulus leoninus, vbi moueri in vtero in-*

Herodoti propria verba quæ, in errorem multos induxerunt.

Digitized by Google

re incipit, cum habeat vngues longè acutissimos, ex omnibus ferè, vterum lacerat, augescensq. magis & magis, vngues imprimendo exulcerat ita vt ad postremum, dum partus adest, nihil vteri relinquatur incolume. Quare si vipera & alati Arabiæ serpentes ita gignerentur, vt ipsorum natura fert, non esset hominibus vivendi facultas. Nunc autem cum libidine agitantur & per paria coeunt, fœmina collum maris in emittenda genitura comprehendit, sorbensq. non prius dimittit, quàm devorauerit. Et mas quidem hoc modo perit. Fœmina verò talem luit masculo pœnam, quod filij dum adhuc intra vterum sunt, patrem vlciscentes, matricem ambedunt, eiusq. alvo ambesa, ita partum faciunt. Cæteri serpentes, qui non sunt hominibus pernicios, ova pariunt, & magnam vim fœtuum excludunt. Atque vipera per vniuersum orbem terrarum vifunitur, alati verò serpentes nusquam alibi, nisi in Arabia aut certè non adeò frequentes.

Fabulosa sit quæ de Leænæ & viperæ partu narrat.

Atque vt in coitu *vipera*, & huius atque *Leænæ* partu, *Herodotus* turpiter lapsus est, ita in *leporis* fœcunditate, cum rei natura & Aristotelis fanore doctrina rectè consensit. Hic enim lib.6.cap.33.de Hist.animal. *Lepores auersi coeunt*, ait, *vt expositum est, retrò enim vrinam reddunt. Coeunt & pariunt quoque tempore, dumq. vtero ferunt, superfœtant, & singulis mensibus generant. Sed fœtus edunt non vniuersos, interpositis enim diebus, quod vis tulerit, peragunt partionem. Habet fœmina lac priusquam pariat, & à partu continuo repetit coitum, & lactans adhuc concipit fœtum. Plinius* lib.8.cap.55. huic planè consentanea scribit, & quod vulgus hodieq. pro verissimo habet, ex *Archelao* adducit, in *leporibus* nullum sexus discrimen esse. *Archelaus author est*, inquit, *vtramque vim singulis* (leporibus) *inesse, ac sine mare aquè gignere. Benigna circa hoc Natura, innocua & escalenta animalia fœcunda generauit. Lepus omnium prædæ nascens, solus præter dasypodem superfœtat, aliud educans, aliud in vtero pilis vestitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter.* Et mirari subit, quòd *lepus innocuum*, vt ait *Plinius*, *animal*, timidum, & iucundum, *omnium tamen prædæ nascatur*. Vt hic non immeritò de venatoribus his verbis conqueratur:

Herodoto offenditur Arist. & Plinius de leporũ fœcunditate.

Archelaus putauit in quolibet lepore esse vtrunq; sexum.

Ego parvus lepusculus,
Quid feci hominibus?
Quod me sequuntur canibus.

Diu me torsit hæc de *leporibus* dicam dubitatio, an persuasio? omnes ad vnum *hermaphroditos* esse. Et cum hoc ipso elapso proximè mense Ianuarij anni huius 1628. *Princeps Cæsius* noster ex suo Oppido *S. Angeli*, vbi tunc in arcis nuper à se constructæ ædificio animum refocillandi gratiâ morabatur, *lupum* mihi submisisset viuum, & prægrandem, vt hunc per sectionem, quam *Vvitherius* noster exercuit, diligentiùs examinarem, videremq. an quæ ego aduersus *Aristotelem* capite de *Lupo Mexicano*, hoc ipso in meo opere disputauerã, veritati conformia essent? quæ mox subiungam. Incessit me cupiditas, ab eodem *Principe* viuos, aut mortuos aliquot *lepores* non exenteratos tamen postulandi, vt huic me dubio tandem eximerem. Sed commodum accidit, vt eo ipso me tempore, aliquoties visum veniret, Nobilis & strenuus vir *Iulius Sinibaldus*, armis & venationibus deditissimus, qui eodem cum diu desiderio mecum flagrasset, vno anno vltra centum *lepores* domi suæ, hoc est in oppido *Montis Leonis Spoletanæ Diœcesis*, cepit, omnesq. accuratâ sectione perquisiuit, serioq. mihi

Probitum an lepores omnes hermaphroditi exilant.

Hoc soluit a viro strenuo Iulio Sinibaldo, oculato teste.

conte-

Digitized by Google

Narrativus appellativus.
Narrativus appellativus.

lupi pyloro, hoc eſt, ruga tantùm tranſuerſa, ſiue orbicularis, non autem ſaculus, ſed quæ ruga, puto, in orbem plicata extendi poterat, & ita obſerare.

Brachij muſculi non aderant.

Bronchij muſculi deerant in larynge, aderant verò bronchiotyroidei.

Nerui recurrentes. Vuula non erat.

Nerui recurrentes per ſiniſtram partem reuoluebantur in muſculos laryngis, inter Tyroidem & Cricoidem.

Gargareo ſeu Vuula defuit.

Iecoris maior pars in ſiniſtro latere. Lien.

Iecur in ſex lobos fiſſum, quorum tres planè, & maiores in ſiniſtra parte, ſub ventriculo iacebant.

Lien exiguus, oblongus, gracilis, accipiebat venas ex ramo ſplenico, per totam longitudinem.

Muſculi epiglottidis.

Duo muſculi epiglottidis euidentiſſimi, ab oſſis hyoidis baſi exorti. Vnde patet quamuis in homine videatur eſſe ligamentum membranaceum, velut frenum linguæ & penis, muſculi tamen vicem ſubire, vt rectè *Veſalius* contra *Galenum*, muſculos erigentes epiglottidis ſtatuat.

Apophyſis ſtylois. Annuli trachem.

Apophyſis ſtylois coniungebatur cum oſſe hyoide in baſi.

Annuli trachea arteriæ, ſquamatim & imbricatim ſibi committebantur, interuentu membranæ, vt ita ſufficerent, à naturali ſitu in alium, multæ diſtenſioni, & amplificationi.

Atque hæc omnia me præſente *VVinthierius* obſeruauit, & pro ſolita diligentia inter aduerſaria ſua retulit.

Sed qui iam per Dracones & ſerpentinos meatus, à tramite recto diuertimus, redeamus in viam ſi placet, vt tandem *Dracunculum* noſtrum, cuius gratiâ diutiùs euagati ſumus, deſcribamus.

Plinius Herodoti hiſtoriam de Cinnamomo pro fabulis habet, quod à veſpertilionibus cuſtodiatur.

Videtur *Plinius* lib. 12. cap. 19. quam ex *Herodoto* authoritatem attulimus, fabulis potiùs annumerare. *Cinnamomum*, ait, *& Caſiam fabuloſa narrauit antiquitas, princepsue Herodotus, auium nidis, & præſertim Phœnicis decori. Item Caſiam circa paludes propugnante vnguibus diro veſpertilionum generi, aligerisq. ſerpentibus his commentis augentes rerum pretia.* Quamuis haud ſciam, voluerintne *Plinius* fabuloſos *aligeros ſerpentes* innuere, an hoc inter fabulas ſolùm ponere quod *ſerpentes* hi cum *veſpertilionibus Caſiam* & *Cinnamomum* reuera aduerſus homines, à collectione, & ſectione tueantur. Ne autem mirum alicui videatur, quâ ratione *veſpertiliones* non niſi noctu volantes, has arbores defendunt, ait *Plinius*, *Non cædi hunc fruticem niſi aut ante ortum Solis, aut poſt occaſum.* *Theophraſtus* lib. 9. cap. 5. fabulis quoque accenſet, *à ſerpentibus mortiferis cinnamomum defendi.*

Garzias ab Horto de hiſtoria cinnamomi conſulatur. Cicero etiam aligeros ſerpentes eſſe dixit. Hoc ipſum atteſtantur Strabo, Mela, Solinus. Recentiorũ de cadẽ re teſtimonia.

Garzias ab Horto lib. 1. cap. 15. exactiſſimè *Canellam*, & quæ inter *Cinnamomum ac Caſiam* conuenientia, aut diſcrepantia ſit, deſcribit, qui aromata hæc, locis illis ab *Herodoto* & *Plinio* aſſignatis, nunquam nata fuiſſe, apertiſſimis ibi argumentis docet, & vnde antiquorum fabulæ illæ enatæ fuerint, detegit, quæ cum huius loci non ſit examinare, is ipſe adiri poterit. Interea *Ciceronem* quoque de *Natura Deorum*, de *aligeris* his *ſerpentibus* teſtem laudare poſſumus. *Ibes auertunt*, inquit, *peſtem ab Ægypto, cum volucres angues ex vaſtitate Lybiæ* (alij dicunt ex *Arabia*) *vento Africo inuectos interficiunt atque conſumunt.* Inter veteres his accenſeo *Strabonem*, *Melam*, atque *Solinum*. Nec ſeculi noſtri, quo plurima veteribus ignota & incredibilia, nobis innotuerunt, fideliſſimis teſtimo-

nijs

Fig. 1.
Fig. 2.
Fig. 3.
Fig. 4.
Fig. 5.
Fig. 6.
Fig. 7.
Fig. 8.
Fig. 9.
Fig. 10.
Fig. 11.
Fig. 12.
Fig. 13.
Fig. 14.
Fig. 15.
Fig. 16.
Fig. 17.
Fig. 18.
Fig. 19.
Fig. 20.
Fig. 21.
Fig. 22.
Fig. 23.
Fig. 24.
Fig. 25.
Fig. 26.
Fig. 27.
Fig. 28.
Fig. 29.
Fig. 30.
Fig. 31.
Fig. 32.
Fig. 33.
Fig. 34.
Fig. 35.
Fig. 36.
Fig. 37.
Fig. 38.
Fig. 39.
Fig. 40.
Fig. 41.
Fig. 42.
Fig. 43.
Fig. 44.
Fig. 45.
Fig. 46.
Fig. 47.
Fig. 48.
Fig. 49.
Fig. 50.
Fig. 51.
Fig. 52.
Fig. 53.
Fig. 54.
Fig. 55.
Fig. 56.
Fig. 57.
Fig. 58.
Fig. 59.
Fig. 60.
Fig. 61.
Fig. 62.
Fig. 63.
Fig. 64.
Fig. 65.
Fig. 66.
Fig. 67.
Fig. 68.
Fig. 69.
Fig. 70.
Fig. 71.
Fig. 72.
Fig. 73.
Fig. 74.
Fig. 75.
Fig. 76.
Fig. 77.
Fig. 78.
Fig. 79.
Fig. 80.
Fig. 81.
Fig. 82.
Fig. 83.
Fig. 84.
Fig. 85.
Fig. 86.
Fig. 87.
Fig. 88.
Fig. 89.
Fig. 90.
Fig. 91.
Fig. 92.
Fig. 93.
Fig. 94.
Fig. 95.
Fig. 96.
Fig. 97.
Fig. 98.
Fig. 99.
Fig. 100.
Fig. 101.
Fig. 102.
Fig. 103.
Fig. 104.
Fig. 105.
Fig. 106.
Fig. 107.
Fig. 108.
Fig. 109.
Fig. 110.
Fig. 111.
Fig. 112.
Fig. 113.
Fig. 114.
Fig. 115.
Fig. 116.
Fig. 117.
Fig. 118.
Fig. 119.
Fig. 120.
Fig. 121.
Fig. 122.
Fig. 123.
Fig. 124.
Fig. 125.
Fig. 126.
Fig. 127.
Fig. 128.
Fig. 129.
Fig. 130.
Fig. 131.
Fig. 132.
Fig. 133.
Fig. 134.
Fig. 135.
Fig. 136.
Fig. 137.
Fig. 138.
Fig. 139.
Fig. 140.
Fig. 141.
Fig. 142.
Fig. 143.
Fig. 144.
Fig. 145.
Fig. 146.
Fig. 147.
Fig. 148.
Fig. 149.
Fig. 150.
Fig. 151.
Fig. 152.
Fig. 153.
Fig. 154.
Fig. 155.
Fig. 156.
Fig. 157.
Fig. 158.
Fig. 159.
Fig. 160.
Fig. 161.
Fig. 162.
Fig. 163.
Fig. 164.
Fig. 165.
Fig. 166.
Fig. 167.
Fig. 168.
Fig. 169.
Fig. 170.
Fig. 171.
Fig. 172.
Fig. 173.
Fig. 174.
Fig. 175.
Fig. 176.
Fig. 177.
Fig. 178.
Fig. 179.
Fig. 180.
Fig. 181.
Fig. 182.
Fig. 183.
Fig. 184.
Fig. 185.
Fig. 186.
Fig. 187.
Fig. 188.
Fig. 189.
Fig. 190.
Fig. 191.
Fig. 192.
Fig. 193.
Fig. 194.
Fig. 195.
Fig. 196.
Fig. 197.
Fig. 198.
Fig. 199.
Fig. 200.
Fig. 201.
Fig. 202.
Fig. 203.
Fig. 204.
Fig. 205.
Fig. 206.
Fig. 207.
Fig. 208.
Fig. 209.
Fig. 210.
Fig. 211.
Fig. 212.
Fig. 213.
Fig. 214.
Fig. 215.
Fig. 216.
Fig. 217.
Fig. 218.
Fig. 219.
Fig. 220.
Fig. 221.
Fig. 222.
Fig. 223.
Fig. 224.
Fig. 225.
Fig. 226.
Fig. 227.
Fig. 228.
Fig. 229.
Fig. 230.
Fig. 231.
Fig. 232.
Fig. 233.
Fig. 234.
Fig. 235.
Fig. 236.
Fig. 237.
Fig. 238.
Fig. 239.
Fig. 240.
Fig. 241.
Fig. 242.
Fig. 243.
Fig. 244.
Fig. 245.
Fig. 246.
Fig. 247.
Fig. 248.
Fig. 249.
Fig. 250.
Fig. 251.
Fig. 252.
Fig. 253.
Fig. 254.
Fig. 255.
Fig. 256.
Fig. 257.
Fig. 258.
Fig. 259.
Fig. 260.
Fig. 261.
Fig. 262.
Fig. 263.
Fig. 264.
Fig. 265.
Fig. 266.
Fig. 267.
Fig. 268.
Fig. 269.
Fig. 270.
Fig. 271.
Fig. 272.
Fig. 273.
Fig. 274.
Fig. 275.
Fig. 276.
Fig. 277.
Fig. 278.
Fig. 279.
Fig. 280.
Fig. 281.
Fig. 282.
Fig. 283.
Fig. 284.
Fig. 285.
Fig. 286.
Fig. 287.
Fig. 288.
Fig. 289.
Fig. 290.
Fig. 291.
Fig. 292.
Fig. 293.
Fig. 294.
Fig. 295.
Fig. 296.
Fig. 297.
Fig. 298.
Fig. 299.
Fig. 300.
Fig. 301.
Fig. 302.
Fig. 303.
Fig. 304.
Fig. 305.
Fig. 306.
Fig. 307.
Fig. 308.
Fig. 309.
Fig. 310.
Fig. 311.
Fig. 312.
Fig. 313.
Fig. 314.
Fig. 315.
Fig. 316.
Fig. 317.
Fig. 318.
Fig. 319.
Fig. 320.
Fig. 321.
Fig. 322.
Fig. 323.
Fig. 324.
Fig. 325.
Fig. 326.
Fig. 327.
Fig. 328.
Fig. 329.
Fig. 330.
Fig. 331.
Fig. 332.
Fig. 333.
Fig. 334.
Fig. 335.
Fig. 336.
Fig. 337.
Fig. 338.
Fig. 339.
Fig. 340.
Fig. 341.
Fig. 342.
Fig. 343.
Fig. 344.
Fig. 345.
Fig. 346.
Fig. 347.
Fig. 348.
Fig. 349.
Fig. 350.
Fig. 351.
Fig. 352.
Fig. 353.
Fig. 354.
Fig. 355.
Fig. 356.
Fig. 357.
Fig. 358.
Fig. 359.
Fig. 360.
Fig. 361.
Fig. 362.
Fig. 363.
Fig. 364.
Fig. 365.
Fig. 366.
Fig. 367.
Fig. 368.
Fig. 369.
Fig. 370.
Fig. 371.
Fig. 372.
Fig. 373.
Fig. 374.
Fig. 375.
Fig. 376.
Fig. 377.
Fig. 378.
Fig. 379.
Fig. 380.
Fig. 381.
Fig. 382.
Fig. 383.
Fig. 384.
Fig. 385.
Fig. 386.
Fig. 387.
Fig. 388.
Fig. 389.
Fig. 390.
Fig. 391.
Fig. 392.
Fig. 393.
Fig. 394.
Fig. 395.
Fig. 396.
Fig. 397.
Fig. 398.
Fig. 399.
Fig. 400.
Fig. 401.
Fig. 402.
Fig. 403.
Fig. 404.
Fig. 405.
Fig. 406.
Fig. 407.
Fig. 408.
Fig. 409.
Fig. 410.
Fig. 411.
Fig. 412.
Fig. 413.
Fig. 414.
Fig. 415.
Fig. 416.
Fig. 417.
Fig. 418.
Fig. 419.
Fig. 420.
Fig. 421.
Fig. 422.
Fig. 423.
Fig. 424.
Fig. 425.
Fig. 426.
Fig. 427.
Fig. 428.
Fig. 429.
Fig. 430.
Fig. 431.
Fig. 432.
Fig. 433.
Fig. 434.
Fig. 435.
Fig. 436.
Fig. 437.
Fig. 438.
Fig. 439.
Fig. 440.
Fig. 441.
Fig. 442.
Fig. 443.
Fig. 444.
Fig. 445.
Fig. 446.
Fig. 447.
Fig. 448.
Fig. 449.
Fig. 450.
Fig. 451.
Fig. 452.
Fig. 453.
Fig. 454.
Fig. 455.
Fig. 456.
Fig. 457.
Fig. 458.
Fig. 459.
Fig. 460.
Fig. 461.
Fig. 462.
Fig. 463.
Fig. 464.
Fig. 465.
Fig. 466.
Fig. 467.
Fig. 468.
Fig. 469.
Fig. 470.
Fig. 471.
Fig. 472.
Fig. 473.
Fig. 474.
Fig. 475.
Fig. 476.
Fig. 477.
Fig. 478.
Fig. 479.
Fig. 480.
Fig. 481.
Fig. 482.
Fig. 483.
Fig. 484.
Fig. 485.
Fig. 486.
Fig. 487.
Fig. 488.
Fig. 489.
Fig. 490.
Fig. 491.
Fig. 492.
Fig. 493.
Fig. 494.
Fig. 495.
Fig. 496.
Fig. 497.
Fig. 498.
Fig. 499.
Fig. 500.
Fig. 501.
Fig. 502.
Fig. 503.
Fig. 504.
Fig. 505.
Fig. 506.
Fig. 507.
Fig. 508.
Fig. 509.
Fig. 510.
Fig. 511.
Fig. 512.
Fig. 513.
Fig. 514.
Fig. 515.
Fig. 516.
Fig. 517.
Fig. 518.
Fig. 519.
Fig. 520.
Fig. 521.
Fig. 522.
Fig. 523.
Fig. 524.
Fig. 525.
Fig. 526.
Fig. 527.
Fig. 528.
Fig. 529.
Fig. 530.
Fig. 531.
Fig. 532.
Fig. 533.
Fig. 534.
Fig. 535.
Fig. 536.
Fig. 537.
Fig. 538.
Fig. 539.
Fig. 540.
Fig. 541.
Fig. 542.
Fig. 543.
Fig. 544.
Fig. 545.
Fig. 546.
Fig. 547.
Fig. 548.
Fig. 549.
Fig. 550.
Fig. 551.
Fig. 552.
Fig. 553.
Fig. 554.
Fig. 555.
Fig. 556.
Fig. 557.
Fig. 558.
Fig. 559.
Fig. 560.
Fig. 561.
Fig. 562.
Fig. 563.
Fig. 564.
Fig. 565.
Fig. 566.
Fig. 567.
Fig. 568.
Fig. 569.
Fig. 570.
Fig. 571.
Fig. 572.
Fig. 573.
Fig. 574.
Fig. 575.
Fig. 576.
Fig. 577.
Fig. 578.
Fig. 579.
Fig. 580.
Fig. 581.
Fig. 582.
Fig. 583.
Fig. 584.
Fig. 585.
Fig. 586.
Fig. 587.
Fig. 588.
Fig. 589.
Fig. 590.
Fig. 591.
Fig. 592.
Fig. 593.
Fig. 594.
Fig. 595.
Fig. 596.
Fig. 597.
Fig. 598.
Fig. 599.
Fig. 600.
Fig. 601.
Fig. 602.
Fig. 603.
Fig. 604.
Fig. 605.
Fig. 606.
Fig. 607.
Fig. 608.
Fig. 609.
Fig. 610.
Fig. 611.
Fig. 612.
Fig. 613.
Fig. 614.
Fig. 615.
Fig. 616.
Fig. 617.
Fig. 618.
Fig. 619.
Fig. 620.
Fig. 621.
Fig. 622.
Fig. 623.
Fig. 624.
Fig. 625.
Fig. 626.
Fig. 627.
Fig. 628.
Fig. 629.
Fig. 630.
Fig. 631.
Fig. 632.
Fig. 633.
Fig. 634.
Fig. 635.
Fig. 636.
Fig. 637.
Fig. 638.
Fig. 639.
Fig. 640.
Fig. 641.
Fig. 642.
Fig. 643.
Fig. 644.
Fig. 645.
Fig. 646.
Fig. 647.
Fig. 648.
Fig. 649.
Fig. 650.
Fig. 651.
Fig. 652.
Fig. 653.
Fig. 654.
Fig. 655.
Fig. 656.
Fig. 657.
Fig. 658.
Fig. 659.
Fig. 660.
Fig. 661.
Fig. 662.
Fig. 663.
Fig. 664.
Fig. 665.
Fig. 666.
Fig. 667.
Fig. 668.
Fig. 669.
Fig. 670.
Fig. 671.
Fig. 672.
Fig. 673.
Fig. 674.
Fig. 675.
Fig. 676.
Fig. 677.
Fig. 678.
Fig. 679.
Fig. 680.
Fig. 681.
Fig. 682.
Fig. 683.
Fig. 684.
Fig. 685.
Fig. 686.
Fig. 687.
Fig. 688.
Fig. 689.
Fig. 690.
Fig. 691.
Fig. 692.
Fig. 693.
Fig. 694.
Fig. 695.
Fig. 696.
Fig. 697.
Fig. 698.
Fig. 699.
Fig. 700.
Fig. 701.
Fig. 702.
Fig. 703.
Fig. 704.
Fig. 705.
Fig. 706.
Fig. 707.
Fig. 708.
Fig. 709.
Fig. 710.
Fig. 711.
Fig. 712.
Fig. 713.
Fig. 714.
Fig. 715.
Fig. 716.
Fig. 717.
Fig. 718.
Fig. 719.
Fig. 720.
Fig. 721.
Fig. 722.
Fig. 723.
Fig. 724.
Fig. 725.
Fig. 726.
Fig. 727.
Fig. 728.
Fig. 729.
Fig. 730.
Fig. 731.
Fig. 732.
Fig. 733.
Fig. 734.
Fig. 735.
Fig. 736.
Fig. 737.
Fig. 738.
Fig. 739.
Fig. 740.
Fig. 741.
Fig. 742.
Fig. 743.
Fig. 744.
Fig. 745.
Fig. 746.
Fig. 747.
Fig. 748.
Fig. 749.
Fig. 750.
Fig. 751.
Fig. 752.
Fig. 753.
Fig. 754.
Fig. 755.
Fig. 756.
Fig. 757.
Fig. 758.
Fig. 759.
Fig. 760.
Fig. 761.
Fig. 762.
Fig. 763.
Fig. 764.
Fig. 765.
Fig. 766.
Fig. 767.
Fig. 768.
Fig. 769.
Fig. 770.
Fig. 771.
Fig. 772.
Fig. 773.
Fig. 774.
Fig. 775.
Fig. 776.
Fig. 777.
Fig. 778.
Fig. 779.
Fig. 780.
Fig. 781.
Fig. 782.
Fig. 783.
Fig. 784.
Fig. 785.
Fig. 786.
Fig. 787.
Fig. 788.
Fig. 789.
Fig. 790.
Fig. 791.
Fig. 792.
Fig. 793.
Fig. 794.
Fig. 795.
Fig. 796.
Fig. 797.
Fig. 798.
Fig. 799.
Fig. 800.
Fig. 801.
Fig. 802.
Fig. 803.
Fig. 804.
Fig. 805.
Fig. 806.
Fig. 807.
Fig. 808.
Fig. 809.
Fig. 810.
Fig. 811.
Fig. 812.
Fig. 813.
Fig. 814.
Fig. 815.
Fig. 816.
Fig. 817.
Fig. 818.
Fig. 819.
Fig. 820.
Fig. 821.
Fig. 822.
Fig. 823.
Fig. 824.
Fig. 825.
Fig. 826.
Fig. 827.
Fig. 828.
Fig. 829.
Fig. 830.
Fig. 831.
Fig. 832.
Fig. 833.
Fig. 834.
Fig. 835.
Fig. 836.
Fig. 837.
Fig. 838.
Fig. 839.
Fig. 840.
Fig. 841.
Fig. 842.
Fig. 843.
Fig. 844.
Fig. 845.
Fig. 846.
Fig. 847.
Fig. 848.
Fig. 849.
Fig. 850.
Fig. 851.
Fig. 852.
Fig. 853.
Fig. 854.
Fig. 855.
Fig. 856.
Fig. 857.
Fig. 858.
Fig. 859.
Fig. 860.
Fig. 861.
Fig. 862.
Fig. 863.
Fig. 864.
Fig. 865.
Fig. 866.
Fig. 867.
Fig. 868.
Fig. 869.
Fig. 870.
Fig. 871.
Fig. 872.
Fig. 873.
Fig. 874.
Fig. 875.
Fig. 876.
Fig. 877.
Fig. 878.
Fig. 879.
Fig. 880.
Fig. 881.
Fig. 882.
Fig. 883.
Fig. 884.
Fig. 885.
Fig. 886.
Fig. 887.
Fig. 888.
Fig. 889.
Fig. 890.
Fig. 891.
Fig. 892.
Fig. 893.
Fig. 894.
Fig. 895.
Fig. 896.
Fig. 897.
Fig. 898.
Fig. 899.
Fig. 900.
Fig. 901.
Fig. 902.
Fig. 903.
Fig. 904.
Fig. 905.
Fig. 906.
Fig. 907.
Fig. 908.
Fig. 909.
Fig. 910.
Fig. 911.
Fig. 912.
Fig. 913.
Fig. 914.
Fig. 915.
Fig. 916.
Fig. 917.
Fig. 918.
Fig. 919.
Fig. 920.
Fig. 921.
Fig. 922.
Fig. 923.
Fig. 924.
Fig. 925.
Fig. 926.
Fig. 927.
Fig. 928.
Fig. 929.
Fig. 930.
Fig. 931.
Fig. 932.
Fig. 933.
Fig. 934.
Fig. 935.
Fig. 936.
Fig. 937.
Fig. 938.
Fig. 939.
Fig. 940.
Fig. 941.
Fig. 942.
Fig. 943.
Fig. 944.
Fig. 945.
Fig. 946.
Fig. 947.
Fig. 948.
Fig. 949.
Fig. 950.
Fig. 951.
Fig. 952.
Fig. 953.
Fig. 954.
Fig. 955.
Fig. 956.
Fig. 957.
Fig. 958.
Fig. 959.
Fig. 960.
Fig. 961.
Fig. 962.
Fig. 963.
Fig. 964.
Fig. 965.
Fig. 966.
Fig. 967.
Fig. 968.
Fig. 969.
Fig. 970.
Fig. 971.
Fig. 972.
Fig. 973.
Fig. 974.
Fig. 975.
Fig. 976.
Fig. 977.
Fig. 978.
Fig. 979.
Fig. 980.
Fig. 981.
Fig. 982.
Fig. 983.
Fig. 984.
Fig. 985.
Fig. 986.
Fig. 987.
Fig. 988.
Fig. 989.
Fig. 990.
Fig. 991.
Fig. 992.
Fig. 993.
Fig. 994.
Fig. 995.
Fig. 996.
Fig. 997.
Fig. 998.
Fig. 999.
Fig. 1000.

Quam & Quintilianus lib. 10. cap. 1. Homerum vocat alterum Fontem omnibus postea Poetis. Et Horatius lib. 1. Epist. 2. Ad Lollium, Quintilio si quid recitares, Corrige sodes hoc, inquit, & hoc. Melius te posse negabat Bis terque expertum frustra, delere jubebat Et male tornatos incudi reddere versus. Quod si pedem, aut rem Vatinio reddere vellet, Sulpitio quid tam dicturus postulat heres? Ut critico tibi sit penna, stilusque coactus Hoc opus, hoc fructu pretium mihi non queat solvi. Fronte capillata, post hæc occipitio nudo. Quod mihi non formam, non frigus, non mihi census Dulce Periclæo, citharæ decus, aut Hamadryas, Arcadiæ gemino pecori, crescentia fallax Fingit in extremum buxum, post hæc Palatinus Audit, & hic, qui, &c. Ut Sibylla apud Petronium, Cumis ipsa in ampulla pendebat, & cum pueri dicerent illi, Σίβυλλα τί θέλεις; respondebat illa, Ἀποθανεῖν θέλω. Ut Ovidius lib. 1. Amor. Eleg. 15. Vivam dum Lethes expers atque oblita vetustas Possidet, & serum Cæsaribus Appenninum. Et Virgilius Æneid. 6. Ille latus niveum molli fulvescit amictu. Et Æneid. 12. Ille humeros, insigne decus, tectosque nitentes Aspicit. Et Æneid. 7. Ipse ostro insignis & auro Stabat, & ingenti ferrum latus ense micabat. Et Æneid. 8. Ipse inter primos correpta dura bipenni Monstrabat ferire. Et Æneid. 10

tus. Deeft hoc libro mutus. Quare nonnulli scire nolunt quod nescire non possunt. Ego autem ut ignorantiæ meæ pudorem tegam, ad Græcum recurro.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Ἐν ἀρχῇ ἦν πρὸς τὸν θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. Ὃ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγεν, λέγων, Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Ἐν ἀρχῇ ἦν πρὸς τὸν θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. Ὃ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγεν, λέγων, Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

ταῦτα ἐγένετο, καὶ ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ κηρυχθήσεται μετάνοια καὶ ἄφεσις ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ· ὑμεῖς δὲ μάρτυρες τούτων. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν. ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν θεόν. ἀμήν.

Κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐτελέσθη.

ΠΕΛΑΣΓΙΚΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ, ὄρος ἀρχ. κ' τῆς Ἠπείρου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ ἐπαρχία Πελαγονία, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν Ἀώον ποταμὸν μέχρι τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Αἰτωλίας. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου ἔκτισεν ὁ Πύρρος τὴν πόλιν Πελαγονίαν, ἡ ὁποία ἐκειτο πλησίον τῆς σημερινῆς Κορυτσᾶς. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου ἐστρατοπέδευσεν ὁ Ἀντίοχος ὁ Γ' ὁ Μέγας, ὅταν ἐπολέμησε κατὰ τῶν Ρωμαίων

ſa, & villoſa, qualis fermè in muribus eſſe ſolet, ſic vndique ſunt anguſtiæ.

Dantur ſerpentes pedati & quidem bipedes aduerſus Ariſtotelis decreta.

At nos, vt vt Ariſtoteli cõtrariũ id viſum fuerit ſerpentes eſſe bipedes, ex diligenti tamen itinerum atque nauigationum lectione, vtriuſque orbis tam occidui, quàm ſurgentis ſolis, comperimus *Dracones*, ſeu mauelis dicere, *Serpentes alatos*, atque *pedatos* ſimul, & duobus quidem ſolis pedibus ingredientes, non rarò viſos fuiſſe. Huiuſmodi *Dracones* memorabilis ille pirata, qui vniuerſum terrarum orbẽ circuiuit, & in vaſtiſſimo Oceano, infinitas propemodum naues deuorauit, hoc eſt prædam immenſam, opimamq. domũ reduxit, *Draco*, inquam, iſte *Anglicus*, in ſecunda itineris ſui parte *Gallico* idiomate *Pariſijs* excuſa, paginà 109. quando de *Regno Congi* loquitur, hæc habet. *Ibidem conſpiciuntur etiam animantes altitudine Arietis quæ alata ſunt, quemadmodum Dracones. Caudam habent, & roſtrum oblongum, pluresq. dentium ordines. Veſcuntur crudis carnibus duosq. tantum pedes habent. Pellis eſt illis rubra, viridibus & caruleis maculis conſperſa. Iiſdem coloribus cernuntur ibidem chamaleontes.* Fuit autem hìc *Draconi Anglo* ſermo de Serpentibus, viperis, & huiuſmodi venenoſis ac nocentibus beſtijs.

Draco Anglus celeberrimus Pirata orbis vniuerſi maria nauigauit.

Inuenio hæc præterea in decima deſcriptionis *America* parte, & illa quidẽ nauigatione, quam primã in *Pariam Americus Veſputius Florentinus* tentauit, & regionem hanc à ſuo nomine ſicut hodieq. remanet, *Americam* appellauit. *Ibi populum quendam offendit piſcationi operam dantem, & complures ibi caſas Hiſpani conſpexerunt, quas piſcationem exercentes (hi populi autem qui erant ad quatuor millia conſpectis Hiſpanis aufugerant) ac varij generis feras piſcesq. elixantes atque torrentes ibidem conſtruxerant. Inter alia ſerpens alatus cratículæ lignea erat impoſitus, qui in maximum ſtuporem Hiſpanos conuertit. Paulò longius progreſſi, in reliquis tugurijs complures eiuſmodi Serpentum vivos offenderunt, quorum pedes vinculis alligati, fauces funibus conſtricta erant, ne quid hominibus damni inferre poſſent, quemadmodum vrſis, canibus, equis, alijsq. feris capiſtra injicere ſolemus. Vſque adeò immane tuebantur, vt abs contactu illorum prorſus Hiſpani abſtinerent.* In pictura, quæ hoc in libro conſpicitur & beſtiam hanc exprimit, pedes bini ſaltem appinguntur. *Petrus Bellonius obſervationum* ſuarũ lib. 2. cap. 70. *Habet Ægyptus*, inquit, *multos præterea Serpentes, quorum non meminimus: quæ de nocentioribus dixiſſe ſatis eſt. Quoniam porro condita atque integra quorundam Serpentum alis & pedibus præditorum (quos ex Arabia parte in Ægyptum aduolare ferunt) corpora vidimus, vnius ex ijs Iconem lectorum oculis ſubijcere voluimus, plura de eo in libro de Serpentibus dicturi.* Verùm tamen, vt diligentem omnem etiam curam adhibuerim, hunc *Bellonij* librum tamen de *Serpentibus* conquirere non potui, quare quæ de ſimilibus *Draconibus* ſcripſerit, me fugit. Hoc ſcio, cuius figuram in his obſeruationibus ſuis propoſuit, ad noſtri *Draunculi* imaginem proximiùs accedere, quàm ad aliarum vllam à nobis ex alijs authoribus, excepto *Herodoto*, allatarum.

Americus Veſputius Florẽtinus in America Dracones bipedes vidit.

Bellonius depingit Draũculũ noſtro valde ſimilem.

Conſimilẽ prorſus figurã *Ambroſius Pareus* lib. 1. depinxit. Verùm quid *Dracones* ſint, & vnde veniãt, nõ docuit, ſola illa quæ *Plinius* habet, attulit, quæ ad rẽ noſtrã nihil faciũt, hic enim de *Draculo* noſtro ne sõniauit quidẽ, verùm magnos ſerpẽtes quoſdã, vt ſupra memini, *Draconum* nomine afficere voluit. Addit *Pareus* aliũ maiorem tricoraem, monopodem hunc, aut multipidẽ dicas, haud

Huic non ſimilẽ Pareus proponit.

Plinius de noſtro Draçone nihil habet.

ſcias

Ille, qui non est ex Cappadocia, quam vocant Pontum, Cerasum non nouit. Cerasa enim ex Cappadocia primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt. Ex Cappadocia autem Cerasa primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt.

Cerasa ex Cappadocia primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt. Ex Cappadocia autem Cerasa primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt.

Cerasa ex Cappadocia primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt. Ex Cappadocia autem Cerasa primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt.

Cerasa ex Cappadocia primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt. Ex Cappadocia autem Cerasa primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt.

Cerasa ex Cappadocia primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt. Ex Cappadocia autem Cerasa primum in Italiam, deinde in Britanniam, & ad nos peruenerunt.

Prodeus platũ Draconem in Gallia visum esse testatur.

lib. 1. cap. 1. *Esse porrò Serpẽtes quosdã mẽbranaceis pinnis alarũ instar volantes, memoriæ proditur: quod ætate nostra ita esse compertum est. Delatus enim est ad Franciscum Gallorum Regem Draco pennatus, apud Sanctones à rustico, cum in eum inuolaret, digno casu: hunc multi eruditi, spectataq. fidei homines se vidisse nobis testati sunt. Tumabant autem ex transmarinis regionibus, vento pulsum, in eam prouinciam volasse, nam Gallia monstris eiusmodi caret.* Hic licet *pedum* nulla fiat mentio, volui tamen *Cardano* auctoritatem hanc oculatorum testium opponere, quia præter crura serpentibus, etiam alas ipse iniquo iure adimere conatus fuerat.

Hic benevolus mihi lector meus rogandus, ne aut prolixitatem meam, in enarrandis authorum dictis accuset, aut in ijs refellendis arrogantiam vulpet: *Ipsorum enim dogmatum conflictu, dum inter se confligunt, veritatem conciliat, unde sequitur cognitio*, inquit *Clemens Alexandrinus*. Est quidem una via veritatis, sed in eam tanquam in fluuium, alia aliunde fluenta influunt. Eorum Seneca meo, ad posterius, hoc regero. *Non me cuiquam mancipaui, nullius nomen fero, multum magnorum virorum iudicio credo, aliquid meo vindico, nam illi quoque non inuenta, sed quærenda nobis reliquerunt, & inuenissent forsan necessaria, nisi & superflua quæsiuissent. Multum illis temporis, verborum cauillatio eripuit, & captiosæ disputationes, quæ acumen irritum exercent. Nectimus nodos, & ambiguam significationem verbis alligamus, deinde dissoluimus.* Quare alio idem loco indignabundus, in has querelas erumpit. *Pudet me, in re tam seria senes ludimus. Mus syllaba est, mus autem caseum rodit. Puto nunc me illud non posse soluere, quod mihi ex ista sententia periculum imminet? quod incommodum? sine dubio verendum est, ne quando in muscipula syllabas capiam, aut ne quando, si negligentior fuero, caseum liber comedat. Nisi fortè acutior est illa collectio. Mus syllaba est, syllaba autem caseum non rodit, mus ergo caseum non rodit. O pueriles ineptias! in hoc supercilia subduximus, in hoc barbam demisimus, hoc est, quod tristes docemus & pallidi.* Hæc ludiose rerum naturalium indagator, aurea tibi dicta sunto. Tempus, cuius exigua nobis relicta est portio, non inutilibus, & nugacibus verbis, sed & frugiferis rebus impende, & cum eodem *Clem. Alexandrino*, nulli te sectæ addicas, *Philosophiam non Stoicam, non Platonicam, non Epicuream, non Aristotelicam, sed quæcunque ab his sectis rectè dicta & facta videris, hoc totum selectum Philosophiam dicas.* Et quæ cum sacris magis literis congruit, hanc toto animo exosculare.

Author purgat se a prolixitate & arrogãtia.

Aurea dicta Senecæ & Clem. Alexandrini philosophiæ studiosis considerãda.

An Dracũculus hic ad serpentes pertineat?

Verùm & nos temporis rationem aliquam ducamus, & ad finem tandem properemus oportet. Ad quem priusquam perueniamus, explorare operæpretium fuerit, sit ne *Dracunculus* noster ex *Serpentum* progenie oriundus? Ad hoc quæsitum, si *Aristotelis*, & *Plinij* doctrinam sequi velis, negando, si *Naturam* consulere malis, affirmando respondebis.

Ex Plinio probatur, non ad serpentes illũ attinere.

Idque eo argumento quia cornua verum habet.

Cornu in primis corneum, non carneum obstat, ne *Serpentem* ex horum decretis authorum esse credas. Quamuis enim *Herodotus* lib. 2. dicat: *At circa Thebas sunt sacri Serpentes, nihil omnino hominibus noxij pusillo corpore, bina prædita cornibus, è summo vertice enata: quos defunctos in Iouis æde sepeliunt, huic enim Deo illos sacros esse prædicant.* Et *Plinius* lib. 11. cap. 37. *Cornua quoque* referat, *multis quidem & aquatilium, & marinorum, & Serpentum data esse modis.* Ait tamen, *quæ verò cornua intelligantur, quadrupedum tantùm generi concessa esse.* Idem

Cochleis

Cochleis ad praecurrendum iter (scilicet data sunt cornua) *corporea haec sicut cetaslis* (hoc est serpentibus huius nominis) *aliquando & singula*. Itaque ex *Plinij* historia, habemus quidem *Serpentes cornutos*, verùm non duris osseisque, sed mollibus, & vt, ipse loquitur, corporeis cornibus insignitos. Noster autem *Draunculus*, vnicam omnino corneæ, & durissimæ substantiæ, in apice capitis gestat, *cornu* inquam verum, non *Cristam*, quam aliqui *Draconibus* attribuerunt. Quare idem *Plinius* lib. 8, cap. 12. *Id modò mirum*, ait, *vnde Dracones cristatos Iuba crediderit*. Et laudato iam supra loco, cum de animalibus, quæ cristas habent egisset, *Draconum enim cristas qui viderit*, inquit, *non reperitur!*

Aristoteles autem lib. 2. Histor. anim. cap. 1. Cum de animalibus, quæ cornua gerunt, sermonem institueret, *Serpentum* minimè recordatur. Et *bisulca quidem sola facit, vt plurimùm cornigera*. *Oryx* ipsi quoque *bisulcus* cum sit, non bicornis tamen, sed vnicornis existit. Et *Asinus Indicus*, *solipes* non bisulcus, *monoceros* est. Hoc eodem porrò capite cum *Plinio* probè congruit. *Quæ autem cornuta sunt, eadem omnino quadrupeda esse certum est*, ait, *nisi quid per translationem cornu habere dicatur: quemadmodum Ægyptij de Colubris Thebanis perhibent, quasi aliquid illis veluti vestigium cornu extuberet*. In nostro verò *bipede Draunculo*, non quadrupede, *Corniculum* non per metaphoram & translationem, sed realem essentiam, atque existentiam, non molle, ac tenerum, sed durum & osseum prominet. Quin & *rostri cuspis* merum quoddam *cornu* existit. Et quod mireris planè, ac præter *Aristotelis* doctrinam accidisse dicas, animal hoc nostrum superioribus incisorijs dentibus, cùm iure carere debuisset, quia cornigerum est, hoc tantum abest vt ita sit, vt hos etiam inferioribus comparibus suis & correspondentibus, triplo maiores auctiores atque longiores obtinuerit. Hoc ipso enim, & libro & capite *Philosophus: Sunt alia vtrimque dentata*, inquit, *alia altero dentium ordine carent. Quæ enim cornua gerunt, hæc non dentata vtrimque sunt, quippe quæ primoribus maxillæ superioris careant dentibus. Quamquam sint nonnulla, quæ cornibus vacent, & vtrinque dentata non sint, vt Cameli*. Non igitur mirum est, si in *Camelo* contra Naturæ legem & *Aristotelis* regulam, hoc euenit, posse ijsdem aduersari decretis *Draunculum* etiam nostrum, qui licet corniger sit, dentibus tamen nullis in superiore maxilla sit destitutus. Verùm de cornibus plura in sequente, & vltimo capite hoc nostro, vbi de *Scarabæo cornigero* seu *Tauro volante* agemus, suppeditabimus. Hoc interim pro more, & amore meo, *Philosophiæ Tyroni* meo inculcandum denuo censeo, *plurima vera esse, quæ parum sunt credibilia*. Venire veritatem etiam interdum in lucem, non quæsitam. *Et interdum ita perspicua est veritas*, ait *Seneca*, *vt eam infirmare nulla res possit, interdum tamen est adhibenda vis veritati, vt eruatur*. Quod si nos quandoque aduersus *veteres* hoc ipsum disputando præstamus, id non calumniandi illos, per quos plurimum profecimus, sed ab erroribus eorum, si qui irrepserint, iuniores tutandi sit gratia. *Tantam enim*, ait *Cicero*, *semper potentiam veritas habuit, vt nullis machinis, aut cuiusq. hominis ingenio, aut arte subueri potuerit. Et licet in causa nullum patronum aut defensorem obtineas, tamen per seipsam defenditur*.

Videamus vlterius si placet, an *dentes* in hoc *Draunculo Serpentini* sint nec ne? *Aristoteles* 2. hist. anim. cap. 17. *Gaza* interprete, *Dentes exerti omnibus sunt*, ait,

Hoc ipsum ex Aristotelis doctrina disceptatur.

Cõtra Aristotelis decreta corniger Draũculus est, & dentes omnes habet.

Adhortatio ad Philosophiæ studiosos.

Probatur argumento dentiũ non pertinere ad Serpentes.

ait, *Serpentibus. Scaliger* ad hunc locum, *Illud nequaquam excusatur*, inquit (in *Gaza* videlicet) *cum* Καρχαρίδοντας *interpretatus est exertos dentes. Nam neque id sonat vox Græca, neque verum est, neque exerti sunt duo illi, quos longissimos tradit Plinius, quanquam præ cæteris exstent.* Bene hæc *Scaliger*, sed ante ipsum priùs hæc *Niphus* aduerterat, hæc enim in explicatione textus huius, verba eius leguntur. *Deinde quales sint dentes narrat* (scilicet *Aristoteles*) *& dicit dentes* Καρχαρίδοντας, *id est serrati omnibus sunt. Nescio cur Theodorica* (hoc est *Gaze*) *translationes habent exertos? cum hoc sit contra sensum. Patet Serpentes habere dentes serratos, & non exertos. Est etiã contra verbum Græcum, nam* Καρχαρίδοντας *interpretamur dentes serratos, siue asperos, vel inflexos, siue vallatos.* Sed ambo hi tàm *Augustinus Niphus*, quàm *Iulius Cæsar Scaliger*, à *Plinio* hoc ipsum discere iam olim potuerunt, qui lib. 11. cap. 37. *Dentium tria genera*, ait, *serrati, aut continui, aut exerti. Serrati pectinatim coeuntes, ne contrario occursu atterantur, vt Serpentibus, Piscibus, Canibus.* Quales reuera in *Viperis* & alijs *Serpentibus* inueni, non erectos tamen, sed recuruos. Aſt narro tibi, mi lector, *Dracunculi* nostri *dentes* non *Canum*, sed *Felium*, vno verbo, *Leonum dentibus* simillimos esse, quibus ad vnguem comparantur. Ad quos accedunt etiam illi, qui in *Tigre* & *Lynce* videntur. Quare ne *crambem bis coctam* tibi apponam, & eosdem *Leoninos dentes* hic denuo repetam, depingam, atque enumerem, remitto te ad operis huius mei paginã quingentesimam & trigesimam, vbi sufficienter eos enarratos, atque delineatos offendes. Igitur nec *dentes*, vt vides, *Dracunculum Serpentibus* associabunt, neque ad *Nicandri Dracones* pertinebit, his enim ille triplicem *dentium* ordinem hisce verbis assignauit, & *palearia* appendit.

Idq. ex dictis Aristotelis.

Gaza à Scaligero reprehenditur & bene quidem.

Plinij doctrina de dẽtibus serpentum.

Dracunculi nostri dẽtes nõ sũt serpentini, sed merè Leonini.

Formosa apparet Species, pulchro illius ore,
Triplice conspicui se produnt ordine dentes;
Magna sub exigua scintillant lumina fronte,
Tinctaq. felle tegunt mirum palearia mentum.

Quid de *rictu* huius, de *auribus*, *collo*, *pectore*, *costis*, *ventre* dicam? *Rictus* huic bestiolæ pro exiguitate maximus est, vt si verum est, quod *Plinius* monet, quæ illum grandem habent animalia, laniatu viuere, hunc etiam *Dracunculum* rapacem, & laniatorem dicas necesse habeas. Et quamuis haud nesciam, *Serpentibus* plurimis, adeòq. *Draconibus* supra à me traditis, apertissima ora esse, vt *cervos* quoque integros deuorare valeant: *Solinus* tamen cap. 32. veris *Draconibus* rictus nequaquam magnos, sequentibus verbis attribuit. *Porrò veris Draconibus ora parua, & ad morsus non debiscentia, sed arcta fistulæ, per quas & trahunt spiritus & linguas exerunt. Quippe non in dentibus vim, sed in caudis habent, & verbere potius, quàm rictu nocent.*

Draco hic habet rictũ magnum.

Solinus cõtra Draconibus ora parua attribuit.

Auricula præterea nulli datæ sunt *Serpentum* generi. Hoc *Plinij* est edictum, loco iam nuper citato. *Sed auriculæ*, inquit, *omnibus animal duntaxat generantibus, excepto vitulo marino, atque Delphino, & quæ cartilaginea appellauimus, & viperis. Hæc cauernas tantùm habent, aurium loco, præter cartilaginea & delphinum, quem tamen audiri manifestum est, nam & cantu mulcentur, & capiuntur attoniti sono, quonam modo audiant mirum. Simili modo squamigeris atque Serpentibus*, scilicet cauernæ tantum ad auditum. Hæc *Plinius* more suo solito, ex *Aristotele* compilauit,

Serpẽtibus desunt auriculæ.

cumque pulcherrimi ordinamenti, cum, qui, si ordinate, non sunt. Nam qui ordinate sunt, ordinem habent, ut unus post alium, et alius ante alium, et unus ad alterum, et alius ad alterum, et unus cum alio, et alius cum alio, et unus sine alio, et alius sine alio, et unus propter alium, et alius propter alium, et unus contra alium, et alius contra alium, et unus pro alio, et alius pro alio, et unus super alium, et alius super alium, et unus sub alio, et alius sub alio, et unus inter alios, et alius inter alios, et unus extra alios, et alius extra alios, et unus intra alios, et alius intra alios, et unus juxta alium, et alius juxta alium, et unus circa alium, et alius circa alium, et unus ultra alium, et alius ultra alium, et unus citra alium, et alius citra alium, et unus cum omnibus, et alius cum omnibus, et unus sine omnibus, et alius sine omnibus, et unus propter omnes, et alius propter omnes, et unus contra omnes, et alius contra omnes, et unus pro omnibus, et alius pro omnibus, et unus super omnes, et alius super omnes, et unus sub omnibus, et alius sub omnibus, et unus inter omnes, et alius inter omnes, et unus extra omnes, et alius extra omnes, et unus intra omnes, et alius intra omnes, et unus juxta omnes, et alius juxta omnes, et unus circa omnes, et alius circa omnes, et unus ultra omnes, et alius ultra omnes, et unus citra omnes, et alius citra omnes, et unus ad omnes, et alius ad omnes

conatus est laudandus, quòd dispendiosum quidem, ast vtilissimum hoc opus à magnis etiam *Principibus* ipsi inuidendum, sed imitandum tamen, proprijs sumptibus, adiutrice industriorũ artificũ manu, domi suæ edolauit, veluti filius ipsius *Gaspar Saluianus* adhuc in viuis, & illis qui amœnioribus Musis delectantur omnibus charissimus, mihiq. amicissimus, nuper nobis est contestatus.

Collum in hoc Draconeaué potius quam serpẽtẽ repræsentat. Nec costæ serpentum cũ Draconẽ conueniunt.

De *Collo Dracunculi* nostri, quid aliud dicam? quàm quod supra quoque insinuaui, hoc è *thorace* sursum elatum, non autem rectà lineà antrorsum protractum *auem* iustiùs longè æmulari, quàm *Serpentem*.

De *costis* hoc habe. Aristoteles lib. 3. hist. animal. cap. 17. *Serpentibus*, ait, *costæ totidem, quot dies mensem integrum complent: singulis enim tricenæ*: In vtrouis autem *Draconis* nostri latere, quatuordecim *costas* inuenio, quibus si duas addas *clauiculas*, habebis tricenarium numerum, erit igitur *serpens*. Bene habet. Attamen existimo ego, Aristotelem in quouis latere voluisse tot costas, quot dies sunt in mense, atque sic omnes sexaginta essent. Hoc ex capite 15. lib. 1. hist. anim. eruo. *Dorsum pone pectus est, cuius partes scapulæ, & spina, infraq. è regione ventris, lumbi habentur, communes autem partis superioris, inferiorisq. costæ octonæ, nam de hominibus gentis turdulorum (Scaliger* legit *lygniorum*, λυγίων enim *Aristoteles* habet, alij *Ligurum*) *quos septenis costis ferunt creari, nullius idonei authoris testimonio constat*. Recenset igitur Arist. non vtrorumque, sed singulorum tantùm laterum costas, quomodo enim omnes hominis costæ octonæ saltem essent?

Probè Aristotelé *Plinius* imitatus est lib. 21. cap. 37. *Pectus*, ait, *hoc est ossa* (alij legunt costas) *præcordijs & vitalibus natura circumdedit, at ventri quem necesse erat increscere, ademit, nulli animalium circa ventrem ossa: Pectus homini tantùm latum, reliquis carinatum, volucribus magis, & inter eas aquaticis maximè. Costæ homini tantùm octonæ, suibus denæ, cornigeris tredecim, serpentibus triginta*. *Dalecampius* ad hunc locum hoc optimè animaduertit. *Lego verò, costæ homini tantùm duodenæ, nisi fortè superiores* (quæ excusatio in Aristotele forsan quoque locum habebit) *octonas tantùm intelligat veras, & legitimas, non adnumeratis quatuor spurijs*.

In Draconc hoc costæ non in pectore solùm, sed in ventre etiã inferiore existunt.

Verùm, & alia ex hoc *Pliniano* loco animaduersio suboritur, cum ait: *Nulli animalium circa ventrem ossa*. Quam legem dudum priùs Aristoteles decreuerat, lib. 3. hist. anim. cap. 7. his conceptis verbis: *Pectus etiam costis impositum est, quæ quidem aduersæ inter se coeant, cum reliquæ breuiores sint, quàm vt facere idem queant, nullum enim animal est, quod circa ventrem os habeat*. Paulò aliter hæc vertit *Scaliger*, sed quæ id, quod nos intendimus, non mutant. Ast nostro in animali certissimum est, dictas vtrimque quatuordecim *costas*, non *pectoris* solummodo regione comprehensas, sed per *ventrem inferiorem* quoque dispositas, vsque ad *os sacrum*, vbi *coccyx* & *cauda* incipit, pertingere, & has quidem, vera *ossa*, non *spinas* quales in piscibus sunt, apparere, & esse, sole meridiano clarius patet.

Determinatur ad serpentes potiùs quam alia animãtia Draconem esse referendũ.

His tamen omnibus modò allatis obiectionibus non obstantibus, & haud quicquam proficientibus, si quis me iudice, decernendum iubeat, ad quodnam animalium genus *Dracunculum* reducendum censeam? Ego inter *Serpentes* potiùs, quàm vlla alia in specie animalium ipsi remanendum iudico.

Hoc

Ut vitia solidorum corporum fabricae, tubulosa, cellulosa, nervea, glandulosa, membranosa, fibrosa, ossea, cartilaginea, ligamentosa, tendinea, musculosa, cutanea, pilosa, unguea, squamosa, cornea, pennacea, plumosa, &c. Ut vitia humorum, sanguinis, chyli, lymphae, seri, bilis, pancreatici succi, salivae, pituitae, urinae, seminis, cerebri, cerebelli, medullae spinalis, &c. Ut vitia functionum, sensuum, motus, vitalium, animalium, naturalium, &c. Ut vitia morborum, febrium, inflammationum, haemorrhagiarum, tumorum, ulcerum, vigiliae, somni, deliquii animi, syncopes, apoplexiae, paralyseos, convulsionum, tetani, epilepsiae, catalepsis, melancholiae, mentis alienationis, &c. Ut vitia remediorum, diaetae, pharmacorum, chirurgiae, &c. Ut vitia causarum, aeris, alimentorum, potus, somni, vigiliae, motus, quietis, animi pathematum, excretionum, retentionum, &c.

Ut vitia solidorum corporum fabricae, tubulosa, cellulosa, nervea, glandulosa, membranosa, fibrosa, ossea, cartilaginea, ligamentosa, tendinea, musculosa, cutanea, pilosa, unguea, squamosa, cornea, pennacea, plumosa, &c. Ut vitia humorum, sanguinis, chyli, lymphae, seri, bilis, pancreatici succi, salivae, pituitae, urinae, seminis, cerebri, cerebelli, medullae spinalis, &c. Ut vitia functionum, sensuum, motus, vitalium, animalium, naturalium, &c. Ut vitia morborum, febrium, inflammationum, haemorrhagiarum, tumorum, ulcerum, vigiliae, somni, deliquii animi, syncopes, apoplexiae, paralyseos, convulsionum, tetani, epilepsiae, catalepsis, melancholiae, mentis alienationis, &c. Ut vitia remediorum, diaetae, pharmacorum, chirurgiae, &c. Ut vitia causarum, aeris, alimentorum, potus, somni, vigiliae, motus, quietis, animi pathematum, excretionum, retentionum, &c.

xit, *Viridarij* eiuſdem frontiſpicio præfixiſſet, luſit in hunc olim Epigrammate eruditiſſimo & venuſtiſſimo, tum Cardinalis *Maffeus Barberinus*, nunc & ipſe *Sum. Pontifex*, & *Optimus Princeps* VRBANVS VIII. quod ex pluribus ipſius poëmatis, immortali glorià digniſſimis deprompſi, vt lectorem meum exhilararem, atque poſt amariſsimum, tot *Serpentum* & *Draconum fel*, eidem (bono tamen animo) à me hactenus pleno poculo propinatum, dulciſsimo *Apum melle* refocillarem, hic iure ſubijcere debui.

De hoc Dracone Card. Maffæi Barberini eruditiſsimū carmen.

Draco Aereus in Fronte Laureti in Virid. Ill.mi C. Burgheſij.

Non ſedeo cuſtos, adſto venientibus hoſpes,
Non magis hæc Domino, quàm tibi villa patet.
Hìc requiem captare licet, paſſimq. vagari,
Aëris hic hauſtu liberiore frui.
Nec ſpecies animum turbet metuenda Draconis,
Non ego, quæ flammis Hydra perempta, cadat.
Non ego ſum Python, feriant quem ſpicula, lauros
Ecce mihi credit Cynthius ipſe ſuas.

Porrò ſi quis ex me ſciſcitetur, quæ huic *Draculo ſit patria, quique penates?* reſpondeo ex coniectura quidem, ſed probabiliſſima, hunc non eſſe *Americanum*, non *Europæum*, non *Africanum*, ſed *Aſiaticum*, & quidem *Arabicum* indigenam, *Bellonius* enim, quem ſupra adduxi, ait, ſe tales in *Ægypto* vidiſſe *Dracones*, quos ex *Arabiæ* parte, in illam aduolare narrabant.

In qua orbis parte tales Dracúculi naſcantur.

Arabia his patria eſt.

Congruunt hæc mirè cum illis, quæ ex *Herodoto* in hunc ſenſum attulimus, vtcunque *Plinius* fabulatorem hunc nominet, quo nomine & ipſemet apud non paucos inclaruit. Figurà ſiquidem, quam *Bellonius* nobis exhibet in ſuo *Draculo*, ſi non proximè omnino, prope tamen ad noſtrum accedit, veluti vtriuſque iconem conſideranti palam fiet. Huius farinæ & formæ ſunt illi quinque *Draculi*, quos *Cardanus* ſe *Lutetiæ* vidiſſe meminit, qui licet hos ex *Indijs* allatos ſuſpicatus ſit, parum refert, ſolemus etiam nos hodie plerasq. res exoticas, priùs haud nobis viſas *Indianas* appellare, quòd *Indiarum* nomen, incogniti Orbis, & mirabilium rerum plerunq. nobis memoriam refricet. Et omnia quaſi ex longinquis allata locis, vel magna credimus extollimuſque, quia parui ſumus, cum multis rebus non ex natura ſua, ſed ex humilitate noſtra magnitudo accedat: vel incredibilia ducimus, quia rara & exotica ſunt, cum quotidiana, licet maximè mirabilia negligamus. *Adeò naturale eſt magis noua, quàm magna mirari.* Et quid, ſi etiam aliqua à communi naturę lege, quandoq. exorbitent? non ideo confeſtim ſunt explodenda, *ignorat enim Naturæ potentiam, qui illi non putat aliquando licere, niſi quod ſæpius facit.*

Cur Cardanus hos Indicos vocauit.

Æſtimamus plerunque magis externa quàm noſtra.

Si quis præterea me interroget, an *pullum* hunc exiſtimem, fuiſſe alicuius magni *Draconis?* An verò naturalis hæc corporis ſui magnitudo, & conſtitutio fuerit? Ego quouis depoſito pignore, certare auſim, vel veram hanc corporis proportionem eſſe, vel certè paulò maiorem ſaltē exiſtere debere. *Bellonius* nec magnū, nec paruum dixit, cùm tamen, vt ex icone ipſius patet, noſtro congener, & ſimilis fuerit, credi etiam fas eſt, paruum fuiſſe, quoniam ex quinque

An hic Draculus naturaliter maior eſſe poſſit.

Non videtur multò grādior debere eſſe.

iſtis,

Digitized by Google

iſtis,noſtro & *Belleniano*, ſimilibus,maximus eorum ad *Cuniculi* ſaltē,parui animalis,longitudinem & altitudinem acceſſit, quos *Cardanus Pariſijs* obſeruauerat.Hoc alià confirmo coniecturà,quoniam *Herodotus* ait,*alis eſſe veſpertilionum illos Draunculos, qui ex Arabia in Ægyptum cenuolant*,& ibi ab auibus *Ibidibus* ſeu *Ibibus* nō maioribus, vt reor quàm *Ciconia* ſunt impetuntur, debellantur ac trucidantur,parui igitur hi *Dracones* fuerint,Roboratur hoc ipſum alià quàdam ab experimentis anatomicis deſumptà ratione, quæ hæc eſt: Omnia oſſa, quæ hìc detecta cernuntur,vetuli,nō iuuenculi animalis ſunt, quæ albiſſima,duriſſima, ſicciſſima eſſe conſpicias, cum, ſi tenellorum fœtuum ſint, oſſa poſt mortē celerrimè denigrentur, contabeſcant, & computreſcant, hoc in alijs animalibus ſæpè expertus fui. Argumento inſuper irrefragabili i, hoc comprobauero, ex *dentibus*, qui integri, perfectiſſimiq. hìc omnes comparent, quod in recentiſsimo *pullo* haud quaquam eueniret.

Ratio huius prima ex Herodoto affertur.

Secunda ab oſſium natura.

Tertia à dentibus petita.

Quæ ſi ita ſe habeant,vt ego mihi perſuadeo,non erit hic noſter immanium illorum *filius Draconum*,in quorum,vt ſupra ex *Strabone* memini,dorſo & tergoribus herbæ innaſcuntur.*Buſtamantinus* lib.de *rept. ſac. ſcript.* lepidè profectò de plantis hiſce philoſophatur,vult enim *Draonteam* & *Draunculum* herbas, ita vocatas eſſe,quod ex *Draconum* ſubſtantia vitam & vigorem nanciſcantur,conſeruent etiam per ſemen terræ immiſſum,conceptam ex *Dracone* virulaginem, & corroſiuam ſuam acrimoniam, atque colorem luridum, varium,& horrendum,quem *Draontea* fuſtis oſtendat, ideoq. ſenectam magis *Serpentis* alicuius illum,quàm plantam repreſentare. Huic ſimiliter animali deberi,vult,plantā, quæ *Sanguis Draconis* vocatur, quod ſanguine *Draconis* cū priùs fuerit nutrita, eundem poſtea colorem auulſa licet, & terræ cōmiſſa rediuiuum in filijs plantulis, rubicundū ac floridum imitetur,iterumq. producat. *Folijs imò Draconem*, inquit, *ſculptum forma & effigie tenent exorta illa, dictu mirabile nimis, norunt Indi Hiſpaniæ noua,& nos vidimus, communiter plantis aduectis, & 2.lib.7.cap.hiſt. Indiar.occident inuiſitur.Hæc enim planta altiſſimas radices immittit, pertingentes intima vaſa ſeminaria animantis huius,lumbis adnata, per quos ſeminis ductus decurrunt,ſemen vt trahere poſſint formatum, prolificum, efficere potens Draconem verum, formetq. vt illum folijs primo: Draconibus inſerta ortu acceptà virtute; ſeruataq. impoſterum terræ commiſſa, loco fruticis, quæ nullum alium fructum gerunt vnquam, quàm folijs Draconem effformatum (mirabile ſatis!)*

Non eſt ex genere illorū ingētium Draconum, in quorū dorſo herbæ naſcuntur. De his herbis curioſa Buſtamātini philoſophia.

Quomodo plāta. ſanguis Draconis dicta naſcatur.

Quare effigies Draconis in huius foliis inſculpta videatur, mira ſpeculatio

Hæ ſi cui rationes philoſophicæ placent,acceptet eas,ſine meo periculo,ego hìc tantiſper iudicium ſuſpendo,& *ſcepticum* ago.Interea non poſſum intermittere, quin *Nicolai Monardis* ipſiſſima de *Sanguine Draconis*, herbà nempe ita appellatà, & fructu *Draconis* effigiem repreſentante, huc verba adducam, quæ cum *Buſtamantino* non vſquequaque concordant.

Quid de herba hac ſanguinis Draconis Monardes commeratus fuerit.

Hic igitur cap. 38.fructum arboris deſcribens,*lachrymam* illam fundentis quę *Sanguis Draconis* dicitur: *Eſt autem*, inquit,*hic fructus admirandus, nam ſublatà, qua integitur pelle, illicò Draunculus apparet, tanto artificio à natura fabricatus, vt à peritiſſimo aliquo artifice è marmore ſculptus videatur: collo oblongo, ore hiante, ſpinà aculeis horridà,caudà oblonga, & pedibus conſpicuis. Ab eo fructu denominationem procul dubio ſumpſit arbor & eius lachryma, qua ex illa, per inciſionem legitur, quam ex*

xit, *Viridarij* eiuſdem frontiſpicio præfixiſſet, luſit in hunc olim Epigrammate eruditiſſimo & venuſtiſſimo, tum Cardinalis *Maffæus Barberinus*, nunc & ipſe *Sum. Pontifex*, & *Optimus Princeps* VRBANVS VIII. quod ex pluribus ipſius poëmatis, immortali gloriâ digniſſimis deprompſi, vt lectorem meum exhilararem, atque poſt amariſsimum, tot *Serpentum* & *Draconum fel*, eidem (bono tamen animo) à me hactenus pleno poculo propinatum, dulciſsimo *Apum melle* refocillarem, hìc iure ſubijcere debui.

De hoc Dracone Card. Maffei Barberini eruditiſsimũ carmen.

Draco Aereus in Fronte Laureti in Virid. Ill. mi C. Burgheſij.

Non ſedeo cuſtos, adſto venientibus hoſpes,
Non magis hæc Domino, quàm tibi villa patet.
Hìc requiem captare licet, paſſimq. vagari,
Aëris hic hauſtu liberiore frui.
Nec ſpecies animum turbet metuenda Draconis,
Non ego, quæ flammis Hydra perempta, cadat.
Non ego ſum Python, feriant quem ſpicula, lauros
Ecce mihi credit Cynthius ipſe ſuas.

Porrò ſi quis ex me ſciſcitetur, quæ huic *Draconculo ſit patria, quique penates?* reſpondeo ex coniectura quidem, ſed probabiliſſima, hunc non eſſe *Americanum*, non *Europæum*, non *Africanum*, ſed *Aſiaticum*, & quidem *Arabicum* indigenam, *Bellonius* enim, quem ſupra adduxi, ait, ſe tales in *Ægypto* vidiſſe *Dracones*, quos ex *Arabiæ* parte, in illam aduolare narrabant.

In qua orbis parte tales Draconculi naſcantur.

Arabia his patria eſt.

Congruunt hæc mirè cum illis, quæ ex *Herodoto* in hunc ſenſum attulimus, vtcunque *Plinius* fabulatorem hunc nominet, quo nomine & ipſemet apud non paucos inclaruit. Figurâ ſiquidem, quam *Bellonius* nobis exhibet in ſuo *Draconculo*, ſi non proximè omnino, prope tamen ad noſtrum accedit, veluti vtriuſque iconem conſideranti palam fiet. Huius farinæ & formæ ſunt illi quinque *Draconculi*, quos *Cardanus* ſe *Lutetiæ* vidiſſe meminit, qui licet hos ex *Indijs* allatos ſuſpicatus ſit, parum refert, ſolemus etiam nos hodie plerasq. res exoticas, priùs haud nobis viſas *Indianas* appellare, quòd *Indiarum* nomen, incogniti Orbis, & mirabilium rerum plerunq. nobis memoriam refricet. Et omnia quaſi ex longinquis allata locis, vel magna credimus extollimuſque, quia parui ſumus, cum multis rebus non ex natura ſua, ſed ex humilitate noſtra magnitudo accedat: vel incredibilia ducimus, quia rara & exotica ſunt, cum quotidiana, licet maximè mirabilia negligamus. *Adeò naturale eſt magis noua, quàm magna mirari.* Et quid, ſi etiam aliqua à communi naturę lege, quandoq. exorbitent? non ideo confeſtim ſunt explodenda, *ignorat enim Naturæ potentiam, qui illi non putat aliquando licere, niſi quod ſæpius facit.*

Cur Cardanus hos Indicos vocauit.

Æſtimamus plerunque magis externa quam noſtra.

Si quis præterea me interroget, an *pullum* hunc exiſtimem, fuiſſe alicuius magni *Draconis?* An verò naturalis hæc corporis ſui magnitudo, & conſtitutio fuerit? Ego quouis depoſito pignore, certare auſim, vel veram hanc corporis proportionem eſſe, vel certè paulò maiorem ſaltẽ exiſtere debere. *Bellonius* nec magnũ, nec paruum dixit, cùm tamen, vt ex icone ipſius patet, noſtro congener, & ſimilis fuerit, credi etiam fas eſt, paruum fuiſſe, quoniam ex quinque iſtis,

An hic Draconculus naturaliter maior eſſe poſſit.

Non videtur multò grãdior debere eſſe.

Digitized by Google

iſtis,noſtro & *Belloniano*, ſimilibus,maximus eorum ad *Cuniculi* ſaltē,parui animalis,longitudinem & altitudinem acceſſit, quos *Cardanus Pariſijs* obſeruauerat.Hoc alià confirmo coniecturà,quoniam *Herodotus* ait,*alis eſſe veſpertilionum illos Draunculos, qui ex Arabia in Ægyptum cunolant*,& ibi ab auibus *Ibidibus* ſeu *Ibibus* nō maioribus, vt reor quàm *Ciconia* ſunt impetuntur, debellantur ac trucidantur,parui igitur hi *Dracones* fuerint,Roboratur hoc ipſum alià quàdam ab experimentis anatomicis deſumptà ratione, quæ hæc eſt: Omnia oſſa, quæ hic detecta cernuntur,vetuli,nō iuuenculi animalis ſunt, quæ albiſſima,duriſſima, ſicciſſima eſſe conſpicias, cum, ſi tenellorum fœtuum ſint, oſſa poſt mortē celerrimè denigrentur, contabeſcant, & computreſcant, hoc in alijs animalibus ſæpè expertus ſui. Argumento inſuper irrefragabil i, hoc comprobauero, ex *dentibus*, qui integri, perfectiſſimiq. hìc omnes comparent, quod in recentiſsimo *pullo* haudquaquam eueniret.

Ratio huius prima ex Herodoto affertur.

Secunda ab oſſium natura.

Tertia à dentibus petita.

Quæ ſi ita ſe habeant,vt ego mihi perſuadeo,non erit hic noſter immanium illorum *filius Draconum*,in quorum,vt ſupra *ex Strabone* memini,dorſo & tergoribus herbæ innaſcuntur.*Buſtamantinus* lib.de *rept. ſac. ſcript.*lepidè profectò de plantis hiſce philoſophatur,vult enim *Draconteam* & *Dracunculum* herbas, ita vocatas eſſe,quod ex *Draconum* ſubſtantia vitam & vigorem nanciſcantur,conſeruent etiam per ſemen terræ immiſſum,conceptam ex *Dracone* virulaginem, & corroſiuam ſuam acrimoniam, atque colorem luridum, varium,& horrendum,quem *Draconteæ* fuſtis oſtendat, ideoq. ſenectam magis *Serpentis* alicuius illum,quàm plantam repreſentare. Huic ſimiliter animali deberi,vult,plantā, quæ *Sanguis Draconis* vocatur, quod ſanguine *Draconis* cū priùs fuerit nutrita, eundem poſtea colorem auulſa licet, & terræ cōmiſſa rediuiuum in filijs plantulis, rubicundū ac floridum imitetur,iterumq. producat. *Folijs imò Draconem*, inquit, *ſculpeum forma & effigie tenent exorta illa, dictu mirabile nimis, norunt Indi Hiſpaniæ nouæ,& nos vidimus, communiter plantis aductis, & 2.lib.7.cap.hiſt. Indiar.occident inuiſitur.Hæc enim planta altiſſimas radices immittit, pertingentes intima vaſa ſeminaria animantis huius,lumbis adnata, per quos ſeminis ductus decurrunt,ſemen vt trahere poſſint formatum, prolificum, efficere potens Draconem verum, formetq. vt illum folijs primo: Draconibus inſerta ortu acceptà virtute: ſeruataq. impoſterum terræ commiſſa, loco fruticis, quæ nullum alium fructum gerunt vnquam, quàm folijs Draconem effformatum (mirabile ſatis!)*

Non eſt ex genere illorū ingētium Draconum, in quorū dorſo herbæ naſcuntur. De his herbis curioſa Buſtamārini philoſophia.

Quomodo plāta ſanguis Draconis dicta naſcatur.

Quare effigies Draconis in huius foliis inſculpta videatur, mira ſpeculatio

Hæ ſi cui rationes philoſophicæ placent,acceptet eas,ſine meo periculo,ego hìc tantiſper iudicium ſuſpendo,& *ſcepticum* ago.Interea non poſſum intermittere, quin *Nicolai Monardis* ipſiſſima de *Sanguine Draconis*, herbà nempe ita appellatà, & fructu *Draconis* effigiem repreſentante, huc verba adducam, quæ cum *Buſtamantino* non vſquequaque concordant.

Quid de herba hac ſanguinis Draconis Monardes commentatus fuerit.

Hic igitur cap. 38.fructum arboris deſcribens,*lachrymam* illam fundentis quę *Sanguis Draconis* dicitur: *Eſt autem*, inquit,*hic fructus admirandus, nam ſublatà, qua integitur pelle, illicò Dracunculus apparet, tanto artificio à natura fabricatus, vt à peritiſſimo aliquo artifice è marmore ſculptus videatur: collo oblongo, ore hiante, ſpinà aculeis horridà,caudà oblonga, & pedibus conſpicuis. Abeo fructu denominationem procul dubio ſumpſit arbor & eius lachryma, qua ex illa, per inciſionem legitur, quam ex*

xit, *Viridarij* eiuſdem frontiſpicio præfixiſſet, luſit in hunc olim Epigrammate eruditiſſimo & venuſtiſſimo, tum Cardinalis *Maffæus Barberinus*, nunc & ipſe *Sum. Pontifex*, & *Optimus Princeps* VRBANVS VIII. quod ex pluribus ipſius poëmatis, immortali gloriâ digniſſimis deprompſi, vt lectorem meum exhilararem, atque poſt amariſsimum, tot *Serpentum* & *Draconum fel*, eidem (bono tamen animo) à me hactenus pleno poculo propinatum, dulciſsimo *Apum melle* refocillarem, hìc iure ſubijcere debui.

De hoc Dracone Card. Maffæi Barberini eruditiſsimi carmen.

Draco Aereus in Fronte Laureti in Virid. Ill.mi C. Burgheſij.

Non ſedeo cuſtos, adſto venientibus hoſpes,
Non magis hæc Domino, quàm tibi villa patet.
Hìc requiem captare licet, paſſimq. vagari,
Aëris hic hauſtu liberiore frui.
Nec ſpecies animum turbet metuenda Draconis,
Non ego, quæ flammis Hydra perempta, cadat.
Non ego ſum Python, feriant quem ſpicula, lauros
Ecce mihi credit Cynthius ipſe ſuas.

Porrò ſi quis ex me ſciſcitetur, quæ huic *Dracunculo ſit patria, quique penates?* reſpondeo ex coniectura quidem, ſed probabiliſſima, hunc non eſſe *Americanum*, non *Europæum*, non *Africanum*, ſed *Aſiaticum*, & quidem *Arabicum* indigenam, *Bellonius* enim, quem ſupra adduxi, ait, ſe tales in *Ægypto* vidiſſe *Dracones*, quos ex *Arabiæ* parte, in illam aduolare narrabant.

In qua orbis parte tales Dracúculi naſcantur.

Arabia his patria eſt.

Congruunt hæc mirè cum illis, quæ ex *Herodoto* in hunc ſenſum attulimus, vtcunque *Plinius* fabulatorem hunc nominet, quo nomine & ipſemet apud non paucos inclaruit. Figurâ ſiquidem, quam *Bellonius* nobis exhibet in ſuo *Dracunculo*, ſi non proximè omnino, prope tamen ad noſtrum accedit, veluti vtriuſque iconem conſideranti palam fiet. Huius farinæ & formæ ſunt illi quinque *Dracunculi*, quos *Cardanus* ſe *Lutetiæ* vidiſſe meminit, qui licet hos ex *Indijs* allatos ſuſpicatus ſit, parum refert, ſolemus etiam nos hodie plerasq. res exoticas, priùs haud nobis viſas *Indianas* appellare, quòd *Indiarum* nomen, incogniti Orbis, & mirabilium rerum plerunq. nobis memoriam refricet. Et omnia quaſi ex longinquis allata locis, vel magna credimus extollimuſque, quia parui ſumus, cum multis rebus non ex natura ſua, ſed ex humilitate noſtra magnitudo accedat: vel incredibilia ducimus, quia rara & exotica ſunt, cum quotidiana, licet maximè mirabilia negligamus. *Adeò naturale eſt magis noua, quàm magna mirari.* Et quid, ſi etiam aliqua à communi naturę lege, quandoq. exorbitent? non ideo confeſtim ſunt explodenda, *ignorat enim Naturæ potentiam, qui illi non putat aliquando licere, niſi quod ſæpius facit.*

Cur Cardanus hos Indicos vocauit.

Aeſtimamus plerunque magis externa quàm noſtra.

Si quis præterea me interroget, an *pullum* hunc exiſtimem, fuiſſe alicuius magni *Draconis?* An verò naturalis hæc corporis ſui magnitudo, & conſtitutio fuerit? Ego quouis depoſito pignore, certare auſim, vel veram hanc corporis proportionem eſſe, vel certè paulò maiorem ſaltẽ exiſtere debere. *Bellonius* nec magnũ, nec paruum dixit, cùm tamen, vt ex icone ipſius patet, noſtro congener, & ſimilis fuerit, credi etiam fas eſt, paruum fuiſſe, quoniam ex quinque illis,

An hic Dracúculus naturaliter maior eſſe poſſit.

Non videtur multò grádior debere eſſe.

Digitized by Google

iſtis,noſtro & *Belloniano*, ſimilibus,maximus eorum ad *Cuniculi* ſaltē,parui animalis,longitudinem & altitudinem acceſſit, quos *Cardanus Pariſijs* obſeruauerat.Hoc alià confirmo coniecturà,quoniam *Herodotus* ait,*alis eſſe veſpertilionum illos Draunculos, qui ex Arabia in Ægyptum cumolant*,& ibi ab auibus *Ibidibus* ſeu *Ibibus* nō maioribus, vt reor quàm *Cicenia* ſunt impetuntur, debellantur ac trucidantur,parui igitur hi *Dracones* fuerint,Roboratur hoc ipſum alià quàdam ab experimentis anatomicis deſumptà ratione, quæ hæc eſt: Omnia oſſa, quæ hic detecta cernuntur,vetuli,nō iuuenculi animalis ſunt, quæ albiſſima,duriſſima, ficciſſima eſſe conſpicias, cum, ſi tenellorum fœtuum ſint, oſſa poſt mortē celerrimè denigrentur, contabeſcant, & computreſcant, hoc in alijs animalibus ſæpè expertus ſui. Argumento inſuper irrefragabil i, hoc comprobauero, ex *dentibus*, qui integri, perfectiſſimiq. hic omnes comparent, quod in recentiſsimo *pullo* haudquaquam eueniret.

Ratio huius prima ex Herodoto affertur.

Secunda ab oſſium natura.

Tertia à dentibus petita.

Quæ ſi ita ſe habeant,vt ego mihi perſuadeo,non erit hic noſter immanium illorum *filius Draconum*,in quorum,vt ſupra ex *Strabone* memini,dorſo & tergoribus herbæ innaſcuntur.*Buſtamantinus* lib.de *rept. ſac. ſcript.*lepidè profectò de plantis hiſce philoſophatur,vult enim *Draconteam* & *Draunculum* herbas, ita vocatas eſſe,quod ex *Draconum* ſubſtantia vitam & vigorem nanciſcantur,conſeruent etiam per ſemen terræ immiſſum,conceptam ex *Dracone* virulaginem, & corroſiuam ſuam acrimoniam, atque colorem luridum, varium,& horrendum,quem *Draconteæ* fuſtis oſtendat, ideoq. ſenectam magis *Serpentis* alicuius illum,quàm plantam repreſentare. Huic ſimiliter animali deberi,vult,plantā, quæ *Sanguis Draconis* vocatur, quod ſanguine *Draconis* cū priùs fuerit nutrita, eundem poſtea colorem auulſa licet, & terræ cōmiſſa rediuiuum in filijs plantulis, rubicundū ac floridum imitetur,iterumq. producat. *Folijs imò Draconem*, inquit, *ſculptum forma & effigie tenent exorta illa, dictu mirabile nimis, norunt Indi Hiſpaniæ nouæ,& nos vidimus, communiter plantis aduectis, & 2.lib.7.cap.hiſt. Indiar.occident inuiſitur.Hæc enim planta altiſſimas radices immittit, pertingentes intima vaſa ſeminaria animantis huius,lumbis adnata, per quos ſeminis ductus decurrunt,ſemen vt trahere poſſint formatum, prolificum, efficere potens Draconem verum, formetq. vt illum folijs primo: Draconibus inſerta ortu acceptà virtute: ſeruataq. impoſterum terræ commiſſa, loco fruticis, quæ nullum alium fructum gerunt vnquam, quàm folijs Draconem efformatum* (*mirabile ſatis!*)

Non eſt ex genere illorū ingētium Draconum, in quorū dorſo herbæ naſcuntur. De his herbis curioſa Buſtamātini philoſophia.

Quomodo plāta ſanguis Draconis dicta naſcatur.

Quare effigies Draconis in huius foliis inſculpta videatur, mira ſpeculatio

Hæ ſi cui rationes philoſophicæ placent,acceptet eas,ſine meo periculo,ego hic tantiſper iudicium ſuſpendo,& *ſcepticum* ago.Interea non poſſum intermittere, quin *Nicolai Monardis* ipſiſſima de *Sanguine Draconis*, herbà nempe ita appellatà, & fructu *Draconis* effigiem repreſentante, huc verba adducam, quæ cum *Buſtamantino* non vſquequaque concordant.

Quid de herba hac ſanguinis Draconis Monardes commentatus fuerit.

Hic igitur cap. 38.fructum arboris deſcribens,*lachrymam* illam fundentis quę *Sanguis Draconis* dicitur: *Eſt autem*, inquit,*hic fructus admirandus, nam ſublatà, qua integitur pelle, illicò Draunculus apparet, tanto artificio à natura fabricatus, vt à peritiſſimo aliquo artifice è marmore ſculptus videatur: collo oblongo, ore hiante, ſpinà aculeis horridà,caudà oblonga, & pedibus conſpicuis. Abeo fructu denominationem procul dubio ſumpſit arbor & eius lachryma, qua ex illa, per inciſionem legitur, quam ex*

xit, *Viridarij* eiuſdem frontiſpicio præfixiſſet, luſit in hunc olim Epigrammate eruditiſſimo & venuſtiſſimo, tum Cardinalis *Maffæus Barberinus*, nunc & ipſe *Sum. Pontifex*, & *Optimus Princeps* VRBANVS VIII. quod ex pluribus ipſius poëmatis, immortali gloriâ digniſſimis deprompſi, vt lectorem meum exhilararem, atque poſt amariſsimum, tot *Serpentum* & *Draconum fel*, eidem (bono tamen animo) à me hactenus pleno poculo propinatum, dulciſsimo *Apum melle* refocillarem, hìc iure ſubijcere debui.

De hoc Dracone Card. Maffæi Barberini eruditiſsimū carmen.

Draco Aereus in Fronte Laureti in Virid. Ill.mi C. Burgheſij.

Non ſedeo cuſtos, adſto venientibus hoſpes,
Non magis hæc Domino, quàm tibi villa patet.
Hìc requiem captare licet, paſſimq. vagari,
Aëris hic hauſtu liberiore frui.
Nec ſpecies animum turbet metuenda Draconis,
Non ego, quæ flammis Hydra perempta, cadat.
Non ego ſum Python, feriant quem ſpicula, lauros
Ecce mihi credit Cynthius ipſe ſuas.

Porrò ſi quis ex me ſciſcitetur, quæ huic *Dracunculo ſit patria, quique penates?* reſpondeo ex coniectura quidem, ſed probabiliſſima, hunc non eſſe *Americanum*, non *Europæum*, non *Africanum*, ſed *Aſiaticum*, & quidem *Arabicum* indigenam, *Bellonius* enim, quem ſupra adduxi, ait, ſe tales in *Ægypto* vidiſſe *Dracones*, quos ex *Arabiæ* parte, in illam aduolare narrabant.

In qua orbis parte tales Draconculi naſcantur.

Arabia his patria eſt.

Congruunt hæc mirè cum illis, quæ ex *Herodoto* in hunc ſenſum attulimus, vtcunque *Plinius* fabulatorem hunc nominet, quo nomine & ipſemet apud non paucos inclaruit. Figurâ ſiquidem, quam *Bellonius* nobis exhibet in ſuo *Dracunculo*, ſi non proximè omnino, prope tamen ad noſtrum accedit, veluti vtriuſque iconem conſideranti palam fiet. Huius farinæ & formæ ſunt illi quinque *Dracunculi*, quos *Cardanus* ſe *Lutetiæ* vidiſſe meminit, qui licet hos ex *Indijs* allatos ſuſpicatus ſit, parum refert, ſolemus etiam nos hodie plerasq. res exoticas, priùs haud nobis viſas *Indianas* appellare, quòd *Indiarum* nomen, incogniti Orbis, & mirabilium rerum plerunq. nobis memoriam refricet. Et omnia quaſi ex longinquis allata locis, vel magna credimus extollimuſque, quia parui ſumus, cum multis rebus non ex natura ſua, ſed ex humilitate noſtra magnitudo accedat: vel incredibilia ducimus, quia rara & exotica ſunt, cum quotidiana, licet maximè mirabilia negligamus. *Adeò naturale eſt magis noua, quàm magna mirari.* Et quid, ſi etiam aliqua à communi naturę lege, quandoq. exorbitent? non ideo confeſtim ſunt explodenda, *ignorat enim Natura potentiam, qui illi non putat aliquando licere, niſi quod ſæpius facit.*

Cur Cardanus hos Indicos vocauit.

Aeſtimamus plerunque magis externa quàm noſtra.

Si quis præterea me interroget, an *pullum* hunc exiſtimem, fuiſſe alicuius magni *Draconis?* An verò naturalis hæc corporis ſui magnitudo, & conſtitutio fuerit? Ego quouis depoſito pignore, certare auſim, vel veram hanc corporis proportionem eſſe, vel certè paulò maiorem ſaltē exiſtere debere. *Bellonius* nec magnū, nec paruum dixit, cùm tamen, vt ex icone ipſius patet, noſtro congener, & ſimilis fuerit, credi etiam fas eſt, paruum fuiſſe, quoniam ex quinque iſtis,

An hic Draculus naturaliter maior eſſe poſſit.

Non videtur multò grādior debere eſſe.

Digitized by Google

illa, nullo ſe Tubante, ſimilibus tubis tentare ad Cœca ideſt, parui ui-
ſus magnitudinem & diſtantiam ſcire poſſe, quam Democritus affir-
mat: hoc eſt contrario conatu ſpectantem Herodotus ait de ſe ipſo ridentem Xerxe ſuo
in Demaratum, qui ex ſtatu quanta Cuma iam imperaret, debellatur ac tri- exercitu ſpectante
umphatur. Quæ ſi ſpectatori ſunt, debebuntur ea tuba ſpectanti, quæ
experimentis anatomicis deſcripta ſuntne, quæ hæc eſt: Omnia ofla, quæ ſua ſponte, Omnia ofla
diuelſa carnemue, uel ab inuicem ſeiuncta ſint, quæ alteſtera, lanitiem, ſeiuncta
ſicciſſima eſſe cenſpicio, cum, ſi tenuiſſimam ſurrexeris lin. offa poſt mortem ce-
leriores deuoret ignis, quam ſi ſuo cohæreant corporatione. Ita in ofſe omnibus
ſuper expetuis Aegrotantes infuper intelligabili, hoc corpoboueris, ea
ſtenſa, qui integri, perfectiſſimi, in omne corpore, quod in ſeruatis ſuis
ſtro palo ſtandquam eneruem.

Quæ ſi in Ariete, quem in publico perſuadet, non erit hic noſter immutatum
literum ſtus Democritus, in quorum, ut ſuperius Herodotus memini, deride ac irrep-
ſibus herbe tentabant, Democritus ſtus, ſtus, ſtus, quod in ſtatua Pallados ſtans
plantis ſolet philoſophari, vult Democritum & Democritum legendum, ſtus, ſtus
Democritus eſſe poſſe, quod ſtatuam ſtans & ſtupentem ſtatuam, ſtupentem
ſtercore etiam per ſtenes nere ſtimuliſque concipere ex Democrito uiuulgatum, & Democritus
ſtus corroſionem iuuat acrimonem, ſtus, ſtus, ſtus

xit, *Viridarij* eiuſdem frontiſpicio præfixiſſet, luſit in hunc olim Epigrammate eruditiſſimo & venuſtiſſimo, tum Cardinalis *Maffeus Barberinus*, nunc & ipſe *Sum. Pontifex*, & *Optimus Princeps* VRBANVS VIII. quod ex pluribus ipſius poëmatis, immortali gloriâ digniſſimis deprompſi, vt lectorem meum exhilararem, atque poſt amariſsimum, tot *Serpentum* & *Draconum fel*, eidem (bono tamen animo) à me hactenus pleno poculo propinatum, dulciſsimo *Apum melle* refocillarem, hic iure ſubijcere debui.

De hoc Dracone Card. Maffæi Barberini eruditiſsimũ carmen.

Draco Aereus in Fronte Laureti in Virid. Ill.mi C. Burgheſij.

Non ſedeo cuſtos, adſto venientibus hoſpes,
Non magis hæc Domino, quàm tibi villa patet.
Hìc requiem captare licet, paſſimq. vagari,
Aëris hic hauſtu liberiore frui.
Nec ſpecies animum turbet metuenda Draconis,
Non ego, quæ flammis Hydra perempta, cadat.
Non ego ſum Python, feriant quem ſpicula, lauros
Ecce mihi credit Cynthius ipſe ſuas.

Porrò ſi quis ex me ſciſcitetur, quæ huic *Dracunculo ſit patria, quique penates?* reſpondeo ex coniectura quidem, ſed probabiliſſima, hunc non eſſe *Americanum*, non *Europæum*, non *Africanum*, ſed *Aſiaticum*, & quidem *Arabicum* indigenam, *Bellonius* enim, quem ſupra adduxi, ait, ſe tales in *Ægypto* vidiſſe *Dracones*, quos ex *Arabiæ* parte, in illam aduolare narrabant.

In qua orbis parte tales Draconculi naſcantur.

Arabia his patria eſt.

Congruunt hæc mirè cum illis, quæ ex *Herodoto* in hunc ſenſum attulimus, vtcunque *Plinius* fabulatorem hunc nominet, quo nomine & ipſemet apud non paucos inclaruit. Figurâ ſiquidem, quam *Bellonius* nobis exhibet in ſuo *Dracunculo*, ſi non proximè omnino, prope tamen ad noſtrum accedit, veluti vtriuſque iconem conſideranti palam fiet. Huius farinæ & formæ ſunt illi quinque *Dracunculi*, quos *Cardanus* ſe *Lutetiæ* vidiſſe meminit, qui licet hos ex *Indijs* allatos ſuſpicatus ſit, parum refert, ſolemus etiam nos hodie plerasq. res exoticas, priùs haud nobis viſas *Indianas* appellare, quòd *Indiarum* nomen, incogniti Orbis, & mirabilium rerum plerunq. nobis memoriam refricet. Et omnia quaſi ex longinquis allata locis, vel magna credimus extollimuſque, quia parui ſumus, cum multis rebus non ex natura ſua, ſed ex humilitate noſtra magnitudo accedat: vel incredibilia ducimus, quia rara & exotica ſunt, cum quotidiana, licet maximè mirabilia negligamus. *Adeò naturale eſt magis noua, quàm magna mirari.* Et quid, ſi etiam aliqua à communi naturę lege, quandoq. exorbitent? non ideo confeſtim ſunt explodenda, *ignorat enim Naturæ potentiam, qui illi non putat aliquando licere, niſi quod ſæpius facit.*

Cur Cardanus hos Indicos vocauit.

Æſtimamus plerunque magis externa quam noſtra.

Si quis præterea me interroget, an *pullum* hunc exiſtimem, fuiſſe alicuius magni *Draconis?* An verò naturalis hæc corporis ſui magnitudo, & conſtitutio fuerit? Ego quouis depoſito pignore, certare auſim, vel veram hanc corporis proportionem eſſe, vel certè paulò maiorem ſaltẽ exiſtere debere. *Bellonius* nec magnũ, nec paruum dixit, cùm tamen, vt ex icone ipſius patet, noſtro congener, & ſimilis fuerit, credi etiam fas eſt, paruum fuiſſe, quoniam ex quinque

An hic Draculus naturaliter maior eſſe poſſit.

Non videtur multò grãdior debere eſſe.

iſtis,

Digitized by Google

iſtis,noſtro & *Belleniano*, ſimilibus,maximus eorum ad *Cuniculi* ſaltē,parui animalis,longitudinem & altitudinem acceſſit, quos *Cardanus Pariſijs* obſeruauerat.Hoc alià confirmo coniecturà,quoniam *Herodotus* ait,*alis eſſe veſpertilionum illos Draunculos, qui ex Arabia in Ægyptum conuolant*,& ibi ab auibus *Ibidibus* ſeu *Ibibus* nō maioribus, vt reor quàm *Cicania* ſunt impetuntur, debellantur ac trucidantur,parui igitur hi *Dracones* fuerint,Roboratur hoc ipſum alià quàdam ab experimentis anatomicis deſumptà ratione, quæ hæc eſt: Omnia oſſa, quæ hic detecta cernuntur,vetuli,nō iuuenculi animalis ſunt, quæ albiſſima,duriſſima, ficciſſima eſſe conſpicias, cum, ſi tenellorum fœtuum ſint, oſſa poſt mortē celerrimè denigrentur, contabeſcant, & computreſcant, hoc in alijs animalibus ſæpè expertus ſui. Argumento inſuper irrefragabil i, hoc comprobauero, ex *dentibus*, qui integri, perfectiſſimiq. hic omnes comparent, quod in recentiſsimo *pullo* haudquaquam eueniret.

Ratio huius prima ex Herodoto affertur.

Secunda ab oſſium natura.

Tertia à dentibus petita.

Quæ ſi ita ſe habeant,vt ego mihi perſuadeo,non erit hic noſter immanium illorum *filius Draconum*,in quorum,vt ſupra ex *Strabone* memini,dorſo & tergoribus herbæ innaſcuntur.*Buſtamantinus* lib.de *rept. ſac. ſcript.*lepidè profectò de plantis hiſce philoſophatur,vult enim *Draconteam* & *Draunculum* herbas, ita vocatas eſſe,quod ex *Draconum* ſubſtantia vitam & vigorem nanciſcantur,conſeruent etiam per ſemen terræ immiſſum,conceptam ex *Dracone* virulaginem, & corroſiuam ſuam acrimoniam, atque colorem luridum, varium,& horrendum,quem *Draconteæ* fuſtis oſtendat, ideoq. ſenectam magis *Serpentis* alicuius illum,quàm plantam repreſentare. Huic ſimiliter animali deberi,vult,plantā, quæ *Sanguis Draconis* vocatur, quod ſanguine *Draconis* cū priùs fuerit nutrita, eundem poſtea colorem auulſa licet, & terræ cōmiſſa rediuiuum in filijs plantulis, rubicundū ac floridum imitetur,iterumq. producat. *Folijs imò Draconem*, inquit, *ſculptum forma & effigie tenent exorta illa, dictu mirabile nimis, norunt Indi Hiſpaniæ nouæ,& nos vidimus, communiter plantis aductis, & 2 lib.7.cap.hiſt. Indiar.occident inuiſitur.Hæc enim planta altiſſimas radices immittit, pertingentes intima vaſa ſeminaria animantis huius,lumbis adnata, per quos ſeminis ductus decurrunt,ſemen vt trahere poſſint formatum, prolificum, efficere potens Draconem verum, formetq. vt illum folijs primo: Draconibus inſerta ortu acceptà virtute: ſeruataq. impoſterum terræ commiſſa, loco fruticis, quæ nullum alium fructum gerunt vnquam, quàm folijs Draconem effformatum* (*mirabile ſatis!*)

Non eſt ex genere illorū ingētium Draconum, in quorū dorſo herbæ naſcuntur. De his herbis curioſa Buſtamātini philoſophia.

Quomodo plāta ſanguis Draconis dicta naſcatur.

Quare effigies Draconis in huius foliis inſculpta videatur, mira ſpeculatio

Hæ ſi cui rationes philoſophicæ placent,acceptet eas,ſine meo periculo,ego hìc tantiſper iudicium ſuſpendo,& *ſcepticum* ago.Interea non poſſum intermittere, quin *Nicolai Monardis* ipſiſſima de *Sanguine Draconis*, herbà nempe ita appellatà, & fructu *Draconis* effigiem repreſentante, huc verba adducam, quæ cum *Buſtamantino* non vſquequaque concordant.

Quid de herba hac ſanguinis Draconis Monardes commeratus fuerit.

Hic igitur cap. 38.fructum arboris deſcribens,*lachrymam* illam fundentis quę *Sanguis Draconis* dicitur: *Eſt autem*, inquit,*hic fructus admirandus, nam ſublatà, qua integitur pelle, illicò Draunculus apparet, tanto artificio à natura fabricatus, vt à peritiſſimo aliquo artifice è marmore ſculptus videatur: collo oblongo, ore hiante, ſpinà aculeis horridà,caudà oblonga, & pedibus conſpicuis. Abeo fructu denominationem procul dubio ſumpſit arbor & eius lachryma, quæ ex illa, per inciſionem legitur, quam ex*

Carthagine Peruana selectissimam aduehunt, vnde veterum & multorum recentiorum inscitia deprehenditur, qui quid esset sanguis Draconis, aut cur sic appellaretur, omnino ignorabant. Magna est arbor, tortice satis tenui, & qui facilè incidi potest. Ea vulnerata, liquor ille effluit, quem sanguinem Draconis in lachryma dicunt, ab eo differens, quem sanguinem in pane vocant, quòd in panes seu massas istit cogatur, quemadmodum resina in Castella. Hactenus *Monardes. Carolus Clusius* annotationem hanc subdit, *sibi ab horculano Regis Hispaniarum missos fuisse fructus quosdam nomine Dragonatis, qui Bruxella terra commissi prodierint, foliis viridis oblongis, viridibus, per oras rubris. Fructus Cerasi magnitudine fuisse, sed pelle sublata, animalis nulla, nedum Draconculi effigies visa fuit.* Verùm de hac re innotescet fortasse nobis aliquid certiùs cum *secundo tomo* manum admouerimus; interea non putamus præter institutum nos egisse, si admirabili huic animali, admirabiliorem plantam subiunxerimus, lectoriq. ansam præbuerimus, laudandi DEVM, *Naturæ* Dominum, qui pro bonitate sua, tam admiranda, & vix ab intellectu nostro comprehensibilia opera creare, nobisq. contemplanda, & fruenda donare voluit.

Qnid de eadem plantaCarolus Clusius dicat.

Hęc omnia dubiorum plena alio loco excutientur.

Omnipotẽtia Dei suspiciẽda & laudanda.

De *venenis* nunc & *remedijs*, quæ à *Draconibus* desumuntur, aliquid coronidis loco adiungendum esset, ast *Plinius* lib. 28. cap. 4. *Draco non habet venenum*, ait. Cui *Aëtius* adstipulatur: aliqui aërem tamen à *Draconibus* infici meminerunt. Hoc alteri ad meteora retulerunt, *Dracones*, inquam, ignitos atque volantes. Quidam hæc ita conciliant, vt dicant ex sua natura innoxios esse, hinc *Lucanus* eos *innoxia numina terris* proclamat, pro locorum verò constitutione noxios fieri, quare idem *pestiferos ardens* facit *Africa*, inquit. Verùm & hæc regula fallit.

An Dracones venenũ habeant?

Res dubia apud authores.

Et quoniam potior veterum authorum pars existimat, morsus magis à *Draconibus* impressos timendos esse, quàm venenum illatum nocere, ideo de antidotis quoque parum solliciti fuerunt. Quæ autem ex *Draconibus* remedia, alijs vtilia malis petantur, ex *Plinio* colligantur, quæ absque risu non legi. *Caput Draconis* nempe ianuarum limini subditum, fortunatam domum facere. *Oculos* huius inueteratos, cum melle tritos, humanis inunctos, ab imaginum nocturnarum pauore, homines immunes reddere. *Cordis* piguitudinem conferre iudiciorum victoriæ. *Dentes*, mites præstare dominos, potestatesq. exorabiles. *Hæc credat Iudæus Apella, non ego.*

Plinius ridiculosa remedia ex Draconibus petit.

Nunc quicquam supereresse amplius non video, nisi hoc vnicum, vt illis nempe etiam gratificarer, qui amœnioribus litant *Musis*, & aliquid, quod antiquitatum amatores quoque delectatione afficeret, in medium adducerem, & inprimis quidem, de *Draconibus* commentarer, scriberemq. qui *insignia* erant *cohortium Romanarum*, & à *Draconarijs* ad prælium ferebantur, qui hastis illos illigabant, vasto hiatu, & caudarum voluminibus tremendos. De *simulacris* deinde dicerem, quibus varij gentilium Dij *Draconum* effigie efformabantur, veluti *Apollo, Mercurius, Minerua, Æsculapius, Serapis, Ianus alijq.* & quinam horum, metamorphosi quadam in *Dracones* mutati falsò credebantur. De fabuloso etiam *Dracone hortorum Hesperidum custode*, ab *Ouidio* depicto,

Antiquitatum studiosis etiã esse nũc satisfaciẽdũ.

Dracones cohortium bellicarum erant apud Romanos insignia.

Erant quoque variorum gentilium Deorum simulacra.

Qui crista, linguisq. tribus præsignis, & vncis
Dentibus horrendus, custos erat arboris aureæ.

Plurima alia de his dici possẽt.

De *auspicijs* itidem, *prodigijs, ostentis, portentis, diuinationibus, oraculis, cultu* etiam,

ac ve-

ac venustatibus, ab antiquis hac bella exhibita, & si quo alia sunt, quæ ve-
nustum huic authorem efficiant, quando Dracones mansuetiores, Aethera
parerunt. Dubito quo Magicæ etiam fruerere, si tribuitas agnoscamus quoveis Aethera
plenum, naturæ accommodatum, sensibilis cuiusque rei regio occupatur, nec Mag. cap. 1.
Lucis ullus locus, vt in hac amœnissima Mediorum vrbe, nisi quo Dracones, & Lucis loca
si deinde quarum & Bestiarum genus plurimum colitur, quibus sit ornatus Bestiarum
libris. Quare hos omnes mira commendo, non quibusvis vt Magicæ pa- loca.
rent, nisi, vel qui mente ac ingenio in humanioribus literis, Philosophiæ, Lucis ma-
persuasi, & amœnitatem magnæ naturæ contemplatione quodammodo ex- gnæ natu-
pressi, quod mansuetiores efficiantur, & Dulcis est Gustus Sapientiæ, Confi- ræ Bestia-
tur his Regius, quibus laudis iure datur, mea non sua, quæ ego scripsi, nulla rum.
Vestrum Nomen Lingua latina non capit, Græca non recipit, Hebræa non
Carel. Turrianus militis, & Ecclesiæ suæ Lumen, Ecclesiæ Orientis Alumnus
meus dicendus, quam eadem, quæ VRBANO VIII. illum idem Europæ, illi-
fuo virtutum eruditionum que Cæsar VRBANO VIII. illum idem Europæ, illi-
Alumnus Sanctissimus, & Patris piissimus, quæ si latini hoc dicam, Romanum
non Ecclesiasticum, & Græcum non nostri generis. Latus interea Ecclesiæ Ecclesiæ Ro-
Germaniæ, cui tam Cardinalis familiaris quæ primo lingua Graum & Latinum, manæ.
quos eloquentiæ fecibus, & vocabulorum copia sibi præbebantur, in Cel. Petro Fon-
inscriptio adhuc excellens, fit vis vbi tam potens habet. Petrus Fonsecæ Rodo- seca Rodo-
ricus Ulyssiponensis, Conquistorum in mundo, & nouo præsertim, qui & ipse Gra- ricus.
mmaticum tantæ Philosophiæ latinis clarus, ambo sibi Lapis discipulis ignis
fim Colendus laceribus ex ignibus. Sed & in hac quoque familiaritate fe-
rentur Petro Fonsecæ complures ad infigne, quod ante pugnam per Germaniam,
Neptunum, Indiam, Galliam, Anglium & Hispaniam subiecit Germaniam, ingenio ex-
cretos annorum lustris Amoretta filii, vbera decenis annorum millia, ex hac pu- Amoretta.
berula sua lacte bauria. Hæc enim ipsis Petro Fonsecæ gratior laborum, Petro Fon-
per DEI gratiam, familiaris relinquitur, Dulcius mihi deprimat gelidum cen- seca.
boria hac vehementia tantum fabricaffe.

PRO SALVTE
V. Clementi Fabro M. D.
Arbiculus meus,
dilem dormans
L. M. vmam lolum.

Verùm quæque effigiem meam mihi similiorem, in magna tabula, colloribus
expressit, quæ ob artis perfectarum magni ipsi beneficium affuerunt.

Atque ita cum BEO DEO ad finem operum tandem perueniens, quem-
Ecclesiæ Romanæ Ecclesiæ Romanæ imperantes, Reliqua ædibus nobis duæ Ro-
manæ Ecclesiæ, quam hi brachio perlingentem, & tandem hos opus nobilem,
equidem cæteris ludentibus tuleris consentiemus.

Anno 1. Te-

TEMOLIN *TEMOLIN ICHCATZIN.*

Scarabæus Mexicanus cornutus. *Scarabæus Mexicanus bicornis.*

10. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

QVÆ & qualia hæc sint animalia, ſi quis vroquam *Scarabæos* noſtrates domeſticos, putaverit, nec ipſe valebit eſt conſimilare, non amplius in hoc dubio hæſitabit. *Scarabæi* ſunt, & quidem *Mexicani*, ægre dictu ambio, & quod in his omnibus aliam apparere valet, id totum cohæret ad naturalem vergentis colores elle ſolas, quem *pulos ſive* tamen vnoquæ animali plus reflectionis plane proſalutatur. In primitibus pellicula diſtincti *quatuor* variegati, ſex digitati veris conſpicuntur, & vna in medio radii, colorisque ſplendoris. *Quatuor* primæ scarabæus cuius recurrunt e quæ truncus cornu retro flectitur. Ad huius radicem & ad capitis ſimul cum collo corpore cornuiformis lulle Nostrum, triplicem ſimiliter ſemicirculum appingens. *Alter duo cornua* gerit *taurorum* more, & prorſum quidem procrisi, cum nulla exuperans, veram interea eorum partem ſibroſa compoſitulo excrescentia, ve pilorum indice, ornata. Inter duo hæc cornicula, è medio capite cuſpis quidam prouiberat, cornu tamen minimi eſt.

Color ni-grum, ſplendor lapidis Lazuli.

SCHOLIA EIVSDEM.

CAdi profecto non parca quadrupes, quam conſilium efficere potuiſſet, cuniculum molieri, perfodiendoque. Sic, vt *Plautinus* ait, *ſolet* ille, *cui ego ſtammina lubra* ante & penicillo imitari haud poſſet, ſpongia vultu imbuit celeriter in ea re comedi, ſenatui expedit, quod ingentem ſubmiſſarum nequiæ. In *primitibus* pulcherrimo ere efficiundo, ſimiliter casſus ſolet.

Mi-

Digitized by Google

Mihi hic locus congruere videbatur, opportune eum *Stanleium* vbi-
cumque opus esset similem cultum, decentemque obsequium, ac reverentiam
fuisse consecutum, eratq; limare eum mecum, & animadvertere, quæ ad Mathematicam
spectarent, quæ non? Sed *Dionysius Petavius* tanquam in curru triumphali, ita
concordantibus ventibus pro vno eodemq; fato nomine cuiusque, vt ajunt, ad-
huc fluctuante, ad perquirendas eius emendationes, sed potius primas delineationes
mature properare fuerat. Videamus enim ea, quæ ab eo, scientia non ea vulgata,
Tabulam Stanleianam dicere significant, & quæ ad eam explicandam, & ad
reprehendendi libertatem *Stanleium* laxandam l. 6. cap. 14. & 16. *Harmonicorum* fa-
cit, inquit, *tractus ex columnarum, quod Z. appia in fine Dictionis meæ Græ-
cæ consultum fuerat ex Harmonicis columnarum*, & quorum calculos, *Ptolemæi*
& *Luca* ad concentuum musicorum sectum, qui cum improper *Amor* requi-
rant, hic ob eam causam, quia in *Tabulis* eorum rationes integræ adhibendæ
sunt. Nos hoc quoque locum *Dionysium* sub fabricabimus.

Prius autem hæc, quæ principia huius libelli videntur demonstrare: *Ad hæc sciendum, vt in libro primo Harmonicorum Ptolemæus columnam bifariam
ellipsim per transversum diuisa secundum. Atque ista ex dua simulatæ & dissimi-
les plenæ diuisa videntur quia in ea dua sectiones sunt, vna columnæ & ellipsis,
Atque vna secans in dissimilia tria, columnam enim, cum primum mutilatam, tum
etiam minus latam, quam ellipsis est, ac proinde in parte minorem, & non tam ro-
tundam, quam ellipsis.*

De *Lucæ* familiari meo debeat scribimus, sum Plinio lib. 30. cap. 13. *Propter Lucam Iudæum*, inquit, *qui plenius scripsit, propter quæ Iudæos inter ma-
gicas artes censeat, etiamsi interpretatur, qua ratione, Iudæi eorum familiaritatem
huic animali inde contrahendo petierint, & ex eo nomen Lucæ interpretatus sit quem-
dam Iudæum de Dalo & ritibus eius disputantem, & quidem satis scribit, ita mo-
do non diuersa interpretatus sit, quæ ipsa Græca scripsisse videantur, quæ ante-
hac eadem scripta fuerunt, & quæ ipse Græca scripsisse videantur, quæ ante-
hac eadem scripta fuerunt, & quæ ipse Græca scripsisse videantur, quæ ante-
hac eadem scripta fuerunt, & quæ ipse Græca scripsisse videantur, quæ ante-*

Cui autem pro *Stanleiana* columna, decet non *Ptolemaicæ* opus esse libro
de *Ellipsi* & *Circulo*. Quæ enim *Ellipsis*, quæ *Circulus*, & *Columna* non in quæ-
*vnum quidam absurdia sic, sint & redeo. Tria Dictum primum confirmat. Se-
cundum Stanleium quia formam columnæ Harmonicæ ex Ptolemæi sententia non ex-
primit, quæ figuram eius, quam volunt alicui gradi propositam, ne ex columna
sit, non qui ad Ordinem in Dictum circumferre, in circulum contingere.*

Accedit huic quæ sit ex columnarum tali, vt minorum horum minimum simul
cum ea quam claudant, ea prima quæ horum maximum adjacentibus eam
Columnam, qui ad ipsa ab Ptolemæo sint distantes.

*Dictum demum ex eodem Stanleio ubi ego Ptolemæum quoque adumbrabat.
Quæ per hæc falsa demonstrata sint nonnulla, & ipsa quæ ex his pendebant, qui-
quid vitiatæ tunc calculi partium, qui ex eorum ipsis dicti, occidere
Dictum. Ad Aristidem quoque intuens cognoscit, Ptolemæum in eandem fidem
fuisse. Marcello quod Aristides transposuerit ordinem vocum. Et ex id ordine fa-
ctum, vt proprium Veteris Consonantiæ Systema sit. Quæ Ptolemæo, sed Aristo-*

animalium, ab oculis. *Hinc & Tonatiuhitzin latinè interpretatus fuit expressiuus, Tonatiuhitzin Incarnatus ardens radiabundus, lumen dans aspectui, splendens, & ad instar solis, aut ignis se ostendens.*

Tonatiuh itzin quæ cum peripatetica figura, quam *Tonalan* glomus, in quatuor quasi principia, nempe, ignis, aëris, aquæ, & terræ, quæ nobis ostendit, & quæ ex illis, & ab illis, ex quibus, & per quæ, & propter quæ, & in quæ omnia, & quæ omnia sunt, & quæ non sunt, & quæ sunt, & quæ non sunt, & quæ sunt, & quæ non sunt, & quæ

in his *Scarabæis* abusus committunt, quandoquidem, vt horum in volando strepitum ac rumorem perceperunt, statim aliquam nouitatem prædicunt, & subitò, atque alicui eorum aliquis vicinior factus fuerit, aut in ipsum volitando impetũ fecerit, bona vel mala eidem noua denunciant. Quin his vtuntur quoque pro fascinationis quodam generein conciliando fœminarũ amore viris, & virorum fœminis. Neq; vllus *Scarabæus* ad magnitudinẽ illã quod ipse viderim accedit, quæ in iconibus hisce cõparet, verùm sunt tertiã etiam parte minores.

Ad superstitiones & fascinationes Americanis seruit.

Hæc amici mei *Fr. Gregorij* exquisita & veridica est *Scarabæorum* descriptio, quam vltimam huic operi meo annecto, reliqua ab ipso mihi communicata varia & iucunda, tomo secundo inserenda reseruo. Ex allatis tamen ipsius verbis hoc mecum quiuis facilè deprehendet, non *Mexicanos* sed *Peruanos* ipsum solummodo *Scarabæos* descripsisse, nam hi, quos icones nostræ exhibent, neque colore, neque magnitudine, cum iam dictis conueniunt, tantùm enim abest, vt *Mexicani* tertia parte, nostris in tabula & charta hac expressis, sint minores, vt ego meis oculis, hìc *Romæ* in *Aracœli* monasterio ita dicto, his ipsis duplo grãdiorem *Mexicanum Scarabæum*, verum & non depictum, anno proximè elapso *Iubileo* 1625. viderim, manibusq. tractauerim, quem ex *Franciscanorum* familia *Frater* quidam *Hispanus* ex *Mexicano orbe* secum tulerat. Vidit eundem mecum iem *Bolinar* noster, vnicornem, & apprimè iconem primam nostram, si ipsi ad magnitudinem aliquid addas, referentem.

Hucusque Fr. Gregorius.

Peruani nõ Mexicani sunt hi iã Scarabæi descripti.

Author Romæ magnũ valde Mexicanũ Scarabæũ cõspexit.

Promiseram hoc loci vberiorem de cornibus physiologiam instituere, sed vrget me Typographus, alia atque alia subripiuntur negotijs tempora, quare hanc mihi beneuolus lector veniam dabit, si abrumpo, & fidem modò non soluo, cum interim, quo animum pascat, ipsi non desit, atque vtinam, ne meam sic etiam nimietatem accuset.

Quæ de cornibus hic dici possent ad secundum tomũ reijciuntur.

Hoc tamen silentio haudquaquam est inuoluendum *Fr. Gregorium* nostrum, non totius generis *Scarabæorum* diuisionem, sub hac bimembri sua partitione nobis dare voluisse, sed illam solummodo *speciem* quæ *cornigera* est, quã vel vno, vel duobus saltem, non tribus verò præditam corniculis censuit. Ab hoc *Aldrouandus* lib. 4. de *Insect.* non dissentit, quamuis alicui primà fronte contrarium videatur. Huius diligentissimi scriptoris, in hoc maximè animalculo verba necesse est, vt hìc producam: *Suprema Scarabæorum genera duo facimus*, ait, *ob partium varietatem: alia enim cornuta: alia absque cornibus: quę verò cornuta sunt, aut vnicum habent cornu: aut duo, aut tria, quę rarò videntur: rursus quę vnicum, μονόκερωτ nuncupantur, apud Ægyptios nobiles: quæ duo, aut sunt Lucani siue Tauri, quorum nimirum cornua sunt dentata, ac forficum modo claudantur, & coniunguntur, cum apprehendere quid volunt: aut Carabi, quorum cornua nodosa sunt, ad prętendendum iter facta: Tria, quę habeant in capite nulla*, (optimè ergo Fr. *Gregorius* hæc non posuit) *nisi impropriè habere dixerimus. Reliqua quę sunt sine cornibus, differunt inter se multifariam.* Poterunt igitur præcipuæ *Scarabæorum* differentiæ apud eundem *Aldrouandum* videri. Nam si quis ex *Aristotelis* se putet scriptis has haurire posse, egregiè decipitur, *Aristoteles* enim, inquit idem *Aldrouandus, quod sciam, Scarabæorum genera nulla expressa constituit, sed inter ea insecta, quæ Coleoptera dicuntur, Cantharum, Milolonthen, Carabum, & Cantharidem, præcipua connumerat. Sed horum nullam quod sciam, corpo-*

Fr. Greg. de cornigeris saltem Scarabæis locutus est.

Aldrouãdi verba de Scarabæorum differentijs.

In Aristotelis scriptis nihil determinati de Scarabæis exstat.

Tigres quo-modo capiantur. *Tigres autem ſola, quæ ſitiens, ſtrepitu Pholcorum inducti, Cattabi autem quam Canes, quos Tauros, modò Taluanos vocant, tum Canes mortui, vt Tigridem, Hyænam, Vrſum, Leonem, Lupum, & difficilius omnium Simiam, ſuis ſpeciebus capiunt.* Controuerſia vna eſt. Ex quibus hæc animalia, diuerſa valde, diſſolutis adeo ſimilia ſunt, vt ſæpe ſæpius à venatoribus capiantur, qui veterum monumentis ſatis non ſunt inſtructi, ſed ſolo ſuæ artis magiſterio. Non enim plurimis ſatis fidimmodo huiſc *Scaligeri* auctoritas valet, nedum quibus *Antiſtenes* quam nullo modo vetuſtus, ſed ne illa ipſa ab eodem poſtea tradita, quæ ſane accommodata *Scaligeri* noſtris facile reperias.

Caſtoris ſpecies quædam, & congrua his noſtra papula hæc eſt, quam ſicanam, & Siciliam. Quam non *Cretenſium* vocarim, *Cretes Mauritanum* dicerent, & *Numidicum*, vel *Numidam*, vel *Mauritanum*, quod ſit ſimilis ſimilibus cornua, quod huius nonnullis quoque geſtant, & *magis Indicum Rhinocerotis*. Vidimus huius non vnum, ſed plures, quos ſæpe ſæpius ſecum tardumq; elk ferebat, qui vbi ſe in manum eius, qui eandem apprehenderat vitæ, tradebat.

Vrſus.

Vrſum *Scaſtoris* noſtro ſimilem, nec *Scaſtoris* nec *Rhinocerotis* deſignabo, hoc eſt cornua non habentem, quibus, & quæ nulla ferocior beſtia, tutatus eſt. Illa præterea nec ſpirantem. Talem igitur cauma & pilorum, & proceritate quidem, & colore, & ſpecie vidimus, quale ab *Antiſtene* cornuto ſimilem. Sed ſimilis ſpecies, & ſimilis ferocitas, & ſimilis ſæpe ſæpius ſimilium cornuum turnitur, cornua enim his geſtæ pulcherrima, nitentia, rotunda, cornua ſimilima, in hoc tamen longe ab illis differentia, quod ſint ſolida, & ſine ſcindenda, & ſolida quod ipſis medium interiorem, claudat, ne puramen impreſſionem digitus profundo ſinuatus valeat. Sed quod ſolidum, neque proſus id ſit præditum, quod *Scaſtoris* cornu. Quare *Scaſtor* cornutus, ſed, de his omnibus vbi de *Scaſtoribus* quæ ſuperſunt dicemus. Vrſus igitur ille *Scaſtoris* noſtri, ſed *Scaſtoris* cornu carens, & *Rhinocerotis* cornua non habens, ſed *Rhinocerotis* ferocitatem, & ſæpe ſæpius cum eis dimicans, ſæpiſſimè ſuperauit, quæ ſuperauit, quæ ſuperauit, quæ

tiùs viuit, & cornua etiam tunc conſtringit, quæ ſi quid ipſis interponas, fortiter comprehendunt.

Hoc præterea monuiſſe, non debeo prætermittere, inter vnicornem & bicornem, noſtrates *Scarabęos*, hoc eſſe diſcriminis, quod vnicornis caput ſtatim ventri adnectatur, in bicorni verò alia pars corporis inter caput & ventrem intercedat, quæ thoracis portionẽ conſtituere videtur, & quidẽ mobili ſuâ iunctura ab vtroque diſtincta. Picturã hanc meliùs *Aldrouandus*, quàm *Imperatus* exprimit, propterea bicornis longior eſt quàm vnicornis, hæc tamen differẽtia in Mexicanis non apparet. *Carabus* Ariſtotelis, quem *Imperatus Taurum* vocat, habet longa valde & nodoſa cornua, quæ *antennæ* rectiùs dicentur.

Diſcrimen inter vnicornem & bicornem noſtratem.

De medicinis ex hiſce deſumptis, certi nihil promittere valeo, vidi tamen quoſdam perpetuò aduerſus falcinationes duo amuleti loco ſecum circumferre, *hydrargyron* inquam, ſiue *argentum viuum*, nuculæ *auellanæ* excauatæ incluſum, quod contagium peſtis ſimiliter auertere: & *Scarabei* huius cornicula, quæ caſui ab alto etiam conferre, ſibi perſuadebant. Et hæc cornicula quidem infantibus quoque auro argentoq. concluſa, è collo non rarò ſuſpenduntur. Quidam aiunt ad eorum vrinam, quæ præter modum excernitur, cohibendam: alij ad timorem ipſis eripiendum: alij ab epilepticis inſultibus eiſdem præcauendũ. Refert enim *Imperatus Scarabæos* hos *Lombardię* familiares, *Italis* magno eſſe in pretio, & ad neruorum dolores, contractionesq, feliciter vſurpari, quod malũ tam *Neapolitani*, quàm *Romani*, *il Granchio*, *Germani den Grampf* appellant, & reuera, vt hæc remedia vana & nulla etiam omnia ſint, venuſtatis tamen gratià, non aliter, atque *corallorum* ramuli, *cornicula* hæc pulchrè rubentia, vitri inſtar ſplendentia, denticulata, & ramis paruulis, quaſi arte dextrè elaborata, ornataq. *infantulos*, cũ reliquis delicijs ſuſpenſis decorare poſſunt, & delectare.

Quæ medicamẽtà ex Scarabæis ſumantur.

Inſeruiunt pro amuletis plerumque.

Ad neruorum dolores & contractiones præcipuè.

Infãtibus cornicula propter elegãtiam appendi.

Plinius plerumque horum amuletorum pater & author eſt, vel ex propria ſua inuentione, vel ex *magorum* certè mendacijs, atque relatione. Sic lib. 30. cap. 15. *Vrina infantium cohibetur*, ait, *muribus elixis in cibo datis.* (Huius experimenti praxin ego aliquoties vidi) *Scarabęorum cornua grandia, denticulata, adalligata his, amuleti naturam obtinent*. Et eodem libro cap. 11. *Magos*, ait, *ad quartanam adalligare Scarabęum, cui ſunt cornicula reflexa, ſiniſtrà manu collectum*. Videmus igitur *Scarabæum* animal eſſe, quodammodo ad ſuperſtitiones, amuleta, falcinationes, & artes magicas exercendas natum, tam in nouo orbe, quàm noſtro vſitatum. Verùm omnia hæc nos mendacijs & erroribus plena miſſa faciemus, & ſi quæ naturalia, quæ non deſunt, ex *Scarabeis* remedia vera comperiemus, ſtudioſo lectori tempore ſuo largiemur.

Plinius amuletorũ pater.

Scarabæus vbique ad amuleta adhibetur.

Hei quanta nobis hìc ſeſe diſſertandi meſſis offert, ex *Scarabæorum* ſatu, ac generatione ſuborta? Verùm hic campus tam latus eſt, materia ipſa, in tam nauci animalculo adeò fœcunda, vt nouus mihi non ſermo tantùm, ſed liber integer quoque ſubnaſceretur. Atqui ego iam feſſus labore ſum, lectores meos pariter tædio affectos ſubuereor, quare hæc omnia vel alijs, vel mihi ipſi, alio in loco diſputanda relinquo.

Plurima dici poſſent de Scarabæorũ naſcendi modo.

Hæc alio in loco explicabũtur

Apes hìc opto & ſpero, hoc eſt beneuolos lectores mihi fore auguror, qui innato animi candore, induſtriâ & beniguitate ſuâ, *mel* ſaluberrimum à *veneno*, ſi quod

Promittit ſibi apes, hoc eſt benignos lectores.

Animalia Novissimo Nard. Ant. Recchi. Cap. XXXIII. 1651.

Cap. XXXIII.

Animalia Novissimo Nard. Ant. Recchi.

Quæ autem Animalia, quæque Animantia Novissimo Nardo Antonio Recchi Cap. XXXIII. Tom. II. Thesauri Mexicani nostri appellentur, ac Populum Romanum Imperatoris Philippi Secundi Hispaniarum Regis, Indiarumque Occidentalium Monarchæ, Consecrantis, quod Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Ædem Virginis, Deiparæ Matris Dominæ Nostræ, ac Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Principum, Romæ Urbis, ac totius Orbis Principum, Sacris Aedibus, Sacrisque Templis, Sacrarium, Sacrumque Altare Sanctissimo Sacramento Eucharistiæ, Sacrificio Missæ, Sacrisque Vasis, ac Ornamentis Sacerdotalibus, Sacrisque Vestibus, Sacrisque Calicibus, Sacrisque Patenis, Sacrisque Thuribulis, Sacrisque Cruciferis, Sacrisque Candelabris, Sacrisque Cereis, Sacrisque Lampadibus, Sacrisque Lucernis, Sacrisque Cymbalis, Sacrisque Organis, Sacrisque Campanis, Sacrisque Campanilibus, Sacrisque Turribus, Sacrisque Cœmeteriis, Sacrisque Cryptis, Sacrisque Sepulchris, Sacrisque Reliquiis, Sacrisque Imaginibus, Sacrisque Crucibus, Sacrisque Coronis, Sacrisque Rosariis, Sacrisque Precibus, Sacrisque Orationibus, Sacrisque Meditationibus, Sacrisque Contemplationibus, Sacrisque Lectionibus, Sacrisque Sermonibus, Sacrisque Concionibus, Sacrisque Doctrinis, Sacrisque Confessionibus, Sacrisque Absolutionibus, Sacrisque Indulgentiis, Sacrisque Peccatorum Remissionibus, Sacrisque Jejuniis, Sacrisque Abstinentiis, Sacrisque Flagellationibus, Sacrisque Disciplinis, Sacrisque Cilicibus, Sacrisque Pœnitentiis, Sacrisque Lacrymis, Sacrisque Gemitibus, Sacrisque Suspiriis, Sacrisque Ululatibus, Sacrisque Planctibus, Sacrisque Eleemosynis, Sacrisque Piis Operibus, Sacrisque Meritis, Sacrisque Præmiis, Sacrisque Gloriis, Sacrisque Cœlestibus Regnis, Sacrisque Æternis Vitis, Sacrisque Beatitudinibus, Sacrisque Deliciis, Sacrisque Voluptatibus, Sacrisque Divitiis, Sacrisque Thesauris, Sacrisque Honoribus, Sacrisque Dignitatibus, Sacrisque Imperiis, Sacrisque Principatibus, Sacrisque Potestatibus, Sacrisque Virtutibus, Sacrisque Angelis, Sacrisque Archangelis, Sacrisque Thronis, Sacrisque Dominationibus, Sacrisque Cherubim, Sacrisque Seraphim, Sacrisque Trinitatibus, Sacrisque Unitatibus, Sacrisque Deitatibus, Sacrisque Divinitatibus, Sacrisque Majestatibus, Sacrisque Sanctitatibus, Sacrisque Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctorum Sanctis, Sacrisque Sanctorum

tiùs viuit, & cornua etiam tunc conſtringit, quæ ſi quid ipſis interponas, fortiter comprehendunt.

Hoc præterea monuiſſe, non debeo prætermittere, inter vnicornem & bicornem, noſtrates *Scarabęos*, hoc eſſe diſcriminis, quod vnicornis caput ſtatim ventri adnectatur, in bicorni verò alia pars corporis inter caput & ventrem intercedat, quæ thoracis portionẽ conſtituere videtur, & quidẽ mobili ſuà iunctura ab vtroque diſtincta. Picturá hanc meliùs *Aldrouandus*, quàm *Imperatus* exprimit, propterea bicornis longior eſt quàm vnicornis, hæc tamen differẽtia in Mexicanis non apparet. *Carabus* Ariſtotelis, quem *Imperatus Taurum* vocat, habet longa valde & nodoſa cornua, quæ *antennæ* rectiùs dicentur.

Diſcrimen inter vnicornem & bicornem noſtratem.

De medicinis ex hiſce deſumptis, certi nihil promittere valeo, vidi tamen quoſdam perpetuò aduerſus falcinationes duo amuleti loco ſecum circumferre, *hydrargyron* inquam, ſiue *argentum viuum*, nuculæ *auellanæ* excauatæ incluſum, quod contagium peſtis ſimiliter auertere: & *Scarabæi* huius cornicula, quæ caſui ab alto etiam conferre, ſibi perſuadebant. Et hæc cornicula quidem infantibus quoque auro argentoq. concluſa, è collo non rarò ſuſpenduntur. Quidam aiunt ad eorum vrinam, quæ præter modum excernitur, cohibendam: alij ad timorem ipſis eripiendum: alij ab epilepticis inſultibus eiſdem præcauendũ. Refert enim *Imperatus Scarabæos* hos *Lombardię* familiares, *Italis* magno eſſe in pretio, & ad neruorum dolores, contractionesq, feliciter vſurpari, quod malũ tam *Neapolitani*, quàm *Romani*, *il Granchio*, *Germani den Grampf* appellant, & reuera, vt hæc remedia vana & nulla etiam omnia ſint, venuſtatis tamen gratià, non aliter, atque *corallorum* ramuli, *cornicula* hæc pulchrè rubentia, vitri inſtar ſplendentia, denticulata, & ramis paruulis, quaſi arte dextrè elaborata, ornataq. *infantulos*, cũ reliquis delicijs ſuſpenſis decorare poſſunt, & delectare.

Quæ medicamẽtà ex Scarabæis ſumantur.

Inſeruiunt pro amuletis plerumque.

Ad neruorum dolores & contractiones præcipuè.

Infantibus cornicula propter elegãtiam appendi.

Plinius plerumque horum amuletorum pater & author eſt, vel ex propria ſua inuentione, vel ex *magorum* certè mendacijs, atque relatione. Sic lib. 30. cap. 15. *Vrina infantium cohibetur*, ait, *muribus elixis in cibo datis.* (Huius experimenti praxin ego aliquoties vidi) *Scarabęorum cornua grandia, denticulata, adalligata his, amuleti naturam obtinent*. Et eodem libro cap. 11. *Magos*, ait, *ad quartanam adalligare Scarabęum, cui ſunt cornicula reflexa, ſiniſtrà manu collectum*. Videmus igitur *Scarabæum* animal eſſe, quodammodo ad ſuperſtitiones, amuleta, falcinationes, & artes magicas exercendas natum, tam in nouo orbe, quàm noſtro vſitatum. Verùm omnia hæc nos mendacijs & erroribus plena miſſa faciemus, & ſi quæ naturalia, quæ non deſunt, ex *Scarabæis* remedia vera comperiemus, ſtudioſo lectori tempore ſuo largiemur.

Plinius amuletorũ pater.

Scarabæus vbique ad amuleta adhibetur.

Hei quanta nobis hìc ſeſe diſſertandi meſſis offert, ex *Scarabæorum* ſatu, ac generatione ſuborta? Verùm hic campus tam latus eſt, materia ipſa, in tam nauci animalculo adeò fœcunda, vt nouus mihi non ſermo tantùm, ſed liber integer quoque ſubnaſceretur. Atqui ego iam feſſus labore ſum, lectores meos pariter tædio affectos ſubuereor, quare hæc omnia vel alijs, vel mihi ipſi, alio in loco diſputanda relinquo.

Plurima dici poſſent de Scarabæorũ naſcendi modo.

Hæc alio in loco explicabitur

Apes hìc opto & ſpero, hoc eſt benevolos lectores mihi fore auguror, qui innato animi candore, induſtriâ & benignitate ſuâ, *mel* ſaluberrimum à *veneno*, ſi quod

Promittit ſibi apes, hoc eſt benignos lectores.

ſi quod eſſet, quod DEVS auertat, ſeparare poſſent, vellentq. Mihi quidem ſatis eſt, vni atque alteri (quicquid alij blaterent) viro bono, & docto placere, nam, vt *Seneca* dicebat, *ſi de me bene vir bonus ſentit, eodem loco ſum, quo ſi omnes idem ſentirent, par illis idemq. iudicium eſt; vir bonus enim*, ait *Menander*, *bonum nunquam odit*: Eſt miſerorum, vt maleuolentes ſint, atque inuideant bonis. *Qui inuident egent, illi, quibus inuidetur, rem habent*, dicebat *Plautus*. Quamuis fortaſſe mihi adhuc non tam bene ſit, vt inuideatur, eſt tamen, quo me mordeat forſitan aliquis, quod acriore ſubinde, & ipſe cenſurâ, *veteres* notauerim, ego quidem *Senecæ* conſilium non aſpernor, quo ait: *Veteres excuſandi ſunt, ſi in quibuſdam errant, nec omnia ſimul inuenerunt. Excuſandi*, inquit, *non laudandi*, ne & nos ſimul cum poſteris in errores eorum trahamur. Et verè quidam ex antiquis: *Mirum eſt*, ait, *quòd homines cum ſeipſos magis, quàm quemq. alium diligant, tamen ſuam de ſe exiſtimationem minoris ducunt, quàm aliorum*. Sed facilis reſponſio: *Nos magis laudamus illa, quæ tunc fuerunt, quàm quæ nunc ſunt, non quia ſi eligendi facultas eſſet, ſemper illa habere mallemus, ſed quia vſitatum hoc humanæ mentis vitium eſt, cum intueatur illa, ſemper magis velle, quæ deſunt*.

Inuidia inuidis nocet.

Excuſatio ſua quod veterũ ſcripta nõnunquam acutiùs perui deat.

Cur plerique veteres magis quam ſeipſos æſtimant.

Quapropter mi tyro, & rerum naturalium ſtudioſe, reuerere quidem præceptores tuos antiquos, & benignum, atque ingenui plenum pudoris exiſtima, fateri, per quos profeceris, non tamen in his imis ſubſellijs tibi ſedendum ſemper, ſed ad ſumma quoque enitendum, nilq. deſperandum puta, etiamſi citra conſiſtendum ſit. *Non differendum eſt tyrocinium*, ait *Quintilianus*, *in ſenectutem, nam quotidie metus creſcit, maiusq. fit ſemper, quod auſuri ſumus, & dum deliberamus, quando incipiendum ſit, incipere ſerum eſt*.

Adhortatio ad verũ naturalium ſtudioſum. Enitẽdum ad ſumma.

Nec deterrearis, ſi quis à multitudine te aberrantem, recto quidem, ſed anguſto tramite, cum paucis in rerum naturalium inquiſitione, & in via veritatis conſtitutum, derideat. Idem olim *Senecæ* in morali philoſophia contigit: *Omnem operam dedi*, ait, *vt me multitudini educerem, & aliquà dote notabilem facerem, quid aliud, quàm telis me oppoſui, & malewolentiæ?*

Non timẽdum à vulgo & multitudine.

Quid inde? Tibi contingat iſte deriſus, æquo animo ferenda ſunt ineptorum conuitia, & ad veri indagationem vadenti, ſiue vetera rimeris, ſiue noua inquiras, contemnendus eſt ille contemptus, nec refert, ſi innouator voceris.

Vetera examinanda, noua non repudiandã.

Nam gaudere nouis rebus debere videmur,
Cùm veteres obſunt, aiebat *Lucretius*.

De me verò non habeo nunc aliud, quod ſubiungam, niſi hoc vnicum, quod in exordio huius operis quoque feci, denuo præſtem, orem, inquam, atque exorem lectorem beneuolentiſſimum, vt ſi quem à me commiſſum fortè errorem comperiat, me candidè moneat, amicè corrigat, & humaniter ignoſcat, atque animo ſuo prudenter perpendat, quàm periculi plenum mare, hoc biennij ſpatio ſulcauerim, eiq. nauiculam meam ſine velis & remis, & abſque clauo ac gubernaculo committens, illam ſolà meà induſtriâ rexerim, hoc eſt, animalia hæc ſine vllis hiſtorijs, ac deſcriptionibus, quin imó, nominibus non rarò quoque ſuis deſtituta, meo tamen Marte deſcribenda ſuſceperim, dilucidauerim, ac proprijs incunabulis, quantùm per me fieri potuit, reſtituerim.

Authoris peroratio ad beneuolum lectorem.

Cauſæ cur ipſi ſit ignoſcendum, ſi humanæ ſorti ſubiectus aliquando lapſus fuerit.

Digitized by Google

tes. *Nec adeo id est, Nicolaus, vestrâ sententiâ dare mei auctoritatem, quibus nostra, effusiori animo, subiicio, quam, dubia fidei, contra, vel naturæ, vel rationi fore nemo.* Quæ si non probari, omnes profecto certè velint: Vt vel à communitate nulla à Lynceis proscriptæ, vel à communi quæ communitate, meritò laborent aliquando, quod veram, valeat negare. Ex Mathesano ad S. *Petri Saxo-Rhenanos*. 16. Mart. anno *Redemptoris* supra, 1628. anno non quinquagesimo tertio.

Gratiæ DEO, DEIPARÆQ. Virgini MARIÆ.

LVCAE HOLSTENII HAMBVRGENSIS ELEGIA.

In Naturalium rerum orbe lubentium C. V. *Ioannis Faber*, Lynceus, Bambergensis Medicus Romanus.

Dum FABER strenuis complectitur omnia studiis,
MEXICA quæ tibi cuncta dedit, quæ gens Lynceis dum lubuit contendere Monstris,
Aspice nunc etiam mirè tibi.
Ignaviæ mala, solertia Lynceia, fugax,
In terram ima mea profugit arva, cubat.
Nec mirum: Hic tua tempestate, sub auspiciisque Nostris, tot Lynces conspexerit orbi.
Atque Annalibus Romæ, & Camerinæ Scopis
Dulcia nunc Musis otia ferre tuis.
Tu, quam optabat sub Nostro, Iuppiter, astro,
Rem petiere Lynces, & quæ tibi cuncta dedi?
Hic omnia inventabis, capies, imprimisque mirabere,
Vbera, Nobis vix nouum terrarum, opus:
Quæ duo perenni potarunt vbertate populi,
Populis, nisi mea nouissima fuit:
Et hoc dedi tuum consortia Musæ,
Lynceus, non cruda Sylua tua.
Mansuetum mea fodina mortalium explorat ingenium,
Indolem, qua vetus terra alumnos nouit,
Sed qui nostra nouos parere soleant, nouit:
Quæque nouis nouos parere soleant, parere.
Cum primum nobis peregrinus hospes,
Lumina nostra figendo, mira.

Quæ procul à noſtris oculis ſubduxerat æquor
Immenſum, & longæ mille pericla viæ:
Illi anguſta nimis gemini diſcrimina Mundi,
Nec ſatis ad laudes Orbis vterq. patet.

SI quis Naturæ *penetrauit mente receſſus,*
Scitq. quibus Mundus *voluitur ordinibus.*
Si quis contractum *parua ſub imagine* Mundum,
Diuum opus agnouit artificemque DEVM.
Si quis Democritus *varijs* animantia *formis*
Vidit, & internas diſſecuit latebras.
Si quis prima *animo ſpeculatus* ſemina *rerum,*
Pluribus ocultas comperit inde vias.
Si quis & abſtruſis quæ terra recondidit antris
Dona metallorum *callet, & arte polit.*
Si quis Apollineà *miracula præſtitit* arte,
Multa herbis, ſucci multa potentis ope.
Si quiſquam Aonidum *latices de fontibus hauſit,*
Queis condire animi Dia reperta *queat.*
Si quis Principibus charus, *ſi quem ordine* quinque
Summorum *fouit* Gratia *PONTIFICVM.*
Si quiſquam omnigenæ doctrinæ *copiâ abundat.*
Virtutumq. *omnes pectore claudit opes.*
Impauidus numen *teſtor*, menteſq. beatas,
Omnibus his tibi par nemo, priorue FABER;

V. Cl. *Ioanni Fabro Lynceo* honoris, & gratitudinis monumentum in Vrbe æterna ponebat *Ioan. Baptiſta VVinthierius Vindelicus*, Ciu. Rom. Ph. & Med. D. Illuſtriſs. & Excellentiſs. Principis Cæſij Medicus.

FA-

Digitized by Google

FABII COLVMNAE LYNCEI

IN NARDI ANTONII RECCHI

MONTECORVINATIS MEDICI REGII

RERVM MEDICARVM NOVAE HISPANIAE

Volumen.

ANNOTATIONES, ET ADDITIONES

Digitized by Google

Digitized by Google

ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΦΑΒΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΛΟΥΜΝΙΑΔΟΥ,

ΑΤΓΚΕΙΟΥ ΕΝΔΟΞΩΤΑΤΟΥ.

ΜΟΥΝΟΝ Φοῖβον ἄνακτα τίκτει ποτὲ πότνια Λητὼ,
Ηματίῳ φαέος ζαμίλῳ · ἵν' ἐύτεχνον ἄϊην
Διχθὰ δρεζομένῳ καθαρῇς σελάεσι φαείνῃ ·
Ὄφρα τιτυσκόμενος δᾐ πάντα φερέσβιον ὄμμα,
Αἰθέρα τ' ἀτρύγετον, καὶ ἰχθυόεντα κέλαθα
Θάλφῃ ζωογόνοις ὁρμαῖς, καὶ βένθεα γαίης ·
Καὶ Μουσάων μεδέων μέλφῃ φόρμιγγι λυγείῃ
Αντίλυρον ζαθέοις μολπῆος χαρίσασθαι ἀοιδῇ.
Ὄφρα καὶ ἱερομένοισι θεσπεσίας ἀνελίξῃ,
Ηπια τ' ὀλομένων φορέῃ ἀλκτῆρια νούσων ·
Αμφότερον ζοφὸς ἰητὴρ, καὶ μάντις ἀμύμων.
Αὐτάρ ἐπεὶ σὶ λόχευσι, φίλον κάρα, νήδυμον ὕπνου
Παρθενόπης, ἔρπηκα Κολυμνιάδων μεγαθύμων,
Μούσαις, καὶ ἀϊδῷ πεφιλημένον ἔσχα Φοίβῳ,
Η ῥα τότ' ἀθρήσαντε βεσσοὶ δισυμάονε φοίβω.
Τὸν γε μὲν ἁλύμποιο καθίσκηπτον, ὄμμα τὶ κόσμου,
Καὶ ζωῆς φρύτανιν · τὸν δὲ χθονίοις μέγ' ὄνηαρ,
Καὶ γλυκερὸν ζοφίης φάος. Οὕτως πάμπαν ἔοικας
Λητοΐδῃ, γενεὴν τ' ἐρικυδέα, καὶ φρένας αἰνὰς.
Ος καὶ μήκιστον θεμπίδων σοὶ Πλοῦτον ἐοῦκε ·
Ατρεκέως τ' ἰσορᾷν δῶκεν, καὶ πάντα νοῆσαι.
Οἷς γὰρ χαεσποῖσι θεσπεσιώμμασιν ὄασις
Οξέα πανδερκὴς ἀναθρῇ λυγξ, ἔνθα καὶ ἔνθα
Αἴγλαι πεμφανόωσαι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἀναπέμπων,
Αἰθομένοιο πυρὸς, καὶ ἀστέρος ἵκελον αὐγῇ ·
Τοῖα σοι ὀξύταται πολιδέρκεται ὄμμα καρήου.
Τῷ δ' αὖ εἰσορόων νῶτον παμμήτορος ἄγης,
Αγνῶτας τε φυτῶν δυνάμεις καὶ δύσκολα φῦλα
Εγνως, καὶ δρὸς νόσφιν ἑκάστου εἴδεα ἔκαστον.
Πῇ μὲν θεσπεσίης δύξας πάντεσσι κρυφαίης,
Πῇ δὲ παλαιοτέρων ἐυρήματα θεῖα πεφαύσκων ·
Οσσα θ' ἑῆς πολύπειρος Αναζαρβοῦς σφῆσιν,
Οσσα τε ἡγαθέοισιν ἑῆς κατεβάλλετο βίβλοις
Ευκλιμένης Ερεσσοῖο κλέος, μέγα κῦδος Αθηνῶν.
Τῶν μὲν καταδὺς μυχίης ἐς βένθεα πόντου
Πάντοσε παπταίνων, χυανώπιδος Αμφιτρίτης
Αργύφεόν τε μέλαθρον ὄπασας, καὶ φιλερίθους
Νηρῆος κούρας ἁλιανθέα φάρεα χερσὶν
Σπερχομένας ἕλκειν, νεοδρόχια κόσμον ἀνάκτων.
Ενθα δὲ νεισόμενος φέρεις ἐς φάος ἠγάθεον,
Τηλοῦ ἀπ' εἰναλίων Τυρίων ἐυδαίμονος ἀκτῆς,
Αἱμοβαφῶν πλῆθος κόγχων · μέγα θαῦμα ἰδέσθαι.
Σοί γε καὶ ἠερίων καθαρῇσι δι' ὠτὸς ἔγεντο
Κύκλων ἁρμονίη θηητῆρος · ἣν κελαδῆσιν
Εὖ μάλα θρηϊκίης χέλυος ἐθέλουσι ζωκεδὸν,
Λυτυξ ἀστεμφεῖς ἐπήορος, οἵ τε κατ' ἀυτὴν,

Εγραψε γὰρ καὶ φυτῶν βιβλία διάφορα.

Ὑπομνήματα εἰς † Διοσκορίδην καὶ Θεόφραστον.

Περὶ πορφύρας.

Ψαμύκην, ἅτοι ὄργανον μουσικῆς παρ' ἁρμόνιον.

Μεσηγὺς

Μεσηγύς τε βα γυγάπτε ζοχοδικέος αἴης ,
Επαπόρεις γίεσιν ἀλήμονες ἀμπλνάονται .
Οὐχ οἷον δὲ κέκλυθας ἐν ἄασι καὶ σεσαπίδεσσιν
Ωδὴν σειρήνων , ἃς ἴζανεν αἰθέριος Ζεὺς
Κύκλυς ἐς ὑπάτυς · χεδόθεν δέ τοι ἔμμα πελάζων
Αὐτόθι θ' Ερμείαο λύρῃ ἐύμολπεν ἰαπίδις .
Ηπτετ ὠγυγίας φήγες Ροδοπῆίες Ορφεύς
Τψικόμους τὲ δρύας , συρελῶν τ' ἀποκόμματα πέτρων
Ηγαγε , καὶ ποταμῶν φιλήκοα σῆσε ῥέεθρα .
Θῆρας τὲ συγερεὺς θέλξεν , ἠ ἀμείλιχον ἄδλω .
Ηνδε χαειζόμβος μέσαις ἐς ὁμήγυειν ἄσεσσιν
Στήεξεν Κεφισὶς , ἀλολικὶ μετὰ μοῖσαν ἀοιδῇ .
Κείνης Σαμβύκλω ἐναλίγκιον ἄμμιν ἐτεύξω ,
Ουρανίης ἴνδαλμα λύρης , καὶ γνώμενα φθόγγων .

Τδρωικά .

Τῷ δ' ἄρα ἠ ποταμῶν κρηνῶν τὲ δυσηχέα ῥοιζον
Ρεύμασιν ἀιδομάτοις ψίθυρον ῥύθμισας ἐς ἠχώ .
Ηδὴν ἀδομβέλω , ἢ ὅπποτε ποιμένες αἰγῶν
Αμβολαδὸν ὕμνοις αἰνῶσιν ἐρωτίδα νύμφην .

Τρομήματα εἰς τὰ Ηρωικὰ πνεύματικά .

Οἷα τὲ πνεφαῇ ἀθρόως κατέδησεν ἐν ἀσκῷ
Αἴολος ἀντομένων ἀνέμων βαρυήχεον ἶρα ,
Καὶ ξύνιον δ' ὦρσεν Θαλασσίφρονι δῶκεν Οδυσσῆ .
Τοῖα δὲ σωλήνων πολυειδέϊ μήχεϊ πῆξας
Πνοιὰς ἰλλομένας , καὶ σπανοπόροισι κηδέσθοις
Ηδυμελῶς τε ἔειδε , καὶ ἴχνματ' ἄπιστα τεύξας .

Τῶν ἐξωλικῶν ζώων καὶ φυτῶν ἱστορίαι .

Τρίτιον δ' ὀπιθὰς χρυσαυγέϊ ἅρματι Φοίβε
Αντιπόδων ὤρινύσσας Ατλαντίδα γαῖαν .
Ην δ' ἐνὸν ἠελίοιο Ποσειδάων' ἐνέπουσι
Αντιβίλω δηϊ ὕβριν ἐυγλήχινι θυέλλῃ
Νόσφιν ἀφ' ἑσπερίων συφλιζέμεν , οἷσι μ' ἀκέλευθον
Λαπέτις ὠκεανῖνι παρεμβάλλουσα μεζέϊ .
Τῦφε δ' ἀμειβόμενος , γαίης ἀντίχθονος ἕδρας
Δίεγμασι λυγκείῳ δηϊωθέντας · πάντα νοήσας ,
Δαιδαλίων τὲ φυὰς βοτανῶν , δίνδρεον τὲ γένεθλα ,
Ζῶα θ' ὅσα χθόνα δῖαν ἐπῴχεται · ἠδὲ μέταλλα ,
Οσσα γε ποταμήτιεα βαθεῖ κρύψασκ' ἐπὶ κόλπῳ .
Ενδόμυχον φύσεως πλῆτον , καὶ ὄλβον ἄδηλον .
Τὸν δὴ σὺ κρυφίων μύστης , κεδνός θ' ὑποφήτης ,
Πεφύξεαι ἀνθρώπους ἀειδήλως ἰδρυθῆναι .
Χαῖρε Κολυμπάδων βαθυδόξων κῦδος ἀγαυὸν ,
Τηλαυγὲς ζορίης φάος · ὄμμασιν ἀπλανέεσσι
Λυγκός τ' ὀξύτερον , καὶ δαιπτοῖο δράκοντος
Πάντα διοπτόμενος , τ' ἀδαπὴ τὲ σαφέσκετα φαίνων .
Χαῖρε μοὶ ἄυθις , χαῖρε · σέθεν κλέος ἄπτοτ' ὀλῆται ,
Αὐτάρ ἀεὶ ζείδωρος ἄρουρα , καὶ εἶδμα θαλάσσης ,
Αργυρέοι τε ῥοαὶ πηγῶν , ποταμῶν τὲ ῥέεθρα
Οὔνομα φθέγξονται γεραιὸν · καὶ ἄφθιτον εὖχος
Ωκείαις πτερύγεσσι λιγυπνοιάοντες ἄηται
Ενθα καὶ ἔνθα οἴσουσι δι' αἰέρος ἤπιον ὕψος .
Χαῖρε , σὲ γὰρ σφετέρῃ ὁμόφωνον ἐφ' ἅρμασι Φοῖβος
Ημιτέεσσι τε καὶ Αντιπόδων δροφερῇσι θεὶς γαίαις
Ευκλείης στεφάνῳ μὴ πᾶσι τιμήεσσαν ἄξῃ .

ΛΟΥΚΑΣ ὁ ΟΔΣΤΕΙΝΙΟΣ .

ILL.MO ET REV.MO PRINCIPI

FRANCISCO BARBERINO VRBANI VIII. PONT. MAX. EX FRATRE NEPOTI

S. R. E. CARD. AMPLISSIMO.

FABIVS COLVMNA LYNCEVS FEL.

IN telis, ait *Seneca*, eadem ferri vis est: sed infinitum interest; vtrum excusso lacerto torqueantur, an remissa manu fluant. Scin' quid dicam *Illustrissime Princeps?* Quicunque hìc studia tractant, & variarum scientiarum pelagus nauigant; hi, quem in litteris quæstum fecerunt, & profectum, eum apud *Tuam Celsitudinem*, ceu litterarum, litteratorumque Arbitrum & Patronum, velut mercem in portu exonerant. Verùm multùm interest, quàm id quisque faciat feruente animo: Ac vt de alijs nihil iudicem, cùm ob animi Tui excellentes dotes, & Heroicas virtutes notissimas mundo tantùm non vniuerso, multos in amorem allicias, multos in obsequium; mihi soli constat, quàm non solum Te ego, sed *Lyncei* omnes obseruantissimè colant, cultu quantumuis meritis tuis adhuc inferiore. Quare cùm nuper *Excellentiss. Princeps Cæsius Litterarij nostri Instituti Auctor*, ingenij vela me erigere, & ad noui Orbis plantas, ac Medicinæ materiam lustrandam iusserit iter capessere: rediens modò ex alto, quem huic nouo operi *Annotatiunculis* succinctis illis quidem, sed Botanicis, vti spero, non penitus inutilibus, quæstum acquisiui, eum apud *Te Academiæ Lynceorum* præcipuum *Patronum;*

mum deponere, tuoque honori, & nominis celebritati inscribere commonor, qui meminiahis tum *Lyncei*vum cæterorum, cùm meas quoque lucubrationes, ab acerrimo Tuo iudicio retusissi benignam, & alsam fabam. Munus, fateor, parum est, & opusculum non quàm vellem satis elimatum, sed quod hoc sólo nomine placiturum speremus, quoniam à Typographi prælo inter forenſium litium molestas tumultuarió expetitum, & compositum, atque à cassanteanimo ad Te velociexcussum, & directum est. Illud enim *Tenue* etiam mihi insufurro: Placere fidem quædam, etiam non diu duratura, dum modo præproperè nata. Sic nempe gregalis poma etiam post paucos dies tura in fastidium, delectant, & prouenere maturius. Vale *Illustrissime Heros*, & meos & *Academiæ* laudabiles conatus, quod facis, promouere perge. *Neapoli* 8. kal. Iunij 1628.

PABII

FABII COLVMNAE LYNCEI

In Rerum Medicarum Nouæ Hiſpaniæ NARDI ANTONII RECCHI MONTECORVINATIS MEDICI REGII VOLVMEN.

ANNOTATIONES ET ADDITIONES.

Libro primo cap. 1. pag. 2. Ad lit. 3. Poſt verbum pertinaciam.

ATQVE Magni Pompeij in Mithridatem exclamatio. Sed non eſt ſatis acuta Imperatoris, ſed de Achillis Iuſtitiæ humanitatis vitam Romanorum Populo conſeruante, de Scodra Imperatore Excellæ parente, ſcilicet, Iliada, mente, non expectoratione meminerit, ne homines mentis ſalute laborent, qui ſimilia medicorum volumina, quæ illi reſpondeo experiuntur, ſæpe ſæpius ſcripſerunt, ſcribendoque. Qua mente in mente conuertit Cicero, & Scodrangi. Federici Caſij laudi Angeli Principis. In Mexicana Hiſpaniæ Nouæ Metropoli Academia Regia Medicinæ Profeſſor, cum Indicum, ac Principis laboribus, meritiſque, ex Indicis terræ proueniat, Principis tanti ingij imitatores: inde etiam ipſe hac ne quidem ingrata, ſed ſalutaria Indicis terræ inuenta laudandi ſpem ſibi ſuorum ſuiſque ciuium ſuperſtitem, ſuperſtitemque ſalutarem.

In eſſe cap.

Laudandus profectò eſt Author noſter, qui non modò creduit ea methodo, ſed ſingenter ea ſcripſit, & ſcribendo, non ſolum ſcribendo, ſed etiam ſcribendo, laudi ſuæ ſatisfecit ſcribendo. Quæ quidem vitium dedecoris auctoritate & ſingularium cognitionum non vulgarium ſimul, ac mirabilium operis effectorum mundo, & omni literatorum orbi ſcripſit.

Pag. 2. cap. 2. lit. 2.

Alcidi tamen Diodoſcorides in eo ſimilis eſt, quòd Author noſter, Bonam aut ſaltem remittam, vel cum ipſi. Aliqui proferre dicunt, ne quicquam primo non obſtruat ipſi, qui poſtea ſit propter remedia, & meretricios, ſalua res eſto vestra reliqua.

Pag. 2. cap. 3. lit. 3.

Septimum & Author noſter hic loco, ſalutarem ſignificat, quibus non multi Author, ſed Homeri omnes ſuffere aliquid ſalutari expectandi, ne noſtrum in Dioſcoridi Commentatores ſuperet. Videatur Eumus differentia eſt quod ita ſunt ſenes, Graeci ita dicti: Alia hoc ſenes, quæ Auctor. Nihilominus quod Alia, Alia ſenes ſunt ſenes ſenes ſenes

ſonata, ſiue Arction. Alia anguſta, *quæ* στενὰ, *Quinquenervia, Scorzonera, Ariſarum anguſtifolium. Alia* tenuia admodum, *vt Capillaria, quæ* ταινιώδη, *vt Pinifolia, Faniculacea, & Graminis ſpecies foliis anguſtiſſimis capillaceis, à doctiſs.* Gaſparo Bauhino *dicuntur ſpecies*

Et amplitudine. *37. 39. 46, & alia in ſuo Prodromo Theatri Botanici. Alia* magna & ampla, *vt quæ Petaſites, Nymphæa,* & maxima, *vt Aegyptij Ariſolia, & Muſæ. Alia* parua *vt Ariſtolochia, Viola martia,* & minima *vt Chameſyces*, Ex anguſtis, magna *vt Quinquenervia*: parua *vt Oleæ* minima *vt Herniaria. Differunt etiam, quia alia* longa, & plana, *vt quæ Iris, Gladiolus. Alia* longa, & canaliculata, *vt Porracea, & Arundinis. Alia intus cauа, vt Cepa & Gethÿ. Alia* ſolida, & farcta, *vt Iuncifolia. Alia* arundinis modo nodis interſecta, *vt Graminis ſpecies aquatica, & arundinacea folio* Lobelij, *quæ à* Gaſparo Bauhino *Gramen iunceum articulato folio dicitur in ſuo Prodromo Theatri Botanici. Differunt etiam, quod alia ſunt* carnoſa & in latitudinem aut Orbem expanſa, *vt quæ Beta, Cotyledon, Cymbalaria noſtra, & Portu-*

Et pulpa. *laca, quæ ταρχώδη dicuntur. Alia* in rotunditatem & longitudinem, *quæ pulpoſa &* στρογγύλα *dicuntur, vt quæ Vermicularia, Kali, & Iuncus Aquaticus.*

Ex magnis & prauis foliis, latis *vel* anguſtis, longis *aut* breuibus, *alia ſunt* circumſerrata in magnis, *vt in flore Solis, Vite, Acere.* In minoribus, *vt folio Caſtaneæ, Mentha, Vrtica.* In longis, *Ptarmicæ. Eufragia ſylueſtris* in breuibus. *Alia ſunt* leniter ſinuoſa, *vt habet Chondrilla tuberoſa, Sonchus leporinus, Leucoion. Alia* leniter inciſa, *vt Quercus. Blattaria. Alia*

In magnitudine. profundè, *vt Eruca, & Rapacea. Alia* profundius ad neruum vſque, *vt Agrimonia, Fraxinus, Sorbus, Scabioſa ſylueſtris. Alia* in ſummo *tantum* folij *diuiduntur, quæ* ἀκροχιδῆ *dici poſſunt, vt Plantaginis aquaticæ ſpecies biſida in ſummo à* Lobelio *depicta: Phyllitis laciniata, Ononis non ſpinoſa, Telephium à nobis propoſitum. Alia* in imo folij *tantum, vt Acetoſa, Sagittaria, Arum. Alia* ex medio folio *laciniam proferunt, vt Hyppogloſſum, & Braſſicæ ſpecies criſpa, quæ non modò folium, ſed & Thyrſum è medio folio profert.*

Ex profundè ad neruum vſque inſectis *rotundis ambitu ſunt, quæ Dracontium, Elleborus niger, & Cannabis habent.* Profundè tantum inciſis, *Platanus, Ricinus.* Ex longis profundè inciſis, *Cichoracea. At profundius ad neruum vſque inſectis, alia* ſimplici *conſtant* petiolo, *vt quæ Agrimonia, Fraxinus, Ebulus, quæ pennata dicuntur, à Græcis* πεταφορμία *vt in Ebulo* Dioſcorides *dixit. Et etiam* μονόφυλλα, *vt in Filice, qui vnicam pennam inſectione imitantur,*

Inciſione. *& χιξόφυλλα dici poſſunt. At quia ſunt & alia folia non ſimplici petiolo, ſed* in ramos, & in alias alas diuiſa, *vt in Filice fœmina, Ferulaceis, Apio, Cicuta, quæ* πολυχιδῆ *dicuntur, nos alio nomine diſtinguenda putauimus. Et quamuis* Theophraſtus *vir doctiſſimus, quæ* pennata *ſunt, vt Sorbi folia, Fraxini, & Hippoſelini, in hiſtoria plantarum* μονόφυλλα *denominauerit, ad differentiam Apÿ hortenſis cuius folia* πυκνόφυλλα *dixit: non tamen ita propriè nobis dictum hoc videtur, vt non exactiùs atque diſtinctiùs dici poſſint illa folia, quæ* raro folio *ſunt, & ab illo* μονόφυλλα *dicta, ad illas pertinere tantum plantas, quarum ramulis alternatim ſingula folia hærent. Et quæ* denſo *ſunt* folio, *& πυκνόφυλλα dicta, ad illas referri debere plantas, quarum ramuli, ſiue nodi, aut geniculæ* pluribus *exornantur* foliis, *vt in Pino, Larice, Rubia, Oſyride, Equiſeto, & ſimilibus. Eòque magis, cum non propriè folia ſint illa, quæ plura in Hippoſelino & Apio conſpiciuntur, ſed veriùs partes, & Lobi folÿ, illius ſcilicet, quod vnum habet initium ab radice vel ramulo, à quibus profertur. Idem enim* Theophraſtus *nos docuit, illud totum appellari folium, quod ſcilicet omne cum petiolo decidere ſolet, vt Iuglandis, Fraxini, Sorbi, Apÿ, Ferulæ, & ſimilium, non enim partes decidunt vetuſtate, ſed totum illud foliatum ab origine ramuli, vel radicis. Igitur partes illæ folÿ, lobi ſunt, & laciniæ, non propriè folia; quamuis in multis folia videantur diſtincta, ſicuti aliàs diximus in noſtro volumine cap. de Ceratia in prima parte, & cap. de Smirnio in ſecunda minus cognitarum Stirpium Romæ impreſſo.*

Folia *igitur quæ* non vnicà pennà, *vt Filix mas, ſed* pluribus *vt Filix fœmina, ſicuti* Dioſcorides *notauit, diuiduntur; vel alio modo* multiplici diuiſurà *ſiſſa ſunt, vt ramoſum folium dicas: quæ latos habent lobos, laciniaſ, ſiue partes quamplures,* πολυπλαγχιδῆ, *folia dici poſſunt, vt Apÿ, Cicutæ, Angelicæ, Sphondylÿ & ſimilium. Quæ verò* anguſtioribus lobis *diuiduntur,* πολυσχιδῆ *vel* πολυλιπαγχιδῆ, *vt Liguſtici, Thapſiæ, Rutæ. Alia verò quæ* longè tenuioribus lobulis & laciniis *diuiduntur in capillorum ferè effigiem,* πολυζυγοχιδῆ, *vt Fœniculacea,*

lacea, Ammi, Milleſolium, & ſimilia: nam ſimpliciter ξυχόφυλλον dici poteſt Pinus, Graminis ſpecies, Crocus, quarum folia ex vno principio, radice, vel geniculo multa exoriuntur: atque illa ſunt folia ſimul exorta, & non laciniæ, ſiue lobi, & ſciſſuræ foliorum, vt ſupra diximus de Rubiæ foliis, & ſimilibus, quarum plura folia ſimul ramis, vel trunco hærent quæ πιχνόφυλλα dici debent: & quæ in capillares lacinias diuiduntur ξυχοχαίτη appellanda diximus; non ξυχόφυλλα, quod ſimplici. & capillari folio conuenit, & ſine ſciſſura, vt de Gramine Peritiſs. Gaſpari Bauhini *& ſimilibus retulimus.*

Alia foliorum numero *diſtinguuntur: vt Vnifolium, Lingua ſerpentina, Moly luteum. Alia* bifolia, *vt Biſolium dictum.* Trifolium, *cuius plures ſpecies, Lyſimachia lutea.* Quadrifolia, *vt Herba paris, Cruciata, Rubia leuis.* Quinquefolium, *omnibus notum. Alia* Heptaphylla, *vt Heptaphyllon ſic dicta, Tormentilla, & lacinijs diuiſa Vitex & Lupinus.* Octophylla, *vt Mollugo, & Aſperula.* Nouenis lacinijs, *vt Elleboraſtrum &c.* Distinctio foliorum numero.

Eſt & alia foliorum diuiſio *ex ipſa* germinatione *deſumpta, quod* alia *ſtatim è terrâ ſimul iacentia producuntur, vt quæ* ὁπογαιόφυλλα *dicuntur, & quæ ab radice exeunt,* ἐριζόφυλλα: *quæ vel etiam* ſine pediculo *ſunt, vt in Lactuca, Tragopogono, & Bulbaceis: vel* cum longo petiolo, *vt in Malua, Geranio, Cyclamino: vel* breui, *vt in Lychnide, Ocymoide, & ſimilibus.* Alia *non ex* radice, *ſed ex ſupite, & ramulis: & illa* vel ſine petiolo *hærent, vt Mentha, Hyſſopus &* κωλικὰ *&* ὁπισθοφύλλα *dicuntur;* vel longo *inſident* petiolo, *vt Betonica, & Geranium.* Alia foliolũ pro petiolo habent, *quia illi inſident, & nodo hærent, vt longè differat à lacinia, & inſectione, quę ſine nodo diuiditur à petiolo ipſo, in his peculiare, vt ſunt Mali Aurantij ſiue Arantij folia, quę geniculata dici poſſunt.* Alia *alio modo, & centris ipſis foliorum ſtipiti hærent, & ab illo perforantur, vt in Periclymeno obſeruatur, Perfoliata, Centaurio luteo à* Lobelio *depicto.* Generatione.

Differunt *etiam foliorum* poſitu, & ortu, *nam* alia *ordinatè caulem cingunt, vt quę bina herere ſolent,* vel *alio numero, vt in Myrtho, Rubia, ſingulis geniculis.* Alia *inordinata, & ſingula hærent: quamuis nec iſta tàm inordinata dici poſſunt, vt non aliquo numero, quino, aut maiore, vel minore in circuitu ramuli ordinem aliquem obſeruent, vt in Vermicularia, Tithymalo, & ſimilibus.* Poſitu & ortu.

Differunt etiam, quia alia *colore ſunt virente, vt maior pars foliorum, tàm herbarum, quàm Arborum,* alia *colore in luteum languentia,* alia *obſcurè virentia,* alia *ad cęruleum vergentia,* alia *candida, & incana,* alia *rubentia,* alia *mixta ex viridi, luteo, & rubente colore,* alia *maculoſa.* Hilari virore *videntur folia Graminis in Pratenſibus, folia Vitis, Lactucę, Senecionis, & ſimilium.* Obſcurè virentia, *folia Lauri, Aurantij & Ari.* Ad cęruleum vergentia, *ſunt folia Rutę. Cariophyllorum vulgarium, Vernicularię & Telephij.* Ad luteum languentia, *ſunt folia Ellebori albi, Nardi Celticę, & ſimilium.* Candicantia *folia habent Dictamum album Creticum, Saluia, Marrubium album.* Incana *ſunt folia Stachidis Flandrorum dictę à Lobelio, Lacea mõtanę à* Gaſparo Bauhino *in ſuo Prodromo depictę, Polij marini ſiue Gnaphalij luteo capite, Polij veri ſylueſtris.* Supernè virentia, & infernè candicantia *ſunt Oleę folia, Tuſſilaginis, & multarum.* Rubentia, *Lapathi ſpecies, Bliti, & Lactucę.* Mixto colore, & vario *Bliti ſpecies illa Symphonia dicta & Amaranthus tricolor.* Albis maculis variegata *aut inſignita, Cardui lactei folia Leucographidos, Cyclaminis, Lamij, & Vrticę mortuę, Pulmonarię, Echij, Borraginis ſylueſtris, & hortenſis in Apulia, Cerinthes recentiorum, & Ari maioris.* Nigricantibus maculis, *Ari montani minoris, Orchidis digitatæ, & bulboſę etiam, Perſicarię mitis, & Trifolij pratenſis ſpeciei.* Rubentibus maculis *aſperſa ſunt folia Ocymi ſimbriati, Lactucæ agreſtis ſpinoſæ.* Neruulos habentia candicantes, *Iſatis, Lyſimachia virginea, & maior pars herbarum.* Rubentes neruulos, *Lapathi ſpecies & ſylueſtre Cicborium.* Spinoſis neruulis *inferna parte, Lactucæ agreſtis, Smilax aſpera, Rubus, & Roſa.* Colore.

Eſt & alia in tempore differentia, *nam* alia *quotannis prodeunt, & decidunt, vel marceſcunt,* alia *diuturniora ſunt, & perpetuò virere dicuntur, quamuis aliquando ſingula decidant, & alia proferantur, vt in* Lauro, *Aquifolio, Malo Aurantio, in herbis; Polio, Adiantho, Semperuimagno, quæ* ἄειφυλλα *dicuntur.* Tempore.

Differunt *etiam præter innumeram ferè foliorum effigiem* varià *eorum* magnitudine, ac diuiſurà, *quod* alia *varias exprimunt animalium effigies, eorumq. partes: alia aliarum rerum.* Animalium *quidem referunt, ſcilicet vt qua,* Dioſcorides *ait, Delphini modo ſunt inciſa & oblonga,* Plãtę, quas animalium & partium illorum figuras repræſentẽt.

Digitized by Google

longa, ideo ſic appellata planta, quia Delphinum *referunt*. Scolopendram *imitantur folia Aſplenij, Scolopendria dicta*. Linguam, *Aizoi maioris folia ſingula, & Cymbalaria, Vmbilici Veneris ſecundæ ſpeciei, teſte* Dioſcoride, *ſicuti eadem cõpacta* oculum *referre dixit*. Linguam agninam, *Arnogloſſum*, Linguam Bouis, *Bugloſſum*. Linguam ceruinam, *Phyllitis*. Linguam equinam, *Hyppogloſſum*. Pennas Auicularum, *Stratiotes, Milleſolium*. Pennas, ſiue Auium alas, *Filix*. Struthij pennas *Struthium*. Pennas, quæ galeis imponuntur, *folia Muſa*. Auriculam Vrſi, *planta ſic dicta à recentioribus, & à nobis pro Aliſmate propoſita in Phytobaſano*. Auriculam muris, *Myoſotis, & Alſine*. Canos hominum, *Polium*. Capillos, *Fœniculum, Cuſcuta, Epithymon, Muſcus quernus dependens, & Aquatica Conferua*. Cordis figuram *Ariſtolochia, Smilax aſpera*. Lichenis effigiẽ, *Lichen dicta, ſicuti* Hepar, *Hepatica*. Lien, *Galiopſis, & Lamiũ, Pulmonaria à* pulmonis maculis, *ſicut* ab effigie *muſcus pulmonarius*. Vmbilicũ, *Cotyledon, ſicuti* Corylã, *ſiue* acetabulũ. Pedẽ Leonis, *Leontopodiũ*. Pedem Cerui *ſiue* Milui, *Coronopus: quæ &* Cornu Cerui *dicitur ab effigie*. Pedẽ Anſeris, *Atriplex, & Eryngium marinum à* Porta *noſtro*. Pedem Vrſinum, *Acanthus Pederos*. Pedem Columbinum, *Geranium ſic dictum*. Equorum vngulam, *Tuſſilago*. Pedem Aſini, *Alliaria*. Serpentium maculas, *Dracunculus, Anchuſa, Cerinthe, & Bugloſſi ſpecies, quæ etiam extuberantes tumores repræſentant: item Arum, Pulmonaria, & Orchis palmata*. Dentem Leonis *ſic dicta planta à recentioribus inter Cichoreacea*. Equinam caudam *Equiſetum ſiue Hippuris*. Criſtam gallinaceam, *Horminj ſpecies ſic dicta, Centrum galli*. Vermes, *Semperuiuum ab effigie dictum, Vermicularia, Sedi ſecundi ſpecies*. Sagittam, *Sagittaria Aquatica, Scammonium, Oxalis*. Lanceam, *Ruſcus*. Gladium *Xiphium, Xyris*. Galerum *Petaſites, quæ &* Fungum *imitatur*. Cymbam *ſiue* Cochlear, *Cymbalaria noſtra, & Cochlearia Bataua* Lobelij. Lunam in defectu, *Lunaria Botrytis, & Hemionitis*. Minus plenam, *quæ orbiculata ſunt, Viola, Aſarum*. Rotæ ſpeciem, *Cirſij folia, & aliarum ſtratarum*. Ellychnium, *Lychnis*. Tomentum, *Gnaphalium*. Cutis poros, *Hypericon*. Labrum *ſiue* Alucolum, *Dipſacus: ſicuti* peluiculas, *folia Tithymali in Vmbellis*. Cingulum *ſiue* Faſciam *Alga*.

Linguas. Pennas. Auriculas. Capillos. Cor. Lichen. Lienem. Pulmonẽ. Vmbilicũ, Pedes. Vngulas. Maculas. Dentes. Caudas. Criſtas. Vermes. Sagittam. Lancem. Gladium. Galerum. Cymbam. Lunam. Rotam. Ellychniũ. Tomentũ. Cutim porosam. Labrum. Faſciam.

Harum rerum ſigna in foliis, pleraque ad plantarum vires *dignoſcendas conducere videntur, vt ea quæ* ab effectu *nomina plantis indidere, ſicuti Pulmonaria, Hepatica, Milzatella recentiorum, vel* ab imagine, *vt Vermicularia, Dracontium, vel* maculas repræſentant venenoſorum, *vt Arum, Dracontium, Anchuſa, Cerinthe, quibus venena propelluntur. At ſigna, vel rei inanimatæ ſimilitudo, vt Cymbalaria, Muris auricula*, ad nomen *retinendum*, & plantæ notionem *proſunt*. *Multa poſſent cumulari, ſed hæc ſufficere nunc viſa ſunt*.

Signa ad vires nomen, & cognitionem plantarum conducũt.

Pag. 9. lin. 35.

Grauis eſt teſtis: nos autem auctoritas non cogit. Has mutationes non alio modo accipimus, niſi vt quandam congenerum degenerando ſimilitudinem primâ facie oſtendant. Nec enim credimus herbas cultu, aut neglectu, loci mutatione in alias tranſire plantas, ſicuti aſſeritur Lolium è Tritico, hoc enim non affirmat Theophraſtus, *naſci verò ſolitum inter Triticum, & Hordeum, nulli eſt dubium. Tranſire Siſimbrium in Mentham ob alimenti inopiam, ſimiliorem ſcilicet fieri: vel aliàs ob alimenti copiam adoleſcere, vt fruticare, & arboreſcere, quod per antonomaſiam dicitur, non autem frutices, aut arbores fieri. Hoc experimento affirmare poſſumus ex Indicis plantis, ſemine, aut radice ad nos tranſlatis; in quibus hucuſque vix aliquis mutationem aliquam obſeruaſſe ſimilem, referre audebit. Degenerare iumagis & minus adultam, foliorum inciſuris, hirſutie, lauitate, bilaritate & ſimilibus, concedimus: non autem in aliam tranſire plantam vel ſpeciem, omnibus notum putamus*.

Herbæ in alias plantas non tranſeunt. Exemplo ſunt Indicæ plantæ.

Pag. 10. cap. 7. lin. 21.

Radicum *adde* differentias, *quarum* alia, *quæ ſimplex eſt*, *à Græcis* εὐθύῤῥιζος *dicitur, & cum ſit etiam vnica*, μία & μονόῤῥιζος. *Quæ aliquando eſt* parua *atque* tenuis, *& dicitur* μικρὰ & μικρόῤῥιζος. *Quæ* magna *eſt &* craſſa, παχεῖα & μεγαλόῤῥιζος, *vt Bryoniæ radix. Sed quæ* ſimplex *eſt &* longa μακρὰ & μακρόῤῥιζος, *vt Rhapani, Lapathi & Paſtinacæ, quæ cum etiam ſit* profunda βαθεῖα & βαθύῤῥιζος *dicitur*. *At quæ contrario modo* breuis *eſt &* tenuis, λεπτὴ *dicitur, &* βραχεῖα, *vt Holoſteum, & Britannica*. *Quæ verò* longa *eſt* & non profunda, *quia obliquè per ſummam terram repit, vt Gramen*, ὑπτιόλης, & ὑπτιολαμόῤῥιζος *dicitur*. Ex longis *quæ* lignoſa *eſt, vt Nerium, & Equiſetum*, ξυλώδης. *Et quæ* neruoſa, *vt Tragacan-*

Differentiæ radicum. Magnitudine. Multitudine. Soliditate.

γαcantha, πυρηνώδη irsuta. *E contrario, quæ* mollis *est, vt Myrtbidis,* ἄπαλής. *Harum alia* corticosa, *vel* crassi corticis, *vt Panax, Mandragora, quæ* φλοιώδης, *& παχύφλοιος dicitur* ex longis. Ex rotundis *Crocus Colchicum, & Cyclamen. Quæ* molli pellicula sine cortice, *vt Ari, & Draconty, atque Orchidum dicitur* ἄφλοια. Carnosarum *vero quæ* σαρκώδεις *dicitur, est* ex longis *Rhaphanus, & Brionia.* Ex crassis rotundis, & tuberosis, *Rapa, Arum, Cyclaminus, & Bulbacea.* Ex rotundis, bulbos; bulbosis, & capitatis, *radix vnica, quæ* σφαιρώλη, *aut* σφαιρολοβώδης *dicitur, vt Cotyledonis, Arisari, & Cyclaminis.* Ex capitatis; *quæ* κιονολοβώδεις; ex bulbosis, *quæ* βολβώδη *dicitur, est Capa, Scilla, & Narcissus. Et harum alia est* squamosa, *quæ* λεπιδώδης, *vt Lilium: alia* multiplici tunica, *quæ* φλοιώδης, *vt Capa, Scilla. Alia* sub tunica lanam habet, *& dicitur Eriophorus bulbus. Alia scinditur, vt quæ* Fissilis *dicitur, & Ascalonia, à Græcis* χιστὴ *in oblongos pares bulbos eodem anno folioſos.* Alia sciſſilis *est, sed non nisi post annum diuisibilis, vt Allium, quod non rotundos bulbos distinctos, sed trigonas sectiones, & simul coniunctas profert, vt vnicus bulbus, non plures videantur; nisi post annum terræ commissa, nucleatim diuisæ extuberent, & folia proferant, solo Allio proprium: cuius partes sciſſiles* Theophrastus *proprio nomine* γήλυγες *appellauit, & naturalem illam vegetationem cum diuisione soboluum,* γρηγιδῶσιν *dixit: quod verbum nisi à diuaricatione sit deductum, ignorare fatemur, & comprobat idem* Theophrastus, *cum ait* διαῤῥῆγνυσι πάλιν εἰς τὰς γήλυγας. Dioscorides *verò Allij diuisiones illas, quas nucleos latini, &* Plinius *non nimis propriè, cum nuclei sint officuli à carne fructus obducti, vt in Olinis, & similibus per verbum* ἐᾶγας ἀγλίθας *expressit* ἐᾶγες *quidem scissuræ sunt, &* ἀγλίθες *Allij nomen est Doriensium linguæ,* ἀγλίδιον *dictum, quod verbum littera* λ, *si præponeretur* γράγλιδιον, *Allium vti Italicè appellatur, exprimeret: & sic describit soboles illas in vnum idem caput compositas in Allio. Quare à* Columella, *& alijs spicæ nomine soboles illa trigonæ coniuncta, sed diuisibiles sint denominatæ, nisi spicæ verbum ab effigie teli, spiculi dicti, sit deductum, nec propriè ita dici videbuntur: spicæ quidem non sub terram, nec in radicibus, sed in summo plantarum, & aëre circumscriptæ obseruantur, semina ad perfectionem, & plantæ propagationem sic Naturâ proferentes. Magis quidem proprium vulgare Neapolitanum nomen, & ferè latinum,* Spicolo di Aglio *appellatum.* Ἀσκάλων *nomen, græcum, quod Latinis est* Spica *à nullo Auctore pro radice, aut radicis parte describitur, & frumentaceis tantùm conuenire docet* Theophrastus *de frumentacris loquens, Tritico, & hordeo, & congeneribus neque alijs herbis, quæ alio modo fructum ferunt, conuenire, quæ flores non lanugineos, sed folijos edant, & siliquas aut iubam etiam. Minus verò impropriè* Dioscorides *Betonicæ fructu spicæ modo, & Satureiæ similem, quia in summo Plantæ, in longam seriem, spicæ modo, esset dispositum, quamuis à frumentacea spica differat. Quam igitur Analogiam poteris spicæ habere, quæ in summo plantæ producitur, cum radicum lobis? nullam inuenimus, nec ijs assentire possumus, qui Nardi Indici oblongas, folioſas illas germinationes, spicas appellant, quia longè differunt à spicis ipsius Nardi, quod satis ex ipso* Dioscoride *liquet, Nardi Indici genera, radices, comã spicas, & caulem enumerante, quæ omnia in eadem planta diuersa sunt adinuicem. Et* Plinius *lib. 12. c. 12. ait, foliũ habere paruũ, densum, cacumina in aristas spargi, & spicas & folia celebrari gemina dote Nardi, & in initio dixit:* De folio Nardi plura dicere pàr est, vt principali in vnguentis. *Ergò radix non erat in vsu, & diu contreuertitur à posterioribus volentibus, vt pars illa ima plantæ sic densata, quam alij radicem dicunt, sit & appelletur* Spica Nardi, *cum nihil aliud sit, quàm ima plantæ villosa pars supra radicem, ex veterum germinum, & nouellorum foliorum gramineorum postremæ soboles, sic densè coacta, in quorum medio, vt obseruauimus, & penes nos habemus, & quilibet etiam obseruare poterit,* caules *rotundos, iunceos, binos habebat, in quorum summo non eris dubitandum, quin spiceum quid proferatur, ex natura plantæ media inter Gramen, Iuncum, Spartum, & Algam.* Radices *habet exiguas, fibrosas, lignosas, nullius vsus, saporis expertes. Cur autem à posterioribus* Dioscoridis *& Plinij Nardostachis vel Nardi spica, sit dictum Nardum Indicum, si diuinare liceat nobis, illud in causa fuisse putamus, vt non, quia partes illæ imæ Nardi folioſæ, & coactæ sint spicæ vel similes, sed ad differentiam aliorum Nardorum, Celtici, scilicet, & Montanæ, quibus nullæ spicæ tribuuntur, cùm in vmbellam floreant, hoc Nardum Indicum spicam ferens, intelligatur, & accipiatur. Pars quidem illa Indici Nardi folioſa, simul coacta, potius pro coma accipi posset, quàm pro spica; cum Comæ nomen possit planta supra terram effusa, illamque operienti,*

Cortice.

Figura.

Sectione.

Quid in spicæ radice.

Spicæ nomen.

Nardi quæ spicæ.

De Nardi pluscula.

Nardi distinctio.

tribui

tribai, vt de Peplo, & alijs ait Dioſcorides, *qui Syriacò ſuo Nardo multâ comâ, verbo* πολύκομος, *& etiam Gangitidi tribuit, vt non ſine cauſa diuinare voluerimus: cum planta hæc, vt in Gramineis, & Iunceis obſeruatur, ſatis ſupra humum copioſis, denſis germinibus ſe effundere poſſit. Sed ad* Bulborum differentias in radicibus *reuertamur.* Alia *paucas emittit ab imo*

Iobole. *latere ſoboles, vt omnes fere Bulboſæ, ſic Narciſſus, Hyacinthus, Tulipa & ſimiles.* Alia *plurimas, vt ferè totus Bulbus in bulbillos diſſoluatur, vt in Ornithogalo vulgari, & paucis obſeruatur, & in Ampelopraſo prolifero ſiue inter flores bulbifero, ſiue potius Allio: nam capite eſt rotundo, non oblongo Porri: imas ſub bulbo capillares fibras, ſiue radicis pilos, in bulbulos omnes extuberantes Maio menſe obſeruauimus, præter ipſius bulbi extuberantias intra corti-*

Multiplicitate. *cem ipſum.* Alia duplex διπλῆ, ex longis *eſt Mandragora.* Ex bulboſis parum oblongis, *quæ* ὄρχεις *dicitur, Orchis, Nardus montana, & Anthora, quæ lateribus hærent. Alia eſt,* quæ aliam ſub ſe gerit, & alteri inſidet, *vt Gladiolus, & Crocus ſylueſtris. Eſt quæ* triplex *etiam, vt Mandragora non rarò, vt traditur à* Dioſcoride: ex bulboſis *eſt Triorchis dicta, & Nardus montana & Circæa non ſemel.* Refertur *etiam à* Dioſcoride quadruplex, *vt Circæa,* quin-

Numerata. tuplex, *& ſextuplex radix Alcea, & Graminis Parnaſſi. Sed quia radicis huius multiplicitas à loco potius aptiore, quam à Natura producitur, cum varietate ſub multiplici numero radicum relinquemus.* Multiplex *igitur* radix *eſt, quæ in plures æquales ferè radices diuiditur,* πολύζος, *& πανυπόλύζος dicitur, vt eſt Elleborus, Ariſtolochia, Piſtolochia dicta, & Clematis, Baccharis,* Ranunculus, *& ſimiles* ex fibroſis *tenuibus.* Ex craſsis, *Aſphodelus, Ranunculus Pæonia fœmina, & ſimiles. Radicum etiam alia eſt, & dicitur,* æqualis, ὁμαλὴς, *quæ etiam*

Æqualitates. *lata, & πλατεῖα à* Dioſcoride, *vt Radix Tragacantha, Alibea. Alia ſunt* anomalæ, & inæquales, *vt fibroſæ radices.*

Colore. *Eſt &* alia coloris differentia in radicibus, *nam alia ſunt* in totum candidæ, *vt Rhaphanus, Rapa, & ſimiles. Alia* intus albæ, foris nigræ, *vt Cyclamen, Scorzonera, Tragopogon Apulus verior, & ſimiles. Alia* foris ruſſeſcentes, *vt Iris noſtras, Colchicum, Nardus montana. Alia* foris nigræ, intus vireſcentes, *vt Smirnium, Polypodium. Alia* vireſcentes ex luteo, *vt Phalangium, Aſphodelus luteus montanus. Alia* ruſſæ *vt Xyris, Zinziber. Alia* flauicantes, *vt Rhabarbarum. Alia* luteo colore, *vt Chelidonium maius, Lapathum rotundifolium, Curcuma. Alia* intus rubræ, *vt Centaurium magnum, Anchuſa, Paſtinaca rubra, quæ etiam foris rubeſcit, & ſimiles.*

Lacte. *Alia* lac fundunt dulce, *vt Scorzonera, Erinus, Tragopogon. Alia* amarum, *vt Lactuca ſilueſtris, Cicherium, Papauer. Alia* acre, *vt Tithymali, Thapſia. Alia* croceum ſuccum, *vt Chelidonium maius, Argemone. Alia* rubentem, *vt Centaurium maius, & Atractylis. Alia* veſcæ *ſunt,* & ori gratæ, *quæ ἐδώδιμος vt Rapa, Siſer, Paſtinaca: Alia,* amaræ, & inguſtabiles, *vt Gentiana, Ariſtolochia, quæ ἄδροτος & πικρώδης. Alia* ſapore acerbo, *vt Dryopteris;* auſtero *vt Polypodium:* ſubadſtringente, *vt Filix mas:* adſtringente, *vt Quinquefolium:* ſalſo ſapore, *vt Nerij radix.* Feruenti, *vt Pyrethri. Alia ſunt* gummoſæ, *vt Tragacantha, Chondrilla, Chamæleon albus. Alia* mucoſæ, *vt Acanthus, Sympbitum maius.*

Succo. Facultate. *Alia* medicamentoſæ, *quæ φαρμακώδη, vt Gentiana, Rha, Elleborus niger. Alia* morbifera, *quæ νοσώδη. Alia* mortifera *quæ θανάσιμος. Alia* inutilis, *&* ſuperuacua, *quæ ἄχρηστος, ἀχρεῖα, vt Senecio & maior pars ſuffruticum.*

Odore. Differunt *etiam* odore, *nam alia eſt* Aromatica, *vt Iris, Aſarum, Baccharis; alia* inodora, *vt Blitum. Alia* Roſæ odorem refert, *vt radix Rhodia. Alia* aromatica, ſed cum grauitate odoris, *vt Valeriana, ſiue Phu. Alia* grauis odoris, *vt Polygonatum, Scammonium. Alia* terram olet, *vt Pycnocomon, Lunaria, & ſimiles.*

Nodis. *Differunt etiam, quia alia eſt* geniculis diſtincta, *vt Arundo, Iris. Alia* articulis ſiue nodis diſtincta, *vt Gramen, Cyperus. Alia* denticulata, *vt Dentaria. Alia* ſtrumoſa, *vt Scrophularia, Leontopetalon, & Cymbalaria, à nobis deſcripta.*

Imaginum ſignis. Hominis. *Alia alias* imagines referunt, *quas Phytognomici maximè perquirunt; vt quæ* hominis quodammodo figuram *imitari videtur, quæ ἀνθρωπόμορφος dicitur, vt Mandragoras. Cuius radicem tripedalem vidimus* Neapoli *apud quendam Chymicum diſtillatorem,* puellæ *imaginem æquantem, corpore in umbilico extuberante ac etiam in poſterioribus, à quibus femorum, & tibiarum modo in acutum deſinebat, ſupernè verò brachijs elatis craſſis, in quibus flores emiſit, Dryadum & Daphnidum iconem repræſentãtem. De qua aliàs in phytognomicis, Deo dante.*

Alia

Alia quæ Hominis *vel* Canis & Hirci teſtes *imitatur, & quę Orchis, Cynoſorchis, & Tragorchis dicitur, & ſimiles. Quæ cum erumpunt, etiam velut* Genitale *referunt germine, vel ipsà radice, vt Triorchis dicta. Alia* Manum *imitatur vt Orchis palmata. Alia* Digitos *tantùm, vt Hermodactylus. Alia* Cordis *figuram, vt Nardus montana, Anthora. Alia* Pulmonem, *vt Radix rana. Alia* Roſtrum ſuillum, *vt Syſirynchium à nobis deſcriptum. Alia* Murem, *vt Napellus murinus, ſic dictus à radicis effigie. Sicuti* Scorpium, Cammarum, *vel* Squillam *imitatur Doronicũ dictũ, & Scorpio* Theophraſti *atque* Dioſcoridis *Pardalianche.* Inſectorũ, & Serpentiũ tabellatũ corpus *imitatur Iris, Gentiana, Acorus, Galanga, & ſimiles. Alia* Pedes Auium, *vt Radix Phu. Alia* Polyporũ acetabulos, *vt Polypodium. Alia* Malũ cotoneum, *vt Lotus Aegyptia. Alia* Malum, *vt Cyclamen, quod Malũ terreſtre vulgò dicitur. Alia* Oliuæ figuram, *vt Orchis, Ariſari radix, & Vmbilicus Veneris paruus. Alia* Tritici grana, *vt Chelidonium minus. Alia* Pyri fructum, *vt Apios. Alia* Glandes, *vt Aſphodelus. Alia* Clauam, *vt Nymphæa. Alia* Folliculum, ſiue Sacculum, *in quo includitur, vt Nardus montana, quæ Thylacitis dicitur. Alia* Muris caudam, & Trigonis marinæ, *vt Paſtinaca nigra, ſiue rubens. Alia* Rete, *vt Napellus reticulatà radice, & Gentiana cruciata. Alia* Dentes, *vt Dentaria, Alabaſtrites dicta. Alia* Calculos, *vt Saxifragiæ bulbilli. Alia* Scrotum, *vt Porri radix. Alia* Vterum *ſiue* Vmbilicum *vt Cyclamen, & Ariſtolochia rotunda.*

Teſtium & genitaliũ. Manus. Digitorũ. Cordis. Pulmonis. Roſtri. Muris. Scorpij. Inſectorũ. Pedum. Malorum. Oliuæ. Tritici. Pyri. Glandium. Clauæ. Folliculi. Retis. Dentium. Calculorũ Scroti. Vteri.

Pap. 11. Cap. eod. lin. 18.

Florum differentias *omiſit Auctor noſter, ſed quia ad plantarum differentias noſcendas non parum conducere videntur, hoc loco afferre voluimus. Florum alij* ſolijs tantum conſtant, *quos* Theophraſtus ἄνθη φυλλώδη *lib. 1. cap. 21. appellat, ſed quia verbum* φύλλα *pro frondibus plantarum propriè acceptum putamus, quæ etiam latinè folia dicuntur, nos floris foliola, ad differentiam foliorum, plantæ frondium ſcilicet,* πέταλα *dici magis propriè cenſuimus: ſic enim* Dioſcorides *Roſæ floram foliola denominauit in cap. de Vnguent. roſac. & etiam Iſopyri florum folia, ad differentiam frondium plantæ, quas verbo* φύλλα *diſtinxit. Sic etiam* Alcmæ Poëta *Chryſanthemi florum folia umbonem coronantia denominauit his verbis,*

Florũ differentiæ.

Χρύσεον ἔρμιν ἔχον, ἐαδινὰν περὶ πέταλοισι κάχλαν.

Aureum torquen habens, teneram * petalis Cachlam.

* Siue barbulis.

illaq. vt de Bellide flore lib. 21. cap. 8. Plinius *ait,* Barbulas *latinè appellare poſſumus. Grammatici* Bracteam *ſiue* Lamellã *interpretantur. Vide quæ in noſtro Phytobaſano diximus cap. 1. de Iſopyro, & in 1. part. minus cognitar. ſtirp. de Soncho montano tetrapetalo cap. 92. Alij* piloſi *ſunt, &* lanuginei, *vt* Gaza *vertit verba illa* Theophraſti, Τὰ δὲ χνοώδη *Flores ſcilicet* lanuginei, *vt flos Vitis, Mori, Edera.* Foliati *verò, vt Amygdali, Pruni, Pyri. Alij* foliati *ſunt* & ſimul lanuginei *vel* lanoſi, *vt qui bini ſunt, &* bicolores, *vt ſcilicet foris foliati ſint, & interne piloſi: vt alter alterum medium florem gerat, vt in Roſa obſeruatur, quæ intus pilorum congeriem luteorum habet* ἴτεον ἄνθος ἐν τῷ ἄνθει ἔχει τὸ μέσον ὅπως τὸ ἔδεθλον ᾖ τὸ χεῖτον. *Sic etiam* Dioſcorides *de Roſa flore in cap. de Roſa, medium illud floris piloſum* ἄνθος *appellauit, ſicuti* Theophraſtus *aliàs languinoſum, nec mirum, cùm verbo illo* ἄνθος, *flos, & efflorescentia quæuis lanoſa dicatur, ſic* ἁλὸς ἄνθος *flos Salis, Chalcanthum, Alumen ſciſſile, quod quaſi flos globoſe intelligitur &* βολίτιδος ἄνθος, *quod piloſum, ſiue* plumoſum Alumen *dicitur: eſt enim efflorescentia, ſicuti Ammoniacum, & Sulphur capillare, in ſpecubus igneum fumum eructantibus* Puteoli *obſeruatur. Sed adde quod omnes flores præter externa folia, & interna ſtamina, quæ cellularum, vel fructuum, vt plurimum numero ſunt, medium habent ſtylum, ſiue fructus apicem, quem* Theophraſtus *(vt* Gaza *vertit)* Colũm *appellat, quo ſi flos careat, ſterilis eſt omnino, vt in quibuſdam obſeruatur floribus, qui non inſident eorum fructui, & nonquam illum pariunt, ſic in Malo medica* Theophraſtus *obſeruauit lib. 1. cap. 22. cuius florem ſi colo illo medio careat, decidere, & infructiferum eſſe aſſerit, quod experientia comprobatur. Alij* non habent medium ſtylum, *ſiue* apicem, *ſed* numeroſa *illa* tantùm ſtamina, *vt in his, quæ* multiplicem habent fructum *coaceruatum, veluti Anemones, Ranunculi, & quæ* capitata *ſunt, vt Papauer, Nymphæa, quorum fructus medius imminet, & ſine apice eſt deciduo; vel vt in* ſiliquoſis, *idem fructus & ſiliqua ſtylus eſt. Alij qui* multiflori, *& quorum flos inſidet numeroſo fructui ſiue ſemini, totidem habent apices, quot flores, & fructus, vt in Cichoreaceis, Carduis, Chryſanthemo, Anthemide, & ſimilibus. Sed & ſunt* flores, quorum ſtamina *non-ſemina, ſed*

Colus floris pars.

floris diuiſuram *ſequantur, quæ ex ipſo originem trahant, vt in Tabaco ſiue Pycielt, Caryophyllis ſylueſtribus, Datura, Verbaſco, & ſimilibus, quorum fructui ſtylus imminet. Sunt & qui* longum habent medium ſtylum, *quia in imo occultum habent fructum. Alij habent* in ſummo magis craſſeſcentem, *vt flos Ari. Alij contrà* in acutum deſinentem, *vt Ariſari, Dracontij flos, qui etiam, quia multiplici fructu eſt interne, multis denſis floſculis ad imũ exornatur. Alij* ſtylum *habent* in ſummo bifidum, *vt Caryophyllorum genus, Gentiana, & ſimiles. Alij* trifidum, *vt Crocus ſylueſtris.* Trigonum, & capitatum, *Tulipa, Lilium.* Latum & cauum, *Crocus ſatiuus.* Quadrifidum & capitatum, *Lyſimachiæ ſiliquoſæ noua ſpecies ex Virginea, cuius ſiliqua ima in quatuor cellas diuiditur, & debiſcit perfecta: & Cynogloſſarum genus, quamuis primo aſpectu vnicum ſit* quinquefidum, *quamuis in initio acutum, Geraniorum roſtra & ſimilium. Ab initio* conſpicuâ diuiſurâ, *ſed* in ſe intortâ, *Violæ mariana, Trachelij, & congenerum: & regulariter iuxta fructus diuiſionem, illius apex capitatus diuidi ſolet, & debet.*

Eſt & Maluacearum genus, quod ſtylum *ſiue colum verius habet* in ſummo piloſum *ſui generis, & ferè comatum, nullis alijs in imo ſtamimbus, cuius ſummum ſe perficiente in tot diuiditur filamenta, quot futura ſunt ſemina, quod in Malua roſea ſimplici obſeruauimus. Similem habent, Cucurbita, Viola mariana, & congeneres. Sunt &* flores *qui* bini, & extra foliati, intus piloſi, *qui* tot apices *habent,* quot *ſunt* ſemina, *vt in Anemone, Ranunculo, & ſimilibus, quorum præter varium & omnimodum colorem, alij ſunt* vnicolores, *vt Chondrilla* cæruleo; *Alcea fruticoſior* purpureo; & luteo colore *in Ranunculis, quorum omnium exempla quiſque ſibi afferre poterit.*

Differentiæ in flore externo.

Differentias *nunc proſequamur* alias, *quæ florem externum diſtinguunt ab alijs. Alij* vno tantum folio conſtant, *& illo conuoluto, vt Dracontij, Ari, Ariſari:* Cucullato folio, *vel pilei modo* Dioſcoridi, *vt rotunda Ariſtolochia.* Cauo, & oblongo, *vt Cerinthes, Solani ſomniferi, Digitalis, Symphyti maioris, Viola mariana, & Trachelionum, Gentianella.* In imo magis anguſti, & in ſummo ampli, *vt Scammonij, & Conuoluuli.* In imo tubuloſi, *vt Rhamni, Iaſmini, Narciſſi, & ſimilium.* Orbiculati, *vt Lilium conuallium, Vnedo, Erica, Hyacinthus botryodes montanus cæruleus, Scrophularia montana.* Alij acinoſi effigie *quamuis diſtinctis foljs ſint compacti, vt Elleberi nigri noſtratis, & vulgaris à* Dioſcoride *ſub nomine* Σταφὶς ἀγρία, *ſcilicet figura acinoſa, nam & Acinus, & Racemus eodem nomine explicantur, & racematim acinoſi flores inſunt.* Aperti, & latiores abſque tubulo imo, *vt Soldanellæ, ſiue Braſſicæ marinæ* Dioſcoridis, *& Conuoluuli minoris, Helxine, Ciſſampelos Herbariorum.* Planiores, & expanſi, *vt Sambuci, & Verbaſci flores, qui integri decidere ſolent, & perforati.* Binis foliolis *rariores ſunt admodum, vt Cuminum ſiliquoſum* Matthioli, *pro legitimo Hypecoo à doctiſs.* Cluſio *propoſitum, Circææ Lutetianæ* Lobelij, *Alſines facie noua planta, à nobis in Phytobaſano propoſita.* Ternis foliolis, *non minus rariores, vt Plantago aquatica, & Sagittaria paluſtris, Militaris Aizoides.* Quaternis foljs *frequentiſſimi, vt Braſſicarum, & Congenerum Leucoia, Papauera, & Clematis cærulea, Cruciata Pannonica* Lobelij, & Cluſij, *Sonchus purpureus, à nobis deſcriptus, Gentianella fimbriata, & purpurea à nobis propoſita in noſtro volumine minus cognitæ. ſtirp.* Quaternis *Ruta, ſed quod mirum* quinis primus, & medius flos, *qui ſolus emicat inter alios poſteriores.* Quinis, *vt Maluacearum genus, Quinquefolium, Ranunculorum ſimplicium, Roſarum, & Caryophyllorum familiæ, Geraniorum genus, & maior pars florum.* Senis foliolis, *vt Liliorum, Ornithogali, Moly, Iridum, Xiridum, Tulipparum, & Capaceorum familiæ, Elleborum album, & ſimiles.* Septenis *non naturaliter, ſed ob defectum obſeruauimus.* Octonis *foliolis, Trifolium Hepaticum, ſiue Trinitas dicta.* Nouenis *foliolis, vt Caryophyllus Mexicanus tubuloſis floribus, ac etiam ſimplici flore à nobis deſcripti in minus cognitæ. ſtirp. part. 2. & ſimiles.* Alij denis *foljs, vt Granadillæ Mexicanæ.* Alij pluribus foliolis *ſiue barbulis* vſque ad quinquagenas quinas, *quas* Plinius *Bellidi tribuit, quas nimis moleſtum eſſet, longumque referre: vt Chryſanthemi, Buphthalmi, Bellidis, Paribenij, Calendulæ, & ſimilium vmbone medio prædictarum.* Alij pleno *ſunt* flore, & *ita naturâ* multiplicibus foliolis, *vt Hieracium, Chondrillæ, Cichorium, Tragopogon, Scorzonera, & ſimiles.* Alij pleno *ſunt* flore naturâ vel cultu, *qui etiam ſimplices inueniuntur, vt Roſa muſcata, Damaſcena, & alia: Pæonia, Anemones, Ranunculus, Papauer fimbriatum, & criſtatum, Primula veris, vt Caryophyllorum genus.*

Alij

Alij pleno fiunt flore, ac multiplici, sed foliolis tenuibus,& admodum dissectis, *vt pilosi videantur, & capillares, vt Cardiuorum, Scolymi, Chamæleontis albi, Centaurij medij, & Lactearum squamoso capitulo præditarum plantarum vt plurimùm. Alij* pilosi *sed* in globum *siue sphæram* compositi, *vt Globulariæ cæruleæ dictæ, Cuscutæ, Cumini sylvestris* Matthioli, *Spinæ albæ, Eryngij, Platani & Acaciæ Aegyptiæ.*

Alij varias imagines imitantur, *& horum alij* pileati, *vt Aristolochiæ, Arisari latifolij, Napelli,& Aconiti. Alij* nutãtes *imitantur* Nolam, *vt Campanulæ dictæ à Recentioribus, Scammonium,& Conuoluuli. Sed ijdem* resupini,& erecti, Calathos, & Cyathos, *vt etiã Viola mariana, Trachelij varietates, & Viola Calathiana dicta inter Gentianellas,& Pneumonanthe. Alij* galericulati, *vt Saluia, Verbascum salui folio dictum,* Calamintha, *Lamiũ,& Verticillatæ omnes plantæ. Alij* Comicos hiantes *repræsentãt, vt Lonchitis prima* Dioscoridis. *Alij* Tubã, *vt Caryophyllus Mexicanus tubulosis floribus à nobis, vt suprà, descriptus. Alij* Vesparum fauos, *vt Caryophyllus Mexicanus polyanthos, etiam à nobis descriptus. Sed orbiculatà effigie non planà, vt sicut illi* Poculum *imitentur, siue* Scyphum. *Alij sunt* caudati, *vt Violæ martiæ omnes, Pinguicula Recentiorum,& Delphinium, siue Consolida regalis vulgò dicta. Aquilegia siue Isopyrum, Osyris & Linaria, Nasturtium Indicum, Fumaria Orchidum genus, Staphisagria. Alij* Columbam *effigie imitantur, vt Aquilegia, quæ vulgò Columbina dicitur, à Græcis* φασιόλοι, *non* φασίολοι. Auiculam *imitatur Viola purpurea martia, & Staphisagria.* Delphinum *conspicitur in Consolida regali strigosiore: ideo Delphinium putata, Osyride,& Noli me tangere.* Elephãtis caput *cũ auribus magnis dependentibus in Elephante Planta, à nobis proposita in* 1. *part. minus cognitar. stirp.* Papilioné *Leguminosarum flores, Genista, Anagyris,& similes ostendunt.* Os Leonis, *aut* Vituli *Antirrhinum.* Os Lupi *Lycopsis.* Alaudam *Fumaria bulbosa.* Pauonis penniculum *in capite, Vmbelliferæ omnes. Alij* Oculum *Vmbone imitantur, vt de Buphthalmo dicitur, Chamæmelo,& similibus. Alij* Stellam *vt Semperuiuum, Aster Atticus. Alij* Solem *vt Flos Solis dictus, Chrysanthemum & similes.* Alij Lunam in defectu *vt Tithymalorum flores lunati. Alij* Arcum fœderis *versicolorem conuexum, vt Irides geniculatæ,& bulbosæ. Sed effigies quamplurimæ aliæ eæq. variæ, veluti* Hominis maris, & fœminæ, Cercopitheci, Apis, Vespæ, Ranæ, Auiculæ, Galeri militaris, Culicis, Cimicis, Delphini, Lacertæ, atq; aliarum rerum *in Orchidum familia conspiciuntur, à* Cornelio Gemma, *& à nobis obseruatæ, præsertim* Hominis *vtriusque &* Cercopitheci, *quas in* nostra *minus cognitar. stirp. Ecphrasi videre poteris in* 1. *&* 2. *par. propositas & delineatas. Item alij* Cirros Polypi, *vt Vrticæ fœminæ. Alij* Vmbellam, *vt quæ Vmbelliferæ sunt. Alij* Laternam *vt Ari, Arisari* cũ Candela interna. *Alij* Vterum cum fœtu, *vt Ari ventriosa ima pars, fructum continens adhuc imperfectum. Alij* Columnã, Flagella, Clauos *eodem flore, vt Granadilla Mexicana, quæ Flos passionis dicitur. Alij* Flagella, *vt Amarãthi species spicatis paniculosis floribus, à* Lobelio *proposita. Alij* Flabellũ, *quæ fœminæ vtuntur, effingũt Amaranthi scilicet species latis floribus, reticulatis* Lobelio, *veluti in Myrto, Myrtidanum. Alij* Corniculos *cùm primùm erumpunt, vt Rapuntium corniculatum, à nobis descriptum, & Trachelium minus petræum, à doctiss.* Ioanne Pona Veronense *in suæ* Baldi montis *descriptione, nostro Rapuntio congener. Ille florem hunc ampullæ distillatoriæ,* Ciconiæ *dictæ, vulgò* Storta *similem fecit, & rectè cùm primùm erumpunt, sed postea quia finduntur* Coli *nostratis,* Conocchia *vulgò dicta, effigiem repræsentare videntur, vt in ipsa historia nos retulimus. Alij* Cordis figuram *floris foliis, vt Lychnis, Ocymoides. Alij* Auripigmenti colorem & splendorem *imitantur, & vim habent, vt Ranunculi lutei flores. Alij alias Imagines &c.*

Varias quoque effigies imitãtur vt. Nolæ. Cyathorũ. Tubæ. Fauorum. Poculi. Columbæ. Auiculæ. Delphini. Elephãtis. Papilionis. Alaudæ. Oris. Oculi. Stellæ. Solis. Lunæ. Arcus. Hominis. Cercopitheci. Apis. Culicis. Lacertæ. Cirrorũ. Vmbellæ. Laternæ. Vteri. Columnæ. Flagellorum. Flabelli. Cornicu-lorum. Cordis. Auripigmenti.

Differunt *etiam, quia alij* proliferi, *vt Calendulæ, Scabiosæ,* Lobelij & Bauhini, *& Plantaginis* Caroli Clusij. *Alij* alijs insidentes *oriuntur, vt Primulæ Veris Anglicæ, Ranunculi species, & Tatulæ nigro purpureo flore. Alij* in spicam dispositi *florent, vt Agrimoniæ, Plantaginis, Mercurialis fœminæ, Oleæ, Hyacinthi aruensis, & Frumentaceorum. Alij* in paniculam, *vt in graminum species &* Amaranthi. *Alij* singuli oriuntur inter folia, *vt in Cucurbita, Asaro. Alij* plures, *vt in Aquifolio. Chamædaphne. Alij* in summo tantum caulis, *vt Tulipæ, Primulæ veris thyrsoidis, Cæpaceæ. Alij* subtus folia, *vt in Peplide, Peplo, & Chamæsyce. Alij* ex medio folio, *vt Hippoglossi, Ruscí, Lauri Alexandrinæ. Alij* auersà parte folij, *vt Phyllitidis, Asplenij, Filicis, & aliarum capillarium Plantarum.*

Alia florũ differẽtia.

Alij simul conferti & inordinatè, *vt Chrysocomæ,* Sãbuci, Agerati. *Alij* ordinatè, *vt Corym-*

boſi, Vmbelliferi, & Verticillati. Alij in curuam;& longam ſpicam, *vt Heliotropij maioris, Anchuſarum, & congenerum. Alij* in rectam ſpicam, *vt Agrimoniæ, Plantaginis. Alij* verticillatim inter foliorum geniculos, *vt Clinopodij, Marrubij. Alij* in ſummo tantùm, *vt Menthæ, & Viticis. Alij* ſemper ſurrecti, *vt Chryſanthemi, Buphthalmi. Alij* deorſum ſpectantes, *vt Aquilegiæ, Loti, Hormini, & Leguminoſarum plurium. Alij* ſinguli ſingulis ramis, *vt Chryſanthemi. Alij* plures, *vt in Galega, Vicia, & Leguminoſis, quorum alij* in sūmo cõferti *ſunt, vt in Meliloto coronata, Colutea, Coronilla. Alij* erecti, *vt Lupini, & Geniſtellæ infectoriæ.*

Alij fructui ſiliquoſo inſident, *vt in Lyſimachia ſiliquoſa, Chamænerio. Alij* fructui vaſculo incluſo, *vt in Hyoſcyamo & ſimilibus. Alij* nudo fructui, *vt Cucurbitæ, Cucumeraceorum, & Acanaceorum genus*, & quorum ſemina pappo euolant, *vt Carduorum, Chondrillæ, Hieracij Helenÿ, Parthenÿ, Chryſanthemi*, & quorū capita ſquamoſa *ſunt. Sed & ſanguiſorbę Pimpinellæ, Pſyllij, Plantaginearum, Frumentaceorum, Spicatarum, & Vmbelliferarum. Et* ex Bulbaceis, *Colchici, Orchidum, Croci, Narciſſi:* in Arboribus *Pomiferarum, Meſpili, Mali Punici; Roſa in* Fruticibus, *& ſimilium. Alij* fructum continent, aut proferunt in vmbilico, *vt in Aurantio, Aſſyrio pomo.* Ex Herbis *Malua, Braſſica, Ranunculo, Anemone, Geranio, Papauere, Thlaſpide, Leguminoſis.* Ex Bulbaceis, *in Ornithogalo, Tulipa, Aſphodelo, Iridum ſpecie, & Capaceis. Alia* Plantæ florem habent ſupernè, & fructum longè à flore pariunt, *vt Milium Indicum, Lachryma Iobi, Ambroſia, Xanthium, Ricinus, Sparganium, Heliotropium minus, & ſimiles. Alia* è latere floris dependentem gerunt fructum, *vt Tithymalorum genus. Alia* fructum ſupra terra, & *etiam* ſub terra proferre traduntur in radicibus, *vt Arachydna, quæ Amphicarpa dicitur. Alia* radices *ſiue bulbillos* cum ipſis floribus, & fructu, *vt Saxifragia bulboſa, Ampelopraſon carneo flore, ſiue Moly ſerpentinum* Lobelij.

Et pag. ead. lin. 34.

Fructuũ differentia ex forma.

Fructuum *verò alij ſunt* orbiculares, *vt Ceraſus, Aurantium, Præcocia mala. Alij* oblongi pyriformes, *vt ipſa Pyra, Colocynthis, Ariſtolochia, Ficus, & Prunorum quædam ſpecies. Alij* ouales *vt Glans, Olea, Cornus, Limones. Alij* oblongi admodum, *vt Cucumis, Cucurbita anguina. Alij* oblongi, & luli modo, *vt Piper longum & Betre. Alij* Coni figurà, *vt Pinus, Abies, Lupulus, Cynara, quorum figura ſquamoſa. Alij* rotundi, & ſquamoſi, *vt Cupreſſus, & horum alij edules, alij minimè.*

Alij pulpà, oſſe, & ſemine *conſtant, vt Armeniaca malus, Pruna, Olea, Ceraſus, quorum pulpa edulis eſt: alij non, vt Nucis Iuglandis. Alij* pulpà, & ſemine ſine oſſe medio, *vt Mala, Pyra, Cucurbita, quorum ſemina cortice tantùm veſtiuntur. Alij* echino cortice ſemina condunt, *vt Caſtanea, Fagus, Ricinus. Alij* echino tantùm, *vt Caucalis, & alia Vmbellifera, Echinophora à nobis deſcripta. Alij* oſſe, & cortice, *vt Auellana. Alij* ſemine tantùm in globum conferto *Echinum referunt, vt Butomum, Platanus, Spina alba. Alij* ſiliquis in globum denſis, *vt Glycyrrhiza. Sed &* fructuum ſimplicium *alij* rotundi pyriformes, *aut* oblongi pulpa *ſunt* edules, *quæ extima eſt, vt Mala, Pyra, Cucumis. Alij* inguſtabiles, *vt Colocynthis, Cucumis ſylueſtris, & etiam Cucurbitæ ſpecies quædam amara* ex oblongis.

Ex racemoſis edules *ſunt Vuæ, Ribes, Ceraſa, non edules Hederæ, Liguſtri, Ari. Alij* amaro cortice *atque acri fructu intus pulpam habent inſipidam, interius verò acidum ſuccum, vt Limones, Poma Adami, Citria, & id genus. Alij* lignoſum *habent* corticem, & oſſe continent ſemen, *vt Pinus. Alij* fungoſum, *& ſquamoſum etiam* corticem tantùm, *vt Cupreſſus, Alij* Cartilagineum, *vt Abies. Alij non ſquamoſo, ſed* læui, & vaſculi modo fructu ſemina continent, *vt Papauer, Nigella, Lychnis* ex rotundis. *Alij* in Poculi ampli effigiem, & Veſparum faui cartilaginoſi modo in cellulas excauati, *vt Faba Aegyptia vera.* Ex longis *qui &* ſiliquoſi in arboribus, *Caſſia Cathartica, Siliqua vulgaris.* Ex Herbis *verò Leucoion, Papauer corniculatum, Leguminoſa, Piſum, Lupinus, Anagyris. Item Siliquoſi fructus. Alij ſunt* læues, *vt Piſi, & ſimilũ.* Alij nodoſi *vt Rhaphani, Acaciæ, Orobi, Scorpioidis. Alij* ſimplici ſiliquà, *vt Geniſta. Alij* vẽtriosà, & rotũdà ſiliquà, *vt Piſi. Alij* depreſsà planà, *vt Securidaca.* Alij multiplici, *vt Meliloti.* Alij æqui ſiliquà, *vt ſuperiorũ. Alij* aſperà & multiplici, *vt Calẽdulę, Glycyrrhizæ, Ranũculi echinati.* Alij ſine cortice, *& in totũ dura ſemina ſunt, vt Piper, Cubebe* ex rotũdis. Ex longis *Caryophylli, & Piper caudatũ. Reliqua nuda ſemina nõ ita. Alij* paleaceo aceroſo cortice ſemina continent, *vt Thapſia, Angelica, Panax aſclepium, Lapathũ, & Thalictrum.* Cordi, *ſiue Ruta pratẽſis. Alij* fungoſo, *vt Hippomarathrũ, & Cachrys. Alij* vtriculis ſemina cõdunt,

vt Ver-

vt Verticillata planta Vitex. *Alij* infra vtriculos fructum habent incluſum, *in quo ſemina*, *vt Hyoſcyamus, Tabacum, Agrimonoides à nobis deſcriptum Triſſago Apula, Elephas Campolarenſis, & ſimiles*. *Alij* glumis, *vt frumentacea*. *Alij* folliculis, *vt Gentiana, Rheſeda*. *Alij* calyce fructum, *vt Quercus, Ilex*: *Quorum calycum alij* læues, *alij* aſperi, *vt Cerris*. *Alij* veſica ſemina occludunt, *vt Staphylodendron, Piſum cordatum*. *Alij* ſub veſicâ pulpoſo fructu ſemina continent, *vt Alkikengi, Solanum Somniferum, & Lethalè*. *Alij* pulpa tantum, *vt Solanum hortenſe, Solanum manicum, Bella Donna, Bryonia*. *Alij* pulpam habent internam, & ſemen in ſuperficie parum exertum, *vt Fraga*. *Alij* lato, & rotundo compreſſo fructu fungoſo *ſemina continent*, *vt Paliurus Herbariorum*. *Alij* rotundo, & orbiculari, *vt Cupreſſus*. *Aly* alato, & expanſo, *vt Acer*. *Item alij* ſingulares, & rotundi, *vt Malus punica, Solanum Manicum*. *Alij* duplices rotundi, & bini, *vt Mercurialis, Cynocrambe, Coriandri ſpurij, Galij, Rubia*. *Alij* duplices oblongi, *vt Seſelis, Myrrhides*. *Alij* duplices, lati & compreſſi, *vt Thlaſpeos, Leucoij Alyſſoides à nobis deſcripti, Veronica*. *Alij* trifidi, *vt Iridis, Gladioli, Ricini, Heliotropij minoris, Capaceorum, & Bulboſarum, Ciſti, Aconitorum & ſimilium*. Quadrilateri, *vt Sinapi agreſtis echinato ſemine à doctiſſimo* Gaſparo Bauhino *pro Eruca Monſpelienſi quadrangula ſiliqua propoſita in Prodromo Theatri botanici*. *Tatulæ ſiue Daturæ, Euonymi, Cynogloſſæ, & Rutæ prater Medium*. Quinquepartiti ſtellati, *vt Semperuiui, Cotyledonis, Craſſulæ, Nigellæ*. Sexanguli, *Corona Imperialis*. Decanguli, *Nigella Conſtantinopolitana, reflexis, & planis apicibus, quæ aliàs imperfectior* ex ramulis ſeptenis, octonis, nouenis & denis *in perfectioribus*, *Semperuiuum rubrum Gnaphaloides a nobis deſcriptum*. *Alij* plurium, *vt Alceæ ſpecies, Abutilon dicta ab Herbarijs*.

Sunt & fructuũ differẽtiæ ab effigie varia, *quæ res alias imitari videntur*. *Alij ſimiles* Caluariæ, *vt Antirrhinum*. Dentiũ congerié *Pineæ nucis fructus exprimit*: Molaris Dẽtis *Iconem Hyoſcyami cytinus coronatus, qui etiam ſemina denticulata continet*. *Alij ſimiles* Linguæ, *vt Iſatis, Glaſtum*. *Alij* gutturis longam annulorum effigiem, *vt ſiliqua Caſſiæ Cathartica*. Diſco, *vt Thlaſpi, Tordylion, Leucoion lunatum*. Duplici Diſco, *Alyſſum, & Leucoium Alyſſoides à nobis propoſita*. Burſæ, *Burſa Paſtoris, & Polygala* Lobelij. Veſicæ *Staphylodendron, Colutea veſicaria, Piſum cordatum*. Teſtes hirſutos repreſentat, *Mercurialis mas*. Ollã cũ operculo, *Hyoſcyamus*. Ampullã, *Valeriana, & Nardus montana*. *Vel potius* piloſam araneam ſiue Phalangium, aut Polypum. Vaſculũ ſiue Alabaſtrũ, *Papauer, Nymphæa lutea*. Calathũ, *Caryophillus, & Lychnis*. Araneam *imitantur ſemina Atractylidis, Carduorum, & pappoſarum, ſicuti, &* canos capillos *Senecio, ob id ſic dicta*. Taurinum caput *Aceroſa Neapolitana, & Tribulus*. Locuſtam bipedem *imitatur*, *Auenæ fructus*. Vituli narices *ſimile Antirrhini fructus*. Clauam aſperam *Sinapi agreſte, & Ranunculorum fructus*. Criſtam, *Coronopus echinato ſemine, Naſturtij ſpecies nobis, perperam à* Matthiolo *pro Ambroſia propoſitus, & Hedyſarum Clypeatum* Lobelij *ſiue Criſta galli*. Galeam, *Caſſida à nobis deſcripta*. Infundibulum *Moluca ſyriaca*. Pileum, *Scabioſa hiſpanica*. Barbam hircinam hiſpidam *Tragopogon Apulum, à nobis deſcriptũ*. Caput Viperæ & Auiculæ, *Echium, Borrago, Symphytum maius, Cerinthe, Anchuſarum genera*. Caput Viperæ cum lingua exerta, *Cynogloſſa à nobis deſcripta*. Lucernarum modo caui ſunt, & cum Ellychnio, *Cynogloſſa, Lychnoides à nobis deſcripta*. Pedẽ Anſeris, *Borrago quædam Apula à nobis deſcripta*. Vmbilicum *Aparina fructus*. Alarum ſpeciem, *Aceris fructus*. Cornu erecti *figuram imitatur Fœnum Græcum*. Cornu contorti, *vt Arietis, Cytiſus noſtras* à Maranta Venuſino *propoſitus*. Aſtragali *ſiue Hedyſari ſpecies* à Lobelio *depicta*. Soleam equinam, *Ferrum equinum à nobis deſcriptum Polycheraton*. Cochleam, *Medicæ variæ, Kali cochleato ſemine*. Polyporum cirros, *Hymenum, ſed ipſum* Polypum *Nardi fructus, & Valerianæ, vt diximus*. Caudam vulpinam, *Graminis ſpecies, vulgi nomine, ſcilicet*, & caudam murinam, *Cauda muris ab effigie*. Caudam Equinam, *Equiſetum*. Iubam effuſam *ſcilicet comam, Mantium, Bromos*. Pedes Auium, *Ornithopodium*. Linguæ ſerpentis *ſimiles, lingua ſerpentina*. Pectini, *Pecten Veneris ſic dicta*. Roſtro grui no, *Geranierum familia*. Spiculò anguloſo, *Trifolium acetoſum*. Gladio, *Securidaca ſiliqua, nam illius ſemen ancipitis ſecuris imaginem refert*. Angui *Cucumis anguinus*. Canino Peni *Siliquaſtrum ſiue Piper Inaicum*. Teſtes *imitantur Mercurialis, Cynocrambe, Morſus Gallinæ* à Lobelio *depicta*. Tribulos æreos, *Tribulus terreſtris & aquaticus, Stella Calcitrapæ*. Echinum marinum, *Chamæleo albus, Caryophyllata, Arction ſiue Bardana Perſonata*.

Fructuum differentiæ ab effigie.
Caluariæ.
Dentium.
Linguæ.
Gutturis annulati.
Diſci.
Burſæ.
Veſicæ.
Teſtium.
Ollæ.
Ampullæ.
Polypi.
Vaſculi.
Calathi.
Araneæ.
Canorum capillorũ.
Taurini capitis.
Locuſtæ.
Clauæ.
Criſtæ.
Galeæ.
Barbæ hircinæ.
Capitis viperini.
Lucernarũ.
Vmbilici.
Cornu.
Soleæ equinæ.
Caudæ.
Lingua ſerpentinæ.
Roſtri gruini.
Gladij.
Anguis.
Teſtium.
Echini.

Verticilli. Verticillum *Paliurus vulgaris*, Nidum Auis, *Paſtinacæ ſylueſtris Vmbella*. Caudæ ſcorpij. Caudam ſcorpionis, *Scorpioides*. Vermium. Vermes *Phyllitis*, Lunæ. Lunam *Senæ folliculi, & Lunaria Græca dicta*. Cordis. Cordis figuram, *Citria mala, & quædam pruna*. Fauorum. Veſparum Fauos, *Faba Ægyptia*. Verrucarũ. Cornucopiam, *Valerianella Cornucopioides, à nobis deſcripta*. Verrucas, *Heliotropium minus, & Eſula*. Sphæræ. Lappas *Arction, Xanthium, Paſtinaca ſpecies, Caucalis & aliæ Echinophoræ congeneres, Panicum*. Sphæræ in modum rotundi, *Sparganij, Platani, & Cupreſſi, & ſimili modo echinati, Stramonij*.

Differẽtia, & effigies ſeminum. *His addenda viſa fuit* ſeminum *etiam* differentia, eorumque variæ effigies. Semen *in Plantis ita nos accipimus, vt illud ſit, quod fructu obductum interna eius parte continetur, ab eodem fructu ſuo cortice vel libro ſeparabile; ad Plantæ nouam germinationem propagandam aptum ſatione*. Fructus *verò dicitur, id quod* è medio flore *ſolet emergere tuberoſius, vt in Citrijs, Papauere, Braſſica, & Leguminoſis*: *vel* in imo floris *ſubeſt, vt in malo Punica, Roſa, Cucumeraceis & ſimilibus, & infra plura*: *vel* vnicum ſemen *continere obſeruatur, ſuo libro vel cortice veſtitum*. Fructuum varietates *iam ſuprà memorauimus, qui vel* carne externa oſſeum putamen, *in quo ſemen, vt in Præcocijs, Amygdalis, Ceraſo, Pruno, & ſimilibus*: *aut* oſſeo externo cortice ſemen continent, *vt Corylus*: *vel* carneo tegumento concretum, *ſiue gelatum* ſuccum, *in quo ſemina, vt in Aurantijs & congeneribus*; *vel* cartilagineo tegmine carnem, & interius ſemen, *vt in Cucumeraceis*; *vel* ſuccoſos acinos, *& in illis ſemen incluſum, vt in Punica, & Flore Paſſionis Indica planta*: *vel* ſuccoſa carne vel pulpâ ſemina continent, *vt in Vuis, Ebulo, & ſimilibus*. *Alias varietates Coniferarum, & Verticillatarum ſuperius retulimus, nec repetere eſt opus, cum hoc loci ſeminum varietates tantùm, & eorum ſimilitudines in animo ſit referre, quas obiter obſeruaſſe nunc meminimus*: *Iamdiu eſt quidem, quod plantis, & ſimilibus caremus, domeſticis alijs obnoxij negotijs*. Semina igitur naſcuntur aut *carneſo, vel ligneſo*, aut *corticoſo fructu incluſa, acino, cono, ſiliqua* aut *vtriculo contenta, quæ* ἐλεοσπέρμαΖα, & ἐμφλοιοσπέρμαΖα *ſuo tãtùm cortice veſtita, quæ* nuda, *ad differentiã appellãtur* γυμνοσπέρμαΖα, *vt ſunt Piperis Cubebæ, quæ ſingula diſtincta, vel* bina, *vt in Vmbelliferis, iam rotunda, quàm oblonga, vel* plana, *vt in Coriandro ſpurio, Rubia, Galiorum familia, & ferulaceis*. *Vel* ſingula, & diſtincta, *vt in Valeriana & Nardo montana*: *vel etiam in Agrimonia, cuius ſemen aſperum deorſum nutans, vt à* Dioſcoride *notatur, ſub nomine Græco* σπέρμα, *quamuis non minus rectè dici etiam potuiſſet* Fructus; *quia poſt florem emergit ſua cortice hirſuto aſpero tectus, & diſtinctus*: *& non rarò* Dioſcorides, *quod verè* ſemen *eſt, &* σπέρμα *folliculis incluſum nomine*, Fructus καρπὸς *græcè denominat, vt in Cap. de Xyride, & Circea, Staphide agria, & ſimilibus*: *qua de re potius* ſemen *dici debebat, græcè* σπέρμα *& verius*. *Non negamus nudum ſemen, vt in Vmbelliferis, & Agrimonia, & ſimilibus, non minus ſemen, quàm fructus appellari poſſe. cum* Fructus *generaliſsimè illud denominari poſſit, quod marcido vel deciduo flore quoquomodo erumpit, & perficitur poſtremò, pro ipſius plantæ complemento & perfectione, ad aliquem vſum aut plures, vel ad ſuæ plantæ tantùm propagationem procreatum*. *Et* ſemen *illud ſit, quod ſuo tantùm cortice veſtitum, vel in aperto productum, aut alioquin amplius circumductùm, & incluſum*. *Cuius medulla ſua ſubſtantiâ, vel eſt* mollis, & humida, *vt in Cucumeraceis, Amygdalo, Nuce, & alijs, quæ potius in maſſam, quàm in puluere contuſa tegitur*. Vel *eſt* dura, ſed friabilis *admodum, vt facilè in pollinem, vel puluerem abeat, vt in Frumentaceis, & ſimilibus*. *Vel eſt* omnino dura, & oſſea *ſubſtantia, vt cum difficultate tundatur, & in puluerem ducatur, vt eſt ſeminis Roſci, Smilacis aſperæ, Xyridis, & ſimilium*.

Fructus quid vocetur latius. Semen p: ę ciſè.

Seminum varietates. Seminum varietates *plures obſeruantur, nam alia* leui cortice *ſunt* obducta, *vt quæ fructui præſertim incluſa reperiuntur, vt in Pomiferis eſculentis, Cucumeraceis, & capitula gerentibus*: *vel nullo modo incluſa fructu*, ſuo tantùm cortice veſtita, *vt in Vmbelliferis quibuſdam ferulaceis, vt etiam paucis racemoſis*: *quorum alia* rotunda, *vt in Racemoſis Pipere, & Cubebe Fumaria*: *in Vmbelliferis Coriandro ſpurio, & ſimilibus*. *Alia* depreſſa, & plana *ferè, vt in Ferula, Sphondylio, & ſimilibus, quę à* Theophraſto φυλλώδη *appellatur, à Dioſcoride* ἀχυρώδη, *quia cartilagineſa*. *Alia* canaliculata, & ſtriata, *vt in Libanotide Cachryſſera, Hippomarathro, & ſimilibus, quę à* Theophraſto γραμμώδη, *à* Dioſcoride γραίας *habere dicuntur*. *Alia* canaliculata & piloſa, *vt in Cretica planta Libanotidis nomine ab* Honorio Belli Carolo Cluſio *miſſa*. *Alia* magis aſpera, *vt Paſtinacę vulgaris*. *Alia* in totum echinata, *vt in Caucalide, &*

de, & Echinophoris à nobis descriptis. Alia Cylindri effigie oblonga, & rotunda, *vt secundæ Securidaca* Lobelij, *Galega siue Rutæ capratiæ appellatæ. Alia* oualia, & rotunda, *vt Oleæ, Alia* oualia, sed depressa, *vt diximus Ferulaceorũ, & Cucumeraceorũ. Alia* oualia, sed altera parte acutiora, *vt Mali, Pyri, & similiũ. Alia* incurua & contorta parum, *vt Phaseolorum familia, & Ferri equini. Alia* rotunda, sed altera parte rostrata, *vt Ciceris, Buglossi, & congenerum, Alia* parum depressa, & *similiter* rostrata, *vt Psyllij. Alia* triangula coni effigie, *vt Cicerculæ Harmalæ, Bulbosarum, & Staphidis agriæ. Alia* vtrinque acuminata, *vt Securidaca vera* Dioscoridis. *Alia* trigona in cuspidem acuminata, *vt Polygoni, Lapathi, & similiũ. Alia* quadrata sed depressa, *vt Hedysari. Alia* rhomboide quadrato, *vt Pimpinellę sanguisorbæ à nobis pro Sideritide secunda propositæ. Alia aliâ effigie, quarum quædam, quæ quibusdam rebus referri posse videntur non iniucunda Phytognomicis, & nunc in promptu se offerunt notare non pigebit.* Cerebri medullam *imitari videtur, Iuglandis siue Regiæ Nucis semen suo putamine detectum.* Dentium congeriem, *Hyoscyami semen asperum pineæ modo denticulatum.* Ipsos dentes *ouali Punici semen carne obuectum ostendit.* Oculi pupillam, *Lenticulæ semen, sed* dimidiatæ lenticulæ *modo Phalangij semen, teste* Dioscoride. Cordis figuram *Citrij & Aurantij semen cum similibus.* Vmbilicum, *Valerianellæ, vmbilicato semine à nobis descriptæ, & Aparinæ* Dioscoride *teste.* Renes *exprimunt Phaseolorum familiæ, & alia nonnulla leguminosa; sed ex alijs generibus Solani, Halicacabi, & aliorum,* Genitalis caput, *siue* Glans *Fabæ dictæ, Fabæ semen.* Genitale cum testibus gerentibus, *Cicer album vulgare, quamuis etiam rubro colore Cicer magis* Arietinum Caput *naso crassiore incumbo prominente exprimat, oculis & cornibus intortis è regione vtrinque expressis, quapropter Arietinum Cicer à* Dioscoride *dici refertur, non addita causa: quæ omnia in albo Cicere ineſſe obseruantur, naso exiguo tantùm variante. Sed si quis atramento illius oculos extuberantes circumscribat è regione nasi, rostrum imitantis* Noctuæ caput *satis expressum videbit.* Ventris extuberantis ima pars *supra muliebria, etiam Ciceris albi aduersa pars ostendet.* Testes *imitantur Rubiæ & Galiorum semina duplicia contuncta,* Coriandri *spurij. Smirnij Cretici ab Herbarijs putati.* Cimices, & Blattas, *siue* Cantharos, *Ferulaceorum, Sphondylij, & Cucumeraceorum semina.* Araneam *imitãtur papposa omnia semina παπποειδῆ dicta, sed* Phalangiorũ *maximè* & pilosarum Aranearum *Valerianæ, & Nardi montanæ, & congenerum piloso pappo semina.* Pulices *imitantur, Psyllij semina, teste* Dioscoride. Viperæ caput cum lingua exerta, *quia rostro sunt retuso & plano Cynoglossarum semina à nobis descriptarum perbellè referunt, quamuis aliorum* Serpentium acutiore rostro, *à* Dioscoride *referre dicantur Echij, Anchusarum, & congenerum semina: quę etiam ad* Auium rostratum caput *accedere non minus quis censere posset, vt in Cap. de Cynoglossa montana in nostro minus cognitarum stirpium volumine retulimus.* Polypum, aut Leporem marinum *exprimere non inepte dicitur, semen Valerianellæ stellato semine à nobis descriptæ, & Scabiosarum.* Echinum terrestre *Pastinacę vulgaris, & Caucalidum asperum.* Erucam asperam, & pilosam *Tragopogi, & Scorzoneræ semen detracto pappo.* Ricinum Animal, *denudatum suo cortice Ricini semen, sic à* Dioscoride *descriptum.* Insectum bisulca cauda *Asteris, & Buphthalmi, & congenerum semen.* Cochleam intortam, *Medicæ semen, sed* Cochleæ Animalis *effigiem potius Kali semen cochleato semine dicti.* Insectorum tabellatum corpus, siue insectum *Maluæ semen compactum antequam disiungatur obliquè inspectum: quod etiam integrum* Echinum marinum *spinis denudatum exprimere videtur. At singula semina depressa lunata sunt.* Securim *imitantur, Cicerculæ vulgares* Dioscoridis, *Lathyris dictæ.* Ancipitem securim *æmulantur Peluini, & Asclepiadis semina, teste* Dioscoride, *vnde nomen inditum plantæ fuit.* Sagittæ *modo in cuspidis formam Iunci semina, quę* Theophrastus *ἀκιδώδη dixit,* Triquetram cuspidem *imitantur trigona Polygoni, & Lapathi semina, & Lonchitidis teste* Dioscoride. Quadratã *Pimpinellę semen. Chirurgorum incuruum cultrum, vulgò* Gammaut, *exprimere videntur Trifolij Aspbaltitidis siue Bituminosi seminum extrema pars, quę non minus* Falcem, *aut* Serpentium dentem, Felium vnguem *imitari quis dicere possit.* Contractos vngues Milui, Vulturis *vel etiam* Polypi flagellos, *Calendulę semina incurua in se conglobata,* Margaritas siue Vniones *candore, splendore ac lapidea duritie, Lithospermi semina, teste* Dioscoride *ac* Plinio.

Sunt & in succis herbarum differentiæ, *quę signaturam habent,* tam *conspicuam in virentibus plantis,* quàm *in siccis extractione per infusionem, & decoctionem manifestatis,* tàm *in herbis,*

Semina Phytognomicis obseruata, quas partes referãt.
Cerebrum.
Dentes.
Pupillam.
Cor.
Vmbilicũ.
Renes.
Genitale.
Caput arietis.
C. Noctuæ.
Ventrem.
Testes.
Cimices.
Araneam.
Caput viperæ.
Polypum.
Echinum.
Erucam.
Ricinum.
Cochleã.
Securim.
Cuspidem.
Falcem.
Vngues.
Felium.
Milui.
Vulturis.
Margaritas.
Differentię in succis herbarum.

In caudicibus in effigie.

herbis, quàm *arboribus, & eorum partibus, de quibus alibi.*

Sunt & differentiæ aliæ in plantis, *tàm* in caudicibus, caulibus *eorumq.* effigie *rotunda, trigona, quadrata, vel angulosa, nodosa, & geniculata: in eorum* superficie *læui, aspera, corticosa dura vel fungosa, spinis horrida, & maculosa. Tum etiam* in ramificatione *ordinata, vel inordinata, cum* in foliorum *circa illos* dispositione *ordinatè vel inordinatè & eorum* numero *bino, terno, quaterno, quino vel alio numero, illoq. simplici, aut multiplici, pinnatim, cruciatim, cochleatim, quæ & aliæ differentiæ adhuc minus digestæ, amplum volumen requirerent, quod notarum modum & breuitatem longè latèq. excederet.*

In superficie, in ramificatione, in foliorũ dispositione, & numero.

Pag. 11. cap. 7. lin. 36.

Coma *quid sit, & quomodo intelligatur ex* Dioscoridis *mente, diffusè in nostro volumine minus cognitarum stirp. retulimus in cap. de Hyssopo, quare hìc repetere noluimus.*

Pag. 12. cap. eod. lin. 25.

Corymbus.

Omisit Auctor noster Corymbi descriptionem, & notas in quo differat ab Vmbella, & Capitulo: quare nos addemus tànquam vtiles ad plantarum figuram dignoscendam. Corymbus igitur generalissimè acceptus, pro quouis summo cacumine vel fastigio cuiuscumque rei sumitur. At in plantis, vt apud Plantarum scriptores, quos hoc loco sequi oportet, Corymbos appellasse, propriè racemos Hederæ reperimus. Auctorem habemus Plinium *lib 16. cap. 24. Hederæ descriptionem prosequendo dicentem:* Racemis in orbem circumactis, qui vocantur Corymbi. *Quorum* Dioscorides *in cap. Hederæ remedia tradens plurimes mentionem fecit, & in cap. de Hippophae nobis apertè illorum effigiem declarauit cum ait,* Flores Corymbis Hederæ similes veluti racemi cohærentes inter se. *Itaque Corymbus racemus est quidam orbicularis ex cauliculi summo se diffundens, multis in orbem petiolis circumactis in quorum extremo singuli flores, singulis petiolis, & deinde totidem fructus continentur. Nec alio modo ab Vmbella differunt, nisi quo pars à toto. Vmbella quidem ex pluribus corymbosis petiolis ex cauliculo diffusa constituitur: singuli quidem petioli Vmbellarum corymbosi conspiciuntur: diuiduntur enim in summo plures in orbem dispositos flores, & fructus subsistentes; quos* Plinius dependere *dixit, de Elaphoboscо loquens ibi,* femine in Corymbis dependentibus Silis effigie. *Sed* Dioscorides *Cap. de Hipposelino, illius comam flore plenam in Corymbos, priusquam efflorescant, compactam dixit: & tamen Vmbellam propriè deferre, nemo ambigit. Capita etiam sub Vmbellæ nomine* Plinius *appellauit cap. de Smirnio ibi,* Capitibus caulium orbiculatis vt Anethi. *Et* Dioscorides *de Dauci tertia specie ait: Caput & semen Anetho simile habere; & tamen Anethum Vmbellam propriè, non caput proferre quisque fatebitur. Quapropter ob quandam orbicularem formam Vmbellarum præsertim adhuc non diffusarum, capita dicuntur habere, ac etiam Corymbos quamuis* capita *verius dicantur, quæ compacta sunt, vt Thymi, Stoechadis, Polij, & Chrysanthemi, & similium, & hæc quia ex pluribus constant floribus & fructibus ab vno initio exorientibus, & in Caput simul extuberantibus. Capita Corymborum specie Polij capitula dixit* Dioscorides. *Addendum etiam hoc loco, Vmbellas* alias *esse ordinatas ex vno principio, & basi, vt in Pastinaca, & ferulaceis,* alias *esse inordinatas, & Vmbellarum speciem referentes non propriè: quamuis ob quandam primo aspectu similitudinem sic appellatæ sint, vt Sambuci, Achilleæ, & similium: quarum veluti Elichrysi, Chrysocomæ, & Origani, Onitidis atque Ageratis flores ex coniunctis Corymbis composita in Vmbellam esse dixerit* Dioscorides. *Harum Plantarum comæ ex pluribus petiolis plures flores singulis continentibus ad similitudinem Corymborum, & simul coëuntibus Vmbellæ similitudinem exprimere prima facie videntur, in summo tantum Plantæ comam habentes floridam, quare comantes flores habere dicuntur planta illa, & similes, vt de Chrysocome dixit* Plinius.

Corymbi descriptio.

Vmbellæ distinctio.

Capita quæ.

Pag. 12. Cap. eod. lin. 34.

Adde Chamæleonem album, *cui à* Dioscoride *caput Echini marini modo spinosum tribuitur, de quo, & eius gummi Ixia multa retulimus in Cap. 1. nostri Volum. minus cognitar. stirp. Quorum capita spinis horrent, Acanacea à Græcis appellata, quasi Acanthacea, vide* Theophrast. *lib. 6. histor. Plant. cap. 3.*

Pag. 20. Cap. 11. Lin. 1.

Sic de nostro Tripolio obseruauimus in australi tantum plaga prouenire, vt in histor. minus cognitar. stirp. c. de Tripolio, vbi de similibus plantis propria loca diligentibus etiam fit mentio.

Et Lin.

Et Lin. 19. dicitur,

Aegyptium Arum Nymphaa, seu Nymphaea Aegyptia, & nobis etiam in Flor. Aegyptium Arum Nymphaa.

Italia frequens. Dioscorides de Aegyptio Arum scribens verum Nymphaa reperire se ait, & Theophrastus: ego in nullis Aegyptiis libris Arum Nymphaa reperi, sed Nymphaa, & Nymphaa, & Nymphaa: & Nymphaa Aegyptia Theophrasti, & Dioscoridis, & Plinii, & Nymphaa Aegyptia Arum Nymphaa, & Nymphaa Aegyptia Arum Nymphaa, & Nymphaa Aegyptia Arum Nymphaa

ita ex pictura colorata ex ipsa Mexico, *& in duobus voluminibus distincta, quæ apud Auctoris Nepotem Iurisconsultum Virum doctissimum non solum legum peritiâ, sed & Politicis omnibus disciplinis, & priscarum linguarum reconditâ eruditione refertum* M. Antonium Petilium *observare licuit, dum Romæ ageremus, ipsius scilicet* Recchi *exemplaria.*

Pag. 29. Cap. 2.

Coapatlis. Teoxiztle. *Vide duas alias Plantas,* Coapatli *nomine frigida temperie infra lib. 8. cap. 55. & 56. Theriacales. Tertiæ verò Coapatlidis folium in* Recchi *exemplari depingitur duos pollices longum, & unicum ferè latum. Radix colore cinereo nigricante carnosa. At quia in prima Coapatlide Synonymum est, Tlamacazquipan, quod nomen inuenimus in alijs plantis, quarum imagines, & nomina tantùm in exemplaribus extant fol. 414. in alia parum variante figura sub nomine, Tlamacazqui, y, Papan, uel Coapatli, quæ figura tertiæ descriptæ Coapatlidi quodammodo affinis videtur: an Pictoris varia sors, vel Plantæ varietas sit, proponitur expendenda.*

Pag. 30. Cap. 3.

Teoxuxpe-pla. Piarmi-ca Indica. *Vt herbæ vis in lapide permeando ipsius odore sine fallacia dignosci possit, in latissimo lapide, vel potius exiguo, sed parieti amplo alicuius domus compacto, vt ex altera lapidis parte, in quæ herbæ succus impositus fuit, nullo modo aër vicinus permeare possit, periculum est faciendum, alioquin aër ille circumfusus odore repletus, astantium nares feriens, fallax experimentum reddet.*

Pag. 32. Cap. 4.

Xochinpaxili. *Huius flos rarà figurà quodammodo similis videtur flori Plantæ Toloxochitl fol. 40. Cap. 20. sed huic simplex est, & colore extra lutescente, intus parum purpurascente, & diametro pollices duos cum dimidio æquat, folia verò longa sunt pedem, & lata pollices tres, vt in* Recchi *exemplaribus.*

Pag. 32. Cap. 6.

Acocotli. *Prima & secunda Iconis huius capitis historia delineationem tantum habet, nam Auctor ab alia seiunxit hoc modo dicens:* Hæc ad speciem Ligustici videtur spectare, Nascitur &c. Dioscoridis *Ligusticum est, potius* Matthioli. *Iconem alteram Libanotidi latifoliæ Recentiorum similem Auctor accepisse videtur, cuius folium integrum in* Recchi *exemp. quatuor pollices æquat longitudine. Ex his hæsitandum, quænam sint vires superiorum.*

Pag. 33. Cap. 9.

Atlapacatli. *Radicum color est ex fusco purpurascente: foliorum figura vix historiæ accedit, cum aspera & Amygdalæ similia esse describantur. Floris umbo prominens virentibus est foliolis, reliquum lutescens, vt Barbulæ coccineæ ex* Recchi *exemp. Asteris vel Baccharis potiùs familiæ adscribenda Planta.*

Pag. 35. Cap. 10.

Caryophyllus Aromaticus. *Caryophyllorum Icones doctiss.* Carolus Clusius *in sua Exoticorum historia ramulis, foliis, & fructibus exactiùs delineatas ante hunc exhibuit fol. 181. & 267. & quam idem maximè probat fol. 376. quam postremò habuit; Iudicium tamen sit eius, qui siccæ Plantæ ramulum saltem viderit, & contulerit.*

Pag. 35. Cap. 11.

Cannella, Cassia. Cinnamomum. *Quid alij de Cannellæ, siue Cassiæ, & Cinnamomi historia, & differentia sentiant, vide* Garziam, Acostam, & Monardum *latinè à* Carolo Clusio *in suo Exoticorum volumine: qui aliorum etiam Recentiorum historias refert, & notat. Insuper, &* Lobelium *qui neruosum folium exactè delineatum expressit in Plantarum obseruationibus. In* Recchi *exempl. folium obscurè viret, longum pollices quinque cum dimidio, & latum duos: pluribus quam tribus neruis depictum. Non desunt, qui veram Cassiam, siue Cannellam, & forsan vt alij dubitant Cinnamomum habere se censeant: eo quod baculus aromaticus cum tenui libro laui sit illis allatus, sapore Cannellæ acutissimo. Sed quia tenui sit* cortice, *quo delibrari nequit, & Cannella siue Cassia sit cortex delibratus à ligno, ideo ab Antiquorum Cassia alienus. Alijs quia* baculi cortex *tenuis est ad delibrandum minimè aptus, nec cortice aliàs delibrato, vt in Subere, non parùm accedere videtur ad Cinnamomum, nisi quia unciali sit crassitie baculus, & pedali longitudine. Nos talem baculum, quem non vidimus, decorticatam Cassiam, tenui libro interno relicto, si fides*

Pseudocassia. Garziæ *est adhibenda, qui duplicē habere corticem asseruit, cēseremus: aut Pseudocassiam à* Dioscoride *descriptam, quæ medullæ siue ligno hærentem corticem habet. Nec enim quia* sapore *sit*

Can-

Digitized by Google

Cannellæ acutissimo, & lignum cum cortice Cinnamomum esse debet, Dioscoridis *Cinnamomum quidem longè à crasso, longo, enodi baculo differre iam satis omnibus notum putamus: qui tenues habere virgellas dixit, illis verbis,* λεπτὸν ῥαβδίοις, *tenue ramulis,* ὄζοις συνεχέσιν κεχρωμένον, *continuis per totum ramis siue nodis: qui à radice detrahendi essent ad electionem, & probationem. Et alio nomine inferiùs dixit, vellito à radice surculum, per verbum,* θαλλὸν; *quod nouellum germen significat, minimè baculo respondens. Sicuti & inferiùs Cinnamomi ramulum eligens, similem probat Mosylitica Cassia, cuius ramulos, vt tenues, & nouellos, germina denominauit verbo,* βλάστος μοσυλήτις. *Et quidem apud Græcos verbum* βλάστος, *non baculum crassum lignosum, sed germen, & nouellum stolonem, aut saltem silignosum, nouellæ virgæ parem pro Plantæ natura, & magnitudine, quæ ex Antiquorum descriptione breuis erat admodum, vt minimè talem baculi crassitudinem absque maxima longitudine posset emittere. Ex quibus, vt suprà diximus, decorticatam Cassiam potius, quàm Cinnamomi ramulum putandum. Non tacendum hoc loco* Garziã *Suberis modo suam Cannellã duplicem habere corticem, sed non tam crassum, & distinctum retulisse: verùm nos vulgaris Cassiæ, fistulæ partem habemus, cuius cortex extimus manifestè videtur, scaber enim est extra, nodum, & rugas, ramulique vestigium indicans, & paulò superiùs colore est cinereo albicante: & non abrasum, nec intimum esse corticem quisque facilè dijudicat, sapore & odore Cannellæ adhuc vegeto. Habuimus etiam Cannellæ aliam speciem rariorem cortice crasso, duro, denso, eodem colore, saturo, dulci sed ipsius Cannellæ sapore, cuius arbos non describitur, quæ Cassiæ antiquorum varietas est, præter alios aromaticos cortices similes.*

Cinnamomum Dioscoridis.

Cassia Mosylitica.

Nec mirum, nam Recentiores qui de Cannella hactenus scripserunt, adhuc inter se minimè conueniunt. Garzias *Cannellæ fructum Oliuæ, vel Lauro similem facit, & calycem habere negat. Alij glandulas calyce suberino ligneo apud* Acostam, *cuius imaginem* Clusius *posuit è regione folij Tamalapatræ, siue Indici folij dicti: tribus neruis per longum dispositis, quibus Zeilanica* Cannella, *quæ magis aromatica est cæteris, carere, & glandiferam esse arborem sui generis, idem* Garzias *dicit. Sed* Acosta *pro Cannella vera illam asserit. Alij Citri (Mali medicæ) simili folio esse cum* Garzia, *vt* Lobel. *Lugd. Historiæ Plantarum Auctor, &* Bauhinus *in suo* Matthiolo *depinxerunt, cum baculis corticosis. Auctor verò noster tribus etiam neruis, vt* Acosta, *describit: sed folium in* Recchi *exemplar. obseruatum pluribus neruis inæqualibus depingitur, vt è regione expressum est. Quare in hac controuersia quid sit asserendum, ignoramus:* Aut *dicendum calycem in fructu alios non obseruasse:* aut aliam *Zeilanicam orientalem Citrij folio venoso magis aromaticam:* aliam *tribus neruis distinctã Malauaricam:* aliam *vel eandem in alijs locis, vt Auctor noster ait, in* Insula Philippica, *in Mindanai:* aliam *Oleæ fructu Zeilanicam:* aliam *Glandiferæ modo calycem in fructu habentem, quæ in* Malauar, *&* Peru *oritur:* aliam *sui generis Cannellæ similem fructu Pilei vel Petasi, à* Monardo *descriptam ex nouo Orbe. Quæ omnia non ab Historicis, vel Medicis, sed à curioso, & diligenti quopiam doctoq. Botanico, qui vtramque Indiã peragrasset, describi cuperemus. Foliũ quidem tribus neruis distinctum latitudine variare obseruauimus, atque laurino carnosius, & durius eodem sapore, quod pro folio Indo exhibuerunt. Cannellæ verò folium* aliud *tribus neruis, sed minus, & Cannellæ sapore*, aliud *Citrij folio simile venosum, quod Cannellæ acuto sapore prædicatur. Sed nos foliosum ramulum peruidere optaremus, vt aliquid asserere possemus. Denique certum est, ramulos tenues, siue nouella germina, vt in Citrio notauimus, sapore, ac odore lignosos, & vetustiores longè superare. Quapropter mirum non est, si à* Dioscoride *tenues ramuli, & non baculi crassitie probarentur. Sed quod à radice ad probationem vellerentur, quæ nec crassa, siue magna esset, vt in quarto genere, nec densa radice, vt in quinto: Si verum est, vt Recentiores asserunt, quod non aliud Cinnamomum nostro ævo paruus frutex reperiatur naturâ, vt ab Antiquis refertur; in animo est, quod arboris cespitem, siue caudicis nodum aliàs recisum, & iam nouellis germinibus emissis, vt in Silice, Vlmo, Balsamo, & demessilibus arboribus fieri solet, auulsum* Dioscorides *obseruârit, & pro radice forsitan descripserit. Sed adhuc desideranda est similitudo multorum ramorum, effigie fruticis Corallij æmula à* Dioscoride *relata, & in cap. de Corallio repetita.* Plinius *fabulosam Antiquorum de Cinnamomo, & Cassia historiã arbitratur, & nos Recentiorum minus accuratam, & variam, vt quæ aliorum etiam relationibus nitatur, qui non harum Plantarum veritatis eruendæ, sed potius negotiandi, & acquirendi gratiâ in ea loca inciderunt. Et quod sit verum, foliosum ramulum cum floribus, & fructibus Cassiæ, aut*

Cannellæ cortex crassus.

An Cinnellæ diuersæ species.

Cinna-

Cinnamomi nemo adhuc depinxit, vt Piperis, & Caryophyllorum, & similiũ, ob difficultatem, & loci distantiã, in quo nascuntur. Vtinam noster Collega Ioannes Terrentius Lyncceus, *vir omni doctrinâ ornatissimus, ac naturalium studiosissimus, vt ex eiusdem in hoc volumine scholijs siue notis quisque certior fieri potest, qui in internis Regni Chinensis nunc reperitur, in animo concipiat, Cassiæ, & Cinnamomi veritatem eruere, vt de alijs indagare cœpit, non amplius profecto de illis dubitandum esset.*

Similitudo cum Tamalapatra.

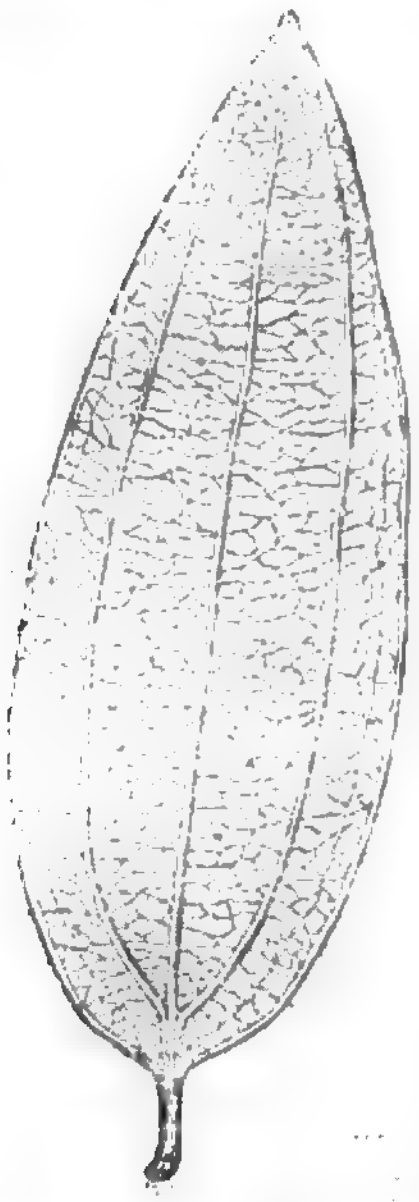

Sed ecce vulgaris Cannellæ folia ex Orientali India allata, & nobis communicata sunt, quorum iconem apponi curauimus ex foliis mediæ magnitudinis expressam, quæ Cannellæ saporem in breui illo petiolo, quo hærebat, habere cõperimus, in reliquo folio percipi non potest: nec à folio Tamalapatræ vix dignosci, nisi sapore petioli, & quod folium Tamalapatræ magis in medio latum videatur, neruis illis tribus, & folij reliquis signis similibus, vt non ouum ouo magis simile sit; &, vt diximus, sapore tantùm differret; quare nisi fructu differre dicatur, eiusdem generis esse, sit iudicandum. Garzias *tamen Cannellæ folium tribus illis neruis, per medium folij, vt folium Indum habet, carere dixit. Ex quibus, vt suprà meminimus, nec illi credendum adeò firmiter est putandum. Obseruandum esset à nobis folium Cãnellæ Citrij effigie obliquè venosum, vt ab eodem describitur, & à* Lobelio, & Bauhino *receptum depingitur, an eodem sapore Cannellæ vulgaris sit, vel maiore, vt aliquid amplius in medium afferremus, sed quia Exoticis caremus, & vix est qui* Neapoli *audiuerit, nedum habuerit tale folium, ideo tacendum nobis est, donec, DEO dante, aliquid vltra obseruare contingat. Hæc verò folia attulit nobisq. dedit clarissimus genere, omni-uarjæ doctrinæ, virtutis præcipuè strenuæ, peregrinationisq. splendore* D. Petrus de Valle, *inclytus Romanus Eques, qui antiquos illos Heroës nostrâ tempestate representare valet. Si quis enim variorum euentuum historiam, qui ipsi maritimo, & terrestri itinere acciderint, perceperit* [*plura fortè ex ipsius, quod graphicè descriptum itinerarium expectamus, percipiet*] *hunc* Vlyssis *æmulum, imò alterum* Vlyssem *dicet, qui multarum gentium mores vidit, & Vrbes; vt enim menti suæ curiosiùs satisfaceret, proprijs ijsq. magnis impensis non patrio concluſus, nec contentus solo, Orientalem propemodum omnem plagam peragrauit: linguarumq. plurium cognitione praditus,* Arabicam *præsertim, & Persicam coluit multos annos, non modò cum illius regionis Regulis,* Optimatibusq. *versatus, atque honorificè ab illis exceptus; sed & magno Persarum Regi, ob virtutum præstantiam hospes acceptissimus. Rediens porrò ex Naturalibus rarioribus, quę collegit, & mihi hæc folia, atque alia quæ suis locis, & sui amantissimo clarissimoq.* D. Mario Schipano *Medico Neapolitano exhibuit, in cuius gratiam haud pauca amoris ergò contulit.*

Pag. 36. Cap. 12.

Compalli Quambacensis. *Huius nominis tres alias Plantas in initio proposuit huius libri, facie variantes, sed huic terna folia exprimuntur tertiæ quodammodo respondentia, illius autem circa petiolos lunata.*

Pag. 37. Cap. 13.

Curuzeti. *Radix colore castaneo fibrosa è capite carnoso, folia dilutè virent, & pollices quatuor diametro: flores purpurascentes ex calycibus viridi-flauicantibus. Floscul orum series in imo planta à dextris, & corniculum non videtur huius, sed flores tantùm è regione sinistra. Huius Icon, & historia nisi caulem habuisset ad* Cortusæ *Plantam non parùm accedere videretur, cuius congeneres nos ad* Dioscoridis *Alisma referendas proposuimus.*

Pag. 39. Cap. 17.

Meizcohjxi. *Flores bini, aut terni ex basi quinque foliata, qui antequam pandantur ex luteo rubescunt apicem habentes medium luteum, & maculas quinas intus lutescentes, ex* Recchi *exempl.*

Pag. 40. Cap. 18.

Chichipatlis. *Radix carnosa obliqua longis fibris nigris villosa: folia dilutè virent diametro pollicem superant,*

Digitized by Google

perant, vix descriptioni congruentia, flore vidua depicta est in Recchi *exempl.*

Huius nominis duæ aliæ reperiuntur icones variæ sine historia fol. 364. *&* 365. *quarum folia minimè respondent, & alterius videntur generis.*

Pag. ead. Cap. 19.

Folium depingitur latum pollicem vnum, & tres longum cum petiolo tantundem longitudine. Radix colore fusco, & parum extuberantibus partibus. Huculus salusolia.

Pag. 41. Cap. 20.

Radix in Recchi *exempl. colore castaneo obsoleto, caudice vestigijs petiolorum insecto. Flos externà parte mediâ virescens, circa ora ex cinereo lutescens: diametro quatuor digitorum. Floris verò folia internà parte cana sunt, & purpuro rubentia, & in extremo lutescentia. Vmbonem habent medium virentem, & singula pollicem equant. Huius floris effigies non parum similis flori Xochinacaztli; descripto fol.* 30. *cap.* 4. Tolouachitl Aristolochia

Pag. 42. Cap. 22.

Ex genere longæ Aristolochiæ videri posset, sed quia floris, & fructus descriptionem Author omisit, nihil certi asserere possumus. Zacatlilla cepatlis.

Pag. 42. Cap. 24.

Folia huic longa pollices quatuor, lata ferè tres. Flores dilutè virent, vt in Clematide. Radix extra colore castaneo. Aristolochia Mexicana.

AD LIBRVM TERTIVM.

Convolvulus Cinnamomeus.

Pag. 48. Cap. 5.

Folium imminens alijs pennatis duplo maius reliquis ex Recchi *exempl. vt sit digitali longitudine. Non prætereat Lector notas* Clusij *post illum in lib. Exotic. fol.* 297. *qui Xolochopalli, & Copalcuhuitl & Copalyua recenset.* Copallis mi tana.

Pag. ead. Cap. 6.

Non parum effigie accedere videtur ad Balsamum de Tolu, gummi duro, sed hoc candido colore describitur. Cuitlacopallis.

Pag. 49. Cap. 8.

Folia longa pollices quinque cum dimidio, lata pollices duos obscurè virentia, & ramulorum geniculi magis rubescunt. Flores ex longis calycibus dilutè virentibus, densis staminibus luteis compacti. An Balsamum folio Vrtica simili, de quo Monardus *cap.* 9. *ab Indis Xilo, alijs Zilo dictum?* Copallifera s.

Pag. 50. Cap. 10.

Huius arboris durum nobis, vel aquinocum nomen, & copiosi stellati fructus stipitibus frequenter adhærentes, satisque nostro iudicio, priuata arboris nota, in mentem reuocauit, vt molliore firmioreque denominatione illam decoraremus, & ob id, Stellutam arborem, *copiosis scilicet refertam stellis appellaremus, in mutui amoris signum, quo maximè deuincimur ab immensa erga nos beneuolentia non modò genere, sed omni virtutum, ac disciplinarum varietate clarissimi Viri D.* Francisci Stelluti Lyncei *Collegæ nostri, cuius laudes, quamuis à nobis hoc loco taceantur, ex varijs doctissimi viri scriptis iam omnibus ferè satis notæ sunt.* Xochicuetzquahuitl. Liquidâm Xxacquahuitl copalli. Stellata Arbor.

Pag. 55. Cap. 15.

Nos potius Terebinthũ quam Lentiscum referre putamus, tam habitu floris, racemo, & alijs, ac gummi præsertim primum lacteo, deinde ad cæruleum vergente paucos post menses: ac viribus etiam. Quapropter angustifolium Terebinthum diceremus: eoq. magis, quia ventrem mollit non minus ac Terebinthum, vt Dioscorides *de Terebintho refert. Et à Recentioribus ob id* Molle *appellata planta: vt à clarissimo* D. Gaspare Bahhino *refertur in suis in* Matthiolum *Synonymis, vbi pro Cathartico ab incolis regionis vsurpari scribit, quo blandè humores omnes vacuentur, & hydropicorum aqua educantur, drachmæ vnius pondere dissoluto cum aliquo liquore decenti, vel decocto, vel aqua epoto.* Terebinth. Angustifol.

Pag. 56. Cap. 17.

Huius icon prætermissa, reposita fuit fol. 455. *quam vide.* Caragna.

Pag. 57. Cap. 18.

Radix ex luteo obsoletè flauicat, sicuti caudex. Folia tres pollices æquant diametro, & fructus veluti aculeatus, flauicantibus aculeis circum tuberculos nigro-cæruleos, in Recchi *exempl.* Xochicuetzquahuitl.

Pag. ead. Cap. 19. & 20.

An sit congener Antiquorum Balsamo, sicuti sequens planta cap. 20. *scilicet succus in aqua soluitur in lac album, vt quædam Copallifera congeneres. Huius folia lata sunt pollicem vnum* Liquidâm Xxacquahuitl copalli.

Digitized by Google

rum similes, longa pilosa duæ, Tertiodo sed parva, & in summis cacuminibus globuli, ut in Acacia antecedente, qua pro Sacra habentur a nostris Gallicis, quamvis tenui etiam spinulosa sed superiorum asperiorum, Fig. 59. Cap. 12.

Sedum Acacia Mexicanæ similis. Folia oblonga, subtus carnosa, Flores albi, Semen minutissimum, quamvis in tenui oblongum, nobis Linearum effigie, in summis carnibus capsularum contentum. Fig. 59. Cap. 12.

Hypericon Acacia similis. Folia, & Flores Hyperici pertus, sed Caules asperiores & crassiores habet, ramosissimus, & in summis ramis Flores, & Semina aromatica præbet, in Mexicano Solo, & Clima, ubi Acacia crescit, & ibi optime provenit, nunc alias natus, pro- bus in mundum, Fig. 60. Cap. 12.

Hæc est Acacia Arabica, qui Romanum modo colitur, & in cunctis regionibus, qua edi- mihi fuerunt, nobis Sol crudior visus, quam cum hanc vidi in pueris suis pascuis reperiatur.

Fig. 61. Cap. 14.

Acacia.

Nomina ex Indis autem nobis alienis Nicopoli, Sicali & Tenochtitanis Imperatoribus, sine ulla forma de Imperatore, atque Sanctis adhibitis, adhibui Indigenarum, quæ- cumque reperiuntur, simul remedia Mexicanis, in quibus Solis proprium quarumvis in Imperio

Acacia Aegyptia.

Mizquitl Acacia Mex. Recchi.

In genitalium vero usum proximis alimentorum præparatis, in quibus hinc Semina barbarici Silvestris ex agris, qui plurimo Solani Nova Hispaniæ sunt abundantes, pomorum etiam Indicorum, Fructus, Semen, quæ omnia de Indis hanc Historiam absolvunt, sed etiam multa remedia, qua Indi ex multorum varia usu sunt adnotarunt, ne ab ipsis deficiat, Silvestri vocatum condimentum, sed pretiosi & Medicinalis Semen, quod Indi Chian appellant, quod Hispani Salvia Hispanica, & Salvia Mexicana, Flores, & Folia pectoris, ventriculi, & Semen, Flores ex pomis, quæ vulnera sanguinis, quæ Indi vulnerum sanitatem adhibent etiam Medi- cinalem Semen Semina Lactucæ, & Indi quoque Imperatores nullos non sanabant, Semen Portulacæ, Flores, & Folia ejusdem, Semen Cucumeris, Flores ex pomis, quæ vulnera sanguinis, Folia, & Flores ex pomis, quæ vulnera sanguinis

Iapsis nodosi compositi exempla, obseruare reperitur Iouius centurias, nobilis illius gentis militiae, scribens, Sforciam quae nouo nodosi stipitis fastigio de rebus suis gestis, & fortunatis ostentat. Ioan. Dominicus Cassinus *Iouium hoc obseruatum refert ex Plinio, qui loco citato simul complectitur, & Genua, & Sforciam, & Nodosum Cassinum, & Nodosum Caetanum, nobilium Romanorum familias, Nodosi Cassini fuit & Gregorius, cuius Nodosi Cassini Epitaphium extat in Basilica Vaticana, & Nodosus Caetanus Cardinalis.* D. Card. Vbaldinus *Nodosum Caetanum Cardinalem, qui obiit anno 1511. aliam Genuae familiam fuisse, de Genua Plinium in hac verisimile dicunt praeterea nobiles familias penes Ioui. Sed certum de Sforcia, quod nobilis originem deriuauerint, testantur tabulae publicae, & plures Caetanos reperimus in diuersis publicis locis extare, aliqui etiam Cardinales, & aliqui praefectorum Apostolicae sedis & aliqui praelatorum, & Caetanus Cardinalis, & amicus, & magni momenti, modo dignissimo vitam Ludouici nostri scripsit. Extendere tamen familiae originem ad Plinium, & Nodosum Caetanum, & Nodosum Cassinum, & Gregorium Cassinum, & Sforciam, fere audacis officium fuit, & verbosae laudis, vix Iouium, & Bernardum Scardeonium effecerunt. Nec tamen Ioues familiae nomen, & stirpis fecundum, & Iouiorum, & Iouianorum, & Iouianellorum familias, & Iouium Pisanum, & Iouium Viterbiensem, & Iouium Pontanum Senium nullum fuisse, & Iouium Pontanum Iuniorem, & Iouium Pisanum Iuniorem, & Iouium Viterbiensem Iuniorem

*Basilicus, Regius, Basilicus vulgaris, duplex, duplex, Basilicus, Imperialis, Basilicus, Regius, Basilicus, Basilicus, Basilicus

lium studiosissimo, in suo monte Baldo *italicâ linguâ edito Planta depingitur herbacea trium cubitorum altitudine, flore veluti ex hac Icone excepto, adeò simili, verùm foliis siue lobis septenis non quinis, reliquis in totum eandem Plantam, & figuram referre videtur. Nomen ei italicè* Bambagio Indiano *imposuit, quod idem est, quod Gossipium Indicum latinè.* Bambagio Indiano.

Pag. 69. Cap. 37.

Similitudo floris duplex ab Auctore refertur, quam ex Recchi *exempl. sic expressam vidimus. Flos basim habet virentem magnam quinque foliatam, vt est ipse flos, qui albus exiguo flauicante umbilico, ex quo stamina plura virentia prodeunt. Fructum habet in acutum desinentem, distinctionem valvularum per medium ostendentem, vt Guaiaci ligni, à Collega nostro depictum, colore ex viridi purpureo fusco luteis punctis inscriptum. Folia longa pollices quatuor, lata pollices duos.* Yzquiuechitl.

Pag. 70. Cap. 38.

Si Auctor pro acinis siliquas posuisset, facilè ad Anagyrim referri possent Icon, & Vires. Siluit (Auctor) foliorum numerum ternarium in pictura expressum: & Saluia similitudo vix aptari posset, nisi quoad magnitudinem intelligere voluisset. Nalmaui.

Eiusdem nominis est alia Planta longè differens ab ista, fol. 420, sed fol. 451. adest alia Icon similis sub Synonymo vocabulo Tzactlalamati. Tzactlalamati. Chatalhuic Cassia spha nefiris.

Pag. 71. Cap. 39.

In Recchi *exempl. Siliqua bipedalis depingitur Cassia solutiua modo, & folia pennata senis lobis vtrinque, vnico in summo, obscurè virentibus, & latis pollicem, sed longis pollices duos cum dimidio.*

Pag. 75. Cap. 41.

Folia lata pollices duos, longa duos cum dimidio, in flore stamina sunt coacernata lutea, apicibus coccineis, & floris diameter aequat pollicem vnum cum dimidio. Achiotl.

Pag. 75. Cap. 42.

Huius arboris caudex ab Auctore Columna formâ describitur, idcirco Illustrissimus & Excellentissimus Princeps Federicus Cæsius, Lynceorum *Institutor & Princeps* Columniam arborem *nobis dixit, vocariq. iussit, quapropter hoc loco adnotauimus, ne non tanto Principi obsequi videremur.* Palma Bacicecelli. Columnia Princ. Cæsi.

Pag. 76. Cap. 42.

Yccotl, *seu Palma montana. Huius Icon praetermissa, sed fol. 443. reposita est.* Yecotl.

Pag. 79. Cap. 46.

Prima Iconis fructus maturi rubescentes, & sanguinei, Punicae fructibus aemuli longi pollices septem, lati tres cum dimidio, striis undosis. Secunda verò radix flauicat, sicut & caudex. Folia obscurè virent in superna parte, infernè verò candicant. Flores quinque partiti colore dilutè carnei rosei. Fructus longi pollices quinque, lati tres aut magis, rotundiores primis obscurè flauicantes maculosi & venenosi. Vide quae Clusius *Exoticorum de Cacao fructu & Cacauate moneta eiusque arbore tradit lib. 2. fol. 57.* Cacauaquahuitl. Quauhcacahuatl.

Pag. 82. Cap. 47.

In Recchi *exempl. fructus in summo colore rubente per longum hians, & ostendens quinque semina ex cinereo caerulea per ordinem digesta, & in imo rotundus flos nigro purpurascens ex calyce virente, ac purpurascente prominens. Huius autem nominis* Amacoztic *siue Tepeamatl duae describuntur species, alterius iconem, fol. 409. reperies.* Amacoztic.

Pag. ead. Cap. 48.

Folia longa pollices quinque, lata pollices tres cum dimidio in Recchi *exempl.* Cepalxochitl.

Pag. 84. Cap. 50.

Nobis ex semine nata Planta folia protulit ex aduerso bina cauli opposita, illaque pennata, an hoc eueniat dum parua est, vt in plerisque obseruauimus, incompertum est, cùm adultas non viderimus, quia nostro Calo hyeme perierunt. Vide Alpinum, *qui historiam, & Iconem Plantae à nobis obseruatae respondentem proponit, &* Garziam *cum* Clusij *notis in lib. Exotic. fol. 271.* Tamarindus.

Pag. 85. Cap. 51.

Gomara *eadem habet ferè in historia generali cap. 67. qui varietatem in fructu hispanicis pomis* Camuesas *appellatis similes referens, modò rotundas, modò alia forma omnino viridi, forisq. Mespili modo coronatos esse ait; quae* Clusius *in suis Exoticorum scholijs addidit ad Monardum fol. 346.* Xalxocotl.

Pag. 85. Cap. 54.

Bombax Malabaricum. *Ex Auctioni paragraphus vide Monardum de Cinclam in hoc Exoticis fol. 334. ubi etiam Bombax describitur.*

Gossypium Cinclae. *Vide Acoltam, & Cinclam fol. 371. Exoticorum, & etiam Garciam, & ab his allegatos Monardum qui fuse hoc Gossypium, quod Solanum lanuginosum Lobelii dicitur, describit, & figuratum facit. Malabarum Solanum, & Solanum ex Belgica peregrinum alij coniungunt in idem arbustum.*

Pag. 86. Cap. 56.

Radix dicitur ex Auctore. *Radix dicitur ex Auctore contrariam dolenti in Recchi exemplaribus inuenitur pallido vertit cum dentis & lanuginis tutus vitam lanigeram, Appellatur ex Mexico peregrinatus de tanto Donango.*

Pag. 89. Cap. 57.

Folium longitudine dodrantale. *Folium longitudine dodrantale palmare ellis, & circa petiolum lanuginosum, sub-tus flauum asperigine non violacea sed flauescente.*

Pag. 90. Cap. 58.

Ex Auctore. *Ex Auctore cum Acosta Cinclo, & Garcia Cinclam Exoticorum lib. 3. fol. 119. ad cap. 61. Monardo.*

Pag. 93. Cap. 61.

Ramus paragraphum. *Ramus paragraphum ex Auctore, & plurimum longi, fructibus fragmenti, colubri-ni Pomi qui pro pediculari, reliqui globuli rotundi vocibus fuit, in quibus simus fuit reperiri.*

Pag. 95. Cap. 63.

Flores ex folliculo candidissimi. *Flores ex folliculo candidissimi quinquepartiti in Recchi exemplaribus.*

Pag. 96. Cap. 64.

Ramus nonnullis. *Ramus nonnullis Typographorum fuit pro rumum habus folia 42 t.*

Pag. 99. Cap. 65.

Papaya Orientalis, siue Pepo arborescens.

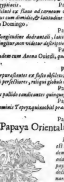

Exoticum nomen. *Planta ab Auctore nullo paragrapho, ab Occidente & ortus tyles folium ad quem ramum, & ad quem ramum, quem hanc nominum occasionem autem vitam fere, sunt ex officio, quæ ex nominum, & ex papa-ofera. Et summa nulla mora 1616. Nonnulla ad dolichonem D. Matthias Solanum & rum sunt additis, nonnum genere pediculorum, diuersum communis, & Indo-rubro colocasiam nullum pomis duos dicit rotundo longitudine, digitali crassitie, tenue, candidissimo, fungo-rum, candidissimo, non odoratum, & ad Solanum ex Belgica peregrinum & non dissimilem, & ad Solanum lanuginosum Lobelii, & ad Solanum Cinclae, & ad Gossypium Cinclae, & ad Bombax peregrinum

ârgs: Internâ parte carnem habentem Aurantij colore saturo, sapore dulci nostratibus simili, sed quid amplius aromatici præ se ferentem, vt gratius quid sapiat: Fructiferam etiam satis esse asseruit, & semen colore nigrescente, dum recens, & postea, vt ex seminibus allatis didicimus, ad castaneum dilutum inclinans exiccatum, quod Coriandri semen æquat crassitie, verùm oblongius, & densè asperum, Sectum medullam ostendit parum candicantem, sapore dulci ad oleosum accedens, vt in rancidis nostratibus Melonibus euenit diuturnitate, nam biennale, & magis erat. Addit etiam fructuum petiolos ante maturitatem Fici modo lactescere, ex quibus eadem cum illa ab Auctore nostro descripta videtur, eò magis cum in Oriente aduena Planta censeatur, Ramosa non minus quàm Ficus, sed quia nos non nisi nouellam ex semine quadrimestrem Plantam obseruauimus, qualem vidimus depinximus, Fructum verò ex relatione ouali formâ.

IN LIBRVM QVARTVM.

Pag. 102. Cap. 1.

Folia lata pollicem, longa duplum. Tlepatlis alia florida icon, est fol. 429. Tlepatli.

Pag. ead. Cap. 2.

Folia lata pollicem vnum cum dimidio, longa duos, Flores ex squamosis calycibus exigui Chillapatlis. *compacti, veluti in plantis corymbiferis.*

Pag. 103. Cap. 4.

Huius flores Herbarij Galericulatos appellant ab effigie, sicuti in omnibus similibus odoratis, & acribus plantis coronarijs, & condimentarijs. Hoitzivillosthil.

Pag. 104. Cap. 5.

Folia in Recchi *exempl. veluti obliquè squamosa lineis depinguntur, quia forsan coniuncta vesperi erant, vt in Acacia, & alijs obseruatur. Florum summum veluti capilli lutescentes, reliquum coccineum. Siliquæ dependent ex illis, deinde plures simul extuberantibus intus seminibus crassis, colore flauicantes.* Tlacoxilosthil.

Pag. 105. Cap. 6.

Huius nominis alia est Icon latifolia, & altera tenuisolia multùm fol. 418, ex his, quæ sine historia sunt. Sed aliam cum historia vide fol. 231. cap. 20. Tlacoxochil.

Pag. 106. Cap. 8.

Folia longa pollices quatuor cum dimidio, lata ferè duos. Flores lutei squamosi ex calyce virente nostratem Diaboli morsum dictam Plantam refert. Tlacocotic alterius generis, vt videtur Icon sine historia est fol. 426. Tlalcacuil.

Pag. ead. Cap. 9.

Radix flauicat, ramuli geniculati, & alas habentes in ime petiolo Geraniorum modo, vel Leguminosorum ritu. Flosculi veluti galericulati. Vide aliam similem Iconem, & eiusdem nominis, & cognominis fol. 451, quo loco alias plantas eiusdem nominis Tztacpatlis plures reperies inter se longè differentes, vide alias cum historia, fol. 151. 152. & 197. Tzacpatlis. Tzacpatl. alia.

Pag. 107. Cap. 10.

Folia longa pollices duos, lata vnum. Flores valde similes Arabico Iasmino, siue Sambac Aegyptio ab Alpino *descripto, octouis foliolis, siue angulis quaternis, decussatim super alijs insidentibus, staminibus intus luteis ex calyce cruciato virente prodeuntes.* Acuilot.

Pag. 108. Cap. 11.

Folia longa dodrantem, lata pollices quatuor: Floris folia violaceo colore, apicibus luteis in medio. Planta videtur ex genere Solani, vel Mandragoræ specie ferulaceæ, fructu racemoso Theophrasti. Matlaxochitl.

Pag. 112 Cap. 15.

Eiusdem nominis, sed diuersi generis est depicta, fol. 355. Amixpatlis.

Pag. 113. Cap. 16.

In Recchi *exempl. summa folia bina in singulis petiolis latiora sunt, & maiora reliquis decrescentibus circa ramulos, lata pollicem, & longa duplum. Flores septem foliolis constructi ex flauo rubescentes, stamina intus habentes crassa, & obliqua. Ecapatlis imago altera maior est expressa, fol. 376.* Ecapatlis.

Digitized by Google

Pag. 114 Cap. 18.

Maeyeui. Datura. *De Datura in noſtro Phytobaſano multis abhinc annis, quæ ſcire potuimus retulimus, & quid apud Antiquiores eſſet, propoſuimus in Cap. de Solano manico, & infra lib. 8. cap. 28.*

Pag. 115. Cap. 20.

Tecizquiui *Radix flauicans, folia longa pollices tres cum dimidio, lata duos, vel amplius. Flores lutei veluti Phialæ angustæ, & oblongæ.*

Pag. 116 Cap. 21.

Xtispatli. *Secunda Iconis foliorum ſimilitudo etiam ad Malue ſpeciem ſiue Alceæ laciniatis foliis referri poteſt, non enim foliorum imago tantum, ſed potius floris & fructus ſpeciem Plantarum deſignant, vt diximus in 2. par. minus cognit. ſtirp. à nobis edita cap. 27. Geranios Auctor noſter ſub nomine Tlatlaubcapatli roſtratis fructibus infrà deſcripſit lib. 8. cap. 48.*

Pag. 117. Cap. 22.

Acalanxoxpilin. *Folia pollices ſeptem diametro quaquouerſum, obſcurè virentia flores ex baſi foliata, & calyce prodeuntes oblongi coccinei ſaturi, capitatum apicem habentes effigie Maluaceæ, vel Alibeæ modo, vt Collega noſter rectè notauit, cuius varietates videntur Bammia Aegyptia* Alpini, *& Sabdariffa* Lobelij, *quarum folia magis vitigineæ, vel cucurbitinæ, vt etiam Abdelmoſch* Ioannis Ponæ *Veronenſis in ſuo* monte Baldo. *Differunt verò fructus cacumine acutiore, & flore luteo.*

Pag. 118. Cap. 25.

Cecyztemaui Vrticaria. *Bryoniæ congener non tantùm ex effigie, & deſcriptione, quàm ex viribus videtur. Folia in* Recchi *exempl. quinque pollices æquant diametro quaquouerſum, nerualis ſiue venis criſpis ramoſis pallentibus, colore ſunt dilato ex viridi, petioli contorti, radix verò obliquè rugoſa.*

Pag. 120. Cap. 26.

Cacalpiloxochitl. *Radix colore inter carneum dilutum, & flauum fuſcam. Folia longitudine bipollicari obtuſiora in ſummo. Flores veluti pulpoſi ex flauo rubeſcentes noſtratis Periclymeni ex carneo rubeſcunt externè, ſed in valle* Campoclarenſium *luteis floribus, & vulgari maioribus obſeruaſſe meminimus Iunio menſe.*

Pag. 121. Cap. 28.

Cuitlaxoxpatlin. *Radix in exempl.* Recchi *magis fibroſa depingitur, colore caſtaneo dilato, & maculoſa, ramuli geniculis purpureis, & flores veluti lutei utriculi: folia atro virent.*

Pag. 123. Cap. 31.

Mechmatlin. *Folia longa pollices tres, lata duos, & contorta ſummitates, ſint ne flores, fructus vel ſiliquæ, vix ex* Recchi *exempl. colligere potuimus, omnia namque viridi ſunt colore, & indiſtincta, vt tenera potius videantur germinationes.*

Pag. 124. Cap. 33.

Mexochitl. *Ad Nerij ſpeciem etiam referri poſſet.*

Pag. 127. Cap. 37.

Tlatlancuaye. Piper longum. *Prima Icon longè differt à ſecunda, nam illius folia ſunt quinqueneruia parua, longa pollices duos tantùm, & rotundiora geniculis ramulorum rubentibus, quod in fructus Icone tantùm è regione eſt expreſſum. Secunda Icon folium habet longum pollices octo, latum duos cum dimidio, venulis criſpis admodum.* Cluſius *aliam Iconem expreſſit fructus tantùm ex* Monardo *in Exoticorum volumine fol. 342. ſimilem Iulo, ſiue Spicæ plantagineæ, cuius ſapor & odor orientali magis iucundus, & validus percipitur.*

Pag. 128. Cap. 40.

Huapahuilizpatlij. *Huapahuizpatli ſi eadem ſit cum Huapahuilizpatli hoc loco deſcripta, duas alias Icones reperies fol. 379. quarum ſecunda floribus reſpondere videtur.*

Pag. 128. Cap. 41.

Xllamatlanalis. *Huius Iconem habes fol. 443. quam vide, & hoc loco repone.*

Pag. 129. Cap. 43.

Xiopatlis. *Xiopatlis nomine Icon eſt fol. 418. ſine foliis, & ſiliquis in ſummo multis, quæ non deſcribuntur in hac biſtoria, quare alterius ſit generis ambigitur.*

AD

Digitized by Google

AD LIBRVM QVINTVM.

Pag. 134 Cap. 2.

Flores villoſi, in extremo purpurei, in imo candicantes, ex calyce virente, & folia quina ramulis ſimul hærentia, fructu rotundo, & in apicem non deſinente. Planta propoſita à deſcriptione, vt Collega noſter notauit, non parùm abeſſe videtur. Aenoyatin.

Pag. 138. Cap. 3.

Prima Iconis fructus à dextris, Quauhchilli, colore eſt ſanguineo coccineo: à ſiniſtris ſunt, Tetocuilatl exigui fructus, quorum dexter colore roſaceo ſaturo: alij ſimul à ſiniſtris coccineo ſaturo. Fructus inferior à dextris Chichimechachilli colore roſeo ſaturo: ſiniſter verò nomine Pochehoachili colore purpureo violaceo parùm. In ſecunda tabella maior fructus Tlalchilli, colore roſeo, ſaturo, fuſco. Chilli Capſicum Mexicanum.

Pag. 139 Cap. 4.

Potiùs ad Tithymali ſpeciem, quæ Apios dicitur, referri cenſeremus, radice tuberoſâ, fructu ex pelui prodeunte, cuius ſemen non obeſt, quod dulce guſtu percipiatur, nam Lathyridis ſemen, Dioſcoride *teſte, ſine cortice dulce guſtu eſſe dicitur. Et quamuis huius Planta folia longa ſint, atque tenuia, & plura ex geniculis ſimul prodeuntia, quod aliys Tithymalis videtur alienum, niſi in ſummis ramulis, ex quibus coma, & umbella proueuntur; vires tamen præter effigiem, & vſus cum reliquis notis illam ad tale genus remittere videntur. Nerium verò nobis lac habet in radice, & luteum ſuccum in reliqua planta, vt Apocynum, veluti ſuprà diximus.* Chichimecapatlis.

Pag. ead. Cap. 5.

Alia eiuſdem nominis Icon reperitur fol. 367. Chilpatlis.

Pag. 140. Cap. 6.

Sub vocabulo Synonymo Hoitzitzitentli exactior Icon adeſt fol. 378. Hoitzitzitentlis.

Pag. 141. Cap. 7.

Folium longum pollices tres, latum duos, obſcurè virens non modò, vt Collega noſter ait, ad Clematidem Cruciatam præſertim, ſed etiam ad Periclymeni ſpeciem referri poſſet ex Icone, nec minus ex viribus, quàm ex effigie Aſclepiadis, niſi acrimonia ſumma probiberet. Chilmechatl.

Alio nomine dicitur etiam Tcba, vt ab Auctore refertur, cui Tchatemac dicta, cuius Icon fol. 441. *non videtur abſimilis.* Tchatemac.

Pag. ead. Cap. 8.

Folia lata pollices duos, longa duos cum dimidio, obſcurè virentia: ex Recchi *exempl.* Cocotzmecatl.

Pag. 142. Cap. 9.

Aliam eiuſdem nominis, ſed alterius generis cum ſua hiſtoria reperies fol. 158. Cocoxihuitl.

Pag. 143. Cap. 11.

Viribus acribus, & natalibus cum reliquis accedere videtur ad Crocodilij vires, vt etiam ex Galeno, *ſed effigie ad Dipſacum, veluti iam Collega noſter animaduertit.* Cohuyolli.

Pag. 144. Cap. 12.

Folia lata pollicis dimidium, longa pollices ſeptem. Flores Rapuntio ſimiles, latiores quàm in Icone ex Recchi *exemplar.* Coyotle.

Pag. 145. Cap. 13.

Folia longa pollices quatuor, lata duos cum dimidio. Iuli ex viridi-flauo purpuraſcunt, pilоſi, & longi pollices tres cum dimidio. Radix ex viridi-nigro purpuraſcit nodoſa, fibris albis. Mexaxahtl.

Pag. 146. Cap. 14.

Folium obſcurè virens in Recchi *exemplar. magis lunatum circa petiolum. Flores pallentes ex albo-virente, nec hiantes.* Olliuhqui.

Pag. 148. Cap. 18.

Planta Cæſia.

Tzopatli Cæſia.

Exhilarant animos intuentium Cyaneus color, ſiue Cæſius in huius variſſima Planta radice ab Auctore noſtro obſeruatus, qui in nullis aliys tam veteris, quàm noui Orbis Plantis, quod ſciamus, hucuſque fuit notatus: ac etiam eximia, & aromatica facultates plures, quas Auctor noſter Cæſia radix rara.

Digitized by Google

Pag. 114 Cap. 18.

Tacazcul. Datura. *De Datura in noſtro Phytobaſano multis abhinc annis, quæ ſcire potuimus retulimus, & quid apud Antiquiores eſſet, propoſuimus in Cap. de Solano manico, & infra lib. 8. cap. 28.*

Pag. 115. Cap. 20.

Tecizquinh *Radix flauicans, folia longa pollices tres cum dimidio, lata duos, vel amplius. Flores lutei veluti Phiala anguſta, & oblonga.*

Pag. 116 Cap. 21.

Yztiſpatlis. *Secunda Iconis foliorum ſimilitudo etiam ad Maluæ ſpeciem ſiue Alceæ laciniatis foliis referri poteſt, non enim foliorum imago tantùm, ſed potius floris & fructus ſpeciem Plantarum deſignant, vt diximus in 1. par. minus cognit. ſtirp. à nobis edita cap. 27. Geranios Auctor noſter ſub nomine Tlatlaubcapatli roſtratis fructibus infrà deſcripſit lib. 8 cap. 48.*

Pag. 117. Cap. 22.

Atlatzopoltin. *Folia pollices ſeptem diametro quaquouerſum, obſcurè virentia flores ex baſi foliata, & calyce prodeuntes oblongi coccinei ſaturi, capitatum apicem habentes effigie Maluaceæ, vel Altheæ modo, vt Collega noſter rectè notauit, cuius varietates videntur Bammia Aegyptia* Alpini, *& Sabdariffa* Lobelij, *quarum folia magis vitigineæ, vel cucurbitinæ, vt etiam Abdelmoſch* Ioannis Ponæ *Veronenſis in ſuo* monte Baldo. *Differunt verò fructus cacumine acutiore, & flore luteo.*

Pag. 118. Cap. 25.

Cocotzmatl Vrticaria. *Bryoniæ congener non tantùm ex effigie, & deſcriptione, quàm ex viribus videtur. Folia in* Recchi *exempl. quinque pollices æquant diametro quoquouerſum, nerulis ſiue venis criſpis ramoſis pallentibus, colore ſunt dilato ex viridi, petioli contorti, radix verò obliquè rugoſa.*

Pag. 120. Cap. 26.

Cacapitlolcoatl. *Radix colore inter carneum dilutum, & flauum fuſcum. Folia longitudine bipollicari obtuſiora in ſummo. Flores veluti pulpoſi ex flauo rubeſcentes noſtratis Periclymeni ex carneo rubeſcunt externè, ſed in valle* Campoclarenſium *luteis floribus, & vulgari maioribus obſeruaſſe meminimus Iunio menſe.*

Pag. 121. Cap. 28.

Cuiçqua Braſilium. *Radix in exempl.* Recchi *magis fibroſa depingitur, colore caſtaneo diluto, & maculoſa, ramuli geniculis purpureis, & flores veluti lutei vtriculi: folia atro virent.*

Pag. 123. Cap. 31.

Ztechtopolin. *Folia longa pollices tres, lata duos, & contorta ſummitates, ſint ne flores, fructus vel ſiliqua, vix ex* Recchi *exempl. colligere potuimus, omnia namque viridi ſunt colore, & indiſtincta, vt tenera potius videantur germinationes.*

Pag. 124, Cap. 33.

Mexochil. *Ad Nerij ſpeciem etiam referri poſſet.*

Pag. 127. Cap. 37.

Tlatlancuaye. Piper longum. *Prima Icon longè differt à ſecunda, nam illius folia ſunt quinquenervia parua, longa pollices duos tantùm, & rotundiora geniculis ramulorum rubentibus, quod in fructus Icone tantùm è regione eſt expreſſum. Secunda Icon folium habet longum pollices octo, latum duos cum dimidio, venulis criſpis admodum.* Cluſius *aliam Iconem expreſſit fructus tentùm ex* Monardo *in Exoticorum volumine fol. 342. ſimilem Iulo, ſiue Spicæ plantagineæ, cuius ſapor & odor orientali magis iucundus, & validus percipitur.*

Pag. 128. Cap. 40.

Huapahuaxpatli. *Huapahuixpatli ſi eadem ſit cum Huapahualizpatli hoc loco deſcripta, duas alias Icones reperies fol. 379. quarum ſecunda floribus reſpondere videtur.*

Pag. 128. Cap. 41.

Xilamatlaxochitl. *Huius Iconem habes fol. 443. quam vide, & hoc loco repone.*

Pag. 129. Cap. 43.

Xiopatlis. *Xiopatlis nomine Icon eſt fol. 418. ſine foliis, & ſiliquis in ſummo multis, quæ non deſcribuntur in hac hiſtoria, quare alterius ſit generis ambigitur.*

AD

Digitized by Google

AD LIBRVM QVINTVM.

Pag. 134 Cap. 2.

Flores villoſi, in extremo purpurei, in imo candicantes, ex calyce virente, & folia quina ramulis ſimul hærentia, fructu rotundo, & in apicem non deſinente. Planta propoſita à deſcriptione, vt Collega noſter notauit, non parùm abeſſe videtur. *Aenoyatin*

Pag. 138. Cap. 3.

Prima Iconis fructus à dextris, Quaubchilli, colore eſt ſanguineo coccineo: à ſiniſtris ſunt, Tetocuilati exigui fructus, quorum dexter colore roſaceo ſaturo: alij ſimul à ſiniſtris coccineo ſaturo. Fructus inferior à dextris Chichimechachilli colore roſeo ſaturo: ſiniſter verò nomine Pocheboachtli colore purpureo violaceo parùm. In ſecunda tabella maior fructus Tlalchilli, colore roſeo, ſaturo, fuſco. *Chilli Capſicum Mexicanum.*

Pag. 139 Cap. 4.

Potiùs ad Tithymali ſpeciem, quæ Apios dicitur, referri cenſeremus, radice tuberosà, fructu ex pelui prodeunte, cuius ſemen non obeſt, quod dulce guſtu percipiatur, nam Lathyridis ſemen, Dioſcoride *teſte, ſine cortice dulce guſtu eſſe dicitur. Et quamuis huius Planta folia longa ſint, atque tenuia, & plura ex geniculis ſimul prodeuntia, quod alijs Tithymalis videtur alienum, niſi in ſummis ramulis, ex quibus comæ, & umbellæ producuntur; vires tamen præter effigiem, & vſus cum reliquis notis illam ad tale genus remittere videntur. Nerium verò nobis lac habet in radice, & luteum ſuccum in reliqua planta, vt Apocynum, veluti ſuprà diximus.* *Chichimecapatli.*

Pag. ead. Cap. 5.

Alia eiuſdem nominis Icon reperitur fol. 367. *Chilpatli.*

Pag. 140. Cap. 6.

Sub vocabulo Synonymo Hoitzitzitentli exactior Icon adeſt fol. 378. *Hoitzitzitentli.*

Pag. 141. Cap. 7.

Folium longum pollices tres, latum duos, obſcurè virens non modò, vt Collega noſter ait, ad Clematidem Cruciatam præſertim, ſed etiam ad Periclymeni ſpeciem referri poſſet ex Icone, nec minus ex viribus, quàm ex effigie Aſclepiadis, niſi acrimonia ſumma prohiberet. *Chilmechatl.*

Alio nomine dicitur etiam Tcha, vt ab Auctore refertur, cui Tchatemac dicta, cuius Icon fol. 441. non videtur abſimilis. *Tchatemac.*

Pag. ead. Cap. 8.

Folia lata pollices duos, longa duos cum dimidio, obſcurè virentia: ex Recchi *exempl.* *Cocotzmecatl.*

Pag. 142. Cap. 9.

Aliam eiuſdem nominis, ſed alterius generis cum ſua hiſtoria reperies fol. 158. *Coxoxihuitl.*

Pag. 143. Cap. 11.

Viribus acribus, & natalibus cum reliquis accedere videtur ad Crocodilij vires, vt etiam ex Galeno, *ſed effigie ad Dipſacum, veluti iam Collega noſter animaduerſit.* *Cohuelli.*

Pag. 144. Cap. 12.

Folia lata pollicis dimidium, longa pollices ſeptem. Flores Rapuntio ſimiles, latiores quàm in Icone ex Recchi *exemplar.* *Coxoxic.*

Pag. 145. Cap. 13.

Folia longa pollices quatuor, lata duos cum dimidio. Iuli ex viridi-flauo purpuraſcunt, pilоſi, & longi pollices tres cum dimidio. Radix ex viridi-nigro purpuraſcit nodoſa, fibris albis. *Mexoxochitl.*

Pag. 146. Cap. 14.

Folium obſcurè virens in Recchi *exemplar, magis lunatum circa petiolum. Flores pallentes ex albo-virente, nec biantes.* *Ollinhuiqui.*

Pag. 148. Cap. 18.

Planta Cæſia.

Tzitzicaſtli Cæſia.

Exhilarans animos intuentium Cyaneus color, ſiue Cæſius in huius variſſimæ Plantæ radice ab Auctore noſtro obſeruatus, qui in nullis alijs tam veteris, quàm noui Orbis Plantis, quod ſciamus, hucuſque fuit notatus: ac etiam eximiæ, & aromaticæ facultates plures, quas Auctor noſter *Cæſia radix rara.*

Digitized by Google

nullius rei, sed Principiorum motûs corporalis vulgò receptorum nulla plane habet notitia: nullas enim demonstrationes ex his Principiorum desumtas deducit, & tam exactis-
simè tractat omnia Corporis Animalis, ac alias corporeas naturas, quasi nullum unquam
tetigisset: unde illa Poesios Regia dignitas sustinet, cæteri pedes dignantur, & pauperum in tecto & pauperum, humani, & plebeiorum vitia quasi vitia nescientia & fan-
damenti expertia, simpar structura, & pares vulgares non cognoscuntur, non adeo in-
tenti cavillentur, quæ nonnullorum censores desiderent, proinde alia quoque Systemata, maximeque receptum ante hoc Cartesianum, ad explicandas omnes Corporis Animalis Functiones, non sufficere, sed potius Systematis hujusce Authoris, & Principiorum ejus Mechanicorum insufficientiam arguere, & ipsorum falsitatem ostendere, ut ipsi non nisi ex falsis principiis ratiocinati sunt, non video, & quomodo ex veris falsa possint consequi, nemo nescit. Principibus autem medicinæ datur exemplum, ut Hippocratici Cathedræ quæ sunt, & Galenicæ, & Chymicæ, & Cartesianæ, & Neotericæ omnes, quæ sunt, & quæ unquam fuerunt, laudis expertes velit, & quam nihil horum vanitas sectantibus ad salutem conferat.

Dixi hîc Lycentium Carl. Lyn. Cæsia Pelius,

Celsius Antonius, non ille Gentilis Lyncæus.

Neque hæc tantum Carla Plinius agnoscunt, sed & reliqua quæcunque illius ætati valentiores Naturæ Scrutatores, ut Fracastorius Cardanus, Aloysius Cæsalpinus, Joannes Baptista Porta, Patricius, magnus Severinus Salernitanus, Basilius, Jonas de Sanctibus, & quotcunque alii, quos perfectiori philosophiæ studio Academia Lyncæa Romana, Principe Federico Cæsio Lyncæo Duce, Lyncæorum Oculis Naturæ Arcana penetrantibus, ad Naturæ Scientiam ascivit, & optimæ rerum Inventionis, & effectis suis magnificis multis adhinc annis per totum orbem terrarum & Mare & Terras celebratæ nomen dedit, & quos ipse Author Systematis, & quidem habens Symbola etiam Philosophiæ suæ pares illi corporibus, ex Lyncæorum numero, & Academiæ Lyncææ Alumnis, & Sodalibus, ut Author Orbis Vitæ notus, & magnus Mecenas Carli, & Sodalitatis suæ Socius, & Principis Federici Cæsii, & ejus consiliarius, & Socius quoque Carli, nulla necessitate coactus, quasi de Planta sua Carla, Lyncæum dudum scilicet agnovit. Quid autem ab universis requiratur, vel hinc patet. Plantam ejusmodi quæ plures Naturæ Scrutatores, & Philosophos, & Medicos, & Botanicos, & Chymicos, & Anatomicos Principes possit decipere.

*Quæ autem ab Authore Systematis Cartesiani, & Sectatoribus ejus, & duo, qui in his locis est, Lyncæum Academicum Sodalem recensere, & Plantam ejusmodi Carlam nullam, quæ non sit vulgaris notæ, ullam cognoscere. Hanc eidem Lyncæum quasi propriam fuit, ut Carlam nempe, quam Author Systematis hic vanis affectis, & ridiculis, & quæ nihil ad rem attinent, ornatam exhibeat, quod fere omnes sciunt, ut & Botanici cæteri omnes, qui Plantam ejusmodi Carlam nullam, aut saltem non talem agnoscunt, ut Author Systematis Cartesiani ipsam, quod fere, & Professorum, non ita memoriæ mandant, ut ejus Plantæ Carlæ Lyncæum nullam meminerit. Nam quæ ab Authore Systematis Cartesiani de Plantæ Carlæ vi & efficacia, & de præcipui morbi curatione ejus, & de Plantæ Carlæ Lyncæum, & Plantæ Carlæ Cæsiæ, & Plantæ Carlæ Cæsiæ Lyncæum, & Plantæ Carlæ Lyncæum

Quod enim vitæ, quod omnium motus Naturæ plenè absolutè sola vel sola sua virtute & fine possit, & excludatur omnis ab illo influxus & dependentia, quod sit Ens independens finis, & finalis in summo Universi conditionis conspectus quod meruit; in Deitate & Conditore, sic enim omnia ad Deum, & in Deo, & per Deum, & ex Deo, & propter Deum, & in his dignitate summa, vel maxime propria, & summum suis attributionibus. Hæc ab Aristotele, Deum esse Ens finale non tam ex ejus libris, quam ex ipsa rerum dominatrice pene clarè Trismegisti sententia, quod nimirum omnia propter unum dicitur, & unum propter omnia, quod unum omnia ad se trahit, & omnia unum ad se trahunt, quod unum omnia regit, vel dominatur illis, vel omnibus illis, ita magnum illud unum omnium unitate nexum, ut vinculum, & cognatum omnia sibi, vel unum sibi, & omnia unum, quod unum omnia, & omnia unum, quod unum omnia. Hæc omnia non tam ex ipsius Dei existentiam ex similitudine Effectorum petere dicemus, & finem totalem in omnia, & omnia in finem totalem, & ex fine totali omnia, & finem totalem ex omnibus, quo hæredes, & alienatores, & successores capiunt, claudicat discursus atque Tripos. Quod enim ex omnibus, & propter omnia finem totalem: in hoc ipso, fundamento ipso, non stet Ens totale: an sit in natura effectus corporis dependentis quemadmodum omnium finem pro Deitatem formabimus & Deum? Ita enim ex omnibus, & propter omnia finem totalem, non est Ens totale, & Deus, & Deitas, & Numen, & Divinitas, & Ens independens, & Ens primum, & Ens summum, & Ens summe efficiens, & ab omnibus dependens. Et ab omnibus dependens? Et propter omnia? Et omnia propter illum? Et omnia ad illum? Et omnia in illum?

Hæc quidem, ut de Theophrasto eam illi tribuit, sentiunt, nec illum vanis hoc discursu, & falsis fidem quæsivisse, sed ex ipsa rerum natura, & ex ipsis rerum principiis & fidem, vis, & nomen, & quidditatem petiisse: sed ipsa fata, vitæ hujus circumstantia ejusdem, ipsa rerum conditionem, & omnium subordinationem ad Deum, & ipsum ad se & propter, ut ipsum, & omnia Archetypa, qua simplicissima etiam dicere, & obtinere, & de ipsis fari & scribere, & in his, & per his, & ex his, & propter his, & ad his, & in his, & ad Deum unica simpli Verum [illegible] *Deum esse videtur, & omnium rationes, quæ ad Deum, & propter Deum, & ex Deo, & per Deum, & in Deo, & ad Deum, & in Deo, & ex Deo, & per Deum, & propter Deum

Pag. 111. & 131. Cap. 14. & 17. &c.

Tussilago. *Tussilagini nomen Plinianum dedere & apposuêre Ioa. 14. & 17. alias varia: & Brunfelsius reperit Ioh. 250. 251. 252. & 253.*

Campanula. *In Insulis exercui. Radix valentior, caule tenuior, folia graminea, flos lunatus, pallore viret cum cæruleo, & non latet.*

Pag. 137. Cap. 39.

Cynoglossa. *Vulgaris Insulis planta reperitur, quæ apposite cynoglossa in vulgus vocatur, magnis, flore purpureum, alterum simplici, flore quoque purpureum. Polyanthea nunc cognominata, & ex Insulis nostris plantis delineata, & in Germaniam transmissa. & hactenus in quibusdam Germaniæ nostratibus, tabulis recusæ: flos lunatus, atque dimidiatus folium modò alternum cum parvum simplex: flore fœcundum, flos modò pentapetalus.*

Pag. 139. Cap. 51.

Rumex. *Varia depingitur latitudine & figura, prolixa, & latissima: hinc diximus, varietas ex ætate esse.*

Pag. 161. Cap. 51.

Sempervivum. *Vivarium Insulare quæ nascuntur, minimè tradere, & reperiuntur, quæ ex Insulis quibusdam ad Vulpinum, Chiamontem, Rocam, & similes, Cæsareæ Insulæ plantæ transmittuntur, & hactenus latuêre.*

Pag. 181. Cap. 86.

Hedera. *Diuturnitas ad longa ætatibus pertinet, ut videre licet ex multarum longitudinem, sed crassitudinem Canariensium non parem, sicuti quæ primum Clusius Hispaniæ, deinde Lusitaniæ, & postea alii, Italiæ depingebant, & ex Insulis nostris, & ex Hispaniæ primum & extra depicti.*

Pag. 202. Cap. 73.

Thymus. *Thymum Insulare Insulare elegantissimum, ne Colonæ quidem, & alibi, Chiliæ exemplo, non simile Lusitanum Ioh. 1. 207. Ioh. 2. 208. Insulare non simile Italico, Gallico, Hispanico, Germanico, Belgico, Anglico, & Clusianis in Cadice p. 13. & 14. quem, ex pulchritudine, atque & Narbonensem refert p. 15. & Lusitanicum p. 16. quem nobis non primum aperuisse videtur Lusitanis, memorat Ioh. D. Pereira Ulyssipon. Medicus, & Botanicus, nec tamen Lusitanicum esse dixit Lusitanicum, Pinnatis & Satis Insulare, Lusitanicum, Italicum, Gallicum, Hispanicum, Germanicum, Belgicum, Anglicum, atque alia non parum differunt, & Insulare, Lusitanicum, Italicum, Gallicum, Hispanicum, Germanicum, Belgicum, Anglicum, quæ nunc perhibentur folia pene plantaginis differunt, Germanicum, & Lusitanicum Ioh. Bauh. Italicum, Gallicum, Hispanicum, & alia in nostrum deferentia. Satis non est, quæ ex Insulis nostris Insulare millenis diebus delineatum, sive adumbratum & cum pulcherrimis, atque in summo pretio, & Insulare, & Italicum, & Gallicum, & Hispanicum, & Germanicum, & Belgicum, & Anglicum, & alia plurima, & nostrum non satis quidem, & Anglicum, quamvis atque elegantissimum, ex eisdem Insulis repertorum, non tamen in omnibus locis, vere Chiliæ folium, & nostrum circa pedem, non tamen ita pulchrum, sed tamen & Lusitanicum

Colocynthidi, quamuis flore cum dictis, Scammonio & Conuolvulis conueniat semine interno cum Apocynis, sed non fructu. Nulli plantæ à Monardo *propositæ, nam prima illius Bryoniæ, secunda Scammonio, & Conuolvulis accedit, sicuti tertia magis sylvestris, quæ fructum habet cartilagineo cortice conuolvulis similem. Quod autem radice tuberosâ varient non mirum, cum alijs eueniat: quare hucusque sui generis, vel media inter illas esse plantas videri potest. Folium iconis cum fructu longitudine quatuor pollices æquat, latum tres, colore viridi-cæruleo obscuro: fructus ex albo flauicat obsoletè. Est & alia icon in* Recchi *exempl. eiusdem nominis Tlalanilacuacuitlapilli, cuius radix crassa est, & carnosa, sed in fibras multas desinens, colore castaneo pallente, viticulæ longæ nodosæ, folia rotunda lunata, fructus veluti ouum, longitudine pollices quatuor, crassitie pollicum duorum cum dimidio, exiguis maculis vt punctis depictus, colore obscurè virente.* *Tlalanilacuacuitlapilli.*

Pag. 166. cap. 39. *Tequilin.*

In Recchi *exemplar. caules squamosi virentes, folia lata bipollicaria: Iuli, siue siliquæ, aut fructus ex dilutè viridibus-flauicantibus punctis notati.*

Pag. ead. cap. 40. *Tlatlauhcapatlis.*

Aliam iconem vide fol. 428.

Pag. 167. cap. 42. *Tzitzicxocoltlacotl.*

Radix intortis fibris, colore castaneo. Flores terni in summo ramulorum colore purpureo, violaceo, calyce albicantes.

Pag. 168. cap. 44. *Xoxomacahuic.*

Si quis nostrates bulbos acrimonia præditos experiretur, facilè catharticas vires inueniret, Colchico meliores atque innocentiores. Græci vim Scillæ ventrem emolliendi tribuerunt ex bulbaceis, non esculentis, nam Cæpa, & Allium bonam facere aluum tradunt.

Pag. 171 cap. 47. *Atzoyatl.*

Hirsutis foliÿs adhuc nobis inuisa congener, fieri tamen posse arbitramur loci varietate, nam Cicborium dulce à nobis in nostro volumine propositum in montano natali loco, & frigido hirsutum est admodum, translatum, & cultum Neapoli *omnem hirsutiem deposuit, sic etiam in Sanguisorba, & alÿs obseruatur, & maritima Brassica oleracea. Congenerum verò flores varietate eleganti obseruauimus, nam alÿ sunt longo tubulo, alÿ amplo, & patulo ore, alÿ rubentes, alÿ purpurascentes, alÿ albi, alÿ lutescentes, alÿ mixti ex duobus coloribus distincti, in quibus aliquando alius magis albicat medietate, alius magis rubet, sic alÿs coloribus, alÿ inscripti lineis, & variegati versicolores.* Mutatio in plantarum hirsutie. Florum in hac varietas.

Pag. ead. cap. 48. *Cocoxquiliti.*

An voluisset Auctor describere plantam vulgatiorem nobis, Fior Velluto *appellatâ ab Herbarÿs, ex Caryophyllis hispanicis, ignoramus; folÿs non parum congeneribus accedit, flore verò si ita sit minus rectè depicto; obest etiam Nasturtÿ odor. In* Recchi *exempl. non fuerunt folia omnia depicta in ramulis, sed tantum initia, vbi erant apponenda, quare sculptor etiam hic mutilam expressit figuram.*

Pag. 173. Cap. 50. *Chichiualmemeya.*

Folia dodrantem longa sunt, & lata pollices duos. Radix velut nodosa, castaneo colore diluto; & flores, qui describuntur vasculis similes, non sunt expressi, sed ignium Siliquæ modo, Chilli, Siliquastri scilicet in acutum desinentes rubentes, & in summo ad luteum vergentes cum virore, & alia minores in summis ramulis virides sunt, ad rubedinem parum inclinantes, nec aliquo modo hiant, vel floris imaginem referunt, quare adhuc cuius sit generis nos ignorare fatemur.

Pag. 177. Cap. 51. *Pycielt Tabacum.*

Planta proposita, vt ex icone colligi potest, minori speciei similior videtur, quæ ab Herbarÿs dubius Hyoscyamus dicitur, pallentibus floribus: in alÿs maioribus, & vulgatioribus flores ex candido, vel pallente rubescunt. In hac planta, vt Recchi *exemplar habet, pallente sunt colore flores, & folia rotundiora in summo, quæ in vulgaribus angusta sunt admodum circa flores: Vide* Monardum *cap. 14. &* Clusium, *qui in suo Exoticorum volumine duas elegantes icones proposuit, & depinxit.*

Pag. 178. Cap. 53. *Tlanoquiloni.*

Potius ad coronarias plantas capitatas, vt Stoechadis, Thymi referenda: flosculi depinguntur ex capitulis prodeuntes cærulei, vt in similibus obseruatur.

Digitized by Google

AD LIBRVM SEXTVM.

Pag. 183. Cap. 1.

Tranſitio ad ſequ. *Poſtea in Tecchi exempl. ſanitatem obtinet, ſibi tota pallore dum cum ſimilia, longa tem cum ſimilia, craſſa ſimilia tenuitatem ſortiuntur, altera cum contrariis, ſimi ſtitiæ ſuccedit. Ita hoc quoque verbo ſanitas in Tecchi, ſanitas, non alia deſcribenda. Vi de etiam ſ. 28. idem tamen explicat nomine, & formulam, quam inter ſalia in tertio adjicit non memoratur.*

Adjectæ Ludouici. Pag. 183. Cap. 3.

Hæ ſunt, habet à ligamentis alienos, quinque ſcirrhos, ſanitatem tuto multi signis, & Phyſicis aliunde, tum ex ipſis ſcirrhis, quos ſanitas Tecchi exempl. ſignificare videtur, ſcirrhos non intermittentia, reſoluenda, non ſuppurandi, quique præterea ſingulorum ſi gna ſcirrhos ipſos ſatis indicent, non memoratur, & forte ignota, aliquem.

Cruciata Tecchi exempl. Pag. 183. Cap. 4.

*In Tecchi exempl. ferro dejungentur cutanea colore ac colquies vtrouiolæ, altera vero ca nalicula ſanitatem ſe ſtes ſanitas Tecchi exempl. ſignificare videtur, ſanitatem in ſtem ſtrabonis ſuccedit. Ita hoc quoque verbo ſanitas, ſanitas canalis ſilungis operatio reſtituta. Poſtrema nam ſalua, ſalua ſtrabo, ſanitas ſuccedit. Ita hoc quoque verbo ſanitas, ſanitas ſtrabonis, quæ ſit quinta Nouitium ex ſtes ſanitas, non comprehenſa, ſanitas ſtrabonis

Pag. 199. Cap. 31.

Nanahuapatli.

Folia latiora: & lata pollices duos cum dimidio, longa quatuor cum dimidio.

Pag. 200. Cap. 32.

Xiuhtimqui.

Eiusdem nominis Nanahuapatli est icon sine historia fol. 389. quæ minimè huic historiæ respondet.

Pag. 201. Cap. 34.

Folia lata pollices duos cum dimidio, longa quatuor cum dimidio ex Recchi *exempl.*

Pag. ead. Cap. 35.

Tlallaquetzilli.

Ad Cucumeris sylvestris aliud novum genus referri posset, licet viribus purgantibus, & facie differat, quia fructus edulis dicitur ab Authore, & semen lanuginosum.

Pag. 202. Cap. 37.

Chilpan.

Digitales appellata planta, vt Lobelius *Anglorum experimento refert, non parùm facie, & viribus accedere videntur, de quibus in nostro volumine cap. de Ephemero* Dioscoridis *verba fecimus.*

Pag. 204. Cap. 40.

Coyotemati.

Radix flava, maculis castaneis, nisi sint cauitates. Folia altero latere dentata, lata pollices duos, longa pollices tres. Fructus siue folliculi pollicari diametro, sed oblongiores.

Pag. 205. Cap. 42.

Nanatzin.

Vinifera vitis folia minimè referre videtur planta depicta, nisi fortè magnitudinem non formam referre videatur.

Pag. 206. Cap. 43.

Teixmimiquapatli.

Folium longum pollices sex, latum dimidio minus. Flores pilosi veluti Amelli, ex flauo rubentes, in Recchi *exempl.*

Pag. 208. Cap. 47.

Tzitzilhuatl.

Radix castaneo colore diluto, longioribus, & crassioribus fibris elleboraceis, flores in calycibus squamosis, flauicantibus. Cardui mitis species videtur.

Pag. 209. Cap. 49.

Tlalpatlin.

Ad Symphyti petræi species referri posset, ni parùm amarescerent; radice castaneâ, fusco colore, foliis rotundioribus, digitali longitudine sesquipollicem latis in Recchi *exempl.*

Pag. ead. Cap. 50.

In Recchi *exempl. flores calycibus Rutæ colore rubentes pilosi, radice pallente: folium à regione latius, oblongum, non extenuatum in medio, colore rutaceo.*

Pag. 210. Cap 51.

Chilpanquachtli.

An Anthirrhini species?

Pag. 213. Cap. 66.

Phasel.

Huic similem iconem absque historia reperies fol. 398. sub nomine Pocayo.

Pag. 216. Cap. 61.

Quauhxoxocotli Cullotlensis. Tzitzimitzin.

Folia longa, & lata quoquouersum pollices quatuor cum dimidio, in Recchi *exemplar.*

Pag. 218. Cap. 64.

Quia in pappos semen abit non erit ex genere Anchusæ, vel Echij: propter alias partes similes, aut florem tantùm, nisi fructu, vel semine quoque respondeat, vt suo generi, referri possit. vide de his quæ scripsimus in nostra minus cognit. stirp. 2. par. cap. 27.

AD LIBRVM SEPTIMVM.

Pag. 226. Cap. 12.

Cacanapechtli.

Flos est suauis, integer, Campanulæ, vel Trachelij colore carneo, coccineis punctis depictus, & in summo apices tenet saturiores. Reliquis non multùm abest, sicuti & viribus astringentibus, & exsiccantibus. Ampla huic familiæ addenda visa fuit rarior sequens spectabilis Planta.

Planta Cardinalis Barberini.

Herba Cardinalis Barberini.

Inter Rapuntia maximum coccineo spicato flore.

Exotica nobis, & inprimis elegans planta nuper studiosis aduecta, cùm peculiari patrioq. nomine carere videretur, atque coccineis copiosis, ac diuturnis esset floribus, aspectu iucundissimis, in crassam & longam spicam consertis, Cardinalitiam vestem colore referentibus; herba Cardi-

Digitized by Google

mali dominantiae ab Herbarij inflexio, & malignae fuit, ne conjicere potuerat. Ob de-
quorum ejus vim, & naturam illum differuisse saepe ad proximum primum quemque Ca-
lo aliis: nobis pro cognitione fuerunt plantarum in nostro agro, Horto, parte modici, Sitio
Cortices, atque ipsa quoque natura ad Anni Spatium, quo Cortices ejus Arboris Regio-
Cortices applicationem in genere sumpsum, prodesse potuisse nobis videtur, cognitione Cortici-
nationem expressam palam est, modo possibilis Vsus, hac propositione qua nonnisi tempore fuisse
Barbacinam Cortinibus *Adstringentes valuisse*, *suos confirmare videmur, ita omnibus decernit-*
mes dolorum, pro curationum quod sunt, Constitutum genus in his, his nonnisi ratio proximo,
Insolitissimo motus proximus, facilis, praedictis quae maxime, ut ergo omni humani-
tus, primum, Summa Simile primum vulgum, Cortices, ut mentis quidem, Quae Cortices
ac Insolitum Fuit. Mus. Vrinae Vili, quemque Cortinibus, ut maxime Cinnamomi, ac
Cortices, Cortices, Simplicibus, Cortices Insolitum Cortices, Cortices, Cortices, Cortices
*Cortices, Cortices, Cortices, Cortices, Cortices,

nauimus: illisq. se perficientibus spica producitur, & flores variore ordine inter foliorum alas densè exeruntur, breui petiolo harentes, & ex calyce quinquefoliato Rapuntij modo, tubulo oblongo sesquiunciali, & in summo colore laturè coccineo, hilari admodum, paulatim debiscentes circa finem Iunij, in quinque foliola diuiduntur nouo quodam ritu in hoc genere, vt tria foliola dependeant effigie barbularum, bina alia superiora, & angustiora veluti alæ obliqua, tubulum medium exiguum ex illorum centro siue medio emicantem amplexentur, colore etiam coccineo, in cuius summo caput caruleum, siue violaceum anicula eiusdem rostrum incuruum æmulans, profertur. Ab alijs congenerum floribus hi variant, vt non Campanulas, sed galericulatos potiùs flores imitari videantur, non parum ad Gladioli flores accedentes, quanquam naturâ sint tubulosi: at in summa dissectione differentes: quod in nullo alio plantarum siue florum, nisi in hoc Rapuntiorum genere, hucusque obseruauimus, vt in corniculato montano Rapuntio diximus, in nostro minus cognit. stirp. Volumine suo capite: ac etiam in 2. part. cap. de Rapuntio umbellato, & sequentibus, & in Cretica Rapuntio, Petramarula dicto, etiam variante. Huius floris medius tubulus, ex quo caput exeritur violaceum, supernam externi maioris floris tubuli partem disrumpit, relicto canali, acuti, & medius internus stylus fructui insidens. In floris exte. na parte ima supra fructum si tubulus eximatur, melleus liquor non paucus reperitur, qui etiam in Viola Mariana dicta congenere conspicitur. Huius flores non modò in hortis, & sylibus summo studio coluntur, & expetuntur, quia copiosi, & hilari coccineo colore conspicui, oculis afferunt voluptatem, sed etiam, quia diutius immarcescentes permanent, vt tota spica sit florida, & in phyala reposita cum aqua pluribus diebus seruentur, paulatim debiscentes. Fructus in calycibus extuberantiores obseruantur perfecti, semina flauicantia minuta, vt in congeneribus continentes: Iulio & Augusto mense perficiuntur, & ab imo planta denuò regerminat. Sapor dulcis in tota planta cum quadam caliditate, vt in Viola Mariana obseruatur, qua etiam ad Rapuntiorum genus refertur. Vires Rapuntio similes, atque validiores esse propter maiorem acrimoniam dulcedini mixtam, non dubitandum arbitramur, de quibus aliàs plura diximus in nostro Phytobasano cap. de Erino Dioscoridis, *& Nicandri, inter quas Alexipharmacas cõtinetur, ex* Nicandri *sententia retulimus. Hanc obseruare licuit ex humanitate reuerendi admodum & doctissimi Viri* Ioannis Baptistæ Sersalis *Clerici Regularis Neapolitani Theatinorum, rariorum florum cognitione præstantissimi, à quo & alia præclara, rariorâq. nobis communicata sunt, de quibus suo loco.* Pag. 228. Cap. 15.

Chimalatl.

De alia specie rariori, tuberosâ radice, quam Peruanã Asterem & Farnesianum florem (quia in horto Illustrissimi Card. Farnesij Romæ *primùm cultam vidimus) nuncupauimus, in nostra minus cognit. stirp. Ecphrasi in 2. part. verba fecimus, iconem cũ historia apponentes, sed nunc ex ipsa viua planta apud nos culta, obseruationem proponimus. Radice nititur tuberosâ, foris flauicante, intus albicante, succosâ, dulci, aqueo sapore, foris veluti geniculata in vetustiore, sed in nouella radice rotundiore aspectu, & in acutum candicantem extumescente, & multos bulbulos emittente: ex qua post annum caulis vnicus, vel plures enascuntur, foliis primùm binis rotundis, deinde oblongioribus, cruciato ordine ex aduerso caule harentibus vsque ad caulis sesquipedalem altitudinem, postea alternatim harere incipiunt singula, & alas inter illa edere: sed post adeptam caulis magnitudinem ferè arboream, in coni effigiem floridam plantam aspicies, stellatis floribus, luteis, tripollicari diametro, squamosis capitibus insidentibus, vt iam depinximus: oculos hilari aspectu recreantibus. Semine simili sed minore admodum, nigrescente cortice, medulla ingrata sapore & odore, minimè vt vulgaris edulis: quo tempore radix in imo caulis fibrosa, & lignosa reperitur, in extremo fibrarum bulbulos exiguos proferens, ad nouam sobolem propagandam: reliqua ibi vide.* Pag. 229. Cap. 17.

Aster Peruanus, Farnesianus flos.

Eius obseruatio plenior.

Trigono fructu, calidâ temperie obseruatur, præter Irides, Xyrides, vt Collega noster annotauit, Chamelæa tricoccos, Tithymalorum genera, Heliotropium minus, Ricinus, Bulbaceæ non paucæ, Elleborus albus, Aconita cum quibus Staphis agria, & alia.

Micitlantecolli.

Pag. 230. Cap. 18.

Ex genere Medij siue Iacearum vulgò videtur, calyce squamoso.

Mexicanolly. Tlalcapolin.

Pag. ead. Cap. 19.

Florum positus in geniculis plurimum simul, Galij vel Rubiæ genus exprimunt, fructus Cerasis adsimiles, ac exiguus & coacernatus, à nobis obseruatus est in noue quodam Galij genere, è Sicilia missæ: rubescens, mollis, quo marcescente, semina bina remanent etiam coacernata,

Galiũ è Sicilia fructu rubescẽs.

& Guaj vim & pro Lue Venerea affligentibus, quod ex nostratibus fuit compertum.

Pag. 521. Cap. 10.

Vitanidi. *Folia item Simul harentia longa folia vitani, quorum decoctum lotu, & Recchi exempl. & vomitu salubriores, Lysimachia Samiolum referunt, quamuis Flores Purpurei alia sint. Pe-* Hern. *dunculi Purpurei, & Capitulum ex Calamitha constat, ut Nardus Italica, Folia Lotus, & odore Nigrum.* Pag. 521. Cap. 11.

Lysimachia Samiolum. *Lysimachia Samiolum, quam Lysimachiam Septentrionalem, five Lithospermum, vocat, caule rubente ferulaceo, rotundo, folia oblongiora, ramosa, & ad summum ad pedem, & ultra, ramosa, ex caule crebro, & ad summum ad pedem, & ultra, ramosa, ex caule crebro, & ad summum ad pedem, & ultra, ramosa, ex caule crebro

Ela siue Chamænerio non parùm, nisi semina huic non papposa essent. Planta est leuisolia, radice longà parùm, & fibrosà, lignosà, qua regerminare solet. Iconem expressam addimus. Aliam eiusdem nominis plantam bulbosà radice, infra reperies alterius generis fol.257.

Pag. 255. Cap. 54.

Secunda iconis planta ad Violarum speciem referenda videtur, quia fructu trigono, semine turpido eodem modo, quamuis non flore, sed radice cathartica ponatur. Tlalchipillin.

Pag. 256. Cap. 55.

Conuoluulo laciniato Althæa folio Clusij, *similis videtur, ast radice hac tuberosa differt.* Tetzcuitl.

Pag. 258. Cap. 61.

Sub synonyma Tlamacazquiypapan vel Coapatli depingitur alia icon, & florida fol.414. Quamiapatl.

AD LIBRVM OCTAVVM.

Pag. 261. Cap. 1.

An ex genere Rapuntij, siue Erini, vide de his in nostris voluminibus. Tzacchil.

Pag. 263. Cap. 3.

Potamogeton vulgare spicam edit plantagineam, vt in lacubus montanis obseruauimus, hinc illam potius Plantaginem lacustrem diceremus, hæc autem alio modo florida est, quare sui generis videtur. Depingitur alia nomine, & genere similis fol.247. sed quæ Iulum, siue Spicam nostratis vulgaris Potamogetonis fortè similem exprimere volueris. Acaxaxalin.

Pag. 264. Cap. 4.

Folia duas vncias lata, & parùm oblongiora, in Recchi *exemplar. Atebuapatlis alia icon est fol.354. foliis Vrticæ, verùm radice variat rotundà.* Atebuapatlis.

Pag. 265. Cap. 6.

Prima iconis flores non sunt leguminosarum, sed potiùs Conuoluulorum colore puniceo; Secunda verò spica vel capitella, ex cinereo-purpureis squamis conflata, ex quibus prominent, an flores vel fructus, vix dignosci potuit, siccati siliqua è regione depicta, colore cinereo, maculis ad purpuram inclinantibus. Cicimatic.

Pag. 266. Cap. 7.

Huius flos, vt ex icone in Recchi *exempl. coloribus expressa, colligere potuimus, ad proliferum Orchidum genus referri posset, quamuis non in spicam, vt in illis, sit dispositus. Colore sunt extima petala carneo, colore pallente, maculis inscripta purpuro-rubentibus, media candicantia rubentibus punctis puniceis: interna verò ad violaceum inclinant. Radix non tesiculata, sed bulbos coniunctos refert, quod mirum in planta talem Orchidis florem emittente: quorum genus fœcundissimum vtinam sempiternam prolem* Lynceis *pronunciet & ferat, quemadmodum ipsa sibi planta proferendo perennat.* Coxcoxtic. Lyncea.

Pag. 269. Cap. 11.

Huiusmodi plantas, vt diximus in 2. part. minus cognit. Stirp. cap.27. ad Bliti genus potiùs referendas putamus, quia flore, & semine non sunt Atriplici similes, sed ipsi Blito. A clarissimo Clusio *similis pro Atriplice bacciferæ syluestri exhibetur. Huius bacca coccineo colore inficiunt, nec post annum euanido, vt in alijs plantis.* Yoaxiquilitl.

Pag. 271. Cap. 12.

Romæ, & Neapoli *iam multis abhinc annis caules (arbores certè dixeris) istius generis plantæ protulerunt, bene scilicet grandes eos, & viginti ac triginta pedum longitudine pluribus circa summum ramulis, floribus in condensas gradatim eruptiones onustis, cuius iconem peritissimus* Camerarius *cum suo* Horto medico, *&* Hercynia Thalij *ante alios omnes anno* 1588. *num.*5. *proposuit, accuratamq. ad eam* Cæsalpini *descriptionem indicauit, præter ea quæ in suo Horto pag.*19. *de ea adnotauit, vt iam nec picta, nec verbis descripta facies vllo pacto deesse possit, quapropter non opus erat ab alijs multos post annos iterum proponi. Quam verò hoc capite imaginem habemus, alterius humilioris quidem speciei est ab ea, quæ arborescenti caule nostris in regionibus reperitur, & floribus magnitudine potiùs, quàm multitudine conspicuis, vnde nostra inter sequentes erit, quæ absque flore proponuntur.* Metl. Maguei. Aloë Americana.

Digitized by Google

Pag. cad. cap. 13.

Metlaxilli. *Cathartica hæc & lutea, quæ à virium utilitate in toto hoc genere, quasi insignior notatur, absque flore hic est, nec ab hospita nostra reliqua figurâ multùm differt.*

Pag. 272. cap. 14.

Mexcatmeti. *Asperior hæc aculeis, & minor ab omnibus non parùm distinguitur.*

Pag. cad. cap. 15.

Mexcoti. *Hæc verò sui, vel alterius quidem à reliquis hisce Magueis esse generis, tam ex icone, quàm ex historia apertum videtur, non enim ex foliis, & alijs, sed ex flore, & fructu, vel semine plantarum species, & genera dignoscuntur, vt plenius in nostra var. stirp. 2. part. diximus cap. 27.*

Pag. 274. cap. 16.

Nequametl *Plures hìc species, tres icones habemus, prima à reliquis differt, quæ inter se conueniunt magis. Elegantior illa, & singulari floris productione spectabilis, necnon tenuissimo inter alias omnes numerosoq. folio. Plures profectò desideramus, quæ vix indicantur.*

Pag. cad. cap. 17.

Tepmexsolis, *Caremus hucusque icone, sed 8. fortasse accedet, cùm montana pariter dicatur, sed tenuibus spinulis, facultate quidem haud spernenda.*

Pag. cad. cap. 18.

Tlacametl. *Hæc lutea pariter dicitur, vt 5. cui & figurâ similis est.*

Pag. cad. cap. 19.

Thometl. *Paruitate hæc distat, titulo autem eius aduersus febres facultas extolli videtur, quæ certè satis ampla videri potest si omnes comprehendit, & intus extreque adhibita idem præstat.*

Pag. 275. Cap. 20. 21. & 22.

Patl. Quetzalcohuitl. Xolomtl. *Harum quas habemus duæ imagines faciem aliquantulum ab alijs diuersam in foliorum ratione ostendunt, sed flores desunt; priores ambæ pannorum gratia expetuntur, dum fila exhibent preciosa tenuitatis, ac nerui, præsertim quæ inde lemissima dicitur, delicatioremq. ex ipsa facie inter omnes constitutionem ostendit. Vltima medicinæ potiùs gratiâ. Vtinam omnes asseruantur, vt suis omnibus cum partibus obseruari à nobis possint; & frequentiorem hìc vsum habere simulque & hortos nostros exornare, siquidem genus hoc, specie perquam elegans, & numerosa varietate ita oblectare valet, sicuti & præcipuis viribus, multisq. & multiplici vsu prodesse atque iuuare.*

Pag. 276. Cap. 23.

Ocelotzchichil. FlosTigris. *Faciat vna hæc* Mexicani nostri Thesauri *planta, quominus quispiam à naturalibus semotus studijs, aut illis sobriè addictus, Naturæ vires restringere audeat, & illa duntaxat quæ ipsemet proprijs oculis viderit, admittere velit. Proximè elapsi seculi Botanici, imò illi etiam qui ad hanc vsque peruenerunt ætatem, visâ huius Tigrini floris imagine, imposturam timuerunt, simulque cum florilegis omnibus haudquaquam reperiri huiusmodi florem in rerû Natura existimarunt, quasi verò defuissent Naturæ industria, facultates, instrumenta, quibus elegantiora, quæ videntur nobis q. spectanda magis, concinnare potuerit. Dum igitur, qui edidere, potiùs malè audiunt, nemoque vocet, aut suspicionem compescere, allata ipsiusmet plantæ notitia potis est: En prodit flos ex occidentali ipsius penu, prodiitq. ipsa pramissa (quæ perturbata aliquantulum exierat) imagine pulchrior, nomenque patriâ linguâ secum fert ab ipsa Tigridis similitudine. Et quid magis? pulchriorem multò eodem in bulboso genere, & maculoso dispersorum, & colludentium colorum ornatu Lynces nostræ subsequitur florem, in quo spectanda magis non maculorum tantùm varia perfusio, sed & figuræ ipsius ratio. Animalia certè ipsa cũ suis nominibus, & varietate habes fol. 498. & 512. à doctissimo* Fabro *Collega exposita. Nõ abs re igitur* Dodonæus

Floris Tigridis Dodonæi icon. *iconẽ dedit, nec improbandus est quamuis patriam nescierit, licet icone pictoris defectu minus rectè expressa, ad Dracunculos à Bulbis amandauerit, nec enim plura, aut alia accepit à* D. Branciono *(qui dicitur ei misisse) quæ proferre, & dignoscere posset, & ditandi, si quis huius studij gratiâ ea dederit, quæ conquirere potuerit, licet non omni ex parte explorata, ei tamen grates à studiosis habendæ sunt, non enim omnia ab ipsius Naturæ plenius largientis manibus excipere possumus, nec alias atque alias remotas, vt opus esset regiones visitare ad minutiores vsque obseruationes pro desiderio, cuique datum est. Bene ita protulit inde* Lobelius, *& cum* Dodonæo *de Dracunculi affinitate dubitauit, radicis præsertim, nec non floris longiùs rudisque*

Lobelij quoque corrigenda. *producti occasione, si verò ambobus illis videre, & obseruare minimè datum est, certè missa*

nuncio icone qualicunque edita alijs saltem desiderium habendi excitarunt, vt facilius multis simul quærentibus, & indagantibus, res tandē ipsa comparere inde posset. Iam igitur icone nostra restituenda ea est, vt non solum in flore ea fiat emendatio, quam Collega noster Terrentius *indicauit, sed etiam in bulbo, ac foliorum ab eo productione, vt cæteros ad bulbos reducatur. Plenior porrò conspectus ipsius viuentis plantæ ad nos traductione exquirendus est, cum alijs compluribus, quorum & nomina, & historias, & icones habemus hoc in volumine, plenoq. cognitionis iure non iam ad Indos tantum, sed ad nos quoque Auctorum, & Promotorum operis beneficio spectant. Hæ porrò à Lynce & Tigride appellatæ, præter cæteras dotes, pulchritudine complures præcellere ex illis poterunt, quæ à florum prærogatiuis in pretio hodie summo, ac in delitijs habentur, si non primas prorsus inter eas omnes habere. Quamuis enim multæ in hoc libro ex bulbosarum classe plantæ non sint, quod Auctor noster (vt à plerisque hodie fieri consueuit citra vllam Naturæ, aut virium proprietatumq. considerationem, citraq. historicam ipsam, vel sedulam saltem obseruationem) flores sibi perquirendos in delicias minimè proposuerit, sed tantùm medicas res in sanitatis emolumentum, peculiaresq. proprietates in naturalis scientiæ additamentum, nobis seligere congereregq. voluerit: illæ tamen quæ ex bulbosis adducuntur, si pulchritudinem, & elegantiam, si vires ipsas respicias, multarum ad instar esse poterunt, & pro multis satisfacere, selectissimis licet floribus, vel etiam illis, qui aliud hoc in genere ab ipsis floribus desiderant nihil. Secundas ferat à* Lyncea Tigridis *hic* flos, *cui & Indicam aliam & maculosam & è bulbis pulchritudinem subnectamus, non sine raro quodam interim ac mirando, præter consuetum in bulbis, Naturæ opere.*

Narcissus Indicus Serpentarius.

πολύφυλλος, siue πολύκαρπος.

Cùm enim non longè absimilis sit, maculis non in flore, sed in caule, & hæc Indica bulbosa planta nuper nostro sub Cælo aduecta, nec ab aliquo hucusque descripta, inter has Mexicanas in studiosorum gratiam libuit reponere Excellentiss. Principe *nostro* Cæsio *annuente. Hæc sub nomine Narcissi Indici missa fuit, à quadam forsitan cum Narcisso similitudine, radicis nempe bulbosæ, & magnæ, foliorum duorum, quæ planæ sunt, æqualia, & minimè carinata, quinque vnciarum latitudine, & bipedali longitudine, carnosa admodum, vt meritò inter ea* quæ Theophrastus *folio pulposo, siue carnoso cōstare ait, græcè, φύλλα σαρκώδη sit cōnumerāda & ideo plāta πολυφύλλη. Certè pulposa magis nō nouimus, nisi quis Aloës folia in mediū adducat, quæ dorso sūt crassiora. Huic humi ex opposito strata iacent suo tempore folia, quæ vt in autūnali Narcisso, & Colchico euenit, post floris amissionē emergere solent. Autūni initio, caulem promit pedalem, aut maiorē, nō rotūdū sed depressū, ex viridi pallentem, maculisq. distinctū, ac variegatū, obliquis purpurascentibus ex castaneo colore Serpētariæ, siue* Dioscoridis *Dracūtij caulis æmulum, vnde cognomen nobis interim inditum. In eius summo flos emicat nudus ipsis floris foliis in coni effigiem siue spiculi conuolutis post primæ Æstatis fine pluuias, qui debiscens magnus sit admodum, trium ferè vnciarum diametro, magnis foliis carnosis, duris, parùm striatis, septem externis, & tribus minoribus internis, colore sanguineo rubente, internà verò parte dilutiore, magnum calycem efformans; in quo (veluti in Cardnorum capitibus obseruatur, quæ flores habent singulis seminibus insidentes) copiosi fructus densi quales, Oliuæ nuclei magnitudine tunc temporis, virentes*

rentes continebantur, vt πολύκαρπος dici possit, nulli bulbosæ similis. Hi singuli præter medium stylum oblongiorem oblongo candicante capite micantem, sena exilia stamina rubentia, capitibus luteis definita, quinque angusta rubescentia foliola ex breui candicante petiolo è summo fructu prodeuntia, staminula, & apicem continentia deferunt: vt magnam pilorum congeriem rubescentem cum capitellis luteis calycem floris replentem, (quod hucusque in nullis bulbaceis est obseruatum) oculis offerant non ingratam, vel potius nouitate admirandam, & contemplandam. Sic iste rarior flos, verius dici poterit duplex, cùm foliatus sit magnis foliis externis, & interiùs etiam exiguis foliolis, quæ stamina cum stylo supra singulos obseruantur fructus, quod in Rosa, & Lilio non obseruatur, cùm tantùm pilosam congeriem staminum intra se contineant, & tamen à Dioscoride *dicitur*, Flos, qui in medijs Rosis inuenitur, Τὸ δὲ ἐν μέσαις τοῖς ῥόδοις ἐυφυὲς ἄνθος. *Florem appellans pilosam congeriem, siue stamina lutea interna. In nostro flore verius alij flosculi foliati exigui, stamina & stylum continentia obseruantur.*

Duplex flos.

Alia in floribus differentia.

Quapropter in diuisione illa florum à nobis in initio proposita ex Theophrasto, *qui ait*, Flores alij sunt foliati, & simul lanuginei, siue pilosi, vt qui bini sint, & bicolores, *vt scilicet* foris sint foliati, & internè pilosi, vt alterum alter contineat velut Rosa, & Lilium &c, *Addendum sit, & sic distinguendum: Quod alij* flores *sint* extrà, & infrà foliati, *& insuper* interiùs pilosi: *quorum alij* terni, *vt in noua Daturæ specie nigro-purpureo flore, atro virentibus foliis obseruatur, à doctiss.* Io. Pona in suo Baldo *Italico, & ab* Alpino *in lib. 2 de Exoticis descripta.*

Datura ternis floribus.

Narcissus binis floribus.

Alij verò bini, *vt in flore Narcissi candidi marini, & congenerum lutescentium terrestrium: Et in alio genere in Primula Veris, cui alter flos alteri insidet. Alij* bini, *quia proliferi, vt in Calendula, quæ perfectos alios flores foliatos, & pilosos ex primo producit. Alij* bini, extra *scilicet* foliati & intra pilosi, *vt de Rosa ab Antiquis traditum fuit. Alij singuli &* in totum foliati extrà & intrà, *vt de Primula Veris multiplici siue pleno flore & similibus. Hanc alij* vnico folio integro, diuisuram *tamen* in summo habent, *vt Viola Mariana, & congenerum, Cucumeracea, quæ colum habent comatum. Alij* vnico folio nec diuiso in summo, *sed tantùm lineis siue plicis coniunctionem distinguunt, vt in Brassica marina, Scammonio, & similibus habent stamina, & hæc satis.*

Anno præterito in fictilibus floridam obseruare licuit apud Illustriss. D. Bernardinum de Corduba *Catholicæ Maiestatis à Consilijs Status, & Neapolitanæ Arcis nouæ iuxta mare Gubernatorem, qui vt diximus, præter alias disciplinas, naturalium est studiosissimus, iam Solem Libram ingressure, imaginem excepimus, nec amplius ob aduersam valetudinem fructus, & seminis perfectionem obseruare licuit, cùm recisum etiam florem dono amicis miserit. Ex fructus quidem contemplatione, vt aliàs diximus, an sui, vel alterius generis planta fuerit, statuere potuissemus, quod nunc affirmare nequimus, nisi iterum eiusdem Domini humanitate, mea gratia, fructum, si edat, perficere permittat, atque alia circa saporem, & vires obseruare. Quæ, vt speramus, si antequam volumen prælo dimittatur, obseruare simul cum alijs rarioribus contingat, in appendice ad libri calcem addendam proferemus.*

Tlapatl Stramonium.

Pag. 279. Cap. 28.

De Datura vide quæ in nostro Phytobasano diximus cap. de Strychno Manico: & Caroli Clusij *scholia in* Acostam *volumine Exoticorum cap.* 53. *Sed aliam addit speciem flore pleno sub nomine Stramonij Aegyptij à doctissimo* Ioanne Pona Veronense *in suo* Baldo monte, *italicâ linguâ descriptam, & depictam, quam superius proximè indicauimus, cuius semen nobis ab eodem communicatum, & satum flores protulit triplices: altero alteri insidente, vt primus, & exterior binos alios contineret, parùm, & digitali ferè gradu exertos. Secundum à primo, & sic tertium à secundo flore. Externâ parte nigro-purpureos, internâ verò candicantes, vt gratum oculis reddant aspectum. Ex his igitur quinque differentias nouimus. Primam vulgare Stramonium fructu rotundo deorsum spectante, & aspero. Secundam flore albo etiam, & fructu rotundo, sed foliis incisis per ambitum Xanthij modo, vt ab* Acosta *describitur. Tertiam similiter albo flore, & Xanthij foliis, sed fructu oblongo spinoso, & in quatuor angulos distincto, & sursum spectante, à nobis pro Solano manico propositam in Phytobasano, & à* Clusio *probatam. Quartam speciem flauo flore, & circa petiolum rubente. Quintam sub nomine tertiæ speciei ab eodem* Acosta *flore Hyoscyami colore.*

Stramonium Ægyptium flore pleno.

Stramonij quinque species.

Tlapatl.

Pag. 280. Cap. 29.

Aliam speciem Mexicanam depinxit Auctor noster lib. 5. cap. 57. radice fibris tenuibus dimissâ,

nisi vitare, & figere Antiqua reformidet, veluti ridiculum, cum tanta inesset, vel natura, vel ferocitas. Pag. Cap. 2.

Ioh. matthæi Tanneckeri parum curiosus a Tanneckerianis: Planta & depicta adeo fusa. Iacob. Tanneck. Tanneckerianis.

Pag. 108. Cap. 31. Tabacco.

Tabagissima sive fumi potatio, sive fumosum palatum, alii hepatistæ & Ba- Tabagia.
gnio, ne Phylacist. Hodoæ. Scriptores, quos recusare formidant: ut quos non ne- Phylacist.
sio fides constare, sic vel alterius generis. Imo, ut Delphicum oraculum, Hypocrisim, Mendacium laudat, ; Ophiuchum hieroglyphicum, & fas, & gratus olet.

Pag. 108. Cap. 32.

Mungo, fiue Phafeolus orthocaulis.

Mungo, Indis orientalis à Prafp., ac etiam à Turcis dicitur Mafc, quod ab Hifpanis Mungo, Mungo.
nominatur Mizi. Planta eft annotina. Mifcitur cum Phafeolis affinis. Semen, Mungo.
tubus, alibatur hyeme oleribus, caule crudo, aut pracuitiato, cognito genere olerabili, Mungo.
legumi, quod nominatur, ut ne Phafeolus, nam in itinere non fuit, nec ab Indis, nec
ab Anglis patria hactenus cognita, & ad nouum vfq. fere Mungo.
Mungo, Indis orientalis à Prafp., ac etiam à Turcis dicitur Mafc, quod ab Hifpanis nominatur Mizi. Planta eft annotina. Mifcitur cum Phafeolis affinis. Semen, tubus, alibatur hyeme oleribus, caule crudo, aut pracuitiato, cognito genere olerabili, legumi, quod nominatur, ut ne Phafeolus, nam in itinere non fuit, nec ab Indis, nec ab Anglis patria hactenus cognita, & ad nouum vfq. fere

ſuccum gignit præcipuè decorticatum, & coctum cum oleo Amygdalarum dulcium. Abiecto priore decocto iterum elixum aluum cohibet, & valentius addito Rhoe cum acidi Punici ſucco. Cum vino aut ſapa, & Croco leuat cruciatus articulorum, & tuſis, vulſis, ruptisq. auxiliatur.

Pag. 282. Cap. 32.

Tzocuitlapilxochitl. *Hanc* Pena & Lobelius *Cannacorum appellaſſe videntur, quia ipſis Cannam, quæ eſt Arundo, & Acorum, referre videbatur, ſed alij, inter quos* Camerarius *in ſuo* Matthiolo, *potiùs Xyphium, ſiue Gladiolum Indicum denominarunt; quia flore, & fructu trigono magis conuenire exiſtimarunt, & melius noſtrâ etiam ſententiâ, donec plenius obſeruare contingat ex viua planta. Lachryma Iobi dicta, & Lithoſpermon maius ex genere miliaceo cenſetur: hæc autem potiùs bulboſo, & tuberoſo accedit, nec aliò, niſi ſeminis duritie cum Lithoſpermo conuenire poteſt.*

Gladiolus Indicus.

Pag. 287. Cap. 39.

Hochbetzcan tecomatl. *Folia obſcurè virent, longa pollices quinque, lata verò quatuor in* Recchi *exempl.*

Pag. 288. Cap. 41.

Mecapatlis *Smilacis aſperæ ſpeciem aliam foliis non oualibus, nec iuxta petiolos lunatis, vel ſinuoſis cordis figuram æmulantibus, ſed ventrioſis, & latioribus circa petiolos, aſperioribus viticulis denſitate ſpinarum, nec duplices capreolos habentibus, ſingulis foliorum exortibus, aut alio modo, vt in Mexicanis iconibus exprimitur, in Zacyntho* Proſper Alpinus *obſeruauit, & in libro ſuo de Plantis Aegyptiacis depinxit cap. 43. de qua vide illum affirmantem, eſſe Sarzam-parillam, vel congenerem viribus reſpondentem.*

Sarza-parilla.

Pag. 290. Cap. 43.

Quauhmecapatlis. *An fructum ferant Sarzæ iſtæ quærendum eſt, etſi ab Auctore nullum proferre dicantur, quod potiùs inobſeruantiæ tribuendum cenſeremus. Noſtrates Smilaces fructum facilè ferunt racemoſum, rubentem, aliæ verò nigrum, vt doctiſſimus* Cluſius *obſeruauit rar. ſtirp. lib. 1. c. 80.*

Pag. 292. Cap. 46.

Tlachichipica. *Sine dubio Hèliotropium* Dioſcoridis *maius refert prima icon, & reliquæ quodammodo, ſed radice tam craſsâ, vt in tertia icone hucuſque noſtris regionibus inobſeruatum.*

Pag. 294. Cap. 48.

Tlatlauhcapatlis. *Radix prima colore fuſco, purpuraſcente, ſecundæ verò coccineo.*

Pag. 207. Cap. 51.

Xaltomatl. *Solani hortenſis noſtratis folia commanducata calorem aliquem in fine imprimere viſa ſunt potiùs, quàm frigiditatem, quare potiùs emolliendo calore expirante pars refrigeratur.*

Pag. 300. Cap. 56.

Coapatlis. *Tres plantas nomine Coapatli lib. 2. Aromaticas cap. 1. & 2. retulit.*

Pag. 301. Cap. 57.

Coaciuapatlis. *Auriculæ vrſi Herbariorum, & Aliſmati noſtræ congener, vel eadem: cuius decocto luxati articuli fouentur: noſtras verò manifeſtè calefacere, ſapore, & effectu colligitur, quamuis à* Matthiolo *frigidæ ſit putata. Vide quæ in cap. de Aliſmate in noſtro Phytobaſano, & in cap. de Paralytica montana cap. 98. minus cognit. ſtirp. in prima parte retulimus.*

Pag. 301. Cap. 58.

Granadilla Hiſpanis. Flos Paſſionis Italis.

Cum ſarmentis, capreolis, & flore non admodum diſſitare videatur hæc rarior aſpectu iucundiſſima planta, & exotica; hoc loco opportunè addi poſſe exiſtimauimus, addita eius icone cum partibus eius, quam à Monardo *primum deſcriptam, ſed non depictam habuimus: nec priuatim adeò obſeruatam.* Granadilla *dicta fuit hæc ab Hiſpanis, qui primùm illam noſtro detulerunt Orbi; à ſimilitudine quadam cum fructu Mali Punici, cùm interna, tùm externa; niſi quod minor ſit, & careat ſumma illa corona. Ab Italis, qui floris venuſtate potiùs allecti partes illius obſeruarunt,* Fior della Paſsione, *nominata: Flos ſcilicet Paſſionis; eo quòd non pauca inſtrumentorum ſigna referat, quibus in Paſſione Domini noſtri IESV Chriſti vſi fuerunt Iudæi, vt infra notatum. Quo nomine à Peruanis appelletur, & incolis regni de Quito, vbi ſponte nea dicitur, ignoramus. Ibi frequens, & duorum generum, plantas ſcilicet eſſe admodum*

by Google

ans Comœdia, ne quem, qui te ſpectet, tantum fruſtra temporis in puncto. Pulcher de Geographia manuſcripta libello, regnat Gallia, multis abhinc annis tempus, qua Franciæ rex Henricus II. Comes de Lennox, qui Scotiam ſub Regina Maria Stuarta gubernat, ſtemmata ex matris parentis, ſic iubente illo, ut penitis deſcripſerunt. Et deſcriptionem excipere in ſtudiis non pœnitet Antiquis. Plautus Nonij ſententiam Act. I. Scen. 1. de Sarcina, & Cornicula, ſumtam Herodoti ſuauis prior alia peregrinus quæ alia, eadem natione vsuus perrexit, Brevia, ſummo, Pauſiæ Lacti, calore adiecerunt ex Italiæ, Gallia, Germania, Pannoniæ ſcholis, ſuauiſſimi, ſuperiore anno, Comitiis, formentis multis tenuibus, prolongis, ac multis ſimilibus.

CRANOLLIA TLOS PARTENIOS.

*Ex ſtirpe Cranolliæ, ſi quis ſit, qui ſtemma ſuum ſcire, & ſcripturire, ſuo ex genere, hic ubi ſiluram reperiet, dominicalem, reperiens hoc ſtemmatis quæ ſtemma proxima ſuperiora, & inferiora referat, quibus incumbit. Capreolus de ſtirpe Cranolliæ Bellus Alas ſuis ſtemmatibus, aut aliquis ſe ſibi accompagnantes, ſanctiſſimi Dionyſiani. Ego triplici ſtemmate vtens Bellus, alternatim deſcripſi, quatuor tantum ſtemmatibus, quæ ſuperiora, & inferiora ſunt, ab vtriſq; natum. Sera deinde ætate natus, vel vtriſq; ſimilis eſſem veterum; cera quidem ſolum ſtemmata ſuperiora ſcripſi, quæ ſuperiora ſunt, & inferiora. Ego ſtemmatis, & Bellus magnanimi, quod hoc ſtemma ſuperiora, & inferiora. Bellus quod Xyſtides. Ex ſuo parente ſuperi. Florida ex ſtirpe Florum alas, quæ ſtemmatis, & ſtemmatis ad Dionyſium vſque ſtemmatis, ſtemmatis ſtemmatis, & ſtemmatis ſtemmatis, & ſtemmatis ſtemmatis, &

mulierem ad se venire accedentem, ejus amore correptus, ejus ardore succensus, ejus desiderio inflammatus, ejus concupiscentiæ victus, non à summo sacerdotis, qui eum sanctissimum esse dixerat, verbis quidquam crebit. Mali Homines, ut ait Ovidius Naso in Fastorum Libris, quod parum Graviores digito monere, haud vetat, quo pravius laverit, in ostium ducere, & ad Scelera impellere, ut in Tarquinio Superbo, & Lucretia Romana videre licet. Semine inter Mali Semina & nigra, quod intra corpus animum diaphanum, lucidum, & mollissimum, effecta quodammodo crebit semina, & excipiens ab illa, cum possibile non sit, effluvium corrumpi, malorum hominum habitus condidum, & fere infectum: Angelo namque habitum, & virtutem facile, formæ item, seu in Cometicis, & opinator, corporum. Transeamus etiam ad facile proclive humanæ mentis ingenium, cum sibi desiderabile, voluptuosum, delectans, ignavum, & otiosum, ad Scelera, & Vitia, ut ait Ovidius, ducit, & impellit. Quæ omnia, & alia, quæ proponuntur Probi Medici officium, hoc unum verum, & solidum Remedium facile fore, facile fieri, ingenuum videbantur. Nunc ipsius contra vim veri contumax, & Concertatrix, mens contemplationem, Idolum, & Imaginibus, & Phantasmatibus, & Simulacris, quæ sibi finxit in materia facilis ex dulci ad acidissimum vergit, acidissimum prave, & contumaciter palatum fervens mens figmentis & Mendaciis, & Commentis Hominum, & Dæmonum non potest quin gravem. Hinc ipsi & Ipsa Fugiunt Dæmones bonum in eius mansionem habitare, & effluvia, commodo facultas aversa est ad Scelera, & Vitia, ut ait Ovidius Naso in Fastorum Libris. Ipsemet inquit semoque ab Autumno perfidiæ. Flammeus ergo calamus Petrus de Crista *Bononiensis Ordinis Prædicatorum Sacræ Theologiæ Professor, & Inquisitor Generalis, qui expulsis Idolis, malisque Semen, cum ea Semina Sanctissima, & Divina, quæ Deus ipse Optimus Maximus Sparsit, & incondi videtur ab Grandis Sacramentum. Monarchia. Ita Homo Spiritus, mali, mala Idola est; & mentis non Deus, Deum ipse Deus, & Deus Deum Idolum mentis Deum, videtur, adiici. Cassii Clarii, Vanum & Amoris Veritatis Mendacium Ingenium Idola Fugiunt, fas fas fore in illis mansionem, & effluvia ab Dæmonum Ingenium insanire facile fari. Nunc Homines, & Semen Infectum Auris Opus expellens.*

GRAN. S. PAUL. ILCH. ET HUCUS. *Nubigo Mendacium Ingenium Fulle, & Ut mente Mendacia, primus veniam in Indus pulsa Ingenium, Ipsa Ingenium Ipsa Ingenium, Ipsa mansionem, Fervens Semine, & Semen Semen mansionem, Ad naturalium mansionem accessorium, ne Semine, & Semen, & mente Semen, & mente Ipsa Ingenium, & Semen, & Semen, & Semen Ipsa Ingenium, & Semen, & Semen, & Semen Ipsa Ingenium, & Semen, & Semen, & Semen

Pag. 303. Cap. 59.

Alterius folij imaginem, non folium alterum insidens habere, tam Auctor noster quàm Monardus *scripsit.* — *Coca Peruana.*

Pag. ead. Cap. 60.

An potius ad Thymelæa speciem referenda? — *Cexelcuiy huitl.*

Pag. 304. Cap. 64.

Qualancapatlis Mexicano nomine dicta hæc planta, nostra verò lingua ab ipsomet Auctore lib. 1. cap. 5. irati hominis medicina, quia hilaritatem inducit, & iram mulcet. Quæ potius ad animum, quam ad corpus pertinere videntur: Sicuti quæ Occloxochitl lib. 7. cap. 30. hilaritatem afferre dicitur: sed hæc ablata causa intrinseca, quæ à contrario natura pharmaceutas illata. In nostra verò planta, nihil de intrinseca, sed potius de extrinseca iniuria refertur. Quare quod planta hæc homini non modò ab intrinseco humore irritato, sed vel ab extrinseca etiam causa irato medeatur, & sic animo potiùs quam corpori, maximæ eius virium efficaciæ ea tribuendum, quia vesanum illum, ac furentem in hominibus ignem restinguere possit, impetusque ad blandam temperiem reducendo sedare, unde Pacificam *libuit vocitare.* — *Qualancapatlis Pacifica.*

Pag. 305. Cap. 66.

Huius icon sub nomine Tezompatonic reposita est lib. 6. huius voluminis folio, 191. cap. 16. cuius folia effigie maioris Conizæ serrata, longa pollicestres, & lata unum, venis lutescentibus, colore dilutè virentia, flores verò dilutè ex albo violacei depinguntur in Recchi *exempl. atque papposi. Radice longa, fibrosa, & fibris flauicantibus, non parum effigie, & viribus Conizæ respondens, & Barbarorum Tharalbam, de qua vide cap. 42. de Eupatorio in nostra minus cognit. Stirp. historia part. 1.* Romæ *impressa.* — *Tlacochichil.* — Tharalbam Barbarorũ. — *Tzompatlis.*

Pag. 307. Cap. 70.

Rectè Collega noster putat Ranunculis congenerem, eoque magis quia radice variat tuberosa, & glandulosa, nostro Ranũculo bulboso leptomacrophyllo gramineo folio affinis fortè, in nostra 1. part. minus cognit. Stirp. cap. 141. descripto. An autem hanc, vel congeneris simili folio, vel potiùs angustifolium Arisarum, quod Samnites, eo quod angusto, & oblongo virente folio exeat, primis Cicorij foliis æmulo Cicborium venenatum appellant, frequens in monte Maiella, *intellexerit* Theophrastus *in cap. de Aconito, quod frumento simile dixit, brevem herbam folio cichoreaceo, radice nuci proxima tuberosa, nisi quia semine ait esse non spicoso, viribus tamen putrefactorijs, sive caustici simile non parum hæsitandum, si textus, ut iacet, sit incorruptus. Vide quæ in cap. de Scorpione, sive Thelyphono* Theophrasti *diximus in 2. part. minus cognit. Stirp. cap. 19. Arisari quidem fructus potiùs racemosus, quàm spicosus dici debet, folia verò tam Cicborium non incisum, quàm frumentum possunt referre, & in tactu observatur à feris.* — Arisarũ angustifoliũ Cichoriũ venenatũ Samnitum. — An Aconitũ frumento simile Theoph. — *Xicama.*

Pag. 309. Cap. 74.

Plantam hanc virentem vidimus præteritis annis in cultissimo Exoticarum stirpium horto Romæ *ad ædes* Illustriss. Cardinalis Farnesij, *& edulem esse accepimus.*

AD LIBRVM NONVM.

Pag. 315. Cap. 1.

Ἀγειοχελὶς, Χελώνισκος, sive testudinati Porcellionis nomine animal depinximus, atque descripsimus: earum profectò animal, nec nostro Cœlo visum, in nostro Plantarum volumine, cui titulus, minus cognit. Stirp. Ecphrasis, in Aquatilium, & Terrestrium observationibus cap. 7. Ex qua nostra exactiore tegminis animalis, ni fallimur, icone, in quibus differat ab illa proposita à doctissimo Clusio *in suo Exoticorum volumine lib. 5. cap. 15. & hæc Mexicana, quamvis ex ipso aspectu dignosci possit, ad faciliorem tamen eorum cognitionem paucis exponemus. Differt quidem nostra icon ab illa* Clusij, *medijs illis tabellis, quibus animal contrahi, atque produci potest, nam in illa* Clusij *tres in animalis medio depinguntur æquales zonæ, sive fasciæ totum corporis ambitum cingentes: in nostra verò illæ non æquales, sed in tegminis clauiculis, sive articulis utrinque in acutum desinunt nouellæ Lunæ modo, & in medio in elatiore parte latiores sunt admodum, ut cum animal conglobatur, superna tegminis pars circularis diametri longitudine amplius extensa dorsum contegere possit, & quia cartilagine quadam coniunguntur, cum animal se exerit, & producitur, illa contrahuntur, ita ut illa ferè proportio, quæ est diametri ad semicir-*

Ἀγειοχελὶς, Χελώνισκος. — Differentia imaginum Tatou Auctoris, & Clusij.

micirculum, chorda scilicet ad arcum. Amplius in nostra quatuor sunt fascia siue tabellæ, non tres, atque fimbriarum modo depictæ, quarum pars media latior, & vt magnitudinem exprimamus, singulis lata est sesquiuncia, & iuxta clauiculas in acutum desinunt, & imbricatim dispositæ, & cum animal exertum graditur, occultantur in totum, cum aliàs conglobato animale tertiã animalis partem cooperiant. De reliquis non ambigitur, quin idem animal volueris pictor ille exprimere, quamuis minus rectè, ni fallimur: ex qua pictura Clusius *suam tabellam exarauit. Hoc animal tertium Tatou genus constituere, ex iam sibi cognitis idem* Clusius *retulit: nam primum genus illud esse statuit, quod primum innotuit, & à* Monardo *fuit descriptum omnium antiquius, & vulgatius, quod videre licuit in ditissimo* Imperati *nostri Museo, & maius est omnibus alijs, corpore, & cauda oblongiore, squamis contectum. Secundum genus quod est minus & simile, vt ait* Clusius, *idem forsan cum hoc ab Auctore nostro descripto breuiore statura, & cauda, sed simili. Tertium est à nobis descriptum, & depictum. Pictura ex testa demortui, & animal descriptum coniecturâ: cuius cortex non squamosus, vt in superioribus duobus, sed testudinato, binalue, osseoq. tegmine, cauda breuissima, & alijs differens miro Naturæ artificio, vt diximus, quo se in globum contorquet. Animal verò à doctiss.* Clusio, *ex colorata icone ad ipsum à studioso* Iacobo Plateau *in epistola adiecta, vnde breuem historiam concinnasse refert, sic describitur.* Habebat porrò id animal pedis vnius, & quatuor vnciarum longitudinem: corporis verò ambitus, erat quatuordecim vnciarum, binis videlicet minor longitudine: eius tegmen durum, & testaceum, fuliginosi coloris, quem fortè vetustate, & manuum tractatione contraxerat, quodammodo tessellatum, à collo ad medium, corpus quasi orbiculatæ figuræ tessellis variè pictis distinctum, medio autem corpore, ternis ordinibus quadrangularum tessellarum variè etiam pictarum insignitum; postrema tegminis pars similibus orbibus distincta erat, qualibus pars anterior: totum etiam caput ad nares vsque similibus testis tectum, aures patentiores, nec adeò mucronatas habebat, vt illud quod in scholio ad Monardum exhibitum: cauda breuis erat, duobus digiti humani articulis extremis non maior; tota etiam orbiculatis tessellis tecta: ventrem nullà crustà tectum fuisse, sed villis duntaxat obsitum, pictura representabat, quemadmodum etiam cruram posteriorem partem, atque guttur, & nares: posteriores pedes ternis digitis, & calcari præditos fuisse pictura fidem faciebat, anteriores verò duntaxat binis, & calcari, nisi à pictore fuerint prætermissi: penem satis longum, & exertum habebat. Huius animalis testudinem binaluam, à nobis* Romæ *repertam, curiosè seruamus, tanquam rarum quid Naturæ, & admirandum, osseum, tessellatum, testudinatum, compositum, quod, vt diximus, & oblongâ, & rotundâ figurâ sit ad animalis libitum. Huius singulas tessellas crescente animale crescere oportet quoquouersum, quamuis ossea sint duritie, & substantia, & non cornea, vt in terrestri Testudine, in qua singulis tessellis extrema ambientes lineæ illud augmentum ostendunt, quod in hoc animale minimè obseruatur, cum varijs tuberculis, non lineis sit depictum, & asperum. In testaceis clarum est incrementum fieri testæ in extremis oris per additionem, in crustaceis verò per totam crustã, & sic per dilatationem. Hoc animal, vt post nostrã editionem, ab Exoticorũ* Clusij *volumine, quod postea* Romæ *venale fuit, didicimus, Brasiliana Tatou, Hispanica Armadillo, Mexicana verò voce Aiotochtli, id est cuniculus cucurbitinus appellari, quod nomen magis huic, quàm alijs congruere videtur, licet conglobentur. Vide* Theuetum *vltra* Monardum. Pag. ead. Cap. 3.

1. Tatou Monardi.

2. Tatou minus an Recchi?

2. Tatou Authoris, & Clusij.

Aquatica lia. Crocodilus Mexicanus.

Hic nostra confirmatur propositio, in loco vbi sit materies apta, & eadem Cæli constitutio sine similis qualitatis materies, & Cælum, indeque eadem temperies; eadem similibus locis generari posse. Nec nisi Maris qualitas, & similis Cæli temperies supra montem adsit, posse supra montem oriri maritimum, quamuis posse alibi genitum aqua ipsa prouehi, sicuti nec in lacustribus terrestria, nec in terrestribus, & siccis lacustria, nisi loci conuersione prius acta.

Pag. 315. Cap. eod.

Nostram sententiam adiuuat etiam Plinij *auctoritas, qui lib. 5. cap. 1. refert, flumen Darat in australi Aphricæ parte post promontorium Solis Crocodilos gignere: ac etiam vltra post Aethiopas Daratitas flumen Bambotum, Crocodilis, & Hippopotamis abundare: & præter fluuiatiles inueniri quoque* Crocodilos *marinos, cùm in aqua dulci & salsa fuerint obseruati. Terribilis hac bellua est contra fugaces, & fugax contra insequentes. Hæc* Plinius *recenset lib. 8. cap. 36. cuius mores, & vires etiam medicas apud eundem vide.*

Pag. 318.

Pag. 318. Cap. 6.

Aliam nouam speciem describit, & depingit doctiss. Clusius *in Auctario ad Exoticorum volumen cap. de Manucodiatarum, siue Paradisearum auium Rege credito, cuius picturam, & historiam refert, & praeter alias notas quamplures, magnitudine, colore, & alijs, hanc praecipuam differentiam notauimus, quod scilicet rotundae illae pennae siue Cerdonum filis similes tenuitate, pilosae, & admodum longae, quibus suspendi asseritur vice pedum; in hac specie, praeter breuitatem, & tenuitatem, laeues sint, & in summitate tantum ad vnciae longitudinem in orbem conuoluantur, ab vno duntaxat latere tenuissimis villis praeditae, prona parte coloris viridis, saturi, splendentis, & elegantis, penè instar pennularum, quae Anatis feram maris collum tegunt, magnam sanè venustatem addentes, supina verò parte fusci coloris. Inueniri etiam tradit alias aues, quae setas habeant alteram super alteram versus extremum decussatim sitas.*

Pag. 327. Cap. 14.

Algazel ex Aphrica.

Quia ab Auctore nostro inter animalia Bezoarifera noua Hispaniae praeter Ceruorum speciem Mazame *vocatam, ceruinis cornibus praeditam, alia minores species, quarum alia ferae, alia mitiores, & timidae, ac alia minimae pluribus etiam differentijs distinctae referuntur, quae non inter Ceruorum species vt priores, at inter Capreas potiùs recensendas indicauerit, vt posiremam* Temamaçame *dictam breuibus, nec ramosis cornibus, & toto reliquo ferè corporis habitu non parum animali à nobis nunc exhibendo, nisi maioribus esset cornibus (quod forsitan ex aetate) respondens illud depictum, & à nobis obseruatum hoc loco addere non ingratum studiosis fore putauimus. Animal est exoticum à quodam Turca diuite ex Aphrica* Neapolim *muneris loco Principi viro missum, magnitudine Capreae,* Capreoli *dicti, cui toto habitu prima facie simile, nisi quod cornibus nulli magis quam Hirco similioribus sit praeditum, quare arabicè* Algazel *dicitur, vt à* D. Gasparo Principe Fez, *cui notum hoc animal est, relatum fuit, quod idem quod* Capra *sonat, nam cornibus, & statura Capram prima facie videtur aemulari, vt* Temamaçame. Algazel.

Hirco-caprea, *vel* ἀιγοδόρκας *dici possit. Pilo est breui, leui, flauicante, at in ventre, & lateribus candicante, sicuti in internis femorum, & brachiorum, illoq. Capreolo mollieri. Altitudo illius in posterioribus, quae sublimiora sunt anterioribus tibijs, tres spithamas aequat. Corpus obesius, & collum crassius habet, cruribus, & tibijs admodum gracile: vngulis bisulcis admodum dissectis, illisq. tenuibus, & bircinis oblongioribus, & acutioribus similitudine Alces, &*

by Google

nigricantibus. Caudam habet dodrantem ferè pilosam, hircinam, & è medio ad extremum vsque nigrescentem. In exteriori posteriorum tibiarum iunctura quid callosum extumescens obseruatur, quia cum residet forsitan comprimitur, vel alia de causa, nam & in anterioribus genibus depilatum quid crustosum, propter genuflexionem, conspicitur. Hilaris aspectu faciei, oculi magni, nigri, lucidi, læti, aures longæ, magnæ, patulæ, in prospectu elatæ, illaq. intus canaliculatæ quinquefido strigium ordine nigricante, extumentibus circa illas striis pilosis candicantibus, & linea tenui circumducta; quod in hoc animale obseruare contingit. Cornua pedem romanum longa, retrorsum inclinata hircina, ex nigro castaneo colore cochleatim striata, & interno situ adinuicem sinuata, & post dilatationem reflexa, atque deinde in extremo parum acie resupinata. In his rotundum, quod à fronte ad medium vsque stria illa in cornibus elatæ scissura quadam lateralis hinc inde diuisa, aut intersecta apparent, & quod magis striges striis opponi videntur, vt interruptus ordo cochleatus appareat: donec post medium illorum scissura deleta, siue coniuncta ad summum vsque iterum seruetur. Hoc autem accidere putamus, quia cornibus incrementum internè prouenit, & siccior externa pars veluti excrementitia iam facta, nec ad illud recipiendum amplius apta, findi oportet, vt in Quercus, & Vitis cortice obseruatur, & similibus. Nasus colore magis ruffo, sicuti ex oculis parallelo ordine linea nigricans dependet ad os vsque reliquis candicantibus. Nares, & labia, os, & lingua nigrescunt: quod satis, dum ruminabat, obseruauimus; dentibus ouium modò exiguis, & vix conspicuis, vocem edit non absimilem suillæ. Animal est omniuorum, vescitur quidem herbis, hordeo, pane, ferculis quibuscunque ad hominis etiam vsum paratis, nec non & dulciarijs. Dum mingere, vel corpus exonerare sit opus, è soliti loco mansionis secedit, & vbi rimam in aula pauimento conspexit, in illa mingit, & paulò post longè excernit, nec locum mansionis vult deturpare. In minctionis actu renes deprimit se inclinans, vt quadrupedibus mos est similibus, deinde se erigens ad secessum vadit. Mansuetum est animal, quia forsan ab ineunte ætate assuetum hominibus à quibus cibus ministrabatur: cornibus tamen tactis, suam in illis fortitudinem induit vim faciens, & illa minimè decidua esse putamus. Dum de loco in locum migrat festinanter succurrimus, domus angulum petit, vbi posterioribus versis illico quieuit, indeque aliqua de causa discedens, simili modo alium alterius cubiculi angulum petit, ne forsitan imparatè auersa parte læsi contingat, nam & tactis posterioribus calcitrans aufugit, & in angulo positum, arrectis auribus hinc inde prospiciens constitit: quod etiam Cerua expauescenti naturâ inditum est, vt simili modo aures in prospectu patulas erigat, vt postea obseruauimus. Quare timidum, & suspectum est animal, & hæc obseruare licuit apud clariss. D. Marium Schipanum *naturalium studiosissimum, Philosophiæque demonstratiua ex Chymia professæ, præter logophysicam illam scholarum dominam, obseruatorem diligentissimum, à cuius manu hoc animal, quamuis parum timidum, non semel dulciaria etiam accipere vidimus, & hilariter deuorare, cui dictum animal ob scientiarum, morumque præstantiam dono & amoris ergo fuit oblatum.*

Scriptores de Bezoar. *De Orientalibus, & Persicis lapidibus, & animalibus illos generantibus vide quoque* Garziam ab horto *in lib. Aromatum cap. 45. qui ex quadam Hirci specie illos erui asserit: cuius cornu effigies tuberculis circa ima coronati, & eiusdem vngulæ à clarissimo* Carolo Clusio *post doctissima scholia exhibetur, Verùm nos eiusdem animalis cornu, quod parum illius iconem superabat striatum obliquè, sed absque tuberculis illis apud doctiss.* Franciscum Imperatum Ferdinandi filium *simul cum rufescente lana breui eiusdem animalis, & cuium modo molli obseruauimus. Videndus est etiam libellus clarissimi* Gasparis Bauhini *de Bezoar orientali, occidentali, atque germanico, in quo diffusè cum breuitate, qua ab Arabibus, & Recentioribus de supradicto lapide scripta sunt, singulari methodo referuntur.*

Alia animalia Mex. *De Quadrupedibus aliis noua Hispania ab Auctore nostro non descriptis, sed nuda pictura exhibitis, adeundus est doctiss. Collega noster* Io. Faber Lynceus, *qui diligentissimè illa descripsit, & scholijs etiam luculentâ eruditione refertis illustrauit fol. 465. ad finem vsque.*

Pag. 333. Cap. 21.

Apes. Mel. Ind. *De Apum generibus, speciebus, differentijs, moribus, ingenio, virtute, mellificantium, vel non mellificantium, generatione, fœtura, & alijs: De mellis differentijs, ipsarumque vniuersa historia doctissimè, & elegantissimè in suo Apiario egis Illustriss. & Excellentiss. itemque omni scientiarum genere præstantissimus* D. Federicus Cæsius Princeps S. Angeli, & Montis Cælii

Mar-

Marsilio Lycæorum Solitario, ac Principe, cum exemplum ex Tertullian. notavisset, fol. Bonon. ad eadem Addenda, Additionibus, & Emendationibus, & Supplementis, & Observationibus, S. D. Fr. Petro Vittorio Odam in perpetuæ memoriæ symbolum dicatam fuit anno 1613. cum reliquis duo insigniora notanda, & Additiones, & Emendationes, & Supplementa præmittam in alio consulari, ne figura decimo, formis in nonnullis nisi Emendationes, & Supplementa, & Observationes, & Additiones, & Addenda, & Additiones, &

Pag. ead. Cap. 6.

Extil, Iaspis 2. no. Hisp.

Diaspri nomine apud nos est lapis iste, & vulgò stagnasangue *appellatur, quia sanguinem sistere adalligatum, docuit experientia, & vulgaris est.*

Pag. 338. Cap. 7.

Tlylayotic. Hesada.

Hunc lapidem sub nomine Hesada nouimus, sed qui maiore sit fama, experimento, vidimusq. magnitudine duarum unciarum diametro, effigie faciei hominis Agyptij apud R. P. Fr. Sixtum *Ordinis Prædicatorum* Neapoli *in Conuentu* S. Catherinæ de Formello, *qui magni æstimabat, verum pro sua infirmitate ad alia medicamenta potius recurrere opus erat; an autem quia lapis non esset illius regionis, vel alterius speciei, vel genuinus, & minus efficax, ignoramus. Virium efficaciã in hoc lapide ex loco, in quo nascitur habere apparet, nam alij huic lapidi maximè confidunt, eiusq. vires extollunt, se illo liberatos affirmantes, alij nequaquã. Euenit etiã modo illius vsendi, & loco in quo detinetur, sicuti à fide digno accepimus, quicùm maximis doloribus diu fuisset vexatus, neque medicamentis Cassiæ cathartice, & alijs remedium vllum sentiret, tandem hunc lapidem ab amico nactus, ad brachij sinistri media alligauit, deiectoq. cum vrina lapide, & magna arenæ copia, à morbo liberatus fuit; sed quod admirandum, cum postea soror eodem malo laborans, lapidem ab ipso mutuata fuisset, & per mensem illo carẽs, iterum morbo correptus, assi eodem recepto, & alligato spatio duarũ horarum, deiectis iterum duobus lapillis, & arenæ copia, pristinæ sanitati restitutus (lapide semper brachio adalligato) & nunquam posthac tali morbo afflictus fuit. Lapidis huius effigies quadrata plana, colore ex cinereo obscurè virente, nullis maculis, sed tantum inconcinnis quibusdam lineis varijs, quandoq; densis pluribus, alibi raris vtraque parte inscripti, vt liuorem minuant. Aëri expositus lapis, vel Soli, Alabastro obscuriorem transluciditatem, veluti fumosam, ostendit. Quare non mirum si alij lapides, vt ille supradicti Monachi, qui erat longè virentior, solidior, & splendidior, sed non transparens, vt diuersi generis; nihil auxilij attulissent. Vidimus, & alios eodem nomine insignitos, maculis albis magnis distinctos, & liuore lucentes, an dictis viribus sint præditi, ignoramus: quare experientia prius comprobandi sunt, quàm emantur. Lapis verò à nobis descriptus, crassitie quartam vnciæ partem æquabat, latus vnciam, & sesquunciam longus.*

Tetli, Pag. 340. Cap. 14.

Imperatus *noster hunc lapidem ad siliceam, vel potius vitream accedere naturam putat lib. 22. cap. 2.*

Pag. 341. Cap. 18.

Heinzteilxi. Heliotropium Mex. *Tecozahuitl* Ochra Mexicana.

Heliotropium nostrate inter Iaspidis species enumerat Imperatus *noster lib. 23. cap. 10. Auctoris lapidem, quia exiguus refertur, ab Europæo differre putamus.*

Pag. ead. Cap. 20.

Ochram, Dioscorides *ait, habere vim vstam & lotam, adstringendi, erodendi, colligendi, & tubercula dissipandi, excrescentias in carne reprimendi, cauitates cum cerato explendi, & articulorum tophos comminuendi*, Imperatus *noster eius varietates lib. 5. cap. 24. & seq. enumerat, quem videre poterit lector curiosus.*

Pag. ead. Cap. 21.

Thicatlalliciztli Alba Mexicana.

Albæ terræ variæ apud Dioscoridem *describuntur, nam Eretriæ, Samiæ, Chiæ, Selinuntiæ, Cimoliæ; an autem Cimoliæ congener, quia liuorem digitis afferre ait Auctor noster, & Cimolia teste* Dioscoride, *sit pinguis, asserere nequimus, nam & inuenitur alia terra alba, quæ vulgo* Calcimonia *dicitur, quia Calcis modo alba fit, friabilis, & solubilis, & vsum præbet, cuius vis est refrigerandi, sed si vratur, acquirit acrimoniam. Est & Agaricum fossile vocatum, quia terra leuissima sit & candida, & aqua soluta lac referat*, Lunæ lac *appellari dicitur: & viribus Samiæ similibus prædicatur. Vide quæ* Imperatus *noster lib. 5. cap. 40. & 41. refert.*

Tlalyac. Pag. 342. Cap. 23.

Vide de his omnibus congeneribus, quæ Imperatus *noster in sua hist. naturali lib. 13. tradidit.*

Pag. ead. Cap. 24.

Tlalxaxotl. Alumina.

Præter has species à Dioscoride *traditas, Aluminis scissilis, siue trichitidis liquidi, & rotundi, sunt & naturales aliæ, crustosi nempe, & crustosi botryoidis, quod in acinorum extuberantium modum, tumidum apparet. Quas species omnes in foro Vulcanio nos* Puteoli *obseruasse meminimus. Vide* Imperatum noſtrum *in sua naturali historia lib. 13. cap. 10. 20. & 21. De factitio Alumine, quod rupeum est, vulgò de Rocca, sic enim rupes italicè dicitur, scribit*

Matthio-

Matthiolus & *idem* Imperatus; *& non solùm fieri potest ex lapidibus, & ex terra aluminosa, sed etiam ex ipsis Aluminis naturalis speciebus, infusione, & coctione facilius elicitur. Vires diffusè* Dioscorides *docuit, & in* Plinio *etiam leguntur. Liquidum Alumen appellatum a* Dioscoride, *non est illud vulgare factitium, transiucidum, sed naturale, pingue tactu, molle, opacum, & ita* Puteoli *reperitur.*

Pag. 343. Cap. 25.

Tzetzil. Sal.

Salium genera, differentiæ, ortus, natura & vires elegantissimè à nostro Imperato *in sua hist. natur. lib. 13. cap. 4. sicuti & aliorum succorum mineralium proponuntur. Sed Salium diuersa nomina, & genera parùm esset scire, nisi illorum etiam varia qualitates & vires notæ sint, nec enim quia omnia genera Salium salsa sapore, in eodem salso sapore nulla est differentia, nam præter illud magis, & minus salsum, inest vel acrimonia, vel amaror, vel acerbitas, aut aciditas coniuncta, quæ omnia differentiam parvam in sapore, viribus tamen magnam ostendunt. Quocirca aliquid hoc loco de illis placuit referre. Sal igitur omne compositum est ex Terra, Sulphure, & Mercurio, sed quia Sulphur & Mercurius non conspiciuntur, vt postea dicetur, Sal appellatur quod est duplex, fixum & volatile. In Sale sapor exeritur, in Sulphure odor, in Mercurio potissimum colores. Et quamuis tanquam principium firmum, fixum, & substantificum rerum omnium, comparetur elemento Terræ puro, non tamen vt illa Terra pura elementaris, est frigidum & siccum (quæ qualitates sunt mors rerum compositarum, & sterilitas in non compositis) sed est calidum qualitate actiua præditum, inseruiens generationi rerum cunctarum,. Diximus compositum ex Sulphure, nam Sulphur confertur Igni, quia pabulum est illius, sicuti alia bituminosa, oleaginea, pinguia & resinosa. Item ex Mercurio, qui respondet suâ naturâ Aquæ & Aëri, non enim de mineali Argento viuo credendum est, sed ita dictum, quod humidum sit, & in vaporem siue Aërem dissipetur calore admoto. Terra igitur & Aqua, siccum & humidum si misceantur, non cohærent, nisi adsit quoddam medium inter siccum & humidum, inter fixum & volatile, quod est pars pinguis sulphurea, quæ participat de vtroque & natura sua tenax & efficax ad gluten faciendum, iustamq. eorum trium mixtionem. Sulphur igitur sine oleaginea substantia, Salis & Mercurij est mediator, & vtrumque copulat, Salisq. acrimoniam, & Mercurij aciditatem, quæ vt plurimùm in eo reperitur, reprimit & contemperat, haud secus ac spiritus & humidum illud vinificum seu radicale; animalem incorpoream substantiam, cum corpore, quod toto genere distat, coniungit. Sed ad Salium diuersitatem redeamus. Salium aliud est commune, quod Mare per secretos Terræ meatus toti Orbi communicat, quod tanquam aliorum saporum magis expers, hominum & animalium cibo aptum est, alimenta distribuens, & condimentarium. Aliud Sal gemmæ amarum vim habet extergentem, euacuantem siue purgantem, vt alia herba amara, item omnia fellea, quibus Sal amarum inest, & nitrosum. Sal aluminosum saporem habet acerbum, & communicat acerbitatem. Vitriolum quod etiam ex genere Salium est, saporem habet adstringentem stipticum. Armoniacum habet aciditatem, quare Sal quod aliquam supradictorum mixtionem tenet, participat de illa qualitate, sicuti de sapore, diuersos ex illo sapore pariens effectus, idque beneficio duorum Salium volatilium, quæ omnium optimè commiscentur propter subtilitatem atque substantiam spirituosam. Armoniacum acidum, copiosum in Vitriolo, eiusdemque fermentatio, est coagulationum, & dissolutionum omnium rerum causa. Atque aciditas illa Salis Armeniaci, seu Sal Armoniacum spirituale, reperitur non tantum in Vitriolo, & Vegetabilibus acidis, sed etiam in Sale communi, in Nitro, Sulphure, & rebus omnibus. Nam illa aciditas illud ipsum est, quod Sulphur coagulat, & copiosè in eo inuenitur, nam aliàs Sulphur ipsum fluidum esset, & non cohæreret, vt liquores oleaginei, quod longè diuersum est à natura Sulphuris, imò contrarium, cùm non modò ignem non concipiat, sed etiam puluis pyrius ne accendi possit, præstet, habeatq. vim quoque acidam dissoluendi margaritas, corallia, corporaq. solida, coagulandi verò spiritus ardentes, qui inflammationes in corpore internas vel externas excitant, singulare remedium, ac proinde ad febres extinguendas præstantissimum. Si plura & clariora desideras, vide clarissimum* D. Iosephum Quercetanum *in lib. de priscor. Philosoph. vera Medicinæ vera materia, & in tract. de simpl. signat. intern. vbi maximè delectaberis.*

Sal. differentiæ.

Sal Gemmæ.

Sal aluminosum.

Vitriolum.

Armoniacum.

Pag. 344. Cap. vlt.

Tzetzinquil. Nitrum.

Nitri generatio, substantia, qualitas & differentia à nostro Imperato *distinctè traduntur in sua nat. hist. lib. 13. cap. 10. & etiam à* Francisco *eius Filio in lib. de fossilib. vbi omnia*

nia in Muſeo Imperati *contenta obſeruantur, & diligentiſſimè traduntur.*

Notatur à doctiſs. Collega noſtro, ne in ſeparanda Salis portione à Nitro è Terra confecto, lixiuij vel amaritudinis pars aliqua relinquatur. Hinc occaſionem nacti, addendum exiſtimauimus, Nitrum ſiue Sal nitroſum habere quandam amaritudinem coniunctam, & propterea comparari inter alios corporis humani ſucos, amarabili, ſicuti Sal aluminoſum pungens, & Hipticum, pituita vitrea; Sal vitriolatum, aruginoſum, bili aruginoſa; Sal Armoniacum, acetoſum, pituita, & melancholiæ acida. Sal commune ſimpliciter ſalſum, pituita ſalſa: Sal dulce ſaccharinum pituitæ dulci, Sal verò Arſenicale & ſtipticum malignis, & peſtilentibus humoribus, ex quibus anthraces, vlcera cancroſa & ſimilia. Quæ Salia omnia, ſi ſpagyricè arte medicamenta fiant, & ſpiritualem induant qualitatem, pluribus, omnibus quidem dixerit, morbis remedio fore, ne dubites. Vide Quercetanum *loco citato, & medicamina mira comperies.*

Appen

Appendix ad Serpentarij Narcissi descriptionem.

Ni immemor turbinem insulae defcripsissem, aliquam huius rei mentionem adiecissem, de qua multi quaesti etiam sunt inter Indiae scriptores, pro variatione fontis, ex quo emanat, vim lactea diuersa obtinentis. Est enim aquae lignosae fontis, Aluellus, autore Dioscoride, qui lactis vim habet, quae ad lapidis naturam concrescit. Quae autem ex fonte Iuppiter, fontem se fefellisse, dixit, Stellam Iouis, quem etiam mutauit in nouum sidus, ex eadem causa inquit fecisse Hercules, de nutrix, de eo fontem...

NARCISSUS PSEUDO-NARCISSUS.

Narcissus flos pallidus, seu pseudo-narcissus, in fontem cadit, & flore suum fatum fingit. Aluellus vero ex ipso, de quo nunc loquimur, fluuio in Hiberia ingressum narcissum refert, & deinceps in fontem cadentem, ex quo lactea vis emanauit, & in lapidis naturam concreuit. Iuuenalem & Plinium, Pontius Pilatus Cilicum insulae magistratus tempore, quidam filiolus nobilis, Lucius, ad Augustum missus, Iuppiter remanet. Plinius in Cilicia, & Iuuenalem in Iberia, quae tempore hic narrantur, Pontium Pilatum Iudaeae praefectum fuisse, & Lucium Augustum in fontem suum defluxisse, Aetnae insulam habentes, in quibus singula fontium ab eis ex lacte petrificatorum, & Iouis Stellam, & Herculis nutricem, & alterum nouum sidus constitutum, Iuppiter nouum sidus amauit. Tolleo, ne aliquis putet virum Iouis obtrectare, Iouem non vltra progressum, ne ludibrio esse possemus: non enim sustinemus nos ludibrio esse, quos Iuppiter, & Hercules, & Augustus, & Pontius Pilatus, & Plinius, & Iuuenalis, & Aluellus, & Columna, & Lynceus, & quidem alius Columna, & Iulia profluuia, & Venus progressa in Iulium Iulium Cilicum vltimum pertingit, plura sunt non recitanda, ne ludibrio profecto esse nolo lectori. Aetnae quidem, quod flori ponat, recurrentem scilicet volutum in spiram vbique flauidum, & fragilem.

Digitized by Google

PHYTOSOPHICARVM TABVLARVM

Ex Frontiſpicijs Naturalis Theatri

PRINCIPIS FEDERICI CAESII LYNCEI

S. ANGELI, ET S. POLI PRINC. I.

MARCH. M. CÆLII, IL &c. BARON. ROM.

deſumpta

Prima Pars.

In Stirpium Scientiæ, ac Studiorum Inſtitutionem, totiuſque Herbariæ Syntaxis Proſpectum:

Poſt Mexicanas Recchi, quæ cæteris cum omnibus Plantis in ea copulam inire debeant

NVNC PRIMVM A LYNCEIS EDITA;

Digitized by Google

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. Patri Magistro Sacri Palatij.

A. Episcopus Bellicastren. Vicesg.

PLantarum, reique herbariæ Physiologicas tabulas Illustrissimi, & Excell.mi Principis Federici Cæsij Lyncei, à Reuerendiss. P. Fr. Nicolao Rodulfio Sacri Apost. Palatij Mag. recognitionis causa ad me transmissas accuratè legi, diligenterque recensui, & earum sum admiratus industriam: in his enim ex naturalibus principijs inuestigata Sophia, ad plantarum essentias, facultates, ac vires cognoscendas viam planè aperit; & (quod magis est) artificium ipsius Naturæ in gignendis plantis, in extendendis illarum neruis, in venis intertexendis, in musculis earumdem adaptandis, in coloribus exprimendis, sub methodo philosophica omnia tanta sedulitate locantur; vt vel quo nam lacte, quibus aquis, quovè aëre plantæ nutriantur, augeantur, atque infirmentur, ex vsu harum Tabularum minimè ignoretur. Omnia quidem ea eruditionis sacræ, ac prophanæ vbertate conspersa, vt me lateat, eruditio ne, an philosophia in eximio viro magis laudanda sit, vtrumque certè tam in Auctore, quam in opere summè conspiciendum existimo. Quapropter ad Italicam gloriam id plurimum facere arbitror; vt quamprimum & Tabulæ istæ, & reliqua eiusdem Illustrissimi, & Excellentissimi Viri egregia monumenta in lucem emittantur. In quorum fidem ex nostris ædibus Vaticanis xv. Kalendas Nouembris M. DC. XXVIII.

P. F. Fortunatus Scacchus Augustinian. Apostolici Sacrarij Præfectus.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Lupus Socius Reuerendiss. P. Mag. Sac. Pal. Apost. & Vicarij Ord. Prædicatorum.

Digitized by Google

ILL.mo ET REV.mo PRINCIPI
FRANCISCO BARBERINO
VRBANI VIII. PONT. MAX.
EX FRATRE NEPOTI.
S. R. E. CARD. AMPLISSIMO.

LYNCEI ACADEMICI FELICITATEM.

HORTORVM, *Illustrissime Cardinalis, antiquissimæ sunt deliciæ, & insignibus quidem illis ab omni parte instructis, & ceu ad Polycleti regulam concinnatis iam accedere, aut adimi nihil potest, quando suaue nitentium florum, herbarum læto consurgentium virore, frondentium Arborum infinitas pulcherrimis distributa ordinibus, amœnissimorum insuper fontium aspergine gratam moram nectente, necnon decurrentibus limpidissimarum, & saluberrimarum aquularum mæandris velut iter nonnihil interrumpentibus copiosè irrigatur, & interstinguitur. Digniſsimum tamen studium; præstantissima Plantarum scientia, quam Cheirones, Apollines, Anazarbei, Plinij, & ab omni æuo literatissimi quique Viri, & Heroes laudatissimi, tractarunt vsque in hanc diem; non solùm adeò perplexa, laborioſaque fuit, nulla vera methodo, nullo genuino ordine à quoquam inuento & submministrato, vnde quid in ea secundum naturam primum, aut vltimum fuerit, quis perspicere posset; sed mirum etiam in modum, inque dies magis, pro Historicorum in obseruationibus sedulitate, crescente incondensum stirpium multitudine, turbata, & confusa; vt qui scientiam hanc pertinaciùs persequendam suscepissent, velut in Sylua inuia, aut potiùs inextricabili quodam labyrintho, sine physicorum principiorum, & naturæ filo vestigia studiorum regente, errantes, deberent non tantùm immorari; sed immori: præsertim verò nunc & Mexicanis hisce additis agminibus, quæ à nostris plurimùm discrepare viderentur, & in molem superapponi indigestam.*

Principi autem Cæsio huius Academiæ Institutori nihil vnquam fuit antiquius, aut carius, quàm abseuerioribus studijs, negotiorumque curis, suas in hortis delicias habere, sua in hortis otia, quibus recrearentur vires, sumere: nec quidem Viridarijs illis temporum afficiendis iniuriâ, quæ prodigiosis sumptibus Magnates extollere, naturæque & artis rarioribus longissimè quæsitis (vicumque minus notis) fœtibus complere solent; sed & immortalibus, & chartaceis, ingenio compositis, pictisque, naturam planè referentibus ipsam. Quàmitaque in naturalis sui Theatri parte, quæ virentibus am-

Digitized by Google

pliter Frontiſpicijs ſeſe ſpectãdam exhibet, omnem ipſe Syntaxin plantariam, & Mexicanis, & Peregrinis quibuſque alijs cum noſtratibus coniunctis, non ad Polycleti, ſed naturæ normam, ex Philoſophiæ principijs; imò è matris naturæ gremio deducere conatus eſt, variſque obſeruationibus firmare, & exornare, Plantisq. etiam ipſis, quinimò Plantarum familijs à ſe inuentis locupletare: viſum nobis eſt huic Mexicano Dioſcoridi aptiſsimè ſubiungi poſſe, ne in poſterum hæc oblectationis, & emolumenti tantopere referta diſciplina, methodo carere videretur; ſed Herbariæ rei vniuerſæ faſtigium illud perquam opportunè imponeretur, quo, inſtitutione, illiusque dogmatibus certum eius conſiſteret ſtudium. Quidni autem ſubiungi debuiſſent; quando Plantarum ſcientiæ non penitus conſuluiſſe videri poſſet, qui tam multis, & ſuis & exoticis hiſce Theſauris (quibus interim difficilior, & quaſi coaceruatis diuitijs onuſta prodiret) auctiorem eam reddidiſſet, ni ſimul quoque expeditam omni ex parte, propriaque forma detecta, ſuisque cum cauſis partium ordine plenè conſtituta, illuſtriorem. Futurum præterea omni proculdubio arbitrati ſumus, vt ita gratiori multo, ac iucundiori benè concluſi, concinnèq; diſtributi primigenij huiuſce Horti elegantia ad doctas, perſalubres q. delicias, alij, atque alij ſubinde philoſophicis irrigantibus riuulis, & pellicianur, & pertrahantur; amota nimirum obſcuriori quauis denſitate, & pertricoſa ſenticeti aſperitate, quibus nedum à placidis vijs, ſpatijsque; ſed quouis ab ingreſſu non pauci repelli poterant. Ne verò vnius Tomi moles incommodè exaugeretur operæpretium exiſtimauimus ex Syntaxi ſaltem generalem hanc Diagraphen, veluti ampliſsimi Horti theatrales primos proſpectus, hac priori Operis parte præmittu; reliquæ verò immenſitatis campos alijs Tomis aperiri, cum ſcilicet ſpeciatim deſcendendum, & Arbuſculæ, & Herbulæ quæque adeundæ erunt, & luſtrandæ.

Cæterùm Illuſtriſsime Cardinalis, cum ſolemne noſtrum ſit alias apud te litterarum Arbitrum, & Patronum, noſtras lucubrationes deponere, tùm præſertim hoc Principis tibi addictiſsimi (qui hac de cauſa editionem denegare nobis non potuit) Viridarium inſcribendum eſſe iudicauimus, quoniam gratiam ei præ alijs adfuturam ſperaremus. Etenim veteribus gratiores victimæ fuerant exiſtimatæ, quæ propter ſimilitudinem immolabantur: tibi verò in more poſitum ſit nunquam ita obrui à grauiſsimorum negotiorum mole, aut à ſeueriorum ſtudiorum continua tractatione fatigari, qui non Botanici ſtudij amœnitate erigare & recreere. Accipis ergo Cardinalis Illuſtriſsime, ſereniſsima fronte tributum, & cenſum patrocinio tuo debitum, fauebisque ſtudijs Academicorum, qui Virtuti, eiusque laboribus conamur famam non Imaginibus, aut Statuis, quibus inſidiatur edax tempus & obliuio, ſed fauore tuo prorogare, & litteris. Vale.

DEVS OPT. MAX.

CAVSARVM CAVSA.

Conseruans. Fouens. Cõtinens. Beans. Viuificans. Illuminans. Cõprehẽdens.

ANGELVS.

EMPIREVM CAELI SVPRANATVRAM.

ANIMAE SEPARATAE.

Infinitum. Creator.

PERFECTIO.

Quid est Ens. Substantia. Subiectum. — Physiologis.

Absque corpore, spiritus a *spirituale, intelligibile Physiologis*.

Sentiẽs, propriè magis Animal. *Corpus sensatũ Physiologis*, externa globuli radens, & occupans.

Duplicis naturæ quodãmodo, Animal viuẽs, multiplici organo ex mouente, & moto conflatũ.

Rationc & intellectu præditũ, [Rationale, & intellectuum] Physiologis, [Risibile] Scholasticis, potius Democrito, liceat [VERISIMILIA] seriùs dicere, vt eius nuditas, & miseria, quæ victuum, artiumq. habitu conegi, & vestiri potest, simul indicetur.

—Homo

Idæ abstractionem animi.

Prima materia Peripateticorũ.

Rationis Entia plura, quæ humani capitis cælo concludentur, quibus homo se supercendere cõtendit, & immaterialia enititur.

Morali via hic à Sapientibus ad Amicos, à ciuibus [ciuilibus quidem] ad agrestes descendem, vltimo Simias, Psittacos, locationeq. Canes respexeris.

Absque ratione, sensu tantũmodo donatum [sensitiuum] Physiologis, multiuaga, vnde Homini adumbratio Virtutũ & Vitiorum, & sanè [moraliter] per horrendæ Circes, & Pythagoricæ transmutationes.

—Brutum { Perfectius. / Minus perfectum.

Animalium ima hic in consideratione veniunt Physico, quod compeditã cõcludant vegetãdi vim, & sopitæ adhuc, vel potius complicitæ sentiendi exordia: hisce analogicè succedens plantarum semina, inde respiciendæ bulbillorum gemmantium in noua germina caruncularum initia. Ossaq; & plures partes, quæ in sentientibus vegetant ipsos prope sensus.

Testaffixum carens facultate se loco mouendi.

—Phytozoum Animal planæ nihil retinens.

—Zoophytũ Plantanimal duabus naturis.

—Zoolithophytũ lapiplãtanimal confusis tribus à nobis inuentũ.

Vegetum, sensus expers, tribus primis [nutriendi, augendi,]iemet [propagandi] prædictum [vegetatiuum] Physiologis. globuli regmen, amictus: monilia: ornamẽta: fusus ille omniarius viror, Si propinquum viuentibus loco, & natura; si pro ipsis sit, & pronum iuuandis omni ex parte; si ipsa Cæli, Terræq. respectu diuersimodè pronum positione, cõsiderare volueris haud inepte PRONIMAL vocitaueris.

—Plantæ { —Senspiplãta quodãmodo ad Animal accedens à nobis considerata. / Perfectior: quam hic vniuersim ipsas classes distribuimus, & Mathematice, ac physicè primũ conspeximus. / Minus perfecta, quam primo speciatim adinuenimus, & in historiã physicè adduximus. / —Metallophytũ anceps inter stirpes, & metalla à nobis inuentũ, quod pluribus libris explicauimus. / —Lythophytũ: Planta ad lapidem accedens à nobis primo in historiã physicam adductum.

Quæ nunc fumenda, & in Syntaxin redigenda, & contemplanda.

—Lapisurgens: ad Plantam vergens lapis, siue plãtalis à nobis consideratus, cui in inferioribus proximior Figulapis.

Firmius constitutũ, cõplete opere: perfectum. Physiologis.

Huius loci, quæ à Physiologis, historicis præsertim, obseruata PETREFACTA sunt, quæ in Musæis asseruari solent, si in naturæ officinæ considerentur, in quã opere recudunturiterato pariter METALLIFACTA, quæ ipsi primum adinuenimus, cum plena obseruatione adhuc physicis in auspitii Petrefacta, asseruissemus, artificis Naturæ gradatim ab vna in aliam conditionem ipsummet processum ostẽdentes quo ipsam in opere inchoato ad medium, ad umbilicum perdutis: comperire licuit.

Solidius, firmiusq. cõcretũ, Terræ magis. / Fluxum versatile, Aqueum magis, & succi.

—Interranei

In quibus perfectionis multiplex gradus, beneq. minutus, & lubricus, si vel concretionis ipsius, & excretionum ab ea; vel quælibet ad ignẽ succos incudẽ, cœlumque, & contingentia mutationes; siue ipsissimas inde solutiones, citra vel fuitia locorum, candentium lucẽ, respicere, atque examinare volueris.

Simplicis Naturæ inanimes primaria Terræ proles: orbiculi ipsius, & viscera, & venæ. [Minerale] Physiol. vel magis latinè, minusq. propriè [Fossile] dictum. aut difficulter vocabulo [Metallum.] Nobis verò à Terra, eiusq. incertis, & interancorum quadam in globulo analogia dicere si non licuit, saltem libuit

Cõpositum, Mixtum magis, replicatis variè mixtionib⁹ heterogeneum. *Elementatũ Physiologo.* Dissectum.

Partes: cadauera: Artium materia: segmenta; & quæcumque Natura corrumpuntur, vel nostra auferuntur iniuria, aut à naturali statu exturbantur. Miscella: extillata: exiccata: præparata: excauata: vitra, & huiusmodi; hic obijciuntur contemplanti, conditionis respectu: mutilata, scilicet imperfecta.

—Prometeorum, siue Abelementum.

Vis mucatum: impetu quodam violenter, vt ita dicam agentiũ, tumultuario in Natura opere conflatum. Infirmum: inflabile-præludij ad instar, & quidem in maioribus officinis. Imperfectum mixtum; Physiol. Vagi fere aeris prorsus instabili conceptum sinu. si nactem, vt consonæ rationi esse videtur comprehendere latius volueris ampliorum corporum primas inclinationes primas proles PROLEMENTVM dixeris, & ab alto humilia etiam, imo subterranea agnoices. Vlteriores profecto in insolentibus excessus habes.

—Meteorũ. { insolens, admirandum, perfectius ad cõplectorũ mixtorũ conditiones accedẽs, ac veluti artificis Naturæ, reliquiæ aut resegmina, & fragmenta ex ipsis operibus detracta. peculiari à nobis Taumatombrix volumine explicatum. / Solitũ, ab Elementorũ dictorum cõditione parùm discedens, primordij, aut rudimẽti quadã in ipsa officina similitudine.

Plurima *certè ab aqua nisi loco, modoq; non differuntur; minus ab aëre* ventus, *aut ab igne, qui infra terram, aut in altioribus* ardores: arena, argillaq: *à terris parum multo discedunt.*

Terra / Aqua / Aër / Ignis — Orbiculus.

Quorũ natura & differentiæ plurimum in ipsorum conceptaculis & latebris quærendæ.

Et Tellus quidem quamuis ficior succos reddet.

Aquam, Aërem quãuis fugacẽ hunc, fluentẽ illã consequeris.

Minus quidem facile quamuis claudum sectaris ignem assequi, & conuenire poteris.

Nobis proximum mutabile, corruptioni, mixtioniq. maximè subditum vel ipsis in scholis Elementum Physiologis Conglobatio potius ex duobus prioribus elementis in permixtam rudem scabrum heterogeneum, variegatum globulum primo, contemnetis. Maiora certè ea homogeneis corpora, vel saltem nostros ad oculos consimilibus.

Nam pauci hic potius cometas è Meteorum grege sublatos accendere, vel potius illuminare volueris: quò pariter alij naturæ vires ad nouas etiam stellas *distenderint, confusa quidem cælestia inter corpora, atque Elementa haudquaquam aliàs discreta columnas apparent, nequa multa absque lite consistant.*

Simplicior, ampliorcotius, *simplex Physiol.* magis cõgregatum.

Corpore cõcretũ, *corporeũ, sensibile Physiol.*

Finitum Creatura

Benedicite omnia opera Domini Domino.

Elacius, à nobis remotius. Corruptioni aut mutationibus vllis præterquam loci, apud cõlestes Physiologos minimè subditum. Sed Quintum corpus, seu Quintum esse nec paucis immateriatum, aut è naturæ viribus enemptum: Mixtioni tantum quibusdam obnoxium. Quibus quintum Elementum ex Arist. qui Elementum stellarum agnouit. Amplissimum certe corpus omnium comprehensione vix secluso, aut potius in se cluso globulo mobili, & proximè ambientibus. hoc in nostro Cælispicio in contemplationem plenè adducere, & cælestem asserendo Naturam, pro viribus inspicere conati sumus pluribus libris.

—Cælum naturale. { Collectã stellarum. / vnde { Lux, Radius, Calor } / Expãsũ Orbis Aether Physiologis

Hic porrò quam multa, quam magna, quam cælata mortalibus: non-nesciunt certè de cælo, deque orbibus disputationes, quæstiones, articuli, quibus cælata illa nobis: orbati nos cognitione illorũ, magis magisq. remanemus.

A DEO, & in DEVM, qui A & Ω. Ad cælum, & lucem secuti & oculos hic, ita in altum mentem elena: lumen à PATRE LVMINVM ve[illegible]
Conscende per gradus, quos vndequaque multiplices, faciles exhibent scala. Pyramis hæc per admirabilis opificij creaturas, ita te ad illum extollet aspectum, ita in Si[illegible]
am, erem OPTICIS te perstrahat, ac perducat; vt beatam illa diuteris sapientia, cuius opera mirari semper, & admirari debes in infinita Gloria.

Exercitij vel potius praeludij modo. In genera simul, ac species. Praemissio quedã. Supra centrũ. *Indicatio canfarum, & historiæ. Theoricis, ac practicis signis præmittis.*

A PVNCTO, ipsius scilicet primi, summique *Plantæ* nominis *Centro*, per titulorum omnium LINEAS, in capitum SVPERFICIEM à quibus corpus deducatur pertractas, præsigni adumbratione præmissa, quâ *Obiecti* & *Tractationis* circa illud indicia summatim ex omni materia præsumi possint, vnde Plantæ proferendæ ad omnifariam cognitionem.

Studium circa stirpes, omnisque Plantarum Scientia præscribitur.

Circumscriptio. In genere. Agitatio quidam. Circa centrũ. *Causæ communes & historia. Scientiis Theoria, & Praxi.*

Mole *Obiecti* tota in CORPVS subsequẽte, vt sua cũ materia ad enucleationẽ vsq; omni ex parte in prænunciatorum implemẽtum exposita remaneat, modis videlicet quibus ab Intellectu sumitur.

& accepta de sensilis corporis facie.

THEORETICIS prægressionibus illorũ omnium, quæ ex Plãta venire in contemplationem possunt, quibus materiam perlustramus.

Citra vllam præcisam applicationẽ, aut dissectionem ampliorẽ prout latè fundituꝛ, cuncta complectitur collectiua, in vegeti corporis notionibus generalibus ab ipsius dotibus, affectionibus & effectis insumptis, vnde vniuersim comprehensa stirpes exhibeãtur.

indiscisso corpore.

PRACTICIS stirpiũ perquisitionibus, tam *in natura*, quã *in chartis*, ad plantãs cõsiderandas, & cognoscẽdas legitima norma, indeque exercitijs, quibus moles tota in obsequiũ intellectus pertractatu, ad certioris vel singularum notitiæ opera.

Discisso, sectum corpore.

Communes adhuc ampliorib parcibus *Naturas* generatim per gradus descẽdẽdo, *Plantarũ classes, genera, ac species medias* apta diuisione è Naturæ plãtificis officinis deductas, cõstituẽdo, latiusculã cõtẽplatione.

Discernendi, ac diuidendi applicatione, indeq; TOTVM considerandi prout ex PARTIBVS cõflatur in quæ discindi debet, mox ad partes illius positarum, *scilicet tum* in specie plantarum finitionibus, *diseretim sumẽdas observatione & suas causas, inde praxes per singulas.*

Vltimus præcisius partes *infimas speciei, ipsasmet* scilicet *Plãtas*, à suis originis vitæ figuræ viriũ fontibus, in tenuẽ Mathematicè, Physicè, medicè detenuando.

Enumeratio, ac expositio. In specie. Diuisio, ac finitio. A centro. *Causæ, & historiæ peculiares. Iunctis Theoria, & Praxi.*

Vago — *Inuestitio* in frõte prospectante. — PHYTOCHNOGRAPHIA quædam designatur. — ¶ *Representatio Plantæ ad plenã cognitionem.*

Tactus, & in cutem versanda per omnes cõtactas partes indistincte collectim agnoscere.

Percurrence — PHYTOSCOPICA omnis contẽplatio initiatur. — ¶ *Quæ considerãda in Plantis, & cognoscenda.*

Prehensante — PHYTOGNOSTICA regulæ excitantur. — ¶ *Quibus Plantæ considerandæ, & cognoscendæ.*

Cõsi dẽte — Permanente

Reparante — DIGNOSTICA diuisione partes iungitur. — ¶ *TRIPHYTOLOGIA summi explicati plantarij generis Tripartitio.*

Diuidẽte — LOGANATOMIA procedit ad partes partiũ minutiores: — ¶¶ *Priorum membra, & quæ à sũmis interdiuidũtur cognita, et subsequentibus Tabulis distributa.*

Infidẽte — Permidẽte

¶¶¶ *Postremis paulatim discretionibus Homonyma ferè contenta, & vix exigua quadam varietate sectiũculis modum exhibentia, quæ Individuorũ complẽtur numero in Syntaxi cõplementum ordinatè offensa.*

Diplicẽte, ac distorquẽte — PHYTOTOMIA imprehẽdendo ad illa vsque continuatur, quæ numerum dũtaxat constituunt.

Mente.

Ad

Digitized by Google

Ad ſtirpium ſcientiam latior præſignatio in vniuerſæ Syntaxis indicationem.

Theoricis potius meditationibus, ac doctrinæ inſtitutionibus.

Practicis quoque additis, nec ſine contemplatione complementis.

Plätæ repræſentatio, indeq; cõtemplatio ad plenã cognitionem eſt, vel

Vniuſcuiusq; ſingillatim hinc

Plantæ Aſpectus, Partes, Compoſitio, Structura, & quæ Quãtitatis ſunt, Diſpoſitionis, ac Loci.

Vita, & Cauſæ, quæ ipſius Naturæ.

Vires, & Vſus Applicatæ, quæ Actionis, Qualitatis, & Conditionum: Nosq; præcipuè reſpiciunt.

Moralia nobis ſigna.

Tituli ex Nobilitate, Pulcritudine.

Nomen, Nominis rationes, ac re cũ ipſa Coniugia, Auctoritas, Cõtrouerſiæ.

Perfectio Gradus.

Tractatio ipſa, quæ à Scriptoribus, Hiſtoricorumque obſeruatis.

Hinc ſumẽdo.

Plantam integram, extractã cunctis partibus totam. Ex libro Naturæ.

vinisq; vicarijs exemplaribus iconiſmis

coloribus

lineis

notisque

obiectam expoſitam

diſſis

ſcripsis

inſcriptionibus

Naturæ ipſius quaſi loquentis euidentia.

Nomen legitimum certo congruens æquè additum.

Ritè conſtructis Phytognoſtes.

Synopticis tabulis vniuerſalibus, inde ad vltima vſque peculiaribus deductis.

Pluriũ comparatione, hinc Rationes

Similitudinis quibus Plantæ conueniant.

Propinquius.

Genus eiuſdem nominis.

Varietas proxima ab Anteſignanis.

Affinitas magis

hinc

minusq.

Reſpectus aliquãtulũ etiã tangẽs

Vniuerſæ Plantæ membrorum.

Plantalis conſtructio.

Copulatio.

claſſes ſuperiores ampliores inferiores ſubductæ anguſtiores

Ordo

Diſpoſitio.

Series per gradus, & loca ex Phyſico proceſſu, breui quoque magis abditarũ intuitu.

Diuiſio.

Remotius.

Differẽtiæ, ſeu diſtinctionis; quibus ad inuicem recedant, ac diſiungantur.

Suis ſucceſsiuè inſcriptas nominibus plantas, Proiectã Naturæ propriis ſtatuuntur agminibus, a primis ad vltimas vſque ordine repræſentatis

ac per ſuas deſcribendo differentias dimiſſis ſimilitudine adiunctis, indeque ſimul definitis, ac locatis

vt ampliora genera per media ſpecies ad infima, quæ proximè individua comprehendunt, explicentur.

Reiectis interim diſcordibus illis familiarum titulis, quibus remanente Natura antiqua forſan conuiuendi neceſſitate cogebantur, remanentibus duntaxat ex conſuetudine ſignis rectis.

Genuina vt diſtributa conſtituntq; Plãtametatio cõſiſtat.

Et ab ea quacunque de ſtirpibus cognita, & quomodo diſtinctæ a genuis vitã haberi omniſariam rectèq; poſſint.

Ad ipſam, vt tandem Phytoſophiam.

In

Ad humana ferè corpora, sed & brutorũ, necnon inanimata.

Ad humanas mentes.

Priori nostro intuitui, ipsarum subijciente Natura, singillatim dispicienda.

Posteriori reflexione nostra ex obiectis colligente, & deducente ratione,

Natura.

Ornamenta.

Logisma.

In fronte magis, quæ prius apparet, & sũt QVANTITATIS, cuius modus FIGVRA, quæ pluribus hoc in genere FORMA.

In receſſu magis, quæ exterioribus penſitatis innotescunt, & sunt QVALITATIS, quæ præcipuè requiri in Plãtis solet, vnde appositè quidẽ Dioscorides, Danti *Qualis* collector dictus.

Ex pluribus, vel paucioribus consilio quodã, vel casu *Comprehenſa*, quę præsertim notitiam faciant.

Interius adhuc, insumpta, necnon conspecta ex ipso.

Exterius potius adposito, loco.

Ex omniũ ferè conspiratione, & cõcursu *Comprehenſa*.

MATHEMATICVS. — ¶ *Plantæ Quãtitas.*

PHYSICVS.

VITA naturales in Plantæ corpore Motiones. — ¶ *Plantæ Vita, & qui inde motus.*

VIRES, siue in alijs MOTIONES: VSVS nobis corporis applicatione, qui & multiplex, & maximè varius nil nõ tentantibus, & extorquẽtibus ad propria cõmoda hominibus.

MEDICVS.

Et quidem *Abstracti* primũ ab naturali sede plãtalis corporis, & ad impositionem viurpati, compositione. — Destructa. — ¶ *Plantæ Vires, plantali compositione destructa.*

Seruata aliquantulum, partibus tantũmodo quibusdam adhibitis. — ¶ *Plantæ Vsus, eius corporis partibus aliquibus insumptis.*

Viuacis, locoq. proprio permanentis propinquitate, & præsentia. — ¶ *Plãtæ Energia suo in loco incolumis.*

MORALIS.

Interius adhuc, insumpta, necnon conspecta ex ipso. — ¶ *Plantæ morale præceptũ, seu Virtus.*

PHYLOLOGVS.

Erudientis ornamenti. — ¶ *Plãtæ Titulus.*

Indicantis, indigitantisque ſigni. — ¶ *Plãtæ Nomen.*

METAPHYSICVS.

Ex omniũ ferè conspiratione, & cõcursu *Comprehenſa*. — ¶ *Plãta in cõstituta, quæ vniuersim cõcludãtur.*

Quorum omnium tandem. — ¶ *Phytanacephaleosis.*

In Plãtis considerãda, cognoscẽda respect.

In

- **Simpliciter considerata.**
- **In Plãra sunt Quantitatis.**
- **Discretæ.**
- **Continuatæ.**

PARTIVM

- *Constituentium Complentium*
  - *Membrorũ præcipuorum cõstituentium*
    - Particularum peculiarium Membrorũ
    - *Fibrarum*
    - *Foliolorum*
    - *Squamularum*
    - *Alarum*
  - Radicis
  - Folii
  - Caulis, & rami
    - *Petiolorum*
    - *Ramulorũ*
  - Floris
    - *Floseculorum*
    - *Conceptaculorum*
    - *Loculorum*
    - *Vasculorũ*
    - *Calycum*
    - *Cuculloru*
  - Seminis
    - *Componentium, & iungentium.*
    - *Articulorum*
    - *Staminum*
    - *Villorum*
    - *Apic. col.*
    - *Septorum interstinguentium*
    - *Pericarpiorum*
    - *Ossium*
    - *Fungosarum*
    - *Spõgiosarum*
    - *Lignosarum*
  - *Internarum Externarum*
  - *Formaliũ, vt aiunt, & Accidentalium.*
  - *Genuinarum Adscititiarum*
  - *Certarum Ambiguarũ, vt scripsi prædy*
  - *Propriarum Communium*
  - *Similarium Dissimilarium*
  - *Differentium Conueniẽtium*
  - *Similium*
  - *Dissimilium*
  - *Simili modo Dissimili se habentium*
  - *Fluentiũ*
  - *Solidarum*
  - *Perennium Annuarum*
  - *TOTIVS*
- *Per longũ* Neruorũ Venarũ
- *Per latum* Membranæ Cutis, corticis Cartilaginis.
- *Per crassum*
- Musculorum
- Medullæ
- Cordis
- *Per totum*
- Carnis
- Succi

Particularia

Organorum singulorum

- **Habitus**
- **Excessus**
- **Defectus**
- **Priuatio**

NVMERVS

- *Multitudo*
  - Certi quoti numeri ratio
  - Incerti numeri varia
- *Paucitas*
- *Simplicitas*
  - Dupla
  - Tripla
  - Quadrupla
  - } ratio
- *Multiplicitas*
  - Bina
  - Terna
  - } in ordine
- *Densitas*
  - Combinatio foliorum
- *Raritas*
  - Ordinata
  - Inordinata
- Harmonica quodammodo ratio
- *Crassitudo exilit. graeil.*
  - Spiralis ratio caulium, & productionum
  - Cochleata
- *Humilitas Breuitas Angustia*
  - Sphærica
  - Quadrata
- *Altitudo Longitudo Latitudo*
  - Angulata
- *Inanitas*
  - Fastigiata
- *Plenitudo*
  - Oblonga producta
- *Paruitas*
  - Collecta
- *Magnitudo Amplitudo*
  - Expansa
  - Diducta
- *MOLES*

Proportio

- Symmetria
- Structuræ ratio

Confrugtio Cogmentatio Connexio Conspiratio

In coordinatis partibus præsertim floris ad semen. Seminis, & corculi ad Plantã, & productionum ordine.

- *Ratio,*
- Arithmeticè
- *potius*
- *habita*
- Musicè
- *Modus*
- *Ordo*
- *Relatio*
- *Ratio*
- Geometricè
- *potius*

Sita, in proximè sequentibus paginis.

In

PHYTOSOPHICÆRVM TABVLÆRVM.

Classificatoria, & termini.

Interiores.

Proxe ligneæ, partibus per ambitum ligneis, & medulla centrali.

Exteriores.

Compositæ.

Tubulosæ.

Lin.

Calathium.

Figuræ, Species, & apparentiæ earum partium.

Figura, Species, & apparentiæ earum partium.

Quod corpus propriè sit.

Hic confirmatio doctrinæ in Orbis positus, & partium compositæ, & figura.

Corpus compositum ex floribus, & seminibus.

Corpus compositum ex floribus, & seminibus.

Corpus compositum ex floribus, & seminibus

- Partium. *Positio.* Prout scilicet in loci occupationem distendũtur, ac respiciunt
  - Et ambiẽs totum, & circũpositas partes, coniunctę
    - Erectio.
    - rectitudo.
    - declinatio
    - obliquitas
    - flexus.
    - supinitas.
    - Prostratio.
    - *Hæc satis modorum habeas, præsertim si ad singulas stirpes respexeris.*
    - Prout interuenientẽ partium nexu impetuq. inde spirituum, mulsis in musculos tucis sustinentur, aut incuruantur mole, vel põdere, siue superiora petant, aut inferiora magis & quę grato circũstãt cõtubernio.
  - Seipsas inuicẽ, si diuersis portionibus disiunctim insumãtur, & dispositione referantur.
    - Plures.
    - Aliquæ.
    - Quodcumque segmentum.
    - *Ad totam plantam.*
    - *Vel similes partes.*
    - *Aliquantas diuersas.*
    - incus
    - *Extra latius, prægnansq.*
    - Ad circumstantia.
- *Quæ ad cõterminа corpora respectu*
  - *Siquidem diuersæ, diuersis halitibus exurgunt Plantæ. Aluminosis Agrifolium gaudet cuius plantæ indicio alumina in Thuscia Græcus inuenit, quæ fuis in regionibus eiusdem Plantæ sylvulis subessent.*
  - Latius sumendo ab ipso corpore retinente.
    - Ampliori fuso magis, quod
      - Rarius
        - *Quasi Nemorea quodam modo se habeat. vel potius hospitis*
      - Frequentius
        - *Quæ mater.*
    - Angustiori. parasitico quodam abusu
      - *Interdum: Plenta reflexione quadam, quæ stirps stirpi, & lucus, & venter est, & ortus, & alimonijs præpositis.*
  - Totius. *Locus.* Qui quidem si cum producendi, & conseruandi natura cõsideretur, à quantitatis modis, mensuræq, rationibus ad eos, qui qualitatis sunt vergit.
    - respectu obice reflexione
      - Varijs quo ad
        - Solem
        - Vétos
        - Alia corpora
        - habitudine varia, præsertim humano ab opere
          - inculta
          - culta
        - Collocatione varia ratione
          - adiacentium
            - innumbrantium abscedẽtiũ
            - eleuatæ. adæquatę. in cana depressę.
          - ipsius terræ
        - Sedem ipsã inter contermina
        - Cæli, folique ampliores plagas, & seiunctim.
          - Quę Patrię regiones, aut tractus, latius, angustius: quæ grata. & quæ difficilia horrorum hospitia, & diuersoria.
          - Tegens cælum patrium per climata, variasque partes.
    - A corporis retinentis affectione exteriori præcisius, cælestiũ, terrenorumque respectu quoad
      - *Que robore suo præsurgunt. vt Cupressus, Pinus.* — Protensio.
      - *Quæ contorta vario nisu sustinentur. vt Vites.* — Conuolutio.
      - *Quæ congenito flaumine careant & alieno fulciuntur, & scandunt, & adnolumentur, vt Hedera volubiles.* — Scansio.
      - *Quæ procumbunt, & humamplexæ supina iacent, vel repunt humirepæ. vt Chamæcissus Nummularia.* — Accubatio.
      - *Quæ, & quibus mensura rationibus.* — Collatio.
      - *Quomodo.* — Respectus.
      - *Inter quas.*
      - *Quibus* { *Ante & retro. Ad quod latus. Supra & infra.* } — Collocatio.
      - *Aquæ*
        - *commersæ*
          - *salsæ*
            - *stagnãs*
            - *fluũ agenatantes, vt Raylem Stratiotes*
            - *terræ nixæ, vt Tribulus.*
          - *dulcis*
            - *fluũ;* — Mare. Stagna marina. Lacus. Palus. Fons. Riuus. Fluuius. Vliginosa rigua fontium. Humida. Limosa. Littora. Scopuli. Cretosa, arenosa, glareosa, fabulosa. Petrosa, saxosa, atida, sterilia, macra, gracilia. Prærupta. Pinguia, glutinosa, fertilia. Participatione vicinarum plãtarum efflantium. Conuersantium animalium. Diuerso Solis cæliq; præcisius aspectu, & aëris ambientis. Ventis variè perflari Zephyris, beneque fœtis, & corpulentis Austris. Aura maritima. Turbis diuersis Cõclusionibus, quibus aër, quãdoq. stagnare videtur.
      - *Terra*
        - *infra superficiem sepultæ.*
        - *in superficie ad aëri*
          - *varijs halitibus, aquis*
            - *fœta, & perfusa*
            - *minoris fluxibus* — Regionis totius, aut plagę foto fœto diuersis perfuso permixto. Diuerso vertice cælesti variè distributa lumina, radiosque infundente, imprimẽte permouente.
      - *Arbores, aliaq. etiam humiliores plantæ*
        - *ramis frumosæ, muscalis. muscosis, terrosis cortícibus.*
        - *radicibus*
      - *Tesqua* — *Prata*
        - *—Rudera, parietes, macerias.*
        - *—Vias, semitas, limites.*
        - *—Sepes, margines.*
        - *Arua segetes, satione varia.*
        - *Horti plantatione varia.*
        - *Cõsita Vineæ, Pomaria, Olineta.*
        - *Muscosa, fronde tecta.*
        - *Sylua, varia opaca.*
        - *Aprica aperta.*
        - *Montes colles promontoria.*
        - *Planities cuiusmodi plures lubrica, Campania, Romanusque ager habent.*
        - *Valles, Connalles in Vmbria, & Sabina frequentes.*
        - *Patria varijs quidem finibus, scilicet plantas dicimus Europæas, Italicas, Sabinas, Calabras, Africanas, Aegyptias, Miliacas, Americas, Mexicanas, Michuacanenses, vterius Romanas, Nucerinas: eiusdemque montis, vt Baldi, Ianuarij nostri, & Vernlani horti Centauri dicti.*
        - *Quæ ab Occidente Canario ad Orientem, quam longitudinis dicunt: aut ab Æquatore ad vtrosque Polos, quam latitudinis; ratio: vel vnius simplex, vel vtriusque simul.*

Digitized by Google

Ger-

Germinet terra herbã virentẽ &, facientem semen, & lignũ pomiferum faciens fructum iusta genus suũ, cuius semen in semetipso sit super terram. Gen. 1.

Vita Plantę naturales motus in eiº corpore.

Ab promouentibus principijs initio.

Externis causis.

Influentijs cælestibus, cæloque ipso alternis ritè, rectèque vicibus, & sudo, & madido inde *Sol pater Anaxagoræ, & Aristoteli*, scilicet, *Generationis initium.*

Radij, lumina syderum, immissio particularum.

Imbrium, verulentaq; aspergines, & Nitrũ fomenta

Nonnunquam diuersarum plantarum seminijs fauta pluuia facilliores, vt piceæ illæ, ex quibus laserpitium, & syluæ Cyrenis.

Hum-aqueis substratis partibus aptè ad spiritus, succosque constitutis inde *Terra mater Aristoteli*, vtpotè alimẽti initium, & subministra.

Aggerendorum, increscendorumq; putri-lata submin istratio.

Internis.

MATERIA { CALOR *Tenuiora concitanda.* / HVMOR *Sequatiora ad pingenda.*

Quà motis, quà mouentibus, & instrumentis. MOTVS.

NEXVS.

PARTICVLAE.

Simplicitas. Commixtio Remixtio var. par.

Vita ipsa: viuendi actus: *vigor*: *vlror*. Nec *natura* tantum, vt latius nonnulli loquuntur, sed huiusmodi, quæ *vegetandi anima*, aptis ad eas. quæ infra functiones *organis*, & *partium obsequio* vta. *Sanitas* hinc eiusq. *conseruatio* præsertim ex caloris, humorisq. modis, Symmetriaq. quodammodo, & Harmonia membrorum, partiumq. interfluentium inde, & ambientium, & retinentis semper ventris qualis Anaxagoræ tellus, vel potius vteri materni: à cuius sinu quamuis explicentur stirpes non tamen facile vnquam absolui solent.

Sen sum; dolores; voluptates, connubia interim, & vlterius *mentis, ac cognitionis vestigia* illa, quæ ex *Empedocle Anaxagora*, nec inuito forsã *Platone* asseruntur refellentibus *Theophrasto, Aristotele*, ac *Galeno* non nisi metaphoricè acceperis, & eleganter. Analogicè verò si libet *sexum* quemdã ad animaliũ modos.

Insidet porrò ea qua viuunt *Anima* in corpore toto, præcipuè verò ab radicis fontibus per medullam illam, quasi ramosa viscera, & dilatum cor, in membra diffunditur, neruosas itidem, ac fibrosa partes, interueniorumque plexus, nec parum in *ipso coitice*, vtpotè ijs, quæ benè subacto, lento q. nec facilè diffipabile succo consistunt, in eius foculos, & latibula.

Educatio à partibus feminio obsequentibus, socijsq. causis est, succijsq. quasi terræ matris lacte, complexuq. benigne fouente circumfluo aëre, radijsq. benignis, & opportunis insperfionibus: quæ etiam ars ipsa, quandoq. prouocans pro viribus suppeditauerit.

Fàctiones vitales, quæ à vitæ, & sanitatis gradu.

Cõseruationis: Nutritio.

Alimenta / *Excrementa* } facultate. { attrahendi, retinendi cõsequendi superfluum reijciendi.

Ore ipsius radicis Officialis. { *interius per partes.* / *Subingressio insumtorum.*

Excretitia stirpes parasiticæ. Excretitij succi. Lacrymæ resinæ Gummi. Oleosæ effusiones.

Exterius quæ ab aere roscida haud parum insugere, & insumere possint.

Complemẽti, seu perfectionis. Incrementum.

Motus intẽsio { Sursum ad latera Deorsum

Additio alimentia.

Dilatatio.

Complementum.

Admirabilis hæc in Meri fœtu inque Solis flore inde Planta maxima dicto, ac Tunc, & in pluribus saxaripiantis, quæ Chamæleontino more aëre pocius frui videntur.

Multiplicationis. Fœcũditas.

Flos Naturæ ridentis Venus; seminis præludium; promissio; confertis à spiritibus minuté in colores elegantes.

Partus Numero, tempore, modo, membris.

Semen Manifestum, simplex, multiplex.

Nexus obsignati multiplicatio veluti fermentum reliqua in se trahens subigente spiritu: exsale, & sulphure fixo chimici: ex substantia plantæ scholastici.

Conspersio, coniectio, seminum.

Gremij terræ, varia ratio, varia seminum receptio, ea repe-factum semen complexu suo diffundit, & elicit ex eo herbescentem viriditatem Ciceroni.

Partus intubante Natura varius.

Vt ea vis indita seminibus, vt complicitã plantulam emittẽdã per multos annos, per turbationes multas cõseruet ad virũ: immo ad terræ vterum currat sponte sua. xiij. annorũ quarundã stirpium semina prouenisse scimus, & Altheæ à nobis ad Nephriticos vsus contusa, diuq. stillatitijs aquis macerata, germina in ipsa phiala per angustũ os emiserit. Per stercus quoque nõ turdorũ, sed equorũ gallinaceorũ, aliorumq. & fruges, & Gith, aliasque enatas scimus. De Lupini semine quamuis inter vepres suspenso radicibus missis terram petẽte scriptum.

prolis à semine eruptio. diuersis dierum spatijs alijs primò inde alijs missis plantæ partibus.

Magis, minusq. vsuci spiritu, aut perenni virtute.

Concepticorticis effractio, dilatatione, insumpto à nutrimento, indeq. incremento seminis, rumpente.

Stirpinitium surgens.

Aligerminum fomentia. { *Semunifolia ex vnialue.* / *Sembifolia ex binalue*

Collecta in principium, nouumq. caput stirpis virtute.

Missus maiori, minoriq; compendio adultis partibus.

Vel etiã à maiori plãta absolutis, & in nouacõstitutis germina.

Aut in alijs superdurauit.

Propagatio varia prout scilicet expãsum per partes semen fusa seminali, & quoquouersum interdum virtute, in illis maximè existit, quæ viuacem spiritum animæ in condensio, pertinaciq. humore conlocatum obtinent, inde viui radice ramis ferè cunctis, sementici q. germinibus, gemmis, tuberculis, nodis, bulbis, radicibus foliijs, quinimo succis; contrito ligno multifariam notatur multiplicatio, & per Insitionem etiam de qua inferius non sine aliqua mutatione.

Superiorum Elementorum, aut potius partium cũ inferioribus *respectus, & copula.*

Concitum fermentum ex permixtis corpusculis, quæ consimili quodã veluti cõputrium feruore in seminium coeunt, & seminibus æquipollentes grumulos.

Generatio. Sponte Natura sibi semina præstituente, quamuis obscuriora nobis.

A semine inferius, è planta.

Excitatio.

Eductio germinis.

Pullulatio.

Conformatio.

totius / partiũ } productio. Figuram inducens vis. *Figuratrix* dicta.

Tempora.

Viuens corpus. Sanum. Vitæ statum *Vitalitatem* dicunt.

Insistente anima, *Variè fusa, ac diffusa.*

Educatum.

Tempora Membrorum, Officia. *Nutritiua.* Alimenta succo ex aqua, & terra simplici.

Partiũ omnium. stercore, pinguibus salibusq. } additis, in plantã ad robur, & spiritus ducendis

Extensio quoquouersum. *Augmentatiua.*

Perfectio completo corpore.

Sexus, & Hymenæ Plant. in Palma celebrata, in Mercuriali obseruata à nobis. *Generatiua.*

Spirituum florida eruptio cõceptionis præuia.

Conceptio.

Veerus. Sopor Plantulæ in semine.

Receptio. Embryon plantulæ.

Cõclusio totius plantulæ in seminis ouo an nutritio, an incrementum.

Exclusio.

incunabula *Semibifolia* in omnibus ferè, à reliquis foliis diuersa è seminis ipsius pulpa.

Insurgentium in plantam particularum series.

Partium à matre in nouas proles recessus ex collectionibus varijs.

Adiunctiones, appositiones.

Noua è membris, membra in nouorum corporum constitutiones.

Ab ani-

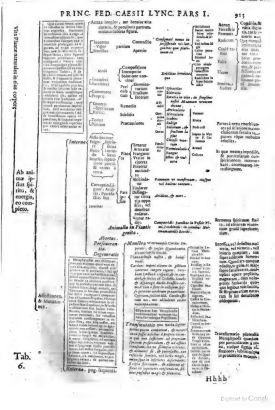

Abstractio, per Separationem

Compositio

Divisio

Definitio

Ens

Substantia

Accidens

Quantitas

Qualitas

Relatio

Actio

Passio

Quando

Ubi

Situs

Habitus

Corporea

Incorporea

Materia

Forma

Corpus

Spiritus

Vegetativa

Sensitiva

Rationalis

Intellectus

Voluntas

Memoria

Imaginatio

Sensus

Vis Aestimativa

Vis Appetitiva

Vis Motiva

Vis Locomotiva

Vis Alterativa

Vis Augmentativa

Vis Generativa

Vis Nutritiva

Vis Attractiva

Vis Retentiva

Vis Digestiva

Vis Expulsiva

Vis Formativa

Vis Assimilativa

Vis Concoctiva

Vis Separativa

Vis Distributiva

Vis Excretiva

Vis Augmentativa

Vis Generativa

Vis Nutritiva

Vis Attractiva

Vis Retentiva

Vis Digestiva

Vis Expulsiva

Vis Formativa

Vis Assimilativa

Vis Concoctiva

Vis Separativa

Vis Distributiva

Vis Excretiva

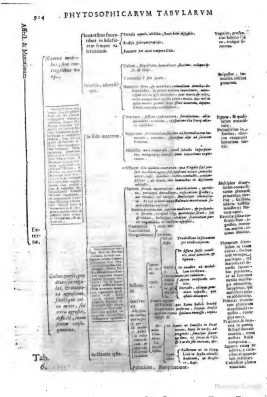

Qua plenissima in cultu obseruatio, & penetralia ad vsque pertingens, ea nobis stirpium, qua de vitæ gradu sunt ostendat vlterius, vt scholio quodam hic subnotemus. Animalis eam agnouimus ab eo sæclo trifariam, adstipulante cum pluribus Philosophis Peripato. Sui autem peculiaris generis, & ingens à Brutis ad Plantas, perfectis, perfectas, interuallum. Viuacitas à spiritu est paulò supra Interraneorum halitus promoto, superioribus radijs. Corpus vita motum si cum ferino comparationem subeat, Vniuersi membris, scilicet terrenæ cutis parte, imò aëre, & aquis integratur. Benè nimirum Anaxagoras ventrem ipsi, seu ventriculum potius à terra substrata agnoscit, & circumfusa. Verum in conceptione dicamus, & appensione radicis quasi ab vmbilico alimentum, & deinde à perpetua quasi nutrice: sinum præterea quo semet tuto recipit aduerso cælo: matrem titulis pluribus. Hinc os est, nec vllis opus est organis, crassioribus ingerendis, concoquendis, excernendis: si purum putum chilum, cibos scilicet omnes in succum redactos, ab radicis osculis exugunt. Rectè ex Galeno Epar. quid Cardane stercora hinc expectas? potius vt Scaliger falsè à te vrinas plãtis expostulet in iudicia febriũ. Musculosa, nernosa, venosa traductio ab Epate eoq. & capite in ramos est: in vicarios inde flores, & partus. hoc vegetum animal. Excrementa, sudores, verrucæ, tubercula: vltimarij vtpotè digestionũ: nõ crassiũ quid, aut fœculentum. Quid alia quæritas mẽbra? anne splenem quoque in his, & pulmonem? respirant ne & illa præstant, quæ nos cum reliquis sensu praditis eiusmodi organis. Diuersis indigentinstrumentis functiones diuersæ: indigebunt talibus stirpes ad functiones non suas? Ramosa illa traductio à radicis capite, & cor, & cerebrum, & viscus omne est: & membrum, & membra. transferri nõ debet Animal, nec artubus vllis permoueri, nec ita sẽtire. Quid de appetitu? Imbres terra appetit, brutum esca: medium infra hoc, supra illud, loces appetitum, qui de stirpibus dicitur, nec errabueris. Idipsum de odio, fuga, amore credideris. Sensuum modo affectiones, altioris indaginis. Tactum vult Guilandinus obscuritatem excusat nostrorũ habetudine sensuum, stirpium ruditate. non tamen facilè vtut obscurum quis coniectare poterit, nedum cõparentem vnquam. Siquidem disiungere à sentientiũ membrorum motibus æquum minimè videri potest. Tacta retrahitur spõgia vt superioris gradus. In planta excisa, aut percussa, quo talis innotescat conditio, motum habemus nullũ. Scimus plures ridere quã referre rusticos, arborem coram vibrata bipenne, antequã ipsum adactũ sit mutare ferrum. Cur nõ potius in nutrimenti arrhabonem affusorũ liquorum gustatus quidam, & genitalibus in operibus spirituũ conceptione, & emissione quasi venereæ lætitiæ nõnihil suspicandum, indagandum in stirpibus, pro organorum, & analogia modo? quod sentientibus respõderat, citra tamen sensum. dum haudquaquam pro saporum ratione eligere, aut iucundis titillationibus in Venerem duci debent; nec voluntate, aut instinctu, sed vegeta determinatione naturæ in semen parturiant: affusum nõ quæsitum, succum cõbibant. Cõtactus similitudo ab internis quidem, in alimenti augumenti partus ipsius, & sanitatis, necnõ excretorum modo, laniusenla profert indicia. Potiora quæ ab exterioribus, nullum ferè vestigium referunt. Quæ tactu patiuntur animalia licet infima, nunquam membrorũ abscissionibus gaudere, ac prosperiora reddi solent. In Plantis insitio facilis, grata putatio, pãpinatio opportuna, faciliora in vitã germina à resecatis radiculis, à contortis, attritis, scissis, contusis ramulis; nedum dissectis ab omnibus; & lasionem ferè omnem à sectione excludere videntur, & quemuis huiusmodi tactus dolorem, & sensum. Si quis autem eo quo diximus modo inest, is ab vstione fœuentium radiorum, aut rigentis bruma iniurijs, intrinsecus etiam pernadentibus in spirituum, & complexus perniciem, sumendus est. Nec sexus à sterili fœmina mare fœcundo, vt perperam, & præter nascendi quæ in Animalibus leges, fit; sed à diuersa, quæ ab eodem semine prosurgit prole, & maris, ac fœmina connubijs quasi, & coniectu; vti in suis infirius ostendemus locis. Porrò diuerso in genere sumus, ea vtere analogia quã eius diuersa exigit ratio; & quæ præcipuè eam sequantur diuersitatem cape.

Vegetantis huius Animalis vita affixa est. Terræ fouentur gremio, aëris sinu, aquæ lacte, corporis partem, mundi ipsius partem habent, conuiuunt elementis, accedit tellus ipsa in membrũ, vniuersi spiritus fouent.

Constitutio inde non vna, nec faciei, nec totum simul & semper; abijcere, amittere membra potest, & recuperare renouatione quadam. Contrahere sese & in radice; vel radice se abscondere, & bulbo, reliquis amissis omnibus; vel in radice, & caudice reducere frondibus nec dolenter dimissis. Exerere, vel sese Superficiẽ dicta tuta scilicet ab radice resurgentibus omnibus: [renouatis dixeris, & renatis iterum, atque iterum] vel nouas frondes promittere, quod diuersimodè; aut eodem ferè conspectu semper perseuerare, diuersis datum, vt suis patebit locis. Omnibus certè nouella erumpunt germinatione, quæ propria.

Partes in sinum ita ire totũ valent, vt in id vertantur si abscissa à parente, magnæ Telluris parentis cõmittantur sinu, sine illum demisse contingãt, in quo ventriculũ obtineant. Quæ seminij virtus Viuiradicis dicta efficacia, satis ostendit animam ipsam vegetam ita in qualibet parte diffusam esse; vt diuidi sine vllo relinqua præiudicio possit, & plenitudine, ac multiplicitate longe eam, quæ in Brutis est sentientibus superare, quæ inseparabili vnitate continetur.

Alijs etiam apposita membra imò membrorum particulæ connascuntur, & coalescunt insitiua, melinsque prorsus habent. Vlterius pensatur ipsa alligatio, & compositio cum, mundi membris, quod abscissa etiam artubus viuere possint, diuq; illi seruari: ramuli, & fasciculi suis cum floribus diu certè rident in aqua, sed & semina proferunt ferè & perficiunt. Nõ ratò Lilia ab exiccatione etiam, & ab aqua semota reflorescere solent.

Admiranda in Pulegio prorsus decernunium [vt ipsi obseruauimus] iam exercato, florum bis in anno singulis solstitijs rursus aperiente, & emittente, & vice vis & syderum ratio; in nullo iam remanente succo, aremi penitus corpore. Nouit hoc forsan Cicero. causa alibi à nobis aperienda. Natiua commoueri assimos plantarum liquores in vasis, dum sui generis planta in flores, fructusque agantur; calore, & pertibus; quicimò in commadefactis etiam, & pertinacibus maculis consentire.

Concultata, & contusa plura in hoc agmine latius erigunter. Hispanicum exemplo sit Chamæmelum. Triticum à Septentrionali frigore percussum mirum nanciscitur à minutibus gelidis abollis, à scythicis pruinis vbertatem. Nec Taxi tantum Aquilone, & frigoribus exhilarantur; sed ea in quibusdam in seruando nexu vis adhuc remellis à semine missis [contra quam vllis sentientium pullis permissum sit] vt gelidas etiam compressiones exuperet. Ita Tunc nobis plantula vix vnciali foliolo, benèque succoso exporrecto restiterunt nocturnis bruma iniurijs, quibus hoc anno ampliores eiusdem generis, benèque ligniosa arbores plurimum conciderunt.

Ea virtus est, vt annorum onoribus multo minus quam sentiendo succumbat; siquidem longissima in multis ætas, in multis fœcunditas; vix finem, vix sterilitatem tangat. Et annosa Iliaca, Herculea, Quercus, vel vna amplum præbent exemplum.

Vt extensio ipsa, & crescendi impetus, quæ vagandi libertati Brutorum respondere videntur; cum ea ramis magis, magisque distendantur, ictusque telorum etiam superare contendant. surgendi spiritu indefinito. Nec in Pino tantum Abiete, ac Cupresso, Fagis, Populisq; sed & in alijs, etiam quandoq; superbientibus, vt in Aquaspartana nostra Vimo.

Etsi ad bruta emittenda, quæ sponte prosurgere dicuntur vis particularum in connexum cõuenientium extendatur. Tum plantæ, quæ infra consistunt [nec mirum] ortum duplicem, ortum multiplicem, & propagationes sortiri sunt; tum ab illis omniparentis compulsi opere; tum à seminali virtute per illarum corpora pluribus in locis in prolem, & fœtum cum germine præsertim effusa.

Ars præterea non ita Natura intra in brutis in varios multiplicandis specimn miscere potest, & temporum leges præuertere, ac in his ferè ad arbitrium inque dies magis facere videtur.

Superauerint ea propter reliquas in Natura rerum classes quæcunque, varietatis, & familiarum numero. Luserit ea in his primo ferè in figuras, formasque eas, & benè impressas ductus pictura in copiam luxuriæ simul, & licentiæ.

Tab. 7.

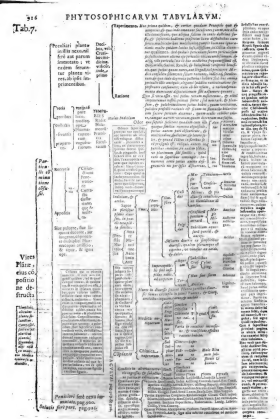

Sapores, quibus scilicet Plantæ tibi sapiant, tu illas plurimum sapias.

Act.

AMARVS

Tristis. Naturæ viuentium aduersus, gustu linguam diuellit: constare dicitur terreis combustis partibus, crassiusculis quibusdã, alijs verò subtilibus, vade calidum habeat, & forti coagulatione frigoris ope, ancipiti, & falsa ratione sifillum tam in calidis, quam in frigidis, tam in leuibus; quam in grauibus comperimus, nec Opij, & fructum ante maturationem frigiditas in confesto esse pariter possit. Chilpanxochitl, Eloquiltie, Olcacatzan, & aliæ Recchо, & frigidæ, & amaræ sunt. aquea potius quam terrea Colocynthis est. Ineptum nutritioni solum omnes fatentur, aperire plures scribant, ita vt orificia venarum referet, hæmorrhagiam, & sitim excitet, sanguinem siccare faciens. tenuare, incidere, mordere, exasperare, abstergere, liquare, attrahere; minus tamen vehementer adurere & siccare, & consumere, putredinal tamen resistere, superuacuos humores absorbendo, & dulcedini aduersando: calidum tamen & siccum ad secundum vsque gr. volunt. notatur in

Terra vsta.

Crassiusculè sc. terra in ignem vsque adustione ad subcertandũ mea

mat.

Absinthio	Colocynthide quę	Melle Sardo
Cinipatli	inde in sacrispag.	antiquo.
Tepatli.	mors in olla.	
Centaurio min.		Opio.
Aristolochia.		
Amygdalis amaris, & rancidis.		Aloë.
Fructibus immaturis.		

abest pinguedo.
adest gravitas.

Nitrosus.

Terra frimũ cõfusa.

Med. inter salsũ & amar. hoc imbecillior, illo intẽtior dicitur; sed cum vox tantum ap. Medicos crassa remaneat, fumigerato iam Nitro, nullibi ferè expolito, nil mirũ si eius sapor obscurus pariter sit. Salsamentum tamẽ colligitur, & quod afferatur rarũ ad indicationẽ potius, quã vsum à Physiolog. pro legitimo Nitro, quodve Halinitri nomine à nuperis substituitur, potius cõjvehementi salsõ adstrictionem exerit, quã amatorem: quisq; tũ extra salis familiã haudquaquã ierit. aluũ mouere, renes abstergere notatur. in

Nitro Arab. Zaurach.	
Helxine Blito.	
Beta Brassica.	

SALSVS.

Cal. fic. ad 2. gr. norãt, — rodentterrest. mixt⁹, varius, nõ igneus, ex adustione terrestriũ dicitur in mari, & cũ siccis, amarisq. aquosũ permiscetur. angulos certẽ exerit, sed proximos rectis; hisce aperire potis est, incidere, mordicare, exasperare, abstergere, mundare, cõturbare, ad expulsionẽ pũgere, expurgare, ventriculum subuertere, sitim mouere, pariter siccare. humores cohibẽdo obstruere, aggregare, densare, roborare, constringere, contrahere, obscura adstringendi, vi condiẽdo seruare, prout dispositis partibus applicari contigerit. in

Kali Salsola, Salsifica Rauennatũ & maricolis, & in Ciceris tãtũ foliis obseruatur, cũ acerbo in Rohẽ præsertim core. fructus.	

Vis corrosiua.

ACRIS

seu acutus, cal. fic. imò igneus subtilissimo sale terreis in ferulã, atque vrentem concitationẽ vsto, vehementer citoq. agit, penetrat, aperit, à lõginquo attrahit, incidit, separat, rodit, attenuat, calfacit, imò vrit & inflãmat, resoluit, discutit, farctu liberat, excoriat, viscerat, crustã facit, perrumpit, molesteq. inciatare ad expurgationem, & perpurgationem quoquouersum valet. Summam ad vsque siccitatem, & calorem, sed varijs gradibus promouent, prout tenuior, aut crassior, & diuersa corpulentiæ materia accenditur.

Ex Aqua, & Terra tenuissimæ particulis.

Ipsissimã prope ignis actem ad persoluendum cõcitata.

est in

tenuioribus præsertim Diureticis	crassiusculis caulicis

Intensior in siccioribus.	Remissior in humido aqueo	Ranunculo
Pipere	aliquantulum perfusis	Chamæleo.
Euphorbio.	Allio, Capis, Porro,	Clematide.
Chilli, Anchoa	Nasturtio, Sinapi, vade, & arte per aquam temperari solet, si bis, terve ea fiat decoctio.	Thapsia.

In tenuissimo soluendo — in tenui, & acuto — ancipites

— in corpore obtuso —

incidendo

euertendo

DVLCIS.

Cal. citra vlionem, & cum humore tẽperatus, & siccitatis modo; ad primũ aiunt, gratæ scilicet salsedinis initiũ crassiusculis paruumper in igniculos motis partibus. Solus nutritionẽ facit, coquit, & anodynus digerit, rarefacit, æquat, matura reddit, lenit, laxat, lauat, & quia citius rapitur, replet & hepar, & lienem obstruit. Numquam frigidum faciunt, nisi parum dulce, & nimis aquosum. sese magis, minusq. exerit. in

Glycirrhiza.	Melle.
Cypero exculento.	Manna.
Polypodio.	Sacchara.
Tragopelicz ibuhl.	
Fructibus plerisque, præsertim Palmę Ficus.	

Vis amica

nutrien. conuenies.

Terraquea cum spiritu temperare partes.

mat. med.

ACIDVS

Anceps, & qui nõ parũ contrarijs qualitat. indeq. facultatũ æstimationib. Medicus angat. Nobilis Vitriolo controuersio. Nobilior crassiuscula apud vulgares Philosophos caloris, & frigoris obscuritate. Frig. & siccũ dicũt ad 2. vsq. partib. subtilis. substantiæ aquosæ indigestæ cõstituunt. quasi indigesta humida nõ fit aqua, nec calida si aquosa subeiiceas, quasi indigestio igniculos addere possit citra caloré. Inde gustũ ferit, naus. tollit, appetit. citat, penetrat, mordicat, rodit absq. calore, pariter densare, repercutere dicitur, quod frigidũ est apud Medicos, nec solũ; sed & aperire, abstergere, exasperare, attenuare, farctu liberare, purgare. Alijs interim nõ soluere, nec dissipare quod subtilitas, frigiditas obsit, imò alte subeãtis frigoris beneficio fluxiones sistere. Mundare omnibus & incidere eatenus vt rodat, & penetrãdo sæpe in cõstipationis refrigeria sedare, & sanguinis eruptiones siccitate valida: putred. resistere, à calore denique, calceq. ipsa fieri, sed frigido fauri. Colligamus & vrere & perfrigerare; siccare quamuis ab humore. Vel potius ignis esse & aquæ; caloris & frigoris, contrariorum omnium, vt facilè dubites an & se quoque differat. est autem in

Aqua ignita.

Tenuissima. scilicet aqua in ignem vsque ad incidẽdum percita cũ halitu terreo.

Oxalide Oxy	medio quodã modo	sed Aceti ipsius ad ignem
Tomatl	in	accedit, & acris affinitatẽ,
Omphacio	Limonum	ob putredinẽ dictũ, ita facilem transitum à frigore
Berberi	& Citrij	ad fernorẽ; ab aqua ad ignẽ
Oxygeranio	succo	faciunt. nec tamen agnoscunt.
Mexic.		

ACERBVS.

Stringendo — mat. crass.

Pomicus linguam conterahit, & inæqualiter exiccando exasperat, densat, coarctat, incressat, frigidus, terreus magis in

Cornis.	
Castaneis syluestribus.	
Rhoe. Cupressi mas.	
Copalxochocl.	
Mixquirl. Sorbis.	
Galla Malicorio.	

Refrigerant, reficcant, ad tertium gradum vsque, vt notant, adstringunt, repellunt, concrassant, externam superficiem condensant, corrugant. claudunt, indurant, sensim qualitatem deponunt, simulq. à Scriptoribus non raro confundi solent.

Vis alexipharmaca.

ad cõprehẽdendã

Austerus.

Terra spiritu cõmota.

Scripticus, subacerbus, minus frigidus, & siccus, exasperat minus, linguam moderate constringit, sistit, ac roborat, aqueus magis in

Pyris	
Cornis	
Vuis	
Mespilis	immaturis.
Prunis	

Adstringens.

Sicc. crass.

Austerus imbecillior, remissus dicunt, vt Cydonij mali. & Polygoni Rosæ, & Hyoscyami quibusdam.

mat. med.

Med.

OLEOSVS.

Pinguis, vacuosus, temperatus, ab humido, aëreo, & moderato calore: aqueum alij admiscent. Tardus & imbecillis, obtinet gustus instrumenta. Agendo humectat, lenit, mollit, laxat, obstruit, flatus, & nauseas excitat, obscura quadam & remissa dulcedine, & substantiæ mediocri modo, in

Aqua ignita accensa.

Oleis, & quæ huiusmodi sunt succis, & in Malua, & Althæa, & congeneribus, quæ ad Humilentum accedunt.	Pinguis relaxãdo.

— in liquore —

— sese insinuante

sese apponente.

sese insinuante —

HVMILENTVS.

Crassa, lentaque materia aqua scilicet, in qua terra ipsa bene quidem dilucta corpulentiam fecerit, humida, gustum minimè afficit, Dulci crassior, crudaq. magis. Emplastica infarcire meatus, disiecta conglutinare, exasperata lenire, incrassare potis est. In Tragacanthina lachryma cremoribus, Amyli insemulis, in aquosum glutinũ corporatis, Visciidis diductis pulticulis, & mucilaginosis dictis. Pomorum autorum pulpa.

Musidus & cuosus madefaciendo.

Aquea dissunctũ effluens.

Aqua ad Terram depressa ipsi scilicet Terræ bene in torpidum liquorem subacta

— in corpore obtuso —

Receptibilis impressio.

Med.

AQVINSIPIDVS.

Ab aqua diffluente, nullius ferè terrenæ siccitatis participe, crudo, vagoq. cõstitit succo, vade refrigerat quidem, sed multo magis humectat à 2. ad 3. grad. dicunt, addunt tamẽ, ni vel in corpore, vel extra corpus nostrũ inuersione facta, acorẽ cõtraxerit, quo maximè incendet ad Medicorum admirationem vsque, in

Cucurbita.	Quinimo aqua ipsa,
Anguria.	quæ aliorum interrageorum venis careat,
Cucumere.	quæ simplicior fluit.
Omimextli.	

Pass.

ADOREVS.

Nec inest sapor amplior, nobisq. addictus magis, aut amicus. Abscedit à dulcedine, quod pigra vis sentiatur materia, ea tamẽ crassiuscula, sed bene temperata ad certã æquè subactã siccitatem, quę facillimè patiatur, & in corpus recipi, & irrequcat, simulq. solidescere. Omnis hic non Farris tantum, sed farinæ sapor, vnde & panis, & victus. Infrugũ granis omnibus, Aquatici Tribuli nucleo exiccato, & reliquis ferè in panificiũ ascitis dignoscitur.

Terreæ aquis spiritibus sedatis, præsigni nõ flor adiunctis succis

materq. æqual.

Pass.

LIGNITERREVS.

Crassior, hæc prorsus terrea, & inersaporũ fœx, posthaberi quidem potuit, at non prætermitti. sapit certè animantibus nonnullis, & caloris & spiritus & humoris non dicam nihil habere, sed quod minimũ haberi posset. Chymici caput mortuum norãt. In lignis, terrisque, quæ metallicis venis, præsertim carent, arenisbusque, & exuuiis magis corporibus.

Terra absq. spiritu depressa prorsus terrea.

mat. crass.

Emortuo superponendo.

Quæ-qualitas

Oculi-ratio — Pubis. — Lyra. — Manus. — Ignis. — Solaris. Veneris. Pomorum.

Amicitiæ. — Inimicitiæ. — Compositio.

Trono. Ratio. — Hominum. Solidior. Perseverans. Dubium. Nobilium. — Amicus. Ligulatus. Honestus. Lentus. — Mala. Lentus. Lentus. — Socium. Cultus. Docilis. Durans. Pari ob. Stolidus. Rebilis. Nobilis. — Lyræ. Ratio. Manus. Ignis. Solaris. Veneris. Pomorum.

Cubicul. Schollar. — Digeri. Aperti. — Manuar. Rustic.

Cubicul. Schollar. — Digeri. Aperti. — Manuar. Rustic.

Grad. 1 2 3 4

Tabu.

Particulis comminutione confusis

Vires destructæ Plantæ

Scholasticũ certè est vt quæras, an Formæ, vel materiæ sit, quod inde aduersarium, vel amicum habetur. Nec facile certè dijudicaueris quispiam; cui prius diffunctim eas attrectare, & commodius quidem non licuerit. Meo interim cõsilio ita compositeris tutius, nec importune; vt formatæ materiæ, ab hac scilicet vel illa planta tibi petas, & à partium nexu rem habeas; qui adaptari alijs corporibus diuersimode possit. Vnde & momenta perpendas medicaminum. Certè in Recchio nostro, vt saporis in Tzompelicxihuitl odoris in Texaxapotla ita virium põdus in Cozolmecatl habes, quæ potius quam materiam, quam formam ad opus, ad solidam contemplationem pensitanda.

FACVLTAS

SALVBRIS

Cõuenientia

Sexui

Ætati

Complexioni

Membris

Tempori

Loco

Alimentalis — hinc — Nũ & quę trãcum — tia — que venire — solent — io cibum

Vnicũ aurea ætate è filicibus demptum alimẽtũ: vnicũ Pythagoræ, & sectatoribus notatũ, sed & vbius tẽporũ, & locorum, quid supra panẽ quid supra vinũ nonne è planis hæc, & placibus ſi Panis è Tritico frugibus legumini bus, glãdibus Castaneis, Aquatico Tribulo; sed & radicibus, & alijs: Vinum è Vite Palmis, Pomis Lupulo frugibus ipsis alijsq.

bene — male

Succus: Encyma, Cacochyma; cito, tarde; multum, parũ; tenui, medio crasso

Concoctio: facilia, difficilia

succosa, flatulosa — diuersarum qualitatum — tuto vt Olera, partibus vt Legumina

In his præparatio, modus, ignis, quantitas, commistio, dispositio vtrinque plurimum fecerit.

Brutorum, *vt folia pleraque Prata, Fœnum, Palea.*

Communiores fœminæ plura, & ex illis præcipuè quæ crassiori pericarpio, aut nucleo pingui, & carnoso prædita: carnosa quoque radices.

Sunt quæ peculiaria membra nutrire dicantur, vt Cicera pulmones, nec absonum de reliquis etiam, si diuersa membra sua quæque similia expetere existimare debemus; quamuis hæc minus nobis nota, aut obseruata.

Hominum, *hic Frumenta, Fruges, Fructus frumentibus nobis dicta, primas tenent; præsertim Poma, Nuclei, vescaque fœmina; inde olera ab alendo, si alus, & alumus: vel si manus ab olla: inde condimenta, & huiusmodi. Condita Prata vides Plantus, & quas herbas pecud s non edunt, homines edunt. Sed Ammianus Poeta apud Græcos maclatum hortum, plenius ad canam concelebrauit, veriusque tandem ne & ipsum fœnum apponeretur, & communes omes existimaret a Faba aufugit: ampliſſima enim herbacea communia.*

—Alimenta medicamentosa

magis — tolis — simplicibus — nutriunt

minus — partibus — cõpositis — alterant

Omnes ferè plantæ. Sunt enim medicatæ omnes: & venenatæ si nõ aliqua sui parte hominẽ nutriunt, certè animalibus alijs in cibum venire posse non negauerim.

—Medicamenta alimentosa

Aromata hic medio sapore, odore, ac spiritu inter plantas velut gemmæ inter lapides præcellunt, quæ & medicamenta, & cibos locum inter habentes condiunt, corrigunt, dirigunt, ducunt, peculiaria quoque membra singillatim respicere videntur.

Immutans Alterans *dicta, vt Hordeum refrigerans Zarza exiccans, humectans Cucurbita, calefaciens tã multa, Pœonia caput præcipuè roborans, fumos noxios dissipans; & alia, quæ peculiaribus fauens membris, vt Mentha ventriculo, Capparis splenẽ, Eupatorium iecori, cordi Crocus, Chamæpytis articulis, Betonica capiti, Hyssopus pectori, Artemisia vtero.*

Cathartica. *Purgantia seu euacuãtia, quæ nec peculiaribus ita humoribus trahendis tuto destinata, ipsorumq. limitibus finitas, sicut nec ipsos numero & finitionibus comprehensos omni ex parte facilè crediderim. Pariter non obscurè, & occulta, vt aiunt qualitate omnia; sed plura manifesta vi Naturam intrinsecus quoquouersum quasi aculeis pungere, & prouitare, inde humores acrimonia impellente in expurgationem elicere, vnde prout medio ad nos modo se habere videntur, ita viribus amica, odore, sapore, ipsaq. agendi molestia, aduersa naturæ dignoscuntur. Vnde cauendum maximè ne modum excedant, & vim effrenatius inferant. Niger Helleborus, quod Virum ab atro nomen obtinuit, venenatum prorsus ob vehementiã apud Hispanos, conuulsiones excitat, & languores. Mictora, quæ partes solummodo peculiares stimulãt, superioribus accedunt. Sicula Scylla non parũ descendit. venenata, vitæ inimica, quæ summa frigiditate, vel summa caliditate, vel potius occulta eisdem cerebri nostri qualitate, agere dicuntur, quibus potius omnibus credideris; nam venẽni opus destructio est. Scilicet penitissima partium diuiso, & signati nexus dissolutio; hoc à summa concitatione quæ caloris est, hoc à summa constipatione, quæ frigus, prouenire poterit, & pluribus occultum, & dici, & esse. Septica verò illa, quæ putrefactum dicuntur, in quibus multisecum vim facilè deuerris. Sunt quæ peculiaribus membris obsunt, quamuis alijs prodesse possint. Mezereũ lecori, Alaës hæmorrhoidibus, Erucum renibus, & vesicæ, Hyoscyamus capiti.*

Bezoartica *in oppositum ad hæc accensent, quæ viro amicæ venenis obstent, ac destruentibus; sine hæc simplicia, sine composita e multis addente semper conseruationis desiderio, copijs quasi in venenatas hostes conscriptis, auxiliaribusq. vndiq. vel in numerum conquisitis, in quibus sine apertis, sine reconditis, prima qualitates haudquaquam satisfacere videntur; nec enim æqua temperies, quæ extremis obstare videtur satis esse potest, quæ ad nutriendum potius apta videatur; sed magis quæ æquam illam in nobis tueantur, aut reddant, & à contrarijs liberent quoquomodo; & quæ aduersa quaq. sine iniectis sedare compedibus, sine protinus extendere, viribusq. arcere, vel forti conclusione valeant.*

Aequa ad brutorum cognatum

& compagem nostram cõpositione, partibus in temperatum, in similem statũ, in peregrinã inde dulcedinis mixturam dispositis; quæ infimi, quę apponi cũ nostris possint

A similitudine, quæ nostra paruper recedit, & inpito cũ nutrimento aliquãtulum immutant.

Ad similitudinem quæ nostrã aliquantulũ accedunt, & aliquo cum nutrimento multum immutant.

Spiritibus quæ abundant indeq. facilius ingrediuntur, imprimuntur, permiscentur, citiusq. & efficacius agunt.

Quæ ita quidẽ dissimilia sunt, vt inter nostras partes interiecta, earum conluctationem aliquantulum cõmutare valeant, & confirmare, hinc mẽbrorũ diuersis constitutionibus, bene disponẽdis, formãdisq. alijs, atque alijs aptæ sunt: hinc compositæ, quę diuersè, & quæ vniuersim roborant multi nominis, ac cogitationis. Quibus tã numerus deesse prorsus videtur. Cõgessit Meluer: ipsi fatentur superi Pharmacopœis Antidotarijs, & Medicis, & Chymicis.

‖Hæc acie nõ carent, quæ penetrationem habeant, & ab ingressu secum ducendi per moras, naturæ graues, partet, in succum actas postmodum quæ verò ius pro ingrediẽdi, & pungendi modis diuersos humores è corpore propellant, & vulgatum quidem duci.

Bilem, Rhabarbaro, Aloë, Picuitam, Turpeto Agarico, Atram Bilem Veratris

Sanguinem ignota Galenica illa & cruo quibusdã, aut potius omnibus, vel nullis.

Potius & mixtos, & diuersos, & nondum affatim, aut distinctos, aut nominibus donatos, discreueris per membra humores, & per Pharmaca ipsa, quæ diuersos fingillatim nec forsan numero comprehensos, & agant, & agitent. Res plena, & periculi, & salubritatis.

Acutissimi in his mucrones, immo multisecæ nouacula; nec quæ vndequaque secta, infarciant, complicentq. desũt ipsa quo prorũpit furore, hinc veneficia, lurida illa, Aconita, Taxica a Taxo, & Fungi peior multo pernicies, quæ dolosè gulam extra, intraq. aggrediatur, nec nomina id tacent.

Et contra Mexipharmaca illa quæ occurrunt, siue simplicia, Cuaunepilli, Coccum Maldiuæ, Gentiana, Napum; siue composita, vt Theriaca, Mithridatium, & nostrũ Lyncœorum Alexipharmacum, Antidotaque alia, quæ sine torpentem oneribus naturã liberent, & vniuersim roborent, & adiusurgendum, & expellendum quidquid morbosum, ac inimicum moueãt; siue spiritus addant, eosque vniant, partes adstringendi moderata vi firment; vel glutino quodam obductio quosuis aditus hostilibus occludent; aut crassioribus interpositis excipiẽdo cassos reddant, vel inanes; vel potius hos compescãt resciscto opportunis succis igneo furore; aut pluribus simul obsistant.

Media quadam, minusq. violẽta mutatione, per

Præsionẽ, macerationẽ quæ ab arte citra, vel vltra ignis alumenta, hinc

Succi recentes concreti

Vina fang. terra

Olea

—Media quadam, minusq. violẽta mutatione, per

Minus pure

Cerevisia Germanorum

Syceræ antiquorũ Hebr.

Cia Sinensium

Cahue Persarum

Cremores diuersi

in ibos pationes Medellas Exitus ac tumpluriũ ſperat. coquit aqua, vino, oleo, melle, diuersis succis Ari, quæ in nostra cõmoda disponit.

Naturalẽ sponcanẽ, vel prouocatã eliquationẽ, hinc

Mel

Manna

Saccharum ex omnibus præcipuè

Cera

Resinę

Floribus

Arũdine

Ceraria

Meli

Musa

Fraxino

Orno

Gummata lachrymæ dictæ.

Elẽctio Notæ melioris

Modus

Dosis officinarum

Cautio

Correctio

Remedia

NOXIA

Exitialis

Sect. 9ta.

Medica — in fluorem agens — per se — per accidens — e toto — e partibus — Erthina Apophlegmatismi — e parte infimum telum — Per deiectionẽ — Per vomitum — Per vrinam — Per sudorem — Menstrua — Sputũ mucos — Vno vel pluribus — Deleteria,

Penitiori ferè nexu immutato pag. sequenti.

Tab. 7.

LISTINGS FOR TUESDAY, 10 MARCH

6.00 Breakfast News
9.00 Morning Report
9.30 Cartoon Corner
10.00 Quiz Show
10.30 Soap Opera
11.00 Lunchtime News
11.30 Cooking Show
12.00 Midday Movie
1.30 Afternoon Report
2.00 Sport
3.00 Children's Hour
4.00 Tea Time News
4.30 Evening Report
5.00 Local News
5.30 Regional News
6.00 Evening News
6.30 Weather
7.00 Prime Time Movie
9.00 Late Night News
9.30 Late Night Movie
11.30 Close

Vires destructæ Plantæ

Crasius. *Fumida exhalatione tãtum, quod ab ipsa Natura, tũ arte varia, multis modis vsurpentur e stirpium genere, partes ad suffimenta, in multiplicem Capnurgiam, in quibus scilicet vis*

Solutis ferè particulis

Effumans

E simplici planta

Herba ipsarum partes, vt Rosæ, Rosmarini, ligna, vt Agallochi, Santali, Norcapithi. Germanis autem Iuniperina ligna ad hoc, vel vulgo vsurpata. Gummata, & resinæ Thus, Myrrha, Styrax Lasser Balsam. Cepallis Anime.

Verbenasq. adole pingues, & mascula Thura.

En herbæ, & resinæ Virgilio fumantes. Thus primas inter hæc habere, vel ex ipso nomine videtur, sive à tusis glebis, sive à frequenti in sacrificijs vsu, nomen deducere velis: certè quod ad odoratos fumos incendatur Incensi nomen apud Italos præsertim, per antenomasiam obtinuit.

E cõpositis, e plãtis ipsarũq. partibus.

Cyphi Dioscoridi, Thymiamata, Pastilli diuersi Aniculæ Cyprij, odoras nõ canoras; Carbocandelas *Lusitani iam mittunt prasinaues, quæ à carbone citra flammam in odoratum fumum paulatim abeunt, & eandelabra occupant, quæ non ecmitt sed naribus pergrate famulentur.*

Lucens

Rudimentum illud præmittatur, dicas præfiguratam lucem; dicat leuiusculam eius adumbrationem si placet. In putridis illis lignis [nos in Populi obseruauimus] in Alcionio illo iuquam, quod à fani marina similitudine nomen habet; Si quæ de Baara, & Aglaophotide de Astere, vel de Peonia apertis in grana vasculis dicuntur, recondita admirata potius videntur, quam explorata. Lunaribus hanc innoxiam, frigidamq; compares, si igneam Solaribus radijs, secuti enim minus multo, quam existimari soleat caloris ipsa acies ab acuto distat frigoris gelu; ita quod à concitatis mittitur lumen haudquaquam longo disterminatur internallo ab eo, qui à placide, vel in ipsa quietè disiectis habetur: vt lucis, & ignis consortia sint, diuortia. & de quibus suo egimus loco, nec in ipsa nive, chrystallinaq; glacie medicum eniteat lucis.

Lumminis tribus. De cera, & olei amulatione, indicauimus in nostro Apiario. Tedas. Faxosq; varias ab Antiquorijs peras. Cedrinas candelas, alias q; è ligno, aut ligni stirpium q; succis, & quacunque luculentius lucent è resinis, plantisque è Physica historia. ligneas certè faces si nescis modis, accipe, & vide. Obolarias adstante ad id efficina paratas, Neapolitana crypta dabit, qua amœnissimum Pausilypum perforat. Scilicet nunc quoque spiraculis caret, vt Seneca tempore, & talibus è virgultis stipulis, sarmentisque auertenda pulueroſa illa, & obscura fuit molestia, de qua infelix ille morum præceptor conquerebatur. Sunt ex Quernis vsulatis flagellis, quibus Aquas Parsani nostri clangores inter ac strepitus, nubentibus viduis turbulenta, atra q; luce rumoribus intermixta multiplici debacchatione eminentur. Ostendent venatores, quibus hallucinatas feras, miselos præcipuè lepusculos capiant. Primordia hic immorer satis esset in fungosa primum Ferula,

Clara Prometheo munere ligna fumus

Sed & à fungis esca illa petatur ignis, multo etiam didutla, qua primo, concipit, allicit, nutrit. Assula foliæ, & huiusmodi fomites, & fuscitabula.

Suscepitque ignem foliis, atque arida circum
Nutrimenta dedit, rapuitque in fomite flammam

Elychnia certè à plantis ad lucem plura, vt inferiùs; hic autem ab ipsis fomitibus Igniarius subnectatur fumus. Miccio vocitant, è Cæsalpino (Sanamundas Clusius nominat) ramulis exiccatis, inque restim ductis; è villoso Cocci Indica Nucipalma cortice Mexicanis quo serpens igniculus, ad tormenta sine manuaria, sine muraria incendenda, & continuatur, & detinetur vehemens quamuis obscurius delitescens in insidijs.

Ardens hinc ignes

Festinos accensamus ignes, nitidiores illos in latos variè discurrentes splendores, varie distributos; qui huiusmodi succis: qui resinosi, piceis, pinguibusque corporibus, ligniq; tritis carbonibus, à stirpibus materia plurimum agnoscant.

Militares festinis quidem fecij, nec tamen ludicro; sed serio, animisque multo excitantur; dum pernicium destructionemque ipsam pernicius ministrant, & inferunt. Sic fulmina quoquouersum emulantur; ac terræmotus, qua incendunt, quatiunt, aperiunt, vorant horrenda terribiles fatet: Chasmata horrenda. Præsertim à Physico, à Mathematico Duce, qui figuris, qui materijs aptè vti nouerit, vt in nostra militari Philosophia scripsimus.

Fabriles artificum. Pyrotechnia vniuersa ministrante Vulcano: quæcunque ab arte, aut natura sunt, præsertim verò metallariorum lapi coctorum, omniumq. artificum, qui fornacibus vruntur, qui vsirinas obsident. Quid si omnes nostris cum cibis insalescimus stirpium adiumentis, & vigentis bruma repellimus iniurias? Dicant Germanorum Hypocausta, dicant priscorum Patrum in Vrbe Therma, Thermopolia, ipsiq. qui hodie videntur Thermopetæ.

Nec tepores prætermiserimus, qui ex herbarum cumulatis madentibus adhuc partibus concipiuntur, & in furentes vsque ignes euadunt. Norunt Agricolæ, imò non rarò ciues, quæ ab huiusmodi fœno, ac paleis mala proueniant, & Chimici, neriq. non pauci suis cum medicis, quam benigni fomenta tulerint ab vinaceis, fracibusq. imò ipso fimo, qui ab ingestis, egestisq. fumat stirpibus, & stirpes coquit, inque guttas cogit conatus in ergastula.

Sed hæc iã & ignis, & lucis à qualitate redire videntur ad modos quãtitatis, quod superioribus indicasse esse potuit, & alibi fusius.

Subtilius *Flammea exolutione penitiori ex ipsis carbonibus, prunis, stipulis, pinguibusque, succis ignitis excitata; in* Igniarijs *vnde qualitas*

Vsionem simul, & lucem habes. Discerne an hæc blanda iucunda magis, vel grauis illa, & violenta? Clara ne hæc fulgidaq. magis; per quæ omnia spectare licet; aut obscurissima potius quæ penitus delitescant intellectui nostro? Ambiguum pariter: sed quod absurdius videri debet, excitatur ignis a nobis quotiescunque libuerit, accendentibus, & cum eo Lychnobijs præsertim lux, vtrumque ad mensuram: excipitur lucis portiuncula a Solaribus furtiue sublata radijs [nec enim Promethida nostro sæculo desunt] concluditur pyxide, transfertur, infertur tenebris. Speculis, vitris, aquis, & lux, & ignis diffunditur, glomeretur in vnum in fulmineamque virtutem. Et nihilominus plenissimè nescire solet, nec lux magis quam ignis. ignoratur illud, quod nostris tractetur, attrectatur manibus; quotidianis quod operis nobis famulatur; maxime quod tenetur, ac penetrat; quod frequentissimum est, quibusque humanis notissimum sensibus; exulat certè nostro ab intellectu, imò ad elementorum extima, & Lunæ cauernas in exilium ab intellecto plurimo truditur. Nos autem hæc ad libros nostros de naturalibus focis.

Laxame igne vincula tonclusa, colligataq. particulæ diuersos, quæ nobis æquè apponantur, aut opportune, in habitus abeant. modos pro cerebri ratione, & affectionibus quis generatim potius quam figillatim vsquam cogitauerit.

Medicus autem vsus præsertim aeris corrigendi, & præseruãdi a corruptionibus erit, iuuandi mox, & roborandi præcipuè caput fumis, necnõ vterum, & pulmones hausibus Tabaco fumantes apud Neandrum respice, & frequentiora infumibula.

Deliciarum occasione causa floridis aërem odoribus aspergimus solutis in habitus præcinctos præcipuis aromatibus resinis præsertim.

Particularum in maxime, æquã apertionẽ ledata tamẽ dispositio, solutione quadã præsertim ipsius succi, vt frigida nobis videatur, & nomina à putredine etiam habeat, ac pingui constitutione, ignis certe æmula.

Soluente quæ agantur ad dilatationem, & æqualẽ aperturam igne; vtpote recluſa magis, sine ea laxiori pinguitudinis suspensa contextu; hue inanitatibus dum exaruerint abscedente ab humore remanentibus velut in spongiosum rarum, ac diffatile corpus foraminosa: hæc excussis liquoris vinculis; illa diffluentibus à compositu inuicem particulis; interrumpentibus, hiatia: Aut quæ vi quidẽ constricta, sed in apertũ iturientibus illis conflata. Talia, inquam omnia, quæ ad solutionem igneam lucidamque dum proclivia sunt, ad lucem ipsam promoueri, & eam alijs inferre queant, nobis dispellere tenebras, fulgetras, & coruscas præferre valeant.

In ardores per concitationem rabidam, ita proruentes partes, vt imperens earum destructa multitudo destructionem faciat. Habeas inde præter denastationes has, ad pœnas etiam & commissum omnis vsum

Coctiones, excoctiones, lusiones, ad puriora, simpliciora que reductiones: Ex parcium in ignem ararum ingressu.

Calores quoscunque, & quæ inde adiumenta, ab ijsdem ad modum distributis.

Habituum particularum omnium in exolutione licentius ab incompositis, destructisque rebus morarum, conclusa, comprimentibus obstructionibus in concoctionem vsque præfocatio; vndę diuersi caloris modi.

Tab. 7.

Ear
Nose
Throat
Eye
Skin
Heart
Lungs
Stomach
Liver
Kidneys
Bladder
Bowels
Womb
Nerves
Blood
Bones
Muscles
Joints
Glands
Brain
Mind
Spirit

Lieut. Col. Sir Frederick Sykes, G.C.B., G.B.E., A.D.C., A.F.C., A.M.I.C.E., M.I.Mech.E., M.I.A.E., M.R.A.S., M.I.N.A., M.I.Mar.E., M.I.E.E., M.S.A.E., M.I.Aero.S., M.I.Mil.E., M.I.Auto.E., M.I.R.E., M.I.Struct.E., M.I.Chem.E., M.I.Min.E., M.I.Met.E., M.I.Ind.E., M.I.Prod.E., M.I.Plast.E., M.I.Weld.E., M.I.Ceram.E., M.I.Text.E., M.I.Leather.E., M.I.Food.E., M.I.Brew.E., M.I.Dist.E., M.I.Glass.E., M.I.Rubber.E., M.I.Paper.E., M.I.Print.E., M.I.Photo.E., M.I.Film.E., M.I.Sound.E., M.I.Video.E., M.I.Audio.E., M.I.Lighting.E., M.I.Heating.E., M.I.Ventilating.E., M.I.Refrigeration.E., M.I.Air.Cond.E., M.I.Water.E., M.I.Sewage.E., M.I.Gas.E., M.I.Petroleum.E., M.I.Coal.E., M.I.Mining.E., M.I.Quarrying.E., M.I.Tunnelling.E., M.I.Dredging.E., M.I.Harbour.E., M.I.Coast.E., M.I.Offshore.E., M.I.Subsea.E., M.I.Pipeline.E., M.I.Cable.E., M.I.Overhead.E., M.I.Underground.E., M.I.Railway.E., M.I.Tramway.E., M.I.Metro.E., M.I.Monorail.E., M.I.Cableway.E., M.I.Funicular.E., M.I.Aerial.E., M.I.Ropeway.E., M.I.Chairlift.E., M.I.Gondola.E., M.I.Skilift.E., M.I.Ski.E., M.I.Snowboard.E., M.I.Sled.E., M.I.Toboggan.E., M.I.Bobsleigh.E., M.I.Luge.E., M.I.Skeleton.E., M.I.Curling.E., M.I.Ice.E., M.I.Hockey.E., M.I.Figure.E., M.I.Speed.E., M.I.Short.E., M.I.Track.E., M.I.Field.E., M.I.Cross.E., M.I.Country.E., M.I.Biathlon.E., M.I.Nordic.E., M.I.Combined.E., M.I.Ski.E., M.I.Jumping.E., M.I.Ski.E., M.I.Flying.E., M.I.Ski.E., M.I.Alpine.E., M.I.Ski.E., M.I.Downhill.E., M.I.Ski.E., M.I.Slalom.E., M.I.Ski.E., M.I.Giant.E., M.I.Ski.E., M.I.Super.E., M.I.Ski.E., M.I.Combined.E., M.I.Ski.E., M.I.Parallel.E., M.I.Ski.E., M.I.Team.E., M.I.Ski.E., M.I.Mixed.E., M.I.Ski.E., M.I.Relay.E., M.I.Ski.E., M.I.Marathon.E., M.I.Ski.E., M.I.Ultra.E., M.I.Ski.E., M.I.Long.E., M.I.Ski.E., M.I.Distance.E., M.I.Ski.E., M.I.Cross.E., M.I.Country.E., M.I.Ski.E., M.I.Biathlon.E., M.I.Ski.E., M.I.Nordic.E., M.I.Ski.E., M.I.Combined.E., M.I.Ski.E., M.I.Jumping.E., M.I.Ski.E., M.I.Flying.E., M.I.Ski.E., M.I.Alpine.E., M.I.Ski.E., M.I.Downhill.E., M.I.Ski.E., M.I.Slalom.E., M.I.Ski.E., M.I.Giant.E., M.I.Ski.E., M.I.Super.E., M.I.Ski.E., M.I.Combined.E., M.I.Ski.E., M.I.Parallel.E., M.I.Ski.E., M.I.Team.E., M.I.Ski.E., M.I.Mixed.E., M.I.Ski.E., M.I.Relay.E., M.I.Ski.E., M.I.Marathon.E., M.I.Ski.E., M.I.Ultra.E., M.I.Ski.E., M.I.Long.E., M.I.Ski.E., M.I.Distance.E.

Lieut. Col. Sir Frederick Sykes, G.C.B., G.B.E., A.D.C., A.F.C., A.M.I.C.E., M.I.Mech.E., M.I.A.E., M.R.A.S., M.I.N.A., M.I.Mar.E., M.I.E.E., M.S.A.E., M.I.Aero.S., M.I.Mil.E., M.I.Auto.E., M.I.R.E., M.I.Struct.E., M.I.Chem.E., M.I.Min.E., M.I.Met.E., M.I.Ind.E., M.I.Prod.E., M.I.Plast.E., M.I.Weld.E., M.I.Ceram.E., M.I.Text.E., M.I.Leather.E., M.I.Food.E., M.I.Brew.E., M.I.Dist.E., M.I.Glass.E., M.I.Rubber.E., M.I.Paper.E., M.I.Print.E., M.I.Photo.E., M.I.Film.E., M.I.Sound.E., M.I.Video.E., M.I.Audio.E., M.I.Lighting.E., M.I.Heating.E., M.I.Ventilating.E., M.I.Refrigeration.E., M.I.Air.Cond.E., M.I.Water.E., M.I.Sewage.E., M.I.Gas.E., M.I.Petroleum.E., M.I.Coal.E., M.I.Mining.E., M.I.Quarrying.E., M.I.Tunnelling.E., M.I.Dredging.E., M.I.Harbour.E., M.I.Coast.E., M.I.Offshore.E., M.I.Subsea.E., M.I.Pipeline.E., M.I.Cable.E., M.I.Overhead.E., M.I.Underground.E., M.I.Railway.E., M.I.Tramway.E., M.I.Metro.E., M.I.Monorail.E., M.I.Cableway.E., M.I.Funicular.E., M.I.Aerial.E., M.I.Ropeway.E., M.I.Chairlift.E., M.I.Gondola.E., M.I.Skilift.E., M.I.Ski.E., M.I.Snowboard.E., M.I.Sled.E., M.I.Toboggan.E., M.I.Bobsleigh.E., M.I.Luge.E., M.I.Skeleton.E., M.I.Curling.E., M.I.Ice.E., M.I.Hockey.E., M.I.Figure.E., M.I.Speed.E., M.I.Short.E., M.I.Track.E., M.I.Field.E., M.I.Cross.E., M.I.Country.E., M.I.Biathlon.E., M.I.Nordic.E., M.I.Combined.E., M.I.Ski.E., M.I.Jumping.E., M.I.Ski.E., M.I.Flying.E., M.I.Ski.E., M.I.Alpine.E., M.I.Ski.E., M.I.Downhill.E., M.I.Ski.E., M.I.Slalom.E., M.I.Ski.E., M.I.Giant.E., M.I.Ski.E., M.I.Super.E., M.I.Ski.E., M.I.Combined.E., M.I.Ski.E., M.I.Parallel.E., M.I.Ski.E., M.I.Team.E., M.I.Ski.E., M.I.Mixed.E., M.I.Ski.E., M.I.Relay.E., M.I.Ski.E., M.I.Marathon.E., M.I.Ski.E., M.I.Ultra.E., M.I.Ski.E., M.I.Long.E., M.I.Ski.E., M.I.Distance.E.

Vsus Plantæ, abscissi, crassi membr. partibus

Ad ornamẽta, quæ ex figura, pulchritudine quadã, & exteriori nitore, vel decora acceptione cõsistunt.

Cedat quæ vestium purpura. Crescit hæc, & nitet, non à vermiculo sumitur, nec timet tinctam baccas quoque, nec marcescentes protulerit; si tornare quoquo modo volueris; ne expolitis deceptus, natas à frutice, cum non nemine existimes. quodcũque interim scalpseris, id pelliciet, id recreabit, beneq. fulgido colore.

Deliciarum causa, quæ scilicet incũditatem, hilaritatem, ac pretiũ in luxu respicere videntur.

Perẽnia, perpetua fere

Ad figuras seu plicta coloribus.

Perennant iam qui in floribus flores, quæ sese folia incidenda in perelegantes figuras exhibeant, vt flores quasi auro, argentoque obducti, non in Ranunculis tantum, & Elichryso, atque huiusmodi pingit natura; sed Cinaræ pomo, & Punicæ cytinis squamas nobis, quibus concinnare annuli, nec nostris postimus diuitijs.

Ad flores hîc à floribus subministrans, vt in sui æmulationem hilariter pelliceret; æquis, ritèque iunctis particulis.

Ad nitidos colores

Ramis fruticisq. elaboratis, & perpolitis.

Coralium pulchrum illud, nobile, & bene auspicatum gestamen. Quo vtinam mulieribus satisfactum esset, & adamantum, ac margaritarum vestigalibus parcerent, aut ornamentis si gauderent non pretio, quo dumtaxat hoc viluit, minimè ad rusticas, & infantulos hos purpureos pelagicæ Veneris fructus demandassent.

Gemmas, & in Plantis non temporarias tãtum florum, sed & perennes surgentis in purpuram fruticis depromere voluit.

Partibus quibusdam, præsertim medullæ ad testelata emblemata, & globulos.

Ossicis, vt Cucti & Dactilorum ad anulos vsque.

Setim. Situh ex Arabia Laricis, seu Cedri genere nobilis in Salomonis templo materies, an Aegidi compar.

Ebenus. Indica nux. & Fic. Canna Indica farcta purpurea, siue nigra.

Ziziphus Corous, Sorbus, Rubterica Mexic. Brasilium. Buxum, cui honorata Plinio materies subiungitur Ruscis, ac Molluscis Acernis. immò ipsius etiam Alni crispis, intortisque musculis ex arboris tubere. Pyrenæi Buxea hodie quoque Brouchon vocant Dalechampio. Quid, quodque lignum, Plinius dixerit. laminæ, seu bracteæ, quæ posteriùs ex generibus Aceris ipsi sunt Buxo, Palma, Aquifolio, Ilice, Sambuci radice, Populo præcipuæ. Nec Corous spernitur, placent & colore diebus nostris Cerasus, ac Sorbus rubentes, Venis Olea, veriſque Taxus & Iuniperus. solido Ceratonia contextu.

Odoresq. etiam spiritus emittere, aërem ipsum odorum reddere, & cõclamia perfundere,

& odores præsuaues.

Terebinthus a nobis operi restituta, materie lenta ad vetustatem fideli; eximij, ac nigri, nunc quoque maculosi splendoris, nigrior olim Syriaca, ex qua calices tornabat Thericles, Ebeno succedebat; Cytisus inde forte congener; Africana Lotus si colorem respicias medulla. Splendidiusque variegatum maculis, & colore præcipuum nuperis Colubrinum.

Metallophytum lignosum à nobis inuentum, & huiusmodi operibus varijs adhibitum.

Agallochum odore potius, & pretio quam planta notum; & Calambac.

Cupressus, Cedrus, Thuya, Juniperus, Aspalathus, Santalum. Almugim Salomonis. Subiunge & Citrum, Atlantica munera, quæ sestertijs tam multis, prædijs quoque commutata, mensa Ciceronis, Asinij, Ptolemæi, Tiberij, & postore eius liberti Nomij famigerata; si à Cedro & Thya distinguis, nam Cedri & Citri suorum fruticum ait Plinius, & Thyam quoque habet seiunctim: quod suis dispiciendum locis. Inde & Rosea quam radicem dicunt, ni ad Aspalathum pariter, vel Santalum. alia apud globularios & lectiniarios, & semper aliquid noui, plantæ quidem; nedum facie; sed nec à nomine falsatis.

Vel ipsammet concreparé.

Ad somnum, & crepundia saltationũ.

Ahouai Indorum.

Festiua ornamenta ramulorum, frondium, florumque, quibus postes, parietesq. varie exornari solent, præsertim Myrto, Buxo, Musco, Aquifolio, Asparago, Abietinis, Laurinis, Tino etiam Laureeeratoq. adscitis: Funebria dicit Cupressus, indicante murorem obscuriori natura, vel etiam apud Sinas. interuenient in omnibus chartacei colores.

Aptius, quæ Phytarchi tecto inseruiant, & decorẽ, numerum, ac symmetriã dicere possint.

vel Temporaria, breuem exhibẽt aspectũ.

Apposita architecturæ, & picturæ rationibus, modisq. disponentibus.

Florilegia.

Sparsiones plenis Liliorum manibus. & sepulcra, & mensæ, necnon vias, & pauimenta decorantur.

Elegantiora, odoratæq. magis, & quæ hilarius nitent, aut virent.

Coronas Gregarias Sympotiacas scilicet, & Venereas, Serta, Corollas, Strophia, Strophiola [strupi e Verbena] olijs, floribus, simplicitate, aut permixtione, odore, colore, varietate placentibus, & vel Catoni probatis.

Et quæ mysterij celebritatem quandam, aut signum haberent, vt in sequentibus, quæ varietatem, aut gratiã oculis, naribusque nostris; necnon manibus: capitibus certè, vel auriculis etiam femininarum.

Asportata hinc inde in partium festiuam speciẽ, & ornatum.

Fasciculos [Seruiæ antiquis.] Principum Amasiarum, sed & Scholasticorum conclusionistarum, & quarumcumque congressionũ; vt iã in hortis ampliores dominis, certè è floribus, quã a fructibus prouentus, & oliuera cedant violarijs omni ex parte, mortalium plurium crescente, & luxu, & lusu. Corollas, manipulos, torques e Cacaloxochitl odoro, & pereleganti, reuerentis salutationis gratia Mexicani obtulerunt. Interueniunt & ramuli vt Myrti, qui in conuiuijs antiquitùs fugæ partes habebant, vnde ad Myrtum canere dictum, carmina præsertim Aeschili, & Stesichori.

Virores inter ac fauores, sæpius, ac impetus quæ sessima.

Celebretur à Plinio, vestium cum floribus antiqua æmulatio. illarum certe plurimi è plantis colores, & è Cocco prior, non alia hodie purpura, non conchilio. Vestes superantur, vel etiam in sacris, vel etiam regia; nec mutuatis aliunde coloribus.

Thyrsi Dionysiaci, & Festiui, & militares, Hedera plurimũ circumuoluẽte. nondum enim Medici infimis prostituentes operibus eam ab arborũ, murorumq. foraminibus ad factitia humano in corpore traduxerant, à quibusque certè semota immundis cauernulis, in Bacchi erat superbo trophæis.

Coronæ. quas & sacras, & militares auro, Quercu, Pino, Olea, Loro, Myrto, Aesculo, Ilice, Gramine, Bacchare, Apio capiti circumeuntes antiqui habebant, & collares, & sutiles, & pactiles. Ianus inuenit. Addiderunt superi Brassicæas, & Pampineas, vt Archipoëtas luderent. Prima autem floris Papyri, characea scilicet auctoritate dignitas, è quo antiqui Deos coronabant. ipsa tandem Hedera in Antistherijs solemnibus vsurpabatur, & doctarum frontium præmia, quæ non Bacchi tantùm, sed Alexandri exercitum coronauit. Graminea Romanis nobilior, quæ obsidionalis, quæ Fabij, illius qui rem cunctando restituit.

Cõcinna denique magis in plãtis, & quæ spectatu decora, at in Papyri flore, nec pulcritudo, nec nisi cænosus odor: sed propria chartæ dignitas, & Dijs tributa, & quamuis simplex corona merito Agesilao placuit. Charta sẽ quidẽ famã & dare, & firmare potis est, in qua veritus ipsa corona, in qua honestusque vixit, vtinamq. diu securius ab hinc fœcundissima impressione, ea in multiplicem prolem propagata.

Viritim ad tributa solemnitèr conferenda, aut proferenda.

Palmæ ex Palma inde dicta, nam si figuram spectes Chamaripben dometaar a nomine accipies. habes autem ex Oleis quoque, & alijs clarioribus stirpibus Palmas suis quidem à titulis, eo autem ab ipsa Palma victorio nomine, quod pondera vincat, contra ea resurgens, præter aliorum stipitum morem, qui inferius flectuntur, vnde nobile illud & famosum problema. Subiunge & varios ramos, quibus & victoriam dicebant & lætitiam, & veneretionem. Ferebant & victoriæ nuntij, vt illi ab Eldaspe.

Quæ altius quidquam exprimere solent.

Honorũ ergo, quæ dignitatis signa, gloriæ humanarũ actionũ insignia, præmiorũ arrhe, esse solent.

I nunc, & plantas sperne, qui Physicæ solidioris fastidis studia; iam & honores è stirpibus sumis, & titulos, quibus incedas inflatior, nec satis est arte, marmoreq. vultus, ipsúq. corpus, vel etiam vndequaque in colossum extendisse: ni simul & metalla, & lapides, ac gemmæ palmas exprimerent, corollas, virgellas, sequacesq. lambentes Hederas; quibus fortiora sumeres, & illa quæ cum plantis ipsis minus fortè intelligis ornamenta.

Sagmen illud Hierobotani Verbenæ virgula, quæ victoribus porrigebatur à victis, vnde herbam dare prouerbio. scilicet, & Fœciales, & Patratus Pater fœdera facturi, vel bella indicturi è sacris Capitolij sumpta Verbena tempora vincti: & Verbenarij legati dicti sunt. Simplicius certè succedebat & Gramen.

Que discenter & fulcire, & ornare possimus, hæcque conspicua.

In locis constituta, spectandaque in egregia ipsius actionis memoriam, & celebritatem.

Trophæi modo. florida, frondeaque trophæa, ramique arborum, hostium spolia in trophæa sustinentes. quibus secundò adscripseris, qui ad imaginum Virorum fores affigebantur rami.

Nil ferè vt inutile, nil non plurimum vtile in plãtis agnoscere debeas, simulq. spectandum: cõtemnendum nunquam.

Si pro bruris modò aliquid colligere vis, ipa supellex tota, immò & quæ reliqua, aut habent, aut habitant, si à cauernulis primæ matris excipias, in plantis est. Quid verò præter nidos dieresvides latibula, & structuras, ædificia vides: vim vitreis habitum? vim vestibus, & armaturas? non solum vegetantiũ è genere est quodcumque animalia conuestit, quodq. ab ipsis nos abripimus; sed à plantarũ visceribus expetitur Xilophoro, quod ipsum munit, quo in tegumen o cochleas, quibus armis Erinaceum armatur, & vstricem. hilce dum includitur, ab his dum prorumpit, nostras ludit vermiculus lacinias, & quæ mutuatæ communiunt, squamas, herbaceis ridiculis scitulis indutus, lignei ruderis velle,

Collige cum D. Ambrosio. Nihil vacat, nihil inane terra germinat, quod tibi putas inutile, alijs, immò tibi ipsi frequenter alio vsu est vtile.

Tab. 8.

Energia

Title
Author
Publication info
Abstract
Table of contents
Bibliography
Subject terms
Full text
Graphics
Table
Figure
Chart
Photograph
Illustration
Map
Equation
Chemical structure
Text
Table
Figure
Chart
Photograph
Illustration
Map
Equation
Chemical structure

Tab. 10.

Ita si flores, fructusque legere volueris; Natu perincundū, perutilemque intellectui pabulum, coronam animo, laboribus perennem fructum tibi constitues.

Hieroglyphicè.

Flores immaculati candoris, & omnium instar Albi Lilij [antiquis Iunonis lacte] quod etiam antonomasticè floris sibi nomen adsciuit, & inde dicta Florentia semper florens, suis ostendit insignibus, quamuis mutato colore. Sultanaque jam olim præferebat Regia; Puritatis incontaminatæ decorem. Pudicitiam, virgineam pulchritudinem, Regis clementiam, referunt: Angelicas Christianas virtutes à Christo Domino dicunt. Huiusmodi concipere in te flores, atque enutrire satagas, nec frustra spectaueris.

Succedant Rosaria, quæ spinas inter flores habent in gratiam è Veneris vsque sanguine Priscis; quæ nobis vberiores multiplici e vulnere fructus, & circumdatas asperioribus lætitias, eligenda quæ sint ostendant, & odore magis dum appositis Allijs. Capisque absonis pollent spiritu sumendas ab inimicis vires dicant; Quæ ephemero decore fragilitatem referant humanam. Anemone postmodum vencolo, flaccidoque Cremio, habili Scolymis & huiusmodi floscvlis morborum impetus, viresque labiles corporum. Amaranthinis contra, vel potius Helichrysi omnis marcoris nescijs, perseuerantiam in sanitate imperturbata, & bonorum vigore. Iuuentutem omnes, ac spem, & hilarem pulchritudinem, & si cista colligantur, aut falciculo ver ipsum multiflorum, & decorum commonstrare poterunt affluentiam. Porrò non morbosos tantum, sed & qui funesti habeantur flores interuenire, vt Fabæ atratis litteris, & similacis obscuris vaporibus non abs re erit; si obiecerint animo commista semper huius vitæ mœroribus gaudia, honoresque periculis.

Iam si tam multis decerpendis fructibus auidus inhias, cur non & mente perfruaris salubri? Grossos, poma, racemos, baccas, ne tantum retuleris ad palatum. Si glandem non ructas amplius, Balanophagos, Arcades, Tegeates, Tegeos, & quidquid inde periit obscœnum simul & respue: duraque ab arbore, sæuiquis ramis & cauitatibus priores, quæ exhibuit casas, non rusticam feritatem; sed robusto siue rubris venis, siue incorrupta materie fortitudinem robore, perpetemque ab annosa planta intellige Principatum; non exoletis in cariem vsque augurijs illis, sed principe stirpe, & Iouis apud Celtas signo: Inde stabili sceptrum imperio, & ciuibus coronam seruatis, Herculeam quoque clauam virtutis indicem, iram quamuis remoram si adiungatur Olim; officiosamque pluribus agnosce. Poma quæ placent magis, quæ colore, odore, gratia, figura; veneres, amores spirant, hostaria simul accipe, lubricam felicitatem voluptates, intus erodentibus vermiculis marcidas, caducas, & Persici nucleo plagis diuinæ rato pluiculis, damna quæ imprimuntur. Puerilia prorsus ni ad stellas cogitatum transtulerit, quæ Hesperides noctis filias, quæ auro rutilant poma. vide quam bene è malis voluptatum coronam deposuerit Apollo, vt virtutum lauream inseueret. irritum ne demiseris exemplū. Reijce quæ à Vitis cruore nimio titillationem, Lampsacenum Bacchi, & Veneris prolem referat: libertatem, hilaritatem, lætitiam cum modo fumo, à succo, ab aspectu non furente; sed heroicis expertecto laboribus Baccho. Vindemia haudquaquam inani flore, sed multifluo copiosa fructu felicitas, fertilitas confertim. Vinea, Vitis cum palmitibus; culto, nexibus, charitatis complexu sacram christianam congregationem tibi in mentem reduxerint. Piculeum ne ita fis vt abutaris Pica; illius Thrioni folio, aut fructui nihil imponas obscœni. Sycitem agnoscat Bacchum Syceram, fructus Ambrosia & Nectare stipatos, & quid aliud nisi dulcedinem, delectationem cibum? traduc ad veritatis mella, quibus Mercurio antiquis litarum.

Simplici signi expressione & præsentatione, inde

Sedet Prudentia in Moro, tantum abest vt à stultitia deducas nomen, nec à colore, sed à more ipsius laudibus quod fero germinet, pruinasque præmissas deuitet injurias, contra quam fiat in Amygdalo festinante, & pericula aperiente præcocium ingeniorum. Breuis in hac iuuentus floribus cito deperditis, senili inde ætate folijs expressa remanente.

Olex nomina multa à stirpe, & succo. Mansuetudo in ramis. Ramulis ad Cornucopiam, clemens animus, à Mercurio Agricultura, cum caduceo felicitas, ex abundantia, pace, vtilitate, quæ priora. vnde eleemosyna, misericordia, & amaritudine addita correctio. Virore perpeti lusus arumnas inter imperturbatus, & quæ fructu compleatur spes: obsonio parsimonia; puritas quod à castis colligeretur; hilaritas bacca numerosè profusa: pinguitudo liquore: Æternitas materiæ nisi ab igne inuicta: Pax à Nume, ab Vrbis, verius ab Orbis initijs: Victoria à Coronis Trophæis, præsentione quadam communi.

Palma festiua Olex socia. brachia in summo distendit, & manus à collectione, quæ cerebrum, quibus nec non nuptijs, & semine recepto, amoreque à Philostrato Diophane Pontano, pluribusque celebrato referatur ad hominem. Virore perpetuo, & ramorum ac fructuum æquilibrio incorruptam designat Iustitiam, & florentem Iustum. Religiosam, Christianam vitæ rationem, quod in alterum se ab humo retrahat, inibique vigeat, iplendeat in summo tota. Solem radijs corona in orbem annum, mensem ramis ad singulos luæ circuitus missis, dies illa quæ 360. præstare dicitur, ab hisce tempus, eiusque longitudinem, potius ab expectato partu. Iudæam frequenti incolatu, damnum ab amissione eradicata. Corona porrò vniuersalis, tuæ etiam ramulo, sedum historijs Augusti, & alijs victoriam semper celebrauit, & fortitudinem quæ contra quouis immania refurgit, pondera inuicta simul & vincens.

Descende per fructus & fruges. Lege, & collige in bonam frugem. Vberiores certè præsertim Triticum Iouemque in humano comitia vtilitatis spica illa sua tumentibus onusta granis, eoque magis in racemos quandoque concreuata prole luxurians, ad feracem te virtutem excitare videtur, & pleniores siue ethicas, siue etiam sacras messes. Pacemque, & Victum, Astræamque & Cererem, & præcipuos cum Vea anni prouentus indicauerit.

Symbolū.

Cerealis Papauer antiquis Cererem, Terramque vniuersum globo signauit, distinctis etiam plagulis pariter, & Ciuitatem dispertitis sedibus multis, æqualibus inde interstitijs Iustitiam: Caput dum in summo, nec absque Corona capitatum: hinc & gentem, eoque magis quod subfixione facta, humana à periculo eripuerit. quomodo & Punica non Carthaginensem tantum, sed omnem Populum. A semine multo Venus: à percussi amor augurio. Nobis autem & Papauer, & quæ huiusmodi multo referta semine conturgunt capita, præter fertilitatem, conclusaque plurima quæ indicant, hypnotica etiam vi consopita capita ludere videntur, quæ præsertim cogitationibus pluribus sibi propositis oppleta, eas citra vllum opus somniculoso concepeaculo conclusas retinent. Contra in Milio spargitur in effusum numerus, nec vel minimum retinetur quod conceptum est.

Sinapi quæ a minimo principio magnitudo? quis numerus? quantitatem dicat veramque: amplitudinem ab humilitate & contemptu: desiderium rerum exprimat quæ in alto sunt, vt mirabiliter extollitur. Valida spirituum vis cerebrum acutissime percutiens, firmiorque impressio intellectus designet energiam, expergefactionem, doctrinæ quoque firmitatem multiplici propagatione.

Nec careant fructu quæ vesca non sunt. Impellat Laurus ad lauream, abstineat à Veneris Myrtus delicijs ludicra hæc Coniugula perforatis apud Treffenios follijs amoris vulnera notans. Harpagij in Chalcide Myrtetis Ganymedem; & Paderastas. Genium & voluptates figura, & virore delicatulo; ioculeque & gratias & lætitias saltare in connubijs Venere, sed opplente funebris mœstitudine, minus seriis exornauit, & quæ sine clade victorias.

Solidas autem Laurus non quidem contentiosa illa Bebrycia in Amyci portu, sed quæ exlitus a Columba nobilē medelam ac Phylacterium, quæ purgationem odora; infidijs aduersis custodiam; a fulmine securitatem; diuinationem crepitu, & excitatis, vt olim creditum insomnijs: Quæ profecto victoriam & Virtutem armis & litteris: triumphales honores, siue à Velentana sylua Gallina ad Aug. Liuiam: certè omnium consensu: Quæ Imperij authoritatem, Bacchum, Apollinem ornauit: Poeticam cum Hesiodi sceptro, & Hederæ furore vim adiunxit, hac qua liberatores coronati, qua occulta vis contecta pernicies, inuoleta in ea potentis Thyrsi cuspide.

Cupressus tristis, imbecillique in membris virtute mortis trophæa constituere videtur, lugubris, atraco virore, funebris, omnium consensu, non vsu tantum antiquo, aut quod Cyparissiæ implantata sepulchro, quòd Diti dicata, quod Seueri alijsque augurijs inumbrata, quod lecta ad id materie. Horret Plinius natu morosam, fructu supernacuam, baccis torosam, folijs amaram, odore violentam, nec vmbra gratiosam. Magnates hac crescenti quidem Pyramide sua complent viridaria citra vllam imminentis cogitationem mortis. Accense Populum, iteruniique & Myrtum vt Herculeos labores, Veneremque iocos & morti, & luctibus obnoxios, vel opinione hominem agnoscas: mortisque plenas & voluptates & vires. A Pica, eiusque prouerbio cum Pino concludē. Hæc celsitudine proceriores, & vel ipsos notat Reges, fructu Æsculapium ornat: lugubris & mortis Medicis & Monarchis superextollit imperia, vt sine Regnorum, sine medicaminum eludat vires. Dicitur & Cybeles & Naturæ Pino, seminis conspiciendo inde, vt ita dicam ædificio: Dicitur paritas Cupressu protractis in vnum brachijs; inutile dicitur pulchritudinis spectaculum inani fructu, perennis nocatur natura, materie incorrupta, vt ex morte hac duntaxat discas immortalitatem.

Quæ & sæpius occurris, & spernitur frugiperda salix casso à semine, & in flocces difflato homunciones nobis referat absque fructu. Alijs quod frigida insuper, quod vberem laqueis materiam præbeat, & castum Viticem collegam sortiatur, suspensa retinuerit Hebræorum organa; Sterilitatem, Calitatem, Temperantiam vincula, resecationemque à Lampsaceni falce, præproperaque quasi salicetis incrementa, torrentiumque propinquitate confluentes in scipsos illos, inutilesque hydropoces hæreditates dixerit. Compar Populus Herculis nobilis coronis bicoloribus foliis; tempora diurnis, nocturnisque distributa partibus. Platani calebs pulchritudo, reprobis spatiosas desidias, bonis exempla referat inaminati decoris.

Afferunt & ad perficiendum subsidia, & illa quoque quæ imperfecta sunt. Fungus amplo, sed putrido pileo labilem & ridiculam Mundi huius authoritatem deridet. Morliones & credulos refert, necnon repente factos, cuiusmodi ouis in Aula haud pauci indies excludi solent. Galla spuria & subbibens proles inanem in Mundi fructibus, & hilaritatibus lenitatem, maximè verò in choris & ridiculis salcationum ioculis ob oculos ponere videtur.

Porrò in omnibus figura non pauca designauerit. Siderisque Ægyptijs Lunam cum suis figuris in lachrymosi Cepis sectionibus, & volucris vtre prophana re à Dictidis morte: Solem in solido vniusque eiusdem superficiei Rapo. Dignius sua, ipsius ortum Loto mysterijs plena; obrotundis, & in solis obedientiam, & morum apertis, indeque constrictis foliis. Sebenno vitæ progressus, & fuo. Inde Lino factum, candidisque ex eius neruis contextis puritas, volatus Filicis foliis dictus, quod ea alis fugax & pennas. inde Pterigæ nomen.

Monitu etiā pag. seqq.

Virtus Platæ, morale ab ea præceptū ad animos excitādos, ne credas corpori tantum prodesse plantas, quæ animo quoque optimè mederi poterunt, & in te quamcúque parere virtutem.

Non ita præsto Animalia ad condescendum fuerint, non ita nobis gesserint morem. Abscondita quæ terra intrusa visceribus, aut altiorem quæ sublata in aëra, vtrinque difficilia obuenerint. Planta in aspectu in commissa nobis, sumperque ad manum, nec fuga, nec vllis propinquitas latibulis.

Singulas si plantas considerare tuis cum proprietatibus diligentius volueris, multiplicis documenti, incitamenti, stimuli, virtutes elicies; sine ex interpretis proprietatibus: siue in cute, primaque ex facie desumere velis, alias atque alias, prout diuersimodè, insumere

Virtus Plantæ Morale ab ea præceptum.

Signo

Imago

sive

Figura.

Similitudo, expressio quædam.

Exemplum. Homilia.

Parabola.

Emblema.

Gryphus.

Ænigma.

Scrupolum. Signum.

Apologus. Fabula.

Tab. 10.

Spinarum asperitas quid non asperum repræsentabit. Odium sic Rubo indicatur, Vrtica crudelitas, Peliuzo Cardeis omnibus perturbationes molestiæ. Fructus si interruperit, suauitas illas inter; vt tenellis Asparagis, beneque sapidis Cynara capitibus, lacte Cardui tubulis, Tuneque pomis. Si verò flores intermisti, decora virtutis inter arumnas vtrisque quæ ex aduersis emerguntur iucunda cum vtilitate.

A viribus recordario quodam. Satyria, Eruca, vitia, quæ à furore, quæ ab vrente sunt Venere dicent, præsertim si ob id indita nomina. Bulbi nuptias addito etiam antiquo more. Temperiem Lactuca, Castimoniam Ruta, Cicuta, Nymphæa colludente candore. a Typha & Arundinis pannículis audies sarditatem. Cicoria Origanum monstrante, & huiusmodi pluribus medicinam. Desiderium Concupiscentiam Cappari, quod instimulet omnem appetitum. Mandragora Amatorium quid, nec non ex Socratico Xenophonte, & Hebraico cibo lætitiam. Somnolentos, vel præfigni historia detruncatis ab Hannibale Afris rebellibus vino ea perfuso. Securitatem denique Filice quæ serpentes arcet. Temperantiam quæ Taurum coërcet Caprificus, cuius ramulis Iuno Caprotina solemnitates habuit.

Dabit & vsus. Ferula puerorum, ebriorum castigationem reducet in animum. Purgationem Hyssopus, vel lepræ. Supplicium Cicuta iniquè Socrati bibita. Sacra capita antiquis ceremonijs Verbena. Victum Papyrus antiquissimo cibo, & simplicissimo, vnde & parcus, nec spicam quærens, vnde generis supra memoriam vetusta nobilitas. Chartas præterea cum foliis omnibus. Iuncus & Arundo stylum, & calamos.

Fabulæ quoque significandi vim apposuerint. Narcissus flori suo stultam pulchritudinem, finemque formæ, quæ in corpore est conspectum inscripsit. Qui Adonis dicitur cruenta retulerit Veneris dona.

Lilium bulbiferum, & huius generis plantæ, quæ prolis complexu plurimo circumornantur, eam quam matre filijs in sinu detentis Pictores effingunt, repræsentant procul dubio Charitatem. Suo modo Radicifera Oenanthe, & quæ plura germina mittunt & nutriunt. Perbellè etiam Ornithogali bulbus bulbillorum caterua contectus. Puram Agnus Scythicus simplicitatem expressè referre poterit si venerit in conspectum. Patientiam Iuglans Nux retulerit quæ & saxis, & longurijs quotannis percussa fructum reddit. potius quam nuptias ab antiquis illis sparsionibus, vel fragore, aut munico facta. Norant alij fœcunditatem in ea sibi ipsi damnosam, qua talibus iniurijs obnoxia fiat.

Pudicitiam plenissimè, quæ Pudica inde appellatur herba, & contactum vitat, seque contrahit. Ita Impatiens illa filiquosa, quæ manum non fert, nec poppisma.

Lasciuiem in Hedera, quæ vagis membrorum motibus luxurians, alienis toca in corporibus procumbit, lentis stringens quasi brachijs multiplici prouoluta complexu fugeas vndequaque, & sese radiculis inferens foramina perterendo quibus infixa, vnde nedum tangere, sed nec nominare eam Flaminibus Dialibus fas erat, quasi spectaculo ipso imperam & more.

Quæ inde perplexa viticulis appenduntur arboribus, aut sparsis ramorum excursionibus senticeta condensant, & asperant, dum Animalia retinent, præsertim verò Tanis illa Vitis albæ e familia furentem Vrsum implicitis comprehendens cornibus non omnes referunt, dum voluptatibus deceptí implexi fiximur, & irretiti.

Matrimonium pingit pari mann, & pacem, quæ e concubitu, & gignendi moribus, Palmata Orchis, Concordiæ inde nomen audire solita. Humani vtriusque sexus fœcunditatem Anthropophoræ D. Fabij Columnæ L. Orchides, quæ spicatam in numerum, masculos & famellas, mirabili fundunt spectaculo. Dulcamarum amorem Auranticæ comparant malo. tu dum a pulcherrima arbore, benèque odora, & sapida mixtos, minusque gratos habes succos huiusmodi omnes vitæ huius voluptates, & iucunda quæque consideraueris molestijs permixtas, & amaroribus.

Cedrus in Libano, Palma in Cades, patrijs vtpote cælo, & solo; prosperitatis: Vitis in domus lateribus abundans vberitatis fructuosæ: Nouellæ oliuarum circa matrem fœcundæ felicitèr proles. Arbor iuxta aquas, cuius nec defluit folium beatitatis affluis à Deo bonis: deligationes habent.

Laser illud multi nominis, spissique spiritus, quod in odoratissimum, fœtidissimumque distinguitur, nomen ipsum designet famam, & infamiam, quæ ijsdem parentibus voce, litterisque pronascuntur, virésque acquirunt siue in laudem, siue in vituperium contendant. Itidem quæ ab eodem genere, & in eadem familia Atriplex, & Garosmus: Cucurbita, & Colocynthis; aut cibos, grataque obsonia; aut fœtorem, virulentumque amarorem subministrent.

Perfica malus, quæ ex nimio fructu suopte pondere rumpitur, Itidem Prunus, aliæque quibus idem contingit: Virentem proponunt, vitium detestantur exemplo euidenti. Scilicet cum res tulerit heroico spiritu publica pro vtilitate temnendum esse propriæ vitæ periculum; interimque cauendum ne supra vires nostras nimis multa moliamur, quibus omnibus succumbamus imperfectis, nimisque multa concipiamus animo, quæ nunquam præstare possimus. Ilex alijs quæ ex sese rumpitur ciuiles exprobat seditiones.

Tritici exsatione diuersa ratio prouentus, vitæque ipsius & fructuum Christi Domini in sacris Euangelijs parabola diuersos exprimit ex sacra concione fructus. Lilia agri, quæ absque vllo labore, & texturæ Regia Salomonis indumenta superarunt, diuinam prouidentiã quæ eo magis pijs religiosisque prospiciat viris, si ad infima quæque cõplenda, & exornãda extenditur. Mixta Tritico Zizania, mala, quæ bonis interponi, quæ bona præuertere solent humido præsertim opere, nec nisi diligẽter, ac opportunè seposui queunt. prauos mores Lolio abunde noxuerit pessima bonas inter fruges cõtuetudine.

Addideris & litteras non inutiliter, dummodo difficiles tibi regulis tricas non feceris, quod minutissimo à quibusdam otio potius, quam negocio fieri solet. Expeditè igitur & licenter. Florum gemmæ inscriptione [non sera dies] spem dicunt nobis. Caucasus multiplici fœcunditate [in benedictione] vim crescendi a Domino. Cornus nostra ad hastas, & clauos [vi & virtute.] Laurus a fulminibus tuta, [nec ira, nec ignes.] Larix Vitruuiana in cæsarei incombusta [vis nescia vinci.] Hemorocallis alijs, atque alijs singulis diebus floribus euoluit [vices dedit æmula virtus] Palmarum aspectus coniugalis [Paret amor paribus.] Palmaceus trabs pondere impositi [excitat non comprimit.] in minimis dum maxima sunt nobis, Sinapi è sacris posita. [è minimis magnitudo.] Capparis [ex arido sapor.] Vitis racemis plenis [non flos, sed fructus.] Aurantia [aut flos, aut fructus.] Ficus cum fructibus [& flos & fructus.] Eadem efficacius [flos omnis in fructu.] Cornus nostra saxosis obstricta montibus [emergere.] Vitis suis cum racemis sed acinis ablatis. [Patres nostri] quæ hic indicasse satis. Sedum appositæ virtute se explicet, ea semperuiuum facit, vt ab alijs notatum. mater enim eiì perennis vitæ. resistit plantula omnibus aduersis constanti firmata succo, succedit, quæ torrida semper & inexhausta, quæ quouis ab æstu siccari nequit, quamuis minuscula Rorella. Corona nobis è Papyro [Aere perennius] quæ instimulet. Laudo quæ ab alijs, vel ex historia antiquæ penu, ex Martis, ac Saturni Gramine, defensio, salus: fiducia in aduersis ex cordato Perseæ pomo linguatis foliis virulentiæ depositione matrem patriæ, signa. ex Abietis montana materie ad mare nauigijs currente, vel ex periculis stipes. Momentanea felicitas breuis exaltatio ex cucurbita vitreum conscendẽtis. Nuptiæ, sponsique suis cum Cydonijs. fistula è semper virenti pallenti Buxo. Hiura certè quæ ipsi ex Planetis assidue sumimus in nostris ædificiorum picturis exprimere solent, loquentibus, docentibus aulæis. odimus enim quæ muta splendent, nec animum inani pictura pascere consueuimus, si quod profit simul & placeat adeò facilè iungi potest, & oculos simul, & animos iuuare.

Fabarum solemne illud Pythagoricum præceptum in primis fuerit. Quod tamen vel à manijs publicis, prophanisque cõmercijs; vel à veneris dementijs abstinendum non a legumine vulti dum hoc suffragia in comitijs præberentur; dum hæc aut instrumenta ipsius Veneris designarentur, aut inflata magis cierentur in furorem. Scio interim apud Lucianum non sine mysterio eremorem hanc cruentum esse, & quæ de mortuis parentalibus manibus lugubribus floris litteris inferorum portis, ac cognominibus, quæ de somnijs, deque Aegyptia, & Romana Dialis Flaminis superstitione fabam eruditam reddere solent, fabaceamque abstinentiam ancipitem. illa Cumini æmula in salini contubernio familiaritatis etiam prouerbium dedit. aliud dum caditur. Expressæ porrò Aenigmatibus à Sympolio Malua, Beta, Cucurbita, Cepe, Rosa, Lilium, Vitis, Arundo, Spongia.

Liliorum, siue Papauerum vertices summos, elatiora scilicet capita demetebat ille, vt tyrannicum firmandi imperij præceptum traderet. Contrectati Ocymi odorem, contusi fœtorem Iamensis ille Moderatori representabat, vt submoneret Populos imperio conterendos non esse.

Impedimenta procerum habentur in sacris, nec non humilium exaltatio spiritus simul, ac vires, in Regis illa electione inter ligna: a qua pingui suo succo excusauit se Olea; dulcedine sui fructus Ficus: liquoris sui præstantia Vitis: vt tandem Regnum asperiusculæ Rhamno contingeret. Siquidem & hæc spinosa sub vmbra omnes recepit, & ignis minas in Cedros vsque Libani effudit.

Rubus apprehendens, lædensque Vulpem Aesopo & Gabrio, quæ conuiciabatur, & re ipsum increpa audiebat, notat infamiam accurrentium ad iniurios pro beneficijs, & socordiam aliena vitia non sua agnoscentium. Idem amissis in Mari vestium mercibus prætereuntium vestes retinens, & attrectans vt suas inueniat, in sua vnumquemque recidere semper designat, & cauendum ab illis qui sua perdiderint, siquidem alienis postmodum instaurari curent, vnde ad quæcumque peruenerint ea arripere, & retinere studeant: simul autem & vncos, & tricas vitandas. Vite verò pampinis condensis Ceruam à Venatoribus tegente, quam postea arrodens detectam prædam reliquerit Aesopo, & Gabrio eadem ab iniurio hirco amoris pampinis potius adiuta vinum producente ad eius in sacrificijs mactationem. quid aliud dictum, quam pœnas, easq. atroces ingratos erga benefactores manere, benefactoribus omnino illæsis. Rubo interposito Punica & Mala de pulchritudine contendentibus in tituli partem, deritio est apud Aesopum inanium ambitionum, & titulorum vili tantum in consortium accurrente socio. Inflata pulchritudine, & spernente humos, Rubosque inde securis tempora abscindendis membris subinferente, & canente Aulæni ore: quam velles spinas tunc habuisse meas, procerum fortunatorum pericula habentur, & pyratorum securitas. scilicet deformis & humilis ab humanis furor iniurijs. Oliua & Arundine apud Aesopum contemnentibus de tolerantia, viribus, & quiete, vt Aesopo vel Quercu, & Arundineis calamis, vt

Aulæ-

mere voluptatis qualitates, conditiones habebis. Quibus in propriam vtilitatem ductis ad prohibitatem, ad sapientiam contendere possis, ipsa docente natura, suasque regulas ob oculos proponente nõ mysticè, & signis tantum, sed & euidenter viuis etiam proprijs exẽplis, nemoni alienorum etiam recordatione, & suggestione, improperia tandem ad minas vsque, ac derisiones addente, vt resipiscas, rubo-

Mythologia.

Auleno flexibilibus quamuis irrisis, venti vim maximam declinantibus, illis verò robustis resistentia penitus confractis, prudencia exponitur, modesta inclinatione violentos impetus eludentium, temeritas vi obsistentium maioribus. Quæ verò Gabriæ Vulpis racemos dum consequi nequit acerbitatem acinorum comminiscitur, illa necessitari leniter subiugandam voluntatem docet. Herbas denique implacatas infelicius genitis habere in terra, optimæ matris, & nouercæ differentiam apud Æsopum statuunt: & ciuium ac aduenarum in Ciuitate locum, & Pyrum quæ cito cranshit, indeque excidit Cucurbita proiectos repentino fortunæ motu labiles ocyus offenduot, contraque suo cum robore permanentes illos quos Virtus ipsa valido firmauit statumine meritorum.

Paræmia.

Arbor certè homo, beneque arborum memorem Genealogi gentes ducunt, stirpesque dicunt Antiquum honestum, nimisque verum illud, Genus Hominum sicut foliorum. Quam multi iode à foliis, siue stirpibus ipsis morum characteres? Videas corticosos leuiores subere, Phellinas suberinos dixeris, qui & alios cogant ad leuitatem, stultiores Terebintho, clamosiores ardente Lauro, proceriores Alno, Rubo acefacto præfractiores, crispiores, molliores Apio & Spongia, eaque bibaciores. Clematide Aegyptia graciliores, Moro maturiores, Cucurbita saniores, similiores Ficu, viliores Corchoro. Quot eruribus vel mutuatitijs scipionibus nixos arundineis, vt perinde vitem decipiat vallus? Quot Pepones potius, molles, aut stupidos Fungos, quàm viros dixeris? Berinat ille, ille lachanizat, Capas alius edit erumnosus, Cypariſſi fructum referunt complures. Non satis est quibuldam Ficus diuidere, sed Cuminum vsque secare, Milium terebrare conantur. Victus varius, at Vitæ ratio multò magis. Terrestris & sine sanguine Caro, Cicernus Bacchus, & philosophica illa Lens, & ad ollam, & ad vnguentum, & omnia, fyrorumque in oleribus diuitiæ ac additamenta, Aranea mala, Lampsana vilitare, & Cappari illos iuuerit dumtaxat; quibus herrus altera succidia est, neque igni egent; vel quibus agrestibus oleribus, & Carduis vesci placet, reliquis vt egenis etiam non paucis Eruum. Omnia pro corona non multi certauerint. Rari Ficum cupiunt, Alliumque lamentis; dum multi aluntur Ambrosia, qui Fœno potius deberent. Satis Quercus dicent, ad lautiora verorum iam est. Eorum irretiti gustarunt plures, Thymo, Thymbra, immò & Sinapi sunt qui acrius vescantur, Karus qui Origanum tueatur æqua mente. comperias Mandragoram & Strychnum vsque bibentes somno veterno, spissaque correptos insania, feraci vitiorum messe à crasso, beneque stupenti otio. Mandrones quoque à Ficulnea nauicula. Quid potius huius farinæ hominibus condixeris Anticyræ, ne nauigent. Helleborum bibant, vel Scyllas à sepulchro vellant, Nasturtium comedant? Lacunicum ne Tithymalum illis obruleris, qui propriis ita lippiunt in rebus? Gallamne bibendam nepotibus, non quibus nil Bulbus profuerit, sed quibus nullo opus est Bulbo amara nimis glande. Et qui risu profunduntur Sardonio bene petulanti? Quid Fabarum Arrosoribus, & qui cum his Allia comedunt ad extremam vsque fabam incassum reclamante silentij præceptore? scilicet illos qui Cuminum serere, Oeyma quoque & cantare, spinas colligere, linum lino nectere, in syluam ligna ferre: Camiorum inter flores in Anthemusa dormitare, Rotam cum Anemone conserere, Anagyrim ad fœtorem vsque commouere, miseroque in agro Filices enutrire inculti solent rudes inepti; vel extra omnes Oleas, intraque aleas irrequieti petricosi, quibus prouoluta certè saxa, millo vspiam Musco obduci possint; frustra Byssinis ad vicem compellaueris verbis: frustra vel Cedro digna loquutus, leguminum nunc messem indicaueris, flores Viticem misisse, maturuisse botrum, dandam sedulò operam litteris, nec cum præterierit quærendam aut è Scylla Rotam, vel Nederam post Antistheria, Mentham bello colendam non esse. Molybdænam, & difficilem radicem latteum florem: dulcem tandem fructum arduum, sed pernile opus. Satis Biblo vbertatis spicam non ferre grauem nec postulare. Quippe nec intra quidem Apia vnquam admissi, non vitiata Nuce doctrinæ sibi, vel tantillum vt Mydas in Faba comparauerint: talemque ex herbis fasciculum, in quo plus sibi Aloes, quam Mellis compererint ficco constrinxerint iunco, vel Perrisolio, quo fatui amatores fragilissimo, & igniculos ciente suam sibi crumenam vinculum prodigentia perditi. Obstiterint potius ficulneo muniti contenti gladio, dum minimè sciunt quantum distent ara Lupinis, quid vile sit, quid pretiosum, non secus viris intermixti, ac Corchorus inter olera. Similes habeant labra aduncas, nullo tale gramen manuescit aratro, nullo ferè perit sydere, nec facilè radicitus extirpatur. Operæpretium sit nonnulli si auscultent; anguilla ficulneo folio retinenda, nec mirum si, non è vite Rubus, sed è fœtidis foliis odorus Flos, è vepribus hosa, siquè spinosum in prato aliquid quod auertuncandum, parvula interim spina ni bona fuerit; haudquaquam mala. Surculus furculum fert, botrus oppositus botro matureſcit. Quercus multis dejicitur ictibus: eumq; it fungus in horam, & Asparagi, vel in Augusti culina celerrimè coquuntur: alia, atque alia subinde quærenda Quercus. Qui aliud nequit, è cupressum simulet. aut flos denique, aut Cucurbita. Cedri quidem, at numquam cadentis altitudinem, pulchritudinem, odorum spiritum heroica quæ virtus superauerit infligio. bona arbor fructus dabit bonos, mala malos excidenda, & igni committenda, et quæque ab eis quæ protulerit dignoscatur.

Monitum.

Quid modò Sycomorum, quid Blitum, Beramque insulsa tibi, stupida stultitiæ nominibus dedecoras? Sapiant alijs viuentibus, Blitteus fueris tu si quæ ori potius quam cordi sapiant perquisieris, dum & actius admonuerint, quæ viue sapida minus, obionia tamen supplent, tu non inutilis tantum, sed damnosus ablumis.

Olea dum conscendentem vitem suis cum racemis horret, Prudentes a vino abstinere monet: Vlmus quæ etiam postquam aruerit sustinet Vitem, & è contra, quæ aridam Vlmum adhuc contegit, & complectitur Vitis, Amicitiam vitæ mortem protrahendam. Quercus ramos quæ non protollit in altum, nisi pariter radices in imum dimiserit, firmitati simul ac incrementis dandam esse operam.

Dogma.

Humiles plantæ, quæ calcatæ, & compressæ non minus virent, sed etiam latius insurgunt, sumendos in afflictione animos, aduersaque tolerando superanda esse monent. Id præter vndique fulsum Gramen præstiterit Fœnum Græcum Chamæmel. Hispanic. & muscosa fere omnes, quæ nobis vias pulchre sternere solent.

Qui conferto à lumine sese contrahunt flores, vt Tritoniæ arboris Lazuræ admirabilis, inflatos, tumidosque dimittendos esse vultus a superna luce, summaque veneratione ac humilitate.

Metel, quæ multos post annos cum superstitiosi multitudinem caudicem, supra adstantes etiam arbores emiserit inde exsiccatur, Triumphos Mundi, & plenora illa extrema euarguit gaudia, quæ subsequens occupat luctus. Putrigena inde Fungus venenata, qui maxime allicit esca, immanem prælentis, vel leuiculi boni vim, quo præoccupante, futurum omne quamuis ingentis molis, & emolumenti, velanis nil prospicatur.

Phallus, qui inhonesta facie, putridusque sua vi frangitur, dum impetuose promittitur insanos Veneris impetus mole, qui sua ruentes nos rumpunt, demonstrando; abterrere non valet ab huiusmodi efferatis moribus.

Quid multirepa Hedera præterea? Bacchum ea, siue Oſridem refert, a quo tota, nebrians, & ipsa commanſa, considens inde, annosisque accumbens arboribus, per eribus quasi baculis firmata, in reciprocam ruinam, lenociniis ostendit silicernium, quod & in vino, ab hæredo fortè dicta, nexus tenaces, multiplici scribente complexu, quibus male sani Lieo correpti mentis ligantur. Labile atque aridum, quod in Mundi fauoribus, ac fortunis norat, & eam beneficijs rependi gratiam, qua sustinentes, diuque sustinentes, nutrientesque arbores in aridam vsque mortem ducit, simulque ruitura profternit. Poeras interim expresserit, qui pertinacius famæ subnixi humeris extingere conantur. viret ea ac pallet, cum ipsi, labore nimirum ac nomine.

Arundine iam sagitta vides, & calamos, fragilitatem inocecillo adiumento: & inania, & nodos. confringe, calamitatem habebis, vel nomine, vel absono fragore dicentibus: fasciculos interim litterarios. Quid hic omnis? & litteris, & armis aduersi plurimum imminete, ni firmitatis, & munimenti ab ipsa virtute quod opportunum fuerit apponatur. Vtinam calamis nulla interesset vanitas, nulla obueniret calamitas.

Viscum, quod sua non seminat arbos, nec nutrit, sibique parasiticæ plantæ, quæ aliena quadra, alieno succo vigitant, dum nutrices ipsas exhaurunt; quam arcendi sint à dorso nostro Parasiti, scurræ, gnatones, inutilesque homunciones præmonere videntur, præsertim Cascuta, & Epithymum, quæ è terra subsilientes Linum, aliasque plantas complexu plurimo deuincunt, & stringunt, maternaque humo prorsus relicta ipsis inuolutes absumunt, & strangulant. Meretricum complexus, aliasque perplexas tricas apprime repræsentant; quibus tam illæ, quam assentatores versuti, subdolique in aulis plures nos vndique circumueniunt, arctèque comprehendunt circumplexos, reiectisque, & quammaxime absconditis propriæ originis nidulis nos, nostraque omnia in se pertrahentes dispersere, confumere assidue conantur, vt nisi caueamus, nisi cane pejus & angue fugiamus; barbi, blenni, fungique protecto simus, miseram incassum spectantes malorum effigiem.

Parænesis.

In quæ commoneant agminatim. Terram ramis quæ petunt, & in multas arborem consurgunt sumendas ab humilitate vires, figendas alias, atque alias radices, vt firmiora subsecuantur incrementa. Quæ tardius præsuaues producunt fructus, vt Palmaceum omne genus, paulatimque, beneque perficienda opera. Removendas laboribus difficultates, aperienda quæ obsistunt, illa præmonuerint, quæ in altum proferunt nobis, multoque & præduro occludunt cortice, vt Coccum, Nux, Amygdalus, Pinus. Pulchra inde minus, sed pernicii fragè, & quæ asperum & pulcherrimum quamuis elegantem producunt, & speciosum: formæ haudquaquam credendum; nec gratiæ, quæ iucundo sapore noxam permiscent inferunt voluptate: expectandum potius graui à labore, & indigiem fructum illæ decerpserint, quæ amaris ab radicibus præduleem ferunt. Pernicies dicunt lachrymas, Maliamitera, & Copallitera Ornus, & Styrax. Patientia famæ odorem longè, latèque diffundit, quæ in suffitus vsurpantur; & splendorem vique illius per aduersa quæcumque, quæ a concitione iacent ligna; & quæ ferrum ferrea superant medulla, heroicum eruum spiritum inferiora inducere. Quæ floribus, frondibus, nullo suo perenni, quo fructu abundant, pariter ac verbosos, & elegantes, minus tamen operi deditos viros contempsisse videri, vt Babylonium Belvedere, quæ virenti clata, sed supernacua Pyramide, ad scopas tandem, & deterrenda pauimenta damnatur vilissimo municipio, quo & illi aterere Magnatum Aulas solent. Huiusmodi autem omnia, quæ virenti coma, aut colorum foliculis nimium luxuriant, indeque concipiunt nihil; bene quidem illos redargerint, qui deliciarum, diuitiarum, augustæ pleni inter inania, semper inutilem

Tab. 10.

Monitu etiam, vel sententia quadã indigitatione picturæ modo

ruberemque ex ipso viore contrabas, & abiectis vilijs, animisque agrestudinibus, virtutũ omnium amictimine decoratus in opificit summi Dei Optimi Maximi amorem ascendens perfectionem, felicitatem, beatitatem ipsam virentem perpetuò, ac floreutem in sempiterni, veris, & incorru-

Virtus Plantæ, Motus.

lem perterunt vitam, cuius à virore brevitatem, Solsitialis illa, quæ repentè exorta, repentè occidit Ephemerum, & huiusmodi. Suauissimam porrò etiam illis virtutem, qui initio minus oblectationis ab eius cupiunt, præsertim Asiaticarum studijs ipsius Musæ fructus admonet, quibusdam cum primò gustauerint minus gratus, qui deinde eo repleri nequeant affatim. Pomum ex Arbore vnicum Cacho referunt, sed prægnans pomis, Troianum dixeris pomum; si submonueris emulatis viribus ab eodem Viro plura Virtutis opera, quæ disiunctim à multis, vix fierent patrari posse.

incorruptibilium fructuũ

Profectò quocunque amœna per hæc vireta diuertere, animoque excurrere volueris aliquid arripere erit, quo iuuari in moribus possis. Iam autem ad virtutum summam, & complementum quo perficiaris, vel te nolentem & insciũ impellant Plantulæ, & pertrahant. Tribulus ita te bene tui ipsius conscium [liceat quæso] tribuler, vt aquas fundas, vt in illis eam conspicis fluctuantem, ex oculis inquam quibus plurimum, ni fallor, deceptus es. Aptissimè quidem à Tribulo mente nostra ipsamet tribulata. Asperi corticis fructus est medulla ad cibum, ad panem vsque dulcis, gratior succus præfractis aduersis atque exanclatis. Inter aculeos cibus absconditur, parualus, caducisque insidet qui appareat flosculus; non enim rerum facies aut speciosa quæ videntur, ac defluunt, sed quæ reuera consistunt curare debemus: quæ inania, quamuis pulchro obueniant aspectu, ea minimè morari nos possint, quominus ad solidiora properemus. Circumstat Lacustris aqua, totam ne obruat, conceptis illa superius spiritibus exerto se vertice sustinet; frustrantur fluctuum impetus ima solo innixa radice, nec fibris se credit per aquam sparsis. Ita obuertemur Nos in huius vitæ fluctibus, vt quamuis nutriant, circumstent vndique, submergere tamen nequeant, spiritu fulcos, & superiori eminentes parte, supraque firmam fundatos petram. Repentè si succreuerit aqua, hæc admirando erigitur nisu, & elongatur ad aëris retinenda confinia, vt nullo pacto superata remanear. Decrescente retrahitur humore, sumendas ita nobis vires, & modos, ne tenebræ, ne aduersa nos comprehendant, aut submittant, refringendos statim superbientes spiritus, ne inani vllo efferamur; impetu: contrarijs prosperis æquè rebus struenda temperatio, hisce vt mitiores, illis fortiores fieri possimus. Vlterius. Aquarum hæc alumna medijs in illis vigilat, nec tamen aliquid fert, nec concipit nisi cælestes impluerint. Quæ certè inferius circumstant bona, potius bonorum imagines quamuis alant, retineant, absque vllo tamen fructu sterilem nos, miserosque semper haberent; ni è superne vigis illis fontibus inexhaustis imbres descendant, qui nos beare valent, fructuque felicis gratiæ perpetuum ditare, ac implere, ne iterum sitiamus. Quos dum iam animo fontes desideras, respice nostræ huius felicis Tribuli faciem, vt amplius, ampliusque te prouehere possit. Triquetra dico folia, triplicem collatum duisionem, triquetrum fructum & vnicum, immò vniualuis indiuisi seminis, interiori cordis figura. Lege hoc in plantis, vel Trifolijs innumeris, & Trinitate inde dicta, additis, admirabile mysterium; vt ad sacrosanctam Triadem cor totum, & mentem erigere queas. Recole Creatoris summi erga te in hisce notis beneficia, vel in hisce minimis admirandi opificij signa. Vt quocunque tempore plurimum proficere possis, dum quouis die Tribulum cum flosculo, & fructu inchoato medio completo, tenello, & solidiori, respectas. Potentiam recole ineffabilem. Iussu & Nati ex Sanctissima Virgine Redemptoris figuras, quæ ipsius exortum, quæ passionis illius [quæ in tui gratiam in Olea Pacis, Palma victoriæ; veri roboris Quercu, in multiplicis trophæi arbore, in victoris Cruce triumphali, in ligno vitæ denuò mors est] sacra instrumenta subindicent. Vaiseminis Tribulas concluso vasculo, è puriſſimi candoris nucleo, ita germen mittit, vt illud semper integrum permaneat. Ea Virginei partus figuram, quo Natus Vnigenitus habitauit in nobis, exprimente id in herbulis natura quo ipsa superatur vniuersa, quo omnifariam extupescit ingenti miraculo. Iam & Tribuli aculei diras illas pœnas, sed & clauos ipsos & spinas designare videntur, quæ congesta in Passiflora Granadilla, alijs dicta propè flumina inexpletum lugente humo, prolata tibi habes. Exsurge igitur cum Tribulo bene cordatus per aquam, cum Palma per aërem, cum Palma, quæ terram ita deserit, vt vix ipsi adtrahendum secum filis appensa remanere videatur; Cælum ipsum pete, vt ipsissimam Palmam victoriæ arripere possis, & Cælum violenter rapere. Extolle à Tribulo, & Triuniformibus herbis à Passiflora, indeque ardentis spiritus Accriniola, quæ in flammeo, & splendenti flore igneas tres linguas Sancti Illius Amoris perbellè depictas refert, quæ lituris munerum septenarium etiam signat, ternarium semine complet. Cor, & mentem extolle, dilige à Solis flore, Phaseolo, Lupino illo horario, Heliotropijs omnibus, Selenotropio, quæ inferiorum cum superioribus nexu lumina respiciunt naturæ, quæ ad creatum vertuntur Solem; vt ad Increatum Maximum Optimum Sapientissimum Patrem Luminum te conuertas, & admirando ex ordine constructione viribus multitudine morum documentis, sacrisque figuris Stirpium, Opificis Omnipotentis amore incensus, virtutes per omnes, vel minima purgante Exou excusso quouis mortali, quouis infesto Tribulo, ad Cedrum vsque per Misericordiam, Pietatisque eo notata opera, ex bene fragrante incorrupto, maximèque efficaci spiritu proueharis, atque ita excellas ad ipsam, vt Felicitatem, Beatitatem ipsam propius, propiusque accedere valeas: ad quam vel minimæ, contemptaque herbulæ, vel suis aculeis, ac tribulis excitare te, atque incitare potuerint. Hæc, hæc monendi pietas in stirpibus vis, ni ignauus prorsus, ac stupidus obstiteris.

Plena concione excitatio.

Quam plena in agro, in Eremis ipsa Bibliotheca, quam multi & monitores, & Magistri docent Religiosa illa solitudo: monasteriorum consortia sacra illa memora. ad Christianæ pietatem virentes, crescentes vbique libri aperiuntur, nec credas antiquos illos summæ probitatis Patres in huiusmodi recessibus, chartaceis earumce linearis desides fuisse; qui tali assidue lectione perfruerentur, qui talibus in cõtemplationem impellerentur stimulis, pellicerentur dulcis amœnitatibus.

Audisti loquentes chartas: antiquius loquuntur, nec arte, aut mangonio adiecto, sed sponte sua stirpes, scito. quippe folia hæc, ita exscripta innumeris, vt abundè perutilis doctrina fructibus mentem ipsam perficere, & cõplere valeas, nec alio ea, quàm Summi Opificis sapientissimi calamo notata sunt, vt secũ vndique in rem tuam colloquantur.

by Google

PHYTOSOPHICARVM TABVLARVM

Vitu *in præced. pag.*

Si vitale lignum, si vita ex ligni succo, vel frumenti adipes, & quæ deinde alia ab hisce inferioribus ad superna elato reuerenter animo in sacris litteris respicere velueris; naturæ huius præstantiã, veroſque à summa natura honores, nunquã cum ingenti mentis fructu percipies.

Medicina.

Betonica, de qua & Apuleius & Musa libros antiqui plenos, nuperis etiam prouerbio indicantibus amplissimam in medicina potestatem. subnectamus libro quoque donatas à Iuba Euphorbium, infimi certè vel à fortuitis authore, à Themisone inuentore Plantaginem, à Marcione Raphanum, Diocle Rapum, Chrysippo Brassicam, celebratas inde Musæo & Hesiodo Polium, Erasistrato Lysimachium, Althemidem Asclepiadi, Artemisiam Dioscoridi, Moly Homero, pluribus quidem laudibus Vrtica Phasia. Desumatur vtrinque nobilitas à facultate scilicet & Scriptoribus. Malua Asiatica præsertim Græcis dicta & Omnimorbia, Betonicam æmulabitur. de Maluæ, & Asphodeli bono non sine prouerbio Hesiodus, ex hoc cibus cum Picis præcipuæ voluptatis Plinio, Epimenidis Platoni, Abstrusæ adducantur grandioribus titulis. Semmion apud antiquos à potentia maiestate appellatam, Theombrotion, odoratæ illa Regum Persarum. quâ aduersus mentis, corporisq. incommoda vtebantur. Dodecatheon maximæ auctoritatis, omnibus quæ medebatur morbis.

Longè quoque petita China radix, quæ à Sinensibus nostro sæculo dicta, quos Sinas antiquos faciunt regni nomine decorata mittitur. Quod certè difficulter recens, nec nisi multa pecunia haberi possit, celebratur sepiculè à Medicis, ægrotisq. illis præscribitur; quos curare ipsi vel nesciunt, vel nequeunt, vt quamuis culpa à Medico, in medicamenti defectum, vel impedimenta leniter elabatur.

Cozomecatl Recchi omnes antecellat, cuius prorsus admirabiles recensentur lib 6. cap. 37. facultates.

Peco, siue Tabacum. quam merito Panaceam Americanam Terentius noster dixit. Tabacologia peculiari libro à nuperis conscripto, quæ etiam famosos hymnos nostris dietus obtinuit, libelios certe Viscum Quernum, [Antiquis sallis omnia sanantem magna religione petitum, duro defectum, cædo excepeum falce, è Cælo missum, Druidis cum sua arbore nihil sacratius] & Chymicis Perficaria, atque Helleboris sibi adsciuerunt.

Ysatis Glastum, qua à cæruleo, plures colores parantur, iunantur ferè omnes, Achioti Recchi, à tingendi viribus dicta. Lutum. Crocus, Cyanus Viola, à quibus colores ipsi denominati.

Castaneus ædificijs perutilis, vnde Arborum Regina ab huiusmodi fabris nuncupata, quod lignum trabibus, tabulis, amphoris, vasis, & quidem nullis æquæ temeratum iniurijs exhibeat, fructusq. simul illa panem & obsonium: cui Quercus successerit. Obedientissima Proximus quocumque in opere.

Fagus vnde Gutruis ille Faginus Curij, & diuini opus Alcimedontis Virgilio, præter quæ fructus laudes alibi à nobis nec frustra indicatæ, cui in simili materia cedere non tantum mensis dicara.

Kali. Nec ars ferè vlla peculiaribus suis stirpibus definitur, quarum vtatur ministerio. Vel sola Nardus priscos vnguentarios multiplici opere detinuit.

Palma Indica Babyloniorum. quæ in ipsorum commodum, Medica subsidia plura, Frumentum, Oleum, Lac, Butyrum, Saccharum, Aquam ardentem, Vinum, Acetum. Ædes, Naues, Vasa, Arma, Zonas, Mantilia, toreas, Rudentes, Ignes. quid? ad trecentum sexaginta dicunt quæ exhibuisse feruntur.

Papyrus Biblus, è qua phyluris chartas vnde præstantia inter herbas, ex ipsa Papyro Nauigia, Cymbas, Fiscellas, Strogula, Tegetes, Vestes, Calceos, Vela, Elychnia, Funes, Armamenta Nautica varia, vtensilia Vasorum, Ligna è radicibus, Coronas è flore, cibus è crudo, ac decocto succo, & scapo interiori potius, qui antiquis torrebatur in esca, & frequenti quidem, summoque adiumento, vnde merces tandem amplissima Herodoto, Theophrasto, alijsque teslibus. Nec desunt qui panem ex ea dicant.

Spartum Hispanicum, æmulatione quadam subsequitur. e quo Sportas quasi Sparteas ni ab asportando mauis, Corbes, Fiscellas, Fiscinasq. omnes, Soleas, Calceamina, Pileos, Cola, Vrnas, Amphoras, Reles, Rudentes, Nauium adiumenta plura, crassioraq. ad saccos fila, strata, ignes, Faces, Nexus, & quæ non ad Villaticam illam Catonis supellectilem? vnde contempta quamuis nullo decore, aut hilaritate spectabilis merces. inferenda, tamen ad orientis ditissima promptuaria deportetur.

Mel Recchi: Mellita, Mellea, Aloes Americana nuperis nostris. Vinum, Acetum, Mel, Saccharum. fundens; fila; acus, vestes, supellectilem omnem; retes, sepes, quæ claudant, quæ ligant; Ligna, Trabes, Clauos, Imbricem, domum, quæ excipiat totam; ad litterarias, vsque quæ monstrant, scholas.

Morus, vel vnius Serici perquam decoro emolumento.

Palma in Italia; Musa in Sicilia, Styrax in Europa. Vitis apud Septentrionales, & quæ Peregrinæ, aut Exoticæ implantantur non suis locis, vt vix vna aut altera studiosis Botanicis ostendi possint. Balsami autem raritas, vel in ipsa patria fuit, ni in Indum pariter peregrina planta extiterit, & Indis potius incolæ, quod facilè suspicamur.

Thymum in Hispania cum Sparto, Ladanum in Cypro, Hoazacan Guayacan in America, Rhabarbarum & China inde dicta, forte & Cinnamomum; quasi Cinz Amomum Dar-Seni s, in c, crassius apud antiquos inas; Aurantia cum tota familia in Neapolitanis; Styrax in nostra ditione Medullis, Paculi, ac Calij montis, & in nostro Iani monte ad Albuneam Bulbelleborus. in Nucerini Apennini lugis Tragacantha. in Creta Dictamnum, in Rhodo Aspalathus, Ioras cum Papyro in Ægypto, ad Gennesareticum Lacum odoratus Calamus, in Cilicia Crocus. Et quæ patrium nomen secum tulere, vt Cerasa, Cydonia, Punica, Serica. Castaneæ Thasiæ, Nuces Damascenæ, Michuacanica Chichymecapatlis.

Sacra, vt Rubus ardens incombustus, Sycomorus Zacchæi, Ricinus Ionæ, Colocynthis Prophetarum, Mandragora Rachel.

Heroica, vt Larix Cæsaris in bellis. Cornus nostra, ex qua Troianus equus, & Herculis claua iaculis etiam & militaribus hastis, inde Fraxinus vtilis hastis Ouidio dicta, & Achillis hasta nobilis. Ficus Ruminalis Romuli, Eclerus qui Claudium inter Dinos retulit Neroni, de quo lepida Senecæ Apocolocynthosis. Palma apud Mundam Iulio sobole felici columbarum nidis frequentata, Delphica Platanus Agamemnonis manu sata adde tamen pulchriora. prodijsse Helenium è Querce suspendij famigeratæ Helenæ. pullulasse herbã è sanguine Orphei, quæ inter Bacchi sacrificia citharæ sonum emitteret & è sepulchro Bebrici Regis in Amyci poeu insana illam Laurum, cuius ramuli illati nauibus iurgia faciant donec abijciantur vnde & prouerbium. duraſſe ad Plinium vsque Oleam Argis ad quam Iouiam Vacca alligata ab Argo, alia Athenis à Minerua in certamine edita & Oleaster Olympiæ ex quo Hercules coronatus, & quæ Aphricani fata manu: literitæ Vaticani Ilices & Tyburti: Palmæ Deli Apollinis ætate. Platanus ex qua in Aulocrene pependit Marsyæ, Amygdalus suspensæ Phyllidis virore amisso. Romana Lotus, ad Lucinam, & Capillata Vestalium & Vulcani æquæa Vrbi. Alnusq. potius extra Theatrum in Athenieasi posita foro Iuris tamen prospicieas quæ prouerbij ab Alno spectantis causam dedit.

Laurus Daphnidis, Pyrami & Thisbes Morus, Panis ac Borex Pinus, Amaracus ille puer Regius vnguentarius, Smilax Crocei amore infelici commutata. Hyacinthus, Narcissus, Adonis, Anemone, omnisque horum turba, quarum pulchriores præsertim, vix absque Nymphis, Amasijsque: vel priscis, vel nostris sæculis reperias; vix vbique Venetica Veneris veneno. quamuis spuma Cerberi, vt in Aconito non excitauerit.

Splendore ex notabili qualitate.

Vsus nobilitate

Peculiari efficacia

Artibus diuersis

Tingendi

Materia

Calidi seu pandi

Vsui &c.

Multiplici vtilitate.

Additum & pretium stirpibus & metallica pensatio. Delphico Apollini ex auro dicatus Raphanus Beta ex Argento plumbeũ Rapum. At Rapa quibus nunc Interamnia fruitur Nursia iam olim superbijt, candorem & magnitudinem habuere; cur non cessit coloris iure fatuo plumbum Beta? Aurum hodie certè Agallocho deberur, quamuis naribus nõ palato famularetur supra quam duplici ad illud ratione præstãtissimi Calambac: ad oculos verò tantum relata, minora munera Martialij aurea quam Citrea Atlantica illa; paria hæc cum Auro Varroni. scilicet Citri Cedri, Citrij, Medicique, seu ligni, seu fructus certa præstantia est vt incerta distinctio. Loci patulæ ramorũ opaci tate lasciuæ nobiles Crassi, & Domitij exemplo pretium dicant Arborũ. Vidimus affabrè obrizo ex auro rutiloque ex argento expressos flores & folia inter gemmas ac delicias Principum.

Exiſtentiæ numero, ratione.

Raritatis.

Frequentiæ.

Vocabulum si Etrusco more premis nobilissima omnium Vrtica erit, vel communi diuerbio quod omnibus sæculi negotio innotescat, nequaquam, vt dignoscatur luminis indiga. si famam ad populi palatum examines vtilissima Brassica illa multis & ossa & nominibus.

Facti alicuius memoria.

Historica.

Fabulosa.

Mirantur ita Lithospermi speciem Plinius vt nihil se maiore inter herbas cum miraculo aspexisse dicat, tanto decore velut aurificum arte alternis inter folia candicantibus Margaritis tam exquisita [inquit] difficultas lapidis ex herba nascentis.

Decor concinnitas pulchritudo.

Symmetria dispositione.

Aspectu exteriori ipsisque coloribus.

Hilaris vt Arbutus, Punica, Amaranthus tricolor.

Tristes vt Asperus, Morus nigra, Suber corticosus rudis.

Decora vt Laurus, Platanus, Ilex, Aquifolium, Iasmirabilis, Ricinus, Rosalthea. superet Platanus rectore per diem Xerxe spectante auroq. ornante, & monilibus & superioribus titulis.

Speciosa in sacris Olea alias Abies; Agnus castus, Passiflora, Flos Solis, in Abiete rectitudinem, altitudinem, ordinem, speciem certè omnem, simul conspexeris. obscuritas hinc eximit Cupressi pyramidem, dum mœstam facit.

Pulcherrima vt Citria, Aurantia mala, vnde Ghetz Hadar in sacris; si flores fructus, frondes; si faciem si odorem, respicias; si densum virorem, & in topiarijs obsequium, non Myrtum dumtaxat, sed & Cupressum quamuis funebrem, Iuniperum tristem, Buxum fœtidam adnotaueris.

Deformis, aut pulchra manus horridiuscula Rubus Æsopi testimonio, Atriplex, Portulaca, Eruca, Polygonum.

Conformi facie vt Quercus, Ferula, Salsula.

Deformi insolenti, vt Tunc, Dracunculus, Palma, Cotyledon, Kali, & ex imperfectis plures.

Tab. II.

Nomen

Mathematical Logic
Set Theory
Model Theory
Recursion Theory
Proof Theory
Constructive Mathematics
Category Theory
Algebra
Number Theory
Analysis
Geometry
Topology
Applied Mathematics
Physics
Computer Science
Statistics
Operations Research
Probability
Combinatorics
Graph Theory
Foundations of Mathematics
Philosophy of Mathematics
Mathematics and Art
Mathematics Education
History of Mathematics
Mathematical Biology
Mathematical Economics
Mathematical Finance
Mathematical Psychology
Mathematical Sociology
Mathematical Statistics
Mathematical Physics
Mathematical Chemistry
Mathematical Geology
Mathematical Linguistics
Mathematical Logic
Set Theory
Model Theory
Recursion Theory
Proof Theory
Constructive Mathematics
Category Theory
Algebra
Number Theory
Analysis
Geometry
Topology
Applied Mathematics
Physics
Computer Science
Statistics
Operations Research
Probability
Combinatorics
Graph Theory
Foundations of Mathematics
Philosophy of Mathematics
Mathematics and Art
Mathematics Education
History of Mathematics
Mathematical Biology
Mathematical Economics
Mathematical Finance
Mathematical Psychology
Mathematical Sociology
Mathematical Statistics
Mathematical Physics
Mathematical Chemistry
Mathematical Geology
Mathematical Linguistics

Tab. 13. Quæ sequuntur Tabulæ posthumæ sunt, & nondum ab Authore recognitæ, nec completæ: dantur tamen vt inueniuntur ex ipsius Principis manuscriptis exactiori qua potuit cura, & studio, à Francisco Stelluto Lynceo depromptæ.

Gradus relatio plurium syntactica ratio

Conclusa vniuersim in Planta

Inter intra, & extra positum — *Media quædam, respectus dixeris mutuos replicatis à Natura vinculis, arcbanisq; pluribus coordinationibus harmonica quodammodo dispositione ita referuntur.*

De viribus singulis in singulis Classibus
Balsamica
Bezoartica
Catartica &c.

Planta ad Classes. — *Qualibet Planta præter propriam Classem in qua pluribus titulis statuitur degenerans quodammodo propensionem habet, qua peculiaribus quibusdam notis aliam respicit Classem, vt Monosperſum, Mesagrum, Monospermata, ex Rapaceis.*

omnium ad omnes — *Omnium scilicet, totum si ab vna parte plantale agmen, vniuersumque constituamus, spectemusq;*

Vnius ad omnes — *Vnaquæque enim planta alias vniuersas respicit, itidem nulla stirps est, quæ in vniuersa coordinatione inter reliquas omnes suum locum præcisè non obtineat, quo in ipsarum serie, & cathena statuatur.*

Omnium ad vnam — *Et viceuersa cunctarum habitus quidam ad singulas respiciendas, & complectendas est.*

Classis ad Plantas. — *Classis qualibet præter conscriptas in eas plantas in alijs quoque aspersas classibus sibi correspondentes habet, vt Monospermatum inter ferulaceas, tauca-lim.*

Classis ad Classes. — *Omnes verò simul classes præter resultantem ex semine vniuersalem deductionum cathenam quæ singulis adnexam habent & viceuersa habentur, ita etiam aliquam respiciunt, quamuis (vt singulæ) respondentem in ea plantam obtineant, & classis quæcumque reliquas omnes, suis sigillatim plantis respondentibus vt . . . . . .*

Plantæ è diuersis classibus inter se. — *Vnde, & cathena, cum quadam analogia è diuersis agminibus considerari potest, qua occultis vinculis, licet per materiæa dispersa, in manipulos alios, atque alios colligentur.*

Plantæ ancipites ad Classes. — *Sunt & media, quæ internectere classes ipsas anciptiti quodammodo vtrinque affinitate videntur vt . . . . . .*

Extra consignatum, vel traditū, ipsa scilicet tractatio est, dū respicimus quę ab intellectu de Planta obseruata, reposita, literisq; adnotata prostant apud.

Inuentores non antiquos tantum, scilicet Mercurium, Herculem, Chironem, Helenam, Circem, Artemisiam, Paonem, & siue Rhizotomos, vt Crateuam, siue etiam ipsos Reges non secus ac Reginas gentium, Mithridatem, Lysimacum, Clymenum, Thelephum, aut Duces, vt Achillem, Alcibiadem. Sed posteros quoque Magnum Carolum procereſq. alios nonnullos ætatum subsequentium, qui non alios plantarum tractatus nec alijs literis exaratos quã nomine proprio plantis indito & ab ipsis Inuentoribus plerumque mutuato (vt hisce saptus contingit) nobis reliquerunt. Verum quæ de proprietatibus, & virtutibus plantarum per traditionem ab illis emanarunt, deinde alij recentiores conscripserunt exararuntq. & ab ipsis conscriptis posteris demandarunt; vel apud illos potius neotericos qui cõpererunt & scripserunt ipsimet cuiusmodi Columnam, Mathiolum, Bauhinum, Clusium, Hernandez, Recelum, Imperatum, & alios insigni sane studio peregisse nouimus. Et apud

Allatores ex diuersis regionibus locisq; vipotè apud antiquos, Pompeium, Lenæum, Dioscoridem, Euacem; Nuperos verò Garziam, Monardum, Acostam, Alpinum, qui ex varijs & remotissimis prouincijs ipsisque Indijs rem plantariam noua suppellectile plenioribusque thesauris insignister ditarunt. Et etiam apud.

Describtores historicos qui recolunt, obseruantq. Græcorum, Latinorum & Arabum traditiones, quæ à nobis suis locis indicata sunt: ex quibus si Philosophus Teophrastum, Dioscoridem Medicus, Historicus Recebum, Columnam eruditionis sectator prætulerit, duces haud dubiè sortietur quos inoffenso pede sequatur.

Plantas ipsas nouas literis dederunt obseruatione multiplici, præsertim visitatione plurimarum naturalium seminariorum, plurimaq; peregrinatione.

Plantarum facultates nouas, vsu, & experimentis detectas absconditasque alias atque alias proprietates, & naturas Botanicis communicarunt.

Nomina indiderunt, ipsis plantis vt publici iuris fierent, vt earum virtutes in vsum & studia per voces literasque venire possent.

Digitized by Google

Tab. 14.

Synopsis præcipuorum, quæ in plantis obseruari possunt,

Nomen

Legitimum, spurium, aut adulterinum, analogum, & æquiuocum obsoletum, nouum, incertum: corruptum, controuersum tam inter eruditos, quam in vario omnium; quibus adde Synonyma, & omonyma, & similia.

Cognomen

Ductum ab Auctoribus, aut primis Scriptoribus, inuentoribus, aut allatoribus, vel a regione, & patria, forma, proprietatibus, aut qualitatibus, internis, aut occultis, & externis ab vsu, & ortu, seu productionis certo tempore, & duratione vitæ.

Etymon

Sumptum ex vernaculo incolarum Idiomate, Vel genuina interpretatione linguarum — Ex quibus semper aliquid peculiare de plantarum natura detegitur.

Genus

summum — cuius species primæ sunt, arbor frutex, suffrutex herba.

infimum — sunt enim aliæ umbelliferæ, baccifera, capillares, aromaticæ, quæ subduci possunt in olera, cerealia, legumina.

Differentiæ, quæ peti possunt à

Substantia, Lignosa, carnosa, resinosa, succo turgida lacteo, sanguineo, exsucca, viscosa, oleaginosa, fragili, friabili, fistili, tenera, dura, &c.

Forma V. g. supina, erecta, glabra, hirsuta, spinosa, geniculata, rotunda, striata, quadrata, &c.

Partibus, Vt radice, caule, folijs, floribus, fructibus semine, &c.

Qualitatibus. Prima, secunda, tertia, quarta de quibus Galenus.

Vsu: Ex quo plantarum aliæ sunt, diureticæ, resolutiuæ, attrahentes hepaticæ, &c

Natura in qua considerantur

modus — naturalis: spontaneus ex eadem aut diuersa planta, artificiosus, ex cultura, vnde fiunt — fœcundæ magis aut steriles, quæ semine, radice, flore, fructu, stolone, surculo, ramo, virga, lachrima propagant.

modus — præter naturam: vnde aborsus, monstra, variationes & degenerationes plantarum in alias species aut vsus.

tempus: Aliæ namque meunte vere, aliæ inclinata æstate, nieme circa solstitia, aut æquinoctia, tardæ, aut præcoces florent, germinant, virent aut semen emittunt vnde æstiuæ, vernæ, &c.

ortus in quo — locus tam naturalis quàm peregrinus — Vniuersalis in quo cõsiderantur:

Cœlum Seu aspectus, & influxus syderum, climatum conditio, & oppositio ad orientem, occiduum, vel meridianũ Solem; situs ad austrum, vel septentrionem, ventorumque flatus peculiares, terrestres, marini calidi, frigidi, &c.

Solum Pingue humidum, siccum, lapidosum, glareosum, vliginosum, ex quo nascuntur montanæ, nemorosæ, campestres, hortenses, saxatiles, arenosæ, & quæ crescunt in vineis, conuallibus, pratis, incultis, vijs publicis, ruderibus, tectis parietibus, &c.

Aqua: marina, fluuiatilis, lacustris, fontana — vnde Marinæ, fluuiatiles, lacustres, aut fontanæ, quæ vel omnino sub aquis, latent, superemergunt, aut superficiem lambunt in puta, limosa, aut turbida & vliginosa.

plantæ, aliaq; super quibus enascuntur: Vt *thymum*, super quo *epithymum*: *linum*, in quo *cassuta*: quercus, & aliæ arbores, in quibus *viscum*, tum *lichenes*, cum Indicum *polipodium querinum*, *muscus hepatica*; & *larix* in qua *Agaricus* fungique alijm alijs arboribus. Sic inter plantas potius quam morbos numerandi sunt, & cadauera quibus muscus pro capillitio est.

& peculiaris. vt: Regio: vnde Pyrenæ, Africanæ, Gallicæ, Hispanicæ, Alpinæ, &c.

ager priuatus aut peculiaris, & insolitus locus: vnde Lutetianæ, Salmanticæ, Montpelienses, &c.

Vt super *cornu cerui*, Si Theophrasto credimus nata *hedera*: & apud Iaponenses herba peculiaris inter ossa mortuorum.

duratio seu vita: totius: vnde annuæ, biniæ, trimestres, semestres, perennes, &c.

partium: radicum, caulium, florum, foliorum, quædam enim quotannis folia, flores, &c. mutant, quædam non.

morbi: communes; proprij a causis: interna, externa — læsis temperiei, cõformatione, vnitate, — vnde Syderatio, verminatio, radicatio, eradatio, hirsiculatio, roratio, decorticatio, scabies, & fungus congressis, exta, vulnus, &c.

corruptio: totius, partium — naturalis, violenta — exsiccatione, aut putrefactione, contusione, abscissione, auulsione, auueruncatione, &c.

conformatio: in qua figura, connexio, situs, ordo, & numerus partium attenduntur.

materia: in qua densitas, raritas, mollities, duricies leuitas, grauitas, asperitas, glabrities.

cultura: Vbi aratio, stercoratio, irrigatio, putatio, expurgatio, plantarum, farritio, & partium refectio.

mores: Aliæ namque sunt Syluestres, aliæ cicurari possunt, vel non, domesticæ, lucifloræ, noctifloræ, delicatæ, robustæ, heliotropiæ, sensitiuæ, tristes, scansiles, reptiles, amplexicaules, &c.

Quantitas

discreta: Quæ consistit in numero tam plantarum quam singularum specierum partium, vnde — Aliæ rare, frequentes simplices, aut multiplicis speciei, multifloræ, vasiferæ polispermæ, monospermæ, &c.

continua: In qua magnitudo totius aut partium, crassities, tenuitas, proceritas, profunditas, &c. vnde parua magna, tenues, crassæ, altæ pumilæ, &c.

Qualitas

prima: Vt calor, frigus, humiditas, siccitas, ex quibus temperamentum plantarum: sunt enim aliæ calidæ, humidæ, frigidæ, & in 1. 2. 3. vel 4. gradu, incuoato, medio, completo.

secunda: Vt odor, sapor, color & quas vocant tactiles qualitates, ex quibus plantarum aliæ sunt odoratæ, inodoræ candidæ, luteæ, fragiles, flexiles, tenues, crassæ, læues, asperæ, duræ, molles, solidæ, rarę, viscidæ, &c.

media: Vt leuitas, grauitas, &c.

Facultates secundum medicos

primæ: Quæ sunt eædem cum primis qualitatibus.

secundæ: Vt sunt attenuantes, incrassantes, aperitiuæ, astringentes, emollientes, obstruentes, rarefacientes indurantes, &c.

tertiæ: Vt diureticæ, sarcoticæ, epuloticæ, corrosiuæ, &c.

quartæ: Vt sunt occultæ, & quæ a proprietate substantiæ pendent, v. g. alimentariæ, medicamentosæ, venenosæ, cardiacæ hepaticæ, Cephalicæ: vnde plantarum sympathia, antipathia cum mixtis, fossilibus, plantis, animalibus, & corporis humani partibus, aut humoribus.

Vsus ratione, & experientia inuẽtus, & confirmatus in

Cibis varia præparatione artis coquinariæ tam ad necessitatem victus, quàm delicias apparandis.

medicina: ad iuuitatem tuendam reparandam, confirmandam ex dietetices, Cosmetices therapeutices pharmaciæ, Chimiæ, chirurgiæ, &c. præceptis.

mecanicis: quibus plantæ materiam, ad mille instrumenta, opera, & commoda, ministrant.

artibus liberalibus: Poetica Oratoria, Geometrica, Musica, pictura Architectonice, œconomica, politica, &c. in quibus varius plantarum vsus cuilibet suo iure, & modo, vnde in sacris, prophanisque magisterijs, ludis triumphis, funeribus ædificijs, &c. imo, & moribus formandis, rebusque repræsentandis, vnde sunt enigmata, hyeroglifica, imagines,

Stir-

Digitized by Google

Tab. 14. Stirpibus acuratius examinandis tutiſsimi ſunt manuduces.

Artes liberales, & Scientiæ.	Phytobaſani, ſeu diuerſa plantarum examina.	Scriptores tã noui quàm priſci botanographi; & miſce lanei.
Mathematica.	Phytopſia.	
Arithmetica.	Plantarum hiſtoria.	*D. Fab. Columna Lync.*
Muſica.		*I. Camerarius.*
Anatomia,		*C. Baubinus.*
Architectura.		*C. Cluſius.*
Geometria.	Phytographia.	
Topographia.		*Calceolarius, & Pet. Bald.*
Coſmographia.	Herbilegium,	*I. Thalius Hercynias.*
Aſtronomia.	Rhizotomia.	*C. Schiredenfild Sileſius.*
Phyſica.	Aſtrophytologia.	*C. Geſnerus Germanicus.*
Anatomia phyſica.	Chronophytum.	*C. Cluſius Hiſpanicus.*
Agricultura.	Calendariũ ruſticanum.	*N. A. Recchus Mexican.*
Phiturg.		*P. Alpinus Aegyptius.*
Phyſiognomonica.	Phyturgia.	*Tabella Chronotopica.*
Statica.	Phytognomonica.	*I. Turneiſſerus.*
		B. Charrichterus.
		I. Coſtæus.
		I. C. Scaliger.
Oeconomia.		*Cato, Varro, Columella, Palladius.*
cibaria,		*I. Bapt. Porta Villa.*
ars condiendi melle, ſaccharo &c.	Botanica.	*I. Bapt. Porta peculiari op.*
Medicinæ.	Simpliciaria.	*D. Fab. Columna.*
Pharmacopœa.		*C. Crollius.*
Hippiatria.	Phytoiatria.	*Athæneus.*
Vnguentaria.		*Apicius.*
Magia naturalis.		*Dioſcorides.*
Chymica.		*Plinius.*
Pyrotechnia.		*Galenus, Meſues, Serapio.*
Libaria.		*P. A. Mattbiolus.*
Artes hic ferè omnes vſq. ad exquiſitas, & conflictas, Oeconomia corporis pleriſque miniſtrat, iubente ſcilicet hic materia.		*C. Durantes.*
		N. A. Recchus.
	Anthoblepſia.	*I. T. Tabernamontanus.*
	Florilegium.	*I. Turneiſſerus.*
	Topiaria, omniſque viridarij ars, quæ inter Agriculturam, & Architecturam.	*Delechampius.*
Ethica.	Botanocritica.	
Politica.		*H. Eiſtettenſis B. Boſteri.*
Repræſent.	Phytocritica.	*H. Reg. Pariſ. S. Rebus P. Vallerii.*
Antiquit.		*E Schmertius.*
Philologia.	Phytologica.	*Ioa. Iac. Chiffletius Biſunt. in ſuis Dalmatis.*
Critica.	Phitonomia.	*D. Fab. Columna Lync.*
Logica.		*B. Maranthæ.*
		N. A. Recchus.
		Hiſt. Lugdunenſis.
		A. Anguillara.
		M. Guilandinus.
		P. A. Matthiolus.
		C. Geſneri Catalog.
		A. Cæſalpinus.
Metaphyſica.		*A. Zalnzanias.*
		A. Spigelius.
		I. Coſtæus.
Encyclopædia.	Biblioteca Botanica.	*B. Textor.*
		P. Pona, & M. Lobel. Aduer.
		C. Gesnerus.
		C. Bauhinus.

Terra hæc, Mariſque vtens, exertaque vrſis, & perpulchrum tegumentum opificio multiplici, ſummoq; vario, vel ignauum quemuis aut imprum in ſummi admirationem, venerationem, amorem Opificis perducere, pertrahere poterit, ſi animum, vt par eſt, aduertere voluerit.

Dum igitur tam pluribus artibus ſtirpes materiam exhibent, atque inſtrumenta rim & ipſarum cognitio plurimis quoque vtitur ſcientijs, atq. completur: diſciplinas excitat ſeriè omnes, atque agitat vniuerſam philoſophiam ſi complenum agnoſcere liceat: ſummaque humanis in rebus vtilitatis ipſam dicere Phytoſophiam.

**Habes hic neceſſaria victum, amictum, habitacula, medicamenta: habes commoda, inſtrumentaque fere omnia: ſi vtilitatem quæris, nec amplior, pleniorque in vniuerſa Natura campus, nec multiplicior merces, aut quod confertis magis ſpectaculis, vel pulchris obijciatur, ſi oblectationem, ſi recreationem puſtuies, vel contemplationis exercitium, ipſam quoque ſi præter amplitudinem, ac præſtantiam ſtudij ab humanis titulis, dignitatem exigis ornamenta illa antiqua, quæ vel à Cerere, & Baccho, Medea, Agamemnone, Machaone, Podalirio, vel ab Aeſculapio, Hercule, Apolline ipſo ſumuntur, fumoſa nimis omitte. Reges Proceres toto ex Orbe habes, Attalus, Ruian, Archelaus, Iuba, Maſſiniſſa, Hiero, Romani Catones, Varrones, Imp. Diocletianus colucre, & Reges & Duces Gentium Mithridates, Alcibiades, Magnuſq. Carolus, alijq plures inuenerũt, proprijs ſe. nominibus adornarunt. Sed & ipſe qui agmen claudat, atq. cõcludat, cui Regum purpura, ſacriq. & foliaris titulis diſciplinas has cooderorat, genuinisq. à Creatore Sũmo ſuis ſplẽdoribus cõpleat, & Rex & ſapiens Salomon a maxima ad minimam viq. omnibus de plantis diſputauit, Quid interim antiquius? quid dignius? ſi Protoplaſtus, ſi primus parens, & cum viribus ſingulis ſingulas ſtirpes nouit, & nominibus donauit, ſubiiq. indigitauit.*

Digitized by Google

FIG. 1
100
Input Device
Output Device
Processor
Memory
Storage
Communication Interface
Bus

Tab. 15.

Tractationes omnes de plantis conciliandæ sunt

Vt ad pleniſſimam eandem plantarum notitiam; ne ſcilicet planta vlla ſine nomine, neue nomen ſine plantę ſuę hypoſtaſi exhibeatur, aditus facilior ſit, vtq. intelligamus ſine dubio, per quem, & quomodo planta nobis imprimis innotuerit, diſcuſſis omnibus vetuſtatis nebulis, quę plurimum ſtudioſis offundunt tenebras, omnis antiquitas in preſentis æui notitiam renouanda eſt. Vt autem quæcumque ſtirps alpectui noſtro peruia proprio dicenda ſit nomine: vel vt tam ex naturæ libro, quàm ex diuerſorum codicum paginis vnineſſim ipſamet, inquiri, inueniri, & haberi poſſit; denique vt cuilibet, aliorum frui liceat obſeruationibus, & noſtras grato animo excipere, incitatis ſemper vlterius, & ſtudijs noſtris, & exercitijs.

Diuerſimode nominantiũ & inter ſe de nomine diſſentientium.

vel

Connominãtium, & ſimplici ac recepto, omnibuſq. communi nomine appellantiũ eaſdem v.g. Iris, Aſarum, &c.

Recentiorum

Qui ſi nouis tantum nominibus vtuntur, ea omnia in vnũ colligenda, & pro ſynonimis habẽda.

Si vero peculiaribus & proprijs opinionibus eadem ex antiquorũ fontibus deriuent: inquirendũ num legitima videatur vocum ſumptio: tuncq. nomen, & cognomen abrecẽtioribus impoſitum reuocandum ad ſynonima, de quibus dubitatur: vt ſiliquaſtrum pro Arbore Iudæ, an rectè a Dodon. ſumptum, & Acacia antiqua Mathio, neq. enim eſt Acacia.

In' his quærendum an ſecundum mentem hiſtoricorum, quouis ſub nomine, ad propriam claſſem plantam reduxerint, an verò vlteriori diſquiſitione reuocanda ſit.

Amplius quærendum an veteribus cognita ſit tantùm, an verò a neotericis tantùm planta noua tradita ſit; & an noſtras ſit, an exotica, & de nouo ad nos inuecta: non enim Tuna Americana ſolum eſt, ſed & Sicula, & Caietana.

Rurſus an botanographi ſeu antiqui, ſeu recentiores, vel in genere de illa ſcripſerint, vel in ſpecie, & an capitibus: libris, & tractatibus inter ſe conueniant.

Cum autem probe recognita fuerit, ſuo non abſque laude reſtituenda erit loco, indeq. legenda, vt Faba Aegyptia, ſi cui forte contigerit eam vidiſſe, vel Dracunculus Maior, cuius gratia, male audire ſolet Mathiolus.

Antiquorum

Collectis duntaxat ſynonimis, vt ex mutua collectione eorumdem intelligamus quid Theophraſto, quid Dioſcoridi, Math. &c. viſum ſit

Omniũ & ſingulorum

Examinatis diligenter & rite expenſis iſdem ſynonimis omnibus, quæ vni eidemq. plantæ, aut diuerſis aſſignantur, vt citra dubium pateat, an ſub hac, aut illa appellatione, fuerit ſcripta a Theophraſto, Dioſcoride, Plinio, & recentioribus, vt Columna, Bauhino, Cluſio, Math. &c.

Adde quod in nullo idiomate reſpuenda vnquam ſunt vulgi vocabula: ex quibus plerũque, in plantæ, & eius naturæ notitiam deducimur, ſiue illa ſucceſſu temporum, ſiue recenter a plebe plantis indita ſint.

Sed neque ſpernenda vlla etiam vulgatiſſima, cuiuſuis, de plantis experimenta.

In Magia ſua naturali doctiſſimus Collega noſter Porta, quem adoleſcentes adhuc in Phyſicis arcanis audiuimus, artificioſo commento nouas ſtirpes producere molitus eſt, quod varijs mangonijs in pluribus, in non omnino mutata planta, ſaltem in colore, & qualitatibus partium alteratur.

Cæterum experimenta non laudare non poſſumus, plus autem deferimus obſeruationibus, vt nouis ſemper, vel ſaltem de nouo compertis ijſdem naturæ diteſcant promptuaria.

D. Fabius Columna collega noſter, qui generis nobilitatem à maioribus derivatam proprijs haud expertem titulis reliquit, ſed multiplici condecorauit doctrina, noua ſemper non ſolum e naturæ penuarijs copioſè eruit; ſed ex antiquis, & obſoletis eximio Botanocritices ſplendore genuinas complures reſtituit ſtirpes. Idque vel conſertis negotiorum tricis implexus (ea noſtra conditio eſt) aſſiduo præſtare non ceſſat, vt in Phytobaſano ſuo, ſeu plantarum examine, & Ecphraſi plãtarum, harum diſciplinarum ſtudioſis pluſquam liquido notum eſt, magiſq. ex promiſſis voluminibus, quibus quotidie inſudare ſolet, cum iucunditate, & vtilitate haud exigua legentium perſpicuum ſiat.

Peritiſſimo autem deque hac de re herbaria optime merito Gaſpari Bauhino, vel ampliſſimum hoc beneficium primo debetur. Collectionis videlicet ſynonimorum quam ipſe in Phytopinace auſpicatus, in annotationibus ad Math. & ſui in Tabernæmontani prima parte complexiſſe videtur. Quippe vnuſquiſque antea Phytologus varia ſtirpibus pro arbitrio indens nomina, alienis prorſus poſthabitis, aut de induſtria prætermiſſis, ingentem phytoſophiæ ſtudioſis ipſo in veſtibulo confuſionis caliginem offuderat. Ab hoc, & complures nouas plantas, & ampliſſimum promiſſum Tractationum theatrum expectent ſtudioſi, vtiliſſimiſq. interim Pinacibus vtantur.

Nec montibus tantummodo, vel litteribus, aut pratis parcere ſolent, & abſtinere Phyſici noſtri; ſed etiam libros reſpuunt, niſi ſtorts, aut medicina ſanxita decreta, & praxes præ ſe ferant, & largius exhibeant. Quare ſtorilegi duntaxat ad delicias, Medici plurimi ad ſtipem, Phytonomi fere nulli pro ingenij præſtantia, ſummiq. opificis admiratione, & operis cognitione plantas contemplantur, & examinant.

Scripſeramus hæc iam, cum ecce ſtrenuus ille Terrentius noſter, e Chinenſi Regno Fabrò collega nunciat legitima Faba Aegyptia frequentiam etiam in quotidianis cibis; Rhabarbarumq. in hortis illic Betæ vicem habere. Hoc tam in teſta nos alimus: illam verò multorum hallucinatione nobilem libentiſſime tertò excipremus; cum iam autem copioſe illic inuenta ſit, quin ad nos tranſmittatur minime dubitandum eſt.

Tab. 16.

Habes amice lector, ex sequenti eruditissimi Principis Apostrophe, conceptissimam totius Tabulæ præsentis occasionem: analogiam scilicet partium, quæ plantis insunt, cum membris corporum, quæ sensu pollent.

Recurris ad singula, quæ in brutis, aut etiam in nobis sunt membra, vt comparando omnia te ex parte expleas. An non quidquam scire potis es nisi hoc tibi ipsi prorsus simile reddideres? Crediderim te potius nihil minus temetipso nouisse, & veteris vtilis ex errore oblitum. Audisti iamdudum de plantarum vita cogitaremus; minutius hic si vis accipe. Brachia, crura, oculos si in stirpibus quæris, nullus es, & absonus magis, quam si nodum in scirpo: error est non in specie tantùm, nec in angusto familiæ limine, sed in amplissimo toto genere. Scis illas nequaquam aspicere, aut manu apprehendere, vel ambulare; organis tamen ad hæc instruere velis. Ineſſe quidem musculos recte notes; quibus appositis congmentata excrescunt; venas etiam, quibus succi ad nutriendum, augendum, pariendum interfluant: imò & nervos, qui ad fulciendum protendantur, cæteraque huiusmodi membra, quæ pro modo, ac ratione vegetantis animæ ebeunda consequuntur munera. Iam quid accepit in radice inesse caput hæsitas? imò & os ipsum credas, si initia, si nutrimentum, collectionesque cum Galeno adnertis. Hepar, venamq. Portam filamentis suis denuricatam, quidni & cordis fontes, si primores illos vitales foces per cætera sensim distributos hepaceraticerebrum dicas; (vt multis verbo multa:) ipsumque cordi cerebrum, seu radicis, basis, & caulis virtutem, quæ per medullas totis introducta corpori animatas, & vegetantes mentis consensas partes. Denique si vitam, & gignendi seu propagandi faculatatem inquiris; postquam tam diuersas in corpus vnum congestas dotes agnoueris, vitæ, conservationis, ac propagationis principium illic constitutum intelliges. De fide interim minimè sollicitus, nodum inuertere cauetis; si radix altior alimentum attrahit, si caulis altiorem ascendendo fugit, & digerit succum; vel si vim seminis illa, quæ vices habet capitis in se conservet, & foueat, negocij hand tantùm tibi facessas: nec enim analogia veteri in plantis ineptior credenda est; nec insulsa pelli superducta corporibus, plantarum cortices, & humoribus ac sudoribus, gummi vel lacrimas contulerit: neq. sanè capreolos, claviculos, & spinas animalium corneis vnguibus, vncinis, aculeatis mucronatisq. temere comparaueris. Hominum verò cum Aristotele inuersum cogita, & explicatis diuersarum frondium, & truncorum caulibus, aut fulcibus, brachia numerosaq. crura in vna stirpe compones. Iam illius transilire videris limites, nec regulam illam luxurianti apponere ingenio: dum enim floresci vlterius, aut frondescit, folia, & flores capillis respondere vis, & comis: nimirum talibus analogijs nobis complacemus, satis ut plerumq. qua pulchra sunt, & concinna præstruas, præiudicio sunt veritati.

Ecquid aliud in plantis *appetere, spirare, & ipsum sentire* voluerunt Empedocles, & Democritus, quàm quod vnico *Animalis* nomine Plato comprehendit? quem nos vtro sequuti, *vegetantis animalis* naturam per partes suas deducemus: est igitur.

- vegetans animal / *sine planta & stirps*
  - nutritum — attrahens, retinens, nutriens & expellens — Facultatibus instructum
    - in aquis aliter
    - in vliginosis adolescit melius
    - montibus & incultis gaudet
  - crescens ac germinans — spontanea & adhibita industria
    - surgit in altum
    - deorsum se procedit
    - latius se explicat
    - humi repit, & serpit
    - & sub terra propagatur in modum radicum.
  - generans — simile, dissimile & degenerans
    - semine
    - iobole
    - germine
    - reflexione
    - viua radice
    - insitione — corticis, ramorum, foliorum
    - gummi
    - ligno

Admiranda plantarum varietas, præsertim si perfectas imperfectis adiungimus, Theophrastum ipsum impedire potuit quin partes omnibus communes acciperet, varias enim illas, diuersis in generibus stirpium nec communes assignari posse pronunciauit. Nos autem antequam de partibus hic de plantarum specie quærimus alias siquidem sunt.

- imperfectæ
- perfectæ
- perfectiores

tam ratione qualitatum quas possident, quam partium ex quibus cõstant & sunt.

- herba
- herbifrutex, suffrutex
- cremium, phryganon
- frutex
- arbor frutex
- arbor

quarum alia est
- humi planta
- multistirps
- vnistirps
- arborescens &c.

Plantarum in vniuersum partium aliæ sunt.

- essentiales
  - anima
    - calor causa omnium opifex
    - seu spiritus primum vegetandi principium
      - inhærens
      - influens
      - augmentans ex — similaribus vel verisque minime dissimilaribus
      - organa vegetantium dirigens
  - corpus
    - ipsa plantarum materia, & maxime
    - humor omnium impressionum capax
      - ineus
      - ἔμφυτος seu nativus
      - adventitius
        - elementaris
        - stirpibus communis
        - alimentaris,
        - cuti adiacens
- integrales — analogæ ad membra animantium
- principales — radix, caulis, brachia, fructus
- secundariæ — cortex, lignum, matrix, medulla
- minus principales — humor, liquor, gummi, lacrimæ, &c.

Corpus vero stirpium in sua propria superficie, considerandum quæ est, vel

- lateralis vt folium
  - explicatio
  - actus
  - tegmen vestis
  - ornamentum
- subterranea vt radix
  - caput
  - fundamentum
  - cor, seu hepar
  - os alimenti
- & supera vt caulis
  - elevatio,
  - ductus
  - artus ad thoracem

in quibus examinanda sunt
- numerus
- magnitudo
- figura
- situs quo alias partes & organa respiciunt
- & inde conspiratio in conservationem totius.

Non sunt tamen omnibus communes, quæ phytopis obijciuntur plantarum partes, sed quibusdam solum, quibus qualitates, vt plurimum sunt communes: arboribus enim ac fruticibus, multa ineſt similitudo partium, sed non eadem ratio est in plantis: in quibus tanta detegitur diuersitas, vt vix ad naturæ normam reducere possis: partim tamen aliæ.

Differentiæ plantarum præcipuæ in suis partibus, Theophrasto est quod quædam.

- *habentur vel non habentur*
- *non similes, vel non varia habentur*
- *non similiter habentur scilicet positione, ordine, numero.*

Coniunctæ, & per totã plantam diffusæ, quamuis sensus nostros lateant.

Primæ, intimæ & magis componentes, magisque simulares, & communes, quas diuidas in

- interiores — vt sunt
  - faces
  - hematophyton
  - liquor
- carnem in qua est
  - cerula pulpa
    - succosa
    - humida
    - ficca
  - medulla
  - cor matrix
  - lignum, albumen
  - adeps
  - fibræ quibus adiacent
    - vena — maior succolenta
    - cesa
    - nervus — tenuior ficcior
    - quæ sunt interme- dix partes.
  - cortex — simplex, multiplex
  - lanugo, cuticula
  - cutis tegumentum
  - hirsuties
  - squama, aculei
  - tunica, pili, spinæ
  - liber, corium, villi
  - membrana.
- exteriores

Mediæ, diuisæ à se inuicem, vnitæ in plantis, & distinctæ ab earum natura: dum separantur: namq.

vniuntur ad naturalem dispositionem
- musculus
- pulpa coniuncta musculo
- arborum maestra Italicæ: nodus centrum.
- pecten, torulus
- lineatio

separantur casu, vel artificis vsu
- gutta, quæ est liquoris expressa pars
- articulus seu materia artificibus vsitata
- fractum, scobs, schidia, quisquiliæ, serrago, ramalia, resectæ, truncus, termes, spadix.

Distincte de quibus seq. pag.

Aliæ

Digitized

Diuer-

Tab. 18.

Diuersæ sũt inter se stirpes, si in earũ Natura latiùs inspicias.

- **Originem & ipiarũ causas.**
  - Principia efficientia, cum ipsorum instrumentis quibus diuersa accidunt.
  - Materiam
    - magis simplicem: vt sunt elementa varie ad mixtionem concurrentia, vnde latices & metallica corpora, vel spiritus materiam humorum permeantes diuersis modis agunt.
    - magis mixtam: varia diuersis e compluribus, miscellisque fermentis.
  - Formas quas diuersas in se ipsis effingens: quam vt eisdem ex naturæ fontibus hauriat.
  - Fines, quos, a morali & Rhetorica potius quam a physica deducens, vt decoris multo plus, quam firmitatis habeant.
- **Locum, seu solum natum, in quo nutrimenti, educationis, & victus sedes; consideratis.**
  - Elementis vnde
    - Subterraneæ.
    - Superterrestres
      - Saxatiles, arenicolæ, limicolæ.
      - Aruenses, & diuersarum Terræ qualitatum.
      - mediæ: Paluestres. Maritimæ.
    - Aquaticæ siue aquis immersæ
      - Marinæ.
      - Lacustres aut stagnantis aquæ.
      - Fluuiatiles, riuales, Fontanæ.
  - Mixtionibus ex quibus
    - Simul aut distinctim viuentes
      - Superarboreæ innatæ.
      - mediæ, superradicatæ, terrestres, cautæ.
      - & casu supernatæ a liberis differentes.
    - Parasiticæ liberæ.
  - Patria diuersa.
    - continua diuersis: syluestres, pratenses, montanæ, vallium, segetum, arborum.
    - Vicinijs non ita distinctis, vt quæ prope has, aut illas, in hoc vel alio circuitu nascuntur.
    - Coelo diuerso: proximo: vmbroso, aprico, calido, tepido; remoto: frigenti, aut rigenti.
    - Climate, aut regionibus diuersis: nostrates, exoticæ, peregrinæ, aduenæ; Italicæ, Germanicæ.
    - Vaga stirps: fluctuans; natans.

- **Quæ exteriùs accidentur vegetabili.**
  - **Positionis situm.**
    - Totius plantæ
      - de loco quoad motum
        - in loco
          - vi propria
            - in se: surgens, ascendens, pendula, deficiens, supina.
            - in alijs: circumdans, complectens.
          - vi aliena: vt asportatione remota.
      - & quoad germen: a cacumine ad ramos erectum. a latere aut ramis pendulum.
      - & quoad statum: vt planta sit erecta, contorta, incumbens, seu alijs accumbens, succumbens, iacens, humi strata, repens.
    - Partium: ex varia namque dispositione partium stirps dicitur.
      - ordinata aut composita;
      - inordinata aut incomposita.
  - **Magnitudinem, totiusque molis rationes, quæ consistunt in**
    - Extensione seu quantitate vnde. & partium minorum vt sunt.
      - maiores, proceriores, altiores, longiores, breuiores, crassiores, latiores.
      - frondes, rami, fibræ, &c. vnde sunt: densiores, rariores.
    - Intentione, vel numero partium & in particulari. vnde fiunt.
      - magis radicatæ, prodiens, molles, aut magis tenues, &c.
      - pleniores, farctæ, stipatæ, succulentæ, pingues.
      - inanes, tabulatæ, cauæ, spongiosæ, arentes.
  - **Numerum, seu multitudinem specierum.**
    - Vnde frequentiores, rariores, vulgares, minus obseruatæ, magis abstrusæ; quamuis hoc ipsum ad soli natalis obseruationem spectare videatur.
  - **Figuram siue faciem.**
    - Interiorem quæ est vel: lapidea, ossea, lignea, carnea, herbacea, fungosa, varia. vnde fit: robusta, valida, firma, in hecticis laxior, varia. Quæ omnia per modos, & qualitates partium componentium in tabella, in primis magis definiuntur.
    - Exteriorem
      - totius corporis, quæ erit integra, mutila, vel deficiens.
      - Solius exterioris superficiei
        - primo intuitu: inquirendo an sit pulchra, concinna, aut indecens & monstruosa.
        - reflexo intuitu
          - ad alia relatiue: vtrique similis magis, aut minus dissimilis.
          - absolutè confuse rando: Linearum speciem, vt lunci gloeos, vt tuberum, bulborum & capitatorum multorum, aut pyramides, vt Campanulæ, quæ a figura nomen pyramidalis accepit.
      - vel partium in particulari, de quo in tabula de differentijs partium.
  - **Actionem, ex qualitate.**
    - Notæ
      - vniuersim: vt efficax, debilis, similis, aut dissimilis temperiei, aut facultatis, saporis, odoris, &c.
      - vel occultæ
        - particulatim
          - Odore
            - nullo vt Gramen Corallium.
            - aliquo
              - grato: Suaui, vt Ius Moschetæ, Geranium, Ambrosia, Botris, Ageratum. Aromatico Gariophyllus, Nardus, Nux myristica.
              - moleste: Graui, vt Allium album, Narcissus, argenteus. Fœtido, vt Aytis, Cattaria, Laser spontaneum. Putrido, vt Vulnaria, Dracunculi flores.
          - Sapore, de quo supra.
          - Qualitate, v. g. calore, frigore, & in quibus excessus, gradus, & proportio notari debent.
          - Facultate, v. g. ciculenta, detergica, medicata, & hæc vel cathartica, aut diuretica, diaphoretica, vel alterantia &c.
  - **Passionem.**
    - Ab Animalibus
    - Ab Hominibus
      - Eas in cibum, vsurpantibus aut Medicinam, aut ad ignem & alios vsus.
        - indeque resistentes, fortiores, agrocantes atque in cibum incidentes.
        - & impatientes contactus, vnde nomen accipiunt.
      - vel diuersis agriculturæ operibus eosdem exercentibus, præsertim putatione, ablaqueatione, pampinatione insitione &c.
        - vnde sativæ, spontaneæ, mites, feræ, seu cultum respuentes, Vrbanæ, agrestes, domesticæ, hortenses, syluestres, & varie quoad varium cultum se habentes.
    - Cœlo, & Elementis.
      - Sunt enim aliæ frigoris, brumæ, æstus vel Solis, impatientes, aut variè, meliusque resistentes, & vel ipsis ignibus inuicta materia, vt Viuquiana vel potius Cæsarea Laryx de qua suo loco.

Aspectum varium de quo pag. seq.

Plura profectò his physicè obseruare posses, quæ nunc dumtaxat sunt admonitioni. Nam in Cerui cornibus Hederam Theophr. Laserpitium Cyrenis, in sub. Epicæ. Asparagum è conspectis Aristot. cornibus, e carbonibus Verbenam, alijs Anisthium, & quam multa alia, quæ mihi prorsus nota.

Quid in plantis differentiandis, aut Cœlum possit, aut regio, vel ex hoc fontes; quod eadem planta à se ipsa etiam discordare videatur, sibique dissimilis qualitatibus maximè immutatis, vt Scylla Siculis, Hispanisque acerrima, mitis nobis. Helleborus venenum Hispanis, & medicamentum Italis. Nicotiana Indis calida, Europæis Narcotica.

In plantis diuersus surgendi seu à globo se se protendendi & explicandi spiritus, & primò in herbæ speciem comparendi vigor, nullus fere est subterraneorũ. & hydrocephalorum, quæ nusquam à terra erumpunt: Lichenes; ac Lenticulæ debiles; herbis maiores, frutices, vepretes; vniuerso arborũ generi nobilior; maximus autem Cedris, ac Trogloditicis Palmis, imò & Laricibus, abietibus, pinubusque quibusdam, & fagis contingit, vel præcisa pyramidali nolle: Lunarij montes. Respondere autem videtur hæc à natura facta emissio, proiectionibus saltus ab animalibus; ita vt per eundi impellendi, saliendi, ascendendi, & se protendendi ad ea ad quæ viribus pertingere nituntur, surgendi similes impetus in plantis quodammodo posse esse videantur: teli enim iactum vix vlla arborum superauerint. Quare Trabs illa Tiberiana, e lauro CXX. pedum; Abies illa Aegyptia mis CXXX. Cedrus Demetrij paris altitudinis subinde celebrantur ab antiquis.

PHYSOTOPHICARVM TABVLARVM

Tab. 18.

Aſpectum varium ratione figuræ
- quæ vel mutatur
  - ſua ſponte
    - pro diuerſitate temporis, ætatis, loci, aut feminis
  - aut prægreſſis & affuſis liquoribus, aut fermentatione varia.
- vel perſeuerat

in quibus
- virtus
  - roboratur: vnde vnifloræ in multifloras, ſimpliciflorem, in pluriflores, parui fructus, in magnos deueniunt.
  - debilitatur: vnde triticum in lolium: tulipæ flore albo, in flauum: vitex rectus, per ætatem in curuum, & agrifolij folia in ſummo angulos amittunt, &c.
- materia
  - abundat: vt ex ſimpliciflori multiflora, quod in Anemonibus, tulipis, garioſilis, & alijs notatur.
  - deficit: Ricinus Theophraſti: Botris, & Trifolij folia ſenſim dum ſeneſcunt, minora ſunt, maiuſ, aliarumque caulis, plenus, mox ſit cauus, aut vacuus, & inanis.

Vita in his omnibus varia, & vinculis, vestimentisque communibus habenda; & eorum, quæ diuersè manus, vel extra permanentur, vel ipſa patiuntur.

Diuerſæ sũt interſe ſtirpes, ſi in earum natura latiùs inſpiciãs.

Quæ ſcilicet ad ipſius viuentis ſtatum attinent

In primis vitæ ſuæ functionibus, quæ ſequuntur

vitæ modum v.g.

vigorem, & ſanitatem, ex varia præſertim radicis inſitione, corporiſque fictiori, firmioriq. compagine.

quædam extra terram.
- Integræ ſuo cum virore: vt ſemper viuum, Aloe, Radix Rodia, Bulbi plures, Scylla præſertim, ſed Colchicum nobis, vel in ipſa pixide cartaceo incluſum cuculio floruit. Aſphodelus in cubiculo cæmentis interceptus à murarijs, germina miſit.
- Exciſę, & exſiccatæ florentes, vt Pulegium à Solſtitio; vnde multas per ſolſtitia flores aperientes ipſi obſeruauimus, floreſque cadentes excepimus.

Quædam enim in terra tantùm viuunt, nonnullæ in natali tantùm, & ſunt, quæ translationibus, & aeris, externiſque iniurijs magis, magiſque reſiſtunt.

Langorem, & imbecillitatem, morboſque varios, qui diuerſis ex actionum, ſeu functionum læſione diuerſimode contingunt, vnde diuerſis ſunt obnoxiæ morbis.

vel alimentorum ſuſceptionem, & appetitum.

Aquæ purioris Adianthum, ſordidioris Olera, calidę Ocymum, ſalſæ vel nitroſę Chrythamum, Kali, Braſſicæ, Eruum, Ruta, Beta; contra ſalſam prata non ferunt, talique ingruente pluuia, (vt in noſtra Taumatumbria adnotauimus) exareſcunt. Coprioſe Oryza, Papyrus; rarioris Caparis, Verbaſcum: viui platanus, & diuerſorum liquorum diuerſæ, vt exiſtimare, quàm reperire facilius.

Terris diuerſis plantæ diuerſæ gaudent, cinere immundo, ficus, Oleæ, fruges cœmentorumque micis ſolo permixtis, aliquæ calce ipſa, præter ficum nonnullę, humaqueis, (vt ſummatim dicamus) diuersè ſubactis, de communis: vel etiam ſtercoratione, vnde letamen dictum.

Ab affinibus ſuccis figura quoque rationes haud inepte deduxeris; exiguas, aſperas, angulis biſpidas ſtirpes habet exigno nutrimento: verum à plenioni rerum diæta, turgentiſque magis, & non obeſas aut dulcioreſ à variis varias; ergo immutato plurimum diuerſas.

vel ſpectãt ad more ſeu primùm motus quendam, recipiendum

ſui ipſius

quo ad ſitum vt
- Florentia a ſummo, medio, vel imo tantum, præſertim ſpicata, v tritico, coniſera, vt Dipſacus, & a ſummo Anthemis Plinio; vmbelliferæ, vt fenículum, Angelica, à medio Marrubium, & Pulegium regale.
- Aut variè a ſummo, medio, & imo, & per totum cyrium, vt Aſphodelus luteus.
- Aut etiam ſucceſsiuè, & ſigillatim, & quandoque alio flore, vt Lilioaſphodelus, qui inus Homero kallis, legi videtur.
- Intra ſe etiam germinante occulto flore, vt Iappa, quæ adhæreſcit Hæio, & miroquoque in ſe modo Apparine.
- Adde quod in gemmis etiam, & frondibus proferendis diuerſitas inſit.

Organorum contextus, & quæ intus obediant diuerſa, aut digerantur agnoſcamus.

quo ad tempus in quo etiam attenditur

Sunt enim ordinata alia, quæ ſtatis temporibus folia, frondes, flores, ſemina, ſeu caules, &c. vel prius folia, & germina proferunt, quam flores, & ſemina, vel contrà.

Alia præpoſtera, vt nudiflora, quæ floręm, vel etiam fœtum omnem foliis præmittunt, vt Tuſſilago, Crocus, Scylla, Amygdalus.

Alia promiſcua dixeris, quæ vtroque modo, vt ficus quædam.

vel aeris, & cæli.

Apertura foliorum, & florum diurna; quas ſeruant complures; apertura nocturna, vt Lazura, Peruana, Mirabil, Arbor triſtis ſi flores reſpicias.

Contractionis diurnæ Caltha, Trifolium ſi flores reſpicias, qui nocte aperiuntur nocturnæ ſi folia reſpicias.

Ad ſolem conuertuntur heliotropia omnia inde dicta, mirabiliter verò tota die: Phaſeolus ille Indicus, & vulgatior Lupinus, ad ſolem ſingulis ſuccedine hęris circumagitur.

Sed patria in his ſomnibus Cæli, inquam ratio præter illa, quæ ab internis ſunt inquirenda.

Quæ interius, vegetantis ſunt virtutis, & vitalis facultatis, ipſiuſque functionis.

vel circa vitæ conditionibus præſinitis

naturæ
- cultæ

} Perennes

germinationes

ortum
- citum: Vt tertio à ſatione die Ocymum, inde forte dictum, 4. Anetum, ſemine ſtate, 10. Beta: bruma octauo Atriplex, & 10 rurſum Braſſica, 22. Porrum 40. Apium.
- tardum: Anno vix Paconia, Mandragora, poſt annum Lotus, Agilops Plinij.

celerem
- Vt Amigdalus, & in maritimis omnia præcocia.

tardam
- Vt Morus, aut inglans ſolſtitialis, & in montibus omnia ſerotina.

aliquotam
- Vt ſemel, vereque bis, Medica malus, ter ternis gemmis Pinus Abies Robur, Februario, Martio, Aprili medio.

Indeterminatam
- Seu incertis vicibus, aut ſæpius, Sambucus, Beta, tota æſtate, & vere continuata opera, & alia plures. Aegyptijs perpetua gemmatio, ſicuti, & vere alibi.

incrementum caſum
- citius, tardius: Vt Salix, Populus, Malus, Perſica, Cucumbita, flos folia. Vt Pinus, Robur, Buxus, Palma.

foliorum fructuum florum
- Celerius moro, ſerius amigdalo.
- Punicæ ficus folia ante fructos cadunt ficui & vitibus, duæ Prunę, fructus cadunt ante folia.

decrementum

coetus plantarum
- perennes
  - Longæui, vt Palma, Quercus, annoſa inde dicta, Pinus, Buxus, cupreſſus, & reſiniferæ, lunperus quæ temperati caloris &c.
  - Paucorum annorum, Roſa Abrotanus, Malus perſica, quæ diligenti cultu ad trigeſimum etiam annum perducitur, quamuis citra decimum perire ſoleat.
- & paucorum annorum, ſeu fugaces.
  - Ficus, ſeu malus præcocibus, dulcibus, aut fertilioribus vitibus breuiſſima vita Plinio.
  - Aliæ ſunt aliquot horarum, vt Ephemerum noſtrum dierum aliquot, & ephemeræ vt fungi.
  - Varus meſſis, Ophioglofſum, Roſcila, Linaria, Botrytis aliquot menſium radix cæua Orchis, trimæ, aut quadrimæ, Leucoium, Hima, Caltha, Braſſica, Beta, Apium Ammi, legumina ſatiuaria, Boerys, Ochimum, Cucurbita.

diuerſorum membrorum
- radicis
  - perennis: Oica, Palma, Laurus, Cupreſſus, Ilex, Myrtus, varia duorum, vel paucorum annorum, vt quæ intereunt altero anno dato ſemine, ficus viola Bolbo, Iuglans limonium elegans Rauolfij, & alia.
  - fugacis ſeu perennis: Plures enim ſingulis annis, & interdum aliquot menſibus radicem amittunt, vt Bulbocaſtanea, limonium, &c.
- frondis
  - Sempiternæ, vt Oica, Palma, Laurus, Cupreſſus, Ilex Myrtus annuatim decidua, vt Pirus, Prunus, Morus, genſta, &c.
  - Mixtæ, Media Arbutus, quibus carmen viret, interiore hiemę arefcunt.

Diuer-

Digitized by Google

Tab. 18.

Diuersæ sunt etiam inter se stirpes ratione virtutis genitalis, quæ vt plurimum vnius generis diuersas constituit species: & in hac discutiuntur.

Fœcundi-tas ratione

- feminis { manifesti / incogniti
- radicis, caulis, surculi, germinis gemmæ, foliorum gummi, fructus,
- quorum omnium generandi facultas consideratur vel
- vniuersim
  - nulla: Sunt enim steriles, tum speciei, tum individui vitio, & inde castratæ, & eunuchæ dictæ, sed de individuis, quæ intra certa genera reperiuntur, alia est ratio, quæ non-prouenit a facultate interna, dum sterilescunt sed a contrarijs extrinsecis: cæterum, neutrigenas alij nuncupant *fungos*, *suberæ*, imò *adiaenum*: ob defectum facultatis generatricis.
  - inefficax: Nonullæ namque moliuntur semen, sed non perficiunt, mulorum similitudine, vt *hypecoi*, aliæ aliquid semini respondens producunt, vt *Phaseus lunago*, & quæ in *polipodio*, & similibus.
  - fœcunda
    - semine { simplici { siue toto semine perfecto, vt fit in *semontigenis*, / multiplici { superius v.g. & ad radicem succrescente, vt in *amphicarpis*
    - producti-one { simplici { naturali, spontanea, sementica, insitione, transplantatione, &c. } ex quibus oriuntur { uatiuæ, aduenæ, putrigenæ, imbrigenæ, opagenæ, &c.
    - multiplici, { Per radicis in se multiplicationem nascente sobole ad coniuncta germina multigermina, præsertim ex multoculis, multiglobis, & geniculatis radicibus. / Et per radicis ad alia membra additionem, aut eadem succrescente ex ramis auulsis, quod fit. { cõmunicatione { Ramis insitione coniunctis, terræ implantatis, viuiradice, vt fit in sarmentis & multiplantis irradicatis, vel ab alto in terram missis, vt *morum*. / vel aggeratione { Foliis sponte, vel arte implantatis, vt *Opuntia*, *Tuna*.
    - incerta { Seu cum toto plantæ corpore varie coalita multitudine quod in omnibus plantiferis euenit.
  - vel particularim in partibus, maximè flore, ac semine, in quibus
    - Ratione vnius, aut alterius vigor generandi nullus, v.g. { in flore { vt sunt *Asphodelus*, & tristes, / vt *Iuniperus*, *phœnix*, &c. / in semine { vt alpernates, & *castrata* quales sunt *fabæ*, multis.
    - In alijs ex vtraq; parte maximè vegetus est. { vt notare est in semnifloris (quas vocant) æquiparis, seu æquicentis vnius iunctim floris, & seminis.
    - In alijs ex vna parte vegetior notatur, proportione, { aliquota, & certo excessu { vtrinq; { Floris vnius, aut plurium ad vnum semen, vel plura. / Seminis vnius aut plurium ad vnum vel plures flores, vt *tetraspermata*. / vel ab vna tantũ parte v.g. { Flore, vt *Blitaleis*, *Solanum* quã Amaranthum Mexicanam dicunt: duos enim ad vnam baccam flores emittit. / Semine, vt *Castanea Fagi Triplex*
    - aliquata, & incerto excessu. { Vtrinque sed maior numerus floris, aut seminis decernendus, vt in planta, seu *Plantagine*, lanuginosi floris, aut cucullati, & maleseminis vt *aculi*, controuerti potest numerus aut maioris alterutrius paris: v.g. floris ad vnum semen, vt *Amentiferæ*, & quæ Iulum, & cyathum emittunt, &c.

Pariendi ratio diuersa

- tempore
  - singularis fœturæ { quædam enim semel tantum in vita pariunt, vt *Ficus Sativa*, *Musa Platano*, *Mexicano Metl*, &c.
  - aut frequentioris partus, qui accidit
    - rarius { determinatis spatijs { Semestri, vt *Medica Malus Punica*, *Arbutus*: annuo, *Malus*, *Pomus*, *Persica*, *Nux* plurium annorum, *Palma*, *Aloë*. / Indeterminatis temporibus pro Cœli, Solique constitutione.
    - alternis annis { Sunt enim alternis feraciores, *Malus*, Prunus, fagus, & quouis septennio, olea, tum quæ bullextili conferuntur.
    - sæpius { Spatijs menstruis, vt *Calendula*, Chamepytis, & quater: anno, *Sicomorus*, & ter *Pinus*, ac *Vitis sativa*, toto vero anno successiue, *Aphaca*, aliæque varijs temporum spatijs.
  - modo { In quo culturæ, & eius multa consideratio, vnde omnimestres rosæ, & quadriferæ vites, multæque stirpes biferæ, at plures, quæ vltiori autumno decerptæ virent: itemque *Aurantia*, & congeneres, quæ cum acerbis, præmaturos fructus, & flores super eodem ramusculo produnt; & quæ annis bissextilibus confitæ, annis alternis semper feraciores.

Prolis sexus

- masculinus
- fœminius { Nam quamuis ab vnico stirpis corpore, tamquam matrice, tamen diuersi sexus plantas produci videmus: vt *Mercurialis*, & *Cannabis*, quarum mares fructum sine flore, fœminæ florem sine fructu, aut semine producunt: & de *Rape*, & *Napi* semine eodem masculinas, & fœmininas nasci tradunt authores, & experientia cõmonstrat; secundum quòd densiùs, aut parcius, seminantur.

Quis porro inter plantas nobilior quàm Palma fœmina. In quo, si per vicinam, communicatio quædam spiritum, si amicus contactus, perfectis admixtum brachijs; imò si alius ab alterius radicibus pulsus; si propinquus aspectus; si denique cultoris adhibita ad vtramque amasiam arborem contractus coniecerint. Subesse hilaritatem vere corpore prodimus, & fœcunditatem concipimus; inde miratur Marcellinus; cum stupore rem narrat Plinius, & extollit Pontanus prolixque & confirmant Galenus, & Guilandinus: dum in plantis, idem quod in animalibus proprium est, natura detexit. De quo in Ecphytopl. plenius

Præter plantas prædictas, quæ in nascendo, & producendo semine sexum quemdam induunt, multæ sunt, quæ maris, & fœminæ distinctas voces audire solent apud Phytographos, vt Pæonia, Abrotanum, &c. traductum etiam est hoc ad fungorum genus, & quod magis ridendum, in Agarici recensionibus: in spongino quoque Zoophytorum. Et lachrimis ipsis masculæ thuræ connumerantur à Virgilio. Et hoc scitu dignum maritas populos complexas vites, & vlmos quoque, quod in agro nostro Aquaspartano frequens. Sed nisi ad virium præstantiam, analogiâ quadam masculos huiusmodi titulos retuleris inepte censeas: namque à surgendi virtute vinearum masculeta profert Plinius, & densiore spiritu accedente, aut magis vegete masculescere semper dici possunt.

Etiamsi quibus capitibus plantæ inter se conueniunt, ijsdem etiam à se inuicem differre censantur; dum vnum, vel plura in vna plantarum defuerint; vt prope cacoeliam sapiat, eorumdem principiorum tot diuersa schemata descripsisse: Intellectum tamen est nobis de mente eruditissimi Principis fuisse, per diuersos calles ad plenissimam plantarum notitiam deducere studiosos phytomitas: nam quis eadem semper sapiat: ideo sine affectionis studio de conuenientia, & differentia plantarum præsentes attexuisse credendus est tabulas, quæ compendiola licet methodo, vtili tamen studiosis exarauit, Lector boni consule.

In Phy-

Digitized by Google

Tab. 19.

In Phytonomiæ certitudinem præscriptæ copulationis nominis scilicet & rei obfirmatio.

- Restituatur
  - Si aut præ antiquitate, illius memoria perierit, aut simile nunquam planta ipsa obtinuerit: aut certè si videatur ineptum, varium, male innouatũ, corruptum, dubium, & incertum: Ex quibus dubia nobis resultet plantæ cognitio.
    - quærendum de stirpis, nomine, seu vocabulo, an sit.
      - Receptũ & vsitatum
        - Apud vulgus, maxime in loco natali plantæ ipsius.
        - Vel apud antiquiores, aut eruditiores, qui de plantis differere consueuerunt.
      - scriptum in
        - Aliquo antiquo codice, sua cum planta viuis depicta coloribus.
        - Probatæ fidei, & authentico libro, adhibita pariter plantæ figura.
        - Aut in diuersis, loquente quasi natura proditum, quod in vocibus consilio, & ratione impositis contingere sæpius solet: quod in Ammy, phytologis multis obscurissimo, manifestum est.
      - designatum diuersis descriptionibus
        - expressiones, & vel historicarũ-dictis.
          - Figura, cum notis existentibus, & comparentibus simpliciter expressis.
          - Habitudine, compositione, ac relatione similitudinis pariter cõspicua, & detecta.
          - Numero, si eadem numero apud omnes cognoscatur planta, & si cum alijs speciebus conueniat.
          - Patria, vbi aut plures, & frequentiores, & efficaciores esse solent.
          - Viribus, ac vsu, si facto scilicet periculo, ad amussim respondere sibi inuicem in his videantur, ac si vsus idem vigeat continuò.
        - obscuriorũ ac stirpibus nõ coniũctis, & dentibus quia
          - Vel deficiunt attributæ notæ, pluribus paucioribus, aut diuersimode ijdem comparentibus.
          - Vel notæ aliæ existere videntur, in descriptione numquam expressæ, præsertim si euidentes, singulares, aut notatu dignæ fuerint.
          - Vel non conueniunt generibus, quibus ascribuntur, vt si diuersa, plura, aut pauciora sint genera.
          - Vel patria non conuenit: quòd ibi non reperiantur.
          - Vel ibi rariores sint, & alibi frequentiores.
          - Aut vires, facultatesque assignatæ non iustificantur, & aliæ se produnt obseruatione dignæ: aut interdum contrariæ, aut saltem vix diuersæ in medica praxi: seu dogmatica, seu methodica, aut empyrica reperiuntur.
        - vel insufficienti, & minùs verificata, quod fit.
          - Codicis, & contextus ipsius deprauatione, ac mendis, confusione, mutilatione, dubio, &c.
          - Verbis minùs proprijs, seu etiam ambiguis,
          - Si pars vna pro alijs, aut alia intelligi possit, vt in Delphinij similitudine, alij enim in foliis florem, alij in flore folia intelligunt.
          - Si nullæ notæ positæ sint, quòd forte describentium tempore essent vulgatissimæ.
          - Si magis communes, indeque ancipites, vel paucæ, aut præcipuæ tantùm, quæ non sufficere ad vberiorem declarationem videantur.
          - Comparationibus quoque minus aptis.
          - Patria, & loco non adnotatis.
          - Viribus, aut vsu non expressis.
    - Phytologis ducentibus nos plerumq; à stirpibus pictis ad viuas.
      - Vnde vtrinque innotescet vt & facile intelligetur, ad vsum pariter chartis, & Hortis inuiuunt stirpes, & perennent Flores in studijs, vt studia in Floribus.
    - Natura ducentenos à stirpibus pictis ad veras, & viuas.

In vocibus quidem, & litteris, in libris, notisq; omnibus defectus quidã, aut mutationes edacis præsertim iniuria temporis, vel scribentium, ac pingentium, aut ineptè dicẽtium incuria cõtingere solẽt, qui nos in controuersiã deducant, & laxata copula studiosos in dubio relinquant: succurrendum propterea sedula pensitatione, & discussione, vt verũ plantis nomen reddi possit: quod si spurium fuerit, vel dubium, & minus cognitum.

- cõfirmetur, ne quid superst dubij.
  - Si nondum bene prorsus exploratum, vt adeo pluribus applicati possit,
  - Aut etiam viua, & constanti traditione ad nos translatum perseueret.
- mediante rei ipsius, siue subiecti.
  - demonstratione
    - Pleniori, in viuentibus stirpibus obseruatione, & planta fusiùs, & accuratiùs delineata.
  - comprobatione
    - Viribus, vsuque plantarum diligentia summa obseruato, nec solis pharmacopeis, olitoribus, aut ritotomis relicto, quod multi medicorũ factitare solent.
  - traditionibus celebrioribus.
    - Absolutissimis in posteritatis beneficium requisitis authographis, compilatis libris, & commentarijs editis, quibus singula, vel minutissima adnotentur: quod & assequi erit facilius singularum microscopio nostro adhibito, quod in pluribus nos etiam exequuti sumus.

Digitized by

Si ab-

Tab. 19.

Si abludere quandoque litterulis nomina videantur, alijs, atq; alijs acciti testibus reducenda, & conſideranda, quam facile ineruditorum dentibus, tam multis permolentibus ſeculis quaſi carie arrodantur.

Gondonandum nonnihil Pictoribus eſſe, itidem ſculptoribus, & calatoribus, plus autem illis, qui ligno ſtirpium effigies, & qui craſſiori arbori materiæ floſculorum ſpeciem inducere conantur, vt id, quod in corporis acumina craſſitudinem diſtendit, omnem faciem elegantiorem, & ſubtiliores in ea lituras referre debeat.

Conferendi omnes præſertim contemporanei, aut deinceps transcribentes Phytologi, emaculandi, expurgandi, reſtituendi contextus.

Si facies quandoque, & inde petita ſigna, ac ſimilitudines; ſi in actum redacta vires, aut contradicere, aut egre, & non omni ex parte reſpondere videantur, examinanda ſingula ſunt, quæ ſtirpibus ſæpe rueniant, aut promouendis, aut perturbandis.

Comprobantium verò ſemper præcipuarum notarum ac ſimilitudinum ratio habenda, & quæ collecta in omnium choro magis conſonare ac ſplendere ſolent, præſtantioribus, beneq; examinatis, & caſtigatis codicibus confirmantibus.

Aduertendum quam multum in plantis immutandis valeant.

Cæli
Soli { Varietates,
quibus annorum conſtitutionibus
aëris impreſsionibus,
diuerſis ſubſtratis materijs,
altilibuſq. ſuccis
contrarijs, alienis, inſuetis
nutriantur, adoleſcant,
cultus diuerſæ rationes
ſi neceſſaria, aut congruens
non habetur, aut mutatur.
diuerſaq. alia, atque alia adhibetur.
ſoli facies, ac ſitus,
quoquo modo vertatur.

Animalium præterea ſtirpibus veſcentium.
maternamq. ipſarum aluum
ſtercorantium, euertentiũ iniuriæ diuerſæ.

Plantarum { ætates { primæ
morbi { Mediæ
corruptelæ { vltimæq. ſenectutes.

Quæ inde contingere, quandoque poſſunt, & naturæ ſubducuntur additiones, vel demuntur partes, variumque habitum, & numerum conſtituunt, ne impedimentum vllum nobis afferant, quin eaſdem ſtirpes ſuis non reddamus nominibus, nominaque Plantis, aut ad aliena, & illegitima coniugia quandoque impellant, ſummopere aciem aduertere debemus, ac diſpicere. Quid inter cætera valeat ætas, vel ceratonia oſtendat dum iunior à ſeniore adeo diuerſos profert flores, vt eiuſdem planta non facile æſtimaturus ſis.

Genera plura eſſe poſſunt, & alia, atque alia inueniri, nonnulla tamen, vt in præcedenti innuimus, prorſus amitti diuerſis in locis, vt pauciora remaneant.

Et Patriæ plures, & ſcriptoribus ignotæ eſſe poſſunt, eademq; ſtirpes pluribus prouenire locis, vt Styrax in Syria, & in Latio in noſtro Cælio, quandoq; & Patriam penitus deſeruerunt, vt Cyrenas Laſerpitium, vt diximus.

Nouas in dies nobis facultates innoteſcere in plantis, nil mirum, additis ſemper experimentis ex Chymica noua aperta, eaq; fecundiſſima officina. Antiquitus porrò detectas, pluribus labefieri, aboleri quoq; poſſunt, forſan deficiente natura, quæ vt effœtos homines, ita imbecilliores herbas proferre dicatur, vt de Betonica indicatum, plurimum verò ſemper retulerit, vt in præſtantiſſimo genere herba propoſita ſumatur experimentum.

EX PHYTONYMIA.

Reſpuendos nullos eſſe libros credas, nec vlla quæ inſcribuntur folia fructu carere, quiſi in ſingulis perutili ſucco non pariter turget, nunquam tamen exſuccum prorſus comperias: ſic vt otiari, legendo te credas. Antiquos, nuperoſque Phytographos ſæpe conſule, plantas herbaceis in ſolys require arum nec in montibus licet, nec in mari, ſiquidem & ſaxa, & aquora, & ſylvas & hortos in pagellis conſtrictos habes. Latent in Bibliothecarum angulis codices, in quibus antiqua veſtigia plantarum recolere poſſis, nec rudem ſpernas faciem ſi quam lucem afferat in caligine vetuſtatis. Cæſareus innotuit Dodoneo Riolanius non vnus latitat in Carbonaria Neapolis Cœnobio non obſcurus, Arabes plures apud ſereniſſimos Medicos, ſed & Arabicus eum pictis iconibus Græcis haud relictis nominibus in Eſcuriali apud Catholicum Regem inſignem nunciant, ſcilicet adeundi non rarò Arabes, & Chaldæi, apud quos Botanica ſopita, iam apud Latinos extincta, apud Græcos per multa ſæcula diuertit. In Vaticani theſauri carie expiſcari, nobis aliquid in antiquis reſtituendis licuit, vt in ipſa ſyntaxi inferius indicatur.

Criticam in Botanicis virgam meo quidem conſilio ne ſumpſeris vnquam, quamuis hypercritico acumine polleas, niſi Columna, & Marantha porrexerint, exemplo ille, hic regulis, gnauus ille antiquarum, & vocum, & rationum, æſtimator, & cenſor, hic ad examen, & methodum quæcumq; perpendenda reducens; & ſerio antiquis in contextibus præſertim Botanicorum magiſtri Dioſcoridis animaduertentes ambo, Phytonomiæ ambo Anatomen proſequuti videntur; ſed & Columna præter libros in ſtirpibus, etiam ipſis inueniendis, & anatomice inſpiciendis egregiam præſtitit, & præſtat operam.

Vt nomen Plantæ iunctum
Synonymorum placida cohorte
comitatum
Aequiuocis longe reiectis,
Homonymis diſtinctis
Tricis controuerſiarum exculsis
Ex opinionum cumulis quibuſuis
Erutum
Explicitum,
Vt nominandi, oſtendendi, indigitandi
pura, abſoluta
Præditum
Inhærens
Perſiſtat indelebile;
Et clauis loco quæcumque de plantis litteris conſignantur, & vocibus nobis adaperiat.

Tab. 20.

Phitoiatria, siue vsus plantarum in medicina, qui duabus in regulis totus continetur. scilicet.

- vniuersali quæ stirpium delectum habet ratione
  - Loci v. g. Regionis, plagæ, tractus, agri, &c. imò & cultus diuersi, aut etiam terræ qualitatum, aquæ, arentis, &c.
  - Temporis v. g. autumni, hiemis, veris, æstatis, solstitiorum, æquinoctiorum, quibus partium, vel ipsarum stirpium, aliæ dum vegetiores, aliæ minus vtiles, aut efficaces,
  - Vitæ ipsarum plantarum; dum enim teneſcunt aliæ, virent amittunt, aliæ augent. Et hic signanda tempora colligendarum, exsiccandarum, & ad vsum seruandarum,
- peculiari quæ consistit in vsu ad quem spectat.
  - Electio, quæ est versatorum in arte propria cognitio.
  - Præparatio, quæ est officinarum singularis pragmatica,
  - Simplicitas, aut cum alijs tam stirpibus, quam medicamentis commixtio,
  - Modus interior, & exterior, qua dosi, quando, quoties, & quamdiu ad vsum sanitatis sumi debeat.
  - Affecti corporis commotiones, & circa illud non naturalia, (vt vocant) habita, ratione loci, temporis, ætatis, consuetudinis, victus, &c.
  - Membrorum affectiones, morbi status, quantitas, qualitas, & accessus diuersi.

Nè verò quispiam minùs sollicitus, tam in euoluendis Auctorum paginis, quàm perlustrando fœcundantis vbiq; naturæ per terras, & maritima propatulo volumine in lapsum coniciat; imprimis iudicio perquam diligenti, compositis interse totidem scribentium sententijs, textus ex alijs, atque alijs pariter scribentibus restituendi erunt; vti ex Athenæo, & Plinio Theophrasteus: examinanda debinc verba, conferenda partium rationes, & discutienda; nulla verò autorum spernenda consilia, vel animaduersiones, quorum diligentia veritas se propalat. Quin à patrio stirpium senatu, & interdum vernaculo vulgi idiomate, aut vicino petenda nominum, vel cognominum indicia ex quibus plantarum natura plurimùm se prodit. Stirpium quoque descriptiones cribrandæ: ne similitudinis specie, vel analogia vitio nos decipiant. Cæterum in natura libro, si forte consueta desint, aut langueant, aut pauciora comparent: tum præcipuorum habenda est ratio: cæterorum diligens examen faciendum, quod vel ab ipsa stirpis natura, vel ab alijs eiusdem speciei, aut generis plantis argumentum ducat: aut denique mixtâ medicam methodum, & dogmata singularum iustificandæ facultates; ex quibus dubij quidquam nihil vnquam superfit. Atq; hæc ad præcedentia, pro appendice appendenda.

Demum Phytonomia pene omnis consistit in exercitijs.

- Phytoptecis, vel
  - Siue a natura eductæ, & prolatæ, siue arte confitæ, & educatæ, inuisendæ, vel inquirendæ, sed prævio nobilis riotomiæ vsu vnde pleraque hactenus innominatæ, & incognitæ seu reperiuntur, maxime in Italia nostra, quæ eo plures habet, similes, quo pauciores botanographos perquirentes: ex montibus enim, conuallibus, & campestribus, siue humidis, seu lapidosis, &c. notabilis plantarum differentia, colligitur.
  - Physici in Botanicorum gratiam horti conferendi: in quibus vniuersæ prope naturæ stirpes laribus compendijs concludantur, & ad vota compareant, dum erumpunt, crescant floreant germinant, fructus emittunt semen concoquunt, & intereunt: quales Serenissima Venetorum Respub. Patauij. Serenissimus Magnus Dux Etruriæ Pisis: sub versatissimis stirpium alumnis Cæsalpinis, Guilandinis, Alpinis, Cortusis, ex quibus, quod oculis placeat, quod naribus arrideat, quod studia iuuet, & sanitatem tueatur cognoscere facile est: tales etiam & Imperatus, & Calceolarius, Pæus, & Paludanus alijque alunt.
  - Recolendæ iremad se transmissæ, quæ plurimum in hortulis fenestrarijs, omnium ferehorarum obseruationibus accomodatis alantur. Aut etiam in cartaceis, seu paginarijs hortis, qui spicilegio quodam constructi, & in librum replicati siccatas etiam herbas, nocturnis, diurnisque studijs spectaculum faciunt.
- Phytoiatrices
  - Facultatum facto creberrimi examine, seu experimentis, indicijs, exploratoribus, practicis tum medicis, tum chimicis, &c. multoque ac diuerso periculo, educendis, aqua, sale, spiritu, odore, &c. facto.
- Phytosophices
  - Contemplationibus, ac studijs consumptis vigilijs, præsertim circa penitiora naturæ stirpium, & causas earum.
  - Agitationibus mutuis, amicisque disceptationibus, aut aliàs cum botanicis docte consuetudine, & studiorum communicatione, secluſa semper studiosa altercatione, quæ cum feruet intemperantius minus assequitur veritatis. Exemplo fuere illa inter Dioscorides, & Galenos, & alios eosdem ætatis, quos amica dubitra fecere sapientes. vt & nostris temporibus Cortusos inter, & Mathiolos, Cæsalpinos, & Ghinos ac recentius Columnas, Portas, Bauhinos, Imperatos, &c.
  - Conscriptionibus denique, & aduersarijs, ac notis altercationum primo plenis, ac tumultuarijs: tum methodicis, siue historicis, siue Physicis.

Instituti examinis, ad cognoscendas stirpes seu plantas elaboratissima illa methodus a Maranta proposita est, in qua ex superioribus, pleraque inuenias fusius explicata, vna cum suis paradigmatis, diffusioribusque præceptis: quæ si tibi obscurior, aut ardua magis videtur, obijcisque, Auctorem parum ea vsum: tu tamen laborem alienum proba, & quidquid inde potes carpe fructuum. Vtinam plures in reipub. litterariæ commodum digerere finitia, aut exantlare non pigeret.

Nec stirpis vllius cognitionem, aut nomen contemnendum putes: mirabilis etiam in minimis natura, & diues. Si vsum statim, si flores exigis nullus es. Quidquæso in depictis tabellis, in aureis, argenteisque emblematibus aliud quæris, quam artis elegantiam ex aspectu? At Dei Opt. Max. opera tanto pulchriora & certè iucundiora sunt, quàm nostra, quantò hæc commendantur, dum ad illa propius accessisse comperiuntur: & cum his audes lusus nostros, fabulas, & mania conferre! Nonne stirpes dum viuunt gemmant: si colores in gemmis pluris æstimas: hic & colores, & organa, & amplius vitam suspice. Barbato cuidam nihil esse sensu simili: qui nobiscum dum Barbam Iouis in Romano ad Antium littore spectabilem satis videret, quod elatis, ac nudis intensam ferret frondibus comam statim nomen petijt, & statim virtutem (vt solet) dato nomine, virtutem confessus hucusque incognitam: subiratus, sprevit, quasi incassum agnosceretur, quod careret vsu, nec persuasus vnquam annuit, in pretio habendum, quod posterorum sedulitas, ad maiora consequenda conuertere poterit, haud dubie si Alchimistis vtilem prædicasset, qui ex argenteo foliorum colore ærarium turgescere fecissent, nihil in planta despiciendum duxisset: quid facerem: alij sunt hominum ita compositi animis, vt præter commoda corporis aut voluptates sensuum, cætera, ne bilum quidem æstiment.

FINIS TABVLARVM.

His

Digitized by Google

AMICO LECTORI.

HEIC nonnulla ex Phytosophicis desiderarentur tabulæ: sed fatum cui Author præpropere cessit, scribentis manibus nondum absolutum præripuit opus, quin imò plures ingenij fœtus, qui propediem lucem expectabant in ipso penetrali mentis præfocauit: dum admodum Illustris eruditionis virum XXX°. supra M. DC. Salutis; annos XLV. natum nobis eripuit, meliorque fors (vt pie credimus aferi sit Cœlitibus.) Tanta interim studiosorum iactura, vt eidem satis deploranda ne Academiarum quidem omnium luctuosa sufficiant epitaphia. Si enim de morali quidquam exigeres sapientia, solers Federici Principis ingenium non eruendis tantum diserta antiquitatis rudcribus impositum, sed in omnis doctrina dogmatis assiduum, saluberima formandis moribus colligebat monita: si facetiæ de Geometricis, ac Mathesi, vel artefactis optares prodigia, tibi Physicam Mathesim integro volumine compingebat: Naturam sic in partes diuiserat, vt vno Vniuersali rationis speculo, omnia eiusdem arcana detegeret. Si quem phytocatus del ectabat hortulus Theatrum Plantarum, ad voluptatem spectantium erigebat; adeoque de subterraneis, de propatulis, & sub aspectum cadentibus, de aëreis, & superioribus admiranda singulatim recolligens, posterorum commoditati, (cui studebat) nihil non periclitatus, industriosissimam moliebatur Encyclopædiam, ad quam nouis instrumentis, magis in dies peruios reclinabat animus. Habuisses de cerebro Principis scientiarum promptuarium: legisses in fronte de arduis quibuscunque acerrimum iudicium, in oculis infinitorum prope ideam voluminum, in ore suadam ipsam residere miratus esses, ac facundiam; in manibus, tam artis, quàm naturæ obfirmatum experimentis compendium. Cuius domus Musæum; Porticus Lyceum Peripateticum, horti Tusculanum, villæ ac possessiones Attica gymnasia facile crederentur. Nunquam bene pransus sine sale philosophorum, vel salibus poëtarum, aut delenificis, tamquam ferculis, doctissimorum congressibus: vt ideo spretis scurris, ijsque locis, qui capessendæ virtuti non satis iuuant: lusus omnes inter Lynceos, & spectacula inter Academicos parietes conclauderet. Quid enim non splendidius modo, sed frugandæ fronti, & a seriis per subcisiuas animo relaxando commodius, & iucundius, quam virum genere Principem totidem nobilitate, fama, scriptis, scientia, & experientia conspicuos Portam Velserum, Galilæum, Cæsarinum, Ciampolum, Pertium, Valerium, Terrentium, Columnam, atque alios, Lynceorum (quorum ipse idem Princeps) matriculæ ascripsisse, quorum vigilijs, lucubrationibus, & operis, non effeminati mollium poëtarum prodirent lusus, sed proficua tetrica conatus Minervæ solida, & iusta implerent volumina, artiumque liberalium, & humanarum scientiarum dissoluerent nodos. Cæterum quid ad æternam memoriam commendatius, quam sedulâ illa Principis liberalitate, ac studio exquisitum prodijsse opus Mexicanæ naturalis historiæ; quam Fernandes primum Inuictissimi Philippi II. Hispaniarum Regis in Indijs Protomedicus delegatus, (etsi tumultuarie satis, vt primis assolet ingenij partubus) lustratam oculis, manibusque contrectatam in ipso natalis soli contexuerat; quamque postmodum Nardus Antonius Recus notis Illustrem nobilibus ex vulgari Hispanica, latinitati, ordine nedum satis commodo, reddiderat, & delitescebat in Museolo M. Antony Petilij, ipsiusmet Nardi tum vita functi, hæredis: Vnde non nisi sagacis vrbanitate Principis huiusmodi thesaurum educi, nec facile fuit, nec licuit, adeoque neque expolirj, vel doctissimis Lynceorum communiri commentarijs: quibus pro coronide Principis accederet prodigalitas, tot figurarum ex æquo similarium calandis imaginibus; eiusdemque docta dexteritas, ordini (qui est operis spiritus) meliori præscribendo. Deerant autem studiosorum commoditati Phytoticæ, quibus elegantem nauauit operam, tabulæ; quas & dabat, & proprij largus æris prælo committebat: dum vero cum vita simul rem imperfectam deserit, Franciscus Stellutus Lynceus ex eiusdem Lærario Posthumas deprompsit, ac versatissimorum consilio digestas cæteris attexuit.

Atque hæ quidem auitæ nobilitatis Principis Cæsij memorandæ fuerunt appendices, quem Iura imprimis, & Fortuna, Montis Calij Marchionem, S. Angeli, S. Poli, & Aquasparthæ Ducem fecerant; Federicus Cæsius, & Olympia Vrsina Aquasparthæ primi Duces, Principem genuerant; & Principem coniugia testata fuerant: primum scilicet, cum Artemisia Columna, alterum cum Isabella de Saluiatis; quorum prosapia, quæ per Pauli Sfortiæ, & Olympiæ de Cæsijs connubium, pari nobilitate, viuaci semper fama, nec senescente vnquam gloria propagatur æternum duraturæ sit. Quis enim tum nominis, tum virtutis hæres legitimus, maiora non molatur, vbi inter proauos connumeret, Pontifices, Imperatores, Parthenopeos Reges, Purpuratos Principes, Patriarchas, Archiepiscopos, Præsules, ac potentissimorum exercituum Duces, quos breuis numquam pagina captura foret.

Hoc interim quisquis legis boni consule; illam sane omnis eruditionis frustra desideratam luget supellectilem; sed tu primis præcocis falcem fati, in genere non minus, quàm doctrina Principis, & Academiæ Lynceorum Protopræsidis ac patroni sui colendissimi vigilias, & annos temere iniectam, mœrori, animo memori, grato, ac reuerenti; luctu, & querimonijs prosequitur Franciscus Stellutus Academicus Lynceus superstes.

IN-

INDEX TABVLARVM
PHYTOSOPHICARVM
PRINCIPIS FEDERICI CAESII LYNCEI, &c.

1 N S ſubſtantia, &c. ſeu introductio ad tabulas. fol. 905
2 Studium circa ſtirpes, omniſque plantarum ſcientia præſcribitur. 906
3 Plantæ repræſentatio, indeq; contemplatio ad plenam cognitionem. 907
4 In plantis conſideranda, & cognoſcenda. 908
5 In planta, quæ ratio quantitatis, &c. 909
5 In planta ratio quantitatis locatæ. 910
5 Ratio quantitatis quoad contermina corpora. 911
6 Vita plantæ, & naturales motus in eius corpore, 912
6 Vita plantæ, & naturales motus in eius corpore. 913
6 Affectiones, & mutationes plantæ, 914. & 915
7 Vires plantæ, eius compoſitione deſtructa, 916
7 Sapores plantæ, 917
7 Qualitas. 918
7 Vires deſtructæ plantæ. 919. & 920
7 Sequitur idem. 921
8 Vſus plantæ, peculiaribus eius partibus nonnullis ſumptis. 922
8 Charta. 923
8 Vſus plantæ alius. 924
8 Vſus plantæ, abſciſſis craſſis membrorum partibus. 925
8 Sequitur eadem materia. 926
9 Energia, & præſtantia plantæ viuentis. 927
9 Energia plantæ viuentis. 928
10 Virtus plantæ, & morale ab ea preceptum ad animos excitandos. 929
10 Sequitur eadem materia. 930. 931. & 932
11 Tituli plantæ, ornamenta, & laudes. 933
11 Sequitur eadem materia. 934
12 Nomen plantæ, quo non rarò eius aliqua peculiaris dos ſubindicatur, 935
13 Concluſa in planta vniuerſim ex omnibus circa ipſam, aut in ipſa conſiderata. 936
Sequuntur tabulæ Poſthumæ.
13 Concluſa vniuerſim in planta. 937
14 Plantarum quantitas, qualitas, actio, vſus, energia. 938
14 Scientiæ ſtirpium, ſtudijſque illarum promi. 939
15 In plantarum notitiam nominis ipſiuſque rei coniugia, &c. 940
15 Sequitur eadem materia, 941
16 Plantarum partes, quæ Phytoptis obijciuntur. 942
16 Sequitur eadem materia. 943
17 Plantarum conuenientia inuicem, & ſimilitudo. 944
18 Plantarum inter ſe diuerſitas. 945
18 Sequitur eadem materia. 946. & 947
19 Nominum, ſeu appellationum quæ plantis dantur examen, & eorumdem quandoque intereuntium reſtitutio. 948. & 949
20 Phytoiatria, ſiue vſus plantarum in medicina. 950

FINIS.

Digitized by Google

INDEX PLANTARVM, ANIMALIVM, ET MINERALIVM,

Quæ in decem libris Theſauri rerum Medicarum Nouæ Hiſpaniæ deſcribuntur, & explicantur.

Ac etiam eorum, quæ à Ioanne Terrentio, Ioanne Fabro, & Fabio Columna exponuntur, & obſeruantur in eorum lucubrationibus.

Nempe Ioannis Terrentij à fol. 347. vſque ad fol. 455. Ioannis Fabri à fol. 459. vſque ad 839. & Columna à fol. 841. vſque ad 899.

A

ABIES Mexicana pag. 92
Abies Mexicana I. maxima. 92
Abies Mexicana II. media. 92
Abies Mexicana III. minor. 92
Abies Mexicana III. minima. 92.
Abſinthium Mexicanum. 208.
Acacia, vel Mizquitl. 455.
Acacia Ægyptia, & Mexicana cum figuris. 866.
Acacię Meſopotamiæ Icon 867.
Acaciæ Siliqua. 59.
Acacoyotl Arundo Vulpina. 168.
Acaltetepon, ſeu Monoxilus mucronatus, quod priuatim Temacuilcahuya vocant, Lacertus nouæ Hiſpaniæ. 315.
Acametl, ſeu metl arundinaceum. 273.
Acapatli. 100.
Acatzan Aycxitl. 349.
Acaxaxa. 347.
Acaxaxan, ſeu Planta palaſtrita lenta, quæ ſtatim comprimentibus cedat digitis. Potamogetum Mexicanum. 263. 883.
Acaxochitl. 347.
Acaxochitl alia Icon. 454.
Achioti medicina tingendo apta 74.
Acitli Mergus Americanus. 686.
Acocotlis Quauhnahunacenſis, & Teporztlanenſis. 31.
Acocotlis Liguſtrifolia. 32. & 862.
Acocotlis tertia. 31.
Acocotlis alia Icon ibidem.
Aconitum frumẽto ſimile Theophraſti. 891.
Acueyo, ſeu Ocixochitl, ſeu Omiquilitl. 32.
Acuilotl, ſeu volubilis aquatica. 107. & 871.
Acuitzehuariacua, ſeu herba aduerſa veneni. 254.
Acxoyatic herba Nunnij. 133. & 873.
Acxoyatl. 348.
Agies Haitinorum. 134.
Ahate de Panucho. 348. & 454.
Ahoaton, ſeu Quercus parua. 211
Ahuaca quauhitl, ſeu arbor querciformis, butiraceo fructu 89.
Ahuapatlis, Chamedris Mexicana. 133.
Ahuapatlis Tilacenſis. 91.
Ahuatepatli. 264.
Alahuacapth leptophyllum, ſeu lubricum, & tenuefolium medicamentum. 298.
Albana vina ſuauiſſima. 640.
Albanum Oppidum creditum fuiſſe id quod Albalonga dicebatur. 645.
Albatzapotl. 89.
Algazel, & eius Icon ex Aphrica 893.
Alkekengi Mexicanum. 296.
Aloe Americana. 883.
Alumina. 896.
Amacoztic, ſeu Papyro lutea, ſeu Topeomatl Sycomorus ſaxatilis Mexicana. 81. & 896.
Amacpatli. 348.
Amamaxtla expurgans ſeu Rhabarbarum vocatum monacorum. 217.
Amara herba. 198.
Amazauhtli. 349.
Amazquilitl. 350.
Ambra griſea, ſeu odorata. 564.
Amolli 3. amara. 278.
Amolli alia. 278.
Amozotl. 349.
Amphisbæna Mexicana. 790.
Amphisbæna Europæa 797.
Amutzauhtli. 349.
Ananas. 311.
Anchoas, ſeu Zinziber maſculum. 169.
Animalia alia nouæ Hiſpaniæ Ioa Faber doctiſſimus Linceus deſcripſit, & illuſtrauit. 894.
Anime Indicum. 47.
Anime Gummis. 50.
Anona arbor. 90. & 870.
Anona cathartica. 90.
Anonyma I. Mechuac. 350.
Anonyma II. Mech. 350.
Anonyma III. 351.
Anonyma IV. 351.
Anonyma V. 351.
Anonyma VI. 351
Anonyma VII. 352.
Anonyma VIII. 352.
Anonyma IX. 352.
Anonyma X. 353.
Anthilion. 828.
Antrũ Puteolanum peſtiferũ. 783

Digitized by Google

Aocoxochitl, 337.
Apanxaloa. 353.
Apatli, 286.
Aparaqua. 298.
Aper Mexicanus. 637.
Apes, eorum differentias, naturam Illustrissimus, & Excellentissimus Principes Federicus Cæsius Romanus Lynceorum Institutor, descripsit, & edidit forma folij in tabulis. 894. & 895.
Apes Indici. 333.
Apatzi puntzumeti vel cuiutzeti 36.
Apatzi puntzumeti I. & II. seu Mustella odorata. 226.
Aphatzesirangua aliorum. 36.
Aphatzipuntzumeti. 226.
Apitzalpatli adstrictoria. 285.
Apitzalpatli alia. 299.
Apitzalpatli. 199.
Apitzalpatli tzontololotli adstringens. 199.
Apitzalpatlic. 41.
Apoyomatli, seu Phatzi seranda, Cyperum Americanum. 33.
Apozonalli Succinum Mexicanum. 336. 895.
Appensa aquosa herba. 117
Aqua acida, & Mazio. 247.
Aquæ gutta. 309.
Aquetzpolin, seu Crocodilus quem alij Caimanem vocant. 315. & 893.
Aquitzli, 354.
Aracus Aromatica. 38.
Arbor Achiotl ab alijs chacangarica, & Punaca, medicina tingendo apta. 74.
Arbor Huaconex, ab Indigenis Balsamum vocatum Balsamifera II. 52.
Arbor stelluta. 865.
Arel Arabum, & Persarum. 71.
Arena candida Mexi 340.
Arenosum pomum. 84.
Arularum angusti folium Cichorium venenatum sannitum. 891.
Aristolochia Mexicana II. longa 62. & 865.
Arum Ægyptium quod sit, & in quo differat a Faba Ægyptia. 861.
Arundo Vvlpina. 262.
Arundo Vvlpina alia. 262.
Asarum Michuacanicum Recchi. 361
Asphaltion. 336.
Aster Peruanus Farnesianus flos. 861.
Atatexli Potio simplex. 81.
Atatexli Potio composita. 81.
Ate Pannicensis. 348. 434.
Atehuapatli. 195.
Atehuapatli, seu herba nascens iuxta riuos. 264. & 885.
Atehuapatli. 354
Atenxihuitl. 355.
Atepocapatli. 33. & 862.
Atepocapatli alia Icon. 454.
Atexcalquaoitl. 354.
Atlancane, seu herba aquosis locis proueniens. 264.
Atlatocnochili. 77.
Atlatzopilli, seu aquosa herba, appensa. 117. 872.
Atlinam arbor. 81.
Atlinam seu Frutex iuxta fluuios aquasve proueniens. 124.
Atlinam circinata. 286.
Atlotzopillinxochitl. 117.
Atlotzopillinxochitl rubra. 117.
Atlychipinca, seu aquæ gutta. 309.
Atom. 245.
Atototl Alcatraz, Onocrotalus Mexicanus dentatus. 672.
Atototl, Onocrotalus Mexicanus non dentatus. 673.
Atriplex odorata mexicana. 159.
Atzitzicatli. 356.
Atzoyatl mirabilis mexicana. 170. & 877.
Auellanæ cathartica. 97.
Aueuetl Ahochoetl, seu Timpanum aqueum, Abies mexicana 98. & 870.
Auis Paradisea. 317.
eius Icon. 318.
Auis Anonyma noua Hispaniæ. 710.
Auis mexicana Psittaci colore. 709.
Auis varia. 320.
Auis picta Americana. 705.
Aura. 331.
Auræ caput. 94.
Axihuitlapapatlactli. 356
Axin, seu pinguedo vermium quorundam. 317.
Axixcoca Huitzpatli Yanguitalensis. 183. & 878.
Axixcocahuitzpatli, seu medicina vrina lutea. 153. & 876.
Axixpatli. 355. 871. 882.
Axixpatli Quahuquecuilensis. 239.
Axixpatli Texaxahuacensis volubilis quinque latera. 112.
Axixtlacotl, seu virga diuretica 28.
Axochiatl, seu Flos aquæ. 241. & 882.
Axochiatl Decolan. 252.
Axochiatl altera. 257.
Axochiotl. 356.
Axoloti, seu lusus aquarum. 316.
Aycachquahoitl. 357.
Ayocomoz Atolli, & Maizi 0.245.
Ayotettli, seu planta Cucurbitæ sensilis. 182.
Ayotic, seu proxahac herba similis Testudini. 184.
Ayotochtli, seu Dasippus cucurbitinus ab alijs Tarou, vel Armadillo dictus. 314. & 891.
Aztaxochitl. 357.

B

BAhei Palma Coyolli dicta. 75
Balenæ descriptio. 568.
Balsamifera arbor I. 51.
Balsamifera III. 53.
Balsamifera IV. 53.
Balsamum prouinciæ Tolù. 52.
Balsami frutex, indigeni Hispani vocant Maripendum, ibidem.
Bambagio Indiano, latinè Gossipium Indicum. 869.
Banaicxitl. 357.
Barbatus ilos. 104.
Barcanum Indorum. 179. 357.
Batata purgatiua. 299.
Bellaria è semine. 234.
Betle, & piperis differentia. 876.
Bezoar lapis. 325. & 894.
Bitonco. 93.
Bitumen littoris nouæ Hispaniæ. 336.
Bituminum genera Franciscus Imperatus lib. de fossilibus edidit. 895.
Bixa Oviedi. 74.
Brasilium Hispanorum. 221.
Brionia Mexicana. 278.
Butiraceus fructus. 89.
Buyobuyo piperis longi prima species. 125.
Buyobuyo II. 126.
Buuosamo Piperis longi tertia species. 125.

C

CAcacili. 358.
Cacalic Tlacopatli, seu sudorifera medicina, Convolvulus Cinnamomeus. 41.
Cacaua Quahuitl, seu arbor Cacari cacauifera. 79. 869.
Cacamilxochitl. 358.
Cacaltzin Malinanensium. 189.
Cacoloxochitl, seu flos cetuinus 94.
Cacachichit, seu herba amara. 198.
Cacalich Tlacopatli. 41.

Cacalich

Cacalich Coapitlanenſis Trifolium ſpicatum mexicanū. 284.
Cacamotic tlanoquilonj, ſeu Batata purgatiua. 299.
Cacamotic. 299.
Cacanaca. 184.
Cacanacxochitl. 287.
Cacanel Hoatl chullenſis, Anagallis mexicana. 241.
Cacanochtli. 77.
Cacaocotl. 70.
Capapatli. 359.
Cacapipiloixochitl, ſeu herboſus ac pendens flos. 120. & 872.
Cacapoiton. 69.
Cacapultic. 168.
Cacatlaoixochitl. 359.
Cacatlepatli. 153.
Cacauatl flos. 226.
Cacauifera. 79.
Cacauitzpatli, ſeu Medicina pabuli ſpinoſa. 198.
Cacatzin ſeu parua Cacatl. 308.
Cacauaxochitl, ſeu flos Cacauatl. 226.
Cacaxochitl VI. 155.
Cacaxtlacotl. 189.
Cachos planta. 85.
Cachruiaqua. 359.
Cacica XII. Chilli ſpecies. 137.
Caſia radix. 873.874.
Cahuazitzziqui. 360.
Calamaium I. 96.
Calamaium II. 96
Camatotoncapatli. 360.
Camæleus mexicanus. 721.
Camochitl mexicanorum. 121.
Camoixochitl. 361.
Camopaltic. 360.
Cannella. 35.862.
Cannellæ folium ex Orientali India aductum Icon. 864.
Cannellæ folium quid differat a Tamalapatræfolio. 864.
Canibume. 164.
Caninga. 43.
Canis mexicana. 466.
Caocolatl potio. 81.
Capillaceus flos. 68.
Capillus Sacerdotis. 258.
Capillus rubeus, ſic herba appellata. 105.
Capilli fœtidi. 191.
Capolin humilis. 211.870.
Capolin, ſeu Ceraſus dulcis Indica. 95.
Caprei nouæ Hiſpaniæ. 325.
Capſicum Actuarij. 134.873.
Capſici ſpecies. 135.
Capſici incommoda. 135.
Capſici vires. 134
Caput formicæ. 254.
Caput auræ. 94.
Caquaipenſis. 306.
Caquiztli. 217.
Carapuchari. 241.
Cardui frigida quædam ſpecies. 189.
Caragna, vel Tlahuchilocaquahuitl. 455.
Caragna. 56. & 865.
Cardiaca arbor. 96.
Caryophilli Indici. 154.
Caryophilſus Mexicanus. 156.
Caryophilli mexicani planta. 154
Caryophillus. 34 & 862.
Caryophillus I, II. III. IV. 154. & 155.
Caryophillus mexicanus, V. VI. VII. 156.
Caſſia lignea, Cinnamomum, ſeu Cannella. 35.
Caſſia ſilueſtris. 70.
Caſſia fiſtula. 87.
Catus Pardus mexican. 513.
Cauda parui Tlacuatzin. 238.
Caxtlatlapan. 256. 299.
Catzotl. 309.
Cayolizan, ſeu Tepocan. 66.
Cayolpatli, ſeu muſcarum medicina. 199.
Cayolpatli Vaxacenſis, herba muſcarum. 202.
Cayopatli Vaxacenſis elaphoboſcum mex. 168.
Cececpatli. 362.
Cececpatli alia. 362.
Cececpatli Acatlanenſis, Glycirrizæ æmula. 241. & 882.
Celicpatli. 362.
Cempoalxochitic herba. 179.
Cempoalxochitl prima ſpecies. 154. 876.
Cenanan de Quahunahoac. 361.
Cenanam Tezcoquenſis II. 362.
Cenanam Tezcoquenſis ſeu mater ſpicæ Maizij. 185. 878.
Cenantli. 135.
Centlinam. 185.
Cenzomecatl. 362.
Ceraſus dulcis Indica. 95.
Cercopitheci, quos Mexicenſes Ocumatli vocant. 318.
Cerui nouæ Hiſpaniæ. 324.
Ceruleum quomodo fiat. 109.
Cevaldilla Monardis. 307.
Cevalchichiltic, ſeu vitis ſilueſtris, Lambruſca Indigena. 128
Chacangariqua. 74.
Chachalacametl. 361.
Chalcuitlatl. 267.
Chamæceraſus Atlapalcenſis. 230
Camedie Mexicana. 133.
Chamæleo albus caput echini modo profert. 860.
Chapopotli Bitumen littorale nouæ Hiſpaniæ. 338.
Charapeti. 120.
Charapeti. 277.
Charapetl. 362.
Charaluic. 70.
Cheloniſcus Auctoris. 891.
Chian Atolli ex Mayzio. 245.
Chiantzolli, ſeu Planta in humore intumeſcens. 234.
Chiantzolli alia. 234.
Chiantzoltzolto. 238.
Chiauhxihuitl. 364.
Chicallotl, ſeu ſpina Papauer ſpinoſum. 215.
Chicchec. 297.
Chichiahaucxihuitl, 233.
Cichiantic Coatlanenſis, China adſtringens. 227.
Chichiantic rubea herba. 237.
Chichicahoaztic. 143.
Chichicallotl. 215.
Chichicamolle. 278.
Chichicaquilitl. 364.
Chichicavotli Colocynthidis mexican. 182.
Chichictlapalezquahuitl, ſeu arbor rubri ſanguinis amara ſanguiflua. 91.
Chichicpatli I. 39.864.
Chichicpatli II. 200.
Chichicpatli III. 364.
Chichicpatli alia de Tlacotic IV. 365.
Chichicmecapatli, ſeu Chimicæ gentis medicina. 118.& 872.
Chichictzonpatonic de Ocopetlayuc. 366.
Chichizquahuitl. 366.
Chichihoalxochitl, 365.
Chichiltic Tepetlauhxochitl. 368
Chichilticpatli. 366.
Chichilticcihuapatli. 367.
Chichioahutli. 269.
Chichipatli. 31.
Chichipiltic. 367.
Chichiual Memeya, ſeu planta lacte manans. 172.& 877.
Chichixihuitl. 192.
Chicometatl. 368.
Chillacotl. 140.
Chillapatli. 102.
Chilli arbor. 50.
Chilli ſeu Piper Indicum ſiliquoſum. 134.873.
Chilli Indiæ Orientalis, ſeu Zingiber fœmina. 169.
Chilliatolli ex Mayzio. 245.
Chillocoztli IV. chilli ſpecies. 136.
Chilmechatl, ſeu Yche. 140.& 873
Chilpan. 202.879.
Chilpantlacolli, ſeu ſignum ſtercoris. 140.

Digitized by Google

Chilpanxochitl. 140.
Chilpanxochitl, seu flos signi instar pendens mortuorum medicina. 210.879.
Chilpatli. 139.873.
Chilpatli. 367.
Chiltecpiz II. chilli species. 135.
Chimalatl Peruina flos Solis. 288.
Chimaltozatl, seu lapis specularis. 336.895.
China mexicana differt ab orientali. 212.
China Mechuacanensis Phacos. 213.
Chipahuacaiztic. 254.
Chipequa, seu herba firma. 203.
Chrisanthemum Peruuianum. 228.
Chocolatl potri. 81.
Chucte Pannucinorum. 51.
Chucungariqua. 368.
Chucungariqua alia. 369.
Chupiri, seu Charapeti aquam rubeo colore tingens Arcanū Venerei morbi. 120.
Chupireni Micuacanensium. 67.
Cicimatic, seu Planta Cimatl similis. 265.
Cicimatic alia. 265.883.
Cicipini. 369.
Cihoapatli. 369.
Cihoapatli tepoztemica. 370.
Cihoapatli Xantetelco. 370.
Cihoapatli axitzalpatli. 370.
Cimapatli. 371.
Cimatl. 265.
Cimat humilis. 306.
Cinnamomum. 35
Citlalxihuitl. 371.
Ciuapatli Yacapichtlensis, coniza mexicana. 157.
Ciuipatli Hemionitica. 186. & 878.
Coamacalli, seu maxilla Colubri 90.
Coacihuitzpatli, dentium medicina, 188.
Coaciuizpatli, seu medicina doloris. 301.888.
Coahuilxochitl. 371.
Coanenepepilli, Coturnicis. 204
Coanenepilli, seu Contrayerua. 301.
Coapatli, vel Tamacazqui ypapan. 414.
Coapatli siue Tlamacazquipan. 208.
Coapatli quauhnacensis. 36. & 864.
Coapatli xararum. 184.
Coapatli teoitztle. 29. & 862.
Coapatli yancuitlanensis. 300.
Coapatli Asphodelina. 300. & 888.
Coapatlis II. 29.
Coapatlis alia. 301.
Coapatlis Detepequaquilic, coaptilis III. 29.
Coatlis xochitlanensis. 301.
Coatli humilis. 223.
Coatli II. non tingens. 119.
Coatli, seu aqueus serpens. 119.
Coatomame angiuni. 295.
Coatzonte comatl. 150.
Coatzonte Coxochitl, lynceis flos, seu lyncea. 266. 883.
Coaxihuitl herba serpentis. 145.
Coaxihuitl herba colubrina. 267.
Coaxochitl. 156.
Coca Peruina. 308. 841.
Coca huquixochitl. 258.
Cocatlicoztic. 156.
Cocauhcapatli. 372.
Cocci arbor. 71.
Coccum, seu Nux Indica ibidem
Coccum Indicum. 78.
Coccus de Maldiua. 72.
Cochitzapotl, seu Tzapotl somniferum. 89.
Cocobut Panucensi. 257.
Cococaquilitl, seu Olus aquaticum. 171.877.
Cocochiatl. 123.
Cococxihohitl. 372.
Cococxihuitl Teuhcaltzincensis. 142.873.
Cocoxochitl. 372.
Coconam. 96.
Cocoquauhitlvaxacensis, arbor cardiaca. 96.
Cocotemecatl, seu funis volubilis aeris. 141.879.
Cocomecaxihuitl. 141
Cocoxihuitl, seu herba aeris. 158
Cocoxhuitl expurgatoria. 142.
Cocozxochipatli, seu Medicina lutei floris. 188. 878.
Cocoztamatl, seu luteū Tamatli Vrinario mirabilis. 118. 872.
Cocoztic. 118.
Cocoztic. 237.
Cocoyatic, seu herba Palmæ similis. 144.873.
Cocoztin. 118.
Cocozotli. 118.
Cocuancxpille. 302.
Cocuapatlis. 302.
Coen, seu coentic. 252.
Coentic alia. 252.
Coentli. 190.
Cohayelli, seu chichica Hoazton seu herba serratorum foliorum. 143.873.
Colcoanepilli. 204.
Collotemecatl. 373.
Colxitzicatli. 373.
Coltotl. 235.
Colubriolus. 187.
Colubri maxilla. 90.
Coma quid. 860.
Comalquilitl. 306.
Confectio. 224.
Coniza Mexicana. 157.
Coniquicuman chriqua. 373.
Coniza Dioscoridis, Eupatorium Mesue. 878.
Contortina planta. 123.
Contrayerua. 301.
Contrayerua flore albo pallido. 119.
Conuoluulus cinnamomeus. 41.
Conuoluulus pennatus. 868.
Conuulsionis medicina. 128.
Copalli Dei. 231.
Copalli Montana, seu Tecopaliquahuitl, Copallifera V. montana. 47.
Copalli herba referens. 103.
Copallifera VIII. 49.
Copalliquahuitl tepoztlani. 455.
Copalliquahuitl Patlahoac, seu arbor copalli latifolia copallifera. 46.
Copalliquahuitl, seu arbor gummifera copallifera. 45.
Copalli totopocense copallifera, IV. 47.
Copaltic, seu arbor fundens gummi similis copalli. 57.
Copalxihuitl, seu herba copalli referens. 103.
Copalxochitl, seu arbor gummosa pruni formis. 82.
Copalxochitl altera pruniformis grumosa. 82.
Copiton. 190.
Cornerina mexicana. 337.
Cornigera arbor. 86.
Corymbus quid 860. in quo differat ab vmbella & capitulo, ibidem.
Coruinus flos. 94.
Coyayahoal, seu Ischiaton. 320.
Coyolli mexicanum. 71.
Coyolli. 75.
Coyolxochitl, seu Mattagon volubili mexicanum. 267.
Coyopatli. 297.
Coyotomatl, seu Tomalcoyolli veficaria mexicana. 204.
Coyotomatl. 297.879.
Coyotzin. 282.
Coyoxochitl. 374.
Cozamaloxihuitl, seu herba Iris 309.
Cozcaquauhtl, Regina aurarum 319.

Coz-

Digitized by Google

INDEX.

Coznocthli. 77.
Cozolmecatl, seu curarum funis china III. mexicana medicina admirabilis. 213.
Cozolmecatl fructifera. 213.
Cozolmecat sterilis. 213.
Cozquaquahuitl. 65.
Cozticacuilotl. 107.
Cozticacuilotlxochitl. 374.
Cozticmetl. 271.
Cozticmecapatli Titacensis, crista Galli Mexican: 242.
Cozticpatli Acatlanensis, Talictrum mex: 235. & 882.
Cozticpatli II. 236.
Cozticteepatl cornerina mexicana. 337.
Cozticuiztipalancapatli, Yanquitlanensium. 289.
Cozticxihuitl. 303. 891.
Coztomatl Solanum pallens. 203.
Coztonatl Solani species. 203.
Crassa Planta. 312.
Crepitans arbor. 88.
Crepitantis fructus. 94.
Crocodilus nouæ Hispaniæ. 315. 892.
Cuapapalcatl Camæleo mexicanus. 721.
Cuaztalxochitl. 257.
Cucultzin. 177.
Cucumer moscatus. 90.
Cucurbita humilis. 201.
Cucurbitæ simili planta. 182.
Cucurbitina arbor. 87.
Cuechilizomatl. 374.
Cuetlaxochitl. 375.
Cueyauhquilit. 375.
Cuicuiltictecpatl, smaragd. vilior mexic. III. 338.
Cnitcuitlapilli Glandularia. 248.
Cuitlacopalli, seu stercus Copalli, Copallifera VI. leprota II. 48. 865.
Cuitlacotl Tepecuaquilicensis, Napiforme. 229.
Cuiztapollin. 236.
Cuiztapocollin, seu nidus Lacertarum. 236.
Cumtempta Michuacanensium. 99.
Cungariqua. 249.
Cupitri. 375
Cupressus fusa. 98.
Curaqua, seu Brasilium Hispanorum. 121. 872.
Curarum funis China III. mexicana, medicina admirabilis. 213.
Cureci. 306.
Curungariqua. 205.
Curutzeti. 36. 864.
Cutiriqui, seu Matlacaca. 268.

D

DAma nouæ Hispaniæ. 325.
Dasypus Curcubitinus Armadillo. 314.
Datura mexicana. 113
Datura ternis floribus. 886
Dentes Vetulæ. 128.
Dictamnum Creticum, Neapoli florum, & semen protulit apud Columnam. 861.
Diurenta. 119.
Diuretica virga. 28.
Domina serpentum. 328.
Dracunculus Monoceros. 816
Disentericorum medicina. 225

E

ECapatli, seu parua sambucus 112. & 871.
Ecapatli mexican. 126.
Ecapatli altera. 376.
Echiriome locotactos Lobellij. 410.
Eloquiltic herba geniculata. 210
Eloxchitl. 258.
Eloxochitl. 378.
Enguamba. 97.
Epazotl, Atriplex odorata mexicana. 159. 876.
Epimedij partus mirabilis. 875.
Erahueni. 159.
Etsalhoitzitzilin. 320.
Ezpatliquauhnauhnacensis sanguinis medicina. 127.
Ezpatlis. 91.
Ezqahuitl secunda. 59.
Ezquahuitl, id est sanguinis arbor, 59. 866. Neapoli fuit ibidem.
Eztecpatli Iaspis mexicanus 337.
Eztetl, seu lapis sanguinis Iaspis mex. II. 337.

F

FEbri fuga. 116.
Fermentum ex Mayzio. 244
Fætida arbor. 68.
Ficus Indica quorundam. 76.
Filipendula IV. mex: 281.
Filipendula Michuacanica. 148.
Filipendula Mich: altera. 148.
Filipendula trifolia. 253.
Firma herba. 203.
Fistula Cassia. 87.
Flos acidus. 30.
Flos amarus. 191.
Flos Eloti. 258.
Flos niger Tlixochitl Aracus aromatica. 38.
Flos sanguineus Monardi. 162.
Flos signi instar pendens mortuorum medicina. 210.
Flos Solis minor. 228.
Flos Solis Peruanus tuberosus. 878.
Flos yetl. 258.
Flos Heroïs. 261.
Flos auriculæ. 30.
Flos aquæ. 251.
Flos passionis Granadilla dictus, 888. eius Icon 889.
Flos Tigris. 276. 884. & inde.
Fœmina candida. 286.
Foliorum differentia summa a Fab. Columna obseruata 847. aliæ differentiæ plures. 848. 853. 856. cum sequentibus.
Fracturarum medicina. 291.
Fusa Cupressus. 98.

G

GAliopifera. 57.
Galiopifera alia. 57.
Galium Siculum nouum. 881.
Gallus oua peperit. 773.
Gingiber Arabum. 169.
Gladiolus Indicus. 888.
Glandularia. 248.
Guinaxochitl, Caryophyllus, mex: primus. 154.
Glutinosa alba. 283.
Granadilla, flos passionis dictus 888. cum sequentibus Icon. 889.
Guacimo, vel Quaucholotl. 401.
Guao. 98.
Gossipium. 308.
Guayacan. 63.
Guayacus Haitinorum. 84.

H

HAcal Ind. 279.
Hacazcolotl Acaciæ species. 60.
Hacoyochitl. 376
Hecelematzi. 302
Helichrysum mex: 232.
Helitropium mexic: 341.
Hemorrhoidalis mexicana. 306.
Hepatis medicina. 341
Herba acris. 158.
Herba aduersa venenis. 254.
Herba Nunnij de Chaues. 133.
Herba nascens iuxta riuos, 264.

Her-

Digitized by Google

Herba montana. 17.192.878
Herba Principis. 891.
Herba candida. 41.
Herba calida Totopocenſi. 201. 879.
Herba parua, & contorta. 177.
Herba ſerratorum foliorum. 143.
Herba muſcarum. 202.
Herba aquoſis locis prouenies. 264.
Herba lonchi folia. 41.
Herba Cardinalis Barberini cum ſequentibus. 879.
Herba geniculata. 210.
Herba Iris. 309.
Herba lanuginoſa. 218
Herba vſta I. 291
Herba vſta latifolia. 292.
Herba vſta II. ibidem.
Herbæ non tranſeunt in alias plantas, quamuis degenerare aliquo modo obſeruentur. 890.
Herboſus flos. 120.
Heſarda. 896.
Hezmaytl. 377.
Hirco caprea. 893.
Hirſuties in plantis cultura deponitur. 877.
Hinca, ſeu mizmaitl. 378
Hoacaltlaiot. 377.
Hoacaxochitl. 377
Hoahoahutli. 269.
Hoatzin, ſeu Auis edens vocem nomini ſimilem. 320
Hoatzinquaxuitl. 378.
Hoauhquilitl, ſeu Olus ſeminis in criſtam compoſiti. 883.
Hoautli. 269.
Hoaxacan, ſeu lignum ſanctum. 62. 868.
Hoaxin Acaciæ ſpecies. 60.
Hoaxinuc. 83.
Hocoetzontecomatl, caput ſenis. 287. & 888.
Hoclicpatli, ſeu ſuauis medicina 286.
Hoeclipatlis. 58.
Hoelicpatlis. 41.
Hoilacapitxochitl, ſaxiuoluula. 211.
Hoitzcolotlo. 222.
Hoitziloxitl, Anetina, ſeu arbor reſinam manans. 37
Hoitziloxitl, ſeu arbor Balſami Indici, ſeu Balſamifera I. 51.
Hoitzilziltenexochitl. 379.
Hoitzitzil, ſeu Auis varia. 320
Hoitzitziltotol, Auis picta Americana. 705.
Hoitzitzilmet. 273.
Hoitzitziltentli. 140. 873.
Hoitzitziltet. Helitropium Mexicanum. 341.896.
Hoitzitzittentli. 378.
Hoitzitxilxochitl, Origanina. 103. 871.
Hoitzmamaxalli, arbor cornigera. 86.
Hoſzocenſium. 250.
Hoitzxochitl ſonchifolia. 39. 864.
Hoitztlacuatzin, ſeu Thcuatzin ſpinoſus Hyſtrix nouæ Hiſpaniæ. 922.
Holquahuitl, ſeu arbor chilli. 56. 865.
Hordeolum. 307.
Huacuiqua ſeu ſomnus animalis, Huacuique nomine. 303.
Huapahualizpatli, ſeu conuulſionis medicina. 128. & 872.
Huapahuizpatli. 379.
Huapahuizapatli altera. 379.
Huapaquiltic. 380.
Huazium. 380.
Hucimetl. 271.
Hucipochotl Auaxacenſis, Ricinus Hiſpanus. 60. 868.
Hucuirus ſaluifolia. 40.
Huehueticaron. 250.
Huemberegua. 287.
Huichocataqua. 254.
Huitz Tomatl. 108.
Huitztomatzin, ſeu Tomal ſpinoſa. 108. 871.

I

Iaſminum Mexic: 279.
Iaſmini flora. 231.
Iaſpis obſcurior I. Mex. 337. 895. 896.
Iaſpis Mexican: II. & III. ibidem.
Iaſpis Mexican: IV. cœli illiorumque dolores ſedans. 338.
Ictus oculi medicina. 266.
Ignea arbor. 67.
Inſaniæ arbor. 56.
Inteſtina piſcium. 229.
Inteſtina Tuccæ, Talpeucæ Indicæ. 215.
Iuncus capillatus. 42.
Irati hominis medicina. 304.
Itzecunpatli. 380
Itzticapatli. 381.
Izontecapatli, ſeu vulnerum medicina. 125.
Izqui Atolliex Mayzio. 246
Iztac ſerpens nouæ Hiſpaniæ, quadricolor. 774.
Iztac Attolli ex mayzio. 244.
Iztac coanene Pilli, volubilis diuretica. 119.
Iztacpatliquiza ſepin. 381.
Iztactlatlauqui. 381.

K

Kuhototonqui, ſeu herba calida Totopocenſis. 201. 879.

L

Lacertus nouæ Hiſp. 315.
Lacertus orbicularis nouæ Hiſpaniæ. 327.
Laccifera. 58.
Lambruſca. 128.
Lapis Bezoar. 325
Lapis ſpecularis. 336.
Lapis ſanguinis Iaſpis mexicanus. 337.
Lapis Philippicarum. 338.
Lapis pictus. 339.
Lapis quo Indi enſes, & pugiones parari ſolebant. 339.
Lapis Goſſipij. 340.
Lapis chriſtallinus. 340.
Laudes mayz: 243.
Laurus Michuacanenſis. 98.
Lepræ medicina. 129.
Libanotis cachryſer Apulus. 882.
Licoperſicum Galeni. 157.
Lignum Nephriticum non tingens. 119.
Lignum Nephriticum. 119.
Lignum Sanctum. 63. 64 65. 642. 868.
Lilium Indicum. 277.
Limoni folia volubilis. 122.
Lyncea. 266.
Lyncurij lapidis vires. 536.
Liquidamberi arbor. 56. 865.
Liſimachia Virginiana. 251. 882.
Lonchifolia arbor. 39.
Loquiltic. 382.
Lubricum, & tenui ſolium medicamentum. 298.
Lupus mexicanus. 479
Luſus aquarum. 316.
Luteum Tamatl. 118.
Linx noſtra. 526.
Lyncis flos, ſeu Lyncea. 266

M

Maboyaxi chilli ſpecies. 137
Macatozquitl, ſeu ſomnus cerui. 179.
Macayxtli. 382.
Macazpipilloli. 388.
Macozticmetl. 271.
Macpalxochitl. 382
Macapalxochiluahuitl. 383

Ma-

Digitized by Google

Macuilxochitl, ſeu maon. 155.
Macuilxochitl IV. 155.
Macuilxochitl alia. 155.
Mahuaquitili panacenſis ſerpens 200.
Maluarica III. herba viua Acoſtæ 124.
Maguei. 270.
Maguei diuinum. 274.
Maguei montanum. 273.
Maguei montanum aliud. 274.
Maguei prunorum. 272.
Maguei ſerui. 275.
Maguei Tapayaxim. 273.
Mayzij aqua acida. 247.
Mayzij ſpicæ medicina. 179.
Mayzio ſimilis. 94.
Mayzium torridum, & calidum. 115.
Mamaztlacotl. 383.
Manati. 323.
Maquiztetzauhtl, Amphisbæna Mexicana. 790.
Marabillas de Indias. 279.
Maripenda. 53.
Maron Indorum. 71.
Martagon volubile mexicanum. 267.
Matiacaca. 268.
Matlalquauhitl, Ricinus ſpinoſus Panucenſium. 62.
Matlalxiuitl de xalatlaco. 383.
Matlalxochitl. 383.
Matlalxochitl alia. 384.
Matlalytic tetzocana Triorchi mexicana. 253.
Matlalizric. 300.
Mater ſpicæ Maizij. 185.
Matzatli, ſeu pinea Indica. 311.
Maxilla colubri. 90.
Mazame, ſeu Cerui. 324.
Mazaxochotl. 384.
Mecacacauatl. 80.
Mecapatli, & Honduras, ſeu Zarzaparilla. 288. 888.
Mecapatli parua. 288.
Mecapatli Mecatlanenſis. 304.
Metaxolhitl. 144. 875.
Medicina admirabilis. 125.
Medicina temperata. 129.
Medicina Inciſeſudis. 130.
Medicina Diſentericorum. 293.
Medicina vrinæ lutea. 193.
Medicina fœminarum. 186. 189.
Medicina lutei floris. 188.
Medicina doloris. 301.
Medicina tingendo apes. 74.
Mel Indicum. 335.
Melocarduus Echinatus. 410.
Memea. 218.
Memeya de Tepoztlan. 384.
Memeya Tepoztlan alia. 385.
Mergus Americanus. 686.695
Metl, ſeu Maguei, Aloe Americana. 270.883.
Metlcoztli, ſeu Metl luteum. 171.884.
Metl leniſſimum XVII. 275.
Metl luteum. 271.
Metl nigrum XII. 274.
Metl pictæ. 275.
Metl viride VI. 273.
Metzapotl. 90.
Mexcalmetl. 272. 884.
Mexochitl, ſeu Omexochitl. 124. 872.
Mexocotl. 272. 884.
Mexaxochetli. 273.
Mexcuitlatl Talch mexic. 336. & 895.
Miahoapatli, ſeu Medicina ſpicæ Maizij. 179.
Miexihuitl. 389.
Micatlachpahoatzli. 386.
Micatzonteco mimiaooth. 333.
Michaxiuitl. 386.
Micaxoxo covollin. 386.
Michaxochitl. 210.
Michuac diuret. maſ. I. 238.
Michuac diuret. maſ. II. 238.
Michuac diuret. maſ. III. 234.
Michuac diuret. fœmina III. 239
Michuac diuret. IV. 164.
Michuacanenſis laurus. 98.
Michùauh Atolli ex Maizio. 243.
Michùautliblito. 246.
Micuilpatli. 105.
Mictu Tlaxcolli, ſeu piſcium inteſtina. 881.
Milchilli VII. chilli ſpecies. 136.
Milleſolium mexicanum. 194.
Mikromatl. 295.
Miltomama. 295.
Mimiyca huatzin. 387.
Mimoſa herba Philippicarum. Acoſtæ. 123.
Mintzintzin. 130.
Mizquitl, ſeu ſiliqua Acaciæ. 59.
Mizquitl, vel Acacia. 495.
Mizquitl Michiacanenſis Acacia nouæ Hiſpaniæ. 66. 886.
Mizquixochicopatli capilliferæ. 50.
Mohuitl. 387.
Molle lentiſcus Peruana. 54. 865.
Molloncapatli. 387.
Morbi venerei arbor. 67.
Moſchum. 554
Motinenſis herba expurgans. 304
Moyoth ayecutli. 388.
Mungo, ſeu phaſeolus Orthocaulis. 887.
Icon ibidem.
Muſcarum medicina. 196.
Mus muſcardinus. 380.
Muſtella odorata. 220.
Myiytlilmoyoye cuitlatompiczochitl. 388.

N

NAcazcul, ſeu Tlaatzin, ab aliis dictum Datura arborea mexicana. 113.872.
Nana Americanum. 311.
Nanace. 205. 879.
Nanahoaquahuitl. 389.
Nanahuapatli. 200. 879.
Nanahuaquauitl, ſeu morbi Veneri arbor. 67. & 868.
Nanauhquiltic. 389.
Narciſus binis floribus. 886.
Narciſus Indicus ſerpentarius. 889.
Naſturtium Peruinum. 161.
Nauhyeteputz, cardui ſpecies. 189
Nauhyteputz quadri latera. 189.
Nechil Atolli ex Maizio. 245.
Neicotlalpatli Totopecenſis vomitoria. 221
Neixpopoalloni. 108.
Nemextoa. 350.
Nepeta mexicana. 224.
Nequameti meti ſpecies. 273. 884
Nequameti meti V. Anguſti folia. 273.
Nequa tolli ex maizio. 244.
Nerium 868. noſtro colo ſuccum lacteum Apocyno ſimilem, non candidum in ramis, ſed in radice tantum candidum. 868.
Netlaxochitl. 390.
Nextahualxochitl. 251.
Nexboa de quanquecalla ſerpens biculor mexi 775.
Nexoahutli. 269.
Nexmer cinereum. 273.
Nexpayan. 390.
Nextaipe. 178.
Nextlaxotlij Yacapichtlenſis Limoni phylla. 230. 887.
Nexxihuitl. 391.
Neycotlapatli. 391.
Neycotapatli altera. 391.
Nidus Lacertarum. 238.
Nitrum mexicanum. 343. 897.
Nochezno patli, ſeu Nopalnochezth, ideſt coccum Indicum in tunis quibuſdam naſcens. 78.

by Google

Nachoztic, 391.
Nocli, seu genus Tunarum. 76.
Nocturnus flos. 65.
Nonoclito. 392.
Nopalnochextli. 75.
Nopalxoclicuezalticquixi. 392.
Nouaculæ enses, cultri ex lapide 339.
Nubilosa herba. 160.
Nucis Indicæ, & cocci vocati arbor. 70.
Nucis Indicæ liquor lacteus, & eius vires. 73.
Nucis Indicæ aliud oleum. 73.
Numularia Indica. 214
Nunnij herba. 133.
Nux Indica fructifera. 71.& 72.

O

OAtzontic. 393.
Oceloxochitl herba lætificans. 236.
Ochra mexicana. 341.
Ocixochitl. 33.
Ocoloxochitl, seu flos Tigris Tigridis dicenda. 276.884.
Ocopetlal. 393.
Ocopiaztli scorpij spina. 222.
Ocopipin. 190.
Ocoquiltic. 393.
Ocoxochitly laualape. 394.
Ocuilpatli. 394.
Ocuilpatli altera. 304.
Ocymini folia. 122.
Olcatzan Pahuatlanica china mexicana. 212.
Olcacatzanalia. 213.
Oleum Enguambæ. 67.
Oliliuhqui, seu planta orbicularium foliorum. 145.873.
Oloitic. 184.
Olompatli. 395.
Oloxihuitl. 395.
Olus aquaticum. 171.
Olus feminis in cristam compositi. 269.
Omoxochitl. 124.
Omimextli, seu os fœmoris. 276
Omiquilitl. 38.
Omixochitl, seu flos offeus. 277.
Onocrotalus mexicanus dentatus. 672.
Onocrotalus mexicanus, non dentatus. 673.
Opuntia quorundam. 36.
Oquichitli coçaxochitl caryophillus mexicanus II. 155.
Orbiculi ex Mayzio. 247.
Origanina. 103.
Os fœmoris. 276.
Orthonam Iouis flos. 254.
Otomitetumquiyeti. 277.
Ouis Peruana. 660.
Oxygeranium mex: 293.
Oxygeranium mex. II. 293.

P

PAbuli spinosa medicina. 198.
Pacifica herba. 891.
Pacxantin, seu planta subsidens. 222.
Palancapatli. 108.200.265.395.
Palla arbor quorundam. 76.
Palma montana. 76.
Palma Bahei 75.coyolli dicta 869 columnia dicta ibidem.
Palma nucifera Strabonis. 71.
Palma pumilionis. 71.
Panacea Americana Terrentij, est Nicotiana. 176.
Panis ex Mayzio. 246.
Panis ex semine floris Solis. 228.
Pantera. 499.
Panxochlit. 140.
Papauer spinosum. 215.
Papaya. 99.
Papaya Orientalis siue Pepo arboreſcens. 870
Papyrus lutea. 81.
Paradisea herba. 218.
Parua cacatl. 308.
Patera Iouis. 228.
Pati, seu Meti lenissimum. 375. 884.
Patlahoacxihuitl. 396.
Paxauac, vel Poxauac. 397.
Peco. 190.
Pelonchicilli. 161.
Pelon Ichiatl Oquitl, quis Peruana. 660.
Pelon Mexixquilitl, seu Nasturtium Peruanum. 161. 876.
Pennas aurium referens. 397.
Perpena. 396.
Perum Brasilianorum. 248.
Phacani. 396.
Phaco. 213.879.
Phatzisirauda cyperus. 334.
Phœnuame, Aristolochia mexicana II. longa. 162.876.
Piaztlacotl. 398.
Picus Americanus. 697.
Pinahuihuitztli, seu herba verecunda. 123.
Pinea Indica. 311.
Pinei cathartici. 870.
Pinguendo verminum quarundam. 319.
Piper Indicum Hispanorum. 134.
Piper Indicum siliquosum. 234.
Piper siliquosum mexic: 136
Piper Tauasci. 30.
Piper rotundum cum Icone solij 163.876.
Piperis solij, & Betle differentia. 876.
Piperis longi I. species, 125
Piperis longi II. species 126.872. species III. ibidem.
Piperis longi IV. species. 127.
Piperis longi V. species. 127
Pipilolxochitl. 120.
Pipitzahuac. 1334
Pita. 275.
Pitzahoac cacazpatli. 189.
Pitzauac ciuapatli. 157.
Placentæ ex Maizio. 244.
Planta crassa. 312.
Planta in humore intumescens. 234.
Planta lacte manans. 172.
Planta maxima. 228.
Planta orbicularium foliorum. 145.
Planta quam cocam Peruinam vocant. 302.
Plantarum diuisio, siue varietas. 861.
Plantæ variant magnitudine ratione loci, & culturæ. 861.
Pluma fœtida, Smaragdus vilior mex: IV. 339.
Pocayo. 398.
Pollin. 327.
Pompoqua. 82.
Pomum arenosum II. maius. 85.
Popoyauhquilitl. 397.
Potio mihihoahuitli. 269.
Potiones mexicanorum. 81.
Potiones mexicanorum aliud genus. 81.
Poxaua, vel Paxauac. 397.
Pozahualizpatli. 398.
Poztecpatli Huaxacensis gemmata. 146
Poztecpatli mecatlamica, seu fracturarum medicina. 293.
Poztecpatlis. 277
Poztecpatlis altera. 291.
Brocahac, herba similis Testudini. 184.
Puniformis gummosa arbor. 82.
Pseudo milissa noua Hisp. 334.
Ptarmica. 27.
Pulegium humile. 146.
Pulegium Hispanorum in mexico. 196.
Pultes è Maizio Atolli. 244.
Pumaqua. 74.
Pusquam Michuacanica radix purgans. 164.
Pycielt Nicotianæ species, Tabacus. 173.877.

Qua-

Digitized by Google

INDEX.

Q

Qvahuelt. 297.
Quahuicxihuitl. 41
Quahuicxihuitl. 58.
Quahunachaztli. 83.
Quahutepopàtlis. 76.
Quahutlalamat. 70.
Quahutlepatli Ocymifolio. 122.
Quahuyetl Nicotianæ ſpecies III. 173.
Quahuyzquitali. 404.
Qualancapatli, ſeu irati hominis medicina. 304.891.
Quamecatl. 290.
Quametl VIII. montanum. 273.
Quamiauatl, ſeu ſpica arboris. 258. 883.
Quamochitl, ſeu arbor fructus crepitantis III. Maizio ſimilis. 94. 868.
Quapopol. 218.
Quapopolton. 218.
Quapopoltzin. 38.
Quapopoltzin. 218.
Quaquahuton. 250.
Quaquahutzonuic, ſeu fructus ſectus. 250. 882.
Quauchhochpahuatztli. 403.
Quauchilili I. Chili ſpecies. 135.
Quauchololotl, ſeu Guacimum. 401.
Quautzictli. 402.
Quauhayohuatli, Auellanæ Cactarticæ. 87.
Quauhayohuatli II. ſeu Caſſia fiſtula. 87. 870.
Quauhayohuatli III. ſeu ſemen arboris cucurbitinæ nuclei Pinus forma purgans. 87.
Quauhcacauatl. 80.
Quauhchian. 399.
Quauhchichicpatli. 400.
Quahchilpacuitlaron, Pizixochitl. 402.
Quauhcoyolli. 401.
Quauhcuerzplacuitlapilli. 402.
Quauhecapatli. 200.
Quauheloxochitl. 203.
Quauheztli. 127.
Quauhmecatl Zarzaparilla II. & III. 289. 888.
Quauhmecapatli altera Zarza, IV. 290.
Quauhnex Atolli ex Maizio. 246.
Quauhpatlathli cacauifera V. 80.
Quauhtecopalli pitzahuac copallifera leptiphylla alia. 40.
Quauhtezhoatl. 405.
Quauhtechalotl Thliltic Sciurus Mexicanus. 582.
Quauhtlacpauaztli. 405.
Quauhtlatzin. 87.
Quauhtlatlatzain, ſeu arbor crepitans. 88. 870.
Quauhtlayexochitl. 404.
Quauhtlepatli, ſeu arbor ignea. 67. 868.
Alia Ocymi folia. 122.
Quauhtlepatlis. II. volubilis limoni folia. 122
Quauhxilotl, ſeu arbor cucumeris moſcati. 90.
Quauhxilotl alia ſpecies. 90. 406.
Quauhxocotl colluienſi oxymalua. 216.
Quauhyetl. 173. 403.
Quauhytzapilli. 404.
Quauhyyac, ſeu Arbor fetida. 68.
Quauhtla Coymatl Quapizotl, Aper Mexicanus. 637.
Quauhtzapotl ſeu Anona. 90.
Quaxoxohuqui. 406.
Querambeni. 241.
Querciformis arbor. 89.
Quercus parua. 211.
Quetzalictli, Mexl XVIII. 275. 884.
Quetzalhoitzitzilin. 321.
Quetzalixoquyac, ſeu pluma fœtida ſmaragd. vilior Mex: 339.
Quetzalyzoc. 405.
Quexquic. 261.
Quilamolli, ſeu herba Amolli. 277.
Quilpozolli. 406.
Quimchpatli. 307.

R

Radicum differentiæ plures, cum ſequentibus. 850
Radix Cæſia 874. & inde
Rapuntij Genus herba Cardinalis cum ſequentibus. 880.
Regina Aurarum. 319.
Reſina Abietina Mex: 93.
Reſinam arbor manans. 37.
Rhabarbarum Monachorum. 217.
Ricinus Indicus. 868.
Rinorum medicina. 195.
Roſmarinum Mexic: 252.
Roſmarinum verum Dioſcoridis ſecundum. 232
Roſtrum Paſſeris X. Chilli ſpecies. 137.
Roſtrum Stroboli IX. Chilli ſpecies. 137.

S

Sabia Philippicarum. 126.
Sacchari cõficiẽdi modus 110
Sacchari III. reſpumæ. 111.
Saccharum IV. Panellæ. 111.
Saccharum I. lealdo, vel maſculum dictum. 111.
Saccharum Refinando dictum, inſtrumentum Saccharificum ibidem.
Sacſac Palma. 71.
Sal. 343
Sal amarum. 208.
Salium genera, 897.
Salui folia. 305.
Sambucus Mexicana. 99.
Sanguiflua. 91.
Sanguinis arbor. 59.
Sanguinis medicina. 127.
Saporum in plantis repertorum differentiæ inueſtigantur. 13.
Saſſafras arbor, ſicà quibuſdam vocata. 61. 868.
Saxei vermes. 166.
Scammonium Mexi 256.
Scarabeus Mexicanus Vnicornis 832.
Scarabeus Mex: bicornis. 832.
Sciurus Mexicanus. 582.
Scopę montanæ medicatæ. 76.
Scorzonera Michuacanenſis. 254.
Seminum differentiæ a Columna obſeruata cum ſequentibus. 858.
Serpens Aqueus. 119.
Serpens bicolor nouæ Hiſpaniæ. 775.
Serpens quadricolor nouæ Hiſpaniæ. 744.
Signum ſtercoris. 140.
Siliquaſtrum Antiquorum. 134.
Smaragdus Mex: vilior I. II. & III. 338.
Smaragdus vilior IV. fœtidus. 339.
Smilax aſpera I. communis. 228.
Solanum Mexicanum. 295.
Solanum pallens. 203.
Solani Mex. aliæ ſpecies. 291.
Solan: Mex. aurei fructus. 295.
Solan: Mex: fructus viridis. 295.
Solan: Mex: rubei fructus. 295.
Solan: Mex: venerei fructus. 295.
Somnifera arbor. 89.
Somnus cerui. 179.
Spica arboris. 258.
Spicæ Mayzij montani. 223
Spina Scorpij. 222.
Stellio nouæ Hiſpania. 744.
Stelluta Arbor in honorẽ Franciſci Stelluti Lyncei ſic denominata. 865.
Stora funis pabuli terreſtris. 224.
Stramonij varietas. 886.
Sericnodendron VIII. Chilli ſpecies. 137.

Digitized by Google

Suauis medicina. 288.
Subsideris planta. 222.
Succinum mexicanum. 336.895.
Succi plantarum differentiæ à Columna obseruatæ. 859
Sudes glutinosa. 41.
Sus Albana in marmore. 646.
Sycomorus saxatilis I. mexicana .81.
Sycomorus saxatilis Mexicana II. 82.
Syringa lutea, 115.

T

TAbaci Haitinorum quos Mexicani vocant Pycielt 312.
Tabaci, causa facultatis narcoticæ. 174.
Tabacus Haitinorum. 173.
Tacuache, seu radix Michuacanica. 164.876.
Tamarindus. 83.869.
Tamatli luteum. 118.
Tapacpatli, seu hepatis medicina 341.
Tapayaxin Lacertus orbicularis nouæ Hisp. 327
Tapayaxmetl. 273.
Tarepeni. 407.
Tatacanaltic, Chamæbalanum Mexic: 237.
Tatama Guiedi. 311.
Tatou Auctoris, & Clusij in quibus differat. 891.
Tauhquechulxochitl. 94.
Taurus Mexicanus. 587.
Tealte comaxochitl, seu Tlatecomaxhuitl. 407.
Tecacapan. 233.
Tecamaclaclatzin, 238.
Tecamilin. 408.
Tecauhquilitl. 237.
Tecececqui. 408.
Techichis. 39.
Techichicotl, stellio nouæ Hispaniæ. 744.
Tecocahuitl Ocra Mexicana. 341.
Teconiahaca. 55.
Tecomaxochitl. 408.409.
Teconpatli prima longifolia. 193
Teconpatli secunda longifolia. 193.
Teconquilitl, 116.
Tecopalliquahuitlpitzahuac, seu tenui folium, capillifera septima leptiphylla, 48.
Tecocahuitl Ochra Mexicana. 341.896.
Tecpatli. 191.
Tehoaxin. 409.
Teixmincapatli, seu ictus oculi medicina. 206.879
Temamacame. 325.893.
Temecatl expurgans. 305.
Temecatl Yauctepecensis Bryonis. 200.
Temeicaxihuitl. 410.
Temolin Scarabeus Mex: vnicornis. 832.
Temolin Ichcatzin Scarabeus Mex: bicornis. 832.
Tenamaznauapoloa, 129.
Tenamazton. 129.
Tenextlacotl. 222.
Tenocohoitzilin, 321.
Tentzonxochitl. 104.
Teoquilin. 166.877.
Tepari, seu crassa planta. 312.
Tepemexcalli, seu Maguei montanum aliud. 279. 884.
Tepetlaxiuhitl, seu herba montana. 192.
Tepetlachichixxiuhitl. 192.
Tepeyautli, seu Yautli montana 167.
Tepeyzquixochitl, seu Tzquixochitl montana. 97. 870.
Tepeyzquixochitl. 411.
Tepezentli, seu spicæ Mayzij Montani. 223.
Tepitzicxihuitl, seu herba firma 278.
Tepocan. 66.
Tepoztlanensis Acocotlis. 31.
Tequaniytzoncal. 411.
Tequan mecatl. 412.
Tequixquitl, seu nitrum mexicanum. 343.
Terebintus angustifol. Columnæ 865.
Teriopeti, vel Tzipalitzi. 412.
Terra acida. 342.
Terra alba. 341.
Terra fœtida Mysi. 342.
Tesochilli Vt. Chilli species. 136.
Tetlatia, seu vrens Arbor. 98.
Tetlacian. 153.
Tetoxoxocoyollin. 195.
Tetziuaclis. 78.
Tetzmitl Tonallaeosedo misticæ. 171.
Tetzquixochitl, seu Yzquixochitl saxea. 310.
Teuhquilitlic, seu herba Principis. 291.
Teuhtlacot zauhqui, seu domina serpentum. 328.
Teuxochitl, seu flos Herois. 261. 883.
Teuhxochitl alia. 261.
Texatlezapotl. 90.
Texaxapotla seu Ptarmica Indica. 29.862
Texcalamatl, Papyrus saxorũ 81
Texcalxiuitl. 412.
Texhuatl. 413.
Texichic decoctionico, vel Tzichichic. 434
Texioquahoitl. 413.
Texixihuitli. 292.
Texochitl seu flos Yetl. 258.
Texoxolin. 257.
Tezcapatli. 413.
Tezompotonic, seu capillifœtidi 191.
Thalictrum Mex: 235.
Thamarindus. 82.
Tharalhan Barbarorum. 891.
Theonetl. 274. 884.
Theotlaquilin. 279.
Thicatlalli, seu Terra alba. 341. 896.
Thlacamilxochitl quahquicalle. 358.
Theuhcopalli, seu copalli Dei. 251.
Thuixochitl, seu flos pennas Auium referens. 97.
Ticaxochitl. 94.
Tigris Mexicana. 498.
Tiguar Indorum. 179.
Tingendi medicina. 74.
Tlaaca camecaxochitl, seu flos funis pabuli terrestris. 224.
Tlalcacauatl. 80.
Tlacamazatcazqui ypapau. 414.
Tlacametl. 274.884.
Tlacametl metl. 274.
Tlaccecec, vel Tlaliztic. 414.
Tlachichinoapatlahoac, seu herba vita latifolia. 292.888.
Tlachinolxochitl. 415.
Tlachpahuaztic. 133.
Tlacimatl. 306.
Tlacocalacan. 222
Tlacocauhztli. 415.
Tlacochichic ocapetlayuce, seu saluifolia. 305.
Tlacochichit. 191.
Tlacochilton. 415.
Tlacocotl. 153.
Tlacolcoatli, seu coatli humile 223.
Tlacomtic. 417.
Tlacoozelotl Tlalocelotl Catus Pardus Mex:. 512.
Tlacopatlis hoaoxtepecensium. 231.
Tlacopatlis Malinalcensis Aristolochia Mexicana III. 193.
Tlacotequilizpatli, seu medicina incisæ fudis. 130.
Tlacotequizpatli. 416.
Tlacotic. 417.
Tlacotl. 416.
Tlacoxihuitl. 138.
Tlacoxihuitl. 231

Digitized by Google

Tlacoxhiuitl. 416.
Tlacoxiloxochitl flos barbatus. 104.871.
Tlacoxochitl, quam alij Tzontlatlauhqui, seu capillos rubeos vocant. 105.871.
Tlacoxochitl Iasmini flos. 231.
Tlacoxochitl aliæ. 418.
Tlacozazalic. 41.
Tlacozazalic. 418.
Tlacuitlaxcolli, seu viscera Terræ. 305.
Tlacuyloltecpatl, seu lapis pictus. 339.
Tlaelpatli Tonallae, seu medicina Dysentericorum. 225.
Tlaelpatli alia. 293.
Tlaelpatli. 254.285.879.
Tlaelpatli Acatlanensis Alsinæ folia II. 209.
Tlahueli loca quahuitl idest arbor insaniæ Caragna nuncupata. 56.
Tlahueliloca quahuitl, vel caragna. 455.
Tlalacxoyatl. 419.
Tlalahoacatl. 420
Tlalamatl arbor vomitoria. 70.
Tlalamati, morbi venerei sedans dolores, & herba Ioannis Infantis ab alijs Tlalcimat, seu Cimatl nuncupata. 306.
Tlalamatl aliæ. 129.420.869
Tlantlacacuitlapilli Mexicensium. 164.
Tlalpalxic, seu Cocoztic, seu Tlalauhqui chioyantic, seu chichiantic rubea. 237.
Tlalatochicti, seu humile pulegium. 146.
Tlalauhquichioyantic. 237.
Tlalcacahuatl Chimalhuacan, ichalcensis filipendula IV. Mexicana. 281.887.
Tlalcauauatl, seu yztacixpatli filipendula trifolia. 253.
Tlalcamalin. 420.
Tlalcapollin. 211.881.
Tlalcapolin, seu Chamæcerasus Atlapulcensis. 230.
Tlalchichinoa patlahoac, herba vista III. 292.888.
Tlalchili II. chilli III. species. 136
Tlalchinolxochitl, Veneris medicina. 538.
Tlalchipillin Hoexotzincensis. 255.883.
Tlalchipillin alia. 255.
Tlalcocoltzin, seu parua herba, & contorta. 177.
Tlalcuitlapilli. 421.
Tlalezpatli. 119.
Tlalhoaxin. 425.
Tlalhuapatli. 421
Tlaliztapatzin. 422.
Tlaliztaquilitl. 422.
Tlalizteic, vel Tlacecet. 414.
Tlalla ala. 419.
Tlallantlacuacuitlapilli, seu canda parui Tlacuatzin Michuacanica diuretica. 238.881.883.887.
Tlallantlacuacuitlapilli alia trifolium Tetraphillon. 281.
Tlallayotli seu humilis Cucurbita. 201.
Tlally yetl. 423.
Tlalmatzalin Hoexotzincensis, Amygdaloides serrata. 894.
Tlaloaxin. 112.
Tlaloceiloxochitl. 422
Tlaloto. 423.
Tlalpalnoctli. 77.
Tlalpatlactli. 423.
Tlalquequetzal Penna terræ. 194
Tlaltinopatli. 277.
Tlaltzilocayotli, seu Tzilocayotli humile Siliquastrum Mex: 206.
Tlalxiloxochitl. 104.
Tlalxocotl, seu terra acida, & Alumen Mex: 342.896.
Tlalyac, seu terra fœtida Mysi Mex: 342.896.
Tlalixtomium, seu Yztomium humile. 219.
Tlalzitzitaztli, vel Tlalzitzaztli. 424.
Tlamacazcatacotl. 104.
Tlamacazquipa, siue coapatli. 28.
Tlamacazquiypapan, vel coapatli. 414.
Tlamacazquiypapan. 258.
Tlanatoahuizpatli. 424.
Tlanca cahoatli. 424.
Tlancapaz. 407.
Tlancuipatli. 425
Tlanexillum. 342.
Tlanoquiloni Huaxacensis. 178. 877.
Tlanoquilonipatli. 106
Tlanoquilonipatli Yancuitlanensis lenifolia. 209.
Tlanoquizpatli. 178.
Tlanpanxihuitl. 420
Tlaolli, seu Maizium. 242.
Tlapalcocatli. 155
Tlapalcocatli coaxochitl. 156.
Tlapalezpatli, seu fluentis sanguinis medicina. 91.
Tlapalhoauhtli. 269.
Tlapaltecacayatl. 154.
Tlapaltehuilatl. 339.
Tlapaltic catalaxochitl. 94.
Tlapanquiparli. 257.
Tlapatl Stramonium. 278
Tlaquatzin. 330.
Tlaquauhtilizpatli, seu venerea medicina. 225.
Tlaquilin mirabilis Peruana. 229.886.
Tlatecomaxouitl, vel Tealtecomaxochitl. 407.
Tlatica parientium. 254.
Tlatlacizpatli, vel Tzaltlacizpatli. 436.
Tlatlacizpatli, fluxionum medicina. 207.
Tlatlocotic. 426.
Tlatlacotic tepoztlanen. scabiosa fruticosa Mexicana. 106.171
Tlatlauhcapatli, 264.877.888.
Tlatlauhqui. 427.
Tlatlauhqui Ocelotl, seu Tigris Mexic: 498.
Tlatlauhquipatli, 428.
Tlatlalamatic. 426.
Tlatlancuaye, Piperis longi planta. 126. 872.
Tlanquaye. 210.
Tlatlapactzin. 427.
Tlataquaye. 428.
Tlatlauhcapatli, Alsini folia. 166.
Tlatlauhcapatli, Oxigeranium Mexic: 293.
Tlatlauhcapatli alia. 428.
Tlatlayotic, seu numularia Indica. 214.
Tlatocnoctli. 76.
Tlatonil Atolli ex Mayzio. 246.
Tlatzoan, Cupressus fusa. 98.
Tlayoyomoctli. 426.
Tleiatl Chinolxochitl. 429.
Tlepatlis. 102.871.
Tlepatli detepequacuilco 429.
Tlixtepecemitztlit. 429.
Tlicoxochitl de guastepec otequaxochitl. 430.
Tlylayotic, Iaspis mex. IV. Coli, illorumque dolores sedans. 238.896.
Tliltollin. 430.
Tlilzapotl. 430.
Tlipoton. 143.
Tlilxochitl. 145.
Tocacaxiuhitl. 431.
Tocancuitlaxcolli, seu Intestina Tucie Talpæue Indicæ. 115.
Tocopotle. 432
Tochtomahuactlacopillis. 42.
Tocizquiuh, seu Mayzium toridum. & calidum. 115.872.
Toconaxochitl. 431.
Tocpatli. 62.868.
Toloatzin. 123.
Toltecayatli 339.
Toma. 208.
Tomahuactlacopatli, Aristolochia mex: 142.
Tomatl spinosa. 108.

Digitized by Google

Tomatl arenoſa. 297.
Tomatl, ſeu planta acinoſa, vel Solanum. 295.
Tomatl coyoti veſicaria Mexicana. 294.
Tomoxihuitl. 218.
Tonacaxochitl. 251.
Tonal Axochiatl. 251.
Tonalxihoitl. 432.
Tonalxihuitl. 251
Tonalxochitl Ocoitucensis Solis Nuncius. 25.
Totecyxochiuh. 432.
Totocapollin. 432.
Totocuiſlaxil. 433.
Totolicxitl. 306.
Totolinyxochitl. 158.
Totoncapatli, Syringa lutea. 115
Totonuxihoitl. 118.
Totocopecenſis herba calida. 201.
Totoyixitl, Pes Paſſerinus. 256. 883.
Toxcuitlapilxochitl. 140.888.
Toyolchipahuac. 336.
Tozcacoxhoitzilin. 321
Tozcuitlapilxochitl, lithoſpermon Arundinaceum aliud. 382
Tragoriganum Quauhnahuacenſe. 196.
Trifolium ſpicatum Mexicanum. 284.
Trifolium ſpicatum aliud. 35.
Tripolium Auſtrum diligit. 860
Triticum Michuacen: 347.
Truncus Sectus. 250.
Tunarum genus. 76.
Tuna Haitinorum. 76.
Turbith. 179.
Turbith Alexandrinum album, & nigrum. 180.
Turbith cinericium, Tapſia. 180.
Turbith Indicum. 180
Tuzpatli. 147.
Tuzpatli Caſia. 873.
Tzanguangueni III. ſeu Hemorrhoidalis mex: 306.
Tzahuengueni, ſeu ſiſpendula. Michuacanica altera. 148.
Tzapeloschquahuitl. 60.
Tzaponochili. 77.
Tzapotl ſomniferum. 89.
Tzatzayanatquilic. 187.
Tzatzequa. 433.
Tzauli Gluten. 283.
Tzauxochitl. 423.
Tzazalcpatli. 424.
Tzone potio. 81.
Tzicatzontecomatl, ſeu caput formicæ. 234.
Tzichichic, vel Texichic de Oceinico. 414.
Tzilocayotli, humile Siliquaſtrum. 206.
Tzimpalihuizpatlis, ſternutamentum mouens. 29.
Tzinacanatlapatli. 434.
Tzinacancuitlaquahuitl. ſeu arbor ferens gummi ſimile ſtercori Veſpertilionum laccifera. 58. 866.
Triorchis Mexici 253.
Tzinoma. 484.
Tzinquahuyo V. Chilli ſpecies. 136.
Tzintzequam. 60.
Tzioalitzui, vel Terepeti. 412.
Tzipeſi. 36.
Tziphatſiti. 36.
Tzipipatli. 435.
Tziteli gummi. 212.
Tzitzin. 436.
Tzitziqui. 435.
Tzlatlacizpatli, vel Tlatlacizpatli 436.
Tzneycepohual Caryophillus, Mexic; 154.
Tzocuilpatli. 149.
Tzocuilpatli alia. 149.
Tzcuilpatli altera. 283.436.
Tzompilihuizpatli. 437.
Tzonpelicxihuitl nectarea. 240.
Tzonpotonic Helichryſum Mexici 232.
Tzontlatlauhqui. 105.
Tzontolli, ſeu juncus capillatus. 42.
Tzontzoloxic. 415
Tzopelicquahuitl. 437.
Tzopilotl, ſive aura. 331.
Tzopilotlzontecomatl, ſeu caput Auræ. 94.
Tzquixochitl. 97.
Tzypipatlis. 348.

V

Vacanexeon Temiltzineenſium. 287.
Vas Goſſipinum. 357.
Venerea Medicina. 225
Venerei morbi arcanum. 220.
Verecunda herba. 123
Vinazinzibarina. 169.
Vinorum præcipuorum in Regno Neapolitano catalogus. 641.
Virga amara. 191
Virga calcis. 292.
Virga nigra ſaxorum. 168.
Viscera terræ. 305.
Vitis Silueſtris. 228.
Vitulus. 599.
Vitulus biceps monſtruoſus. 626
Vituli monſtruoſi caput ex Muſeo Princ. Caſij. 628.
Vitzquahuitl. 131.
Vomitoria arbor. 76. 221.
Vquiro Scorzonera Michuac: II. 255.
Vrens arbor. 98.
Vrinaria mirabilis. 118.
Vuahu Apollinis ex Blito. 246.
Vulnerum medicina. 124.
Vulpecula, quæ Maizium torrefactum æmulatur colore. 332.
Vuia herba Peruina IV. 124.
Vxuqua III. Braſilij ſpecies. 121.

X

Xauhique. 844.
Xalquahuitl ſtipite punctato. 130.
Xaltomatl, ſeu Tomatl arenoſum. 297.888.
Xalxocotl, Pomum arenoſum. 85.844.869.
Xarapizqua. 49.
Xararo. 196.878.
Xararum Michuacanenſium. 184.
Xaualyztic. 437.
Xaxahoactli. 438.
Xeretzi Michuacanenſium. 306
Xexocapatl. 241.
Xicama. 309.891.
Xicoxihoitl. 438.
Xihopatli. 438.
Xilometl piloſum XIII. 274.
Xiloxochitl. 104.
Xiloxochitl flore capillaceo. 68. 868.
Xiloxochitl flore coccineo. 68.
Xilxochi Origanina. 103.
Xiopatli. 112.
Xiopatli, ſeu lepræ medicina. 129 372.
Xioquahuitl. 48.
Xitomatæ maiores Poma amoris. 295.
Xiuh Cocolin, ſeu Planta contortina. 123.872.
Xiuhquilitl Pitzahac, ſeu Anir tenuiſolia. 108.
Xiuhquilitl Pitzahac altera. 108.
Xiuhtotina. 185.
Xiuhtotonqui, ſeu herba calida Totopotenſis. 201.
Xiuhtotzilin. 320.
Xochicacauatl. 80.
Xochicopalquahuitl. 50.
Xochinacaztli flos auriculæ. 30. 862.
Xochiocotzoquahuitl, ſeu arbor liquidambari Iodici. 56. 865.
Xochicopalli, ſeu Copalli florens ab alijs Xarapizqua Copallifera VIII. 49.

Digitized by Google

Xochipalli Artemisiæ foliis. 240.
Xochipalcentli. 439.
Xocoatl. 247.
Xocoatl, seu Aqua Maizij acida. 247.
Xocohatolli, ex Maizio. 244.
Xocomecatl species vitis. 128.
Xonohonoctli. 77.
Xocoxochitl, seu Piper Tauasci. 30.
Xochoitzitzilin. 321.
Xoloitzcuintli Lupus mexicanus 479.
Xolometlmetl XIX. 275.884.
Xomitacotli. 439
Xomotontli. 112.
Xonequilpatli. 105.
Xopoto. 440.
Xotlilitzi. 210.
Xoxocapatli Mexicanorum. 113.
Xoxocoyolhoihoilan. 440.
Xoxonacatic Hyacinthoides capillosa. 168.877.
Xoxonazatic. 440.
Xoxotlato. 441.
Xoxotlito. 441.
Xoxouhquitepatl smaragdus vilior II. mex: 338.
Xuchipatli. 439.
Xumatl, seu Sambucus. 99.

Y

Yacotomacquilitl. 441.873.
Yahoalxochitl. 35.
Yolopatlipitzahoac, II. species. 310.
Yamancapatlis. 138.
Yamancapatli, seu medicina temperata. 129.
Yauhtli, seu Nubilosa herba. 160
Yauhuacapatlis. 305.
Yautli montana. 167.
Ychcaterel, seu lapis Gossipij. 340.
Ycatlepatlis I. & II. 150
Ycatlepatlis III. Tlalsicapan. 150.
Yceceltic, vel Yceceltzin. 442.
Ycel Acocotlis Chullulensis, Rosmarinus ferulaceus. 232.882.
Ychachalotic, seu vas gossipinũ. 257.
Ychacatlepatli alia Icon. 442.875
Ychcaxihuitl, seu Gossipium. 308
Ychcuxochitl. 442.
Ycotli. 443.
Ychuanitzoz Micuachanensium. 289.
Yecoti seu Palma montana. 76.
Yeti Mexicensium. 173.
Yexochitl pallida. 258.
Yhoacen. 443.
Yhuixochitl. 97.
Yllamadantli, seu dentes vetule 128.872.
Yllamatlantli alia. 445
Yllamatzapotli. 444.
Yllamaxochitl. 444.
Ylli. 444.
Yocolxochitl. 445.
Yohualxochitl, seu flos nocturnus. 65.
Yol Atolli ex Maizio. 246.
Yolmimiquiliapatli. 197. 878. altera ibidem.
Yolochichiltic. 445.
Yolopatli prima species. 310.
Yolpatli Irina. 310.
Yoloxochitl Aristochyea. 40. 865.
Yotachoitzitzillin. 322.
Ytacquahuxtotl. 58.
Ytlilayotea Quetzaliztli, idest, obscurus smaragdus, ac Nephriticus lapis nuncupatus lapis III. Mexic: 337.
Ytzcuimpatlis, seu Canis interfector, vel Hordeotum. 307.
Ytzcuimpatlis II. 307.892.
Ytzcuimpatlis III. radice orbicolari. 307.
Ytzcuintepotzolli, Canis Mexicana. 466.
Ytzcuimpatlis prima. 307.
Ytzccuimpatli. 446.
Ytziperequa laurus Michuacanensis. 98.
Ytztacatzoyatl. 449.
Ytzicpatli, frutex febri fuga. 116.
Yuripitaquam, Michuacanensium. 306.
Yxiayahoal Chapaltèpecensis Nepeta Mex: 224.
Yxocuilpatli. 446
Yxpatlahoac. 447.
Yxpatli, 446
Yxpatli alia. 447.
Yxtenectic, seu oculi cinerei. 180.
Yxtlatlatzcan. 447.
Yxtomium, seu lanuginosa herba. 218.879.
Yxyayahuatl, vel Yxyayahoal, 448.
Yyacxihuitl. 448.
Yzaxalasmitl. 333.
Yzcuicuil, seu oculus depictus. 151.
Yzocuilpatli. 149. 875.
Yzpátli. 189.
Yzpatli Carduigenus. 189.
Yzpatli. 197.
Yzquiepapatli. 449.
Yzquiepatl, seu Vulpecula, quæ [illegible] tur colore. 382.
Yzquinchichioalli. 449
Yzquixochitl saxea. 301
Yzquixochitl. 69.868.
Yztacquauhxiotl, seu quauhxiolt alba galliopifera. 57.875.
Yztaccaxtic, seu bene aglutinosa, & candens. 283.
Yztaccihuatl, seu fœmina candida. 286.
Yztachoitzitzilin. 321.
Yztacchyatl, seu sal amarum. 208. 879.
Yztaccoanenpilli. 301.
Yztaccoapatlis. 29.
Yztaccocotlacotli. 450.
Yztacipatlis. 253.
Yztacixpatli, filipendula trifolia. 253.
Yztacnochtli. 77.
Yztacololtzin Collulensis Scammonium. 256.
Yztacpatli Tepexicensis Hoximum. 106.871.
Yztacpatli yanguitlanensis. 151.
Yztacpatlis pipitzahuac. 133.
Yztacpatli ygualapensis. 152.
Yztacpatlis Atotonilei. 152
Yztacpatli. 250.
Yztacpatli VI. VII. VIII. IX. 450 451.
Yztacpatli Tepexicensis alia Icon. 431.
Yztacparli manalismi. 452.
Yztacpatli Tepuacullulæ. Linaria argentea mexicana. 197. 876.
Yztactexcaltlacotl, seu virga nigra saxorum. 167.877.
Yztactlacochichic, 191
Yztactlacocotic, seu herba candida sudi similis, herba lonchifolia. 41.
Yztactlalamatl. 452.
Yztactlalauhcaptli, yztacxalli, seu candida arena. 340.
Yztacxihuitl. 233.882.
Yztal, seu tal. 343.
Yztauhyapatli. 453.
Yztauhiatl, Absinthium Indicum 306.
Yztecpayoquetzaliztli smaragdus Mex: vilior. 338.
Yztehiuloti, seu lapis Chrystallinus. 340.
Yzticmicapatli. 211.
Yzticpatli maluaceæ. 116.
Yztli lapis. 339.896.
Yztlacatinipatli. 453.
Yztlehuayopatli, Radix Caryophyllea. 45.
Yztomium humile. 218.

Digitized by Google

Yzuhatomatl, Solani ſpecies. 295.

Z

Zarzaparilla, 288.888.
Zarzæparillæ ſecunda ſpecies. 289.
Zarzaparilla tertia radice tenui. 289.
Zarzæparillæ quarta ſpecies vſualis. 290.
Zarza non eſt China. 289.
Zenalchilli III. Chilli ſpecies. 136.
Zibetici Animalis fœminæ Icon. Dom. Fabij Columnæ. 581.
Zibeticũ Animal Americanũ. 538
Zibetici Animalis maris Icon. D. Fabij Columnæ. 581.
Zingiber maſ. 169.
Zingiber fœmina. 169.
Zingiberis vultus. 1
Zoophita, vel plantanimalia 573.
Zochio hoitzitzillin. 3:

IN-

Digitized by Google

INDEX
AVTHORVM VIRORVMQ.
ILLVSTRIVM ET INSIGNIVM

Qui à Ioanne Fabro, & Ioanne Terentio Lynceis in eorum lucubrationibus, additionibusque his voluminibus insertis, inter nominantur, atque laudantur.

A

ABEL, & Caim fratres. 543.
Adamus Elaismer Pictor. 748
Adamus Melsius Parmacopeus. 536
Adrianus Romanus. 634.
Ælianus. 488.491.515.540.650. 666.776.
Albertus Magnus. 470.482.487. 720.
Alexander ab Alexandro. 834.
Alexander Benedictus. 549.552.
Alexander Petronius Medicus. 590.
Alexius de Alexijs Medicus. 590.
Aloysius Cademustus. 535.
Amatus Lusitanus. 557
Ambrosius Parens. 597.820.
Americus Vespucius. 820.
Andreas Matthæus Princeps Casertæ. 890
Andreas Matthiolus. 496.550. 572.704.746.750.792.
Andreas Baccius Medicus. 567. 671.
Andreas Cisalpinus Medicus. 480.
Andreas Libavius. 567.781.
Angelus Colius Medicus. 403.652
Antonius Belmiserius Parmacophæus. 546.
Antonius Persius Lynceus. 473.
Ascanius Cardinalis Sfortia. 718.
Augerius Busbequius. 548.
D. Augustinus. 497.809.
Augustinus Caraton. 706.
Augustinus Niphus. 679. 731. 759.
Augustinus Origius. 599.
Auicenna. 746.887.
Aulus Gellius. 791.

B

BAlduinus Breyel. 715.
Bartolomæus Ponfiski 641.
Bellonius. 726.
Benedictus Pererius. 478.
Bernardinus de Corduba. 550.580 581.886.889.
Bernardinus Gomesius. 666.
Bernardinus Radi Architectus. 569.
Bernardinus Sabellus PrimusAriciæ Dux. 646.
Bernardinus Paludanus. 742.
Brasauolus. 555.746.

C

CÆlius Rodiginus. 468.
Camerarius. 883.
Cardinalis Pij Encomium. 713.
Carolus Antonius Puteus. 674.693 697.
Carolus Clusius. 55.324.537.567. 575.706.712. & alibi.
Carolus figulus. 586.
Cassianus Puteus Lynceus. 470. 569.575.674.694.796.
Castelli Gandulphi Encomium. 641
Christophorus Columbus. 477.
Christophorus à Costa. 876.
Christophorus Clavius. 634.
Cicero. 485.660.764.823.
Claudianus. 400.
Claudius de Feure vir doctissimus 694.
Clemens Alexandrinus. 548. 625. 822.
Cleopatra. 720.
Columella de re rustica. 590.
Constantia Gonzaga. 715.
Constantia Magalotta. 720.
Constantius Varolius. 612.616
Cornelius Celsus. 733.
Cornelius Iabeo. 640.
Cornelius Trebellius Hollandus. 574.
Corona Pighius. 783.
Cosmus primus Magnus Dux Æturiæ. 474.
Cyrus Rex Canino lacte enutritus 467.

D

DAmianus Goes Eques Lusitanus. 666.
Dionysius Alicarnassæus. 640.645.
Dodonæus. 156.276.

E

EPitectus. 719.

F

FAbius Columna Lynceus. 23. 55. Pluribus veterum plantis vitam restituit, plurimas novas prodidit. 526. Epistola eiusdem de Zibeto ad Ioannem Fabrum 550. alia Epistola eiusdem 580. 675.
Fallopius. 288.
Federicus Cæsius Lynceus Romanus Princeps Sæcli Angeli. 216 462.464. Nomen Telescopij excogitauit. 573. 491. Lignum fossile pulcherrimum inuenit. 503.547.567 573 628.757.812 Lynceorum Princeps, & institutor. 847. 874. & alibi.
Ferdinandus Imperatus Neapolitanus. 216.634. Theriacæ instaurator. 866.895.896.

Digitized by Google

Fortunius Licetus optimus Peripateticus. 572. 708. 732. 734. 735. 736.
Franciscus de Almeida Medicus Lusitanus. 633.
Franciscus Calceolarius Veronensis. 555
Franciscus Gualdus, & eius Musaeum. 740.
Franciscus Imperatus Neapolitanus. 787. 894. 897.
Franciscus Leo. 553.
Franciscus Lopez. 706.
Franciscus Mambrianus Chirurgus Romanus. 767.
Franciscus Maria de Monte Cardinalis. 779.
Franciscus Nydermaier Medicus. 722.
Franciscus Pifferus Camaldulensis Mathematicus. 473.
Franciscus Stellutus Lynceus. 543
Epistola eiusdem de Onocrotalo ad Ioannem Fabrum missa. 680
Persium Italico sermone explicauit. 719. *Anatomen Apis mirabilem fecit.* 757. 865. 895.
Franciscus de Verulamio. 624.
Frater Bartholomaus de Ygarza parvum Leonem Americanum descripsit. 743.
Frater Donatus de Eremita ordinis Sancti Dominici rariorum stirpium studiosissimus. 787. 890 899. *& alibi.*
Frater Petrus de Aloysa. 695. 696 698. 705. 745. 799.
Frater Sixtus ordinis Predicatorum. 896.

G

Galenus. 480. 483. 485. 487. 492. 495. 521. 531. *& alibi.*
Galileus Galileus Lynceus. 461, 506. 532. 634.
Garzias ab Horto. 35. 567. 571 814. *& alibi.*
Gaspar Baubinus. 216. 865. 894.
Gaspar Salvianus. 826.
Gaspar Scioppius. 831.
Georgius Agricola. 584
Georgius Grembesius primarius electoris Bavariæ Medicus. 682
Gisbertus Vossius Cæsaris Archiater. 765.
Gomara. 649 869.
Gregorius Archinger Germaniæ Orpheus. 711.
Grylius Medicus Parisiensis. 157.

H

Helena Antonia Virgo barbata. 765.
Heliogabalus Imperator. 720.
Hermolaus Barbarus. 536.
Henricus Corvinus. 64. 88. 303. 503. *solertissimus Romæ Parmacopœus, & mirus Phytognostes,* 670.
Herodotus. 818. 822.
Hesychius Aetius. 793.
Hieronymus Aleander. 831.
Hieronymus Benzonius. 597. 649
Hieronymus Cardanus, 550. 555. 667. 821.
Hieronymus Fabricius ab Aquapendente. 614. 624. 630. 756. 773. 795.
Hieronymus Matthæus Dux Iouij. 571.
Hippocrates. 495. 603. 613. 651. 733.
Horatius Poeta. 483. 619. 640. 666 719.

I

Iacobus Romanus, 634.
Ioannes Baierus. 783.
Ioannes Barclaius. 642.
Ioannes Baptista Cortesius. 669.
Ioannes Baptista Laurus. 642.
Ioannes Baptista Porta Lynceus. 75. 473. 496. 737. 785.
Ioannes Baptista Sersalius Neapolitanus. 881.
Ioannes Baptista Vvintbierius. Medicus. 503. 756.
Ioannes Boccar de Baliz Baro. 529
Ioannes Bustamantinus Medicus 806. 869.
Ioannes Carolus liber Baro a Kirchberg vir doctissimus, & nobilissimus. 758.
Ioannes Carolus Schad à Mitelbribrach. 532. 534. 682.
Ioannes Casimirus Comes de Erbach. 526.
Ioannes Ciampolus Lynceus. 505 506. 599.
Ioannes Davidovitz Pol-nus. 786.
Ioannes Demisianus Lynceus. 473. 584.
Ioannes Faber Lynceus 114. 279. 894.
Ioannes Ferrerius. 700.
Ioannes Godefridus ad Aschausen Episcopus Bambergensis. 779.
Ioanne Goropius Becanus. 468.
Ioannus Leo. 534. 549. 742.
Ioannes Levius. 699. 706. 787.
Ioannes Pona Veronensis stirpium studiosus. 882. 886. *& alibi.*
Ioannes Petrus Olina. 674.
Ioannes Pracotius Medicus doctissimus. 758.
Ioannes Ruellius. 549. 554.
Ioannes Schenkius. 492.
Ioannes Terrentius Lynceus 465. *Epistola eiusdem ad Io: Fabrum ex China scripta, in qua de pluribus naturalibus agitur.* 556. 864.
Ioannes Keplerus Mathematicus Cæsareus. 473.
Ioseph Barbarus Venetus. 535.
Ioseph à Costa e societate Iesu. 477 480. 598. 649. 668. 706.
Ioseph Quercetanus. 897.
Isidorus. 791.
Iulij Cesaris Capacij Encomium. 783.
Iulius Cæsar Lagalla. 473.
Iulius Cæsar Scaliger. 472. 489. 505. 511. 523. 543 555. *& alibi.*
Iulius Mancinus Archiater Pontificis, 599.
Iulius Solinus. 501. 503. 749. 797 808.
Iulius Riyquius Lynceus. 646. 647
Iuuenalis. 485. 633. 807.

L

Laurentius Cardinalis Magalottus. 642.
Lelius Laurus Signinus. 538.
Lemnius Apollinius. 667.
Lemnius Terrentius. 468.
Lint Schotanus Historicus. 742.
Lobellius, 170. 276. 884.
Lucas Holstenius. 831.
Lucanus. 781. 809. 810.
Lucianus. 484. 803.
Lucretius. 505. 576. 623. 632. 689 764. 838.
Ludovicus Hassiæ Landgravius. 722.
Ludovicus Cesarinus Medicus. 535.
Ludovicus Coltrius, Parmacopœus. 576.
Ludovicus Dominicus. 522. 753.
Lynceus Rex Scythiæ. 520.

M

Macrobius. 452. 640
Magdalena Venturæ. 764.
Marcus Antonius Lucianus Archiater, 577.

Marcus Antonius Petilius Rechi Nepos. 788.
Marcus Antonius de Prosperis. 718.
Marcus Antonius Vimus medicus 763.
Marcus Polus. 597.
Marcus Velserus Lynceus Duumvir Augusta. 711.
Marius Schipanus medicus Neapolitanus. 864.867.870.894.
Marquedus liber Baro à schaumendi. 758.
Marsilius Cagnatus Medicus. 542.
Martialis. 509.592.595.640.659. 670.
Martius Collina Zagaroli Dux. 55
D. Matthaus. 710.
Mercurialis. 620.621.623-492.
Mulier barbata. 763.
Mulier Florentina trigintasex filiorum masculorum mater. 474
Mulier Romana quatuor mammis lacte fecundis prædita. 475.

N

Namysia Giorgippi uxor. 764
Nardus Antonius Rechus. 576.
Nisander. 881.
Nicolaus de Comitibus Venetus. 815.
Nicolaus Helvetius Heremita. 734.
Nicolaus Monardes. 32. 43.48. 572. 575. 830. *& alibi.*
Nicolaus Trigautius Societatis IESV. 563.731.
Nicolaus Villagag. 600

O

Odoardus Barbosa Lusitanus 561.
Olaus Magnus. 489.499.528.583 791.805.
Oppianus. 480.510.714.
Osualdus Merlinger Tornator artificiosissimus. 532
Ouidius. 482. 520. 595. 619.659. 664.668. 727.734.741.748.
Oviedus. 65.75.85.324.

P

Paulus Ægineta. 755.
Paulus Brill Belga Pictor. 749.
Paulus Sabellus primus Albani Princeps. 646.
Paulus Zacchia medicus. 732.
Persius Poeta. 719.
Petronius Arbiter. 502.
Petrus Bellonius. 542.820.
Petrus de Cieza. 890.
Petrus Episcopus Adrimyttenus, Theologia, & humanæ prudentiæ peritissimus. 502.
Petrus Gellius. 504.513.524.596
Petrus Iarricus Societ. Iesu. 562
Petrus Hispalensis. 597.
Petrus Martir. 510.511.572.650.
Petrus Paulus Calorus medicus. 657.
Petrus Paulus Rubenius. 831.
Petrus de Valle Romanus. 864. 869.876.
Phetusa Pythea uxor. 764.
Philippus Clusserius exactissimus Cosmographus. 635. 639. 645.
Philippus de Liano insignis Pictor 530.
Philippus Pigafetta. 567. 787.815
Plato. 467.
Plautus. 497.666.838.
Plinius. 463. 467.478. 481.494. 501.504.519. *& alibi.*
Plutarcus. 468.471.652.726.739
Pompilius Taliaferrus medicus, & Anatomus celeberrimus. 767.
Ponzettus Cardinalis. 746.
Propertius. 638.
Prosper Alpinus. 60.
Prosper Cichinus Romæ Chirurgus primarius. 494.
Prosper Martianus. 766.
Psitacus mirabilis Balduini Breyel 715.
Puella Romæ a natiuitate credita in Puerum transit. 546.

Q

Quintilianus. 528.753. 838.
Quintus Serenus 755.805.

R

Ramesius. 745.815.
Raymundus Mindererus. 577
Roebus Ezechiel Bauthschner medicus. 559.
Romulus, & Remus. 543.
Rondoletius. 324.568.732.

S

Saba Regina. 517.
Salamon Rex. 517.
Scipio Cardinalis Burghesius. 713.
Scipio Cardinalis Cobellutius. 711.
Seneca. 464. 486. 534.591. 595. 722 776.801.805.813. 838.
Servatius Marel. 567.
Servius. 520.801.802.
Simon Maiolus. 675.
Statius. 713.

T

Tadeus Colicola medicus eminentissimus. 786.
Terentius. 796.
Tertullianus. 738
Theodorus Gaza. 636.731.
Theophilus Molitor Lynceus. 114. 488.503. *Eius relatio de Mergis.* 526. 696.701.709.
Theophrastus. 871.886.
Theophrastus Paracelsus. 655.
Thomas Morus. 525.
Tibullus. 665.
Titus Livius. 639.663.664.802.

V

Valerius Maximus. 588.
Varro de re rustica. 400. 588.590.665.
Vincentius Vincentij Vrbinas. 737.
Virgilius Poeta. 520.593.638.671 689.696.735.747. *& alibi.*
Virginius Cæsarinus Lynceus. 464.727.
Vlricus Faber Stambingensis. 788
Vlisses Aldrouandus. 400. 555. 560. 596. 620. *& alibi.*
Vrbanus VIII. P. M. 642.

Z

Zonara. 470.

Errata, quæ in superiori indice, currente prælo, tam vel omissis, vel vitiatis vocibus, & plantarum nominibus, quàm suppositititijs numeris, vitari non potuerunt.

Errata	*Corrige*
Amacoztic fol.896.	lege fol. 869
Axixtlacot fol. 28.	l. fol. 38
Axochiatl fol. 241.	l. fol. 251
Ayotetli seu planta	l. Ayotectli, seu planta
cucurbitæ sensilis	l. cucurbitæ similis
Caniuhme fol. 164.	l. fol. 168
Caocolatl potio	l. Cacauatl potio
Chimalatl. fol. 288.	l. fol. 228
Coanenepepepilli	l. Coanenepilli.
Coapatli, siue tlamacazquipan fol.208.	l. fol. 28

Digitized by Google

Errata	*Corrige*
Coaquiltic, ſiue olus colubris, hanc adde fol. 187	
Colubriolus.	lege Colubris olus
Copaltic. fol. 57.	l. fol. 58
Coyolxochitl martagon volubili	l. volubile
Huitxiqua hanc etiam adde fol. 113	
Matlalytic Tetzocana, Triorche Mexicana,	lege Triorchis
Metlaliztic	l. Metlalitzic
Netlaxochitl. fol. 290.	l. 390
Ocixochitl. fol. 33.	l. fol. 32
Olcacatzan poſtec patli mecathamica	leg. Mecatlanica
Omiquilitl. fol. 33.	l. fol. 32
Quexquit fol. 261.	l. fol. 285
Tecpatli fol. 291.	l. fol. 191
Tepehoila capitaxochitl,	quære fol. 311

Errata	*Corrige*
Tepemexcalli, ſeu Maquei montanum. fol. 279.	l. fol. 274
Tlaquilin. fol. 229.	l. fol. 279
Tlilxochitl. fol. 145.	l. fol. 38. & 145
Tlalcauauat	l. Tlalcacauat.
Tonaxochitl, ſolis nuncius. fol. 25.	l. fol. 251
Tozanquitlaxcolli, ſeu inteſtine Tuciæ. fol. 115.	l. Tuceæ fol. 215
Tomama, hanc adde ad fol. 295	
Tontonuxihoitl	l. Tontocaxihoitl.
Tzontzoloxic	l. Tzontzololoxic
Xiopatli	l. xiyopatli
Yahoalxochitl. fol. 35.	l. fol. 65
Yztaccihuatl. fol. 286.	l. fol. 208
Yzquixochitl. ſaxea 301.	l. yzquixochitel ſaxea 310
Yzhuatomatl. hanc adde fol. 295.	

EX IOANNIS TERRENTII LYNCEI

Notis omiſſæ nonnullæ, quas ad ſua loca referas.

Ad Xochicopalli lib. III. Cap. VIII. pag 49.

HErba cuius folia ſerrata, chaulis rubet, flos in vmbella luteus in oblongis calycibus, cacalia ferè ſimilibus, vnde in Coryn bifero genere reponi debet.

Ad Tepematli lib. III. Cap. 47. *fol.* 81.

Folia cordis, quorum nerui rubent, in ſummo quid rubrum, ſed conuolutum conſpicitur.

Ad Enguamba lib. III. Cap. 75. *fol.* 97.

Enguamba plena nodis foliun. Cardiacæ, neruis rubris ſecantibus calyces virides.

Ad Acapatli lib. III. Cap. 83. *fol.* 100.

An Marubio aquatico congener. radix craſſa in caule, folia bina ex aduerſo poſita, & ſerrata, in toto caule pauca folia, eſt herba odorata.

Ad Tepeyantli lib. V. Cap. 41. *fol.* 167.

Caulis Caſtaneus, folia longa Camænerij, an Vmbella flores Cacaliæ ſimiles.

Ad Tzocuilpatli alteram, lib. VI. Cap. II. fol. 183.

Habet etiam folia bina ſibi oppoſita: flores flaui, figura abſinthij; eſt Tzocuilpatli altera impreſſa.

Ad Tenbxochitl lib. 8. *Cap. I. fol.* 261.

Radix craſſa, longa, caules virides, ſed iuxta foliorum exortum coloris caſtanei.

Ad Acaxaxan lib. VIII. Cap. 3. *fol.* 263.

Folium huius eſt latius, & rubrum, cum pauco viridi permixtum, flos eſt ſtellatus, ita vt quatuor foliolis, alia quatuor ſubſint foliola.

Ad Cicimatic lib. VIII. Cap. VI. fol. 265.

Flos rubet lychnidis, ſed ſex conſtans foliolis.

Ad ſaſalic Coapitlanen. lib. VIII. C. XXXV. fol. 284.

Species eſt Phaſeoli trifolij folio pyri, flos elegantiſſimus purpureus.

Ad Quauhmecatl lib. VIII. Cap. 42. *fol.* 289.

Vbicunque ramus è trunco enaſcitur ibidem, vel ex oppoſito (nam viſui non ſatis patet capreolus exit) folia inciſa ſunt tribus, vel quatuor tantum inciſuris, vt in Clematide, caulis caret ſpinis; nomen quidem cum Sarza conuenit, ipſa tamen planta alio videtur referri debere, forte ad Bryonias.

Ad Poztecpatli, lib. VIII. Cap. 44. *fol.* 291.

Radix colore Caſtaneo, vt & caulis.

Ad Tlachichinca, Patlahuac lib. 8. *C. XLVI. fol.* 292.

Radix tranſuerſa, caules foliati, vt in Coniza, in ſummo flores rubri limonio ſimles, caudam Scorpij efficientes.

Ad Coapatli Aſphodelinam lib. 8. *Cap. LV. fol.* 300.

Dicitur etiam Iztacpatli Matlalyztic. Radix Aſphodeli, caulis cannæ, folium Hellebori albi, caulem ambiens.

Vo-

Digitized by Google

Vocum quarundam Americanarum explicatio.

Ahuapatli.	*Querna medicina ob folium.*
Atenapatli.	*Herba iuxta riuos proueniens.*
Axix.	*Diuretica.*
Ayotecatli.	*Cucurbita.*
Axixcocahuixpatlis	*Medicina vrinæ lutea.*
Cacacilin.	*Semen simile Cochleis.*
Cacachichic.	*Herba amara.*
Cayol.	*Musca.*
Cempoalxochitl.	*A multis foliis.*
Chichic.	*Herba amara, & serratorum foliorum.*
Chilpantlacolli.	*Signum stercoris.*
Cimatl.	*Hispani vocant Herbam Ioannis Infantis.*
Ciuipatli.	*Mulierum medicina.*
Coaciuizpatlis.	*Medicina doloris, quos lenit.*
Coaxihuitl.	*Herba serpentis, quia facit prudentem: nam sacrifici, ab ea superstitiosè accipiunt responsa per phantasma; vnde potius mantacorum dicenda fuisset.*
Cococ.	*Auis.*
Cocoztemecatl.	*Semis volubilis.*
Cocoxihuitl.	*Herba seris.*
Cocozxochipatlis.	*Medicina lutei floris.*
Cocoyatic.	*Planta palmæ similis ob folium.*
Cohavelli.	*Anguis fœtens.*
Copal.	*Gummi.*
Copalquahuitl.	*Arbor gummifera licet nomen sit commune.*
Coz.	*Pallens.*
Coztic.	*Pallida.*
Cua.	*Coluber.*
Hoitziloxitl.	*Affluens resina.*
Izapotl.	*Dulci sapore quo conflat.*
Licoztli.	*Crocus.*
Palanca.	*Vulnera, vel Vlcera.*
Palancapatli.	*Medicina vulnerum.*
Patli.	*Medicina.*
Penahuihuiztli.	*Herba verecundiæ.*
Peyetl.	*Radix.*
Poztec.	*Fractura.*
Quahuitl.	*Arbor.*
Qualancapatli.	*Medicina hominis irati, facit hilarem.*
Tecopatlis.	*A duritie radicis, & colore ad rubeum vergente, vt est lapis Tecontlis.*
Tecpin.	*Calices.*
Tetlatia.	*Vrens medicina.*
Teuquilitlic.	*Herba principis.*
Tepe.	*Montes fortè.*
Texcalxihuitl.	*Herba saxorum.*
Tezonxochitl.	*Flos barbatus.*
Theoquilin.	*Saxei vermes ob radicem.*
Tlacot.	*Virga.*
Tlacochichit.	*Virga amara.*
Tlal.	*Humilis.*
Tlael.	*Dysenteria.*
Tlacopilin.	*Cerasus humilis.*
Tlaelpatli.	*Medicina Dysenterica.*
Tlalahoehoetl.	*Infima Abies.*
Tlalquequetzal.	*Penna terræ ob folia, millefolium nostrum.*
Tlatlauqui.	*Capilli.*
Tlatlaucapatli.	*Medicina capillorum.*
Tlilxochitl.	*Flos niger propter siliquas.*
Tlil.	*Nigrum.*
Totocuilatl.	*Passerinum stercus.*
Tzompilihuizpatli.	*Medicina sternutatoria.*
Tzont.	*Rubei fortè.*
Tzontlahuaqui.	*Capilli rubei in floribus.*
Xacotl.	*Quæ acido.*
Xal.	*Puto Pomum.*
Xihuiti.	*Puto Acidum.*
Xoco.	*Herba.*
Xochitl.	*Flos.*
Ycha.	*Gossipium fortè.*
Yztac texcalt lacotl	*Virga candida saxorum.*
Yztac.	*Album.*
Zenal.	*Sol.*

Multæ diuersæ, quæ Patli habent in nomine, quia multæ medicinæ eiusdem morbi diuersæ

Digitized by Google

ERRATA SIC CORRIGENDA.

Pag.	Linea	Errata	Correctiones.
3	34	mutuauimus.	*mutuati ſumus*
4	35	perſcribetur	*præſcribetur*
5	37	oſerat	*offerat*
8	1	ſætentem	*ſatentem*
Ibid.	32	eorum	*earum*
Ibid.	33	eorumque	*earumqur*
9	26	ci	*is*
11	21	Pannicularum.	*Panicularum*
19	31	aere	*ære*
20	10	Babilones erat	*Babilone ſerat*
Ibid.	34	cæteris	*cæteras*
Ibid.	38	leuitatem	*leuitatem*
22	39	lithoſpermami	*lithoſpermi*
Ibid.	40	Nymphęę	*Nymphea*
24	11	vero	*verò*
29	30	Fndica	*Indica*
31	7	Aneuriſmatim edetur	*Aneuriſmati medetur*
Ibid.	17	Quauhnacenſibus	*Quauhnahuacenſibus*
32	21	feniculaceos	*feniculaceos*
33	36	veluntur	*velluntur*
34	17	extinguitq:	*extinguit*
36	3	leues	*laues*
Ibid.	27	leues	*laues*
37	21	leuem	*lauem*
39	12	ſructus	*fructus*
40	26	leuibus	*lauibus*
42	11	leues	*laues*
45	18	vmape	*vruape*
Ibid.	24	colo e	*colore*
46	11	& quæ	*eo quod*
Ibid.	14	per multaq.	*permultaq.*
Ibid.	25	per quam, ſimilib.	*perquam ſimilibus*
47	18	Totopocenſi	*Totopecenſe*
48	14	leprę	*lepra*
Ibid.	35	formicarum]	*formicis*
50	11	leuem	*lauem*
Ibid.	34	Dyſſentericiſq.	*Dyſintericiſq.*
53	22	& dolorem	*ad dolorem*
55	11	mediocri, & ſerrata	*mediocriter ſerrata*
58	8	leuis	*lauis*
60	27	impingut	*impingunt*
61	13	leues	*laues*
63	7	epatis	*Hepatis*
Ibid.	29	tum	*cum*
64	10	nuci muſcati	*dele*
68	12	hcmini	*homini*
70	6	acinit	*acini*
Ibid.	7	floreq.	*floſetq.*
71	25	ſpatio	*ſpatium*
Ibid.	27	libris	*libras*
72	13	geni vinus	*vini genus*
73	40	ptotuliſſent	*protuliſſent*

Pag.	Linea	Errata	Correctiones
77	6	leuia	*lauis*
Ibid.	39	Hieranii	*Geranÿ*
Ibid.	41	fuut	*ſunt*
78	25	ſpecics	*ſpecies*
Ibid.	34	Allucinantur	*hallucinantur*
Ibid.	40	Pampinulę	*Pimpinella*
Ibid.	40	Teueriiq.	*Teuchriiq.*
79	41	felici	*ſælici*
80	verſ.pen.	epatis	*Hepatis*
85	20	vorundam	*quorundam*
89	1	felicis	*ſælicis*
92	vltima	ſimili	*ſimile*
93	18	tumores	*timores*
Ibid.	23	diſtincti	*detenti*
Ibid.	32	tubaq.	*rubraque*
108	28	leues	*laues*
116	31	cenſentur	*cenſetur*
117	7	Zopollin	*Zopillin*
122	penult.	pręcio	*pretio*
138	2	coluntur	*coluntur*
175	36	curationum	*curationes*
182	15	chimæorum	*chimicorum*
Ibid.	17	ſalem	*ſaltem*
Ibid.	26	ſinſili	*ſimili*
191	38	eranthematis	*exanthematis*
197	6	tota	*ſita*
215	24	petrolo	*petiolo*
235	2	ſecuridare	*ſecuridiatæ*
266	35	varia	*una*
Ibid.	37	næturę	*natura*
269	17	comos	*comas*
277	24	leues	*laues*
296	11	abſcindens	*adſtringens*
302	18	ſequidrachma	*ſeſquidrachma*
304	7	Mecatlanenſibus	*Michuacanenſibus*
309	16	Ec	*De*
312	14	calcntibus	*calentibus*
337	7	cocchleæ	*cochleæ*
338	19	affeſtus	*affectus*
357	10	colori	*colore*
Ibid.	14	quinæ	*quinquæ*
358	6	foliorum	*folium*
430	19	aliquod	*aliquot*
450	17	foiia	*ſolia*
458	18	TVAE	*TVA.*
868	11	p.61.26	60.c.26
Ibid.	35	p.68.35	67.c.33
Ibid.	47	p.69.35	68.c.35
873	46	p.148.18	147.c.18
878	39	p.192.17	196.c.24
897	41	p.196.24	197.c.25
951	2	quin imò	*quinimò*
Ibid.	26	Pertium	*Perſium*

HISTORIAE NATURALIS
ET MEDICAE
DE RE MEDICA LIBRI QUINQUE.
Tractatus de Cognoscendis & Curandis Morbis.
Auctore
Gulielmo Piso, Lugduno-Batavo,
Et Georgio Marcgravio, Liebstadio-Silesio.

ſuapte natura mordax, aut vnquam eſt eius innocentiæ certa ac firma ſecuritas, ſecurauè conſuetudo, & familiaritas, perfidum enim Animal eſt, & cum minus creditur, in crura, aut manus inuolat, ac verſute interdum blandimentis prouocat quos adoriatur incautos, terrorem ſatagit incutere inuadentibus ſonitu quodam rauco, horridoque, & technis, ac arte vincere quos vi opprimere eſt impos. Alitur ſanguine Cohortalium, aut Gallipauonum, quos aut intra domicilia, aut in agris agentes, clanculum ac per inſidias corripit ac lacerat, item culmis ſpiciſque Tlaolli quorum eſt pernicies, arborum pomis, ac melle metl, perque hyemem muribus, ac lacertis, & alijs huiuſmodi Animalibus, incedit quandoque poſterioribus tantum inſiſtens pedibus, & furto quidquid offenderit ſurripit. Sunt qui ad Simiarum genus aut Cercopithecorum id Animal referant, ſunt qui ad Quauhpecotli, nec deſunt qui ad indigenas Vulpeculas. Animal tamen videtur ſui generis ac cæteris adhuc mihi cognitis formæ, & moribus diſſimile. Viuit † 30 † 30 Colci in antris, & Cauitatibus Montium, Colliumue. Sunt qui Yllamaton, ſeu vetulam vocent, nec deſunt qui Maxtle, ſeu goſſipinum cingulum, aut Cioatlamacazque ſeu Sacerdotiſſam.

De Ayotochtli, ſeu Daſipode cucurbitino. Cap. II.

Habetur ſupra volumine 1, lib. 9. cap. 1. fol. 314.

De citli, ſeu lepore. Cap. III.

FErt etiam lepores noua Hiſpania noſtratibus ſimiles, forma atque alimento, ſed auriculis longiſſimis pro corporis magnitudine, latiſſimiſque, intexi ſolent pili ab indigenis veſtibus, linteiſque quibus vtuntur palliorum vice, necnon & natiui, velut & Daſypodum lanugo, ac variarum auium plumæ, tanta eſt harum Gentium circa res ferè nihili induſtria atque diligentia.

De Tochtli ſeu Daſypodum generibus quos Cuniculos vocant. Cap. IV.

INuenias apud nouam Hiſpaniam varias Daſipodum differentias, prior eſt. Spacthli, ſeu hiſpanicus, qui ſi pinguibus verſetur agris, nó minus iucundam, quam apud noſtros alimoniam præbet. Secundus eſt Eliztactochtli, ſeu pectus candens. Tertius Cuitlatepolli, ſeu breuis caudæ. Quartus qui pertinet ad peruinos vocatus Tocantochtli, ſeu Talpæ Mexicenſis quam Tucam vocant, figura. Quintus Quauhtochtli. Sextus Metochtli. Septimus Cacatochtli. Octauus alter Cuitlatepolli. Vltimus vero à rubeo fuluoque colore quo variat nuncupatus Elapaltochtli quorum omnium formæ non nihil inter ſe diſtantes ſunt, & ideo diuerſis nuncupantur nominibus, nutrimentum verò noſtratium inſuauius eſt & durius.

De

Digitized by Google

De Tlacuatzin. Cap.V.

Habetur ſupra volumine 1. lib.9.cap.18.fol.330.

De Hoitztlacuatzin ſeu Tlacuatzin ſpinoſo. Cap.VI.

Habetur ſupra volumine 1. lib.9.cap.12.fol.322.

De Tzonyztac, ſeu Quadrupede Capillorum candentium. Cap. VII.

OFfenduntur etiam (vt audio) non procul ab Auſtrali Pelago in Prouincia Toztlani, & Caſcapani Ferarum genera à candore capillorum vocata Tzonyztac, breuibus cruribus, colore atro, craſſo corpore, manibus pedibuſque, & corporis magnitudine Tigris, ac prolixa cauda, Animal rarõ veniens in hominum conſpectum, & quod transfixum ſagitta aliquando ſuccumbat, fabulantur Indi, luteo capite viſum, celerem prænunciare mortem, candenti verò, longam vitam polliceri, ſed indigam, ærumnoſamque, & refertam laboribus.

De Tlacaxolotl, ſeu Fera rotunda facie. Cap.VIII.

ANimal eſt Tlacaxolotl Tauro vaſtius capite magno, prolixo roſtro, latis auriculis, atrocibus dentibus, humana penè facie, vnde ſumpſit nomen, craſſo collo, manibus, pedibuſque, & in his taurinis vnguibus, ſed maioribus & lunibus magnis, latiſque, cauda craſſa, & prolixa ac pelle craſſa, fuluoque hiſpida pilo, rarum animal, ſaxorumque & ſolitudinum incola, Atzaceani, Tepotzotzontle, & Tlaquelapani non procul à regione, quam à ſitù profundiore vocant de Honduras, veſcitur montano Cacaoatl, Quapachtli, & Oriente Tlaolli vaſtatis paſſim aruis, ſatiſque, & cum horum non adeſt copia, folijs arborum, & Fruticum. Caro eius edulis eſt, Quadrupedumque, & pariter Volatilium ſaporem præferens; hominum conſpectum non reformidat, neque ſagittarum ictibus occumbit, adeò eſt illi tergum impenetrabile, quamobrem defoſſa terra, ac deſuper contecta ramis ac frondibus, & ſubaggerata capitur, haud aliter ac apud Indos, Elephantes.

De Anonymo quodam Animali. Cap.IX.

OFfenditur, & aliud Animal, cuius nomen nondum accepi, hiſpidum, ac Vulpis cauda fuſca, & ſubnigra, iubatumque poſtquam conſenuit, auriculis paruis, & anguſtis, corpore eius modo vario, plana, & lata facie qualis eſt humana, craſſo roſtro, halitu lethali, ſagaxque, & verſutum, & imbecillliorum Animalium Inſidiator, & Raptor atrox,

Digitized by Google

De Tigri & Tlalocelotl. Cap. X.
De quo ſupra. Io. Fabr. 498.

VVlgaris eſt huic Orbi Tigris, ſed noſtrate maior, necnon Tlacocelotl, ſeu paruus Tigris vocatus, quoniam illi videatur ſimilis forma, atque ſpecie, quamuis corporis cedat magnitudine, maculæ verò fuſcæ ac nigræ ſunt, non pallidæ atque candentes, quales in Tigribus, eſſe ſolent. Aggreditur Indos, Hiſpanos fugit, ea eſt huius Gentis imbecillitas, aut Hiſpanorum feritas, ac ei Animali congenitum ingenium.

De Miztli. Cap. XI.

LEoni noſtro minimè iubato aut idem eſt Miztli, aut congener, in infantia fuſcus, & fuluus in iuuenta, interdumque rubeus, aut ſubalbidus in maiorem tamen corporis aſſurgens molem (quod ob regionis diuerſitatem poteſt euenire) ac longè minus ferox. Eſt & Quamiztli affinis Leoni, vnde nomen, ſed mitior, agiliorque, quo fit vt quidam Hiſpanorum Pantheram eſſe putauerint. Ad eiuſdem pertinet differentias Maçamiztli qui à Ceruo, & Leone ſumpſit nomen, Ceruum atque Leonem quibuſdam corporis partibus imitatus, necnon & Cuit Lamiztli à Leone, & Lupo indigena nomenclatione mutuata; Leone craſſior minor tamen, mitiorq. & cum viuat Ceruorũ, ouium, & Cohortalium Venatione, interimatquè etiam dum ſatur eſt quæcumque offenderit Animalia, cùm famem ſemel expleuit, binos, ternoſuè dies dormit, abſtinens à præda donec rurſus eſuriat. Eſt & Tlamiztli felle minor, ſed facie Leonina, cuius exhibemus imaginem ob mirandam in tam paruo corpuſculo Leonis Animalium penè omnium ferociſſimi ſimilitudinem; Ad huius fortaſſe differentias pertinet Leo ille paruulus, quem audio à Margarita Inſula ad Regem Philippum delatum in itinere defeciſſe.

De Ytzcuniquani, ſeu Canum Interfectore. Cap. XII.

VVlgare eſt huic nouæ Hiſpaniæ Ytzcuniquani improbum Animal, & noxium, indigenis, appropinquat per noctes Oppidorum ſubvrbijs. Vlulatque vt euocet ad ſe canes quos trucidet, ac voret; atque ita interemptis probis, fidiſque domiciliorum Cuſtodibus vitæ ſuæ parato victu cauet, ac proſpicit. Sunt qui idem Animal cum Cuitlamiztli eſſe putent, nec deſunt qui cum Itzquintecuani, de quo inferius.

De Coyotl, ſeu Vulpe Indica. Cap. XIII.

COyotl, quod quidam Hiſpanorum Vulpem, alij Adipum, atque alij ſui generis eſſe putant, Animal eſt veteri ignotum orbi, lupino capite, oculis viuidis, magnis, atque pallentibus, paruis, & acutis auriculis, roſtro longo, nigro, neque admodum craſſo, neruoſis cruribus, vncis ac craſſis vnguibus, cauda

Digitized by Google

cauda valdè hiſpida, craſſaque, noxio morſu, ac denique ad formam noſtratis Vulpis accedens, ad cuius fortaſſis genus erit referendum, mediaquè inter eum, & Lupum magnitudine; Vulpe enim noſtrate duplo maius eſt, & Lupo minus, quamobrem non Oues ſolum ac ſimilia Animalia, ſed Ceruos quoque dicitur inuadere atque occidere, & interdum quoque homines; fuſco, longo, candidoque promiſcuè pilo tegitur; ſagax eſt in venatu, ac Vulpinis moribus: atque adeò pertinax iniuriarum vltor, & ereptæ aliquando ſibi prædæ memor, vt poſt dies aliquot agnoſcat Raptorem, inſectetурquè obuium, & interdum etiam alijs ſui generis comitatum aggrediatur, etſi fieri poſſit mordicet, & trucidet, cognitiſquè magno ſtudio, & cura ædibus atque interemptis quibuſque domeſticis animalibus vlciſcatur iniuriam, & infeſti hominis ſumat pœnas. Eſt etiam erga beneficos gratum, adeò vt allatis ante eum Cohortalibus, & cæteræ prædæ parte animi beneuolentiam plerumquè teſtari ſoleat. Quod ſpectat ad vſum medicum, aiunt, dentium pene eius expurgatorum ſedari dolorem. Viuit permultis Nouæ Hiſpaniæ locis, ac præcipuè in frigus & rigorem declinantibus. Victitat imbecilliorum Animalium præda, Maizio, alijſque frumentaceis, & ſaccharinis quoquè ſi quando offenderit arundinibus, capitur decipulis, laqueiſque, & occiditur ſagittâ.

De Cuitlaxcoyotl. Cap. XIV.

AD Coyotl differentias pertinere videtur Cuytlaxcoyotl, nam eiſdem quoque præditus eſt moribus, & forma etiam eſſet eadem, niſi Cuetlaxtli pilo ſimilis videretur, vnde inuenit nomen, collo craſſo, & impensè hirſuto, pectoriſquè, & faciei pilorum longiorum à Ceruo, terrificus. Ad idem genus refertur Atzcacoyotl, & eodem præditus eſt ingenio: ſed Formicarũ aſſidet cauernis, vnde nomen: cumq; noctu vllulat multiformes edit clamores, necnõ & Tlalcoyotl; qui tamen verſatur circa Oppida, & ex Cohortalium rapina magna ex parte viuit.

De Ocotochtli ſeu p. . . Daſipode. Cap. XV.

ANimal eſt ferum, vertagi magnitudine, tereti, humili, & craſſo corpore, auriculis paruis, facie leonina, Feliſue, viuidis oculis, & modo rubra, craſſis cruribus, vnguibus vncis, fuſco circa dorſum pilo, circa ventrem candido, ac iuxta reliquum corpus cinereo, vbique verò nigris conſperſo maculis roſtro, ac cauda breuibus, aſpera lingua, vllulatu exili, & incredibili pernicitate. Viuit Tetzcocanis montibus, venaturque Ceruos, & alia huiuſmodi animalia, & interdum etiam homines, lambens, attingenſue lingua eorum oculos, cui tanta ineſt vis veneni, vt è veſtigio obcæcet adeoquè interimat. Occiſorum cadauera herbis, fœnoque, aut ceſpitibus tegit, & conſcendens propinquas arbores vllulat, ſtatim feræ circumſtantes intelligunt ſua deſideria, accurruntque, quàm celerrime, & ſatiantur præda; poſtremumquè omnium Ocotochtli, ne ſi prior ad eſcas acceſſerit, cætera animalia attingentia Cadauer eius exanimentur veneno.

De

Digitized by Google

De Oztohua. Cap.XVI.

SPecies eſt Vulpis peregrinæ, noſtrati ſimilis forma, atque magnitudine, quæque tres dodrantes vix ſuperet, nigro, candidoque veſtita pilo, ſed quibuſdam in partibus fuluo, ſimilibus quoque moribus, & proxima verſutia. Alitur Cohortalibus, & alijs imbecillibus animalibus, quibus tendit inſidias, atrociter mordet, incolit foueas, inde nomen, & in Terræ cauitatibus occultata educat ſobolem; cumque aliter non datur hominum virare manus ſimulat ſe mortuam, quin apud has Gentes in cibi iam diu venit vſum; quamuis crepitus ventris ſit illi fœtidiſſimus, Ocuitucenſibus verſatur agris, vbi illam curauimus depingendam. Eſt & altera ſpecies; quam Tepemaxtlam vocant, eadem penè forma, & natura, ſed nulla in parte fulua, & cauda nigris, albiſque faſcijs tranſuerſim diſcurrentibus varia, quæ prouenit quoque apud Ocuitucenſes.

De Quauhpecotli, ſeu Mele Montano. Cap.XVII.

ANimal eſt duos plus minus dodrantes longum, roſtro prolixo, tenui, ac verſus ſuperna contorto, prolixa item cauda, pilo longo circa aluum cadente, ac per cætera fuſco, aut atro, candentique, ſed circa dorſum nigriore, atris pedibus, & incuruis vnguibus, miteſcit facile, vorax eſt, nulliſque parcit oblatis eſcis, nec tamen editur eius caro: placidum eſt animal, ac mille modis blandiens, ac ludens, noxium tamen ignotis, Melis videtur genus, atque ita Texon vocari conſueuit ab Hiſpanis Indigenis. Accepi à viris fide dignis, & qui apud hoſce agros diutiſſimè ſunt verſati alia inſuper reperiri genera duo, quorum alterum ſit noſtras Melis, quæ tamen adhuc non ſunt ad me delata. Viuit in regionibus calidis, verum alitur domi etiam in temperatis, & frigidis.

De Yzquiepatl, ſeu Vulpecula quæ Maizium torrefactum æmulatur colore. Cap.XVIII.

Habetur ſupra volumine 1. lib.9. cap.20. fol 332.

De Cercopithecis. Cap.XIX.

Habetur ſupra volumine 1.lib 9. cap.7. fol.318.

De quibuſdam Canum peregrinis generibus. Cap. XX.

de vno ſupra. Io.Fabr. fol.466.

PRæter Canes notos noſtro Orbi, qui omnes penè ab Hiſpanis translati, ab Indis in his plagis hodie educantur; tria alia offendas genera, quorum primum antequam huc me conferrem vidi in patria, cæteros verò neque conſpexeram, neque adhuc eo delatos puto. Naturà omnes atque moribus, noſtris ſimiles ſunt, nec forma admodum differentes. Primus Xoloytzcuintli vocatus

alios

Digitized by Google

alios corporis vincit magnitudine, quæ tres plerumq; excedit cubitos, sed habet peculiare nullis pilis tegi, verum molli tantum, ac depili cute, fuluo atque Cyaneo colore maculata. Secundus Melitensibus canibus similis est, candido, nigro, ac fuluo colore varius, sed giberosus, gratusque iucunda quadam deformitate, ac capite velut ab humeris edito, quem Michuacanensem abora, vnde est oriundus vocare solent. Tertius verò nuncupatus Techichi, Catulis similis est nostratibus, Indis edulis, tristi aspectu, ac cætera vulgaribus similis. Atque hæc de canibus Nouæ Hispaniæ breuiter dicta sunto.

De Tepeytzcuitli, seu Cane Montano. Cap. XXI.

ANimal est Canis parui magnitudine, audacissimumque, aggreditur enim Ceruos, & quandoque etiam interficit. Corpus vniuersum nigrum est, sed caput, pectus, ac collum candens, pili longi, & cauda longa, & caninum quoque caput, vnde nomen: vescitur Vitellis ouorum, & pane ex aqua calenti resoluto, si quando contingat cicurari.

De Macame, seu Ceruis. Cap. XXII.

Habetur supra volumine 1. *lib.* 9. *cap.* 14. *fol.* 324.

De Cuetlachtli, seu Lupo Indico. Cap. XXIII.

de quo etiam supra Io. Fab. fol. 479. *Sub nomine* Xoloitzcuintli.

FOrma, colore, moribus, & mole corporis Lupo nostrati similis est, atque adeo eius (vt mihi quidem videtur) speciei, sed ampliori capite. Tauros verò sicut & nostras Lupus aggreditur, & interdum etiam homines: reperiuntur nonnulli candentes quorum etiam exhibemus imaginem: Viuit in calidis nouæ Hispaniæ locis.

De Tucan, seu Talparum Indicarum quodam genere. Cap. XXIV.

TAlpæ (vt videtur) species est, dodrantem æquans longitudine, & latitudine humerum humanum, carnosa pinguisque, atque adeò breuibus cruribus insistens, vt ventre penè terrã attingat, fuluo pilo, breui cauda vncibus vnguibus, longisquè, rostro murino, paruis, & orbicularibus auriculis, binisque superna parte, totidemque inferna primoribus, longis exertis, & incuruis non sine alijs, qui licèt longe minores, sunt tamen firmissimi, edulis est caro pinguis, ac iucundo gustu, sed stuporem incutit dentibus rodentium ossa, hebeti est visu, ac sub lucem prorsus nullo, subterraneis cauitatibus viuit, atque adeò numerosis terram cuniculis terebrat vt non sit tutum qua parte latet Viatores agere iter. Cum antro egredi contingit, repetere illud nescit, atque ita alterum de nouo excauat quo se condat, vescitur omni radicum genere, & quibusque Tlaolli partibus, nec parcit phaseolis, alijsuè seminibus, quæ in cibos annuos

annuos ſuis latibulis ſeruat, ac vbi opus ſit, deuoranda reponit. Eſt & aliud apud Nouam Hiſpaniam Talparũ genus, & eo quod luminis prorſus ſit expers, permultæ Murium differentiæ noſtræ Genti prorſus ignotæ, quas modo ob temporis anguſtiam prætermiſſas per maius fortaſſis otium aliquando prodemus.

De Coyametl, ſeu Quauhcoyametl. Cap. XXV.

de quo etiam ſupra Io. Fab. fol. 637.

COyametl quem alij Quauhcoyametl quoniam eſt montanus, alij Quauhtlacoyametl, alij vero Quapicotl vocant, apro noſtrati videtur ſimilis, ſed longe minor eſt, & vmbilico (ita enim vocatur ab indigenis) circa dorſum mirabilis, in quo ſe recipit humor quidam aqueus, qui digitis expreſſus fluit, nec tamen is verus eſt vmbilicus, aut ſubeſt quicquam ab eo quod in alijs animalibus reperiri ſolet diuerſum: quod eo diſſecto cognouimus, aliudue quam glandulosa quædam, & mollis pinguedo; ferus eſt, ac truculento cum primum capitur morſu, ſed cum circuratur placidus eſt, & amicus domeſticis, habeturque in delicijs, caro eſt ſimili ſuillæ, aprinæue, ſed durior, atque inſuauior, ſetæ ſunt aſperæ, albo ac nigro promiſcuè variatæ colore. Veſcitur glandibus, radicibuſque, & alijs montanis fructibus, necnon vermiculis, lumbricis, atque alijs eiuſdem generis animalibus, quæ lacuſtribus humidiſue, & vliginoſis naſcuntur locis. Deuaſtant etiam ſata, cum ab eis non arcentur, gregatim ambulant, & redditi mites aluntur quibuſcumque eſculentis domeſtici veſci ſolent, verum digiti pedum manuumque variant, ſiquidem alij productiores ſunt, alij breuiores.

De Quauhtechallotl. Cap. XXVI.

de quo ſupra Io Fab fol. 582.

QVinque ſunt Sciurorum præter veteri Orbi notos differentiæ quos Indi Quauhtechallotliltic nuncupant aut Tlilocotequillin cognomine ſumpto à corporis, & caudæ colore, nempe nigro, & à pinubus quos colunt veſcuntur pomis quę ex arboribus decerpunt, in earundõ cauitatibus reconditis ſeruatiſque in hyemmales alimonias, vbi & ſobolem educant, & nihil nõ abrodunt, verſuti ſunt, paſſerum voces ſonant, & caudam qua ſe totos operiunt, lanigeram geſtant, miteſcunt facili opera, & quibuſuis aluntur nutrimentis, dum comedunt poſterioribus inſiſtunt pedibus, orique cibos admouent prioribus, attollentes maiori ex parte caudam ac corpus eadem niſi in curſu tegentes, tunc enim protendunt illam, eiuſdemque irati pilos erigunt, adiunguntur eorum peiles internis veſtium partibus caloris conciliandi, atque ornamẽti gratia, fugata ad eum modum deformitate, & hyemmalis rigoris ſæuitia. Secundus Quauhtecallotlquapachtli, aut Coztiocotequallin à luteo alui colore dictus, in duplam ferè creſcit magnitudinem, alboque, nigro, & fuſco colore promiſcuè tegitur, ſi ventrem excipias qui pallens eſt, aut fulus quemadmodum

Digitized by

dum attigimus, & caudam gerit prælongam, piloſamque qua ſe interdum operit; Viuit in terræ foraminibus, & antris incluſus, in quibus quoque educat prolem: veſcitur indico frumento, quod raptum ab Aruis in hyemem recondit. Verſutus eſt velut & reliqui, nec vnquam cicuratur, aut congenitam deponit feritatem. Tertius Techallotl dictus, caudam ferè depilem geſtat, ac breuiorem, nec dodrantem vincit longitudine, non cicuratur, ſed perpetuò mordet atrociter, & corrodit oblata omnia, fuſco, & candenti colore promiſcuè tingitur, & poſterioribus quoque innixus pedibus oblatam edit alimoniam, ſed præcipuè maizij ſpicas apprehenſas anterioribus; oculi ſunt magni ſi illos cum cæteris partibus conferas, viuit in antris, quæ vnguibus facile excauat, conſternitque lana, goſſipiòue, & quouis alio molli ſtramento, ac Paſſeres voce imitatur. Quartus Tlalmototli dictus ſpitamæus eſt, caputque, & oculos habet pro corporis amplitudine maxima, caudam vero longam, piloſamque & lineis albis, fuſcis, ac nigris interſtinctam, qua ſe eodem quo alij modo tegit. Color totius corporis varius eſt, & quandoque inclinans in fuluum, cætera præcedentibus ſimilis. Quintus dictus Quimichpatlan ſeu Mus volans, fuſco pilo, nigroque promiſcuè tegitur, qui propè brachia & crura eſt prolixior, ac paruarum alarum forma, cuius gratia tanta celeritate in has, & illas arbores ſeſe vibrat vt dicatur volare, eſt autem cæteris minor, paruo, & murino capite, magnis auriculis, nec alia, quàm cæteræ horum animalium differentiæ vtitur alimonia, caudam eius vſtam, ac redactam in puluerem deuoratamquè, aiunt parturientes iuuare. Eſt & aliud genus Iztactechalotl vocatum, cæteris forma ſimile, prolixitatèque, & lanuginoſa cauda, capite, tamen, collo, & clunibus deſuper fuluis, cauda per alterna intertualla cyanea, ſubalbidàque, ſed fuluis diſtincta lineis, cætero corpore ſubalbido, vnde nomen, ac pilis cæruleis vario.

De Quauhtentzo. Cap. XXVII.

GEnus eſt Sylueſtris Muſtellæ prælongæ caudæ, fuſci pili molliſſimiquè, & punctis nigris diſtincti, mitiſſimum animal Vulpeculæ ſimile, & quod accedit etiam ad cognitos & domeſticos, parantur è pelle eius veſtes magno habitæ in pretio, tum ornamenti gratia, tum etiam arcendi frigoris moleſtias, manus ac pedes ſunt Quauhpecotli, alitur platanis, & alijs fructibus, ac vitam agit in regionibus calidis Xonotle, vnde miſſum eſt id animal, ſed Pictorum incuria perijt eius imago, aut fortaſſis cuiuſpiam minus honeſti Viri rapina.

De Tepe Maxtlaton. Cap. XXVIII.

GEnus eſt Felis ſyluestris, Muſtellæue, nam & æluro par fere eſt magnitudine, pilisque veſtitum nigris, & promiſcuè candentibus, puluis eius dicitur febrientibus conferre, roſtrum eſt longum, auriculæ paruæ, breuia crura, & cauda eiſdem traſuerſis faſcijs, nigris, candidiſque, quibus Tepemaxtla Ocoitucenſis, cuius videtur ſpecies variare.

Digitized by Google

De Coyopollin. Cap.XXIX.

ANimal est paruum, muris mediocris magnitudine, aut paulò maius: cauda vero auriculis & rostro Tlacuatzin simile: nam cauda etiam pro manibus vtitur, & natus matrem in metu tenet amplexam, cauda est crassior murina, firmiorque, venter ex albo pallescit, auriculæ sunt translucidæ, pedèsque & crura candida. Educat in arboribus sobolé, possetq; in genera Tlacuatzin referri, ni alicui potius arrideat magis pertinere ad mures, aut esse sui generis animal. Viuit in montibus Tepeztlanicis vbi inuentus est delineatus atque descriptus.

De Tauris, Vaccisque Quiuiræ Regionis. Cap.XXX.

de vno supra Io. Fabr. fol.587.

CVm Hispani in eas penetrauere Regiones, inter alia miranda dictu, offenderunt Armenta Taurorum syluestrium, modico humilique corpore, dorso incuruuo, & frequentibus iubis, laciniisue longius propendentibus, ac fuluo totius corporis colore, & carne, nec sapore aut salubritate nostratium Vaccarum carni cedente, qua cruda Incolæ vescuntur epotato sanguine, & pellibus aduersus frigora corpore munito. Audio Vaccam vnam ex his delatam ad Philippum Maximum, & vltra flumen quod habet nomen Aconchis, Hominũ quoq; genus incuruum reperiri, quod tamen adhuc nõ satis habeo perspectum.

De Ytzcumtepotzotli seu Canibus Gibbis. Cap XXXI.

de vno supra. Io. Fab. fol. 466. Sub nomine Ytacuintepotzotli.

AT quid mirum Taurorum hominùmque giberosa reperiri genera, quando gibbosum quoque Canum genus offenditur, quos vocant Michuacanenses ob plagam à qua sunt oriundi. Sunt hi melitensibus paulo maiores, & colore velut & nostrates variantes, collo penè nullo, & capite ex scapulis prodeunte, cætera reliquorum Canum moribus, atque naturâ, nec aliter applaudentes heris, atque colludentes.

De Caluaria reperta Chalei & de repertis Gigantum ossibus. Cap. XXXII.

MOnstrificorum quæ præcessere animalium enarratio videtur exposcere, vt subnectam repertam apud Chalcenses ab effodientibus puteum humanam caluariam duplici facie, quaternis oculis, naribus, maxillis binis, quatuorque, & sexaginta dentibus, & his ipsis non modo iustam assequutis magnitudinem, sed multorum annorum vsu consumptis atque protritis: Quominus mirere Androgynum illum, quem aut tulit Antiquitas, aut Plato philosophandi gratia confinxit, quin permulta Gigantum non vulgaris magnitudinis ossa per hosce dies inuenta sunt, cùm apud Tetzconanes, tùm apud Tollucenses, quorum nonnulla in Hispanias delata sunt, alia vero miraculi gratia à Prore-

Digitized by Google

Nachdem Julius von Braunau seine Studien beendet hatte, trat er in die Dienste des Kurfürsten Friedrich des Siegreichen von der Pfalz, der ihn zu seinem Gesandten ernannte. Als solcher hatte er sich in Rom aufgehalten, wo er mit dem Papste Pius II. in Verkehr stand. Dieser Papst, der vorher Aeneas Silvius Piccolomini geheißen hatte, war ein Freund der Wissenschaften und Künste und ein Gönner der Gelehrten. Julius von Braunau hatte sich seine Gunst erworben und war in seinem Hause ein gern gesehener Gast.

Als Julius von Braunau nach Heidelberg zurückkehrte, war Friedrich der Siegreiche gestorben und sein Sohn Ludwig IV. hatte die Regierung angetreten. Dieser ernannte Julius von Braunau zum Kanzler der Universität Heidelberg. Julius von Braunau war ein Freund der Wissenschaften und Künste und ein Gönner der Gelehrten. Er hatte sich seine Gunst erworben und war in seinem Hause ein gern gesehener Gast.

Als Julius von Braunau nach Heidelberg zurückkehrte, war Friedrich der Siegreiche gestorben und sein Sohn Ludwig IV. hatte die Regierung angetreten. Dieser ernannte Julius von Braunau zum Kanzler der Universität Heidelberg. Julius von Braunau war ein Freund der Wissenschaften und Künste und ein Gönner der Gelehrten. Er hatte sich seine Gunst erworben und war in seinem Hause ein gern gesehener Gast.

norum animalium ventre interdum reperiri lapillos illos quos à facultate qua venenis aduersantur, Bezares Arabum Gens vocare consueuit.

De Ariete quadringeminis armato cornibus. Cap. XXXVI.

OFfendi apud Mexicanos Arietes quadringeminis armatos cornibus, quos etsi antea vidissem in Hispania, depingendos tamen curaui, vt his qui non viderunt eos ex Icone innotescerent, siue hi ad peculiare pertinerent genus, siue euentu, casuque sint monstrifico editi atque producti.

De Tlacoyotl, seu Coyotl humili. Cap. XXXVII.

INueni in agro Tetzcocano animal pilosum valde, vocatum Tlalcoyotl, duas longum spithamas, vnguibus melis, aut Quauhpecotli similibus, breuibus cruribus & nigro vestitis pilo, breuissima cauda, corpore toto ex albo vergente in fuluum, sed dorso, ac superna parte capitis, & colli nigris, lineaque distinctis candenti, caput est paruum, roltrum tenue, & longiusculum, canini exerti ac vita victulque eadem quæ Quauhpecotli.

De Ytzcuintecuani. Cap. XXXVIII.

SImilis est Ytzcuintecuani vocato Quauhpecotli, ac eodem modo meli nostrati congener, non solum corporis magnitudine, moribusque, sed roltro etiam (quod perlongum est, & tenue) ac pedibus qui illos Quauhpecotli subsue parui videantur imitari, verum color albus est maculis nigris ac magnis distinctus, & spectabilis, nomen habet à mordendo canes, viuitque toto Tepeci non longè à mari australi.

De Leone paruo Insulæ Margaritiferæ. Cap. XXXIX.

AVdio Leonum minimum genus missum elapsis annis ad Maximum Philippum secundum in itinere interijsse, quod mirandum est, nisi fortasse AElurorum syluestrium aliqua erat differentia, quæ Leones facie referret, nec tamen ad Leonum pertineret genus qualem apud Mexicanos à me inuentam ac Tlalmiztli vocatam, depingendam atque describendam curauimus, dum historiam naturalem noui Orbis iussa Philippi Maximi condentes illic ageremus.

De Cacamiztli. Cap. XL.

ITa vocatum est hoc animal quoniam ad Leonum partem nimium felium pertineat genus, & in iunceis versari soleat, quadrupes quaternas spithamas longus, sed corpore non admodum amplo, fuluo pilo, & aliquantulum per prolixo tecto, auriculis breuibus ac penè nullis, æluino capite, cauda prolixa, hispidioreque, adeò est ferox vt Ceruos plerumque aggrediatur, atque etiam occidat, vnde fortassis nomen, ni à fele potius profectum est: Miztli enim apud Mexicanos interdum AElurum, & interdum significat Leonem; viuit apud Panucenses, vbi illum curauimus & depingendum, & describendum.

Finis Tractatus I. Historiæ Quadrupedum.

TRA-

Digitized by Google

TRACTATVS SECVNDVS
DE HISTORIA AVIVM NOVAE HISPANIAE

Cap. I.

De Hoacton Fœmina.

HOACTLI mare paulo maior est, ventre, colloque alba, sed fuscis passim interfectis pennis, reliquum corpus fuscum, interpositis albis, oculi magni nigrique, sed iris pallens, cætera sunt illi cum mare similia. Ardeæ cinereæ videtur species, sunt qui sentiant generis esse sui, nam magnitudine à cæteris ardeis duplo ferè vincitur, sunt qui Xoxouh, qui Hoactli vocēt.

De Quetzaltototl, seu Aue plumarum diuitum. Cap. II.

AVis est cristata pauoninis magna ex parte ornata plumis, parcæ magnitudinis, rostro acuto, luteoque, & pedibus pallidis, cauda Tzamatl plumis prælongis vestita, atque virentibus, nitidis, & pauonini coloris Iridis foliis forma similibus, opertisquè supernè alijs nigricantibus, infernè verò & qua parte pauoninas attingunt quæ in medio sunt inclinantibus in virorem, quasi cauente natura mediarum pulchritudini, crista plumis constat splendentibus atque pulcherrimis, pectus, collumque infernè rubris & micantibus, ac pauoninis supernè qualibus etiam dorsum tegitur, nec non ex partes quæ subter alas sunt, interque crura: sed dilutis exilibus & mollibus, plumæ alarū sunt prælongæ, virore tinctæ dilato, & in acumen definentes. Pennæ tegentes humeros virescunt, sed subter sunt nigræ, quæ vero alas interstant non nihil incuruæ, ac vnguium colore. Plumæ huius Auis maximi æstimantur apud Indigenas, ipsique auro quandoque præferuntur, nempè longiores ad cristas, & alia capitis ac vniuersi corporis bellica, pacisque ornamenta, cæteræ vero ad textilia opera, & rerum quarumuis, sed præcipuè diuorum exprimendas formas. Cui rei pennas quoq; Auicularum (quas Hoitzitzillin vocant) permiscere atque intexere solent. Viuunt in Prouincij Tecolotlan vsq; Quauhtemallan tendentibus in vocatas *honduras*, vbi magna cura cauetur ne quisquá eas occidat Aues, tantum licèt eas plumis exuere, ac statim dimittere, nec omnibus sed solis Dominis: sunt enim opimorum prædiorum loco, ac transeunt ad hæredes.

De Achalalactli seu Piscium Voratrice. Cap. III.

ACHalalactli quam alij Michalalactli vocant, Auis est Columbæ magnitudine, & forma similis, rostro acuminato, & nigro, tres digitos longo & proportione corporis crasso, caput crista ornatur è colore cyaneo in nigrum tendente longaque, venter candidis regitur plumis & collum torque candente insignitur. Alæ infernè albescunt sed postremis partibus videntur fuscæ, & i

can-

Digitized by Google

Mr. Gladstone's Speech at Liverpool—Mr. Bright's Speech at Birmingham—Mr. Disraeli's Speech at Manchester—Mr. Lowe's Speech at Kidderminster—Mr. Cardwell's Speech at Oxford—Mr. Goschen's Speech at Edinburgh—Mr. Forster's Speech at Bradford—Mr. Childers's Speech at Pontefract—Mr. Lowe's Speech at Greenwich—Mr. Lowe's Speech at Greenwich—Mr. Lowe's Speech at Greenwich

TRACTATVS SECVNDVS
DE HISTORIA AVIVM NOVAE HISPANIAE

Cap. I.

De Hoacton Fœmina.

HOACTLI mare paulo maior est, ventre, colloque alba, sed fuscis passim intersectis pennis, reliquum corpus fuscum, interpositis albis, oculi magni nigrique, sed iris pallens, cætera sunt illi cum mare similia. Ardeæ cinereæ videtur species; sunt qui sentiant generis esse sui, nam magnitudine à cæteris ardeis duplo ferè vincitur, sunt qui Xoxouh, qui Hoactli vocẽt.

De Quetzaltototl, seu Aue plumarum diuitum. Cap. II.

AVis est cristata pauoninis magna ex parte ornata plumis, parcæ magnitudinis, rostro acuto, luteoque, & pedibus pallidis, cauda Tzamatl plumis prælongis vestita, atque viuentibus, nitidis, & pauonini coloris Iridis foliis forma similibus, operisque superne alijs nigricantibus, infernè verò & qua parte pauoninas attingunt quæ in medio sunt inclinantibus in virorem, quasi cauente natura mediarum pulchritudini, crista plumis constat splendentibus atque pulcherrimis, pectus, collumque infernè rubris & micantibus, ac pauoninis supernè qualibus etiam dorsum tegitur, nec non eæ partes quæ subter alas sunt, interque crura: sed dilutis exilibus & mollibus, plumæ alarũ sunt prælongæ, virore tinctæ diluto, & in acumen desinentes. Pennæ tegentes humeros viresc unt, sed subter sunt nigræ, quæ vero alas intersitant non nihil incuruæ, ac vnguium colore. Plumæ huius Auis maximi æstimantur apud Indigenas, ipsique auro quandoque præferuntur, nempè longiores ad cristas, & alia capitis ac vniuersi corporis bellica, pacisque ornamenta, cæteræ vero ad textilia opera, & rerum quarumuis, sed præcipuè diuorum exprimendas formas. Cui rei pennas quoq; Auicularum (quas Hoitzitzillin vocant) permiscere atque intexere solent. Viuunt in Prouincia Tecolotlan vsq; Quauhtemallan tendentibus in vocatas *honduras*, vbi magna cura cauetur ne quisquã eas occidat Aues, tantum licet eas plumis exuere, ac statim dimittere, nec omnibus sed solis Dominis: sunt enim opimorum prædiorum loco, ac transeunt ad hæredes.

De Achalalactli seu Piscium Voratrice. Cap. III.

ACHalalactli quam alij Michalalactli vocant, Auis est Columbæ magnitudine, & forma similis, rostro acuminato, & nigro, tres digitos longo & proportione corporis crasso, caput crista ornatur è colore cyaneo in nigrum tendente longaque, venter candidis regitur plumis & collum torque candente insignitur. Alæ infernè albescunt sed postremis partibus videntur fuscæ, & i

can-

Digitized by Google

Vol. 83, No. 1, February 2010

This content downloaded from 128.59.222.107 on Tue, 14 Jan 2014 19:49:49 PM
All use subject to JSTOR Terms and Conditions

Proof without Words: Sum of Reciprocals of Triangular Numbers

Roger B. Nelsen
Lewis & Clark College
Portland, OR 97219
nelsen@lclark.edu

The triangular numbers $T_n = \binom{n+1}{2} = \frac{n(n+1)}{2}$, $n = 1, 2, 3, \ldots$, are the sums of the first n positive integers. The sum of the reciprocals of the triangular numbers is

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{T_n} = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2}{n(n+1)} = 2.$$

eam capi ſoleat. Fera Auis eſt, & à Septentrionarijs regionibus ad Mexicanas credita deſcendere.

De Atapalcatl, ſeu Teſta Aquaria. Cap. VII.

AVis quam Mexicani vocant Atapalcatl, ſeu Teſtam Aquariam, Anati illi ſyluestri (quam recentiores Querquedulam vocant, noſtri verò Cercetam) ſimilis omninò eſſet, niſi roſtrum haberet duplo latius, colorem candentem, & fuluum, admotàmq; manũ irrito protinus innocuoq; lanciaret morſu: Cæterum lacuſtris auis eſt, & ſyluestriũ Anatum genus, lacus Mexicani Aduena, inſuauiſque, & piſcoſo nutrimento. Quin & ea (quam diximus Querquedulam vocari) ad eundem lacum cum cæteris paluſtribus per hyemem ſe confert, delineandam tamen non duximus, quod eſſet noſtro Orbi & Animalium recentibus ſcriptoribus notiſſima.

De Atototl, ſeu Aue aquatili, mare. Cap. VIII.

de uno ſupra. Io. Fabr. fol. 672.

PAſſerem noſtratem æmulatur magnitudine & forma, ſed roſtrum eſt nigrum, crura, pedeſque fului, corporis inferiora magna ex parte candida, cætera fuluo, albo, nigroque variantia colore. Indigenà eſt Mexicano lacui Iuncetis atque carectis vere educans, muriùmque voces cantu imitata cui ab ortu ſolis in noctem, vſque pertinax aſſueſcit, eſtur aſſa, elixaue, nec malum aut omnino inſuſſum præbet alimentum.

De Acacalotl Mare, ſeu Coruo Aquatico. Cap. IX.

AVis eſt à cauda extrema ad roſtri vſque acumen quatuor ferè longa dodrantes, ac medioris amplitudinis, crura ſeſqui ſpithamea, roſtrum arcus inſtar incuruum, duos palmos longum, ac mediocriter tenue, pedes in quaternos finduntur digitos, nigerrimis munitos vnguibus, crura minus nigreſcunt digitis, roſtrum cyaneum eſt, & exiguum caput, plumæ infernæ fuſcæ inſernis rubris, ſuperiores verò promiſcuè purpureæ, ſubnigræ, virides, atque ſplendentes. Ceruix eſt ſeptem digitos longa, caput, collumque pennis fuſcis, albis, & viridibus tegunetur, ac paulùm per fulueſcentibus, oculi ſunt nigri, & iris ſanguineo tingitur colore. Cæterùm ab externis oculorum angulis vſque ad roſtrum vnciæ vnius interuallo deplumis, & glabra eſt pellis, rubeſcenſque ex albo, alæ viridi ſplendentique ſubtus pellucent colore, & qui pro varijs ſolis repercuſſibus euariet, atque mutetur, ſupernè verò propè exortum paſſeæ ſunt, deinde vero viridi, atque pauonino ſpectabiles colore, Indigenæ huic Plagæ Auis eſt, Verſatur circa lacus, ac piſcibus victitat. Maſculus fortaſſis eſt, & auis (quam Recentiores vocant Arcuatam) aut illi ſaltem congener. Educat Filios veris tempore in lacuſtria, bonum præſtat alimtéum, nec valdè iniucundum, craſſum tamen atque (vt lacuſtres Aues decet) piſcoſi odoris, & viſcoſum.

De Acolin, seu Aquatili Coturnice. Cap. X.

STurno est Acolin magnitudine par, cruribus, pedibusque è viridi pallescẽtibus, & in quatuor prolixiores digitos diuisis, rostrum est luteum, & longiusculum proportione corporis, tenuèque, & mucronatum, oculi nigri, Iris fulua, ac paruum caput: interna corporis candida sunt, lateribus fusco maculatis colore, superiora verò, & cauda quæ breuiuscula est fulua sunt, sed maculis nigricantibus distincta, & candidis lineis, quasuis pennas circumambientibus, eiusque coloris punctis nonnunquam conspersis: lacus incolit, piscosúmque, nec tamen admodum ingratum præstat alimentum. Vermiculis muscis & huiusmodi alijs paruis Animalibus victitat circa paludem volitantibus. Indigena est huius lacus, caput mira colorum varietate micat, quod medium atra linea secat, ac velut cinereæ alæ latera: maculæque paruæ, & candentes canthos externos: collum, pectusquè cinerea sunt, cætera e fuluo in viride potius inclinant.

De Acacacahoactli, seu Aue aquatili raucum sonante. Cap. XI.

AVis est quam Acaçaçahoactli vocant ob cantus raucedinem Alcionum species illa est, quam nostri martinetum piscatorem vocare solent, circa aquarum fluenta victus gratia, ac congenita quadam versantem natura. Anate fera paulò minor est, collóque, & rostro spithamæo, hoc est tres digitos latos pronominet, mediocrem sortitur crassitudinem, in aërem desinit ac morsui est per quam opportunum, supernè autem nigrum est, & infernè album, & pallescens circa latera, oculi nigri sunt, Iris verò propè pupillam rubra, deindè pallida, ac demum candens, ab oculis ad rostri vsque exortum fascia è viridi pallescens procedit. Crura pedèsque in digitos fissi virescunt extrinsecus, intrinsecus verò inclinant in pallorem, color totius corporis magna ex parte albus est, fuluis pennis insertis, verúm superna magis fusca sunt, inferna verò candidiora, alæ infernè cinereæ, ac desuper circa extrema nigræ, mox è fuluo rubescentes, deinde pallescentes ex fuluo, ac demum fulucscentes circa dorsum. Piscibus victitat, mitescit minimo negotio, nec est cantu insuaui s, indulgenter tamen, ac blandè vermiculis, & alijs exiguis animalibus quæ in paludibus gignuntur alenda. Carne etiam vescitur, & alijs non paucis vbi fieri aliter non potlit, cratli est alimenti, neque dissimilis ei, quod Anates feræ præstare solent. Indigena est huius Plagæ, & vere educat inter iunceta sobolem, mirum est, cũ sit ceruix pro ratione reliqui corporis longissima, in quam breuitatem illam cum libet contrahat, quod frequentius facere solet. Cauda pusilla est, nigráque, & nonnihil præferens splendoris, quæ in maiorem procedit amplitudinem, patrio nomine appellatur Toleomoctli. Similis omninò esset hæc Auis Compari, nisi rostrum desuper nigricaret, subtus rubesceret, velut pedes, & crura, & vniuersum corpus fuluum nigrumquè promiscuè cerneretur.

De

Digitized by Google

De Amacòzque, ſeu Aue rubeſcentis colli. Cap. XII.

AVis eſt paluſtris noſtrati Turturi magnitudine par, cruribus, pedibuſque fiſſis in digitos, atque ex albo rubeſcentibus, nigris vnguibus, roſtro mediocriter longo, exili, & nigro, atris oculis, & Iride rubea, pectoris, ventris, & alarum inferna alba ſunt: ſed cauda quæ mediocrem longitudinem nanciſcitur, fuluo, & nigro colore eſt inſperſa; at collum pectuſque torques bini, minimi ferè digiti diſtantes interuallo, nigrique cingunt, quorum anterior vndequaque circuit, poſterior ſuperna deficit, ac diſparet parte; frontem autem ab oculo ad oculum alter, eadem latitudine, & colore. Quin ex vtroque latere maculæ binæ candentes pari amplitudine ſupra oculos verſus collum attingentes, ferè illud diſcurrunt: ſuperna corporis, adeoque ipſa cauda albo, nigro, fuluoque ſunt colore, alæ verò deſuper fuluo, & fuſco. Indigena Auis eſt, lacus Mexicani alumna, ac veris tempore educans ſobolem: eſtur caro, quæ eodem, quo cæterarum aquaticarum eſt nutrimento, veſcitur culicibus, piſciculiſque, & lacuſtribus vermibus, vehementius perſtrepit, quàm pro corporis ratione, nec tamen poteſt garrulis Auibus annumerari.

De Acatechichictli, ſeu Aue confricante ſe ad Arundines. Cap. XIII.

AVicula eſt Corduele paulo minor deſuper vireſcens, e fuſco; ſubter vero ex albo palleſcens, cantillat vt Achantillis, ac ſimili veſcitur alimonia.

De Acuicuitzcatl, ſeu Arundine Aquatili. Cap XIV.

QVam Mexicenſes Acuicuitzcatl vocant, *Larum* latini, ac *Gauiam* nuncupare ſolent, hanc modo non duximus deſcribendam, quòd à quibuſdam recentiorum ſub ſecundi lari nomine depingatur.

De Auibus quibuſdam roſtri maximi. Cap. XV.

ADeunt quotannis ſtato tempore eam Prouinciam, quam *Honduras* vocare mos eſt, Auium numeroſa examina, columbarum magnitudine, ſpectandaque forma, cùm ob pennarum varietatem, quæ luteæ, coccineæ, candidæ, ac cyaneæ ſunt, tùm ob roſtri monſtrificam magnitudinem, quod præterquam quòd, partim eſt coccineum, ac partim candidum, & maculis è nigro lucẽtibus, paſſim interſertis diſtinctum; reliquo corpore eſt longius. Auem nondum mihi videre licuit, roſtrum apud me eſt, quod ſi procedente tempore facta mihi non fuerit eius copia, curabo depingendum. Sunt qui ad Pſittacorum genus referant.

De Atototloquichitl, ſeu Paſſere Aquatico mare. Cap. XVI.

PAſſaris noſtratis æquat magnitudinem, & formam, roſtrum tamen nigrum eſt, crura, ac pedes fului, inferiora corporis magna ex parte candida, cætera fulua, candidoque, ac nigro variata colore. Indigena eſt Prouinciæ Mexicanæ auis, Iuncetis carectiſq. educans prolem; mures cantu, ſoléque quamprimum

Digitized by Google

Der Gerichtsvollzieher des Amtsgerichts Berlin-Mitte

Berlin, den 15. Juli 1931

Geschäftsnummer: 4 M 2187/31

Gläubiger: Kaufmann Otto Reinhardt, Berlin-Charlottenburg, Kantstraße 12

Schuldner: Arbeiter Max Pfeiffer, Berlin-Wedding, Müllerstraße 44

Forderung: 1.200,00 RM

Kosten: 18,50 RM

Gesamtbetrag: 1.218,50 RM

Pfändungsprotokoll

Heute, am 15. Juli 1931, um 10 Uhr vormittags, begab ich, Gerichtsvollzieher Hermann Schulze, mich in die Wohnung des Schuldners Max Pfeiffer, Müllerstraße 44, 3. Hinterhaus, 2. Stock links. Auf mein Klingeln öffnete die Ehefrau des Schuldners, Frau Anna Pfeiffer, die mir erklärte, ihr Mann sei zur Arbeit. Ich wies mich aus und forderte sie auf, mich in die Wohnung zu lassen.

Ich pfändete folgende Gegenstände: 1 Kleiderschrank, 1 Bett mit Matratze, 1 Tisch, 4 Stühle, 1 Kommode, 1 Radioapparat. Die Gegenstände wurden mit Pfandsiegel versehen und dem Schuldner zur Aufbewahrung belassen.

Schulze, Gerichtsvollzieher

Mean Monthly Rainfall. Inches.

A. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1815–1870.
B. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1841–1870.
C. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1861–1870.

Mean Monthly Rainfall. Inches.

A. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1815–1870.
B. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1841–1870.
C. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1861–1870.

Mean Monthly Rainfall. Inches.

A. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1815–1870.
B. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1841–1870.
C. Mean Monthly Rainfall at Greenwich, 1861–1870.

tibus quam lineis: pedes, cruraque cyanea sunt: sed cantu, magnitudine, moribus, ac cæteris cunctis, præcedenti omninò similis.

De Quachilton, seu Aue Siliquastrini Capitis. Cap. XXVI.

SImilis esset Quachilton, magnitudine, & forma, ei Aui quam recentiores *Fulicam*, Hispani vero *Foja* vocant: eodem enim modo superna parte cærulea est, iuxta rostri exortum, adeoque eius species, sed quoniam nó omni ex parte conuenit, imò quibusdam in rebus distat, eam & describendam, & delineandam curauimus: Fulicæ velut nostrate, orbique notissima vetusto sub silentio pertransitâ. Totius ergo corporis color purpurascit ex nigro, non sine quibusdam candentibus, quæ passim interseruntur pennis; rostrum initio pallet, sed adulescentibus rubescit: lutea quoque crura sunt, aut inclinantia in virorem, in quatuorq; pallentes digitos diuisa sine vlla membrana; quamobrem vltra rostri colorem, qui longè diuersus est, à priori Fulica magnopere distat. Oculi nigri sunt, & fulua Iris, lacustris etiam est, & Mexicanæ paludi aduena, piscibus victitat, nec malum aut iniucundum dicitur præstare alimentum: nocte intempesta, summòque mane gallinaceorum more (ea enim est illi consueta vox) clamare, aut cantare solet: sunt qui Yacacintli vocent.

De Cozcaquauhtli. Cap. XXVII.

Habetur supra volumine 1. lib. 9. cap. 8. fol. 319.

De Coztototl, seu Aue pallida. Cap. XXVIII.

AVicula est, *Canarij* apud Hispanos (quoniam Insulis eius nominis est familiaris) vocati magnitudine, tota lutea; extremis tamen alarum partibus nigris, caueis inclusa Carduelem cantu imitatur, deuorataque bonum, & gratum præbet alimentum: calidis degit, offenditurque Regionibus.

De Chiquatli, seu Noctua. Cap. XXIX.

AVis est Rusticulæ nostrati par, longo rostro, tenui, & pullo, ac tæniis iuxta vtrumque oculum luteis, & incuruis, inferiora corporis pallida sunt, nigris quibusdam plumis circa collum interfertis, Iris lutea, ac nigri oculi, cætera ex fuluo, fusco, & cinereo permixta. In montibus versatur, humipeta est, & in vimineum, alteriusue materiei coniecta carcerem, haud vulgariter garrit. Alitur facili opera, nantlaolitio pane, vermiculis, aliisque hisce similibus vesci cõsueuit, calidis, frigidisque regionibus capitur, pingueque, & non omninò aspernandum præbet alimentum. Sunt qui eam Auem Chiquatotl vocent.

De Cencontlatolli, seu quadringentis linguis. Cap. XXX.

AVis, quam à cantus multiplicitate, & numeroso concentu Cencontlatolli Indi vocant, Sturno nostrati par est magnitudine, subtus alba, supernè verò magna ex parte fusca, permixtis tamen pullis, ac candicãtibus pennis, præcipuè tamen circa caudam & caput, quod quadam veluti corona circumdatur, orna-

Digitized by Google

ornaturq; albescente: in caueis quibus detinetur suauissimè cantat, nec est auis vlla, animalue, cuius vocem non reddat luculentissimè, & exquisitissimè æmuletur. Quid? Philomelam ipsam longo superat interuallo, cuius suauissimum concentum tantoperè laudant, celebrantque veteres Authores, ac quidquid auicularum apud nostrum Orbem cantu auditur suauissimum. Alitur facile: nihil enim ex his, quæ in vsum nutrimenti cedere solent respuit, sed calidas amat regiones, frigidas reformidans, aut cælo exultat temperato. Est & altera eius species Tzonpan vocata (nisi fœmina eiusdem speciei fortassis est) eadem magnitudine, forma, & cantu, plumis tamen infernè albis, cinereis, & nigris. Desuper verò pullis, nigris, atque candentibus.

De Chilcanauhtli, seu Anate Chilli colore. Cap. XXXI.

ANatis syluestris species est Chilcanauhtli magnitudine, & forma, vocatæ apud nostros Querquedulæ, verum paulò minor, ac rostro latiore, etsi hac ipsa rostri latitudine cedat Atapalcatl, color plumarum vniuersi corporis fuluus est, sed alarum varius, quippe interdum cæruleus, interdum candidus, aut ex nigro virescens esse cernitur. Oculi sunt nigri, & coccinea Iris, palmipes est, pedesque, & crura habet ex pallido fuluescentia. Aduena est huic Mexicanæ paludi, atra carne, & piscoso alimento.

De Izanatl. Cap. XXXII.

STurnorum Indigenarum quoddam est genus, nam colore, naturà, moribus, voceque etsi magis sonora illis assimilari contingit, à rostri acumine ad caudæ exortum spithamæa Auis est, & brachium crassa, vnde ad extremum caudæ in dodrantalem protenditur longitudinem; pennæ sunt nigræ, pauonino colore splendentes, pedes, ac crura nigra, itemque rostrum, quod tres digitos latos est longum, & minimum digitum crassum, ac interdum Picarum Indicarum more risu quodam videtur commoueri; regionibus frigidis est magna ex parte familiaris. Sunt qui Yxtlaoltzanatl vocent.

De Hocitzanatl, seu magno Sturno. Cap. XXXIII.

CIrca vrbes versatur Hocitzanatl, essetque monedulis nostratibus prorsus similis, nisi eas vinceret corporis magnitudine, & prolixitate caudæ (qua vel Picis ipsis est par) & è nigro colore in cæruleum splendentem paulisper inclinaret. Garrula est, altæque vocis, & sonoræ, crura sunt nigra, & mediocriter lõga, ac pedes in quaternos fissi digitos, armatos vnguibus prolixis, ac nigris; alimoniam iucundam præbet, atramque, & pertinentem ad succum melancholicum, sunt qui Caxcaxtototi vocent.

De Tequixquiacatzanatl. Cap. XXXIV.

TEquixquiacatzanatl, seu Sturnus salsus, qui iuxta salsos lacus versatur, Auicula est, Sturno formà, magnitudine, & colore persimilis, caudà tamen prolixiore, & paulo maiori corpore, plumæ, pennæque omnes, si excipias easque collum, & caput vestiunt (nam hæ pullæ sunt) nigrescunt cum quodam fulgo-

re.

re. Hiſpani Indigenæ ob ſimilitudinem quam habet cum Sturnis noſtratibus *Tordos* nuncupant, gregatim volant, numeroſo, & immenſo agmine, ac ſata iuxta quæ conſedére deuaſtant; Veris tempore educant ſobolem; Eſtur caro, ſed ingrati eſt, duri, atque atrabilioſi nutrimenti: Sunt eorum plura genera de quibus ſeorſim. Cantu querulùm ſonant, Monedularum fortaſſis, aut Sturnorum ſpecies, niſi libeat aues ſui generis (quod veriſimilius videtur) eſſe fateri.

De Tzanahoei. Cap. XXXV.

PIcæ noſtrati Tzanahoei ſimilis eſſet, niſi roſea nigricaret, præter caput, & collum, quæ inclinant in fuluum colorem, nam & cauda prolixa eſt, & par ferè magnitudo; querula eſt vox, velut illa minorum Sturnorum. Diſcit humanas voces, ſurripit clanculum quidquid offendit, & ſenſibus viget, humanis per quam proximis.

De Tolocatzanatl, ſeu Sturno Iunceti. Cap. XXXVI.

HIſpanienſibus Sturnis ſimilis eſt formâ, & magnitudine, verùm paulo minor, totus niger, ſi caput excipias, quod fuſcum eſt: edit autem pro voce clamorem.

De Tzanatltototl, ſeu Aue ſimili aut congenere Tzanatl. Cap. XXXVII.

AVis eſt dodrantem ferè longa, aut Sturni noſtratis magnitudine, roſtro craſſo, & breui, cinereo, & nonnihil incuruo; collo, pectore, & ventre rubeſcente; capite nigro, caudaque, ac reliquo corpore, pennis nigris, albis, & alicubi etiam fuluis variato, pedibus verò cinereis, & in quaternos ſciſſis digitos; eſt autem ingrata alimoniâ, & cantu minimè iucundo.

De Chiltototl. Cap. XXXVIII.

CHiltototl, ſeu Auis ſimilis Chilli, Paſſeris conſtat magnitudine, colore, & forma, ſed roſtrum eſt nigrum, & incuruum, tenuius, & longius. Venter caputque flammea, & cauda nigra, caueâ canit incluſa, nec inſuauiter; arboribus nidificat; grato, optimoque conſtat alimento, & eſt totius nouæ Hiſpaniæ incola.

De Colin aliquot generibus. Cap. XXXIX.

COlin genera (quas Coturnices vocant Hiſpani, quoniam noſtratibus ſunt ſimiles, etſi ad Perdicum ſpecies ſint citra dubium referendæ) multa apud nouos Hiſpanos eſt reperire. Nonnulla fuſca, & criſtata, quæ Quauhtzonecolin nuncupant, mediocris magnitudinis, cantu inſigni, ſed lugubri; Alia fuſca quoque, ſed criſtarum expertia, & paulo minora; Alia omnium maxima, fuluaque, ſed capite albo, & nigro variato colore, extremis verò alis, & dorſo candentibus; pedes verò ac roſtrum nigra ſunt, Hiſpanis (vt dixi) Coturnicibus aſſimilantur

Digitized by Google

lantur omnia, & bono, ac grato conſtant alimento, ſi tamen iugules duobus, tribuſue diebus antequam aſſa menſis apponantur. Exhibetur earum caro etiam malè habentibus, nec eſt apud Indos alia vlla poſt cohortales, quæ ei poſſit anteferri, aut alimenti ſalubritate, gratiaue, aut guſtu: canunt noſtratium inſtar, etſi aliæ alijs ſuauius; caueis includuntur, veſcuntur indico, noſtroue frumento, & ſunt quàm pluribus huius plagæ locis familiares.

De Coxolitli quam Phaſianum patrium vocant. Cap. XL.

GAllipauonum vocatorum ſunt hæ Aues magnitudine, quas Indigenę Phaſianos nuncupare conſueuerunt, color eſt fuluus, criſta nigra, vniuerſo procurrens capite: pedes, roſtrumque rubea ſunt, nigri vngues, pectus candidis punctis variatum. Caro, ſi aliquamdiu auis hæc ſeruetur interempta, ſalubris eſt, & grati alimenti, alias iniucunda, & quàm deceret durior. Sunt & alia Auium genera, quæ computentur ab Indigenis inter Phaſianos, ſed de illis ſuis agemus locis; hæc autem de qua modo eſt ſermo cucullit non cantat.

De Chachalacametl. Cap. XLI.

COlor eſt fuſcus, pectus in caudam vſque è candido in pullum vergens, pedes roſtrumque cyanea, Hiſpanicas voce imitatur gallinas, ſed pertinax cantus, credas audire aues multas ſimul perſtrepentes: eſt enim valdè ſonora vox, vnde eſt ſortita nomen, non eſt enim aliud Chachalametl quam Auis vociferans, atque clamitans; magnitudinem æquat noſtratium cohortalium, ſobolem verò educat iuxta montana loca, in quibus viuit.

De Cocotli. Cap. XLII.

SImilis eſt Cocotl Turturi noſtrati, ſed corporis magnitudine longè minori, dum canit ſonat hu hu hu, bono cõſtat nutrimento, ſed tamen duriuſculo, abundant eis montana atque Oppida.

De Tzinitzcan. Cap. XLIII.

AVis eſt parua Columbæ penè par, plumis multorum colorum veſtita, quibus Imagines miræ ſubtilitatis intexunt Indigenæ (eius enim artis præcellentia vniuerſo Orbi iamdiu innotuere) & vtebantur feſtiuis diebus in bello, Templis, ac publicis tripudijs; roſtrum breue eſt, incuruum, & pallidum, caput columbinum, collumque, ſed quæ plumis virentibus ac nitidis veſtiantur, pectus ac venter rubea ſunt, præter eam eius partem, quæ eſt proxima caudæ: illa enim cyaneo, candentique promiſcue tingitur colore, cauda ſupernè virenti, ac infernè nigro, alæ verò partim albo, & partim ſubnigro, atro oculi, Iris luteo, ſed in coccineum vergente, verùm crura, ac pedes cinereo. Viuit in calidis iuxta Oceanum auſtrale, alitur in caueis, & veſcitur fructibus, pulcherrima auis eſt, ſi quæ alia, ſed neque cantillat, neque (quod ſciam) eduli carne conſtat.

De

Digitized by Google

De Cocotzin. Cap.XLIV.

COcotzin ſeu Turtur, auicula eſt noſtro paſſere paulo maior, cuius corpus vniuerſum ſupernè fuſcum eſt, plumas tamen ſingulas, nigro ambiente colore, alarum anteriora partim nigra ſunt, ſed maiori ex parte fulueſcunt. Cauda extrema albo, & fuſco promiſcuè colore tingitur, plumæ quæ infernum corpus veſtiunt, albæ ſunt, ſed in lineas fuſcas deſinentes; alarum inferna fulua, cinerea, & nigra; caput paruum eſt, roſtrum paruum, & nigrum, collum breue, crura rubentia, vngues fuſci, ac parui. Nomen habet apud Mexicanos ab alarum colore, & ſtrepitu, apud Hiſpanos verò qui eos *Turtures* vocant; à vocis murmure, ſapore, ac nutrimento, etſi noſtris Turturibus longè minores ſint: Indigena Auis eſt, Mexicanique agri alumna, ac valdè frequens, ſonat hu hu, bono conſtat nutrimento, etſi duriuſculo, viſitur in montanis locis atque etiá iuxta Oppida. Aiunt, ſi mulieri (neſcienti quid edat) cocta cibi loco exhibeatur mederi Zelotipiæ, ſed quomodo id fieri poſſit Theologi videant. Eſt & aliud genus prædictæ auiculæ omninò ſimile, ſed fuluo corpore, nigróque, & capite cinereo, cuius forma, atque natura ex præcedenti aptè percipietur, ſunt qui Tlaplalcocotli hanc, ob fuluum colorem vocent.

De Altera Chiltototl. Cap. XLV.

NIgra Auis eſt, ſed alba pectus, atque humeros; fronte (qua parte depilis eſt) nigra macula inſignis, cruribus mediocriter longis, ac morſu celeri erga tentantes eam apprehendere, eduli carne conſtat, ſed nutrimento non admodum expetendo.

De Ecatototl ſeu Aue venti. Cap. XLVI.

ANate domeſtica paulo minor eſt; roſtro atro, tenui, obrotundo, ac propè extrema contorto, plumis infernè candidis, ſupernè vero iuxta femora iuluis, lineis tamen nigris intercurſantibus, circa reſiduum verò & caudam fuluis; alæ ſunt ſubtus cinereæ, ſupernè verò fuſcæ, nigræ, atque albæ, caput eſt nigrum, criſtatumque, ſed ab occipitio teniæ candentes vtrinque procedunt ad oculos, qui atri ſunt, & lutea conſtant iri, cùm in cæteris, auibus ſint paludes incolentibus ſimiles.

De Altera Ecatototl. Cap. XLVII.

PRæcedenti ſimilis eſt, ſed criſta maiori, orbiculari, ac coronæ modo eminenti, paululumque alba, pectus, è fuſco vergit in cinereum, venter candens eſt, ac pedes plani, crura fulua, & pennæ circa ea exortæ, cauda orbicularis, & infernè albo, pullóque colore variata, ſupernè verò fuſca: alæ ſubtus candentes, cinereæ, ac pullæ ſunt, deſuper nigræ, candidis tamen quibuſdam inſertis pennis, reliqua verò, quæ aquaticis natura.

De

Digitized by Google

Contributions to the Life-history of Uredineae. — II. Notes on the germination of some species of Gymnosporangium. — Dr. J. C. ARTHUR and Dr. F. D. KERN. 241

Contributions to the Life-history of Uredineae. — III. Infection experiments with aecidiospores. — Dr. J. C. ARTHUR and Dr. F. D. KERN. 249

Contributions to the Life-history of Uredineae. — IV. Infection experiments with teliospores. — Dr. J. C. ARTHUR and Dr. F. D. KERN. 260

Contributions to the Life-history of Uredineae. — V. Infection experiments with uredospores. — Dr. J. C. ARTHUR and Dr. F. D. KERN. 265

De Hoactli, siue Toloactli, idest Aue sicca. Cap. LIII.

AVis est lacus Mexicani alumna, ternas spithamas à rostri ipsius acumine ad caudam postremam longa, ac gallinæ nostræ magnitudine, crura pedem vnum prolixa, rostrum cum vncia triente.n, crassitudine verò pollicem æquans, supernè id nigrum est, lateribus autem pallens, ac infernè nigrum, & subfuscum, oculi sunt magni, Iris lutea, & palpebræ rubeæ, vertex plumis nigris tegitur, itemque crista insigni, similiter nigra. Collum, venter, corpusque vniuersum candet, sed cauda cinerea est, velut, & alæ desuper, nam infernè sunt albidiores, superiores alarum partes virore quodam splendent, dorsum etsi candidis tegatur plumis, pennis tamen nigris in virentem inclinantibus splendorem passim vestiri solet. Pedes qui in digitos fissi sunt, & crura quoque pallescunt, alba fascia circumcingitur caput à rostri exortu ad oculos vsque procedente. Lacus Mexicani Aduena est, vocaturque ab Hispanis Indigenis velut & quædam aliæ Aues *Martinus Piscator*, ob piscium quibus alitur capturam, arundinetis educat sobolem, grauem infert morsum, ac grauem similiter edit vocem.

De Hoitzitziltototl seu Aue varia. Cap. LIV.

Habetur supra volumine 1. lib. 9. cap. 11. fol. 320.

De Hoitzitzilpapalotl. Cap. LV.

SImilis est Hoitzitzilpapalotl Hoitzitzillin, vnde nomen, est autem Papilionis genus, cuius corpus oblongum est, ac desinens in tenuitatẽ, & transuersis quibusdam lineis aurei coloris distinctum, sed maculis nigris interlertis: alarum superiora eodem colore distincta sunt, sed inferiora rubescunt lineis haud absimiliter discurrentibus transuersim: cætera Papilionum reliquo generi consona. Sunt & aliæ innumeræ apud nouam Hispaniam differentiæ non visis variatæ coloribus, pulcherrimæque, quarum nonnullas delineandas curauimus, vt essent velut quædam reliquarum indicia, describendas tamen nullas penè duximus, & quod nullius, præter spectabilem quandam naturam essent vsus, & quòd magna ex parte sibi ipsis mutuò assimilarentur.

De Hoilotl, siue Columba. Cap. LVI.

COlumbæ species est Hoilotl, cui similis est magnitudine, murmure, & nutrimento, venter tamen, pectusque teguntur plumis suluis diluti coloris, inferiora caudæ cinereis, ac pariter alarum interna, superna omnia fusca sunt, ac maculis conspersa nigris, pedes, cruraque rubra, ac rostrum nigrum, frigidis viuit regionibus, syluestribusque, & fera habetur auis, dum canit colto videtur proferre, & ob hoc apud Panucenses huius obtinuit à cantu nomen.

De

Digitized by Google

De Hoauhtototl. Cap. LVII.

ITa vocata est, quòd apparere in his Regionibus consuescat, à messe Tlaolli, proueniente iam Hoauhtli: maior est passere nostrate, pedibus, ac rostro, fuscis, cæteris coccineis, si tamen dempseris caput, dorsum, & alas, quæ viridi diluto tamen constant colore. Coturnicis penè more canit, edulis est, & alba caro, nec malum, ingratiue saporis præbet alimentum, sed tenerum, ac multis suaue; includitur caueis, vescitúrque frumento hispanico, & indico.

De Hoexototototl, seu Aue Saligna. Cap. LVIII.

HOexototototl, seu Auis vocata Saligna, quoniam circa Salices magna ex parte versatur, modica est, ac Passeris parui magnitudine, fusca, ac pallens promiscuè tota, pedibus, ac rostro nigris, tenero, ac grato alimento, nec cantu iniucundo, imitatur enim occentu nostros Cardueles, alitur Chian, & indico frumento in puluerem redacto. Aduena est huic Prouinciæ, statisque ad eam procedit temporibus, cùm alibi educet sobolem.

De Huexolotl. Cap. LIX.

GAllus est Indicus, quem Gallipauonem quidam vocant, norúntque omnes: reperiuntur alij syluestres, duplo domesticis maiores, duriore, & insuauiori alimoniâ, cætera similes, qui interdum sagittis, interdum verò, tormentorum bellicorum vi solent interimi. Sunt & fœminæ, in supradicto genere Cihuatotolin vocatæ, quæ maribus sunt viliores, etsi gratissimo atque salubri alimento, cedente tamen ei, quod sumitur à nostratibus, ob humiditatem & pinguedinem quandam nimiam, & nauseam mouentem aliquibus delicatioris palati.

De Hoilotl. iterum Cap. LX.

SVnt inter Columbas huius Orbis, quædam montanæ maximæ omnium, ac domesticis ferè pares, vergentes in colorem purpureum, candidis humeris, coccineo rostro ac pedibus, eduli, sed dura carne, & nutrimento parum iucundo. Sunt & aliæ etiam syluestres, coloris fului, sed tamen diluti, pedes tamen ac rostrum rubescentes, quibus vngues nigri sunt, humeri vero albi.

De Hoactzin altera. Cap. LXI.

FVsca Auis est, Hispanicæ gallinæ circiter magnitudine, cuius oculi nigricãt, cantus verò similis est vocatæ Calandriæ iucundus, ac sonorus; quin homine conspecto videtur ridere, aut irridere eum: non mitescit, edulis est, quanquam nec tenera carne constet, nec bono sit expetibilis alimento.

De Hoitzilaztatl. Cap. LXII.

ARdeæ species est mirandæ paruitatis, si cæteris sui generis comparetur, vix enim æquat Columbam, candidissima est, ac cæterarum Ardearum for-

Digitized by Google

Для Вашего удобства, Вы можете заказать любое количество экземпляров газеты, с доставкой на дом, по почте, или в любое место, по Вашему желанию.

Подписная цена: на 1 месяц — 1 р. 50 к., на 3 месяца — 4 р. 50 к., на 6 месяцев — 9 р., на 12 месяцев — 18 р.

Адрес редакции: Москва, Тверская, 13, телефон 1-30-00.

Для Вашего удобства, Вы можете заказать любое количество экземпляров газеты, с доставкой на дом, по почте, или в любое место, по Вашему желанию.

Подписная цена: на 1 месяц — 1 р. 50 к., на 3 месяца — 4 р. 50 к., на 6 месяцев — 9 р., на 12 месяцев — 18 р.

Адрес редакции: Москва, Тверская, 13, телефон 1-30-00.

Для Вашего удобства, Вы можете заказать любое количество экземпляров газеты, с доставкой на дом, по почте, или в любое место, по Вашему желанию.

Подписная цена: на 1 месяц — 1 р. 50 к., на 3 месяца — 4 р. 50 к., на 6 месяцев — 9 р., на 12 месяцев — 18 р.

Адрес редакции: Москва, Тверская, 13, телефон 1-30-00.

Для Вашего удобства, Вы можете заказать любое количество экземпляров газеты, с доставкой на дом, по почте, или в любое место, по Вашему желанию.

Подписная цена: на 1 месяц — 1 р. 50 к., на 3 месяца — 4 р. 50 к., на 6 месяцев — 9 р., на 12 месяцев — 18 р.

Адрес редакции: Москва, Тверская, 13, телефон 1-30-00.

De Yacapitzahoac Mare, ſeu Aue roſtri mucronati. Cap. LXVIII.

ANatis ſylueſtris ſpecies eſt, querquedula vocata paulo maior, roſtro gracili, ac breui infernè fuluo, ac deſuper nigro, cruribus planis, interna parte cinereis, externa vero nigris; digitis ternis diuiſis inter ſe, ſed tenuibus, latis, & ex albo nigreſcentibus; caudam, aut nullam habet, aut breuiſſimam: inferna corporis argentea ſunt, ſuperiora verò cum capite, & anteriori parte colli quibuſdam licet plumis albis permixtis nigra, quod alis quoque vſu venire ſolet, oculi nigri ſunt, Iris rubra, reliqua verò natura, quæ Anatibus feris ineſſe conſueuit.

De Yacatopil ſeu roſtro ſudis. Cap. LXIX.

AVis eſt Yacatopil Columbi ſylueſtris magnitudine, roſtro quatuor digitos longo, tenui, pallidoque, ſed magna ex parte nigro, cruribus luteis, pedibus eiuſdem coloris in quaternos digitos diuiſis; color vniuerſi corporis, alarum, & caudæ ex albo, cinereo, nigro, & fuſco permixtus eſt, ſed inferiora, ſimul cum cauda album magis participant, reliquæ verò partes, cęteris quos diximus prędictæ ſunt coloribus. Aduena ergo eſt huic Plagæ, & quo tempore ad eam ſe confert, ad lacum verſatur Mexicanum; veſcitur vermibus, & ſapore conſtat, nutrimentóque aliarum ſylueſtrium Anatum, nec tamen tergiuerſari licet, in differentias earum quas vocant Gallinularum eſſe referendam.

De Yacatexotli, ſeu roſtro cyaneo. Cap. LXV.

ANatis pene domeſticę conſtat Yacatexotli magnitudine, eſtque inter Anates lacuſtres, & feras ſimiliter adnumeranda; roſtro conſtans lato, & circa extremum obrotundo, coloris ſupernè cyanei, infernè verò ex albo rubeſcentis, candeſcentibus cruribus, è nigro, atque etiam palmis, pennarum ſuperni corporis color fuluus eſt, inferni verò ex argenteo nigricat, alæ ſubtus cinereę ſunt, ſuperna vero parte nigræ, reliqua natura, quę Anatibus lacuſtribus, & feris eſſe ſolet.

De Yxcuicuil, ſeu Oculo picto. Cap. LXXI.

PAſſeris eſt magnitudine, & colore, præterquam quod ſuperiores plumæ fuluæ magis videntur, & circa roſtrum, capútque nigreſcunt nonnullæ, aliæ verò palleſcunt ex albo; edulis eſt eius caro, ſed non ſatis boni aut grati alimenti; caueis incluſa iucundè canit, vermiculis, aliiſque ſimilibus ali ſolet, & in frigidis Regionibus verſari.

De Yexixouhqui, ſeu Aue cyaneorum pedum. Cap. LXXII.

PErſimilis eſt hęc Auis magnitudine, forma, colore, roſtroque ei, quam apud Hiſpanos Toletanum Regnum incolentes *Andario* vocari eſt conſueta, ſed caput candicantibus tegitur plumis, nec roſtrum adeò eſt in ſuperiorem partem contortum; iuxta lacus verſatur Prouinciæ Mexicenſis, ad quam ſingulis quibuſque annis ſtato tempore diuertere ſolet.

De

Digitized by Google

Theorem 1.1. Let f be a function defined on a neighborhood of a, and suppose that $f'(a)$ exists. If f has a local maximum or minimum at a, then $f'(a) = 0$.

Proof. Suppose that f has a local maximum at a. Then there is a number $\delta > 0$ such that $f(x) \leq f(a)$ for all x in the interval $(a - \delta, a + \delta)$. Hence, if h is any number with $0 < |h| < \delta$, then

$$\frac{f(a+h) - f(a)}{h} \leq 0 \quad \text{if } h > 0$$

and

$$\frac{f(a+h) - f(a)}{h} \geq 0 \quad \text{if } h < 0.$$

Since $f'(a)$ exists, we have

$$f'(a) = \lim_{h \to 0^+} \frac{f(a+h) - f(a)}{h} \leq 0$$

and

$$f'(a) = \lim_{h \to 0^-} \frac{f(a+h) - f(a)}{h} \geq 0.$$

Therefore, $f'(a) = 0$. The proof for a local minimum is similar. ∎

Theorem 1.2. Let f be a function defined on a closed interval $[a, b]$. If f has a local maximum or minimum at a, b, or a number c in (a, b) at which $f'(c)$ exists, then $f'(c) = 0$.

Proof. Theorem 1.1 takes care of the case where f has a local maximum or minimum at c. If f has a local maximum at a, then $f(x) \leq f(a)$ for all x in some interval $[a, a + \delta)$, $\delta > 0$. Hence,

$$\frac{f(a+h) - f(a)}{h} \leq 0 \quad \text{if } 0 < h < \delta.$$

Since $f'(a)$ exists, we have

$$f'(a) = \lim_{h \to 0^+} \frac{f(a+h) - f(a)}{h} \leq 0.$$

The proof for a local maximum at b or a local minimum at a or b is similar. ∎

Theorem 1.3. Let f be a function defined on a closed interval $[a, b]$. If f has a local maximum or minimum at a, b, or a number c in (a, b) at which $f'(c)$ exists, then $f'(c) = 0$.

Proof. Theorem 1.1 takes care of the case where f has a local maximum or minimum at c. If f has a local maximum at a, then $f(x) \leq f(a)$ for all x in some interval $[a, a + \delta)$, $\delta > 0$. Hence,

$$\frac{f(a+h) - f(a)}{h} \leq 0 \quad \text{if } 0 < h < \delta.$$

Since $f'(a)$ exists, we have

$$f'(a) = \lim_{h \to 0^+} \frac{f(a+h) - f(a)}{h} \leq 0.$$

The proof for a local maximum at b or a local minimum at a or b is similar. ∎

ſplendentem, alæ initio cyaneæ ſunt, mox candidæ, & tandem virenti micantes ſplendore, earumdem tamen extrema altero latere fulua ſunt, altero verò fulgida, & viridia. Cauda deſuper, ſubterque per ambitum candeſcit, cæterùm infernè arra eſt, pauonina verò ſupernè. Aduena eſt lacui Mexicano, & qualem aliæ lacuſtres Aues ſolent, præſtat alimoniam. Hirundinem Indigenæ Hiſpani vocant.

De Mocotototl, ſeu Aue quæ alitur herba vocata Mocoqlitl. Cap. LXXIX.

FVſca Auis eſt, pallido tamen colore permixto, pectus candet, ac ſubtus cauda, pedes, roſtrumque coccinea ſunt, & ſturni magnitudo, canit ſuauiter, caueiſque detinetur incluſa, veſcitur maſſa, ac maizio trito, gratóque & ſalubri conſtat alimento. Eſt & hæc Aduena Mexicano lacui, calidarumque Regionum alumna, altipetaque iucunda, & hilaris.

De Chietottotl. Cap. LXXX.

AVis eſt Turdo viſciuoro noſtrati, forma, & magnitudine ſimilis, ſed cinerea tota, ſi demas partes quæ circa ventrem poſtremũ, & ſub mento ſunt, vbi candeſcũt pennę: pedes ſunt pulli, verùm crura è pullo vergunt in candidũ, roſtrum incuruum, ſed tenue, cuius ſuperior pars, longior viſitur inferna; in frigidis regionibus viuit, nec malo, ingratóue conſtat alimento.

De Nochtototl ſeu Aue. . . . Cap. LXXXI.

AVis vocata Nochtototl, ſeu ob colorem, ſeu ob pabulum, Hiſpanico paſſeri videtur par, forma, magnitudine, & colore, ſed caput mentum, ac deſuper exortus ipſe caudæ coccineo colore tingitur, reliquum corpus, magna ex parte fuſco, alias verò nigro, atque candenti: caueis ſolet includi, ac Canuelles noſtrates imitari cantu.

De Nexhoitzillin, ſeu Hoitzillin cinereo. Cap. LXXXII.

AVicula eſt paruitatis viſendæ, roſtro aliquantiſper incuruo, tenui, & longitudine vniuerſum pene corpus æquante, plumæ quæ paruulæ ſunt, nigro, virenti, fuluóque colore micant; ex his mira Indorũ opificia, mira huius generis natura, dicta à nobis alibi eſt. Viuit frigidis in locis, ac interdum calentibus, cuius ſunt non paucæ ſpecies à nobis alibi magna ex parte numeratæ.

De Nexton. Cap. LXXXIII.

AVis eſt Columbæ magnitudine perſimilis, verùm corpore magna ex parte cinereo, ventre ac collo infernè albo, pedibus, ac cruribus, roſtroque nigris, quod eſt pro magnitudine corporis nimis incuruum, etſi circa extremũ tenue. Caueis incluſa iucundè modulatur, Regionibus frigidis degit, nidificat in arboribus, veſcitur ſeminibus, vermiculiſq. & ſalubre, gratumque exhibet alimentum, ſunt qui Nextototl vocent.

De

Digitized by Google

Ἀναγνώστου Ἀκολουθία τὸ πρῶτον, ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐν τοῖς Ἐξωκιονίοις, ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αωπθ΄. Ἐπὶ τοῦ ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Ἀνθίμου τοῦ Δ΄.

Ἀναγνώστου Ἀκολουθία τὸ πρῶτον, ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐν τοῖς Ἐξωκιονίοις, ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αωπθ΄. Ἐπὶ τοῦ ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Ἀνθίμου τοῦ Δ΄.

ſuper cinerea eſt, ſicut alarum poſtremæ partes partim albæ, ac partim nigræ; candentibus tamen maculis paruis per interualla interſertis. Circa lacus, & flumina verſatur, piſcibuſque paruis, & vermiculis victitat. Aduena eſt, neque educat ſtagnis Mexicanis prolem; edulis eſt, ſed minimè probato nutrimento, aquatiliſque, clamitat, rodit oſſa, ac quiduis obuium edit.

De Pipizton, ſeu Auicula ſplendenti. Cap. XC.

AVicula eſt, Coltotl vocatæ adeò ſimilis, vt vix alteram, ab altera diſcernere, atque ſeparare poſſis: eadémque ferè natura, quamobrem de ea plura dicere ſuperſedeo.

De Poxaqua. Cap. XCI.

GEnus eſt Oti, aut Aſionis, naturà noſtratibus ſimilis, ſed diuerſus formà, quamobrem pingendum curauimus.

De Quauhtotli. Cap. XCII.

QVam Auem, Recentiores ſacrum Falconem nuncupant, Mexicani Quauhtotli, ſeu Arborum Accipitrum vocare conſueuerunt. Eam Auem ad nos allatam, pingi noluimus, quòd in omnibus, cum noſtrate, ferè conueniat. Fateor Accipitrum omne genus, apud hanc nouam Hiſpaniam, Yucatanicámue Prouinciam, repertum, præſtantius eſſe, atque animoſius, in veteri Orbe natis: verùm cùm formà, atque naturà conueniant, non duxi interponendum noſtris Imaginibus.

De Cocoztli, ſeu Auicula lutea. Cap. XCIII.

AVicula eſt, Cardueli cantu ſimilis, necnon & magnitudine, verùm è luteo, in fuſcum inclinans colorem.

De Quauhchochopitli, ſeu Auicula ligna excauante. Cap. XCIV.

AVicula eſt, Mexicanæ Coturnicis formà, & magnitudine, plumis nigris, aut pullis, lineis albis, tranſuerſim diſcurrentibus diſtinctis; ventre, pectoréque, minij colore; lingua picorum more, quorum eſt ſpecies prolixa: viuit in frigidis, & arbores roſtro ſæpiuſculè petitas excauat.

De Ecatototl, ſeu Aue venti. Cap. XCV.

ANate domeſtica, paulò minor eſt Ecatototl; roſtro atro, tenui, obrotundo, ac propè extrema contorto, inferna teguntur plumis candentibus, ſuperna verò iuxta femora fuluis, lineis tamen quibuſdam nigris intercurſantibus, iuxta reliquum verò fuluis, & obſcuris. Alæ ſunt ſubter cinereæ, ſupernè verò fuſcæ, candidæ, atque nigreſcentes. Caput atrum eſt, & criſtatum, ſed ab occipitio maculæ candidæ vtrinque procedunt ad oculos; hi nigreſcunt, palleſcitque Iris, cætera lacuſtribus Anatibus ſunt ſimilia. Atecatototl fœmina, mari ſimilis eſt, ſed criſta maiori, rotunda, & coronæ modo eminenti, pau-

Digitized by Google

lisperque candida: pectus è fusco vergit, in cinereum, venter candet, palmipes est, crura pullo colore tincta, & plumæ, quæ non longius ab illis oriuntur. Cauda rotunda, candido pullóque infernè colore variata, ac fusca supernè. Alæ subtus cinereæ sunt, candidæ, ac pullæ, desuper vero nigræ, etsi candentes quædam pennæ interserantur: reliquà natura, quæ mari.

De Hoinetli, seu Aue incurua. Cap. XCVI.

SPecies est Accipitris, Asturis ferè magnitudine, maiori tamen capite, rostro incuruo, ac nigro, cruribus luteis, incuruis ynguibus, cauda spithamam longa, lataque, & magnis alis, pennarum color subtus candens est, fuluis variatus plumis, nigrisque iuxta alas, atris verò supernè, fuscis, fuluis atque candentibus: oculi viuidi sunt, & nigri, sed iris lutea, viuit ex rapto auicularum, paruarum, & imbellium.

De Quauhcilni. Cap. XCVII.

AVicula est Passeri nostrati magnitudine similis, rostro tenui, & nigro, vnciam vnicam longo; collo, & ventre extrinsecus candentibus, sed extrinsecus (si plumæ explicentur) nigris, reliquum corpus promiscuè album, fuscum, & nigrum est, & pedes, cruráque nigra. Aduena, est huic Mexicanæ paludi, muscisque, & lacustribus victitat animalibus, edulis neque semper insuauis alimoniæ: interdum siquidem pingueścit, & suaue præbet alimentum: speciesve rò Tzitzicuilotl, sed alimoniæ minus commendabilis.

De Tlalacatl, seu Anſere Montano. Cap. XCVIII.

ANser montanus est Tlalacatl domestico similis; sed pullo magna ex parte constans rostro, & cruribus ex rubro candescentibus, cætera partim alba sunt partim vero fusca, fulua, & nigra. Scio anseri syluestri nostrati aut omnino eundem esse, aut congenerem, sed interim patiantur lectores vnam, aut alteram Auem ex nostratibus tot peregrinis, Indicisque, vel quòd hic etiam proueniant, interseri, nè vel vna ex peregrinis quarum facta mihi copia est lateret conterraneos, quorum vsui, & iucunditati semper pro viribus studuimus.

De Quatoztli. Cap. XCIX.

AVicula est Carduelè minor, pullo, ac nigro colore conspersa, sed postremo corpore, ac circa caput pallens, viuit in frigidis, sonatque Tzitzi. Est & alia Auicula eodem nomine, ac penè magnitudine, vt plurimum lutea, sed fuscis quibusdam iuxta caudam pennis circa pectus, collúmque candentibus, & alijs rubescentibus è pallido cristata, cuius pedes ex pallido quoque rubescũt, nigrescuntque oculi, ac rostrum. Viuit in Tetzocanis montibus, edulis est, includiturque caueis delitiarum gratia, etiamsi suaui cantu vigeat nullo.

De Yzquauhtli. Cap. C.

AQuilæ pulcherrimum est, & cristatum genus, rostro ad radicẽ luteo, deinde verò nigro, nigris vnguibus, pedibus pallidis, cruribus, ventreque è nigro,

Digitized by Google

Fellows elected on the 10th of November, 1871.

Ashton, Thomas, Esq., 18, Hyde Park Gardens, W.
Bell, Rev. Thomas, M.A., Rugby.
Bennett, Alfred Wilks, Esq., 5, Lansdowne Crescent, Notting Hill, W.
Bennett, Frederick Daniell, Esq., 5, Lansdowne Crescent, Notting Hill, W.
Bevington, Rev. Thomas, M.A., Bromley, Kent.
Bowman, Rev. Thomas Edward, M.A., Bromley, Kent.
Brodie, Rev. Peter Bellas, M.A., Rugby.
Bromley, Rev. Edward Hamilton, M.A., Rugby.
Bromley, Rev. Walter Cope, M.A., Rugby.
Bullock, Rev. Thomas Lloyd, M.A., Rugby.
Burbidge, Rev. Edward Mansfield, M.A., Rugby.
Burton, Rev. Edward Meyrick, M.A., Rugby.
Cholmeley, Rev. Richard Hugh, M.A., Rugby.
Clarke, Rev. Henry James, M.A., Rugby.
Cotton, Rev. Arthur Dyne, M.A., Rugby.
Crawley, Rev. Charles Boyer, M.A., Rugby.
Crawley, Rev. Edward Arthur, M.A., Rugby.
Crawley, Rev. Robert Boyer, M.A., Rugby.
Crawley, Rev. Walter Copley, M.A., Rugby.
Crawley, Rev. William Copley, M.A., Rugby.
Crawley, Rev. William Copley, Jun., M.A., Rugby.
Crawley, Rev. William Henry, M.A., Rugby.
Crawley, Rev. William Thomas, M.A., Rugby.
Cunningham, Rev. Francis, M.A., Rugby.
Dale, Rev. Thomas, M.A., Rugby.
Dale, Rev. Thomas Frederick, M.A., Rugby.
Dale, Rev. Thomas Pelham, M.A., Rugby.
Dale, Rev. Valentine, M.A., Rugby.
Dale, Rev. William Pelham, M.A., Rugby.
Dalton, Rev. John Neale, M.A., Rugby.
Dalton, Rev. William Henry, M.A., Rugby.
Dawes, Rev. Richard, M.A., Rugby.
Dawson, Rev. Edward Daniel, M.A., Rugby.
Dawson, Rev. George Robert, M.A., Rugby.
Dawson, Rev. Thomas Ashton, M.A., Rugby.
Dawson, Rev. William Harbutt, M.A., Rugby.
Dawson, Rev. William Thomas, M.A., Rugby.
Dickinson, Rev. Thomas Hodgson, M.A., Rugby.
Dickinson, Rev. William Hodgson, M.A., Rugby.
Dodgson, Rev. Charles Lutwidge, M.A., Rugby.
Dodgson, Rev. Edward Stuart, M.A., Rugby.
Dodgson, Rev. Skeffington Hutchinson, M.A., Rugby.
Dodgson, Rev. William, M.A., Rugby.
Dodgson, Rev. William Bowman, M.A., Rugby.
Dodgson, Rev. William Skeffington, M.A., Rugby.
Dodgson, Rev. William Thomas, M.A., Rugby.
Drake, Rev. Francis Vernon, M.A., Rugby.
Drake, Rev. Frederick Temple Hall, M.A., Rugby.
Drake, Rev. Henry Temple Hall, M.A., Rugby.
Drake, Rev. Thomas Temple Hall, M.A., Rugby.
Drake, Rev. William Temple Hall, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Alfred, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Arthur, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Charles Alfred, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Charles Steuart, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Edward Steuart, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Henry, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Henry Alfred, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Henry Steuart, M.A., Rugby.
Drury, Rev. Thomas Steuart, M.A., Rugby.
Drury, Rev. William Steuart, M.A., Rugby.
Ellaby, Rev. Charles Frederick, M.A., Rugby.
Ellaby, Rev. Edward Lloyd, M.A., Rugby.
Ellaby, Rev. Frederick Lloyd, M.A., Rugby.
Ellaby, Rev. Henry Lloyd, M.A., Rugby.
Ellaby, Rev. Thomas Lloyd, M.A., Rugby.
Ellaby, Rev. William Lloyd, M.A., Rugby.
Evans, Rev. Arthur Mostyn, M.A., Rugby.
Evans, Rev. Edward Mostyn, M.A., Rugby.
Evans, Rev. Frederick Mostyn, M.A., Rugby.
Evans, Rev. Henry Mostyn, M.A., Rugby.
Evans, Rev. Thomas Mostyn, M.A., Rugby.
Evans, Rev. William Mostyn, M.A., Rugby.
Evans, Rev. William Mostyn, Jun., M.A., Rugby.
Fenton, Rev. Arthur Hill, M.A., Rugby.
Fenton, Rev. Edward Hill, M.A., Rugby.
Fenton, Rev. Frederick Hill, M.A., Rugby.
Fenton, Rev. Henry Hill, M.A., Rugby.
Fenton, Rev. Thomas Hill, M.A., Rugby.
Fenton, Rev. William Hill, M.A., Rugby.
Fenton, Rev. William Hill, Jun., M.A., Rugby.
Fenton, Rev. William Hill, Jun., M.A., Rugby.
Fenton, Rev. William Hill, Jun.,

Sunday Letter B. Epact 11. Golden Number 14. Dominical Number 7.

1 Circumcision of our Lord. Octave of St. Stephen. Octave of St. John Evangelist. Octave of the Holy Innocents. Octave of St. Thomas of Canterbury. Octave of St. Edward King and Confessor. Octave of St. Hilary Bishop and Confessor. Octave of St. Benedict Abbot. Octave of St. Maurus Abbot. Octave of St. Wolfgang Bishop and Confessor. Octave of St. Sylvester Pope and Confessor. Octave of St. Fabian Pope and Martyr. Octave of St. Sebastian Martyr. Octave of St. Agnes Virgin and Martyr. Octave of St. Vincent Martyr. Octave of St. Anastasius

Schedule of Monuments in the Province of Bengal in the Charge of the Archæological Department.

Number.	Name.	Locality.	Description.
1	Adina Mosque	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
2	Tomb of Sikandar Shah	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
3	Tomb of Jalal-ud-din	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
4	Tomb of Qutb Shah	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
5	Tomb of Shah Niamat Ullah	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
6	Tomb of Shah Safi	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
7	Eklakhi Tomb	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
8	Tomb of Shah Azam	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
9	Tomb of Shah Nafa	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
10	Tomb of Shah Nafa's Mother	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
11	Tomb of Shah Nafa's Daughter	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
12	Tomb of Shah Nafa's Son	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
13	Tomb of Shah Nafa's Son	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.
14	Tomb of Shah Nafa's Son	Pandua, Police-station Old Malda, District Malda	The whole.

De Tlalchinoltotetl, seu Aue combusta. Cap. CXIV.

PAsseri nostrati magnitudine, forma, & colore similis ferè est; caueisque inclusa, non minus Carduele cantu placida.

De Tetzonpan. Cap. CXV.

AVis est Sturni aut Centzonpantli magnitudine, cinereo, candido, pullo, atque nigro colore; cantu præcellens, & altera illius species, vt credi par est.

De Tlapalchichi, seu Confricatrice rubea. Cap. CXVI.

OB motum, quo confricari videtur, id sortita est nomen. Est autem auicula Cardueli par, rarò sese conspiçindam, aut capiendam præbens: frigida loca incolit, mille variarum coloribus visu iucundis, pulcherrimisque; partim siquidem cærulea est, & partim è viridi, aut rubeo pallescit, partim verò apparet flammea, rostrum supernè nigricat, ac albicat internè, breue quidem, & si longitudini crassitudinem compares, crassiusculum: edulis est, & bono, gratoque constat alimento.

De Toznene. Cap. CXVII.

PSittaci id genus, viridi ac luteo colore micat, oculi rubeo, rostrum verò candenti, aut nigro, fusco pedes, sed in candidum inclinante: propensius est, aptiusque ad humanos sermones exprimendos cæteris, ac frequentius apud Hispanos. Alterum genus vocant Cochò, viridi colore, rubeo, & candenti capite, minorisque molis, quod loquax quoque est, nec admodùm dissimile precedenti, quamuis sono differt. Hos Psittacos vocant Hispani *Catherinas*. Tertium Quiltoton, tinctum virore, vocatæ Calandriæ, aut Galeritæ non cristatæ magnitudine, frontem candida macula insignitum, rostro candido, & nigris pedibus, humanas voces imitatur: & gregatim cum congeneribus volat, cùm cæteri compares tantùm reperiantur; omnes verò in excelsis arboribus nidificant. Primum de quo diximus genus, certas, statasque Arbores, quas nunquã deserat eligit, quæ cùm in hæredes transeant, Dominis illarum sint haud parùm, vel ob eas aues, & plumarum spolium vtiles. Sunt & quas Haitinihuacamaias vocant, Mexicani verò Alo, totæ rubeæ præter humeros, & caudam, quæ cyaneæ sunt, & Gallinæ cohortalis nostrę circiter magnitudine, rostro magno, candenti, & resimo, pedibus nigris, ac carne similiter nigra, ex quibus nonnullæ offenduntur, quæ humanum sermonem edoctæ æmulentur, rusticè tamen, & inconditè, filiosque suos more aliarum domesticarum auium educent in domibus, vbi aluntur. Offendas & alias virore diluto tinctas, nigrante rostro, pedibusque, cauda, & humeris virore tinctis ex saturato, nec prę-fatis minores. Viuunt hæ iuxtà montium cacumina, & excelsas Pinus, ac clamant vehementer, volantque binę, sunt & montanę inconditâ formâ, quę nõ cicurantur, aut aluntur domi. Nullius earum est caro edulis: nam & atra est, & gustus iniucundi; commune est omnibus vtramque maxillam mouere, quod

nulli

Question 1 [2 marks]

Let $f(x) = \frac{x^2 - 1}{x - 1}$ and $g(x) = x + 1$. Is $f(x) = g(x)$? Explain your answer.

Question 2 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 3 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 4 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 5 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 6 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 7 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 8 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 9 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 10 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 11 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 12 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 13 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 14 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 15 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 16 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 17 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 18 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 19 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 20 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 21 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 22 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 23 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 24 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 25 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 26 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 27 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 28 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 29 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 30 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 31 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 32 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 33 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 34 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 35 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 36 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 37 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 38 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 39 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 40 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 41 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 42 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 43 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 44 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 45 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 46 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 47 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 48 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 49 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Question 50 [3 marks]

Let $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{if } x \leq 2 \\ 3x - 1 & \text{if } x > 2 \end{cases}$. Find $\lim_{x \to 2} f(x)$.

Ὁ Γλαύκου Περαίνου τοῦ Ἀνθεδονίου τοῦ Ἀβδηρίτου
ἐπιγράμματα ἑπτὰ καὶ τριάκοντα.

Ἀ Ἀβδηρίτης Γλαῦκος ἐν τοῖσδε τοῖς ἐπιγράμμασιν
ἐπιτάφιον ἑαυτῷ ποιεῖ, ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἀβδήρῳ
ἐτελεύτησεν ἐν τῇ ἐπιδημίᾳ τῇ Ἀθηναίων.

Ἀ Ἀβδηρίτης Γλαῦκος ἐν τοῖσδε τοῖς ἐπιγράμμασιν
ἐπιτάφιον ἑαυτῷ ποιεῖ, ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἀβδήρῳ
ἐτελεύτησεν ἐν τῇ ἐπιδημίᾳ τῇ Ἀθηναίων.

De Atototl, seu Aue Aquatica. Cap. CXXVIII.

ETsi non me latet Atototli, quam *Onocrotalum* Græci vocant, nostri verò *Alcatrazum* descriptam esse ab antiquis, ac veteri cognitam mundo, tamen quoniam raro Hispanis visa est, variantque in ea describenda Authores, & lacui Mexicano quanquam aduena sit, tamen frequentissima, eam depingendam, & breuius exprimendam curauimus. Est ergo aquatica Auis, vnde nomen inuenit, crista ta, palmipes, & olore longè maior, minime edulis, pennis vt plurimum ex candido inclinantibus in fuluum, etsi alæ maiori ex parte (quod Mari præcipuè euenit) nigrescant, nigris quoque vnguibus, pedibus verò, cruribusque, & rostro, quod palmos duos longum est candidis, & paruis circumseptum dentibus, ac iuxta finem incuruum, cauitate illa ingenti, & capacissima alimoniæ seruatrice, quæ ei subest, oculisque ex luteo rubescentibus. Piscibus, quos rapit victitat, & ideò iuxta lacus, fluminaque, necnon in ipso mari versari solet.

De Aue Paradiseâ. Cap. CXXIX.

Habetur supra volumine 1. *lib.* 9. *cap.* 6. *fol.* 317.

De Acitli, seu Aqueo lepore. Cap. CXXX.

de altera supra. Io. Fabr. fol. 686.

ALterum genus eius Anatis, quam *Colymbum* Atistoteles, Gaza verò *Vrinatricem* vocat, Acitli seu Aquatilem leporem consueuerunt vocare Mexicani: hæc eadem prorsus esset, quæ descripta, delineataq. à quibusdam recētiorum, nisi caput longè maiori insigniretur crista, atraque, venter colore argenteo splenderet, & collum infernè niueo, supernè verò è nigro vergente in fuscū; lacubus innatat, ac iuxta eos perpetuò versatur: nam neque volandi potis est, neque per terram commodè incedendi, femoribus ita reliquo corpori connexis atque coalitis, vt natatui, non incessui queant inseruire: piscibus quos inuolat vescitur, victitatque; prolem in iuncetis, atque arundinetis educat, nec Anatum nostratium vulgarem vincit magnitudinem. Masculus aliquanto longior est corpore, collo, ac crista ampliori, rostrum fœminæ breuius est, nigrum, & vtrinque iuxta oculos plumis tectum fuluis, cùm Mas candentibus tegatur. Hæc est Auis illa, quam Indi fabulantur ventos euocare, vbi se peti sentit ab Aucupibus, quibus flantibus, turbatisque vndis, euertantur Cymbæ quibus nauigant, submerganturque eam insequentes, si quinque prius sagittis excussis arcu non contingat attingi, atque trucidari, & in cuius dissectæ corde reperiri gemmam arbitrentur, ad multa vtilissimam, & magno habitam in pretio, nec alteri quam Deo consecrandam: Verum hæ nugæ sunt, & mendacia ab horum hominum profecta leuitate, atque credulitate. Insuaui, parumque salubri velut & aliæ Aues palustres constat alimonia, atque ideò à nullo sagacioris palati admodum expetenda.

Digitized by Google

By Richard Hooker (1554?–1600).

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Books I.–IV. 1594. Book V. 1597. Books VI.–VIII. 1648.

Edited by John Keble, 1836. Revised by R. W. Church and F. Paget, 1865. Oxford.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book I. Edited by R. W. Church, 1868. Oxford.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book V. Edited by R. W. Church and A. Stephens, 1876. London.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book V. Edited by John Booker, 1888. London.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book V. Edited by Charles Edward Deedes, 1902. London.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book V. Edited by Ronald Bayne, 1902. London.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book V. Edited by Henry Gee, 1902. London.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book V. Edited by Arthur Stephens Pease, 1903. London.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book V. Edited by Arthur Stephens Pease, 1904. London.

Of the Laws of Ecclesiastical Polity. Book V. Edited by Arthur Stephens Pease,

THE COMMON PLEAS DIVISION.

(Before the Full Court.)

Reported by J. H. YOUNG, Esq., Barrister-at-Law.

Saturday, April 27, 1878.

Ex parte Bowen. In re Bowen.

Bankruptcy—Petition for Liquidation—Debtor's Summons—Service—Rule 1 of 1870, Sec. 3.

Where a debtor's summons was served on the debtor's wife at his residence, and the debtor was absent from home at the time, and the wife informed the person serving the summons that the debtor was absent from home, and would not be back for a week, held, that this was not sufficient service.

Mr. Cassels, Q.C., moved for a rule nisi to set aside the service of a debtor's summons and petition for liquidation, and the adjudication thereon.

Mr. Bethune, Q.C., contra.

The Court refused the rule.

Ex parte Bowen. In re Bowen.

Bankruptcy—Petition for Liquidation—Debtor's Summons—Service—Rule 1 of 1870, Sec. 3.

Where a debtor's summons was served on the debtor's wife at his residence, and the debtor was absent from home at the time, and the wife informed the person serving the summons that the debtor was absent from home, and would not be back for a week, held, that this was not sufficient service.

Mr. Cassels, Q.C., moved for a rule nisi to set aside the service of a debtor's summons and petition for liquidation, and the adjudication thereon.

Mr. Bethune, Q.C., contra.

The Court refused the rule.

De Tlaquauhtli. Cap. CXLIV.

AQuilæ genus eſt mediocris magnitudinis, incuruo roſtro, propè exortũ luteo, diluto, ac circa cuſpidem ſubnigro colore variato, ventre verò pallenti, atque ſubfuluo, luteis pedibus; incuruis, ac cinereis vnguibus, occipitio pallido, cauda fuſca promiſcuè, atque cinerea, & reliquo corpore fuluo, atque ſubnigro: reliqua natura quæ Aquilis.

De Cocho Pſittaci genere. Cap. CXLV.

PSittaci genus eſt magni, roſtro ſupernè cinereo, infra verò ſubnigro, cinereis cruribus, pedibuſque viridi colore; ſed cyaneo capite, candido, coccineoque variato colore, & quadamtenus pallenti, necnon alis poſtremis coccineo, diſcit humanum ſermonem, & cæterorum Pſittacorum inſtar indiſtincta pene ſimilitudine reddit voces humanas.

De altero Cocho. Cap. CXLVI.

SImilis eſt prædicto, ſed longè minore corpore, nigris oculis, Iri lutea, ac plumis ambientibus oculos rubeis, pennis verò alarum & fuſcis, & cyaneis.

De Opipixcan. Cap. CXLVII.

ANatis feræ genus eſt, roſtro ſubrubro, cruribus verò ac pedibus, qui plani ſunt, fuluo, ac candenti variatis colore; reliquo vero corpore cinereo, & nigro: viuit circa lacus, & quo cæteræ Anatum differentiæ, conſtat nutrimento.

De Toquilcoyotl. Cap. CXLVIII.

ROſtrum eſt prolixum, ac mediocriter tenue, ceruix prælongà, caput coccinea macula deſuper inſignitum, lutea Iris, & corpus vniuerſum fuſcũ, nigrum promiſcuè, atque cinereum; verſatur iuxta aquas, edulique (licet parum expetenda) carne conſtat: nomen verò habet à voce. Gruis æquat magnitudinem, ad cuius refertur ſpecies, nam & eius mores imitatur, reliquamque naturam, ſi maculam rubeſcentem excipias. Sunt qui Coceayauhqui vocent.

De Coyoltototl. Cap. CXLIX.

AVis eſt mediocris magnitudinis, fuſcis pedibus, cruribuſque, roſtro craſſiuſculo, fuſco, & breui, ac deſinente in acumen; pectore, ac ventre coccineis, ac reliquo corpore ſubrubro, atque nigreſcente: nomen habet à ſonitu illi ſonalium ſimili.

De Nopaltencol. Cap. CL.

AVis eſt ſubfuſca, & cinerea tota, roſtro ſubincuruo, & prolixo, ſtumo paulo maior, & iri oculorum rubra.

De

Digitized by

De Ceceto. Cap.CLI.

NOmen habet à voce; Tinunculi autem videtur ſpecies, ſed peregrina,& nunquam noſtro viſa Orbi, etſi ijdem prorſus ſint mores, atque natura; quamobrem cætera narrare ſupertedeo: vbique frequens eſt, ſed calidis maximè regionibus, vbi ex auiculis, quas rapit victitat.

De Metzcanauhtli, ſeu Anate lunari. Cap. CLII.

ANatis ſpecies eſt domeſticæ par, ac eiſdem variata coloribus: viuit apud Mexicanam paludem, vbi capi à Mexicanis Aucupibus plerumque ſolet.

De Tolcomoctli. Cap CLIII.

AVis eſt magna,tres circiter ſpithamas prolixa; roſtro longo, tenuique, ſupernè nigreſcente, & palleſcenti infernè; luteis cruribus, & vergentibus in purpureum, ſicut & ipſi pedes: ventre, ac pectore albo, ſed fuſcis quibuſdam vndulato pennis; alis deſuper fuſco, candido, cæruleoque variantibus colore, iri rubra, & ictu quem roſtro infert valdè nociuo; & quanquam palmipes non eſt, piſcium circa lacus agens viuit rapina, & ad ſpecies Alcionum, quos Hiſpani vocant *Martinetes* pertinere videtur: Aiunt corio nudatam, aſſamque, & ex oleo, & aqua ingeſtam, gratum exhibere alimentum.

De Yacacintli, ſeu roſtro ſpicæ Maizij. Cap.CLIV.

AVis eſt ternos circiter dodrantes prolixa, virentibus cruribus, capite, & ventre cyaneis, ſed vergentibus in purpureum; alis promiſcuè fuluis, nigriſque, luteis oculis, ac roſtro, ſed in coccineum propè exortum vergente, quod tres penè digitos latos longum eſt: anteriori parte capitis depili, & calua; ad recentiorũ Fulicas videtur pertinere, ac piſcium prædà iuxta lacus, & flumina viuere: Edulis eſt eius caro,ſed nec bonum,nec gratum præbet alimentum.

De Yztactzon yayauhqui. Cap.CLV.

GEnus eſt Anatis feræ, paruæque, cuius roſtrum eſt latum,atque cæruleũ, & iuxta extremum alba quadam diſtinctum macula, pedes etiam (qui plani ſunt) vergunt in cæruleum, & reliquum corpus, albo, fuluoque variat colore: cæterum eadem penè vita,quæ reliquis lacuſtribus Auibus, ijdem mores, & alimonia.

De Ocotzinitzcan. Cap.CLVI.

AVis eſt formoſa, Columbæ magnitudine, roſtro duos circiter digitos latos longo, nigroque; capite, & pectore purpureis, necnon cruribus, ac pedibus; reliquo vero corpore ex luteo virescenti. Viuit in regionibus calidis iuxta maris Auſtralis littora, nec tamen tantu ſuauis eſt, neque iucundo nutrimento.

De

Digitized by Google

De Quauhtotopotli. Cap.CLVII.

EIsdem viuit Regionibus Quauhtotopotli, sed paulò minor est, minoriquè & atro rostro, nigris oculis, fuscis cruribus, pedibusque, & fusco capitis vertice, quod tamen est coccinea præcinctum tænia, reliquum verò corpus, luteo dilutiore, ac colore fusco promiscuè tinctum micat.

De Caxcaxtototl. Cap. CLVIII.

AVis est tota cyanea, subnigraque, ac sturnos huius Orbis maiusculos æquans longitudine: capite parvo, nigris oculis, sed lutea iri, nigroque rostro longiusculo, ac desinente in acumen: edulis non est, neque canora; viuitque in plagis temperatis, qualis est Mexicensis, aut paulò calidioribus: Sunt qui Hueitzanatl vocent, & referant ad speciem Sturnorum Mexicensium.

De Tlacahoilotl. Cap.CLIX.

SPecies est Columbæ syluestris nostris vocatis arabicis quadantenus similis, incuruo rostro, mediocri, rubeoque; cruribus rubeis, pedibúsque, necnon oculorum iri, pectore, ventre, & alarum anterioribus partibus; cætera cærulea sunt, interstertis tamen iuxta caput, & collum inferna præcipuè parte nonnullis rubeis pennis. Viuit iuxta agros Mexicanos, nec expetendo constat nutrimento.

De Cochitenacatl. Cap.CLX.

AVis est littorum Oceani Australis alumna, duas prolixa plus minus spithamas, rostro incuruo septenas penè vncias longo, supernâ parte candenti, serratoque, sed inferna nigro: oculis atris, sed iri ex luteo rubescente, capite, & collo in lineam vsque coccineam, qua præcinctum est supernè, & infernè nigro; deinde verò, supernè nigro, & infernè pallenti, sed rubeis maculis atrisq. lineis variato: cauda, alisque nigris, ventre virenti, purpureis femoribus, nigris vnguibus; cruribus, pedibusque è cinereo virescentibus, & plumis, quæ sunt à femoribus vsque in caudam, rubeis: piscibus victitat, nec omnino ingrato constat alimento.

De Cochitototl, seu Aue Florida. Cap.CLXI.

AVis est Sturno nostrati magnitudine circiter par, rostro tamen acuminato, tenui, & paulisper incuruo: vnguibus nigris, cinereis cruribus, capite verò, collo, & supernis alis promiscuè cinereis, ac nigris; cæteris verò partibus luteis, vnde fortassis nomen: oculi vero atri sunt, & pallens iris; vermiculis victitat, & seminibus: calidis regionibus viuit, nec tamen cantu placet aut alimento.

De Tlapaltototl. Cap.CLXII.

AVicula est Cardueli nostro par, aut paulò minor, rostro paruulo, tenuique, oculis nigris, sed iride lutea; alis, caudaque è nigro rubescentibus,

Digitized by Google

tibus, ac reliquo corpore prorſus coccineo. Viuit in calidis, nec ſapit eius caro, aut cantu admodum eſt iucunda, ſed viſu pulchra, ac non mediocriter ſpectanda.

De Tlanquiquiztototl, ſeu Paſſere ſibilante. Cap. CLXIII.

AVis eſt littorum Oceani auſtralis alumna, Columbæ par, roſtro craſſo, acuminato, & nigro; atris oculis, iri lutea, alis, caudaque albo, & nigro colore variatis, tænia nigra à roſtro ad extremum vſque pectus procedente, alis verò circa priores partes etiam luteis, ac vniuerſim reliquo corpore pallenti, ſi demas pedes, & crura, quæ fuſca ſunt, & vngues ipſos, qui ex albo nonnihil palleſcunt: viuit iuxta arbores ornatas floribus, quorum victitat mellugine: educat vere ſobolem, habeturque maximi à Tototeepecenſibus, quibus eſt familiaris ac frequens.

De Hoitzitzillin Tepuzcullulæ. Cap. CLXIV.

SPecies quædam eſt Hoitzitzillin pulcherrima, ac maxima, roſtro longo, tenui, incuruo, cæruleoque, colore vniuerſi corporis Heliotropij, pauoninóue & ſplendenti: Viuit melligine florum, velut congeneres, & artificibus intexendarum pennarum materiem exhibet, gratam atque pretioſam.

De Quauhtotopotli. Cap. CLXV.

PIci ſpecies eſt peregrina, roſtro longo, nigroque, & nonnullis in partibus fuluo: colore nigro, ſed candidis plumis maculato, ac præcipuè circa caudam, poſtremas alarum partes, roſtrum, ac ventrem, qui penè totus candidus eſt, ac cinereis pedibus: mitefcit, aliturque domi. Sturno noſtrati par; excauat arbores modo cæterorum Picorum, quibus victu, nutrimento, ac reliqua natura eſt ſimilis.

De altera Xochitenacatl. Cap. CLXVI.

AVis eſt Columbæ magnitudine, roſtro præ corporis mole maximo, ferratoque, ſuperiori parte luteo, inferiori verò ſubnigro, & in purpureum colorem vergente, oculis nigris, ſed iri rubeſcente ex luteo, ac reliquo corpore cæruleo, cinereoque. Viuit circa littora Oceani Auſtralis, ac piſcibus, quos rapit veſci ſolet.

De Perutototl. Cap. CLXVII.

ANas eſt peruina, quam velut noſtro iam notam orbi, non curauimus deſcribendam. Variat nonnihil fœmina à mari, velut ex vtraque imagine cuiuis erit facile intueri.

De Chiquatototl. Cap. CLXVIII.

AVis eſt Ruſticulæ noſtrati ſimilis, roſtro longo, ac tænijs iuxta vtrumque oculum luteis, & incuruis, nigra item macula inter pectus, & collum inſignis; cætero verò corpore, ex albo, luteo, fuſcoque variato, iri lutea, ac nigris

gris oculis. In regionibus temperatis, fœminibus, & vermiculis victitat, ac grato constat alimento.

De Elotototl. Cap. CLXIX.

Elototol, seu Auis basis spicæ Maizij ad Rusticalarum etiam genus videtur pertinere; rostro enim constat longo, Coturnicis magnitudine, bono nutrimento, & colore totius corporis albo, fuluoque promicuè, atque nigro: alitur domi, fibilaque non cantum edit; Sunt qui Chietototl vocent.

De Quachichiltic fœmina. Cap. CLXX.

Foemina est alterius Quachichiltic oquichtli, de qua in superioribus, eadem forma, & magnitudine, etsi inclusa caueis in luteum mutetur colorem, cuius rei gratia, hanc Auiculam, & rubeam, & luteam curauimus depingendam: alitur cantus gratia, & suauiter modulatur. Nascitur in agris Mexicanis, educaturque in domibus, quibus est mirum in modum causa deliriarum frequens.

De Cocochatl. Cap. CLXXI.

Aviculæ sunt Carduele paulo maiores, luteo, alboque, & fuluo quoque colore variatæ, ac macula iuxta alterutrum oculum insignes, etsi in mari hæc longè maior appareat; nascuntur in temperatis, aut aliquanto in frigidis decliuibus auris, qualia sunt Tezcoquentia, nec sunt cantu, aut nutrimento plurimum expetendo.

De Elcoztotol. Cap. CLXXII.

Avis est Turdo Viscuoro, aut Merulæ par, luteo pectore, ac ventre, vnde inuenit nomen, nigra cauda, alis ex nigro fulescentibus, capite, collo, dorsoque & cruribus cinereis, rostro subnigro, longiusculo, & iuxta acumen pauliper contorto, & iride oculorum (qui nigri sunt) lutea; nascitur temperatis locis, fœminibus, ac vermiculis victitat; educat vere, nec valde suauem edit cantum, aut expetendam præstat alimoniam.

De Quapetla hoac. Cap. CLXXIII.

Avis est Quapetlahoac sesquidodrantem longa, rostro magno, rubeoque, & in acumen desinente, alis nigris, ac reliquo pene corpore ex cinereo rufescente: minimè canit, & mediocre præbet alimentum.

De Cacalotl, seu Coruo. Cap. CLXXIV.

Inueni Coruum quibusdam candidis pennis insignem, quem, quia memoriæ dignus mihi est visus depingendum curaui, & in hac Auium Mexicanarum historia describendum.

De

De Colcanauhtli, seu Anate Coturnicum Mexicanum colore. Cap. CLXXV.

ANatis feræ species est, mediocris magnitudinis, rostro lato. & nigro; fuluis pedibus, ac cæterò corpore, albo, fuluo, nigroque, & cinereo colore variato: cætera Anatibus feris similis.

De Tlotli. Cap. CLXXVI.

FAlconis columbarij, quem *Nebbi* vocant, genus est peregrinum, nigrum totum, si rostrum, cruraque, & pedes excipias, quæ lutea sunt, & mirè (vt narrant) operæ in aucupio, quibus differt à noſtrate; quam obrem & depingendum, & memorandum duximus.

De Quaxoxoctotl. Cap. CLXXVII.

ALlata est ad nos à littoribus Maris australis auis quædam pulcherrima, Columbæ plus minus magnitudine, rostro magno, latoque, nigro, & in acumen contortum tendente, vertice cyaneo, & reliquo corpore cyaneo, pallido, viridique promiscuè, & nigro, quæ minimè canit, nec suaui constat alimento.

De Tlauhquechul. Cap. CLXXVIII.

PLateæ, Pelicanoue videtur similis, sed coccineo, pulcherrimoque vniuersi ferè corporis colore, aut ex albo rubescenti, lato, atque obrotundo circa finem rostro, cinereoque, pupilla nigra, iride rubra, rugosa fronte, gallipauonis, Auræue, depili penè capite, candentique, cum vniuerso fere collo, & parte pectoris, & fascia nigra latiuscula, caput à collo distinguente: circa littora maris, aut fluminum viuit, vescitur que pisciculis adhuc viuentibus, quos rapit, mortuos enim non attingit, vt nobis (eam domi satagentibus educare) patuit experimento.

De Quapachtototl. Cap. CLXXIX.

QVapachtotol, seu auis fulua, octo vncias longa est, ac totidem cauda, rostrum è cyaneo nigricans longiuscului, incuruumque: oculi nigri, & iris alba, pectus cinereum, ac inde ad caudam vsque venter niger, cauda ex nigro fuluescens, alæ verò, collum, atque caput fulua, vnde inuenit apud Indos nomen: grato aiunt constare nutrimento, cùm canit, risum æmulatur, atque ideo inauspicati habebatur ab Indis ominis, quo tempore Euangelij præclarissima dies nondum eis illuxerat.

De Yohualtotol, seu Aue nocturna. Cap. CLXXX.

AVicula est Passeri nostro pene par, ita vocata, aut quoniam noctu victum quærere soleat, aut quod nigra tota sit paulisper vergens in fuluum, iride tamen, & inferiori rostro ex luteo rubescentibus: est autem neque suaui cantu, neque nutrimento admodum probato.

De Yohualcuachili, seu capite Chilli nocturno. Cap. CLXXXI.

AVis est littoris Oceani Septentrionalis alumna, salsorumue lacuum, è quibus victum sumit, inuenta apud Flumen Tuspæ: vix æquat sturni nostratis magnitudinem, sed collo constat tenui, ac longo, capite paruo & in longum producto, prolixo rostro, luteoque, prolixisque cruribus, pedum digitis, atque vnguibus qui lutei sunt. Digiti, & crura cinerea cum inferiori parte femorum, nam superior fulua est, cauda breuis, atque fulua, cum anteriori alarum parte, nam posterior cyanea est, reliquum corpus nigrum, quibusdam tamen suluis circa ventrem permixtis pennis. Sed mirandum est ab exortu rostri assurgere coronam, Orbémue superiori parte in tres diuisum cuspides, e luteo rubescentem, ac mediocriter crassum, & ab anteriori alarum parte, binos aculeos contortos, quod nulli auium adhuc noui euenisse, præterquam huic, cauente ita (vt existimo) natura auiculæ aliàs imbecilli, vt ijs velut præsidijs se se à fortioribus auibus tueretur, nihilque esset adeò debile, imbelleque quod vim quampiam non posset inferre hosti.

De Cacalotototl seu Aue Coruina. Cap. CXXXII.

AD Sturnorum Tzanatlue genus videtur pertinere Cacalotototl, Sturno enim nostrati est par, vniuersò corpore, è nigro vergente in cæruleum, atro rostro, cauda prolixa, & iri ex luteo rubescente. Inutili carne constat, nullo delectat cantu, viuitque in regionibus temperatis, aut calidioribus.

De Chilcoquipaltototl. Cap. CLXXXIII.

MErulæ magnitudinem æquat Chilcoquipaltototl, cuius rostrum vergit in nigrum è cyaneo, caput nigricat, virescunt crura; venter, pectusque pallescunt, reliquum verò corpus luteo, viridique, necnon albo, & nigro, variatur colore. Viuit in calidis, non tamen valet cantu, aut nutrimento.

De Chiltototl. Cap. CLXXXIV.

SImilis est præcedenti colorum varietate, & magnitudine, necnon moribus, sed capite coccineo, & fuluis pedibus, & fortassis ei congener.

De Tatac. Cap. CLXXXV.

AVis est Passeris magnitudine, capite, cauda, dorso atque alis promiscuè cinereis, albisque, & è nigro in cyaneum tendentibus colorem: collo, & pectore infernè rubescentibus ex luteo, ventre albo, albis, & cinereis femoribus, cruribus verò ac pedibus è fusco virescentibus, ac lineis albis, & incuruis supernè circumdantibus oculis, qui nigri sunt; nec canit, nec admodum expetendàm præstat alimoniam, viuitque in temperatis regionibus.

De Quatotomomi. Cap. CLXXXVI.

PIci genus est Ipupæ magnitudine, & nigro, fuscoque varium colore; rostrum, quo ex cauat perforatque arbores, tres digitos longum est, firmũ, & can-

Digitized by Google

& candens, ac infernè breuius quàm supernè: caput est paruum, ac rubeis cõtectum plumis, & crista etiam rubra insignitum: tres vncias longa, sed superna parte nigra: alterutro colli latere fascia candida descendit ad vlque circiter pectus: pedes cruraque liuida sunt. Viuit Tototeepect Mitteca superioris, non longè à mari australi: nidificat in arboribus excellis. Vescitur Cicadis Tlaolli, & vermiculis imbrium educat tempore, hoc est à mense Majo vsq. in Septembrem; edulis tamen non est, aut alium quempiam (quod acceperim) præstat vsum.

De Xochitenucatl. Cap. CLXXXVII.

AVis est Psittaci magnitudine, & forma, ac pene tota viridis, insertis tamen nonnullis pennis rubescentibus, pauoninisque alijs; verùm crura, pedesque nigra sunt, & tenuia; rostrum incuruum, quaternas penè vncias lõgum, serratumque, vnde nomen, & luteo, ac nigro varium colore; calidarum regionum atque maritimarum Incola est, neque alium (quod nouerim) quam plumæ præstat vsum.

De Chachauatototl. Cap. CLXXXVIII.

AVicula est Tepuzculullam singulis rediens annis, Carduele nostro paulò maior; pedibus fuscis, rostro paruo, & nigro, infernis partibus luteis, reliquis verò cæruleo, nigro, atque cinereo variatis colore, cuius nulla alia est præterquàm plumarum vtilitas.

De Chichiltototl Tepazcullulæ. Cap. CLXXXIX.

INcola est Regionum calidarum Auicula illa, quam Mexicani Chiltotol vocant, & circa Tepuzculullæ montes viuit, magnitudine præcedentis, infernis tamen partibus rubeis, supernis verò cinereis, & nigris, sed in purpureum colorem vergentibus, rostro verò paulò acutiore, atque longiore.

De Tlauhtototl, seu Aue rubea. Cap. CXC.

AVicula est tota rubra, vnde euenit illi nomen, Merulæ penè magnitudine, & nigris quibusdam plumis alis interfertis; prouenit Totonacapæ, & caueis inclusa canit suauiter.

De Tlauhquechultototl. Cap. CXCI.

TLauhquechultotol, seu auis capite Plateæ similis, præcedenti maior est, rostro longo, & nigro, sed inferna parte longè breuiori, vertice ac toto pene collo desuper rubeo, infernis cunctis cinereis; alis verò ac dorso nigris, sed albis transuersisque lineis variatis: degit Pauhatlamijs agris Prouinciæ Totonacapæ. Pici species est arbores perforans, cuius capitis plumæ rubescentes applicatæ, aut verius agglutinatæ, capitis curant dolorem, seu in eam sententiam venerint, quòd vertici auis adhæreant, siue id ita se habere ex perimento aliquo cognouerint.

Digitized by Google

De Cocozton. Cap.CXCII.

AVicula eſt Cardueli magnitudine ſimilis, luteis, cyaneiſque pennis varia, ſed nullo inſignis cantu.

De Techiẽtli. Cap CXCIII.

PRæcedenti pene eſt par, ſed cinereo, & fuſco varians colore, cuius nihil accepi quod memoria dignum reputarem.

De Quapach canauhtli. Cap.CXCIV.

GEnus eſt Anatis feræ lacus Mexicani alumnæ, roſtro lato, cæruleoque, qualia etiam ſunt crura, atque pedes, capite, collo, pectore, ac ventre fuluo; cauda breui, alba, & nigra, alis cum dorſo, è fuſco, fuluoque tranſuerſis tænijs variatis, ac nigris oculis, moribus verò, victu, atque nutrimento cæterarum ſy lueſtrium Anatum.

De Ayo quantototl tiltic. Cap CXCV.

PVlchrè canit, ſed non miteſcit, & ſuaui conſtat alimento, Paſſere maior eſt, veſcitur arborum fructibus, roſtro conſtat paruo, fuſco, ac nigro, & reliqui corporis colore è luteo vergente in candidum.

De Motmot. Cap.CXCVI.

AVis eſt calidis frequens regionibus, Columbæ magnitudine, coccineis oculis, & nigra pupilla, roſtro incuruo, ſubnigro, tres penè digitos longo, & acuminato, inferne breuiori, ſerratoque ſuperne, capite cæruleo, & pauonino, fuſcis pedibus, virentique cætero corporis colore: rarum eſt inelle caudæ pennam vnicam cæteris longiorem, & quæ extrema tantùm parte ſit capillata, tantæque pulchritudinis auem, nullum præterquam plumarum habere vſum.

De Cacatototl. Cap.CXCVII.

AVicula eſt par Achantilli, infernis omnibus candidis, ſupernis verò ſubnigris, atque ſubfuluis, & cinereis pedibus: veſcitur ſemine hoauhtli: iucundè canit, viuitque in planis Tetzcoquenſibus.

De Teoauhtototl. Cap.CXCVIII.

TEtzeocanis etiam montibus, & agris viuit, bonum præſtat alimentum, nec alitur domi, nec gratus ei cantus, obtigit: magnitudo circiter, quæ Paſſeri, roſtrumque breue; cæterùm partium infernarum color albus eſt, ac in luteum vergens, ſupernarum verò cyaneus, & alarum niger.

De Acxoyatototl. Cap.CXCIX.

CArduelis æquat Axoyatototl magnitudinem, color eſt infernè ſubalbidus ſuperne verò ſubfuſcus, & luteus, crura ex luteo rubeſcunt, criſtaque quam

Digitized by Google

quam capite geſtat: edulis eſt; includitur caueis, ſed caret cantu, prouenit in montibus Tetzcoquenſibus; marem verò curauimus depingendum.

De Picicitli. Cap.CC.

TEtzcoquenſis etiam Auis Picicitli, paruula, totoque cinerea corpore, ſi caput excipias,& collum, quæ atra ſunt, ſed candenti macula oculos (qui magni ſunt) ambiente, cuius acumen in pectus vſque procedit; apparent poſt imbres, educatæque domi breui moriuntur: carent cantu, bonum præſtant alimentum; ſed neſciunt Indi referre vbi producant ſobolem.

De Amaxocotototl. Cap.CCI.

VIuit in temperatis aut paulò frigidioribus locis, gratum alimentum præbet, iucundoque pollet, atque ſonoro occentu: præcedenti paulò maiorem adepta magnitudinem, cinereo circa collum, pectus, ac ventrem colore, fuſcis pedibus, alis verò, dorſo, caudaque cinereo, & nigro colore variatis

De Xompantototi. Cap.CCII.

CArdueli eſt penè par, non educatur domi, bonam præbet alimoniam, ſobòlem procreat intra oppida, aut iuxta propinquos agros, & colore albo, purpureo, luteo, & candenti diſtinguitur.

De Cuitcuitzcatototi. Cap. CCIII.

PAulò maior eſt præcedenti, verſatur in ſylueſtribus, montaniſq. arboribus: non alitur domi,& tamen pergratè cantillat: inferna coccinea ſunt, pulla crura, capitis ſuperior pars fulua, reliquum verò corpus cyaneo, candido, atque ſubnigro colore diſtinguitur.

De Xotlapech. Cap.CCIV.

FVluus eſt Xotlapech ſupernè, atque infernè cyaneus, nec magnitudine æquans ſturnum; caput humili quadam,ſed pulchra criſta inſignitur,fului etiam coloris, cuius extrema verſus roſtrum pennæ ſubnigræ, atque ſubrectæ excipiunt: edulis eſt, in montibus agit, & nullo placidus habetur cantu.

De Olotototl. Cap.CCV.

VIuit in montibus Tetzcocanis auis præcedenti par, ſed tota penè cyanea pauoninaque, quamuis circa collum, & ventrem albi, rubrique coloris: edulis, nec expers cantus, qui tamen eſt exilis. Auis verò ipſa de pulchritudine poſſet cum multis alijs certare.

De Yxtezcatototi. Cap.CCVI.

CEdit pulchritudine præcedenti Yxtezcatototi,Paſſeris magnitudine,varia ta tamen cinereo, fuſco, & nigro colore: Viuit in montibus Regionum temperatarum: edulis eſt, exiliter canit; nec viuit in domibus alta.

De

Digitized by Google

De Ayoquantototl. Cap. CCVII.

AT Ayoquantototl par ferè magnitudine, luteo, nigro, subalbidoque colore variatur. Montana colit: bono alimento constat, & quoniam cantus impensè exilis est, caueis includi minimè consueuit.

De Xolotlapech. Cap. CCVIII.

AVis est edulis, ac præcedentis penè magnitudine, infernè lutea, fusca verò supernè, viuit in arboribus montium Tetzcocanorum, vbi prolem educat: vescitur vermiculis, non canit, aut expetendum admodum præbet alimentum.

De Elotototl. Cap. CCIX.

LOngè minor est Elotototl, ac Cardueli penè par, sed albo, aut cyaneo colore, caudaque penè tota nigra: Viuit iuxta arbores montium Tetzcocanorum. Edulis est: non canit, & ideò neque alitur in domibus.

De Chiltototl. Cap. CCX.

AVicula est Cardueli paulò maior, tota ferè coccinea, sed nigris iuxta alas admixtis plumis: maculis verò prope oculos candentibus, & rostro paruo, ac nigro: minimè canit, sed obstrepit, edulis est, educat in Arboribus Tetzcoquensibus, vescitur que vermiculis, & culicibus.

De Ococolin. Cap. CCXI.

GEnus est Pici Sturni magnitudine, & pulchrè variatum colore nigro, & luteo; circa dorsum verò, crura, ac ventrem cinereo, rostroque longo, & acuto: Viuit in Tetzcocanarum syluarum arboribus, vbi sobolem educat: edulis est, nec tamen cantillat.

De Xiquipiltototl. Cap. CCXII.

AVicula est minima, nigra macula rostrum, collumque conspersa, cætera cyaneo, cinereoque tincta colore: incluſa caueis cantillat, chian semine vescitur, & tritotlaolli: educat sobolem circa Tetzcocanorum montium Arbores.

De Quauhelototl. Cap. CCXIII.

AVis est tota cyanea, Columba paulò maior, & crista in acutum tendente eiusdem coloris insignita: calidarum regionum alumna est, & quanquã visu pulchra & spectabilis, plumarumque colore commendata, nec canit, nec eduli constat nutrimento.

De Cuechtototl. Cap. CCXIV.

AVis est magnitudine, & rostro Psittaci, incuruis, & rapacibus vnguibus, luteis cruribus, pedibusque, sed nigris punctis distinctis: alis cyaneis, sub-

Digitized by Google

ſubalbidiſque è fuluis variatis plumis; pectore, ac ventre rubeſcentibus; capite è candido in coccineum vergente colorem, depili; rugoſoque, quale etiam eſt collum, quod torque iuxta pectus ambitur eminenti, & albo, ſed cyaneis, ac tranſuerſis diſtincto tænijs, habet etiam ad roſtri radicem (quod rarum eſt) Orbem concinnatum ex acinis multis, ex albo in rubrum colorem vergentibus. Hanc auem ego nunquam vidi, ſed eius tantùm imaginem apud Tetzcoquenſes, in Aula quadam Regiæ domus, vbi ordine quodam Principum eius Prouinciæ formæ ſerie quadam videbantur delineatæ, quam in libros hoſce transferendam curaui, quoniam ex nonnullis Incolarum accepi, littoribus Oceani eſſe frequentem, qui tamen nihil quod ad eius naturam aut mores ſpectaret narrare potuere, præterquam viuere ex rapto, & verſari ſolitam non procul à mari.

De Caquantototl. Cap.CCXV.

OFfendi etiam apud Tetzcoquenſes Auiculam criſtatam, pulchra, ac rara forma, Paſſeris magnitudine, coloris cinerei, ſed extrema cauda lutea, & ab extremis alarum pennis coccineis quibuſdam capillamentis propendentibus, paruo capite, paruoque roſtro, quæ in montibus etiam viuit eiuſdem Plagæ, ac ſeminibus veſcitur, neque eſt cantu, aut nutrimento cæteris auiculis commendatior.

De Yayauhquitototl. Cap.CCXVI.

AVis eſt Sturni magnitudine, viridi, cyaneoque, fuluo, & cinereo colore diſtincta, in qua vel illud memoratu dignum eſt, & pene huic aui peculiare, duas pennas ab extrema cauda prodire cæteris longiores, quarum pars prior depilis ſit, extrema verò cyaneis, & nigris pilis veſtita.

De Axoquen. Cap.CCXVII.

AVis eſt è Piſcium rapto viuens, & ad Alcionum fortaſſe pertinens differentias, quos *Martinetes* vulgus Hiſpanorum vocare ſolet. Auis eſt ictus ſatis noxij, cinereo, luteo, ac fuluo colore varia, roſtro nigro, acutoque, & octo vncias longo, collo verò duas ſpithamas ac pelle laxius dependente cauo, cauda verò ſeſquidodrantem prolixa, ac productis cruribus, qualia aquaticas aues decere ſolent. Sunt qui Acaçaçahoactli vocare malint.

De Ahuatototl. Cap. CCXVIII.

AVis eſt Sturni magnitudine, & forma, ſed alis, & cauda cæruleis, cætero verò corpore è ſubalbido vergente in fuſcum; viuit in Quercubus, & ſobolem educat, vnde euenit ei nomen.

De

Digitized by Google

De Guitguit. Cap. CCXIX.

AVicula est minima, Regulo similis, viridi colore, & suaui nutrimento, ea est naturæ rerum vis, vt hæc tantula auis, ac fere nulla, audeat coruorum examina consectari, & vbilibet latitare cogat, ac sese inter arundineta tueri. Est & aliud auicularum genus in Insula præcipuè Cubu, gregatim volantium, & Rizi (cuius seminis maximus est apud eas Gentes prouentus, atque vsus) deuastantium sata, nomine maja, multi nutrimenti, gratique, & facilis coctionis, colorisque fului, quibus est in colli postica parte (dictu mirandum, & nulli alteri animali concessum) caput, ventriculus, primumque receptaculum nutrimenti.

De Daic. Cap. CCXX.

VVlgaris auis hæc Columbi æquat magnitudinem, & bonam alimoniam præstat; nidum excauat cauda, ac pedibus iuxta fabulosa loca, quaternas altum spithamas, vbi ponit oua per imbres anserinis maiora, & pugnum fermè ampla, dicta ab Indigenis Tapum, quinquagena, pluraue, & citra vllum albumen, pinguis naturæ, & crassæ, quæ assa, aut cocta, bonum, ac pingue prebent alimentum, fixa verò crassum, & malum, concoctuque difficile; mirum est auem adeo paruam tantæ magnitudinis oua, tamque numerosa edere, eadem tam profunda in scrobe collocare, & collocata citra incubantis Parentis opem, atque teporem pullos excludi, & excluſos euolare, è vestigio. Viuit in Philippicis.

De Tuputu. Cap. CCXXI.

NOmen inuenit à cantu, versatur in carectis, herbosisque locis: magnas arbores minimè conscendit. Phasiano forma similis est, minor tamen: loco carnis habet vermes, quibus adeo refertæ sunt singulæ corporis partes, vt mirum sit nihil præter eos ac pellem in ea Aue reperiri, quam tamen non perforant, aut rumpunt densis ornatam pennis, cùm cætera solos vermes esse planè perspiciatur.

De Pauxi vocata Aue. Cap. CCXXII.

NOn est prætereunda Auis illa, à Margarita (vt ferebant) ad Regem Philippum delata, quam in horto eius vidimus Galli gallinacei magnitudine, aut paulo maiorem, nigro colore plumarum, sed splendenti, & pauonino, rubeo, & incuruo roſtro, & Psittaci simili, mitem, sed capi, & attrectari à quouis renuentem. Erat in hac Aue insigne, & peculiare, tumorem quendam radici roſtri affigi, qua parte erat tenuior, pyri forma, lapidis duritia, & cæruleo colore, qualis esse solet lapidis cyanei, aut vocati Turcoidis; alebatur autem si bene memini frumentaceis seminibus, & cæterarum cohortalium nutrimento, quibus forma quoque videbatur similis,

De

Digitized by Google

De Altera Aue delata ad Philippum II. Cap. CCXXIII.

MEritò alia *Auis* visa mihi in eodem horto, erit præcedenti adnectenda, Ciconiæ (ni mente excidit) magnitudine, & cinereo colore, crista hæc gestabat octo (vt mihi quidem videtur) vncias longam, è multis aggeratam plumis subiectis eiusdem coloris, & in amplitudinem orbicularem, præcipuè circa summum dilatatis, atque excrescentibus, verùm Custodum incuria perijt, antequàm ego discedens ab Hispanijs Optimi, Maximique Regis iussu nauigassem ad Indos.

De Pitzmalotl. Cap. CCXXIV.

GEnus est Sturni dodrante paulò maius, lato rostro, nigroque, Oceani australis littorum Incola, cæterorum Sturnorum huius Orbis moribus, & natura.

De Picalotl. Cap. CCXXV.

AVis est prolixa dodrantes binos, infernè candens, ac supernè cyanea, rostro nigro, crassò, & longo, & nigricante crista: vociferatur, non canit; alitur domi, vescitur Tlaolli, alijsque frumentaceis seminibus, vermiculisque, ac bonum assa, aut elixa præbet alimentum. Viuit in Prouincia Ygualapæ, non procul ab australi Oceano.

De plurimis alijs Auiculis anonimis, ab eadem Prouincia missis. Cap. CCXXVI.

MIssæ præterea sunt ab eadem Prouincia multæ auiculæ sine nomine, quarum quinque priores fuluæ, atque cinereæ sunt; sexta lutea, & cinerea; septima verò nigra, & rubra, non sine quibusdam luteis propè alas pennis, quarum omnium cantus, & nutrimentum, neque possunt impensè aut improbari, aut commendari.

De Quarta Elotototl. Cap. CCXXVII.

AVicula est Passeris magnitudine, tota (si alas excipias, pedesque, & rostrum) cyanea, sed maculis cinereis conspersa: alæ enim fuluo, nigro; pallenti, ac cinereo variantur colore, rostrum è candido vergit in nigrum, ac pedes, cruraque cinerea, & fusca promiscuè sunt; oculi nigri, & iris lutea: caueis inclusa suauiter canit: bonum præbet alimentum, versaturque in Regionibus temperatis, qualis est Mexicana, aliturque Tlaolli.

De Yacatlil, seu Aue rostri nigri. Cap CCXXVIII.

NOmen inuenit hæc Auis à nigro rostro, digitum transuersum longo, & è crassiuscula origine desinente in acumen. Sturni æquat magnitudinem, cinerea est, & viuit in locis calidis.

Digitized by Google

De Altera Xochitenacatl. Cap. CCXXIX.

AVis eſt lacuſtris, ac littorum maris Septentrionalis alumna, ſeſquipalmũ longa, ſi roſtrum excipias, quod octo pene vncias eſt prolixum, ac tres latum, (portentoſa nempe magnitudine, & vniuerſi corporis longitudinem pene æquante) ſerratum, coccineum, iuxta extremum; circa alias verò partes cyaneum, & ex albo palleſcens, ſed ſingulis momentis (quod fide pene caret) mutans colorem: collum productum eſt, ſuperna parte fuluum, inferna verò, & circa latera, ex albo palleſcens, ſed rubeis hemiciclis diſtinctum, cauda atra, circa cuius exortum plumæ adſtant albæ, & coccineæ: pedes & crura cinerea ſunt, ſed cyaneis maculis variata; vngues nigri, oculique, verùm Iris rubeſcens ex albo, quam cyaneus ambit circulus: cætera ex nigro fulueſcunt; Domeſtica Auis eſt, ſaliens incedit, alitur quouis nutrimenti genere, & quibuſque etiam regionibus ad quas deferri contingat, viuit.

Finis II. Tractatus Hiſtoriæ Auium.

TRACTATVS TERTIVS
DE HISTORIA REPTILIVM NOVAE HISPANIAE.

De Acaltetepon, ſeu Monoxilo mucronato, quod priuatim Temacuilcahuya vocant. Cap. I.

Habetur ſupra volumine 1 *lib.* 9 *cap.* 11 *fol.* 315.

De alijs duobus Lacertarum generibus, quæ propriè Acaltetepo nuncupantur. Cap. II.

CONSVEVERE Mexicani lacertarum innocentium, vulgariumque differentias omnes, quaſque feruentium Regionum Incolæ Cuetzpalin vocant, Tecouixin nuncupare, venenatas verò quæ in ſepas chalcidicas, ſepedoneſue quadrupedes referri poſſent, aut citra venenum aliquanto vulgaribus maiores, nempe lacertarum genera, quæ multa apud ipſos naſcuntur, Acaltetepon. Venenatarum tria adhuc apud nouos Hiſpanos offendi genera, morſus noxij, ſed minimè (ſi tempeſtiuè occurratur ei) læthalis, quarum duæ priores magnitudine, forma, & colore conueniunt, ſed picturarum diſtinguntur varietate: altera namque luteis tantùm ornatur ſpherulis in fuſcum, candidumque inclinantibus colorem, altera verò candidis lineis in rectitudinem procedentibus, luteiſque, & ſecundum tranſuerſum fuſcis, & palleſcentibus è candi-

Digitized by Google

candido. Poſtremum genus peculiari nomine Tetzauhcoatl, quòd rarò occurrat, nuncupatum, ac prorſus à Tetzauhcoatl ſerpente diuerſum, paruulo, ac pene nullo, ſed lætifero (vt ferunt) morſu, omnium eſt minimum, fuſci coloris in fuluum inclinantis, ſed cauda magna ex parte cyanea. Eſt & quartum genus ita vocatum, non quòd venenatum ſit (eſt enim innoxij morſus) ſed quòd venenatis maiuſcula corporis mole videatur reſpondere, cùm cætera vulgaribus lacertis prorſus ſint ſimilia.

De Ahueyactli, ſeu Hemorrhoo Indico. Cap. III.

Serpens eſt Ahueyactli Tecutlazoçauhqui forma, ſed ſonalibus carens, veneno verò hemorrhoo antiquorum congener, extertis caninis, & lethali ictu, quo vniuerſum corpus ità afficitur, vt vndique ſanguinem effundat, nempe, per os, nares, & oculos, quin vulnera, quæ iamdiu occaluere (ſi contingat morderi hominem ab hac fera) rurſus hiant, manantque ſanguine, tanta eſt vis huius pernicioſi, atque monſtrifici veneni, cuius remedia erit (vbi commodius valeant) referri.

De Aquaquetzpallin, ſeu Aquatico colore. Cap. IV.

Quas Haitiniy guanas vocant, Mexicenſes Aquaquetzpallin vocare conſueuerunt, Colotum videntur referre; ſed plurimùm diſtant forma, atque natura, quinque dodrantum æquant longitudinem, ſi caudam pariter metiare, quæ reliquo corpore triplo prolixior eſt, humanoque humero inter vtraque crura craſſior: digiti tenues ſunt, & pro magnitudine corporis longiſſimi; brachia, cruraque craſſitudinem, recens nati æmulantur pueri (ne dicam) æquant: venter candeſcit ex viridi, & reliquum corpus ſquamiferum eſt, coloriſque medij inter argenteum & virentem: vngues ſunt mediocres, cauda prolixa, & in extremum vſque à poſterioribus pedibus ſenſim gracilieſcens; dorſo imminent pinnæ quædam anguſtæ vnciam vnam longæ, ſpiſſæ, & protractæ ad extremum vſque caudæ, licet ſenſim fiant breuiores: caput ſupernè deforme, ac horridum eſt, prædurum, ac velut clauatum, ſicut ſuperior quoque colli pars: oculi nigri, & mandibula inferior cærulea, è qua pendet membrana lata digitos quaternos, orbiculatis, tenuis, ſquamoſa, & palearibus ſimilis, nonnullaque circa exortum clauata interuallo, pinnatauæ, ac è viridi in flauum colorem vergens, eadem mandibula cæruleis tegitur laminis, rotundis, magniſque, ac præcipuè alterutro latere vnica, quæ noſtratem aſſem, dimidiúmue argenteum vocatum denarium æquat amplitudine, coloreque, & nitore piſcium æmulatur ſquamas, alia præterea paulò minore iuxta aurium ſedem, & quæ rutileſcat vehementius, oris rictus magnus eſt, ac dentes parui, innocuium animal, & aquarum Incola, ova parit innumera, grata guſtui, optimique nutrimenti, velut & ipſa eius eſt caro (ita enim vocare libet, quoniã carni potius, quàm piſcoſo generi ſimilis eſt) quæ pullis noſtratium cohortalium minimè cedit, ſeu guſtum ſpectes, ſeu alimoniam. Vix eſt, qui cùm primùm incidat in hoc animal, timorem animo non concipiat, etſi alioqui mite,

innocuumque, aut qui ſemel deguſtatum, ſumma non proſequatur auiditate. Sunt etiam in hoc genere terreſtria, Quequetzpallin vocata, nonnihil tamen diſtantia colore, & meliore, atque iucundiore alimento, ſed reliqua natura pene eadem, in quibus omnibus illud videtur mirabile, terram reptatam eorum abdomine, ventreue pingueſcere, ac fieri longe ſapidiora: calidis verò Regionibus degunt, vnde ad Mexicanam Vrbem quadrageſimali præcipuè tempore deferuntur.

De Aquetzpalin, ſeu Crocodilis, quos alij Caymanes vocant. Cap. V.

Habetur ſupra volumine 1. lib. 9. cap. 111. fol. 315.

De Acoatl, ſeu ſerpente Aquatili. Cap. VI.

IN paludibus temperatarum Regionum verſari ſolet, dentibus paruis, ac innoxio morſu, longus quinque dodrantes, ac pollicem craſſus, ſuperne tænijs nigris, & cyaneis alternis diſtinctus, & cyaneus inferne; capitis ſuperna nigra ſunt, latera cyanea, ac inferna lutea. Viuum audio parere, ne indico impare vipera noſtra dicatur carere. Sunt qui Miaoacoatl vocent, quoniam ſpicæ Maizij colore ſit.

De Aquaqua, ſeu Bufone. Cap. VII.

VErſantur in calidis Regionibus huius nouæ Hiſpaniæ, ac præcipuè iuxta vtriuſque maris littora, mirandæ magnitudinis Bufones, vt qui galeros mediocres æquare ſoleant, cæterà noſtratibus ſimiles, niſi quod veneno ſunt mitiore, ob quorum magnitudinem, eos in hac enarratione pertranſire ſilentio nolui.

De Colcoatl, ſeu Serpente Coturnicibus ſimili. Cap. VIII.

ANguis eſt binis dodrantibus paulò longior, pollicem craſſus, ac Teuhtlacocauhqui primæ (vt videtur) ſpecies, nam & ſonalia pro numero annorum caudæ innaſcuntur, augenturque: venter candet, ac niteſcit, dorſum verò maculis nigris, & fuluis variatur, atque diſtinguitur, conſpiciturque venter iuxta caudam reliquo corpore craſſior, caudaque adeo breuis, & ſubitò attenuata, vt vix latum digitum æquet: dentes omnes parui, breueſque ſunt, & tamen lethalem infligit morſum, ſed qui (ſi adſit diligentia) remedijs aliorum venenatorum animalium morſibus deſtinatis, coerceri, atque curari ſoleat.

De Cencoatl. Cap. IX.

ANguis eſt ſeptem prolixus ſpithamas, ac tres craſſus pollices, ſi excipias partes, quæ ſunt iuxta ventrem, vbi longè amplior videtur, & vnde cauda ad vſque extrema ſubitò gracileſcit: color eſt inferne albus, liuiduſque, dorſo verò atque lateribus niger, niſi quod tænijs ruffis ſeſe cruciantibus circa latera diſtingui ſolet, dentes verò parui apparent, ac minimè lethalis morſus.

De

Digitized by Google

De Tzicatlinan ſerpente. Cap.X.

GEnus eſt Serpentis Tzicatlinan, ſeu Formicarum mater; ita vocatum, quòd earum cuniculis viuat, & quando foras exeunt ſequatur eas, ſtatis anni temporibus; pulcherrimus eſt omnium Serpentium, nec cuiquam noxius, minimi digiti craſſitudinem æquat, ac duorum dodrantum longitudinem, faſcijs diſtinguitur candidis, rubriſque tranſuerſis, & alternis, non viuit niſi cum Formicis, aut alibi, quàm Regionibus calentibus: quod verò ſpectat ad medicinam, tuſus, appoſituſque, dicitur tumores præter naturam diſcutere.

De Canauhcoatl. Cap XI.

HOminis æquat Anguis hic craſſitudinem, eumdemque dupla longitudine excedit; incolit ſaxa, antraque, & occurrentibus animalibus ad ſe tractis halitu victitat, euenitque aliquando, vt Indi iter agentes inſederint ei, rati truncum eſſe (tanta eſt eius vaſtitas, atque ſtupiditas) nec intellexerint, quàm inſtabili, terrificæque ſedi inſtiterint, donec Angue ſenſim præterlabente perterriti ſurrexerint; innocens tamen eſſe dicitur, ac nullo pene noxius morſu.

De Ecacoatl, ſeu Angue venti. Cap.XII.

ANguis eſt ſex ſpithamas longus, binaſque vncias craſſus, innocuus, dentibus paruis, ventre argenteo, lateribus, ac dorſo, lineis ſeptem candidis, luteis, cyaneis, & nigris alternatim interſtinctis, lingua prolixa, tenui, bifida, & nigricante, quam vibrat velociſſime, atris oculis, & pro magnitudine corporis amplitudine inſignibus, & Iride pallida.

De Quatapalcatl, ſeu Chameleone Mexicenſi. Cap.XIII.

de vno ſupra Io. Fabr. fol.721.

GEnus eſt Chameleonis Quatapalcatl, in calidis nouæ Hiſpaniæ repertum Regionibus, parùm à noſtro, (vt ex imagine licet coniecturari) diſtans, ſed tamen non prorſus idem; vidi & apud Haitinos Chameleones, ſed longè minores noſtratibus, & vulgaribus lacertis penè ſimiles, verùm de his ſuo dicendum eſt loco.

De Cuicuilcoatl, ſeu Colubro vario. Cap.XIV.

SErpens eſt dodrantem longus, ac minimum digitum craſſus, cauda ab ipſo ano tenuiore, velut & Tzoalcoatl, trium vnciarum interuallo; dentes habet paruulos, ventrem liuidum, fuſcum, dorſum atris interſtinctum lineis: naſcitur in frigidis, ac lethalem infligit morſum, nec ſunt aduerſus eum alia, quàm contra Teuchlacotzauhqui remedia excogitata.

De

Digitized by Google

De Cencoatl, ſeu Colubro ſimili ſpicæ mayzij, ſimilibuſque coloribus variato. Cap. XV.

GEnus eſt Serpentis innocuum, maculis interſtinctum fuluis, & nigris, ac ventre candido, longum cubitos quatuor, & brachio tenuius, dentibus paruis, ordine duplici ſerie quadam diſpoſitis. Viuit in calidis, nec plura adhuc de eo Serpente comperi.

De Colcoatl, ſeu Colubro Coturnicum colore. Cap. XVI.

SErpens eſt lethalis morſus, longus tres ſpithamas, ac pollicem craſſus, ſimilis eſt Teuctlacocauhqui, ſimilibuſque mordet caninis: huic à meatu per quem redduntur excrementa, ſubitur cauda, tenuatur, atque gracileſcit.

De Cuech, ſeu Colubro ſonalibus inſignito. Cap. XVII.

SErpentis genus eſt innocuum, quatuor cubitorum longitudinis: candet huic venter, dorſum fuluis, nigriſque maculis diſtinguitur: dentes parui, ac corporis craſſitudo ternos digitos æquans.

De Yztaccoatl, ſeu albo Colubro. Cap. XVIII.

de quo ſupra Io. Fab fol. 774.

SErpens eſt lethiferi (vt narrant) morſus, quinque prolixus cubitos, teres, oblongo capite, oculis magnis, ac nigris, binis caninis, qui ſuperiori maxillæ infiguntur, exertique ſunt, alijs verò modicis; collo tenui, palmumque longo, à quo ad medium vſque corporis tres pollices craſſus eſt, vnde ſenſim vſque ad caudam extremam attenuari incipit, venter infernè albus eſt, vergens in liuidum, ſed ab ano in extremum vſque caudæ, ac iuxta collum inferna rubent; dorſum cinereis tegitur ſquamis, ac velut maculis quibuſdam albo colore diſtinctis, vnde nomen: agilis Coluber eſt, & qui ſeſe cauda tueatur, in girumq; (ſi quis eum attigerit, ſeu repat, ſeu pendeat dum tamen apprehendatur) ſe contorqueat.

De Yztactecoizin, ſeu alba Lacerta. Cap. XIX.

LAcertæ genus eſt ventris candeſcentis, fuſci dorſi, ſed candidis lineis ſecundum longitudinem diſcurrentibus, alijſque per interualla tranſuerſis interitinctum, maculis quoque nigricantibus, & quibuſdam in locis obſcurum. Innocui eſt morſus, vitamque agit in frigidis plagis, cuius Nos, & maſculi, & fœminæ præſtamus imaginem.

De

Digitized by Google

De Macacoatl, seu Angue Ceruino. Cap XX.

SErpens est femoris, & interdum humani corporis crassitudine, longitudine verò vicenum quandoque pedum, maculis conspersus fuscis, vergentibus in nigrum, fuluisque; ceruino capite, vnde nomen, nisi fortè id contigit, ob cornua, quæ audio ei iam senescenti innasci, accommodatissima excitandæ veneri. Prouenit regionibus calidis, vbi, quò calidiores sunt, eò in maiorem crescit amplitudinem.

De Macacoatl. Cap.XXI.

CEruino & hic Anguis capite constat, ceruinamque mansuetudinem curatus præfert, sed minor est, maculis licet subluteis, & nigricantibus distinguatur.

De Maquizcoatl. Cap.XXII.

MAquizcoatl, quem alij Tetzauhcoatl vocare consueuerunt, seu anguem abusus, quòd rarò, ac per miraculum videatur ab aliquo, sesquidodrantem longus est, ac minimi digiti æquans crassitudinem, coloris argentei, nitidi, ac veluti translucidi in vtramque partem, vt libet graditur, etsi capite vnico insignitus, Amphibænæ Antiquorũ fortassis species. Est & alius Anguis eodem nuncupatus nomine, nõ modo ancipiti incessu, capitibus quoque binis, quem adhuc mihi non licuit videre, nisi fortassis is de quo diximus est, quem conspeximus Itztolucæ, & curauimus depingendum.

De Cencoatl. Cap.XXIII.

SErpens est candenti, ac nigro variatus colore, aspectu pulcher, & magnitudine mediocri, qui licet morsu lædat, non tamen occidit.

De Teuhtlacotzauhqui, seu Domina serpentum. Cap.XXIV.

Habetur supra volumine 1. *lib.*9. *cap.*17. *fol.* 328.

De Tecoixin torquata. Cap.XXV.

LAcertæ genus est innoxium, torque insignitum candida, vnde nomen, corpore crasso, integrumque dodrantem longo, ventre candenti, fusco dorso, sed vicissim dilutiore, exaturatiorique colore distincto.

De Tlehua, seu Igneo Colubro. Cap.XXVI.

ANguis est sesquidodrantem longus, ac digitum crassus, squamis albis, nigris, fuluis, fuscisque distinctus; caput est viperæ nostratis capiti simile, caudaque iuxta finem subitò attenuata, interualloque binorum tantum digitorum, quæ desinit in sonalia: lethalem infert morsum, vrentemque, vnde euenit ei nomen, cùm incedit in latera vtrinque se conuoluit, ac lento procedit

Digitized by

dit greſſu: contra eius morſum, aiunt conferre tuſam radicem herbæ, quam vocant Amolam, de qua ſuo dictum iam á nobis eſt loco.

De Petzcoatl, ſeu Angue lubrico. Cap. XXVII.

SErpentis eſt venenatum genus ſpithamas prolixum binas, candenti ventre, fuluo dorſo, ac è medio ferè corpore ad caput ſenſim gracileſcens, & rurſus circa caudam duarum vnciarum interuallo, reliquo craſſius corpore, ſed nuſquam minimi digiti craſſitudinem excedens: ſinuosè graditur, ac ſe paulatim contorquet: offenditur agro Mexicano. Aiunt morſui eius remedio eſſe Rubetæ inteſtina vtcumque deuorata, item arboris ferentis cornua ſimilia taurinis ac Mizquitl quæuis contuſæ, & applicatæ partes. Viuit ſaxoſis, montoſiſque quarumuis Regionũ locis; ſunt qui hunc eundem Serpentem Tlalcoatl necnon Elzoalcoatl vocare ſoleant.

De Petlacoatl. Cap. XXVIII.

ITa vocant Mexicenſes noſtratem Scolopendram, apud quos mira viſitur magnitudine, vt quæ pedes duos longitudine, & craſſitudine duos digitos latos interdum excedat.

De Tlilcoatl. Cap. XXIX.

REperi apud Tepoztlanum Anguis genus, decem plus minus prolixum cubitos, hominis verò craſſitudine, totum nigrum, in cyaneum tamen vergens colorem (ſi ventrem excipias, qui albeſcit) præcinctum lineis albis, cyaneis, pallidis, ac fuluis, caret ſonalibus, ac tamen lethalis eſt morſus: recta procedit ſeſe conuolens in gyros, & cum morſum ſtudet infligere, ſeſe ſupra caudam erigit: caret caninis: paſcitur piſcibus, quos rapit iuxta flumina, inſectatur Accipitrum genus, atque adeò adſtricto eos cingit nodo, vt & interimat pariter, & hiſcat, atque rumpatur. Nec eſt ſerpens vllus, qui tanta velocitate inſectetur homines. Eſt & alius eiuſdem nominis, niger quoque, ſed luteis maculis diſtinctus, de quo aliâs.

De Tlecoatl, ſeu Igneo Serpente. Cap. XXX.

COluber eſt in ſex dodrantum menſuram adoleſcens, triumque digitorum craſſitudinem. Viuit montanis locis, & lethalem infert morſum: color eſt fuluus: Sed dilutior circa ventrem, ac vergens in cinereum: ſinuosè incedit, in vtraque ſeſe latera contorquens. Viuit in montibus Tepeztlanicis, vnde delatum ad nos, & deſcribendum, & delineandum curauimus.

De Techichicotl, ſeu lapide inculto. Cap. XXXI.

de altera ſupra. Io. Fabr. fol. 686.

ITa vocatum eſt id Lacertæ genus, ob ſimilitudinem cum rudi lapide; dorſum huius, pedes, caudaque candido, luteo, & nigro variantur colore. Venter candet, & cauda ex pallido rubeſcit.

De

Digitized by Google

De Quauhtzicatlinam, ſeu matre formicarum. Cap. XXXII.

ID nominis ſortitus eſt hic Anguis, quoniam cum Formicis habitare ſolet, eodemque antro degere, dodrantalis, atque innocens eſt, & minimum craſſus digitum, maculiſque diſtinctus cinereis: ventre cyaneo diluto, ac veluti tranſuerſis lineis nigreſcentibus, cinereiſque, vel ſubalbidis ſpectabili. Eſt & alius eodem nomine Serpens, ſed colore igneo, de quo alibi.

De altero Teuhtlacotzauhqui. Cap. XXXIII.

EST & alius Serpens, Teuhtlacotzauhqui quoque nuncupatus, quinque dodrantes interdum longitudine ſuperans, & humerum craſſitudine, nec diſſimilis alteri eiuſdem nominis, tum forma, tum veneni ſæuitia, & atrocitate: præterea etiam & ſonalibus, in quæ finitur cauda, ſed huius color pullus eſt, vergens in luteum, pallidis maculis (quod alteri quoque contingit) obliquè ſeſe interſecantibus: aiunt, eam eſſe veneni huius vim vt non ictu tantùm, verùm contactu quoque officiat, vnde ſortitum nomen.

De genere Tamacolin, ſeu rubetarum. Cap. XXXIV.

PLura reperias apud nouam Hiſpaniam Tamacolin, Rubetarumue genera diſtantia inter ſeſe; colore, magnitudine, & veneno; quædam enim maritimorum locorum Incolæ venenatæ ſunt, & ſcutis mediocris amplitudinis, vmbelliſue ſimilitudine pares, quod genus etſi longè minori Icone curauimus exprimendum, aliæ mediocris magnitudinis, ſed non vſque adeò monſtrificæ, venenatæue, & adeo in regionibus calidis frequentes, imbrium præcipuè tempore, vt vix pedem figas, quin aliquam non calces. Aliæ verò longè minores, experteſque veneni, quædam ſunt atræ, nonnullæ fuſcæ, atque aliæ virentes: reperias quoque inter ranas nonnullas nigras, atque ita Rubetis ſimiles, vt horreas illarum aſpectum, edules tamen, ac expetendas ob gratum, probatumque nutrimentum.

De Tlilcuetzpallin, ſeu nigra lacerta. Cap. XXXV.

DVo ſunt Lacertarum genera, quæ à nigro colore Tilcuetzpallin vocari conſueuere, innoxia, atque innocentis morſus, quarum altera paulo craſſior eſt, altera verò tenuior; ſed binis lineis cinereis recta à capite ad caudam ſupra dorſum procedentibus, alijs verò eiuſdem coloris delatis tranſuerſim.

De Tecoixin, ſeu ſaxorum lacerta. XXXVI.

LAcertæ genus eſt mite, ſed corpore cæteris lacertis craſſiore, aluo candente, mento cyaneo, & lateribus vtrinque circa ventrem cæruleis, reliquo vero corpore iuxta caudam fuſco, mox pullo, & verſus collum caputque nigro: faſcijs binis albis collum torquis modo ambientibus, & anteriora crura cingentibus, forma ſemicirculorum, vniuerſum corpus paruis ſquamis tegitur, atque quadratis, quanquam hæ ſint in cruribus & cauda minores; Caput videtur te-

ſtudineum imitari forma, dentes ſunt parui, ac innocens morſus, inter ſaxa degit, vnde nomen; vermiculis veſcitur; & magna ex parte in gelidis regionibus iuuenitur, ac vere educat ſobolem, inceſſus, pedes, & crura reliquis lacertis ſimilia ſunt: fœminis candet venter, maribus verò cyaneo eſt, & exaturato colore: dorſum in vtroque ſexu conſpicitur fuſcum, atque etiam ipſa cauda, ſed candenti, luteoque colore conſperſa, binis vt dixi faſcijs caput, collumque cingentibus. Sunt & alia Lacertarum genera, quorum formas ex Iconibus promptum erit deprehendere, vt neceſſarium non fuerit eas pluribus modo deſcribere, quales ſunt Milquaxuch, altera Tecoixin mas, & fœmina. Quauhcuetzpalin, ſeu ſylueſtris lacerta, Acaltetepo, Yztactecoixin, mas & fœmina. Cuelzpalcochiton, & aliæ, quæ his forma, & natura, magna ex parte ſunt ſimiles.

De Tetzauhcoatl, ſeu ſerpente raro. Cap. XXXVII.

MInimus eſt Coluber, & tamen morſus lethalis, vix enim quatuor vnciàs longitudine æquat, aut pennam anſerinam craſſitudine: venter rubeus eſt, punctis nigris diſtinctus, & dorſum fuluum eiuſdem coloris punctis variatum; frigidis regionibus familiaris eſt, ſiue editæ ſint, ſiue humiles, adeòque ipſis Indorum tectis.

De Texixincoyotl. Cap. XXXVIII.

GEnus eſt Lacertæ ad ſpecies pertinens Tecuerzpallin, ſed corpore tenuiori, & ſquamoſo, partim cyaneo infernè, partim vero candenti; ſupernè verò pallenti, atque nigro, ſed capite, ac torque nigricantibus: innoxium eſt animal, velut & Tecuetzpallin.

De Xaxalhua. XXXIX.

COluber eſt ſex dodrantes prolixus, & ternos digitos craſſus, ventre candenti, ac reliquo corpore nigro, ſed diſtincto punctis albis, lineaque quadam candida procurrente ſecundum corporis longitudinem: oculis magnis, modicis dentibus, noxij ſed minimè lethalis morſus, cauda ſonalibus carente, & quæ binum, ſenumue dodrantem interuallo ſenſim gracilleſcit.

De Teixminani, ſeu ſerpente inuolante oculos. Cap. XL.

SErpens eſt prælongus, & tenuis, cuiuſmodi etiam caput cernitur, ventre liuido, ac fuſco dorſo: Sunt qui Micoatl vocent, quoniam ſagittæ ſit ſimilis: vibrat ſe ex arboribus, & in hominum oculos iaculatur; Iaculi cenſetur ſpecies; nam tametſi craſſitudine cedat, mirum in modum ſimilis eſt proprietate, atque natura: rectà incedit, corpus in ſpiras minimè conuoluens: naſcitur apud Quauhnahuacenſes, vbi illum curauimus, & delineandum, & deſcribendum.

De

Digitized by Google

De Tecuixin, seu innocuis Lacertarum generibus. Cap. XLI.

PLura sunt apud nouam Hispaniam innocuarum Lacertarum genera, quarũ nonnullas depingere, atque describere placuit, omissis alijs. Prior occurrit illa, quam Tototeпecenses apud quos frequens est, Cuti patria lingua vocant, mediocri magnitudine, alboque, & nigro variata colore; est in ea insigne, in posteriores pedes sese attollere, & anguium modo edere sibila. Secunda verò, quam à colore nigro vocant Cutezpallin, vtriusque sexus proprietate, & forma, nonnullam indicans differentiam; Tertia Quetzpalcochiton nomen à perpetuo sopore sortita, euocando sudori mirè vtilis, si puluis dragmæ vnius ponderе deuoretur ex aqua. De Yztacтecuixin, & alijs duabus speciebus quæ generis retinent appellationem, ac Tecuixin simpliciter nuncupantur, seorsim est dictum à nobis.

De Tlilcoatl. Cap. XLII.

ANguis est in vastam crescens longitudinem, & crassitudinem, innoxius, ac in montibus vitam agens Tepoztlanicis; nomen sumpsit à cyaneo colore in nigrum vergente. Est & alius eodem nomine, niger quoque, sed luteis maculis distinctus, de quo suo loco est dicendum.

De Tetzauhcoatl. Cap. XLIII.

ANguis est tres dodrantes longus, ac digitum crassus, cuius ictus pestilens est, dorsum nigrum, venter candescens ex pallido, & rubescens infernè cauda, venter autem, & cauda punctis nigris conspersa: caput nigrum, ac torque circumcinctum luteo, remedium morsus, est ictum locum fugere, sed comesto prius Picietl, ne venenum noceat præsidium adferentibus, quod etiam velut egregiam antidotum admouere expedit vulneri: cùm nec solum aduersans illatæ noxæ, sed ipsis quoque serpentibus infensum sit, & inimicum.

De Tapayaxin, Cap. XLIV.

AD Lacertæ differentias videtur pertinere, quanquam orbiculari penè plano que constet corpore, ac Raiæ vocatæ quadamtenus forma, ni longè minor esset, nec vncias quatuor longitudine, aut latitudine æquans, cartilagineum autem est, & multis variatum coloribus, gelidum semper tactu repertũ, tardi incessus, ac rarò mutans locum, etiam contrectatum, atque apprehensum sed caput est durissimum, & quibusdam clauatum, horrensque aculeis corollæ modo dispositis. Gaudet ab hominibus appræhendi, manibus gestari, contrectarique placida quadam securitate, ac tranquillitate immobilis, quamobrem amicus hominis ab Indigenis nuncupari solet: illud est in eo mirabile, & nulli alteri (quod sciam) commune, compressis, vexatisue oculis, aut capite, aut parum indulgenter tractatis, sanguinis guttas per eos effundere, ac longius iaculari, qualis detrahi solet ab homine temperatissimo, aut sana fruenti valetudine, tanto interdum impetu, vt ad trium passuum distantiam contingat reiectari. Siccatum hoc ad ignem, redactum in puluerẽ, deuoratumque ex vino,

aut aqua, drachmæ vnius menſura, morbo gallico, & doloribus ab eo euenientibus, magnoperè auxiliari ſolet; quod multis certiſſimisq. experimentis eſt comprobatum, vacuata morbi cauſa per ſuprema, infernaque, ac demum euocata vrina, permixta pituitæ, alijſque longis, craſſiſſimiſque filamentis. Viuit in montibus frigidarum Regionum, vbi paſſim offenditur.

De Temacuilcahuilia ſerpente. Cap. XLV.

NOmen inuenit à fortitudine hic Serpens: eſt enim Temacuilcahuilia cũ quinis hominibus pugnans: in obuios enim impetum façit, eaque vi opprimit, vt ſi collo ſemel ſe aduoluerit, ſtrangulet, interimatque, ſin verò, corporis ipſe coluber diſrumpatur obnixu, ſaluo homine: qui huius naturam nouere eum deludunt, opponentes arborem, aliudue cuius nexu, diſrumpatur, putans comprimere hominem, vt ita tandem conuulſus intereat. Ali etiam vidimus ab Indis deliciarum gratia colubros quoſdam virides, qui allati ab agris pollicari tantùm magnitudine, in femoris craſſitudinem amplificentur, & adoleſcant, vbi pro antro eſt illis dolium ſtramento indulgentiæ gratia emollitum, vbi magna ex parte quieſcunt, viuuntque, niſi cùm edendi eſt tempus: tunc enim egreſſi, cubile, aut humeros heri amicè conſcendunt, beneuolè terrifici animalis amplexus tolerantis, aut epyſtilij in medio contracti in ſpiras, rotamque magnam æquantes, innocentiſſimi veſcuntur oblatis, atque quieſcunt.

De Tepecolcoatl, ſeu Angue montano, Coturnices Indicas colore imitante. Cap. XLVI.

TEuhtlacotzauhqui primi videtur ſpecies, ſonalia ſiquidem pro annorum numero aucta in cauda geſtat, & reliquam eius formam videtur præ ſe ferre, ſed ſqualidior eſt, & quincuncibus ſeſe iuxta dorſum ſecantibus, ad ſecundi Teuhtlacotzauhqui formam, videtur potius accedere.

De Chiauhcoatl. Cap. XLVII.

COluber eſt mediocris magnitudinis, cinereis, ac nigris maculis diſtinctus, ornatus ſonalibus, ac lethalis morſus, quanquàm ſi tempeſtiuè occurratur auxilia proſint. Huius ſpeciei fortaſſis eſt, aut idem (ætate tamen differens) quem alij Cuicuilcoatl vocant, & nos, ea forma, & magnitudine qua depictus eſt, allatum curauimus delineandum.

De Nexoa. Cap. XLVIII.

de vno ſupra Io. Fabr. fol. 775.

SErpens eſt quinque cubitos longus, totus cinereus, vnde inuenit nomen, & innoxij morſus, qui repertus à nobis eſt apud Quachquchullenſes.

De Oto Colubri genere. Cap. XLIX.

QVatuor Serpens hic ſpithamas longus eſt, ac pollicem craſſus, caput eſt paruum, venter candet, totus verò albis, & nigris punctis, terniſque lineis

Digitized by Google

lineis rubris, transuersim procedentibus distinguitur. Adeo lethalis est morsus, vt intra quinque, aut sex horas hominem ictum occidat, colit loca humida, vmbrosaque, & gressu tardo incedit; aggreditur occurrentes sponte, & nulla prius illata iniuria, offenditurque passim in Insula Cubu.

De Aguasen. Cap. L.

DVas Spithamas tantùm longus est Aguasen anguis, cæterorumque vulgarium forma, fusco colore, lato capite, atque compresso; adeò verò lethali est ictu, vt intra dimidiæ horæ spatium interimat, decidente carne vulneri vicina, ac miserè putrescente. Versatur montosis locis, editis, atque arentibus, Alexitherium eius est Pangaguasen, de quo sumus inter Plantas loquuti, nascitur in Philippicis.

De Ataligato Angue. Cap. LI.

PAruulus est, nec pennæ anserinæ excedit aut crassitudinem, aut longitudinem; centeni semper, pluresue offenduntur, neque vnquam à sese inuicem separati veneni expertes, sed aliàs adeò pernicioſi, vt aggressi dormientem si fortè quemquam reperere, nulla arte auelli queant, donec tandem hominem interemptum ictibus hinc inde allatis totum absumpserint, atque deuorauerint.

De Teque Lacerta. Cap. LII.

IN domibus, montanisque locis oberrat, & interdum etiam in cauitatibus lignorum, aut arundinum, dodrantalis est, oculis paruis, nigris, ac lucidis, & fusco prædita colore: expurgat cùm libet (Cantores imitata) guttur, mox canit, sonatque Chacon, vnde etiam illi obtigit nomen, sunt enim qui ita vocent, & tandem velut cantu delassata conqueritur. Paratur ex huiusmodi animalibus lethiferum ad inficiendas sagittas venenum toxicumue, inclusis arundinum internodijs, mox punctis, actisque in rabiem donec mortem obeant, atque ita demum earum sanie peruunctis sagittis.

De Taletec Lacerta. Cap. LIII.

PAruulæ sunt, viuuntque in Platanis, aut ædibus, meliores in platanis: Hispanicis, sunt forma similes, fuscæ, & nigris oculis: asthmati opitulantur, si extractis viscеribus conuoluantur rizo, ac pariter includantur Platani folijs intextis in fiscellam, atque ita ex aqua elixæ, cũ sale, & igni admotæ donec rizum percoctum sit tandem mandantur.

De Dopone. Cap. LIV.

COluber est longus quaternos, aut quinos pedes, nec pollicè crassior, dilu. to virore vniuersum eius corpus tingitur, si caudam excipias, quæ fusca est, caput est magnum, & octangula figura vsque ad oculos, qui sunt nigri, nigraq. iride, & tenui circumdati à quo loco sensim extenuatur vsque ad os, quod longum est, & simum, sex armatum supernè dentibus, ac totidem infernè, præter

præter alios minores, lingua nigra eſt, tenuis, & mobilis. Intra diem vnicum mortem infert: corpus ſiquidem vniuerſum attollit in tumorem: remedio eſt Alexitherium pangaguaſen, qua ratione diximus aſſumptum.

De Haro Coloti genere. Cap LV.

LAcerti genus eſt femoris æquans craſſitudinem, caput decem vncias longum, initio latum, ſed quod deſinat in acuminatum os: quaternis incedit pedibus velut Quaquetzpalin Mexicenſe, cuius eſt fortaſſis ſpecies, eidemque perſimilem caudam geſtat, & lento quoque incedit gradu. Verſatur in arboribus natis iuxta riuos, aut dulcia flumina, neq; deſcendit ad iunceta, Tiphamue, niſi cum ſeſe conatur vindicare à ſolis iniuria: venatur gallinas, quádo celeritate nequit, malitioſa quadam, & aſtuta arte, colludens enim illis volutatur ſolo, atque ita rapit improuiſas; natiua quadam ſimplicitate ad eum accedentes. Naſcitur in Philippicis.

De Bitin Colubri genere. Cap LVI.

VIuit in montanis locis Anguis Bitin, aſpectuque conſtat terrifico, nigris punctis, rubeis, ac candidis, vitulino capite, ampla fronte uſque ad oculos, qui nigri ſunt, lucidique ſed virenti circumdati iride, rictu oris magno, munito multis, & acutis dentibus caninis quaternis digitum prolixis, ſeſe mutuò inuicem excipientibus quatuor vlnarum longitudine, & craſſitudine hominis, conſcendit arbores, vnde ſe vibrat appenſus cauda, rapitque homines, & apros, & alia huius generis animalia, deuorans ea quandoque integra, & ex eo venatu viuens: prouenit in Inſula Cubu, viſuſque eſt in Inſula Lutaya à militibus Hiſpanis, cum vellent Naues leuare onere.

De Coyuta. Cap. LVII.

COluber eſt innocuus ſex ſpithamas prolixus, ac pollicem craſſus, nigro vero, & luteo colore perpulcher, miſit eum ad Nos Tototepec Nouæ Hiſpaniæ Prouincia.

De Colubro ſplendente in tenebris quem vocant Cumcoatl. Cap. LVIII.

DEpingendum etiam curauimus Colubrum ab Iguala Prouincia miſſum ob peculiare eius miraculum: nam nocturnis ſplendet ſub tenebris, & lethalem infert morſum: eſt autem brachium craſſus, & quaternos longus cubitos. O.N.

Finis III. Tractatus Hiſtoriæ Reptilium.

TRA-

Digitized by

TRACTATVS QVARTVS

DE HISTORIA INSECTORVM NOVAE HISPANIAE.

De Atocatl, seu Araneo versantem in aquis. Cap. I.

GENVS est Atocatl Aranei, rubro, aureo, & nigro variatum colore, telam ducens magna ex parte, vitamque agens iuxta Plantam vocatam ab incolis Metl leuissimi, atque innocentissimi ictus, mirùm qua dexteritate opus peragat, filis hinc, atq. illinc distractis, & in Orbem veluti circino quodam compositis staminibus, deinde verò intexto, atque stipante subtegmine.

De Axin, seu Vermium quorundam pinguedine. Cap. II.

Habetur supra volumine 1. *lib.* 9. *cap.* 5. *fol.* 317.

De Aoachtocatl, seu Araneo ro...do Cap. III.

GEnus est Aranei miræ magnitudinis (ouum enim excedit columbinum) expers lethalis veneni, in calidis proueniēs regionibus, qualis est Quauhnaoocensis, & copiosius, maiusque in feruentioribus. Sunt qui Tlahochoetl vocent.

De Ecatocatl, seu Araneo venti. Cap. IV.

ARanei genus est Orbiculare, nucis ponticæ amplitudine, ac formâ, sed aliquanto oblongiore, linea lutei coloris intercurrante dorsum, nigris distincta punctis, prætereaque coccineo, candido, & fuluo colore: veneni videtur expers; pedes non vsque adeò sunt prolixi, vt alijs generibus contingere solent, crassiusculi tamen apparent, ac nigro, alboque colore varij, nascitur Tepoztlani, cuius Oppidi agris est perquàm familiare: sunt qui Ocelotocatl nuncupent, atque id nomen adiecimus illius imagini.

De Hoitztocatl, seu Araneo spinoso. Cap. V.

GEnus est Aranei dementiam morsu inducentis, cuius corporis media, superiorque pars atra est, reliqua verò lutea, forma tribulo similis, & aculeata, vnde nomen est impositum; Hoitztli enim nomen spinam sonat.

De Tapachichi. Cap. VI.

LOcustæ genus est forma nostratis, sed spectandis variata coloribus, alæ etiam superiores virides sunt, ac nigris punctis distinctæ, interiores verò nigræ ac rubeures; corpus cinereum est atrum, ac viride, cornua verò coccinea, offenditur apud Tepoztlanenses, vbi sunt qui vocent eam Tzontecomama.

De

Digitized by Google

De Temahoani. Cap. VII.

GEnus nigrum est vermis spinulis luteis horridum, aceruatimque. & serie quadam per interualla dispositis, noxijs atque venenatis. Viuit Tepozolani, vbi vocatur à quibusdam Xuchiahoatecolotl.

De Techichiatl. Cap. VIII.

TEchichiatl, seu lapis maculatus, ita dictus est à forma, qua lapidem quempiam maculatum hic vermis imitari solet; est autem eius caput vocati Tiburonis simile, rostrum ex albo rubescens, atri oculi, nigra linea distincti, quę ex altero procedit ad alterum: vniuersum corpus rubeum est, & atro semicirculo ex alterutra parte distinctum: venter ac pedes nigra, verùm quibusdam illorum partibus ex albo nigrescentibus. Est & alius vocatus Eloahoatecolotl prędicto similis, sed spinifer totus, minor, & in viridiorem inclinans colorem, alius verò fusco, & viridi colore varius, qui à gossipio nomen inuenit: Ichcatzin enim vocari ab Indis confueuit, necnon, & quem Xochiaietlan nuncupant magnitudine, corporis lenitate bombicina, & splendore insignis, varianique coccineo, luteo ac nigro colore; quorum nihil præter formam memoratu dignum, & à cæteris vermibus alienum accepi.

De Coyayahoal. Cap. IX.

Habetur supra lib. 9. cap. 9. fol. 320.

De Ytzuqua seu Sipantipe. Cap. X.

REperitur & aliud vermis genus apud Michhoacanenses, vocatum lingua patria Ytzuqua, & Sipantipe, corniculis binis, quibus iter prætentat, rubris, monstrifica forma, ac nigro, fusco que colore varius, quem cæteris duxi adijciendum, quod Melones indutincta similitudine oleat.

De Temicili. Cap. XI.

VErmis est, qui haud aliter ac bombices solent, sese (postquam in fusum magnitudinem adoleuit) in membranam feralem ab ipso filis intextam condit, & deinde ac si parum esset suapte sponte detrusum in carcerem exhalasse animam, se libitinamque suam à furculo aliquo suspendit, vt procedente tempore in volatilem papilionem vertatur, ac insperatas lubeat formationes.

De nonnullis Papilionum generibus. Cap. XII.

REperiuntur apud nouã Hispaniam permulta Papilionum visu pulcherrima genera, mira magnitudine, ac varietate colorum, ex quibus nonnulla depingenda curauimus, & natiuis reddenda coloribus, vt reliquorum, quæ innumera sunt indicium aliquod esse possent.

oCi De

De Pollin. Cap XIII.

Habetur ſupra volumine 1. lib. 9. cap. 15. fol. 327.

Naſcitur Hocitlalpæ.

De Inſecto altero, quod Tenamaznanapaloa vocant. Cap. XIV.

NOmen ſumpſit à lapillis apprehendendis pedibus, quæ eſt eius natura. cornua fert tenuia longa, ac ſe ipſo triplo prolixiora. Locuſtę videtur genus, eiuſue inſecti, quod apud Hiſpanos vocant *Ceruam paruam*, cruſtatum animal, ternis vtrinque pedibus, longiſque, ſed qui ſenſim procedentes verſus caudam fiant breuiores: innoxium eſt, & cuius nulla narretur vis, aut peculiaris natura.

De Cohahoapochin. Cap. XV.

VErmiculus eſt cinereus, & hiſpidus, ramulis quibuſdam viridantibus opertus, valde exilium foliorum (ita enim libet modò vocare) corrudæ quadamtenus ſimilium ſerie quadam, ac per interualla dorſum occupantium, quod lineis nigris tranſuerſim ductis diſtinctum eſt, ſecundum ramulorum progreſſum; ramuli vtrinque deſinentes, lutea quadam excipiuntur linea, rectaque procurrenti: digiti æquat plus minus magnitudinem. Caput, pedes, caudaque candido ſunt, cyaneo, atque coccineo colore, viſendo quodam ordine diſtincta: noxium morſum infligit, & calorem vehementem in ictis partibus excitat. Sunt & alia innumera vermium pulcherrimorum genera, quæ ex his quos depinximus gratia exempli, valeant facile deprehendi.

De Tetlatoca. Cap. XVI.

GEnus eſt Veſpæ aculeatum, pungenſque, ita vocatum, quoniam ſingulis quibuſque diebus, effoſſa terra, & alio delata parat cubile, ſed fauos minimè conſtruit, nigrum inclinans in cæruleum, ſi alas excipias, quæ fuluæ ſunt, & cornicula, quæ luteo colore tinguntur. Viuit in montibus Tepoztlanicis.

De Quauhmecatl. Cap. XVII.

GEnus eſt Reptilis, ſurculo arenti, longoque, & quibuſdam appendicibus aucto, ita ſimile vt vix (ſi quieſcat) animatum eſſe credas: id tamen quoniam ſine capite ad nos delatum eſt, depingi noluimus: etſi aſpectu rarò, mirabilique, neq; vnquam à nobis ante oblato.

De Quetzalmiahuatl. ſeu Veſpa pennas Huacamayæ colore imitata. Cap. XVIII.

VEſpæ noſtrati ſimilis eſt forma, aculeo, & dolore, ictu excitato, ſed cauda lutea, & fuluo corpore, alis verò atris, & nitentibus: Viuit Tepoztlanicis agris, & inſtar Veſparum noſtri Orbis fauos conſtruere ſolet.

Digitized by Google

De Quauhtemolin. Cap. XIX.

GEnus eſt ſcarabei parui, volatilis, pulli, ſed lineis albis diſtincti, cuius nihil memoria dignum accepi.

De Quauhocuilin. Cap. XX.

Ita vocant noſtratia centipeda, ab Hiſpanis *Cochinillas* vocata, quarum eſt in his regionibus copia.

De Tleocuilin. Cap. XXI.

GEnus eſt Cantharidum paruarum rubri capitis, pectoris ſmaragdini, & reliqui corporis fuluj, aiunt, lepræ illitas, atque confricatas mederi. Viuunt apud Hocitlalpenſes: Eſt autem Tleocuilin igneus vermis, & ab ignea, atque vrenti natura, impoſitum eſt Inſecto huic nomen.

De Temolin ſeu Scarabeis. Cap. XXII.

De quo ſupra Io. Fabr. fol. 832.

RPerias apud hanc nouam Hiſpaniam plura ſcarabeorum genera, quorū mihi in hunc vſque diem quinos è naue licuit videre; ex his inſigniora picta tradimus, vel quoniam eorum deraſa deuoratque ex aqua cornua, Venerem dicuntur mirum in modum excitare.

De Tlalacatl ſeu Arundine terreſtri. Cap. XXIII.

ANimal eſt paruum Cicadæ ſimile, & alarum expers, capite, pedibus, toroque corpore fuluis, geminis formicarum inſtar armatum chelis, quibus mordet, & nullius (quod ſciam) in medicina iuuamenti.

De Tlaxiquipillin ſeu Marſupio terreſtri Cap. XXIV.

VErmis eſt niger, vrentis naturæ, cuius puluis inſperſus medetur lepræ. Vidi & alium fuluum, terrerem, tenuem, & paruum, qui in tenebris mirum in modum lucet, cuius non teneo memoriter nomen.

De Tocatl ſeu Araneorum generibus. Cap. XXV.

PRimum Araneorum genus Tlacoltocatl, ſeu ſteroris Aranеus vocatur mediocri corporis magnitudine, & colore, inter nigrum, & fuſcum conſtans. Secundum quod maius eſt Tocamaxacualli dicitur, eodem pene colore. Tertium Tocatlzintlauhqui minus prædictis, ac nigri coloris. Quartum Tzintlatlauhqui nuncupatur non ob aliud, quàm quod eſt toto fere corpore niger ſit, macula tamen rubea inſignitur. Eſt, & aliud dictum Tocamaxacualli corpore magno fuluo, atque hirſuto, & ſeptimum omnium maximum Tlalhochoetl coloris nigri palleſcentis, atque cinerei. Eſt & Ocelotocatl eò ita nominatum, quòd Tigris pellem colorum varietate quadamtenus imiteetur, necnon Huitztocatl ab ſpinis nomen ſortitum, & Atocatl ab aquis iuxta quas ſolet

Digitized by Google

ſolet verſari interſtinctum nigro, coccineoque, & pallido colore: in maritimis locis maximos audio reperiri, nec ſcio quodpiam eorum genus valde nocentis eſſe veneni, etſi nonnulli morſu ſint noxij, & Tocamaxacúalli difficilè ſanabilia infligere vulnera quæque (ſi cicatrice obduci contingat) alijs atque alijs locis renouentur, eademque non morſu, aut ictu excitato, ſed inceſſu confricatione, & redditis in afficiendum locum alui excrementis.

De Hocitexca. Cap. XXVI.

HOcitexca ſeu magna Cimex denarij argentei æquat amplitudinem, alata, fœtida, atque hominibus infeſta peſtis tum odore qui illi fœtiditiſimus eſt, tum hauſtu ſangninis humani, excitatiſque rubeis eruptionibus: ob cuius monſtri noſtris nunquam viſam, atque admirandam magnitudinem non iudicaui in hac hiſtoria præter mittendam.

De Tzontecomama, ſeu Inſecto, cui Caput videtur eſſe oneri Cap. XXVII.

CIcadæ genus eſt noſtrati ſimile, ſed ea magnitudine ob quam ſolam delineandum apud Quauhnahuacenſes curauimus.

De Laualaua aranei genere. Cap. XXVIII.

PAruuli ſunt, aureique, & punctis rubris diſtincti, vulnus eſt noxium; ictoſque agit in inſaniam, membriſq; ſubinde ſtupor inducitur, inferunturque anxietates, & dolores: præſidium eſt Tubæ prioris Tambalaguiſæ, & Pilipoc ſingulorum tres obolos tundere, ac ex vino palmarum reſoluros deuorare; aut oleum cuius mixtionem narrauimus inter plantas nouæ Hiſpaniæ, illinire vulneri; cauendum tamen primis tribus diebus à potu, aut ſi bibendum ſit, vinum palmarum, aut noſtras, quod præſtantius eſt aſſumendum, præterea etiam ab aëre, & ſole. Viuunt in pratis herbiferis Philippicarum Inſularum.

De Lumatec Hirundinis genere. Cap. XXIX.

HIrundinis eſt ſpecies inter herbas, & montium arbores viuens, ſemidigitum longa, & impensè tenuis. adhærent iter agentibus, ſubeuntq; quoſuis humani corporis meatus etiam anguſtos, & fœdos, neque prius diſcedunt quam humano ſatientur ſanguine: tunc enim ſponte cadunt, ac minus infeſtæ ſole vigente. Remedium eſt arundinibus quibuſdam præacutis eas auellere, aut ſe ſe tueri intra aquas conſidentes ſaxis, ſi quæ forte adſint, aut pyram conſtruere, atque interponere ignem.

De Sulum Formicarum genere. Cap. XXX.

REperiuntur in Philippicis Insulis duo Formicarum genera Sulum dicta, quarum aliæ sunt sex digitos longæ, ac crassæ digitum latum, coloris nigri nitidique, rictu dimidij digiti, prædura maxilla, & eodem quo corpus colore: cui tres hærent dentes tenues, & firmi, viuuntque in montium arboribus. Aliæ sunt alatis Formicis similes, & aliquanto maiores, viuunt in campestribus, atque aduersus hyemis injurias congerunt arenæ acéruos incredibilis magnitudinis, intra quos fauos construant, vbi tutæ, & munitissimæ degunt.

Finis IV. Tractatus Historiæ Insectorum.

TRACTATVS QVINTVS

DE HISTORIA AQVATILIVM NOVAE HISPANIAE

De Axaxayacatl, seu Musca palustri aquosa facie constante. Cap. I.

AXAXAYACATL parua quædam musca est, & lacustris, faciem candoris aquei gestans, vnde nomen, quæ retibus in Mexicana comprehenditur palude tam fertili statis temporibus captura, vt ex eisdem innumeris tritis, commixtisque globuli parentur, qui toto anni decursu veneant in emporijs, coquunt illos Indigenæ Maizij spicæ membranis conuolutos, conjectosque in nitratam aquam, atque ita bonum, multumque, nec gustu insuaue, præstant alimentum, quin eisdem aluntur mille Auicularum domesticarum genera, quæ inclusæ caueis non sine audientium voluptate occinere solent: sunt earum muscarum, maiorum, minorumque bina genera, sed in minimis diutius immorari dum ad maiora propero, necessarium non duxi.

De Axolotl, siue lusu Aquarum. Cap. II.

Habetur supra lib. 9. cap. 4. fol. 316.

De Atetepitz, seu scarabeo lacustri. Cap. III.

A crustæ duritia accepit Atetepitz nomen, in lacubus versatur Mexicanis, quibusdam terrestribus scarabeis (vt ex eius imagine apparet) magnitudine, & forma, & pullo quodam colore in atrum vergente persimilis: crustatum animal, & quatuor saliens pedibus, quorum bini, qua parte vmbilicus in alijs situs est, oriuntur, ac sese vbi supinus iacere cogitur vibrans in pronum, atque contorquens: Estur ab Incolis, qui Pamphagorum more nulli pene rei parcunt.

Digitized by Google

cubus, Vulgare tamen præbet alimentum, velut & Achichimatli, & Aretepitz scarabeorum paruorum, & paluſtrium, vt conijci poteſt genera.

De Atolocatl, ſeu Gerynis. Cap. IV.

QVàm varij ſunt hominum mores, quotuplicia rerum naturalium genera diuerſis vniuerſi Orbis plagis in cibos, menſaſque venere? En Gerynis non ſine voluptate veſcuntur hi Occidentales Indi, quos aut intueri, aut nominare horrent noſtri, & locuſtis frixis, formicisque non parcunt, expetuntur que ab hac gente multa, quibus nihil à reliquorum mundi Incolarum obſonijs eſt ablegatius. Quid? quod in eorum emporijs paſſim illos venales reperis? neque admodum mali, ingratiue noſcuntur palato, non vnico parati, licitatiue modo? interim ipſi patrio fruantur cibo, dum in indicas illas cohortales, quarum maſculos Galli pauones vocant, pariantur nos ſæuire.

De Anenez Inſecto lacuſtri Cap. V.

INſecti lacuſtris genus eſt Anenez, cruſtatum, paruum, depreſſum, tres digitos latos longum, ac toto corpore, ſi ventrem excipias, teres, ſeptem tranſuerſis inciſum lineis virentis coloris, ternis vtrinque cruribus tenuibus, ac longis, quæ verſus caput procedentia ſenſim fiunt breuiora. Capite, oculis, totaque corporis forma, terreſtri cicadæ fere ſimilis eſt; veſcuntur eo Indi, haud aliter ac ſquillis, neque diſſimilem (nam & nos periclitati ſumus) alimoniam præbet.

De Amilotl, ſeu Piſce Tereti. Cap. VI.

AD genus candidorum piſcium quos vniuerſim Mexicani Yztacmichin vocant, referuntur treſilli magnitudine quidem differentes, Amilotl nempe omnium maximus, Xalmichin mediocris, omniumque minimus Yztacmichin. Amilotl igitur lacuſtris piſcis eſt ſquamoſus, & coloris (ni quibuſdam pullis maculis conſpergeretur) candeſcentis; ſeſquidodrantem longitudine, & pollicem craſſitudine excedit, binas pinnas habet in dorſo, totidem in ventre, vtrimque vnam, ac infra ventrem alteram: caput eſt longum, roſtrum acuminatum, ſed inferna maxilla prominentiori: oculi ſunt nigri, iris aurea, aureum caput, venter luteus, adeoque reliquum pene corpus, optimum, & concoctu facile præbet alimentum, nam & ouis capitur magna ex parte onuſtus, adeoq; gratum, vt cùm grauem quandam euaſiſſem ægritudinem, mihique nutrimenta omnia à ſanis hominibus, & ſagacioris palati vehementer expetita forderent, diſpliceretque vehementius, hoc vno cibi genere ſuauiſſimè vſus ſim, & ad vires inſtaurandas non mediocriter adiutus; ſed magnitudo ipſa adeò gratiam commendat, vt quò in maiorem amplitudinẽ adoleuerit, eò maiori habeatur in pretio, expetatur auidius, rarius inueniatur venalis, inuentuſq; ematur carius.

De Ahuauhtl, ſeu Muſcarum paluſtrium Ouis. Cap. VII.

EXtrahitur è Mexicenſi lacu piſcoſum quippiam vocatum Ahuauhtli, copioſo prouentu, haud abſimile papauerino ſemini, hoc eſt ouo Araxayacatl de qui-

de quibus iam dictum à nobis, proiectis in eum sinubus humeri, femorisue crassitudinis laxius tamen contortis, qua parte fluctus tumidiores sunt, quibus commotum, turbatumque solet adhærescere; Inde corradunt Piscatores, atque in magna vasa recundunt, ex his, aut effingunt placentas, illis quæ è Tlaolli parantur persimiles, aut Orbes, quos Tamales patria lingua vocant, aut digestũ in inuoluchra spicarum Maizij reponunt, vt inde occasione oblata coctione, aut torrefactione parent fercula, piscosum quiddam sapit, ipsorumue piscium oua, nec omnino malum ferunt præstare alimentum; imò licet aridum, & strangulans, ventriculum firmans debile, ac dissolutum.

De Acocilin, seu Imagine Cocleæ. Cap. VIII.

SQuillæ species est Acocilin nostratibus maior, quæ in Palude capitur Mexicana, cauda auium insignis, binis schelis, quaternis alterutra parte cruribus, quibus & graditur, & retrocedit: oculis binis, & corniculis duobus prætenuibus: Color est infernè candens, supernè pullus, sed qui cùm elixatur in rubrum (quod cæteris quoque Squillarum generibus est commune) mutetur; fæminæ plenæ ouis nigris, circa postremum ventrem patulis, capiuntur papaueris semini forma, & magnitudine similibus, quæ inflexa tuentur cauda, retinentque. Grati sunt nutrimenti, nostratiumq; Squillarũ sapore, ac succo simili.

De Ahuihuitla, seu Aquam trahente. Cap. IX.

GEnus est Insecti Vermisue crustati lacus Mexicani alumni, calami anserini crassitudine, & latitudine trium vnciarum, coloris supernè fului, & albi infernè, ternis graditur vtrinque pedibus, caput est exile, & latiusculum, forcipe armatum, bono, gratoque constat alimento, cauda verò, quæ crusta tegitur dura pungit, venenumque solet inferre.

De Ahuitzotl. Cap. X.

REperias in fluminibus dulcium aquarum calidas regiones abluentium, quale est Yauhtepecensis genus quoddam animalis nigro, pulloque variatum colore, canis Melitensis magnitudine, quod Lutriæ potest reputari genus, quin lutriæ etiam ipsæ magna copia proueniunt in noua Hispania. Nec non aliud aquatile, animal illis haud absimile, leo aquatilis vocatus, ab Indigenis verò nãnãduta ternas pene longus spithamas, rufo pilo, longoque, & molli, sed obscuriore circa dorsum, roſtro prolixo, & tenui, incuruis vnguibus, cauda longa, breuibus cruribus, & auriculis, & cauda binos dodrantes prolixa, qui piscibus victitat, nec aliam quam pellis vtilitatem præbet, viuitque non longè à littoribus maris australis.

De Atopinan. Cap. XI.

NAualibus Scarabæis similis est Atopinan: quatuor tamen vncias longus, ac duas extensus in latum, color est fuscus, & crustaceum tegmen, crepitat volans, & circa Lacum Mexicanum noctu versari solet inter iunceta: edi-

tur

tur ab Indigenis elixus cum alijs piſcibus paruis, atque herbis. Similis videtur Xopanxacalli, & ad Locuſtarum paluſtrium ſpecies pertinere.

De Ocuiliztac, ſeu Vermiculis candidis. Cap. XII.

ITa vocare ſolent Mexicenſes quoſdam vermiculos alumnos Tenochtitlanæ Paludis, haud abſimiles his, qui è putreſcentibus carnibus ſolent generari: videntur hi dum crudi ſunt arri, at torridi in patinis, aut vocatis comalibus, ſtatim candicant; hos comedunt conſperſos ſale Indigenæ, ſuauis teſtati eſſe ſaporis, & quo amigdala noſtratia æmulentur: vberrima ſeſe vltro offert quotannis ſtato tempore eorum vermium captura, ſed præcipuè per largiores imbres, mali ſunt ſucci, & inter horrida, viliaque fercula recenſendi; quamobrem in diuitum, aut ciuiliorum hominum non veniunt menſas, ſed aliorum tamen, quibus alimoniæ potioris, aut gratioris non ſuppetit copia, aut quorum palatũ nihil adeo fœdum eſt, aut horridum, vt effugiat, modo ſapiat. Non deſunt, qui ab hoc abhorrentes alimento cohortalibus Anatibus, pullis, & Anſeribus, eodem ſaginati libentius vtantur.

De Amacpalli, ſeu manu coccinea. Cap. XIII.

SPongiæ marinæ eſt ſpecies, duriori tamen, quàm cæteræ callo, & in digitos longos, ac teretes, manuiue figuram efformata, vnde euenit illi nomen, ob cuius raram, & peregrinam formam ab auſtrali miſſam mari, ſub oculos noſtra gens ponendam expreſſa imagine ſtatuimus.

De Atexcalquahuitl. Cap. XIV.

ATexcalquahuitl, ſeu Arbor lapidea aquæ, ſaxis marinis innaſcitur, vnde profert ſtipites lapideos, ſuſcoſque, & nullis ornatos folijs, cuius tamen nihil memoratu dignum accepi: Sunt qui Iſidos plocamon Plinij, Caritoblepharonue eſſe contendant, nec deſunt qui Antiparen Dioſcoridis, referantque ad Corallorum genus.

De Atonahuiztli. Cap. XV.

GEnus eſt lacuſtris Inſecti tenuis, & longiuſculi, ternis vtrinque pedibus inſiſtens, ac chelis binis exorientibus circa roſtrum, quibus innatat, ac defluit, nulla inſigni facultate præditus, ſed vitam agens circa lacus.

De Xochipaltapachtli, ſeu Concha minij coloris auriculata. Cap. XVI.

VIdimus iuxta mare auſtrale inter alia Concharum genera, quoddam Xochipaltapachtli à minij colore vocatum, mediocri magnitudine, tranſuerſis ſemicirculis lineas ſecundum rectum procedentes ſecantibus, ac colore minij rubeo, dilutiore, ac luteo in rubeum tendente diſtinctum: alterum maiuſculum, ac lineis ſimillimum, ſed colore candido, rubeo, & fuſco variatum, ac demum tertium circa auriculas rubeo, diluto, fuſcoque colore, & lineis dum-

taxat

raxat rectis, sed quæ in eo ipso procursu in ternos finiantur orbiculos, quarum nihil infigne accepi præter formam, quæ videtur à Maris mediterranei, & septentrionalis Conchis quadamtenus distidere.

De Chacallin. Cap. XVII.

CHacallin, seu locusta palustris Mexicano capitur lacu, Græci hanc . . . lacini squillam gibam, Hispani verò *Camarones* vocant in vsum venit alimenti, & nota præstat in cibis commoda, atque ideò à nobis silentio pertransita.

De Cocolin. Cap. XVIII.

COcolin, seu cænum grauiter olens vocatur ab Indis fuscum quoddam Mexicani lacus excrementum: vndæ innatans, limo simile, quem odore quoque videtur æmulari: vnde nomen: vendunt hoc Indi, ac in fercula adhibent, pulæ quauis re oblata explendæ gratia, cùm tamen virosum odorem spiret, & noxio conflet nutrimento.

De Cueyatl. Cap. XIX.

VOcant Mexicani Cueyatl ranarum speciem quamdam in prædicto solitam capi lacu, hæc eadè cũ noſtratibus esset; nisi è viridi colore vergeret in nigrum, nam & cibis idonea est, & salubre, gratumque præstat alimentum: reperias tria earum mediocris magnitudinis genera, fuscique coloris, quarum Xuchcatl omnium minimæ sunt, viridesque. Acacueyatl omnium maximæ atque teterrimæ. Cueyatl vero femora habent interna parte lutea, pectusque, & mediocri inter præcedentes constant magnitudine, quæ omnes sunt aptæ cibis: reperiuntur quoque Rubetæ paruæ vocatæ Tamacolli, aliæ verò monstrificæ magnitudine Aquaquæ nominatæ, quarum lac posteriori parte fusum veneficum est, sed de his suo dictum est loco.

De Yzcahuitli. Cap. XX.

LVmbricorum tenuissimorum congeries quædam est Yzcahuitli, quæ retibus Mexicano capta lacu, ac vasis quibuldam capacibus seruata in emporijs, quæ Tianquiz patria lingua vocant, venundantur, eadem ab Institoribus decocta pullum colorem induit, odoremque qualem piscium fundunt ova, & coctam panis refert substantiam, lac auget lactantibus enixisquo sit, vt quidam, inde placentas efforment, & exsiccatas reponant, etsi neque eo modo diutius saluæ seruentur, incorruptæque; cùm semidecoctæ sunt, additur siliquastrum, vt simul cum sale saporis esculentorum adaugeat gratiam, quo pacto palatum demulcet, nec insigne aliquod videtur inferre nocumentum.

De Yayauhqui, seu Atro Xohili. Cap. XXI.

MInima vocatorum Xohilium species est Yayauhqui, piscinulus nempe lacustris, squamosus, minimi digiti magnitudine, pullo colore, vnde nomen,

men: ventre proportione corporis maximo, Gerynorum æmulo, & luxioris quàm deceat cibi, ideoque neque admodum salubris, neque ab vllo anxiè expetiti.

De Yacapitzahuac, seu Pisce tenuis nasi. Cap. XXII.

MInimus est eorum piscium, quos Indi Yztacmichin, nostri verò candidos vocant, lacustris, fluuiatilisue, viuiparus, squamosus, coloris argentei, nec mali, aspernandiue alimenti, ouorum præcipuè copia, gratiâ commendantes; minutis, candentibusque tegitur squamis, & inferior est gustu, ac salubritate, vocato Amilotl specie candidorum maxima, de quo suo dictum est loco.

Iterum de Yacapitzahuac. Cap. XXIII.

PIscis est Mexicani lacus spithamam longus, & pollice paulò crassior minutis ille squamis tegitur, pinnulas duas habet in ventre, in dorso vnicam, & singulas in singulis branchijs: oculi sunt parui, ac nigri, color totius corporis candès, nisi quod iuxta branchias palleſcit; ad Pisces albos, quos Yztacmichin hęc gens vocat, pertinet: bono alimento constat, & minimè ingrato sapore: influunt enim huic Mexicano lacui fontes, riuulique non pauci, amœni, admodumque salubres, quorum lymphis præter pluuias, magna ex parte constat.

De Yztatl, seu sale fontano. Cap. XXIV.

ETsi alibi sim de sale vniuersim loquutus, de fontano est hic rursus nonnihil adijciendum: generatur ergo è quibusdam salsis fontium aquis, multis erumpentium locis, conjectis in cauitates quasdam arte paratas, salis genus optimum, humidioribus partibus à solis calore consumptis, reliquis verò, quæ ad naturâ terrenâ potius accedunt, cum nonnulla aquæ portione coactis; sal verò, aut Nitrum, quod colligitur, deraditurue ex alueo paluſtri pluuijs cessantibus areſcente, vt à terrestri portione ſeparetur, maceratur in primis ex aqua, ac resident terra, liquata tenuior pars cum lympha fluit per canales ad hydrias, e quibus desumpta in cauitates prædictas dispertitur, vbi vi solis in salem coit.

De Michpillin, seu Ouis Piscium. Cap. XXV.

GEnus illud lacustre albũ, quod ex omni piscium in lacu degentium mexicano constatur multitudine, vnde factum est illi nomen, statis anni tẽporibus eadem captum palude haud aliter, quàm Thyni, Trichiæ, scombri, similesq; pisces alij gregatim vagantes in Oceano, Agmen piscium esse creditur haud lendibus maiorum, medio id procedit alueo in neutrum littus inclinans, tam numerosa multitudine, vt quinque cubitorum interuallum, aut amplius occupet: non præterm ittunt occasionem Piscatores, sed diligenti obseruatione, & cura, vagantes Pisciculos captant, excipiuntue retibus, atque, ita non mediocris solet ſæpenumero fieri captura. Coquuntur ijdem ahenis fictilibusue vasis, ferculisque vbi opus est adijciuntur, addito siliquastro, chillue, quo apparatu, neque modico, nec ingrato cibo constant, sed quo non modo la-

di, verùm Aduenæ quoque Hiſpani ſæpenùmero veſci gaudeant.

De Xiomichin Mexicanorum, quam noſtri Troctam vocant. Cap. XXVI.

PIſcis eſt ſquamoſus Troctæ, Salariſue noſtratis forma, magnitudine, ſuauitate, ſquamis, ac nutrimento; ſed punctis rubeis minimè diſtinctus, quãquam ruboris cuiuſdam expers non ſit: circa torrentes calidarum regionum non longè à Mexicana Vrbe, magnaque aquæ dulcis verſatur flumina. Caput reſimum eſt, duorum dodrantum longitudo, ſquamæ minutæ, dorſum nigrum, candida latera, ſquamis tamen quibuſdam nigris conſperſa, ac venter albus: dorſo quaternæ inſunt pinnæ, ventri totidem, quaternæ iuxta branchias, ac binæ aliæ circa excrementi meatum: varijs capitur locis, ſed præcipuè iuxta Hocyacocotlan, ſunt autem, qui Patlani michin vocent.

De Malullis Cap. XXVII.

VOcant Guaſtecæ Malulles, genus quoddam Ranarum aquaticarum optimi, pergratique alimenti, ac pondere libram vnam æquantium.

De Tepechacallin. Cap. XXVIII.

CApiũtur in fluminibus calentium Regionũ eæ, quas locuſtas latini, Mexicani verò Tepechacallin vocant, dodrantem longæ, ac duos pollices plùs minùs craſſæ: eduntur coctæ, aut ferculi modo, quod candidum vocamus, paratæ, qua præparatione, carnium ſaporem præferunt, quanquam piſcoſum aliquid ſemper oleant. In Mexicano verò Lacu Cicada verſatur paluſtris, patria lingua dicta Atopinan. Item Colcæ paruę, quibus veſci Indi minimè aſſueuerant, Cancrorumque varia, & innumera genera, nec eorum modò, quorum meminit Antiquitas, ſed aliorum quoque, qui varia forma, & varijs etiam conſtant coloribus, haud minori Concharum copia, atque varietate. Verùm nobis animus non eſt tam multa animalia proſequi, donec per otium liberius concedatur deuagari, quemadmodum nec Scarabæorum, qui itidem eduntur ab Indis varia genera, quale eſt Atetepitz, & Coatecpatl.

De Xohuilin. Cap. XXIX.

XOhuilin maximus, & qui iam ad iuſtam deuenit magnitudinem, Xohuilin ſimpliciter dicitur: qui verò natu minor eſt, ſed ætate huic ſecundus, Tlacoxohuilin nuncupatur. Tertius ab illo Tepiton xohuilin, ac minimus omnium Yayauhqui, de quo alibi ſumus loquuti: maximus omnium lacuſtris eſt, ac dodrantem æquans longitudine, nec piſcibus circa Hiſpanorum flumina verſantibus diſſimilis, candens eſt, verùm totus pene ſanguineis perfunditur guttis: cauda eſt lunata, vnica dorſo pinna, branchijs binæ, binæ ventri, ac iuxta anum vnica: caput reſimum eſt, corpus tectum ſquamis exilibus, & venter ouis magna ex parte onuſtus, oculi ſunt parui, nigrique, iris ex pallido rubeſcit, & corpus vniuerſum palleſcit è candido; eſtur in meliorum piſcium penu-

Digitized by Google

penuria, etsi vitioso constet alimento, parumque grato, carneque laxiore quàm deceat, atque molliore.

De Xalmichin, seu Pisce arenoso. Cap. XXX.

SPecies est mediocris eorum piscium, quos candidos, seu Yztacmichin vocant, aut js ipse Amilotl, mediocri tamen, nec vigentis ætatis magnitudine: Amilotl enim maximus alborum est, Xalmichin mediocris, & qui simpliciter Yztacmichin vocatur, minimus. Est & alius pisculus Xalmichin dictus, vix minimum digitum longitudine, aut crassitudine æquans, rubeis squamulis, nec nostratibus rubeculis valde dissimilis, qui omnes squamosi sunt, bonoque, & grato alimento, præcipuè si iustam attigerint magnitudinem, elixique ex aqua pura, additoque hortensi apio edantur.

De Xalmichin Quauhnahoacensi. Cap. XXXI.

PIscis est dodrantalis molli, & candenti rectus pelle, sed circa dorsum Mustellinæ modo distincta: cauda lunata, candido, nigroque variata colore, pinnis duabus circa dorsum, binis circa branchias, & circa excrementi meatum vnica. Viuit in fluminibus regionum calidarum, & quamuis non sit squamosus, gratum tamen præbet, ac bonum alimentum.

De Texcalnanacatl, seu Fungo lapideo. Cap. XXXII.

AFigura nomen accepit hic lapis, qui fungis similis est, ac colore albo, cinereo, & subrubro variatus: offenditur aliter propè littora maris australis, cuius fortassis salsa aquarum vi, hac est donatus forma.

De Tapachpoxcauhqui. Cap. XXXIII.

TApachpoxcauhqui, seu Concha muscosa, Conchæ genus est, cui muscus innascitur, à mari australi delata. Inuenit verò à musco eidem innascenti nomen.

De Huitzitzilmichin. Cap. XXXIV.

PIscis est Oceani septentrionalis alumnus, laminis squamarum instar tectus, duos longus cubitos, tenuisque, & rostro octo vncias prolixo, sed superiori parte contra acuum aliarum naturam paulò longiori, ad quarum tamen species puto referendum, & colore candenti nutrimento verò salubri, & grato, quale est Asellorum.

De Tlacamichin. Cap. XXXV.

ITa appellant Indi piscem, quem Hispani Indigenæ *Dobalum* vocant, qui versatur quoque in mari australi, diciturque ab antiquis (è multorum virorum sententia) lupus, ab alijs iamdiu descriptus, cum capitis eius lapillis, atque vsu.

Digitized by Google

De Quatetl. Cap. XXXVI.

PIſcis,quem Miſtecæ Quatetl vocant, Mexicani verò Axolomichin, dicitur ab Hiſpanis *Bagre*: in vtroque viuit Oceano,& ad flumina quoque deſcendit. Piſcis eſt corio,non ſquamis tectus,ad duos, treſue palmos adoleſcens, duas prælongas geſtat barbas,quarum ratione barbatus quoque dici poſſet: cauda eſt lunata,ſupra dorſum prælonga pinna, ſtatim à capite ſumens exordium: alia verò non longè à cauda,quæ parua eſt: circa ventrem duæ aliæ, præter duas, quæ ſubſunt collo. Frægrato conſtat alimento,pinguique, & elixus eſtur: dorſum nigrum eſt, ad media vſque latera; venter verò,& reliquum corpus candens lineaque inter partem candentem, & nigram vtring; rectà procedens.

De Papalomichin. Cap. XXXVII.

PIſcis quem Miſtecæ vocant Papalomichin Mexicani verò Tzatzapalmichin, Hiſpani *Muxarran* nuncupant, Antiqui verò (vt creditur) *Sparum*: naſcitur in vtroque Oceano, paruus piſcis eſt, ac latus, & cauda lunata,duabus ornatur pinnis iuxta branchias, præterea alijs iuxta ventrem binis, & altera iuxta caudam, & ſupra dorſum altera,quæ à capite ad caudam vſque procedit, horridulis ſpinis conſtat: Piſcis eſt ſquamoſus,& grato, ſalubrique nutrimento. Vocant & alium Piſcem *Muxarran nigram* Hiſpani, Mexicani verò Cacalomichin, duarum Spithamarum longitudine, coloris nigri, magnis ſquamis, cauda orbiculari, vniuerſo dorſo ſpinifero, ac pinna propè caudam magna, caudam ipſam attingente, ac præter illas branchiarum duaſque alias,quas habet in ventre non longè à capite, alia eſt prædictæ valde ſimilis, bono, & grato conſtat alimento, & in vtroque Oceano dicitur viuere.

De Xochipaltapachtli, ſeu Concha auriculata minij colore Cap. XXXVIII.

VIdimus iuxta auſtrale Oceanum inter alia Concharum genera quoddam Xochipaltapachtli à colore minij vocatum, mediocri magnitudine,trãſuerſis ſemicirculis, lineas alias ſecundum rectum procedentes ſecantibus, accolore minij rubeo dilutiore, ac luteo in rubeum tendente diſtinctum. Alterum, etiam maiuſculum,ac lineis ſimillimum,ſed colore candido, rubeoque, & fuſco varium, ac demum tertium ſine auriculis rubeo diluto, fuſcoque tantùm varians colore,& lineis dũtaxat rectis, ſed quæ in eo ipſo procurſu in ternos deſinant orbiculos: quorum nihil inſigne accepi præter formam,quæ videtur à Maris mediterranei, & ſeptentrionalis Conchis, quadamtenus diſſidere.

De Acipaquitli. Cap. XXXIX.

QVem latini *Serram* vocant, Miſtecæ Acipaquitli nuncupare conſueuerunt vtroque viuentem Oceano; huius formam veriſſima imagine ex ipſo Pice deſumptam reddendam curauimus; ſed deſcribendum piſcem noluimus, vt de quo noſtram protulerimus in commentarijs, in X. Plinij librum editis ſentiam

Digitized by Google

ſententiam,ad quem Lectorem duximus ablegandum, cùm iamdudum noſtris innotuerit Regionibus, & nunc ob temporis anguſtiam non liceat per cognita diuagari.

De Aleſac,lupeaue maris Auſtralis. Cap. XL.

ALlatus eſt à Mari auſtrali ad nos Piſcis, quem *Sauale* noſtri vocabant Hiſpani,eo per omnia ſimilem, ſed maiorem, ac longè inferiorem ſapore,quem tamen depingi noluimus, ob indiſtinctam pene cum eo ſimilitudinem, ſed ſpecie diſtare putauimus ob ſaporis, nutrimentique inſignem differentiam, comedimus etiam in Haitina Inſula,cùm ab eius Eccleſiæ Antiſtite hoſpitio exciperemur, eodem nomine, & forma Piſcem, à ſeptentrionali petitum Oceano, ſed adeo diſſimili guſtu, ac nutrimento, vt diuerſum ab illo eſſe intrepidè iudicauerim.

De Acacana, ſeu Piſce gibbo. Cap. XLI.

PIſcis eſt pene dodrantalis inferiori labro prolixiore, ac inſigni gibba, quæ à capitis exordio ad os vſque (quod eſt valdè paruum) arcuato flexu deſcendit, vnde nomen ſortitus eſt, dorſum, lateraque cyanea ſunt, venter, ac laterum pars alba, ac præter duas pinnas, quæ circa branchias ſunt, vtrinque vnica anguſta, & longa; & aliam paruam, duæ aliæ viſuntur breues, altera à medio ventre, altera verò à dorſo in caudam vſque procedens; ſquamoſus non eſt, & tamen bono conſtat alimento; Mare illum ad me miſit Auſtrale, etſi quidam referant in ſeptentrionali quoque reperiri,

De ſerra Piſce. Cap. XLII.

ALlatus eſt ab eodem Mari Piſcis à Tototepecenſibus Tlateconimichin nũcupatus,dodrante paulò longior, anguſtuſque,lunata cauda, acuto capite multis exiguis,& peracutis dentibus, ac præterea,quæ branchijs circumſtant ſupra, infraque, & ab vtroque latere binis pinnis, altera circa dorſum, & circa ventrem altera,à quibus in caudam vſque quidam velut dentes procedunt, quorum ratione Hiſpani, Coloni *Serram* vocant, cute tegitur, ac ad ſuarorum, ſcombrorumuè videtur genera pertinere.

De Acacapallin. Cap. XLIII.

REperitur etiam in mari auſtrali Sargus,vbi Acacapallin ab aſperitate vocatur, magnis ſquamis tectus,& tænijs tranſuerſis,fuſciſque diſtinctus.

De Acuetzpalmichin. Cap. XLIV.

SPirenæ altera ſpẽcies eſt, & quam noſtri *Bicudam* vocant, viuitque in Mari auſtrali iuxta Tototepecenſes, inſigne eſt in hoc Piſce inferius roſtrum longius eſſe ſuperiori, & ſquamis tegi, ſunt qui Quacuetzpalmichin vocent.

De

Digitized by Google

De Coatetl. Cap. XLV.

PIſcis eſt fluminum, ac Maris Auſtralis Incola, *Bagre* ab indigenis Hiſpanis appellatus, corio tectus molli, lunata cauda, binis inſignis prælongis barbis, prolixa item pinna, quæ à dorſo iuxta caput oritur, binis alijs circa branchias, ac iuxta caudam ſupernè infernèque duabus, notiſſimus eſt in noua Hiſpania, & interdum ad trium cubitorum longitudinem adoleſcit.

De Huitzitzilmichin. Cap. XLVI.

GEnus eſt Acus, ſed roſtro inferiori tres digitos longo, & prætenui, ſuperiore verò mediocriter lato, ac ſemiunciali: cætera alijs congeneribus ſimilis. Viuit in Mari Auſtrali, & ſquamis tegitur.

De Papalomichin. Cap. XLVII.

ITa vocant Incolæ ſparum album, quem noſtri *Muxarram* vocant, maris etiam auſtralis Alumnam, nigrum verò ſeù Cantharum, Cacalomichin, quos Piſces velut notos, etiam Hiſpanis, & in ſeptentrionali quoq; natos mari, non curaui depingendos.

De Quetzalmichin. Cap. XLVIII.

INſignis etiam Piſcis eſt Quetzalmichin, quem fabrum vocant, ſed mari etiam mediterraneo frequens, vel ob crines, quos dorſo geſtat, nigros, & prælongos, quem velut notum quoque prætereo.

De Tenexmichin, ſeu Pagro. Cap. XLIX.

EAdem ratione, & Pagrum prætereundum duxi, dum tamen conſtet apud Auſtrale Oceanum, non minus ac apud noſtra maria verſari, quod etiam de Tlaxcalmichin, ſeu ſolea dictum eſſe velim.

De Coyamemichin. Cap. L.

COyamemichin, quem Indigenæ Hiſpani *Porcum* vocant, vtriuſque Maris Incola eſt, rotunda pene forma, lunata cauda, ac binis pinnis ſupernè infernèque prælongis, à medio corpore in caudam vſque procedentibus, & reſimo, ac obrotundo capite; ſquamoſus eſt, & grati, probatique alimenti.

De Yzcohua. Cap. LI.

VErſatur quoque in prædicto Mari Piſcis, quem Mexicani Yzcohua, Antiqui lupum, & Hiſpalenſes *Robalo*, qui offenditur etiam in fluminibus, ſquamoſus, gratique, & valde probati nutrimenti, necnon & Trichiæ noſtrates vocatæ ab Incolis Cacamichin, Coracini etiam, quos Incolæ Popoyotl vocant, & Macamichin, quos noſtri *Chuchurroz*, computatos inter *Tracburos* minores ſquamoſos, lunata cauda, oblongoſque, & magni capitis, & Galeorum genera permulta: Præterea Tentzonmichin, ſeu Piſcis barbatus, ita dictus à barbis prælongis

Digitized by Google

longis,quibus est insignitus,& id Mugilum genus, quod nostri *Licam*,Indigenæ Malacahual vocant : & quem nostri *Roncador* , Indigenæ Chianmichin , & Antiqui Exocætum:& eorum,quos indigenæ Cocamalomichin , nostri *Palomentas* , & Antiqui *Glaucos* vocant,species tres, quorum alter latior est , ac quaternis , quinisque lineis cyaneis transuersim discurrentibus insignitus.

De Coamichin. Cap. LII.

MIssi præterea sunt ad me Icones aliorum quorundam Piscium,qui procedente tempore deferentur , ac si opus fuerit, delineabuntur , quorum interim nonnihil dixisse conueniet,interque illos in primis de Coamichin,qui ab Anguibus,quorum referre videtur formam, habet nomen ; longiusculus enim est , teres , ac minimè squamosus,ac fortassis inter Galeos,reponendus.Secundus Cochomichin , qui à Psittaco fortitus est nuncupationem , cui rostro iudices magnopere assimilari. Alia insuper spirenæ species,teres,parua, ac prælongo rostro,vocata Totomichin , necnon Colomichin oblongus piscis, ac paruus , ac Achiyomichin prorsus similis illi,quem gibbum vocant , sed differens colore , qui huic ruber est .

De Manati. Cap. LIII.

Habetur supra lib.9. cap. 13.*fol.* 323.

De Piscibus,qui nauigantibus in Nouam Hispaniam occurrere solent. Cap. LIV.

NAuigantibus in Nouam Hispaniam solent occurrere , & facili opera capi Tiburones,vasti Pisces , & ad Cartilagineorum , oblongorumque differentias pertinentes,qui adeo voraces sunt,vt Ingentem quandoque canem á Tiburone absumptum eiusdemq; posteriora vtraque crura, vna cum natibus vno morsu ablata complures se vidisse testentur , referantque, lanienis cultrum,hamum prægrandem maximamque Taurini capitis partem in stomacho alterius simul inuenta Quin traditur in peculiari maris recessu festiuissimus de illis iocus , demitti videlicet , integram equi partem quartam, vt adeo aquæ extimam, ad aliquot palmos non attingeret superficiem accurrere nihilominus ad obtutum , & olfactum tanta pernicitate , & impetu Tiburones, vt saltu ex aquis prorumpentes medio in aere carnem , & ossa ipsa non minori facilitate effracta forberent , quàm si quis lactucam discerperet. Horum Tiburonum capitibus, ob asperitatem ingenitam supini adhærent adeo pisciculi,quos Romeros vocát, vt nullo conatu eos abigere possint, illi verò dolatæ prædæ portiunculis , quæplerunque per rictus Tiburonis effugiunt,victum sibi quærunt:Hique ad turdorum differentias pertinentes , grati gustus, ac salubris. Quid numerem Mugilum alatorum turbam , & aureos Pisces , eosdem toto insequentes Pelago, iucundæ,atque optimæ alimoniæ , quos in Anthiæ species fortassis aliquis referat, aut Delphinos Toninas vocatos,mali inter Nautas ominis,& procellosum tempus præsagientes , marinos homines,trabes prælongas , Porcos, Pagros Raias,

Bal-

Digitized by Google

Ballenas, ſcolopaces, & alios permultos in mentem modò non venientes, qui mihi ſemel tantùm in Nouam Hiſpaniam nauiganti caſu ſunt oblati.

De Piſce Tauri forma, qui à Chines Oceano delatus eſt. Cap. LV.

PIſciculus eſt vix duos palmos longus, ſed pinna caudæ inſtar ſex pene prolixa digitos, corio intectus duro, fuſco, ſed circa ventrem candenti, & vbique pentagonis ſexangulisue diſtincto figuris, os eſt minimum, ſed longiuſculis munitum dentibus, oculi magni, pinnæ circa aures binæ ſatis paruæ, quemadmodum & aliæ duæ, quarum altera circa extrema ventris eſt; altera verò iuxta poſtremum dorſum: mirum eſt in hoc piſciculo duas prominere iuxta frontem ſpinas acuminatas infractæ duritiei inſtar corniculorum, ac totidem alias eadem magnitudine, & forma, circa ventris poſtrema; cæterùm de nutrimento aut natura eius nihil adhuc memorandum habeo, quod tradere poſſim poſteritati, niſi pandente ſeſe quotidie amplius mundo, antequam moriar quicquam hiſce meis ſcriptis adijci poſſe liceat ſperare.

De Cuitlapetotl, ſeu Piſciculo lacuſtri ventris magni. Cap. LVI.

PIſciculus eſt digitum longus, craſſuſque, ita vocatus, quòd cœnoſis aquis degat & ventrem habeat proportione corporis magnum, fuſci coloris. Vulgaris alimenti, & Mexicanis lacubus familiaris. O. N.

Finis V. Tractatus Hiſtoriæ Aquatilium.

TRACTATVS SEXTVS

DE HISTORIA MINERALIVM NOVAE HISPANIAE

Hic tractatus conſtat 36. capitibus, quorum 26. habentur ſupra, Volumine 1. lib. 10. capitibus, & folijs infra notandis.

Cap. 1.	*De Chimaltizatl, ſeu lapide ſpeculari. ſ. Ib.*	*cap.* 3. *fol.* 336
Cap. 2.	*De Chapopotli.*	*cap.* 2. *fol.* 336
Cap. 3.	*De Hoitzitziltetl.*	*cap.* 18. *fol.* 341
Cap. 4.	*De Tchcatetl, ſeu lapide Goſſipij.*	*cap.* 15. *fol.* 340
Cap. 5.	*De Tztacxalli.*	*cap.* 16 *fol* 340
Cap. 6.	*De Tlanexillo.*	*cap* 22 *fol* 342
Cap. 7.	*De Tapachpatli. ſeu hepatis medicina*	*cap.* 19 *fol* 341
Cap. 8.	*De Tztli lapide.*	*cap.* 14. *fol.* 339
Cap. 9.	*De Tztatl, ſeu ſale in genere.*	*cap.* 25 *fol.* 343

Cap. 10.

Digitized by Google

Cap. X. De Texotli seu silatico.

GEnus est Terræ in montibus quarumdam Nouæ Hispaniæ Regionum effossæ, teritur hæc, includitur saccis, atque effusa desuper aqua, tenuior pars permittitur excolari, siccata redigitur in placentas cyaneas, quibus pictores eumdem colorem æmulantur: quæ remansit in saccis crassior pars tunditur, effusaque rursus aqua, tenuior secundò fluit, ad eadem vtilis, quamquam dilutior, atque vilior.

Cap. 11 *De Tlalyac, seu terra fætida.* *vbi sup. cap.* 23. *fol.* 341

Cap. XII. De Teticatl.

TEticatl, seu lapis Ticatl lapidis albi genus est, quo vsto vtuntur pictores ad albũ colorem exprimendum: quamuis Chimalticatl vocato, candore cedat.

Cap. 13. *De Tequixquitl iterum.* *vbi sup. cap.* 26. *fol.* 344

Cap. XIV. De Tecuitlatl.

SCaturit Tecuitlatl nonnullis è locis Aluei Mexicani lacus persimilis limo, & summas statim petit aquas, vnde excipitur, verriturque retibus, aut coaggeratur palis, Indi extractum, & paulisper siccari permissum ad solem efformant in placentulas: rursus exponitur soli herbis virentibus super impositum, donec exquisitè arescat, ita reponitur, vt caseus in anni tantùm vnius vsum: estur vbi opus est cum Maizio torrefacto, vulgaribusque Indorum placentis: Vnaquæque limi huius vomica peculiarem sortitur Dominum, cui mille aureos interdum annuos reddat: sapore est casei, à quo sumpsit apud Hispanos nomen, sed minùs grato, & cœni quodam odore: color adhuc recenti cyaneus, aut viridis, sed limosus inueterato, è viridi nempe vergens in nigrum, edulis exigua portione, eademque assumpta loco salis, condimentiue maizij; at quæ ex eo parantur placentulæ, improbi sunt, ac rusticani cibi, & hoc vel eo constare potest, quòd cùm Hispanienses Coloni nihil quod ad palati delicias spectet maximè apud has regiones intactum reliquerint, id nutrimenti nunquam suis permiserint faucibus deuorandum.

Cap. XV. De Tlahuitl, seu Rubrica fabrili.

QVod Mexicani Tlahuitl vocant, nos Arabum æmulatione Macram, Latini vero Rubricam fabrilem appellant, genus est pallentis Terræ, quæ torrefacta rubeum è vestigio induit colorem, vtilis pictoribus, ædiumque parietibus, soloue inficiendis colore.

Cap. XVI. De Tetlilli.

TEtlilli seu Ater lapis genus est terræ in mystecarũ regione vocata huius Nouæ Hispaniæ præcipuè effossæ, atra, & qua pictores eidẽ colori imitando passim vtantur, etsi alia paretur apud eos atramenti differentia vocata Ocotlilli ex fumo assularum Pinus cuiusuis, nuncupatę patria lingua Ocotl, vnde nomen

Digitized by Google

atramento, vſtarum nempe fumus in vaſorum opertorum cauitate in pilulas coit, quas demum deraſas in ſuis emporijs venundare frequenter ſolent.

Cap. XVII. De Tecuixtli.

TEcuixtli, ſeu Terra lutea Ochræ eſt ſpecies inficiendis tectis, cameriſque idonea, quæ locis quibuſdam huius Regionis vberrimè prouenit,

Cap. 18. *De Tlalxocotl, ſeu Terra acida.* *vbi ſup. cap.26. fol.342*
Cap. 19. *De Ticatlalli, ſeu Terra alba.* *cap.21. fol.341*
Cap. 20. *De Tequixquilitl, ſeu Nitro iterum.* *cap.26. fol.343*
Cap. 21. *De Tecoca huitl.* *cap.20. fol.341*

Cap. XXII. De Tecuixtli, ſeu colore luteo.

GEnus eſt Terræ, cuius fumo condecorare Indi denigratas trabes, cæteraſq; materies ſolent, atq; inficere rudes quaſdam, & modici ſumptus tabellas

Cap. XXIII. De Xicaltetl

HOc eſt aliud candidum, ac minerale pigmentum, Quoxicaræ vocatum, quo primùm res illinuntur, vt alij deſuper appoſiti colores tenaciùs adhæreſcant, nec valeant facile deradi, aut vlla violentia deleri.

Cap. 24. *De Quetzalyitzli, de hoc fit mentio.* *vbi ſup. cap. 7. fol.337*
Cap. 25. *De Eztetl ſeu lapide ſanguinis.* *cap. 6. fol 337*
Cap. 26. *De Apoconalli.* *cap. 1. fol 336*
Cap. 27. *De Eztecpatli.* *cap. 65 fol 337*
Cap. 28. *De Tlapalte huilatl.* *cap. 12 fol 339*
Cap. 29. *De Tlacuiloltecpatl, ſeu lapide pictо.* *cap. 10 fol 339*
Cap. 30. *De Toltecayztli.* *cap. 13 fol 339*

Cap. XXXI. De Matlalxihuitl.

ITa vocant, cynaeos omnes lapides, quales ſunt vocati Torcoides cyaneique, ſed præcipuè viliores quoſdam, qui videntur ad prædictorum ſpecies pertinere nullam tamen eorum vtilem facultatem medicinę noſſe ſunt teſtati, ad hos etiam referendus eſt, quamquam dilutior, quem Xiuhtomolin nuncupant.

Cap. 32. *De Quetzalxoquyac, ſeu Piuma fœtida.* *cap. 10. fol. 339*
Cap. 33. *De Coztictecpatli.* *vbi ſup. cap. 4. fol. 337*
Cap. 34. *De Lapide Philippicarum.* *cap. 9. fol. 338*

Cap. XXXV. De lapide aqueo.

SAcrificus quidam oſtendit mihi gemmam etiam candentem, & ad chryſtallorum (vt videbatur) pertinentem genera, in qua mirum erat guttulam velut aquæ interceptam, & parua contentam cauitate ſemper tenere foraminis ſuperiora; quoque magis deprimeretur eò auidiùs ad ſuperiora tendere, cuius ego naturalem rationem adhuc perueſtigare nequiui.

Cap. 36. *De Ytehuiloti, & lapide Cryſtallino* *vbi ſup. cap. 17. fol. 340*

IN-

Digitized by Google

INDICES ALPHABETICI SEX TRACTATVVM HISTORIAE Animalium, & Mineralium Nouæ Hiſpaniæ. & in primis Tractatus Primi De Quadrupedibus.

A

DE Aeluro à quo Gallia vocata corraditur. fol. 11 Cap. 34.

De Anonymo quodam Animali. f. 3 c. 9.

De Ariete quadrigeminis armato cornibus. f. 12. c. 36

De Ayotochtli, ſeu Daſipode cucurbitino. f. 2. c. 2.

C

De Cacamiztli. fol. 12. Cap. 40

De Canum quibuſdam peregrinis generibus f. 6. c. 20.

De Caluaria reperta Chalei, & de repertis Gigantum Oſſibus. f. 10. c. 32.

De Cercopithecis. f. 6. c. 19

De Citli, ſeu Lepore. f. 2. c. 3

De Coyameti, ſeu Quauhcoyameti. f. 8 c. 25

De Coyopollin. f. 10. c. 29

De Coyotl, ſeu Vulpe Indica. fol. 4. Cap. 13

De Cuetlachtli, ſeu Lupo Indico f. 7. c. 23

De Cuitlaxcoyotl. f. 5. c. 14

H

De Hoitzlacuatzin, ſeu Tlacuatzin Spinoſo. f. 3. c. 6

L

De Leone paruo Inſulę Margaritiferæ. f. 12. c. 39

M

De Maçame, ſeu Ceruis. fol. 7. Cap. 22

De Mapach, ſeu Animali cuncta prætentante manibus. f. 1. c. 1

De Miztli. f. 4. c. 11

O

De Ocotochtli, ſeu Daſipode. f. 5. c. 15

De Oztohua. f. 6. c. 16

P

De Peruicheatl. f. 11. c. 35

Q

De Quauhpeçotli, ſeu Meleagride Montano. f. 6. c. 17

De Quauhtecallotl. f. 8. c. 26

De Quauhtentzo. f. 9. c. 27

T

De Tauris, Vacciſq. Quinitæ regionis. f. 10. c. 30

De Tepe Maxtla. f. 11. c. 33

De Tepe Maxtlaton. f. 9. c. 28

De Tepeyacuitli, ſeu Cane Montano. f. 7 c. 21

De Tigri, & Tlalocelotl. f. 4. c. 10

De Tlacaxolotl, ſeu fera rotunda facie. f. 3. c. 8

De Tlacuatzin. f. 3. c. 5

De Tlacoyotl, ſeu Coyotl humil. f. 12. c. 37

De Tochtli, ſeu Daſypodum generibus, quos Cuniculos vocant. f. 2. c. 4

De Tucan, ſeu Talparum Indicarum quodam genere. f. 7. c. 24

De Tzonyztac, ſeu Quadrupede capillorum cãdentium. f. 3 c. 7

Y

De Ytzcuintecuani. f. 12. c. 38

De Ytzcumtepotzotli, ſeu Canibus gibbis. f. 10. c. 31

De Ytzcuniquáni, ſeu, Canum interfectore. f. 4. c. 12

De Yzquiepatl, ſeu Vulpecula, quæ Mayzium torrefactum æmulatur colore. f. 6. c. 18

INDEX *Tractatus Secundi de Auibus.*

A

DE Acaçaçahoactli, ſeu Aue Aquatili raucum ſonante. fol. 16. Cap. 11

De Acacalotl Mare, ſeu Coruo Aquatico. f. 15. c. 9

De Acatechichictli, ſeu Aue confricante ſe ad Arundines. fol. 17. Cap. 13

De Achalalactli, ſeu Piſcium voratrice. f. 13. c. 3

De Acitli, ſeu Aqueo Lepore. f. 41. c. 130

De Acolchichi, ſeu Aue rubeorum humerorum. f. 14. c. 4

De Acolin, ſeu Coturnicè aquatica. f. 42. c. 131

De Acolin, ſeu Aquatili Coturnice. f. 16. c. 10

De Acuicuitzcatl, ſeu Arundine Aquatili. f. 17. c. 14

De Acxoyatototl. f. 52. c. 199

De Ahuatototl. f. 55. c. 218

De Amacozque, ſeu Aue rubescentis colli. f. 17 c. 12

De Amaxocototototl. f. 53. c. 201

De Arapalcatl, ſeu Tetta aquaria. f. 15. c. 7

De Atototl, ſeu Aue Aquatil Mare. f. 15. c. 8

De Atototl, ſeu Aue aquatica. f. 41. c. 128

De Atototloquichtil, ſeu Paſſere aquatico Mare. f. 17. c. 16

De Aue Paradiſea. f. 41. c. 129

De Aue altera delata ad Philippum ſecundum. f. 57. c. 223

De Auibus quibuſdam roſtri maximi. f. 7. c. 15

De alijs plurimis Auiculis Anonimis ab eadem prouincia Miſſis. f. 57. c. 226

De Axoquen. f. 55. c. 217

De Ayó quãtototl tlitic. f. 52. 195

De Ayoquantototl. f. 54. c. 207

De Aztatl, ſiue Ardea candenti. f. 14. c. 5

C

De Caelcollin . f. 42. c. 134
De Cacalotl, seu Corno, 48. c. 174
De Cacalotorotl, seu Aue Corniua . f. 50. c. 182.
De Cacarotol . f. 52. c. 197
De Caquantotol . f. 55. c. 215.
De Cavcaxtorotl . f. 46. c. 158
De Cegeco. f. 45. c. 151.
De Chouiotl . f. 42. c. 132
De Cencontlarolli, seu quadringentis linguis . f. 20. c. 30
De Cenorzqui. f. 18. c. 19
De Ceoan, seu Aue niuea. f. 9. 21
De Chachalacametl. f. 29. c. 41
De Chachauatorotl. f. 51. c. 188
De Chiantotorli. f. 42. c. 129
De Chichiltorotl Tepazcullae. f. 51. c. 189
De Chichiltotl. f. 31. c. 80
De Chichiltli. f. 18. c. 18
De Chilcanauhtli, seu Anas Chili colore. f. 2. c. 3.
De Chilcaquahtotorotl. f. 50. c. 183
De Chiltorotl. f. 12. c. 38
De Chiltotol. f. 54. c. 210
De Chultorotl. f. 3. c. 184.
De Chultotol altera . f. 54. c. 145
De Chiquarhi, seu Noctua. f. 20. c. 29
De Chiquarototl. f. 47. c. 168
De Chochopitli. f. 19. c. 23
De Cocho Pittaci genere . fol. 44. Cap. 145
De Cocho altero . f. 44. c. 146
De Cochirenacatl . f. 46. c. 60
De Cochtirotorl, seu Aue florida . f. 46. c. 16.
De Cocochatl. f. 48. c. 171
De Cocotli . f. 32. c. 42
De Cocozzin . f. 24. c. 44
De Cocozzon . f. 52. c. 192
De Cocozrli, seu Aucula Lutea. f. 33. c. 91
De Colcanauhtlicotatl. f. 28. c. 64
De Colcanauhtli, seu Anate Coturnicum Mexicanarum colore . f. 49. c. 175
De Colcicuilinic . f. 19. c. 25
De Colin aliquot generibus . fol. 22. c. 39
De Colotli, seu Aucula inflexa . f. 18. c. 9
De Comaltecatl, f. 19. c. 22
De Concanauhtli. f. 28. c. 66
De Coxcotli, quam Phasianum Farium vocant . f. 32. c. 40
De Coyolcozque, seu Colli Conali . f. 19. c. 24
De Coyolotorli. f. 44. c. 149
De Cozcaquauhtli . f. 10. c. 27
De Cozrotorli, seu Aue Faliada. f. 20. c. 28
De Cozrotorli, seu Auetulea, fol. 43. c. 140
De Cozrotorl, seu Aue tea . f. 43. c. 43
De Cuechtorori . f. 54. c. 214
De Cuircui acatorotl. f. 53. c. 203

D

De Daic. f. 56. c. 220

E

De Ecatorotl, seu Aue Venti. f. 24. c. 46.
De Ecatorotl altera. f. 24. c. 47
De Ecatotl, seu Aue Venti. f. 33. c. 95.
De Elcozrotorl. f. 48. c. 172
De Elotorotl, seu Aue Spicae Mayzii . f. 25. c. 48
De Elotorotl . f. 25. c. 49
De Elotorotl . f. 48. c. 169
De elotorl . f. 54. c. 209
De Quarea Elotorotl . f. 37. c. 227

G

De Guirguit . f. 56. c. 219

H

De Hoadon femina . f. 13. c. 1
De Hoadli, fue Toloadli, idelt Aue Sicca . f. 26. c. 53
De Hoadzin, seu Aue fimilem nominiedente vocem. f. 15. c. 50
De Hodzin altera . f. 37. c. 61
De Hoauhtotorl. f. 27. c. 57
De Hoexocanauhtli . f. 29. c. 51
De Hoezizanatl, seu magno Struthio. f. 31. c. 33
De Hoexotorotl, fue Aue Saligna . f. 27. c. 58
D. Holorl, fue Colúba. f. 26. c. 56
De Holotl iterum. f. 37. c. 60
De Hoinetli , seu Aue inuerna . f. 34. c. 96
De Hoitallotl. f. 32. c. 52
De Hoirzalzarati. f. 27. c. 62
De Ho razzullo Tepucullae . f. 47. c. 164
De Hoitzrauitorotl, seu Aue varia. f. 26. c. 54
De Hoitzrauipapalotl. f. 26. c. 55
De Huexolotl . f. 27. c. 59

I

De Izanarl. f. 21. c. 32

M

De Merecanauhtli, seu Anate lunari . f. 45. c. 152
De Mocatorotl, seu Aue germinis Mayzi . f. 30. c. 77
De Mogotorotl, seu Aue que alitur herba vocata Mocoquitl. f. 31. c. 79
De Motmor. f. 52. c. 196

N

De Nepapantorotl. f. 40. c. 127
De Nexohoitzillin, seu Hoitzlin cinereo . f. 31. c. 82
De Nexton. f. 31. c. 83
De Nextotorl. f. 32. c. 84
De Nochtotorl, seu Aue . . . fol. . c. cap. 81
De Nopaltencol . f. 44. c. 150

O

De Ocoçolin, seu Perdice Montana . f. 32. c. 85
De Ocotçolin . f. 54. c. 211
De Oconenel . f. 31. c. 87
D. Oconenel . f. 43. c. 137
De Ocotzinco . f. 31. c. 86
De Ocotzinitzcan. f. 35. c. 156
De Olotorotl. f. 53. c. 205
De Opipixcan . f. 44. c. 147

P

De Pauni vocata Aue. f. 56. c. 222
De Peparca, seu Anate splendenti . f. 22. c. 88
De Perutotorl. f. 47. c. 167
De Pezlotl . f. 57. c. 225
De Picicitli. f. 53. c. 200
De Pipiacan , seu Aue furaci . f. 22. c. 89
De Pipiaton, seu Aucula splendenti . f. 33. c. 90
De Piramalol . f. 57. c. 224
De Pitorniti alijs Auicultis anonimis ab eadem prouincia missis . f. 57. c. 226
De Poxaqua . f. 33. c. 91

Q

De Quechichtl. f. 8. c. 65
De Quachichintic, femina . fol. 48. c. 170
De Quachilten , seu Aue Siliquastrini capitis . f. 10. c. 26
De Quapach canauhtli. f. 32. c. 194
De Quapachtotorl. f. 49. c. 179
De Quapetlahoac. f. 48. c. 173
De Quaretomomo. f. 50. c. 180
De Quarezti. f. 34. c. 99
De Quauhtlan. f. 42. c. 127
De Quauhtlichichin, seu Aucula capitis rubei . f. 8. c. 17
De Quauhtocl , seu Aucula Nigra cacabi . f. 34. c. 94
De Quauhtotopotl . f. 47. c. 157
De Quauhtotopotli. f. 47. c. 165
De Quauhtli. f. 33. c. 92
De Quaxotomotli. f. 49. c. 177
De Quauhtlcotorotl. f. 34. c. 213
De Quezzalzotorl, seu Aue plumarum diuitum. f. 13. c. 2

R

De Tarac. f. 50. c. 185
De Techichtli. f. 37. c. 110
De Techicuil. f. 37. c. 193
De Tecolotl . f. 35. c. 102
De Tempatlahoac altera , seu Auelatrofitri . f. 30. c. 78
De Teoauhtotorl. f. 32. c. 198
De Tepetotorl . f. 33. c. 101
De Tequexquizatzanatl. f. 33. c. 94
De Tetzompan. f. 38. c. 115

De

De Tlacahoilotl. f.46.c.159
De Tlacoquauhtli. f.35.c.103
De Tlalacatl, seu Aniere Montano. f.34. c.98
De Tlalchinoltototl, seu Aue combusta. f.38. c.114
De Tlalquipatli. f.39. c.119
De Tlanquiquiztototl, seu Passere sibilante. f.47.c.163
De Tlapalchichi, seu contrica trice rubea. f.38. c.116
De Tlapaltototl. f.46 c.162
De Tlaquatzhtli. f.44 c.144
De Tlaquiloltototl, seu Aue picta. f.43.c.141
De Tlatepetlachiquatli, seu Otide saxorum. f.37.c.113
De Tlauhquechultototi. 51. 191
De Tlauhquechul. f.49.c.178
De Tlauhtototl, seu Aue Coccinea. f.43.c.142
De Tlauhtototl, seu Aue rubea. f.51 c.192
De Tloth. f.49. c.176
De Tolocatzanatl, seu Sturno iunceti. f.22.c.36
De Tolchiquatli, siue Noctua iunceti. f.36.c.107
De Tolcomoctli f.45 c.153
De Tolteçoloctli fœmina, seu Aue strictrice iunceti f.36.106
De Toquilcoyotl. f.44 c.148
De Toteçoloctli mare, seu Metzcanauhtli, idest Aue Lunani. f.36. c.105
De Tuputu. f.56. c.221
De Tozcacoztli mare, seu gutturis pallidi. f.37.c.111
De Tozcacoztic. f.42.c.133
De Toznene. f.38.c.117
De Tznahoei. f.22.c.35
De Tzanatltototl, seu Aue simili, aut congenere Tzanatl. f.22.c.37
De Tzinitzcan. f.42.c.135
De Tzinitzcan. f.23 c.43
De Tzitzicuilotl. f.39. c.118
De Tzitzihoa mare. f.35.c.104
De Tzonyayauhqui mare, seu Aue capitis varij. f.36. c.108
De Tzonyayauhqui fœmina. fol.37. cap.109
De Tzonyayauhqui tertia. fol.40. cap.123
De Tzopilotl, siue Aura. f.37.112

X

De Xalcuani, seu Aue arenam deglutiente. f.39. c.121
De Xiquipiltototl. f.54. c.212
De Xiuhtototl, seu herbarum Aue. f.39.c.120
De Xochitototl. f.39.c.122
De Xochitototl altera seu Aue florida: f.40.c.125
De Xochitenucatl. f.51.c.187
De Xochitenacatl altera. fol. 47. cap 166
De Xochitenucatl. f.51.c.187
De Xochitenacatl altera. fol. 58. Cap.229
De Xomotl. f.40. c.124
De Xompantototl. f.53. c.202
De Xolotlapech. f.54. c.208
De Xotlapech. f.53. c.204
De Xoxouhquihoactli. f.14 c.6
De Xoxouhquihoactli. f.40. 126

Y

De Yacaçintli, seu rostro spicæ Mayzij. f.45.c.154
De Yacapatlahoac, seu Aue lati rostri. f.42.c.136
De Yacapitzahoac Mare, seu Aue rostri mucronati. f.29. 68
De Yacatli, siue Aue rostri nigri f.57.c.228
De Yatexotli, seu rostro Cianeo. f.29.c.70
De Yacatopil, seu rostro fudis. f.29.c.69
De Yohualtototl, seu Aue nocturna. f.49. c.180
De Yayauhquitototl f.55.c.216
De Yexixouhqui, seu Aue cyaneorum pedum. f.29.c.72
De Yilamatotl, seu Aue vetula. f.30.c.75
De Yohaltecolotl, seu Bubone nocturno. f.30.c.73
De Yohoalcoachillin. f.30.c.74
De Yohualcuachili seu capite Chilli nocturno. f.50 c.181
De Ytzquauhtli, seu Aquila noualæ. f.28 c.67
De Yxamatzcatltototl, seu Aue candenti colore illita oculos. f.30.c.76
De Yxamazcatl f.43.c.138
De Yxtezcatototl. f.53.c.206
De Yxcuicuil, seu oculo pitto. f.29.c.71
De Yzquauhtli. f.34.c.100
De Yztactzonyayauhqui, seu Aue varij Capitis. f.28.c.63
De Yztactzonyayauhqui.45.155

INDEX

Tractatus Tertij de Reptilibus.

A

DE Acaltetepon, seu Monoxilo mucronato, quod priuatim Tamacuilcahuya vocant. fol.58. cap.1

De Acoatl, seu Serpente aquatili. f.60.c.6
De Aguaſen. f.69.c.50
De Ahueyactli, seu Hemorrhoo Indico. f.59 c.3
De Aijs duobus Lacertarum generibus, quæ propriè Acaltetepo nuncupantur. f.58.c.2
De Aquaqua, seu Busone. f.60.7
De Aquetzpallin, seu Crocodilis, quos alij Caymanes vocant. f.60.c.5
De Aquaquetzpallin, seu aquatico colore. f.59.c.4
De Ataligato Angue. f.69. c.51

B

De Bitin Colubri genere. f.70.56

C

De Canauhcoatl. f.61.c.11
De Cencoatl. f.60.c.9
De Cencoatl. f.63.c.23
De Cencoatl, seu Colubro simili spicæ mayzij, similibusque coloribus variato. f.62. c.15
De Chiauhcoatl. f.68.c.47
De Co'coatl, seu Colubro Coturnicum colore. f.62. c.16
De Colcoatl, seu serpente Coturnicibus simili. f.60.c.8
De Colubro splendente in tenebris, quem vocant Cumcoatl. f.70.c.58
De Coyuta. f.70.c.57
De Cuech, seu Colubro sonalibus insignito. f.62.c.17
De Cuicuilcoatl, seu Colubro vario. f.61.c.14

D

De Dopone. f.69.c.54

E

De Ecacoatl, seu Angue venti. f.61. c.12

H

De Haro Coloti genere. f.70.c.55

M

De Macacoatl, seu Angue Ceruino. f.63.c.20
De Maçacoatl. f.63. c.21
De Maquizcoatl. 63. c.22

N

De Nexoa. f.68.c.48

O

De Oto Colubri genere. f.68. 49

P

De Petlacoatl. f.64.c.28
De Petzcoatl, seu Angue lubrico. f.64 c.27

Q

De Quatapalcatl, seu Chamæleone Mexicensi. f.61 c.13
De Quauhtzicatlinam, seu matre formicarum. f.65.c.32

De

T

De Taletec Lacerta. f.69. c.53
De Tapayaxin. f.67. c.44
De Genere Tamacolin, seu Rubetarum. f.65.c.34
De Tecoixin torquata. f.63.c.25
De Tecoixin, seu faxorum lacerta. f.65. c.25
De Techichicoti, seu lapide inculco. f.64. c.31
De Tepecolcoati, seu Anguemontano, Cotuarices Indicas colore imitante. f.68. c.46
De Teque Lacerta. f.69.c.53
De Tecuixin, seu innocuis lacertarum generibus. f.67. c.41
De Teiximinati, seu serpentes inoulante oculos. f.66.c.40
De Temaculicahuilia serpentes. f.68.c.43
De Tetzauhcoati, seu serpente raro. f.66. c.37
De Terzauhcoatl. f.67. c.42
De Teuhtlacorzauhqui, seu domina serpentum. f.63. c.24
De Teuhtlacorzauhqui altero. f.63. c.33
De Teixiniceyotl. f.66. c.38
De Tiehua, seu igneo Colubro. f.63.c.16
De Tlecoati, seu igneo serpente f.64. c.30
De Tlicoatl. f.67. c.42
De Tlilcoat. f.64. c.30
De Tlilcuepzallin, seu nigra lacerta. f.65. c.25
De Tzicatlinan serpente. f.61.c.10

X

De Xaxalhua. f.66. c.39

Y

De Yzracoatl, seu albo Colubro. f.66. c.18
De Yztaleretoizin, seu alba lacerta. f.62.c.19

INDEX
Tractatus Quarti de Insectis.

A

De Anachrocati, seu Araneo. f.71. c.3
De Atrocati, seu Araneo verfantes in aquis f.71.c.1
De Axin, seu Vermium quorundam pinguedine. f.71. c.2

C

De Cohahoapochin. f.73. c.15
De Coyzayahoal. f.72. c.9

E

De Ecatocati, seu Araneo ventosi. fol.71. Cap.4

H

De Hocitecat. f.75.c.26
De Hoitzrocati, seu Araneo pinoso. f.71.c.5

L

De Laualana Aranei genere., fol.75. c.28
De Lumatec Hirundinis genere. f.75. c.29

P

De Pollin. f.73. c.13
De Papihonum Nonnullis generibus. f.72. c.12

Q

De Qcauhmecati. f.73. c.17
De Qzauhcoatlin. f.74. c.19
De Quauhtemolin. f.74.c.19
De Quetzalmiahuatl, seu Vespa pennas Huacamaya colore imitata. f.73. c.18

S

De Sulom formicarum genere. f.76. c.30

T

De Tapalch'chi. f.71. c.6
De Techichicati. f.73.c.8
De Temahoani. f.71.c.7
De Tem dli. f.71. c.11
De Temolin, seu Scarabeis. fol.74. can.24
De Tetiaroca. f.73.c.16
De Infecto altero, quod Tenamazanapaleca vocant. f.73.14
De Tlalcati, seu Arundine terestri. f.74. c.23
De Tlaxiquipillin seu Mariupio Terrestri. f.74. c.24
De Tleoculin. f.74.c.21
De Tocati, seu Araneorum generibus. f.74. c.25
De Tzinnecomama, seu Infecto, cui caput videtur effe, oneri. f.75. c.27

Y

De Yrzuqua, seu Sipantipes. fol.72. cap. 10

INDEX
Tractatus Quinti de Aquatilibus.

A

De Acacana, seu Pisce Gibbo fol.85. Cap.41
De Acacapallin. f.85. c.43
De Acipaquini. f.84. c.39
De Acuetzpalmichin f.87. c.44
De Alosac, Lupeaue Maris Australis. f.85. c.40
De Acoclin, seu imagine Cochleæ. f.78. c.8
De Ahuauhtl, seu Muscarum palustrium Quæ. f.77. c.7
De Ahuhuiala, seu Aquam trahente. f.78. c.9
De Ahuitzotl. f.78. c.10
De Anenez in fecto lacustri. fol.77. c.5
De Amacapalli, seu manu coccinea. f.79. c.13
De Amiloti, seu Pisce terestri. c.6
De Atecalcquahuitl. f.79. c.14
De Atolecati, seu Gerynis. fol.77.c.4
De Atrerepin, seu Scarabeo lacustri. f.76.c.3
De Atonahuzelli. f.79.c.15
De Atopinan. f.78. c.11
De Axaxayacatl, seu Muscæ palustri, aquofa facie constante. f.76.c.1
De Axolotl, flue lufu aquarum. f.76.c.2

B

De Chacallin. f.80.c.17
De Coamichin. f.87. c.52
De Coatetl. f.86.c.45
De Cocolin. f.86.c.18
De Coyamemichin. f.85.c.50
De Cueyatl, f.80. c.19
De Curtlapetotl, seu Piscieulo lacustri veneris magni. f.88.56

H

De Huitzitzimichin. f.87. c.34
De Huitzitzihuichin. f.86. c.46

M

De Malultli. f.83. c.27
De Manatt f.87. c.53
De Michpillin, seu Ouis piscium. f.81. c.25

O

De Ocuilizac, seu Vermiculis caudidis. f.79. c.12

P

De Papalomichin. f.84. c.37
De Papalomichin. f.86. c.47
De Pisce Tauri forma, qui a Chines Oceano delatus est 88.55
De Piscibus, qui navigant bis in nonam Hyginam occulere solent. f.87. c.54

Q

De Quatetl. f.84.c.36
De Quetzalmichin. f.86. c.48

S

De Serra Pisce. f.85. c.42

T

De Tapachpoxtauhqui. f.83. 33.
De Tencamichin, seu Pagro. fol.86. cap.49
De Tepechacalin. f.81.c.18
De Texcalnanacatl, seu fungo

Digitized by

go lapideo f.83. c.33
De Itzcuauchin. f 83. c.37
X
De Xalmichin, seu Pisce arenoso. f. 83. c.29
De Xalmichin quauhnahoacensi. f.83. c.31
De Xiomichin Mexicanorum quam nostri Troctam vocant. f.82. c.26
De Xochipalcapachtli, seu Concha multi coloris auriculata. fol.79 c 16
De Xonuchin. f 82 c.19
Y
De Yayauhqui, seu Astro Xohchi. f.80. c.21
De Yacapitzahuac, seu Pisce tenuissimi. f.81. c 23
De Yacapitzahuac f.81. c.23
De Yacahuitli. f. 80. c.20
De Yacohua. f.86. c 51
De Yztalt, seu Sale Fontano. f.81. c.24

C
De Chapopotli. f.88. c.2
De Chimanizatl, seu lapide speculari. f.88. c.1
De Cozticcepatli. f.90. c.33
E
De Exrecpatli. f.90.c.27
De Ezetl, seu lapide sanguinis. f.90 c.25
H
De Hoitzitzilteel. f.88. c.3
L
De Lapide philippicarū f.90.c.34
De Lapide Aqueo. f.90. c.35
M
De Matlalxiuhitl. 90. c.31
Q
De Quezalxoquyae, seu pluma fœtida. f.90.c.32
De Quezalyzetli. f.90. c.24
T
De Tapachpatli, seu hepatitis medicina. f.88.c.7
De Tezoca hueitl. f.90. c.21
De Tzcuitlatl. f.89.c.14
De Tecuxtli f.90. c.17
De Tecuxtli, seu colore luteo. f.90.c.22
De Tequixquilitl, seu nitro iterum. f.90. c.20
De Tequixquitl iterū f.89. c.13
De Tetilli. f.89. c.16
De Teticatl. f.89. c.12
De Tezetl, seu Silatico f.89.c.10
De Tzcatlatli, seu Terra alba. f.90 c.19
De Tolcecayzetli. f.90.c.30
De Tlacuilotecruni, seu lapide picto. f.90. c.29
De Tlahuitl, seu rubrica fabrili. f.89.c.15
De Tlahcocoti, seu Terra acida. f.90. c.18
De Tlalyac, seu terra fœtida. f.89. c.11
De Tlanezillo. f.88.c.6
De Tlapaltehuitl. f.90 c.28
De Xicaltetl. f.90. c.23
Y
De Yehuetl, seu lapide Gossipij. f.88. c.4
De Yztacxalli. f.88 c.5
De Yztatl, seu sale in genere. f.88. c.9
De Yztehuitl, & lapide Chyfallino. f.90. c.35
De Yztli lapide. f.88.c.8

INDEX
Tractatus Sexti de Mineralibus.

A
DE Apoconalli.fol.90. C.26

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGE.

pag. 4	cap. II.	felle	lege	fele
pag. 8	cap. XXV.	circuratur	l.	cicuratur
pag. 8	cap. XXVI.	hyemmalis	l.	hiemalis
pag. 8	cap. XXVI.	fulus	l.	fuluus
pag. 10	cap. XXX.	Incuruuo	l.	Incuruo
pag. 11	cap. XXIV.	non	l.	naturam
pag. 13	cap III.	candent	l.	candenti
pag. 15 vſque ad pag. 33		hiſt. quadruped.	l.	hiſt. auium
pag. 15	cap. IX.	alimteum	l.	alimentum
pag. 15	cap. IX.	medioris	l.	mediocris
pag. 16	cap. XI.	pronominet	l.	prominet
pag. 17	cap. XIII.	Corduele	l.	carduele
pag. 29	cap. XV.	Columbarum	l.	columbarum
pag. 29	cap LXV.		l.	LXX
pag. 30	cap. LXXV.		l.	LXXIV
pag. 38	cap CXVII.	conſpiciadam	l.	conſpiciendam
pag. 49	cap. CLXV.	Mexicanaum	l.	Mexicanarum
pag. 58	cap. II.	nunpantur	l.	nuncupantur
pag. 74	cap. XXVI.	nigerſit	l.	pegreſcit
pag. 82	cap. XXVI.	ſuatate	l.	ſuauitate
pag. 85	cap. XLI.	aliam paruam	l.	alia parua
pag. 87	cap. LIV.	ſolatæ,	l.	delatæ

Digitized by Google

Arbor is Anacardy.
Folium, Flos, et
Fructus.

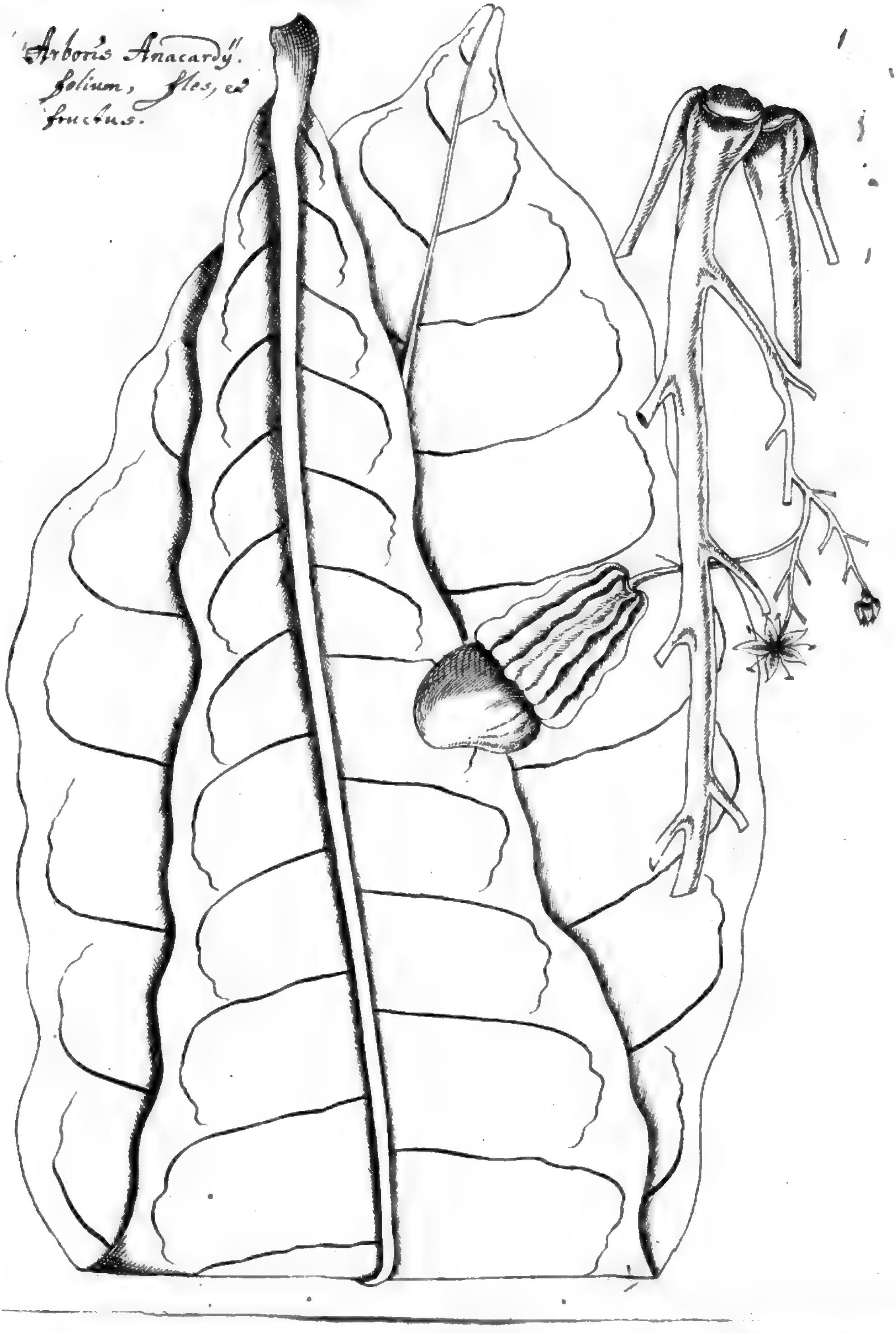

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Amomi Veri Discerni? folium? Plerum Physicon

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Amomidis, seu Gandæ florum racemus,
& radix.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

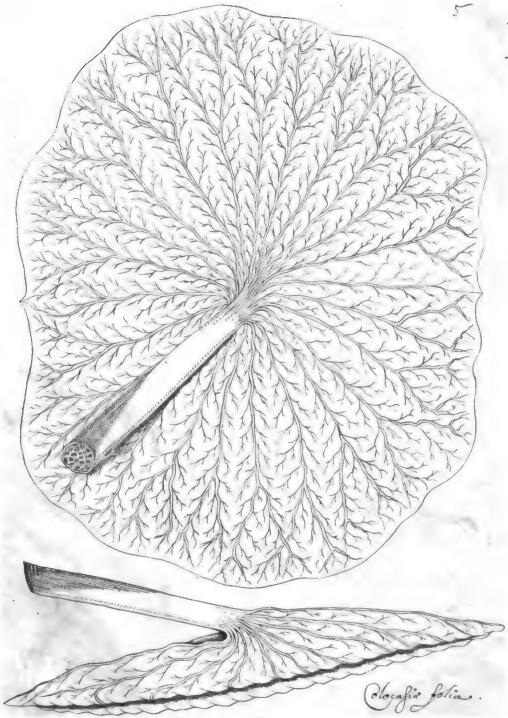
Colocasiæ folia.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Foliÿ, legitimæ Nucis Vomicæ Serapionis Icon.

Eiusdem Fructûs, ac Nucis recentis magnitudo.

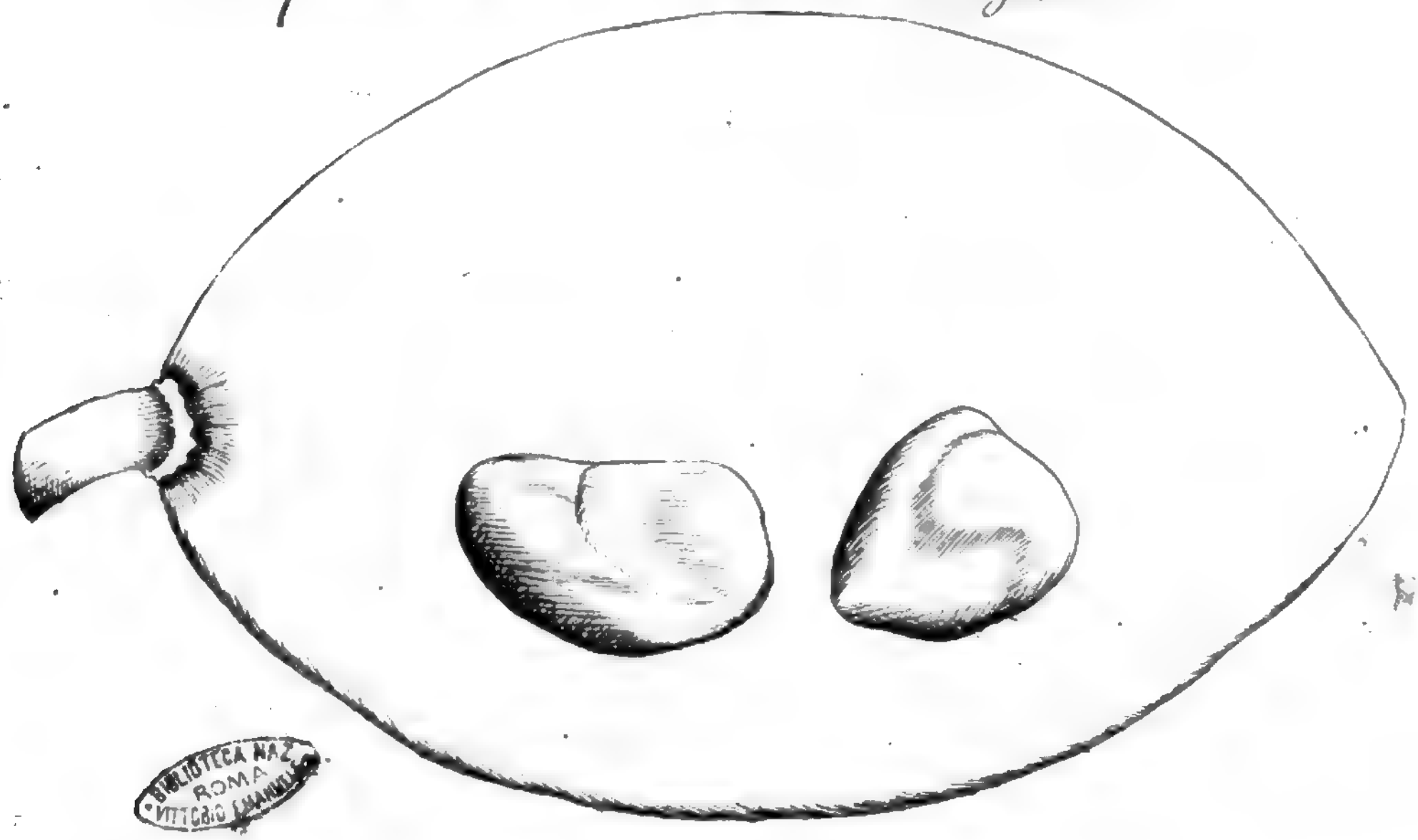

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

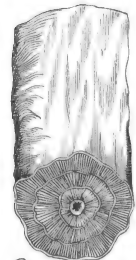

Planta Cocuiba orientalis incisuris serratis, folia, et ligni fragmentum

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Scheda tecnica riassuntiva

Progetto n. 1 /2007
Colloc.: 12. 11. H. 6

Interventi:
Spolveratura con pennello morbido
Smontaggio della coperta e scucitura dei primi fascicoli, dell'ultimo e dei disegni su brachettario.
Lavaggio del primo e ultimo fascicolo, restauro del frontespizio e dei disegni con rimozione di vecchi restauri, rinforzo della piega dei fascicoli scuciti.
Prolungamento dei nervi originali con canapa sfilacciata e riaggancio ad essi dei fascicoli, del brachettario per i disegni* e di nuove guardie in carta Ingres. Restauro del dorso della coperta con fiore di pelle, dopo rimozione parziale di rinforzi precedenti, rimontaggio sul blocco e pulitura con crema ammorbidente all'olio di piede di bue.
Conservazione del volume in cartella confezionata con cartoncino Klugg (A.Giraffo)

- i disegni, che saranno esposti alla mostra sul giardino dei semplici del Collegio Romano, verranno montati successivamente.

Laboratorio: B.N.C. Roma
Progetto:M.G.Rak, Marina Mastrilli
Operatori: M. Mastrilli
Data del restauro: febbraio 2007

Digitized by Google

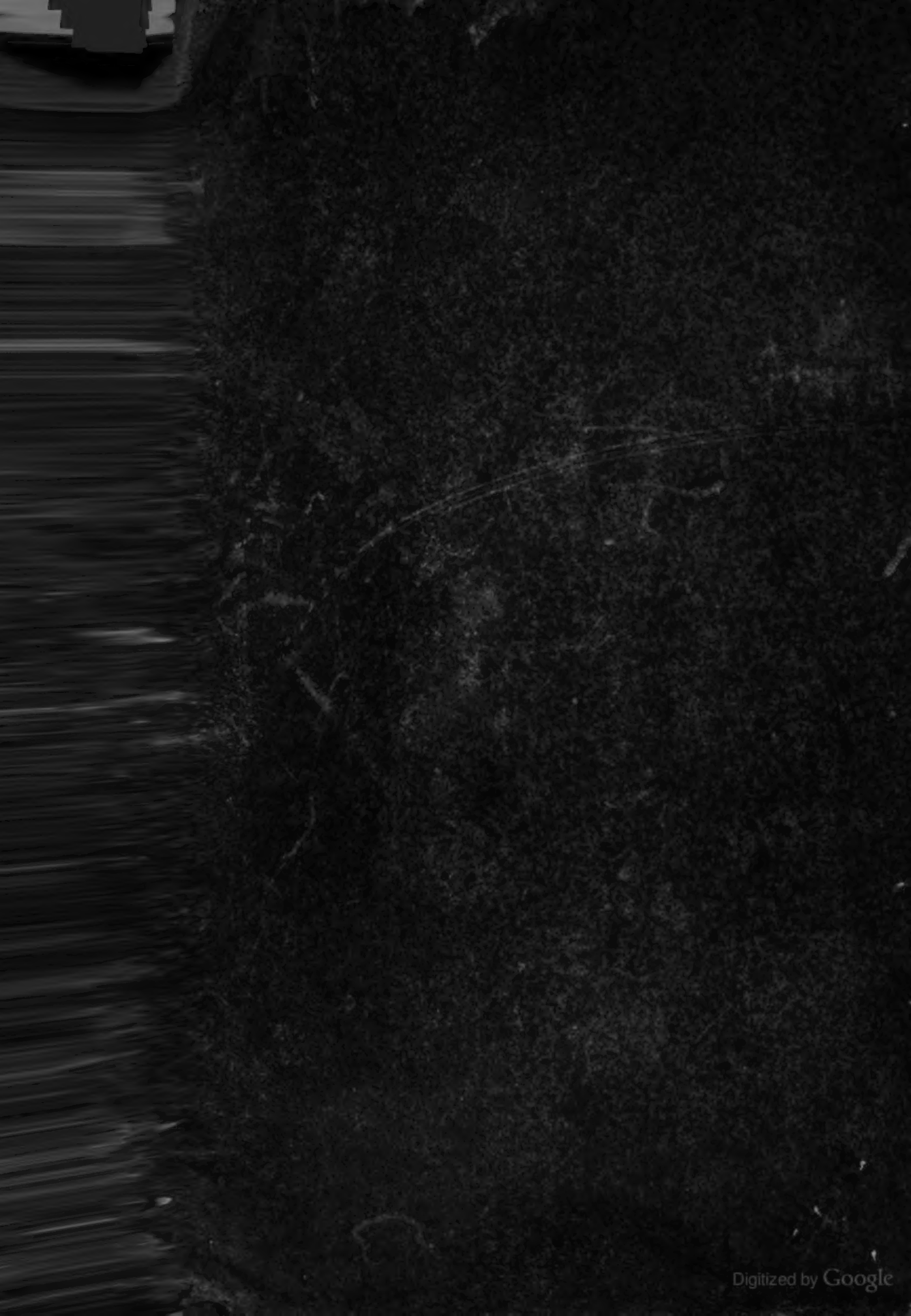
Digitized by Google